ΑΘΗΝΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΝΝΑΤΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΑΘΗΝΗΣΙΝ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ
1907

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΘΗΝΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΝΝΑΤΟΣ

ΑΘΗΝΗΣΙΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

1907

ΠΑΝΤΟΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

(Ἴδε Ἀθηνᾶν 1905, σελ. 269-491)

ΚΕΦ. ΚΘ'.

Περὶ τοῦ ῥήματος **ἀποκαθέστημι - ἀποκαθέσταμαι** καὶ τῆς αὐξήσεως αὐτοῦ.

Ὁ Κόβητος γράφει ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1860, σελ. 76 «Necessariam præpositionem excidisse suspicor pag. 256. in verbis: ὁπόταν γὰρ ἅπαξ παγῇ οὐκέτι ἐς τὴν ἀρχαίην φύσιν καθίσταται, nam quidquid ad *pristinam naturam redit* et *in pristinum statum* sive *in integrum restituitur* summo consensu et a Græcis omnibus dicitur ἀποκαθίστασθαι, et *in integrum restitutio* ἀποκατάστασις constanter appellatur. Solet in illo verbo augmentum duplicari: ἀπεκατέστησα et ἀπεκατέστην sæpe recurrunt, ut in Tabulis Heracleensibus II. 22, ταύταν ἀπεκαταστάσαμες τᾷ Ἀθανᾷ κаττὰ ἀρχαῖα. et apud Hippocratem (in Fœs. Oecon. Hippocr. in v.): ἡ γλῶσσα μόγις ἀπεκαθίστατο ἐς ταὐτό, et: ἕως τὰ οὖρα ἀπεκατέστη. Hippocrates illi verbo etiam praepositionem πρὸ addidit in *Coacis Praenot.* p. 151. E. Foes.: τὰ πολλὰ δὲ τῶν τοιούτων οἰδημάτων προαποκαθίσταται, quod verbum Lexicorum conditores non receperunt. Haec ipsa satis usum loquendi ostendunt, a quo nostro loco descivisse Hippocrates non videtur sed dedisse: οὐκέτι ἐς τὴν ἀρχαίην φύσιν ἀποκατίσταται».

Ὁ Ἑρμερίνσιος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἱπποκράτους καὶ ἄλλων παλαιῶν ἰατρῶν Λειψάνων Τόμ. Β', σελ. ζ' ὑπερμαχεῖ τῆς παραδεδομένης γραφῆς «ὁκόταν γὰρ ἅπαξ παγῇ οὐκέτι ἐς τὴν ἀρχαίην φύσιν

καθίσταται»· μνημονεύει δὲ χωρία πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἄνευ διαφορᾶς περὶ τὴν ἔννοιαν χρήσεως τῶν ῥημάτων καθιστάναι-καθίστασθαι καὶ ἀποκαθιστάναι-ἀποκαθίστασθαι.

Παρατηρητέον δ' ὅτι παρὰ τῷ Αἰσχίνῃ φέρεται κατὰ Κτησιφ. § 208» εἰ σοὶ ἦσαν ὅμοιοι οἱ ἀπὸ Φυλῆς φεύγοντα τὸν δῆμον καταγαγόντες, οὐκ ἄν ποθ' ἡ δημοκρατία κατέστη· ἐποιήσατο δὲ περὶ αὐτοῦ ὁ Ἑρουερδὴν ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1877, σελ. 198 τὴν παρατήρησιν τήνδε «Malim ἀποκατέστη, *restituta esset*. Praepositio ΑΠΟ facile potuit elabi post δημοκρΑΤΙΑ». Ὁ Βλάσσιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Αἰσχίνου σελ. 267 ἐσημειώσατο «cf. Dem. XX, 11». Τὸ χωρίον τοῦ Δημοσθένους ἔχει ὧδε «ἐπειδὴ δ' ἡ πόλις εἰς ἓν ἦλθε καὶ τὰ πράγματ' ἐκεῖνα κατέστη, πρέσβεις πέμψαντες κτέ». Ὁμοιότατον τούτῳ εἶνε τὸ ὑπὸ τοῦ Λυσίου ῥηθὲν κατ' Ἀγορ. 25 «καὶ αὐτοὶ ἔφασαν συνεκπλεύσεσθαι, ἕως τὰ πράγματα κατασταίη». Πρβ. Δί. Κάσσ. ΜΔ', λγ', 5 «ἐπειδὰν δὲ καταστῇ τὰ πράγματα, τότε καὶ περὶ τῶν λοιπῶν σκεψόμεθα» καὶ Ἀριστείδ. Τόμ. Β', σελ. 686, 2 Δινδ. «ὡς δὲ τὰ πράγματα κατέστη καὶ Λακεδαιμόνιοι ταῦτ' ἀπῄτουν κτέ». καὶ Ἰσοκρ. Πανηγυρ. 138 «ὅταν τὰ μὲν τῶν βαρβάρων καταστῇ καὶ διὰ μιᾶς γένηται γνώμης». Ἐλέχθη δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους Ἱππ. 865 «ὅταν μὲν ἡ λίμνη καταστῇ λαμβάνουσιν οὐδέν» καὶ ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος Νόμ. σελ. 798, Α' «τό γε κατ' ἀρχὰς συνταραχθεὶς ὑπὸ νόσων μόγις ποτὲ κατέστη τὴν συνήθειαν τῇ τροφῇ πάλιν ἀπολαβών» καὶ ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος Ἀναβ. Α', γ', 8 «ἔλεγε θαρρεῖν ὡς καταστησομένων τούτων **εἰς τὸ δέον**». Πρβ. καὶ Ἀλεξ. Ἀποσπ. 112 Κοκκ. «ἃς οὐδ' ὁ Μελάμπους, ὃς μόνος τὰς Προιτίδας ἔπαυσε μαινομένας, καταστήσειεν ἄν». Τὴν ἐναντίαν τοῦ καθεστάναι ἢ καθεστηκέναι ἔννοιαν ἐμφαίνει τὸ ἀκαταστάτως ἔχειν, ὃ ἀπαντᾷ παρὰ τῷ Ἰσοκράτει πρὸς Εὐθύν. 7 «ἀκαταστάτως ἐχόντων τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ δικῶν οὐκ οὐσῶν» (Ἴδε Βλαϋδέσιον εἰς Ἀριστοφ. Ἱππ. σελ. 386 καὶ Γεβαυῆρον εἰς Λυσ. Τόμ. Α' σελ. 125 καὶ σελ. 341. Πρβ. καὶ Θησ. Στεφ. λ. ἀκατάστατος).

Παρατιθέμεθα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀνζίου γεγραμμένα ἐν *Dissert. Phil. Hal.* Τόμ. ΙΒ', β', σελ. 330 «ἀποκαθιστάναι Xen. de republ. Laced. 6, 3 λαβὼν καὶ χρησάμενος καλῶς ἀποκαθίστησιν resti-

tituere.—Hippocr. 4, 576 al.— Saepius ap. Aristotelem Metaph. XI 8, 1074ª, 3 ἀποκαθιστάναι εἰς τὸ αὐτό. Categ 10, 13ª, 30.— med. probl. IX 2,889ᵇ, 25. Eth. magn. II. 7, 1204ᵇ, 37, 38. Categ. 8, 9ᵇ, 25, 28.—probl. IX 4, 889ᵇ, 37 δένδρον ἀποκαθίσταται στεῖρον. de pl. I 6, 821ª, 12.—Theophr. d. caus. pl. 2, 15, 3 ἀποκαθίστασθαι πρὸς τὴν φύσιν. hist. pl. 8, 7, 4, de caus. pl. 5, 3, 7. 6, 7, 6. Saepissime ap. Pol.: restituere alicui aliquid: 4, 3, 3. 3, 98, 7. 9, 36, 4. aliquem restituere in locum: 3, 5, 4. 3, 66, 2. 4, 25, 7. 8, 29, 6. 22, 26, 8. med. 25, 1, 1 ἀποκατέστησαν εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς κατάστασιν. 2, 25, 41, 14. 21, 9, 9 al.—Diod. 11, 45. 15, 66. 16, 45.—saepius apud Plut.—Tim. Locr. p. 100 c.—Dem. 18, 90 decretum Byzantiorum. — Dioscor. 2, 98. 4, 11. 2, 60. 101. —Herodian. 2,6, 17.—Accedunt titulorum quaedam testimonia C. I. G. 4697 [lap. Rosett. 196 a Chr.] 18 C. I. G. III 385. 387. 388.—C. I G I 1770, 17/8 [c. 196 a. Chr.). Huc addas Viereck, Sermo Graecus tit. nr. XI [170 a Chr. n.] 26. XVII [78 a Chr. n.) 13. 14. 21»—Gen. 29, 3 restituere: καὶ ἀπεκαθίστων τὸν λίθον ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ φρέατος.—40, 13 ἀποκαταστήσει σε ἐπὶ τὴν ἀρχιοινοχοΐαν σου. 21. 41, 13.—med. Ex. 4, 7 καὶ πάλιν ἀπεκατέστη εἰς τὴν χρόαν τῆς σαρκός [Lag. ἀπεκατεστάθη, eadem lectionum varietas occurrit Ex. 14, 26 F]. 14, 27.-- Singularis huius verbi notio extat Gen. 23, 16 ἀπεκατέστησεν Ἀβραὰμ τῷ Ἐφρὼν τὸ ἀργύριον—appendit Ephroni argentum, solvit pecuniam [interpres idem verbum Ex. 22, 17 vertit ἀργύριον ἀποτίσει αὐτῷ]; ita apud Atticos ἱστάναι valuit i. q. pendere, appendere, nusquam vero, quantum video, καθιστάναι. At conferas PL. 62 col. 5, 4 ἐάν περ ἐκπληρώσουσι καὶ καθεστακότες τὰ διομολογηθέντα [διεγγυήματα superscr.) τοῦ ΛFX solvere. Ita fortasse etiam col. 3, 9/10 [οὗτοι δὲ οὐ] δὲν ἧσσον ἀναγκασθήσονται ἀποκαταστῆσαι τὰ σύμβολα ἐπὶ τὴν τράπεζαν, eadem vi dictum qua paulo ante μὴ [εἰσεν]έγκωσιν ἐπὶ τὴν τράπεζαν, et similiter 7, 9/10 (τὸ δὲ δάνειον τοῦτο ἀποδότω... καὶ ἀποκαταστησάτω εἰς οἶκον πρὸς αὐτὸν τοῖς ἰδίοις ἀναλώμασι sed fortasse hoc

loco ἀποκαθιστάναι idem valet quod: debitum [sc. stipulatam frumenti vim] apportare»

Κεῖται δὲ καὶ παρὰ τῷ Φωτίῳ Λόγ. καὶ Ὁμιλ. Τόμ. Β', σελ. 297, 8 Ἀριστ. «καθ' ὃν ὁ τῆς σελήνης πλησιφαὴς ἀποκαθίσταται δίσκος» καὶ σελ. 466 «καὶ τοῖς προγόνοις, οἳ τὴν δεσποτικὴν εἰκόνα τοῖς πάθεσι συγκατέχωσαν, τὸ νυμφικὸν ἐκεῖνο καὶ ἀρχαῖον κάλλος ἀποκαθίστησιν». Ἄλλα παραδείγματα κρίνομεν περιττὸν νὰ μνημονεύσωμεν, παρατηροῦμεν δ' ὅτι ὑπὸ τοῦ Θεοφράστου εἶνε εἰρημένον ἐν τῷ περὶ Λαλιᾶς σελ. 10, 24 Τευβ. «καὶ τοὺς ἀπιέναι φάσκοντας δεινὸς προπέμψαι καὶ ἀποκαταστῆσαι εἰς τὴν οἰκίαν». Σημειωτέον δ' ὅτι ἐλέχθη καὶ κατὰ παρακείμενον «εἰς τὰς ἐκ πατέρων καὶ προγόνων αὐτοῖς ὀφειλομένας ἀποκαθέστακεν βασιλείας» (*Syll. Inscript. Graec. Dittemb.* 279, σελ. 394. Ἴδε καὶ Λόγ. Ἑρμ. 1876, σελ. 190).

Πολλάκις ἀπαντῶσι παρὰ συγγραφεῦσι τοῦ παρηκμακότος ἑλληνισμοῦ οἱ μετὰ διττῆς αὐξήσεως προενηνεγμένοι τύποι ἀπεκατέστησα καὶ ἀπεκατέστην.

Ψευδολουκιαν. Φιλοπάτρ. 27 (Τόμ. Γ', σελ. 290 Δινδ.) «μέχρις ἂν ἡ χρηστή σου λαλιὰ λιθούμενον ἀνέλυσε καὶ ἄνθρωπον ἀπεκατέστησε».

Ὠριγέν. Τόμ. Β', σελ. 220 «λόγος οὐκ ἀναιρεθεὶς ἀπεκατέστη» καὶ σελ. 319 «ὅτι ἀπεκατέστη ἡ τοῦ Λαζάρου ψυχή» καὶ σελ. σελ. 482 «ἀπεκατέστησεν εἰς τὸν παράδεισον τοῦ θεοῦ».

Ἰω. Χρυσόστ. Ὁμιλ. εἰς Ματθ. σελ. 762, Δ' «καὶ τὸ ὠτίον ἀπεκατέστησε τοῦ οἰκέτου».

Ἐπιφάν. Τόμ. Β', σελ. 25, 17 Δινδ. ἕως οὗ ἀπεκατέστη πρὸς τὸν ἴδιον αὐτοῦ πατέρα» καὶ Τόμ. Δ', 6', σελ. 22, 20 «καὶ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸ ἀρχαῖον ἀπεκατέστησεν ἀξίωμα». Πρβ. καὶ Τόμ. Ε', σελ. η', 7 «πάλιν ἀπεκατέστησαν εἰς τὰ ἴδια». Ὁ Δινδόρφιος σημειοῦται ἐν Τόμ. Γ', σελ. 600 «ἀπεκατέστη VB: ἀποκατέστη P».

Μένανδρ. Ἱστορ. (Ἀποσπ. Ἑλλ. Ἱστορ. Τόμ. Δ' σελ. 214 Μυλλ.) «ἀπεκατέστη τοῖς περὶ τὸν Ζὶχ τὰ ὀφειλόμενα χρήματα τῶν ζ' ἐνιαυτῶν» καὶ σελ. 215 «ἀπεκατέστησας ἡμῖν Λαζικὴν ὥσπερ οἰκεῖόν τι κτῆμα» καὶ σελ. 220 «ταύτην γὰρ οὔπω Χοσρόης

ἀπεκατέστησε Ῥωμαίοις» καὶ σελ. 237 «μοῖράν τινα ἀπεκατέστησε τοῖς Ἀβάροις». Ἀλλ' ὁ Λ. Δινδόρφιος ἐν τῇ ἐκδόσει Μικρῶν Ἑλλ. Ἱστορικῶν ἔγραψεν ἀποκατέστη καὶ ἀποκατέστησας καὶ ἀποκατέστησε (Τόμ. Β', σελ. 25, 25 καὶ σελ. 27, 8 καὶ σελ. 36, 17 καὶ σελ. 70,23).

Τζέτζ. Σχολ. εἰς Χιλ. Κραμ. Ἀνεκδ. Ὀξ. Τὸμ. Γ', σελ. 372, 7 «καὶ ἀπεκατέστησεν αὐτοὺς ἀνθρώπους».

Θεοφάν. Χρονογρ. σελ. 38, 17 Λιψ. «ὧν ἕκαστον τῇ ἰδίᾳ ἐκκλησίᾳ μετὰ γραμμάτων ἀπεκατέστησεν» καὶ σελ. 42, 23 «ὁ λαὸς τὸν Παῦλον τῷ θρόνῳ Κωνσταντινουπόλεως ἀπεκατέστησεν» καὶ σελ. 43, 2 «τὸν Παῦλον Ἰούλιος τῷ θρόνῳ ἀπεκατέστησεν» καὶ 7 «Μακεδόνιον δὲ τῷ ἑαυτοῦ ὀχήματι ἀναλαβὼν ἀπεκατέστησεν ὡς τύραννον» καὶ σελ. 126, 9 ἀπεκατέστησεν καὶ σελ. 228, 4 καὶ σελ. 242, 30 ἀπεκατέστη καὶ σελ. σελ. 243, 21 καὶ σελ. 250, 10 καὶ σελ. 472, 29 ἀπεκατέστησεν. Πρβ. καὶ σελ. 224, 32, ἔνθα ὁ ἐκδότης ἄνευ ἀνάγκης ἀνέγνω ἀπεκατέστη ἀντὶ τοῦ ἀπεκατεστάθη.

Μιχ. Δούκ. σελ. 202, 13 Βόνν «εἰς τὴν παπικὴν ἡγεμονίαν ἀπεκατέστησαν».

Κωνσταν. Πορφυρογ. Τόμ. Γ', σελ. 117,17 Βόνν. «καὶ ἀπεκατέστησαν αὐτὸν ῥῆγα».

Ἰωὴλ σελ. 22, 15 Βόνν. «ὃς καὶ τὰς ἱερὰς βίβλους ἀπεκατέστησε διαφθαρείσας».

Χρον. Πασχ. Τόμ. Α', σελ. 522, 6 Βόνν. «τῇ ἀρχαίᾳ ἐπιφανείᾳ καὶ λαμπρότητι ἐλευθερώσας ἀπεκατέστησα» καὶ σελ. 691, 21 «καὶ διὰ συμμαχίας Ῥωμαϊκῆς ἀπεκατέστη εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν».

Βασιλικ. Τόμ. Β', σελ. 158 Εἱμβ. «εἰ ἀπεκατέστη αὐτῷ». Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν ταῖς Νεαραῖς σελ. 443 Τευβ. πρὸς τῇ γραφῇ ἀπΟκατεστήσαμεν φέρεται καὶ ἡ ἀπΕκατεστήσαμεν.

Μεσαιων. Βιβλιοθ. Σάθ. Τόμ. Α', σελ. 225 «καὶ ἔταξε καὶ ἀπΕκατέστησεν».

Βί. Ἀλεξάνδρ. 960 (Trois Poèm. Grecs Wagn.) «νύμφην τὴν ...οπάτραν φυγάδ' ἀπεκατέστησεν». Ἀπαντᾷ δὲ καὶ ἐν τοῖς ...ὰ Λύβιστρον καὶ Ῥοδάμνην 2084 (σελ. 300) «χώρας ἐλευθέρας ...λους ἀπεκατέστησα» καὶ 3059 (σελ. 328) «πῶς με ἀπεκατέ-

σεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον» καὶ 3796 (σελ. 348) «ἀπεκατέστην βασιλεὺς μετὰ τῆς Μελανθίας» καὶ 3809 (σελ. 348) «μόνος ἐγὼ τῆς συμφορᾶς δοῦλος ἀπεκατέστην».

Κεῖται δὲ καὶ ἐν τοῖς παρατεθειμένοις ἐν τῇ Παλατίνῃ Ἀνθολογίᾳ Τόμ. Α', σελ. 44 «τὴν βασιλείαν ἀπεκατέστησαν» καὶ ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Φωτίου σελ. 6, 3 Βekk. «καὶ τὸ τῆς ἀναστάσεως εἰς πίστιν ἀπεκατέστη δόγμα» καὶ σελ. 181, 37 «καὶ τὸ λογικὸν δῶρον τοῖς ἐστερημένοις ἀπεκατέστησεν» καὶ σελ. 231, 7 «ἐν τῇ πατρίδι ἀπεκατέστησαν» καὶ σελ. 235, 3 «καὶ τὴν χώραν τοῖς διασωθεῖσιν ἀπεκατέστησε» καὶ σελ. 475, 27 «εἰς τὸν ἴδιον ἀπεκατέστη θρόνον» καὶ σελ. 493, 33 «εἰς τὴν κατὰ φύσιν ἀπεκαέστησε χρείαν». Ἀλλὰ σελ. 64,34 «ὕπαρχος Πτολεμαίῳ ἀποκατέστη» καὶ σελ. 239, 11 «Ἡρακλεώταις δὲ τήν τε χώραν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τοὺς λιμένας ἀποκατέστησαν». Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν τοῖς τέσσαρσι τῶν ἐξ ἄνω χωρίων φέρεται καὶ γραφὴ ἀπΟκατέστ.

Ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ἀναγινώσκεται κατὰ τὴν Κοβήτειον ἔκδοσιν Ματθ. ΙΒ', 13 (σελ. 32) «καὶ ἀπΕκατεστάθη ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη» καὶ Μάρκ. Γ', 5 (σελ. 97) «καὶ ἀπΕκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ» καὶ Η', 25 (σελ. 116) «διέβλεψε καὶ ἀπΟκατέστη καὶ ἐνέβλεπε τηλαυγῶς ἅπαντα» καὶ Λουκ. ς', 10 (σελ.167) «καὶ ἀπΟκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ» (Ἴδε καὶ Οὐϊνῆρον ἐν τῇ Γραμματικῇ τῆς Καινῆς Διαθήκης σελ. 67 ἐκδ. ς').

Τὸν παθητικὸν τύπον ἀπεκατεστάθην εὕρομεν καὶ παρὰ τῷ Ἰγνατίῳ Ἐπιστολ. πρὸς Σμυρν. ΙΑ', 2 (Ἀποστολ. Πατέρ. Τόμ. Β', σελ. 94, 1) «ἀπεκατεστάθη αὐτοῖς τὸ ἴδιον σωμάτιον». Πρβ. καὶ Χρον. Πασχ. σελ. 123, 6 «καὶ πάλιν ἀπεκατεστάθη εἰς τὴν χρόαν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ» καὶ σελ. 172, 14 «καὶ δεηθέντος ἀπεκατεστάθη» καὶ σελ. 220, 9 «καὶ ἀπεκατεστάθη εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ» καὶ Βί. Ἐπιφαν. ΙΓ' (Ἐπιφ. Τόμ. Α', σελ. 15, 26 Διvδ.) «καὶ ἁψάμενος αὐτοῦ, ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ». Παρασημειωτέον δ' ὅτι τὸ ἐν τῇ Ἐξόδῳ Δ' 7 χωρίον εἶνε γεγραμμένον παρὰ τῷ Ὠριγένει Τόμ. Β, σελ. 448 «καὶ πάλιν ἀπεκατεστάθη εἰς τὴν χρόαν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ». Ὁ Ἐρουερδὴν γράφει ἐν *Lex. Graec. Suppl. et Dialect.* σελ. 933 «ἀπεκατεστάθη (sic) PL. 525 (saec. II p. C.)».

Τῷ παρατατικῷ ἀπεκαθιστάμην ἐνετύχομεν ἐν οἷς ὁ Γαληνὸς παρέθετο ἐκ τοῦ Ἐρασιστράτου Τόμ. ΙΑ', σελ. 200 «ἔπειτα ἀπεκαθίστατο». Πρβ. καὶ Σχόλ. εἰς Ἱπποκρ. καὶ Γαλ. Τόμ. Β', σελ. 531 Διτζ. «λεπτυνόμενον τῇ κινήσει ταχὺ ἂν ἀπεκαθίστατο». Ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις Ἐπιδημ. Ζ', 115 ἐφέρετο ἄλλοτε «ἐγαλακτοπότησε δὲ ἕως τὰ οὖρα ἀπεκατίστη» · ἀνεγνώσθη δ' ὑπὸ τοῦ Λιτραίου ἀποκατέστη. Ὁ Ἐρμερίνσιος σημειοῦται ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἱπποκράτους καὶ ἄλλων ἰατρῶν παλαιῶν Λειψάνων Τόμ. Α', σελ. 707 «E cod. C. Littr. recepit ἀποκατέστη pro vulgato ἀπεκατίστη». Οὐκ ἀγνοητέον δ' ὅτι ὁ Λιτραῖος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἱπποκράτους Τόμ. Ε', σελ. 414 ἔγραψεν «ἡ γλῶσσα μόγις ἀπΟκαθίστατο» ἀντὶ τοῦ ἀπΕκαθίστατο

Ἐν τῷ Εὐμένει τοῦ Πλουτάρχου Ι' ἔκειτο ἄλλοτε «εἰς τὸ ἀσφαλὲς ἀπΕκατέστησε» · μετέβαλε δ' αὐτὸ ὁ Κοραῆς εἰς τὸ ἀπΟκατέστησε ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Παραλλήλων Βίων τοῦ Πλουτάρχου Μέρ. Δ', σελ. 41,7 καὶ ἐσημειώσατο σελ. 339 «Ἀποκατέστησεν: ΗΔ, ΑΤ, Ἀπεκατέστησεν». Παρατιθέμεθα καὶ ἃ ἔγραψεν ὁ Σχαιφῆρος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Παραλλήλων Βίων τοῦ Πλουτάρχου Τόμ. Ε', σελ. 198 «ἀποκατέστησεν: Sic Coraës. Vulg. ἀπεκατέστησεν. Duplex augmentum hoc in composito passim reperias. V. Diodorus Sic. Fragm. L. X. T. IV. p. 52. Fragm. L. XXVII. T. IX. p. 376. Bip. Utroque loco nuper editum in Lipsiensi ἀποκατέστησε. Non opus, ut opinor». Εὑρέθη δ' ἡ γραφὴ ἀποκατέστησε καὶ ἐν κώδιξι.

Ἐν ταῖς Ἱστορίαις τοῦ Πολυβίου φέρεται κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Οὐλσχίου σελ. 1085,25 «Μιλησίοις δὲ τὴν ἱερὰν χώραν ἀποκατέστησαν» καὶ σελ. 1108,5 «Κνωσίοις μὲν ἀποκατέστησαν τὴν χώραν» · σημειοῦται δ' ὁ Οὔλσχιος «ἀπεκατέστησαν OU, corr. *Di*» καὶ «ἀπεκατέστησαν N». Πρβ. σελ. 151,27 «ἅμα δὲ τούτοις Καρυνεῖς ἀποκατέστησαν» καὶ σελ. 325,24 «Ὀρχομενὸν δὲ κατὰ κράτος ἑλὼν οὐκ ἀποκατέστησε τοῖς Ἀχαιοῖς». Ἴδε καὶ Νίσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἰωσήπου Τόμ. Γ', σελ. 228,1.

Βλέπει δέ τις τὸν τύπον ἀποκατέστησε καὶ ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ Γεν. Μ', 21 (Τόμ. Α', σελ. 63) «καὶ ἀποκατέστησε τὸν ἀρχιοινοχόον ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ», τὸν δὲ ἀποκατέστη καὶ ἐν τῇ Ἑξα-

βιβλῳ τοῦ Ἀρμενοπούλου σελ. 560,8 «ἀποκατέστη παρὰ τοῦ δικαστοῦ» καὶ ἐν τοῖς τοῦ Ἀριστοδήμου Η′ (Ἀποσπ. Ἱστορ. Ἑλλ. Τόμ. Ε′, σελ. 11 Μυλλ.) «καὶ οὕτως ἀποκατέστη»

Ἀξιόλογον περὶ τοῦ προκειμένου ἡμῖν πράγματος παρατήρησιν ἐποιήσατο ὁ Λ. Δινδόρφιος ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Α′, β′, σελ. 1457, ἣν οὐδαμῶς ὀκνοῦμεν νὰ μεταγράψωμεν ὅλην. «Duplex augmentum, cuius certum ex. est in Tabula Heracl. altera 22, ubi ἀπεκατεστάσαμες, quum in aliis inscr. sit ἀπο-, velut, ap. Boeckh. vol. 2, p. 459, n. 2670,8, et p. 1034, n. 2264, m, 10; 3154, 2; 3743, 7; 3797, c; vol. 3, 4701, d, 10, etsi ἀπεκατέστησαν est in Tanait. p. 1009, n. 2132, d, 10, ἀπεκατεστάθη apud Letronn. *Recueil* vol. 2, p. 463, incerta multa in libris, alienum vel a Diodoro judicavi ad 12,34, p. 501,90, ubi add. 17,76, sec cod. Medic., quippe exemplis simplicis et apud illum et apud Polybium, cui semel duplex illatum 22, 27, 5, ita confutatum, ut nemo aut Polybio aut Diodoro sit tributurus, quod etiam Plutarchi Eumen. c. 10 tollunt libri meliores. Hippocrati, cuius mendosissimis utimur codicibus, nolim illorum fide imputare ἀπεκαθ- et ἀπεκατ-, quod est in Chron. Pasch. p. 281, A′, 377, D. Sic recentiores dixerunt ἀντεκατέστην, ut Jo. Veccus Allat. Graec. Orthod. vol. 2, p. 252, c.».

Περὶ τοῦ ἀπεκαταστάσαμες γράφει ὁ Μειστῆρος ἐν *Curt. Stud.* Τόμ. Δ′ σελ. 424 «ἀπεκαταστάσαμες II 22 forma aperte corrupta in ἀποκατεστάσαμες corrigenda est (nec vero in ἀπεκαταστάσαμες, ut editores C. I. scripserunt); licet Mazocch. p. 264 eam venditet pro duobus augmentis praedita ut ἑώρων, ἐῴκειν etc ». Εἶνε δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Καυήρου γεγραμμένον «ταύταν ἀπΟκατεστάσαμες τᾷ Ἀθάνᾳ» ἐν *Delect. Inscr. Graec.* σελ. 25, 22 ἐκδ. β′.

Ὁ τύπος ἀποκατέστησεν ἀπαντᾷ ἐν Ἀττικαῖς Ἐπιγραφαῖς, Τόμ. Β′, α′, σελ. 132 «ἀποκατέστησεν αὐτοῖς» καὶ σελ. 180,10 «καὶ τὴν ἐλευθερίαν ἀποκατέστησεν τῇ πόλει» καὶ Τόμ. Β′, β′, σελ. 311. Φέρεται δὲ καὶ ἐν ἐπιγραφαῖς τῆς Δήλου κατακεχωρισμέναις ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἑλληνικῆς Ἀλληλογραφίας 1903, σελ. 96

«ἡδυποτίδιον ὃ ἀποκατέστησαν οἱ ἐπὶ Καλοδίκου ἱεροποιήσαντες» καὶ 1905. σελ. 542,26 «ἀποκατέστησεν ὁ ἱερεὺς Φίλων» καὶ σελ. 546, 18 «ἃς ἀποκατέστησεν Εὐβοεύς». Πρβ. καὶ 1877, σελ. 294 «Δαμονίκου οἱ κληρονόμοι ἀποκατέστησαν».

Πᾶς τις, νομίζομεν, ἐξ ὧν ἐγράψαμεν πείθεται ὅτι ὁ παρατατικὸς καὶ ὁ ἀόριστος τοῦ ῥήματος ἀποκαθίστημι-ἀποκαθίσταμαι κατὰ τὴν δόκιμον ἐκφορὰν ἐσχηματίζοντο ἀποκαθίστην-ἀποκαθιστάμην καὶ ἀποκατέστησα-ἀποκατέστην, ἀλλότριοι δὲ τοῦ γνησίου ἑλληνισμοῦ εἶνε οἱ τύποι ἀπεκαθίστην-ἀπεκαθιστάμην καὶ ἀπεκατέστησα-ἀπεκατέστην, ὡς καὶ ὁ ἀπεκατεστάθην.

Ὑπὸ τοῦ Λ. Δινδορφίου ἐγράφη ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου «Sic recentiores dixerunt ἀντεκατέστην, ut Jo Veccus Allat. Graec. Orthod. vol. 2, p. 252, c». Οὐκ ὀλίγα παραδείγματα τῶν τύπων ἀντεκατέστην καὶ ἀντεκατέστησα ἔχομεν νὰ μνημονεύσωμεν. Ἐπιφάν. Τόμ. Γ', σελ. 35,6 Δινδ. «μᾶλλον αὐτῷ κακίαν πρὸς ἴσον ἀντεκατέστησεν». Θεοδώρητ. Τόμ. Γ', σελ. 625 «μέχρις αἵματος ἀντεκατέστησε». Ζώσιμ. σελ. 141,23 Τευβν. «ἑτέρους δὲ ἀντεκατέστησεν». Μιχ. Ψελλ. Μεσαιων. Βιβλιοθ. Σάθ. Τόμ. Δ', σελ. 215 «ἐπειδή περ ἀντεκατέστησαν ἄνδρες ἀρήιοι» καὶ σελ. 216 «ἐς ἴσον αὖθις ἀντεκατέστησαν». Ἐφραίμ. 5828 (σελ. 239) «ἀντεκατέστη τῷ τυράννῳ πρὸς μάχην». Ἰω. Κίνναμ. σελ. 259.9 «ὅπως ἐσαῦθις τοῖς πολεμίοις ἀντεκατέστην». Γεώργ. Κεδρην. Τόμ. Α', σελ. 211,6 «ὃς καὶ εἰς ἔχθραν αὐτῷ διὰ τοῦτο ἀντεκατέστη», Θεοφάν. Χρονογρ. σελ. 60,6 Λιψ. «Λούκιον δὲ ἀντεκατέστησαν». Πρβ. καὶ Βιβλιοθ. Φωτ. σελ. 230,19 Βεκκ. «Μιθριδάτης τὸν χρηστὸν ἐπικληθέντα Νικομήδην ἀντεκαθίστη» καὶ Μιχ. Δούκ. σελ. 40,5 «ἀντεκαθίστατο τοῖς ὑπεναντίοις» καὶ σελ. 178,1 «πρωίας ἀντεπαρέστη μέσον Λαμψάκου καὶ Καλλιουπόλεως». Παρὰ τῷ Σοφῷ Μανασσῇ ἐξέδωκεν ὁ Ἑρχῆρος Ἐρωτ. Συγγρ. Ἑλλ. Τόμ. Β', σελ. 561,5 «ἀντΙκατέστη καὶ θεοῖς ἄνθρωπος ἂν εἰς μάχην» ἀντὶ τοῦ ἀντΕκατέστη. Παρὰ Μιχαὴλ τῷ κομινάτῳ Τόμ. Β', σελ. 119,15 Λάμπρ. ἀπαντᾷ «τὸν θαυμάσιον ντΙκατέστησας γέροντα»· μνημονεύεται δ' ὑπὸ τοῦ ἐκδότου καὶ αφὴ ἀντΕκατέστησας.

Ὁ Κοραῆς ἐποιήσατο χρῆσιν ἐν τοῖς εἰς Ἡλιόδωρον Σημειώσεσι

(1804) τοῦ ἀπεκατεστήσαμεν (σελ. 109,1) καὶ τοῦ ἀπεκατέστησα (σελ. 259,7 καὶ σελ. 303,2) καὶ ἐν ταῖς εἰς τὸν Ἰσοκράτη (1807) τοῦ ἀπεκατέστησε(ν) (σελ. 27 καὶ σελ. 116 καὶ σελ. 120 καὶ σελ. 137 καὶ σελ. 164 καὶ σελ. 195 καὶ 211) καὶ τοῦ ἀπεκατέστησα (σελ. 191 καὶ σελ. 216 καὶ σελ. 316) καὶ τοῦ ἀπεκατέστησαν (σελ. 300 καὶ σελ. 326). Ἀλλ' ἔπειτα ἀπεδοκίμασεν ὁ ἀοίδιμος ἀνὴρ τὴν τοιαύτην ἐκφοράν, ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς γενομένης ὑπ' αὐτοῦ μεταβολῆς τοῦ ἀπεκατέστησεν εἰς τὸ ἀποκατέστησεν ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Παραλλήλων Βίων τοῦ Πλουτάρχου Μέρ. Δ', σελ. 339 (1812).

ΚΕΦ. Λ'.

Ὕφηνα ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ἀνάττικος δ' εἶνε ὁ τύπος **ὕφανα**.

Ὁ Δημ. Βερναρδάκης γράφει ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Γραμματικῇ σελ. 107 § 359 «Κατ' ἐξαίρεσιν τοῦ ἀνωτέρω κανόνος ἀντὶ Η ἔχει Α ὁ ἀόριστος τῶν ῥημάτων: ἰσχναίνω, κερδαίνω, κοιλαίνω, λευκαίνω, ὑφαίνω (σαίνω, ὀργαίνω, πεπαίνω): ἴσχνᾶνα, ἐκέρδᾶνα, ὕφᾶνα (**ὕφηνα παρὰ τοῖς μὴ Ἀττικοῖς**), κτλ.».

Διδάσκει μὲν ὁ Βερναρδάκης ὅτι τοῦ τύπου ὕφανα ἐγίνετο χρῆσις ἐν τῇ Ἀττικῇ διαλέκτῳ, ἀλλὰ ψευδὲς τὸ δίδαγμα τοῦτο ἐξελέγχουσιν Ἀττικοὶ ποιηταὶ οὐχὶ διὰ τοῦ Α ἀλλὰ διὰ τοῦ Η ἐκφέροντες τὸν ἀόριστον τοῦ ῥήματος ὑφαίνω, οἷον Εὐριπ. Ἰφιγ. Τ. 814 «ταῦτ' οὖν ὑφήνασ' οἶσθα εὐπήνοις ὑφαῖς» καὶ 817 «ὕφηνα καὶ τόδ' εἶδος εὐμίτοις πλοκαῖς» καὶ Ἴω. 1417 «σκέψασθ' ὃ παῖς ποτ' οὖσ' ὕφασμ' ὕφην' ἐγώ» καὶ Ἀριστοφ. Λυσιστρ. 587 «κᾆτ' ἐκ ταύτης τῷ δήμῳ χλαῖναν ὑφῆναι» καὶ 630 «ἀλλὰ ταῦθ' ὕφηναν ἡμῖν, ἄνδρες, ἐπὶ τυραννίδι».

Ἐσχηματίσθη δὲ καὶ μέσος ἀόριστος ὑφηνάμην, οἷον Ξενοφ. Ἀπομν. Γ', ια', 6 «ἀράχνια γὰρ δήπου λεπτὰ ὑφηνάμεναι» καὶ 7 «συμβουλεύεις ὑφήνασθαί τι θήρατρον;» καὶ Πλάτ. Φαίδ. σελ.

87, Β' «ὃ ἠμπείχετο αὐτὸς ὑφηνάμενος» καὶ Γ' «οὗτος πολλὰ κατατρίψας τοιαῦτα ἱμάτια καὶ ὑφηνάμενος» καὶ Τιμ. 78, Β' «πλέγμα ἐξ ἀέρος καὶ πυρὸς οἷον οἱ κύρτοι ΞΥΝυφηνάμενος». Πρβ. καὶ Ἱππ. Ἐλάσσ. σελ. 368, Γ' «καὶ τὸ ἱμάτιον ὑφῆναι καὶ τὸν χιτωνίσκον».

Θωμᾶς ὁ Μάγιστρος ἀποφαίνεται σελ. 365,4 Ῥισχ. «Ὑφηνάμην κρεῖττον ἢ ὕφανα». Λέγει δὲ καὶ Μοῖρις σελ. 374 «Ὑφηναμένη Ἀττικῶς, ὑφάνασα Ἕλληνες». Κάλλιστα μὲν ἔχει ὁ μέσος ἀόριστος ὑφηνάμην, κάλλιστα δὲ καὶ ὁ ἐνεργητικὸς ὕφηνα.

Ὁ τῷ Α παραληγόμενος τύπος ὕφανα, ἴδιος ὢν τοῦ παρηκμακότος ἑλληνισμοῦ ἀπαντᾷ ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ Ἐξόδ. ΛΕ', 35 (Τόμ. Α', σελ. 136 Διδ.) «καὶ τὰ ὑφαντὰ καὶ ποικιλτὰ ὑφᾶναι τῷ κοκκίνῳ» καὶ ΛϚ', 3 (σελ. 137) «ὥστε συνυφᾶναι σὺν τῇ ὑακίνθῳ» καὶ ΛΖ'. 23 (σελ. 142) «ὑφᾶναι τῷ κοκκίνῳ καὶ τῇ βύσσῳ».

Ἐποιήσατο δ' αὐτοῦ χρῆσιν καὶ ὁ Αἰλιανὸς καὶ ὁ Ὠριγένης καὶ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς καὶ ὁ Θεμίστιος καὶ ἄλλοι μεταγενέστεροι.

Αἰλιαν. Ἐπιλ. περὶ ζῴ. (Τόμ. Α', σελ. 435,17 Ἑρχ.) «ᾠήθην δεῖν τήνδ' ὑφᾶναί τε καὶ διαπλέξαι».

Ὠριγέν. Τόμ. Α', σελ. 282 «προσυφανάντων τῇ γραφῇ» καὶ Τόμ. ΙΕ', σελ. 230 «ἄλλο περίζωμα ἑαυτῷ ὕφανε», ἀλλὰ Τόμ. ΚΑ', σελ. 509 «συνύφΗνεν ἡ γραφὴ τῇ ἱστορίᾳ τὸ μὴ γενόμενον».

Κλήμ. Ἀλεξ. Τόμ. Γ', σελ 448, 7 Δινδ. «σῶμα τοίνυν αὐτῷ ὑφᾶναι τῆς ἐκ τῆς ἀφανοῦς ψυχικῆς οὐσίας».

Θεμίστ. Λόγ. σελ. 18, 10 Δινδ. «οὐ τοσοῦτον ἕτερον προσυφάνας». Πρβ. καὶ σελ. 305,9 «ὃν γυνὴ ἐξυφάνατο μύλης ἔμπειρος καὶ ἀμαθὴς ἱστουργίας». Ἀλλὰ σελ. 268. 6 «οὐδ' ὅσα ἂν τήμερον ὑφΗνῃς» καὶ σελ. 272, 8 «ἣν Θεοδόσιος προσύφΗνε τῇ Κωνσταντίνου» καὶ σελ. 320,21 «ἀλλ' αὐτὸς τεκὼν καὶ αὐτὸς ὑφήνας».

Θεοδώρητ. Τόμ. Δ', σελ. 490 «τήν τε ὕλην δημιουργήσας καὶ τὸ σκάφος ὑφάνας».

Εὐσέβ. Προπ. Εὐαγγ. Τόμ. Β', σελ. 236, 8 Δινδ. «προσηναγκάσθη τὴν παθητὴν οὐσίαν προσυφᾶναι».

Φώτ. Ἐπιστολ. σελ. 387, 5 Βαλ. «καὶ τοῖς παραπετάσμασι προσεξυφᾶναί τε καὶ ῥαφιδεῦσαι».

Ἡσύχ. Μιλήσ. (Θησ. Στεφ. Λ. ἀνυφαίνω) «ἀνυφάναντες τὰς ἐπάλξεις τοῦ τείχους».

Σουΐδ. σελ. 1030 Βεκκ. «εἰς ὃν ἐξύφανε ψόγον δι' ἐμμελοῦς τινος ποιήματος».

Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 31, 8 «πρώτη δέ τις Αἰγυπτία γυνὴ καθεζομένη ὕφανεν» καὶ 10 «γυναικεῖον δὲ τὸ ἱστουργεῖν παρ' Ὁμήρῳ καὶ οὐκ ἂν παρ' αὐτῷ ὑφάνῃ ἀνήρ, εἰμὴ ἄρα βουλὰς» καὶ σελ. 1437, 30 «γνοίης ἂν ὅτι καλῶς αὐτῇ συνυφάναμεν τὰ τῆς τοιαύτης ἀναγωγῆς» καὶ Μικρ. Συγγρ. σελ. 271, 88 «ὕφαναν δὲ τοιοῦτον πέπλωμα οὐκ ὀλίγοι τε ἕτεροι».

Γεώργ. Παχυμέρ. Τόμ. Β', σελ. 547, 4 «καὶ πόλλ' ἄττα συνυφάνας τοιαῦτα».

Νικηφ. Γρηγ. Τόμ. Β', σελ. 714, 5 «ἐρανισάμενοι τῇδε τῇ ἱστορίᾳ συνυφάναμέν τε καὶ συνυφανοῦμεν».

Μιχ. Γλυκ. σελ. 560, 8 «ὅπερ λαβὼν ἀνὰ χεῖρας οὗτος καὶ ἄγραφον ἕτερον χάρτην ἄνωθεν προανυφάνας παραίτησιν ἔγραψεν».

Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Β', σελ. 42, 1 Δινδ. «ἡ γὰρ Κλυταιμνήστρα χιτῶνα ὕφανεν».

Φέρεται δὲ καὶ ἐν μεταγενεστέρᾳ ἐπιγραφῇ «ὑφανάσῃ καὶ ποικιλάσῃ τὰ ἐνδύματα» (Δελτ. Ἑλλην. Ἀλληλογρ. 1882, σελ. 25, 206).

Ἐν τῇ Βατραχομαχίᾳ (Βατραχομυομαχίᾳ) στ. 182 ἄλλα μὲν τῶν ἀντιγράφων ἔχουσι «ὃν ἐξύφηνα καμοῦσα, ἄλλα δὲ ἐξύφανα». Ὁ Ἑρουερδὴν γράφει ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1882, σελ. 167 «Pendet a iudicio de poetae aetate, utrum ipsi an librariis deberi existimemus formam sequiorem ἐξύφανα quam optimi libri exhibent vs. 182 et omnes (sc. ὕφανα) vs. 186, pro ἐξύφηνα (ὕφηνα)» (Πρβ. καὶ σελ. 174).

Ὑπομνηστέον δ' ὅτι ὁ Πλούταρχος καὶ ἄλλοι μεταγενέστεροι συγγραφεῖς ἐχρήσαντο τῷ δοκίμῳ τύπῳ ὕφηνα, ἐξύφηνα, διύφηνα, συνύφηνα.

Πλούτ. Ἠθικ. σελ. 157, Β' «ἔφη γὰρ τὴν Σελήνην δεῖσθαι τῆς ἑαυτῆς μητρὸς ὅπως αὐτῇ χιτώνιον ὑφήνῃ σύμμετρον· τὴν δ' εἰπεῖν καὶ πῶς σύμμετρον ὑφήνω;» καὶ σελ. 1032, ς' «οὕτω τὸ πᾶν συνύφηνε τῆς ψυχῆς εἶδος» καὶ Ῥωμύλ. Β' «ὡς ὅταν ἐξυφήνωσι, τότε δοθησομένας πρὸς γάμον». Ὁ Κοραῆς σημειοῦται ἐν τῇ

ἐκδόσει τῶν Παραλλήλων Βίων τοῦ Πλουτάρχου Μέρ. Α' σελ. 366 «Διεξυφήνωσι: Ταύτην διεσκεύασα τὴν γραφὴν (ἀντὶ τοῦ μονοπροθέτου Ἐξυφήνωσι) ἐκ τῆς ἔν τισιν ἀντιγράφοις φερομένης ἡμαρτημένης γραφῆς, Δὲ ἐξυφήνωσι· καὶ καταχωρισθήτω ἐν τοῖς Λεξικοῖς τὸ μήπω ἐγνωσμένον Διεξυφαίνειν, εἰ καλῶς ἔχει ἡ διόρθωσις. Ἐπίτασιν γὰρ σημαίνει τοῦ Ἐξυφαίνειν καὶ τοῦ Διυφαίνειν, ὧν ἑκάτερον τὸ εἰς τέλος ὑφαίνειν δηλοῖ».

Λουκιαν. Ἀληθ. Ἱστορ. Α', 15 «τούτοις προσέταξε διυφῆναι τὸν μεταξὺ τῆς σελήνης καὶ τοῦ ἑωσφόρου ἀέρα».

Διονύσ. Ἁλικαρν. Ῥωμ. Ἀρχαιολ. σελ. 2160 «ὅτι συνύφηναν τὴν δευτέραν ἀρχήν».

Ἀπολλόδ. Βιβλιοθ. σελ. 121, 1 Ἑρχ. «ἡ δὲ ὑφήνασα ἐν πέπλῳ γράμματα».

Ἀλκίφρ. Ἐπιστ. Γ', 41, 2 «ἔχουσα οὖν ἀφθονίαν ἐρίων ἐξύφηνον ἡμῖν ἐσθήματα πρόσφορα ταῖς ὥραις».

Φίλ. Ἰουδ. Τόμ. Β', σελ. 7 «ἕκαστον ἑκάστῳ κατὰ τοὺς ἁρμονίας λόγους συνύφηνεν» καὶ σελ. 70 «τὰ δὲ ἀκόλουθα τῷ λόγῳ συνυφήνωμεν» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 42 «ὁ δ' εἴρας καὶ συνυφήνας ἕκαστα» καὶ σελ. 48 «εὐαρμόστως καὶ τὰ ἄλλα συνυφήνασα» καὶ σελ. 94 «ἐπειδὴ καὶ τὰς αὐλαίας ἐκ τοιούτων συνύφηνεν» καὶ Τόμ. Δ', σελ. 224 «συνυφήνας αὐτοῖς καὶ τὸ τρίτον εἶδος» καὶ σελ. 258 «οἳ πρὸς ἀπάτην ἀκοῆς εὖ τετεχνασμένα πλάσματα συνυφήναντες ἔδοξαν κτέ.» καὶ Τόμ. Ε', σελ. 65 «ὡς οἷόν τε ἄριστα συνυφῆναι» καὶ σελ. 288 «λόγοις ἐπαινετοῖς σπουδαῖα ἔργα συνυφήνας». Ἐν Τόμ. Α', σελ. 252 κεῖται «ὥστε συνυφᾶναι τὰ οἰκεῖα ἐπιμόνως» καὶ ἐν Τόμ. Γ', σελ. 197 «ὅσα λόγῳ κατατεχνοῦντες συνύφαναν». Ἀλλ' ἐν τῇ νέᾳ τοῦ Φίλωνος ἐκδόσει ἀνεγνώσθη ἐξ ἀντιγράφων συνυφῆναι καὶ συνύφηναν (Τόμ. Α', σελ. 236, 10 καὶ Τόμ. Γ', σελ. 190, 24).

Ὀρειβάσ. Τόμ. Γ', σελ. 121 Δαρ. «καὶ ἀλεσάτω οὖν καὶ ὑφηνάτω καὶ πτισάτω».

Εὑρίσκεται δὲ καὶ ὁ μέσος ἀόριστος ὑφηνάμην παρὰ τῷ Γαληνῷ 'όμ. Γ', σελ. 4 «ταύταις ταῖς χερσὶν ἄνθρωπος καὶ ἱμάτιον ὑφή-'ατο». Πρβ. καὶ Φώτ. Βιβλιοθ. 186. 31 «ταῦτα δὴ καὶ ἕτερα »αῦτα συνυφηνάμενος ἀπαρτίζει τὸ κεφάλαιον».

Παρατιθέμεθα νῦν τὰ ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου γεγραμμένα Τόμ. Η', σελ. 525 «Aoristi forma antiqua est ὕφηνα, recentior ut aliis in verbis huius terminationis, per α, ὕφανα. Sic Nossis Anthol. Pal. 6, 245, ὕφανεν. Et ap. Plutarchum Mor. p.157, A (ubi ὑφάνῃ), Nicol. Damasc., ubi ὑφῆναι substituit Coraes p. 272, Suidam s v. Τιμοκρέων, Eustath. p. 31: quae exx. indicavit Lobeck. ab Phryn. p. 26. Sed Aristot. H. A. 5, 19, ὑφῆναι recte restitutum ex codd. pro ὑφᾶναι. Aor. ὕφηνα producta syllaba prima apud Nossidem in Anthol. Pal. 6, 265, Ammian. ib. 11, 14, Aretham ib. 15, 32, ubi ὕφηνον male pro ὕφηναν».

Ὁ Κοραῆς ἐσημειώσατο ἐν τῷ Προδρόμῳ τῆς Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης σελ 374 «Ἐξυφήνωσιν: Οὕτως ὁ τελευταῖος ἐκδότης τοῦ Στοβαίου ἀντὶ τοῦ Ἐξυφάνωσιν». Πρβ. Στοβ. Ἀνθολ. Τόμ. Α', σελ. 152 Γαισφ.

Περιττὸν ἴσως εἶνε νὰ παρατηρηθῇ ὅτι κατὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦ ἀορίστου τοῦ ῥήματος ὑφαίνω συμφωνεῖ ἡ Ἀττικὴ διάλεκτος τῇ Ἰωνικῇ. Λέγομεν δ' ὅτι ὁ ἄλλος ἀδόκιμος ἀόριστος ὕφανα εἶνε δοκιμώτατος ἐν τῇ Δωρικῇ διαλέκτῳ. Ὑπὸ τοῦ Βακχυλίδου ἐλέχθη «ὑφάνας ὕμνον» καὶ «ὕφανε μῆτιν» (σελ. 43, 9 καὶ σελ. 121, 24 Βλασσ. Πρβ. καὶ σελ. 195). Κεῖται δὲ καὶ ἐν ἐπιγράμματι «πάντα βαθείας ἐκ φρενὸς ὑφάνασα διακριδὸν» (Ἐπιγρ. Ἑλλην. 1028, 14, σελ. 437 Καιβ.) καὶ ἐν Κρητικῇ ἐπιγραφῇ ἐνυπάνῃ = ἐνυφάνῃ (Ἴδε Ἐρουερδῆνα ἐν *Lex. Graec. Suppl. et Dialect.* σελ. 278).

ΚΕΦ. ΛΑ'.

Περὶ τοῦ ἀορίστου τοῦ ῥήματος **σημαίνω**.

Ἐν τοῖς εἰς Θουκυδίδην Σχολίοις σελ. 27, 36 Διδ. φέρεται «Σημῆναι: τὸ σημῆναι Ἰακόν· πλὴν τὸ σημᾶναι πλείονα ἔχει τὴν εὐρύτητα». Τὸν τῷ Α παραληγόμενον τύπον ἐσήμανα ἀποδοκιμάζει ὁ Φρύνιχος ἐν τῇ Σοφιστικῇ Προπαρασκευῇ σελ. 62, 29 λέγων «Σημῆναι καὶ ἐσήμηνα ἐρεῖς ἀντὶ τοῦ σημᾶναι καὶ ἐσήμανα. Ὡσαύτως

φῆναι καὶ ἀποφῆναι καὶ προφήνας καὶ ἐθέρμηνα καὶ θερμήνας καὶ ἐτεκτήνατο τεκτήνασθαι καὶ ἐμήνατο μήνασθαι καὶ ἐκμῆναι· καὶ διὰ τοῦ Ρ ἐχθήρας καὶ ἐκάθηρα· καὶ διὰ τοῦ Λ ἔσφηλα καὶ σφήλας». Πρβ. καὶ Ἐκλογ. Λοβ. σελ. 42.

Παρατιθέμεθα τὰ ὑπὸ τοῦ Λοβεκκίου διειλημμένα ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἐκλογῶν τοῦ Φρυνίχου σελ. 25 «Σημῆναι in Platonis libris aequaliter scribi notavit Valckenarius. v. Heindorf. ad Phaedr. p. 255. A. eaque forma apud Thucydidem, Xenophontem et poetas scenicos longe lateque dominatur, raro reluctante altera, quam Scholiastes Thucyd. I. 72. vastiorem appellat. v. Eur. Hec 1215. Xenoph. Anab II. I. Hellen. I 1. Theophr. Char. II».

Ὁ Λ. Δινδόρφιος γράφει ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Ζ', σελ. 180 «De formis notandum quod Phryn. Bekk. p. 62, 29 et Ecl. p. 24 praecipit: Σημῆναι καὶ ἐσήμηνα ἐρεῖς ἀντὶ τοῦ σημᾶναι καὶ ἐσήμανα· et: Σημᾶναι, ἐσήμαναν. . . παρὰ τὴν ἀρχαίαν χρῆσιν διὰ τοῦ Α. Λέγομεν δὲ διὰ τοῦ Η σημῆναι. Formam per α Xenophonti aliquoties illatam ab librariis notavi ad Cyrop. 4, 5. 36. Male Schol. Thucyd. I, 72: Τὸ σημῆναι Ἰακόν· πλὴν τὸ σημᾶναι πλείονα ἔχει τὴν εὐρύτητα». Πρβ. καὶ Κόβητον ἐν *Var. Lect.* σελ. 325 «ἐπειδὰν σημάνῃ ὁ σαλπιγκτής, Veteres σημήνῃ omisso ὁ σαλπιγκτής» (Ἴδε καὶ Σαύπιον ἐν *Lexil. Xenoph.* σελ. 120).

Εὐλογωτάτην ἡμεῖς εὑρίσκομεν τὴν γνώμην τῶν δοξαζόντων ὅτι οὐχὶ **συνήθως** ἀλλ' **αεέποτε** διὰ τοῦ Η ἐξεφέρετο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ὁ ἀόριστος τοῦ ῥήματος σημαίνω καὶ ὅτι, ὅπου ἂν τοῦ Ἀττικοῦ λόγου ἀπαντᾷ ὁ τῷ Α παραληγόμενος τύπος ἐσήμανα, ἀναγκαίως ἔχει νὰ ὑπολαμβάνηται ἡμαρτημένη ἀνάγνωσις τῶν βιβλιογράφων παραγομένων ἐκ τῆς κατὰ τοὺς χρόνους αὐτῶν κρατούσης συνηθείας. Ὡς δ' ἐλέγετο ἐν τῇ Ἀττικῇ διαλέκτῳ σημαίνω - ἐσήμηνα, οὕτω καὶ σημαίνομαι - ἐσημηνάμην (ἀπεσημηνάμην). Πρβ. φαίνω - ἔφηνα καὶ ἀποφαίνομαι - ἀπεφηνάμην, ὑφαίνω - ὕφηνα καὶ ὑφαίνομαι - ὑφηνάμην, λυμαίνομαι - ἐλυμηνάμην, τεκταίνομαι - ἐτεκτηνάμην, ἀναίνομαι (ἀπαναίνομαι) - ἠνηνάμην (ἀπηνηνάμην).

Ὁ Μειστεράνσιος γράφει ἐν *Grammat. der Attisch. Inschrift.* σελ. 182 ἐκδ. γ' «Die Verba auf-αινω bei vorausgehendem ι oder ρ im Aorist.-ᾶνα (sonst-ηνα); vgl. λειᾶναι,-ρᾶναι, τετρᾶναι, ξηράνωσι, neben φῆνας. σημαίνω bildet ἐσήμηνα, κατασημηνάσθω C. I. A. IV, 2, 104, a, 39-40 (352 v. Chr.), παρασημηνάσθω ebd. 40; σημήναντι III, 30, 4 (c. 30 v. Chr.), Brief eines römischen Magistrats an die Athener». Ἄξια ἀναγνώσεως εἶνε καὶ ἃ ἔγραψεν ὁ Σμιδίτιος ἐν τῷ *De Flav. Joreph. Elocut* σελ. 460.

Ὁ Φρασικλῆς διδάσκει ἐν τῇ Γραμματικῇ τῆς Ἑλλην. Γλώσσης σελ. 120 «Τὸ ᾶ δέχονται τὰ εἰς ραίνω, καὶ ιαίνω, οἷον εὐφραίνω, εὐφρᾶναι, μαραίνω, μαρᾶναι, πιαίνω, πιᾶναι, ἀγριαίνω, ἀγριᾶναι πλὴν τῶν μιαίνω καὶ τετραίνω, μιῆναι, τετρῆναι. Τὰ δὲ περισσότερα τῶν λοιπῶν εἰς αινω καὶ αιρω σχηματίζουσιν οἱ δόκιμοι Ἀττικοὶ διὰ τοῦ η, ὡς σημαίνω σημῆναι, χαλεπαίνω χαλεπῆναι, λυμαίνομαι λυμήνασθαι, καθαίρω καθῆραι, ἐχθαίρω ἐχθῆραι, ἐκτὸς τοῦ κοιλᾶναι, λευκᾶναι, πεπᾶναι, κερδᾶναι, ὀργᾶναι (Σοφ.) ἰσχνᾶναι (Ἀριστοφ.)». Πρβ. Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 483, 15 «Δεῖ γινώσκειν ὅτι ἐπὶ τοῦ ἀορίστου τῶν ἀπὸ μελλόντων περισπωμένων τῶν διὰ τῆς ΑΙ διφθόγγου οἱ Ἴωνες τρέπουσι τὸ Α εἰς Η, καθαρῶ (ἐκάθαρα) ἐκάθηρα, μιανῶ (ἐμίανα) ἐμίηνα, σημανῶ (ἐσήμανα) ἐσήμηνα καὶ ἐσημηνάμην. Χρῶνται δὲ αὐτῷ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι» καὶ Χοιροβοσκ. σελ. 607, 35 «Ἰστέον δὲ ὅτι πολλάκις οἱ Ἴωνες τρέπουσι τὸ Α εἰς τὸ Η ἐν τῷ πρώτῳ ἀορίστῳ, οἷον ἐμίανα ἐμίηνα, ἐχλίανα ἐχλίηνα, ἐθέρμανα ἐθέρμηνα, ἐλίανα ἐλίηνα, ἐκάθαρα ἐκάθηρα, ἐσήμανα ἐσήμηνα, ἐξ οὗ ὁ πρῶτος μέσος ἀόριστος ἐσημηνάμην καὶ ὑπεσημηνάμην, ἔφανα ἔφηνα, ἐξ οὗ ὁ πρῶτος μέσος ἀόριστος ἐφηνάμην. Τούτοις δὲ τοῖς ὑπὸ τῶν Ἰώνων γινομένοις, λέγω δὴ τῷ ἐμίηνα καὶ ἐλίηνα καὶ ἐχλίηνα καὶ ἐκάθηρα καὶ ἐσήμηνα καὶ τοῖς ὁμοίοις, χρῶνται καὶ οἱ Ἀθηναῖοι». Ὁ Φρίσχιος σημειοῦται ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Λουκιανοῦ Τόμ. Α', Β', σελ. 63 «μιᾶναι Lehmannus, μιάναι F. et. v. exempla formae minus atticae ἐμίανα Schwidopius Observ. Lucian. Spec. II p. 42. ad not. nuper collegit».

Ὁ Δημ. Βερναρδάκης ἀποφαίνεται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Γραμματικ σελ. 107 «Πολλὰ τῶν ῥημάτων τούτων διφοροῦνται, οἷον: μιαίν

ἐμίηνα καὶ (σπανιώτερον) ἐμίανα, σημαίνω ἐσήμανα ἀλλὰ καὶ ἐσήμηνα, καθαίρω ἐκάθηρα καὶ (συνηθέστατα) ἐκάθāρα κτλ.». Γελοιότατον εἶνε τὸ «**Πολλὰ** τῶν ῥημάτων **τούτων** διφοροῦνται».

Ὁ ἀόριστος τοῦ ῥήματος μιαίνω ἐξεφέρετο ἐν τῇ Ἀττικῇ διαλέκτῳ οὐχὶ διὰ τοῦ Η ἀλλὰ διὰ τοῦ Α, οἷον Εὐριπ. Ἑλ. 1000 «καὶ κλέος τοὐμοῦ πατρὸς οὐκ ἂν μιάναιμ'» καὶ Ἰφιγ. Α. 1595 «ὡς μὴ μιάνῃ βωμὸν εὐγενεῖ φόνῳ» καὶ Σοφοκλ. Ἀποσπ. 100 Ναυκ.» τὸ γὰρ καλῶς πεφυκὸς οὐδεὶς ἂν μιάνειεν λόγος». Πρβ. καὶ Σόλ. παρὰ Πλουτ. ΙΔ' «μιάνας καὶ καταισχύνας κλέος». Ὁ τύπος ἐμίηνα, ἀλλότριος τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου ὤν, ἀπαντᾷ παρὰ τῷ Ὁμήρῳ Ἰλ. Δ, 141 «ὡς δ' ὅτε τίς τ' ἐλέφαντα γυνὴ φοίνικι μιήνῃ Μῃονὶς ἠὲ Κάειρα». Πρβ. καὶ Ἱπποκρ. Τόμ. Ϛ'. σελ. 112 Λιτρ.

Τῶν εἰς ΑΙΝΩ ῥημάτων τῶν ἐχόντων Ρ ἢ Ι πρὸ τῆς διφθόγγου ὁ ἀόριστος ἐξεφέρετο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων οὐχὶ διὰ τοῦ Η ἀλλὰ διὰ τοῦ Α. Ὁ Κόβητος γράφει ἐν *Nov. Lect.* σελ. 593 «Certum est verba in -ραίνω et -ιαίνω omnia apud Atticos in aoristo α productum habere: ipsum ῥαίνω habet ἔρρανα, ῥᾶναι, ῥάνας, ut in fragmento incerti Tragici Athen. p. 48. A. ἀλλὰ ξενῶνας οἴγε καὶ ῥᾶνον δόμους, sic et χραίνω ἔχρανα, ut in Euripidis Hippolyto 1266 τἀμὰ μὴ χρᾶναι λέχη, et sic περᾶναι, εὐφρᾶναι, δυσχερᾶναι, aliaque multa dicebant. Certum est verba in — ιαίνω omnia apud Atticos eandem rationem sequi, ut in ἐχλίανα, ἐπίανα, ἐμίανα, ἠγρίανα, aliis; Ionica sunt ἐχλίηνα, ἐμίηνα, ut ἰήνας, ἐδίηνα, alia. In caeteris compertum est Atticos α producto usos esse in κερδᾶναι, κοιλᾶναι, πεπᾶναι et λευκᾶναι. Ὀργᾶναι habet semel Sophocles, ἰσχνᾶναι semel Aristophanes. Praeterea αἴρω habere ἆραι et ἅλλομαι ἅλασθαι nescit nemo, nisi quod scribae solent antiquis formis ἅλασθαι et ἀλάμενος de suo substituere vitiosas ἀλέσθαι et ἀλόμενος. In reliquis omnibus veteres omnes η ponere solent, ut in ἐσήμηνα, ἐθέρμηνα, ἐρρύπηνα, ἐκάθηρα cett., in quibus Graeculi vitiose α solebant ponere ἐσήμανα dicentes et θερμᾶναι, ῥυπᾶναι, καθᾶραι. Hinc factum est ut passim scripta veterum his mendis inficerentur, quod ubi satis erit compertum quidquid ubique formarum eiusmodi apud Veteres deprehenditur erit nobis ad anti-

quam loquendi consuetudinem revocandum. Ubicumque καθᾶραι legitur aut ὑφᾶναι aut similia vitium tenemus manifestum certa correctione sanandum. Videbis ut quaeque forma vitiosa apud sequiores esset tritissima, ita eam in libris saepissime antiquae formae substitui. Sic ἐσήμανα pro ἐσήμηνα passim irrepsit, sed solent in ea re librarii ab Editoribus castigari» (Ἴδε καὶ Ῥιμαννὸν ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἑλληνικῆς Ἀλληλογραφίας 1880, σελ. 151). Περὶ τοῦ ἀορίστου τοῦ ῥήματος καθαίρω θὰ διαλάβωμεν ἀκριβῶς ἐν ἰδίῳ κεφαλαίῳ. Τοῦτο δὲ μόνον νῦν παρατηροῦμεν ὅτι ὁ ἀόριστος τοῦ τεκμαίρομαι εἶνε ἐτεκμηράμην.

Περὶ τοῦ ἀορίστου τοῦ ῥήματος τετραίνω ἐποιησάμεθα λόγον ἐν τῇ Ἀθηνᾷ 1905, σελ. 273 κέ. Ὡς δὲ λέγεται ὑγιαίνω : ὑγίανα, κτλ., οὕτω καὶ λειαίνω - λεαίνω : ἐλείανα - ἐλέανα. Ἀνελλήνιστος δ' εἶνε ἡ διὰ τοῦ ι ἐκφορὰ ἐλίανα-ἐλίηνα ἡ φερομενη παρὰ τῷ Χοιροβοσκῷ σελ. 607, 36. Ὁμοίως τῷ ἐκοίλανα ἐλέχθη ἐδυσκόλανα ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου Κάτ. πρεσβυτ. Α' «ᾧ λέγεται μηδέποτε δυσκολᾶναι μηδὲ μέμψασθαι παραθέντι ἄριστον ἢ δεῖπνον» καὶ ὑπὸ τοῦ Θεμιστίου Λόγ. σελ. 427, 7 Δινδ. «διὰ τοῦτο οὐδὲ πρὸς τὰς χαλκᾶς ἐδυσκόλανα τὰς δύο ταύτας εἰκόνας» καὶ ἐχώλανα ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ Ψαλμ. ΙΖ', 46 «υἱοὶ ἀλλότριοι ἐπαλαιώθησαν καὶ ἐχώλαναν ἀπὸ τῶν τρίβων αὐτῶν» (Ἴδε καὶ Θησ. Στεφ. λ. χωλαίνω).

Ἐφέρετο ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ῥῆμα αἴνω-ἀφαίνω. Τούτου ὁ ἀόριστος ἦτο ἧνα - ἀφῆνα, ἧναι - ἧνας, ἀφῆναι. Ὁ Κόβητος γράφει ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1861, σελ. 61 «Dicitur ἦνας et ἀφῆναι ex αἴνω, ἀφαίνω, ut φήνας et ὑφῆναι ex φαίνω et ὑφαίνω, et Ἄναντα sic ex αἴνω, formatum est ut ἄκραντα ἀμίαντα ἀσήμαντα ex κραίνω, μιαίνω, σημαίνω. Hinc est illa λέξις apud Photium Ἦνας : κόψας. Apparet ex his veluti ναυαγίοις antiqui sermonis quantae Graecitatis divitiae nobis perierint. In scriptoribus Graecis, qui supersunt, non est verborum αἴνω et ἀφαίνω vola aut vestigium. Galenus ex Hippocrate affert Ἦναι : κόψαι, sed olim interpolatus locus est ubi sic antiquitus legebatur. Pausanias in Aristophanis Pace verbum αἴνειν legerat, quod

nunc nusquam locorum comparet, nam incertissima sunt quae ludit Bergkius in Aristophanis fragmento ἐκ τῶν Γεωργῶν Tom. II. p. 988 Meinek. Unicus hodie superest locus Pherecratis quem in λέξεων χρησίμων συναγωγῇ omissum ex ipso Aelio Dionysio et Pausania retraximus» (Πρβ. καὶ Μειστῆρον ἐν *Die Mimiamb des Herod.* σελ. 99 κέ.).

Ἐν τῷ περὶ Ζῴων συγγράμματι τοῦ Αἰλιανοῦ Β', 11 φέρεται «τὰ δὲ ἐπὶ τούτοις καὶ ἐκμῆναι τὸν θεατὴν ἱκανά». Σημειοῦται δ' ὁ Ἰακώψιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ συγγράμματος τούτου Τόμ. Β', σελ. 62 «De forma verbi vide *Lobeck.* ad Phryn. p. 24. ss. Infra p. 396, 14. similiter habetur ὑφᾶναι». Ἡ δόκιμος ἐκφορὰ εἶνε ἐκμῆναι, ἧς μαρτύρια ἔχομεν τὸ τοῦ Σοφοκλέους Τραχ. 1142 «τὸν σὸν ἐκμῆναι πόθον» καὶ τὸ τοῦ Εὐριπίδου Βάκχ. 36 «καὶ πᾶν τὸ θῆλυ σπέρμα Καδμείων ὅσαι γυναῖκες ἦσαν ἐξέμηνα δωμάτων» καὶ τὸ τοῦ Πλάτωνος Ἐπιγρ. 7 Βεργκ «ὦ ἐμὸν ἐκμήνας θυμὸν ἔρωτι Δίων» Πρβ. καὶ Εὐριπ. Ἴων. 520 «ἦ σ' ἔμηνε θεοῦ τις ὦ ξένε βλάβη;» καὶ Ἀριστοφ. Θεσμοφ. 561 «οὐδ' ὡς φαρμάκοις ἑτέρα τὸν ἄνδρ' ἔμηνεν». Παρατηρητέον δ' ὅτι τὸ παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ Ἰφιγ. Α. 1264 κείμενον «μέμηνε δ' Ἀφροδίτη τις Ἑλλήνων στρατῷ πλεῖν ὡς τάχιστα βαρβάρων ἐπὶ χθόνα» μετεβλήθη ὑπὸ τοῦ Λοβεκκίου εἰς τὸ «ἔμηνε δ' Ἀφροδίτη τις Ἑλλήνων στρατὸν» (Ἴδε καὶ Βλαϋδέσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Θεσμοφοριαζουσῶν σελ. 191).

Τοῦ ἀορίστου ἐξέμηνα ἐποιήσαντο χρῆσιν καὶ συγγραφεῖς τοῦ μεταγενεστέρου ἑλληνισμοῦ, ὁ Ἀπολλόδωρος καὶ Νικόλαος ὁ Δαμασκηνὸς καὶ ἄλλοι

Ἀπολλόδ. σελ. 26, 4 Ἐρχ. «τὰς ἐν Ἄργει γυναῖκας ἐξέμηνε Διόνυσος» καὶ σελ. 88, 14 «κἀκεῖ πάλιν οὐ τιμώντων αὐτὸν ἐξέμηνε τὰς γυναῖκας».

Νικόλ. Δαμασκ. Ἱστορ. Ἑλλ. Μικρ. Τόμ. Α', σελ, 47,32 Δινδ. «γυναῖκάς γε μὴν πάσας ἐξέμηνεν».

Λουκιαν. Ἑταιρ. Διαλ. Α'. 2 «ἐκείνη ἐξέμηνε τὸν ἄνθρωπον».

Ἱμέρ. Λόγ. ϛ', 6 (σελ. 60,13 Διδ.) «ἐκ μέσης καρδίας ἐφ' ἑαυτὸν ἀρετῇ πάσῃ τὸν καθηγεμόνα ἐξέμηνεν».

Ξενοφ. Ἐφέσ. Α', 11 «καὶ τὸν ἐπ' ἀλλήλους ἡμᾶς καλῶς ἐκμήναντα θεόν» (Ἴδε Πειρλεκάμπιον εἰς Ξενοφ. Ἐφέσ. σελ. 162).

Ἀχιλλ. Τάτ. Ε΄ ια΄ 4 «γυναῖκα γὰρ ἐξέμηνεν ἐπ' αὐτὸν πάνυ καλήν». Σημειωτέον δὲ ὅτι ἀντὶ τοῦ πάνυ καλήν ἀνεγνώσθη παγκάλην ὑπὸ τοῦ Ναβήρου ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1876, σελ. 342.

Λιβάν. Ἐπιστ. σελ. 218 Οὐολφ. «ὁ δέ με μάλιστα ἐξέμηνεν ἐκεῖνό ἐστι» καὶ σ. 220 «ἐξέμηνε τὴν πόλιν ἡμῖν εἰς σοφίας ἔρωτα Θεμίστιος».

Κλήμ. Ἀλεξ. Τόμ. Β΄, σελ. 200, 1 Διν. «ἐπί τε τὰς τῶν εἰδώλων θυσίας ἐπί τε τὰς ἀλλοδαπὰς ἐξέμηναν γυναῖκας».

Ἀντωνῖν. Λιβερ. ΚΑ΄ (Μυθογρ. Οὐεστερμ. σελ. 220, 31) «ἔρωτα ἐνέβαλεν ἄρκτου καὶ ἐξέμηνεν αὐτήν» καὶ ΛΔ΄ (σελ. 231, 22) «δεινὸς γὰρ αὐτὴν ἔρως ἐξέμηνεν ἐπὶ τῷ πατρί» (Ἴδε Βάστιον ἐν τῇ Κριτικῇ Ἐπιστολῇ σελ. 150 κέ.).

Εὐστάθ. Μικρ. Συγγρ. σελ. 211,22 «Τιμόθεος δὲ τὸν πολὺν Ἀλέξανδρον ᾄδων ποτὲ εἰς θυμὸν ἐκμῆναι Ἀρεϊκόν».

Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Γ΄, σελ. 217,1 Διν. «Ἐπιπνεύσας: παροξύνας, ἐκμήνας».

Ἀνών. παρὰ Σουίδ. σελ. 336 Βεκκ. «καὶ εἰς μιαιφονίαν τῶν ἱερέων ἐξέμηνεν» (Ἴδε Θησ. Στεφ. Τόμ. Γ΄, σελ. 491).

Σημειωτέον δ' ὅτι καὶ παρὰ τῷ Αἰλιανῷ ἐξέδωκεν ὁ Ἑρχῆρος Τόμ. Α΄, σελ. 40 Τευβν. «τὰ δὲ ἐπὶ τούτοις καὶ ἐκμῆναι τὸν θεατὴν ἱκανά».

Ἐσχηματίσθη δὲ καὶ μέσος ἀόριστος ἐμηνάμην καὶ ἐπεμηνάμην, οὐ μνημονεύομεν πάντα ἃ ἔχομεν πρόχειρα μαρτύρια Ἰλ. Ζ, 160 «τῷ δὲ γυνὴ Προίτου ἐπεμήνατο, δῖ' Ἄντεια» καὶ Μουσ. 85 «ἄλλοθεν ἄλλος ἕλκος ὑποκλέπτων ἐπεμήνατο κάλλεϊ κούρης» καὶ Ψευδοθεόκρ. Εἰδυλλ. Κ΄ 34 «οὐκ ἔγνω δ' ὅτι Κύπρις ἐπ' ἀνέρι μήνατο βούτᾳ» καὶ Μόσχ. Δ΄, 2 «Σάτυρος δ' ἐπεμήνατο Λύδᾳ» καὶ Βίων Α΄, 61 «καλὸς ἐὼν τί τοσοῦτον ἐμήναο θηρὶ παλαίειν;» καὶ Ἀνθολογ. Παλατ. ϛ΄, 309 «ἀστραγάλας θ' αἷς πόλλ' ἐπεμήνατο» καὶ Θ΄, 35 «κὴν χέρσῳ εἰς ἐμὲ μηνάμενος» καὶ 345 «οὐ τόσσον γ' Ἀθάμας ἐπεμήνατο παιδὶ Λεάρχῳ» καὶ Ιϛ΄, 106 «εἰ τοῖος Θήβης Καπανεὺς ἐπεμήνατο πύργοις» καὶ Ψευδολουκιαν. περὶ τῆς Συρ. θεοῦ 21 «μετὰ δε οἱ καὶ κάρτα ἐπεμήνατο». Ἐλέχθη δὲ καὶ περιμήνατο ὑπὸ τοῦ Μόσχου ἢ Ψευδομόσχου Εἰδυλλ. Γ΄, 89 «οὐ τόσσον Ἀλκαίῳ περιμήνατο Λέσβος ἐραννά».

Ὁ Εὐστάθιος γράφει ἐν τοῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 631, 48 «τούτῳ γυνὴ Προίτου ἐπεμήνατο δῖ' Ἄντεια, ἤτοι κοινότερον εἰπεῖν καὶ μὴ Ἀττικῶς ἐπεμάνη ἐν ὑπερβάλλοντι ἔρωτι, ὥστε κρυπταδίῃ φιλότητι μιγήμεναι». Ὁ ἀόριστος ἐπεμάνην ἀπαντᾷ παρὰ τῷ Ἀριστοφάνει Σφ. 1466 «οὐδενὶ γὰρ οὕτως ἀγανῷ ξυνεγενόμην οὐδὲ τρόποις ἐπεμάνην οὐδ' ἐξεχύθην». Ὑπ' οὐδενὸς δ' Ἀττικοῦ οὔτε ποιητοῦ οὔτε συγγραφέως ἐγένετο χρῆσις τοῦ μέσου ἀορίστου ἐπεμηνάμην ἢ τοῦ ἁπλοῦ ἐμηνάμην.

ΚΕΦ. ΛΒ'.

Συντελικός - ὑπερσυντελικός.

Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ζωναρᾶ σελ. 94 Τιτμ. φέρεται «Αἴσθεσθαι ἐνεστὼς ἐστι· αἰσθέσθαι δὲ ὑπερσυντελικός».

Γελοιότατον εἶνε τὸ «αἰσθέσθαι δὲ ὑπερσυντελικός». Οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει ὅτι ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Ζωναρᾶ «αἰσθέσθαι δὲ συντελικός». Καὶ ἄλλοι δὲ παλαιοὶ γραμματικοὶ ἐποιήσαντο χρῆσιν τοῦ ἐπιθέτου συντελικός καὶ τοῦ ἐξ αὐτοῦ παρηγμένου ἐπιρρήματος συντελικῶς.

Σχολ. Ἀπολλων. Ῥοδ. σελ. 340,18 Κειλ. «ΕΠΑΥΡΕΣΘΑΙ: ἐὰν μὲν παροξυτόνως, ἔσται συντελικὸς ἀντὶ τοῦ ἀπολαῦσαι, ἐὰν δὲ προπαροξυτόνως, παρατατικὸς ἀντὶ τοῦ ἀπολαύειν».

Ἀπολλών. Σοφ. Λεξ. Ὁμηρ. σελ. 93,32 Βεκκ. «Ἰών: πορευόμενος ἢ συντελικῶς ἐλθών, ἐπεὶ πᾶσα μετοχὴ ὀξύτονος εἰς ΩΝ λήγουσά ἐστι συντελική» καὶ σελ. 171,13 «Ὦπαζε: τὸ κατόπιν ἐδίωκεν· δηλοῖ δὲ καὶ τὸ περιεποίησεν, ὅτε συντελικῶς καὶ πληθυντικῶς λέγει· τῷ δὲ θεοὶ κάλλος τε καὶ ἠνορέην ἐρατεινὴν ὤπασαν».

Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Α', σελ. 224,3 Δινδ. «συντελικὸν δὲ γίνεται, δεῖ δὲ παρατατικῶς» καὶ σελ. 272,23 «προσηκόντως οὖν ἐπὶ —ῦ πρεσβύτου ἐχρήσατο τῷ παρατατικῷ χρόνῳ εἰπὼν τὸ ἀίσσων, ꞉ δὲ τοῦ νέου Αὐτομέδοντος τῷ συντελικῷ εἰπὼν ἆϊξε καὶ ἀπέυψε συντόμως τὸ πρᾶγμα δηλῶν» καὶ σελ. 332,28 «ὅτι συνλικῶς ἐλέσθαι» καὶ σελ. 388,24 «ὅτι Ζηνόδοτος γράφει ἐξενά-

ριξεν συντελικῶς — Ἀρίσταρχος παρατατικῶς ἐξενάριζεν» καὶ σελ. 402,26 «Οὐτάμενοι: Ἀρίσταρχος ὡς ἱστάμενοι καὶ κιχράμενοι, Πάμφιλος δὲ ὡς δεδαρμένοι, ἐπεὶ καὶ τὸ βεβλημένοι συντελικὸν» καὶ μετ' ὀλίγα «συντελικῇ γὰρ μετοχῇ συντελικὴν ἐπήνεγκεν». Σχολ. Ἰλ. σελ. 45,29 Βεκκ. «ποιπνύσαντα αἱ πᾶσαι συντελικῶς».

Φρύν. Ἐκλογ. σελ. 336 Λοβ. «Ἔμελλον ποιῆσαι, ἔμελλον θεῖναι, ἁμαρτήματα τῶν ἐσχάτων, εἴ τις οὕτω συντάττει· τετήρηται γὰρ ἢ τῷ ἐνεστῶτι συνταττόμενον ἢ τῷ μέλλοντι, οἷον ἔμελλον ποιεῖν, ἔμελλον ποιήσειν· τὰ δὲ συντελικὰ οὐδένα τρόπον ἁρμόσει τῷ ἔμελλον».

Σιμπλίκ. Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. Ι'. σελ. 1168,32 «ἀλλ' οὐδὲ τοὺς παρατατικοὺς καὶ παρακειμένους καὶ ὅλως τοὺς συντελικοὺς ἐνεστῶτας χρόνους ἔχειν τινὰ τότε φύσιν εἶπεν ἄν, εἴπερ ἐπικοινωνοῦσί πως οὗτοι πρὸς τὸν παρεληλυθότα».

Βεκκ. Ἀνεκδ. Ἑλλ. σελ. 891,23 «ὁ δὲ παρακείμενος καλεῖται ἐνεστὼς συντελικός, τούτου δὲ παρῳχημένος ὁ ὑπερσυντέλικος» καὶ σελ. 1013,15 «εἰς ΣΙ δὲ λήγει μιμούμενος τὸν ἐνεστῶτα ὁ παρακείμενος· καὶ αὐτὸς γὰρ παρὰ πολλοῖς ἐνεστὼς συντελικὸς ὀνομάζεται». Πρβ. Πρισκιανὸν Η'. 54 «Sciendum, quod Romani praeterito perfecto non solum in re modo completa utuntur, in quo vim habet eius, qui apud Graecos παρακείμενος vocatur, quem *stoici* τέλειον ἐνεστῶτα nominaverunt, sed etiam pro ἀορίστου accipitur». Ἴδε Λέρσιον ἐν τῷ *Die Sprachphil d. Alt* Μέρ. Β'. σελ. 210.

Ὡς δ' ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ζωναρᾶ ἀνεγνώσθη πλημμελῶς ὑπερσυντελικός ἀντὶ τοῦ συντελικός, οὕτω καὶ ἐν τῷ περὶ Συντάξεως συγγράμματι Ἀπολλωνίου τοῦ Ἀλεξανδρέως ὑπερσυντελικήν ἀντὶ τοῦ συντελικήν σελ. 70,7 Βεκκ. «καὶ προφανῶς ἐκ τοῦ τοιούτου δείκνυται ὡς ἅπαντα τὰ προστακτικὰ ἐγκειμένην ἔχει τὴν τοῦ μέλλοντος διάθεσιν προστασσόμενα ἢ εἰς παρατατικὴν διάθεσιν ἢ εἰς ὑπερσυντελικήν». Πρβ. σελ. 70,25 «εἰς τὸ γίνεσθαι οὖν ἢ γενέσθαι ἡ πρόσταξις γίνεται, ἀποφασκομένη ἀπὸ τῆς τοῦ μέλλοντος ἐννοίας εἰς μὲν παράτασιν σκαπτέτω τὰς ἀμπέλους, εἰς δὲ συντελείωσιν σκαψάτω τὰς ἀμπέλους» καὶ σελ. 252,2 «χρὴ μέντοι νοεῖν ὡς τὸ ἐξαιτούμενον ἐκ τοῦ εὐκτικοῦ ἢ εἰς παράτασιν τοῦ ἐνεστῶτος

παραλαμβάνεται, ἵνα ἐν αὐτῷ διαγίνηται, ὡς εἴ τις φαίη ζώοιμι ὦ θεοί, ἢ εἰς τελείωσιν τῶν μὴ ὄντων πραγμάτων, ὡς ὁ Ἀγαμέμνων εὔχεται εἴθε, ὦ θεοί, πορθήσαιμι τὴν Ἴλιον· εὐχὴ γὰρ νῦν γίνεται εἰς τὸ παρῳχημένον καὶ συντελὲς τοῦ χρόνου· τὴν γὰρ παράτασιν ἀπευκταίαν ἕξει» καὶ «καθότι πάλιν κατὰ τὸ ἐναντίον ἔστιν ἐπινοῆσαι ἐπὶ τοῦ ζώοιμι· οὐ γὰρ δή γέ τις παραλήψεται εἰς εὐχὴν τὴν τοῦ ζῆν συντέλειαν ἐν τῷ ζήσαιμι· ἡ γὰρ τοιαύτη συντέλεια τῆς εὐχῆς δυνάμει περιγράφει τὴν τοῦ βίου διατριβήν». Φέρεται δὲ καὶ ἐν τοῖς εἰς Ὀδύσσειαν Σχολίοις σελ. 73, 20 Δινδ. «ἐν δὲ τῷ ἠὼς μὲν κροκόπεπλος ἐκίδνατο πᾶσαν ἐπ' αἶαν τὸ ἐκίδνατο παράτασιν ἔχει, οὐ συντέλειαν» καὶ ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ σελ. 472. 22 «οὐ γὰρ παράτασιν σημαίνει τὸ οἱ δ' ἷξον ἀλλὰ συντέλειαν ὅτι παραγεγόνασιν» καὶ ἐν τοῖς Κραμήρου Ὀξ. Ἀνεκδότοις Τόμ. Α', σελ. 205, 22 «οὐ γὰρ παράτασιν (τὸ ἷξον) σημαίνει ὅτι παρεγένοντο ἀλλὰ συντέλειαν ὅτι παραγεγόνασι» (Ἴδε Πόλακον ἐν *Cur. Sec. ad Odyss. etc.* σελ. 76 κἑ.). Ἀναγνωστέον δὲ πάντως κατὰ παρατατικὸν «ὅτι παρεγίνοντο».

Ποιοῦμεν δὲ γνωστὸν ὅτι καὶ ὁ Ἀλ. Βουτμαννὸς ἐν τῇ εἰς τὴν Γερμανικὴν γλῶσσαν μεταφράσει τοῦ περὶ Συντάξεως συγγράμματος Ἀπολλωνίου τοῦ Ἀλεξανδρέως σελ. 53 (1877) ὑπέλαβεν τὸ ἐν αὐτῷ κείμενον ὑπερσυντελικὴν ἡμαρτημένην γραφὴν τοῦ συντελικήν.

ΚΕΦ. ΛΓ'.

Ἐνέκειτο - ἐν ἐκείνῳ τῷ καὶ ἐνεαυτῷ - ἐν ἑαυτῷ.

(Ἐκ τοῦ Περιοδικοῦ Συγγράμματος Ἀθηναίου Τόμ. Ζ', σελ. 151)

Γαλην. Τόμ. Ε', σελ. 19 « Ὁ δὲ φίλος ὁ Κρὴς ἑαυτοῦ καταγνοὺς Μεγάρας (Γρ. *μεγάΛΩΣ*) εἰσάγει με λαβόμενος τῆς χειρὸς εἰς οἶκόν τινα καὶ προσδοὺς ἱμάντα καὶ ἀποδυσάμενος ἐκέλευσε μαστιγοῦν αὐτὸν ἐφ' οἷς ἔπραξεν ὑπὸ τοῦ καταράτου θυμοῦ βιασθεὶς (αὐτὸς γὰρ οὕτως ὠνόμασεν)· ἐμοῦ δ', ὡς εἰκός, γελῶντος, ἐδεῖτο προσπίπτων τοῖς γό-

νασι μὴ ἄλλως ποιεῖν. Εὔδηλον οὖν ὅτι μᾶλλον ἐποίει με γελᾶν, ὅσῳ μᾶλλον *ἐν ἐκείνῳ τῷ* μαστιγωθῆναι θεώμενος. Ἐπειδὴ δέ, ταῦτα ποιούντων ἡμῶν, ἱκανὸς ἐτρίβετο χρόνος, ὑπεσχόμην αὐτῷ δώσειν πληγάς, εἰ μέντοι παράσχῃ καὶ αὐτὸς ἕν, ὃ ἂν αἰτήσω, σμικρὸν πάνυ· ὡς δ' ὑπέσχετο, παρεκάλουν ὑποσχεῖν μοι τὰ ὦτα λόγον τινὰ διερχομένῳ, καὶ τοῦτ' ἔφην εἶναι τὸ αἴτημα. Τοῦ δ' ὑποσχομένου πράττειν οὕτως, πλέον αὐτῷ διελέχθην ὑποτιθέμενος ὅπως χρὴ παιδαγωγῆσαι τὸ ἐν ἡμῖν θυμοειδές, τῷ λόγῳ δηλονότι, καὶ οὐ διὰ μαστίγων ἀλλ' ἑτέρῳ τρόπῳ παιδαγωγῆσαι διῆλθον. Ἐκεῖνος μὲν οὖν *ἐν ἑαυτῷ* προνοησάμενος ἑαυτοῦ πολὺ βελτίων ἐγένετο».

Ὁ Γαληνὸς ἔγραψεν ἀναντιρρήτως «ὅσῳ μᾶλλον *ἐνέκειτο* μαστιγωθῆναι *δεόμενος*», τουτέστι *προσέκειτο* ἢ *ἐπέμενε*», καὶ «ἐκεῖνος μὲν οὖν *ἐνιαυτῷ* προνοησάμενος ἑαυτοῦ». Πρβ. Ἀππιαν. Ἐμφυλ. Α', 10 «Ὁ δὲ Γράκχος αὖθις ἐν ὄψει τοῦ δήμου τότε μάλιστα κινδυνεύοντι Ὀκταουΐῳ *ἐνέκειτο* μὴ ἔργον ὁσιώτατον καὶ χρησιμώτατον Ἰταλίᾳ πάσῃ συγχέαι», κτλ. Οὐδεὶς δὲ τὴν συνήθειαν τοῦ Γαληνοῦ γινώσκων θὰ ξενισθῇ ἐπὶ τῇ χρήσει τῆς ἁπλῆς δοτικῆς *ἐνιαυτῷ* ἀντὶ τῆς μετὰ τῆς ἘΝ προθέσεως *ἐν ἐνιαυτῷ*.

Πλημμελῶς ἔχει καὶ τὸ «πλέον αὐτῷ διελέχθην ὑποτιθέμενος ὅπως χρὴ παιδαγωγῆσαι τὸ ἐν ἡμῖν θυμοειδές, τῷ λόγῳ δηλονότι, καὶ οὐ διὰ μαστίγων ἀλλ' ἑτέρῳ τρόπῳ παιδαγωγῆσαι διῆλθον», ἀνθ' οὗ ἀναγνωστέον «ὑποτιθέμενος ὅπως χρὴ παιδαγωγῆσαι τὸ ἐν ἡμῖν θυμοειδές· καὶ οὐ διὰ μαστίγων ἀλλ' ἑτέρῳ τρόπῳ *παιδαγωγήσαΣ' ΑΠῆλθον*». Οὐδαμῶς ὠκνήσαμεν νὰ ἐξαλείψωμεν ὡς ὑποβολιμαῖον τὸ *τῷ λόγῳ δηλονότι*, ὅπερ ἐπ' ἐξηγήσει τοῦ *ἑτέρῳ τρόπῳ* ὑπὸ γραμματικοῦ τινος ἢ βιβλιογράφου ἐν τῷ μετώπῳ τεθὲν παρενεγράφη ἔπειτα εἰς τὸ ἔδαφος καὶ συνυφάνθη μετὰ τῶν τοῦ συγγραφέως λέξεων εἰς ἀλλότριον τόπον καταχωρισθέν.

Ταῦτα ἐγράψαμεν πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐν τῷ Περιοδικῷ Συγγράμματι Ἀθηναίῳ Τόμ. Ζ', σελ 151 (1878).

Νῦν δὲ πρῶτον μὲν παρατηροῦμεν ὅτι πρὸ ἡμῶν μετεβλήθη ὑπὸ τοῦ Κοβήτου ἐν Μνημοσ. 1875, σ. 213 τὸ παρὰ τῷ Γαληνῷ φερόμενον ἐν ἐν ἐκείνῳ τῷ εἰς τὸ ἐνέκειτο. Πρβ. καὶ 1880, σ. 240. Ἔπειτα δὲ παρατιθέμεθα τὰ ὑπὸ τοῦ Marquardt γεγραμμένα ἐν τῇ Τευβνηρείῳ ἐκδόσει Μικρῶν τοῦ Γαληνοῦ Συγγραμμάτων Τόμ. Α', σελ. 15 (1884) «[ἐν Μεγάροις] Μεγαλ' L Μεγάρας O 'Quid in ea scriptura delitescat, exputare non potui' Cob. — ἐνέκειτό μοι. Observ. crit. p. 36 et Pr. XXXVI ἐνέκειτο μαστιγ. Cob. Mnem. III, 213 et VIII, 240 δεόμενος Cod. Lond. ap. G Cob. —ἦν μοι: εἴ μοί τι παράσχοι Cob. εἰ μή τοι L — πράξειν L — ἐνιαυτῷ L Pr XXXVI ἐν ἑαυτῷ O» καὶ σελ. λς «ἐν ἐκείνῳ τῷ μαστιγωθῆναι θεώμενος: Cod. Londin. ap. Goulst recte scriptum habet δεόμενος, unde corrigendum est ἐνέκειτό μοι μαστιγ. δεόμενος. cl. Plut. Fab. Max. IX, 11 ἐνέκειτο τῷ δήμῳ πολὺς μὴ προέσθαι δεόμενος τὸν Μινούκιον. Idem coni Cobet I l. sed omisso pronomine μοι Vid Observ 36,3. Ibid. 20,10 ἐν ἑαυτῷ προνοησάμενος: L recte ἐνιαυτῷ = v. 12 κατὰ τὸν πρῶτον ἐνιαυτόν».

Ἀναγκαῖον δ' ἡμῖν φαίνεται νὰ μνημονευθῶσι καὶ ἃ Marquardt ἔγραψεν ἐν *Observ. Crit etc.* σελ. 35 (1870) «Μεγάρας εἰσάγει Editt. K. Μεγαλ' L. fort. μεγάλας ὀργάς. ἐνέκειτό μοι M e. c. ἐν ἐκείνῳ τῷ libri. δεόμενος M. l. ct. Plut. Fab. Max. IX, 11. ἐνέκειτο τῷ δήμῳ πολὺς μὴ προέσθαι δεόμενος τὸν Μινούκιον. θεώμενος K. — ἦν M. εἰ libri παράσχ L. εἰ et ἦν saepissime confunduntur. Itaque v. c formula εἰ τύχῃ quae Galeno maxime in deliciis est. semper corrigenda est ἦν τύχῃ. Aliis locis, quibus conjunctivus facile corrigi nequit, εἰ cum optativo scribendum est. πράξειν L. πράττειν Editt. —διηλέχθην L. B. ὦ L. τῷ Editt.-verba ἀλλ'— διῆλθον tamquam glossema inclusi. cf. pag. 16. παιδαγωγεῖσθαι M. ex L. παιδαγωγεῖται B. παιδαγωγῆσαι K. ἐνιαυτῷ L. ἐν ἑαυτῷ Editt».

Πᾶς τις βλέπει ὅτι πρῶτος ὁ Marquardt ἀποκατέστησεν ἐν τοῖς ῦ Γαληνοῦ ἐξ εἰκασίας μὲν τὸ ἐνέκειτο ἐκ κώδικος δὲ τὸ ἐνιαυτῷ. Ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τοῦ Γαληνοῦ φερομένου «ἑαυτοῦ ταγνοὺς Μεγάρας» ἐγράψαμεν ἡμεῖς ἐν τῷ Ἀθηναίῳ «ἑαυτοῦ

καταγνοὺς μεγάλως», ᾧ συνηγορεῖ ἴσως τὸ ἐν ἑνὶ τῶν κωδίκων φερόμενον Μεγάλ'. Πρβ. Φώτιον Ἐπιστολ. σελ. 310 Βαλ. «μακρὰ ἂν σαυτοῦ τῶν προτέρων καταγνοίης» καὶ σελ. 553 «πολλὰ μὲν τῆς προτέρας καταγνοὺς φρενοβλαβείας κτέ». Σημειωτέον δ' ὅτι ἀνεγνώσθη πλημμελῶς καὶ ΜεγάΛων - μεγάΛη ἀντὶ τοῦ ΜεγάΡων ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου σελ 359,12 Μειν.

Ἡ δοτικὴ ἐνιαυτῷ ἀπαντᾷ καὶ ἐν ἑτέρῳ τόπῳ τοῦ Γαληνοῦ Τομ. Ε', σελ 86 «ἀμαθὴς ὅστις ὢν τούτων τῶν προβλημάτων οὐδὲν ἂν εὕροις ἐνιαυτῷ, βέλτιον δ' εἰπεῖν, ὅλῳ τῷ βίῳ;». Πρβ. καὶ Τόμ. Ι, σελ. 4» ὁ Θέσσαλος ἐκεῖνος οὐ τὰ ἄλλα μόνον ἐκολάκευε τοὺς ἐπὶ τῆς Ῥώμης πλουσίους, ἀλλὰ καὶ τῷ μησὶν ἓξ ἐπαγγείλασθαι διδάξειν τὴν τέχνην». Ἐν Τόμ. Ε', σελ. 62 φέρεται» ῥᾷστα γὰρ ἂν ἐφωράθη τις οὐ τῷ χρόνῳ βασανιζομένη πρὸς ἀνδρῶν ἀξιολόγων». Ἀνεγνώσθη δ' ὑπὸ μὲν τοῦ Κοβήτου ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1880, σελ. 244 «ἐφωράθη τοσούτῳ χρόνῳ βασανιζομένη πρὸς ἀνδρῶν ἀξιολόγων», ὑπὸ δὲ τοῦ Marquardt ἐν τῇ Τεϋβνηρείῳ ἐκδόσει Μικρῶν τοῦ Γαληνοῦ Συγγραμμάτων Τόμ. Α', σελ. 48.17 «καὶ οὐ πολλῷ χρόνῳ βασανιζομένη κτέ», ὡς κεῖται ἐν σελ. 69 «χρόνῳ πολλῷ βασανίσαι». Περὶ τῆς καθ' ἑαυτὴν τιθεμένης δοτικῆς ἐπὶ τοιαύτης ἐννοίας, οἵαν ἐμφαίνει ἡ δοτικὴ μετὰ τῆς ΕΝ προθέσεως ἢ ἡ αἰτιατική, θὰ διαλάβωμεν ἀκριβῶς ἐν ἄλλῳ τόπῳ.

Τοῦ ῥήματος ἐγκεῖσθαι ἐποιήσατο χρῆσιν ὁ Γαληνὸς καὶ ἐν Τόμ. ΙΓ', σελ. 363 «ἐγκειμένων οὖν τῶν ἑταίρων αὖθίς με γράψαι τὴν αὐτὴν πραγματείαν, ἀναγκαῖον ἔδοξέ μοι δηλῶσαι περὶ τῶν προεκδοθέντων». Τῆς τοιαύτης τοῦ προκειμένου ῥήματος χρήσεως παρέχουσιν ἡμῖν μαρτύρια καὶ ὁ Αἰλιανὸς καὶ ὁ Ἀππιανὸς καὶ ἄλλοι.

Αἰλιαν. Ποικίλ. Ἱστορ. Ι', 16 «ἐπεὶ δὲ ἦν λιπαρέστερος ὁ Διογένης καὶ ἐνέκειτο, ἐνταῦθα ἤδη καὶ τῇ βακτηρίᾳ καθίξεσθαι αὐτοῦ ἠπείλει».

Ἀππιαν. σελ. 299,3 Μενδ. «ἐλιπάρουν καὶ ἐνέκειντο» καὶ σελ. 449.23 «ἐγκειμένων δὲ τῶν πρέσβεων, ὁ Νικομήδης πολλὰ μὲν ὑπὲρ τῆς ἐπικουρίας τοῖς στρατηγοῖς καὶ τοῖς πρέσβεσιν ὡμολογηκὼς χρήματα δώσειν κτέ» καὶ σελ. 749,1 «καὶ ἐνέκειντο σφόδρα προθύμως παρακαλοῦντές τε καὶ ὑπισχνούμενοι διορθώσεσθαι τὸ ἁμάρτημα νίκῃ καλῇ» καὶ σελ 778,6 «οἱ δὲ σὺν ἐπείξει πλέονι βοῶντες

ἐνέκειντο παραμεῖναί τε αὐτὸν καὶ κολάζειν σφῶν τοὺς ἁμαρτόντας».

Πολύαιν. Στρατηγ. Η', 39 «οἰκείων δὲ καὶ φίλων ἐγκειμένων καὶ λιπαρῶς θεραπευόντων, ὑπεκρίνατο συγκατατίθεσθαι».

Ἰώσηπ. Τόμ. Β', σελ. 14,12 Νισ. «ἀλλ' ἐνέκειντο λιπαρῶς καὶ χειροτονεῖν ἠξίουν ἤδη τὸν βασιλέα καὶ μὴ φροντίζειν τῶν ἐσομένων» καὶ Τόμ. Δ', σελ. 6,19 «κἀκεῖνος μὲν εἴξας, λιπαρῶς ἐγκειμένου, ἧκεν εἰς τὴν Ἰουδαίαν». Πρβ. καὶ Τόμ. Α', σελ. 14,5. Ἐν Τόμ. Δ', σελ. 173,27 κεῖται «ὁ Ἀγρίππας ταῦτα φαμένης πρὸς αὐτὸν Ἀντωνίας, πολλῷ μᾶλλον ἐπέκειτο ἀξιῶν ἐξέτασιν γενέσθαι τοῦ πράγματος»· σημειοῦται δ' ὁ ἐκδότης «ἐπέκειτο: *instabat* Lat. ἐνέκειτο coni.». Τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Νισίου ἐνέκρινε καὶ ὁ Ναβῆρος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἰωσήπου Τόμ. Δ', σελ. 170,1.

Θεμίστ. Λόγ. σελ. 433,11 «ἐγκειμένου τε καὶ ἐκλιπαροῦντος».

Λιβάν. Ἐπιστ. σελ. 108 Οὐόλφ. «ὁ δὲ ἐσίγα· καὶ μᾶλλον ἐνεκείμην· ὁ δὲ ὤκνει λέγειν» καὶ σελ. 232 «τοῦ δὲ ἄρχοντος ἐγκειμένου καὶ κελεύοντος κτέ».

Χαρίτ. Ἀφροδ. Α', δ'. 5 «ἐνέκειτο μᾶλλον ὁ Χαιρέας ἤδη τι προσδοκῶν βαρύτερον».

Ἡλιόδ. Αἰθιοπ. Β', 6» ἀλλ' ὁ Θεαγένης οὐκ εἴα λιπαρῶς ἐγκείμενος».

Ἐφραίμ. 88 (σελ. 11 Βόνν.) «ἐδεῖτο γυνὴ λιπαρῶς ἐγκειμένη· ὁ δ' οὐ σχολάζω τῇδ' ἐγκειμένῃ λέγει».

Κεδρην. Τόμ. Β', σελ. 618,13 «ὁ δὲ πολὺς ἦν ἐγκείμενος καὶ καθικετεύων τὸν τοιοῦτον ἀποτινάξασθαι λογισμόν».

Ὁ Βάστιος γράφει ἐν *Epist. Crit* σελ. 226 «Ἐπεὶ μέντοι πολὺς ἐνέκειτο· TEUCHERUS :» Scribo πολὺ pro vulgato πολύς. Male. Cap. XXIII. πᾶσα δὲ ἐνέκειτο τῷ Ἀκροτάτῳ». Πρβ. Ἐπιστολογ. Ἑλλ. σελ. 278,2 Ἐρχ. » ἀλλὰ πολὺς μὲν ἔγκειται ὁ Κλίτων, πολὺς δὲ καὶ ὁ Ἀρχέλαος, ἑκάστοτε φροντίζειν τι καὶ ποιεῖν τῶν εἰωθότων ἀναγκάζοντες»· ἔτι δὲ Ἡροδ. Ζ', 158 «Γέλων δὲ πολλὸς ἐνέκειτο λέγων τοιάδε» καὶ Θουκυδ. Δ', 22,2 «Κλέων δὲ ἐνταῦθα δὴ πολὺς ἐνέκειτο λέγων κτέ» (Ἴδε Βαίριον ἐν τῇ β' ἐκδόσει τοῦ Ἡροδότου Τόμ. Γ', σελ. 684 καὶ Πόππον ἐν τῇ μικρᾷ ἐκδόσει τοῦ Θουκυδίδου Τόμ. Β', β', σελ, 35 κέ. Πρβ. καὶ Λαρόχην ἐν *Beitr. zur Griech Gramm.* Τόμ. Α', σελ. 127). Ἐν

ταῖς Ἐπιστολαῖς τοῦ Λιβανίου σελ. 162 ἀπαντᾷ» καὶ πολὺς ἐνέκειτο τοὺς παππῴους ἀπαιτεῖν ὅρους»· μεταβλητέον δ' ἴσως τὴν ἀπαρέμφατον ἀπαιτεῖν εἰς τὴν μετοχὴν ἀπαιτῶν.

ΚΕΦ. ΛΔ'.

Γηροβοσκός, γηροτρόφος, γηροκόμος.

Γίνεται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ χρῆσις τοῦ τε ἐπιθέτου γηροβοσκός καὶ τοῦ ἐξ αὐτοῦ παρηγμένου ῥήματος γηροβοσκῶ. Σοφοκλ. Αἴ. 570 «ὥς σφιν γένηται γηροβοσκὸς εἰσαεί». Εὐριπ. Φοιν. 1435 «ὦ γηροβοσκὼ μητρὸς» καὶ Ἀλκήστ. 663 «οἵ γηροβοσκήσουσι καὶ θανόντα σε περιστελοῦσι καὶ προθήσονται νεκρόν» καὶ Μηδ. 1033 «εἶχον ἐλπίδας πολλὰς ἐν ὑμῖν γηροβοσκήσειν τ' ἐμὲ καὶ κατθανοῦσαν εὖ περιστελεῖν». Λυκόφρ. 1154 «τὸν χιλίωρον τὰς ἀνυμφεύτους χρόνον πάλου βραβείαις γηροβοσκοῦσαι κόρας». Ψευδομένανδρ. Μονοστ. Γνώμ. 270 «Ἱκανῶς βιώσειΣ γηροβοσκῶν τοὺς γονεῖς». Ξενοφ. Οἰκον. Ζ', 12 «συμμάχων καὶ γηροβοσκῶν ὅ τι βελτίστων τυγχάνειν» καὶ 19 «ἔπειτα τὸ γηροβοσκοὺς κεκτῆσθαι». Διονύσ. Ἁλικ. Ῥωμ. Ἀρχαιολ. σελ. 1616 «ἢ τὰς γηροβοσκοὺς οὐκ ἀπέδωκα χάριτας» καὶ σελ. 1627 «πολλὰς γηροβοσκοὺς ἐλπίδας ἐμαυτῇ καταλιπεῖν». Ἱεροκλ. παρὰ Στοβ. Ἀνθολ. Τόμ. Γ', σελ. 72,12 Μειν. «παραστάτας καὶ γηροβοσκοὺς» καὶ 17 «καταλείπειν ἐκείνοις ἀνθ' ἡμῶν αὐτοὺς γηροβοσκούς». Ἀπαντᾷ δὲ καὶ τὸ παθητικὸν γηροβοσκοῦμαι παρὰ τῷ Ἀριστοφάνει Ἀχαρν. 678 «οὐ γὰρ ἀξίως ἐκείνων ὧν ἐναυμαχήσαμεν γηροβοσκούμεθ' ὑφ' ὑμῶν» καὶ παρὰ τῷ Πλουτάρχῳ Ἠθικ. σελ. 786, Β' «ὑπὸ μιᾶς ἔτι γηροβοσκεῖται, τῆς ἀπὸ τοῦ κερδαίνειν». Ὁ Πολυδεύκης λέγει Β', 14 «Ὑπερείδης δὲ καὶ γηροβοσκὸν εἴρηκε καὶ Ἄλεξις γηροβοσκεῖα». Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ ἐν τοῖς Ἠθικοῖς τοῦ Πλουτάρχου σελ. 263, Α' κείμενον γηροβοσκεῖν μεταβάλλει ὁ Κόβητος ἐν *Collect. Crit.* σελ. 495 εἰς τὸ γηροβοσκόν γράφων «*Pythes a Xerxe* χάριν ᾐτήσατο πλειόνων αὐτῷ παίδων ὄντων ἕνα παρεῖναι τῆς στρατείας καὶ καταλιπεῖν αὐτῷ γηροβοβοσκΕΙΝ. Corrigendum

γηροβοσκΟΝ. Sexcenties ειν et ον ob compendiorum similitudinem inter se confundi videbis. Infinitivus γηροβοσκεῖν ex καταλιπεῖν pendere non potest».

Ὡς λέγεται γηροβοσκός-γηροβοσκῶ-γηροβοσκοῦμαι, οὕτω καὶ γηροτρόφος-γηροτροφῶ-γηροτροφοῦμαι. Πίνδ. παρὰ Πλάτ. Πολιτ. σελ. 331, Α' «γλυκεῖά οἱ καρδίαν ἀτάλλοισα γηροτρόφος συναορεῖ ἐλπίς» (Πρβ. καὶ Πλούτ. Ἠθικ. σελ. 477, Β' «τῆς Πινδαρικῆς γηροτρόφου ἐλπίδος». Ἴδε Βέργκιον ἐν τῇ τετάρτῃ ἐκδόσει τῶν Ἑλλην. Λυρ. Ποιητῶν Τόμ. Α', σελ. 452). Εὐριπ. Ἀλκήστ. 668 «παῖδά μ' εἶναι καὶ φίλον γηροτρόφον». Ἀνθολ. Παλατ. Ζ', 419 «Κῶς δ' ἐρατὴ Μερόπων πρέσβυν ἐγηροτρόφει». Ἰσαῖ. περὶ τοῦ Μενεκλ. Κλήρ. 10 «ὅστις ζῶντα γηροτροφήσοι καὶ τελευτήσαντα θάψοι». Λυσ. καὶ Ἀγορ. 45 «οἳ ἤλπιζον ὑπὸ τῶν σφετέρων αὐτῶν παίδων γηροτροφηθέντες, ἐπειδὴ τελευτήσειαν τὸν βίον, ταφήσεσθαι». Ἰσοκρ. Πλαταϊκ. 48 «ὁρῶντας καὶ τοὺς γονέας αὐτῶν ἀναξίως γηροτροφουμένους». Δημοσθ. σελ. 763,203 «τὸν δ' αὐτοῦ πατέρα οὕτω γηροτροφεῖ» καὶ Ψευδοδημοσθ. σελ. 1399,32 «καὶ γονεῖς οἱ τούτων περίβλεπτοι γηροτροφήσονται» καὶ σελ. 1400,36 «ἐρήμοις εἶναι τῶν οἰκειοτάτων γηροτρόφων». Πλούταρχ. Ἠθικ. σελ. 983. Β' «ὑπολαβοῦσα γηροφορεῖ καὶ γηροτροφεῖ» καὶ Τιμολ. ΛΘ' «ἐν τοιαύτῃ δὲ γηροτροφούμενος τιμῇ μετ' εὐνοίας». Φίλ. Ἰουδ. Τόμ. Δ', σελ. 271 «ὅθεν αὐτοδιδάκτῳ τῇ φύσει νεοττοτροφηθέντες γηροτροφοῦσι χαίροντες» καὶ Τόμ. Ε', σελ. 287 «ἐν ἀφθονίᾳ τῇ πάσῃ γηροτροφουμένων». Λόγγ. Ποιμεν. Γ', 9 «καὶ εὐδαιμόνιζον αὐτοὺς τοιούτου γηροτρόφου εὐτυχήσαντας». Ἀπαντᾷ δὲ καὶ ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Φωτίου σελ. 214,18 «τὰ δὲ καὶ γηροτροφεῖ τοὺς τεκόντας». Πρβ. Πολυδ. Β', 13 «προσήκοι δ' ἂν τῷ γήρᾳ καὶ τὸ γηροτροφεῖν, γηροτροφεῖσθαι, γηροκομεῖν, γηροτροφηθῆναι, ἐγγηροτροφηθῆναι καὶ γηροτρόφοι» καὶ Γ', 12 «νοσοκόμοι, γηροτρόφοι, τροφεῖς. ταφεῖς». Κεῖται δὲ καὶ ἐν τοῖς ὑπὸ τοῦ Καιβελίου ἐκ λίθων συνειλεγμένοις Ἑλλην. Ἐπιγράμμασιν «Ἅδης γηροτρόφους ἐλπίδας ὠρφάνισεν» (233,10, σελ. 87) καὶ ἐν Δελφικῇ ἐπιγραφῇ «καὶ γηροτροφῆσαι Φαινέαν Ἀπολλόδωρον τὸν Σωπάτρου» καὶ «ἐπεὶ δέ κα γηροτροφήσῃ Φαινέας Ἀπολ-

λόδωρον κτέ» (Συλλογ. Ἑλλην. Ἐπιγρ. Κολλιτζ. Τόμ. Β', σελ. 211 καὶ σελ. 212). Ἐλέχθη δὲ καὶ γηροτροφία καὶ γηροτροφεῖον, ὧν μαρτύρια βλέπει τις ἐν τῷ Θησαυ. τοῦ Στεφάνου. Εἶνε καὶ ὑπὸ Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρέως εἰρημένον Τόμ. Γ', σελ. 141,13 Δινδ. «Ἀντιφῶν ὁ ῥήτωρ λέγει· γηροτροφία γὰρ προσέοικεν παιδοτροφίᾳ». Τὸ δ' οὐδέτερον γηροτροφεῖον ἀπαντᾷ καὶ παρὰ Νικηφόρῳ τῷ Γρηγορᾷ Τόμ. Α', σελ. 42,4 «γηροτροφεῖα δὲ ἦσαν ταῦτα καὶ πτωχοτροφεῖα».

Φέρεται δ' ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ καὶ ἐπίθετον γηροκόμος καὶ ῥῆμα παράγωγον αὐτοῦ γηροκομῶ-γηροκομοῦμαι. Ἡσίοδ. Θεογ. 605 «χήτει γηροκόμοιο, ὅ γ' οὐ βιότου ἐπιδευής». Τραγ. Ἀποσπ. σελ. 644,25 Ναυκ. «πρὸς σὲ πελάζω τὸν ὀπισθοβάτην πόδα γηροκομῶν». Καλλίμ. Ἐπιγρ. ΝΑ' «πᾶσιν ἐν ἐσθλοῖς Μίκκος καὶ ζωὴν οὖσαν ἐγηροκόμει». Ἀνθολ. Παλατ. ΙϚ', 131,6 «οὐδ' ἐφ' ἑνὶ τλάμων λείπετο γηροκόμῳ». Ὀππιαν. Ἁλιευτ. Ε', 85 «φροντίσι γηροκόμοισιν ἀπὸ θρεπτήρια τίνων». Νόνν. Διονυσ Ζ', 44 γηροκόμῳ βαρύγουνος ἐρείδεται ἠθάδι βάκτρῳ» καὶ ΙΑ', 354 «γηροκόμῳ νάρθηκι δέμας στηρίζετο βάκτρῳ» καὶ ΙΔ', 101 «γηροκόμοις ῥοπάλοισι» καὶ ΜϚ', 263 «γηροκόμους Κάδμοιο κατέκτανες». Ἐπιγρ. Ἑλλην. Καιβελ. 152,12 (σελ. 53) «εὐφροσύνην βιότου καὶ χέρα γηροκόμον». Ἐπιγραφ. Ἑλλην Σικελ. καὶ Ἰταλ. Καιβελ. 1561,5, σελ. 407 «εἰ καὶ γηροκόμος με σοφὴ διέσωσεν ἀδελφή». Προκόπ. Τόμ. Γ', σελ. 138,2 Βόνν. «καὶ αὐτούς τε γηροκομεῖσθαι κτέ». Ἀψίν Τέχν. Ῥητορ. σελ. 105,18 Βαχ. «ὃν ἔδει περιόντα μου καὶ γηροκόμον εἶναι καὶ θεραπευτήν». Κωνσταν. Μανασσ. 6133 (σελ. 260 Βόνν.) «σχὼν τὴν ἐπιμέλειαν τῶν γηροκομουμένων». Βασιλικ. Τόμ. Δ', σελ. 399 Είμβ. «θέλω γηροκομεῖσθαι». Κωνσταντ. Πορφυρογ. Τόμ. Α', σελ. 115, 20 Βόνν. «καὶ οἱ ξενοδόχοι καὶ γηροκόμοι». Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν σελ. 556, 10 φέρεται «ἵσταται ὁ τῶν Εὐγενίου γηρΩκόμος». Πρβ. καὶ Ἐφραίμ. 9835 (σελ. 394 Βόνν.) «γηρΩκόμος τοῦ κατὰ Νεάπολιν πτωχείου τότε» καὶ 9846 «σκευοφύλαξ, σύγκελλος, οἰκονόμος γηρΩκόμος τε κτέ» καὶ Θεοδώρητ. Τόμ. Δ', σελ. 1226 «καὶ γηρΩκόμον ἐλπισθέντα γενήσεσθαι». Ἐσχηματίσθη καὶ θηλυκὸν ὄνομα γηροκομία καὶ οὐδέτερον γηροκομεῖον. Εἶνε δὲ τοῦτο

παρὰ Γεωργίῳ τῷ Κεδρηνῷ καὶ διὰ τοῦ Ο γεγραμμένον Τόμ. Α΄. σελ. 698,24 «ἔκτισε δὲ καὶ τὸ λωβῶν γηρΟκομεῖον» καὶ διὰ τοῦ Ω σελ. 690,8 «ξενῶνας καὶ γηρΩκομεῖα» καὶ Τόμ. Β΄, σελ. 37, 18 «ξενώνων, γηρΩκομείων, ἐκκλησιῶν». Πρβ. καὶ Γεώργ. Κωδῖν. σελ.74,1 Βόνν. «τὰ παλάτια καὶ τὸ γηρΟκομεῖον» καὶ σελ. 92,18 «τὸ δὲ γηρΟκομεῖον ἀνήγειρε Μαρκιανὸς» καὶ σελ. 93,14 «τῷ ῥηθέντι γηρΟκομείῳ» καὶ σελ. 95,10 «ἐν ᾧ ναὸν καὶ γηρΟκομεῖον ἐδείματο» καὶ σελ. 102,3 «πολλὰ γηρΟκομεῖα καὶ ξενοδοχεῖα» καὶ σελ. 104,16 «εἰς ξενῶνα καὶ γηρΟκομεῖον» καὶ Θεοφάν. Χρονογρ. σελ. 251,17 Λιψ. «ξενῶνας καὶ γηρΟκομεῖα» καὶ σελ. 486,31 «ξενώνων καὶ γηρΟκομείων» καὶ Κωνσταν. Πορφυρογ. Τόμ. Α΄, σελ. 579,9 καὶ 22 «τοῖς ξενῶσι καὶ γηρΟκομείοις» καὶ Νικηφόρ. Φωκ. σελ. 309,1 «ξενῶνας καὶ γηρΩκομεῖα» καὶ σελ. 310,8 «ἢ γηρΩκομείοις ἢ ξενῶσιν» καὶ σελ. 313, 14 καὶ σελ. 315,11 «ξενῶνάς τε καὶ γηρΩκομεῖα» καὶ Βί. Ἀγ. Θεοδοσ. σελ. 41,4 Οὔσεν. «γηρΟκομεῖον γὰρ οἰκοδομήσας κτέ» (Ἴδε καὶ Δουκάγγιον ἐν Γλωσσαρ. σελ. 248). Ἐν ταῖς Ἱστορίαις τοῦ Τζέτζου κεῖται Χιλ. ΙΑ΄, 26 (σελ. 404) «εἰπεῖν αὐτὸν ὡς πρὸς αὐτόν· εὕρῃς γηρΩκομίτας, τὸν Τζέτζην δ' οὐχ ἁρμόδιον ζῆν ὡς γηρΩκομίτην». Ἐπίθετον γηροκομικός ἀπαντᾷ παρὰ τῷ Γαληνῷ Τόμ. ϛ΄, σελ. 357 «εὐπορώτερος δή τις εἰς τὸ γηρΟκομικὸν μέρος τῆς τέχνης ἂν γενηθείη». Πρβ. καὶ Στοβ. Ἀνθολ. Τόμ. Δ΄, σελ. 203,4 Μειν.

Ὁ Γ. Δινδόρφιος γράφει ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Β΄, σελ. 611, Α΄ «Composita cum γῆρας literam O habere poetarum exempla ostendunt, inter quae nullum est quod Apollonii praecepto adversetur, non pauca quae alterius grammatici opinionem evertant. Itaque γηρωβοσκός, γηρωκόμος, et reliqua librariis sunt imputanda, quorum exemplum fieri potest ut indocti infimae aetatis scriptores sint secuti. In Lucianum, Plutarchum, Josephum, Libanium, ex quibus locos nonnullos attulit Lobeck. ad Phryn. p. 692, huius erroris suspicio non cadit». Πρβ. καὶ «γηροκομέω—Greg Epist. 50, p. 811: Ἀλλὰ τίς γηροκομήσει τὸν σὸν Γρηγόριον; Idem pass., Ὡς ὑπερβαλλόντως γεγηροκόμημαι. Callimach. Epigr. 54; Lucian. Tox. 22,

vol 2, p. 531; Aristid. vol. 1, p. 568; Agathias p. 95,5 Nieb. Γηρωκομεῖν ap. Max Tyr. vol. 1, p. 76. Apud Liban. vol. 4, p. 746, 19, codicem Monac. 96 γηρωκομεῖν praebere monet Jacobs.»

Παρατιθέμεθα καὶ ἃς ἐποιήσατο ὁ Λοβέκκιος παρατηρήσεις ἐν τοῖς εἰς Φρύνιχον Παρέργοις σελ. 692 (1820) «Γηρωκόμος Liban. Decl. p. 749. et 750. T. IV. et quae hinc descendunt: γηρωκομία Plutarch. V. Cat. Maj V. 392. γηρωκομεῖν Joseph. Antt. IV. 8. 243. Lucian. Toxar. 22. 83. T. 6. Max. Tyr. V. 74. γηρωβοσκεῖν Liban. l. c. 749. et cetera huius formae exempla nondum a Lexicographis commemorata sunt, neque dubito fore, qui, si apud eosdem scriptores γηροβοσκεῖν Liban. p. 621. 748. γηροκομεῖν p. 746. Aelian H. A. An. X. 16. 561. Joseph. Antt. VII, 11. 397. Procop. Anecd. XXIV. 71, C. (βρεφοκομεῖν Eustath. p. 565. (deest Lexicis) γηροκομία Plutarch. de Gen. Socr. XIII. 322. T. X. et haec quidem multo saepius μικρογραφούμενα reperiri, ceterum de brevitate secundae syllabae ex multis poetarum locis liquido constare acceperint, alteram scripturam nulla interposita mora abdicandam putent. Nihil moror» καὶ σελ. 695 «Interveniunt quidem nonnumquam γηρωβοσκός et γηρωβοσκεῖν in codd. Xenoph. Oec. VII. 12 et 19. (ubi pro τῷ μὴ ἐκλιπεῖν leg. τοῦ, i. e. ἕνεκα τοῦ) Joseph. Antt. VII. 8. 385. γηρωκόμος Ib. I. 13. 42. ubi Bernardus γηροκόμος a cod. oblatum superbe reiicit, et in codd. Alciphr. Ep. III. 16. Gregor. Naz. Or. XV. 294. D. γηρωκομηθῆναι Aristid. de Conc. Rhod. p. 568. T. I. eique scripturae ex professo patrocinantur recentiores Grammatici (Zonaras: Γηρωκομεῖον μέγα.); verum haec omnia apud Atticos nullo modo, apud eos, qui Atticorum similes videri cupierunt, aegre et repugnanter feruntur».

Παρά τε τῷ Πλουτάρχῳ καὶ τῷ Λουκιανῷ καὶ Μαξίμῳ τῷ Τυρίῳ ἀναγινώσκεται νῦν ἡ διὰ τοῦ Ο ἐκφορά. Ὁ Κόβητος γράφει ἐν *Var. Lect.* σελ 86 «*Bekkerus* ut ἀρόματα et χρῖσμα a Jacobitzio sumsit incautus, sic saepe verba et formas vitiosas et pessimas retinuit aut revocavit, olim doctiorum consensu damna-

tas et maximam partem a *Dindorfio* abiectas. *Bekkerus* revocavit 42, § 27. συναποδράσαντος pro συναποδράντος, γηρωκομεῖν pro γηροκομεῖν. 41, 22».

Παρὰ τῷ Ἀριστείδῃ ἀντὶ τοῦ «καὶ πλουσίοις ἀπόλαυσις τῶν ὄντων καὶ πρεσβύταις γηρΩκομηθῆναι» ἀποκατέστησεν ὁ Γ. Δινδόρφιος Τόμ. Α', σελ. 837 τὸ γηρΟκομηθῆναι. Ἔγραψε δὲ καὶ ὁ Βυττεμβάχιος ἐν τῷ Πλουταρχείῳ Λεξικῷ σελ. 351 «γηρΟκομέω Aristid. I. 568».

Ἐν ταῖς Ἐπιστολαῖς τοῦ Ἀλκίφρονος Γ', 16 ἐξεδόθη ὑπὸ μὲν τοῦ Σειλήρου σελ. 92 «ἡμῖν τε ὁ γηρΩκόμος ἐγγύς», ὑπὸ δὲ τοῦ Μεινεκίου σελ. 47 «ἡμῖν τε ὁ γηρΟκόμος γενοῦ»· ἐσημειώσατο δ' οὗτος σελ. 131 «Praeterea scripsi γηροκόμος, quae unice vera forma est. cf. Lobeck ad Phryn. p. 691». Ἀνέγνω δ' ὁ Μεινέκιος καὶ ἐν τῷ Στοβαίου Ἀνθολογίῳ Τόμ. Δ', σελ. 203, 4 «γηρΟκομικωτάτη γὰρ αὕτη» ἀντὶ τοῦ γηρΩκομικωτάτη.

Παρὰ τῷ Ἰωσήπῳ φέρεται κατὰ τὴν τοῦ Νισίου ἔκδοσιν Τόμ. Α', σελ. 55,17 «ἴσῃ τ' ἐμοὶ εἰς κηδεμόνα καὶ γηρΩκόμον» καὶ σελ. 277, 5 «οἳ γηρΩκομήσουσιν αὐτούς» καὶ σελ. 357, 5 «ἐπὶ γηρΟκομίᾳ τῇ αὐτῆς τραφησόμενον» καὶ Τόμ. Β', σελ. 130, 5 «τὰς ἐπιλοίπους τῆς γηρΩκομίας ἐλπίδας» καὶ σελ. 149, 13 «γηρΩκομήσειν γὰρ αὐτὸν ἐν πάσῃ τιμῇ». Παράδοξον ἡμῖν φαίνεται ὅτι ὁ Νίσιος ἐνέκρινε μὲν τὴν ὑγιῶς ἔχουσαν γραφὴν γηρΟκομίᾳ, ἐνέκρινε δὲ καὶ τὰς πλημμελεῖς καὶ ἀποβλήτους οὔσας γηρΩκόμον καὶ γηρΩκομήσουσιν καὶ γηρΩκομίας καὶ γηρΩκομήσειν. Ἐν ἄλλαις τοῦ Ἰωσήπου ἐκδόσεσι βλέπει τις τοὺς γνησίους τύπους γηρΟκόμον καὶ γηρΟκομήσουσιν καὶ γηρΟκομίας καὶ γηρΟκομήσειν.

Μνημονεύομεν νῦν ἃ παλαιοὶ γραμματικοὶ ἔγραψαν περὶ τῆς ἐκφορᾶς τῶν ἐκ τοῦ ὀνόματος γῆρας συγκειμένων λέξεων.

Ἐτυμολ. Μέγ. σελ. 230, 37 «Γηρωκομῶ: τὸ ΡΩ μέγα. Ἐκ τοῦ γῆρας γήραος γήρως καὶ τοῦ κομῶ τὸ ἐπιμελοῦμαι. Τὰ δὲ παρὰ Ἀττικὴν γενικὴν σύνθετα διὰ τοῦ Ω μεγάλου γράφεται, οἷον [ἡρωιόρος], κερωφόρος, γηρωκόμος, καὶ παροξύνονται».

Κραμ. Ἀν. Ὀξ. Τόμ. Β', σελ. 354, 17 «Γηρωκόμων: τὸ ΡΩ ἐγα. Ἐκ τοῦ γῆρας γήραος γήρως κατὰ κρᾶσιν· τὸ γὰρ Α καὶ Ο εἰς

Ω μέγα κίρναται· καὶ τοῦ κομῶ τὸ ἐπιμελοῦμαι. Τὰ δὲ παρ' Ἀττικὴν γενικὴν ὀνόματα συντιθέμενα διὰ τοῦ Ω μεγάλου γράφονται, οἷον κερωφόρος, γηρωκόμος· γράφεται δὲ καὶ μικρὸν ἀπὸ χρήσεως ποιητικῆς».

Θεοδόσ. Γραμματ. σελ. 68, 6 Γοιτλ. «Τὰ παρὰ τὸ γῆρας συγκείμενα καὶ μέσον ἔχοντα τὸ Ω διὰ τοῦ Ω μεγάλου γράφονται, οἷον γηρωκόμος, γηρωβοσκός, γηρωβοσκεῖον. Τὸ δὲ γηροτρόφος καὶ γηροτροφῶ καὶ γηροτροφεῖον καὶ ἁπλῶς ἐφ' ὅσων εἰσὶ τοῦ Ο ἔμπροσθεν δύο σύμφωνα διὰ τοῦ Ο μικροῦ γράφεται» (Πρβ. καὶ Ψευδηρῳδιαν. Ἐπιμερ. σελ. 205 καὶ τὴν ἐν σελ. 237 σημείωσιν τοῦ Βοισσονάδου).

Ζωναρ. Λεξ. σελ. 435 Τιττμ. «Γηρωκομεῖον μέγα, γηροτροφεῖον μικρόν» (Πρβ. καὶ Σουίδ. σελ. 242 Βεκκ. λ. γηρωκομεῖον).

Σχολ. Σοφοκλ. Τόμ. Β', σελ. 213, 33 Δινδ. «Τὸ δὲ γηροβοσκῶ γράφεται καὶ μικρὸν ἀπὸ τοῦ γῆρος καὶ μέγα ἀπὸ τῆς γενικῆς τοῦ γήρως· ἔστι γὰρ ἡ εὐθεῖα τὸ γῆρας».

Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμηρον σελ. 600, 13 «Οὕτω καὶ δέρας δέρος — καὶ γῆρας γῆρος, ἐξ οὗ τὸ γηροβοσκήσειν παρ' Εὐριπίδῃ καὶ τὸ γηροβοσκός παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν συστολῇ τοῦ Ο, εἰ καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς ἐκτείνουσιν ἐν τοῖς τοιούτοις τὴν ΡΩ συλλαβὴν ἀπὸ γενικῆς Ἀττικῆς τοῦ γήρως» καὶ σελ. 782, 15 «Οὕτω καὶ ὕδας καὶ ὕδος καὶ γῆρας καὶ γῆρος, ὅθεν οὐ μόνον τὸ γηροτροφεῖν, ἀλλὰ καὶ ὁ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ γηροβοσκός» καὶ σ. 1456,23 «Καθὰ καὶ τὸ ὕδας ὕδος καὶ γῆρας γῆρος, ἐξ οὗ καὶ ὁ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ γηροβοσκός καὶ τὸ γηροτροφεῖν καὶ τὰ ὅμοια». Πρβ. καὶ σ. 1364,31 «Τὸ δὲ γηράσκοντα κομίζω, ἐξ οὗ τὸ γηρΩκομεῖν σύγκειται, φιλοπάτορα τὸν Ἀχιλλέα δηλοῖ» καὶ σελ. 1964,62 «Ὅτι τὸ κομέεσκεν ἐπεὶ κατὰ γῆρας ἔμαρπτεν, ἤγουν ἐπιμελείας ἠξίου τὸν Δολίον ἢ τὸν Λαέρτην ἡ Σικελὴ γραῦς ἐπεὶ ἐγήρασε, τὴν ὕστερον γηρΩκομίαν συνέθετο· δῆλον γὰρ ὡς γηρΩκομεῖν ἐστι τὸ κομεέσκειν κατὰ γῆρας ἤγουν κομεῖν τοὺς γηρῶντας». Εἶνε δὲ καὶ σελ. 382,22 γεγραμμένον «ὃν γηρΩκομεῖν ὤφειλε».

Σαφέστατα ἐξ ὧν ἐν τοῖς ἄνω διελάβομεν ἀπεδείχθη ὅτι οὐχὶ διὰ τοῦ Ω μεγάλου ἀλλὰ διὰ τοῦ Ο μικροῦ ἐξεφέροντο ὑπὸ τῶν Ἑλλη-

νων αἱ ἐκ τοῦ ὀνόματος γῆρας συντεθειμέναι λέξεις. Ὀρθῶς Ἀπολλώνιος ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἀπεφήνατο ἐν τῷ περὶ Ἀντωνυμίας συγγράμματι σελ. 3, Γ' «Τό τε Α τῶν οὐδετέρων Ο γίνεται· γηροκόμος, κρεοπώλης».

Παρατηρητέον δ' ὅτι μνημονεύεται καὶ ἐπίθετον γΕροκόμος ὑπὸ τοῦ Θεογνώστου Καν. (Κραμ. Ἀνεκδ. Ὀξ. Τόμ. Β', σελ. 98,10) «Τὰ εἰς ΩΝ ὀνόματα προηγούμενα λέξεως ἐν τῇ συνθέσει τρέπει τὸ Ω εἰς Ο, σπάνια δὲ τὰ παραδείγματα·, οἷον λέων λεόπαρδος, γέρων γεροκόμος, Ἀπόλλων Ἀπολλογενής, Ἀπολλοφάνης».

Ἐσχηματίσθη δ' ἐν τῷ παρηκμακότι ἑλληνισμῷ καὶ ἐπίθετον γεροντοκόμος, ἐξ οὗ παρήχθη τὸ ἐπίθετον γεροντοκομεῖον. Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Β', σελ. 587 φέρεται «Γεροντοκομεῖον, τὸ — Justinian. Cod. I, 3, 46,1» καὶ «Γεροντοκόμος, ὁ—Schol. Plat. p. 51 (377) — Justinian. Cod. 1, 3, 46,1 : Ἡ βρεφοτρόφους ἢ γεροντοκόμους ἢ ἁπλῶς τῶν εὐσεβῶν τάξεων διοικητάς».

ΚΕΦ ΛΕ'.

Κεροφόρος - κεροβάτης, κτλ., **κεροῦχος**, **κερουλκός**.

Ὡς τὰ ἐκ τοῦ γῆρας σύνθετα ἐξεφέροντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διὰ τοῦ Ο μικροῦ, οὕτω καὶ τὰ ἐκ τοῦ κέρας.

κεροφόρος. Εὐριπ. Βάκχ. 691 «μυκήμαθ' ὡς ἤκουσε κεροφόρων βοῶν». Ὁ Λοβέκκιος γράφει ἐν τοῖς εἰς Φρύνιχον Παρέργοις σελ. 695 «Quae cum κέρας componuntur, si poetas praeterimus, perrara, apud illos ea mensura sunt, ut ne librarii quidem O longum obtrudere conarentur, unum κερωφόρος, ab Etymologo commemoratum, a Polluce usurpatur V. 76. quo ipso loco codd. κεροφόρος praebent».

κεροβάτης. Ἀριστοφ. Βατρ. 230 «καὶ κεροβάτας Πὰν ὁ καλαμόφθογγα παίζων». Ἴδε Βλαϋδέσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Βατράχων σελ. 242 (Πρβ. καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Δ', σελ. 1444).

κερόδετος. Εὐριπιδ. (Ψευδευριπ.) Ῥῆσ. 33 «ζεύγνυτε κερό-

δετα τόξα νευραῖς». Ἐν τῷ κώδικι τοῦ Ἡσυχίου εἶνε κακῶς γεγραμμένον κεροδέκα τόξα ἀντὶ τοῦ κερόδετα.

κεροπλάστης. Ὑπὸ τοῦ Ἀρχιλόχου ἐλέχθη «τὸν κεροπλάστην ἄειδε Γλαῦκον», ὡς μανθάνομεν ἐκ τῶν εἰς τὴν Ἰλιάδα Σχολίων σελ. 632,23 Βεκκ. (Πρβ. καὶ Πλούταρχ. Ἠθικ. σελ 977 Α′). Παρὰ τῷ Πολυδεύκει κεῖται Β′,31 «οἱ δὲ καὶ κεροπλάστας αὐτοὺς ἐκάλεσαν». Πρβ. καὶ Ἡσύχ. «Κεροπλάστης: λεπτουργὸς ἢ τριχοκοσμητής».

κεροβόας. Ἀνθ. Παλατ. Ϛ′,94 «διδύμους τε λωτοὺς κεροβόας». Οὐκ ὀλίγα δ' ὑπάρχουσιν ὀνόματα ὁμοίως τῷ κεροβόας ἐσχηματισμένα, οἷον ἀκαιροβόας, ἀμετροβόας, αὐλοβόας, βαρυβόας, ἐριβόας, εὐρυβόας, ἡδυβόας (ἀδυβόας), καλαμοβόας, καλλιβόας, κοκκοβόας (ὃ ὑπελήφθη πλημμελὴς ἀνάγνωσις τοῦ κοκκυβόας), λεπτοβόας, μεγαλοβόας, μελιβόας, ὀξυβόας, ὀρθροβόας, πεζοβόας, ταυροβόας, ὑψιβόας, φρικτοβόας, χαλκοβόας (οὗ ἐγένετο ἐξήγησις διὰ τοῦ στερεοβόας). Ἐπίτηδες δ' ἐν τῷ καταλόγῳ τούτῳ δὲν ἐμνημονεύθη τὸ μιξοβόας (μειξοβόας). Ἐρρήθη δὲ καὶ ἀδεισιβόαν - ἀδεισιβόαι ὑπὸ τοῦ Βακχυλίδου σελ. 55 καὶ σελ. 85 Βλασσ. Πρβ. καὶ ἐγερσιβόαι, οὗ ἐγένετο μνεία ὑπὸ τοῦ Ἐρουερδῆνος ἐν *Lex. Graec. Suppl. et Dialect.* σελ. 233.

κερόχρυσος. Σιβυλλ. Χρησμ. Ε′,355 «ταύρων τ' ἀγέλας κεροχρύσων». Ὑπὸ τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων ἐλέγετο οὐχὶ ἡ κερόχρυσος ἀλλὰ ἡ χρυσόκερως.

κεροτυποῦμαι. Αἰσχύλ. Ἀγαμ. 655 «αἱ δὲ κεροτυπούμεναι βίᾳ κτέ.». Ὁ Γ. Ἑρμαννὸς σημειοῦται ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Αἰσχύλου Τόμ. Β′ σελ. 421 «Deinde libri κερωτυπούμεναι. Quod Wassius ad Thuc. II. 84. posuerat, κεροτυπούμεναι, firmavit Porsonus in praefatione ad Hec. p. VIII».

κεροῦχος. Φερεκρ. Ἀποσπ. 12 Κοκκ. «δελφινοφόρος τε κεροῦχος ὃς διακόψει». Βάβρ. Μυθιαμβ. ΜΕ′,5 (σελ. 25 Γιτλ.) «αἶγας κερούχους ἀγρίας». Ὁ Μεινέκιος γράφει ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν Ἀποσπασμάτων τῶν Ἑλλήν. Κωμικῶν Τόμ. Β′, σελ. 258 «Vulgo legitur δελφινοφόρος τε κέρδος διακόψει. Correxit Salmasius Exerc. Plin. p. 402». Θηλυκὸν ἐπίθετον κερουχίδες ἀπαντᾷ

παρὰ τῷ Θεοκρίτῳ Εἰδυλλ. Ε', 145 «αἶγες ἐμαὶ θαρσεῖτε κερουχίδες». Μνημονεύεται δ' ἐν τοῖς Σχολίοις καὶ γραφὴ κερουλίδες καὶ κερουλκίδες σελ. 220,1 Ἀρ. «Κερουχίδες: τρισσῶς ἀναγινώσκεται· κερουχίδες αἱ κεροφόροι ἢ κερουλίδες αἱ οὖλα κέρατα ἔχουσαι. κερουλκίδες δὲ αἱ ἀπὸ τῶν κεράτων ἑλκόμεναι». Ὁ Ἀρήνσιος ἀνέγνω κερούτιδες, ὃ καὶ ὑπὸ τοῦ Μεινικίου ἐνεκρίθη ἐν τῇ γ' ἐκδόσει τῶν Βουκολικῶν ποιητῶν σελ. 241. Ὁ Ῥουμπέλιος γράφει ἐν τῷ Θεοκριτείῳ Λεξικῷ σελ. 149 «κερουτίς lasciva V, 145: αἶγες ἐμαὶ θαρσεῖτε κερουτίδες (e coni. Ahr. et Hartung. scr. pro vulg. κερουχίδες, Ziegl. et Ahr. κερούτιδες)». Ἐνδεχόμενον εἶνε νὰ ὑπερμαχήσῃ τις τοῦ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τοῦ Θεοκρίτου φερομένου κερουχίδες λέγων ὅτι ἔχει τοῦτο πρὸς τὸ κερούχοι ὡς τὸ αἰχμαλωτίδες πρὸς τὸ αἰχμάλωτοι (Ἴδε Χαρίτ. Χαριτωνίδου Ποικίλ. Φιλολογ σελ. 332 καὶ 822). Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν τῷ Βυζαντιακῷ ἑλληνισμῷ ἡ κεραία ἐκαλεῖτο κεράτριον καὶ κερούχιον, καθ' ἃ ὑπέμνησεν ὁ Κοραῆς ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Πολιτικῶν τοῦ Πλουτάρχου σελ. 144.

κερουλκός: Σοφοκλ. Ἀποσπ. 775 Ναυκ. «φίλιπποι καὶ κερουλκοί». Εὐριπ. Ὀρ. 268 «δός τόξα μοι κερουλκά, δῶρα Λοξίου». Ὁ Σουΐδας λέγει σελ. 594 Βεκκ. «Κερουλκός: ὁ Ἀπόλλων. Παρ' Εὐριπίδῃ· δὸς τόξα κερουλκά». Ἐν δὲ τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου κεῖται «Κερουλκός: ὁ τοῖς κέρασι ἕλκων τὸ ἄροτρον καὶ ὁ κεραιοῦχος κάλος». Ποιεῖται δ' ὁ Ῥεινέκιος ἐν *Dissert. Phil. Hal.* Τόμ. Θ', σελ. 23 τὴν παρατήρησιν τήνδε «Hes. II. p. 469: κερουλκός· ὁ τοῖς κέρασιν ἕλκων τὸ ἄροτρον. Quo spectet Hesychius, ignoramus, cum κερουλκός eo sensu alibi non exstet». Παντὶ δέ, νομίζομεν, φανερὸν ὑπάρχει διὰ τί γράφεται μὲν κερουλκός διὰ τῆς ΟΥ διφθόγγου ἀλλὰ νεωλκῶ - νεωλκία - νεώλκιον διὰ τοῦ Ω φωνήεντος. Πλημμελῶς παρὰ Νικηφόρῳ τῷ Γρηγορᾷ εἶνε γεγραμμένον Τόμ. Β', σελ. 870,1 Βόνν νενεουλκημένας, ὀρθῶς δὲ Τόμ. Γ', σελ. 42,4 νενεωλκημένας. Εὑρέθη δὲ καὶ ἡμαρτημένη γραφὴ νεΟΥλκία (Πρβ. Σχαιφῆρον ἐν τῇ ἐκδόσει Ἀπολλωνίου τοῦ Ῥοδίου Τόμ. Β', σελ. 192).

Ἐκ τοῦ ὀνόματος κέρας καὶ τοῦ ῥήματος αὐλῶ συνέστη τὸ ὄνομα κεροαύλης καὶ κατ' ἀποβολὴν τοῦ Ο κεραύλης. Ἐχρήσατο δ'

αὐτῷ ὁ Ἀρχίλοχος, ὡς εἶνε παραδεδομένον ὑπὸ τοῦ Πολυδεύκους Δ', 71 «ὁ δὲ τοῖς αὐλοῖς χρώμενος αὐλητὴς καὶ κεραύλης κατὰ τὸν Ἀρχίλοχον». Ἐμφερῆ τῷ κεραύλης εἶνε τὸ κεράρχης καὶ τὸ κερῶνυξ. Σουΐδ. σελ. 303 Βεκκ. λ. διφαλαγγαρχία «ἀλλὰ καὶ κέρας καὶ ὁ ἡγούμενος κεράρχης». Διονύσ. Περιηγ. 995 «σύριγγι κερώνυχα Πᾶνα γεραίρων».

Ὑπῆρξε δ' ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ καὶ ἐπίθετον κεραοξόος, οὗ ἐποιήσατο χρῆσιν ὁ Ὅμηρος Ἰλ. Δ, 110 «καὶ τὰ μὲν ἀσκήσας κεραοξόος ἤραρε τέκτων». Πρβ. καὶ Ἀνθολογ. Παλατ. ϛ', 113 «νῦν δέ με Νικομάχῳ κεραοξόος ἥρμοσε τέκτων». Τὸ παρὰ τῷ Νόννῳ Διονύσ. Γ', 76 ἀπαντῶν «οὓς Κρονίη κερατοξόος εὕρατο τέχνη» ὑπέλαβεν ὁ Μεινέκιος ἐν τῇ γ' ἐκδόσει τῶν Βουκολικῶν Ποιητῶν σελ. 378 ἐσφαλμένην ἀνάγνωσιν τοῦ κεραοξόος· ἔγραψε δὲ «σκαιοῦ ἄφαρ κέραος: Vat. A. κέρατος, eodem vitio, quo apud Nonnum III, 76 legitur κερατοξόος, quem quis credat ab homerica forma κεραοξόος descivisse?» Ἴδε καὶ Κοιχλῦν ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Διονυσιακῶν τοῦ Νόννου σελ. κϛ'.

Ἐρρήθη δὲ καὶ κεραοῦχος συναλειφθὲν ἐκ τοῦ κεραόοχος, ἐν τῇ Παλατίνῃ Ἀνθολογίᾳ ϛ', 10 «βωμόν τοι κεραοῦχον ἐδείματο τόνδε Σέλευκος». Ἐσχηματίσθη δὲ καὶ ἐπίθετον κεραελκής, τουτέστι κεραοελκής, περὶ οὗ ἀκριβῶς διέλαβεν ὁ Ὀθ. Σνειδῆρος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Καλλιμαχείων Τόμ. Α', σελ. 234 κέ. Πρβ. καὶ κεραώψ. Ὁ Μεινέκιος γράφει ἐν τῇ Γ' ἐκδόσει τῶν Βουκολικῶν Ποιητῶν σελ. 378 «Nec Callimachus Apoll 91 scripsit στὰς δ' ἐπὶ Μυρτούσσῃ; κερατώδεος, sed κεραώδεος. Eadem medela adhibenda est Phaesto apud schol. Pindari Pyth. IV,28 Ζεῦ Λιβύης Ἄμμων κερατηφόρε κέκλυθι μάντι. Scribe κεραηφόρε, cui multa similia composuit Lobeck. ad Phryn. p. 681. Ne Manethoni quidem IV, 91 concessum fuit scribere ἕλιξ μήνης κερατώπιδος pro κεραώπιδος, quemadmodum κεραῶπα σελήνην dixit Maximus περὶ καταρ. 337 loco ab editoribus Thesauri Parisiensis allato, qui etiam verba κερατίας et κερατίζω falsa mensura notaverunt». Οὐδεμίαν ἡμεῖς νῦν γνώμην ἀποφαινόμεθα περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Μεινεκίου εἰρημένων.

Ὡς δ' ἐλέχθη σελασφόρος καὶ γερασφόρος, οὕτω καὶ κερασ-

βόλος καὶ κερασφόρος. Πολλὰ δ' ἑκατέρου τῶν ἐπιθέτων τούτων μαρτύρια εἶνε παρατεθειμένα ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ.Δ', σ. 1457 καὶ σ. 1459. Ὁ Λοβέκκιος γράφει ἐν *Elem*. Τόμ. Α', σελ. 312. Neutra in ας exeuntia vocalem genitivi charachteristicam modo retinent integram κεραοξόος modo in eta vel in alpha longum mutaut, σελαηφόρος, κρεανόμος, frequentius vero in sigma σελασφόρος, γερασφόρος, τερασσκόπος, κερασβόλος Sed κρεασφάγος Lycophr. 660. quamvis multorum codd. consensu munitum jure reiicitur, nam κρεωφάγος dicitur et κρεοφάγος—et ionice κρεηφαγεῖν, κρεηδόκος, γερηφορία Dionys. Hal». Προστίθεμεν τούτοις τὰ ὑπὸ τοῦ Ἑρουερδῆνος γεγραμμένα ἐν *Lex. Graec. Suppl et Dialect*. σελ. 172 «γερεαφόρος, sacerdos apud Coos. I. C. 37,21 θύει δὲ γερεαφόρος βασιλέων καὶ ἱερὰ παρέχει καὶ ἐπιθύει, ubi cf. BCH XII p. 282, n, 7,3: τοῦ γερηφόρου». Τῶν ἀντιγράφων τοῦ Λυκόφρονος ἄλλα μὲν ἔχουσι κρεασφάγῳ, ἄλλα δὲ κρεωσφάγῳ, ἄλλα δὲ κρεωφάγῳ (ἢ κρεοφάγῳ), ὃ ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Βαχμαννοῦ ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Λυκόφρονος σελ. 149 καὶ ὑπ' ἄλλων. Ὁ τύπος κρεΩφάγος ἦτο γνωριμώτατος τοῖς βιβλιογράφοις· ἂν δὲ παρὰ τῷ Λυκόφρονι ἔκειτο κρεΩφάγῳ, κατ' οὐδένα τρόπον θ' ἀνεγινώσκετο ἀντ' αὐτοῦ κρεασφάγῳ. Ὅθεν πιθανώτατον ἡμῖν φαίνεται ὅτι ἐρρήθη ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ τούτου κρεασφάγῳ κατὰ τὸ κερασφόρος κτλ.· ἄηθες δὲ τοῦτο προσπῖπτον τοῖς βιβλιογράφοις μετεβλήθη εἰς τὸ κρεωφάγῳ (κρεωσφάγῳ). Ὁ Λ. Δινδόρφιος δοξάζει ὅτι ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Λυκόφρονος χρῆσις τοῦ τύπου κρεαφάγῳ ἢ κρεηφάγῳ.

Παρατηρητέον δ' ὅτι πρὸς τῷ τύπῳ κεροειδής, ὃς ἀπαντᾷ παρὰ τῷ Νικάνδρῳ Θηριακ. 909 «ἕρπυλλον κεροειδέα», ὑπάρχει καὶ ὁ κερατοειδής, οὐ πολλὰ μαρτύρια δύναται τις νὰ καταλέξῃ. Πρβ. Παρνασσ. 1880, σελ. 296. Ὁμοίως τὸ κερατοειδής λέγεται καὶ κερατογλύφος καὶ κερατοφυής, κτλ. Πρβ. καὶ τερασκόπος-τερατοσκόπος.

Ἐκ τοῦ ὀνόματος κέρας παρήχθη τὸ ἐπίθετον κερόεις (=κερασφόρος), θηλυκὸν κερόεσσα καὶ κατὰ συναλοιφὴν κεροῦσσα (Ἴδε Θησ. Στεφ. Τόμ. Δ', σελ 1478). Ὁ Λοβέκκιος γράφει ἐν *Elem*. Τόμ. Α', σελ. 343,27 «Nicander certe non κεράεντα scripsit

sed κερόεντα» (Ἴδε καὶ Ὄθ. Σνειδῆρον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Νικάνδρου σελ. 282). Τὴν ὑγιῶς ἔχουσαν ἐκφορὰν βλέπει τις παρὰ τῷ Καλλιμάχῳ Ὕμν. εἰς Ἄρτ. 113 «ποῦ (Βέργκ. ποῖ) δέ σε τὸ πρῶτον κερόεις ὄχος ἤρξατ' ἀείρειν;». Παρασημειωτέον δ' ὅτι περὶ τοῦ ῥηθέντος ὑπὸ τοῦ Καλλιμάχου κερόεις ὄχος ἀπεφήνατο ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1861, σελ. 426 «Duriter admodum κε- sq. versu currus cervis iunctus ipse *corniger* nominatur, in ρόεις ὄχος. Legerat Callimachus apud Aeschylum ὄχῳ πτερωτῷ in Prometh. vs. 135. idque ἀπειροκάλως imitatus est». Τῷ Κοβήτῳ ἀντέλεξεν ὁ Βέργκιος ἐν *Klein. Phil. Schrif.* Τόμ. Β', σελ. 195. Ἴδε καὶ Ὄθ. Σνειδῆρον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Καλλιμαχείων Τόμ. Α', σελ. 225.

Πρὸς τῷ ἐπιθέτῳ κερ-όεις ἐν μόνῳ τῷ ποιητικῷ λόγῳ ἀπαντῶντι εἶνε ἐκ τοῦ κέρας παρηγμένον καὶ ἕτερον ἰσοδυναμοῦν ἐκείνῳ, τὸ κερα-ός, οὗ ποιεῖται χρῆσιν ὁ Ὅμηρος καὶ ἄλλοι ποιηταί (Ἴδε Λεξ. Ὁμηρ. Ἐβελ. Τόμ. Α', σελ. 764 καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Δ', σελ. 1454). Πρβ. καὶ κεραία-κεραίη.

Ἀναγκαῖον ἡμῖν φαίνεται νὰ δηλωθῇ ὅτι ὡς ἐκ τῆς ὑπέρ προθέσεως καὶ τοῦ ὀνόματος φάλαγξ συνετέθη τὸ ῥῆμα ὑπερφαλαγγέω-ῶ, οὕτως ἐκ τῆς αὐτῆς προθέσεως καὶ τοῦ ὀνόματος κέρας τὸ ῥῆμα ὑπερκεράω-ῶ, οὗ γίνεται χρῆσις ὑπὸ τοῦ Πολυβίου σελ. 796,22 Οὐλσχ. «ὑπερκερᾶν ἐπειρῶντο τοὺς πολεμίους» καὶ ὑπ' ἄλλων. Ὁ Κόβητος γράφει ἐν ταῖς εἰς Διονύσιον τὸν Ἁλικαρνασσέα Παρατηρήσεσι σελ. 66 «Pag. 483. Φιδηναῖοι — ὑπὲρ κέρατος ὄντες τοῦ ἐψιλωμένου κυκλοῦσθαι μέλλουσιν ἡμᾶς. Non fit mihi credibile ὑπὲρ κέρατος εἶναι eo quo sententia postulat sensu Graecis usitatum esse dicere. Verum esse suspicor ὑπερκεράσαντας τὸ ἐψιλωμένον, quod interprete non indiget». Ἐκ τοῦ ῥήματος ὑπερκερῶ παρήχθη τὸ ὄνομα ὑπερκέρασις, κακῶς δὲ παρὰ Μιχαὴλ τῷ Ψελλῷ εἶνε γεγραμμένον κέρασιν ἀντὶ τοῦ ὑπερκέρασιν Μεσαιων. Βιβλιοθ. Σάθ. Τόμ. Ε', σελ. 392 «ὧν τὸ μὲν κέρασιν, τὸ δὲ κύκλωσιν ὀνομάζουσιν οἱ περὶ ταῦτα δεινοί».

Περιφανῶς ἐξ ὧν ἐν τοῖς ἄνω ἐγράψαμεν μηνύεται ὅτι αἱ ἐκ τοῦ ὀνόματος κέρας συγκείμεναι λέξεις ἐξεφέροντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων οὐχὶ διὰ τοῦ Ω μεγάλου ἀλλὰ διὰ τοῦ Ο μικροῦ. Δεινῶς δὲ σφάλλε-

ται ὁ Ψευδηρῳδιανὸς λέγων Ἐπιμερ. σελ. 206 «Τὰ παρὰ τὸ κέρας συγκείμενα ἅπαντα διὰ τοῦ Ω μεγάλου γράφονται, οἷον μονόκερως, αἰγόκερως, ὑψίκερως, εὔκερως· καὶ τὰ ἐν τῷ μέσῳ ἔχοντα τὸ Ω μέγα, κερωφόρος, κερώεις καὶ κερώεσσα». Πρβ. καὶ Ἐτυμολ. Μέγ. σελ. 230, 40. Ὁ Λοβέκκιος γράφει ἐν τῷ Ῥηματικῷ σελ. 181 «Quis enim credat Grammaticos, quum πηλώεις vel ὠτώεις afferre possent, vocabulo ignoto et regulae contrario usos esse? Nec ullum ejus vestigium apparet in praeceptis antiquorum Herodian. π. Μον. 14. Execc. Cram. III 401. Κερώεις κερώεσσα Theodosius commentus est Gramm. p. 68». Ἄξια παραθέσεως εἶνε τὰ ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου γεγραμμένα ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 427, 15 «Τὸ δὲ κηώεις, ὡς καὶ ἑτέρωθι κεῖται, ἐκτείνει τὴν παραλήγουσαν διὰ τὴν εἰς μέτρον εὐχρηστίαν, ὡς τὸ εὐρώεις καὶ κητώεις καὶ ὠτώεις καὶ ὅσα ἄλλα μακρὰν ἔχει τὴν προπαραλήγουσαν· ἔνθα μέντοι αὐτὴ βραχεῖα, ἐκεῖ ὁμοία καὶ ἡ παραλήγουσα, ὡς δηλοῖ τὸ ἠερόεις, ἱμερόεις, σκιόεις, ἐρόεις, **κερόεις**, γλαγόεις, οὐατόεις» καὶ σελ. 642,55 «Ἰστέον δὲ ὅτι παρὰ τῇ ποιήσει τὰ διὰ τοῦ ΟΕΙΣ ὀνόματα βραχείᾳ μὲν (προ)παραληγόμενα συστέλλονται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρέθη, οἷον σκιόεις, ἠερόεις, ἐρόεις, **κερόεις**, οὐατόεις, ἀνεμόεις, μακρὰν δὲ τὴν (προ)παραλήγουσαν ἔχοντα ἐκτείνεται, οἷον κητώεις, ὠτώεις· οὕτως οὖν καὶ κηώεις» καὶ σελ. 1299,33 «Τὸ δὲ ὠτώεντα γίνεται μὲν ἀπὸ τοῦ ὠτός, ἐκτείνει δὲ τὴν προπαραλήγουσαν καὶ αὐτό, καθὰ καὶ τὸ κητώεις καὶ εὐρώεις καὶ τὰ ὅμοια διὰ τὸ πρὸ αὐτῆς μακρόν. Τοιαῦτα γὰρ τὰ διὰ τοῦ ΩΕΙΣ· μακρὰν μὲν γάρ, ὡς καὶ προπαρεδόθη, ἔχοντα τὴν πρὸ τοῦ Ω συλλαβήν, ἐκτείνεται δι' εὐχρηστίαν μέτρου σπονδειακοῦ, ἐκείνης δὲ βραχυνομένης, καὶ ἡ παραλήγουσα τὸ αὐτὸ πάσχει, γραφομένη ἐν τῷ Ο μικρῷ διὰ δακτύλου ἀπαρτισμόν· τοιοῦτον τὸ σκιόεις, ἐρόεις ὁ ἐπιθυμητός, **κερόεις** ὁ κερασφόρος καὶ τὰ ὅμοια· διὸ καὶ τὸ θὴρ οὐατόεις, ἤγουν ὠτώεις, τουτέστιν ὄνος, παρὰ Καλλιμάχῳ, συστέλλει τὴν παραλήγουσαν διὰ τὴν τῆς προπαραληγούσης βραχύτητα». Πρβ. καὶ σελ. 1196,18 καὶ Σχόλ. εἰς Ἡσίοδ. σελ. 629,12 Λιψ. (Ἴδε καὶ Ναύκιον ἐν *Mél. Gréco-Rom.* Τόμ. Δ', σελ. 499 κἑ.).

Ἐν τέλει παρατηροῦμεν ὅτι ὁ Βερνάρδυς ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Σουίδα

Τόμ. Β', α', σελ. 226 ἐσημειώσατο « Κεροφόρος: κερωφόρος recipiendum fuit cum Herod. Epimer. p. 206. et A. B». Οὐδαμῶς ἀπίθανον φαίνεται ὅτι ὁ Σουΐδας ἐποιήσατο μνείαν τοῦ κιβδήλου τύπου κερΩφόρος. Ὑπομιμνήσκομεν δ' ὅτι ἐν τοῖς εἰς Θεόκριτον Σχολίοις σελ. 220,2 Ἀρ. πρὸς τῇ ὑγιῶς ἐχούσῃ γραφῇ κερΟφόροι φέρεται καὶ ἡ πλημμελὴς κερΩφόροι.

Κεφ. ΛϚ.

ΚρεΟφαγῶ δόκιμον, **κρεΩφαγῶ** ἀδόκιμον ἢ ἀνελλήνιστον.

Ὑπάρχει γνώμη, καθ' ἣν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐγίνετο χρῆσις οὐχὶ τοῦ διὰ τοῦ Ω μεγάλου ἐκφερομένου κρεΩφαγῶ ἀλλὰ τοῦ διὰ τοῦ Ο μικροῦ κρεΟφαγῶ. Τῇ γνώμῃ ταύτῃ, ὀρθοτάτῃ οὔσῃ, ἐπολέμησεν ὁ Δημ. Βερναρδάκης ἐν τῷ Ψευδαττικισμοῦ Ἐλέγχῳ σελ. 93 διὰ λόγου μακροῦ, ὃν δηλωτικώτατον ὄντα τῆς ἀμουσίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ δυστραπελίας καὶ τῆς περὶ τὰ γραμματικὰ ζητήματα εὐχερείας αὐτοῦ καὶ προπετείας μνημονεύομεν ὅλον κατὰ λέξιν.

« Κακῶς γράφει ὁ Ἀσώπιος, λέγει, *κρεωφαγῶ* ἀντὶ τοῦ *κρεοφαγῶ* » Διατί; Καὶ τίς θὰ τὸν ἐρωτήσῃ, διὰ νὰ εἴπῃ τὸ διατί; Ἀρκεῖ ὅτι τὸ λέγει αὐτός. « Αὐτὸς ἔφα »! Τῶν ἐκ τοῦ *κρέας* συνθέτων ἑλληνικῶν λέξεων τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος λαμβάνει ὄχι μίαν ἀλλὰ πολλὰς μορφάς, ταύτας *κρεα-* (κρεανόμος -μέω, -δοσία)· *κρεη-*, (*κρεηφαγέω -γία*) *κρειο-* (κρειοδόκος, κρειοφάγος), *κρεο-* καὶ *κρεω-*. Πολλὰ τῶν συνθέτων τούτων ἔχουσι παρὰ τούτῳ μὲν τῷ ποιητῇ ἢ συγγραφεῖ τοῦτο τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος, παρ' ἐκείνῳ δ' ἐκεῖνο· ἀλλὰ τὰ πλεῖστα ἔχουσιν ὡς πρῶτον συνθετικὸν μέρος τὸ *κρεο-* ἢ *κρεω-*. Πότερος τῶν δύο τούτων τύπων ὁ ὀρθός; Ἡ παράδοσις τῶν γραμματικῶν δὲν ὁμοφωνεῖ (ἴδε Θησαυρὸν Στεφάνου ἐν λέξει *κρεωπώλης*), τὰ δὲ χειρόγραφα ταλαντεύονται μεταξὺ ἀμφοτέρων τούτων τῶν διαφόρων γραφῶν. Ἀλλ' ἦλθεν ὁ Πόρσων καὶ ἀπεδοκίμασε τὴν παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς διὰ τοῦ ω γραφὴν ἐν τῷ περιφήμῳ προλόγῳ του εἰς

τὴν Ἑκάβην. Τὸ δόγμα τοῦτο τοῦ Πόρσωνος ἀπεδέχθη καὶ ὁ Λοβέκκιος ἐν οἷς ἔγραψεν εἰς Φρύνιχον (σελ. 692 καὶ ἑφεξ.), ἀλλ' ἐν μέρει μόνον, οὐδ' ἀποκρύπτει, ὅτι ὁ ἰσχυρότερός του λόγος εἶνε ἡ αὐθεντία τοῦ Πόρσωνος, ὃν καὶ παραθέτει. Ἀλλὰ ποῦ στηρίζεται ὁ Πόρσων; Εἰς τὸ τίποτε, ἀποκρινόμεθα. Ὅσον μεγάλη καὶ ἂν εἶνε ἡ αὐθεντία ὀνόματος, οἷον τὸ τοῦ κλεινοῦ Ἄγγλου κριτικοῦ, οὐδεὶς ὅμως εἰδήμων τῶν πραγμάτων τούτων ἄνθρωπος δύναται *σήμερον* ν' ἀσπάζεται τὰς περὶ ἐτυμολογίας καὶ συνθέσεως λέξεων ἀπηρχαιωμένας ἰδέας τούτου τε καὶ τῶν ἄλλων παλαιοτέρων καὶ ἐμπειρικῶν φιλολόγων, ὑπάρχουσι δὲ τοιοῦτοι κριτικοὶ καὶ φιλόλογοι καὶ σήμερον ἀκόμη εἰς μέγα πλῆθος, καὶ μάλιστα ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Ὁλλανδίᾳ. Ἀρκεῖ ν' ἀναφέρωμεν τοῦτο καὶ μόνον, ὅτι ὁ Πόρσων ὅπως αἰτιολογήσῃ τὴν διὰ τοῦ ο γραφὴν τῶν ἐκ τοῦ *κέρας* συνθέτων, λέγει, ὅτι ἡ σύνθεσις γίνεται ἐκ τῆς ἀρχαίας ὀνομαστικῆς *κέρος*, ἀποβαλλομένου τοῦ τελικοῦ σ, ὅπως ἐκ τῆς ἀρχαίας γενικῆς *κέρεος* γίνεται κατ' ἀποβολὴν τοῦ *-ος* τὸ *κερεαλκής*, καὶ ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς *κέρας* ἄνευ τινὸς ἀποβολῆς τὸ *κερασφόρος* κτλ. Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Πόρσωνος ὅλος ὁ κόσμος ἀπεδέχθη εὐκόλως τὰ δόγματα ταῦτα, διότι τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρὸς εἶχεν ἀξίωμα σπάνιον· ἀλλὰ σήμερον τίς εἶνε δυνατὸν νὰ μὴ γελάσῃ ἀκούων τοιούτους ἐτυμολογικοὺς κανόνας, καὶ ἀρχαίαν ὀνομαστικὴν τὸ *κέρος*, λέξιν δηλονότι ὅλως ἀνύπαρκτον; Ἐκ παραλλήλου παραθέτει ὁ Πόρσων καὶ τὰ ἐκ τοῦ *κρέας* σύνθετα, ὧν ὁμοίως ἀποκηρύττει τὴν διὰ τοῦ ω γραφήν, ἀσπάζεται δὲ μόνην τὴν διὰ τοῦ ο. Ὥστε καὶ ἐν τούτοις πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὡς ἀρχαίαν ὀνομαστικὴν τὸ *κρέος*, ἐξ ἧς ἀποβαλλομένου τοῦ τελικοῦ σ συντίθενται τά τε ἄλλα καὶ δὴ καὶ τὸ *κρεοφαγῶ*. Ἀλλ' ἂς μᾶς δείξῃ ὁ κατήγορος τοῦ Ἀσωπίου καὶ μεταξὺ τῶν «νέων Ἑλλήνων», οὓς τόσον περιφρονεῖ ὡς ἀγραμμάτους, καὶ ἕνα ἄνθρωπον ὁπωσοῦν εἰδήμονα τῶν πραγμάτων τούτων, ὅστις εἶνε δυνατὸν νὰ παραδεχθῇ τοιαύτας ἀσυστάτους καὶ παραλόγους ὑποθέσεις, ὁποῖαι αἱ τοῦ Πόρσωνος.

Ἡ ῥίζα τοῦ ὀνόματος *κρέας* (ὅπως καὶ τοῦ *κέρας* καὶ πάντων τῶν ὁμοίων) εἶνε *κρεατ-*, ὅπως δοξάζει ἡ ἐπικρατοῦσα σήμερον γραμματικὴ ἐπιστήμη, καὶ ὅπως δηλοῦται ἐξ αὐτῆς τῆς δημώδους καὶ μητρικῆς ἡμῶν γλώσσης, ἣν παρέλαβον καὶ ἐκληρονόμησαν οἱ διδάξαντες ἡμᾶς αὐτὴν γονεῖς καὶ πρόγονοι ὄχι βέβαια παρὰ τῶν Σκυθῶν ἀλλὰ παρὰ τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλ' ἐπειδὴ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς ἐν τῇ ἀρχικῇ ἀλλ' ἀμαρτύρῳ, ἐνδεχομένως δὲ καὶ ἀῤῥήτῳ παρ' αὐτοῖς γενικῇ *κρέατ-ος* τὸ α καὶ ο συνῃρέθη εἰς ω (κρεατ-ος, κρεα-ος, κρέως), εἴτε ἐκκρουσθέντος τοῦ μεταξὺ τούτων τ, εἴτε κατὰ Κούρτιον (Erläuterungen zu meiner griechischen Schulgramm. Prag, 1863, σελ. 63) ἐκκρουσθέντος τοῦ σ μᾶλλον, ὅπερ κατ' αὐτὸν συνυπῆρχεν ἐκ παραλλήλου τῇ ῥίζῃ *κρέατ-* ὡς *κρεας-* (ὅπερ εἰς ἡμᾶς φαίνεται δυσπαράδεκτον), ἕπεται ὅτι κατὰ τοὺς ἐν τῇ ἀττικῇ ἐπικρατοῦντας περὶ συνθέσεως κανόνας, εἰς σύνθεσιν ἢ παραγωγὴν λέξεων (ἀποχωριζομένων τοῦ λόγου τῶν ἄλλων ἢ μὴ ἀττικῶν ἢ σπανιωτέρων τύπων τῆς συνθέσεως) ἢ πρέπει νὰ παραληφθῇ τὸ *κρεασ-* (= *κρεατ-*), ἢ τὸ ἐξ αὐτοῦ συνῃρημένον *κρεω-*.

Κατὰ ταῦτα τὸ *κρεο-* ἐν συνθέσει οὐδένα λόγον ὑπάρξεως ἔχει κατὰ τὴν σημερινὴν ἐπιστήμην, ἀλλὰ μόνον τὸ *κρεω-*. Ὥστε, ἐὰν ἔπρεπέ τις νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ τῆς παραδόσεως τῶν γραμματικῶν καὶ τῶν χειρογράφων τῶν ὑπὲρ τοῦ *κρεω-* (τῶν καὶ πλειοτέρων), καὶ τῆς τῶν γραμματικῶν καὶ χειρογράφων τῶν ὑπὲρ τοῦ *κρεο-* (τῶν καὶ ὀλιγωτέρων), βεβαίως δὲν θὰ ἐδίσταζε νὰ ἐκλέξῃ τὴν γραφὴν *κρεω-*. Ἀλλ' ὑπάρχουσι χωρία ποιητῶν, ἐν οἷς κεῖται *κρεο-*. Τοῦτο ἀποκρινόμεθα, δὲν ἀποδεικνύει τίποτε· διότι δὲν εἶνε ἡ λέξις μόνον αὕτη, ἧς τὸ ω συστέλλεται εἰς ο παρὰ τοῖς ποιηταῖς διὰ τὸ μέτρον. Ἀλλ' εἰ καὶ ἔχομεν ὅλους τοὺς λόγους ὑπὲρ τῆς γραφῆς *κρεω-*, δὲν εἴμεθα ὅμως καὶ τόσον ἢ ἀνεπιεικεῖς ἢ ἄπειροι τοῦ ἐπισφαλοῦς τῆς ἐπιστήμης, ὥστε νὰ δοξάζωμεν καὶ ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ εἴπῃ αὔριον ἡ ἐπιστήμη ὅλως ἄλλα, νέα πράγματα, καὶ ἅ,τι ἀσπάζεται σήμερον ὡς ὀρθὸν νὰ μὴ τὸ ἀποκηρύξῃ αὔριον ὡς ἐσφαλμένον· ὅθεν καί,

ἂν ἴδωμέν τινα γράφοντα *κρεοφαγῶ*, δὲν θὰ ἐκπλαγῶμεν. Ἐκ τῆς παραδόσεως ἔχομεν ἀμφοτέρας τὰς γραφάς· ἂς γράφῃ ἕκαστος ὁποτέραν βούλεται. Οὐδέποτε θέλομεν στηλιτεύσῃ αὐτὸν διὰ τοῦτο ὡς ἀγράμματον.

Καὶ ταῦτα μὲν κατὰ τὴν σημερινὴν ἐπιστήμην. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἀρχαίαν, τὴν ἐμπειρικωτέραν δὲν ἔχει ἄδικον ὁ Ἀσώπιος γράφων *κρεωφαγῶ*. Οὕτω μόνον, *κρεωφαγῶ* καὶ ὄχι *κρεοφαγῶ* γράφουσιν οἱ νεώτεροι ἐκδόται τοῦ Στεφάνου, οἵτινες ἦσαν ἐκ τῶν ἐπισημοτάτων φιλολόγων καὶ κριτικῶν τοῦ κόσμου, ὀμικρογραφοῦντες μόνον τὸ «κρεοφαγούμεναι», τοῦ Διοδώρου (β′ 54), ὅπερ ἔχει ἄλλην, κυρίως εἰπεῖν, διάφορον ἔννοιαν. Καὶ ἂν ὑπάρχωσι δὲ λεξικογράφοι γράφοντες καὶ *κρεοφαγῶ*, οὐδεὶς ὅμως αὐτῶν παραλείπει τὸ *κρεωφαγῶ*. Οἱ Liddell μάλιστα καὶ Scott καὶ ἴδιον ἄρθρον ἀφιέρωσαν εἰς τὸ *κρεω-*, ἐν ᾧ παραδεχόμενοι τὴν γνώμην τοῦ Πόρσωνος (καὶ πῶς νὰ καταδικάσωσιν οἱ Ἄγγλοι τὸν Ἄγγλον;) θεωροῦσιν ὅμως ἰσχύουσαν αὐτὴν μόνον διὰ τοὺς δοκίμους συγγραφεῖς, περὶ δὲ τῶν μεταγενεστέρων καὶ μὴ δοκίμων φρονοῦσιν, ὅτι οὗτοι ἔγραψαν *κρεω-*. Ἐὰν λοιπὸν καὶ οἱ ἄκροι Πορσωνισταὶ οὗτοι παραδέχονται τὴν ὠμεγαλογραφίαν ἐν πᾶσι τοῖς ἐκ τοῦ *κρέας* συνθέτοις παρὰ τοῖς μὴ δοκίμοις συγγραφεῦσι, πῶς εἶνε δυνατὸν ν' ἀποδοκιμασθῇ ἡ ὠμεγαλογραφία τοῦ *κρεωφαγῶ*, λέξεως παρ' οὐδενὶ μὲν ἀττικῷ ποιητῇ ἢ συγγραφεῖ κειμένης, παρ' ἀδοκίμοις δὲ καὶ μεταγενεστέροις, καὶ μάλιστα τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς, παρ' οἷς ἀπαντᾷ μυριάκις τὸ *κρεωφάγος*, καὶ *τυροφάγος*, καὶ *κρεωφαγία*, καὶ *κρεωφαγῶ*, ὅπως γνωρίζει πᾶς, ὅστις καὶ ἓν μόνον βλέμμα ἔρριψέ ποτε εἰς ἓν κοινὸν ἡμερολόγιον τοῦ Καζαμία; Κατὰ τί λοιπόν, ἐρωτῶμεν, ἥμαρτεν ὁ Ἀσώπιος γράψας *κρεωφαγῶ*;

Ἥμαρτεν, ἀποκρινόμεθα, ὁ Ἀσώπιος τοῦτο καὶ μόνον, ὅτι ἦτο καὶ ὠνομάζετο Ἀσώπιος, οὐδὲν ἄλλο! Ὁ κ. Κόντος τὸν κατεδίκασε πρὸ πολλοῦ εἰς θάνατον· καὶ ἔπρεπε ν' ἀποθάνῃ. Ἓν ἐκ τῶν πολλῶν του θανασίμων ἁμαρτημάτων εἶνε ὅτι ἔγραψε *κρεωφαγῶ*. Ἀλλοίμονον ὅμως εἰς αὐτὸν ἐὰν

ἔγραφε *κρεοφαγῶ!* Ὁ θάνατός του θὰ ἦτο τότε ἑκατοντάκις βεβαιότερος. Μὲ τοιούτους ἀμειλίκτους καὶ ἀνενδότους παντὸς ἐντίμου καὶ εὐϋπολήπτου καὶ σεβαστοῦ ὀνόματος ἐχθροὺς καὶ διώκτας καὶ ἐνεδρευτὰς σωτηρία δὲν ὑπάρχει.

Ταῦτα ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη τῷ 1883[τῳ] ἔτει· ἐξελέγχονται δὲ ληρήματα ἄντικρυς ὄντα, ἐξ ὧν ἡμεῖς ἐγράψαμεν τῷ 1880[στῷ] ἔτει ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῶν Φιλομαθῶν Τόμ. Δʹ, σελ. 67-68 εἶνε δὲ τάδε.

Ἐν τοῖς Ἐπιμερισμοῖς τοῦ Ψευδηρῳδιανοῦ σελ. 206 ἀναγινώσκεται «Τὰ παρὰ τὸ κρέας συγκείμενα διὰ τοῦ Ω μεγάλου γράφονται, οἷον *πολύκρεως, κατάκρεως, λιπαρόκρεως* καὶ τὰ ὅμοια. Καὶ τὰ ἐν τῷ μέσῳ ἔχοντα τὸ Ω, *κρεωφάγος, κρεωπώλης, κρεωδαισία* καὶ τὰ ὅμοια». Πρβ. καὶ Θεοδόσ. Γραμματ. σελ. 68 «Τὰ δὲ παρὰ τὸ κρέας συγκείμενα διὰ τοῦ Ω μεγάλου γράφονται, οἷον *πολύκρεως*· ὁμοίως καὶ τὰ ἐν μέσῳ ἔχοντα τὸ Ω, οἷον *κρεωφάγος, κρεωπώλης, κρεωδαισία* καὶ τὰ ὅμοια». Φέρεται δὲ καὶ παρὰ τῷ Σουΐδᾳ «*Κρεωδαισία*: ὁ μερισμὸς τῶν κρεῶν· καὶ *κρεωδαίτης* καὶ *κρεωδότης* καὶ *κρεωδόχον* ἀγγεῖον καὶ *κρεωθοινία* (καὶ) *κρεωφαγία* καὶ *κρεωπώλης*». Πρβ. καὶ «Σαρκοφαγία: ἡ *κρεωφαγία*» καὶ λ. *Βραχμὰν* «οὐκ ἄρτος, οὐκ οἶνος, οὐ *κρεωφαγία*», κτλ. Ὁ κῶδιξ τοῦ Ἡσυχίου ἔχει «*Κρωδετής*: ὁ δετρός» ἀντὶ τοῦ *Κρεωδαίτης*: ὁ δαιτρός».

Ἀλλ' ἡ δόκιμος ἐκφορὰ εἶνε *κρεοφάγος, κρεοφαγία, κρεοφαγῶ, κρεοβόρος, κρεοκοπῶ*, κτλ. διὰ τοῦ Ο μικροῦ, οὐχὶ *κρεωφάγος, κρεωφαγία, κρεωφαγῶ, κρεωβόρος, κρεωκοπῶ*, κτλ. διὰ τοῦ Ω μεγάλου. Ὑπάρχει δὲ καὶ *κρεανόμος, κρεανομία, κρεανομῶ* διὰ τοῦ Α, οὐχὶ *κρεΟνόμος* ἢ *κρεΩνόμος*, κτλ.

Ὀρθῶς λέγει ὁ Ἀλεξανδρεὺς Ἀπολλώνιος περὶ Ἀντων. σελ. 3, γʹ «τό τε Α τῶν οὐδετέρων Ο γίνεται· γηροκόμος, *κρεοπώλης*». Ὁ διὰ τοῦ Ο μικροῦ προενηνεγμένος τύπος βεβαιοῦται καὶ ἐκ ποιητικῆς χρήσεως, οἷον Ἀνθολ. Παλ. ΙΑʹ, 212:

καὶ πέρας ἓξ δραχμῶν Ἐρασίστρατος ὁ *κρεοπώλης*

Ἐκ τοῦ *κρεοπώλης* ἐσχηματίσθη θηλυκὸν *κρεόπωλις, κρεόπω-*

λις ἀγορά, ὅπερ πλημμελῶς ἢ ἀδοκίμως παρ' Ἡσυχίῳ λ. *κάπηλα* εἶνε γεγραμμένον *κρεώπωλις*. Ὡσαύτως εὑρίσκεται *κρεωπωλεῖν* ἀντὶ τοῦ *κρεοπωλεῖν* καὶ *κρεωπώλια* ἀντὶ τοῦ *κρεοπώλια* καὶ *κρεωπωλικῆς* ἀντὶ τοῦ *κρεοπωλικῆς*. Παρὰ Γρηγορίῳ τῷ Νύσσης κεῖται Τόμ. Γ', σελ. 249, 6' τὸ διφθογγογραφούμενον *τοῖς κρεοπωλείοις*, περὶ οὗ ἀλλαχοῦ.

Ὁ τύπος *κρεωφάγος*, ὃν ἴδιον τοῦ παρεφθαρμένου ἑλληνισμοῦ νομίζομεν, ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῇ Ἀλεξάνδρᾳ τοῦ Λυκόφρονος στίχ. 660:

χάρωνος, οἴνης τῷ *κρεωφάγῳ* σκύφον.

Ἀλλὰ φέρεται καὶ γραφὴ *κρεοφάγῳ* καὶ *κρεασφάγῳ* ἢ *κρεωσφάγῳ*· ὅθεν εἴκασεν ὁ Λ. Δινδόρφιος ὅτι ἐγράφη ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ *κρεαφάγῳ* ἢ *κρεηφάγῳ*. Τοῦ ῥήματος *κρεηφαγέειν* καὶ τοῦ ὀνόματος *κρεηφαγία* γίνεται χρῆσις ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις, ὡς παρετήρησε καὶ ὁ Λοβέκκιος ἐν τοῖς εἰς Φρύνιχον Παρέργοις (σελ. 694). Πρβ. καὶ *κρεανόμος*- *κρεανομία*- *κρεανομεῖν* καὶ *κρεαδοσία*- *κρεαδοτῶ*

Νομίζεται δ' ὑπό τινων ὅτι ἐλέχθη καὶ *κρειοφάγος* ἀντὶ τοῦ *κρεοφάγος* ἐν τοῖς Θηριακοῖς τοῦ Νικάνδρου στίχ. 50. Ἀλλὰ κατὰ τὸν Κόβητον (*Var. Lect.* σελ. 88) ἔγραψεν ὁ Νίκανδρος «τόθι Θρήϊκες ἀμολγοί, *κριοφάγοι* μήλοισιν ἀεργηλοῖσιν ἕπονται» (Πρβ. καὶ Ὄθ. Σνειδῆρον *Νικανδρ*. σελ 222).

Τὸ *κρεωδόχον ἀγγεῖον*, οὗ ποιεῖται μνείαν ὁ Σουΐδας, εἶνε παντελῶς ἀδόκιμον· διότι οὔτε ἡ διὰ τοῦ Ω μεγάλου γραφὴ ἐγινώσκετο ὑπὸ τῶν παλαιῶν οὔτε ἡ διὰ τοῦ Χ ἐκφορὰ ἦτο παρ' αὐτοῖς ἐγκεκριμένη. Κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν γνησίως ἑλληνιζόντων ὤφειλε νὰ λεχθῇ *κρεοδόκον ἀγγεῖον*, ὡς σαφέστατα θὰ παραστήσωμεν ἐν ἄλλῳ τόπῳ. Ὑπάρχει δὲ καὶ τύπος *κρειοδόκος* καὶ ἕτερος *κρεηδόκος*, οἷον Ἀνθολ. Παλ. ς', 306 «καὶ τὰν *κρειοδόκον* σκαφίδα» καὶ ς', 101 «ἐσχάρην *κρεηδόκον*».

Δύναται δέ τις καὶ ἐκ τοῦ ὀνόματος *κρεουργός*, ὅθεν τὸ *κρεουργία* καὶ *κρεουργεῖν* καὶ *κρεουργηδόν*, νὰ συμπεράνῃ ἀσφαλέστατα ὅτι διὰ τοῦ Ο μικροῦ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, οὐχὶ διὰ

τοῦ Ω μεγάλου ἐγράφοντο τὰ ἐκ τοῦ *κρέας* ὡς πρώτου συνθετικοῦ μέρους συγκείμενα. Τὸ *κρεουργός* ἐγένετο προφανῶς κατὰ συναλοιφὴν ἐκ τοῦ *κρεοεργός*· ἂν δ' ὑπῆρχε *κρεωεργός*, ὁ συναληλιμμένος τύπος θὰ ἦτο *κρεωργός*, ὡς *γεωργός*·

Ὁ περικλεὴς Πόρσων ἔγραψεν ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Ἑκάβης (σελ. VIII): «Similiter in compositis a κρεας se res habet. Nunquam enim κρεωδαισία, κρεωκοπεῖν, κρεωπώλης, κρεωστάθμη dicunt Attici, sed brevem semper vocalem adhibent. Et ne quis objiciat, editos libros hanc legem saepe migrare, sciat lector, nusquam haec aut similia verba apud Pollucem occurrere, quin in uno saltem ms. ο pro ω substituatur. Diversa forma est κρεανομία, pro qua apud Pollucem I. 34. et Clementem Alex. Protr. p. 11,17. male scriptum est κρεωνομία». Πρβ καὶ Κόβητον *Μνημοσ.* 1876, σελ. 226 «Mendosa forma in Strabonis libris legitur κρεΩφαγεῖν et κρεΩπώλια». Ἴδε καὶ Λοβέκκιον ἐν τοῖς εἰς Φρύνιχον Παρέργοις σελ. 693 κέ. Οὐδενὸς λόγου ἄξια εἶνε τὰ γεγραμμένα ὑπὸ τοῦ Γοιτλιγγίου ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Θεοδοσίου τοῦ Γραμματικοῦ σελ. 229.

Καιριώτατον νομίζομεν τὸ ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῶν Φιλομαθῶν εἰρημένον «Δύναται δέ τις καὶ ἐκ τοῦ ὀνόματος κρεουργός, ὅθεν τὸ κρεουργία καὶ κρεουργεῖν καὶ κρεουγηδόν, νὰ συμπεράνῃ ἀσφαλέστατα ὅτι διὰ τοῦ Ο μικροῦ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, οὐχὶ διὰ τοῦ Ω μεγάλου ἐγράφοντο τὰ ἐκ τοῦ κρέας ὡς πρώτου συνθετικοῦ μέρους συγκείμενα. Τὸ κρεουργός ἐγένετο προφανῶς κατὰ συναλοιφὴν ἐκ τοῦ κρεοεργός· ἂν δ' ὑπῆρχε κρεωεργός, ὁ συναληλιμμένος τύπος θὰ ἦτο κρεωργός, ὡς γεωργός». Καὶ τὸ κρεάγρα δ' ἐγένετο ἐκ τοῦ κρεΟάγρα, οὐχὶ ἐκ τοῦ κρεΩάγρα. Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐκ τοῦ ὀνόματος κρέας παρήχθη οὐ μόνον τὸ ὑποκοριστικὸν κρεᾴδιον ἀλλὰ καὶ τὸ κρεΐσκος. κρέα-ς: κρεα-ίδιον καὶ κατὰ συναλοιφὴν κρεᾴδιον, κρέ-ας: κρε-ίσκος. Κεῖται δὲ τοῦτο ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Ἀλέξιδος παρ' Ἀθηναίῳ σελ. 655, ϛ' «τριωβόλου κρεΐσκον ἀστεῖον πάνυ»· εἴκασε δ' ἀντ' αὐτοῦ ὁ Μεινέκιος κρεΐσκιον, ὃ ἐνεκρίθη καὶ ὑπὸ τοῦ Κοκκίου. Εὑρέθη καὶ ὑποκοριστικὸν κρεΰλλιον παρὰ τῷ Συνεσίῳ σελ. 268, Γ' (Ἐπιστο-

λογρ. 'Ελλ. σελ. 719 'Ερχ.). κρέ-ας: κρε-ύλλιον. Πρβ. καὶ κῶ-ας (κώεα): κω-ίδιον καὶ κατὰ συναλοιφὴν κῴδιον καὶ οὖ-δας (οὔδεος-οὔδεϊ-οὔδει): προσουδ-ίζω 'Αλλὰ περὶ τῶν τοιούτων ἀκριβέστερον θὰ διαλάβωμεν ἐν ἑτέρῳ τόπῳ.

'Υπὸ τοῦ Βερναρδάκη ἐγράφη «Οὕτω μόνον, κρεωφαγῶ καὶ ὄχι κρεοφαγῶ γράφουσιν οἱ νεώτεροι ἐκδόται τοῦ Στεφάνου, **οἵτινες ἦσαν ἐκ τῶν ἐπισημοτάτων φιλολόγων καὶ κριτικῶν τοῦ κόσμου,** ὁμικρογραφοῦντες μόνον τὸ κρεοφαγούμεναι τοῦ Διοδώρου (β, 54), ὅπερ ἔχει ἄλλην, κυρίως εἰπεῖν, διάφορον ἔννοιαν». Γέλωτα πάντως κινεῖ ἡ ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη γενομένη παρατήρησις περὶ τῆς παθητικῆς μετοχῆς κρεοφαγούμεναι. Εὑρίσκεται δὲ παρὰ τῷ Διοδώρῳ οὐ μόνον ἡ μετοχὴ αὕτη ἀλλὰ καὶ τὸ ὄνομα κρεοφαγίας βιβλ. Γ', λα', 3 (Τόμ. Α', σελ. 263,5 Δινδ.) «ἀπὸ κρεοφαγίας τὸν βίον ἔχουσι». 'Εν τοῖς τοῦ Θεοπόμπου παρ' 'Αθηναίῳ σελ. 157, Δ' φέρεται «τὸ γὰρ ἐσθίειν πολλὰ καὶ κρέα φαγεῖν τοὺς μὲν λογισμοὺς ἐξαιρεῖ καὶ τὰς ψυχὰς ποιεῖ βραδυτέρας»· ἐσημειώσατο δ' ὁ Καιβέλιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ 'Αθηναίου Τόμ. Α', σελ. 356 «fort. κρεοφαγεῖν, legebatur κρέα φαγεῖν», ἔγραψε δὲ Τόμ. Γ', σελ. ς' «IV. 157 d κρεοφαγεῖν ante me proposuit Kontos bull. de corr. Hell. II 234». 'Ως δ' ἀνεγνώσθη κακῶς κρέα φαγεῖν ἀντὶ τοῦ κρεοφαγεῖν, οὕτω καὶ κρέα νομέοντο ἀντὶ τοῦ κρεανομέοντο παρὰ τῷ Θεοκρίτῳ Εἰδυλλ. Κς', 24 «αἱ δ' ἄλλαι τὰ περισσὰ κρέα νομέοντο γυναῖκες». 'Ο Μεινέκιος γράφει ἐν τῇ Γ' ἐκδόσει τῶν Βουκολικῶν Ποιητῶν σελ. 387 «κρεανομέοντο: Ita scribendum erat quod vulgo disiunctim legitur κρέα νομέοντο, etiam eam ob causam vitiosum, quod κρέα constanti et perpetuo usu ultimam corripit. Ceterum vide Lobeckium ad Phryn. p. 694».

Τὸ ῥῆμα κρεοφαγῶ εἶνε παρηγμένον ἐκ τοῦ ἐπιθέτου κρεοφάγος, οὗ ἐποιήσατο χρῆσιν ὁ 'Ηρόδοτος βιβλ. Δ', 186 «νομάδες εἰσὶ κρεοφάγοι τε καὶ γαλακτοπόται Λίβυες». 'Απεφήνατο δ' ὁ 'Ερουερδὴν ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1884, σελ. 429 «Analogia postulat κρεωφάγοι, quod est in cod. Florentino (d)»· ἀλλ' ἐπηνώρθωσε τὸ ἑαυτοῦ σφάλμα ὁ λογιώτατος ἀνὴρ ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ 'Ηροδότου Τόμ. Β', σελ. 248 «κρεωφάγοι d, quod sequiorum est. Erra-

bam Mnem. l.l.». Ἐν τοῖς Γεωγραφικοῖς τοῦ Στράβωνος ἐξέδωκεν ὁ Κραμῆρος Τόμ. Γ', σελ. 323,20 «Ἰχθυοφάγοι καὶ Κρεοφάγοι» καὶ σελ. 325;7 «Ἰχθυοφάγων καὶ Κρεοφάγων» καὶ ἐσημειώσατο «κρεωφάγοι codd, exc, *CF*, edd.» καὶ «κρεωφάγων codd. exc. *CF*, edd.». Τὴν ὑγιῶς ἔχουσαν ἐκφορὰν κρεοφάγοι-κρεοφάγων βλέπει τις καὶ ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Μεινεκίου γενομένῃ ἐκδόσει τοῦ Στράβωνος σελ. 1078,18 καὶ σελ. 1079,27.

Παρατιθέμεθα ἃ εἶνε γεγραμμένα ἐν τῇ Διδωτείῳ ἐκδόσει τοῦ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Δ', σελ. 1945 «Κρεοκοπέω, Lanio. Aesch. Pers. 463: Κρεοκοποῦσι δυστήνων μέλη. Eur. Cycl. 358: Κρεοκοπεῖν μέλη ξένων· ubi vulgo κρεωκοπεῖν, quod frequentissimum in huiusmodi compositis vitium est, notatum apud Atticos scriptores a Porsono in praef. ad Eur. Hec. p. VIII, de quo satis habemus hic in universum monuisse. Inferioris aetatis scriptoribus utrum relinquenda an ipsis quoque eximenda sint vitiosae formae exx. non liquet in tanta librorum apud cuiusvis aevi scriptores inconstantia. Κρεοπώλης, non κρεωπώλης diserte agnosci ab Apollonio Dyscolo dicetur s. v. Κρεωπώλης. Κρεωφάγῳ metro postulante dixit Lycophro, 660, ubi cod. optimus Paris. κρεοφάγῳ, alii κρεασφάγῳ, ex quo conjicias κρεαφάγῳ scripsisse poetam vel κρεηφάγῳ. L. Dind.» καὶ σελ. 1948 «Κρεωπωλέω — Pollux 6,33 ; 7,25: Κρεωπώλια, καὶ κρεωπῶλαι καὶ κρεωπωλεῖν. Polluci κρεο — restituendum ex codd. Κρεωπωλεῖν ap. schol. Aristoph. Pac. 362 scriptum in ed. Ald.» καὶ «Κρεωπώλης — Macho ap. Athen. 13 p. 580, c ubi κρεοπ. restitui: Ἰδοῦσα κατὰ τύχην ἑστῶτα κρεωπώλην τιν' ἀστεῖον πάνυ. Scripturam per ω in hoc aliisque compositis diserte agnoscunt Theodos. Grammat. p. 68,12 ed. Goetl. et Etym. M. p. 230,38: o probat Apollon. De pronom. p. 263, c., et hanc formam postulat metrum in epigr. Luciani Anth. Pal. 11,212: Ἐρασίστρατος ὁ κρεοπώλης. Κρεοπώλαις Theodoret. Therap. p. 110,11 (298 Gaisf)». Πρβ. καὶ σελ. 1947: Κρεωδόχος — : κρ. ἀγγεῖον ap. Suidam s. v. Κρεωδαισία. Rectius κρεοδόχον ap. Zonar. p. 1255». Ἡ διὰ τοῦ Ω μεγάλου ἐκφορὰ κεῖται καὶ ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου σελ.

747,12 «κρεῖον τὸ κρεωδόχον ἀγγεῖόν φασιν οἱ πλείους τῶν παλαιῶν» καὶ 52 «δύνανται δὲ ταῦτα καὶ πρὸς τὸ κρεῖον, ὅπερ ἐστὶ κατά τινας κρέας, συμβιβάζεσθαι ἀσφαλέστερον ἤ περ ἐπὶ τοῦ κρεῖον τὸ κρεωδόχον ἀγγεῖον».

Ὁ Γ. Δινδόρφιος, εἷς τῶν νεωτέρων ἐκδοτῶν τοῦ Στεφάνου, οἵτινες ἦσαν ἐκ τῶν ἐπισημοτάτων φιλολόγων καὶ κριτικῶν τοῦ κόσμου, σημειοῦται ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἐπιφανίου Τόμ. Γ', σελ. 626,3 «κρεωφαγία: κρεοφαγία V, qui alibi quoque velut p. 43,4. etsi non constanter κρεοφαγία et κρεοφαγεῖν praebet, ut veteres Attici dicebant. Sed apud Epiphanium fortasse recentior forma praeferenda, quae per ω scribitur» καὶ ἐν τῇ Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρέως Τόμ. Β', σελ. 297 «κρεοφαγεῖν: Hac forma Attici veteres utuntur, sed apud Clementem probabilius κρεωφαγεῖν, ut alibi, idque restituit Sylb.». Πρβ. καὶ Σταιχλῖνον ἐν *Act. Sem. Phil. Erl.* Τόμ. Ε', σελ. 258. Κεῖται δὲ καὶ ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου σελ. 854,48 «τοῖς κρεωφάγοις οἰωνοῖς» καὶ σελ. 884,1 «κρεωφάγοι γὰρ ἦσαν» καὶ σελ. 1198,13 «ὡς ἀπὸ κρεωφαγίας αὐχεῖν ποιοῦντα τοὺς Ἕλληνας» καὶ σελ. 1345,33 «τοιαύτης κρεωφαγίας» καὶ 38 «ἀλλὰ τοῦτο θηριωδέστερον διὰ τὴν κρεωβορίαν» καὶ σελ. 1500,45 «οἳ ἐκρεωφάγουν ὡς τὰ πολλά», ἀλλὰ σελ. 1724,58 «ὡς ἐπὶ πολὺ κρεΟφάγους». Πρβ. καὶ Ἰάμβλ. περὶ τοῦ Πυθαγορ. Βί. σελ. 13,19 Ναυκ. «οἰνοποσίᾳ τε καὶ κρεωφαγίᾳ» καὶ Φώτ. Ἐπιστολ. σελ. 156 Βαλ. «ἄλλοις ἅπαξ μονάσασιν ἡ κρεωφαγία» καὶ Νικήτ. Χων. σελ. 189,7 «κρεωδαισίας δ' ἄκρος ὢν ἐραστής» καὶ 11 «κρεωβόρον αὐτῷ παρατίθεσθαι τράπεζαν» καὶ 20 «οἱ ἀδδηφάγοι καὶ κρεωφάγοι» καὶ Γεώργ. Κεδρην. Τόμ. Α', σελ. 419,7 «ἐκ θαλάσσης κρεωδοτήσαντα ὀρτυγομήτραν». Ἐν τῷ κώδικι τοῦ Ἡσυχίου φέρεται οὐ μόνον «Κρήινον (κρήιον): κρεΩθήκη», ὃ μετεβλήθη ὑπὸ τοῦ Μουσούρου εἰς τὸ κρεΟθήκη, ἀλλὰ καὶ «Κρήιον: ἐπίκοπον, κρεΟδόχον λέβητα» καὶ «Ἀρνεῖα: τὰ κρεΟπωλεῖα τῶν προβάτων» ἔτι δὲ «Ἐπίξεινον (ἐπίξηνον): ξύλον, ἐφ' οὗ τὰ κρέα τιθέντες ἔκοπτον, οἷον τὸ κρεόκοπτον ξύλον», ὅπερ ὀφεῖλον νὰ μεταβληθῇ εἰς τὸ κρεΟκόπον, μετετυπώθη εἰς τὸ κρεΩκόπον.

Ἐν τῷ περὶ Ἀποχῆς Ἐμψύχων συγγράμματι τοῦ Πορφυρίου ἀναγινώσκεται κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ναυκίου σελ. 98,5 καὶ 7 καὶ 8 «κρεοφαγία καὶ κρεοφαγίᾳ καὶ κρεοφαγίαις καὶ σελ. 121, 16 κρεοφαγία καὶ σελ. 122,16 κρεοφάγων καὶ σελ. 124,4 κρεοφαγίας καὶ σελ. 126,15 καὶ σελ. 187,7 κρεοφαγίαν. Σημειοῦται δ' ὁ Ναύκιος «κρεοφαγία Lips. pr. m.: κρεηφαγία. κρεοφαγίᾳ ed. Herch.: κρεηφαγίᾳ. κρεοφαγίαις N: κρεηφαγίαις» καὶ «κρεοφαγία N: κρεηφαγία» καὶ «κρεοφαγίας N: κρεηφαγίας» καὶ «κρεοφαγίαν N: κρεηφαγίαν» καὶ «κρεοφαγίαν N: κρεωφαγίαν».

Ἐν τοῖς Δειπνοσοφισταῖς τοῦ Ἀθηναίου σελ. 39, Δ' φέρεται «ἐπεσημήνατο ὁ γραμματικὸς Ἀρίσταρχος περιγράφων τὸν στίχον, ὅς ὑπὲρ κρεωφαγίας αὐχεῖν ποιεῖ τοὺς Ἕλληνας», ἐν δὲ ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου σελ. 1198,15 «ὃν δὴ στίχον ὁ Ἀρίσταρχος περιγράφων, ὡς ἀπὸ κρεωφαγίας αὐχεῖν ποιοῦντα τοὺς Ἕλληνας, ἀθετεῖ». Τὴν γραφὴν δὲ ταύτην ἐγκρίνας ὁ Γ. Δινδόρφιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀθηναίου σελ. 91 ἐσημειώσατο «ἀπὸ κρεωφαγίας dedi ex Eustathio p. 1198,15. Legebatur ὑπὲρ κρεωφαγίας (κρεοφαγίας v.)». Ὁ Καιβέλιος ἔγραψεν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀθηναίου Τόμ. Α', σελ. 91 «ὑπὲρ κρεωφαγίας CE: corr. Eust. 1198,15, fort. περὶ κρεωφαγίαν coll. schol. Υ 84». Ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις Τόμ. Β', σελ. 197,17 Δινδ. κεῖται «ὅτι περὶ τὸν οἶνον αἱ καυχήσεις γίνονται»· ἀλλὰ πιθανώτατον ἡμῖν φαίνεται ὅτι ἡ γνησία γραφὴ εἶνε παρὰ τὸν οἶνον». Κατ' οὐδένα δὲ τρόπον ἡμεῖς πειθόμεθα ὅτι ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Ἀριστάρχου ἢ τοῦ Ἀθηναίου κρεΩφαγίας ἀντὶ τοῦ κρεΟφαγίας.

Ἐν ἑτέρῳ τόπῳ τῶν Δειπνοσοφιστῶν τοῦ Ἀθηναίου σελ. 425,Γ' ἡ παραδεδομένη γραφὴ εἶνε «Ἑλλησπόντιοι δ' ἐπεγχύτην ὀνομάζουσι τὸν οἰνοχόον καὶ τὴν κρεανομίαν κρεΩδαισίαν, ὥς φησι Δημήτριος»· ἀνέγνω δ' ὁ Γ. Δινδόρφιος κρεΟδαισίαν, ὃ ἐνεκρίθη μὲν ὑπὸ τοῦ Μεινεκίου, οὐχὶ δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Καιβελίου. Ἐξέδωκε δ' ὁ Δινδόρφιος καὶ παρὰ τῷ Θεμιστίῳ Λόγ. σελ. 33,1 «εἴπερ τι μέμνησθε τῆς Λυσάνδρου κρεΟδαισίας» ἀντὶ τοῦ κρεΩδαισίας. Κακῶς ἐν τῷ περὶ Κακιῶν τοῦ Φιλοδήμου σελ. 49 Οὐσσ. εἶνε γεγραμμένον «κρεΩδαίτην ἀντὶ τοῦ κρεΟδαίτην. Παρὰ Μιχαὴλ τῷ Ἀκομινάτῳ Τόμ. Α', σελ. 114,28 Λάμπρ. ἀπαντᾷ «διὰ τοῦτο γὰρ τὴν ἑβδομάδα

ταύτην κρεΩδαισίας ἀπέχεσθαι παρειλήφαμεν»· μνημονεύεται δ' ὑπὸ τοῦ ἐκδότου καὶ γραφὴ κρεΟδαισίας.

Ὑπάρχει ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ καὶ ὄνομα συγκείμενον ἐκ τοῦ κρέας καὶ κάκκαβος. Ἐν τοῖς Δειπνοσοφισταῖς τοῦ Ἀθηναίου σελ. 384, Δ' ἄλλα μὲν τῶν ἀντιγράφων ἔχουσι «μετὰ δὲ ταῦτα ὁ καλούμενος κρεΟκάκκαβος», ὃ ἀπεδέξαντο ὅ τε Γ. Δινδόρφιος καὶ ὁ Μεινέκιος, ἄλλα δὲ κρεΩκάκκαβος, ὃ ἐγένετο ἀποδεκτὸν ὑπὸ τοῦ Καιβελίου. Ἔγραψε δ' οὗτος καὶ ΚρεΩβόροι σελ. 173, Α'. Τὴν ὑγιῶς ἔχουσαν ἐκφορὰν κρεοβόρος βλέπει τις παρὰ τῷ Σερβίῳ τῷ γραμματικῷ Τόμ. Β', α', σελ. 62,14 Ἀγ. «unde et Cerberus dictus est, quasi κρεοβόρος, id est carnem vorans».

Ἄνευ τινὸς ὄκνου ἀποφαινόμεθα ὅτι γραφικὸν πταῖσμα εἶνε τὸ φερόμενον ἐν τοῖς χαρακτῆρσι τοῦ Θεοφράστου Θ' (σελ. 12,30 Τευβν). «καὶ ὀψωνῶν δὲ ὑπομιμνήσκειν τὸν κρεΩπώλην εἴ τι χρήσιμος αὐτῷ γέγονε»· διότι οὐδεμία δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἀμφιβολία ὅτι ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Θεοφράστου χρῆσις τοῦ δοκίμου τύπου κρεΟπώλην. Παράδοξα εἶνε τὰ λεγόμενα ἐν τοῖς ὑπὸ τοῦ Λουδουΐχου προστεθειμένοις τῷ συγγράμματι αὐτοῦ *Aristar. Homer Textkr.* Τόμ. Β', σελ. 662,10 «Τὰ παρὰ τὸ κρέως συγκείμενα ἅπαντα διὰ τοῦ Ω μεγάλου γράφεται, οἷον κρεωβόρος, κρεωκόπος, κρεωδαισία καὶ κρεωφαγία· πλὴν τοῦ κρεοπῶλος (κρεοπώλης)». Οὐ μόνον τὸ κρεοπώλης ἀλλὰ καὶ τἆλλα πάντα τὰ ἐκ τοῦ ὀνόματος κρέας συγκείμενα διὰ τοῦ Ο μικροῦ ἐξεφέροντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων. Ἡμαρτημέναι δὲ πάντως εἶνε αἱ ἐν τοῖς Ἠθικοῖς τοῦ Πλουτάρχου ἀπαντῶσαι γραφαὶ κρεΩδαισία καὶ κρεΩπολικῆς (σελ. 643, Α') καὶ κρεΩδαίτην καὶ κρεΩδαίτας (σελ. 644, Β') καὶ κρεΩφαγία καὶ κρεΩφαγιῶν καὶ κρεΩφαγίαι (σελ. 132, Α' καὶ σελ. 654, Γ' καὶ σελ. 995, Δ'). Ὁ Σίντενις ἐξέδωκε κρεΟδαίτην μὲν ἐν τῷ Λυσάνδρῳ τοῦ Πλουτάρχου (ΚΓ', δὶς) καὶ ἐν τῷ Ἀγησιλάῳ (Η' δὶς) κρεΩδαισίαν δ' ἐν τῷ Δημητρίῳ (ΙΑ').

Ῥητορικώτατον καὶ πληκτικώτατον εἶνε τοῦ λόγου τοῦ Βερναρδάκη τὸ μέρος τόδε· «Ἥμαρτεν ἀποκρινόμεθα ὁ Ἀσώπιος τοῦτο καὶ μόνον ὅτι ἦτο καὶ ὠνομάζετο Ἀσώπιος, οὐδὲν ἄλλο! ὁ κ. Κόντος τὸν κατεδίκασε πρὸ πολλοῦ εἰς θάνατον· καὶ ἔπρεπε ν' ἀποθάνῃ. Ἓν ἐκ τῶν πολλῶν του θανασίμων ἁμαρτημάτων

εἶνε καὶ ὅτι ἔγραψε *κρεωφαγῶ*. Ἀλλοίμονον ὅμως εἰς αὐτὸν ἐὰν ἔγραφε *κρεοφαγῶ*· Ὁ θάνατός του θὰ ἦτο τότε **ἑκατοντάκις βεβαιότερος»**. Τρανῶς καὶ σαφῶς ἡμεῖς πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῶν Γλωσσικῶν Παρατηρήσεων, ἐν αἷς ἀπεδοκιμάσθη τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀσωπίου γεγραμμένον κρεΩφαγῶ, παρετηρήσαμεν ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῶν Φιλομαθῶν ἣν εἴχομεν γνώμην περὶ τῆς ἐκφορᾶς τῶν ἐκ τοῦ κρέας συγκειμένων· ὅλως δ' ἀδύνατον ἡμῖν ὑπῆρχε νὰ ἐπιτιμήσωμεν τῷ Ἀσωπίῳ, ἂν ἦτο ὑπ' αὐτοῦ παρειλημμένος ὁ τύπος κρεΟφαγῶ, ὁ τύπος δηλονότι ὃν μόνον δόκιμον ἐκρίναμεν. Ματαιότατον ἄρα ἀποδείκνυται ὂν τὸ ὑπὸ τοῦ φωνασκοῦντος Βερναρδάκη εἰρημένον «Ἀλλοίμονον ὅμως εἰς αὐτὸν ἐὰν ἔγραφε *κρεωφαγῶ*· Ὁ θάνατός του θὰ ἦτο τότε **ἑκατοντάκις** βεβαιότερος».

Ἀδυνατοῦμεν δὲ νὰ μὴ θαυμάζωμεν λίαν τὸ ποικίλον καὶ ἀγχίστροφον τοῦ Βερναρδάκη λέγοντος «Ἀλλ' εἰ καὶ ἔχομεν ὅλους τοὺς λόγους ὑπὲρ τῆς γραφῆς κρεω-, δὲν εἴμεθα ὅμως καὶ τόσον ἢ ἀνεπιεικεῖς ἢ ἄπειροι τοῦ ἐπισφαλοῦς τῆς ἐπιστήμης, ὥστε νὰ δοξάζωμεν καὶ ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ εἴπῃ αὔριον ἡ ἐπιστήμη ὅλως ἄλλα, νέα πράγματα, καὶ ὅ,τι ἀσπάζεται σήμερον ὡς ὀρθὸν νὰ μὴ τὸ ἀποκηρύξῃ αὔριον ὡς ἐσφαλμένον· ὅθεν καὶ ἂν ἴδωμέν τινα γράφοντα κρεοφαγῶ, δὲν θὰ ἐκπλαγῶμεν». Ταῦτά τις ἀναγνοὺς πείθεται εὐκόλως ὅτι ἐκ νέου τῆς ἐπιστήμης διδάγματος μεταδοξάσας ὁ Βερναρδάκης ἔγραψεν ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου Τόμ. Α', σελ. 209,20 «οἱ παρ' ἡμῖν ποιμένες καὶ κρεΟπῶλαι». Εἶνε δ' ὅμως παρατηρήσεως ἄξιον ὅτι ἐν Τόμ. Γ', σελ. 532 ἀποπτύσας ὁ θαυμάσιος ἄνθρωπος τὸ νέον τῆς ἐπιστήμης δίδαγμα ἐποιήσατο χρῆσιν τοῦ διὰ τοῦ Ω προενηνεγμένου τύπου κρεΩδαισία.

Οἱ μὴ ἐκ περιζώματος ἀσκοῦντες τὴν φιλολογίαν δοξάζουσιν εὐλογώτατα ὅτι ὁ ἔμμετρος **ὡς τὰ πολλὰ** λόγος εἶνε ἀσφαλὴς διδάσκαλος τῆς προσηκούσης ἐκφορᾶς λέξεώς τινος· ὁ δὲ Βερναρδάκης, εἰκαιότατος καὶ τολμηρότατος ὤν, ἀποφαίνεται «Ἀλλ' ὑπάρχουσι χωρία ποιητῶν, ἐν οἷς κεῖται κρεο-. Τοῦτο ἀποκρινόμεθα, δὲν ἀποδεικνύει **τίποτε**· διότι δὲν εἶνε ἡ λέξις μόνον αὕτη, ἧς τὸ Ω συστέλλεται εἰς Ο παρὰ τοῖς ποιηταῖς διὰ τὸ μέτρον». Ἀκριβῶς τὸ πρᾶγμα θὰ ἐξετασθῇ ἐν ἑτέρῳ τόπῳ.

ΣΗΜ. Ἐγράψαμεν ἐν ἀρχῇ τοῦ κεφαλαίου τοῦδε «τῇ γνώμῃ ταύτῃ,

ὀρθοτάτῃ οὔσῃ, ἐπολέμησεν ὁ Δημ. Βερναρδάκης ἐν Ψευδαττικισμοῦ Ἐλέγχῳ κτέ». Ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου τούτου, οὗ νῦν πρῶτον ἁπτόμεθα διὰ τῶν χειρῶν τοῦ Χαριτωνίδου, οὐδαμῶς ἀξιώσαντες καθ' ὃν ἐβλέπομεν χρόνον οὐδὲ νὰ ἴδωμεν αὐτό, ἀπέκρυψεν τὸ ἑαυτοῦ ὄνομα· ἀλλ' οὔτ' ἔμεινε οὔτ' ἦτο δυνατὸν νὰ μείνῃ ἄγνωστον, ἄλλως τε καὶ διότι, ὡς κοινῶς ἐπιστεύετο καὶ ὑπὸ πολλῶν διεθρυλεῖτο, εἷς μόνος Ἕλλην ὑπῆρχεν ἱκανὸς νὰ συγγράψῃ βιβλίον τοιοῦτον. Ἄξια μνείας νομίζομεν ἃ ἔγραψεν ὁ Γ. Ν. Χατζιδάκης, ἀνὴρ λογιώτατος, ἐν τῇ Γλωσσικῶν Ἀτοπημάτων Ἀναιρέσει σελ. 67 (1886).

Ἐν τῷ φύλλῳ τούτῳ (553) ὁ κ. Βερν. ὑπερέβη πᾶν μέτρον καὶ τὸ λογικόν, ὡς φαίνεται, ἀπεχαιρέτισεν αὐτὸν παντελῶς πλέον. Ἐν πρώτοις ἀρνεῖται ὅτι ὁ ἐπιφυλλιδογράφος εἶναι ὁ κ. Βερν. καὶ μ' ἐρωτᾷ «πόθεν ἠξεύρω, ἄν τι ἔγραψε πρὸ τριακονταετίας περὶ γλώσσης, ἀφοῦ τὸ βιβλίον του εἶναι ἀνώνυμον;» Λοιπὸν τὸ τῆς παροιμίας «ὁ κόσμος τό 'χει βούκινο κ' ἐμεῖς κρυφὸ καμάρι!» Πάντες ἐν Ἑλλάδι καὶ Τουρκίᾳ καὶ Τεργέστῃ ἤξευρον κάλλιστα τὸ θρυλούμενον ἀπόρρητον, καὶ μόνος ἐγὼ δὲν θὰ ἠδυνάμην νὰ τὸ μάθω; ἔπειτα αὐτοὶ οἱ φίλοι του, τοὐλάχιστον πρὶν νὰ ἀφαιρέσω ἀπ' αὐτοῦ τὴν λεοντῆν καὶ ἐξελέγξω τὰ σοφά του διδάγματα, νομίζοντες αὐτὰ θεῖα πράγματα ἐνηβρύνοντο ἐπὶ τούτοις καὶ ἐπεδείκνυον αὐτὰ πᾶσιν ὡς ὄντα τοῦ κ. Βερν. Κοῦφός τις καὶ ἀνόητος ἄνθρωπος φίλος τοῦ κ. Βερν. ἀναγινώσκων αὐτὰ ἔλεγε πολλάκις· «Αὐτὰ εἶνε φιλοσοφία τῆς γλώσσης, μπράβο Βερναρδάκη!» Πρὸς δὲ τούτοις ὁ κ. Ν. Πολίτης ἐν τῇ Βιβλιογραφίᾳ τοῦ Δελτίου τῆς Ἐθνολογικῆς καὶ Ἱστορικῆς Ἑταιρείας ἀναφέρων τὸν Ἔλεγχον ὀνομάζει τὸν κ. Βερναρδάκην συγγραφέα αὐτοῦ. Ὁ κ. Βερν. θὰ λαμβάνῃ πάντως τὸ Δελτίον, ὥστε ὤφειλε νὰ διαψεύσῃ τοῦτο, ἂν μὴ εἶναι οὗτος ὁ ἐπιφυλλιδογράφος. Νομίζω δὲ πρὸς τούτοις ὅτι τώρα ὁ κ. Βερν. οὐδαμῶς ἐδικαιοῦτο νά μ' ἐρωτήσῃ τοῦτο, πρῶτον διότι αὐτὸς οὗτος ἐν μὲν τῷ φύλλῳ 549 τῆς «Νέας Ἡμέρας» παρέπεμπεν εἰς ἐπίκρισιν ἰδικήν του ἐν τῇ Παν-

δώρᾳ, ὑφ' ἣν κεῖται τὸ πρῶτον στοιχεῖον τοῦ ὀνόματός του, ἐν δὲ τῷ φύλλῳ 547 ἐν σημειώσει λέγει, ὅτι πρῶτος αὐτὸς κατέστησε τὴν ἀποβολὴν τοῦ σ μεταξὺ δύο φωνηέντων γνωστὴν καὶ εἰς τὰ παιδάρια τῶν σχολείων », νοῶν πάντως τὴν γραμματικήν του, ἣν ἐγὼ καλῶς ποιήσας οὐδέποτε ἀνέγνων. Δεύτερον διότι προεκάλεσα μὲν ἐγὼ τὸν κ. ἐπιφυλλιδογράφον δημοσίᾳ ἐν τῇ Ἑβδομάδι ν' ἀρνηθῇ μὲ τὸν λόγον τῆς τιμῆς του ἐν τῇ Νέᾳ Ἡμέρᾳ τὴν μὴ ταὐτότητά του πρὸς τὸν κ. Βερν., ἀλλ' οὐδὲν ἐκεῖνος ἀπήντησεν. Ἔχει λοιπὸν λόγον ἡ ἐρώτησις ; καὶ δὲν εἶναι παντάπασι γελοία ἡ ἄρνησις ;

Ἐπιφυλλιδογράφον ὠνόμασεν ὁ Χατζιδάκης τὸν συγγραφέα τοῦ Ψευδαττικισμοῦ Ἐλέγχου· διότι ἐν τῇ Ἐπιφυλλίδι τῆς Νέας Ἡμέρας κατεχώρισεν οὗτος τὸν περίφημον Ἔλεγχον, ὅστις καὶ ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ ἔπειτα ἐξεδόθη.

Ὅτι ὁ Ψευδαττικισμοῦ Ἔλεγχος εἶνε σύγγραμμα τοῦ Δημ. Βερναρδάκη ὁμολογεῖ αὐτὸς οὗτος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου Τόμ. Α', σελ. ρϐ' (1888) λέγων « Εἶνε μὲ ἄλλας λέξεις ἡ γλῶσσα αὕτη ἓν μέρος τοῦ ἀττικισμοῦ· ἐν ἐκτάσει δ' ἐκτεθείσης τῆς ἡμετέρας γνώμης περὶ τῆς γενέσεως καὶ ἀναπτύξεως τῆς διαλέκτου ταύτης ἀλλαχοῦ (Ψευδαττικισμ. ἔλεγχ. σελ. 406-472, ἰδίως δὲ σελ 428 κέξ.), κρίνομεν περιττὸν νὰ ἐπαναλάβωμεν τὰ αὐτὰ καὶ ἐνταῦθα, ὅθεν καὶ παραπέμποντες ἐκεῖ τὸν ἡμέτερον ἀναγνώστην κτέ ».

ΚΕΦ. ΛΖ'.

Ἄλλαι ἐπ' ἄλλαις - ἄλλαις πολλαῖς.

Παρὰ τῷ Λιϐανίῳ Λόγ. Τόμ. Α', σελ. 226,20 Ῥεισκ. κεῖται « ἔλαφοί τε εὐθέως ἐφαίνοντο (παρὰ τῆς γῆς οἶμαι καὶ τοῦτο) καὶ ἐϐάλλοντο ἄλλαις πολλαῖς μελέτης εἵνεκα τῆς περὶ τὴν τοξικήν».

Οὐδείς ποτε θὰ δυνηθῇ νὰ νοήσῃ τὴν προκειμένην ῥῆσιν, ἂν μὴ ἐπανορθώσῃ τὸ ἀτόπως γεγραμμένον ἄλλαιC πολλαῖς μεταϐάλλων

αὐτὸ εἰς τὸ προσφυέστατα τῷ λόγῳ ἔχον ἄλλαι Ἐπ' Ἄλλαις· «καὶ ἐβάλλοντο ἄλλαι ἐπ' ἄλλαις μελέτης εἵνεκα τῆς περὶ τὴν τοξικήν». Πρβ. Τόμ. Δ', σελ. 363 «ἄλλους ἐπ' ἄλλοις στρατηγοὺς πλέοντας» καὶ Ἐπιστολ. σελ. 328 Οὐολφ. «τὰς μὲν οὖν νίκας αὐτὸς ὁρᾶν μοι παρέχει τρεπόμενος ἄλλους ἐπ' ἄλλοις» καὶ σελ. 639 «εἰκὸς οὖν τι ποιῶ πέμπων ἄλλα ἐπ' ἄλλοις τῷ γε ἡδέως λαμβάνοντι» καὶ σελ. 645 «καὶ ἄλλοι ἐπ' ἄλλοις ἦεσαν ὀψόμενοι».

Πολλάκις δ' ἀπαντᾷ ἡ τοιαύτη ἐκφορὰ παρὰ ποιηταῖς καὶ συγγραφεῦσι τοῦ μεταγενεστέρου ἑλληνισμοῦ· ποιεῖται αὐτῆς χρῆσιν ὁ Καλλίμαχος καὶ Ἀπολλώνιος ὁ Ῥόδιος καὶ ἕτεροι καὶ ὁ Πλούταρχος καὶ Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεὺς καὶ ὁ Στράβων καὶ ἄλλοι πολλοί.

Καλλίμ. Ὕμν. εἰς Ἀπόλλ. 101 «τὸν μὲν σὺ κατήναρες ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ βάλλων ὠκὺν ὀϊστόν».

Ἀπολλών. Ῥόδ. Β', 81 «ἐπ' ἄλλῳ δ' ἄλλος ἄηται δοῦπος ἄδην».

Λυκόφρ. 257 «ἄλλην ἐπ' ἄλλῃ συμφορὰν δεδεγμένων» καὶ «666 ἄλλος δ' ἐπ' ἄλλῳ μόχθος ἄθλιος μενεῖ» καὶ 909 «ἄλλην δ' ἐπ' ἄλλῃ κῆρα κινήσει θεός».

Κόϊντ Σμυρν. Γ',360 «τοὶ δ' ἰλαδὸν ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ ταρφέες ἀΐσσουσιν» καὶ Ϛ', 230 «ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ ἰὸν ἐπιπροΐαλλε μάλα σπεύδοντι ἐοικώς» καὶ Η', 330 «ἐπὶ δ' ἔκτανεν ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ» καὶ ΙΑ', 444 «ἐπ' ἄλλῳ δ' ἄλλον ἔπεφνεν» καὶ ΙΓ', 7 «ἄλλο δ' ἐπ' ἄλλῳ ἐκ στόματος προΐεσκεν ἔπος κεκολουμένα βάζων» καὶ 74 «ἄλλα δ' ἐπ' ἄλλοις δάμνανθ' ἕρκεος ἐντὸς ὑπὸ κνέφας» καὶ 217 «ἐπ' ἄλλῳ δ' ἄλλον ἔπεφνεν».

Θεόκρ. (Ψευδοθεόκρ.) Εἰδυλλ. ΚΕ',88 «αὐτὰρ ἔπειτα βόες μάλα μυρίαι ἄλλαι ἐπ' ἄλλαις ἐρχόμεναι φαίνονθ' ὡσεὶ νέφη ὑδατόεντα».

Μόσχ. Εἰδυλλ. Β', 16 «καὶ πτερόεις ὡς ὄρνις ἐφίπταται ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ».

Νόνν Διονυσ. Γ',234 «ἐπήτριμος ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ ἔμπνοος ἐσμαράγησε δόναξ Κορυβαντίδος Ἴδης» καὶ 328 «οὕτω γὰρ μερόπων φέρεται βίος ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ μόχθον ἔχων» καὶ ἀλλαχοῦ καὶ Μεταβολ. τοῦ κατὰ Ἰω. Ἁγ. Εὐαγγελίου Β',32 «καὶ πάντας ἀμοιβαδὶς ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ νάματος ἐπλήσαντο διάκτοροι» καὶ Δ', 84 «πέντε γὰρ

ἔλλαχες ἄνδρας ἀμοιβαδὸν ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ » καὶ ἐν ἄλλοις τόποις. Ὁ Ὄθων Σνειδῆρος γράφει ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Καλλιμαχείων Τόμ. Α', σελ. 188 « Ἐπηΰτησε δὲ λαὸς fortasse hinc sumpsit Quint. Smyrn IV. 262 qui etiam ea quae proxime apud Callimachum praecedunt, ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ βάλλων ὠκὺν ὀιστόν, ante oculos habuisse videtur quum VI, 230 scribebat ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ ἰὸν ἀεὶ προΐαλλε, ut habebat Nonn. Dion. XXXVI 32: Ἄρτεμις ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ — πέμπουσα δι' ἄντυγος ἰὸν ἀλήτην, qui multus est in illo ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ III, 328. V. 57, 125. VI 280. XIII, 268. XVIII, 190. XIX, 241. XXII, 31,178. 335. XXIII, 9. XXIV, 75. XXV, 564. XXVI, 299. XXVIII,182. XXXII, 189. XXXVI, 161,195. XXXVII, 39, 226, 439,525, 678. Paraphr. β, 32. δ 84, 153, 190. ε 111. ζ 11,45. η 54. σ. 17. τ 14 ».

Ἀνθολογ. Παλατ. Θ', 668,5 (Τόμ. Β' σελ. 137 Διδ.) « καὶ γλυκερῆς τρίστοιχος ἐπεμβαδὸν ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ μαστὸς ἀναθλίβει χεύματα Ναϊάδος ». Πρβ. καὶ Θ', 234 (σελ. 46) « ἄλλοις ἄλλ' ἐπ' ὄνειρα διαγράψεις ἀφένοιο ».

Ἐφραίμ. 4392 (σελ. 184 Βόνν.) « ἄλλας τ' ἐπ' ἄλλαις συναγαγών ».

Παῦλ. Σιλεντ. σελ. 57,289 « χρυσέου δὲ μέσου σέλας ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ ὄλβον ἐπανθίζων περὶ κάλλεϊ κάλλος ἐγείρει ».

Γεώργ. Πισίδ. σελ. 15,53 Βόνν. « ἄλλας ἐπ' ἄλλαις φροντίδων τρικυμίας ».

Πλούταρχ. Ἀριστείδ. ΙΗ' « ἄλλα τοῦ μάντεως ἐπ' ἄλλοις ἱερεῖα καταβάλλοντος » καὶ Δημητρ. ΙΖ' « ἄλλους δ' ἐπ' ἄλλοις ἔπεμπεν ὑπηρέτας καὶ φίλους » καὶ Δίων. ΜΕ' « ἄλλων ἐπ' ἄλλοις ἀντιαζόντων καὶ δεομένων ἐπείγεσθαι » καὶ Ἀρτοξ. Ϛ' « ἄλλας ἐπ' ἄλλαις ποιούμενος προφάσεις τῆς στρατείας » καὶ Κάτ. Νεωτ. ΞΖ' « ἄλλων ἐπ' ἄλλοις λόγων φιλοσόφων κυκλούντων » καὶ Ἠθικ. σελ. 106, Ϛ' « εἶτ' ἄλλους ἐπ' ἄλλοις ἀνακυκλήσει » καὶ σελ. 991, Γ' « ἄλλα ἐπ' ἄλλοις ἀπὸ φυτῶν καὶ σπερμάτων τρυγῶντι καὶ λαμβάνοντι ».

Διονύσ. Ἁλικαρν. Ῥωμ. Ἀρχαιολ. σελ. 457 « παίων τε καὶ παιόμενος ἄλλας ἐπ' ἄλλαις πληγὰς » καὶ σελ. 707 « καὶ παρα-

τάξεις ἄλλας ἐπ' ἄλλαις συνισταμένων» καὶ Τέχν. Ῥητορ. Β', 7 «ὅτι αὔξησις καὶ οἰκειότης συγγενείας ἄλλη ἐπ' ἄλλῃ γέγονεν».

Στράβ. σελ. 339,7 Μειν. «συνῳκοδομημένων βασιλείων ἄλλων ἐπ' ἄλλοις» καὶ σελ. 1029,1 «ἐπὶ πεττῶν ἱδρυμένοις κυβοειδῶν ἄλλοις ἐπ' ἄλλοις» καὶ σελ. 1160,3 «εἶτ' ἄλλοι ἐπ' ἄλλοις συνέστησαν πόλεμοι».

Νικόλ. Δαμασκην. Ἱστορ. Ἑλλ. Μικρ. Τόμ. Α', σελ. 112,10 Δινδ. «ἄλλαις ἐπ' ἄλλαις τιμαῖς αὐτῷ ψηφιζομέναις» καὶ σελ. 126,6 «ἄλλους τε ἐπ' ἄλλοις κρότους ἐδίδοσαν παρ' ὅλην τὴν θέαν ἐπισημαινόμενοι».

Ἀρριαν. Ἀναβ. Α', ιε', 4 «καὶ ἐν τούτῳ ἄλλαι ἐπ' ἄλλαις τῶν τάξεων τοῖς Μακεδόσι διέβαινον οὐ χαλεπῶς ἤδη» καὶ ϛ', ι', 4 «ἄλλου ἐπ' ἄλλῳ τῶν Μακεδόνων προασπίζοντος».

Ἀππιαν. σελ. 386,12 Μενδ. «ἐς τε τὴν Ἀσίαν ἄλλους ἐπ' ἄλλοις ἔπεμπεν ἐπισπέρχειν Πολυξενίδαν ἐς τὴν διάβασιν» καὶ σελ. 300,27 «ἐς τε τὸν Πίσωνα ἱππέας ἄλλους ἐπ' ἄλλοις ἔπεμπε» καὶ σελ. 552,22 «ἔπεμπεν ἐς τὸν Φαρνάκην ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ φυγὴν αἰτῶν ἀσφαλῆ».

Πολύαιν. Στρατηγ. Ζ', 22 «κλίμακας πολλὰς καὶ μεγάλας ξυλίνας ἤγειρε συνθεὶς ἄλλας ἐπ' ἄλλαις».

Ἀριστείδ. Τόμ. Α', σελ. 95 «ἀλλ' ἐφ' ἡμέρᾳ καὶ νυκτὶ πρόσεισιν ἄλλα ἐπ' ἄλλοις» καὶ σελ. 324 «ἀλλ' ἑτέρας ἰσομετρήτους ὑπὲρ αὐτὴν ἀραμένη φέρει ἄλλας ἐπ' ἄλλαις» καὶ σελ. 360 «καὶ οὕτω διήκειν ἄλλους ἐπ' ἄλλοις ἀεὶ ταττομένους μέχρι τῆς τελευτῆς» καὶ Τόμ. Β', σελ. 461 «καταρράκτας δὲ ἐκδέχεσθαι πολλοὺς ἄλλους ἐπ' ἄλλοις».

Γαλην. Τόμ. Δ', σελ. 545 «ἄλλους ἐπ' ἄλλοις αὖθις κλῶνας κατασχιζομένους» καὶ Τόμ. Ι', σελ 53 «γεγραφὼς εἰσαγωγὰς ἄλλας ἐπ' ἄλλαις». Περὶ τοῦ ἐν Τόμ. Α', σελ. 78 ἀπαντῶντος «οὐ μὴν ὅ γε ἀναλογισμός, φασίν, ἀλλ' ἄρχεται μὲν ἀπὸ τῶν φαινομένων, λήγει δ' ἐπὶ τὰ διὰ παντὸς ἄδηλα, καὶ διὰ τοῦτο πολυειδής ἐστίν· ἀπὸ γὰρ τῶν αὐτῶν φαινομένων ἄλλο ἐπ' ἄλλῳ τῶν ἀδήλων παραγίνεται» γράφει ὁ Helmreich ἐν *Act. Sem. Phil. Erl.* Τόμ. Β', σελ. 293 «ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλο: Cum lectio vulgata ἄλλο ἐπ' ἄλλῳ τῶν ἀδήλων παραγίνεται ferri non possit (nam non de

abdita quadam re Gal. disputat, sed de rationationis vi, quare verbum παραγίνεται ad vocem ἀναλογισμός referendum est), codicum vestigia secuti ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλο coniecimus; nam verbum παραγίνεσθαι ἐπί τι idem valet ac *pervenire* vel transire ad aliquid».

Φίλ. Ἰουδ. Τόμ. Γ', σελ. 206 «ἀμύθητα γὰρ ἐνθύμια ἄλλα ἐπ' ἄλλοις τρικυμίας τρόπον ἐπιτρέχει» καὶ Τόμ. Δ', σελ. 123 «ἄλλοι γοῦν ἐπ' ἄλλοις ἐξέθνησκον».

Ἰώσηπ. Τόμ. Β', σελ. 160,21 Νισ. «ἄλλος γὰρ ἐπ' ἄλλῳ διεφθείρετο» καὶ σελ. 244,19 «οἱ μὲν γὰρ τῶν Ἰσραηλιτῶν βασιλεῖς ἄλλος ἐπ'ἄλλῳ διὰ τὴν παρανομίαν καὶ τὰς ἀδικίας ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πολλοὶ κακῶς διαφθαρέντες ἐγνώσθησαν» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 228,11 «εἶτα αὐτοὶ τούτων ἕνα σφάττουσιν Διογένην καὶ μετ' αὐτὸν ἄλλους ἐπ' ἄλλοις» καὶ σελ. 231,11 «ὡς μέντοι ἧκον ἀπαγγέλλοντες ἄλλοι ἐπ' ἄλλοις ὅτι κατειλήφει τὸ πρῶτον χωρίον».

Συνέσ. σελ. 63, Β' «ἄλλης ἐπ' ἄλλῃ πιπτούσης».

Λογγῖν. π. Ὕψ. ΚΒ',4 «ἄλλ' ἐπ' ἄλλοις διὰ μέσου καὶ ἔξωθέν ποθεν ἐπεισκυκλῶν».

Νεαρ. σελ. 252 Λιψ. 1881 «εἰ δὲ ἐκκεχυμένα τὰ τῆς ἐπιθυμίας αὐτῷ γίνοιτο καὶ ἄλλας ἐπ' ἄλλαις ἐπεισαγάγοι τῇ προτέρᾳ παλλακάς».

Μιχ. Ψελλ. Μεσαιων. Βιβλιοθ. Σάθ. Τόμ. Δ', σελ. 128 «ἀλλὰ συνεχῶς ἄλλα ἐπ' ἄλλοις τῇ ἐρωμένῃ ἀπεκομίζοντο» καὶ σελ. 131 «ἄλλα γὰρ ἐπ' ἄλλοις ἠμείβετό τε καὶ ἀντεδίδοτο» καὶ σελ. 161 «τῷ δὲ τυράννῳ καὶ δεύτερόν τι καὶ τρίτον καὶ ἄλλο ἐπ' ἄλλῳ προ(σ)κεχωρήκει κακόν» καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις τόποις τοῦ τε τετάρτου καὶ τοῦ πέμπτου τόμου. Πρβ. καὶ Ψελλ. Βοισσον. σελ. 134. Πλημμελῶς εἶνε γεγραμμένον ἐν Τόμ. Δ', σελ. 112 «ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ λόγῳ ἐπλάττετο» ἀντὶ τοῦ «ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ λόγΟΣ» καὶ σελ. 364 «ἄλλο αὖθις ἐπ' ἄλλο κῦμα ἐγείρεται» ἀντὶ τοῦ «ἄλλο αὖθις ἐπ' ἄλλῳ».

Φώτ. Ἐπιστολ. σελ. 498 Βαλ. «καὶ δραμάτων, ὥσπερ ἐπὶ σκηνῆς, ἄλλων ἐπ' ἄλλοις τῶν βαρβαρικῶν καὶ βλασφήμων γραμμάτων ἐπισειόντων». Ἀναγνωστέον δὲ καὶ σελ. 427 «τῶν δακρύων ἄλλο ἐπ' ἄλλΩ πάθος προκαλούμενον τὸ ῥεῖθρον» ἀντὶ τοῦ ἐπ'

ἄλλΟ. Ἐλέχθη δ' ὑπὸ τοῦ Φωτίου καὶ ἐν Ἐκφρ. τῆς ἐν τοῖς Βασιλ. Νέ. Ἐκκλ. σελ. 195,24 (Λόγ. καὶ Ὁμιλ. Τόμ. Β', σελ. 429 Ἀριστ.) «οἷς πολλάκις ἄλλοις ἐπ' ἄλλοις ἡμᾶς ἐδεξιώσω φιλοφρονούμενος».

Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 360,39 «καὶ συνεχῆ καὶ ἄλλα ἐπ' ἄλλοις» καὶ σελ. 1485,15 «εὐθὺς καὶ ταχὺ καὶ ἄλλοι ἐπ' ἄλλοις» καὶ σελ. 1503,18 «εἶτα καὶ ἄλλους ἐπ' ἄλλοις ἰδὼν ἥκοντας» καὶ Μικρ. Συγγρ. σελ. 315,81 «τὸ τὰς ἑορτὰς ἄλλας ἐπ' ἄλλαις ἐπιτελεῖν συνεχῶς».

Μιχ. Ἀκομιν. Τόμ. Α', σελ. 84, 21 Λάμπρ. «ἄλλα δ' ἐπ' ἄλλοις συλλογισμῶν συνέπιπτον κύματα» καὶ σελ. 254, 1 «ἄλλα ἐπ' ἄλλοις πεμπόμενα γράμματα» καὶ Τόμ. Β', σελ. 6, 25 «διὰ τὸ συνεχῶς ἄλλα ἐπ' ἄλλοις ἁρμόττεσθαι» καὶ ἀλλαχοῦ πολλαχοῦ. Ἐν σελ. 144,20 κεῖται «καὶ ἄλλο ἐπ' ἄλλΟ κῦμα μέγα κυλίνδων», ἀνθ' οὗ γραπτέον «ἄλλο ἐπ' ἄλλῼ».

Νικήτ. Χωνιάτ. σελ. 95,4 Βόνν. «ἐκρεανομοῦντο ποικίλως καὶ ἐπ' ἄλλῳ ἄλλος ἔπιπτον, ὡς ἀστάχυες» καὶ σελ. 221,22 «ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ πρέσβυς εἰς ἐκεῖνον ἐστέλλοντο».

Γεώργ. Κεδρην. Τόμ. Α', σελ. 614,1 Βόνν. «ἄλλο ἐπ' ἄλλῳ συνέβαινε» καὶ Τόμ. Β', σελ. 366,20 «ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ πέμποντος ἄγγελον».

Γεώργ. Παχυμ. Τόμ. Α', σελ. 158,9 «ὁ μὲν οὖν βασιλεὺς—διὰ ταχέων ἀπέστελλε πρὸς τὸν Καίσαρα οὔθ' ἅπαξ ἕνα οὔτε τοὺς πάντας ἅμα ἀλλὰ συχνοὺς καθ' ἡμέραν ἄλλους ἐπ' ἄλλοις» καὶ σελ. 356,3 «ἄλλη γὰρ ἐπ' ἄλλῃ συνέπιπτε».

Μιχ. Ἀτταλ. σελ. 275,19 Βόνν. «ἄλλ' ἐπ' ἄλλοις καταλαμβάνοντας».

Ἀνν. Κομν. Τόμ. Α', σελ. 16,3 Βόνν. «ἄλλα ἐπ' ἄλλοις φρούρια ἀφαιρούμενος» καὶ σελ. 34,11 «οἱ μὲν οὖν Τοῦρκοι ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ καταλαμβάνοντες» καὶ σελ. 323,6 «ἄλλα γὰρ ἐπ' ἄλλοις διεκυμάνθησαν» καὶ σελ. 391,13 «ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ ἀγόμενον καὶ συρόμενον» καὶ Τόμ. Β', σελ. 291,13 «καὶ ἄλλα ἐπ' ἄλλοις καταλαμβάνει τὰ κύματα» καὶ σελ. 304,3 «ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ ἡγεῖτο».

Νικηφ. Βρυένν. σελ. 150,5 Βόνν. «καὶ ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ ἐξέπεμπεν, ὥστε μανθάνειν τὰ κατὰ τὸν πολέμιον».

Νικηφ. Γρηγ. Τόμ. Α', σελ. 120,11 Βόνν. «καὶ ἅμα ἄλλους ἐπ' ἄλλοις συχνοὺς τοξότας καὶ σφενδονήτας» καὶ σελ. 136,19 «καὶ ἤδη δέ τις καὶ εἰσεπήδησεν ἔνδον τῆς πολεμίας ὁλκάδος καὶ ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ» καὶ σελ. 176,17 «ἄλλους ἐπ' ἄλλοις συχνοὺς ἐπαντλῶν» καὶ ἐν ἄλλοις τόποις οὐκ ὀλίγοις. Κακῶς ἐν σελ. 876,20 εἶνε γεγραμμένον «ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἐπιβουλὰς καθ' ἡμῶν ἄλλας ἐπ' ἄλλΑΣ συρράπτοντές τε καὶ ξυντιθέμενοι» ἀντὶ τοῦ «ἄλλας ἐπ' ἄλλΑΙΣ», ὡς καὶ ἐν σελ. 767,21 «καὶ μελέτας ἤθροιζεν ἐν τῇ ψυχῇ συχνὰς ἐπὶ συχνΑΣ καὶ ἄλλας δήπουθεν ἐπ' ἄλλΑΣ» ἀντὶ τοῦ «συχνὰς ἐπὶ συχνΑΙΣ» καὶ ἄλλας δήπουθεν ἐπ' ἄλλΑΙΣ». Πρβ. σελ. 852,11 «συχνοὺς δ' ἐπὶ συχνοῖς πίπτοντας καὶ ἄλλους ἐπ' ἄλλοις ἀμοιβαδὸν ἀγομένους καὶ φερομένους συχνά».

Ἡσύχ. «Ἀγχιστῖναι: — ἢ ἄλλαι ἐπ' ἄλλαις» καὶ «Ἐπασσύτεροι: ἄλλοι ἐπ' ἄλλοις» (Πρβ. καὶ λ. Ἀσσυτία) καὶ «Ἐπήτριμα: ἄλλα ἐπ' ἄλλοις, πυκνά» καὶ «Προκρόσσας: ἄλλας ἐπ' ἄλλαις, κλιμακηδόν». Φέρεται δὲ πρὸ αὐτοῦ κατὰ πλημμελῆ ἀνάγνωσιν «Πρόκροσσαι: ἐπάλληλοι, ἄλλαι ἐπ' ἄλλΑΣ» ἀντὶ τοῦ ἄλλαι ἐπ' ἄλλΑΙΣ (Πρβ. καὶ Τόμ. Γ', σελ. 389,29 Σμιδ.). Κεῖται δὲ παρὰ τῷ Ἡσυχίῳ καὶ «Νόον πολυκερδέα νωμῶν: — ἄλλο ἐπ' ἄλλο διανοούμενος», ἀνθ' οὗ ἀναγνωστέον ἴσως «ἄλλοτ' ἄλλο διανοούμενος».

Ἀπολλών. Σοφ. Λεξ. Ὁμηρ. σελ. 134,20 «Βεκκ. Προθελύμνους: ἄλλας ἐπ' ἄλλαις» καὶ 22 «ἄλλα ἐπ' ἄλλοις ἐστὶν πεπτωκότα». Πλημμελῶς εἶνε γεγραμμένον σελ. 135,26 «Προκρόσσας: ἄλλας ἐπ' ἄλλΑΣ» ἀντὶ τοῦ ἄλλας ἐπ' ἄλλΑΙΣ. Πρβ. Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὁμ. σελ. 965,39 «προκρόσσας ἄλλας ἐπ' ἄλλΑΙς. Ἀπαντᾷ δ' ἐν τῷ Λεξικῷ Ἀπολλωνίου τοῦ Σοφιστοῦ καὶ «Ἐπήτριμα: ἄλλ' ἐπ' ἀλλήλοις» (σελ. 72,6). Σημειοῦται δ' ὁ Βεκκῆρος «aut ἄλλ' ἐπ' ἄλλοις legerim aut ἀλλεπάλληλα». Γράφει δ' οὗτος καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ περὶ Ἀντωνυμίας συγγράμματος Ἀπολλωνίου τοῦ Ἀλεξανδρέως σελ. 167 «τὸ δ' ἀλληλους: Cod. τὸ δ' ἐπαλλήλους. ut in Apollonii Lex. ἐπήτριμα ἀλλ' ἐπ' ἀλλήλοις aut ἄλλα ἐπ' ἄλλοις corrigendum aut ἀλλεπάλληλα. Cf. ibi Προθελύ-

μνους ἄλλας ἐπ' ἄλλαις et Προκρόσσας ἄλλας ἐπ' ἄλλαις. At Ἀγχιστῖνοι συνεχῶς καὶ σύνεγγυς ἀλλήλων, οἷον ἀλλεπάλληλαι». Μετατυπωτέον δὲ τὸ βάρβαρον ἀλλεπάλληλΑΙ εἰς τὸ ἀλλεπάλληλΟΙ.

Σουίδ. σελ. 889 Βεκκ. «Πρόκροσσαι: ἄλλη ἐπ' ἄλλῃ».

Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Α'. σελ. 330,7 Δινδ. Προθέλυμνα: ὅτι ἄλλα ἐπ' ἄλλοις· ἔνιοι δὲ πρόρριζα». Πρβ. καὶ Φώτ. Λεξ. Τόμ. Β', σελ. 331 Ναβ. «Προθέλυμνα: συνεχῆ, ἄλλα ἐπ' ἄλλοις» καὶ Προθελύμνους: «ἄλλας ἐπ' ἄλλαις» καὶ Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 773,47. Λέγεται δὲ καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοφάνη Σχολίοις σελ. 206,54 «Ἀρίσταρχος δὲ τὸ συνεχὲς καὶ ἄλλο ἐπ' ἄλλῳ δηλοῦσθαί φησι».

Κεῖται δὲ καὶ παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ Κύκλ. 424 «ἐγὼ δ' ἐπεγχέων ἄλλην ἐπ' ἄλλῃ σπλάγχν' ἐθέρμαινον ποτῷ» καὶ παρὰ τῷ Ἴωνι 1 (Ποιητ. Λυρ. Ἑλλ. Τόμ. Β', σελ. 251 Βεργκ.) «ὅταν πέσῃ ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ».

Ἐν Ὀδυσσείας Γ', 113 φέρεται «ἄλλα τε πόλλ' ἐπὶ τοῖς πάθομεν κακά». Δοξάζει δ' ὁ Ναύκιος ἐν *Mél. Gréco-Rom.* Τόμ. Δ', σελ. 425 ὅτι ἐρρήθη ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ «ἄλλα τ' ἐπ' ἄλλοισιν πάθομεν κακά».

Παρατηρητέον δ' ὅτι τὸ παρὰ τῷ Στοβαίῳ ἀπαντῶν «ἀλλὰ αἰεὶ ἄλλοις μαθήματα σωρεύων» ὑπὸ μὲν τοῦ Ἁλμίου μετεβλήθη εἰς τὸ «ἄλλα ἀεὶ ἄλλοις σωρεύων», ὡς μανθάνομεν ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ Γαισφόρδου γενομένης ἐκδόσεως τῶν Ἐκλογῶν τοῦ Στοβαίου Τόμ. Β', σελ. 738, ὑπὸ δὲ τοῦ Μεινεκίου Στοβ. Ἀνθολογ. Τόμ. Δ', σελ. 203,23 εἰς τὸ «ἄλλα δ' ἐπ' ἄλλοις μαθήματα σωρεύων». Οὐκ ἀγνοητέον δ' ὅτι πρὸ τοῦ Μεινεκίου ἀνεγνώσθη «ἄλλα δ' ἐπ' ἄλλοις» ὑπὸ τοῦ Μελήρου ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1854, σελ. 12.

Ἐπειδὴ τῇ ἀντωνυμίᾳ ἄλλος συνωνυμεῖ ἡ ἕτερος λέγεται καὶ ἕτερον ἐφ' ἑτέρῳ, κτλ.

Πολύβ. σελ. 910,10 Οὐλσχ. «Φίλιππος κατὰ τὸν ἀνάπλουν ἕτερον ἐφ' ἑτέρῳ παρασπόνδημα μεταχειριζόμενος προσέσχε περὶ μέσον ἡμέρας πρὸς τὴν τῶν Θασίων πόλιν».

Ἀππιαν. σελ. 367,4 Μενδ. «καὶ ἐς τὸ εἰλημμένον ἄκρον ἑτέρους ἐφ' ἑτέροις ἔπεμπεν» καὶ σελ. 475,14 «ἑτέρους ἐφ' ἑτέ-

ροις ἀκμῆτας ἐπῆγε σὺν κλίμαξι καὶ βοῇ καὶ παρακελεύσει» καὶ σελ. 880,12 «στρατεύων ἑτέρους ἐφ' ἑτέροις».

Πολύαιν. Στρατηγ. Ε',29 «σύνθημα ἔδωκεν ἕτερον ἐφ' ἑτέρῳ».

Μιχ. Ψελλ. Μεσαιων. Βιβλιοθ. Σάθ. Τόμ. Δ', σελ. 279 «ἄγγελός τις προλαβὼν τὸ δεινὸν ἐν τῇ πόλει ἀπήγγειλε καὶ αὖθις ἄλλος καὶ πάλιν ἐφ' ἑτέρῳ ἕτερος».

Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 1182,16 «Ἐπήτριμος λέγεται ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς ὕφεσιν ἠτρίων, ὅ ἐστιν ἐπαλλήλων στημόνων, ἑτέρων ὄντων ἐφ' ἑτέροις».

Νικηφ. Γρηγ. Τόμ. Β', σελ. 869,9 Βόνν. «ἀλλὰ νῦν μὲν ἕτερα ἐφ' ἑτέροις ἐπινοῶν διετέλει τῶν ἐπιχειρημάτων» καὶ σελ. 870,6 «καινοί τινες ἐφ' ἑτέροις ἕτεροι ἐπενοοῦντο» καὶ σελ. 1004,9 «ἀρχὰς θορύβων ἐφ' ἑτέροις ἑτέρων κἀπὶ διωγμοῖς διωγμῶν».

Φέρεται δὲ καὶ ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Εὐριπίδου «ἕτερον ἐφ' ἑτέρῳ». Ἴδε Ναύκιον ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν Ἀποσπασμάτων τῶν Ἑλλήν. Τραγικῶν σελ. 595, 754 ἐκδ. β'.

Γίνεται δ' οὐχὶ ὀλιγάκις χρῆσις καὶ τοῦ μυρία ἐπὶ μυρίοις-μυρίαι ἐπὶ μυρίαις κτλ. καὶ τοῦ πολλὰ ἐπὶ πολλοῖς

Πλάτ. Σοφιστ. σελ. 259, Β' «ὥστε τὸ ὂν ἀναμφισβητήτως αὖ μυρία ἐπὶ μυρίοις οὐκ ἔστιν» καὶ Νομ. 676,Β' «οὐ μυρίαι μὲν ἐπὶ μυρίαις ἡμῖν γεγόνασι πόλεις».

Διονύσ. Ἀλικαρν. Τέχν. Ῥητορ. Ζ',4 «καὶ θεάματα καὶ ἀκροάματα μυρία ἐπὶ μυρίοις προέθεσαν».

Ἀριστείδ. Τόμ. Α', σελ. 148 «μυρία γὰρ δὴ ἐπὶ μυρίοις καὶ αὐτὸς παρὼν καὶ διὰ γραμμάτων ὕστερον ᾔτει με κτέ.» καὶ σελ. 467 «ἔπειτα μυρία ἐπὶ μυρίοις».

Γαλην. Τόμ. ΙΑ', σελ. 8 «οἷα δὴ μυρία ἐπὶ μυρίοις ἐκεῖνος ἔγραψε».

Πρόκλ. Διάδ. εἰς τὸν Τίμ. Πλάτ. σελ. 72 Σνειδ. «πολλὰ γὰρ ἐπὶ πολλοῖς ὅμοια ἱστορήσαντες τὸ ἓν ἐπ' αὐτῶν εἶδος προβάλλομεν» καὶ σελ. 207 «φορὰς καὶ ἀφορίας ἀνθρώπων γεγονέναι μυρίας ἐπὶ μυρίαις». Πρβ. καὶ σελ. 645 «ἐπισυντιθέντας μυριάδας ἐπὶ μυριάσιν». Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν σελ. 374 εἶνε πλημμελῶς γεγραμμένον «ἄθλους ἐπ' ἄθλΟΥς πολλοὺς ἐκπονησάσης» ἀντὶ τοῦ «ἄθλους ἐπ' ἄθλΟΙς πολλούς».

Κλήμ. Ἀλεξ. Τόμ. Γ', σελ. 118,10 Δινδ. «μυρία ἐπὶ μυρίοις ἐπιρρεῖ μοι παρατίθεσθαι».

Βασίλ. Μέγ. πρὸς τοὺς Νέ. Η' «ἐκεῖνοι μυρία παθόντες ἐπὶ μυρίοις».

Ἀριστοφ. Σφ. 1046 «καίτοι σπένδων πόλλ' ἐπὶ πολλοῖς ὄμνυσιν τὸν Διόνυσον». Πρβ. καὶ Ἱππ. 411.

Αἰλιαν. Ποικίλ. Ἱστορ. Δ',18 «πολλὰ ἐπὶ πολλοῖς ἐπιστείλαντος τοῦ Διονυσίου» (Ἴδε καὶ Βλαϋδέσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀριστοφάνους Σφηκῶν σελ. 380).

Εὐνάπ. σελ. 110 Βοισσ. «πολλά γε ἐπὶ πολλοῖς αὐτῷ διατεινομένῳ καὶ παρακλίνοντι».

Πολυδεύκ. Α', 255 «ἔμελλον δὲ καὶ κυνηγετικὰ προστιθέναι καὶ ἄλλα ἐπ' ἄλλοις καὶ πολλὰ ἐπὶ πολλοῖς».

Συνέσ. σελ. 113 Β' «πολλῶν δ' ἐπί πολλοῖς τότε καὶ μέτρα ποιούντων καὶ λόγους γραφόντων».

Πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐποιησάμεθα λόγον ἐν τῷ Περιοδικῷ Συγγράμματι Ἀθηναίῳ Τόμ. Ζ', σελ. 453 (1878) περὶ τοῦ ἐν τοῖς Λόγοις τοῦ Λιβανίου φερομένου γραφικοῦ πταίσματος ἄλλαις πολλαῖς ἀντὶ τοῦ ἄλλαι ἐπ' ἄλλαις. Ἐμάθομεν δ' ἀρτίως ὅτι καὶ ὑπ' ἄλλων πρότερον διωρθώθη τὸ γραφικὸν τοῦτο πταῖσμα. Ἐμάθομεν δ' ἐκ τῆς νέας τοῦ Λιβανίου ἐκδόσεως, ἐν ᾗ εἶνε γεγραμμένη Τόμ. Α', σελ. 307, 1093 ἡ σημείωσις ἥδε· «ἄλλαι ἐπ' ἄλλαις scripsi auctoribus Jacobsio (Philostr. 562. Seebodes Krit, Bibl. III 1, 457. Lect. Stob. 104) et M. Schmidtio Philol. X 590 ἄλλαις πολλαῖς libri edd.».

Κεφ. ΛΗ'.

Συσπειρῶμαι, συσπειρᾶται, κτλ., οὐχὶ συσπειροῦμαι, συσπειροῦται, κτλ.

Σύνηθες ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς φωνῇ κατέστη τὸ κατὰ τὴν τρίτην συζυγίαν τῶν περισπωμένων κλινόμενον ῥῆμα συσπειροῦμαι-συσπειροῦται, κτλ., συνεσπειρούμην-συνεσπειροῦτο, κτλ., συνε-

σπειρώθην - συνεσπειρώθη, κτλ., συνεσπειρωμένος - συνεσπειρωμένη, κτλ. Ἀλλ' ἐν τῇ παλαιᾷ γλώσσῃ ἐλέγετο ἀείποτε κατὰ τὴν δευτέραν τῶν περισπωμένων συζυγίαν συσπειρῶμαι-συσπειρᾶται, κτλ., συνεσπειρώμην-συνεσπειρᾶτο, κτλ., συνεσπειράθην - συνεσπειράθη, κτλ., συνεσπειραμένος - συνεσπειραμένη, κτλ.

Ἐκ τοῦ ὀνόματος σπεῖρα ἐσχηματίσθη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τὸ ῥῆμα σπειράω - ῶ καὶ σπειράομαι - ῶμαι, ὡς ἐκ τοῦ πεῖρα τὸ πειράω-ῶ καὶ πειράομαι-ῶμαι καὶ ἐκ τοῦ μοῖρα τὸ μοιράω-ῶ καὶ μοιράομαι-ῶμαι καὶ ἐκ τοῦ θήρα τὸ θηράω-ῶ καὶ θηράομαι-ῶμαι (Πρβ. καὶ ἀράομαι-ῶμαι καὶ ἀγοράομαι-ῶμαι). Παρήχθησαν δ' ἐκ τοῦ σπειρῶμαι τὰ ὀνόματα σπείραμα (Ἰων. σπείρημα) καὶ σπείρασις. Ἐκφέρεται δὲ καὶ μετ' ἄλλων προθέσεων τὸ ῥῆμα σπειρῶμαι, οἷον ἐνσπειρῶμαι καὶ παρασπειρῶμαι καὶ περισπειρῶμαι καὶ μάλιστα μετὰ τῆς ΣΥΝ, οἷον συσπειρῶμαι.

Ἐρατοσθέν. σελ. 2,20 Ἰλλ. «πέντε δέ οἱ ζῶναι περιειλάδες ἐσπείρηντο». Νίκανδρ. Θηρ. 457 «διώκει σπειρηθεὶς καὶ λοξὸν ὑποδρὰξ ὄμμασι λεύσσων». Ὀππιαν. Ἁλιευτ. Δ', 576 «καὶ ἀθρόαι ἐσπείρηνται». Λουκιαν. Φιλοψ. 22 «καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων ἐνίους ἐσπειραμένους». Παυσαν. Φωκ. ΛΓ', 9 «δράκοντα δὲ ἰσχυρὰν ἔχειν τὴν φρουρὰν ἐσπειραμένον περὶ τὸ ἀγγεῖον». Σέξτ. Ἐμπειρ. σελ. 52,29 «ἐν οἴκῳ σκοτεινῷ ποσῶς κειμένου σχοινίου ἐσπειραμένου». Δημήτρ. περὶ Ἑρμην. 8 «ὥσπερ δὲ τὰ θηρία συστρέψαντα ἑαυτὰ μάχεται, τοιαύτη τις ἂν εἴη συστροφὴ καὶ λόγου, καθάπερ ἐσπειραμένου πρὸς δεινότητα». Νικήτ. Χων. σελ. 776,4 «ἀρκκίοις ἐσπειραμένοι» Εὐστάθ. Μικρ. Συγγρ. σελ. 268,36 «ὁ δὲ δικτύῳ, ὅ φασι, σπειραθεὶς καὶ καθ' ἡμᾶς ἐνειληθεὶς τῷ πράγματι κτέ». Ἐν τοῖς εἰς Λυκόφρονα Σχολίοις τοῦ Τζέτζου σελ. 267 Μυλλ. φέρεται «ὄφεις ἐσπειρημένους τοῖς παισὶν εὗρον» καὶ σελ. 405 «δράκοντας δὲ περὶ τὰς κόμας εἶχον ἐσπειρημένους» καὶ σελ. 487 «ἡ δὲ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν δρακόντων τῶν ἐσπειρημένων καὶ ἐνειλισσομένων (ἐνειλημένων) καὶ ῥοιζούντων». Ἴδε τὰ ὑπὸ τοῦ ἐκδότου σεσημειωμένα ἐν τοῖς προσθετέοις καὶ διορθωτέοις σελ. 295 κέ.

Σέξτ. Ἐμπειρ. σελ. 280,16 «πολλῶν ἐνεσπειραμένων τῷ αὐτῷ φωλεῷ δρακόντων». Ἐν ταῖς Ἀλληγορίαις τοῦ Ἡρακλείτου

Β' κεῖται «ὅτι οὐδεμία κηλὶς ἐναγῶν μύθων τοῖς ἔπεσιν ἐνεσπείρηται»· ὀρθῶς δ' εἴκασεν ὁ Μελῆρος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ συγγράμματος τούτου σελ. 3 ἐνέσπαρται. Ἴδε καὶ Λουδούϊχον ἐν *Arist. Homer. Textkr.* Τόμ. Β', σελ. 646.

Ἀπολλόδ. Γ', ιδ', 6 «καὶ θεῶνται τῷ βρέφει παρεσπειραμένον δράκοντα». Ὁ Λοβέκκιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Φρυνίχου σελ. 204 μετέγραψε περιεσπειραμένον. Ἴδε καὶ Εὔνιον εἰς Ἀπολλόδ. Τόμ. Α', σελ. 360. Ὁ Ἑρχῆρος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀπολλοδώρου σελ. 119,31 ἐτήρησε τὴν παραδεδομένην γραφήν.

Λουκιαν. πῶς δεῖ ἱστορ. συγγρ. 99 «καὶ ἄλλους περισπειραθέντων αὐτοῖς ἀποπνιγῆναι καὶ συγκλασθῆναι» καὶ περὶ Διψ. 6 «ἐμπεφυκὸς αὐτῷ περιεσπειρᾶσθαι τῷ ποδί». Πλούταρχ. Κικέρ. 22 «τῶν μὲν ἡγεμονικωτάτων ἀνδρῶν κύκλῳ περιεσπειραμένων καὶ δορυφορούντων» (Πρβ. καὶ Ἀγησιλ. 31). Ἀπολλόδ. Β', δ', 2 «εἶχον δὲ αἱ Γοργόνες κεφαλὰς μὲν περιεσπειραμένας φολίσι δρακόντων». Διόδ. Σικελ. Γ', λς', 1 «ὅταν τὰ μέγιστα τῶν θηρίων περισπειραθῇ, ποιεῖ ταῖς ἐγκυκλωθείσαις ἐπ' ἀλλήλαις σπείραις ἀναστήματα πόρρωθεν φαινόμενα λόφῳ παραπλήσια» καὶ Δ', μή, 3 «τὸν μυθολογούμενον ἄϋπνον δράκοντα περιεσπειραμένον τὸ δέρος». Πορφύρ. παρ' Εὐσεβ. Προπαρ. Εὐαγγ. Γ', ια', 26 «ὁ δὲ ὄφις περισπειρᾶται» (ὡς ὀρθῶς ἀνεγνώσθη ἀντὶ τοῦ περισπείρηται ὑπὸ τοῦ Βυττεμβαχίου ἐν τῷ Πλουταρχείῳ Λεξικῷ σελ. 1252). Πρβ. Σουΐδ. σελ. 848 «Περισπειραθείς: περιπλακείς, περιελιχθείς. Ὁ δὲ εὐνοῦχος κατεκράτει τῶν βασιλείων καὶ περισπειρασάμενος τὰς αὐλὰς συνέσφιγγεν ἅπαντα, καθάπερ τις γενναῖος ὄφις, καθελίττων εἰς τὴν ἑαυτοῦ χειάν. Περὶ Εὐτροπίου λέγει (ὁ Εὐνάπιος δηλ.)».

Πλάτ. Συμποσ. σελ 206, Δ' «καὶ λυπούμενον συσπειρᾶται καὶ ἀποτρέπεται» Ξενοφ. Κύρ. Παιδ. Ζ', ε', 6 «ἐπεὶ δὲ οὕτω συνεσπειράθησαν» καὶ Ἀναβ. Α', η', 21 «συνεσπειραμένην ἔχων τὴν τῶν σὺν ἑαυτῷ ἑξακοσίων ἱππέων τάξιν» καὶ Ἑλλην. Β', δ', 11 «συνεσπειράθησαν ἐπὶ τὴν Μουνιχίαν» (καὶ Γ', β', 27 «συσπειραθέντες δέ τινες τῶν Ἠλείων») (Πρβ. καὶ Δ', γ', 18 καὶ Ε', β', 41). Ἀριστ. Ζῷ. Ἱστορ. Θ', μ', 13 «ἐν δὲ ταῖς ἀφέσεσιν αἱ λοιπαὶ περὶ τοῦτον συνεσπειραμέναι φαίνονται».

Πλούτ. Ἠθικ. σελ. 77, ϛ' «ἔν τινι γωνίᾳ συνεσπειραμέ-

νος» καὶ σελ. 828, Γ' «εἰς αὐτὰ τὰ χρήσιμα συσταλέντας καὶ συσπειραθέντας» καὶ Ἀλεξ. 33 «εὖ μάλα συνεσπειραμένοις περὶ τὸ ἅρμα». Λουκιαν. Πλοῖ. ἢ Εὐχ. 2 «καὶ ἐς τοὐπίσω ὁ πλόκαμος συνεσπειραμένος». Ἰώσηπ. περὶ τοῦ Ἰουδ. Πολ. Δ', δ', 6 «οἱ μὲν γὰρ Ἰδουμαῖοι συσπειραθέντες τοῖς σώμασιν ἀλλήλους ἀνέθαλπον». Ἀριστείδ. Τόμ. Α', σελ. 492 Δινδ. «συσπειραθεὶς δὲ ὡς εἶχον εἰσῇξα εἰς τὸ δωμάτιον». Διόδ. Σικελ. ΚΔ', ιϐ', 1 «τὰ σώματα — ἠναγκάζετο συνεσπειραμένα καρτερεῖν διὰ τὴν στενοχωρίαν». Γαλην. Τόμ. Ζ', σελ. 623 «ἀθροῖσαν ἑαυτὸ καὶ οἷον συνεσπειραμένον γεγονός». Ἄντυλλ. παρ' Ὀρειϐασ. Τόμ. Δ', σελ. 22 «τοῦ δὲ δέρματος καὶ τῆς σαρκὸς τῆς ἐπεστορεσμένης τοῖς νεύροις συσπειραθέντων». Εὐνάπ. σελ. 80 Βοισσ. «οἱ δὲ ἐχθροὶ τὸ δεύτερον αὖθις ἑλιχθέντες καὶ συσπειρασάμενοι καθ' ἑαυτοὺς ἀνίσταντο». Πλωτῖν. Τόμ. Α'. σελ. 117,26 Κιρχ. «οὐδὲ γὰρ ἐν ὀλίγῳ συνεσπείρατο» (Πρϐ. καὶ Τόμ. Β', σελ. 386, 6 καὶ σελ. 402,17) καὶ Πλωτῖν. Τόμ. Α', σελ. 157 Κρευζ. «καὶ οἷον συσπειραθῆναι ποιῆσαι ἐκείνην» (Πρϐ. καὶ σελ. 292). Μῦθ. Αἰσ. 222 Ἁλμ. «κύων ἐν τῷ χειμῶνι συστρεφόμενος καὶ συσπειρώμενος διὰ τὸ ῥιγοῦν οἰκίαν ποιεῖν διενοεῖτο» (Πρϐ. Βυττεμϐάχιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἠθικῶν τοῦ Πλουτάρχου Τόμ. ϛ', σελ. 965). Χαρίτ. Ἀφροδ. Ζ', δ', 3 «συνεσπειραμένους οὖν ὁ Χαιρέας ἐκείνους ἤγαγεν ἐπὶ τὴν Τύρον». Πρόκλ. Διάδ. εἰς τὸν Τίμ. Πλάτ. σελ. 21 Σνειδ. «εἰκόνα φέρει τῆς συνεσπειραμένης εἰς τὸν ἕνα νοῦν ζωῆς» καὶ σελ. 24 «ἡ τῶν ἐν αὐτῇ γενῶν συνεσπειραμένη καὶ σύντομος ἀνακεφαλαίωσις» καὶ σελ. 106 «καθ' ὅσον ἀμφότεροι συνεσπειραμένΩΣ τὸ πλῆθος τῶν λόγων παραδιδόναι φασίν» καὶ σελ. 128 «ὁ δὲ στενὸς λιμὴν σημαίνει τὴν συνεσπειραμένην καὶ πρὸς αὐτὴν συννεύουσαν καὶ τεταγμένην καὶ ἄϋλον αὐτῶν ὕπαρξιν» καὶ σελ. 646 «ἀνέλιξις γάρ ἐστιν ἡ ὁλότης ἡ χρονικὴ τῆς ἐν ἐκείνῳ συνεσπειραμένΩΣ μενούσης ὁλότητητος» καὶ σελ. 656 «ἔπειτα ἀναπτύσσει τὸ συνεσπειραμένον» καὶ εἰς τὸν Παρμεν. τοῦ Πλάτ. Τόμ. Δ', σελ. 100 Κουζ. «ἐπιδείκνυσι δὲ πᾶν τὸ γράμμα συνεσπειραμένΩΣ θεωρήσας» καὶ εἰς Εὐκλείδ. σελ. 4,12 Φριδλ. «ἀνελίσσει τὸ συνεσπειραμένον τῆς νοερᾶς ἐπιϐολῆς». Ἀριστοφάν. Ἀριστοτ. τῶν περὶ Ζῴ. Ἐπιτομ. Β', 430 (Συμπλήρ. Ἀριστοτ. Τόμ. Α', α', σελ. 119,12) «εἰς ἑαυτὸν

γὰρ οὗτος συσπειραθεὶς ἴσα καὶ λίθῳ πρόσκειται τὰς τρίχας ἐπιφρίξας». Δαμάσκ. Ἀπορ. καὶ Λύσ. Τόμ. Β', σελ. 17,5 Ῥυελλ. «ὅλον ὁμοῦ καὶ ἐν ἑαυτῷ συνεσπειραμένον» καὶ σελ. 48,7 «εἰς ἑαυτὸ συνεστραμμένον καὶ συνεσπειραμένον» καὶ σελ. 142,1 «τοῦτο δὴ οὖν τὸ ἐν ἑαυτῷ ἓν συνεσπειραμένον οὐκ ἔστιν ἐν ἑνὶ μέρει». Σοφονί. Ὑπομν. Ἀριστοτ. Τόμ. ΚΓ', α', σελ. 54,24 «ἡ ψιλὴ τῶν ὁρισμῶν ἔκθεσις συνεσπειραμένη καὶ ὡς ἐν κεφαλαίῳ τὸ πρᾶγμα περιλαμβάνουσα». Ἐφραίμ. 98 (σελ. 11) «συσπειραθέντες τοιγαροῦν ὡπλισμένοι ἐπίασι κτέ» καὶ 6821 (σελ. 277): συσπειραθὲν καὶ 7012 (σελ. 285) καὶ 9312 (σελ. 372): συσπειραθέντες. Νικήτ. Χων. σελ. 376,1 «τοῦ δήμου συσπειραθέντος εἰς ἕν» καὶ σελ. 414, 3 «ἀλλ' ὁμοῦ συσπειραθῆναι» καὶ σελ. 489,11 «εἰς ὁμαιχμίαν συσπειραθέντας» καὶ σελ. 542,14 «ἔνθα οἱ Τοῦρκοι συνεσπειράθησαν». Γεώργ. Παχυμ. Τόμ. Β', σελ. 269,6 «οἱ δὲ καὶ ἔτι συνεσπειραμένοι τοῖς τῶν δένδρων κλωσὶν ἐναποψύξαντες κτέ». Μιχ. Γλυκ. σελ. 139.18 «ἐπειδὰν ὅλη πρὸς τὴν καρδίαν συσπειραθῇ». Λέ. Διάκον. σελ. 137,14 «ἐς τε τὸ ὕπαιθρον τῆς αὐλαίας συσπειραθέντες». Εὐστάθ. Μικρ. Συγγρ. σελ. 45,20 «καὶ ἀρχῆς οὐ συνεσπειραμένης» καὶ σελ. 71,11 «ἐν ᾧ πᾶν ἱερὸν κειμήλιον συνεσπείραται καὶ κατεσφράγισται». Εὐτέκν. Μεταφρ. Νικάνδρ. σελ. 222 Διδ.» συσπειρωμένη τοιγαροῦν καὶ ἄγουσα ἑαυτὴν ἐπὶ τὴν γαστέρα» καὶ «συνάγουσάν θ' ἑαυτὴν καὶ συσπειρωμένην» καὶ «συσπειρωμένη δ' ὡς τὰ πολλά». Νεαρ. σελ. 334 Τευβν. «ἀλλὰ συνειλεγμένος πανταχόθεν καὶ συνεσπειραμένος». Σχολ. Θουκυδ. σελ. 82,37 Διδ. «ξυστραφέντες: συσπειραθέντες». Σουΐδ. σελ. 996 Βεκκ. «Συσπειραθέντες: συστραφέντες. Οἱ δὲ πρὸς τὴν φήμην συσπειραθέντες καὶ διελιχθέντες παρά τε ἀλλήλους ἔτρεχον καὶ συνίσταντο» (Πρβ. καὶ λ. συνεσπειραμένοι). Μάξιμ. Πλανούδ. ἐν Βαχμ. Ἑλλην. Ἀνεκδότοις Τόμ. Β', σελ. 91,17 «ἐπειδὰν ὑπὸ τῶν πολεμίων σκεδασθέντες αὖθις συσπειραθῶσιν».

Παρὰ Δίωνι τῷ Κασσίῳ ΜΘ', λ', 2 πρὸς τῇ ὀρθῶς ἐχούσῃ γραφῇ «ἔν τε τῷ μέσῳ συσπειρῶνται» φέρεται καὶ ἡ ἡμαρτημένη συσπείρονται (Ἴδε Στούρζιον εἰς Δί Κάσσ. Τόμ. Β', σελ. 734). Ἀντὶ δὲ τοῦ «Συσπειραθέντες: συστραφέντες», ὅπερ ἀβλαβὲς διε-

σώθη ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Φωτίου, ὁ κῶδιξ τοῦ Ἡσυχίου ἔχει «Συσπειρασθέντες: συντραφέντες» καὶ «Συνπειραθέντες: συστραφέντες». Πρβ. καὶ Βαχμ. Ἑλλ. Ἀνέκδ. Τόμ. Α', σελ. 376, 30 «Συμπειραθέντες: συστραφέντες» (Ἴδε Κρευζῆρον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἐννεάδων τοῦ Πλωτίνου Τόμ. Α', σελ. 157. Πρβ. καὶ σελ. 292). Ὀρθῶς δ' ἴσως ὁ Κοραῆς τὸ ἐν τοῖς Στρατηγήμασι τοῦ Πολυαίνου Δ', 6', 2 «συνεσπασμένην ἔχων τὴν φάλαγγα» μετέβαλεν εἰς τὸ συνεσπΕΙΡαμένην.

Ἐν τῇ περὶ Φυτῶν Ἱστορίᾳ τοῦ Θεοφράστου ὀρθῶς μὲν ἀναγινώσκεται Δ', γ', 6 «πολύπουν τι καὶ μέλαν συσπειρώμενον εἰς ἑαυτό», πλημμελῶς δὲ βιβλ. Δ', δ', 13 «ὑφ' ἧ συνεσπειρωμένους ὄφεις εἶναι μικροὺς σφόδρα». Ὁ Θεόφραστος ἔγραψεν ἀναντιλέκτως συνεσπειρΑμένους, ὅπερ παρεφθάρη ὑπὸ τῶν βιβλιογράφων (Ἴδε Θησ Στεφ. Τόμ. Ζ', σελ. 1532, Β'). Πρβ. Παυσαν. Φωκ. ΚΓ', 9, ἔνθα τἀντίγραφα φέρουσιν ἐσπειραμένον, ἐπειραμένον καὶ ἐσπειρΩμένον. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εὑρίσκεται γεγραμμένον ἐξερώσιας ἀντὶ τοῦ ἐξεράσιας, περὶ οὗ ἐποιησάμεθα λόγον ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ 1876, σελ. 185, καὶ ἄλλα ὅμοια.

Πρβ. καί:

ὁμηρῆσαι - ὁμηρῶσαι
ἀσκορδίνητος - ἀσκορδίνωτος
μηχάνημα - μηχάνωμα.

κτλ. καὶ τοὐναντίον:

ἀτιμῶσαι - ἀτιμῆσαι
ἐκπολεμῶσαι - ἐκπολεμῆσαι
μεσεγγύωμα - μεσεγγύημα

κτλ. Οὐδαμῶς δ' ἡμεῖς ὀκνοῦμεν καὶ ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις Τόμ. Γ', σελ. 240 «τοῖσι δὲ ἄρρεσι περὶ τοὺς ὄρχιας ἐσπείρωται» καὶ σελ. 241 «περί τε τὸ γόνυ ἐσπείρωται» νὰ μεταγράψωμεν ἐσπείρΗται καὶ τὸ ἐν τῷ κώδικι τοῦ Ἡσυχίου «Ἐστείρωται: συνείληται, συνέστραπται» νὰ μετατυπώσωμεν εἰς τὸ ἐσΠείρΑται (Ἴδε καὶ Μ. Σμιδίτιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἡσυχίου Τόμ. Β', σελ. 207).

Διεξερχόμενός τις τὰ γεγραμμένα βλέπει ὅτι τὸ περὶ οὗ λόγος ῥῆμα μόνον μετὰ τῆς ΣΥΝ προθέσεως συντεθειμένον ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς δοκίμοις, ἁπλοῦν δ' ὂν ἢ μετ' ἄλλων προθέσεων συγκείμενον παρὰ

μόνοις εὑρίσκεται τοῖς μεταγενεστέροις. Παρατηρητέον δ' ὅτι ἀνεγινώσκετο ἄλλοτε παρὰ Διογένει τῷ Λαερτίῳ βιβλ. Ι',101 «τοῦ ἀπὸ τῶν ἄστρων κατεσπειραμένου φωτός»· ἀλλ'οἱ νέοι ἐκδόται ἀποκατέστησαν τὸ ὀρθῶς ἔχον κατεσπαρμένου. Ὁ ἀόριστος τοῦ σπειρῶμαι (=συστρέφω ἐμαυτὸν) ἐσχηματίζετο ἐσπειράθην, περιεσπειράθην, συνεσπειράθην, μεμπτὸς δ'εἶνε ὁ μέσος τύπος περισπειρασάμενος καὶ συσπειρασάμενοι. Τὸ ἐνεργητικὸν σπειρῶ ἁπλοῦν οὐδαμοῦ ἡμεῖς εὕρομεν, ἀλλὰ καὶ τὸ σύνθετον εἶνε σπανιώτατον ἐν μόνῳ ἁπάντων τῷ μεταγενεστέρῳ ἑλληνισμῷ, οἷον Πλούταρχ. Καμίλλ. ΚΕ' «τὴν μὲν ἐσθῆτα τῇ κεφαλῇ περισπειράσας οὐ πολλὴν οὐδὲ βαρεῖαν» καὶ Γαλην. Τόμ. Γ', σελ. 281 «συναγαγοῦσα πανταχόθεν ἑαυτὴν καὶ συσπειράσασα» καὶ Νικήτ. Χων. σελ. 202,12 «ἀλλ' ἐς ὁμαιχμίαν συνεσπειρακὼς μίαν τοσοῦτον στράτευμα». Πρβ. καὶ Πολυδεύκ. Ε', 168 «συστρέψαι τὸ σῶμα, συνελκύσαι, συναγαγεῖν, συναθροῖσαι, συστεῖλαι, συσπειρᾶσαι, συγκάμψαι» (Ἴδε καὶ Λοβέκκιον εἰς Φρύν. σελ. 204).

Παράγωγα εἶνε, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐλέχθη, τὸ σπείραμα (Ἰων. σπείρημα) καὶ τὸ σπείρασις (Ἴδε Λοβέκκιον εἰς Φρύν. σελ. 203). Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου κεῖται «ΜήρυΓμα : σπείραμα», ἀνθ' οὗ ὀρθῶς παρὰ τῷ Σουΐδᾳ εἶνε γεγραμμένον «Μήρυμα : σπείραμα, κτέ.». Εὑρίσκεται δὲ καὶ τὸ ἐπίθετον πολυσπείρητος (Νόνν. Διονυσ. Μ', 482).

Τοῦ σπείρασις παρέχει ἡμῖν μαρτύριον ὁ Πλούταρχος Ἠθικ. σελ. 1077, Β'. Ἀλλ' ἐν τοῖς εἰς Ἄρατον Σχολίοις ἀναγινώσκεται βαρβάρως σελ. 60,6 Βεκκ. «τῆς τοῦ Δράκοντος σπειρώσεως» καὶ σελ. 111,29 «ταύτης οὖν τὴν τοῦ αὐχένος σπείρωσιν καὶ τὰ μέτωπα καταφέρει». Σημειωτέον δ' ὅτι ὁ Ἑρουερδὴν ἐν Μνημοσ. 1877, σελ. 191 μετέβαλε τὸ ἐν τῇ Ἀντιγόνῃ τοῦ Σοφοκλέους στίχ. 123 δυσχείρωμα εἰς τὸ συσπείραμα.

Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου φέρεται «Σπερηδών : εἴλησις περιπλοκή», ἀνθ' οὗ ὑπὸ τοῦ Σοπίγγου ἐγράφη σπειρηδών.

Ἐπίθετον εὔσπειρος ἐκ τοῦ ὀνόματος σπεῖρα συγκείμενον βλέπει τις ἐν τῇ Παλατίνῃ Ἀνθολογίᾳ ς', 219,3 «ἀσκητὸς εὐσπείροισι κορύμβοις». Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν ς', 206,7 εἶνε εἰρημένον «τὸν εὔσπειρῆ δὲ δράκοντα». Πρβ. Σουΐδ. σελ. 447 Βεκκ.

«Εὔσπειρῆ: καλῶς συνεσπειραμένον· τὸν εὐσπειρῆ δὲ δράκοντα, χρύσειον ῥαδινῶν κόσμον ἐπισφυρίων». Εἶνε δὲ τοῦτο πιθανῶς οὐχὶ ἐκ τοῦ ὀνόματος ἀλλ' ἐκ τοῦ ῥήματος συντεθειμένον (Πρβ. νεηκονής, κτλ.). Ὑπάρχει δὲ καὶ ἐπίρρημα σπειρηδόν ἐκ τοῦ ὀνόματος σπεῖρα γενόμενον, ὡς τὸ σφαιρηδόν ἐκ τοῦ σφαῖρα. Πάμπολλα δὲ φέρονται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ εἰς ΗΔΟΝ ἐπιρρήματα παρηγμένα ἐξ οὐσιαστικῶν.

Φέρεται δὲ καὶ ῥῆμα σπειροῦν παράγωγον ὂν τοῦ ὀνόματος σπεῖρον καὶ συνωνυμοῦν τῷ σπαργανοῦν, οἷον Καλλίμ. Ὕμν. εἰς Δία 33 «τόθι χρόα φαιδρύνασα, ὦνα, τεὸν σπείρωσε» καὶ εἰς Δῆλ. 6 «λοῦσέ τε καὶ σπείρωσε». Δὲν φαίνεται ἡμῖν ἀποδεκτὴ ἡ γνώμη τοῦ Λοβεκκίου ἀποφαινομένου ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Φρυνίχου σελ. 204 κἑ. ὅτι τὸ παρὰ τῷ Σουΐδᾳ κείμενον «Σπειράω - σπειρῶ: ἐξ οὗ καὶ συνεσπειραμένος καὶ σπειρώμενος τοῖς ῥακίοις» ὀφείλει νὰ μεταβληθῇ εἰς τὸ ἐσπειρωμένος.

Ὁ Εὐστάθιος γράφει ἐν ταῖς εἰς Διονύσιον τὸν Περιηγητὴν Παρεκβολαῖς σελ. 404,48 «ἤτοι τῆς ἀμπέλου ἕλικες εἰς δρακόντων σπειρήματα, ὅ ἐστι σπείρας, ὁλκούς· ὅθεν καὶ σπειροῦν λέγεται τὸ σπαργανοῦν καὶ σπεῖρον ὀνομάζεται τὸ εἰς τοῦτο χρησιμεῦον ὕφασμα» καὶ ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον σελ. 1436,57 «ἢ τὸ ἁπλῶς ὑφαινόμενον ὡς γενέσθαι ὕστερον δι' αὐτοῦ φᾶρος εἴτουν ἱμάτιον· τοῦτο δὲ καὶ σπεῖρον παρακατιὼν φησιν ἢ ὡς ὕφασμα δυνάμενον σπειροῦν, ὅ ἐστι σπαργανοῦν καὶ περιέχειν τὸν αὐτὸ περιτιθέμενον, ἢ καὶ ὡς λυσιτελοῦν εἰς ἱμάτιον· σπεῖρον γάρ που καὶ τὸ ἱμάτιον, ὡς τὸ σπεῖρα κὰκ' ἀμφ' ὤμοισι» καὶ σελ. 1437,8 «Σπεῖρον δὲ νῦν οὐκ ἐξ ἀνάγκης εὐτελὲς ὕφασμά τι ἀλλὰ οἷον ἐπιπρέπον τῷ ἥρωι Λαέρτῃ· φασὶ γοῦν τριχῶς τὸ σπεῖρον· πολυτελὲς ἱμάτιον, ῥάκος καὶ ἱστίον. Ὅθεν δὲ ἡ τοῦ ὄφεως σπεῖρα καὶ τὸ σπειρᾶσθαι ἤτοι σπαργανοῦσθαι, συσφίγγεσθαι, ἐκεῖθεν καὶ τὸ σπεῖρον» (Πρβ. καὶ σελ. 1532,19 καὶ σελ. 1534, 3 καὶ σελ. 1538,54 καὶ σελ. 1558,26 καὶ σελ. 1570,58 καὶ σελ. 1745,61 καὶ σελ. 1890,8 καὶ σελ. 1956,42).

Ἐξετάζοντες ἃ ἐκ τοῦ Εὐσταθίου παρεθέμεθα εὑρίσκομεν αὐτὰ οὐχὶ προσηκόντως πεφυλοκρινημένα οὐδ' ἐμμελῶς διηρθρωμένα. Τὰ ὀνόματα σπεῖρα καὶ σπεῖρον εἶνε μὲν συγγενῆ, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἰσοδύναμα· ἐσχηματίσθη δ' ἐκ μὲν τοῦ θηλικοῦ τὸ ῥῆμα σπειράω-ῶ

καὶ σπειράομαι-ῶμαι, ἐκ δὲ τοῦ οὐδετέρου τὸ σπειρόω-ῶ, ἅτινα ἀναγκαίως ἔχει ἀκριβῶς νὰ διαστέλλωνται».

Περὶ τοῦ σπεῖρον ποιεῖται λόγον καὶ ὁ Πολυδεύκης Ζ', 78 «ἐκαλεῖτο δέ τις Ἀθήνησιν ἱματιόπωλις ἀγορά· ἡ δ' αὐτὴ καὶ σπειρόπωλις· σπεῖρα γὰρ οὐ τὰ ῥάκη μόνον ἀλλὰ καὶ τὰς ἀμείνους ἔνιοι καλεῖν ἠξίουν ἐσθῆτας». Πρβ. καὶ Ἡσύχ. λ. σπεῖρον καὶ Ἀπολλών. Σοφιστ. Λεξ. Ὁμηρ. σελ. 144,4.

Πᾶς τις, νομίζομεν, εὐκόλως ἐκ τῶν διειλημμένων πείθεται ὅτι κίβδηλον καὶ απόβλητον εἶνε τὸ σύνηθες ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ καταστὰν ῥῆμα συσπειροῦμαι-συσπειροῦται, κτλ., συνεσπειρούμην-συνεσπειροῦτο. κτλ., συνεσπειρώθην-συνεσπειρώθη, κτλ., συνεσπειρωμένος-συνεσπειρωμένη, κτλ., μόνον δ' ὑγιῶς ἔχει τὸ κατὰ τὴν δευτέραν συζυγίαν τῶν περισπωμένων ἐκφερόμενον συσπειρῶμαι-συσπειρᾶται, κτλ., συνεσπειρώμην - συνεσπειρᾶτο, κτλ., συνεσπειράθην-συνεσπειράθη, κτλ., συνεσπειραμένος-συνεσπειραμένη, κτλ. Παρατηρητέον δ' ὅτι ὑπὸ μὲν τοῦ Κωνστ. Ἀσωπίου ἐγράφη ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῶν Ἑλλήνων Ποιητῶν καὶ Συγγραφέων σελ. ρλς' «προητοιμάσθη νέα τις συσπείρωσις», ὑπὸ δὲ τοῦ Δημ. Βερναρδάκη ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ τῆς Γενικῆς Ἱστορίας Τόμ. Α', σελ. 8 «συγκεντροῦται συνεσπειρωμένος εἰς ἑαυτόν». Τοῦτο ἠλέγχθη ἐν τῇ Ἐφημερίδι Μερίμνῃ, οὐδαμῶς δ' ὤκνησεν ὁ Βερναρδάκης ὑπερμαχῶν αὐτοῦ ἐν τῇ Συντόμῳ Ἀπαντήσει νὰ γράψῃ τάδε σελ. 20 «Ἐν σελ. 8 τοῦ ἐγχειριδίου τοῦ Κ. Β. εὑρίσκεται ἡ φράσις «συγκεντροῦται *συνεσπειρωμένος* εἰς ἑαυτόν». Τοῦτο παρατίθεται ὑπὸ τοῦ ἐπικριτοῦ ὡς ἀπόδειξις τρανὴ τῆς ἀγραμματΟσύνης τοῦ Κ. Β., διότι, λέγει, «τὸ *συνεσπειρωμένος* ὡς ἐξ ἐνεστῶτος *συσπειροῦμαι* εἶνε ἀνήκουστον. Μόνον *συνεσπειραμένος* ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ὑπάρχει ἐξ ἐνεστῶτος *συσπειρῶμαι* γενόμενον». Ὡς φαίνεται, τὸ ῥῆμα *συσπειροῦμαι* δὲν ἀνήκει εἰς τὸ κόμμα τοῦ ἐπικριτοῦ, διότι, ὡς γνωστόν, τὰς ἑλληνικὰς λρξεις ὁ σοφὸς τῆς Ὀλλάνδας διαιρεῖ εἰς *κόμματα, πονηρά, μοχθηρά, κακοδαίμονα,* κτλ. Ἀλλὰ τόσον χειρότερα δι' αὐτόν, διότι ὅλος ὁ κόσμος γνωρίζει, ὅτι ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ ὑπάρχουσι δύο σύνθετα ῥήματα, συγ-

γενῆ μὲν ἀλλὰ διάφορα: *συσπειρῶμαι* καὶ *συσπειροῦμαι*, ὅπως ὑπάρχουσι καὶ δύο οὐσιαστικά, ἐξ ὧν τὰ ῥήματα ταῦτα παράγονται, συγγενῆ μὲν ἀλλὰ διάφορα: ἡ *σπεῖρα* καὶ τὸ *σπεῖρον*. Ἂν ὁ σοφὸς τῆς Ὁλλάνδας ἀγνοῇ τὸ πρᾶγμα τοῦτο, ἂς τὸ μάθῃ· ἂν δὲ ἐν γνώσει τοῦ πράγματος ψέγῃ διὰ νὰ ψέξῃ, τοῦτο ἀληθῶς εἶνε ἀνήκουστον.

Ληρήματα εἶνε ταῦτα ἀνθρώπου δαιμονῶντος καὶ παραφθεγγομένου, ἃ ἀναγινώσκων ἀνὴρ εὔμουσος σφόδρα τε δυσχεραίνει καὶ ὑπὸ βδελυγμίας καταλαμβάνεται. Οὐδένα δὲ περὶ αὐτῶν λόγον ποιούμεθα· διότι εἴμεθα πεπεισμένοι ὅτι πᾶς διεξελθὼν ἃ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐγράψαμεν δύναται εὐκόλως νὰ κατανοήσῃ ποῖά τινα εἶνε τὰ ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη ἐν τῇ Συντόμῳ Ἀπαντήσει πεφιλοτεχνημένα.

Ποιοῦμεν δὲ γνωστὸν ὅτι ἐρρήθη ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου Τόμ. Α', σελ. οθ' (1888) «ὁ χορὸς ἔντρομος συσπειροῦται ὄπισθεν τοῦ ἐν τῇ θυμέλῃ τάφου» καὶ ἐν τῷ Ἐπιστολῆς περὶ Ἐπιστολῆς Ὑστερογράφῳ σελ. 96 (1890) «μέγα πλῆθος Ἀβδηριτῶν συνεσπειρώθη ὑπὸ τὰς πτυχάς της». Ἀλλὰ τοῦτο ἐπηνωρθώθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Βερναρδάκη κελεύσαντος σελ. 104 νὰ γραφῇ συνεσπειράθη. Οὕτως ὀψὲ μὲν ἀλλ' ἔμαθε τἀληθὲς ὁ μακάριος ἀνήρ.

ΚΕΦ. ΛΘ'.

Περιεστικόν-περιεστηκός, περιεστικοῦ-περιεστηκότος, περιεστικά-περιεστηκότα, κτλ., περιεστικώτερα -περιεστηκότερα.

Ἄγνωστον τοῖς βιβλιογράφοις ὂν τὸ ἐπίθετον περιεστικόν, περιεστικοῦ, πειρεστικά, κτλ. μεταβάλλεται ὑπ' αὐτῶν ὡς τὰ πολλὰ εἰς τὴν μετοχὴν περιεστηκός, περιεστηκότος, περιεστηκότα, κτλ. Ἐγράφη δὲ καὶ περιεστηκότερα ἀντὶ τοῦ περιεστικώτερα.

περιεστικόν - περιεστηκός. Γαλην. Τόμ. ΙϚ', σελ. 452 «εἰ

δὲ περιεστηκὸς εἴη, χρονιωτέρα διάθεσις γενήσεται» καὶ Τόμ. ΙΖ', α'. σελ. 244 «σκοπεῖσθαι τί τούτων ὀξὺ καὶ θανατῶδες ἢ περιεστηκός» (Πρβ. καὶ σελ. 792 ἔνθα δὶς κεῖται τὸ περιεστηκός» καὶ Τόμ. ΙΗ', β', σελ. 284 «ἀπὸ τοῦ μὴ θανατῶδες εἶναι τὸ νόσημα· κέκληκε δὲ ἤδη περιεστηκὸς οὐκ ὀλιγάκις τὸ τοιοῦτον» καὶ σελ. 297 «ἢ θανατῶδες εἰπὼν ἢ θανατωδέστερον ἢ ὀλέθριον κάρτα —κἀπὶ τῶν ἀγαθῶν πάλιν ὁμοίως ἢ σωτήριον ἢ περιεστηκὸς ἁπλῶς ἢ μεγάλην δύναμιν ἔχον ἢ καὶ μετὰ τοῦ κάρτα» καὶ Τόμ. ΙΘ', σελ. 390 «περιεστηκὸς νόσημά ἐστιν ὅπερ οὐδέποτε ἀναιρετικὸν γίνεται ὅσον ἐφ' ἑαυτὸ (γρ.: ὅσον ἐφ' ἑαυτΩ), ἐπειδὴ πολλάκις δι' ἁμάρτημα κινδυνῶδες γίνεται». Ὀρθῶς εἶνε γεγραμμένον ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις· Τόμ. Α', σελ. 183 «τί τούτων ὀξὺ καὶ θανατῶδες ἢ περιεστικὸν καὶ τί μακρὸν καὶ θανατῶδες ἢ περιεστικόν» καὶ σελ. 141 «περιεστικὸν καὶ κάρτα ὠφελέει». Πρβ. καὶ Τόμ. Γ', σελ. 320. Παρὰ τῷ Ἐρωτιανῷ σελ. 105,5 Κλ. ἔκειτο «ΠεριεΚτικόν: σωτήριον», ὃ ἐπηνώρθωσεν ὁ Ἐρίγγας ἐν ταῖς Κριτικαῖς Παρατηρήσεσι σελ. 9 μεταβαλὼν εἰς τὸ περιεΣτικόν. Παρατιθέμεθα τὰ ὑπὸ τοῦ λογιωτάτου ἰατροῦ γεγραμμένα «Περιεκτικόν. σωτήριον. corrupte sic legitur apud *Erot.* Περιεκτικὸς enim est a περιέχειν, *continere*, ac proin *continens* notat,a qua notione explicatio *Erotiani* plane abit: Corrigendum puto. Περιεστικόν. σωτήριον. Aegri qui a morbo convalescunt περιεῖναι et περιγίνεσθαι, superesse, dicuntur Hippocrati: hinc σημεῖον περιεστικὸν est *signum hominem superfuturum monstrans*, unde bene σωτήριον seu *salutare* exponitur. Sic p. 43. 12. ὑπηρετῆται δὲ περιεστικῶς ὑπὸ τῶν λοιπῶν πάντων τῶν περιεστικῶν σημείων. Locus vero, in quem hic digitum intendit *Erot.* est p. 41. 31. πτύελον ξανθὸν . . . ἐν ἀρχῇ μὲν τῆς νούσου πτυόμενον περιεστηκὸν καὶ κάρτα ὠφελέει. Ubi pro περιεστηκὸν lege περιεστικόν».

περιεστικοῦ - περιεστηκότος, περιεστικά - περιεστηκότα. Γαλην. Τόμ. Θ', σελ. 828 «τοῦ νοσήματος ὀξέος τε καὶ περιεστηκότος τὴν φύσιν ὑπάρχοντος» καὶ «τὰ περιεστηκότα μέν, οὐ μὴν ἄνευ κινδυνωδῶν συμπτωμάτων, ὀλέθρια γίνεται ἐπὶ τοῖς ἁμαρτήμασι» καὶ Τόμ. ΙΗ', β', σελ. 192 «τὰ δὲ ἁπλῶς θανατώδη καὶ πάλιν ἁπλῶς περιεστηκότα λεγόμενα μέσης ἐστὶ τάξεως ἀμφότερα

κατὰ τὴν ἑαυτῶν φύσιν». Ἀρεταῖ. σελ. 87 Ἑρμ. «ὁκόσα μὲν λευκά, πέπονα—περιεστηκότα· ὁκόσα δὲ ἔξωχρα—μοχθηρά». Ἀδιάφθορος ἔμεινεν ἡ γραφὴ παρὰ τῷ Γαληνῷ Τόμ. ΙΕ΄, σελ. 315 «καὶ τὰ περιεστικά, οὐ μὴν ἄνευ κινδυνωδῶν συμπτωμάτων, ὀλέθρια γίνεται». Ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις Τόμ. Γ΄, σελ. 310 ἀντὶ τοῦ «καὶ τὰ ἄλλα περιέστηκε (περιέστηκα) σημεῖα» ἀνέγνω ὁ Λιτραῖος περιεστικά. Πρβ. Τόμ. Α΄, σελ. 136 «ἤν—ἄλλο τι τῶν περιεστικῶν πρὸς τούτοισι τοῖσι σημείοισι ὑποδεικνύῃ» καὶ σελ. 146 «ἢν—ὑπηρετέηται δὲ περιεστικῶς ὑπὸ τῶν λοιπῶν πάντων, τῶν περιεστικῶν σημείων» καὶ σελ. 152 «περιεστικῶς διακειμένου τοῦ ἀνθρώπου». Ἀπαντᾷ δ' ἀβλαβὲς τὸ ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις φερόμενον «περιεστικῶς διακειμένου τοῦ ἀνθρώπου» καὶ παρὰ τῷ Γαληνῷ Τόμ. Θ΄, σελ. 753 καὶ Τόμ. ΙΗ΄, β΄, σελ. 272 καὶ σελ. 275. Πρβ. καὶ Τόμ. Θ΄, σελ. 759 «μὴ ῥέποντος δ' ἐνταῦθα καὶ μηκύνοντος περιεστικῶς». Ἐν Τόμ. ΙΖ΄, α΄, σελ. 935 εἶνε γεγραμμένον «ἐν νοσήμασι περιεστΗκῶς χρονίζουσι» καὶ «ὅταν περιεστΗκΟς χρονίζῃ τὸ νόσημα» ἀντὶ τοῦ περιεστικῶς.

περιεστικῶν - περιεστηκότων. Γαλην. Τόμ. ΙΗ΄, β΄, σελ. 193 «μιχθέντων δ' ἀλλήλοις ὀλεθρίων τε καὶ περιεστηκότων κτέ.».

περιεστικοῖς - περιεστηκόσιν. Γαλην. Τόμ. Θ΄, σελ. 912 «ἐν μὲν τοῖς ὀλεθρίοις νοσήμασιν ὀλεθρίας καὶ αὐτάς, ἐν δ' αὖ τοῖς περιεστηκόσιν ἀγαθὰς ἀνάγκη γίνεσθαι».

περιεστικώτερα - περιεστηκότερα. Γαλην. Τόμ. ΙΗ΄, β΄, σελ. 192 «ὅσα παραβλητικῶς εἶπεν ἤτοι θανατωδέστερα ἢ περιεστηκότερα ἢ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον ἑκατέροις προσέθηκεν». Ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις Τόμ. Γ΄, σελ. 369 ἔκειτο κατὰ τὴν κοινὴν ἀνάγνωσιν «ὅστις μὲν γὰρ ταῦτα πάντα ἔχει, περιεστΗκΟτατος γίγνεται» ἀντὶ τοῦ περιεστΙκΩτατος.

Τὸ ἐπίθετον περιεστικός ἐκ τοῦ περιεῖναι γενόμενον συνωνυμεῖ μὲν τῷ σωτήριος, ἀντίκειται δὲ τῷ ὀλέθριος ἢ θανατώδης. Εἰς τὸ ἐκ τῶν Ἱπποκρατείων παρατεθὲν ἐν τοῖς ἄνω χωρίον «περιεστικὸν καὶ κάρτα ὠφελέει» φέρεται τὸ σχόλιον τόδε· «ἤγουν τοῦ περιέσεσθαι τὸν κάμνοντα σημαντικόν». Πρβ. Ἱπποκράτ. Τόμ. Α΄, σελ. 128 «τοὺς ἀποθανουμένους τε καὶ σωθησομένους προγιγνώσκων τε καὶ προαγορεύων ἀναίτιος ἂν εἴη» καὶ σελ. 154 «τὸν μέλ-

λοντα ὀρθῶς προγιγνώσκειν τούς τε περιεσομένους καὶ τοὺς ἀποθανουμένους»· ἔτι δὲ σελ. 139 «ἢν τὰ ἄλλα ὡς περιεσομένοισι σημεῖα ᾖ». Ἀντὶ τοῦ περιεστικῶς διακειμένου, τουτέστιν οὕτω διακειμένου, ὥστ' ἐλπίδα εἶναι περιέσεσθαι, εἶπεν ὁ Γαληνὸς σωτηρίως ἔχοντος Τόμ. Θ', σελ. 767 «σωτηρίως τοῦ κάμνοντος ἔχοντος».

Ὁ Κόβητος γράφει ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1885, σελ. 250-1 «E verbo περιεῖναι, quod dicitur de iis qui ex gravi morbo convaluerunt, natum est adiectivum περιεστικός pro σωτήριος et σημεῖα περιεστικά sunt *signa ad salutem*. Sed scribae ignotum sibi vocabulum multis modis vitiare solent, ut apud Galenum Tom. XVIII. 2. pag. 192: ἁπλῶς θανατώδη καὶ πάλιν ἁπλῶς περιεστηκότα, et: παραβλητικῶς (in comparativo) εἶπεν ἤτοι θανατωδέστερα ἢ περιεστηκότερα, et post pauca pag. 193: μιχθέντων δ' ἀλλήλοις ὀλεθρίων τε καὶ περιεστηκότων. Manifestum est reponi oportere: περιεστικά - περιεστικώτερα - περιεστικῶν».

Καὶ ἡμεῖς ἐν τῷ περιοδικῷ συγγράμματι Παρνασσῷ 1878, σελ. 38 διωρθώσαμεν τὰ ἐν τοῖς ὑπὸ τοῦ Κοβήτου μνημονευθεῖσι τρισὶ χωρίοις σφάλματα ἀναγνόντες περιεστικά ἀντὶ τοῦ περιεστηκότα καὶ περιεστικῶν ἀντὶ τοῦ περιεστηκότων καὶ περιεστικώτερα ἀντὶ τοῦ περιεστηκότερα. Ἀλλὰ πολλοῖς ἔτεσι πρότερον ἱκανὴν περὶ τοῦ πράγματος διδασκαλίαν ἐποιήσατο ὁ Γ. Δινδόρφιος ἐν τῇ Διδωτείῳ ἐκδόσει τοῦ Θησαυροῦ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Ϛ', σελ. 822, ἥτις δὲν ὑπῆρχεν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ ἡμῶν, ὅτ' ἐγράψαμεν τὰ ἐν τῷ Παρνασσῷ καταχωρισθέντα. Ἴδε καὶ Λοβέκκιον ἐν Παραλειπομ. σελ. 441. Οὐδαμῶς δὲ προσεκτέον τοῖς ὑπὸ τοῦ Ἑρμερινσίου εἰρημένοις ἐν ταῖς εἰς Σωρανὸν Κριτικαῖς Παρατηρήσεσιν (ἃς ἐπέταξεν ὁ συγγραφεὺς τῇ ὑπ' αὐτοῦ φιλοπονηθείσῃ ἐκδόσει τοῦ περὶ Διαίτης Ὀξέων συγγράμματος τοῦ Ἱπποκράτους) σελ. 329.

Τῷ ἐκ τοῦ περιεῖναι παρηγμένῳ περιεστικός παραβλητέον τὸ ἐκ τοῦ συνεῖναι γενόμενον συνεστέον (Ἴδε Λοβέκκιον ἐν Παραλειπομ. σελ. 441). Πρβ. καὶ ἐστώ (οὐσία), ἀπεστώ (ἀπουσία), εὐεστώ (εὐδαιμονία, εὐθηνία), κακεστώ (δυστυχία), ἀειεστώ (αἰώνιος οὐσία), συνεστώ (συνουσία, συναναστροφή). Περὶ τοῦ ὀνόμα-

τος εὐεστώ λέγει Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς Τόμ. Β'. σελ. 229,30 Δινδ. «Δημόκριτος μὲν ἐν τῷ περὶ τέλους τὴν εὐθυμίαν, ἣν καὶ εὐεστὼ προσηγόρευσεν» καὶ σελ. 230,2 «ἔτι πρὸς τούτοις Διότιμος τὴν παντέλειαν τῶν ἀγαθῶν, ἣν εὐεστὼ προσαγορεύεσθαι, τέλος ἀπέφηνεν» (Πρβ. καὶ Διογ. Λαέρτ Θ', 45 Ἴδε καὶ Θησαυ. Στεφάνου Τόμ. Γ', σελ. 2252) Ἄξια μνείας νομίζομεν τὰ ὑπὸ τοῦ Κοβήτου γεγραμμένα ἐν *Collect. Crit.* σελ. 169 «Harpocrat. v. Ἀειεστώ: — τὸ ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀεὶ ἑστάναι, ὥσπερ καὶ εὐεστώ ἡ εὐδαιμονία. Harpocration neque doctus est admodum neque acutus. Sicubi locum corruptum emendare conatur ridicule se dare solet et saepe in Graecitatis ratione enucleanda caecutit et hallucinatur. Vides eum in ἀειεστώ de ἑστάναι cogitare. Meliora docent formae ἐστώ, εὐεστώ, κακεστώ, συνεστώ, ἀπεστώ. cf. Valckenarium ad Herod. I. 85. Apud Herodotum VI. 128. vera lectio est: καὶ τό γε μέγιστον ἐν τῇ συνεστοῖ διεπειρᾶτο, in Codice R servata. Si recte habet, de quo nemo dubitat, IX. 85. ἐπαισχυνομένους τῇ ἀπεστοῖ τῆς μάχης pro τῇ ἀπουσίᾳ, quid reprehendas ἐν τῇ συνεστοῖ pro ἐν τῇ συνουσίᾳ positum?» καὶ σελ. 380 «Obrechtus apud Kusterum εὐεστὼ καὶ ἀειεστώ reponebat, sed ἐστώ Phythagoreum vocabulum est, εὐεστώ Democriteum. Archytas in Stobaei *Eclog* I. 35. pag. 279. Gaisf. ὥστε τρεῖς ἀρχὰς ἦμεν ἤδη τόν τε θεὸν καὶ τὰν ἐστὼ τῶν πραγμάτων καὶ τὰν μορφώ. Nihil interest apud reliquos Phythagoreos et Archytan inter ἐστώ et οὐσία (ὠσία), quemadmodum μορφώ et μορφά promiscue usurpantur» καὶ ἐν *Mnemos*. 1882, σελ. 410 «Alterum exemplum praebet locus VI. 128. Clisthenes procorum filiae suae explorabat sedulo ingenium et mores: διεπειρᾶτο αὐτῶν τῆς τε ἀνδραγαθίης καὶ τῆς ὀργῆς καὶ παιδεύσιος — καὶ ἐς γυμνάσιά τε ἐξαγινέων — καὶ τό γε μέγιστον ἐν τῇ συνεστίῃ διεπειρᾶτο. Audi nunc Steinium: συνεστίηι A : » συνεστίῃ *Bredovius* τῇσι ἱστιήσεσι *L.Dindorf, ipse tentabam* τῇ συνιστιῆσι ἐπειρᾶτο.» Sardi venales, alius alio nequior. Quid est igitur ab Herodoto scriptum? Id quod unice verum et in Vaticano Codice solo servatum est: ἐν τῇ συνεστΟΙ (συνεστοῖ) διεπειρᾶτο. Dialectus Ionica et vetus Attica habebat nomen ἐστώ id est οὐσία, et

ἀπεστώ pro ἀπουσία, et εὐεστώ pro εὐδαιμονία et κακεστώ pro δυστυχία et ἀειεστώ pro αἰώνιος οὐσία, et sic συνεστώ pro συνουσία, id est συναναστροφή, de hominum inter se usu et consuetudine, qua re optime hominum ingenia et mores cognoscuntur. cf. Hesych. v. Ἀειεστοῦν: τὴν αἰώνιον οὐσίαν. Κακεστοῦν: κακὴν κατάστασιν. Democrito reddidit Valckenarius ad Herodotum I. 85: πρὸς εὐεστοῦν pro εὖ ἔστ' οὖν. Hesych. v. Εὐεστώ: εὐθηνία. Suidas εὐεστοῖ: εὐθηνίᾳ ex Herodoto I. 85. ἐν τῇ παρελθούσῃ εὐεστοῖ, ubi R. pro εὐεστοῖ exhibet εὐθηνίᾳ. Εὐεστώ saepius apud Aeschylum ut in VII. *contr. Thebas* vs. 169 οὔτ' ἐν κακοῖσιν οὔτ' ἐν εὐεστοῖ φίλῃ. Suidas v. Ἀειεστώ: —ὥσπερ καὶ εὐεστώ ἡ εὐδαιμονία καλεῖται. Suidas Ἀπεστώ — ἡ ἀποδημία ex Herodoto IX. 94: αἰσχυνόμενοι τῇ ἀπεστοῖ τῆς μάχης. Ad eandem igitur analogiam formatum est συνεστώ ex συνεῖναι, et habemus gratiam optimo testi, qui solus omnium συνεστοῖ ab interitu retraxit. Ecquis ad hanc lucem serio credere poterit συνεστοῖ, quod nusquam alibi locorum compareret, ex Graeculi correctione esse natum?» (Πρβ. καὶ 1883, σελ. 84). Ἴδε καὶ Μουλλάχιον ἐν τῇ Συλλογῇ τῶν Ἀποσπασμάτων τοῦ Δημοκρίτου σελ. 309 καὶ Ἐρουερδῆνα ἐν *Lex. Graec. Suppl. et Dialect.* σελ. 412. Πρβ. καὶ Βαλκενάριον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Εὐριπίδου Φοινισσῶν Τόμ. Α', σελ. 224. Οὐδαμῶς ἐγκρίνομεν τὴν γνώμην τοῦ Ναυκίου ἀποφαινομένου ἐν *Mél. Gréco-Rom.* Τόμ. Β', σελ. 648 ὅτι οὐχὶ τοῦ εὐεστοῖ ὑπὸ τοῦ Αἰσχύλου χρῆσις ἐγένετο ἀλλὰ τοῦ εὐσοίᾳ.

Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Φωτίου σελ. 30,8 λέγεται «Εὐεστώ: εὐθένεια· παρὰ τὸ **ἑστάναι**». Ἀναγνωστέον δ' ἴσως «παρὰ τὸ εὖ ἑστάναι». Πρβ. Ἡσύχ. «Εὐεστώ: εὐθηνία, ἀπὸ τοῦ εὖ εἶναι· καὶ εὐδαιμονία, ἀπὸ τοῦ **εὖ ἑστάναι** τὸν οἶκον, ἢ ἀπὸ τοῦ δαψιλεῖν τὰ πρὸς τὸ ἐσθίειν· εὐετηρία»· γραπτέον δ' ἴσως «ἢ ἀπὸ τοῦ δαψιλῆ εἶναι τὰ πρὸς τὸ ἐσθίειν» (Ἴδε Περιοδ. Σύγγραμμ. Ἀθήν. Τόμ. Ζ', σελ. 466). Παρατηρητέον δ' ὅτι ὁ κῶδιξ τοῦ Ἡσυχίου ἔχει «ἐπὶ τοῦ εὖ ἑστάναι», ὃ ὀρθῶς μετετυπώθη ὑπὸ τοῦ Κουστήρου εἰς τὸ «ἀπὸ τοῦ εὖ ἑστάναι (Ἴδε καὶ Τούπιον ἐν *Emendat.* Τόμ. Δ', σελ. 91.). Ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ σελ. 390,22 φέρεται «Εὐεστώ: Ἡ

εὐετηρία καὶ εὐθηνία, παρὰ τὸ ἔτος εὐετῶ καὶ εὐεστῶ πλεονασμῷ τοῦ Σ· ἢ παρὰ τὸ εὖ εἶναι· καὶ γὰρ ἡ εὐηπέλεια τὸ συνώνυμον εἴρηται. Ἐν δὲ τῷ Ῥητορικῷ εὗρον σημαίνουσαν τὴν λέξιν εὐ[σ]θένειαν παρὰ τὸ εὖ ἱστάναι. Εὐετὴ δὲ εὐθηνία, εὐνομία, εἰρήνη, τὸ καλῶς διοικεῖσθαι». Τὸ διοικεῖσθαι εἶνε πλημμελὴς ἀνάγνωσις τοῦ διακεῖσθαι· μετεβλήθη δὲ καὶ τὸ εὐετή εἰς τὸ εὐετηρία ὑπὸ τοῦ Εὔδηνος ἐν *Leipz. Stud.* 1885, σελ. 234.

Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Σουΐδα σελ. 29 Βεκκ. κεῖται «Ἀειεστώ: Ἀντιφῶν ἐν ἀληθείας β' τὴν ἀϊδιότητα καὶ τὸ ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀεὶ ἱστάναι, ὥσπερ καὶ εὐεστὼ ἡ εὐδαιμονία καλεῖται. Ἡ λέξις παρὰ τῷ Διογενιανῷ». Ἴδε τὰς εἰς Διογένη τὸν Λαέρτιον Σημειώσεις Τόμ. Β', σελ. 429 Ὑβν. καὶ τὰς εἰς Ἁρποκρατίωνα Τόμ. Β', σελ. 19 Διvδ.

Ὑπὸ τοῦ Ἡσυχίου μνημονεύεται ὄνομα ἀπεστύς «Ἀπεστύς: ἀποχώρησις» (Ἴδε Ἐρουερδῆνα ἐν *Lex. Graec. Suppl. et Dialect.* σελ. 91).

Ὡς δὲ λέγεται εὐεστώ καὶ κακεστώ, οὕτω καὶ εὐηπελία καὶ κακηπελίη. Πρβ. καὶ ὀλιγηπελίη (Ἴδε Ὀθ. Σνειδῆρον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Καλλιμαχείων Τόμ. Α', σελ. 401). Ὑπὸ τοῦ Ἡσυχίου μνημονεύεται καὶ ὄνομα ἀνηπελίη· «Ἀνηπελίη: ἀσθένεια».

Σκαρλᾶτος ὁ Βυζάντιος γράφει ἐν τῷ Λεξικῷ τῆς Ἑλλην. Γλώσσης σελ. 23 «Ἀειεστώ, οῦς (ἡ) [ἀεὶ εἰμί ἢ ἵσταμαι] ἡ παντοτΕΙνὴ ὕπαρξις, αἰωνιότης» καὶ σελ. 143 «Ἀπεστώ, οῦς (ἡ), Π. Ἰων. ἄπειμι ἢ ἀφίσταμαι], Ἀπουσία, Ἀποδημία». Ἀτοπωτάτη εἶνε ἡ γνώμη, καθ' ἣν τὸ ἀειεστώ ἐγένετο ἐκ τοῦ ἀεὶ ἵσταμαι καὶ τὸ ἀπεστώ ἐκ τοῦ ἀφίσταμαι.

Ὅλως ἀσύστατα καὶ ἀπόβλητα εἶνε τὰ ὀνόματα εὐοντία καὶ εὐοντότης. Ὁ Κουμανούδης λέγει ἐν τῇ Συναγωγῇ Νέων Λέξεων σελ. 424 «εὐοντία, ἡ. Θ. Καίρ. — Σ. Α. Κ. 51. — Ἴδε καὶ τὸ ἑξῆς. εὐοντότης, ἡ. Θ. Καΐρ.». Ὁ Κουμανούδης ἐποιήσατο χρῆσιν τοῦ ὀνόματος εὐοντία ἐν τῷ Στράτῃ Καλοπιχείρῳ σελ. 244 ἐκδ. γ' «θέλοντος τὴν ὅλην εὐοντίαν μου» καὶ σελ. 267 «ἵνα καταστήσῃ αὐτὸν ἄξιον μεγάλης εὐοντίας» καὶ σελ. 269 «δι' ὃ δὴ κ' εὐοντίας ἐπὶ γῆς μερὶς εὑρίσκεται».

Κεφ. Μ'.

Τὸ ῥῆμα **δύνομαι** εἶνε βάρβαρον καὶ ἀνελλήνιστον.

Ὁ Δημ. Βερναρδάκης λέγει ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου Τόμ. Γ', σελ. 175 «Ὅτι δὲ τὸ *δυνώμεθα* εἶνε κατὰ τύπον μόνον διάφορον τοῦ *δυώμεθα* ἀναντίρρητον· οὐδαμῶς ἀπίθανον ἄρα, ὅτι ὁ ποιητὴς ἔγραψε *δυνώμεθα*. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐσώθησαν καὶ ἐπαρκῆ παρὰ τοῖς τραγικοῖς τοῦ συμφωνολήκτου ῥήματος μαρτύρια, ἀναγκαζόμεθα χάριν τῶν καθ' ἡμᾶς τυχαίων τούτων περιστατικῶν, ἅτινα συναποτελοῦσι παρὰ τοῖς ἐμπειρικοῖς τὸν γνώμονα τοῦ δῆθεν ἀκριβοῦς ἀττικισμοῦ ν' ἀντικαταστήσωμεν διὰ τοῦ *δυώμεθα* τὸ *δυνώμεθα*».

Ταῦτα λέγων ὁ Βερναρδάκης οὐδὲν ὑγιὲς λέγει. Ἀληθέστατον ὑπάρχει ὅτι τὸ ῥῆμα δύνομαι, βάρβαρον καὶ ἀνελλήνιστον ὄν, ὑπ' οὐδενὸς παλαιοῦ ἐρρήθη οὔτε ποιητοῦ οὔτε συγγραφέως. Κυκλεῖται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ τὸ μέσον ῥῆμα δύομαι ἁπλοῦν τε καὶ σύνθετον· φέρεται δ' ἐν αὐτῇ οὐχὶ ὀλιγάκις καὶ τὸ δύνω, ἐνδύνω, ἐκδύνω, κτλ., ὅπερ ἀμετάβατον ἀείποτ' ὂν ἰσοδυναμεῖ τῷ μέσῳ δύομαι, ἐνδύομαι, ἐκδύομαι, κτλ. Ὡς δ' οὐδέποτε ἐλέχθη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἐνδύνομαι, ἐκδύνομαι, κτλ. ἀντὶ τοῦ ἐνδύομαι, ἐκδύομαι, κτλ., οὕτως οὐδέποτε ὑπ' αὐτῶν ἐγένετο χρῆσις τοῦ ἐνδύνω, ἐκδύνω, κτλ. ἐπὶ μεταβατικῆς διαθέσεως ἀντὶ τοῦ ἐνδύω, ἐκδύω, κτλ.

Καταλέγομεν μαρτύρια τοῦ ἀμεταβάτου ῥήματος δύνω ἁπλοῦ τε καὶ συνθέτου ἔκ τε τοῦ δοκίμου καὶ τοῦ ἀδοκίμου ἑλληνισμοῦ.

Ἰλ. Β, 42 «ἕζετο δ' ὀρθωθείς, μαλακὸν δ' ἔνδυνε χιτῶνα». Κ, 21 «ὀρθωθεὶς δ' ἔνδυνε περὶ στήθεσσι χιτῶνα». Λ, 268 «ὀξεῖαι δ' ὀδύναι δῦνον μένος Ἀτρείδαο» καὶ 272 «ὡς ὀξεῖ' ὀδύναι δῦνον μένος Ἀτρείδαο». Ρ, 202 «σὺ δ' ἄμβροτα τεύχεα δύνεις ἀνδρὸς ἀριστῆος» καὶ 392 «δύνει δέ τ' ἀλοιφὴ πολλῶν ἑλκόντων». Ψ 131 «οἱ δ' ὤρνυντο καὶ ἐν τεύχεσσιν ἔδυνον». Ὀδυσσ. Α, 437 «μαλακὸν δ' ἔκδυνε χιτῶνα». Ε, 372 «εἵματα δ' ἐξαπέδυνε». Λ, 579 «γῦπε δέ μιν ἑκάτερθε παρημένω ἧπαρ ἔκειρον δέρ-

τρον ἔσω δύνοντες». Χ, 364 «βοὸς δ' ἀπέδυνε βοείην». Ω, 498 «ἐν δ' ἄρα Λαέρτης Δολίος τ' ἐς τεύχε' ἔδυνον». Περὶ τοῦ χωρίου «ὡς ὀξεῖ' ὀδύναι δῦνον μένος Ἀτρεΐδαο» γράφει ὁ Κόβητος ἐν *Miscel. Crit.* σελ. 375 «Sed fieri non potest ut in ὀξεῖαι dipthongus αι elidatur. Simplicissimum est restituere: ὡς ὀξεῖ' ὀδύνΗ δῦνΕν μένος, quia perinde bene ὀδύνη in ea re dicitur et ὀδύναι. Iliad. Λ, 398. ὀδύνη δὲ διὰ χροὸς ἦλθ' ἀλεγεινή. et Ο. 25· ἐμὲ δ' οὐδ' ὡς θυμὸν ἀνίει Ἀζηχὴς ὀδύνη. Est etiam altera ratio qua certum mendum eximas. Praecedit enim vs. 268. ὀξεῖαι δ' ὀδύναι δῦνον μένος Ἀτρεΐδαο. quem versum nihil opus erat post comparationem iterari». Τῷ Κοβήτῳ συμφωνεῖ ὁ Μερράδιος ἐν τῷ *De Contract. et Synizes. usu Homer* σελ. 17 ἀποφαινόμενος «versus hic optimo iure propter v. 268 Cobeto misc. Crit. 375 deletur» (Πρβ. καὶ σελ. 106). Ἴδε καὶ Λουδούϊχον ἐν *Arist. Homer Textkrit.* Τόμ. Β', σελ. 268 καὶ Ἀμείσιον ἐν *Anhan. zu Hom. Il* Δ', σελ. 102 κἑ. Οὐκ ἀγνοητέον δ' ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Ὁμηρικὸν χωρίον μνημονεύεται ὑπὸ Διονυσίου τοῦ Ἁλικαρνασσέως ἐν τῇ Ῥητορικῇ Τέχνῃ ΙΑ', 9 (σελ. 133,19 Οὖσ) «τρίτον ἐστὶ δι' οὗ ἐπανέρχεται ἐπὶ τὸ πρῶτον· ὡς ὀξεῖ' ὀδύναι δῦνον μένος Ἀτρεΐδαο». Καὶ τοῦτο δ' ἄξιον σημειώσεως νομίζομεν, ὅτι ἐν ἑτέρῳ τῶν παρατεθέντων Ὁμηρικῶν χωρίων ἀνεγνώσθη ὑπό τινων κατ' εἰκασίαν «δέρτρον ἔσω δύνοντε» ἀντὶ τοῦ δύνοντες. Ἐκ τοῦ β' ἀορίστου ἔδυν ἐσχηματίσθη ὑποτακτικὴ δύω ἀπαντῶσα ἔν τ' ἄλλοις Ὁμηρικοῖς χωρίοις καὶ ἐν Ἰλ. Η, 193 «ἀλλ' ἄγετ', ὄφρ' ἂν ἐγὼ πολεμήια τεύχεα δύω, τόφρ' ὑμεῖς εὔχεσθε Διὶ Κρονίωνι ἄνακτι». Ἐγράφετο δ' ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ὑπὸ τοῦ Ἀριστάρχου δύνω, ὡς μανθάνομεν ἐκ τῶν εἰς Ἰλιάδα Σχολίων Τόμ. Α', σελ. 259,24 Δινδ. «Ἀρίσταρχος δύνω, ἄλλοι δὲ δύω».

Ὁμ. Ὕμν. εἰς Ἑρμ. 68 «Ἠέλιος μὲν ἔδυνε κατὰ χθονὸς Ὠκεανόνδε» καὶ 147«Διὸς δ' ἐριούνιος Ἑρμῆς δοχμωθεὶς μεγάροιο διὰ κλήιθρον ἔδυνεν» καὶ 237 «σπάργαν' ἔσω κατέδυνε θυήεντ'». Κακῶς εἶνε γεγραμμένον ἐν τῷ εἰς Ἀπόλλωνα Ὁμηρικῷ Ὕμνῳ στίχ. 443 «ἐς δ' ἄδυτον κατέδυσ(σ)ε διὰ τριπόδων ἐριτίμων» ἀντὶ τοῦ κατέδυνε, ὃ ἀποκατέστησε πρῶτος ὁ Οὐόλφιος. Λέγει δὲ καὶ ὁ Κό-

6ητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1862, σελ. 300 «Turpe vitium inolevit vs. 265 in his:

ἔνθ' ἐκ νηὸς ὄρουσεν ἄναξ ἑκάεργος Ἀπόλλων
ἐς δ' ἄδυτον κατέδυσε διὰ τριπόδων ἐριτίμων.

ubi sine mora κατέδυνε revocandum est. Perinde est καταδύομαι et καταδύνω dicere sensu intransitivo pro *subire*, *penetrare* in aliquem locum, et de sole dictum *occidere*. Reliqua tempora sunt καταδύσομαι, κατέδυν et Epicum κατεδύσετο pro κατέδυ et καταδέδυκα. Transitiva sunt καταδύω *demergo*, *deprimo*, et καταδύσω et κατέδυσα. Itaque absurdum est dicere Ἀπόλλων κατέδυσεν ἐς ἄδυτον. Sine vitio legitur Hymno in Mercurium vs. 68: Ἠέλιος μὲν ἔδυνε κατὰ χθονός. et vs. 197: ταὶ δ'ἔβαν ἠελίοιο νέον καταδυομένοιο, et vs. 146: Ἑρμῆς — μεγάροιο διὰ κλήιθρον ἔδυνεν. et vs. 237: σπάργαν' ἔσω κατέδυνε. ad hunc igitur usum constantem et perpetuum locus accommodandus est».Ἴδε καὶ Ἑρουερδῆνα ἐν *Quaest. Ep. et Eleg.* σελ. 64.

Ἱππῶν. ἀποσπ. 15 (Ποιητ. Λυρ. Ἑλλ. Τόμ. Β', σελ. 468 Βεργκ. ἐκδ. δ') «πρὸς ἥλιον δύνοντα γαστέρα τρέψας».

Αἰσχύλ. Ἱκέτ. 255 « τὸ πρὸς δύνοντος ἡλίου».

Σοφοκλ. Φιλοκτ. 1331 « ὡς ἂν αὐτὸς ἥλιος ταύτῃ μὲν αἴρῃ, τῇδε δ' αὖ δύνῃ πάλιν ». Ἀντὶ τοῦ ὡς ἂν ἔγραψεν ὁ Βρούγκιος ἔστ' ἄν, ὅ εἶνε καὶ ὑπὸ τοῦ Κοβήτου ἐγκεκριμένον ἐν *Nov. Lect.* σελ. 659 λέγοντος «Melius revocabis ἔστ' ἂν in Sophoclis Philocteta vs. 1330 ubi ex libris editur: ὡς ἂν αὐτὸς ἥλιος ταύτῃ μὲν αἴρῃ, τῇδε δ' αὖ δύνῃ πάλιν, sed optime ἔστ' ἂν correxit Brunckius. quem nemo sequitur. In Herodoti loco, quem ut alios plures Sophocli obversatum esse suspicor, VIII. 143. ἔστ' ἂν ὁ ἥλιος τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἴῃ τῇ περ καὶ νῦν ἔρχεται, pro τῇ περ emendandum esse τήνπερ arbitror». Ὑπ' ἄλλων δ' ὅμως ἀντὶ τοῦ ὡς ἂν ἀνεγνώσθη ἕως ἄν. Ἴδε Βλαϋδέσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Σοφοκλέους Φιλοκτήτου σελ. 267. Πολὺν περὶ τοῦ πράγματος λόγον ἐποιήσατο ὁ Γ. Δινδόρφιος ἐν τῷ Σοφοκλείῳ Λεξικῷ σελ. 532.

Εὐριπ. Φοινίσσ. 1117 «τὰ μὲν σὺν ἄστρων ἐπιτολαῖσιν ὄμματα

βλέποντα, τὰ δὲ κρύπτοντα δυνόντων μέτα» καὶ Ἀποσπ. 495, 36 (σελ. 519 Ναυκ.) «οἱ δ' εἰς φάραγγ' ἔδυνον».

Θεόκριτ. Εἰδ. ΙϚ', 76 «ἤδη νῦν Φοίνικες ὑπ' ἠελίῳ δύνοντι οἱ κεῦντες κτέ» καὶ ΚΒ', 8: δύνοντα.

Καλλίμ. Ἐπιγρ. ΚΖ'. ὤμοσεν· ἀλλὰ λέγουσιν ἀληθέα τοὺς ἐν ἔρωτι ὅρκους μὴ δύνειν οὔατ' ἐς ἀθανάτων». Ἄξια μνείας νομίζομεν τὰ ὑπὸ τοῦ Κοβήτου γεγραμμένα ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1881, σελ. 368 «(Hesych.) Ἀφροδίσιος ὅρκος: —πρῶτος δὲ Ἡσίοδος ἔπλασε τὰ περὶ τὸν Δία καὶ τὴν Ἰώ. ὤμοσεν ἀλλὰ ***. Supplendum ex notissimo epigrammate:

ὤμοσεν, ἀλλὰ (λέγουσιν ἀληθέα, τοὺς ἐν ἔρωτι
ὅρκους μὴ δύνειν οὔατ' ἐς ἀθανάτων).

Τίμ. Φλειάσ. Ἀποσπ. Ἑλλ. Φιλοσόφ. Τόμ. Α' σελ. 91 Μουλλ. «ὡς εἰπὼν ὄχλοιο περίστασιν εἰσκατέδυνεν» καὶ σελ. 93 «ἡνίκ' ἐχρῆν δύνειν, νῦν ἄρχεται ἡδύνεσθαι».

Ἄρατ. Φαινομ. 555 «ἓξ αἰεὶ δύνουσι δυωδεκάδες κύκλοιο». καὶ 572 «τοὶ μὲν δύνοντες, τοὶ δ' ἐξ ἑτέρης ἀνιόντες. Δύνει μὲν Στέφανος, δύνει δὲ κατὰ ῥάχιν Ἰχθύς» καὶ 598 «Λύρη τότε Κυλληναίη καὶ Δελφὶς δύνουσι καὶ εὐποίητος Ὀϊστός» καὶ 601 «δύνει δ' Ἱππείη κεφαλή, δύνει δὲ καὶ αὐχήν» καὶ 617 «ἀμφότερον δύνοντα καὶ ἐξ ἑτέρης ἀνιόντα» καὶ 721 «δύνει δ' Ἀρκτοφύλαξ ἤδη πρώτῃ τότε μοίρῃ».

Ἀρχέστρ. παρ' Ἀθην. σελ. 278 Β' «τὴν δ' ἀμίαν φθινοπώρου, ὅταν πλειὰς καταδύνῃ, πάντα τρόπον σκεύαζε».

Λυκόφρ. 1277 «τοῦ κατὰ χθονὸς δύνοντος εἰς ἄφαντα κευθμῶνος βάθη» καὶ 1422 «φλοιῶτιν ἐκδύνουσα δίπλακα σκέπην».

Βάβρ. Μυθ. Δ' τῶν δ' ἰχθύων ὁ λεπτὸς εἰς βυθὸν φεύγων ὑπεξέδυνε δικτύου πολυτρήτου» καὶ ΛΑ' «τοὺς δὲ στρατηγοὺς εἰστρέχοντας οὐκ εἶα τὰ περισσὰ κάρφη τῆς ὀπῆς ἔσω δύνειν».

Βατραχομ. 89 «πολλάκι μὲν κατέδυνεν ὑφ' ὕδατι, πολλάκι δ' αὖτε λακτίζων ἀνέδυνε».

Ἐπίγρ. παρὰ Καιβελ. 568 (σελ. 231) «νῦν δύνει δ' ὑπὸ γῆν Ἕσπερος ἐν φθιμένοις».

Νόνν. Διονυσ. Α', 30 «Διόνυσον ἀείσω κόλπον ἁλὸς δύνοντα κορυσσομένοιο Λυκούργου» καὶ Β', 142 «ἰοβόλοι δύνουσιν ὑπὸ

χθόνα φωλάδες ὕδραι» καὶ Κ', 355 «καί μιν ἔσω δύνοντα πολυφλοίσβοιο μελάθρου» καὶ Μεταβ. τοῦ κατὰ Ἰω. Ἀγ. Εὐαγγ. σελ. 25, 23 Συειδ.: δύνων καὶ σελ. 61,3: ἔδυνε καὶ σελ 94,101: δύνει καὶ σελ. 146,3 καὶ σελ. 165,37: δύνων.

Κωνστ. Μανασσ. 6690 (σελ. 284 Βόνν.) «ὁπότε δύνειν ἔμελλε καὶ κρύπτεσθαι τῷ τάφῳ».

Τζέτζ. Ἱστορ. Χιλ. Η', 756 (σελ. 312 Κισλ.) «ἀειφανεῖς ὁρώμεναι, μὴ δύνουσαι μηδέπω». Εἶπε δ' ὁ Τζέτζης καὶ ἐν τοῖς εἰς Λυκόφρονα Σχολίοις σελ. 694 Μυλλ. «ὥστε καὶ ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν λαμβάνειν τροφὰς καὶ δύνειν εἰς τοὺς κόλπους αὐτῶν».

Ἡρόδ. Α', 9 «τῶν ἱματίων κατὰ ἓν ἕκαστον ἐκδύνουσα» καὶ 155 «κέλευε δέ σφεας κιθῶνάς τε ὑποδύνειν τοῖσι εἵμασι καὶ κοθόρνους ὑποδέεσθαι» καὶ 193 «ἵνα πεπαίνῃ τέ σφι ὁ ψὴν τὴν βάλανον ἐσδύνων» καὶ 195 «καὶ ἐπὶ τοῦτον ἄλλον εἰρίνεον κιθῶνα ἐπενδύνει» καὶ Γ', 69 «τὸν ἂν ὁ πατὴρ ὑποδύνειν κελεύῃ» καὶ 98 «τὸ ἐνθεῦτεν φορμοῦ τρόπον καταπλέξαντες ὡς θώρηκα ἐνδύνουσι» καὶ 114 «παρήκει πρὸς δύνοντα ἥλιον ἡ Αἰθιοπίη» καὶ Δ', 75 «ὑποδύνουσι ὑπὸ τοὺς πίλους» καὶ Ϛ', 2 «ὑπέδυνε τῶν Ἰώνων τὴν ἡγεμονίην» καὶ 138 «καί σφι βουλευομένοισι δεινόν τι ἐσέδυνε» καὶ Ζ', 10 θ' «εἰ δὲ ταῦτα μὲν ὑποδύνειν οὐκ ἐθελήσεις κτἑ» καὶ Θ', 14 «τὸ πρὸς ἡλίου δύνοντος» καὶ 37 «τὰς δὲ ἡμέρας καταδύνων ἐς ὕλην». Παρατηρητέον δ' ὅτι εἶνε ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου εἰρημένον Β', 123 «πρῶτοι δὲ καὶ τόνδε τὸν λόγον Αἰγύπτιοί εἰσι οἱ εἴπαντες ὡς ἀνθρώπου ψυχὴ ἀθάνατός ἐστι, τοῦ σώματος δὲ καταφθίνοντος, ἐς ἄλλο ζῷον αἰεὶ γινόμενον ἐσδύεται· ἐπεὰν δὲ πάντα περιέλθῃ τὰ χερσαῖα καὶ τὰ θαλάσσια καὶ τὰ πετεινά, αὖτις ἐς ἀνθρώπου σῶμα γινόμενον ἐσδύνει» καὶ Ζ', 218 «ἀνά τε ἔδραμον οἱ Φωκέες καὶ ἐνέδυνον τὰ ὅπλα, καὶ αὐτίκα οἱ βάρβαροι παρῆσαν. Ὡς δὲ εἶδον ἄνδρας ἐνδυομένους ὅπλα, ἐν θωύματι ἐγένοντο». Ὁ Κόβητος γράφει ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1883, σελ. 145 «In huiuscemodi locis Herodotus ad indirectam orationem transire solet. Itaque ἐσδύνΕΙΝ corrigendum vel potius a Vaticano Codice accipiendum qui integrum servavit. Emendate scriptum est quod continuo sequitur: τὴν περιήλυσιν — γίνεσθαι ἐν τρισχιλίοισι ἔτεσι. *Apparet*

ex hoc loco nihil interesse inter ἐσδύεσθαι et ἐσδύνειν *et promiscue ea usurpari*». Πλημμελῶς εἶνε παρὰ τῷ Ἡροδότῳ γεγραμμένον βιβλ Β',66 «οἱ δὲ αἰέλουροι διαδύοντες καὶ ὑπερθρώσκοντες τοὺς ἀνθρώπους ἐσάλλλονται» ἀντὶ τοῦ διαδύνοντες, ὡς ὑπέμνησεν ὁ Κόβητος ἐν Μνημοσ. 1883. σελ. 133· ἔγραψε δὲ τάδε «Scribendum διαδύνοΝτες. Idem est δύομαι cum compositis et Ionicum δύνω. Recte legitur II. 68. ὁ τροχίλος ἐσδύνων ἐς τὸ στόμα. Barbarum est quod III. 98. editur: φορμοῦ τρόπον καταπλέξαντες ὡς θώρηκα ἐνδυνέουσι. Veram lectionem Vaticanus liber solus servavit ἐνδύνουσι, idem quod ἐνδύονται». Δεινῶς σφάλλεται ὁ Μεινέκιος ἐν τῇ τρίτῃ ἐκδόσει τῶν Βουκολικῶν Ποιητῶν σελ. 200 νομίζων ὅτι ὑγιῶς ἔχει τὸ παρὰ τῷ Ἡροδότῳ φερόμενον ἐνδυνέουσι.

Ἡράκλ.Ἀποσπ. Φιλοσοφ. Ἑλλ. Τόμ. Α',σελ. 321 «ἤ, ὥς φησιν Ἡράκλειτος, τὸ μὴ δῦνον πῶς ἄν τινα λάθοι:»

Ἱπποκρ. καὶ ἄλλ. παλ. ἰατρ. λειψ. Τόμ. Α', σελ 242 Ἑρμ. «οὐδ' ἥτις πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα οὐδ' ἥτις πρὸς δύνοντα» καὶ σελ. 249 «τὸ δὲ λοιπὸν ὁ ἥλιος ἐγκαταδύνων» καὶ σελ. 259 «δύνουσί τε καὶ ἐπιτέλλουσι» καὶ Τόμ. Β', σελ. 131 «ὥσπερ τόξευμα ἐγκείμενον διαδύνει διὰ τῆς σαρκὸς» καὶ σελ. 137 «διὰ γὰρ τῶν σφαγιτίδων φλεβῶν διαδύνων ὁ ἀὴρ ἀνέρχεται μὲν αὐτὸς κτέ» καὶ σελ. 351 «ὁκόταν δὲ παύσηται βαδίζων καὶ ὁ ἥλιος δύνῃ κτέ» καὶ σελ. 624 «ἄχρις ἂν ὁ καπνὸς ἐς τὴν μήτρην ἐνδύνῃ» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 77 «οὐ μάλα τὸ ἄνωθεν ὀστέον ἐς τὸ κάτω φιλέει ὑποδύνειν» καὶ σελ. 400 «εἰ μὲν οὖν παρείη τις καὶ ὁρῴη τὸν ἄνθρωπον ἐκδύνοντα κτέ».

Ξενοφ. Ἀναβ. Β', β', 3 «ἡλίου δύνοντος» καὶ 12 «ἅμα ἡλίῳ δύνοντι» (Πρβ. § 15 «ἅμα τῷ ἡλίῳ δυομένῳ) καὶ Ἑλλην. Α', ς', 21 «ἅμα τῷ ἡλίῳ δύνοντι».

Δημάδ. (ἢ Ψευδοδημάδ) Ὑπὲρ τῆς Δωδεκ. 3 «οὕτως ἄδικος παρεισδύνων λόγος εἰς τὰς τῶν δικαστῶν γνώμας οὐκ ἐᾷ δι' ὀργὴν συνορᾶν τὴν ἀλήθειαν» (Πρβ. καὶ Δι. Κάσσ. Τόμ. Α', σελ. 154 Δινδ. Σημειωτέον δ' ὅτι παρὰ τῷ Δημοσθένει σελ. 197,22 ἀντὶ τοῦ «ἐὰν μὴ πρὸ ἡλίου δύνοντος ἀπαλλάττωνται» τὸ ἄριστον ἀντίγραφον ἔχει «πρὸ ἡλίου δύντος». Ὁ Βοιμέλιος γράφει ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν

Δημοσθένους Δημηγοριῶν σελ. 832 «δύνοντος vulg. Aeschyl. Suppl. vs. 255: πρὸς δύνοντος ἡλίου. Xenoph. Anab. II, 2, 3: ἤδη ἡλίου δύνοντος. Aeschin Tim. §. 10: πρὸ ἡλίου δεδυκότος et in lege ib. § 12: πρὸ ἡλίου δύνοντος — δύντος Σ (non δύνοντος)».

Ἀριστοτ. περὶ Οὐρ. Β', η, 6 (Τόμ. Α', σελ. 398,31 Διδ) «μόνος δὲ δοκεῖ τῶν ἄστρων ὁ ἥλιος τοῦτο δρᾶν ἀνατέλλων ἢ δύνων» καὶ ιγ', 5, (σελ. 404, 9) «ὅτι δύνων καὶ ἀνατέλλων ὁ ἥλιος εὐθεῖαν καὶ οὐ περιφερῆ τὴν ἀπόκρυψιν φαίνεται ποιούμενος ὑπὸ τῆς γῆς» καὶ περὶ τὰ Ζῷ. Ἱστορ. Δ', η, 13 (Τόμ. Γ', σελ. 70,39) «καὶ ὅλως δ', ἐὰν μὲν σαπρῷ τις δελέατι δελεάσῃ τὸν κύρτον, οὐκ ἐθέλουσιν εἰσδύνειν οὐδὲ πλησιάζειν· ἐὰν δὲ νεαρῷ δελέατι καὶ κεκνισωμένῳ, εὐθὺς φερόμενοι πόρρωθεν εἰσδύνουσιν» καὶ Ε', ιε' 11 (σελ. 89,25) «εἶτ' εἰς τὰ κενὰ τῶν ὀστράκων εἰσδύεται καὶ αὐξανόμενον μετεισδύνει πάλιν εἰς ἄλλο μεῖζον ὄστρακον» καὶ ιζ', 6 (σελ. 91,39) «ἐκδύνουσι δὲ τὸ κέλυφος τοῦ ἔαρος» καὶ κη', 2 (σελ. 99.40) «ἐκδύνουσιν ἐκ τοῦ γεοειδοῦς τοῦ περιέχοντος ἀκρίδες μικραὶ καὶ μέλαιναι» καὶ 3 «ἐκδύνουσι δ' ἐκ τῆς γῆς τοῦ ἔαρος» καὶ ϛ', ιε', 4 (σελ. 118,29) «οἱ καταδύνουσιν εἰς τὴν γῆν» καὶ ϛ', ιϛ', 2 (σελ. 119,3) «αἱ μὲν ἐκδύνουσαι ἐκ τούτων» καὶ Η', ιζ', 2 σελ. 161,41) «τῶν δὲ φωλούντων ἔνιοι τὸ καλούμενον γῆρας ἐκδύνουσιν» καὶ (46) «ἐκδύνει δὲ τὸ γῆρας ὅσων τὸ δέρμα μαλακόν» καὶ (50) «ἐκδύνουσι γὰρ καὶ τοῦ ἔαρος» καὶ (σελ. 162.1) «ἐκδύνουσι δὲ καὶ οἱ ἔχεις τὸ γῆρας» καὶ (4) «ὅταν δ' ἄρχωνται ἐκδύνειν οἱ ὄφεις» καὶ (12) «τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τῶν ἐντόμων ἐκδύνει τὸ γῆρας ὅσα ἐκδύνει» καὶ (28) «ἐκδύνουσι δὲ καὶ οἱ καρκίνοι τὸ γῆρας» καὶ (35) «ἔτι δὲ ποῖα καὶ πότε ἐκδύνει τὸ γῆρας εἴρηται» καὶ Θ', λζ', 12 (σελ. 193. 31) «ἂν δὲ φοϐηθῇ, καταδύνει». περὶ Ψυχ. Α', ϐ', 3 (σελ. 433,36) «διὰ τὸ μάλιστα διὰ παντὸς δύνασθαι διαδύνειν τοὺς τοιούτους ῥυσμούς». Μετεωρ. Β', ϐ', 23 (σελ. 578,18) «ἀλλὰ κἂν ἀφανισθῇ πάλιν ἀναδύνουσιν» καὶ γ', 37 (σελ. 582,14) «ἐν μὲν τοῖς ποταμοῖς ὀλίγον καταδύνειν» καὶ ε', 4 (σελ. 586,14) «καὶ δύνων καὶ ἐπιτέλλων» καὶ Γ', ϐ', 3 (σελ. 600,21) «δύνοντος μὲν καὶ ἀνατέλλοντος κτέ» καὶ 9 (σελ. 601,6) «ἀνατελλούσης ἢ δυνούσης» καὶ δ', 4 (σελ. 602,48) «οἷον καὶ ἥλιος καὶ ἄστρα ἀνίσχοντα καὶ δύνοντα μᾶλλον ἢ μεσουρα-

νοῦντα». Πρβ. καὶ Ψευδαριστ, περὶ Χρωμ. Α', 3 (σελ. 643, 28. Θεόφρ. σελ. 874 Συνειδ.) «ὅταν ᾖ μὴ παντελῶς διαδῦνον τὸ φῶς». Ἐν τοῖς Δειπνοσοφισταῖς τοῦ Ἀθηναίου λέγεται σελ. 317, ς' «ὁ δὲ ναυτίλος καλούμενός φησιν Ἀριστοτέλης πολύπους μὲν οὐκ ἔστιν, ἐμφερὴς δὲ κατὰ τὰς πλεκτάνας· ἔχει δὲ τὸ νῶτον ὀστρακόδερμον, ἀναδύνει δὲ ἐκ τοῦ βυθοῦ ἐφ' ἑαυτὸν ἔχων τὸ ὄστρακον, ἵνα μὴ τὴν θάλατταν ἕλκῃ».

Θεόφρ. σελ. 149 Συνειδ. «ἐν δὲ τῷ Εὐφράτῃ τὴν κωδύαν φασὶ καὶ τὰ ἄνθη δύνειν» καὶ σελ. 288 «τῇ ὑστεραίᾳ πρὸ ἡλίου δύνοντος» καὶ σελ. 319 «μηδὲν πείσεσθαι πρὸ ἡλίου δύνοντος» καὶ σελ. 673 «ὅτι διαδύνων πλανᾷ τὰ ἄλλα καὶ ὑγραίνει» καὶ σελ. 732 «τὰ δ' ἐκκρίματα μάλιστα διαδύνει» καὶ σελ. 763 «ἔνια δὲ καὶ δύνοντος τοῦ ἡλίου πνεῖν οὐδὲν κωλύει» καὶ σελ. 779 «ὁ δ' Ὠρίων ἀνατέλλει μὲν ἐν ἀρχῇ ὀπώρας, δύνει δ' ἐν ἀρχῇ χειμῶνος» καὶ «χαλεπὸς δὲ λέγεται καὶ δύνων καὶ ἀνατέλλων εἶναι» καὶ σελ. 785 «σημαίνει τὸ ἐπιφοινῖσσον καὶ δύνοντος» καὶ «ἐὰν δύνῃ χειμῶνος ἢ ἔαρος» καὶ «ἐὰν ἀκτῖνες ἀθρόαι ἀνίσχωσιν ἀνιόντος ἢ δύνοντος» καὶ σελ. 798 «καὶ ἐὰν δύνων χειμῶνος ὠχρὸς ᾖ, εὐδίαν σημαίνει». Παρατηρητέον δ' ὅτι κεῖται παρὰ τῷ Θεοφράστῳ σελ. 782 «τὰ μὲν οὖν ἐπὶ τοῖς ἄστροις δυομένοις καὶ ἀνατέλλουσιν ἐκ τῶν ἀστρονομικῶν δεῖ λαμβάνειν. Εἰσὶ δὲ δύσεις διτταί· οἵ τε γὰρ ἀφανισμοὶ δύσεις εἰσί· τοῦτο δ' ἐστίν, ὅταν ἅμα συνδύνῃ τῷ ἡλίῳ τὸ ἄστρον καὶ ὅταν ἀνατέλλοντος δύνῃ». Κακῶς εἶνε γεγραμμένον σελ. 673 «διὰ γὰρ τὴν δριμύτητα ταχὺ καὶ πάντῃ διαδύνεσθαι» ἀντὶ τοῦ διαδύεσθαι. Πρβ. σελ. 712 «ἡ δ' ὑγρότης καὶ θερμὴ καὶ ψυχρὰ οὖσα διαδύεται» καὶ σελ. 714 «ὅτι διαδύεται λεπτότερον ὂν πρὸς τὴν ἀρχήν» καὶ σελ. 722 «διὰ τὸ πάντῃ διαδύεσθαι» καὶ σελ. 749 «εἴπερ ἐπικρατεῖ καὶ διαδύεται πανταχοῦ» καὶ σελ. 807 «βιάζεται διαδυόμενον πρὸς τὰς φλέβας»· ἔτι δὲ σελ. 719 «ἐγκαταδύεται γὰρ ὁ καπνός» καὶ «εἰσδύεται πόρρω» καὶ σελ. 726 «τῷ παρεισδύεσθαι μάλιστα εἰς τὴν ἀρχήν» καὶ σελ. 730 «τῇ πυκνότητι καταδυόμενος» καὶ σελ. 731 «ὅπως εἰσδυόμενον διαχέῃ» καὶ σελ. 794 «εἰσιὼν καὶ εἰσδυόμενος εἰς ὀπάς» καὶ σελ. 830 «διὰ τὴν ἀναξηρασίαν καταδύονται». Οὐκ ἀγνοητέον δ' ὅτι ἐν τῷ προμνημονευθέντι χωρίῳ τοῦ Θεοφράστου πρὸς τῇ ἡμαρτημένῃ γραφῇ

διαδύνεσθαι φέρεται καὶ ἡ ὑγιῶς ἔχουσα διαδύεσθαι, ὡς ἐδήλωσεν ὁ Σνειδῆρος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Θεοφράστου Τόμ. Ε'. σελ. 143. Ἄξιον δὲ σημειώσεως εἶνε ὅτι ἀπαντᾷ παρὰ τῷ Θεοφράστῳ κατὰ μὲν τὴν Σνειδήρειον ἔκδοσιν σελ. 476 «ἄμφω γὰρ διαδύονται μᾶλλον», κατὰ δὲ τὴν Οὐϊμήρειον Τόμ. Β', σελ. 117 «ἄμφω γὰρ διαδύνεται μᾶλλον», ὅπερ βάρβαρον καὶ ἀπόβλητον.

Πολύβ. σελ. 468,5 Οὐλσχ. «αὐτοὶ δ' ὑφ' αὐτῶν βαπτιζόμενοι καὶ καταδύνοντες ἐν τοῖς τέλμασιν ἄχρηστοι μὲν ἦσαν ἅπαντες κτέ.»

Φιλόδημ. περὶ Ὀργ. σελ 144 Κομπ. «εἴ γε καὶ συγκαταδύνειν προαιρεῖται». Ὁ Κόβητος γράφει ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1878, σελ. 385. «Vides συγκαταδύνειν idem esse qnod συναπολέσθαι, *una perire*. Saepe enim δύνειν (δύεσθαι) et καταδύνειν de morientibus dicitur, ut *occidere* Latine. Lepide Timon de sene amatore dixit :

ἡνίκ' ἐχρῆν δύνειν νῦν ἄρχεται ἡδύνεσθαι».

Διονύσ. Ἁλικαρν. Ῥωμ. Ἀρχαιολ. Τόμ. Δ', σελ. 205 Κισλ. «ὑποδύνοντες ὑπὸ τοὺς βραχίονας καὶ τοὺς θυρεούς».

Παλαίφατ. περὶ Ἀπίστ. Ι (Μυθογρ. Οὐεστερμ. σελ. 279,14) «ἔλεγον οὖν οἱ ἄνθρωποι ὅτι Λυγκεὺς καὶ τὰ ὑπὸ γῆν ὁρᾷ καὶ καταδύνων ἀργύριον ἀναφέρειν». Τὸ χωρίον τοῦ Παλαιφάτου μνημονεύεται καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοφάνη Σχολίοις σελ. 336,50 Διδ. Εἰκάζει δ' ὁ Βλαϋδέσιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀριστοφάνους Πλούτου σελ. 175 ὑπὸ γῆΣ, ὅπερ ἥκιστα ἡμῖν ἀναγκαῖον φαίνεται».

Ἐπίκτ. Ἀποσπ. ΛϚ' (Τόμ. Γ', σελ 78 Schw.) «ἔπειτα προκαλεῖται τοὺς μὲν ἡ δρόσος καὶ ἐπὶ ταύτῃ ἐκδύνουσι».

Πλούτ. Κοριολ. ΚϚ' «πρὸ ἡλίου δύνοντος» καὶ Ἠθικ. σελ. 599, Β' «καθάπερ ἀκόλυμβοι πνιγομένοις ἐπιχειροῦντες βοηθεῖν περιπλεκόμενοι καὶ συγκαταδύνοντες». Πρβ. καὶ Ψευδοπλούτ. Ἠθικ. σελ. 203, Ε' «ὅτι καὶ τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα πλείονες ἢ δύνοντα προσκυνοῦσιν».

Διόδ. Σικελ. Γ', λε', 3 «καὶ ὑποδῦνον ὑπὸ τὴν κοιλίαν ἀναρρήττει τῷ κέρατι καθάπερ ξίφει τὴν σάρκα».

Στράβ. σελ. 880,25 Μειν. «ὥστε καὶ μέχρι τοῦ στομίου πλησιάζειν καὶ ἐγκύπτειν καὶ καταδύνειν» καὶ σελ. 981,25 «λάθρᾳ κατα-

βαίνοντες ὑποδύνουσιν ἕκαστος τῇ γαστρὶ τοῦ οἰκείου ὀχήματος· ὁρμώμενος δ' ἐνθένδε ὑποδύνει τῷ ἀγρίῳ καὶ σύμποδα ποιεῖ» καὶ σελ. 1081,16 «ὑποδῦνον τῇ προτομῇ καὶ ἀνακεῖρον τὴν γαστέρα» καὶ σελ. 1115,18 «ἐνδύνοντες εἰς τὸ πύκνωμα τῶν κυάμων».

Αἰλιαν περὶ Ζῴ. ΙΑ', 22 «δειυπνίζεται κρουσθεὶς πρὸς τὸ δάπεδον, εἶτα ἀναδύνει» καὶ Ποικίλ. Ἱστορ. Δ', 22 «οἱ πάλαι Ἀθηναῖοι ἁλουργῆ μὲν ἠμπείχοντο ἱμάτια, ποικίλους δὲ ἐνέδυνον χιτῶνας». Πρβ. Ἡρακλείδ. Ποντ. παρ' Ἀθην. σελ. 512, Β' «ἁλουργῆ μὲν γὰρ ἠμπίσχοντο ἱμάτια, ποικίλους δ' ὑπέδυνον χιτῶνας». Περὶ τοῦ φερομένου παρὰ τῷ Αἰλιανῷ περὶ Ζῴ. Ϛ', 5 «οἱ ἔλαφοι τὰ κέρατα ἀποβαλόντες ἐσδύνονται παρελθόντες ἐς τὰς λόχμας» ποιεῖται ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1884, σελ. 437 τὴν παρατήρησιν τήνδε· «Barbarum est εἰσδύΝονται. Ionicum est εἰσδύνουσι, Atticum εἰσδύονται, quod reponendum». Οὐκ ἀγνοητέον δ' ὅτι εἶνε γεγοαμμένον εἰσδύονται ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους τῶν Ἀριστοτ. περὶ Ζῴ. Ἐπιτ. Β', 493 (Συμπληρ. Ἀριστ. Τόμ. Α', α', σελ. 128,6) «τὰ κέρατα ἀποβαλόντες ἔλαφοι εἰσδύονται λόχμας».

Ἀππιαν. σελ. 138,10 Μενδ. «οὔτ' ἐπιπλέοντας οὔτε ὑποδύνοντας εἴων λαθεῖν» καὶ σελ. 942,13 «κατέδυνον γὰρ οἱ μὲν ἐς φρέατα, οἱ δὲ ἐς τὰς ὑπονόμους τάφρους ἐπὶ τὰ ἀκάθαρτα» καὶ σελ. 1002,1 «δύνοντος ἄρτι τοῦ θεοῦ». Πρβ. σελ. 9, 13 «καὶ ὅρος ἐστὶν αὐτοῖς ὁ ὠκεανὸς ἀρχομένου τε καὶ δυομένου τοῦ θεοῦ» ἔτι δὲ σελ. 300, 13 «ἤδη δὲ τοῦ θεοῦ περὶ δείλην ἑσπέραν ὄντος» καὶ σελ. 1007,12 «κλίνοντος ἐς δείλην ἑσπέραν ἤδη τοῦ θεοῦ».

Ἀρτεμίδ. Ὀνειρ. σελ. 134, 15 Ἑρχ. «πρὸς λόγον δὲ τῶν εἰρημένων καὶ τὸν ἀπὸ μεσημβρίας ἢ ἄρκτου ἀνατέλλοντα ἢ εἰς μεσημβρίαν ἢ ἄρκτον δύνοντα κρίνειν χρή» καὶ σελ. 261, 19.

Ἀριστείδ. Τόμ. Α', σελ. 234, 1 Δινδ. «πρὸ ἡλίου δύνοντος».

Ἰώσηπ. Τόμ. Β', σελ. 266, 1 Νισ. «ἄχρι δύνοντος ἡλίου». Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν Τόμ. Γ', σελ. 111, 21 ἐξέδωκε μὲν ὁ Νίσιος «τὰ μέντοι στόμια τῶν σπηλαίων ὥστε ἕνα δι' αὐτῶν εἰσδῦναι καὶ μὴ πλείους βραχύτερα ἤνοιξεν», ἐσημειώσατο δὲ «εἰσδῦναι: εἰσιέναι FVL εἰσδύνειν WE». Ἡμεῖς ἄνευ τινὸς ἐνδοιασμοῦ προκρίνομεν τὸν ἐνεστῶτα εἰσδύνειν τοῦ ἀορίστου εἰσδῦναι. Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν τῷ περὶ τοῦ Ἰουδ. Πολ. βιβλ. Α', 24 κατὰ μὲν τὴν ἔκδοσιν τοῦ

Δινδορφίου (Τόμ. Β', σελ. 58, 10) καὶ τὴν τοῦ Βεκκήρου (Τόμ. Ε', σελ. 90, 4) φέρεται «πλείους δὲ τῶν φίλων παρεδύνοντο κατάσκοποι», κατὰ δὲ τὴν τοῦ Νισίου (Τόμ. ϛ', σελ. 107, 2) καὶ τὴν τοῦ Ναβήρου (Τόμ. Ε', σελ. 97, 15) «πλείους δὲ τῶν φίλων παρεδύοντο κατάσκοποι».

Ἥρων Ἀλεξ. Τόμ. Α', σελ. 6, 22 (1899) «διόπερ μὴ προκατεισδύνοντα ἐντὸς καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων σωμάτων οὐδὲ δέχεται θερμότητα» καὶ σελ. 342, 13 «ἵνα μή τε οἱ τροχοὶ αὐτοῦ καταδύνωσι πιεζόμενοι μήτε ἐμποδίζωνται ὑπὸ τραχύτητός τινος».

Ἀθήν. σελ. 19, Δ' «ἐποίησε δ' οὗτος (ὁ Ματρέας δηλονότι) καὶ παρὰ τὰς Ἀριστοτέλους ἀπορίας καὶ ἀνεγίνωσκε δημοσίᾳ διὰ τί ὁ ἥλιος δύνει μὲν κολυμβᾷ δ' οὔ» καὶ σελ. 93, ϛ' «τοῦ δὲ χειμῶνος εἰς τὰς ἐμβυθίους θαλάμας δύνειν εἰώθασιν αἱ πῖναι» καὶ σελ. 148, Δ' «ἀλλὰ καὶ τὴν Διονυσιακὴν πᾶσαν ἐνδύνων στολὴν προήει καὶ οὕτως ἐσκευασμένος ἐδίκαζεν» καὶ σελ. 191, ϛ' «καὶ νῦν δὴ νόμος ἐκ θυσιῶν τινων πρὸ ἡλίου δύνοντος ἀπιέναι». Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν σελ. 214, Δ' ἀντὶ τοῦ «ἐκήρυσσέ τε δύνοντος τοῦ ἡλίου πάντας οἰκουρεῖν καὶ μετὰ λυχνοφόρου μηδένα φοιτᾶν» ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Γ. Δινδορφίου δύντος, ὃ ἐγένετο ἀποδεκτὸν τῷ τε Μεινεκίῳ καὶ τῷ Καιβελίῳ.

Δί. Κάσσ. Τόμ. Δ', σελ. 48 Δινδ. καὶ τὸ προσωπεῖον ὑποδύνων ἀπέβαλλε τὸ τῆς ἡγεμονίας ἀξίωμα» καὶ σελ. 209 «ἐνέδυνε δέ, πρὶν μὲν ἐς τὸ θέατρον ἐσιέναι, χιτῶνα χειριδωτὸν κτέ.» καὶ σελ. 305 «ὥστε καὶ τοὺς χειριδωτοὺς χιτῶνας ἐς θώρακος τρόπον τινὰ εἶδος πεποιημένους ἐνδύνειν» καὶ σελ. 306 «καὶ αὐτός τε συνεχέστατα αὐτὴν ἐνέδυνεν».

Σέξτ. Ἐμπειρ. σελ. 254, 27 «εἰς βάθος δ' οὐκ ἐνδύνει.

Ψευδαρρ. Περίπλ. Ἐρυθρ. Θαλ. ΛΒ' (Γεωργ. Ἑλλ. Μικρ. Τόμ. Α', σελ. 282, 5 Μυλλ.) «ἐπὶ βάθος ἐνδύνων εἰς τὴν ἤπειρον» καὶ ΜΒ' (σελ. 290, 15) «εἰς αὐτὸν ἐνδύνων τὸν βορέαν».

Ὀρειβάσ. Τόμ. Α', σελ. 133 Δαρ. (ἐκ τῶν Ξενοκρ. περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ἐνύδρ. τροφ.) «ὁ δὲ ποτάμιος καταψύχροις ὕδασιν ὑποδύνων ἐκ τῆς θαλάττης εὔστομος».

Πάππ. Ἀλεξ. σελ. 428, 10 Οὔλσχ. «μήτε ἀνατέλλειν μήτε δύνειν» καὶ 15 «πάντα τὰ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς σφαίρας σημεῖα

καὶ δύνει καὶ ἀνατέλλει» καὶ σελ. 522, 4 «οὔτε γὰρ ἀνατέλλει τι ἐκεῖ οὔτε δύνει» καὶ 7 «τὰ ἅμα ἀνατέλλοντα σημεῖα ἅμα καὶ δύνει, καὶ τὰ ἅμα δύνοντα ἅμα καὶ ἀνατέλλει» καὶ 12 «τὰ ἅμα ἀνατέλλοντα ἅμα καὶ δύνει». Πρβ. καὶ σελ. 532, 8 καὶ 21 καὶ σελ. 534, 11 καὶ 24 καὶ 30 καὶ σελ. 536, 2 καὶ 10 καὶ 22 καὶ 33 καὶ σελ. 538, 2 καὶ σελ. 546, 7 καὶ σελ. 548, 12 καὶ σελ. 600, 1 καὶ 11 καὶ σελ. 602, 13 καὶ 16 καὶ σελ. 604, 1 καὶ 4 καὶ 5 καὶ 20 καὶ 23 καὶ σελ. 612, 10 καὶ σελ. 626, 12 καὶ 14 καὶ σελ. 628, 2 καὶ 10 καὶ σελ. 630, 12 καὶ 13 καὶ 16 καὶ σελ. 632,9. Ἔτι δὲ σελ. 628, 9 «προδύνει κατὰ τὸ Β'» καὶ σελ. 632, 11 «προδυνούσης τῆς ΚΣ».

Πρόκλ. Διάδ. εἰς τὸν Τίμ. Πλάτ. σελ. 79 Σνειδ. «ἵνα μὴ νοεραὶ μόνον ὦσι καὶ ἐφάπτωνται τῶν νοητῶν καὶ ἀναδύνωσι τῶν σωμάτων» καὶ σελ. 102, 10 «ὃ γὰρ ἡ φύσις ποιεῖ δύνουσα κατὰ τῶν σωμάτων κτέ» καὶ σελ. 134 «τὴν μὲν σειομένην καὶ δύνουσαν κατὰ γῆς» καὶ σελ, 357 «διὰ πάντων διαδῦνον τῶν ἄλλων στοιχείων». Πρβ. καὶ σελ. 383 καὶ σελ. 398 καὶ σελ. 433 καὶ σελ. 640 καὶ σελ. 641 καὶ σελ. 671 καὶ σελ. 726 καὶ σελ. 809 καὶ σελ. 827 καὶ σελ. 831 καὶ σελ. 843. Ὁ αὐτὸς εἰς Παρμεν. τοῦ Πλάτ. Τόμ. Ε', σελ. 54 Κουζ. «τῷ δύνειν κατὰ τῶν σωμάτων» καὶ σελ. 81 «οὗτοι γὰρ οἱ λόγοι δύνουσί πως ὡς σφραγῖδες κατ' αὐτῶν» καὶ σελ. 124, 3 «δύνουσαι καὶ αὐταὶ κατὰ τῶν σωμάτων» καὶ «ἐοικότος τῇ σφραγῖδι τῇ δυνούσῃ κατὰ τοῦ κηροῦ» καὶ σελ. 130 «κατὰ δὲ τὸν δακτύλιον αὐτὸν τὸν δύνοντα κατὰ τῶν ὄντων» καὶ Τόμ. Ϛ' σελ. 120, 9 «δύνουσι γὰρ κατὰ τῶν σωμάτων».

Ἀριστοφ. τῶν Ἀριστοτ. περὶ Ζῴ. Ἐπιτομ. Συμπληρ. Ἀριστοτ. Β' 402 (Τόμ. Α', α', σελ. 114, 26) «δι' ὧν πολλάκις εἰσδύνουσα μωρίαν τοῖς κυσὶ παρέχει τὴν πλάνην».

Σιμπλίκ. Ὑπομνήμ. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. Θ', σελ. 334,14 «ὡς τὸ ἀνατέλλειν καὶ δύνειν τὸν ἥλιον» καὶ σελ. 633, 15 «κατὰ τὸ ἀνατέλλειν ἢ δύνειν» καὶ Τόμ. ΙΑ', σελ. 147, 17 «ὡς καὶ τὸ ἐν ἤχοις ὀξὺ διεισδύνειν». Πρβ. καὶ Ἐξήγ. εἰς Ἐπικτ. Ἐγχειρ. σελ. 34, 12 Διδ. «καὶ πνῖγον τοὺς καταδύνοντας εἰς αὐτήν».

Ἀλέξ. Ἀφροδισ. Ὑπομν. εἰς τὰ μετὰ τὰ φυσ. Ἀριστ. σελ. 666,

11 Βον. «τὸν ἥλιον δύνειν καὶ πάλιν ἀνατέλλειν» καὶ 12 «τὸν ἥλιον ἀνατέλλειν καὶ δύνειν».

Σοφον. Ὑπομνήμ. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. ΚΓ', α', σελ. 79, 31 «ἔνθεν ἀνατέλλων ἢ δύνων ὁ ἥλιος ἀνεμποδίστως ὁρᾶται» καὶ σελ. 80, 14 «ὅταν μὴ παντελῶς διαδῦνον τὸ φῶς ἔχωσι».

Πορφύρ. περὶ Ἀποχ. Ἐμψ. Γ', 11 (σελ. 201, 9 Ναυκ.) «διὰ τὸ μὴ εἰσδύνειν αὐτῶν εἰς τὸν λογισμὸν δύνασθαι» καὶ Ὁμηρ. Ζητ. εἰς Ἰλ. σελ. 151, 15 Σραδ. «καταδύνοντος ἡλίου» καὶ σελ. 152, 8 «ἡλίου καταδύνοντος» καὶ σελ. 224, 18 «ἀναγκάζειν αὐτὸν δύνειν» καὶ σελ. 226, 2 «τὰ ἐν τῷ ἀρκτικῷ μὴ δύνειν».

Ἡλιόδ. Αἰθιοπ. Α', κζ' «ἀλλ' αὐτός γ' ἔνδυνε καὶ τοὺς ἄλλους κέλευε». Τὴν γραφὴν ταύτην ἀποκατέστησεν ὁ Ἰρσχίγιος ἐξ ἀντιγράφων ἀντὶ τῆς πλημμελῶς ἐχούσης «ἀλλ' αὐτός γ' ἔνδυναι». Ἀναγνωστέον δ' ἴσως «αὐτός Τ' ἔνδυνε καὶ τοὺς ἄλλους κέλευε». Ὁ Κοραῆς γράφει ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἡλιοδώρου Τόμ. Β', σελ. 47. Ἔτρεψα τὸν σόλοικον, Γε εἰς τόν, Τε· δῆλον δὲ τοῦτο καὶ ἐκ τῶν Ὁμήρου (Ἰλιάδ. Β, 191), ἀλλ' αὐτός τε κάθησο, καὶ ἄλλους ἵδρυε λαούς. καὶ (Ἰλ. Ο, 471), μάρναό τε Τρώεσσι, καὶ ἄλλους ὄρνυθι λαούς· ἃ προφανῶς ἐνταῦθα παρῳδεῖ Ἡλιόδωρος.

Θεμίστ. Λόγ. σελ. 219,21 Δινδ. «μετένδυνε οὖν ἤδη — τὴν λευκὴν ἐσθῆτα ἐπὶ λευκῇ βασιλείᾳ καὶ λευκαῖς ἡμέραις». Ἀπαντᾷ δὲ παρὰ τῷ Θεμιστίῳ καὶ τὸ ἐνδύνεται σελ. 311,32 «μόνον γὰρ δὴ τοῦτο φαρμάκων ἐρρωμενέστερόν τε ἅπτεταί τε καὶ ἐνδύνεται»· ἀποφαίνεται δὲ περὶ αὐτοῦ ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1862, σελ. 423 «post pauca pro barbaro ἐνδύνεται emenda ἐνδύεται».

Ἀντίγ. Καρύστ. 171 (Παραδοξγρ. Οὐεστερμ. σελ. 101,6) «καὶ εἰς ὕδωρ ἐμβληθείσας οὔτε καταδύνειν οὔτε κατατήκεσθαι».

Πτολεμ. Γεωγραφ. Ὑφηγ. Τόμ. Α', σελ. 17,12 Διδ. «πάντα τὰ ἄστρα δύνει καὶ ἀνατέλλει» καὶ σελ. 18,13 «ἀστέρας πάντας ἀνατέλλειν ἢ δύνειν».

Παρθέν. περὶ Ἐρωτ. Παθ. Ι (Ἐρωτ. Συγγρ. Τόμ. Α. σελ. 15 ἀρχ) «κρύφα τῶν θεραπαινίδων εἰς τὴν ὕλην καταδύνει».

Στοβ. Ἐκλογ. Τόμ. Α', σελ. 110,6 Μειν. «ἄς ὁρᾷς μήτε [δυ]νούσας μήτε ἀνατελλούσας» καὶ σελ. 131,19 «μηδαμοῦ μὲν [δυ]νούσης μηδὲ ἀνατελλούσης» καὶ σελ. 132,14 «μήτε ἀνατελ-

λόντων μήτε δυνόντων» καὶ σελ. 160,16 «οἱ δὲ καὶ ἐπικαταδύνοντες τῷ ἡλίῳ» καὶ σελ. 278,14 «ἡ δὲ κατ' ἀνάγκην εἰσδύνειν ποιεῖ αὐτὴν αὐτοκίνητον εἰς τὸ ὀργανικὸν σῶμα» καὶ Τόμ. Β', σελ. 50,1 «ὀδύνην δὲ λύπην εἰσδύνουσαν καὶ καθικνουμένην». Πρβ. καὶ Τόμ. Α', σελ. 350,30 καὶ Τόμ. Β', σελ. ρμη'.

Παλ. Διαθ. Παροιμ. ΙΑ', 8 (Τόμ. Β', σελ. 212 Διδ.) «δίκαιος ἐκ θήρας ἐκδύνει».

Καιν. Διαθ. Ἐπιστ. Β' πρὸς Τιμόθ. γ', 6 (σελ. 632 Κοβ) «ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκίας».

Ὠριγέν. Τόμ. Γ', σελ. 186 «εἴ τινι ἔδυνεν ὁ ἥλιος» καὶ Τόμ. ΙΓ', σελ. 96 «οἱ ἡμέτεροι ὀφθαλμοὶ εἰς διεξόδους ὑδάτων καταδύνουσι τὰ τοῦ βίου πράγματα ἄστατα». Πρβ. καὶ Φιλοσοφ. σελ. 122 Γρ. «ἁπάντων γὰρ δυνόντων τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ἀστέρων μόνος οὗτος ὁ πόλος οὐδέποτε δύνει».

Θεοδώρητ. Τόμ. Β', σελ. 1053 «εἰς δὲ τὸ βάθος καταδύνειν». Φέρεται δὲ καὶ γραφὴ πλημμελὴς καταδύειν.

Ἐπιφάν. Τόμ. Γ', σελ. 532,11 Δινδ. «προφάσει γὰρ δικαίου ἀεὶ ὑπεισδύνων τὴν διάνοιαν ὁ διάβολος κτέ».

Σωζομεν. Ἐκκλησ. Ἱστορ. σελ. 122 Οὔσσ. «εἰς τὸν παρακείμεμενον ποταμὸν ἔδυνεν».

Θέων Σμυρν. σελ. 121,26 Τευβν. «ἀνατέλλοντα καὶ δύνοντα» καὶ σελ. 130,9 «ἀνατέλλων τε καὶ δύνων» καὶ σελ. 136,16 «ἑῴα κρύπτεται καὶ δύνει» καὶ σελ. 137, 12 «ἡλίου δύνοντος «καὶ 20 «ἐπειδάν, ἡλίου ἀνατέλλοντος, τὸ κατὰ διάμετρον ἄστρον ἀντικαταδύνῃ» καὶ σελ. 154,9 «οὔτ' ἀνατέλλων οὔτε δύνων» καὶ σελ. 159,8 «οὔτε δύνων οὔτε ἀνατέλλων φανήσεται». Πρβ. καὶ Θησ Στεφ. λ. ἐπιδύνω.

Ἰω. Λυδ. σελ. 103,15 Τευβν. «τῆς πρὸς δύνοντα ἥλιον Εὐρώπης» καὶ σελ. 111,14 «ἕως δύνοντος ἡλίου». Πρβ. καὶ Ψευδογέμ. σελ. 176,4 «ἑῷος δύνει» καὶ 13 «ἀετὸς ἑῷος δύνει» καὶ 14 καὶ 21 καὶ 23 καὶ σελ. 178,3 καὶ 20 καὶ σελ. 179,3 καὶ σελ. 180,22 καὶ σελ. 181,4 καὶ 7 κτλ. Βάρβαρον εἶνε τὸ ἐν σελ 180, 18 ἁπαντῶν «ἐν δὲ τῇ κζ' Εὐκτήμονι ὑάδες δύνονται». Κεῖται δὲ καὶ παρὰ τῷ Πτολεμαίῳ Φάσ. Ἀπλαν. Ἀστέρ. σελ. 191,13 «συνανατέλλει καὶ συγκαταδύνει» καὶ σελ. 194,19 «ἅμα τῷ

ἡλίῳ δύνοντι» καὶ 19 «ὅταν ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνατέλλοντι ὁ ἀστὴρ δύνῃ» καὶ 27 «ὅταν πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου ὁ ἀστὴρ δύνων φαίνηται» κτλ. Πρβ. καὶ σελ. 264 καὶ σελ. 273.

Γεωπον. σελ. 14 Νικλ. «ἐὰν δὲ δίχα νέφους ὁ ἥλιος δύνῃ κτέ» καὶ σελ. 41 «οἰστὸς δύνει» καὶ σελ. 42 «πλειάδες ἅμα ἡλίου ἀνατολῇ δύνουσι» καὶ «πλειάδες ἑῷαι δύνουσι» καὶ «κύων ἑῷος δύνει» καὶ σελ. 63 «δυνούσης τῆς λύρας» καὶ «ἄρχεται δὲ δύνειν ἡ λύρα» καὶ σελ. 64 «τελείως δὲ δύνει τῇ πρώτῃ νόννων (γρ. νοννῶν) Φεβρουαρίων» καὶ σελ. 77 «δύνοντος ἡλίου» καὶ σελ. 112 καὶ σελ. 250 «δύνοντος τοῦ ἡλίου» καὶ σελ. 676 «ἡλίου δύνοντος» καὶ σελ. 759 «ὁ ἀὴρ εἰσδύνων οὐκ ἐᾷ τὴν σύμφυσιν» καὶ σελ. 969 «ἔνθα πλησθεῖσαι ψύλλαι καταδύνουσιν».

Μῦθ. Αἰσώπ. 291 (σελ. 142 Ἅλμ). «οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες ῥᾳδίως εἰσέδυνον» καὶ 306 (σελ. 150) «καὶ ἡ μὲν αἴθυια ἀπ' ἐκείνου τὸ πλοῖον ζητοῦσα ἐπὶ τοῦ βυθοῦ δύνει, οἰομένη ποτὲ εὑρήσειν» Ὁ Ἅλμιος εἴκασε «κατὰ τοῦ βυθοῦ. Δύναταί μέν τις νὰ ὑπερμαχήσῃ τῆς παραδεδομένης γραφῆς, ἀλλ' εὐλογώτερον ἴσως εἶνε ν' ἀναγνωσθῇ «ἐπὶ τὸν βυθὸν δύνει».

Ὡραπόλλ. σελ. 13 Λεεμ. «δύνειν μέλλοντος τοῦ ἡλίου».

Φώτ. Ἐπιστ. σελ. 161 Βαλ. «αἱ ἀλώπεκες πάλιν τῶν φωλεῶν ὑπεκδύνουσαι» καὶ σελ. 246 «τινὲς δὲ τὸν ὅμοιον τρόπον ἐπιχειρήσασαι παρεισδύνειν» καὶ Λόγ. καὶ Ὁμιλ. Τόμ. Β', σελ. 150 Ἀριστ. «ταῦτα γὰρ ἐν τῇ ψυχῇ διεισδύνοντα κτέ.»

Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 1111,44 «ἀντεισδύνει εἰς τοὺς πόρους» καὶ σελ. 1271,36 «ὅταν μὲν γάρ, φασίν, ἡλίῳ προηγουμένῳ καὶ δύνοντι ἐπικαταδύνῃ, ἕσπερος λέγεται» καὶ σελ. 1653,50 «δύνοντος καὶ αὐτοῦ ἡλίου δίκην» καὶ σελ. 1705,39 «ἀναδύνων γὰρ κάτωθεν Ἥλιος» καὶ σελ. 1716,47 «παρὰ τὸ εἰς χάος ῥᾷον ὑποδύνειν» καὶ σελ. 1787, 22 «ὅτι δὲ τὸ τρέπεσθαι καὶ ἐπὶ τοῦ δύνειν κεῖται δηλοῖ κτέ» καὶ σελ. 1835,59 «εἰ καὶ ἄλλως ἐκ τοῦ δύω κατὰ πλεονασμὸν γίνεται δύνη καὶ ὀδύνη ἡ κατὰ βάθος δύνουσα» καὶ Παρεκβ. εἰς Διονύσ. Περιηγ. σελ. 252,30 Διδ. «εἶτα συγκαταδῦνον ποιεῖ τὴν ἄμπωτιν».

Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 675, 51 (Εὐδοκ. Ἰων. σελ. 565, 23 Φλαχ.) «δύνουσαι μὲν γὰρ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐνιαυτοῦ δηλοῦσιν».

Σουίδ. σελ. 420 λ. ἐρίπναι, «δι' ὧν αἱ μεγάλαι πνοαὶ ἐκδύνουσιν».

Ἡσύχ. «Δύσκεν: ἔδυνεν, ὑπεισήρχετο».

Νικήτ. Χωνιάτ. σελ. 596,1 Βόνν. «εἴπερ κατὰ τοὺς Διοσκόρους συνέθεντο δύνειν τε καὶ φαίνειν ἑτερημέρως τῷ τῆς βασιλείας στερεώματι».

Νικηφ. Γρηγ. Τόμ. Γ', σελ. 517, 22 «ὅθεν ζέφυρός τε ἀναρρήγνυται καὶ ὅποι δύνων πορεύεται ἥλιος».

Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Α', σελ. 231, 23 «ὁ δὲ ὑπὸ δέους εἰς τὴν θάλασσαν καταδύνει» καὶ Τόμ. Β', σελ. 170, 11 «ἢ ἐπεὶ ἀνατελλουσῶν αὐτῶν καὶ δυνουσῶν ὕει ὁ Ζεύς».

Σχολ. Αἰσχύλ. σελ. 443, 7 Διν δ. «ὅταν γὰρ δύνῃ ὁ ἥλιος, ἐκλείπει» καὶ σελ. 454,1 «ὁπηνίκα δύνῃ ὁ ἥλιος».

Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Α', σελ. 366,10 Schw. «τὰ δὲ ὄπισθεν μετὰ τῶν δυνόντων ἄστρων μύοντα» καὶ Τόμ. Β', σελ. 29,10 «ἔτι δὲ καὶ ἐν κατεσκεπασμένοις οἴκοις μὴ εἰσδῦνον τὸ φῶς δεικνύει ὅτι οὐκ ἔστιν ἀσώματον».

Σχολ. Ἀριστοφ. σελ. 105,28 Διδ. «καὶ καταδύνουσιν ὑπὸ τῆς γῆς» καὶ σελ. 140,13 «οἱ γὰρ πῶλοι ὑποδύνουσι τὰς μητέρας καὶ θηλάζουσιν».

Σχολ. Ἀράτ. σελ. 68,31 Βεκκ. «ὅτι ἡ Κασσιέπεια ἐπανατέλλει τῷ Κηφεῖ καὶ ἐπικαταδύνει» καὶ σελ. 102,35 «οὐκ ἀμαυρὰ οὐδὲ ἄσημα ἄστρα συνανατέλλει αὐτῷ καὶ ἀντικαταδύνει» καὶ 39 «ἀντικαταδύνειν δέ φησι τὸν Ὀφιοῦχον ἀπὸ ποδῶν μέχρι ὤμων» καὶ σελ. 110,21 «ὥστε προανατέλλειν τε ἀεὶ τὸν Λαγωὸν καὶ προκαταδύνειν» καὶ σελ. 127,40 «καταδύνοντος αὐτοῦ» (Πρβ. καὶ *Philol. Untersuch.* 1892, σελ. 46 καὶ σελ. 54 καὶ σελ. 73 καὶ σελ. 92 καὶ σελ. 106 καὶ σελ. 109 καὶ σελ. 111 καὶ σελ. 113). Πολλάκις δ' ἐν τοῖς σχολίοις τούτοις ἀπαντᾷ τὸ ἁπλοῦν ῥῆμα δύνειν. Ἐν σελ. 102,33 φέρεται» μέλλων διεξέρχεσθαι τὸν περὶ ἀνατολῶν καὶ δύσεων λόγον καὶ συνανατελλόντων καὶ συγκαταδυόντων τὴν ἀρχὴν ἀπὸ Καρκίνου ποιεῖται», ὃ μετατυπωτέον ἴσως εἰς τὸ συγκαταδυνόντων. Περὶ τοῦ ἐν σελ. 104,37 «ὀψὲ δύοντος» καὶ 40 «ὀψὲ δύοντι» θὰ ῥηθῶσι τὰ δέοντα ἐν ἑτέρῳ τόπῳ.

Φέρεται δὲ καὶ ἐν ἐπιγραφῇ τῶν μεταγενεστέρων χρόνων «ὡς μέ-

χρι γονάτων καταδύνειν ἄνδρα» (Συλλογ. Ἐπιγρ. Ἑλλην. Τόμ. Γ', σελ. 512).

Τῆς μετοχῆς ἐκδύνων γίνεται μνεία ὑπὸ τοῦ Πολυδεύκους λέγοντος βιβλ. Ζ', 204 «ὑπτιάζων, κρύφασος, κάγχασος, τριχίας, ἐκδύνων». Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου κεῖται «Διαδύνειν: διαφυγεῖν». Παράδοξον ἡμῖν φαίνεται τὸ φερόμενον παρὰ τῷ Σουίδᾳ «Καταδύνοντα: κρύπτοντα»· μετατυπωτέον δ'ἴσως τὸ κρύπτοντα εἰς τὸ κρυπτόμενον. Ἀνεγνώσθη δὲ παρὰ τῷ Σουίδᾳ πλημμελῶς καὶ «Ἤλωκεν: ἐκράτησε» ἀντὶ τοῦ ἐκρατήθη (Ἴδε Πιέρσωνα εἰς Μοῖρ. σελ. 178).

Ἐν τοῖς εἰς Ἀπολλώνιον τὸν Ῥόδιον Σχολίοις σελ. 362,28 Κειλ. κεῖται «Δύπτοντες κεφαλάς: ἀντὶ τοῦ δύνοντες τὰς κεφαλάς. Παρατατικὸν δὲ εἴρηκεν ἀντὶ συντελικοῦ δύψαντες, ἐπὶ τῷ δύπτειν ἐπὶ κεφαλὴν κατενεχθέντες. Δύπτειν δέ ἐστι τὸ δύνειν, ὡς παρὰ Καλλιμάχῳ· δύπται δ' ἐξ ἁλὸς ἐρχόμενοι· πρότερος δὲ Ἀντίμαχος ἠύτε τις καύηξ δύνῃ ἐς ἁλμυρὸν πέλαγος». Οὐδεμία ἀμφιβολία ὑπάρχει ὅτι ὁ Ἀντίμαχος ἐχρήσατο κινήματι οὐχὶ τοῦ ῥήματος δύνειν ἀλλὰ τοῦ δύπτειν· πολλαὶ δ' ἀναγνώσεις τῆς ῥήσεως τοῦ Ἀντιμάχου ἐγένοντο ὑπὸ τῶν κριτικῶν, ὡς μανθάνομεν ἐξ ὧν διέλαβον ὅ τε Σνειδεβῖνος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Λειψάνων τοῦ Ἰβύκου σελ. 69 καὶ ὁ Ὄθ. Σνειδῆρος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Καλλιμαχείων Τόμ. Β', σελ. 428.

Μνημονεύομεν τὰ ὑπὸ τοῦ Κοβήτου γεγραμμένα ἐν *Nov. Lect.* σελ. 789 «Deinde notandum est pro δύομαι, ἐνδύομαι, ἐκδύομαι, εἰσδύομαι caeterisque compositis omnibus olim in *Ionia* usitatam fuisse formam δύνω. Perinde est *in Ionia* dicere δύεται ὁ ἥλιος et ὁ ἥλιος δύνει; ἐνεδύετο χιτῶνα vel ἐξεδύετο apud Homerum est ἔνδυνε χιτῶνα et ἔκδυνε χιτῶνα, καταδύνω Ionice idem est atque καταδύομαι, ὑποδύνω atque ὑποδύομαι, et sic in caeteris compositis ad unum omnibus, cuius rei apud Homerum, Herodotum, Hippocratem et omnes, qui Ionica dialecto utuntur, affatim est exemplorum. Attica dialectus eas formas penitus ignorat, sed Tragici lubenter usurpant et sequiores inde ab Aristotele cum multis aliis Ionicis δύνω quoque et composita receperunt. Hinc nemo mirabitur factum esse, ut e vulgi συνηθείᾳ nonnumquam in Atticorum scripta irrepserit, sed δύνω

cum vitio ambulat et Attice scientes non fallet. Sic apud Demosthenem p. 197,7. quod in omnibus libris est πρὸ ἡλίου δύνοντος vitiosum est. Athenienses dicebant πρὸ ἡλίου δύντος, quod optimus S servavit solus. Quod legitur in Aeschinis Timarchea § 12. in lege: κλειέτωσαν δὲ πρὸ ἡλίου δύνοντος, commenticia illa lex est, ut omnia quae praeter ipsa Oratoris verba apud Aeschinem leguntur. Xenophon Ionum consuetudinem in hac quoque re sequitur ἅμα ἡλίῳ δύνοντι scribens in Anab. II. ΙΙ. 13, et ἤδη ἡλίου δύνοντος ibid. II ΙΙ. 3, et ἅμα τῷ ἡλίῳ δύνοντι Hellen. I VI. 21. Caeteros omnes videbis constanter δυομένου et δυομένῳ in ea re scribentes. Δύνω praeter praesentis formam et imperfecti ἔδυνον alia tempora non habet: δύσεσθαι enim et δῦναι dicebant. Faex Graeculorum ἔδυνα et δύνας coepit dicere et κατέδυνα, καταδύνας, quae et ipsa subinde insinuarunt sese in antiquorum libros. Etiam δύνομαι hic illic conspicitur et παρεδύνοντο et κατεδύνοντο, foeda barbaries. Graeculis etiam — διδύσκω, ἐκδιδύσκω, ἀποδιδύσκω, usitata sunt, veteribus inaudita. Etiam — δυνέω finxit librariorum natio, quod in uno loco Herodoti conspicitur in libris praeter unum omnibus. III. 98: ὡς θώρηκα ἐνδυνέουσι: optime Dindorfius ἐνδύνουσι reposuit».

Παρατιθέμεθα δὲ καὶ ἃ ὁ μέγας κριτικὸς ἔγραψεν ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1862 σελ. 18 «Timaeus multum indignante Polybio ridiculam fabulam receperat in historiam, (τὸν Ἀλφειὸν) δύντα κατὰ γῆς τετρακισχιλίους σταδίους καὶ ὑπὸ τὸ Σικελικὸν ἐνεχθέντα πέλαγος ἀναδύειν ἐν ταῖς Συρακούσαις pag. 35,32. Barbarum est ἀναδύειν. Graeci dicebant δύομαι, εἰσδύομαι, ἐκδύομαι ἀναδύομαι, διαδύομαι, καταδύομαι, ὑποδύομαι aliaque, et in—δύω exeunt pauca quaedam *transitiva* ἐνδύω, ἀποδύω, ἐκδύω de *vestimentis*, quibus quem *induimus* vel *exuimus*, et καταδύω de *navibus*, quas in proelio *deprimebant*. Ἀναδύω autem nihil est nisi vitiosa et barbara forma. Quid igitur faciemus? Inserta una litterula scribendum ἀναδύνειν. Iones enim δύνω dicebant pro δύομαι, ἐνδύνω pro ἐνδύομαι, ἐκδύνω pro ἐκδύομαι et sic ἀναδύνω pro ἀναδύομαι. Sequiores omnes et in his Polybius formas Ionicas et Atticas pro-

miscue usurpare coeperunt, et Polybius ἀναδύνειν dixit quemadmodum V. 47, dixerat: βαπτιζόμενοι καὶ καταδύνοντες ἐν τοῖς τέλμασιν ἄχρηστοι ἦσαν. Sic in Batrachomyom. vs. 89 legitur: πολλάκι μὲν κατέδυνεν ἐφ' ὕδατι, πολλάκι δ' αὖτε λακτίζων ἀνέδυνεν, ubi ἐφ' ὕδατι mendosum est, quemadmodum et supra vs. 61: σκιρτῆσαι κατὰ γῆν καὶ ἐφ' ὕδατι σῶμα καλύψαι utrobique repone ἐν ὕδατι. Ludicri carminis auctor dixit κατέδυνεν ἐν ὕδατι, ut Polybius καταδύνοντες ἐν τοῖς τέλμασιν».

'Εν τῷ Μεγάλῳ 'Ετυμολογικῷ σελ. 358,26 κεῖται «ἡ χιτὼν ἀνάκωλος γυναικεῖος, ὃν ἔνδοθεν ἐπενδύονται». Πρβ. Εὐστάθιον Παρεκβ. εἰς 'Ομ. σελ. 976,14 «φησὶ γοῦν Παυσανίας ὅτι ἔγκυκλον περιπόρφυρον ἱμάτιον καὶ χιτὼν γυναικεῖος, ὃν ἔνδοθεν ἐνδύονται γυναῖκες». Εὑρέθη δὲ καὶ γραφὴ ἐπενδύΝονται, ὡς διδασκόμεθα ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ 'Εὔδῆνος γεγραμμένων ἐν *Leipz. Stud.* 1885, σελ. 257.

'Εν τῷ Λεξικῷ τοῦ 'Αρποκρατίωνος φέρεται σελ. 144,6 Δινδ. «Ζειρὰ ἤτοι Σειρά: ὥς τινες, ἣν ἔνδυμά τι ὃ ἐπενεδύοντο μετὰ τοὺς χιτῶνας ὥσπερ ἐφαπτίδας», ἐν δὲ τοῖς Βεκκήρου 'Ελλ. 'Ανεκδότοις σελ. 260,31 «Ζειρά: ζώνης εἶδος· ἢ ἔνδυμά τι, ὃ ἐπενεδύΝοντο μετὰ τοὺς χιτῶνας ὥσπερ ἐφεστρίδα, ὅπερ καὶ μᾶλλον». Πρβ. καὶ Σουΐδ. σελ. 459 Βεκκ. «ὃ ἐπενεδύοντο μετὰ τοὺς χιτῶνας» ("Ιδε καὶ Σχαιφῆρον εἰς Γρηγόρ. Κορ. σελ. 51).

'Εν τῷ περὶ 'Αρχαίης 'Ιητρικῆς συγγράμματι τοῦ 'Ιπποκράτους ἢ Ψευδιπποκράτους κεφ. ΚΖ' ἐξέδωκεν ὁ 'Ερμερίνσιος (Τόμ. Β', σελ. 27) «Νῦν δὲ οὐκ ἔλασσον ἁμάρτημα οὐδὲ ἧσσον λυμαίνεται τὸν ἄνθρωπον, ἢν ἐλάσσονα καὶ ἐνδεέστερα τῶν ἱκανῶν προσφέρηται· τὸ γὰρ τοῦ λιμοῦ μένος ἰσχυρῶς ἐνδύνεται ἐν τῇ φύσει τοῦ ἀνθρώπου καὶ γυιῶσαι καὶ ἀποκτεῖναι» καὶ ἐσημειώσατο «Vulgo τὸ γὰρ τοῦ λιμοῦ μέρος ἰσχυρῶς δύναται ἐν τῇ φ. κτλ. Sed ἰσχυρῶς δύναται ἐν τῇ φύσει γυιῶσαι nihili dictio est, tum vero μένος, non μέρος verum est». Σφόδρα ἡμεῖς ἀποδοκιμάζομεν τὴν γραφὴν ἐνδύνεται. 'Εν ῇ Τευβνηρείῳ ἐκδόσει τοῦ 'Ιπποκράτους Τόμ. Α', σελ. 9,12 ἀναινώσκεται «τὸ γὰρ τοῦ λιμοῦ μένος δύναται ἰσχυρῶς ἐν τῇ φύσει τοῦ νθρώπου καὶ γυιῶσαι καὶ ἀσθενέα ποιῆσαι καὶ ἀποκτεῖναι». 'Ορθῶς ὁ 'Ερμερίνσιος ἐξήλειψε τὸ καὶ ἀσθενέα ποιῆσαι ὡς παρέγ-

γραπτον ὄν. Τὸ βάρβαρον ῥῆμα ἀπαντᾷ καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἄρατον Σχολίοις σελ. 104,32 Βεκκ. «ἐμβραδύνει δὲ καὶ ἐγχρονίζει τῷ βουλυτῷ, ἤγουν τῇ δύσει, δῦνον πλέον τοῦ ἡμίσεος τῆς νυκτός, εἰς δύο αὐτῆς τεμνομένης, ὁπηνίκα, τοῦ ἡλίου δύνοντος, καὶ αὐτὸς δύνηται» καὶ σελ. 127,39 «ἐὰν δέ, φησίν, ὁ ἥλιος αὐτὸς δίχα νεφελῶν δύνηται, ἀνωτέρω δὲ αὐτοῦ νεφέλαι ὑπάρχωσιν ἐρυθραί, καταδύνοντος αὐτοῦ ἤδη καὶ δεδυκότος, εὐδίαν ἴσθι ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ καὶ τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ γενησομένην» καὶ ἐν τοῖς εἰς Αἰσχύλον σελ. 395.28 Διν δ. «τὸ δὲ περιβάλλονται, εἰ μὲν ἐσθῆτα εἴποις, ἀντὶ τοῦ ἐνδύνονται λάβῃς, λέγων ὁπόσαι περιβάλλονται καὶ ἐνδύονται στρόφον καὶ ἐζωσμένην ἐσθῆτα» καὶ παρὰ Γρηγορίῳ τῷ Νύσσης Τόμ. Α', σελ 818 «ὑπερορίζει τὸ κατὰ πλεονεξίαν πάθος διὰ τοῦ προσαποδύνεσθαι τῷ ἀφελομένῳ καὶ τὸ ὑπολειφθὲν προστάξαι» καὶ παρὰ τῷ Ψευδορφεῖ Ἀργον. 244 «τεύχεα δ' ἐκδύνοντο» καὶ παρὰ τῷ Καλλιμάχῳ Ἐπιγρ. ΚΒ' «ἠελίου δὲ δυνομένου Βασιλὼ κάτθανε παρθενική». Τὸ παρὰ τῷ Ψευδορφεῖ φερόμενον ἐκδύνοντο μετέβαλεν ὁ Ῥουγκένιος εἰς τὸ ἐξεδύοντο. Περὶ δὲ τοῦ παρὰ τῷ Καλλιμάχῳ δυνομένου ἔγραψεν ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1861, σελ. 411 «barbarum est δυνομένου pro δυομένου. Plane idem valent δύομαι et δύνω, quod Ionicum est, ut saepius ostendimus, pro δύομαι: sed δύνομαι est mera barbaries». Ἄξια παραθέσεως νομίζομεν καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Ὄθ. Σνειδήρου διειλημμένα ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Καλλιμαχείων Τόμ. Α', σελ. 418 «Δυνομένου nescio quo modo factum sit ut Meinekius v 2 scriberet, etsi Ep. XX extr. δυομένων · contra Ernesti defenderet, et iure defenderet. nam Alexandrini poetae non videntur cum Homer. Od. I. 24 et Hesiod. Op. 384 participium δυσόμενος scribere aut δυνόμενος praeferre voluisse, sed in δυόμενος malebant primam syllabam producere. cf. Arat. 724, 853, 880. Callim. Epigr. XX, 6. Apollon. Rhod. I 925 et III 225. Crinagor. in Anthol. Pal. VII 633,4. Pancrat. ibid. VII 653, 2. Quint. Smyrn. VII 311. Orph. Lith. 503. Nonn. Dion. III 51. XVIII 158 XXIII 24 et 108. XXIV 171. XXV 400, ut dicebant etiam ἀνεδύετο Apoll. Rhod. I 1228, δύεται Heliodor. in Meinek. Anal. Alex. p. 382, v. 9, δύοιτο Opp. Hal. IV 608, δύεται Nonn. Dion. VII 286 et alii alibi. cf.

Wellauer. ad Apoll. Rhod. III 225 et Wernick. ad Triphiod. p. 374». Ἴδε καὶ Ριζάχιον ἐν *Grammat. Stud. zu Apoll. Rhod.* σελ. 22.

Φανερώτατον ἐξ ὧν ἐγράψαμεν κατέστη ὅτι ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας ἐγίνετο χρῆσις ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τοῦ μέσου ῥήματος δύομαι, ἐνδύομαι, ἐκδύομαι, κτλ. καὶ τοῦ ἀμεταβάτου δύνω, ἐνδύνω, ἐκδύνω, κτλ., ὅλως δ' ἀλλότριον τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ὑπάρχει τὸ ῥῆμα δύνομαι ἁπλοῦν τε καὶ σύνθετον· εἰκαιότατα δὲ πάντως εἶνε τὰ σκέμματα τοῦ Βερναρδάκη λέγοντος «Ὅτι δὲ τὸ *δυνώμεθα* εἶνε κατὰ τύπον μόνον διάφορον τοῦ *δυώμεθα* ἀναντίρρητον· οὐδαμῶς ἀπίθανον ἄρα, ὅτι ὁ ποιητὴς ἔγραψε *δυνώμεθα*. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐσώθησαν καὶ ἐπαρκῆ παρὰ τοῖς τραγικοῖς τοῦ συμφωνολήκτου ῥήματος μαρτύρια, ἀναγκαζόμεθα χάριν τῶν καθ' ἡμᾶς τυχαίων τούτων περιστατικῶν, ἅτινα συναποτελοῦσι παρὰ τοῖς ἐμπειρικοῖς τὸν γνώμονα τοῦ δῆθεν ἀκριβοῦς ἀττικισμοῦ, **ν' ἀντικαταστήσωμεν διὰ τοῦ δυώμεθα τὸ δυνώμεθα**». Διὰ τί ὁ Βερναρδάκης εὑρίσκει οὐχὶ ἀπίθανον ὅτι ἔγραψεν ὁ Εὐριπίδης δυνώμεθα; Διότι τὸ ῥῆμα τοῦτο κατὰ τύπον μόνον εἶνε διάφορον τοῦ δυώμεθα· τὸ ὅτι δὲ δὲν ἐσώθησαν παρὰ τοῖς τραγικοῖς ἐπαρκῆ τοῦ συμφωνολήκτου ῥήματος μαρτύρια, τοῦτο ὑπολαμβάνει ὁ Βερναρδάκης τυχαῖον περιστατικόν. Δύναται δέ τις ὁμοδοξῶν τῷ θαυμασίῳ γραμματικῷ νὰ συνηγορῇ παντὶ νόθῳ ῥήματι κατὰ τύπον μόνον ἑτέρου γνησίου διαφέροντι ἥκιστα πρὸ ὀφθαλμῶν λαμβάνων τὴν ἔλλειψιν ἐπαρκῶν αὐτοῦ παρὰ τοῖς παλαιοῖς μαρτυρίων, ὡς οὐδὲν ἄλλο οὖσαν ἢ τυχαῖον περιστατικόν. Νομίζομεν δ' ὅτι πεπεισμένος ὁπωςδήποτε ὁ Βερναρδάκης ὅτι τοῦ χρηστοῦ κόμματος εἶνε τὸ ῥῆμα δυνώμεθα (ἀντὶ τοῦ δυώμεθα) ὤφειλε νὰ τηρήσῃ αὐτὸ ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ Εὐριπίδου μηδαμῶς προσέχων τοῖς δόγμασι τῆς μεθόδου ἐκείνης, ἧς σφόδρα καταφρονεῖ, ἀποκαλῶν αὐτὴν χλευαστικῶς ἄλλοτε μὲν ἐμπειρικήν, ἄλλοτε δ' ἀπογραφικήν, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς ἣν αὐτὸς πρεσβεύει φιλοσοφικὴν ἢ ἐπιστημονικὴν ἢ θεωρητικήν.

Καινὰς ἑκάστοτε γνώμας περὶ τῶν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἰσηγεῖται ὁ θαυμάσιος ἀνὴρ καὶ ἄντικρυς πολλάκις ἐναντιοῦται ἀληθεστάτοις διδάγμασιν οὐδεμίαν οὐδαμῶς ἀμφισβήτησιν ἢ διολκὴν ἐπιδεχομένοις,

Γνωστότατον παντὶ μαθόντι γράμματα ὑπάρχει ὅτι λέγεται ὑπὸ τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων ἐπ' ἐνεστῶτος μὲν ὠνοίμην, ὤνοιο, κτλ., ἐπ' ἀορίστου δὲ πριαίμην, πρίαιο, κτλ. Πρῶτος δὲ καὶ μόνος ὁ Βερναρδάκης ἀπεφήνατο ὅτι ἡ εὐκτικὴ πρίαιντο ἡ κειμένη ἐν ῥήσει τινὶ τοῦ Δημοσθένους εἶνε χρόνου οὐχὶ ἀορίστου ἀλλ' ἐνεστῶτος.

Περὶ τοῦ ῥήματος φθίω - φθίομαι καὶ φθίνω θὰ γράψωμεν τὰ δέοντα ἐν ἑτέρῳ τόπῳ.

Ἐν τέλει παρατιθέμεθα τὰ ὑπὸ τοῦ Μαδβιγίου γεγραμμένα ἐν *Adversar. Crit.* Τόμ. Γ', σελ. 24 «Herodot. Α', 195 : ἐσθῆτι δὲ τοιῇδε χρέονται, κιθῶνι ποδηνεκέϊ λινέῳ, καὶ ἐπὶ τοῦτον ἄλλον εἰρίνεον κιθῶνα ἐπενδύνει καὶ χλανίδιον λευκὸν περιβαλλόμενος. Perverse copulantur ἐπενδύνει καὶ — περιβαλλόμενος (nam si χλανίδιον et κιθῶνα coniungi dicas, ineptissime abundat περιβαλλόμενος). Prava particula sublata restituetur simul rectior verbi forma : ἄλλον εἰρίνεον κιθῶνα ἐπενδύνεται, χλανίδιον λευκὸν περιβαλλόμενος». Δεινῶς ὁ Μαδβίγιος σφάλλεται νομίζων ὅτι ἦτο δυνατὸν νὰ ῥηθῇ ὑπὸ παλαιοῦ Ἕλληνος ἐπενδύνομαι ἀντὶ τοῦ ἐπενδύνω ἢ ἐπενδύομαι Ἦτο μὲν ἀγχίνους καὶ εὔστοχος κριτικὸς ὁ Μαδβίγιος ἀλλ' οὐχὶ ἱκανῶς τετριμμένος περὶ τὰ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ὡς παρετηρήθη καὶ ὑπ' ἀνδρὸς μεγάλως αὐτὸν τιμῶντος, τοῦ ἀοιδίμου Κοβήτου, ὅστις ἔγραψεν ἐν *Var. Lect.* σελ. 403 ἐκδ. β'. «deficit eum (Madvigium) Grammaticorum interior notitia, et quia Graecarum litterarum studia ei semper πάρεργον, non ἔργον fuerunt, non ita penitus hausit et imbibit Graecitatis rationem et usum, ut non subinde Graecos scriptores ea dicentes induceret, quae Graece loquentium nemo umquam illo modo dixisset». Πρβ. καὶ σελ. 404, ἔνθα γίνεται λόγος περὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ Μαδβιγίου πεπλασμένου μέλλοντος εὑρεῖ ἀντὶ τοῦ εὑρήσει.

ΚΕΦ. ΜΑ'.

Ἔπος - ἔπη = στίχος - στίχοι.

Πολλάκις ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ τὸ ὄνομα ἔπος - ἔπη συνωνυμεῖ τῷ στίχος - στίχοι. Τῆς τοιαύτης τοῦ ὀνόματος ἔπος - ἔπη χρήσεως παρέχουσιν ἡμῖν μαρτύρια ὁ Στράβων καὶ Διογένης ὁ Λαέρτιος καὶ Στέφανος ὁ Βυζάντιος καὶ ἄλλοι.

Στράβ. σελ. 875,26 Μειν «Κειμένων δ' οὕτω πως τῶν ἐπῶν παρ' Ὁμήρῳ Μῄοσιν αὖ Μέσθλης τε καὶ Ἄντιφος ἡγησάσθην, υἷε Ταλαιμένεος, τὼ Γυγαίη τέκε λίμνη, οἳ καὶ Μῄονας ἦγον ὑπὸ Τμώλῳ γεγαῶτας, προσγράφουσί τινες τοῦτο τέταρτον ἔπος Τμώλῳ ὑπὸ νιφόεντι, Ὕδης ἐν πίονι δήμῳ» καὶ σελ. 904,31 «ἔστι δὲ καὶ χαλκῆ εἰκὼν ἐν τῷ θεάτρῳ ἐπιγραφὴν ἔχουσα· ἤτοι μὲν τόδε καλὸν ἀκουέμεν ἐστὶν ἀοιδοῦ τοιοῦδ', οἷος ὅδ' ἐστί, θεοῖς ἐναλίγκιος αὐδῇ· » οὐ στοχασάμενος δὲ ὁ ἐπιγράψας τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ δευτέρου ἔπους παρέλιπε, τοῦ πλάτους τῆς βάσεως μὴ συνεξαρκοῦντος». Πρβ. καὶ σελ. 187,31 «σοφώτατοι δ' ἐξετάζονται τῶν Ἰβήρων οὗτοι καὶ γραμματικῇ χρῶνται καὶ τῆς παλαιᾶς μνήμης ἔχουσι συγγράμματα καὶ ποιήματα καὶ νόμους ἐμμέτρους ἑξακισχιλίων ἐπῶν». Ἐν τοῖς ἀντιγράφοις φέρεται «ἑξακισχιλίων ἐτῶν», ὃ εὐλόγως μετεβλήθη ὑπὸ τοῦ Παλμερίου εἰς τὸ «ἑξακισχιλίων ἐπῶν» (Ἴδε Μεινέκιον ἐν *Vindic. Strabon* σελ. 15. Πρβ. καὶ Knaack ἐν *Rhein. Mus.* 1905, σελ. 148).

Διογέν. Λαέρτ. Α', 101 «οὗτος (ὁ Ἀνάχαρσις) ἐποίησε τῶν τε παρὰ τοῖς Σκύθαις νομίμων καὶ τῶν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν εἰς εὐτέλειαν βίου καὶ τὰ κατὰ τὸν πόλεμον ἔπη ὀκτακόσια» καὶ Θ', 20 «ἐποίησε δὲ (ὁ Ξενοφάνης) καὶ Κολοφῶνος κτίσιν καὶ τὸν εἰς Ἐλέαν τῆς Ἰταλίας ἀποικισμὸν ἔπη δισχίλια».

Στέφ. Βυζάντ. σελ. 452,16 Μειν. «καὶ Φωκυλίδης καὶ Τιμόθεος ιθαρῳδός, ὃς ἐποίησε νόμων κιθαρῳδικῶν βίβλους ὀκτωκαίδεκα εἰς πῶν ὀκτακισχιλίων [τὸν] ἀριθμόν». Ἐν σελ. 660,7 κεῖται «Θεοδέτης δ' ἦν γένος Φασηλίτης — ὃς ἐποίησε τραγῳδίας ν' καὶ ῥητορικὰς τέχνας καὶ λόγους ῥητορικοὺς ἐπῶν καί» · σημειοῦται δ' ὁ Μει-

νέκιος «καί add. R. in eo latet numerus versuum. possis κ. ad ἐπῶν v. Ritschel. Bibl. Alex p. 101. fallitur Ruhnkenius Hist. Crit. Orat. p. 83. in ἐπῶν orationum numerum latere existimans». Προηνέχθησαν δὲ καὶ ἄλλαι περὶ τοῦ πράγματος γνῶμαι (Ἴδε Daub ἐν *Stud. zu den Biogr. der Suid.* σελ. 50).

Βιογρ. Οὐεστερμ. σελ. 64,17 «εἴλαβε δὲ (ὁ Ὀππιανὸς) καὶ ἐπὶ ἑκάστῳ ἔπει, ἤτοι στίχῳ, χρυσοῦν νόμισμα». Πρβ. καὶ σελ. 66,23 «οὐ μόνον δὲ τὸν πατέρα ἔλαβεν ἀλλὰ καὶ τοσαῦτα νομίσματα, ὅσους εὑρέθη ἔχοντα στίχους τὰ ποιήματα» καὶ σελ. 68,5.

Σουίδ. σελ. 241 Βεκκ. «Γεώργιος διάκονος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ χαρτοφύλαξ, τὸ ἐπίκλην Πισίδης, ἑξαήμερον δὲ ἰάμβων εἰς ἔπη τρισχίλια» καὶ σελ. 250 «ἐγράφη δὲ αὐτῷ (Γρηγορίῳ τῷ Ναζιανζοῦ ἐπισκόπῳ) καὶ ἑτέρα βίβλος δι' ἑξαμέτρων, παρθενίας καὶ γάμου καθ' ἑαυτοὺς διαλεγομένων καὶ εἰς ἑτέρας ὑποθέσεις ἐν παντοίοις καὶ διαφόροις μέτροις, ἅτινα συνάγονται εἰς ἐπῶν μυριάδας τρεῖς» καὶ σελ. 310 «ἔγραψεν (ὁ Δράκων) ὑποθήκας εἰς ἔπη τρισχίλια». Ἐν σελ. 171 φέρεται «ἔγραψε δὲ (ὁ Ἀρίων) ᾄσματα, προοίμια εἰς ἔπη β'». Ὁ Φλάχιος ἐν τῇ ἐκδόσει Ἡσυχίου τοῦ Μιλησίου σελ. 29,11 ἀνέγνω «εἰς ἔπη ͵β» καὶ ἐσημειώσατο «ἔπη ͵β numerum vitiosum esse putavit *Bernhardy*, effictum esse putat *Hiller* Mus. Rhen. XXXIII p. 522».

Ἡφαιστ. σελ. 123,2 Γαισφ. «τοιοῦτός ἐστι καὶ ὁ Μαργίτης Ὁμήρου· οὐ γὰρ τεταγμένῳ ἀριθμῷ ἐπῶν τὸ ἰαμβικὸν ἐπιφέρεται». Πρβ. καὶ σελ. 116,2.

Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Δ', σελ. 181,12 Δινδ. «ἐν ᾧ συγγράμματι πειρᾶται ἀποδεικνύναι διεσκευασμένον τοῦτον τὸν τόπον, ἐπῶν ιγ'».

Σχολ. Ἡσ. σελ. 475,8 Λιψ. «Ταῦτα τὰ δύο ἔπη ὁ Σέλευκος ἀθετεῖ· οἱ δὲ περὶ Ἀρίσταρχον τὸ ἐξ ἀρχῆς μόνον λέγουσιν». Ἐξαλειπτέον ἴσως τὸ λέγουσιν, ἵν' ἐκ τοῦ ἡγουμένου ἀθετεῖ νοηθῇ τὸ πληθυντικὸν ἀθετοῦσιν (Ἴδε *Comment. Philol.* σελ. 159, 1874).

Εἶνε δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου εἰρημένον Κικέρ. Μ' «τῇ δὲ πρὸς τὴν ποίησιν εὐκολίᾳ παίζων ἐχρῆτο· λέγεται γάρ, ὁπηνίκα ῥυείη πρὸς τὸ τοιοῦτον, τῆς νυκτὸς ἔπη ποιεῖν πεντακόσια» καὶ ὑπὸ τοῦ Ψευδοπλουτάρχου Ἠθικ. σελ. 1132, Ε' «Πεποίηται δὲ τῷ Τερπάνδρῳ καὶ προοίμια κιθαρῳδικὰ ἐν ἔπεσιν· ὅτι δ' οἱ κιθαρῳδικοὶ

νόμοι οἱ πάλαι ἐξ ἐπῶν συνίσταντο Τιμόθεος ἐδήλωσε· τοὺς γοῦν πρώτους νόμους ἐν ἔπεσι διαμιγνύων διθυραμβικὴν λέξιν ᾖδεν, ὅπως μὴ εὐθὺς φανῇ παρανομῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν μουσικήν».

Παρὰ τῷ Ἀριστοφάνει Βατρ. 802 κεῖται «ὁ γὰρ Εὐριπίδης κατ' ἔπος βασανιεῖν φησι τὰς τραγῳδίας». Σημειοῦται δ' ὁ Βλαϋδέσιος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Βατράχων σελ. 360 «κατ' ἔπος βασανιεῖν: Anglice, *will test verse by verse*. Saepe enim ἔπος hoc sensu ponitur. Cf. ad 1198. καὶ μὴν μὰ τὸν Δι' οὐ κατ' ἔπος γέ σου κνίσω (κατ' ἔπος σου βασανιῶ?) τὸ ῥῆμ' ἕκαστον. 1121. 1123, 1367. 1407. 826. ἐπῶν βασανίστρια». Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοφάνη Σχολίοις λέγεται σελ. 107, 52 Διδ. «Τοῖς ἔπεσιν: τοῖς μέτροις· ὅτι καὶ τὰ μέτρα ἔπη καλοῦσι» καὶ σελ. 302, 8 «Ἐπῶν δέ, τῶν ἰαμβείων· ἔπη γὰρ καὶ αὐτὰ καλοῦσιν». Πρβ. καὶ Σχολ. Ἀριστείδ. σελ. 537, 4 Δινδ. «Ἔπη λέγονται καὶ ἀνάπαιστοι καὶ ἴαμβοι, παρὰ τὸ ἕπεσθαι ἀλλήλοις».

Ἐν τῇ Πολιτείᾳ τοῦ Πλάτωνος σελ. 386, Γ' ἀπαντᾷ «Ἐξαλείψομεν ἄρα, ἦν δ' ἐγώ, ἀπὸ τοῦδε τοῦ ἔπους ἀρξάμενοι πάντα τὰ τοιαῦτα κτλ.» καὶ ἐν τῷ Φαίδρῳ σελ. 252, Β' «Λέγουσι δέ, οἶμαι, τινὲς Ὁμηριδῶν ἐκ τῶν ἀποθέτων ἐπῶν δύο ἔπη εἰς τὸν Ἔρωτα, ὧν τὸ ἕτερον ὑβριστικὸν καὶ οὐ σφόδρα τι ἔμμετρον». Ποιεῖται δ' ὁ Ἄστιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος Τόμ. Ι, σελ. 460 τὴν παρατήρησιν τήνδε· «δύο ἔπη: duos versus, int. heroos. Etenim quemadmodum ἔπος eximie dicitur carmen epicum (quamquam deinde etiam carmen in universum designat, v. *Franck* in Callin. p. 85 sq.), sic etiam versus est qui dicitur herous, velut Protag. 347. B. Phaedr. 241 E. Cratyl. 392 B. Polit. II. 379. A. III 386. C. 393. A. 394 C. X. 602. B. 607. A. alia fere innumerab.». Πρβ. καὶ Ξενοφ. Ἀπομν. Α' γ', 3 «ἐπαινέτης δ' ἦν καὶ τοῦ ἔπους τούτου· καδδύναμιν δ' ἔρδειν ἱέρ' ἀθανάτοισι θεοῖσι» καὶ Θουκυδ. Β', 54, 2 «ἐν δὲ τῷ κακῷ, οἷα εἰκός, ἀνεμνήσθησαν καὶ τοῦδε τοῦ ἔπους, φάσκοντες οἱ πρεσβύτεροι πάλαι ᾄδεσθαι· ἥξει Δωριακὸς πόλεμος καὶ λοιμὸς ἅμ' αὐτῷ» καὶ Γ', 104,5 «τὸν γὰρ Δηλιακὸν χορὸν τῶν γυναικῶν ὑμνήσας ἐτελεύτα τοῦ ἐπαίνου ἐς τάδε τὰ ἔπη»· ἐπιφέρονται δὲ στίχοι ὀκτώ. Ὁ Πόππος γράφει ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκδόσει τοῦ Θουκυδίδου Μέρ. Γ', Β', σελ. 302

«Τοῦ ἔπους: ἐκ πυθοχρήστου στίχος. In Cass. vitiose scriptum erat στίχοι, quod emendavi ex Aug. Gottl. Στίχου conjecit Duk. Proprie autem ἔπος hic nihil nisi *hexametrum* videtur significare, ut τὰ ἔπη de epicis carminibus legimus I, 3. II, 41».

Ἄξιον σημειώσεως εἶνε ὅτι ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου ἐρρήθη ἐν τοῖς Ἠθικοῖς σελ. 118, Α' «ἐπακούοντας καὶ ἔχοντας ἐν νῷ τὸ Ὁμηρικὸν τοῦτ' ἔπος, ὅπερ ὁ Ἕκτωρ πρὸς τὴν Ἀνδρομάχην ἀντιπαρηγορῶν αὐτὴν εἶπεν ὡδί κτέ.» καὶ Γ' «καίτοι γε τὸν ἐν ὀτῳοῦν ἀμβολιεργὸν ἄταις φησὶ παλαίειν, τὸ κυκλούμενον τοῦτο παρὰ πᾶσιν ἔπος». Περιττὸν δ' ἴσως εἶνε νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι κάλλιστα δύναται ἐνίοτε νὰ νοῆται τὸ ὄνομα ἔπος ἀντὶ τοῦ φράσις καθόλου ἢ ῥῆσις ἔμμετρος ἢ ἀντὶ τοῦ λόγος ἐμμέτρως συγκείμενος.

Παρατηρητέον δ' ὅτι παρὰ μὲν Διογένει τῷ Λαερτίῳ Η',77 ἀπαντᾷ «τὰ μὲν οὖν περὶ φύσεως αὐτῷ (τῷ Ἐμπεδοκλεῖ) καὶ οἱ Καθαρμοὶ εἰς ἔπη τείνουσι πεντακισχίλια», παρὰ δὲ τῷ Σουίδᾳ σελ. 358 Βεκκ. φέρεται «καὶ ἔγραψε (ὁ Ἐμπεδοκλῆς) δι' ἐπῶν περὶ φύσεως τῶν ὄντων βιβλία γ'· καὶ ἔστιν ἔπη ὡς δισχίλια». Παρατιθέμεθα ἃ ἔγραψεν ὁ Βέργκιος ἐν *Klein. Philol. Schrif*. Τόμ. Β' σελ. 15 «Sane Diog. Laert. VIII. 77. ad quinque millia versuum haec carmina complexa esse tradit: τὰ μὲν οὖν περὶ φύσεως αὐτῷ καὶ οἱ Καθαρμοὶ εἰς ἔπη τείνουσι πεντακισχίλια, at quod Suidas dicit s. v. Ἐμπεδοκλῆς· ἔγραψε δι' ἐπῶν περὶ φύσεως τῶν ὄντων βιβλία γ' καὶ ἔστιν ἔπη ὡς δισχίλια, id sive cum Diogenis auctoritate componas, sive per se spectes, parum verisimile videtur. Quis enim credat illud opus in tres libros diremptum minorem numerum versuum exhibuisse, quam lustralia carmina, quae vel propter argumenti simplicitatem tantum volumen respuant: immo physica vel propter rerum difficilium et obscurarum gravitatem etiam orationis copiam satis largam efflagitant At facile haec possunt inter se conciliari, apud Suidam enim leviuscula mutatione scribendum est: καὶ ἔστιν ἔπη ὡς τετρακισχίλια, commode enim tres physicorum libri quatuor millia versuum complexi sunt, ita ut etiam nunc fere decima pars servata sit; lustralia autem carmina mille erant ver-

suum. Et sic saepius erratum est in eiusmodi locis, ita, ut uno defungar exemplo, apud Suidam v. Θέογνις legitur: ἔγραψεν ἐλεγείαν εἰς τοὺς σωθέντας τῶν Συρακουσίων ἐν τῇ πολιορκίᾳ, γνώμας δι' ἐλεγείας εἰς ἔπη ͵ϐω', καὶ πρὸς Κύρνον τὸν αὐτοῦ ἐρώμενον γνωμολογίαν δι' ἐλεγείων, καὶ ἑτέρας ὑποθήκας παραινετικάς, τὰ πάντα ἐπικῶς, quae non expedivit Schneidewinus in Lyricor. delect. p. 46. Scribendum τὰ πάντα ἔπη ͵κω', sive tu alium minorem malis numerum, nam hoc quidem incertum; conf. Suid. v. Εὔμολπος· οὗτος ἔγραψε τελετὰς Δήμητρος καὶ τὴν εἰς Κελεὸν ἄφιξιν καὶ τὴν τῶν μυστηρίων παράδοσιν τὴν ταῖς θυγατράσιν αὐτοῦ γενομένην, ἔπη τὰ πάντα τρισχίλια, et v. Ἀνάχαρσις· ἔγραψε νόμιμα Σκυθικὰ δι' ἐπῶν, περὶ εὐτελείας· τῶν εἰς ἀνθρώπινον βίον, ἔπη πάντα ὀκτακόσια. Accuratissime de hac, quam antiqui grammatici diligenter secuti sunt, versuum mensura disputavit Ritschelius de Alexandr. bibl. p. 91 seqq».

Ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ τοῦ Σωζομενοῦ Β', 33,2 κεῖται «καὶ διὰ μὲν τὸ πολύστιχον τῆς γραφῆς μὴ τὸ πᾶν ὑποτάξαι βιϐλίον ἐδήλωσαν» καὶ Γ', 16,4 «λέγεται δὲ τὰς πάσας ἀμφὶ τὰς τριακοσίας μυριάδας ἐπῶν συγγράψαι (τὸν Ἅγιον Ἐφραὶμ) καὶ μαθητὰς ἐσχηκέναι πολλούς». Ποιεῖται δ' ὁ Βαλέσιος τὰς παρατηρήσεις τάσδε· «πολύστιχον: Eusebius Caesariensis hunc Marcelli librum πολυεπῆ vocat Sic enim scribit in epistola ad Flaccillum, εἰ πρὸς τὴν ἀδόλεσχον καὶ πολυεπῆ Μαρκέλλου γραφὴν etc.: et paulo post, διωλύγιον καὶ πολυπλανὲς σύγγραμμα appellat» καὶ «μυριάδας ἐπῶν: Pessime Christophorsonus *myriadas carminum* vertit: ἔπη pro στίχοις veteres dixerunt, et ad calcem cujusque libri adnotare solebant, quot versibus seu lineis totum opus constaret. Eusebius contra Marcellum, I, 1: εἰς μακρὸν αὐτῷ καὶ ἄμετρον μῆκος ἐξέπεσεν ἡ γραφή· ὡς μόνον ἐπῶν ἐγγύς που μυρίων τὸν ἕνα λόγον ἀπαρτισθῆναι. Sic etiam loquitur Origenes in epistola ad Africanum, ubi de libro Job, quem per versus digestum fuisse constat Hinc πολυεπὲς βιϐλίον dicitur pro πολυστίχῳ, quemadmodum loquitur Eusebius in epistola ad Flaccillum. Plura vide in Annotationibus ad Eusebii H. E. VI. 16» (Ἴδε Ἑρμ. Σωζομ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. Τόμ. Γ', σελ. 78 καὶ σελ. 100 Οὐασ.).

Ὁ Εὐσέβιος λέγει ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ Γ', 38, 5 «ἤδη δὲ καὶ ἕτερα πολυεπῆ καὶ μακρὰ συγγράμματα ὡς τοῦ αὐτοῦ χθὲς καὶ πρώην τινὲς προήγαγον» καὶ Ζ', 26,2 «καὶ πλείους δὲ παρὰ ταύτας εἰσὶν αὐτοῦ παρ' ἡμῖν ἐπιστολαὶ καὶ δὴ καὶ πολυεπεῖς λόγοι ἐν ἐπιστολῆς χαρακτῆρι γραφέντες». Τοῦ ἐπιθέτου πολύστιχος πολλάκις ποιεῖται χρῆσιν ὁ Φώτιος ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ, οἷον σελ. 98,40 «ἀνεγνώσθη λεξικὸν κατὰ στοιχεῖον Ἑλλαδίου, ὧν ἴσμεν λεξικῶν πολυστιχώτατον» καὶ σελ. 117,2 «ἀνεγνώσθη βιβλίον πολύστιχον, μᾶλλον δὲ πολύβιβλον» καὶ σελ. 145,23 «διὰ τοῦτο Νικομάχῳ καὶ πολύστιχος ὁ περὶ αὐτὴν πόνος» καὶ σελ. 146,13 «οὗτος καὶ Ἀσσυριακὴν ἱστορίαν ἐν πολυστίχῳ βιβλίῳ — καταλέλοιπεν» καὶ σελ. 164,30 «πολύχους μὲν οὗτος καὶ πολύστιχος ὁ ἐξηγητής» καὶ σελ. 174,25 «καὶ τὸ χρήσιμον οὐκ ἔλαττον ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἢ ἡ προτέρα τοῦ πολυστίχου παρέχεται». Ἐρρήθη δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Ὠριγένους Τόμ. Δ', σελ. 111 «κεῖται δὲ ἡ λέξις ἐν τῷ ἑκατοστῷ ἑπτακαιδεκάτῳ ψαλμῷ, ὅς ἐστι πρὸ τοῦ πολυστιχωτάτου ψαλμοῦ τεταγμένος» καὶ ὑπὸ Σωκράτους τοῦ Σχολαστικοῦ Ἐκκλησ. Ἱστορ. σελ. 178 Οὖσσ. «ὑπὲρ τοῦ μή, πολυστίχου γενομένης τῆς ἱστορίας, ὀκνηροὺς τοὺς ἀναγινώσκοντας ἀπεργάσασθαι» καὶ σελ. 402 «τὸν ὅλον λόγον πολύστιχον ὄντα ζητεῖν καὶ ἀναγινώσκειν τοῖς φιλοπόνοις ἀνῆκα» καὶ ὑπὸ τοῦ Σιμπλικίου Ὑπομνημ. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. Ζ', σελ. 25,28 «διὰ ταύτην δὲ τὴν προθυμίαν τοῖς ἐνταῦθα λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους ἀντιλέγειν προτίθεται διὰ πολυστίχων βιβλίων οὐ μόνον τῷ πλήθει καταπλήττειν ἐλπίσας τοὺς ἀνοήτους κτέ.» (Πρβ. σελ. 124,18 «ταῦτα τοίνυν ὡς ἀνατρεπτικὰ τοῦ Ἀριστοτελικοῦ λόγου διὰ πολλῶν στίχων τοῦδε τοῦ ἀνδρὸς προαγαγόντος, ὀλίγα τῶν ἤδη προειρημένων δέομαι πάλιν εἰπεῖν»). Ἴδε καὶ Λαρόχην ἐν *Homer. Textkr.* σελ. 84 κέ. Τῷ ἐπιθέτῳ πολύστιχος ἀντίκειται τῷ ὀλιγόστιχος.

Ἄξια μνείας μάλιστα εἶνε τὰ ὑπὸ τοῦ Κοβήτου γεγραμμένα ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1882, σελ. 190 «Ad intelligendam rationem τῆς στιχομετρίας facit locus Galeni Tom. V. p. 655 : ὁ ἀληθὴς λόγος ἐστὶ βραχύς, ὡς ἐγὼ δείξω σοι δι' ὀλίγων συλλαβῶν περαινόμενον αὐτὸν ὄντα τοιοῦτον· ἔνθα τῶν νεύρων ἡ ἀρχὴ ἐνταῦθα τὸ ἡγεμονικόν· ἡ δ' ἀρχὴ τῶν νεύρων ἐν ἐγκεφάλῳ ἐστίν· ἐνταῦθα ἄρα τὸ ἡγεμονικόν. εἷς μὲν οὗτος ὁ λόγος ἐννέα καὶ τριάκοντα συλλαβῶν ὅπερ

ἐστὶ δυοῖν καὶ ἡμίσεως ἐπῶν ἑξαμέτρων, ἕτερος δ' ἐστὶ πέντε τῶν πάντων ἐπῶν· ἔνθα τὰ πάθη τῆς ψυχῆς ἐπιφανέστερον κινεῖ τὰ μόρια τοῦ σώματος ἐνταῦθα τὸ παθητικὸν τῆς ψυχῆς ἐστιν· ἀλλὰ μὴν ἡ καρδία φαίνεται μεγάλην ἐξαλλαγὴν ἴσχουσα τῆς κινήσεως ἐν θυμοῖς καὶ φόβοις· ἐν ταύτῃ ἄρα τὸ παθητικὸν τῆς ψυχῆς ἐστιν. Εἰ δὲ συνθείης ὡδὶ τούτους τοὺς δύο λόγους οὐ πλείονες τῶν ὀκτὼ ἑξαμέτρων τὸ συγκείμενον ἐξ αὐτῶν πλῆθος ἔσται. Hinc colligas τοὺς στίχους sive τὰ ἔπη *totidem constare syllabis, quot versus haxametri continent*, et hinc nomen στίχος sive ἔπος esse natum. Itaque hic Galeni locus planissime confirmat sententiam viri doctissimi C Graux (*Nouvelles recherches sur la stichométrie* dans la *Revue de Philologie* 1878 p. 123). Galeno discimus non litteras sed syllabas numerari solere. οὗτος ὁ λόγος ἐννέα καὶ τριάκοντα συλλαβῶν, ὅπερ ἐστὶ δυοῖν καὶ ἡμίσεως ἐπῶν ἑξαμέτρων 16+16+7. ἕτερος δ' ἐστὶ πέντε τῶν πάντων ἐπῶν 5×16. εἰ δὲ συνθείης ὡδὶ τούτους τοὺς δύο λόγους οὐ πλείονες τῶν ὀκτὼ ἑξαμέτρων τὸ συγκείμενον ἐξ αὐτῶν πλῆθος ἔσται. Praeterea ut numerorum ratio liquido constet scribendum: ἡ δ' ἀρχὴ τῶν νεύρων ἐν ἐγκεφάλῳ, ἐνταῦθ' ἄρα τὸ ἡγεμονικόν. expuncto inutili ἐστίν et de more eliso α. Qui sequitur locus quinque στίχους ἑξαμέτρους implet :

16 ἔνθα τὰ πάθη τῆς ψυχῆς ἐπιφανέστερον κινεῖ
16 τὰ μόρια τοῦ σώματος ἐνταῦθα τὸ παθητικὸν
16 τῆς ψυχῆς ἐστίν· ἀλλὰ μὴν ἡ καρδία φαίνεται με
16 γάλην ἐξαλλαγὴν ἴσχουσα τῆς κινήσεως ἐν θυμοῖς
16 καὶ φόβοις· ἐν ταύτῃ ἄρα τὸ παθητικὸν τῆς ψυχῆς».

Λέγει δ' ὁ Γαληνὸς καὶ Τόμ. Ε', σελ. 654 «διὰ τοῦτ' οὖν Εὐκλείδης μὲν ἑνὶ θεωρήματι τῷ πρώτῳ κατὰ τὸ τῶν φαινομένων βιβλίον ἐπέδειξε δι' ὀλιγίστων ἐπῶν τὴν γῆν μέσην εἶναι τοῦ κόσμου» καὶ Τόμ. Ζ', σελ. 489 «ἡ γάρ τοι μέθοδος, ἐξ ὧν ἄν τις εὑρίσκοι τὸ πόσων ἐστὶ τύπων ἐπιπλοκή, δι' ἐλαχίστων ἐπῶν διδαχθῆναι δύναται» καὶ Τόμ. Η', σελ. 698 «κελεύων αὖθις ἀριθμὸν ἐπῶν εἰπεῖν» καὶ σελ. 699 «ὡς γὰρ ἐγχωρεῖ μὲν ὑπὲρ ἑκάστου τῶν ὀνομάτων ἓν ὅλον ποιεῖσθαι βιβλίον, ἔσται δὲ ἔπη πλείω τῶν χιλίων» καὶ σελ. 947 «οὐ γὰρ ἐχρῆν περιπλέκειν μακρὰ καὶ λαβεῖν ἀπέραντα,

δι' ὀλίγων ἐπῶν δυναμένης τῆς διδασκαλίας ῥᾳδίως προϊέναι τόνδε τὸν τρόπον» καὶ Τόμ. Ι', σελ. 20 «ὃς τοσαῦτά τε καὶ τηλικαῦτα γράψας βιβλία καὶ τοσαύτας ληρήσας ἐπῶν χιλιάδας ἀπόδειξιν οὐδεμίαν οὐδαμόθι τῶν ἑαυτοῦ συγγραμμάτων ἐπεχείρησεν εἰπεῖν».

Ἐν τοῖς Τονικοῖς Παραγγέλμασι Ἰωάννου τοῦ Ἀλεξανδρέως σελ. 4,7 Διν δ. ἀναγινώσκεται «ἀναγκαῖόν τε πρὸς τούτοις εἰδέναι ἑκάστην λέξιν ἐπὶ ποίας συλλαβῆς τὸν τόνον ἔχει· ὅπερ ἐν ἓξ μυριάσιν Ἡρῳδιανῷ πεπραγμάτευται». Πιθανώτατον δ' ἡμῖν φαίνεται ὅτι ἐξερρύη πρὸ τοῦ ὀνόματος Ἡρῳδιανῷ ἡ γενικὴ πληθυντικὴ ἐπῶν «ὅπερ ἐν ἓξ μυριάσιν ἐπῶν Ἡρωδιανῷ πεπραγμάτευται».

Παντὶ φανερὸν ἐκ τῶν διειλημμένων καθίσταται ὅτι κάλλιστ' ἔχει τὸ ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Σουίδα κείμενον σελ. 168 «ἔγραψε δὲ οὗτος (ὁ Ἀριστέας) καὶ καταλογάδην θεογονίαν εἰς ἔπη α'», ἥκιστα δ' ἐπαινετὸς ἡμῖν φαίνεται ὁ Λύσανδρος Γ. Χ. Κώνστας γράψας ἐν τῇ μεταφράσει τοῦ βιβλίου τοῦ Christ *Geschicht der Grieschichen Litteratur* Τόμ. Α', σελ. 192 : [Ὁ Σουΐδας λέγει ταῦτα· «ἔγραψε δὲ οὗτος καὶ *καταλογάδην* Θεογονίαν εἰς ἔπη α'» ἦτο ἄρα ἡ Θεογονία γεγραμμένη ἐν πεζῷ λόγῳ, ἐπειδὴ περὶ ἄλλων πεζῶν ἔργων δὲν γίνεται λόγος; **Ἀλλὰ τότε τὸ εἰς ἔπη πῶς πρέπει νὰ ἐκληφθῇ ;**». Πρβ. Διογ. Λαέρτ. Α', 111 «ἐποίησε δὲ (ὁ Ἐπιμενίδης) Κουρήτων καὶ Κορυβάντων γένεσιν καὶ Θεογονίαν ἔπη πεντακισχίλια, Ἀργοῦς ναυπηγίαν τε καὶ Ἰάσονος εἰς Κόλχους ἀπόπλουν, ἔπη ἑξακισχίλια πεντακόσια· συνέγραψε δὲ καὶ **καταλογάδην** περὶ θυσιῶν καὶ τῆς ἐν Κρήτῃ πολιτείας καὶ περὶ Μίνω καὶ Ῥαδαμάνθυος εἰς **ἔπη** τετρακισχίλια».

Ἐν τέλει παρατιθέμεθα τὰ ὑπὸ τοῦ Σχαιφήρου γεγραμμένα ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ περὶ Συνθέσεως Ὀνομάτων Διονυσίου τοῦ Ἁλικαρνασσέως σελ. 30 (1808) «Τὰ ποιήματα : *Versus*. Significatio haec paullo rarior, de qua Lexica tacent. Sic mox: ποιημάτων τε καὶ τῶν πάνυ ἡδίστων. Add. p. 36. 37. Reisk. Antiquit. Rom. T. I. p. 107. Τὰ δὲ ποιήματα ὧδε ἔχει. *Versus autem hi sunt.* Interpres: *Haec autem sunt eius poëtae carmina. Carmina* de singulis versibus non memini legere nisi in Grammaticorum notis adscriptis loco illi Virgiliano Aen. II. v. 567. Ceterum, quod satis notum est, eodem modo ἔπος nunc de in-

tegro carmine, nunc de singulis versibus dicitur. Lucianus T. II. p. 243. ἦν δὲ τὸ ἔπος ἕν. Mox: καταθαρροῦντες τῷ στίχῳ. Obiter moneo, quod in lexicis frustra quaeras, ἔπος passim significare etiam quam vulgo *lineam* dicunt. Lucianus T. II. p. 36. τὴν μὲν ἐπ' Εὐρώπῃ μάχην ἐν οὐδ' ὅλοις ἑπτὰ ἔπεσι παραδραμόντος. ubi v. Solan. Ibid. p. 41. Εἷς δέ τις βέλτιστος ἅπαντα ἐξ ἀρχῆς ἐς τέλος τὰ πεπραγμένα. - - - πεντακοσίοις οὐδ' ὅλοις ἔπεσι περιλαβών, συνέγραψε, καὶ τοῦτο ποιήσας ἱστορίαν συγγεγραφέναι φησί. Schaefr». Πρβ. καὶ Γ. Δινδόρφιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν εἰς Ἰλιάδα Σχολίων Τόμ. Δ', σελ. 396 «ὁ δὲ αἰτίαν ἐπιφέρει ὡς τῶν ποιημάτων ἐν τῇ τάξει διημαρτημένων: Notandum ποιημάτων non *carminum*, sed *versuum* singulorum significatione dictum, quo sensu etiam ἔπος et ἔπη dicuntur: de quo usu dixi in Thesauro s. v. ποίημα».

ΚΕΦ. ΜΒ'.

Παρῆν δ' ὁρᾶν οὐ ταὐτὰ μορφῆς σχήματα.

Παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ Ἰφιγ. Τ 291 φέρεται κατὰ τἀντίγραφα «παρῆν δ' ὁρᾶν οὐ ταὐτὰ μορφῆς σχήματ', ἀλλ' ἠλλάσσετο φθογγάς τε μόσχων καὶ κυνῶν ὑλάγματα, ἅς φασ' (ἣ ἃ φασ') Ἐρινῦς ἱέναι μιμήματα».

Ὁ Δ. Βερναρδάκης σημειοῦται ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου Τόμ. Γ', σελ. 269 «Καὶ ἡ ῥῆσις αὕτη ἔμεινεν ἀδιανόητος, ἄλλως ὑπ' ἄλλων ἑρμηνευθεῖσα καὶ διορθωθεῖσα (οὐ ταῦτα Μαρκλάνδ., οὐ ταῦτ' ἄμορφα σχήματ' Εἰμψοίθ., ἃ φασκ' Κιρχ., χἃ Εἰμψοίθ. Ἀντὶ τοῦ ἃς φᾶσ' B, ἃς φάσ' C, ἃ φασ' τὸ β' Παρισ. ἀπόγρ., ἃ φασκ' Βάδαμ., καὶ ἀντὶ τοῦ μιμήματα βιβλ., μυκήματα Ναύκ). Ἐκδέχου δὲ οὕτω πως τὸ κείμενον. Τὸ μὲν παρῆν ὄχι ἑνικῶς καὶ ἀπροσώπως=*ἐξῆν*, ὅπως ἑρμηνεύεται τὸ ῥῆμα κακῶς, ἀλλὰ πληθυντικῶς καὶ προσωπικῶς=*παρῆσαν*, τουτέστι *παρῆσαν δ' ὁρᾶν (ἔργῳ) οὐ ταὐτὰ* (ἃ ἔφασκε δηλονότι ἐν 285-90) *μορφῆς σχήματα ἀλλ' ἠλ-*

λασσε καθ' ἑαυτὸν—τάς τε φθογγὰς (τῶν) μόσχων καὶ τὰ τῶν κυνῶν (τῶν Ταύρων δηλονότι βουκόλων τῶν ἐν τῷ πόντῳ λουομένων, κατὰ τὰ ἐν 255 καὶ 261) *ὑλάγματα ἃς* (φθογγὰς καὶ ὑλάγματα, τὸ θηλ. ἃς διότι ἐν γένει τὸ θηλ. ἐπικρατέστερον τοῦ οὐδετέρου) *φασὶ* (τὰς) *'Ερινῦς ἱέναι μιμήματα* (τοῦ μιμήματα κατηγορηματικῶς ἐπιφερομένου εἰς τὸ ἅς, ἤτοι: *ἃς φασιν 'Ερινῦς ἱέναι μιμουμένας)*». Χαριέστατα ἀληθῶς εἶνε συντεταγμένη ἡ φράσις «Καὶ ἡ ῥῆσις αὕτη ἔμεινεν ἀδιανόητος, ἄλλως ὑπ' ἄλλων ἑρμηνευθεῖσα καὶ διορθωθεῖσα».

'Αδυνατοῦμεν νὰ νοήσωμεν τί παθὼν ὁ Βερναρδάκης ἀπεφήνατο «'Εκδέχου τὸ παρῆν ὄχι ἐνικῶς καὶ ἀπροσώπως=ἐξῆν, ὅπως ἑρμηνεύεται τὸ ῥῆμα κακῶς, ἀλλὰ πληθυντικῶς καὶ προσωπικῶς=παρῆσαν», διότι οὐδείς ποτε σωφρονῶν ἄνθρωπος ἠδύνατο νὰ ὑπολάβῃ ὅτι τὸ ἐν τῇ Εὐριπιδείῳ ῥήσει κείμενον παρῆν δὲν εἶνε **ἑνικὸν** καὶ ἀπρόσωπον ἀλλὰ **πληθυντικὸν** καὶ προσωπικόν, τουτέστιν ὅτι τὸ παρῆν δὲν εἶνε παρῆν ἀλλὰ παρῆσαν. Αἰσχυνόμεθα τῇ ἀληθείᾳ καταγελαστότατα σφάλματα τοῦ Βερναρδάκη ἐλέγχοντες, ἀλλ' ἀναγκαζόμεθα νὰ ποιῶμεν τοῦτο· διότι αὐτός τε ὁ Βερναρδάκης ἀλαζονεύεται ἑκάστοτε καὶ φρυάττεται ὡς σοφώτατος καὶ περινούστατος ὢν καὶ παντὸς ἄλλου μᾶλλον τὰ τῆς 'Ελληνικῆς γλώσσης ἀκριβῶν καὶ ὑπὸ πολλῶν 'Ελλήνων θαυμάζεται καὶ ἐγκωμιάζεται ὡς τόν τε μουσηγέτην 'Απόλλωνα ὑπερακοντίσας τῇ εὐμουσίᾳ καὶ τὸν λόγιον 'Ερμῆν τῇ λογιότητι.

'Ως τὸ ἁπλοῦν ῥῆμα ἔστι(ν) λαμβάνεται ἐν τῇ 'Ελληνικῇ γλώσσῃ καὶ ἀπροσώπως, ὅτ' ἀναγκαίως συντάσσεται ἀπαρεμφάτῳ, οὕτω καὶ τὸ σύνθετον πάρεστι(ν). Πρβ. καὶ ἔνεστι(ν) καὶ ἔξεστι(ν). 'Ο 'Ασώπιος γράφει ἐν τῇ Β'. Περιόδῳ τοῦ Συντακτικοῦ σελ. 204 § 41 «Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ εἶναι πολλάκις ἐκλαμβάνεται κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον μετά τινος προσσημασίας. Οὕτω π.χ. ὡς πολλὰ ῥήματα, ἁπλᾶ ὄντα, λαμβάνουσι τὴν ἔννοιαν τῶν συνθέτων, τὸ ἔχειν, π. χ.=παρέχειν, τὸ στέλλειν=συστέλλειν, κτλ., οὕτω καὶ τὸ εἶναι ἐκλαμβάνεται πολλάκις ἀντὶ τῶν συνθέτων ἐνεῖναι, ἐξεῖναι, παρεῖναι. Καὶ τότε δὲ προτάσσεται τὸ τρίτον ἑνικὸν πρόσωπον, καὶ τονίζεται ἐπὶ τῆς παραληγούσης· ἔστι μὲν εὑρεῖν, ἔστι δὲ τερπομένοισιν ἀκούειν ('Οδυσσ. Ο 392)=ἔνεστι, φυσικῶς

δυνατὸν=οὐκ ἔστιν ἀδύνατον+—οὐ γὰρ ἔστι πικρῶς ἐξετάσαι= οὐκ ἔξεστιν, ἀπηγόρευται. —ἔστι φυγεῖν=πάρεστιν=οὔτε ἀπηγορευμένον, οὔτε δύσκολον». Ἀξίαν μνείας νομίζομεν τὴν ὑπὸ τοῦ Οὐηβήρου γενομένην παρατήρησιν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ κατ' Ἀριστοκράτους λόγου τοῦ Δημοσθένους σελ. 347 «ἔστιν εἰπεῖν: Quamquam in eadem re etiam ἔνεστιν εἰπεῖν, quod nonnulli libri h. l. habent, dici potuisset, ut apparet ex orat. c. Leptin. 2. p. 457. οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ' ἔνεστιν εἰπεῖν. Philipp. III. 31. p. 119. c. Apatur. 24. p. 900., illud tamen de auctoritate librorum hic praeferendum erat. Orat. in Mid. 38. p. 526. ἀλλ' οὐ Μειδίᾳ τούτων οὐδὲν ἔστι λέγειν. ibid. 71. p. 537. οὐδὲ γὰρ αὖ τοῦτ' ἔστιν εἰπεῖν. Idque tenendum, ubi dicatur ἔστιν εἰπεῖν, ibi plerumque in libris etiam ἔνεστιν εἰπεῖν inveniri». Παρὰ τῷ Ἡροδότῳ Β', 160 κεῖται «ξείνοισι ἀγωνιστῇσι ἐκέλευον τὸν ἀγῶνα τιθέναι, Ἠλείων δὲ μηδενὶ εἶναι ἀγωνίζεσθαι». Καὶ ὁ μὲν Βαίριος ἀποφαίνεται ἐν τῇ β' ἐκδόσει τοῦ Ἡροδότου Τόμ. Α', σελ. 798 «εἶναι non differt significatione ab eo, quod paulo ante dixit ἐξεῖναι», ὁ δὲ Ναβῆρος μεταβάλλει τὸ εἶναι εἰς τὸ ἐξεῖναι ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1855, σελ. 18 λέγων «Immo vero ἐξεῖναι, ut legati paulo superius interrogati respondent: Οἱ δὲ ἔφασαν καὶ σφέων καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ὁμοίως τῷ βουλομένῳ ἐξεῖναι ἀγωνίζεσθαι, cf. porro III. 142, V. 101. VI. 38, VII. 4. 8, IX, 23» (Πρβ. καὶ Ἑρουερδῆνα ἐν Mnemos. 1876, σελ. 311). Οὐκ ἀγνοητέον δ' ὅτι ἡ γραφὴ ἐξεῖναι εὑρέθη καὶ ἐν ἀντιγράφῳ.

Πολλάκις εὑρίσκεται τὸ ῥῆμα πάρεστι-παρῆν-παρέσται ἀπροσώπως κείμενον ἔν τε τῷ ποιητικῷ καὶ τῷ πολιτικῷ λόγῳ.

Ὁμ. Ὕμν. εἰς Ἑρμ. 448 «ἀτρεκέως γὰρ ἅμα τρία πάντα πάρεστιν, εὐφροσύνην καὶ ἔρωτα καὶ ἥδυμον ὕμνον, ἑλέσθαι».

Αἰσχύλ. Ἀγαμ. 1354 «ὁρᾶν πάρεστι» καὶ Πέρσ. 401 «καὶ παρῆν ὁμοῦ κλύειν πολλὴν βοήν» καὶ Σοφοκλ. Ἀντιγ. 1293 «ὁρᾶν πάρεστιν» καὶ Φιλοκτ. 9 «ὅτ' οὔτε λοιβῆς ἡμῖν οὔτε θυμάτων παρῆν ἑκήλοις προσθιγεῖν». Πολλὰ ἄλλα ἐκ τῶν τραγικῶν τούτων μαρτύρια εἶνε κατειλεγμένα ὑπὸ τοῦ Γ. Δινδορφίου ἐν τῷ Αἰσχυλείῳ Λεξικῷ σελ. 274 καὶ ἐν τῷ Σοφοκλείῳ σελ. 385.

Ἀριστοφ. Πλ. 638 «πάρεστι χαίρειν, ἥν τε βούλησθε ἥν τε μή»

καὶ Εἰρ. 300 «νῦν γὰρ ἡμῖν ἁρπάσαι πάρεστιν ἀγαθοῦ δαίμονος» καὶ Λυσιστρ. 403 «ὥστε θαἰματίδια σείειν πάρεστιν ὥσπερ ἐνεουρηκότας» καὶ Ὄρν. 734 «ὥστε παρέσται κοπιᾶν ὑμῖν ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν» καὶ 1566 «τὸ μὲν πόλισμα τῆς Νεφελοκοκκυγίας ὁρᾶν τοδὶ πάρεστιν»

Μένανδρ. Ἀποσπ. 930 Κοκκ. «ἡδύ γ' ἀποθνήσκειν ὅτῳ ζῆν μὴ πάρεσθ', ὡς βούλεται».

Θουκυδ. Ζ', 65, 1 «τῷ δὲ Γυλίππῳ καὶ τοῖς Συρακοσίοις παρῆν μὲν αἰσθάνεσθαι κτέ».

Ξενοφ. Ἀναβ. Δ', ε', 7 «οὗ δὴ παρῆν μετρεῖν τὸ βάθος τῆς χιόνος» καὶ Ζ', α', 25 «οἷος δ' ὁ πόλεμος ἂν γένοιτο εἰκάζειν δὴ πάρεστιν» καὶ Ἑλλην. Γ' δ', 16 (Ἀγησιλ. Α', 25) «ἐκ τούτου δὲ παρῆν ὁρᾶν τὰ μὲν γυμνάσια πάντα μεστὰ τῶν γυμναζομένων, τὸν δ' ἱππόδρομον τῶν ἱππαζομένων» καὶ Ζ', β', 9 (Ἀγησ. Β', 14) «ἔνθα δὴ θεάσασθαι παρῆν ἐπὶ τῆς σωτηρίας τοὺς μὲν ἄνδρας δεξιουμένους, τὰς δὲ γυναῖκας πιεῖν τε φερούσας καὶ ἅμα χαρᾷ δακρυούσας» καὶ Συμποσ. Θ', 5 «ἐκ τούτου δὴ φιλούντων τε καὶ ἀσπαζομένων ἀλλήλους σχήματα παρῆν θεάσασθαι».

Πλάτ. Γοργ. σελ. 448, Α' «πάρεστι τούτου πεῖραν, ὦ Χαιρεφῶν, λαμβάνειν». Τίμ. Σοφ. Πλάτ. Λεξ. σελ. 207 «Πάρεστι: ἐκ παντὸς δυνατόν ἐστιν». Πρβ. καὶ Φώτ. Λεξ. σελ. 396 καὶ Σουίδ. σελ. 827 Βεκκ.

Δημοσθ. σελ. 331, 319 «ὅτε μὲν τῇ πόλει τὰ βέλτιστα ἑλέσθαι παρῆν».

Στράβ. σελ. 48, 17 Μειν. «τὸ δ' ὕδωρ ἐκ τῆς περαίας ἀρύσασθαι παρῆν» καὶ σελ. 492, 4 «παρῆν γὰρ τῷ Νέστορι λέγειν» καὶ σελ. 857, 20 «ὥστε παρῆν τῷ Ὀδυσσεῖ αὐθημερὸν ἀναπλεῖν» καὶ σελ. 952, 12 «ἤδη οὖν πάρεστι σκοπεῖν τὴν ῥᾳθυμίαν τοῦ ποιήσαντος» καὶ σελ. 1126, 19 «ἐξ ὧν εἰκάζειν παρῆν τὸν κίνδυνον».

Πάππ. Ἀλεξ. σελ. 642, 20 Οὐλσχ. «ὧν ὁμοίως τοῖς πρότερον μίαν πρότασιν πάρεστι λέγειν».

Παρατηρητέον δ' ὅτι ὑπὸ μὲν τοῦ Ἡροδότου εἶνε εἰρημένον βιβλ. Α', 9 «καὶ κατ' ἡσυχίην πολλὴν παρέξει τοι θεήσασθαι», ὑπὸ δὲ Διονυσίου τοῦ Ἁλικαρνασσέως περὶ Συνθ. Ὀνομ. σελ. 44 Σχαιφ. «καὶ καθ' ἡσυχίαν πολλὴν παρέσται σοι θεάσασθαι» (Ἴδε Βαλκενάριον ἐν ταῖς εἰς Ἡρόδοτον Σημειώσεσι σελ. 598 Γαισφ.).

Γίνεται δ' οὐχὶ ὀλιγάκις χρῆσις καὶ τῆς ἀπολύτου μετοχῆς παρόν Ἰων. παρεόν, οἷον Σοφοκλ. Φιλοκτ. 1100 «παρὸν φρονῆσαι» καὶ Ἀποσπ. 139, 3 Ναυκ. «μητρὸς καλεῖσθαι παῖδα, τοῦ πατρὸς παρόν» καὶ 324 «ταῦτ' ἐστὶν ἄλγιστα, ἥν, παρὸν θέσθαι καλῶς, αὐτός τις αὑτῷ τὴν βλάβην προσθῇ φέρων». Φερεκρ. Ἀποσπ. 108. 21 Κοκκ. «παρὸν κολυμβᾶν ὡς ἔχετ' εἰς τὸν Τάρταρον». Ἀπολλόδ. Κωμ. Ἀποσπ. 15 «ὅστις γὰρ εὐπορῶν, παρὸν ζῆν ἡδέως, κακῶς διάγει κτέ.». Ἡρόδ. Α', 129 «εἰ, παρεὸν αὐτῷ βασιλέα γενέσθαι κτέ.» καὶ Ϛ', 72 «παρεὸν δέ οἱ πάντα ὑποχείρια ποιήσασθαι, ἐδωροδόκησε ἀργύριον πολλόν» καὶ 137 «παρεὸν ἑωυτοῖσι ἀποκτεῖναι τοὺς Πελασγούς, ἐπεί σφεας ἔλαβον ἐπιβουλεύοντας, οὐκ ἐθελῆσαι» (Πρβ. καὶ Ζ', 24 καὶ 107 καὶ 164 καὶ 229). Θουκυδ. Δ', 19, 2 «ἀλλ' ἥν, παρὸν τὸ αὐτὸ δρᾶσαι πρὸς τὸ ἐπιεικές, καὶ ἀρετῇ αὐτὸν νικήσας παρ' ἃ προσεδέχετο μετρίως ξυναλλαγῇ» καὶ Ε', 103, 2 «οἷς παρὸν ἀνθρωπείως ἔτι σῴζεσθαι, ἐπειδὰν πιεζομένους αὐτοὺς ἐπιλίπωσιν αἱ φανεραὶ ἐλπίδες, ἐπὶ τὰς ἀφανεῖς καθίστανται».

Λυσ. ὑπὲρ τῶν Ἀριστοφ. Χρημ. 14 «ἐκεῖνος γὰρ ὅτ' ἦν ἐν ἡλικίᾳ, παρὸν μετὰ πολλῶν χρημάτων γῆμαι ἄλλην, τὴν ἐμὴν μητέρα ἔλαβεν».

Ξενοφ. Ἀναβ. Ε', η' 3 «σίτου δὲ ἐπιλελοιπότος, οἴνου δὲ μηδ' ὀσφραίνεσθαι παρόν, ὑπὸ δὲ πόνων πολλῶν ἀπαγορευόντων». Πρβ. καὶ Ἀγησ. Α', 36.

Δημοσθ. σελ. 194, 15 «καὶ παρὸν αὐτοῖς Ἕλλησι καὶ βελτίοσιν αὐτῶν ὑμῖν ἐξ ἴσου συμμαχεῖν, βαρβάροις καὶ δούλοις, οὓς εἰς τὰς ἀκροπόλεις παρεῖνται, δουλεύουσιν» καὶ σελ. 606, 41 «εἰ, παρὸν ἐξαμαρτάνειν μέλλοντας ἀποτρέπειν, τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίει». Πρβ. καὶ σελ. 199, 138 καὶ σελ. 670, 162 καὶ Ψευδοδημοσθ. σελ. 1435. Ἄξια παραθέσεως εἶνε ἃ ὁ λογιώτατος Ναβῆρος ἔγραψεν ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1904, σελ. 7 «(Demosth § 18 p. 971 : οὐ γὰρ ἂν δήπου τῶν αὐτῶν ἀδικημάτων παρόντων ἀμφοῖν ὁμοίως ἐγκαλῶν, τὸν μὲν εἴασε, τῷ δ' ἐδικάζετο. Nec Reiskius nec G. H. Schaefrus hunc locum potuerunt expedire et quod Blassius in textum intulit, est ea infelix admodum suspicio. Legendum: παρὸν ἀμφοῖν ὁμοίως ἐγκαλεῖν».

καὶ Εἰρ. 300 «νῦν γὰρ ἡμῖν ἁρπάσαι πάρεστιν ἀγαθοῦ δαίμονος» καὶ Λυσιστρ. 403 «ὥστε θαἰματίδια σείειν πάρεστιν ὥσπερ ἐνεουρηκότας» καὶ Ὄρν. 734 «ὥστε παρέσται κοπιᾶν ὑμῖν ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν» καὶ 1566 «τὸ μὲν πόλισμα τῆς Νεφελοκοκκυγίας ὁρᾶν τοδὶ πάρεστιν»

Μένανδρ. Ἀποσπ. 930 Κοκκ. «ἡδύ γ' ἀποθνήσκειν ὅτῳ ζῆν μὴ πάρεσθ', ὡς βούλεται».

Θουκυδ. Ζ', 65, 1 «τῷ δὲ Γυλίππῳ καὶ τοῖς Συρακοσίοις παρῆν μὲν αἰσθάνεσθαι κτέ».

Ξενοφ. Ἀναβ. Δ', ε', 7 «οὗ δὴ παρῆν μετρεῖν τὸ βάθος τῆς χιόνος» καὶ Ζ', α', 25 «οἷος δ' ὁ πόλεμος ἂν γένοιτο εἰκάζειν δὴ πάρεστιν» καὶ Ἑλλην. Γ' δ', 16 (Ἀγησιλ. Α', 25) «ἐκ τούτου δὲ παρῆν ὁρᾶν τὰ μὲν γυμνάσια πάντα μεστὰ τῶν γυμναζομένων, τὸν δ' ἱππόδρομον τῶν ἱππαζομένων» καὶ Ζ', 6', 9 (Ἀγησ. Β', 14) «ἔνθα δὴ θεάσασθαι παρῆν ἐπὶ τῆς σωτηρίας τοὺς μὲν ἄνδρας δεξιουμένους, τὰς δὲ γυναῖκας πιεῖν τε φερούσας καὶ ἅμα χαρᾷ δακρυούσας» καὶ Συμποσ. Θ', 5 «ἐκ τούτου δὴ φιλούντων τε καὶ ἀσπαζομένων ἀλλήλους σχήματα παρῆν θεάσασθαι».

Πλάτ. Γοργ. σελ. 448, Α' «πάρεστι τούτου πεῖραν, ὦ Χαιρεφῶν, λαμβάνειν». Τίμ. Σοφ. Πλάτ. Λεξ. σελ. 207 «Πάρεστι: ἐκ παντὸς δυνατόν ἐστιν». Πρβ. καὶ Φώτ. Λεξ. σελ. 396 καὶ Σουΐδ. σελ. 827 Βεκκ.

Δημοσθ. σελ. 331, 319 «ὅτε μὲν τῇ πόλει τὰ βέλτιστα ἑλέσθαι παρῆν».

Στράβ. σελ. 48, 17 Μειν. «τὸ δ' ὕδωρ ἐκ τῆς περαίας ἀρύσασθαι παρῆν» καὶ σελ. 492, 4 «παρῆν γὰρ τῷ Νέστορι λέγειν» καὶ σελ. 857, 20 «ὥστε παρῆν τῷ Ὀδυσσεῖ αὐθημερὸν ἀναπλεῖν» καὶ σελ. 952, 12 «ἤδη οὖν πάρεστι σκοπεῖν τὴν ῥᾳθυμίαν τοῦ ποιήσαντος» καὶ σελ. 1126, 19 «ἐξ ὧν εἰκάζειν παρῆν τὸν κίνδυνον».

Πάππ. Ἀλεξ. σελ. 642, 20 Οὔλσχ. «ὧν ὁμοίως τοῖς πρότερον μίαν πρότασιν πάρεστι λέγειν».

Παρατηρητέον δ' ὅτι ὑπὸ μὲν τοῦ Ἡροδότου εἶνε εἰρημένον βιβλ. Α', 9 «καὶ κατ' ἡσυχίην πολλὴν παρέξει τοι θεήσασθαι», ὑπὸ δὲ Διονυσίου τοῦ Ἁλικαρνασσέως περὶ Συνθ. Ὀνομ. σελ. 44 Σχαιφ. «καὶ καθ' ἡσυχίαν πολλὴν παρέσται σοι θεάσασθαι» (Ἴδε Βαλκενάριον ἐν ταῖς εἰς Ἡρόδοτον Σημειώσεσι σελ. 598 Γαισφ.).

Γίνεται δ' οὐχὶ ὀλιγάκις χρῆσις καὶ τῆς ἀπολύτου μετοχῆς παρόν Ἰων. παρεόν, οἷον Σοφοκλ. Φιλοκτ. 1100 «παρὸν φρονῆσαι» καὶ Ἀποσπ. 139, 3 Ναυκ. «μητρὸς καλεῖσθαι παῖδα, τοῦ πατρὸς παρόν» καὶ 324 «ταῦτ' ἐστὶν ἄλγιστα, ἥν, παρὸν θέσθαι καλῶς, αὐτός τις αὑτῷ τὴν βλάβην προσθῇ φέρων». Φερεκρ. Ἀποσπ. 108. 21 Κοκκ. «παρὸν κολυμβᾶν ὡς ἔχετ' εἰς τὸν Τάρταρον». Ἀπολλόδ. Κωμ. Ἀποσπ. 15 «ὅστις γὰρ εὐπορῶν, παρὸν ζῆν ἡδέως, κακῶς διάγει κτέ.». Ἡρόδ. Α', 129 «εἰ, παρεὸν αὐτῷ βασιλέα γενέσθαι κτέ.» καὶ ϛ', 72 «παρεὸν δέ οἱ πάντα ὑποχείρια ποιήσασθαι, ἐδωροδόκησε ἀργύριον πολλόν» καὶ 137 «παρεὸν ἑωυτοῖσι ἀποκτεῖναι τοὺς Πελασγούς, ἐπεί σφεας ἔλαβον ἐπιβουλεύοντας, οὐκ ἐθελῆσαι» (Πρβ. καὶ Ζ', 24 καὶ 107 καὶ 164 καὶ 229). Θουκυδ. Δ', 19, 2 «ἀλλ' ἥν, παρὸν τὸ αὐτὸ δρᾶσαι πρὸς τὸ ἐπιεικές, καὶ ἀρετῇ αὐτὸν νικήσας παρ' ἃ προσεδέχετο μετρίως ξυναλλαγῇ» καὶ Ε', 103, 2 «οἷς παρὸν ἀνθρωπείως ἔτι σῴζεσθαι, ἐπειδὰν πιεζομένους αὐτοὺς ἐπιλίπωσιν αἱ φανεραὶ ἐλπίδες, ἐπὶ τὰς ἀφανεῖς καθίστανται».

Λυσ. ὑπὲρ τῶν Ἀριστοφ. Χρημ. 14 «ἐκεῖνος γὰρ ὅτ' ἦν ἐν ἡλικίᾳ, παρὸν μετὰ πολλῶν χρημάτων γῆμαι ἄλλην, τὴν ἐμὴν μητέρα ἔλαβεν».

Ξενοφ. Ἀναβ. Ε', η' 3 «σίτου δὲ ἐπιλελοιπότος, οἴνου δὲ μηδ' ὀσφραίνεσθαι παρόν, ὑπὸ δὲ πόνων πολλῶν ἀπαγορευόντων». Πρβ. καὶ Ἀγησ. Α', 36.

Δημοσθ. σελ. 194, 15 «καὶ παρὸν αὐτοῖς Ἕλλησι καὶ βελτίοσιν αὑτῶν ὑμῖν ἐξ ἴσου συμμαχεῖν, βαρβάροις καὶ δούλοις, οὓς εἰς τὰς ἀκροπόλεις παρεῖνται, δουλεύουσιν» καὶ σελ. 606, 41 «εἰ, παρὸν ἐξαμαρτάνειν μέλλοντας ἀποτρέπειν, τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίει». Πρβ. καὶ σελ. 499, 138 καὶ σελ. 670, 162 καὶ Ψευδοδημοσθ. σελ. 1435. Ἄξια παραθέσεως εἶνε ἃ ὁ λογιώτατος Naber[?] Ναβῆρος ἔγραψεν ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1904, σελ. 7 «(Demosth § 18 p. 971: οὐ γὰρ ἂν δήπου τῶν αὐτῶν ἀδικημάτων παρόντων ἀμφοῖν ὁμοίως ἐγκαλῶν, τὸν μὲν εἴασε, τῷ δ' ἐδικάζετο. Nec Reiskius nec G. H. Schaeferus hunc locum potuerunt expedire et quod Blassius in textum intulit, est ea infelix admodum suspicio. Legendum: παρὸν ἀμφοῖν ὁμοίως ἐγκαλεῖν».

Πλούτ. Φαβ. ΙΑ' «διὸ καὶ τὸν λόφον ἐκ τοῦ ῥᾴστου κρύφα κατασχεῖν παρόν, οὐκ ἠθέλησεν ὁ Ἀννίβας».

Ἀριστείδ. Τόμ. Α', σελ. 583 Δινδ. «πότερον εἰ, κρατῆσαι παρόν, φεύγοιμεν ἢ καὶ ὁπωσοῦν;» καὶ σελ. 603 «ὥστ' ἄρδην ἀπολέσαι, σῶσαι παρόν» καὶ σελ. 607 «καὶ παρὸν αὐτοῖς ἀποπλεύσασιν οἴχεσθαι ἢ καὶ τῷ βασιλεῖ προσθέσθαι καθ' ἡμῶν, οὐκ ἐτόλμησαν». Πρβ. καὶ σελ. 623 καὶ σελ. 657 καὶ σελ. 703 δὶς καὶ σελ. 789 καὶ Τόμ. Β', σελ. 165 καὶ σελ. 200 καὶ σελ. 277 καὶ σελ. 360.

Παυσαν. Ἠλ. Β', Ζ', 6 «οὐδὲ ἔργον οὐδὲν ἄχαρι ἐργάζονται, παρόν σφισι πολλά τε καὶ σὺν τῷ δικαίῳ δρᾶσαι».

Γαλην. Τόμ. Γ', σελ. 807 «εἰ, παρὸν ἐν ἑκατέρῳ τῶν βλεφάρων ἥμισυ νεῖμαι τῆς ὅλης, ἡ δὲ θατέρῳ πᾶσαν αὐτὴν ἐχαρίσατο» καὶ Τόμ. ΙΑ', σελ. 179 «καίτοι μάτην πολλὰ κάμνω, παρὸν ὑπομνῆσαί σε τὸν λόγον.

Ἀπολλών. Ἀλεξ. περὶ Συντάξ. σελ. 324,5 Βεκκ. «οὐδὲ τὰ ἰδιώματα τῆς προθέσεως ἀναδέξεται, παρὸν πιστώσασθαι ἐκ τῶν προκατειλεγμένων».

Προκόπ. Τόμ. Β', σελ. 40, 21 «οἷς δὲ παρὸν ἀμαχητὶ ἐλευθέρους εἶναι, οἱ δὲ ὅπως τὴν δουλείαν βέβαιον ἕξουσιν ἐς ἀγῶνα καθιστῶνται, οὗτοι δὴ κτέ.» καὶ σελ. 230, 6 «οἳ ἂν πολιορκουμένοις παρὸν τοῖς φιλτάτοις ἀμύνειν, οἱ δὲ τὴν ἀκίνδυνον ὄκνησιν πρὸ τῆς ἀγωνίας ἑλόμενοι τὴν ἐκείνων — ἐπικράτησιν τοῖς πολεμίοις δεδώκασι» καὶ σελ. 266, 14 «ὁ Βελισάριος ἤσχαλλεν, ἐν συμφορᾷ μεγάλῃ ποιούμενος, εἰ μή τις αὐτὸν ἐῴη, παρὸν οὐδενὶ πόνῳ τό τε κράτος τοῦ πολέμου παντὸς φέρεσθαι καὶ δοριάλωτον Οὐίτιγιν εἰς Βυζάντιον ἀγαγεῖν» καὶ Τόμ. Γ. σελ. 67, 12 «εἴ οἱ παρὸν ἐκ πάσης ἀπολεξαμένῳ τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς γαμετὴν γυναῖκα ποιήσασθαι — ὁ δὲ τὸ κοινὸν ἄγος ἁπάντων ἀνθρώπων αὐτοῦ ἴδιον πεποιῆσθαι οὐκ ἀπηξίου».

Λιβάν. Ἐπιστ. σελ. 114 Οὐολφ. «καὶ παρὸν αὐτῷ χαρίσασθαι τοῖς δυνατοῖς ἐκ τῶν εἰς ἐμὲ λυπηρῶν, τὰς παρ' ἐκείνων ἐλπίδας προήκατο» καὶ σελ. 189 «ἀλλ' ἀπὸ τοῦ, παρὸν κτήσασθαι, μὴ βουληθῆναι» καὶ σελ. 192 καὶ σελ. 242 καὶ σελ. 350 καὶ σελ. 625 καὶ σελ. 648 καὶ σελ. 725 (Ἴδε καὶ Κόβητον ἐν *Mnemos* 1875, σελ. 144).

Ὁ Σουίδας λέγει σελ. 830 Βεκκ. «Παρόν: ἐξόν, δυνατόν, δέον.

διὸ καὶ παρὸν κωλύειν, ὑποπιμπράντες. Καὶ αὖθις· ὁ δὲ ἤσχαλλεν, ἐν συμφορᾷ μεγάλῃ ποιούμενος εἰ μή τις αὐτὸν ἐφῄη, παρὸν οὐδενὶ πόνῳ τὸ κράτος τοῦ πολέμου παντὸς φέρεσθαι». Πρβ. καὶ Φώτ. Λεξ. σελ. 399, 7 «παρόν: ἐξόν, δυνατόν, δέον».

Γελοῖον εἶνε τὸ ὑπὸ τοῦ Δοξαπατρῆ εἰρημένον ἐν ταῖς εἰς Ἀφθόνιον Ὁμιλίαις (Ῥητ. Ἑλλ. Οὐαλζ. Τόμ. Β', σελ. 508, 5) «Παρὸν αἰτῆσαι θεοὺς ἑτέραν ἀλλάξασθαι φύσιν: **Ἀντέπτωσις** ἀντὶ τοῦ παρόντος, ἤγουν δυνατοῦ ὄντος» (Ἴδε καὶ ἃ ἐγράψαμεν ἐν τῷ Περιοδικῷ Συγγράμματι Ἀθηναίῳ 1878, σελ. 117).

Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐκδοὺς ὁ Σχείβιος παρὰ τῷ Λυσίᾳ σελ. 81 30 «καὶ μὲν δὴ οὐκ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀλλ' ἐν τῇ ὁδῷ σῴζειν τε αὐτὸν καὶ τὰ τούτοις ἐψηφισμένα παρόν, συλλαβὼν ἀπήγαγεν» ἐσημειώσατο σελ. κζ' «σώζειν τε αὐτὸν καὶ τὰ τούτοις ἐψηφισμένα παρόν nunc dedi e Sauppii coni: σώζοντα αὐτὸν καὶ τὰ τούτοις ἐψηφισμ. ὃν X: σώζων αὐτὸν καὶ τὰ τούτοις ἐψηφ. (omisso ὃν) C». Ἐνεκρίθη δ' ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Σαυπίου οὐ μόνον ὑπὸ τοῦ Σχειβίου ἀλλὰ καὶ ὑπ' ἄλλων.

Ἐποιήσατο δὲ χρῆσιν τῆς ἀπολύτου μετοχῆς παρὸν καὶ ὁ Εὐριπίδης Ἀλκ. 284 «θνῄσκω, παρόν μοι μὴ θανεῖν, ὑπὲρ σέθεν» καὶ Ἱκέτ. 315 «πόλει παρόν σοι στέφανον εὐκλείας λαβεῖν, δείσας ἀπέστης» καὶ 723 «παρὸν δὲ τειχέων εἴσω μολεῖν, Θησεὺς ἐπέσχεν» καὶ Ἰφιγ. Τ. 1088 «καὶ γὰρ ἐνθάδ' οὐ πρέπει ναίειν, παρόν σοι πόλιν ἔχειν εὐδαίμονα» καὶ Μηδ. 448 «σοὶ γὰρ παρὸν γῆν τήνδε καὶ δόμους ἔχειν κούφως φερούσῃ κρεισσόνων βουλεύματα, λόγων ματαίων εἵνεκ' ἐκπεσεῖ χθονὸς» καὶ Ἡρακλ. 506 «παρόν σφε σῶσαι, φευξόμεσθα μὴ θανεῖν;» καὶ Φοιν. 520 «ἐκεῖνο δ' οὐχ ἑκὼν μαθήσομαι, ἄρχειν παρόν μοι, τῷδε δουλεῦσαί ποτε» καὶ Ἀποσπ. 193 Ναυκ. «ὅστις δὲ πράσσει πολλά, μὴ πράσσειν παρὸν (Ναύκ. χρεών), μῶρος, παρὸν ζῆν ἡδέως ἀπράγμονα» καὶ 245 «μὴ 'πὶ δουλείαν ποτὲ ζῶν ἑκὼν ἔλθῃς, παρόν σοι κατθανεῖν ἐλευθέρῳ» καὶ 794 «τί δῆτα καὶ σὲ κωλύει λαβεῖν κέρδος, παρόν γε κἀξομοιοῦσθαι θεοῖς».

Ἐλέχθη δ' ὑπὸ τοῦ Εὐριπίδου ἀπροσώπως καὶ ὁ ἐνεστὼς πάεστι(ν) καὶ ὁ παρατατικὸς παρῆν Ἱππολ. 1019 «πράσσειν τε ...αρ πάρεστι, κίνδυνός τ' ἀπὼν κρείσσω δίδωσι τῆς τυραννίδος χά...» καὶ Ἱκέτ 707 «κἂν τῷδε τὸν στρατηγὸν αἰνέσαι παρῆν» καὶ

730 «ζητῶν ἀπώλεσ' ὄλβον ᾧ χρῆσθαι παρῆν» καὶ Μηδ. 657 «ἀχάριστος ὄλοιθ' ὅτῳ πάρεστι μὴ φίλους τιμᾶν καθαρὰν ἀνοίξαντα κλῇδα φρενῶν» καὶ Φοιν. 1117 «ὡς ὕστερον θανόντος εἰσορᾶν παρῆν». Πρβ. καὶ Ἄλκ. 760 «δισσὰ δ' ἦν μέλη κλύειν». Κεῖται δὲ παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ καὶ τὸ πάρα = πάρεστι Ἀλκήστ. 342 «ἆρά μοι στένειν πάρα τοιᾶσδ' ἁμαρτάνοντι συζύγου σέθεν;» καὶ 1114 «δώματ' εἰσελθεῖν πάρα» καὶ Μηδ. 1347 «ἐμοὶ δὲ τὸν ἐμὸν δαίμον' αἰάζειν πάρα» καὶ Ὀρέστ. 533 «τί μαρτύρων ἄλλων ἀκούειν δεῖ μ', ἅ γ' εἰσορᾶν πάρα;» καὶ Φοιν. 1481 «πάρα γὰρ λεύσσειν πτώματα νεκρῶν τρισσῶν· ἤδη τάδε πρὸς μελάθροις» καὶ 1553 «πάρα γὰρ στενάχειν τάδ', αὐτεῖν». Λέγεται δὲ πάρα ἀντὶ τοῦ πάρεστι(ν), ὡς ἔνι ἀντὶ ἔνεστι(ν) (Ἴδε καὶ Δινδόρφιον ἐν τῷ Αἰσχυλείῳ Λεξικῷ σελ. 274 καὶ ἐν τῷ Σοφοκλείῳ σελ. 386).

Περὶ τῆς ὑποτακτικῆς παρῇ τῆς ἀπαντώσης ἐν Ἀλκήστ. 356 «ἡδὺ γὰρ φίλους κἀν νυκτὶ λεύσσειν, ὅντιν' ἂν παρῇ χρόνον» ποιεῖται ὁ Βερναρδάκης ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου Τόμ. Γ', σελ. 640 τὴν παρατήρησιν τήνδε: παρῇ: φίλους Β, φίλοις ἄλλοι. Οἱ μὲν λαμβάνουσιν ἀπὸ κοινοῦ τό: αὐτῶν (φίλων) τις, οἱ δὲ τό: φίλος. Ἀγνοῶ, ἀφ' οὗ τὸ τριτοπρόσωπον τοῦ *πάρειμι* **συνηθέστατα λαμβάνεται ἀπροσώπως**, διατί δὲν πρέπει νὰ ληφθῇ ἀπὸ κοινοῦ ὡς ὑποκείμενον τοῦ *παρῇ* αὐτὸ τὸ λεύσσειν. Τὸ ὅντιν' ἂν παρῇ χρόνον = *(πάνθ') δν ἂν παρῇ ὁρᾶν (αὐτοὺς) χρόνον*, ἤτοι κάθε φορὰν ὅπου μπορεῖ τις νὰ τοὺς βλέπῃ 'μπροστά του».

Πᾶς τις ἐξ ὧν ἐγράψαμεν πείθεται ὅτι οἱ ἐκδεξάμενοι ἀπροσώπως τὸ ῥῆμα παρῆν ἐν τῷ Εὐριπιδείῳ χωρίῳ «παρῆν δ' ὁρᾶν οὐ ταὐτὰ μορφῆς σχήματ' ἀλλ' ἠλλάσσετο κτέ.» εὐλογώτατα αὐτὸ οὕτως ἐξεδέξαντο, ἀλογιστότατα δ' ὁ Βερναρδάκης ἀποδοκιμάζει τὴν ἐκδοχὴν ταύτην. Καὶ ἂν δ' ὑποληφθῇ κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Βερναρδάκη ὅτι προσωπικὸν εἶνε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ῥῆμα, ἔχον ὑποκείμενον τὸ οὐδέτερον πληθυντικὸν ταὐτά (ἢ ταῦτα) σχήματα, πάλιν τοῦτο εἶνε ἑνικὸν καὶ οὐχὶ πληθυντικόν, τουτέστι πάλιν τὸ παρῆν εἶνε παρῆν καὶ οὐχὶ παρῆσαν ὡς γελοιότατα ὑπέλαβεν ὁ Βερναρδάκης. Πρβ. Σοφοκλ. Φιλοκτ. 667 «πάρεσται ταῦτά σοι καὶ θιγγάνειν καὶ δόντι δοῦναι».

Ἀξία ἐπιστάσεως εἶνε Ξενοφώντειος ῥῆσις κειμένη ἐν Ἀναβ. Α',

ι', 9. Τῆς ῥήσεως ταύτης φέρονται δύο γραφαὶ «καὶ συνιδεῖν δ' ἦν τῷ προσέχοντι τὸν νοῦν τῇ βασιλέως **ἀρχῇ** πλήθει μὲν χώρας καὶ ἀνθρώπων ἰσχυρὰ οὖσα, τοῖς δὲ μήκεσι τῶν ὁδῶν καὶ τῷ διεσπάσθαι (Κόβ. διεσπάρθαι) τὰς δυνάμεις ἀσθενής» καὶ «συνιδεῖν δ' ἦν τῷ προσέχοντι τὸν νοῦν ἡ βασιλέως **ἀρχὴ** κτέ.». Ἐγκρίνεται δ' ὑπ' ἄλλων μὲν ἐκδοτῶν τῆς Ἀναβάσεως αὕτη ἡ γραφή, ἣν καὶ ἡμεῖς ἀποδεχόμεθα, ὑφ' ἑτέρων δ' ἐκείνη καὶ νομίζεται ὅτι ἐλέχθη «συνιδεῖν δ' ἦν - ἰσχυρὰ οὖσα» κατὰ προσωπικὴν σύνταξιν ἀντὶ τῆς ἀπροσώπου «συνιδεῖν δ' ἦν - ἰσχυρὰν οὖσαν» ἢ ὅτι ἐπηνέχθη ἡ ὀνομαστικὴ ἰσχυρὰ οὖσα, ὡς εἰ ἀντὶ τοῦ συνιδεῖν ἦν ἦτο γεγραμμένον δήλη ἦν (Ἴδε καὶ Ῥεδάντζιον ἐν τῇ Δ' ἐκδόσει τῆς Ἀναβάσεως Τόμ. Α', σελ. 38 καὶ σελ. 131).

Ἐπίμετρον εἰς τὸ ἡγούμενον κεφάλαιον.

Ἐν τῇ σημειώσει τοῦ Βερναρδάκη, ἣν κατεχωρίσαμεν ἐν ἀρχῇ τοῦ ἡγουμένου κεφαλαίου (ΜΒ', σελ. 113) λέγεται ὅτι ὑπὸ τοῦ Κιρχοφίου ἀνεγνώσθη ἃ 'φασκ' ἐν τῇ ῥήσει τοῦ Εὐριπίδου Ἰφιγ. Τ. 291. Ὁ Κιρχόφιος ἔγραψεν ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκδόσει τοῦ Εὐριπίδου Τόμ. Β', σελ. 97 (1855) «ἃς φάσ' Ἐρινῦς ἱέναι μιμήματα» καὶ ἐποιήσατο σελ. 139 τὴν παρατήρησιν τήνδε «ἃς φᾶσ' B ἃς φάσ' (ἃ φχσ' e corr. ap. Par. alterum), quod aut ἃ 'φασκ' (sic Badhamius) videtur fuisse aut ἔφασκε». Τηρήσας δ' ἐν τῇ μικρᾷ ἐκδόσει Τόμ. Β', σελ. 256 (1869) τὴν γραφὴν ἃς φάσ' οὐδὲ μνείας ἠξίωσε τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Βαδάμου, ἣν ἀπεδέξατο ὁ Ναύκιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Εὐριπίδου Τόμ. Β', σελ. 71. Δηλοῦμεν δ' ὅτι κατὰ τὴν ἔκδοσιν ταύτην παρεθέμεθα ἡμεῖς τὸ Εὐριπίδειον χωρίον ἐν τῷ Περιοδικῷ Συγγράμματι Ἀθηναίῳ 1880, σελ. 461 οὐδαμῶς ἐνθυμηθέντες ὅτι ὠφείλομεν νὰ ἐπανορθώσωμεν τὴν περὶ τὴν συναλοιφὴν πλημμέλειαν γράφοντες κατὰ κρᾶσιν ἅφασκ'· διότι, βραχείας οὔσης τῆς ἀναφορικῆς ἀντωνυμίας ἅ, ἀδύνατος ἀποβαίνει ἡ συναλοιφὴ αὐτῆς μετὰ τοῦ παρατατικοῦ ἔφασκ' κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ ἀρκτικοῦ φωνήεντος αὐτοῦ Ε, τουτέστι ἃ 'φασκ'.

Πολλάκις δ' ἐν τῇ Ἀττικῇ ποιήσει εὑρίσκεται ἡ ἀναφορικὴ ἀντω-

νυμία ἃ συναληλιμμένη κατὰ κρᾶσιν μετὰ παρῳχημένου χρόνου συλλαβικῶς ηὐξημένου.

Σοφοκλ. Τραχ. 534 «τὰ μὲν φράσουσα χερσὶν ἀτεχνησάμην» καὶ Οἰδ. Τ. 1523 «καὶ γὰρ ἀκράτησας οὔ σοι διὰ βίου ξυνέσπετο» καὶ Φιλοκτ. 1247 «καὶ πῶς δίκαιον, ἄλαβες βουλαῖς ἐμαῖς, πάλιν μεθεῖναι ταῦτα;».

Εὐριπ. Ἡρακλ. Μ. 259 «οὐδ' ἀπόνησα πόλλ' ἐγὼ καμὼν χερὶ ἕξεις» καὶ 281 «πῶς γὰρ οὐ φιλῶ ἄτικτον, ἀμόχθησα;».

Ἀριστοφ. Σφ. 965 «ἀπόκριναι σαφῶς εἰ μὴ κατέκνησας τοῖς στρατιώταις ἄλαβες» καὶ Νεφ. 1268 «ἀλλά μοι τὰ χρήματα τὸν υἱὸν ἀποδοῦναι κέλευσον ἄλαβεν» καὶ 1270 «Α. τὰ ποῖα ταῦτα χρήμαθ'; Β. ἀδανείσατο» καὶ Ἐκκλ. 505 «ἡμῖν εὐτυχῶς τὰ πράγματ' ἐκβέβηκεν ἀβουλεύσαμεν» καὶ Βατρ. 527 «οὔτι πού μ' ἀφελέσθαι διανοεῖ ἄδωκας αὐτός» καὶ Ἀχαρν. 377 «αὐτός τ' ἐμαυτὸν ὑπὸ Κλέωνος ἄπαθον ἐπίσταμαι διὰ τὴν πέρυσι κωμῳδίαν» καὶ Ἱππ. 520 «τοῦτο μὲν εἰδὼς ἄπαθε Μάγνης ἅμα ταῖς πολιαῖς κατιούσαις». Ὁ Βρούγκιος ἐσημειώσατο εἰς Ἀριστοφ. Θεσμοφ. 542 (Τόμ. Δ', σελ. 290 Βεκκ.) «ἃ 'γίγνωσκον. Crasis est, non elisio: ideo excudi debuit conjunctim ἃ γίγνωσκον. Vocales breves ἃ ἐ in ἀ longum coalescunt: alioqui recto talo non insisteret versus. Sic alibi excudi curavi, ut Nub. 1463. οὐ γάρ μ' ἐχρῆν τὰ χρήμαθ', ἀδανεισάμην».

Λέγεται δὲ κατὰ κρᾶσιν καὶ ἄχω ἀντὶ τοῦ ἃ ἔχω καὶ ἄχομεν ἀντὶ τοῦ ἃ ἔχομεν καὶ ἀγὼ ἀντὶ τοῦ ἃ ἐγώ καὶ ἄνεστιν ἀντὶ τοῦ ἃ ἔνεστιν καὶ ἀπηγγελλόμην ἀντὶ τοῦ ἃ ἐπηγγελλόμην καὶ ἀξηνεγκάμην ἀντὶ τοῦ ἃ ἐξηνεγκάμην, κτλ.

Σοφοκλ. Οἰδ. Κ. 1129 «ἔχω γὰρ ἄχω διὰ σὲ κοὐκ ἄλλον βροτῶν» καὶ Ἠλ. 451 «ἀλλ' ὅμως ἄχω, δὸς αὐτῷ». Ἀριστοφ. Λυσιστρ. 1054 «ὡς πλέ' ἐστὶν ἄχομεν βαλλάντια».

Εὐριπ. Φοιν. 878 «ἀγὼ τί οὐ δρῶν, ποῖα δ' οὐ λέγων ἔπη, εἰς ἔχθος ἦλθον παισὶ τοῖσιν Οἰδίπου». Ἀριστοφ. Νεφ. 738 «ἀκήκοας μυριάκις ἀγὼ βούλομαι» καὶ 1009 «ἢν ταῦτα ποιῇς ἀγὼ φράζω». Ἐν τῇ Ἀθηνᾷ 1890, σελ. 527 ἐγράψαμεν: Ἄξιον παρατηρήσεως εἶνε ὅτι ἐγράφη ὑπό τε τοῦ Σταλβαυμίου ἐν τῷ Φιλήβῳ τοῦ Πλάτωνος σελ. 14 Β' «ἃ 'γὼ τίθεμαι» καὶ ὑπὸ τοῦ Βοιμελίου παρὰ τῷ Δημοσθένει σελ. 49, 33 (Δη.

μοσθ. Δημηγορ. σελ. 439) «ἆ 'γὼ γέγραφα». 'Αλλ' ἡ ἐκφορὰ αὕτη ἔχει πλημμελῶς. Μόνον τὸ κατὰ κρᾶσιν προενηνεγμένον ἀγώ εἶνε ὑγιὲς (Πρβ. καὶ Σχάνζιον ἐν *Nov. Comment. Plat.* σελ. 97). Παρὰ τῷ 'Ισαίῳ σελ 134,32 καὶ παρ' ἄλλοις φέρεται τὸ ἀσυνάλειπτον ἅ ἐγώ».

'Αριστοφ. Νεφ. 1072 «σκέψαι γάρ, ὦ μειράκιον, ἐν τῷ σωφρονεῖν ἅπαντα ἅνεστιν» καὶ Σοφ. 'Ηλ. 1018 «ἤδη σ' ἀπορρίψουσαν ἀπηγγελλόμην» καὶ 'Αριστοφ. 'Εκκλ. 513 «τἆλλά θ' ἀξηνεγκάμην» καὶ 118 «ὅπως προμελετήσαιμεν ἀκεῖ δεῖ λέγειν». Σοφοκλ. Οἰδ. Τύρ. 235 «άκ τῶνδε δράσω». Εὐριπ. 'Ιππολ. 712 «σιγῇ καλύπτειν ἀνθάδ' εἰσηκούσατε». Κακῶς εἶνε γεγραμμένον κατ' ἀφαίρεσιν ἐν τοῖς εἰς Σοφοκλέα Σχολίοις Τόμ. Α', σελ. 140 ἅ 'κ τῶνδε καὶ παρὰ Θωμᾷ τῷ Μαγίστρῳ σελ. 143, 6 «καλῶς ἤδη σ' ἀπορρίψουσαν ἅ 'πηγγειλάμην».

'Ο 'Ασώπιος μνημονεύων ἐν τῇ 'Ιστορίᾳ τῶν 'Ελλήνων Ποιητῶν καὶ Συγγραφέων σελ. 553 τὴν ῥῆσιν τοῦ 'Αριστοφάνους Βατρ. 1062 ἐκφέρει αὐτὴν ὧδε· «ἆ 'μοῦ χρηστῶς καταδείξαντος διελυμήνω σύ». 'Η ὑγιῶς ἔχουσα ἐκφορὰ εἶνε ἁμοῦ. Πρβ. ἁμοί (Σοφ. Τραχ. 158) καὶ ἁμέ (Σοφ. 'Αντιγ. 734 καὶ Εὐριπ. 'Ιφιγ. Α 659 καὶ 'Ιων. 1539 καὶ 'Ιππολ. 345 καὶ 'Αριστοφ. 'Ιππ. 16). Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ κατ' ἀφαίρεσιν συνηλημμένον ἅ 'μοῦ φέρεται καὶ ἐν τοῖς εἰς 'Αριστοφάνη Σχολίοις σελ. 304, 29 Διδ. 'Εγράφη δὲ ὑπὸ τοῦ 'Ασωπίου ἐν τῷ μνημονευθέντι βιβλίῳ καὶ ὦ 'γαθέ ἀντὶ τοῦ ὤγαθέ ἢ ὠγαθέ (σελ. 480) καὶ κ' οὐδέ ἀντὶ τοῦ κοὐδέ (σελ. 880)· ἔτι δὲ καὶ χ' ἠ ἀντὶ τοῦ χἠ ἐν τῇ Α' Περιόδῳ τοῦ Συντακτικοῦ σελ. 56 § 8 ἐκδ. ζ'.

'Ως δ' ὁ πληθυντικὸς ἀριθμὸς ἅ συναλείφεται ἀείποτε ἀναγκαίως κατὰ κρᾶσιν μετὰ λέξεως ἀρχομένης ἀπὸ τοῦ φωνήεντος Ε, οὕτω καὶ ὁ ἑνικὸς ἀριθμὸς ὅ, οἷον οὑπόθεις = ὃ ἐπόθεις καὶ οὑφόρει = ὃ ἐφόρει καὶ οὑφοβεῖτο = ὃ ἐφοβεῖτο καὶ οὑξερῶ = ὃ ἐξερῶ καὶ οὑμοί — ὃ ἐμοὶ (Σοφοκλ. 'Ηλ. 4 καὶ 420 καὶ Οἰδ. Τ. 722 καὶ 936 καὶ Τραχ. 286 καὶ 'Ηρ. Μ. 286), οὗδοξε = ὃ ἔδοξε καὶ οὑνδύεται = ὃ ἐνδύεται καὶ οὑγώ = ὃ ἐγὼ ('Αριστοφ. 'Εκκλ. 814 καὶ 333 Λυσ. 240).

[Κ]ατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον συναλείφεται καὶ τὸ ἄρθρον ὁ, οἷον οὑκ [ὁ] ἐκ καὶ οὑξ = ὁ ἐξ καὶ οὑν = ὁ ἐν καὶ οὑκείνου = ὁ ἐκείκαὶ οὑμός = ὁ ἐμός καὶ οὑπικωλύσων = ὁ ἐπικωλύσων καὶ

οὐξιών = ὁ ἐξιών καὶ οὐπάγων = ὁ ἐπάγων καὶ οὐκκυκλούμενος = ὁ ἐκκυκλούμενος καὶ οὐπιτιμητής = ὁ ἐπιτιμητής καὶ οὐπίτριπτος = ὁ ἐπίτριπτος καὶ οὐργάτης = ὁ ἐργάτης, κτλ. καὶ οὔποψ = ὁ ἔποψ Ἀριστοφ. Ὄρν. 226. 265, κτλ. (Ἴδε καὶ Βλαϋδέσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀριστοφάνους Ἀποσπασμάτων σελ. ια΄).

Παρατηρητέον δ' ὅτι φέρεται ἀπόσπασμα τοῦ Μενάνδρου ἔχον ὧδε «Α. κόψω τὴν θύραν. Β. ἀλλ' ἐψόφει καί τις τὴν θύραν ἐξιών»· ὀρθῶς δ' ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Κοβήτου ἐν *Var. Lect.* σελ. 217 «ἀλλ' ἐψόφηκεν ἡ θύρα, τίς οὐξιών;».

ΚΕΦ. ΜΓ΄.

Φιληδοῦντας - φιληδονοῦντας καὶ φιληδούντων - φιληδονούντων.

Παρὰ τῷ Ὠριγένει κεῖται Τόμ. ΙΓ΄, σελ 216 «Ἀπειλητικὸν γὰρ ἡ ἀρετή τε καὶ γνῶσις πρὸς τοὺς φιληδονοῦντας πλάναις καὶ μέθαις» καὶ Τόμ. Κ΄, σελ. 7 «ταῖς ἀπὸ τῶν θυσιῶν ἀναθυμιάσεσι καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν αἱμάτων καὶ ὁλοκαυτωμάτων ἀποφοραῖς τρεφόμενα αὐτῶν τὰ σώματα, φιληδονούντων τοῖς τοιούτοις». Εἶνε δὲ γεγραμμένον καὶ ἐν τῇ νέᾳ ἐκδόσει συγγραμμάτων τοῦ Ὠριγένους Τόμ. Β΄, σελ. 157, 9 (1899) «φιληδονούντων τοῖς τοιούτοις».

Τὸ ῥῆμα φιληδονεῖν τοῦ ἐπιθέτου φιλήδονος παράγωγον ὂν ἰσοδυναμεῖ τῷ φιλήδονον εἶναι· ἐπειδὴ δὲ κατ' οὐδένα τρόπον δύναται νὰ ῥηθῇ φιληδονεῖν τινι ἀντὶ τοῦ χαίρειν ἢ ἀσμενίζειν ἢ ἀρέσκεσθαί τινι, ἀναγκαίως ἔχει ν' ἀναγνωσθῇ ἐν ταῖς ῥήσεσι τοῦ Ὠριγένους «πρὸς τοὺς φιληδοῦντας πλάναις καὶ μέθαις» ἀντὶ τοῦ φιληδΟΝοῦντας καὶ φιληδούντων τοῖς τοιούτοις» ἀντὶ τοῦ φιληδΟΝούντων.

Παρατηρητέον δ' ὅτι παρὰ τῷ Αἰλιανῷ περὶ Ζῴων Β΄, 15 πρὸς τῇ ὑγιῶς ἐχούσῃ γραφῇ «πομπίλον πελάγιον καὶ βυθῷ φιληδοῦντα εἰδέναι χρὴ μάλιστα ἰχθύων ὧν ἴσμεν ἀκοῇ» φέρεται καὶ ἡ ἡμαρτημένη φιληδονοῦντα. Πρβ. Β΄, 41 «φιληδοῦσι δὲ μᾶλλον τοῖς

μεμιασμένοις καὶ κακόσμοις» καὶ Δ', 59 «ἀλλ' οὐδὲ ἠπείροις φιληδεῖ οὐδὲ νήσοις ἀγαθαῖς» καὶ Ε', 3 «τῷ πηλῷ καὶ τῇ ἰλύϊ φιληδοῦντες».

Τοῦ ῥήματος φιληδεῖν συνωνυμοῦντος τῷ χαίρειν ἢ ἀσμενίζειν ἢ ἀρέσκεσθαι ἐποιήσατο χρῆσιν καὶ ὁ Ἀριστοφάνης καὶ ὁ Ἀντιφάνης καὶ ὁ Καλλίμαχος· καὶ ἄλλοι οὐκ ὀλίγοι.

Ἀριστοφ. Εἰρ. 1130 «οὐ γὰρ φιληδῶ μάχαις».

Ἀντιφάν παρ' Ἀθην. σελ. 95, ς' «φιληδεῖ ταῖς ὑσίν».

Καλλίμ. Ὕμν. εἰς Ἀπόλλ. 56 «Φοῖβος γὰρ ἀεὶ πολίεσσι φιληδεῖ κτιζομένῃς».

Διογέν. Λαέρτ. Β', 58 (Ἀνθολ. Παλατ. Ζ', 98) «ἢ σὺ φιληδῶν οὕτως ἀρέσκῃ».

Πολύϐ. ΛΔ', ι', 4 «φιληδοῦσι γὰρ τῇ τῆς ἀγρώστεως ῥίζῃ».

Ἀθήν. σελ. 104, Δ' «ὅς διὰ τὸ φιληδεῖν τῷ βρώματι Κάραϐος ἐπεκλήθη» καὶ σελ. 338, Ε' «Ἀντιφάνης δ' ἐν Ἁλιευομένῃ φιληδοῦντάς τινας καταλέγων ἰχθύσι φησί». Πρϐ. σελ. 339, Δ' «Πυθιονίκην δέ φησι φιληδεῖν ταρίχῳ» καὶ σελ. 312, Ε' «οὐδὲ γὰρ ἐπὶ τενάγους ἔχεις νέμεσθαι, φιληδοῦντας ἀμμώδεσιν ἐρημίαις».

Μουσών παρὰ Στοϐ. Ἀνθολ. Τόμ. Β', σελ. 15, 30 Μειν. «δεῖ τὸν ἀσκοῦντα ζητεῖν περιγίγνεσθαι ἑαυτῷ τῇ μὲν ἡδονῇ μὴ ἀσμενίζειν, τὸν πόνον δὲ μὴ ἐκτρέπεσθαι, καὶ τῷ μὲν ζῆν μὴ φιληδεῖν, τὸν δὲ θάνατον μὴ δεδιέναι».

Πορφύρ. περὶ Ἀποχ. Ἐμψ. Α', 55 (σελ. 130, 3 Ναυκ.) «οὐχὶ φιληδούντων οἷς πεπόνθασιν καὶ ἐν οἷς εἰσὶν οὐκ εἰδότων». Πρϐ. καὶ Β', 47 (σελ. 175, 14) «ἐπεὶ οὖν τῶν ζῴων αἱ βίαιοι σφαγαὶ ἘΜφιληδεῖν τὰς ψυχὰς οἷς ἀπολείπουσιν ἀναγκάζουσιν», ᾧ ὅμοιον τὸ ὑπὸ Μάρκου Ἀντωνίνου εἰρημένον Ε', 5 «καὶ τοῦτο δὲ ἀσκητέον μὴ παρενθυμουμένῳ μηδὲ ἘΜφιληδοῦντι τῇ νοθείᾳ», ὡς ἀνεγνώσθη ἐξ ἀντιγράφων ἀντὶ τοῦ ἘΜφιληδΟΝοῦντι.

Στέφ. Βυζάντ. σελ. 4, 9 Μειν. «τὰ γὰρ εἰς ΙΣ φιληδεῖ τῷ εἰς ΙΤΗΣ τύπῳ» καὶ σελ. 91. 17 «ἀλλ' ἔοικε τὸ Ρ αἴτιον εἶναι, φιλη-[illegible]οῦν τῇ συντάξει τοῦ Α» καὶ σελ. 221,7 «ᾧ τύπῳ φιληδοῦσιν [illegible]ραϐες».

Γεώργ. Παχυμ. Τόμ. Β', σελ. 23, 5 «ὁ γὰρ βασιλεύς, νοῦς ὢν [illegible]εῖνος φιληδῶν τῷ καλῷ, κτέ.».

Νικήτ. Χωνιάτ. σελ. 270, 21 Βόνν. «πολυκτήμονες δὲ καὶ πολυφρόντιδές εἰσιν ὑπὲρ τοὺς τῇ ἐνταῦθα φιληδοῦντας ζωῇ» καὶ σελ. 287, 6 «καὶ προστέτηκε παιδιαῖς ὁπόσαις φιληδοῦσιν οἱ παιδαριώδεις» καὶ σελ. 710, 16 «ταῖς χρονίαις φιληδοῦσα μεταβολαῖς». Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν τῷ πρώτῳ χωρίῳ φέρεται καὶ πλημμελὴς γραφὴ φιληδΟΝοῦντας.

Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Β', σελ. 171, 25 Δινδ. «Ἀττικοὶ μέντοι οἱ νεώτεροι τὴν ἅμαξαν δασύνουσιν. Ἴσως διὰ τὸν σχηματισμὸν καὶ διὰ τὸ φιληδεῖν τῇ δασείᾳ». Πρβ. καὶ Σχολ. Πινδ. σελ. 329 Βοικκ. «ὁποῖα μάλιστα αἱ ὁμήλικες παρὰ ταῖς ἑαυτῶν φίλαις φιληδοῦσι ταῖς ἑσπεριναῖς ᾠδαῖς μετεωρίζεσθαι τὴν ψυχὴν καὶ παίζειν».

Πολλάκις τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ῥῆμα ἀπαντᾷ ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου, οἷον σελ. 365, 20 «καὶ ἐνταῦθα δὲ πάλιν ἡ ὑπὸ πρόθεσις τῇ δοτικῇ φιληδεῖ ἐν τῷ ὑπὸ Τμώλῳ». σελ. 461, 15 «φρεωρυχίᾳ φιληδεῖν ἱστόρηται». σελ. 542, 43 «ἔνθα ὅρα τὴν ὑπὸ πρόθεσιν συνήθως φιληδοῦσαν συντάξει δοτικῇ». σελ. 634, 8 «διὸ καὶ ὁ ποιητὴς φιληδεῖ τούτοις». σελ. 1326, 37 «ὁποίοις τε ὁ ἀπέριττος καὶ ὑδροχαρὴς Διογένης ἦν φιληδῶν». σελ. 1367, 41 «φιληδεῖ γὰρ τῷ τοιούτῳ ἀριθμῷ Ὅμηρος». σελ. 1533, 35 «τὴν Κορινθίαν ἑταίραν Ἀρισταγόραν ἔχων καὶ πάνυ φιληδῶν αὐτῇ ὡς καλλίστῃ». σελ. 1541, 25 «καὶ συκέαις δὲ φιληδεῖ προσπεφυκυίαις θαλάσσῃ». σελ. 1568, 28 «ἤγουν αἷς γυναιξὶ φιληδεῖ καὶ οἷς ἀνδράσι προσέχει». σελ. 1572, 56 «ὡς δὲ καί τις ὕστερόν ποτε φιληδῶν τῷ ὀσπρίῳ ἐπεκαλεῖτο σκωπτικῶς δι' αὐτὸ φακῆ». σελ. 1577, 1 «διὰ τὸν μελοποιὸν δηλαδὴ Ἴβυκον φιληδήσαντα τοιαύτῃ γλώσσῃ». σελ. 1719, 2 «εἰσάγων τοὺς φιληδοῦντας βίῳ παρασιτικῷ» (Πρβ. καὶ σελ. 1597, 18 «διὰ τοὺς οὕτω φιληδοῦντας ἀκούειν Φαίακας»). Κεῖται δὲ καὶ ἐν τοῖς Μικροῖς Συγγράμμασι τοῦ Εὐσταθίου σελ. 268, 87 «φιληδεῖ γὰρ σώμασι τοιούτοις ἐκεῖνος» καὶ σελ. 287, 80 «ἑορτὴ φιληδεῖ τοιούτοις ἀνδράσι» καὶ σελ. 304, 68 «οἷς πρὸ τῶν ἄλλων φιληδοῦσιν οἱ Σῆρες». Ἀποφαίνεται δ' ὁ Εὐστάθιος ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 437, 3 «ὁμοίως δὲ καὶ ἐ[κ] τοῦ φιλεῖν καὶ τοῦ ἥδεσθαι τὸ φιληδεῖν γίνεται». Οὐδεμίαν δ[ὲ] νῦν περὶ τούτου παρατήρησιν ποιούμεθα.

Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Η', σελ. 817 λέγετα[ι]

«Apud Theophr. H. Pl. 9,16,1 non adjecto dat., de dictamno: καὶ τοῦτον αἱ αἶγες ἐκνέμονται, διὰ τὸ φιληδεῖν. Addita praeposit. Alciphro 3, 24: Πρὸς τοῖς μυροπωλίοις φιληδεῖ. Cum ἐπὶ apud Suidam s. v. Πενέσται: Φιληδούντων ἐπὶ τῇ χώρᾳ· sed ἐπὶ omissum apud Photium eadem in glossa p. 409, 21».

Παρὰ τῷ Γαληνῷ εὑρίσκεται τὸ ῥῆμα φιληδεῖν συντεταγμένον τῇ προθέσει ΠΡΟΣ μετ' αἰτιατικῆς πτώσεως, Τόμ. Ζ', σελ. 611 «οὐ γὰρ ἐστὶν ἅπασι μετ' ὀδύνης ἡ ψῦξις. ἀλλά τινες αὐτῶν, ὅσοι θέρους ὥρᾳ μάλιστα μὴ φέροντες τὸ πνῖγος εἰς ψυχρὸν ὕδωρ ἑαυτοὺς ἐμβάλλουσιν, οὕτω φιληδοῦσι πρὸς τὴν ψῦξιν, ὥστε διατρίβουσιν εἰς τοσοῦτον ἐν αὐτῷ, μέχρις ἂν ἁπτομένῳ σοι δόξωσιν ἀπεψῦχθαι δίκην κρυστάλλου».

Παρατηρήσεως ἄξιον εἶνε ὅτι παρὰ μὲν τῷ Σουΐδᾳ φέρεται σελ. 24 Βεκκ. «Ἄδεις ὥσπερ εἰς Δῆλον πλέων: ἐπὶ τοῦ ἀφροντίστου καὶ φιληδοῦντος», παρὰ δὲ τῷ Ζηνοβίῳ Β', 37 (Παροιμιογρ. Ἑλλ. Τόμ. Α', σελ. 42 Γοττ.) «Ἄδεις ὥσπερ εἰς Δῆλον πλέων: ἐπὶ τοῦ ἀφροντίστου καὶ φιληδονοῦντος· εὐχερὴς γὰρ ὁ πρὸς τὴν Δῆλον πλοῦς, καὶ οἱ ἐκεῖσε καταίροντες ἀφροντίστως πλέοντες ᾖδον». Πρβ. καὶ Γρηγόρ. Κύπρ. Α', 10 (Τόμ. Β', σελ. 94) «Ἄδεις ὥσπερ εἰς Δῆλον πλέων: ἐπὶ τῶν ἀφροντίστων καὶ φιληδόνως βιούντων».

Ἐμνημονεύθη ἐν τοῖς ἄνω ῥῆσις τοῦ Εὐσταθίου ἔχουσα ὧδε «ἔνθα ὅρα τὴν ὑπό πρόθεσιν συνήθως φιληδοῦσαν συντάξει δοτικῇ». Ἐπειδὴ ἐνδεχόμενον εἶνε νὰ φανῇ τινι παράδοξος ἡ τοιαύτη ἐκφορά, ποιοῦμεν γνωστὸν ὅτι πολλάκις ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου γίνεται χρῆσις ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ σύνταξις γενική καὶ σύνταξις δοτική καὶ σύνταξις αἰτιατική ἀντὶ τοῦ σύνταξις μετὰ γενικῆς, κτλ., οἷον σελ. 554, 33 «ἀλλὰ καὶ γενικὴν ὡς τὰ πολλὰ ἔχει σύνταξιν». σελ. 678, 53 «ὅτι ἐν ἄλλοις τὸ εὖ εἰδὼς γενικῇ συντάσσων ἐνταῦθα τὸ οἶδα κατὰ σύνταξιν αἰτιατικὴν προάγει». σελ. 722, 42 «ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ θρόνον κατὰ σύνταξιν αἰτιατικήν». σελ. 732, 46 τῆς ἐξ προθέσεως νόησις ἐπικρατεῖ καὶ προκαλεῖται γενικὴν σύν-ιν». σελ. 801, 8 «ἐφ' ὧν ἡ περὶ πρόθεσις ὡς ἰσοδυναμοῦσα τῇ τὴν δοτικὴν ἔχει σύνταξιν». σελ. 880, 48 «ὅρα δὲ ὡς τὸ μὲν ιεν, ἤγουν εἰδέναι ἔργα, αἰτιατικὴν σύνταξιν ἔσχε, τὸ δὲ εἰδότε ἀλ-

κῆς γενικήν». σελ. 929, 46 «ἀνδρὶ δὲ ἀντιβολῆσαι κατὰ σύνταξιν δοτικήν». σελ. 953, 39 «σημείωσαι δὲ τὸ εὖ εἰδὼς κῆρα· οὐ γὰρ ὥσπερ τόξων εὖ εἰδὼς καὶ πολέμων εὖ εἰδὼς κατὰ γενικὴν σύνταξιν». σελ. 959, 26 «οἱ γὰρ μεθ' Ὅμηρον ἐν τούτοις δοτικὴν οἴδασι σύνταξιν». σελ. 989, 34 «τὸ δὲ ἀριδείκετον ἀνδρῶν ὅτι διὰ τὴν ἀρι ἐπίτασιν ἔχει τὴν κατὰ γενικὴν σύνταξιν». σελ. 1114, 1 «τὸ δὲ μνήσω, ἤγουν εἰς μνήμην ἀγάγω, ἐν τῷ τῶν σ' αὖτις μνήσω γενικὴν ἔχει σύνταξιν». σελ. 1068, 37 «ἔστι δὲ ἀντῆσαι κατὰ γενικὴν σύνταξιν τὸ ἄντην γενέσθαι». σελ. 1088,32 «ὡς γὰρ ἐκεῖνο γενικὴν ἔχει σύνταξιν, ὅτε ληφθῇ ἀντὶ τοῦ εἴδησιν ἔχων, οὕτω καὶ τὸ διδασκόμενος συντάσσοιτο ἂν γενικῇ ἀναλυθὲν εἰς τὸ διδασκαλίαν ἔχων». σελ. 1179, 17 «ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ὧδε κεῖται τὸ ἐπειγόμενός περ Ἄρηος κατὰ γενικὴν σύνταξιν». σελ. 1181, 9 «τὸ δὲ ἐπιτλήτω εὖ συντάσσεται δοτικῇ κατὰ τὸ ἐπιμεινάτω· τὸ μέντοι τλήτω αἰτιατικὴν ἔχει σύνταξιν». σελ 1224, 11 «ὅτε μέντοι τὸ ἑλεῖν οὐ σημαίνει τὸ ἅψασθαι, τότε δὴ αἰτιακὴν ἔχει σύνταξιν». σελ. 1243, 34 «τὸ δὲ πρὸς ἑαυτῷ ἔλαβεν, ὃ καὶ ἀσπάζεσθαι λέγεται, ὅ ἐστι πρὸς ἑαυτὸν σπᾶσθαι, τὴν δοτικὴν σύνταξιν ἔχει διὰ τὴν τῆς ΠΡΟΣ προθέσεως ἐγγύτητα». σελ. 1288, 54 «ὅρα δὲ ὅτι ἀνωτέρω εἰπὼν κατὰ γενικὴν πυρὸς λελάχωσιν, ὑποκαταβὰς αἰτιατικὴν ἔθετο σύνταξιν». σελ. 1302,17 «τὸ δὲ ὑπὸ Ἴλιον ἀλλαχοῦ ὑπὸ Ἰλίῳ λέγων Ἀττικῶς ἐνταῦθα κατὰ αἰτιακὴν σύνταξιν κοινότερον ἔφρασεν». σελ. 1340,9 «ὅτι ἀνωτέρω τὸ λαχεῖν αἰτιατικῇ συντάξας ἐν τῷ τὸ γὰρ λάχομεν γέρας ἡμεῖς, ἐνταῦθα γενικὴν ἐπ' αὐτοῦ ποιεῖται σύνταξιν». σελ. 1411, 1 «ὅρα δὲ ὅτι ἐν μὲν Ἰλιάδι εὖ εἰδῶς τόξων ἔλεγε καὶ τοιαῦτά τινα κατὰ σύνταξιν γενικήν». σελ. 1625, 27 «ὥσπερ δὲ οἱ ταρσοὶ τυρῶν βρῖθον κατὰ γενικὴν σύνταξιν». σελ. 1940,62 «τὸ δὲ πειράζειν γενικὴν καὶ αὐτὸ ἔχει σύνταξιν ἐνταῦθα». σελ. 1950,27 «ἐπιέναι γοῦν τις καὶ ἐπέρχεσθαί τινι λέγεται κατὰ δοτικὴν σύνταξιν». Ἐν σελ. 971,18 εἶπεν ὁ Εὐστάθιος «αἴτιον δὲ τῆς πληθυντικῆς συντάξεως ὁ μερισμὸς τοῦ ἕκαστος». Πρβ. σελ. 736, 38 «ἐπέκρινε δὲ Ὅμηρος τὴν ἐν δοτικῇ σύνταξιν» καὶ σελ. 762,8 «τὸ δὲ εἰδότα πολέμου συνήθη Ὁμήρῳ σύνταξιν ἔχει τὴν μετὰ γενικῆς» καὶ σελ. 842,9 «ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν ἀριδείκετος καὶ κορυφαῖος καὶ δῖος ἔχουσι τὴν ὑπερθετικὴν μετὰ γενικῆς σύνταξιν» καὶ σελ. 1237,46 «τὸ δὲ ἔληγε ποτὲ μὲν

αὐτὸ καθ' αὐτὸ λέγεται, ποτὲ δὲ καὶ σύνταξιν ἐπιδέχεται καὶ αὐτὴν ἢ μετὰ γενικῆς — ἢ μετὰ αἰτιατικῆς» καὶ σελ. 1384, 44 «ὅτι τὸ δῖα ἡ ἐνδοξοτάτη διὰ τὸν Δία συντάσσεται ὑπερθετικῶς μετὰ γενικῆς· ἐπεὶ γὰρ ὑπερκεῖσθαι πάντων ἐδόκει ὁ Ζεύς, διὰ τοῦτο καὶ τὸ δῖος καὶ τὸ δῖα ἐκ τῆς Διὸς γενικῆς γινόμενα ὑπερθετικὴν σύνταξιν ἔχουσιν ὡς καὶ ἐν τῇ Ἰλιάδι πλατύτερον γέγραπται» καὶ σελ. 1742, 30 «εἰκνικῷ γὰρ πανταχοῦ ἡ ἀρσενικὴ σύνταξις». Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν σελ. 1217,9 εἶνε γεγραμμένον «εἶτα ἐπανακάμπτει ἐν ἑβδόμῳ στίχῳ εἰς τὴν ἐξ ἀρχῆς τῆς αἰτιατικῆς σύνταξιν».

Ἐλέχθη δὲ καὶ ὑπ' Ἀπολλωνίου τοῦ Ἀλεξανδρέως περὶ Συντ. σελ. 294,20 Βekk. «συνῆλθεν ὁμοίως εἰς τὴν αἰτιατικὴν σύνταξιν».

ΚΕΦ. ΜΔ'.

«Φαίνω-πέφαγκα, ὑφαίνω-ὕφαγκα, κτλ. ὀξύνω-ὤξυγκα, αἰσχύνω-ᾔσχυγκα, κτλ.

Ὁ Γεώργιος Παπασλιώτης γράφει ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Γενναδίου μὲν συνταχθείσῃ, ὑπ' αὐτοῦ δὲ διασκευασθείσῃ Γραμματικῇ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης σελ. 136,455 «Παρακείμενοι ἐνεργητικοὶ ἐκ ῥημάτων εἰς νω εὕρηνται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς μόνοι οἱ κέκρικα, τέτικα καὶ τέτακα· παρὰ δὲ τοῖς μεταγενεστέροις καὶ οἱ φαίνω-πέφαγκα (καὶ παρὰ τῷ ῥήτορι Δεινάρχῳ), ὀξύνω-ὤξυγκα, ὑφαίνω-ὕφαγκα, μιαίνω-μεμίαγκα· οἱ δὲ τραχύνω-τετράχυκα καὶ θερμαίνω-τεθέρμακα ἀποβάλλουσι καὶ τὸ ν. Τὰ εἰς *ινω υνω, εινω* ἀποβάλλουσι τὸ ν πρὸ συμφώνου· οἷον, κρίνω-κέκρικα-κέκριμαι-κριθήσομαι-ἐκρίθην, πλύνω-πέπλυμαι-ἐπλύθην-πλυθήσομαι, κτείνω-ἔκτακα-ἔκταμαι-ἐκτάθην-κταθήσομαι, κλίνω-κέκλιμαι-ἐκλίθην, τείνω-τέτακα-τέταμαι-ἐτάθην».

Μνημονεύομεν καὶ ἣν περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ἐκφέρει γνώμην ὁ Δημήτριος Βερναρδάκης ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Γραμματικῇ σελ. 107 § 361 «Τὰ ῥήματα κρίνω, κλίνω, τείνω, κτείνω καὶ πλύνω

ἀποβάλλουσι τό: ν ἐν τῷ ἐνεργητικῷ καὶ παθητικῷ παρακειμένῳ καὶ ὑπερσυντελικῷ, καὶ τῷ παθητικῷ μέλλοντι καὶ ἀορίστῳ α'., οἷον: κρί́νω κρῒν κέκρῐκα ἐκεκρί́κειν κέκρῐμαι ἐκεκρί́μην ἐκρί́θην κρῐθήσομαι, τείνω τέτᾰκα ἐτετά́κειν τέτᾰμαι ἐτετά́μην ἐτά́θην ταθήσομαι, κτλ. Σημ. Πλὴν τῶν ἀνωτέρω ῥημάτων τὰ λοιπὰ εἰς -νω φυλάττουσι τό: ν ἐν τοῖς προμνημονευθεῖσι χρόνοις, οἷον φαίνω φᾰν-πέφαγκα ἐπεφάγκειν ἐφάνθην φανθήσομαι. Ἀλλ' ὁ μὲν α'. παρακείμενος τῶν εἰς -νω πλὴν τῶν: κέκρικα, τέτικα καὶ τέτακα, εἶνε σπανιώτατος παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, οἱ δὲ κοινοὶ πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κακοφώνου -γκα καὶ ἀποβάλλουσιν αὐτοῦ τὸ ν, ἐάν ποτε καὶ τὸν σχηματίσωσιν, οἷον: βραδύνω βεβράδυκα ὄχι βεβράδυγκα, ὁμοίως: θερμαίνω τεθέρμακα, τραχύνω τετράχυκα κτλ.».

Ὀρθότερον δὲ τοῦ διδάγματος τοῦ Βερναρδάκη εἶνε τὸ τοῦ Παπασλιώτου· διότι οὗτος μὲν τῷ Κρυγήρῳ ἀκολουθῶν διδάσκει ὅτι παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις ἐσχηματίσθησαν παρακείμενοι ἐκ ῥημάτων εἰς -ΝΩ ληγόντων κατὰ τροπὴν τοῦ Ν τῆς ῥίζης εἰς Γ πρὸ τῆς καταλήξεως ΚΑ, οἷον ὀξύνω (ὀξυνῶ) ὤξυγκα καὶ ὑφαίνω (ὑφανῶ) ὕφαγκα καὶ μιαίνω (μιανῶ) μεμίαγκα, ἐκεῖνος δ' ἀρνεῖται ὅτι ὑπῆρξαν τοιοῦτοι παρακείμενοι ἀποφαινόμενος «οἱ δὲ κοινοὶ πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ κακοφώνου -γκα καὶ ἀποβάλλουσιν αὐτοῦ τὸ ν, ἐάν ποτε καὶ τὸν σχηματίσωσιν, οἷον: βραδύνω βιβράδυκα ὄχι βεβράδυγκα, ὁμοίως: θερμαίνω τεθέρμακα, τραχύνω τετράχυκα κτλ.». Κατὰ τὸν λόγον τοῦτον τοῦ Βερναρδάκη, ἄν ποτε ἐν τῇ κοινῇ καλουμένῃ διαλέκτῳ ἐσχηματίζετο παρακείμενος ἐκ ῥήματος εἰς ΝΩ τελευτῶντος, ἵνα μὴ παραχθῇ τύπος περατούμενος εἰς τὸ κακόφωνον ΓΚΑ, ἀπεβάλλετο τὸ Ν τῆς ῥίζης πρὸ τῆς καταλήξεως ΚΑ· τούτου δὲ γινομένου, ἀδύνατος πάντως ἀπέβαινεν ἡ ὕπαρξις τῶν τύπων ὤξυγκα καὶ ὕφαγκα καὶ μεμίαγκα, ὑφίσταντο δὲ μόνοι οἱ χαρίεντες ὤξυκα καὶ ὕφακα καὶ μεμίακα. Ἂν μὴ ὅλως ἀταλαίπωρος μηδὲ λίαν ἀστάθμητος ἦτο ὁ Βερναρδάκης, οὐδαμῶς θὰ ἡμάρτανε τηλικοῦτον ἁμάρτημα. Παρατηρητέον δ' ὅτι μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Γραμματικῇ παρακείμενος ἥκιστα συνᾴδων τῷ σοφῷ αὐτοῦ διδάγματι σελ. 151 § 417 αχάσκω. — Οἱ λοιποὶ ἐκ τοῦ χαίνω — μέλλ.

χανοῦμαι, ἔχανον [κέχαΓκα] κέχηνα». Πρβ. Κρυγῆρον ἐν Γραμματ. τῆς Ἑλλην. Γλώσσης Τόμ. Α', α', σελ. 186 (1848) «χάσκω—Fu. χανοῦμαι, Ao. ἔχανον, Pf. [κέχαγκα Bekker Anecd p. 611] κέχηνα».

Εἴπομεν ἐν τοῖς ἄνω ὅτι ὀρθότερα τοῦ Βερναρδάκη διδάσκει ὁ Παπασλιώτης τῷ Κρυγήρῳ ἀκολουθῶν. Ὁ Γερμανὸς οὗτος γράφει ἐν τῇ Γραμματικῇ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης Τόμ. Α', α', σελ. 115 «Ausser κέκρικα, τέτικα und τέτακα werden erste Perfecta von Verben auf νω bei mustergültigen Attikern nicht leicht vorkommen. Doch finden sich πέφαγκα von φαίνω schon bei Dinarch, ὤξυγκα von ὀξύνω bei Polybius u. A., ὕφαγκα bei Dionysius u. A., μεμίαγκα bei Plutarch. Zuweilen erlaubte man sich das ν, statt es in γ zu verwandeln, auszustossen, wie Dion. in τετράχυκα, Plut. in τεθέρμακα. Ueber κέκλικα s. κλίνω im. Verz. der Anomala».

Οὐχὶ ὀλιγάκις ἐν τοῖς λόγοις τοῦ Δεινάρχου φέρεται ὁ παρακείμενος πέφαγκα, ἀλλ' ἀείποτε μετὰ τῆς προθέσεως ΑΠΟ συντεθειμένος· ἵνα δ' ἀκριβέστερον εἴπωμεν, οὐχὶ ὀλιγάκις παρὰ τῷ ῥήτορι τούτῳ ἀπαντᾷ τοῦ συνθέτου ῥήματος ἀποφαίνω ὁ παρακείμενος ἀποπέφαγκα, οἷον κατὰ Δημοσθ. 15 «πᾶσ' ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴ ζητήσασ' ἀποπέφαγκε χρήματ' ἔχειν καθ' ὑμῶν» καὶ 54 «πολλοὺς ἡ βουλὴ ἀποπέφαγκεν ἀδικεῖν τὸν δῆμον» καὶ 59 «ἐπειδὴ σὲ καὶ τοὺς μετὰ σοῦ τὸ χρυσίον ἔχοντας ἀποπέφαγκε» καὶ 84 «ἀποπέφαγκεν, ὦ Ἀθηναῖοι» καὶ 103 «ὧνπερ νῦν ἀποπέφαγκεν ὑμᾶς ἡ βουλή» καὶ 104 «μόνον οὐκ εἰληφότα σὲ τὸ χρυσίον ἀποπέφαγκεν» καὶ κατ' Ἀριστογ. 17 «Ἀριστογείτονα τοίνυν ἡ βουλὴ ἀποπέφαγκε» καὶ 19 «τοῦτον μόνον ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴ τοῖς ἐζητηκόσι καὶ εἰδόσιν ἀποπέφαγκεν» καὶ κατὰ Φιλοκλ. 18 «πᾶσ' ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴ ζητήσασ' ἀποπέφαγκε χρήματ' ἔχειν καθ' ἡμῶν». Φέρεται δὲ καὶ παρὰ Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος παρακείμενος βιβλ. ΙΓ', ϛ', 6 «ἐν οἷς μάλιστα ἑαυτὸν ἀποπέφαγκεν ἀκριβολογούμενον». Ἐλέχθη δὲ καὶ ἐκπέφαγκα ὑπὸ τοῦ Ἀριστείδου Τόμ. Β', σελ. 115 Διν. «τὸ πᾶν ἀποκαλύψας ἐκπέφαγκεν» καὶ ἀναπέφαγκα ὑπὸ τοῦ Ἐπιφανίου Τόμ. Β', σελ. 202,13 Διν. «τὸ ἐν αὐτῷ ἀληθὲς ἀναπέφαγκεν». Τὸν ἁπλοῦν παρακείμενον πέφαγκα εὕρομεν παρὰ τῷ Ψευδοκαλλισθένει Β', ι', 2 «καὶ νῦν σοι πάλιν φανερὸν ποιοῦμεν

πεφαγκέναι αὐτὸν καὶ πολιορκεῖν τὴν χώραν ἡμῶν».᾿Αλλὰ φέρεται καὶ γραφὴ πεφθακέναι.

Ὁ παρακείμενος μεμίαγκα κεῖται παρὰ τῷ Πλουτάρχῳ Τιϐ. Γράκχ. ΚΑ΄, 3 «μεμιαγκότα φόνῳ σώματος ἀσύλου καὶ ἱεροῦ τὸ ἁγιώτατον καὶ φρικωδέστατον ἐν τῇ πόλει ἱερῶν» καὶ παρὰ τῷ ᾿Ωριγένει Τόμ. ΙΔ΄, σελ. 192 «διὰ τὸ μεμιαγκέναι αὐτοὺς τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ».

Τοῦ ὕφαγκα ἐγένετο χρῆσις ὑπὸ τοῦ ᾿Αρτεμιδώρου ᾿Ονειροκριτ. Δ΄, 40 «γυνὴ ἔδοξε τὸν ἱστὸν ὑφαγκέναι» καὶ τοῦ μετὰ τῆς ΠΑΡΑ συγκειμένου ὑπὸ Φίλωνος τοῦ Βυζαντίου περὶ τῶν ῾Επτ. Θεαμ. 2 «τὴν πολυτέλειαν τῆς χορηγίας βασιλικὸς πλοῦτος παρύφαγκεν» καὶ τοῦ μετὰ τῆς ΣΥΝ ὑπὸ Διονυσίου τοῦ ῾Αλικαρνασσέως περὶ Συνθέσ. ᾿Ονομ. σελ. 122 Σχαιφ. «οὕτως αὐτὰ καλῶς ἐκεῖνος συνύφαγκε καὶ παραπληρώμασιν εὐφώνοις διείληφεν» καὶ σελ. 144 «εὖ συγκεκρύφασιν αὐτοὺς καὶ συνυφάγκασι» καὶ ὑπὸ ῾Ρούφου τοῦ ᾿Εφεσίου σελ. 170, 8 Δαρ. «ἔνθα ἡ τῶν χιτώνων τῶν τὸν ὀφθαλμὸν συνυφαγκότων πλοκὴ γέγονε τοιαύτη». Σημειωτέον δ᾿ ὅτι προέκρινεν ὁ ῾Ερχῆρος παρὰ τῷ ᾿Αρτεμιδώρῳ τὴν γραφὴν ᾿ΕΞυφαγκέναι.῎Ιδε καὶ Βάστιον ἐν τῇ Κριτικῇ ᾿Επιστολῇ σελ. 277 καὶ Σχαιφῆρον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ περὶ Συνθέσεως ᾿Ονομάτων Διονυσίου τοῦ ῾Αλικαρνασσέως σελ. 215.

Τοῦ ὤξυγκα μετὰ τῆς ΠΑΡΑ συνθέτου ὄντος ἔχομεν μαρτύρια τὸ ἐν τῇ ᾿Αρχαιολογίᾳ τοῦ ᾿Ιωσήπου βιϐλ. ΙΑ΄, ς΄, 7 «παρωξυγκέναι κατ᾿ αὐτῶν τὸν βασιλέα» καὶ τὸ ἐν ταῖς ᾿Επιστολαῖς τοῦ Λιϐανίου σελ. 418 «τοὔνομα τοῦ παρωξυγκότος οὐ λέγων» καὶ τὸ ἐν τοῖς εἰς ᾿Ιλιάδα Σχολίοις σελ. 404, 11 Βεκκ. «ὡς ἂν παρωξυγκὼς ἐφ᾿ ἑαυτῷ τὸν ἄριστον». ᾿Ανεγνώσθη δὲ καὶ παρὰ τῷ Πολυϐίῳ βιϐλ. ΛΑ΄, θ΄, 3 «ἀλλὰ καὶ τοὺς Γαλάτας παρωξυγκέναι» ἀντὶ τοῦ παρωξυκέναι ὑπὸ τοῦ ῾Ρεισκίου. ᾿Ελέχθη δὲ καὶ προσπαρώξυγκα ὑπὸ Δίωνος τοῦ Κασσίου ΛΖ΄, 29, 3 «ἐφοϐήθη ἅτε καὶ προσπαρωξυγκὼς τὸν Κατιλίναν».

Τοῦ κατ᾿ ἀποϐολὴν τοῦ Ν ἐσχηματισμένου τετράχυκα φέρεται παράδειγμα ἐκ τοῦ περὶ Συνθέσεως ᾿Ονομάτων Διονυσίου τοῦ ῾Αλικαρνασσέως σελ. 184 «᾿ΑΠοτετράχυκεν ἀξιολόγως τὴν ἁρμογήν», τοῦ δὲ τεθέρμακα ἐκ τῶν ᾿Ηθικῶν τοῦ Πλουτάρχου σελ. 48, Δ΄ «τὸν δ᾿ ἐντὸς εὐρῶτα τῆς ψυχῆς καὶ ζόφον οὐκ ᾿ΕΚτεθέρμακεν οὐδ᾿ ἐξέωκε

διὰ φιλοσοφίας».'Αλλ' ὑπάρχει καὶ γραφὴ ἐκτεθέρμαΓκεν.('Ιδε Βυττεμβάχιον εἰς Πλουτ 'Ηθικ. Τόμ. Ϛ', σελ. 413). 'Ο 'Ερχῆρος ἀκολουθήσας τῷ 'Εμπερίῳ μετέγραψεν ἐκτεθεράπευκεν.Τὸν τύπον τεθέρμαΓκα βλέπει τις παρ' 'Ησυχίῳ λέγοντι «Κεχλίαγκα: τεθέρμαγκα».

"Αλλοι παρακείμενοι εἰς ΓΚΑ περατούμενοι καὶ ἐν μόνῳ τῷ μεταγενεστέρῳ ἑλληνισμῷ ἀπαντῶντες εἶνε ὁ διέρραγκα ἐκ τοῦ διαρραίνω, ὁ σεσήμαγκα ἐκ τοῦ σημαίνω, ὁ κεκέρδαγκα ἐκ τοῦ κερδαίνω, ὁ πεπλήθυγκα ἐκ τοῦ πληθύνω, ὁ μεμήκυγκα ἐκ τοῦ μηκύνω καὶ ὁ ἤσχυγκα ἐκ τοῦ αἰσχύνω.

διέρραγκα. Παροιμ. Σολομ. Ζ',17 «διέρραγκα τὴν κοίτην μου κροκίνῳ».Πρβ. Βεκκ.'Αν. σελ. 1020,20 «μηδεὶς δὲ οἰέσθω ἀπὸ τοῦ ἔρραγκα ἔρραμμαι καὶ μεμίαγκα μεμίαμμαι τὸν παθητικὸν παρακείμενον ἕτερον Μ προσειληφέναι».

σεσήμαγκα. 'Επίκτ. Διατρ. Γ', κϛ', 29 «τί γὰρ ἄλλο ἢ ὡς ἀγαθὸς στρατηγὸς τὸ ἀνακλητικόν μοι σεσήμαγκε;». 'Αριστέας ἢ Ψευδαριστ. 24 «κεφαλαιωδῶς σεσήμαγκά σοι». 'Επιστολογρ. σελ. 4,37 Διδ. «δι' ἄλλου γὰρ πράγματος ἄλλο πρᾶγμα σεσήμαγκε». 'Ωριγέν. Τόμ. Η', σελ. 29 καὶ Τόμ. ΚΕ'. σελ. 219 «τὸν δὲ νῦν σχηματισμὸν σεσημαγκέναι μόνον» καὶ Τόμ. Η', σελ. 32 καὶ Τόμ. ΚΕ', σελ. 220 «μὴ πεποιηκέναι ἀλλὰ σεσημαγκέναι μόνον». Εὐσέβ. Προπ. Εὐαγγ. ΙΓ', ιβ',7 «καθὼς δὲ δεῖ σεσημάγκαμεν περιαιροῦντες τὸν διὰ τῶν ποιημάτων Δία καὶ Ζῆνα». Πρβ. καὶ Σχόλ. εἰς 'Ιπποκρ. καὶ Γαλην. Τόμ. Α', σελ. 11 καὶ 18 καὶ 38 καὶ 42 καὶ 44. Διτζ. "Ιδε Βαλκενάριον ἐν *Diatr. de Aristob. Jud.* σελ. 87. Εὕρομεν καὶ σύνθετον παρακείμενον ἐπισεσημαγκέναι ἐν τῇ 'Ρητορικῇ Τέχνῃ τοῦ Φιλοδήμου Τόμ. Α', σελ. 40 Τευβν «καλῶς ἐπισεσημαγκέναι».Τοῦ κατ' ἀποβολὴν τοῦ Ν σχηματισμοῦ σεσήμακα φέρεται χρῆσις ἐν τῷ εἰς τὰ μετὰ τὰ Φυσικὰ τοῦ 'Αριστοτέλους 'Υπομνήματι 'Αλεξάνδρου τοῦ 'Αφροδισιέως σελ. 235,22 Βον. «ὥστε ἔσται ὁ ἄνθρωπον εἰπὼν καὶ μὴ ἄνθρωπον σεσημακώς».

κεκέρδαγκα. Αἰλιαν. 'Αγροικ 'Επιστ. 14 «τοῦτο γοῦν κεκέργκα».Μέμν. παρὰ Φωτ. Βιβλιοθ. σελ.237,22 «καὶ εἴ τι κεκερδαγκες εἴησαν». Φέρεται δὲ καὶ γραφὴ κεκερδακότες 'Ο Χοιροβοσκὸς ει 'Εξηγ. εἰς Θεοδ. Καν. σελ. 542,20 «καὶ τὸ κερδανῶ δὲ εὑρίσκε-

ται χωρὶς τοῦ ἀμεταβόλου κατὰ τὸν παρακείμενον, οἷον κεκέρδακα καὶ κεκέρδαγκα» καὶ Ἐπιμερ. εἰς Ψαλτήρ. σελ. 59,20 «διότι τὰ εἰς ΝΩ δισύλλαβα ἑνὶ φωνήεντι παραληγόμενα ἀποβάλλουσι τὸ Ν κατὰ τὸν παρακείμενον, οἷον κέκρικα, πέπλυκα· εὑρέθη δὲ καὶ τὸ κεκέρδακα». Πρβ. καὶ Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 501,25 καὶ Κραμ. Ἀν. Ὀξ. Τόμ. Α', σελ. 116,24 καὶ Τόμ. Δ'. σελ. 183,7. Ὁ ἄνευ τοῦ Γ προενηνεγμένος τύπος ἀπαντᾷ παρ' Ἀριστείδῃ Τόμ. Α', σελ. 557 «τοσοῦτον γοῦν κεκερδάκασιν» καὶ παρ' Ἀχιλλεῖ τῷ Τατίῳ Ε'. 25 «ἧς μόνον τὴν λοιδορίαν κεκέρδακα» καὶ παρὰ Ψευδοφαλάριδι Ἐπιστ. 114 «Περίανδρον ἀδεῶς κεκερδακέναι τὰ τοῦ παρεικότος» (Ἴδε Σχαιφῆρον εἰς Φαλάρ. Ἐπιστολ. σελ. 362). Πρβ. καὶ Λιβάν. Λόγ. Τόμ. Α', σελ. 413 12 «ὅταν γὰρ τοῖς πάλαι τὰ τοιαῦτα κεκερδακόσιν ὀργίλως ἔχῃς» καὶ Τόμ. Δ', σελ. 6,7 «τοῦ πεποιηκότος μείζω κεκέρδακε» (φέρεται δὲ καὶ γραφὴ κεκέρδΗκεν)· ἔτι δὲ Κύριλλ. Ἀλεξ. Τόμ. Α', σελ. 448, Δ' καὶ Νεῖλ. Ἐπιστ. σελ. 254. Ἀναγινώσκεται δὲ καὶ ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ Ἱστορίᾳ Δίωνος τοῦ Κασσίου «οὐ γάρ που καὶ ἰδίᾳ τι αὐτῶν ἀποκεκέρδακα» καὶ «ἐξ ὧν αὐτὸς μὲν οὐδὲν κεκέρδακα» (βιβλ. ΜΓ', ιη', 2 καὶ ΝΓ', ε', 4). Ἀλλ' ὑπάρχει καὶ γραφὴ ἀποκεκέρδαΓκα καὶ κεκέρδαΝκα (Ἴδε Στούρζιον εἰς Δί. Κάσσ. Τόμ. Β', σελ. 126 καὶ Τόμ. Γ', σελ. 174). Εὖ δὲ ποιῶν ὁ Δινδόρφιος ἀποκατέστησε παρὰ τῷ Δίωνι τοὺς μετὰ τοῦ Γ τύπους. Παρατηρητέον δ' ὅτι καὶ παρὰ τῷ Δημοσθένει σελ. 1292,30 εἶνε ἔν τινι τῶν κωδίκων ἀντὶ τοῦ προσκεκερδήκασι γεγραμμένον προσκεκερδάγκασι, ὅπερ προέκρινεν ὁ Ῥείσκιος καὶ ὁ Ἑρουερδὴν ἐν Μνημοσ. 1875, σελ. 356. Παρὰ τῷ Ψελλῷ σελ. 101 Βοισσ. κεῖται «ὡς πλείους τόκους ἐπὶ τοῖς ναυτικοῖς κεκερδΑκόσι νομίσμασι», παρὰ δὲ Γρηγορίῳ τῷ Κορίνθου Ῥητ. Ἑλλ. Οὐαλζ. Τόμ. Ζ', σελ. 1121,16 «ὡς πλείους τόκους τοῦ δέοντος ἐπὶ ναυτικοῖς κεκερδΗκόσι νομίσμασι». Τὸν παρακείμενον κεκέρδηκα βλέπει τις παρ' Ἰωσήπῳ περὶ τοῦ Ἰουδ. Πολ. Α', κ', 2 καὶ παρ' Ὠριγένει Τόμ. Α', σελ. 2 καὶ παρὰ Θεοδωρήτῳ Τόμ. Β', σελ. 906 καὶ Τόμ. Δ', σελ. 532 καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις Τόμ. Δ', σελ. 168,18 Δινδ. Ὁ Ναβῆρος γράφει ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1904, σελ. 33 «Hic permirum est in Parisino libro barbaram legi formam σεσυγχωρηκέναι pro συγκεχωρηκέναι, quamquam ille codex ceteroquin non soleat

hoc modo vitiatas formas exhibere, nec tamen propterea § 30 p. 1292 cum Herwerdeno *Mnem.* 1875 p. 356 pro προσκεκερδήκασι restituere ausim: προσκεκερδάγκασι. Non solum hoc verbum in -αίνειν est, quod aliquot formas mutuatur ab cognata forma contracta; sic supra in Midiana habuimus verbum ἀσελγαίνειν et τὰ ἠσελγημένα, quam formam cum aliis quibusdam contulit Cobetus ἐν τῷ Ἑρμῇ Λογίῳ p. 282 — Legitur praeterea apud Herodotum futurum κερδήσεσθαι et aoristus ἐκέρδησαν, licet inveniam VIII 60 § 3: κερδανέομεν». Πρβ. καὶ Γ. Σμιδίτιον ἐν τῷ *De Flav. Joseph. Elocut* σελ. 451 καὶ σελ. 459. Ἀλλ' ἀκριβῶς περὶ τοῦ σχηματισμοῦ κερδήσω - κερδήσομαι - ἐκέρδησα - κεκέρδηκα - κεκέρδημαι, ὡς καὶ περὶ τοῦ ἠσελγημένα καὶ τοῦ μεμωρημένας καὶ τοῦ ἀκολαστητέον καὶ ἀκολάστημα, θὰ διαλάβωμεν ἀλλαχοῦ.

πεπλήθυγκα. Ὠριγέν. Τόμ. Β', σελ. 85 «διὰ τὸ καλῶς γεγεωργηκέναι καὶ ηὐξηκέναι καὶ πεπληθυγκέναι τὰ σπέρματα».

μεμήκυγκα Γαλην. Τόμ. ΙΗ', ϐ', σελ. 662 «καὶ μὴ νομίσῃ μέ τις παρὰ τὸ ἐμὸν ἔθος μεμηκυγκέναι τὴν ἐξήγησιν».

ᾔσχυγκα. Δί. Κάσσ. ΝΗ', ιϚ', 7 ᾐσχυγκέναι τε καὶ ἀπεκτονέναι». Πρβ. καὶ ΟΖ', ιϚ', 1 «ὧν μίαν αὐτός, ὅτε γε καὶ ἠδύνατο, ᾐσχύγκει». Τοῦ παρακειμένου ᾔσχυγκα γίνεται μνεία καὶ ἐν τοῖς Κραμήρου Ὀξ. Ἀνεκδότοις Τόμ. Β', σελ. 350,22 «Αἰσχύνω: ὁ παρακείμενος ᾔσχυγκα διὰ τοῦ Κ». Πρβ. καὶ Χοιροβοσκ. σελ. 556,21

Ἐν τοῖς τοῦ Δράκοντος ἢ Ψευδοδράκοντος σελ. 12,15 ἀναγινώσκεται «ὁ παρακείμενος ᾔσχυκα, ὅτι παραλήγουσαν τὴν αὐτὴν ἔχει ὁ παρακείμενος τῷ μέλλοντι». Τῇ ἐκφορᾷ ᾔσχυκα ὁμοία εἶνε ἡ ἥδρυκα ἐκ τοῦ ἀδρύνω, ἣν βλέπει τις παρὰ τῷ Χοιροβοσκῷ Ἐπιμερ. εἰς τὸ Ψαλτήρ. σελ. 186,20.

Ἐξ ἀδοκίμων πάντως συγγραφέων ἐλήφθησαν τὰ ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου παρατεθειμένα «Κεχλίαγκα: τεθέρμαγκα» καὶ «Πεπεραγκέναι: ἠνυκέναι». Τὴν ἔννοιαν τοῦ ἀχρήστου τοῖς παλαιοῖς παρακειμένου πεπέραγκα παρέστησεν ὁ Σοφοκλῆς περιφραστικῶς ἐν τῷ Αἴαντι στίχ. 22 εἰπὼν «νυκτὸς γὰρ ἡμᾶς τῆσδε πρᾶγος ἄσκοπον ἔχει περάνας, εἴπερ εἴργασται τάδε». Ὅμοιον τούτῳ εἶνε τὸ ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους ῥηθὲν σελ. 433,288 «εἰς ὅσην ἀτιμίαν τὴν πόλιν

ἡμῶν ἡ τούτου πονηρία καὶ ψευδολογία καταστήσασα ἔχει», ὅπερ ἰσοδυναμεῖ τῷ ἐν τῇ παρηκμακυίᾳ γλώσσῃ συνήθει ὄντι καθέστακε. Ἴδε Χαρίτωνος Χ. Χαριτωνίδου Ποικίλ. Φιλολογ. σελ. 670.

Παράδοξον ἡμῖν φαίνεται τὸ παρὰ τῷ Ἰωσήπῳ κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Νισίου φερόμενον Τόμ. Γ', σελ. 285,18 «αὐτόν τε κατὰ τοὺς νόμους εὐθυΝκέναι τὸ [δίκαιον] ψήφισμα»· ἐσημειώσατο δ' ὁ Νίσιος «εὐθυνκέναι: τεθεικέναι FLAM». Ὁ Ναβῆρος ἐξέδωκε παρὰ τῷ Ἰωσήπῳ Τόμ. Γ', σελ. 267,10 «αὐτόν τε κατὰ τοὺς νόμους τεθεικέναι τὸ ψήφισμα» καὶ ἔγραψε σελ. λδ' «τεθεικέναι: εὐθυνκέναι P, προτεθεικέναι Hw».

Ὑπὸ τῶν γραμματικῶν μνημονεύονται καὶ οἱ παρακείμενοι κέχαγκα καὶ ἥδυγκα καὶ ἔξαγκα καὶ εὔφραγκα καὶ ἐξήραγκα καὶ λελύμαγκα καὶ μεμόλυγκα. Ἀπολλών. περὶ Ἐπιρρ. σελ. 611,17 «μένει δὲ τὸ Ν ἐπὶ τοῦ χανδον καὶ ἀναφανδόν, καθὸ καὶ ἐν παρακειμένῳ τῷ πέφαγκα καὶ κέχαγκα». Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 399, 44 «ὁ μέλλων εὐφρανῶ, ὁ παρακείμενος εὔφραγκα. Εἰ δὲ εἴη ὁ μέλλων δι' ἀμεταβόλου, ὁ παρακείμενος δι' αὐτοῦ καὶ τοῦ Κ. Καὶ ὤφειλεν εἶναι ηὔφραγκα κτέ.» καὶ σελ. 559,53 «Λελυμασμένος: Παρὰ τὸ λύμη λυμαίνω· ὁ παρακείμενος λελύμαγκα λελύμαμμαι, λελυμαμμένος· καὶ τροπῇ τοῦ ἀμετοβόλου εἰς Σ γίνεται, ὡς παρὰ τὸ ἡδύνω ἥδυγκα, ἥδυμμαι καὶ ἥδυσμαι, ἐξ οὗ καὶ ἥδυσμα» καὶ σελ 785,38 «Ζητεῖται διὰ τί ἀπὸ τοῦ πλύνω οὔ φασι πλύντης καὶ κρίνω κριντής, ὡς ὑφάντης ἀπὸ τοῦ ὑφαίνω καὶ ξαίνω ξάντης καὶ μιαίνω μιάντης; Λύσις. Ὅτι τὰ μὲν ἐν τῷ παρακειμένῳ ἐφύλαξαν τὸ Ν, ὕφαγκα, μεμίαγκα, ἔξαγκα· τὸ δὲ πλύνω καὶ κρίνω ἀπέβαλον αὐτό· πέπλυκα γὰρ καὶ κέκρικα λέγομεν· ὅθεν καὶ τὰ ὀνόματα χωρὶς τοῦ Ν γέγονεν». Χοιροβ. Ἐξηγ. εἰς Θεοδ. Καν. σελ. 541,7 «χωρὶς τῶν ἐχόντων τὸ Ν δηλονότι τρεπόντων αὐτὸ εἰς τὸ Γ διὰ τὴν ἐπιφορὰν τοῦ Κ· ῥανῶ ἔρραγκα, κτενῶ ἔκταγκα, μιανῶ μεμίαγκα, μολυνῶ μεμόλυγκα» καὶ σελ. 542,25 «τὰ δὲ μὴ οὕτως ἔχοντα φυλάττουσι τὸ ἀμετάβολον τρεπόμενον εἰς τὸ Γ, οἷον φανῶ πέφαγκα, χανῶ κέχαγκα, ῥανῶ ἔρραγκα» καὶ σελ. 549,13 «ἐψηλάφων ἐψηλάφηκα. ἐξήραινον ἐξήραγκα» καὶ σελ. 556,6 «ξηρανῶ ἐξήραγκα, ψηλαφήσω ἐψηλάφηκα» καὶ σελ. 691,29 «μιαίνω γὰρ καὶ μολύνω διὰ τοῦ Ν, ὅπερ πῇ μὲν εἰς τὸ Γ τρέπεται, ὡς ἐν τῷ

μεμίαγκα καὶ μεμόλυγκα ἐνεργητικῷ παρακειμένῳ, διὰ τὴν ἐπιφορὰν τοῦ Κ, πῇ δὲ δὲ εἰς τὸ Μ κτέ.» (Πρβ. καὶ σελ. 684,15 καὶ Κραμ. Ἀν. Ὀξ Τόμ. Δ', σελ. 182,25 καὶ σελ. 184,9 καὶ σελ. 185,21, ἔνθα εἶνε κακῶς γεγραμμένον «ἔξεγκα, ἐξήραγκα» ἀντὶ τοῦ ἔξαγκα). Κραμ. Ἀν. Ὀξ. Τόμ. Β', σελ 386.16 «ἐκ τοῦ λυμαίνω ὁ παρακείμενος λελύμαγκα, ὁ παθητικὸς λελύμαμμαι καὶ τροπῇ τοῦ ἀμεταβόλου εἰς Σ λελύμασμαι». Ἀλλὰ Τόμ. Γ', σελ. 256,11 «καὶ ἀπὸ τοῦ ξηραίνω ἐξήρακα καὶ ἀπὸ τοῦ ψύχω ἔψυχα διὰ καθαροῦ τοῦ Ε». Οὐδένα τῶν παρακειμένων τούτων παρ' οὐδενὶ συγγραφεῖ ἡμεῖς εὕρομεν Περὶ τοῦ βαρβάρου ῥήματος λυμαίνω οὐδὲν νῦν λέγομεν.

Κατ' ἀποβολὴν τοῦ Ν ἐσχηματίσθη τὸ ἐσκλήρυκα ἐκ τοῦ σκληρύνω καὶ τὸ τεθήλυκα ἐκ τοῦ θηλύνω καὶ τὸ βεβράδυκα - ἐβεβραδύκειν ἐκ τοῦ βραδύνω.

Ὠριγέν. Τόμ. Η', σελ. 313 καὶ Τόμ. ΚΕ', σελ. 274 «οὕτω τὰ ὑπὸ τῆς ἀγαθότητος τοῦ θεοῦ πρόφασις γενόμενα τῆς σκληρότητος τοῦ Φαραὼ ἐσκληρυκέναι ἀναγέγραπται τὴν καρδίαν Φαραώ». Παρὰ τῷ Γαληνῷ φέρεται Τόμ. ΙϚ', σελ. 800 «βούλεται σημαίνειν τὴν ἐπίσκληρον ταύτην φωνὴν τὸ κατεσκληρυκὸς σῶμα», ὅπερ ἀναγκαίως ἔχει νὰ ἐκληφθῇ ἀντὶ τοῦ κατεσκληρυμμένον ἢ κατεσκληρυσμένον. Ἀλλὰ παράδοξος φαίνεται ἡ τοιαύτη χρῆσις, εἰκάζομεν δ' ὅτι τὸ κατεσκληΡΥκός εἶνε πλημμελὴς ἀνάγνωσις τοῦ κατεσκληκός· ἀποβαίνει δὲ πιθανωτάτη ἡ εἰκασία αὕτη ἐκ τοῦ ὑπὸ τοῦ Γαληνοῦ εἰρημένου «Ἐπισκλήροις: τοῖς κατεσκληκόσι» (Τόμ. ΙΘ', σελ. 99). Σημειωτέον δ' ὅτι καὶ παρὰ τῷ Θεοδωρήτῳ ἐγράφη ἐσφαλμένως «κλάδους ἔχον κατεσκληΡΟκότας» ἀντὶ τοῦ κατεσκληκότας (Τόμ. Β', σελ. 182). Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου κεῖται «κατεσκληκότα: κατεσκληρΩμένα».

Ἀντών. Μελ. Α', 60 (σελ. 65 Γεσν.) «Ἀριστοτέλης θεασάμενος μειράκιον ὡραϊζόμενον ἔφη· οὐκ αἰσχύνῃ ὅτι, τῆς φύσεως ἄνδρα σε ποιησάσης, ἑαυτὸν τεθήλυκας;». Σχολ. Ἰλιάδ. σελ. 592,39 κκ. «ἡ σύνθεσις καὶ τὸν ἄρρενα τόνον τεθήλυκεν». Κεῖται δὲ καὶ τῷ Ἀνθολογίῳ τοῦ Στοβαίου Τόμ. Δ', σελ 279,22 Μειν. «ὁ ὃς θεασάμενος μειράκιον καλλωπιζόμενον, οὐκ αἰσχύνῃ, ἔφη, τῆς φύσεως ἄνδρα σε ποιησάσης, σεαυτὸν τεθήλυκας». Ἀπο-

φαίνεται δ' ὁ Μεινέκιος σελ. πδ' ὅτι τοῦ τεθήλυκας ὀρθότερον εἶνε τὸ τεθήλυΓκας.

Λουκιαν. Συμποσ. ἢ Λαπ. 20 «ἐβεβραδύκει δέ, ὡς ἔφασκε, φρενίτιδι ἑαλωκότα θεραπεύων Πολυπρέποντα τὸν αὐλητήν».

Ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ φέρεται Λευϊτ. ΙΓ', 37 (Τόμ. Α', σελ. 167 Διδ.) «ἐὰν δὲ ἐνώπιον μείνῃ ἐπὶ χώρας τὸ θραῦσμα καὶ θρὶξ μέλαινα ἀνατείλῃ ἐν αὐτῷ ὑγίακε τὸ θραῦσμα, καθαρός ἐστι, καὶ καθαριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς». Ἀναγνωστέον δ' ἴσως «ὑγίαΓκε τὸ θραῦσμα». Γνωστὸν δ' ὑπάρχει ὅτι λέγεται ἑλληνιστὶ ὑγιαίνω μὲν ἐπ' ἀμεταβάτου διαθέσεως, ὑγιάζω δὲ ἐπὶ μεταβατικῆς.

Ἐν τῷ κώδικι τοῦ Ἡσυχίου εἶνε γεγραμμένον «Πεφαύλαγεν: ἤμβλυκεν». Ὁ Βόσσιος ἔτρεψε τὸ πεφαύλαγεν εἰς τὸ πεφαύλικεν· μετατυπωτέον δ' ἴσως καὶ τὸ ἤμβλυκεν εἰς τὸ ὕβρικεν.

Τὸ παρὰ τῷ Σουίδᾳ φερόμενον σελ. 136 Βεκκ. «Ἀπευήκασιν: ἀπεξηραμμέναι εἰσίν» μετέβαλεν ὁ Λοβέκκιος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἐκλογῶν τοῦ Φρυνίχου σελ. 34 εἰς τὸ ἀπηυάγκασιν ἐκ τοῦ ἀπαυαίνω. Ἡ μεταβολὴ αὕτη διὰ τοῦτο μάλιστα δὲν φαίνεται ἡμῖν ἀποδεκτή, διότι κατ' αὐτὴν τοῦ παρακειμένου τοῦ ἐνεργητικοῦ ῥήματος ἀπαυαίνω (ἤτοι ἀφαυαίνω) γίνεται ἐξήγησις διὰ τοῦ παθητικοῦ ἀπεξηραμμέναι εἰσίν». Ὁ Κόβητος ἀπεφήνατο ἐν *Collect. Crit.* σελ. 163 «Suidas v. Ἀπευήκασιν: ἀπεξηραμμέναι εἰσίν. Pro portento lectionis repone ἈπεΣΚΛήκασιν». Κεῖται δὲ καὶ ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου τὸ ἀπευήκασιν καὶ ἐν τοῖς Ἀνεκδότοις τοῦ Βεκκήρου σελ. 423, 21 (Ἴδε καὶ Ἀθηνᾶν 1889, σελ. 390).

Ἐκ τῶν διειλημμένων γίνεται φανερὸν ὅτι ὁ εἰς ΓΚΑ τελευτῶν παρακείμενος, ὡς καὶ ὁ ἐξ αὐτοῦ παρηγμένος ὑπερσυντέλικος, παντελῶς ἄγνωστος ἐν τῇ καθαρᾷ καὶ ἀκηράτῳ τῶν παλαιῶν γλώσσῃ ὤν, ἐφάνη τὸ πρῶτον κατὰ τοὺς Μακεδονικοὺς χρόνους, ὡς τεκμηριοῖ μάλιστα ὁ Δείναρχος εἰπὼν πολλάκις ἀποπέφαγκε(ν), κατέστη δὲ κοινότερος καὶ συνηθέστερος ἐν τῷ Ἀλεξανδρεωτικῷ καὶ Βυζαντιακῷ ἑλληνισμῷ. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐφυλάττετο τὸ Ν τῆς ῥίζης τρεπόμενον πρὸ τοῦ Κ τῆς καταλήξεως εἰς Γ, ἔπειτα δέ, ἀεὶ καὶ μᾶλλον τῆς γλώσσης παρακμαζούσης, καὶ ἀπεβάλλετο. Ἀδυνατοῦντες δ' ἡμεῖς νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ὁ Ἁλικαρνασσεὺς Διονύσιος καὶ ὁ

Λουκιανὸς ἐποιήσαντο χρῆσιν τοῦ κατ' ἀποβολὴν τοῦ Ν ἐσχηματισμένου τύπου μεταβάλλομεν τὸ παρὰ τῷ Διονυσίῳ ἀποτετράχυκεν εἰς τὸ ἀποτετράχυΓκεν καὶ τὸ παρὰ τῷ Λουκιανῷ ἐβεβραδύκει εἰς τὸ ἐβεβραδύΓκει. Λίαν δ' ἀμφιβάλλομεν καὶ περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Ἀριστείδου χρήσεως τοῦ κεκερδάκασιν ἀντὶ τοῦ κεκερδάΓκασιν. Παρατηρητέον δ' ὅτι καὶ Θωμᾶς ὁ Μάγιστρος ἀναγκασθεὶς νὰ σχηματίσῃ ἐκ τοῦ βαρύνω παρακείμενον μετὰ τοῦ Γ αὐτὸν ἐξήνεγκεν, οἷον «Βαρύνειν χρήσιμον — Πλὴν ἐπὶ παρακειμένου οὐ βεβάρυΓκα λέγουσιν ἀλλὰ βεβάρηκα εἰς παθητικοῦ σημασίαν (σελ. 62, 15). Ἄξια μνείας νομίζομεν τὰ ὑπὸ τοῦ Στρουβίου γεγραμμένα ἐν *Opusc.* Τόμ. Α', σελ. 14 «Neque quicquam praesidii sibi petere potest a perfecto activi Affert quidem Buttmannus κεκέρδακα, nescio unde, et ἐβεβραδύκει, a me quondam ipsi suggestum, e *Lucian. conviv. s. Lapith.* c. 20 Verum in tanta paucitate exemplorum, quae omnium perfectorum activi exstant, duo tamen haec nihil valent contra majorem multitudinem, quae formae regularis adduci possunt. πέφαγκα et μεμίαγκα habet jam *Matthiae Gr. Gr.* pag. 218, illud ex Dinarcho, hoc e Plutarcho (ceterum parum accutate in his formis perfectorum ab ανω et υνω proficiscentium versatus est Matthiae). Atque sic προσπαρώξυγκα. *Dion. Cass.* 37, 29. σεσήμαγκα. *Arist. de LXX. interprett.* 271. *v. D.* κεχλίαγκα, τεθέρμαγκα. *Hesych. s.h v. pag.* 242. Adde notata *Valkenario in diatribe de Aristobulo* pag. 87, qui simul observat, puras Atticorum aures, praeter πέφαγκα, a caeteris abhorruisse». Λίαν ἡμεῖς ὀκνοῦμεν νὰ συμφωνήσωμεν τῷ Λοβεκκίῳ ἀντιλέγοντι τῷ Στρουβίῳ ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἐκλογῶν τοῦ Φρυνίχου σελ. 34.

Περὶ τοῦ ἀπέκταΓκα ἐκ τοῦ ἀποκτείνω θὰ γραφῶσι τὰ δέοντα ἐν ἄλλῳ τόπῳ.

Παρεθέμεθα ἐν ἀρχῇ τοῦ κεφαλαίου τοῦδε τά τε ὑπὸ τοῦ Παπασλιώτου καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ τοῦ Βερναρδάκη γεγραμμένα περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ παρακειμένου τῶν εἰς ΝΩ ληγόντων ῥημάτων. Ἐπειδὴ δ' ἡ τοῦ Παπασλιώτου διδασκαλία ὀρθοτέρα ἐφάνη οὖσα τῆς τοῦ Βερναρδάκη, ἀνεμνήσθημεν ἧς οὗτος ἐποιήσατο ἐν τῇ Ἑλληνικῇ

Γραμματικῇ σελ. ε΄ κρίσεως περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Γενναδίου μὲν συνταχθείσης, ὑπὸ τοῦ Παπασλιώτου δὲ διασκευασθείσης Γραμματικῆς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης· ἐνομίσαμεν δὲ καλὸν νὰ μεταγράψωμεν αὐτὴν ὅλην κατὰ λέξιν θαυμασιωτάτην καὶ τοῦτ' αὐτὸ Βερναρδακικωτάτην οὖσαν.

«Ὁ ἐν Ἑλλάδι ἐκδότης τοῦ βιβλίου τούτου Ἀνδρέας Κορομηλᾶς «φιλοτιμούμενος νὰ καταστήσῃ τὴν τῆς ἑλληνικῆς γραμματικῆς διδασκαλίαν ἐντελεστέραν καὶ πληρεστέραν», ἀνέθηκε τὸ ἔργον τῆς ἐπὶ τούτῳ διασκευῆς τοῦ βιβλίου εἰς τὸν καθηγητὴν Κ. Γ. Παπασλιώτην, ὅστις καὶ ἀναλαβὼν ἐξετέλεσε τὴν ἐντολήν. Ἐὰν ἡ ὀρθὴ κρίσις τοῦ Γενναδίου εἶχεν ἀναχαιτίσῃ αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὑπὲρ τὸ μέτρον παραμορφώσεως τοῦ πρωτοτύπου, καὶ ἡ σύγχυσις παρ' αὐτῷ εἶχε περισταλῇ εἰς εὐσύγγνωστά τινα ὅρια, εἰς τὴν σύγχυσιν ταύτην τοῦ πρώτου ὁ δεύτερος ἐπέθηκε τὸν κολοφῶνα. Οὐ μόνον τὰ ὑπὸ τοῦ πρώτου παρερμηνευθέντα καὶ σφαλέντα δὲν διώρθωσεν, ἀλλὰ καὶ νέα αὐτὸς οἴκοθεν προσέθηκεν, ἐξ ὧν ἁπάντων συνανεδεύθη ἀληθὴς κυκεών. Ἄπειρος τῆς ἑλληνικῆς γραμματικῆς καὶ τῶν τεχνικῶν αὐτῆς ὅρων, μετέφρασεν ὅπως ἔτυχε τὰς γερμανικὰς λέξεις καὶ τοὺς γερμανικοὺς γραμματικοὺς ὅρους, καὶ ἔρριψεν αὐτοὺς ὠμούς, ἀξέστους, καὶ διὰ τὴν ἑλληνικὴν οὐ μόνον διάνοιαν ἀλλὰ καὶ ἀκοὴν ἀκαταλήπτους, εἰς τὸ ἐγχειρίδιον. Οὐδὲν ἔχων οὔτε ἴδιον οὔτε ξένον γραμματικῶν ἀρχῶν καὶ θεωριῶν ἐπιστημονικὸν σύστημα, δι' οὗ νὰ δυνηθῇ οὕτως εἰπεῖν τὰς ξένας ἰδέας καὶ θεωρίας, ἠνάγκασε νὰ συνοικήσωσιν ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ ἄκοντας καὶ διὰ τῆς βίας τρεῖς τῶν πλέον διαφόρων καὶ ἀντιθέτων ἀρχῶν καὶ ἰδεῶν γραμματικούς, τὸν βαθὺν καὶ φιλοσοφικὸν καὶ καινοτόμον ἀλλ' ὑπέργηρων ἤδη ἐπιστημονικῶς Θήρσιον, τὸν ἐκ συστήματος ἐχθρὸν ἄσπονδον πάσης θεωρίας, καὶ πρὸς αὐτὸ δὲ τὸ ἄκουσμα μόνον τῆς λέξεως φιλοσοφία νευρικοὺς σπασμοὺς πάσχοντα, καὶ ὅλως ἐμπειρικὸν Κρύγερον, καὶ τὸν ἐκ τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ γλωσσολογικῆς περιωπῆς οὐ μόνον τοὺς δύο τούτους, ἀλλὰ καὶ πάντας ἐν γένει τοὺς πρὸ αὐτοῦ

γραμματικοὺς ἀδυνατοῦντα καὶ οὐδὲ φανταζόμενον νὰ προσβλέψῃ Κούρτιον! Πρὸς τὴν δευτέραν ταύτην διασκευὴν παραβαλλομένη ἡ πρώτη ἡ τοῦ Γενναδίου εἶνε ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ κρείττων καὶ προτιμοτέρα».

Ἂν τις ὑπολαμβάνῃ ὅτι εἰς τὴν πικροτάτην ταύτην περὶ τοῦ Παπασλιώτου κρίσιν ἐκίνησε τὸν Βερναρδάκην ἔρως πρὸς τὴν ἀλήθειαν, πλανᾶται δεινὴν πλάνην. Δοξομανέστατος ἄνθρωπος οὗτος ὢν ἐπιλαμβάνεται ἑκάστοτε ἀφορμῆς πρὸς ἐπίδειξιν σοφίας· καὶ νῦν δὲ γράφων ἃ γράφει περὶ τοῦ Παπασλιώτου οὐδὲν ἄλλο σκοπεῖ ἢ νὰ περιάψῃ ἑαυτῷ δόξαν ἄκρου ἐπιστήμονος τῆς γραμματικῆς τέχνης.

Οὐδαμῶς ἡμεῖς ἐξετάζοντες ἂν τοιοῦτος ὄντως ἦτο ὁ Παπασλιώτης, οἷον σπουδάζει νὰ παραστήσῃ ὁ Βερναρδάκης, λέγομεν ὅτι τὸν μέγαν τοῦτον ἀλαζόνα καὶ φρυαγματίαν. ὅστις ἀείποτε γαυροῦται καὶ φυσᾷ μέγα ὡς πάσης ἐπιστήμης ἐπήβολος ὢν καὶ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα παντὸς ἄλλου ἀκριβέστερον ἐπιστάμενος, πολλάκις μὲν ἐξηλέγξαμεν ὅλως ἀνεπιστήμονα καὶ πάσης μαθήσεως ἄμοιρον ὄντα, πολλάκις δ' ἀπεδείξαμεν αὐτὸν ἀγνοοῦντα ἐν ᾗ συνέταξε Γραμματικῇ πράγματα γνωστότατα παντὶ καὶ μετρίως πεπαιδευμένῳ ἀνδρί. Οὐδὲν δὲ κωλύει νὰ μνημονεύσωμεν καὶ νῦν ἐπονείδιστά τινα αὐτοῦ ἀγνοήματα.

Γνωστότατον ὑπάρχει ὅτι παροξυτόνως μόνον ἐλέγετο ἑπτέτης καὶ ὅτι τοῦτο δὲν εἶνε **συνῃρημένος** τύπος τοῦ ἑπταέτης. Καὶ ὅμως ὁ δεινὸς τοῦ Παπασλιώτου κατήγορος νομίζει μὲν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Γραμματικῇ σελ. 70 ὅτι τὸ ἑπτέτης ἐγένετο **κατὰ συναίρεσιν** ἐκ τοῦ ἑπταέτης, ἀποφαίνεται δ' ὅτι ἐλέγετο οὐ μόνον παροξυτόνως ἑπτέτης ἀλλὰ καὶ ὀξυτόνως ἑπτετής.

Γνωστότατον ὑπάρχει ὅτι φέρεται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ῥῆμα δεῖν ὂν οὐ μόνον ἀπρόσωπον ἀλλὰ καὶ προσωπικόν, οἷον πολλοῦ δέω, ὀλίγου δέω, κτλ. καὶ ὅτι ἀπρόσωπον ὂν συντάσσεται οὐ μόνον ἀπαρεμφάτῳ ἀλλὰ καὶ γενικῇ πτώσει, οἷον δεῖ δὲ χρημάτων, τοῦ πέους δὲ δεῖ, κτλ. Καὶ ὅμως ὁ δεινὸς τοῦ Παπασλιώτου κατήγορος γράφει ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Γραμματικῇ σελ. 197 «Ἀπρόσωπα ται ῥήματά τινα, τὰ ὁποῖα οὐδέποτε λαμβάνοντα ὡς ὑποκείμενον τικόν τι ὡρισμένον, ἔμψυχον ἢ ἄψυχον, ἀλλὰ μόνον τὸ ἀπαρέμ-
..,σχηματίζονται μόνον εἰς τὸ γ΄ πρόσωπον τοῦ ἑνικοῦ ἀριθμοῦ, οἷον

Γραμματικῇ σελ. ε' κρίσεως περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Γενναδίου μὲν συνταχθείσης, ὑπὸ τοῦ Παπασλιώτου δὲ διασκευασθείσης Γραμματικῆς τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης· ἐνομίσαμεν δὲ καλὸν νὰ μεταγράψωμεν αὐτὴν ὅλην κατὰ λέξιν θαυμασιωτάτην καὶ τοῦτ' αὐτὸ Βερναρδακικωτάτην οὖσαν.

«Ὁ ἐν Ἑλλάδι ἐκδότης τοῦ βιβλίου τούτου Ἀνδρέας Κορομηλᾶς «φιλοτιμούμενος νὰ καταστήσῃ τὴν τῆς ἑλληνικῆς γραμματικῆς διδασκαλίαν ἐντελεστέραν καὶ πληρεστέραν», ἀνέθηκε τὸ ἔργον τῆς ἐπὶ τούτῳ διασκευῆς τοῦ βιβλίου εἰς τὸν καθηγητὴν Κ. Γ. Παπασλιώτην, ὅστις καὶ ἀναλαβὼν ἐξετέλεσε τὴν ἐντολήν. Ἐὰν ἡ ὀρθὴ κρίσις τοῦ Γενναδίου εἶχεν ἀναχαιτίσῃ αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὑπὲρ τὸ μέτρον παραμορφώσεως τοῦ πρωτοτύπου, καὶ ἡ σύγχυσις παρ' αὐτῷ εἶχε περισταλῇ εἰς εὐσύγγνωστά τινα ὅρια, εἰς τὴν σύγχυσιν ταύτην τοῦ πρώτου ὁ δεύτερος ἐπέθηκε τὸν κολοφῶνα. Οὐ μόνον τὰ ὑπὸ τοῦ πρώτου παρερμηνευθέντα καὶ σφαλέντα δὲν διώρθωσεν, ἀλλὰ καὶ νέα αὐτὸς οἴκοθεν προσέθηκεν, ἐξ ὧν ἁπάντων συνανεδεύθη ἀληθὴς κυκεών. Ἄπειρος τῆς ἑλληνικῆς γραμματικῆς καὶ τῶν τεχνικῶν αὐτῆς ὅρων, μετέφρασεν ὅπως ἔτυχε τὰς γερμανικὰς λέξεις καὶ τοὺς γερμανικοὺς γραμματικοὺς ὅρους, καὶ ἔρριψεν αὐτοὺς ὠμούς, ἀξέστους, καὶ διὰ τὴν ἑλληνικὴν οὐ μόνον διάνοιαν ἀλλὰ καὶ ἀκοὴν ἀκαταλήπτους, εἰς τὸ ἐγχειρίδιον. Οὐδὲν ἔχων οὔτε ἴδιον οὔτε ξένον γραμματικῶν ἀρχῶν καὶ θεωριῶν ἐπιστημονικὸν σύστημα, δι' οὗ νὰ διηθήσῃ οὕτως εἰπεῖν τὰς ξένας ἰδέας καὶ θεωρίας, ἠνάγκασε νὰ συνοικήσωσιν ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ ἄκοντας καὶ διὰ τῆς βίας τρεῖς τῶν πλέον διαφόρων καὶ ἀντιθέτων ἀρχῶν καὶ ἰδεῶν γραμματικούς, τὸν βαθὺν καὶ φιλοσοφικὸν καὶ καινοτόμον ἀλλ' ὑπέργηρων ἤδη ἐπιστημονικῶς Θήρσιον, τὸν ἐκ συστήματος ἐχθρὸν ἄσπονδον πάσης θεωρίας, καὶ πρὸς αὐτὸ δὲ τὸ ἄκουσμα μόνον τῆς λέξεως φιλοσοφία νευρικοὺς σπασμοὺς πάσχοντα, καὶ ὅλως ἐμπειρικὸν Κρύγερον, καὶ τὸν ἐκ τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ γλωσσολογικῆς περιωπῆς οὐ μόνον τοὺς δύο τούτους, ἀλλὰ καὶ πάντας ἐν γένει τοὺς πρὸ αὐτοῦ

γραμματικοὺς ἀδυνατοῦντα καὶ οὐδὲ φανταζόμενον νὰ προσβλέψῃ Κούρτιον! Πρὸς τὴν δευτέραν ταύτην διασκευὴν παραβαλλομένη ἡ πρώτη ἡ τοῦ Γενναδίου εἶνε ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ κρείττων καὶ προτιμοτέρα».

Ἄν τις ὑπολαμβάνῃ ὅτι εἰς τὴν πικροτάτην ταύτην περὶ τοῦ Παπασλιώτου κρίσιν ἐκίνησε τὸν Βερναρδάκην ἔρως πρὸς τὴν ἀλήθειαν, πλανᾶται δεινὴν πλάνην. Δοξομανέστατος ἄνθρωπος οὗτος ὢν ἐπιλαμβάνεται ἑκάστοτε ἀφορμῆς πρὸς ἐπίδειξιν σοφίας· καὶ νῦν δὲ γράφων ἃ γράφει περὶ τοῦ Παπασλιώτου οὐδὲν ἄλλο σκοπεῖ ἢ νὰ περιάψῃ ἑαυτῷ δόξαν ἄκρου ἐπιστήμονος τῆς γραμματικῆς τέχνης.

Οὐδαμῶς ἡμεῖς ἐξετάζοντες ἂν τοιοῦτος ὄντως ἦτο ὁ Παπασλιώτης, οἷον σπουδάζει νὰ παραστήσῃ ὁ Βερναρδάκης, λέγομεν ὅτι τὸν μέγαν τοῦτον ἀλαζόνα καὶ φρυαγματίαν, ὅστις ἀείποτε γαυροῦται καὶ φυσᾷ μέγα ὡς πάσης ἐπιστήμης ἐπήβολος ὢν καὶ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα παντὸς ἄλλου ἀκριβέστερον ἐπιστάμενος, πολλάκις μὲν ἐξηλέγξαμεν ὅλως ἀνεπιστήμονα καὶ πάσης μαθήσεως ἄμοιρον ὄντα, πολλάκις δ' ἀπεδείξαμεν αὐτὸν ἀγνοοῦντα ἐν ᾗ συνέταξε Γραμματικῇ πράγματα γνωστότατα παντὶ καὶ μετρίως πεπαιδευμένῳ ἀνδρί. Οὐδὲν δὲ κωλύει νὰ μνημονεύσωμεν καὶ νῦν ἐπονείδιστά τινα αὐτοῦ ἀγνοήματα.

Γνωστότατον ὑπάρχει ὅτι παροξυτόνως μόνον ἐλέγετο ἑπτέτης καὶ ὅτι τοῦτο δὲν εἶνε **συνῃρημένος** τύπος τοῦ ἑπταέτης. Καὶ ὅμως ὁ δεινὸς τοῦ Παπασλιώτου κατήγορος νομίζει μὲν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Γραμματικῇ σελ. 70 ὅτι τὸ ἑπτέτης ἐγένετο **κατὰ συναίρεσιν** ἐκ τοῦ ἑπταέτης, ἀποφαίνεται δ' ὅτι ἐλέγετο οὐ μόνον παροξυτόνως ἑπτέτης ἀλλὰ καὶ ὀξυτόνως ἑπτετής.

Γνωστότατον ὑπάρχει ὅτι φέρεται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ῥῆμα δεῖν ὂν οὐ μόνον ἀπρόσωπον ἀλλὰ καὶ προσωπικόν, οἷον πολλοῦ δέω, ὀλίγου δέω, κτλ. καὶ ὅτι ἀπρόσωπον ὂν συντάσσεται οὐ μόνον ἀπαρεμφάτῳ ἀλλὰ καὶ γενικῇ πτώσει, οἷον δεῖ δὲ χρημάτων, τοῦ πέους δὲ δεῖ, κτλ. Καὶ ὅμως ὁ δεινὸς τοῦ Παπασλιώτου κατήγορος γράφει ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Γραμματικῇ σελ. 197 «Ἀπρόσωπα λέγονται ῥήματά τινα, τὰ ὁποῖα οὐδέποτε λαμβάνοντα ὡς ὑποκείμενον οὐσιαστικόν τι ὡρισμένον, ἔμψυχον ἢ ἄψυχον, ἀλλὰ μόνον τὸ ἀπαρέμφατον, σχηματίζονται μόνον εἰς τὸ γ´ πρόσωπον τοῦ ἑνικοῦ ἀριθμοῦ, οἷον

χρή, δεῖ, μέλει, ἔξεστι, κτλ.». Γελοιότατα σφάλλεται ὁ Βερναρδάκης δοξάζων ὅτι τὸ ῥῆμα μέλει ἀπρόσωπον ὂν συντάσσεται ἀείποτε μετ' ἀπαρεμφάτου. Οὐδένα τῶν χαμαιδιδασκάλων λανθάνει ὅτι σύνηθες ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ εἶνε τὸ μέλει τινί τινος καὶ μέλει τινὶ περί τινος.

Ἀκριβῶς περὶ τῶν ῥημάτων δεῖν καὶ μέλειν θὰ διαλάβωμεν ἐν ἰδίοις κεφαλαίοις. Τοῦτο δὲ νῦν ἀναγκαῖον κρίνομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι λέγων ὁ Βερναρδάκης ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Γραμματικῇ σελ. 197 ὅτι **μόνον** τὸ γ' ἑνικὸν πρόσωπον δεῖ ἀπαντᾷ ἀναιρεῖ ὃ ἔγραψεν ἐν σελ. 146 «δέω: Τὸ ἐνεργητικὸν εὑρίσκεται **συνήθως** ἐν τῷ γ' προσώπῳ». Συχνάκις δ' ὁ Βερναρδάκης ἐναντιολογεῖ αὐτὸς ἑαυτῷ Παρατιθέμεθα τὰ ὑπὸ τοῦ Φρασικλέους γεγραμμένα ἐν τῇ Γραμματικῇ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης σελ. 206 (1835) «δέω (λείπω) — Εἶναι δὲ κοινῶς ἀπρόσωπον, ὡς δεῖ — Λαμβάνει δὲ τὴν κατὰ πρόσωπα κλίσιν εἰς τὴν φράσιν πολλοῦ, τοσούτου δεῖ, ὡς τοσούτου δέω, **δέεις**, δεῖ, δέομεν, δεῖτε, δέουσιν, τοσούτου ἔδεον, τοσούτου δεήσομεν, ἑπομένης ἀπαρεμφάτου».

Σημ. Θαυμάσια ἀληθῶς εἶνε τὰ περὶ τοῦ Θειρσχίου εἰρημένα ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Γραμματικῇ σελ. ε' «τὸν βαθὺν καὶ φιλοσοφικὸν καὶ καινοτόμον ἀλλ' ὑπέργηρων ἤδη ἐπιστημονικῶς Θήρσιον». Πρβ. καὶ σελ. λ'· πολλῷ δὲ θαυμασιώτερα ἡμῖν φαίνονται ἃ περὶ τοῦ Γερμανοῦ φιλολόγου εἶπεν ὁ Ἕλλην φιλόλογος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου Τόμ. Α', σελ. 303. «Βαθύτερον παντὸς ἄλλου ἀνέλυσε τὰ τῆς ἀττικῆς — συντάξεως ταύτης ὁ Θείρσχιος ἐν τῇ γραμματικῇ αὐτοῦ σελ 663 κέξ., ἀποδεικνύων πῶς ἐν τούτοις ὁ «ἵνα» διασώζει ἐν μέρει τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ τοπικὴν ἔννοιαν. Ἡ ἀνάλυσις αὕτη, ὅπως καὶ πολλὰ ἄλλα ἐν τῇ γραμματικῇ τοῦ ἀοιδίμου ἀνδρός, τιμῶσι τὸ φιλοσοφικὸν αὐτοῦ πνεῦμα, ἀλλ' ἀνάγεται μᾶλλον εἰς τὴν φιλοσοφικωτέραν θεωρίαν τῆς γλώσσης, παρὰ εἰς τὴν καθ' αὑτὸ γραμματικήν, κατὰ τὴν κοινὴν καὶ ἐπικρατεστέραν περὶ τῆς ἐπιστήμης ταύτης ἔννοιαν» (Πρβ. καὶ Ἀθηνᾶν 1890, σελ. 541).

ΚΕΦ. ΜΕ'.

Περὶ τοῦ ἐφετικοῦ ῥήματος **βασιλειῶ**, τουτέστι **βασιλείας ἐφίεμαι ἢ βασιλεῦσαι ἐπιθυμῶ.**

Ἐν τῷ Οὐϊνδοβονησίῳ Λεξικῷ φέρεται «Βασιλίζει: ἀντὶ τοῦ βασιλείας ἐφίεται· ἐκ τούτου γὰρ καὶ βασιλειᾷ ἐπὶ μέλλοντος. Ἰώσηπος· ἡ θεραπαινὶς ἐξυβρίζειν εἰς τὴν Σάρραν ἐτόλμησε βασιλίζουσα». Πρβ. καὶ «Ὀπωρίζειν: ἀντὶ τοῦ ὀπώρας συνάγειν· καὶ ὀπωριᾶν ἐπὶ μέλλοντος. Ἡρόδοτος· ὀπωριεῦντες τοὺς φοίνικας φοιτῶσιν».

Σημειοῦται δ' ὁ Ναύκιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Λεξικοῦ τούτου σελ. 35,9 «βασιλειᾷ ἐπὶ μέλλοντος: confundere videtur lexicographus verba βασιλίζειν et βασιλειᾶν. Ἰώσηπος: Ioseph. Ant. I, 10, 4 vol. 1 p. 35,19» καὶ σελ. 135 «ὀπωριᾶν: ὀπωριεῖν requiritur. Ἡρόδοτος: Herodot. IV, 182».

Τοῦ ἐφετικοῦ ῥήματος βασιλειῶ ἐποιήσατο χρῆσιν ὁ Ἰώσηπος Τόμ. Ε', σελ. 2,6 Ναβ. «καὶ πολλοὺς μὲν βασιλειᾶν ὁ καιρὸς ἀνέπειθε» καὶ σελ. 18,8 «τὸν ἕτερον μὲν τῶν ἀδελφῶν βασιλειῶντα κτείνει» καὶ σελ. 378,16 «ἐπολέμει Οὐιτελλίῳ βασιλειῶντι». Πρβ. Ἡσύχ. «Βασιλειῶντα: βασιλείαν περιβαλλομενον», ἀνθ' οὗ ὁ Μεινέκιος ἔγραψε «βασιλείᾳ ἐπιβαλλόμενον» καὶ Ζωναρ. Λεξ. σελ. 378 Τιτμ. «Βασιλειῶ: ἐπιθυμῶ βασιλείας» καὶ σελ. 379 «Βασιλειῶντα: ἐπιθυμοῦντα βασιλεῦσαι» καὶ Σουίδ. σελ. 215 Βεκκ.

Κακῶς εἶνε γεγραμμένον παρὰ Μιχαὴλ τῷ Ψελλῷ Μεσαιων. Βιβλιοθ. Σάθ. Τόμ. Δ', σελ. 6,4 «καὶ οἱ λοιποὶ βασιλείαν ἤρξαντο καὶ ἐξ ἑκατέρων αὐτῷ τῶν μερῶν ἀντανέστησαν» ἀντὶ τοῦ «βασιλειᾶν ἤρξαντο». Πρβ. σελ. 10,1 «τὸν Φωκᾶν ἐμεμαθήκει βασιλειῶντα» καὶ σελ. 24,10 «μάλιστα δὲ πάντων οὓς βασιλειῶντας ὑπώπτευε».

Οὐκ ὀλίγοι δὲ συγγραφεῖς τοῦ παρηκμακότος ἑλληνισμοῦ παρέχουσιν ἡμῖν μαρτύρια τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ῥήματος.

Ἐφραίμ. 3412 (σελ. 147) «ἄνδρες στρατηγοὶ βασιλειῶντες τότε» καὶ 4186 (σελ. 177) «κἀκεῖ διαγνοὺς βασιλειῶντα δόλῳ».

Κωνστ. Μανασσ. 2375 (σελ. 133 Βόνν.) «βασιλειῶντα δὲ μαθὼν καὶ τυραννεῖν ὁρμῶντα» καὶ 3506 (σελ. 150) «ὑπώπτευε Μαυρίκιος ὡς δὴ βασιλειῶντα καὶ παραρπάζειν θέλοντα τὴν αὐτοκρατορίαν» καὶ 5501 (σελ. 234) «αὐτὸς μὲν οὖν βασιλειῶν καὶ κατὰ τοῦ κρατοῦντος πάντα τυρεύων καὶ ποιῶν οὐκ ἔλαθεν εἰς τέλος» καὶ 5824 (σελ. 247) «μαθὼν δὲ καὶ τὸν Τζιμισχῆν θερμῶς βασιλειῶντα» καὶ 5963 (σελ. 253) «καὶ πάντες ὑπεστάλησαν λάθρᾳ βασιλειῶντες» καὶ 6631 (σελ. 282) «μαθὼν δὲ καὶ τὸν Ῥωμανὸν πάλιν βασιλειῶντα».

Νικηφ. Βρυένν. σελ 112.1 «ὁ τοῦ βασιλειῶντος ἤδη Νικηφόρου υἱὸς ὁ πατρίκιος Βρυέννιος» καὶ σελ. 131,3 «καὶ τὰ τούτων πρὸς τὸν βασιλειῶντα ἀνέφερον» καὶ 20 «διὰ τὴν πρὸς τὸν βασιλειῶντα ἐκ τοῦ κήδους οἰκειότητα» καὶ σελ. 135,9 «ὧν καθάπερ ἀστέρων ἥλιος ἐξῆρχεν ὁ βασιλειῶν» καὶ σελ. 143,18 «ὁ δὲ τοῦ βασιλειῶντος υἱὸς ἐν τῷ διώκειν πόρρω γενόμενος». Πρβ. καὶ σελ. 146.7.

Νικήτ. Χων. σελ. 107,4 «καὶ ἄλλως ὑποβλέπεσθαι τὸν ἀδελφὸν ὑπὸ τῶν τοῦ πατριάρχου κατηγόρων ὡς βασιλειῶντα ἐναγόμενος» καὶ σελ. 138,14 «αὐθάδη καὶ βασιλειῶντα τὸν Ἀνδρόνικον» καὶ σελ. 363,10 «ἐπεὶ καὶ τὸ βασιλειᾶν πατρόθεν Ἀνδρόνικος ὡς κλῆρον καταβὰν διεδέξατο» καὶ σελ. 489,13 «ὑποβλεπόμενος βασιλειᾶν» καὶ σελ. 701,9 «ἀφιστάμενοι καὶ βασιλειῶντες» καὶ σελ. 742,14 «πλὴν καὶ οὗτος βασιλειῶν καὶ τὴν τῶν πολιτῶν ἐπιτεχνώμενος εὔνοιαν».

Γεώργ. Κεδρην. Τόμ. Β', σελ. 205.22 «ἀνακόπτων δὲ τὰς ἐπιβουλὰς τῶν βασιλειώντων».

Γεώργ. Παχυμ. Τόμ. Α', σελ. 40,18 «καὶ ὡς βασιλειᾶν παρὰ πολλῶν ὑποπτεύοιτο» καὶ σελ. 54,13 «ὅτι βασιλειᾷ καὶ ὑφαρπάζειν τὴν ἀρχὴν μελετᾷ καὶ μεῖζον ἢ καθ' αὑτὸν φρονεῖ» καὶ σελ. 62,7 «οἱ ἐχθροὶ καὶ δύσνοι τοῖς βασιλεῦσιν, οἱ βασιλειῶντες» καὶ σελ. 485,10 «ἐφ' ᾧ καὶ ὑποψίαν ἔσχε βασιλειῶντος» καὶ σελ. 487,19 «ἐκεῖνον μὲν τῆς στρατηγίας παραλύσας ἀγαγὼν ἔκρινεν ὡς βασιλειῶντα» καὶ Τόμ. Β', σελ. 136,18 «καὶ μᾶλλον βασιλειᾶν κατακριθέντος» καὶ σελ. 162,5 «ἔγκλημα δι' ἐκεῖνον ὡς δῆθεν βασιλειῶντα ἐφῆπται».

Μιχ. Ἀτταλ. σελ. 200,17 «ἀπετείχιζε δὲ τῆς τοῦ βασιλέως ἀγάπης τήν τε μητέρα καὶ τοὺς ὁμαίμονας καὶ τοὺς λοιποὺς συγγενεῖς ὡς βασιλειῶντας δῆθεν» καὶ σελ. 292.3 «ᾔδει γὰρ ἀσύμφορον εἶναι τὸν βασιλειῶντα τοῦτον τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχειν».

Γενέσ. σελ. 8,5 «βασιλειῶν ἄγαν διὰ φροντίδος ἐν ἑαυτῷ εἶχεν ἐπίθεσιν, ὥστε τῆς βασιλείας ἐπιλαμβάνεσθαι» καὶ σελ. 98,22 «ἐξ ὧν ἀσχέτως ἐβασιλεία».

Ἰω. Κίνν. σελ. 37,21 «ἰσχυρογνώμονα τοῦτον ἑώρα καὶ δεινῶς βασιλειῶντα».

Ἰω. Κανтακουζ. Τόμ. Β', σελ. 93,17 «κατηγόρει τοῦ μεγάλου δομεστίκου ὡς βασιλειῶντος» καὶ σελ. 163,9 «τοῦ μεγάλου δομεστίκου ὡς βασιλειῶντος κατηγόρουν».

Ἄνν. Κομν. Τόμ. Α', σελ. 24,2 Βόνν. «καὶ πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι τὸν Νικηφόρον βασιλειᾶν τε ἤρξατο καὶ ἀποστασίαν κατὰ τοῦ Μιχαὴλ ἐμελέτησε» καὶ σελ. 95,5 «ἀλλ' ἐβασιλεία μὲν ὁ Βορίλος» καὶ Τόμ. Β', σελ. 6,18 «καὶ φανερῶς ἐβασιλεία καὶ τοὺς κουφοτέρους ὑπήγετο».

Ἐν τοῖς εἰς Σοφοκλέα Σχολίοις Τόμ. Β', σελ. 214,20 Δινδ. φέρεται «Τομῶντι: τομῆς ἐπιθυμοῦντι καὶ δεομένῳ νοσήματι, ὡς τὸ θανατῶντι, βασιλειῶντι· τὰ γὰρ τοιαῦτα δευτέρας ὡς ἐπίπαν συζυγίας τῶν περισπωμένων ἐστίν». Ὁ δ' Εὐστάθιος λέγει ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 1425,42 «καὶ βασιλειᾶν καὶ διαβασιλίζεσθαι τὸ βασιλείας ἀντιποιεῖσθαι». Πρβ. καὶ σελ. 1202,31 «δεικνὺς ὡς μάτην βασιλειᾷ» καὶ σελ. 1918,21 «οἷα δηλαδὴ βασιλειῶν».

Γίνεται δὲ μνεία τοῦ ῥήματος βασιλειῶ καὶ ἐν τοῖς Ἐπιμερισμοῖς τοῦ Ψευδηρῳδιανοῦ σελ. 249 Βοισσ. «Τὰ διὰ τοῦ ΙΩ περισπώμενα ῥήματα διὰ τοῦ Ι γράφονται, οἷον — ἐρυθριῶ, ἀνιῶ, — αἱμωδιῶ, ἰλιγγιῶ, βουλιμιῶ, μαθητιῶ, τυραννιῶ καὶ τὰ λοιπά. Χωρὶς εἰ μὴ ἀπὸ πρωτοτύπου ἔχει τὸ δίφθογγον, οἷον τέλειον τελειῶ, γένειον γενειῶ, σημεῖον σημειῶ, βασίλειον βασιλειῶ, καὶ μεῖον μειῶ τὸ ἐλαττῶ».

Ἐσχηματίσθη δὲ καὶ ῥῆμα τυραννιῶ πρὸς δήλωσιν τοῦ τυραννίδος ἐφίεμαι ἢ τυραννεῖν ἐπιθυμῶ. Ἀπαντᾷ δὲ τὸ ῥῆμα τοῦτο παρὰ τῷ Ἡρακλείδῃ περὶ Πολιτ. σελ. 5,1 Σνειδ. «ὃς ἐτέθη διὰ τοὺς τυραννιῶντας» καὶ παρὰ Γεωργίῳ τῷ Κεδρηνῷ Τόμ. Β', σελ.

561,17 «διαβληθεὶς ὡς τυραννιῶν» καὶ σελ. 650,21 «πάλιν ἔλεγε τοὺς τυραννιῶντας τῶν βασιλέων ἀπελευθέρους εἶναι σπεύδειν» καὶ παρ' Ἄννῃ τῇ Κομνηνῇ Τόμ. Α', σελ. 442,9 «Νικηφόρος ὁ Διογένης πάλαι τυραννιῶν» καὶ Τόμ. Β', σελ. 298,9 «ἃ κατεῖχον τυραννιῶντες». Ὁ Σουΐδας λεγει σελ. 1050 «Τυραννεῖον: κυρίως ἡ ἀκρόπολις, τυραννία δὲ ἡ τυραννίς καὶ τυραννιῶ ἐπιθυμῶ τυραννῆσαι». Ὀλίγοις δ' ἴσως ἄγνωστον εἶνε τὸ ὑπὸ Διογένους τοῦ Λαερτίου μνημονευόμενον «σοῦ δέ γε (οἱ λόγοι) τυραννιῶσι» (βιβλ. Γ', 18) «ὁ δὲ διαλεγόμενος περὶ τυραννίδος καὶ φάσκων ὡς οὐκ ἔστι τοῦτο κρεῖττον ὃ συμφέρει αὐτῷ μόνον, εἰ μὴ καὶ ἀρετῇ διαφέροι, προσέκρουσεν αὐτῷ· ὀργισθεὶς γάρ, οἱ λόγοι σου, φησί, γεροντιῶσι, καὶ ὅς, σοῦ δέ γε τυραννιῶσιν».

Ὁ Κοραῆς ἐκδοὺς παρὰ τῷ Ἰσοκράτει Τόμ. Α', σελ. 426 «ἐμοὶ γὰρ ἀσφαλέστερος βίος εἶναι δοκεῖ, καὶ βελτίων, ὁ τῶν ἰδιωτευόντων, ἢ ὁ τῶν τυραννιώντων» ἐσημειώσατο Τόμ. Β', σελ. 314 «Τυραννιώντων: Τυραννεῖν ἐπιθυμούντων. Ἡ γραφὴ ἐκ τοῦ παρὰ τῷ Ματθαίῳ ἀντιγράφου, ἣν ἀπεδέξατο καὶ ὁ Λάγιος. Αἱ ἀρχαῖαι ἐκδόσεις, Τυραννιτῶν, ὅπερ ὁ Οὐόλφιος καὶ οἱ λοιποὶ ἔτρεψαν εἰς τὸ Τυραννευόντων». Ὑπ' ἄλλων εἶνε γεγραμμένον ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ Ἰσοκράτους τυραννούντων· φέρεται δὲ καὶ γραφὴ δυναστευόντων. Νομίζομεν δ' ὅτι πολλῷ κάλλιον τῷ βίῳ τῶν ἰδιωτευόντων ἀντιτίθεται ὁ τῶν τυραννούντων ἢ ὁ τῶν τυραννιώντων. Οὐδεὶς δ' ἀγνοεῖ ὅτι ἐλέγετο ὑπὸ τῶν παλαιῶν οὐ μόνον τυραννῶ ἀλλὰ καὶ τυραννεύω. Ὁ Φώτιος γράφει Λεξ. Τόμ. Β', σελ. 233 Ναβ. «τυραννεύσασαν: οὐ μόνον τυραννήσασαν· καὶ Πλάτων καὶ ἕτεροι τῶν παλαιῶν». Πρβ. καὶ Λεξ. Οὐΐνδοβον. σελ. 176 Ναυκ. «Τυραννῶ καὶ τυραννεύω. Θουκυδίδης· οἵ τε Ἀθηναίων τύραννοι καὶ οἱ ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἐπὶ πολὺ καὶ πρὶν τυραννευθείσης» (Ἴδε καὶ Κοραῆν ἐν Ἀτάκτ. Τόμ. Δ', σελ. 623).

Τῷ ῥήματι τυραννιῶ ἰσοδυναμεῖ τῷ τυραννησείω, ὃ κεῖται παρὰ Διογένει τῷ Λαερτίῳ Α', 65 «τῶν μὴ αἰσθανομένων Πεισίστρατον τυραννησείοντα» (Πρβ. καὶ Ἀθηνᾶν 1891, σελ. 371). Πολλὰ δὲ ῥήματα ἔχει ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα ὁμοίως τῷ τυραννησείω ἐσχηματισμένα, ἃ θὰ μνημονευθῶσιν ἐν ἑτέρῳ κεφαλαίῳ. Παρατηρητέον δ' ὅτι παρὰ τῷ Φιλοστράτῳ κεῖται Τόμ. Α', σελ. 191,14

Καυσ. «δοκεῖ γάρ τις ἢ καταγνοὺς τῆς ἑαυτοῦ τύχης τὸ ἐν νῷ τυραννεῦσαι παρεῖναι ἢ τυραννησείοντι ἐκστῆναι ἑτέρῳ δείσας δήπου αὐτὸν ὡς ἄνδρα» καὶ σελ. 317,4 «εἰ μὲν ὡς τυραννησείοντας διαβεβλῆσθαί φασιν». Σημειοῦται δ' ὁ ἐκδότης σελ. λδ' «317,5. τυραννησείοντας Abresch. τυραννεύσοντας ς'. (fo: τυραννευσείοντας hic et 191,14 τυραννευσείοντι legendum». Σφόδρ' ἡμεῖς ὀκνοῦμεν νὰ συμφωνήσωμεν τῷ Καυσήρῳ

Ὑπάρχει δὲ καὶ ἐφετικὸν ῥῆμα στρατηγιῶ. Ὁ Σουΐδας λέγει σελ. 980 «στρατηγιᾶν: ἐπιθυμεῖν τῆς στρατηγίας καὶ στρατηγιῶντα στρατηγίας ὀρεγόμενον Ἰώσηπος. ἤδη δ' αὐτὸν στρατηγιῶντα καὶ μειζόνων ἐφιέμενον ἔνδεια χρημάτων κατεῖχε» (Πρβ. καὶ Ἡσύχ. Τόμ. Δ', α', σελ. 83 Σμιδ. καὶ Φώτ. Λεξ. Τόμ. Β', σελ. 179). Εἶνε δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος εἰρημένον Ἀναβ. Ζ', α', 32 «ὅς οὐ φεύγων τὴν Ἑλλάδα περιήει ἀλλὰ στρατηγιῶν καὶ ἐπαγγελλόμενος κτέ.» καὶ ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου Εὐμέν. ΙΔ' «τὰς ἐκείνων θύρας ἐθεράπευον δορυφορουμένων καὶ στρατηγιώντων» καὶ ὑπὸ τοῦ Στράβωνος σελ. 281,15 «οὕτω δὲ συνέβαινε τοὺς στρατηγιῶντας ἀεὶ τῶν Ῥωμαίων καὶ πεμπομένους ἐπὶ τοὺς τόπους εὐπορεῖν» καὶ σελ. 424,5 «ἠναγκάσθη προστάτην ἑλέσθαι Μιθριδάτην τὸν Εὐπάτορα στρατηγιῶντα ἐπὶ τοὺς ὑπὲρ τοῦ ἰσθμοῦ μέχρι Βορυσθένους βαρβάρους». Κεῖται δὲ καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοφάνη Σχολίοις σελ. 302,53 Διδ «αὐθάδης δὲ οὗτος καὶ τῶν στρατηγιώντων ἐστί».

Ἐπλάσθη δ' ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ ἑλληνισμῷ καὶ ἐφετικὸν ῥῆμα ἀρχοντιῶ, ὑφ' οὗ δηλοῦται τὸ ἐπιθυμῶ ἄρχων εἶναι ἢ γενέσθαι. Ἴδε Θησαυ. Στεφ. Τόμ. Α', β', σελ. 2129.

Περὶ ἄλλων ἐφετικῶν ῥημάτων, θανατῶ, κτλ. μαθητιῶ, κτλ. θὰ εἴπωμεν τὰ δέοντα ἐν ἑτέρῳ κεφαλαίῳ.

Ἐν τέλει παρατηροῦμεν ὅτι ὑπὸ Σκαρλάτου τοῦ Βυζαντίου εἶνε γεγραμμένον ἐν τῷ Λεξικῷ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης σελ. 222 «Βασιλειάω-ῶ, Μ. άσω (;). Ἐπιθυμῶ νὰ βασιλεύσω». Πρβ. καὶ σελ. 595 «Θανατάω, Μ. ήσω. Ἐπιθυμῶ (βλέπω ὡς τίποτε ἢ Εἶμαι ἀποφασισμένος διὰ) τὸν θάνατον».

ΚΕΦ. ΜϚ'.

Περὶ τοῦ εἰς ΟΥΝ λήγοντος παρατατικοῦ τοῦ ῥήματος **τέθημι, προστέθημι,** κτλ.

Ὁ διὰ τῆς ΟΥΝ καταλήξεως ἐσχηματισμένος παρατατικὸς ἐτίθουν, προσετίθουν, κτλ. τοῖς μὲν ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἦτο παντελῶς ἄγνωστος, ἐν μόνῳ δὲ τῷ παρηκμακότι φέρεται ἑλληνισμῷ, ἰσοδυναμῶν ἐνίοτε μὲν τῷ ἑνικῷ ἐτίθην, προσετίθην, κτλ., πολλάκις δὲ τῷ πληθυντικῷ ἐτίθεσαν, προσετίθεσαν κτλ. Καταλέγομεν ἃ ἔχομεν πρόχειρα μαρτύρια τοῦ παρακεκομμένου τούτου καὶ παρασήμου τύπου.

Μιχ. Ψελλ. Μεσαιων. Βιβλιοθ. Σάθ. Τόμ. Δ', σελ. 258,6 «μετὰ ταῦτα δὲ τοῖς ἄλλοις σε κατὰ μέρος συγκρίνων ἁπάσαις ψήφοις τῶν πάντων ἐτίθουν βασιλικώτερον».

Γεώργ. Κεδρην. Τόμ. Α', σελ. 503, 15 «ἕως ὅτε λόγων ἐποιούμην σπουδήν, λόγους λόγοις ἀνετίθουν καὶ τὰ προτεινόμενα τέχνῃ τοῦ λέγειν ἀνέτρεπον».

Ἰω. Καντακουζ. Τόμ. Γ', σελ. 265, 4 Βόνν. «προθύμως δὲ ὅμως παρεσχόμην, δεῖν χαρίζεσθαι νομίζων τοῦ νέου τῇ ἐπιθυμίᾳ, καὶ Διδυμότειχον προσετίθουν εἰς φιλοτιμίαν».

Σευῆρ. Διηγ. Ῥητ. Ἑλλ. Οὐαλζ. Τόμ. Α', σελ. 547, 21 «καὶ δρόμον ἀπέραντον ἐνετίθουν τοῖς χρώμασιν ἐν οὐ κινουμένοις ποσίν».

Σχολ. Εὐρ. Τόμ. Α', σελ. 448, 12 Δινδ. « Ἐρρυθμιζόμαν: — κατεκόσμουν, κατὰ ῥυθμὸν ἐτίθουν».

Γαλην. Τόμ. ΙϚ', σελ. 456 «οὓς τότε πάντες ἐν τοῖς πρώτοις ἐτίθουν».

Ἀλέξ. Ἀφροδισ. Ὑπομν. εἰς τὰ μετὰ τὰ Φυσ. Ἀριστοτ. σελ. 574, 5 Βονιτζ. «οἱ φυσικοὶ μίαν λέγοντες τὴν ἀρχὴν ὑπετίθουν αὐτῇ πῦρ ἢ ὕδωρ ἢ ἀέρα» καὶ σελ. 754, 24 «οἱ περὶ Δημόκριτον ἐκ τῶν ἐλαχίστων καὶ ἀτόμων σωμάτων τὰ πράγματα συνετίθουν» καὶ σελ. 775, 20 «ὁμοίως δὴ τούτοις καὶ τὸ ὑπερέχον καὶ ὑπερεχόμενον μίαν τινὰ φύσιν ἀποφαινόμενοι τὸ ἓν ὡς εἶδος αὐτοῖς ἀντετίθουν» καὶ 29 καὶ 31.

Πορφύρ. Ζητ. Ὁμηρ. εἰς Ὀδύσσ. σελ. 38, 12 Σραδ. «τὰς γλώσσας γὰρ τῷ Ἑρμῇ ἀνετίθουν ὡς ἐφόρῳ τοῦ λόγου» καὶ σελ. 39,3 «τὸ δὲ κάλλιστον τοῖς θεοῖς ἀνετίθουν».

Ἰω. Χάραξ παρὰ Χοιροβοσκ. σελ. 20,5 «ἐν μιᾷ λέξει κατὰ συνέχειαν δύο ὀξείας οἱ παλαιοὶ οὐκ ἐτίθουν».

Ζωναρ. Ἐπιτομ. Ἱστορ. Τόμ. Α', σελ. 4, 3 Διν δ. «τινὰ δὲ τῶν συγγραμμάτων τούτων καὶ ἀφελεστέρᾳ λίαν ἐκδεδόσθαι προσετίθουν τῇ φράσει» καὶ σελ. 303, 23 «τὸν μὲν οὖν ἄνθρωπον ὁ Ἀλέξανδρος, ὡς οἱ μάντεις ὑπετίθουν, ἠφάνισεν» καὶ Τόμ. Β', σελ. 138, 26 «σταυροὺς δύο — εἰς τὴν γῆν κατεπήγνυον καὶ αὐτοῖς ἐπετίθουν ἐγκάρσιον ἕτερον» καὶ σελ. 311, 19 «ἀγνοοῦντες δ' ὅπῃ ὀρύσσοιτο, χαλκῆν ἀσπίδα κατὰ τὸν περίβολον πρὸς αὐτὸ ἐτίθουν τὸ δάπεδον» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 282,1 «ὁ μὲν ἄλλῃ, ὁ δ' ἄλλῃ διετίθουν τὸν πόλεμον» καὶ Τόμ. Δ', σελ. 99, 32 «οἱ δ' ἄλλο τι ὑπετίθουν».

Μῦθ. Αἰσώπ. 289 (σελ. 141 Ἀλμ.) «τοῖς κέντροις ἔπαιον καὶ τὰ χείριστα διετίθουν».

Σουΐδ. σελ. 1010 Βεκκ. «ὅτι τοῖς εἰς θάνατον κατακριθεῖσι τρία παρετίθουν, ξίφος, βρόχον, κώνειον».

Θωμ. Μάγ. σελ. 149, 4 Ῥισχ. «ἐπεὶ ἐν χύτραις ἐξετίθουν αὐτά» καὶ σελ. 179,12 «Θυμέλην οἱ ἀρχαῖοι ἀντὶ τοῦ θυσίαν ἐτίθουν, οἱ δ' ὕστερον ἐπὶ τοῦ τόπου τοῦ ἐν τῷ θεάτρῳ». Πρβ. καὶ Φρύνιχ. Ἐκλογ. σελ. 163 Λοβ., ἔνθα σημειοῦται· ὁ ἐκδότης «Pro ἐτίθουν Ed. Pr. ἐτίθεσαν». Ταύτην δὲ τὴν γραφὴν ἐνέκρινεν ὁ Ῥουθερφόρδιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Φρυνίχου σελ. 250.

Ἡσύχ. «Ἀπεκόσμεον: ἀπετίθουν, ἀπετίθεντο». Πρβ. καὶ «Περιετίθουν: ἐκρέμων» (Ἴδε καὶ Ἀθηνᾶν 1898, σελ. 349).

Τζέτζ. Ἱστορ. Χιλ. ΙΓ', 199 (σελ. 489 Κισλ.) «ἐν χάρταις παρενέγραφον καὶ τὰς κριθὰς ἐτίθουν» καὶ Σχολ. εἰς Λυκόφρ. σελ. 400 Μυλλ. «ἅλα δὲ ἐτίθουν οἱ παλαιοὶ ἐν ταῖς τῶν ξενιῶν καταρχαῖς».

Ἐτυμολ. Μέγ. σελ. 118, 29 «τὰ δὲ ἀκρωτήρια εἴροντες καὶ συρράπτοντες διὰ τῶν τοῦ νεκροῦ μασχαλῶν καὶ τοῦ τραχήλου περιετίθουν τῷ νεκρῷ» καὶ σελ. 283, 7 «πρότερον γὰρ ταῖς θύραις ἀντὶ κέρατος ἐτίθουν καλάμους».

Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 165, 6 «πλόκαμον κείραντες ἀνετίθουν Ἀπόλλωνι κουροτρόφῳ καὶ ποταμοῖς» καὶ σελ. 1152, 64

«ἀντὶ τοῦ εἰς πλάτος ἐξετίθουν» καὶ σελ. 1279, 45 «οὐ μόνον ἐπὶ ἁπλότητος οἱ παλαιοὶ ἐτίθουν ἀλλὰ κτέ.» καὶ σελ. 1396, 6 «ἐπὶ πέντε γραμμαῖς τὰς ψήφους ἐτίθουν» καὶ σελ. 1470, 60 «διὸ καὶ Ἑρμῇ αὐτὰς ἀνετίθουν» καὶ σελ. 1471, 24 «γλώσσας δ' ἐν πυρὶ βάλλον, ὅ ἐστιν ἐτίθουν».

Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Α', σελ. 118, 2 Δινδ. «προληπτικῶς τὰ ὀνόματα ἐτίθουν οἱ παλαιοὶ τοῖς παισί» καὶ Σχολ. Ὀδυσσ. σελ. 152, 23 Δινδ. «τὰς γλώσσας γὰρ τῷ Ἑρμῇ ἀνετίθουν» καὶ σελ. 153, 6 «τὸ δὲ κάλλιστον τοῖς θεοῖς ἀνετίθουν» καὶ σελ. 179, 19 «τὰ γὰρ ἄνω μέρη ἤτοι τὰ νωτιαῖα παρετίθουν τοῖς ἐντίμοις» καὶ σελ. 241, 16 «τοὺς γὰρ αἰφνιδίους θανάτους ταύτῃ καὶ τῷ ἡλίῳ ἀνετίθουν, ἤτοι τῷ Ἀπόλλωνι». Πρβ. καὶ σελ. 30, 4.

Σχολ. Αἰσχύλ. σελ. 306, 26 Δινδ. «Ἔστεφον: ἔγραφον, περιετίθουν» καὶ σελ. 321, 7 «κοινῇ γὰρ πάντες ἐκείνοις ἀνετίθουν χρήματα».

Σχολ. Σοφοκλ. Τόμ. Β', σελ. 322, 18 Δινδ. «ὅτι μετὰ τῶν μηρῶν καὶ τὴν χολὴν τοῦ ζῴου καὶ τὴν κύστιν παρετίθουν».

Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Α', σελ. 362, 18 Δινδ. «οἱονεὶ στεφάνων τύπους ποιοῦντες διὰ φύλλων παρετίθουν εἰς αὐτήν» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 164, 25 «τὰς ἀσπίδας τῶν πολεμίων σκυλεύοντες τοῖς θεοῖς ἀνετίθουν» καὶ σελ. 327, 8 «τὸν μὲν μηρὸν περιειλοῦντες πιμελῇ ἐπὶ πῦρ ἐπετίθουν» καὶ 11 «ἀλλὰ καὶ τὴν κύστιν μεστὴν οὔρου ἐν τῷ στόματι ἐρίῳ δεσμοῦντες ἐπετίθουν τῷ πυρί».

Σχολ. Ἀριστοφ. σελ. 361, 41 Διδ. «διὰ τοῦτο καὶ τῷ Ἀσκληπιῷ τὴν ἀθάραν δῶρον ἀνετίθουν».

Σχολ. Θεοκρ. σελ. 91, 18 Ἀρ. «οὗτοι γὰρ οὐκ ἐπὶ τοῦ σφάττειν τοῦτο ἐτίθουν, ὡς οἱ νεώτεροι».

Σχολ. Θουκυδ. σελ. 85, 30 Διδ. «Ἀνέβαλλον: ἀναρρίπτοντες ἐτίθουν».

Σχολ. Λουκιαν. σελ. 258 Ἰακ. «τὰς αἰτίας τῷ Ἑρμῇ ἀνετίθουν».

Νικηφ. Προγυμν. Ῥητ. Ἑλλ. Οὐαλζ. Τόμ. Α', σελ. 431, 15 «τὰ δὲ προσετίθουν ἐκ γῆς μεταλλεύοντες».

Μυθογρ. Οὐεστερμ. σελ. 368, 5 «καὶ τοῦτο περιετίθουν ἑαυτοῖς».

Ἐφραίμ. 9333 (σελ. 373) «σκέψιν ἐτίθουν πραγμάτων κοινῶν χάριν».

Μιχ. Ψελλ. Μεσαιων. Βιβλιοθ. Σάθ. Τόμ. Δ', σελ. 37, 6 «ὕλην πλείονα τὴν ἑαυτῶν κακίαν τῇ τοῦ κρατοῦντος ὑπετίθουν πυρκαϊᾷ» καὶ σελ. 49 «ἐπὶ τῆς γῆς ἐτίθουν τὰς κεφαλάς» καὶ Τόμ. Ε', σελ. 50 «οἱ μὲν τὰς χεῖρας ἐτίθουν, οἱ δὲ τὸ πρόσωπον» καὶ σελ. 171 «τὰ μὲν ἐν τοῖς πράγμασι μετὰ τῆς ὕλης ἐτίθουν» καὶ Ψελλ. Βοισσον. σελ. 99 «τὸν καιρὸν ὑπερετίθουν τῆς λειτουργίας».

Γεώργ. Παχυμ. Τόμ. Α', σελ. 96, 13 «χεῖρα τοιγαροῦν ἐτίθουν καὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων εὐαγγελίων ὤμνυον» καὶ σελ. 211,18 «καὶ ἀφ' αὐτῶν δὲ πλεῖστα προσετίθουν τῷ βασιλεῖ χαριζόμενοι» καὶ σελ. 237,12 «ἐφ' ἑνὶ τῷ σουλτὰν τὸ πᾶν ἐτίθουν» καὶ σελ. 238,2 «οἱ δὲ τὸν ἐκ τοῦ βασιλέως ἀντετίθουν φόβον» καὶ σελ. 240, 8 «φέροντες ταῖς τριήρεσιν ἐναπετίθουν» καὶ σελ. 246,15 «ὅπλα τε περιετίθουν κτέ.» καὶ σελ. 267, 2 «ἐπ' ἀμφιβόλοις ἐτίθουν» καὶ σελ. 364, 1 «τιμίοις χηλοῖς ἐναπετίθουν τὰ λείψανα» καὶ σελ. 400,17 «προσετίθουν πλείω καὶ χείριστα» καὶ σελ. «415, 6 «ἃ δὴ καὶ οἱ σχιζόμενοι ἐξετίθουν». Τόμ. Β', σελ. 21, 2 «ἐκείνῳ προσανετίθουν τὰ πρόστιμα» καὶ σελ. 24, 8 «τὸ πᾶν τῆς αἰτίας προσανετίθουν τῷ γε πατριαρχεύσαντι» καὶ σελ. 50, 9 «τὸ κρονικὸν καὶ ψυχρὸν αὐτοῖς ἐνετίθουν» καὶ σελ. 83, 3 καὶ σελ. 166, 10 : προσετίθουν καὶ σελ. 187, 3: προσανετίθουν καὶ σελ. 232, 3: διετίθουν καὶ σελ. 243,16 καὶ σελ. 304,1: ἐτίθουν καὶ σελ. 309, 6 καὶ σελ. 326,1: διετίθουν καὶ σελ. 397, 16: ἐτίθουν καὶ σελ. 398, 10: προσανετίθουν καὶ σελ. 461, 5: διετίθουν καὶ σελ. 507. 4: προσανετίθουν καὶ σελ. 575,11 καὶ σελ. 586, 2 καὶ σελ. 614,3: διετίθουν.

Νικηφ. Γρηγ. Τόμ. Α' σελ. 227,14 «κακῶς αὐτὴν διετίθουν νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἐπιπορευόμενοι» καὶ σελ. 287, 8 «κακῶς τοὺς ἐξώσαντας διετίθουν» καὶ σελ. 301, 22 «όρκωμοτήρια φρίκης μεστὰ ξυνετίθουν» καὶ σελ. 302, 15 «τοὺς δ' ὑπόπτως ἔχοντας πρὸς ἀντίστασιν τῶν μελετωμένων ἄλλαις ἄλλως προφάσεσιν ὑποβάλλοντες ἐξετίθουν (γρ. ἔξω ἐτίθουν) τῶν πόλεων» καὶ Τόμ. Β', σελ. 685, 5 «καὶ τειχῶν ὑπετίθουν κρηπῖδας» καὶ σελ. 738, 18 «τῇ θείᾳ λαμβάνοντες ἐπετίθουν τραπέζῃ» καὶ σελ. 751, 6 «καὶ

πέτρας ἐκείνας ἐπετίθουν τοῖς ὤμοις» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 89.13 «τῆς δὲ συμπλοκῆς οὐκ ἠμέλουν, ἀλλ' ὅπλοις ἀντετίθουν ὅπλα».

Νικήτ. Χωνιάτ. σελ. 21,15 «διετίθουν οὕτω τὴν φυγὴν πρὸς τὸ εὖ» καὶ σελ. 211, 21 «οὕτω διετίθουν τὸν πόλεμον» καὶ σελ. 335,11 «τὴν τοῦ γένους συνδιετίθουν ἀπώλειαν» καὶ σελ. 458, 6 «περιελόντες τὸ χιτώνιον κακῶς ἐτίθουν τὰ παιδογόνα μόρια» καὶ σελ. 485, 14 «τοιάδε τούτοις ἐνθουσιῶσιν ὑπετίθουν» καὶ σελ. 602, 2 «ὑπετίθουν ὡς θρανίδας τὰς κεφαλάς» καὶ σελ. 645, 7 «οἱ δὲ ὑπετίθουν μετὰ προθυμίας πλείστης τὸ γενησόμενον διαπράξασθαι» καὶ σελ. 671,18 «σφαιρωτοὶ λίθοι κακῶς ἐτίθουν τὸ στράτευμα».

Μιχ. 'Ατταλ. σελ. 57,7 «τούτῳ παρεμβεβλημένως βασιλικῆς ἀξίας περιετίθουν τιμήν» καὶ σελ. 93,18 «τοὺς 'Ρωμαίους ἐπετοξάζοντο καὶ κακῶς ἄγαν διετίθουν» καὶ σελ. 202,17 «οὗτοι προαρπάζοντες τὸν σῖτον ἐξωνοῦντο καὶ ἀπετίθουν» καὶ σελ. 240, 3 «συνεχώρουν αὐτοῖς καὶ ἀβλαβεῖς διετίθουν».

Γεώργ. Κεδρην. Τόμ. Α', σελ. 63,7 «προσετίθουν δὲ καὶ μῖσος τῶν ἐνυπνίων αὐτοῦ ἀκούοντες» καὶ Τόμ. Β', σελ. 368. 5 «κακῶς τοὺς πολίτας διετίθουν».

'Ιω. Μαλαλ. σελ. 469, 11 «οἱ δὲ πραγματευταὶ τῶν Περσῶν πάντα ὅσα ἐπεφέροντο ἐν τῇ πραγματείᾳ ἐκεῖσε ἀπετίθουν».

Γεώργ. Κωδῖν. σελ. 35, 20 «ἐκεῖσε εἰς τὰς βαθμίδας τοῦ κίονος ἐτίθουν τὰ πιττάκια αὐτῶν» καὶ σελ. 36, 9 «ταχέως ἑσπέρας ἐτίθουν τὰς δεήσεις» καὶ σελ. 124,18 «καὶ οὕτως ἐτίθουν τὰ σώματα τῶν νεκρῶν» καὶ σελ. 136, 3 «οὔτε ἄγαν θερμὸν οὔτε πάλιν ψυχρὸν ἐτίθουν».

'Ιω. Κίνν. σελ. 276,1 «καὶ δίκας ἐπετίθουν τῆς τόλμης».

Θεοφάν. Χρονογρ. σελ. 154, 6 Λιψ. «ψάλλοντες ἐν κυριακῇ τὸ τρισάγιον προσετίθουν τὸ κτέ.».

Νικηφ. Βρυένν. σελ. 100, 22 «ἀποστάντες ἅπαν τὸ 'Ιλλυρικὸν κακῶς διετίθουν» καὶ σελ. 102,12 «τὴν 'Ιλλυρίδα κακῶς διετίθουν» καὶ σελ. 103,12 «τὰς φορτηγοὺς ναῦς καταιρούσας κακῶς διετίθουν» καὶ σελ. 142, 8 «κακῶς διετίθουν καὶ ἵππους καὶ ἄνδρας».

Κριτοβ. σελ. 78 Μυλλ. «λίθους ἐπετίθουν παμμεγέθεις» καὶ σελ.

81 «ἀμφορέας μεγάλους ξυλίνους πλήρεις γῆς στοιχηδὸν ἐπετίθουν».

Ἐν τοῖς εἰς Δημοσθένη Σχολίοις σελ. 142, 6 Δινδ. φέρεται διττὴ γραφὴ «προετίθουν τῇ ἐκκλησίᾳ» καὶ «προετίθεσαν τῆς ἐκκλησίας». Ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ τοῦ Σωζομενοῦ σελ. 806,26 Οὔσσ. εἶνε γεγραμμένον «τούτοις δὲ καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς προσετίθουν»· μνημονεύεται δ' ὑπὸ τοῦ ἐκδότου καὶ γραφὴ προσετίθεσαν.

Ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν Ἀποστόλων Δ', 35 ἀπαντᾷ «καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων», ὡς καὶ ἐν τῷ κατὰ Μᾶρκον Εὐαγγελίῳ Ϛ', 56 «ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τοὺς ἀσθενοῦντας». Ἀλλ' ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ἀναγινώσκεται κατὰ τὴν Κοβήτειον ἔκδοσιν τῆς Καινῆς Διαθήκης σελ. 111 ἐτίθεσαν ἀντὶ τοῦ ἐτίθουν.

Ἐν τῷ Γοργίᾳ τοῦ Πλάτωνος σελ. 500, Β' ἄλλα μὲν τῶν ἀντιγράφων ἔχουσι «καὶ ἐτίθην τῶν μὲν περὶ τὰς ἡδονὰς τὴν μαγειρικὴν κατὰ τὸ σῶμα ἐμπειρίαν ἀλλ' οὐ τέχνην, τῶν δὲ περὶ τὸ ἀγαθὸν τὴν ἰατρικὴν τέχνην», ἄλλα δὲ ἐτίθουν, ὡς μανθάνομεν ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Σταλβαυμίου γεγραμμένων ἐν τῇ Β' ἐκδόσει τοῦ Γοργίου σελ. 232 «καὶ ἐτίθην: Haec est scriptura Clarc. Vat. Vind. 1. 6. Coisl. a pr. m. Par. FW., a sec. m. Bodl. Vulgo erat ἐτίθουν Flor. f. s. Par. E. et a pr. m. Par. FW. ἐτίθειν» (Ἴδε καὶ Ἄστιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος Τόμ. ΙΑ', σελ. 347). Ὁ Κοραῆς ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ξενοφῶντος Ἀπομνημονευμάτων καὶ τοῦ Πλάτωνος Γοργίου γράψας σελ. 210, 22 «καὶ ἐτίθουν τῶν μὲν περὶ τὰς ἡδονὰς τὴν μαγειρικὴν κατὰ τὸ σῶμα ἐμπειρίαν» ἐσημειώσατο σελ. 338 «ἐτίθουν τῶν μέν: Ἐτίθην τῶν μέν, τῶν παρασκευῶν δηλαδή. ΣΧ. Σημειοῦ, ὅτι ὁ σχολιαστής, ἐτίθην (παρὰ τὸ τίθημι) ἀνέγνω, καὶ οὐκ, ἐτίθουν (παρὰ τὸ Τιθέω)».

Τὴν γραφὴν ἐτίθουν βλέπει τις καὶ ἐν τῷ Στοβαίου Ἀνθολογίῳ Τόμ. Α', σελ. 143, 31 Μειν. «καὶ ἐτίθουν τῶν μὲν περὶ τὰς ἡδονὰς τὴν μαγειρικὴν ἐμπειρίαν». Ἀλλ' οὐδεμία δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἀμφιβολία ὅτι τοῦ εἰς ΗΝ λήγοντος τύπου ἐτίθην ἐγένετο χρῆσις ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος, ὡς καὶ ὑπὸ τοῦ Λυσίου ἐν τῷ κατὰ Νικομάχου λόγῳ § 17 «ἐγὼ δ' εἰ μὲν νόμους ἐτίθην περὶ τῆς ἀναγραφῆς, ἡγούμην ἂν ἐξεῖναι κτἑ.». Πρβ. καὶ Φιλήμ. Ἀπόσπ. 76 Κοκκ. «ἔτι ταῦτα

προσετίθην ἀκηκοώς». Οὐδεὶς δὲ μετὰ τὸν Κοραῆν καθόσον ἡμεῖς γινώσκομεν ἐξέδωκεν ἐν τῷ Γοργίᾳ τοῦ Πλάτωνος ἐτίθΟΥΝ.

Οὐδὲν θαυμαστὸν ἂν ὑπὸ Μαξίμου τοῦ Πλανούδη ἐγράφη «Ἐπὶ τῶν εἰς ΜΙ ῥημάτων ἐν τοῖς παρατατικοῖς τὰ μέν, ἑνικὰ ἀπὸ τῶν περισπωμένων κανονίζονται, οἷον τιθῶ ἐτίθουν, διδῶ ἐδίδουν· τὰ δὲ πληθυντικὰ ἀπὸ τῶν εἰς ΜΙ, τίθημι ἐτίθεμεν, δίδωμι ἐδίδομεν» (Ἀνεκδ. Ἑλλην. Βαχμανν. Τόμ. Β', σελ 55,2). Οὐδεμιᾶς πίστεως ἄξιος εἶνε ὁ Ἀντατтικιστὴς λέγων «Διετίθουν: διετίθεσαν. Ἀντιφῶν Ἰάσονι» (Ἀνεκδ. Ἑλλην. Βεκκ. σελ. 90, 5).

Ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Παντaζίδου μεταφρασθέντι καὶ διασκευασθέντι Ὁμηρικῷ Λεξικῷ μνημονεύεται παρατατικὸς ἵουν καὶ σύνθετος ἀφίουν, σελ. 313 «παρατ. ἵην — καὶ ἵουν (ὡς ἐκ τοῦ ἱέω)» καὶ σελ. 116 «παρτ. γ' πληθ. ἀφίουν, ὡς ἐκ τοῦ ἀφιέω».

Περὶ τοῦ παρατατικοῦ τοῦ ῥήματος ἀφίημι λέγει Σκαρλᾶτος ὁ Βυζάντιος ἐν τῷ Λεξικῷ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης σελ. 592 «Ἠφίειν, εις, ει καὶ Ἠφίουν, Ἀττ. ἀντὶ Ἀφίην, παρτ. τοῦ Ἀφίημι» Ἄξια παραθέσεως νομίζομεν τὰ ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου γεγραμμένα Τόμ. Α', β', σελ. 2661 «Eiusdem imperf. tertiam ἠφίουν apud Isaeum p. 60,19: Οὐδὲ τότε ἠφίουν. redarguunt libri qui ἠφίων vel ἠφείων, i. e εἴων, a quo prope abfuit Schoemannus, qui ἠφίουν sic explicat. Est enim haec forma Byzantina ut ἐτίθουν». Οὐδείς, νομίζομεν, δύναται νὰ μὴ θαυμάσῃ ὅτι ὁ τύπος ὁ εὐλόγως Βυζαντιακὸς νομιζόμενος ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου ὑπολαμβάνεται ὑπὸ Σκαρλάτου τοῦ Βυζαντίου Ἀττικός. Παρὰ τῷ Ἰσαίῳ ἐξέδωκεν ὁ Σχείβιος σελ. 82 «οὐδὲ τότε εἴων εἰσιέναι» καὶ ἐσημειώσατο σελ. λ' «εἴων scripsi ex emendatione eiusdem Hirschigii: ἠφείων pr. A (secundum Dobsonum), ἠφίων BZ et corr. A (Dobs.), ἠφίουν editi, quod et notio verbi ἀφιέναι et forma (v. Krügerus ad Thucyd. II 49,1) repudiat» (Ἴδε καὶ Βυρμαννὸν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἰσαίου σελ. 75).

Τοῦ ἀδοκίμου τύπου ἠφίουν ἐποιήσατο χρῆσιν ὁ Ζωναρᾶς Ἐπιτομ. Ἱστορ. Τόμ. Α', σελ. 366, 3 Δινδ. «καὶ φωνὰς εὐφήμους ἠφίουν εὐχαῖς μεμιγμένας» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 176, 9 «γοερὰς ἠφίουν φωνὰς καὶ ὠλόλυζον» καὶ Τόμ. Δ', σελ. 86, 8 «οἱ μὲν λίθους ἠφίουν κατὰ τοῦ βασιλέως, οἱ δὲ κόνιν ἔπαττον κατ' αὐτοῦ»

καὶ ὁ Παχυμέρης Τόμ. Α' σελ. 56, 6 «φωνὰς ἠφίουν δεινὰς» καὶ σελ. 239, 1 «οὐ μὴν δὲ καὶ ἐς πλέον ἠφίουν» καὶ σελ. 423, 5 «ἠφίουν τὸ πᾶν ἐπ' ἐκείνῳ» καὶ Τόμ. Β', σελ. 27, 9 «ἐντεῦθεν οὐδὲ τὸν πατριαρχεύσαντα Ἰωάννην αἰτιῶν ἠφίουν» καὶ σελ. 117, 7 «τοῦτ' οὐκ ἠφίουν ἀκαταιτίατον».

Ἑνικὸν πρῶτον πρόσωπον ἠφίΕΙΝ κεῖται παρὰ τῷ Ἀριστείδῃ Τομ. Α', σελ. 473 Διν δ. «ἐνταῦθα δὴ ἄλλας τε φωνὰς ἠφίειν εἰς τὸν θεὸν καὶ δὴ καὶ μοιρονόμον προσεῖπον αὐτόν» Πρβ. καὶ Ἰώσηπ. Τόμ. Ε, σελ. 10, 12 (Τόμ. Ϛ', σελ. 195, 25 Ναβ) «καὶ γὰρ τὰ κατὰ τὸ στρατόπεδον τὸ Ῥωμαίων ὁρῶν ἐπιμελῶς ἀνέγραφον καὶ τὰ παρὰ τῶν αὐτομόλων ἀπαγγελλόμενα μόνος αὐτὸς συνίειν». Ἀπαντᾷ δὲ καὶ ἐν ἐπιγραφῇ τῶν μεταγενεστέρων χρόνων «τάς τε βοῦς καὶ τοὺς βουκόλους ἀνετίθειν καὶ νῦν δὲ χώραν ἠγόρακα»· σημειοῦται δ' ὁ Βοίκκιος ἐν τῇ Συλλογῇ τῶν Ἑλλ. Ἐπιγραφῶν 3605 Τόμ. Β'. σελ. 896 «mira extat forma ἀνετίθειν; in promptu est corrigere ἀνετίθην: sed non ausus sum insolentem illam formam tollere, quae potest Hellenistica esse».

Ὁ Κόβητος γράφει ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1861, σελ. 191 «(Julian. p. 370. A.). Deinde pro τοῦτο συνίην μὲν οὖν καὶ τότε in M est συνίειν omisso τοῦτο, quod V quoque omittit, recte. Servat V συνίην quod verum est, nam dicebant συνίην, συνίεις, συνίει, ut προσετίθην, προσετίθεις, προσετίθει, unde Graeculi formarunt primam personam συνίειν et προσετίθουν, perperam, ut solent».

Μνημονεύομεν καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Στρουβίου γεγραμμένα ἐν *Opusc.* Τόμ. Β', σελ. 73 «(Lucian. Catapl. C. 4. p. 279. ἐγὼ δέ, ὥσπερ εἰκός, οὐκ ἀνίειν etc. ἀνίην emendavit Guyetus et praebet nunc cod. Paris. 2954., a Belino collatus. Et praefert Lucianus aliis locis hanc formam: sic συνίην dial. deor 6, 2. T. 1. p. 84. Philopseud. c. 39. T. 2. p. 325. Pseudol. c. 8. T. 2. p. 380. Sed et altera illa forma, multo rarior, proba est. ıbet eam Plato Euthyd. c. 51. et Hom. Od. 9, 88. 10. 100. 2,9. ubi προΐειν Wolfius in postrema editione e cod. Harleaïno, ηui hanc formam in omnibus tribus locis praebuit, recepit» αὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Λ. Δινδορφίου ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Ζ', λ. 1403, Β' «Ξυνίην, quod est in libris Luciani omnibus Phi-

lops c. 39: καὶ γὰρ συνίην ὅτι μοι ἄχθονται· ubi Reitz. συνίειν, quod est in uno D. deor. 6, 2, in aliis συνήειν, συνῄειν, συνίην, ut ap. Achill. Tat. 1, 9 init.: Τελευτῶν δὲ τῷ λόγῳ συνίειν ἀσχημονῶν. Gregor. Nyss. vol. 2, p. 65, Α'. Οὐ συνίειν τῶν λεγομένων οὐδέν».

Ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Πανταζίδου μεταφρασθέντι καὶ διασκευασθέντι Ὁμηρικῷ Λεξικῷ σελ. 555 λέγεται «Προίημι — τοῦ παρατ. τὸ α' ἑνικ. Ἰων. καὶ Ἀττ. προΐειν, ι 88, κ 100, μ 9, τὸ β' προΐεις ω 333, τὸ γ' προΐει Α 326, ω 522 (ἀνθ' ὧν ὁ Βέκκ. ἐν τῇ Β' προΐην, προΐης, προΐη. (Πρβ. καὶ Λεξ. Ὁμηρ. Ἐβελ. Τόμ. Β', σελ. 229).

Εὐλογώτατα ὁ Ναύκιος, φιλόλογος τῶν κρατίστων, καὶ ἐν τοῖς τρισὶ τῆς Ὀδυσσείας χωρίοις, ἐν οἷς εὑρίσκεται τὸ ἑνικὸν πρῶτον πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ τοῦ ῥήματος προΐημι ἐνέκρινε τὴν διὰ τοῦ Η ἐκφορὰν προΐΗΝ. Οὐδὲν δὲ φροντιστέον τοῦ εἰρημένου ὑπὸ τοῦ Χοιροβοσκοῦ σελ. 866, 3 «Ἰστέον δὲ ὅτι, ὡς ὁ Ἡρῳδιανὸς λέγει, τὸ ἐδίδων ἡ παράδοσις διὰ τῆς ΟΥ διφθόγγου οἶδεν, οἷον ἐδίδουν, ὡς ἀπὸ τοῦ διδῶ διδοῖς, ὥσπερ χρυσῶ χρυσοῖς ἐχρύσουν· τὸ δὲ ἐτίθην καὶ ἵην, (σημαίνει δὲ τὸ ἔπεμπον) διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου οἶδεν, οἷον ἐτίθειν καὶ ἵειν, ἐξ οὗ τὸ ἐτίθει καὶ ἵει, ὡς παρὰ τῷ ποιητῇ ἀλλὰ κακῶς ἀφίει».

Ἐν τῷ Εὐθυδήμῳ τοῦ Πλάτωνος σελ. 293, Α' ἐξέδωκε μὲν ὁ Σχάνζιος σελ. 30, 12, ὡς καὶ ἄλλοι, «πᾶσαν ἤδη φωνὴν ἠφίΕΙΝ», ἀλλὰ σελ. 120 ἔγραψε «lege ἠφίην pro ἠφίειν». Βλέπει δέ τις τὴν γραφὴν ἠφίην καὶ ἐν τῇ Διδωτείῳ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος Τόμ. Α', σελ. 219, 49. Ἀλλ' ἡ ὑγιῶς ἔχουσα ἐκφορὰ εἶνε ἀφίην.

Παρατηροῦμεν ἐν τέλει ὅτι παρὰ τῷ Ἀριστείδῃ ἀντὶ τοῦ «οὐ μέντοι προσετίΘΟΥΝ κτἑ.» ἀποκατέστησεν ὁ Δινδόρφιος ἐξ ἀντιγράφων Τόμ. Α', σελ. 465 τὸ προσετίΘΗΝ. Πρβ. καὶ Ἡλιόδ. Αἰθιοπ. Α', 12 «ἑώρων τὸ βλέμμα, συνίΗΝ τῆς διανοίας» καὶ 26 «συνίΗΝ καὶ τῆς Ἰωνίας καὶ τῆς κατὰ τὴν Δῆλον πλάνης» καὶ Γαλην. Τόμ. Η', σελ. 364 «προσετίθην καὶ ταῦτα» καὶ Τόμ. Ι', σελ. 507 «κάτω μᾶλλον ἐπετίθην».

ΚΕΦ. ΜΖ'.

Περὶ τοῦ ἀορίστου τοῦ παθητικοῦ ῥήματος ἀφίεμαι.

Σκαρλᾶτος ὁ Βυζάντιος λέγει ἐν τῷ Λεξικῷ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης σελ. 592 «Ἠφείθην, Ἀττ. ἀντὶ Ἀφείθην, πθ. ἀόρ. τοῦ Ἀφίημι». Γελοιότατα ὁ Βυζάντιος τύπον τοῦ πονηροῦ κόμματος νομίζει Ἀττικόν.

Παρατιθέμεθα τὰ ὑπὸ τοῦ Βοιμελίου γεγραμμένα ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δημοσθένους Δημηγοριῶν σελ. 77 «Eubul. §. 34: ἀφείθη vulgo. —(Cf. Lysias Agorat. §. 75: ἀφείθης. Plat. Legg. VI. p. 781 A. Eurip. Phoen. vs 1377: ἀφείθη. etiam Homer. Il. ψ. 868: παρείθη.—Xenoph. Hell. VII. 4, 23: ἀφείθησαν.—ἠφείθη Hesych. Zonar. Phot. Suid. Phavor. cf. Plutarch. Sull. c. 28.)—ἀφέθη Σ. Φ., quam formam Etymol. M. p. 495, 38. Gudian. p. 96. 8. etiam grammaticis nostris traditam, equidem neque exemplo veteris scriptoris pedestris neque ratione probare possum. Nam ἕντο similiaque aoristi secundi ἕμην est correptio poëtica Xenoph. Hier. VII, 11; ἀφεῖτο. Eurip. Suppl. vs. 1200: ἐφεῖτο etc. Quae ratio a Thierschio Gramm. §. 226, 91 redditur, quod radix ι in ε mutata sit, non constat, quia etiam hoc casu augmentum abesset in ἕμην et ἕθην» καὶ «St. Pauli Ep. ad Rom. IV, 7: ἀφέθησαν vulgo—ἀφείθησαν var.—e Psalm: λά vs. 1, ubi alex. ἀφείθησαν. ad quem locum Choeroboscus p. 138 ed. Gaisf.: Ἀφέθην ἐκ τοῦ ἕημι (scr. ἕημι), τὸ συγχωρῶ. ὁ μέλλων ἥσω. ὁ παρακείμενος ἧκα. ὁ παθητικὸς ἕμαι (scr. ἕμαι). ὁ ἀόριστος πρῶτος ἕθην καὶ ἀφέθην».

Ἐρρήθη δ' ὑπὸ τοῦ Λυσίου καὶ ἐν τῷ ὑπὲρ τοῦ στρατιώτου λόγῳ §. 8 «ὅτι μὲν οὖν ἀφείθην ὑπὸ τῶν ταμιῶν ἐπίστασθε». Παρέχουσι δ' ἡμῖν μαρτύρια τοῦ τύπου ἀφείθην καὶ μεταγενέστεροι συγγραφεῖς, οἷον Στέφ. Βυζάντ σελ. 104, 16 Μειν. «ἐκεῖ γὰρ ἐκ τῆς σελήνης ἀφείθη» καὶ Ἰουλιαν. σελ. 560, 3 Ἑρτλ. «οἵ τε γὰρ ἐξορισθέντες ἀφείθησαν κτέ.» καὶ Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 1967, 13 «εὐτυχῶς ἄρα τῷ Ὀδυσσεῖ ἀφείθη ζῶν ὁ Μέδων». Κεῖται δὲ

καὶ ἐν τοῖς Δειπνοσοφισταῖς τοῦ Ἀθηναίου σελ. 200, Ϛ' «μετὰ δὲ τούτους ἐλεφάντων ἅρματα ἀφείθη εἴκοσι τέτταρα». Πρβ. καὶ Πολυδεύκ. Θ', 159 «ἐπαφείθη τῇ πόλει». Πιθανώτατον δ' ἡμῖν φαίνεται ὅτι τὸ φερόμενον ἐν τῷ Σύλλᾳ τοῦ Πλουτάρχου ΚΗ' «ὁ δὲ Σκιπίων ἔρημος ἐν τῇ σκηνῇ ληφθεὶς ἠφείθη» εἶνε ἡμαρτημένη ἀνάγνωσις τοῦ ἀφείθη. Πρβ. Ψευδοπλούτ. Ἠθικ. σελ. 834, Ε' «καὶ διὰ μὲν ταῦτα ἀφείθη τῆς αἰτίας» καὶ σελ. 845, Ϛ' «σιτώνης δὲ γενόμενος καὶ κατηγορηθεὶς κλοπῆς ἀφείθη» καὶ σελ. 849, Ε' «τῶν δικαστῶν εἰς τὸ κάλλος ἀπιδόντων, ἀφείθη». «Εὑρίσκεται δ' ἡ δόκιμος αὕτη ἐκφορὰ καὶ παρὰ τῷ Ψευδοδημοσθένει σελ. 1156, 55 «ἐπειδὴ ἀφείθη ἐλευθέρα». Εἶνε δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου εἰρημένον βιβλ. Ϛ', 172 «ἐνθαῦτα ὡς ἀπείθησαν οἱ Ἀθηναῖοι, δρόμῳ ἵεντο ἐς τοὺς βαρβάρους» καὶ βιβλ. Ζ', 122 «ὁ μὲν νυν ναυτικὸς στρατὸς ὡς ἀπείθη ὑπὸ Ξέρξεω κτέ.». Πρβ. καὶ βιβλ. Α', 114 «ὁ δὲ ἐπείτε μετείθη τάχιστα».

Ὁμοίως τῷ ἀορίστῳ ἀφείθην εἶνε ἐσχηματισμένος ὁ παρείθην, οὗ καὶ ὑπὸ τοῦ Ἡσυχίου γίνεται μνεία λέγοντος «Παρείθη : παρελύθη, ἐχαυνώθη, ἐκρεμάσθη, ἐχαλάσθη, εἰάθη». Ὑπελήφθη δ' ὑπὸ τοῦ Κοβήτου ὅτι τὸ παρὰ Κλήμεντι τῷ Ἀλεξανδρεῖ κείμενον Τόμ. Α', σελ. 201, 24 Διντ. «ὅδε ὁ λόγος ἡμῖν παρετέθη» εἶνε ἐσφαλμένη ἀνάγνωσις τοῦ παρείθη. Ἔγραψεν ὁ μέγας κριτικὸς ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ 1866, σελ. 278: Ἐκ τῶν συμφραζομένων δῆλός ἐστιν ὁ Κλήμης τόδε λέγων «τὸν λόγον τοῦτον εἴασα, παρέβην σιωπῇ, παρῆλθον» ἤ τι τῶν τοιούτων. Τί οὖν ἀναγνωστέον; Ἐν τῷ ΠΑΡΕΤΕΘΗ τί κέκρυπται; Δῆλον ὅτι τὸ ΠΑΡΕΙΘΗ· «ὅδε ὁ λόγος ἡμῖν παρείθη», τουτέστι παρεπέμφθη σιωπῇ».

Ἐν τοῖς εἰς Δημοσθένη Σχολίοις σελ. 702, 27 Διντ. εἶνε γεγραμμένον «ἀλλ' ἐκρίθησαν μέν, ἠφείθησαν δέ». Πρβ. Ἡσύχ. καὶ Σουΐδ. «Ἠφείθη : εἰάθη, συνεχωρήθη». Κεῖται δὲ παρὰ τῷ Σουΐδᾳ καὶ σελ. 170 Βεκκ. «ἠφείθη καὶ ὑπὸ στραγγουρίας τελευτᾷ» καὶ σελ. 828 «εἶτα ἠφείθη διὰ τὴν παίδευσιν», ἀλλὰ σελ. 269 «ἐν Χαιρωνείᾳ δὲ αἰχμάλωτος γενόμενος ἀφείθη».

Ὁ ἀδόκιμος τύπος ἠφείθη φέρεται παρὰ τῷ Σωζομενῷ Ἐκκλη. Ἱστορ. σελ. 769 Οὔσσ. «οὐ πρότερον ὁ βάρβαρος τῶν ἀοράτων ἠφείθη δεσμῶν, εἰ μὴ κτέ». Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν σελ. 511 ε.

ἐκδεδομένον «οἱ συλληφθέντες ἀφείθησαν»· σημειοῦται δ' ὁ ἐκδότης «Ita C. Niceph. ἀφείθησαν correct. in ἀνείθησαν B. ἀφέθησαν editt».

Ὁ ἀναύξητος ἀόριστος ἀφέθην ἀπαντᾷ ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ Ψαλμ. ΛΑ', 1 (Τόμ. Β', σελ. 115 Διδ.)» καὶ ἐν τῇ πρὸς Ῥωμαίους Ἐπιστολῇ Δ', 8 «μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι καὶ ὧν ἐπικαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι» (Πρβ. καὶ Κλήμ. Ἀλεξ. Τόμ. Β', 189, 7 καὶ Τόμ. Γ', σελ. 505 καὶ Φώτ. Λόγ. καὶ Ὁμιλ. Τόμ. Α'. σελ. 471 Ἀριστ. 3 κτλ.). Ὁμοίως τῷ ἀφέθην ἐσχηματίσθη τὸ ἀνέθην, ὃ εἶνε εἰρημένον ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν Ἀποστόλων ΙϚ',26 «καὶ πάντων τὰ δεσμὰ ἀνέθη».

Ἔχομεν δὲ καὶ ἄλλα παραδείγματα τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος τύπου νὰ μνημονεύσωμεν ἐκ τοῦ μεταγενεστέρου ἑλληνισμοῦ. Γαλην. Τόμ. ΙΘ', σελ. 370 «δυνάμενον τοιοῦτον γεννᾶν, οἷον ἀφ' οὗ καὶ ἀφέθη». Βατραχομ. 87 «κεῖνος δ' ὡς ἀφέθη κτέ.». Ἰω. Ἀντιοχ. Ἀποσπ. Ἱστορ. Ἑλλ. Τόμ. Ε', σελ. 33 Μυλλ. «ὁ μὲν ἐν κλωβῷ βληθεὶς καὶ περιαχθεὶς ἀφέθη χρυσίῳ». Μιχ. Δούκ. σελ. 296, 15 Βόνν. «οὐκ ἂν ἀφέθη μία καὶ μόνον». Ἀπαντᾷ δὲ καὶ παρὰ Θεοφυλάκτῳ τῷ Σιμοκάττῳ σελ. 242, 4 Βόνν. «ἡ μὲν οὖν τερατοτόκος ἀφέθη». Γράφει δ' ὁ Ἑρουερδὴν ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1889, σελ 40 «VI 1, 8 «ἀφέθη et 10, 14 ἀνέθη, ubi Bekker coni. ἀφέθη. Haec augmenti omissi exempla in Indice neglexit Boorius. Sitne ipsi scriptori haec barbaries tribuenda propter exemplorum paucitatem dubito».

Εὕρομεν δὲ καὶ τύπον ἠφέθησαν ἐν ταῖς Ἐπιστολαῖς τοῦ Φωτίου σελ. 148, 3 Βαλ «αἳ παρὰ τῆς ὑμῶν πατρικῆς ὁσιότητος βολίδων δίκην ἠφέθησαν». Ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Φωτίου σελ. 36, 37 Βekk. ἀναγινώσκεται: «δι' οὓς ὕστερον καὶ Ἀμόργης ἠφέθη, ἐπεὶ κἀκεῖνοι ἠφέθησαν»· σημειοῦται δ' ὁ ἐκδότης «ἀφείθη-ἀφείθησαν Ϛ'». Ἐν τοῖς Ἀποσπάσμασι τοῦ Κτησίου εἶνε ὑπὸ τοῦ Μυλλήρου ἐκδεδομένον σελ. 46 «δι' οὓς ὕστερον καὶ Ἀμόργης ἀφέθη, ἐπεὶ κἀκεῖνοι ἀφέθησαν».

Ἀκρατηρητέον δ' ὅτι φέρεται ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις Τόμ. Α', σελ. Ἑρμ. «δεξιὴ χεὶρ παρέθη»· ποιεῖται δ' ὁ ἐκδότης τὴν παρασιν τήνδε· «δεξιὴ χεὶρ παρείθη: Sic. Gal. mss. duo Foësii,

Freind. Vulgo δεξιὴν χεῖρα παρελύθη, quod alterius lectionis interpretationem referre puto». Ἐν τῇ Τευβνηρείῳ ἐκδόσει τοῦ Ἱπποκράτους Τόμ. Α', σελ. 213, 12 εἶνε ἐγκεκριμένη ἡ γραφὴ «δεξιὴ χεὶρ παρελύθη.» Εὑρίσκεται δ' ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις καὶ τύπος ἀνέθη Τόμ. Β', σελ. 454, ᾧ ὅμοιος ὁ παρὰ τῷ Γαληνῷ ἁπαντῶν ἐνέθη Τόμ. ΙΒ', σελ. 179. Πρβ. καὶ Βασιλικ. Τόμ. Ε', σελ. 100 παρέθη. Παρὰ τῷ Ὀρειβασίῳ Τόμ. Β', σελ. 203 Δαρ. εἶνε ἐκδεδομένον «καὶ παρέθησαν δ' ἐνίοις οἱ στόμαχοι» σημειοῦται δ' ὁ ἐκδότης «παρήθησαν Codd.». Οὐδεμία ἀμφιβολία δύναται νὰ ὑπάρχῃ ὅτι τὸ παρήθησαν εἶνε πλημμελὴς ἀνάγνωσις τῆς γνησίας γραφῆς παρείθησαν. Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου βλέπει τις τὸ ὑγιῶς ἔχον παρείθη (μετὰ τὴν λέξιν παρεῖαι) καὶ τὸ ἡμαρτημένον παρήθη (μετὰ τὴν λέξιν παρηέρθη). Πρβ. Ἰλ. Ψ, 868 «ἡ δὲ παρείθη μήρινθος ποτὶ γαῖαν».

Ἐν τῷ δοκίμῳ ἑλληνισμῷ, ὡς ἐλέγετο ἀφεῖμεν - ἀφεῖσαν καὶ ἀφεῖμαι - ἀφειμένος, οὕτω καὶ ἀφείθην, κτλ., κίβδηλοι δ' εἶνε οἱ τύποι ἀφέθην καὶ ἠφέθην καὶ ἠφείθην. Τῶν ἀορίστων ἀφείθη καὶ ἀνείθη καὶ παρείθη, κτλ. γίνεται μνεία καὶ ὑπὸ παλαιοῦ γραμματικοῦ ἐν τοῖς ὑπὸ τοῦ Λουδουΐχου προστεθειμένοις τῷ συγγράμματι αὐτοῦ *Aristarch. Homer. Textkritik* Τόμ. Β', σελ. 666, 8. Τῷ παρακειμένῳ ἀφεῖμαι - ἀφειμένος ὅμοιος εἶνε ὁ ἀνεῖμαι-ἀνειμένος, παρεῖμαι-παρειμένος, προεῖμαι-προειμένος, ὑφεῖμαι - ὑφειμένος, κτλ. Κατ' ἐνεστῶτα μὲν ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους Πλούτ. 720 «ὄξει διέμενος», κατὰ παρακειμένον δ' ὑπὸ τοῦ Ἀλέξιδος Ἀποσπ. 188 Κοκκ. «διειμένον ὄξει». Πρβ. καὶ Ἀθηνᾶν 1895, σελ. 306.

Ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Δ. Ν. Βερναρδάκη φιλοπονηθείσῃ Ἑλληνικῇ Γραμματικῇ, ἐξ ἧς (καθ' ἃ ὁ συγγραφεὺς αὐτῆς λέγει σελ. 3) ἀποκλείεται ἡ Ἀλεξανδρινή, ἡ τῶν Ἑλληνιστῶν, ἡ Βυζαντινὴ καὶ ἡ σημερινὴ Ἑλληνικὴ γλῶσσα μετὰ τῶν σημερινῶν διαλέκτων καὶ ἧς ἀντικείμενον κύριον εἶνε ἡ ἀρχαία Ἀττικὴ διάλεκτος καὶ ἡ κοινὴ ἢ Ἑλληνική, καθ' ὅσον δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς, φέρεται σελ. 136: «Ἀορ. α'. ἔθην καὶ συνηθέστερ. εἵθην.- Μέσ. ἀόρ β'. ἔμην, ἔσο, ἔτο, κτλ. καὶ συνηθέστερ. εἵμην, εἶσο εἶτο κτλ.». Ὁ αναύξητος ἀόριστος ἔθην ἦτο ἀλλοτριώτατος τῆς Ἀττικῆς δια-

λέκτου, μόνου δὲ τοῦ ηὐξημένου εἴθην ἐγίνετο ἐν αὐτῇ χρῆσις, ἀεί· ποτε δὲ συνθέτου καὶ οὐδέποτε ἁπλοῦ. Ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου ἐρρήθη ἕντο, ὡς καὶ ἕσαν - ἄνεσαν - πρόεσαν, ἀλλὰ τίς ποτε τῶν Ἀθηναίων ἐποιήσατο χρῆσιν τοιούτου τινὸς τύπου;

ΚΕΦ. ΜΗ'.

Ὁ παρατατικὸς τοῦ ῥήματος **ἀφίημι** ἐν μόνῳ τῷ ἀδοκίμῳ ἑλληνισμῷ ἐσχηματίζετο μετ' αὐξήσεως ἐν τῇ προθέσει, **ἠφίην**, κτλ., **ἠφίεσαν**, οὐχὶ δὲ καὶ ἐν τῷ δοκίμῳ.

Οὐκ ὀλίγοι συγγραφεῖς τοῦ μεταγενεστέρου ἑλληνισμοῦ ἐκφέρουσι τὸν παρατατικὸν τοῦ ῥήματος ἀφίημι μετ' αὐξήσεως ἐν τῇ προθέσει.

Ἀριστείδ. Τόμ. Α', σελ. 461 Δινδ. «οἱ μὲν ἰατροὶ πάσας φωνὰς ἠφίεσαν» καὶ σελ. 542 «ἠφίεσαν φωνὰς οὔπω πρόσθεν γενομένας» καὶ Τόμ. Β', σελ. 160 «τοὺς ἀγροὺς ἠφίει τῇ πόλει» καὶ σελ. 187 (Φωτ. Βιβλιοθ. σελ. 425, 16 Βekk.) «τὰς αὐτὰς ἠφίει φωνάς» καὶ σελ. 242 «τὸ δὲ μαντεῖον φωνὰς ἠφίει δεινὰς καὶ χαλεπὰς ἅπασι τοῖς Ἕλλησιν» καὶ σελ. 359 «ἁπάσας ἠφίει φωνάς» καὶ σελ. 517 «ἢ ἐκεῖνόν γ' ἂν ἠφίεις αἰτίας». Πρβ. Τόμ. Α', σελ. 473 «ἐνταῦθα δὴ ἄλλας τε φωνὰς ἠφίΕΙΝ εἰς τὸν θεὸν κτέ.», περὶ οὗ ἐγένετο λόγος ἐν τῷ ΜϚ' κεφαλαίῳ (σελ. 156).

Αἰλιαν. περὶ Ζῴ. ΙΕ', 27 «οὐδὲ φωνὴν ἔτι ἀφιᾶσιν, ἣν πρότερον ἠφίεσαν».

Δί. Χρυσόστ. Τόμ. Α', σελ. 18, 5 Δινδ. «χρώματα δὲ παντοδαπὰ ἠφίει».

Ἀππιαν. σελ. 516. 18 Μενδ. «οἱ δ' ἐς μὲν τὸ πέλαγος οὐκ ἠφίεσαν» καὶ σελ. 1051, 22 «κλαγγὴν οὐδεμίαν ἠφίει» καὶ σελ. 556, 26 «τὰ μὲν αὐτόνομα ἠφίει συμμαχίας οὕνεκα».

Ἰώσηπ. Τόμ. Α', σελ. 14,10 Νισ. «τῆς μὲν οὖν ἐπὶ τῷ φόνῳ τιμωρίας αὐτὸν ἠφίει θυσίαν ἐπιτελέσαντα» καὶ Τόμ. Γ' σελ. 48,16 «τὰς δὲ αὐτὰς ἠφίει καὶ τὸ πλῆθος φωνάς» καὶ Τόμ. Ϛ', σελ 3,3 Ναβ·

«ὅμως τοὺς θύειν ἐθέλοντας ΕΙΣηφίεσαν». Πρβ. Τόμ. Ε', σελ. 358,16 «οὔ γε μὴν χρήματα δοὺς 'ΕΞηφίετο».

Φιλόστρ. Τόμ. Α', σελ. 139, 30 Καυσ. «δεδοικότως τε καὶ ὀργίλως φωνὰς ἠφίει τὸ εἴδωλον» καὶ σελ. 160, 22 «Ἐπηφίει δ'αὐτὸν τῷ Νέρωνι» καὶ Τόμ. Β', σελ. 67, 27 «οὐδὲ τὸν Ἡρῴδην ἠφίει τοῦ μὴ οὐ ξυμμετέχειν αὐτῷ» καὶ σελ. 108,12 «ἠφίει τούτοις τὸν μισθὸν τῆς ἀκροάσεως».

Ἀλκίφρ. Ἐπιστ. Γ', 62, 4 «ἀθῴους τῆς τιμωρίας ἠφίει».

Ἀθήν. σελ. 352 Β' «ποίας ἂν ἠφίει φωνάς». Πρβ. καὶ σελ. 208 Β' «δι' ὧν ἠφίεντο λίθοι πρὸς τοὺς ὑποπλέοντας τῶν πολεμίων» καὶ Δ'. Παρασημειωτέον δ' ὅτι τὸ ἑνικὸν ἠφίετο ἀπαντᾷ παρὰ τῷ Ὠριγένει Τόμ. ΙΕ', σελ. 187 καὶ παρὰ τῷ Θεοφυλάκτῳ τῷ Σιμοκάττῳ σελ. 147, 26 Βόνν.

Ἰουλιαν. σελ. 448,14 Ἑρτλ. «ἆσθμα τῶν θλιβομένων ἠφίει».

Ἀρισταίν. Ἐπιστολ. Α', 11 (Ἐπιστολογρ. Ἑλλ. Ἑρχ. σελ. 143) «καὶ ὑφ' ἡδονῆς παντοδαπὰ χρώματα παρ' ἕκαστον λόγον ἠφίει». Ἴδε καὶ Βοισσονάδην εἰς Ἀρισταίνετ. σελ. 396.

Θεμίστ. Λογ. σελ. 303, 30 Δινδ. «ἀλλὰ τόν γε Φιλάμμονα ἐκεῖνον οὐκ ἄν ποτε ἠφίεσαν πρὸς τῷ Ἀλφειῷ κονίσασθαι».

Ἀντών. Λιβερ. Μυθογρ. Οὐεστερμ. σελ. 226, 27 «φωνὰς δὲ παντοίας ἠφίει».

Προκόπ. Τόμ. Β', σελ. 533, 20 Βόνν. «κραυγμόν γάρ τινα, ὧν, ὡς τὸ εἰκός, ἠρτημένος ἐνθένδε ὁ χοῖρος ἠφίει».

Φώτ. Ἐπιστολ. σελ. 463 Βαλ. «εὐχαριστηρίους ἠφίει φωνάς».

Ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Φωτίου κεῖται σελ. 221, 25 Βεκκ. «καὶ γὰρ ὁ θεὸς τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τὰς ἀπειλὰς καὶ τὰ πάθη σωματικὰ Ἐπηφίει» καὶ σελ. 223,16 «τῶν δεσμωτηρίων οὐ τοὺς ἀνευθύνους μόνον ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν αἰτίαις Δπηφίει» καὶ σελ. 238, 33 «ὑπεροπτικοὺς ἠφίει λόγους» καὶ σελ. 340,10 «σπινθῆρας ἀπὸ τοῦ σώματος πολλούς τε καὶ μεγάλους ἠφίει» καὶ σελ. 348,19 «φωνὴν ἠφίει λεπτοῦ συρίσματος» καὶ σελ. 499, 33 «οὐδὲ τὸ βραχύτατον ἠφίει τὸν τῶν ἁμαρτιῶν ἰατρόν». Πρβ. καὶ Λόγ. καὶ Ὁμιλ. Τόμ. Β', σελ. 273 καὶ σελ. 301 καὶ σελ. 453 Ἀριστ.: ἠφίει, ἀλλὰ σελ. 119: ἀφίει.

Εὐστάθ. Μικρ. Συγγρ. σελ. 180, 68 «ἠφίει βοὴν πρὸς τὸν ὕψιστον».

Σχολ. Ἀριστοφ. σελ. 61, 24 Διδ. «τοῦτο δὲ — αἱ ναυμαχοῦσαι ἠφίεσαν».

Γεώργ. Κεδρην. Τόμ. Α', σελ. 621, 17 Βόνν. «τοιάςδε φωνὰς ἠφίει πρὸς τὸν τῶν ὅλων θεόν».

Νικήτ. Χωνιάτ. σελ. 307, 17 Βόνν. «ἀσήμους λαλαγὰς ἠφίεσαν» καὶ σελ. 398, 15 «πολλοὶ δὲ καὶ ἀντᾴδοντες τοῖς ἀλαλάζουσι κυρίῳ ᾄσματα ἠφίεσαν πορνικά».

Μιχ. Ἀτταλ. σελ. 211, 5 Βόνν. «κλαυθμὸν ἠφίει παιδικῷ προσεοικότα».

Τὸν τύπον ἠφίεσαν βλέπει τις καὶ ἐν οἷς παρέθετο ὁ Κάρ. Μυλλῆρος ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν Ἀποσπασμάτων τῶν Ἑλλήν. Ἱστορικῶν Τόμ. Ε', σελ. ξϐ' «διά τινος σχαστηρίας ἠφίεσαν εἰς τὸ κατασκεύασμα τὸν λίθον». Ὁ Λ. Δινδόρφιος ἐκδοὺς παρὰ τῷ Εὐναπίῳ Μικρ. Ἑλλ. Ἱστορ. Τόμ. Α', σελ. 247, 22 «πάσας ἠφίεσαν φωνάς» ἐσημειώσατο σελ. μϛ' «Non scripserat p. 247, 22 ἀφίεσαν, sed ἠφίεσαν, ut p. 249, 2, προηφίεσαν est in codice». Ἴδε καὶ ἃ ὁ φιλόλογος οὗτος ἔγραψεν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πολυϐίου Τόμ. Δ', σελ. 147. Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Σουΐδα σελ. 572 Βεκκ. κεῖται «Κατακαίνειν: ἀναιρεῖν, φονεύειν. Ὁ δὲ τοξότης ἠφίει βέλος, εὔστοχος ὢν τοσούτους κατακαίνειν ὅσα ἠφίει βέλη, Εὐνάπιός φησι».

Ἐν τῷ κώδικι τοῦ Ἡσυχίου φέρεται «Οὐκ εἴασεν: οὐκ ἤφιεν, ἐκώλυσεν», ὃ μετετυπώθη ὑπὸ τοῦ Σμιδιτίου εἰς τὸ ἠφίει. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ ἑλληνισμῷ ἐγίνετο ἐνίοτε χρῆσις καὶ τοῦ τύπου ἤφιεν. Ὁ Κόϐητος γράφει ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Καινῆς Διαθήκης σελ. ξθ' «Sic vetus ἀφίημι saepius recte legitur, sed ἀφείομεν (ἀφίομεν) pro ἀφίεμεν ubi modo diximus, et ἤφιεν pro ἀφίει Marc. 1,34 et 11, 16, et ἀφέθησαν pro ἀφείθησαν Rom. 4, 7, et ἀνέθη pro ἀνείθη Act. 16, 26». Πρϐ. καὶ Σωκρ. Σχολαστ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. σελ. 410 Οὔσσ. «οὔτε δὲ πρὸ τοῦ τὸν χρόνον ἐλθεῖν ἤφιεν ἑαυτὸν κρατεῖσθαι» καὶ Φώτ. Λόγ. καὶ Ὁμιλ. Τόμ. Α', σελ. 480 «ὑπὲρ ὧν τοῖς Αἰγυπτίοις αἱ πικραὶ καὶ βαρεῖαι τιμωρίαι ἠφίοντο», ἂν μὴ εἶνε πλημμελὴς ἀνάγνωσις τοῦ ἠφίΕντο (Ἴδε καὶ Οὐΐνῆρον ἐν τῇ

Γραμματικῇ τῆς Καινῆς Διαθήκης σελ. 74 ἐκδ. ζ'). Περὶ τοῦ βαρυτόνου ῥήματος ἀφίω θὰ εἴπωμεν τὰ δέοντα ἐν ἑτέρῳ τόπῳ.

Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Σουΐδα κεῖται σελ. 58 λ. ἀκροχειρίζεσθαι «καὶ οὐ πρότερον ἠφίει πρὶν αἴσθοιτο ἀπαγορεύσαντος» (Πρβ. καὶ σελ. 1003 λ. Σώστρατος), ἀλλὰ παρὰ τῷ Παυσανίᾳ Ἠλ. Β', δ', 1 ἀπαντᾷ «καὶ οὐ πρότερον ἀνίει πρὶν ἢ αἴσθοιτο ἀπαγορεύσαντος». Πρβ. καὶ Σουΐδ. σελ. 112 «Ἀνίει: ἠφίει, ἐνεδίδου, ἐχαυνοῦτο».

Τοῦ τύπου ἠφίει γίνεται μνεία καὶ ἐν τῷ περὶ Πνευμάτων Λεξικῷ σελ. 226 «Τὸ Η πρὸ τοῦ Φ δασύνεται ἀεί — χωρὶς τῶν ἀπὸ κλίσεως· ἠφειδηκώς, ἤφυσεν ἀντὶ τοῦ ἤντλησεν, ἠφίει» καὶ «σημείωσαι ὅτι τὸ Η πρὸ τοῦ Β, Γ, Σ, Φ, Ψ δασύνεται ἀεί, πλὴν τῶν ἀπ' αὐξήσεως, ἠφίει, ἠφάνισε». Τὸ δὲ πληθυντικὸν ἠφίεσαν μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ Σουΐδα σελ. 487 Βεκκ. «Ἠφίεσαν: ἔπεμψαν». Περὶ τοῦ εἰς ΟΥΝ λήγοντος τύπου ἠφίουν ἐποιησάμεθα λόγον ἐν τῷ ἡγουμένῳ κεφαλαίῳ.

Λέγεται δ' ὑπὸ μὲν τοῦ Εὐσταθίου ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 1286, 22 «Εὕρηται δὲ καὶ παθητικὴ μετοχὴ τοῦ τοιούτου ῥήματος ἐν τῷ λεπτὸς καὶ καλὸς ἠφειμένος· ἔνθα ὅρα καὶ τὴν αὔξησιν τῆς ΑΠΟ προθέσεως, ὁποία γίνεται καὶ ἐν τῷ ἠφίει καὶ τοῖς ὁμοίοις», ὑπὸ δὲ τοῦ Τζέτζου ἐν τῇ εἰς Ὁμήρου Ἰλιάδα Ἐξηγήσει σελ. 83 «Ἠφίει ἔμελλεν εἰπεῖν, ἀλλ' Ἰωνικῶς εἶπεν ἀφίει· οἱ γὰρ Ἴωνες τοὺς παρεληλυθότας τῇ τῶν ἐνεστώτων γραφῇ καὶ φράσει ἐκφέρουσιν». Θωμᾶς δὲ ὁ Μάγιστρος ἀποφαίνεται σελ. 170 Ῥισχ. Ἠφίει: οὐκ ἀφίει».

Ἄξια παραθέσεως νομίζομεν τὰ ὑπὸ τοῦ Οὐηβήρου γεγραμμένα ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ κατ' Ἀριστοκράτους λόγου τοῦ Δημοσθένους σελ. 491 «ἠφίετε: In hac imperfecti forma sibi non constat Im. Bekkerus, mox ἀφίει, ut orat. pro Phorm. 16. p. 949. ibid. 24. p. 951., mox ἠφίει, ut Philipp. II. 20. p. 70. in Mid. 79. p. 540. scribens. Dindorfius tamen ubique ἠφίει praefert, quae forma orat. de coron. 218. p. 301. sine ulla codicum discrepantia invenitur et Demosthenica videtur esse, quamquam altera in libro Σ crebrior est. Hoc loco ἀφίετε editores Turicenses scripserunt. Vid. Adnotat. Bremii ad Philipp. II. p.

208 Matthiaei gram. 1. p. 211. II. 1. Buttmani gram. ampl. § 86. n. 2. et § 108. 1».

Μνημονεύομεν δὲ καὶ ἃ ἔγραψεν ὁ Βοιμέλιος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δημοσθένους Δημηγοριῶν σελ. 77 «Ἀφίει: De huius augmenti usu et Grammaticorum doctrina vid. Diar Antiqu. 1852. II. Nº 22 Demosthenicus usus apparet ex his: Pro Phorm. §
ἠ
16: ἀφίει Σ etc. — ἀφίει F. — Ibid. § 24: ἀφίει Σ etc. — ἠφίει F. Φ.— Olynth. III. § 5: ἀφίετε Σ. Bav.— — ἠ ἀφίει pr. Vind. 1. — ἠφίει corr. Vind. 1 Urb. Pal. 1 Ang. Vind. 3. 4. Ω. —
ἠ
ἀφίει F. Bav.— Cor. § 218: ἠφίει Σ. Ω. et ut videtur omnes codd.— — Aristocr. § 188: ἀφίετε pr. Σ. Ω. etc. In Σ corrector eiusdem aetatis η super α scripsit. — — ἀφίεσαν Mid. § 79 Σ. Ω. — ἠφίεσαν vulgo. — ἀφίεσαν Timocr. § 171 Σ cum omnibus libris. — ἀφιέμην Σ etc. Pantaen § 17. — — Pseudo Dem. Aristog. I. § 38: ἠφίει Σ. Ω. etc. — Ibid. § 74: ἠφίετο Σ. Ω. etc. Itaque in omnibus genuinis locis Demosthenicis semel tantum (Cor. § 218) ἠφίει secundum Σ exhibetur, in reliquis augmentum nusquam praepositioni huius verbi adhaeret. Verum fortasse in illo uno loco ἠφίει orator dixit propter numerum, ne metrum : –, – ⏑ ⏑ –, ⏓ rediret» (Πρβ. καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Α′, Β′, σελ. 2661).

Ὁ Στάλιος ἐποιήσατο ἐν *Quaest. Grammat. ad Thuc. Pertin.* σελ. 60 τὴν παρατήρησιν τήνδε· «Propter constantem augmenti usum quem in ceteris cernimus ubique etiam ἠφίει videtur scribendum esse. Nam II 49, 2 id omnes praebent libri, IV 122, 3 E., VIII 41, 2 restituendum est. Contra ἀφίεσαν ubique augmento caret».

Τοῦ πληθυντικοῦ τρίτου προσώπου ἀφίεσαν παρέχουσιν ἡμῖν μαρτύρια ὁ Εὐριπίδης καὶ ὁ Θουκυδίδης καὶ ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ξενοφῶν ὶ ὁ Αἰσχίνης.

Εὐριπ. Ἡρακλ. 821 «ἔσφαζον, οὐκ ἔμελλον, ἀλλ' ἀφίεσαν».

Θουκυδ. Β′, 76, 4 «ἀφίεσαν τὴν δοκὸν χαλαραῖς ταῖς ἀλύσεσι» ὶ Γ′, 111, 4 «τοὺς μὲν Μαντινέας καὶ τοὺς Πελοποννησίους ἀφίε-

σαν» καὶ Δ', 48, 3 «οἰστούς τε οὓς ἀφίεσαν κτέ.» καὶ Ε', 21, 1 «εὐθὺς τοὺς παρὰ σφίσιν αἰχμαλώτους ἀφίεσαν». Ὡς δ' εἶπεν ὁ Θουκυδίδης κατὰ τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἀφίεσαν, οὕτω καὶ κατὰ τὸν ἑνικὸν ἀφίει βιβλ. Δ', 122, 4 «καὶ οὐκ ἀφίει τὴν πόλιν» καὶ βιβλ. Η', 41, 3 «τούτους δὲ ἀφίει». Μετατυπωτέον δὲ καὶ τὸ ἐν βιβλ. Β', 49, 2 «πνεῦμα ἄτοπον καὶ δυσῶδες ἠφίει» εἰς τὸ ἀφίει. Θαυμάζομεν πῶς ὁ Στάλιος, σοφὸς ἀληθῶς ἀνήρ, ἐπείσθη ὅτι ἐρρήθη ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου κατὰ μὲν τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν ἀφίεσαν, κατὰ δὲ τὸν ἑνικὸν ἠφίει.

Πλάτ. Πολιτικ. σελ. 272, Ε' «ἀφίεσαν αὖ τὰ μέρη τοῦ κόσμου τῆς αὐτῶν ἐπιμελείας». Ἄνευ δέ τινος ὄκνου ἀποφαινόμεθα ὅτι ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος καὶ Εὐθυδ. σελ. 293, Α' «πᾶσαν ἤδη φωνὴν ἀφίην» καὶ Λύσ. σελ. 222, Β' «ὑπὸ τῆς ἡδονῆς παντοδαπὰ ἀφίει χρώματα» καὶ Λάχ. σελ. 183, Ε' «ἀφίει» τὸ δόρυ διὰ τῆς χειρός», οὐχὶ ἠφίειν ἠφίην οὐδὲ ἠφίει, ἃ εἶνε ἐγκεκριμένα ὑπὸ τοῦ Σχανζίου ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος Τόμ. Ζ', σ 30, 12 καὶ Τόμ. Ϛ', β', σελ. 37, 31 καὶ σελ. 84, 4

Ξενοφ. Ἀναβ. Δ', ε', 30 «καὶ οὐδαμόθεν ἀφίεσαν πρὶν παραθεῖεν αὐτοῖς ἄριστον» καὶ Κύρ. Παιδ. Γ', γ', 60 «οἱ δὲ τοξόται καὶ ἀκοντισταὶ καὶ σφενδονῆται αὐτῶν ἀφίεσαν τὰ βέλη πολὺ πρὶν ἐξικνεῖσθαι». Τὸ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς βιβλ. Ζ', δ', 39 «οἱ δὲ ἀκούσαντες, ἐκεῖνον μέν, καίπερ γιγνώσκοντες ὅτι ἐψεύδετο περὶ σφῶν, ἀφίεσαν» μετεβλήθη ὑπὸ τοῦ Κοβήτου ἐν *Nov. Lect.* σελ. 378 εἰς τὸ ἀφεῖσαν. Εἶνε δὲ ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος καὶ ἀφίει εἰρημένον Ἑλλην. Ϛ', β'. 28 «ἀπὸ σημείου ἀφίει ἀνθαμιλλᾶσθαι εἰς τὴν γῆν» καὶ Κύρ. Παιδ. Η', γ', 33 «ἀφίει δὲ καὶ τὰ ἅρματα καθ' ἕκαστον». Ἀπαντᾷ δ' ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς καὶ ὁ τύπος ἠφίεσαν βιβλ. Δ', ϛ', 11 «καὶ τά τ' ἄλλα βέλη ἠφίεσαν κτέ.». Ὁ Κόβητος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἑλληνικῶν οὐ μόνον τὸ ἠφίεσαν ἐτήρησεν ἀλλὰ καὶ τὸ ἀφίει εἰς τὸ ἠφίει μετέβαλεν. Ἡμεῖς οὐδαμῶς ἀμφιβάλλομεν ὅτι μόνος ὁ ἄνευ τῆς ἐν τῇ προθέσει αὐξήσεως ἐσχηματισμένος τύπος εἶνε δόκιμος. Ἄξιον δὲ παρατηρήσεως εἶνε ὅτι ὁ μέγας κριτικὸς ἐν μὲν τοῖς Ἑλληνικοῖς τοῦ Ξενοφῶντος ἐνέκρινε τὴν ἐκφορὰν ἠφίει-ἠφίεσαν (σελ. 138 καὶ σελ. 210, 1880), ἐν δὲ τῇ Ἀναβάσει τὴν ἀφίεσαν (σελ. 137, 1881).

Αἰσχίν. κατὰ Κτησιφ. 41 «ἄλλοι δέ τινες ὑποκηρυξάμενοι τοὺς αὑτῶν οἰκέτας ἀφίεσαν ἐλευθέρους».

Ἀπαντᾷ δὲ καὶ ἐν οἷς ὁ Ἀθήναιος παρατίθεται ἐκ τοῦ περὶ Ὅρων καὶ Τόπων τοῦ Σωκράτους σελ. 388, Α΄ «ὄρτυγος φωνὴν ἀφίεσαν».

Ἐξ ὧν δὲ ἔγραψεν ὁ Βοιμέλιος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δημοσθένους Δημηγοριῶν διδασκόμεθα ὅτι τὸ ἄριστον τῶν ἀντιγράφων τοῦ ῥήτορος τούτου ἁπανταχοῦ σχεδὸν φέρει τὸν ἄνευ τῆς ἐν τῇ προθέσει αὐξήσεως τύπον. Τὸ δ' ὑπὸ τοῦ σοφοῦ ἀνδρὸς εἰρημένον περὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ τύπου ἠφίει εἶνε αὐτοσχεδίασμα οὐδενὸς λόγου ἄξιον.

Ὁ ἐνεργητικὸς παρατατικὸς ἀφίει εὑρέθη καὶ ἐν Ἀττικῇ ἐπιγραφῇ γραφείσῃ περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς τρίτης πρὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδος (Ἐπιγρ. Ἀττικ. Τόμ. Β΄, α΄, σελ. 128). Ἴδε Μειστεράνσιον ἐν *Grammat. der Attisch. Inschr.* σελ. 173 καὶ σελ. 188 ἐκδ. γ΄.

Ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις Τόμ. Ε΄, σελ. 414 Λιτρ. κεῖται «ὅτε ἠνίει ταῦτα, ἡ γλῶσσα μόγις ἀποκαθίστατο εἰς τωὐτό»· σημειοῦται δ' ὁ ἐκδότης «ἠνία Κ. — ἣν εἴη, in marg. al. manu ἠνείη C.». Πιθανὸν δ' ἡμῖν φαίνεται ὅτι ἡ ἀληθὴς γραφὴ εἶνε «ὅτε δ' ἀνείη ταῦτα, ἡ γλῶσσα μόγις ἀποκαθίστατο». Εἶνε δὲ καὶ παρὰ τῷ Ἀριστείδῃ Τόμ. Α΄, σελ. 500 Δινδ. κατὰ πλημμελῆ ἀνάγνωσιν γεγραμμένον «ὥστε καὶ ὕστερον ὄψις μοι γίγνεται παρὰ τῶν χθονίων θεῶν, εἰ τὸ σφόδρα τοῦτο λυπεῖσθαι ἐπὶ τοῖς τελευτῶσιν ἀνίην, συνοίσειν μοι ἐπὶ τὸ βέλτιον» ἀντὶ τοῦ ἀνείην.

ΚΕΦ. ΜΘ΄.

Ἐτίθει - προσετίθει, οὐχὶ **ἐτίθη - προσετίθη**.

Ὁ παρατατικὸς τοῦ ῥήματος τίθημι-προστίθημι, κτλ. ἐξεφέρετο ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ἑνικῷ προσώπῳ διὰ τοῦ Η στοιχείου, οἷον ἐτίθην-προσετίθην, κτλ., ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ καὶ τῷ τρίτῳ διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου, οἷον ἐτίθεις, προσετίθεις, κτλ., ἐτίθει, προσετίθει, κτλ. Ὡσαύτως ἐλέγετο μὲν ἵΗν, ἀφίΗν, κτλ. ἀλλὰ ἵΕΙΣ, ἀφίΕΙΣ, κτλ., ἵΕΙ, ἀφίΕΙ, κτλ. Καὶ τῆς προστακτικῆς δὲ τὸ ἑνι-

κὸν δεύτερον πρόσωπον εἰς τὴν ΕΙ δίφθογγον ἐπερατοῦτο, τίθει, προστίθει, κτλ., ἵει, ἀφίει, κτλ.

Ὁ Δημ. Ν. Βερναρδάκης δοξάζων ὅτι πλημμελὴς ἢ ἀδόκιμος εἶνε ὁ διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου προενηνεγμένος τύπος προσετίθει ἀπεφήνατο ἐν τῇ Συντόμῳ Ἀπαντήσει σελ. 17 (1868) «προσετίθει γρ. προσετίθη». Ἐπήνεγκε δὲ μετ' ὀλίγα τὰ θαυμάσια τάδε· «Σπουδαία δ' ἀνορθογραφία (κατὰ τὸν ὑπεραττικώτατον σοφὸν τῆς Ὁλλάνδας, ὄχι καθ' ἡμᾶς, ἐννοεῖται) εἶνε ὁ παρατατικὸς *προσετίθει* ἀντὶ τοῦ *προσετίθη*. Βεβαίως καὶ τὸ *προσετίθει* τοῦτο ὅπως καὶ τὰ λοιπὰ εἶνε ἢ σφάλμα τοῦ τυπογράφου ἢ παραδρομὴ καὶ παρόραμα τοῦ ἐπικριτοῦ. Ἀλλὰ φαντάσθητε πρὸς στιγμήν, ὅτι ὁ σοφὸς τῆς Ὁλλάδας εὕρισκε τοιοῦτον παρατατικὸν τοῦ *τίθημι* ἐν τῷ ἐγχειριδίῳ τοῦ Κ. Β. Ἤθελε διαρρήξῃ τὰ ἱμάτιά του, καὶ ἀφ' οὗ ὑβρίσῃ ὡς ἀνορθόγραφον καὶ ἀγράμματον τὸν συγγραφέα, ἤθελε ξυγγράψῃ ὁλόκληρον φυλλάδα καὶ παραγεμίσῃ αὐτὴν μὲ χιλίας τοὐλάχιστον παραπομπάς, διὰ νὰ ἀποδείξῃ, ὅτι τὸ τρίτον ἑνικὸν πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ τοῦ *τίθημι* εἶνε ὄχι *ἐτίθει*, ὅπερ ἔλεγον οἱ μεταγενέστεροι, οἱ μὴ Ἀττικοί, οἱ βάρβαροι, οἱ παμβδελυροὶ καὶ παμμόχθηροι, οἱ κακοδαίμονες, ἀλλὰ *ἐτίθη*. Ὁ ἀναγνώστης ἀναμφιβόλως θὰ ὑποθέσῃ ὅτι ἢ ἀστειευόμεθα ἢ διαβάλλομεν δεινολογοῦντες ἐκ προθέσεως τὸν ἐπικριτήν. Πολλοῦ γε καὶ δεῖ! Ἂς μάθῃ ὁ ἀπειρόκακος οὗτος ἀναγνώστης κτέ.».

Ἵνα καταφανέστατον γένηται ποῖά τινα ἀληθῶς εἶνε τὰ ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη χαριέστατα καὶ κομψότατα εἰρημένα, μνημονεύομεν ἃ ἐγράψαμεν ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ ποιούμενοι λόγον περὶ τῆς ἐκφορᾶς τοῦ παρατικοῦ τίθημι καὶ ἵημι κατὰ τὸν ἑνικὸν ἀριθμόν.

1866, σελ. 37: Ἐν τῇ γραμματικῇ ταύτῃ τοῦ κλεινοῦ Βερναρδάκη σελ. 126 § 390, α' ἀναγινώσκομεν τὰ ἑξῆς, «Ὁ ἑνικὸς (καὶ μάλιστα τὸ β' καὶ τὸ γ' πρόσωπον) τοῦ ἐνεργητικοῦ παρατατικοῦ τοῦ τίθημι καὶ ἵημι πολλάκις, καὶ ὁ τοῦ δίδωμι πάντοτε, σχηματίζεται ὡσὰν ἐξ ἐνεστῶτος περισπωμένου: [ἐτίθουν] ἐτίθεις, ἐτίθει, ἠφίουν ἠφίεις, ἠφίει, ἐδίδουν ἐδίδους, ἐδίδου, καὶ οἱ σχηματισμοὶ οὗτοι

εἶνε οἱ συνηθέστεροι» (Ἀλλ', ὦ θαυμάσιε, διὰ τί ταράττεις τὰ πράγματα προστιθεὶς τὴν τελευταίαν παρατήρησιν «καὶ οἱ σχηματισμοὶ οὗτοι εἶνε συνηθέστεροι»; Σὺ αὐτὸς ὀλίγον πρότερον εἶπας «τοῦ τίθημι καὶ ἵημι πολλάκις, καὶ ὁ τοῦ δίδωμι πάντοτε». Πῶς συμβιβάζονται ταῦτα;). Πρβ. καὶ σελ. 136 § 394 «Παρατ. (ἵην) ἵειν (καὶ ἵουν), (ἵης) ἵεις, (ἵη) ἵει». Τὸ *ἠφίεις* καὶ *ἠφίει* εἶνε βάρβαρα διὰ τὴν ἐν τῇ προθέσει γενομένην αὔξησιν παρὰ τὴν συνήθειαν τῶν παλαιῶν λεγόντων πάντοτε *ἀφίεις* καὶ *ἀφίει*, τὸ δὲ *ἠφίουν* εἶνε βαρβαρώτατον διά τε τὴν ἐν τῇ προθέσει πλημμελῆ αὔξησιν καὶ διὰ τὴν φθορὰν τῆς καταλήξεως (Γραμματ. Βερναρδ. σελ. 136 § 394, σημ. α' «Τὸ σύνθετον ἀφίημι λαμβάνει καὶ ἐκτὸς τῆς προθέσεως αὔξησιν: ἠφίει ἠφίεσαν· ἀλλὰ συνηθέστερα καὶ ὀρθότερα τὰ: ἀφίει, ἀφίεσαν». Ἂν οἱ ἄνευ τῆς κατὰ τὴν πρόθεσιν αὐξήσεως τύποι εἶνε οἱ συνηθέστεροι καὶ ὀρθότεροι, πρόδηλον εἶνε ὅτι αὐτοὶ μάλιστα πρέπει, ὅταν τύχῃ, νὰ μνημονεύωνται· σὺ δ', ὦ φιλότης, ἐπιλαθόμενος ὅλως αὐτῶν ἐν σελ. 126, § 390, α' ἀναφέρεις μόνους τοὺς βαρβάρους *ἠφίουν, ἠφίεις* καὶ *ἠφίει!* Τί δὲ σημαίνει τὸ *ἐκτὸς τῆς προθέσεως;* Ἡμεῖς τοὐλάχιστον βλέπομεν ὅτι ἡ αὔξησις κεῖται ἐν αὐτῇ τῇ προθέσει καὶ οὐχὶ μετέωρός που ἐκτὸς τῆς προθέσεως). Οἱ παλαιοὶ πάντες ἔλεγον *ἐτίθην ἐτίθεις ἐτίθει, ἵην ἵεις ἵει, ἀφίην ἀφίεις ἀφίει,* οὐχὶ *ἐτίθειν* ἢ *ἐτίθουν, ἵειν* ἢ *ἵουν, ἀφίειν* ἢ *ἠφίειν* ἢ *ἀφίουν* ἢ *ἠφίουν* (ἢ *ἠφίην*), οὐδὲ *ἐτίθης ἐτίθη, ἵης ἵη, ἀφίης ἀφίη*. Ἀδίκως, ὦ Βερναρδάκη, περιεῖρξας τὸ *ἵην* ἐν παρενθέσει· Ἀπάλλαξον αὐτὸ τῆς ἀτιμίας ταύτης· διότι εἶνε τὸ μόνον ὀρθὸν καὶ ἄμεμπτον. Ἀπέλασον δὲ τὸ *ἵειν*, ὅπερ σὺ νομίζεις τὸ κάλλιστον, καὶ τὸ *ἵουν* καὶ τἆλλα τὰ βάρβαρα τὰ μολύνοντα τὸν τόπον».

1867, σελ. 333: Χοιροβοσκὸς Ἀνεκδ. Βεκκ. σελ. 1292 ›6 καὶ Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 316,20) Ὁ Ἡρωδιανὸς λέγει τὸ *ἐδίδων* ἡ παράδοσις διὰ τῆς ΟΥ διφθόγγου οἶδεν, ' *ἐδίδουν*, ὡς ἀπὸ τοῦ διδῶ διδοῖς, ὥσπερ χρυσῶ χρυ-·· τὸ δὲ *ἐτίθην* καὶ *ἵην* διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου, οἷον *ἐτίθειν*

καὶ *ἴειν*, ἐξ οὗ τὸ *ἐτίθει* καὶ *ἴει*, ὡς παρὰ τῷ ποιητῇ ['Ιλ. Α, 25] ἀλλὰ κακῶς *ἀφίει»* (Τὸ *ἐτίθειν* καὶ τὸ *ἴειν* εἶνε βάρβαρα. Κακῶς γράφεται ὑπό τινων ἐν τῇ 'Οδυσσείᾳ *προΐειν*· Ι, 88 καὶ Κ, 100: δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάρους *προΐειν* πεύθεσθαι ἰόντας. Μ, 9: δὴ τότ' ἐγὼν ἑτάρους *προΐειν* ἐς δώματα Κίρκης. Τὸ ὀρθὸν εἶνε *προΐην*. Παρὰ Πλάτωνι Εὐθυδ. σελ. 293, α' ἀντὶ τοῦ «πᾶσαν ἤδη φωνὴν *ἠφίειν»* ἐξέδωκεν ὁ Βεκκῆρος ἐξ ἑνὸς ἀντιγράφου. *ἠφίην*. Οἱ παλαιοὶ ὅμως μετεχειρίζοντο τὸ ἄνευ τῆς ἐν τῇ προθέσει αὐξήσεως *ἀφίην*. 'Ολίγην δύναμιν ἔχουσι τὰ ὑπὸ τοῦ Σταλβαύμου γεγραμμένα πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ *ἠφίειν*. Καὶ ἐν Γοργίᾳ σελ. 500, β' τῶν ἀντιγράφων τινὰ φέρουσιν *ἐτίθειν* ἀντὶ τοῦ ἐν ἄλλοις ὀρθοῦ *ἐτίθην*. Πρβ. Στρούβιον *Opusc* Τόμ. Β', σ 73 καὶ Κ. Ε. Χ. Σχνειδῆρον *Πλάτ. περὶ Πολιτ.* Τόμ. Β', σελ. 191). 'Ετυμ. Μέγ. σ. 177,1 «*ἀφίει*: Ἔστι ῥῆμα *ἰῶ* περισπώμενον καὶ δασυνόμενον. Ὁ παρατατικὸς *ἴουν, ἴεις, ἴει*· καὶ ἐν συνθέσει *ἀφίει* καὶ *προΐει*. *'Αφίην* δὲ ἐκ τοῦ *ἀφίημι*, ὡς τὸ *ἐτίθην* παρατατικός. 'Ιστέον δὲ ὅτι τοῦ *τίθημι* καὶ *δίδωμι* καὶ *ἵημι* οἱ παρῳχημένοι μᾶλλον ἀπὸ τῶν εἰς Ω εἰσὶ ἐν χρήσει ἤπερ ἀπὸ τῶν εἰς ΜΙ. *'Ως εἰπὼν ἐν χερσὶ τίθει* ['Ιλ. Α, 446] καὶ *ἐδίδουν αὐτῷ ῥαπίσματα* [Εὐαγγ. 'Ιωάνν. ΙΘ', 3]. Καὶ τὰ μὲν πρῶτα πρόσωπα τοῦ παρατατικοῦ γράφεται διὰ νοῦ Η ὡς ἀπὸ τῶν εἰς ΜΙ, τὰ δὲ δεύτερα καὶ τρίτα. διὰ διφθόγγου ὡς ἀπὸ περισπωμένων ('Αληθέστατα τοῦτο λέγει ὁ 'Ετυμολόγος, ὅτι τὰ μὲν πρῶτα πρόσωπα διὰ τοῦ Η ἐγράφοντο, τὰ δὲ δεύτερα καὶ τρίτα διὰ τοῦ ΕΙ. Οἱ παλαιοὶ ἔλεγον πάντοτε *ἐτίθην ἐτίθεις ἐτίθει* καὶ *ἵην ἵεις ἵει*, οὐδέποτε δ' *ἐτίθης ἐτίθη* καὶ *ἵης ἵη* οὐδ' *ἐτίθειν* καὶ *ἵειν* ἢ *ἐτίθουν* καὶ *ἴουν*)».

Ἡμεῖς μὲν τρανότατα καὶ σαφέστατα ἀπεδοκιμάσαμεν τὴν διὰ τοῦ Η στοιχείου ἐκφορὰν τοῦ τρίτου ἑνικοῦ προσώπου τοῦ παρατατικοῦ τῶν ῥημάτων τίθημι καὶ ἵημι, ὁ δὲ Βερναρδάκης ἔπλασεν ὅτι, ἂν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ συνταχθέντι 'Εγχειριδίῳ Γενικῆς 'Ιστορίας τὸν εἰς τὴν ΕΙ δίφθογγον λήγοντα τύπον ἐτίΘΕΙ, τὸν τύπον δηλονότι, ὃν μόνον ἡμεῖς ἐνεκρίναμεν, θὰ ὑβρίζομεν μὲν τὸν συγγραφέα τοῦ βιβλίου τούτου ὡς ἀνορθόγραφον καὶ ἀγράμμα-

τον, θὰ συνεγράφομεν δ' ὁλόκληρον φυλλάδα, ἵν' ἀποδείξωμεν ὅτι τὸ τρίτον ἑνικὸν πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ τοῦ τίθημι εἶνε οὐχὶ ἐτίΘΕΙ, ὅπερ ἔλεγον οἱ μεταγενέστεροι, ἀλλὰ ἐτίΘΗ. Πᾶς τις βλέπει ὅτι ὁ Βερναρδάκης τολμηρότατα μὲν ἐπανούργησεν ἐν πράγματι φανερωτάτῳ, ἀσχημονέστατα δὲ διέβαλεν καὶ ἐσυκοφάντησεν.

Καλὸν δ' ἡμῖν φαίνεται νὰ μνημονευθῇ καὶ ἡ ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἑλληνικῆς Ἀλληλογραφίας γενομένη ὑφ' ἡμῶν παρατήρησις 1878, σελ. 311 «Σημειωτέον δ' ὅτι κατὰ τὸν δόκιμον σχηματισμὸν ὁ παρατατικὸς τοῦ τίθημι ἐν μὲν τῷ πρώτῳ ἑνικῷ προσώπῳ ἐξεφέρετο διὰ τοῦ Η, οἷον ἐτίθην, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ καὶ τῷ τρίτῳ διὰ τοῦ ΕΙ, οἷον ἐτίθεις καὶ ἐτίθει».

Λέγεται δὲ καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἡσίοδον Σχολίοις σελ. 588, 17 Λιψ. «Καὶ πειθέτω σε τὸ ἴην ἀντὶ τοῦ ἔπεμψα· ἐπὶ μὲν τοῦ πρώτου προσώπου Ι καὶ Η γραφόμενον, ἐπὶ δὲ δευτέρου καὶ τρίτου Ι καὶ δίφθογγον· ἄλλων γὰρ καὶ ἄλλων θεμάτων ὄντα ταῦτα, ὅμως εἰς τὸν αὐτὸν εἰσελθόντα χρόνον, ἄλλην καὶ ἄλλην γραφὴν ἀσπάζεται, τὴν ἐξ ὧν εἰσὶ θεμάτων διαφορὰν ὑπεμφαίνοντα».

Περὶ τοῦ ἐν Ἰλιάδος Λ, 105 κειμένου «Ἴδης ἐν κνημοῖσι δίδη μόσχοισι λύγοισιν» παρετηρήσαμεν ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ 1867, σελ. 336 ὅτι ἴσως πρέπει νὰ μεταβληθῇ εἰς τὸ δίδει. Ἀπεφήνατο δὲ καὶ ὁ Ναβῆρος ἐν *Quaest. Homer.* σελ. 84 ὅτι ἡ ὑγιῶς ἔχουσα ἐκφορὰ εἶνε δίδΕΙ. Πρβ. καὶ Λεουβῆνα ἐν *Enchirid. Diction. Ep.* σελ. 449 § 198 καὶ Ναύκιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Ἰλιάδος Τόμ. Α', σελ. 260. Ἐν τῷ περὶ τοῦ Βίου καὶ τῆς Ποιήσεως Ὁμήρου συγγράμματι τοῦ Πλουτάρχου (ἢ Ψευδοπλουτάρχου) Β'.10 φέρεται: «Καὶ ἐπὶ τοῦ παρατατικοῦ χρόνου τὰ τρίτα πρόσωπα λήγοντα παρὰ τοῖς ἄλλοις εἰς τὸ ΕΙ διὰ τοῦ Η παρὰ τοῖς Αἰολεῦσιν ἐκφέρεται, ὡς ἐν τῷ ἐφίλη, ἐνόη· οὕτω καὶ Ὅμηρος ἐποίησεν «δίδη μόσχοισι λύγοισιν» ἀντὶ τοῦ ἔδει, ὅ ἐστιν ἐδέσμει· καὶ «τοὺς μὲν ἄρ' οὔτ' ἀνέμων διάη μένος ὑγρὸν ἀέντων». Πρβ. Βεκκῆρον ἐν *Homer. Blätt.* Μέρ. Α', σελ. 64. Ὅ τε Λαρόχης καὶ ὁ Ναύκιος ἐξέδωκαν ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ Ε, 478 καὶ Τ, 440 «οὔτ' ἀνέμων διάει μένος ὑγρὸν ἀέντων» καὶ Μ, 325 «μῆνα δὲ πάντ' ἄληκτος ἄει νότος» καὶ Ξ 458 «αὐτὰρ ἄει ζέφυρος μέγας αἰὲν ἔφυδρος» (Ἴδε καὶ τὰ ὑφ' ἡμῶν γεγραμμένα ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ 1867, σελ. 337). Τὸν εἰς τὸ Η

λήγοντα τύπον ἀη καὶ διάη ἐγκρίνει ὁ Frye ἐν *Leipz. Stud.* 1883, σελ. 157. Ἀπαντᾷ δ' ὁ τύπος ἀη καὶ ἐν τοῖς Ἀργοναυτικοῖς Ἀπολλωνίου τοῦ Ῥοδίου Α', 926 «ἔνθά σφιν λαιψηρὸς ἄΗ νότος».

Ὁ Κοραῆς γράφει ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Αἰθιοπικῶν τοῦ Ἡλιοδώρου Τόμ. Β', σελ. 38 «Συνίη τι: Καὶ τυφλῷ δῆλον, ὅτι ἀπροσδιόνυσος ὅλως ὁ ἐνεστώς, Συνίησι· ὅθεν διώρθωκα τρέψας εἰς τό, Συνίη τι, ὃ καὶ διφθογγογραφεῖν, Συνίει τι, βούλεται ἡ πλείων χρῆσις». Παρὰ τῷ Ἀππιανῷ Ἐμφυλ. Ε', 93 φέρεται «ὁ μὲν δὴ καὶ τῆς λύπης ἀνίη καὶ λαμπροτέραν τῆς προτέρας παρασκευὴν συνεπήγνυτο». Μετεβλήθη δὲ τὸ ἀνίη εἰς τὸ ἀνίει ὑπὸ τοῦ Κοβήτου ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1882, σελ. 230. Ὁ Μενδελσὼν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀππιανοῦ σελ. 1138, 22 τηρήσας τὴν παραδεδομένην γραφὴν ἐσημειώσατο «ἀνήει i, ἀνίει Musgr.». Πρβ. σελ 920, 17: συνίΕΙ.

Εὑρέθη δὲ διὰ τοῦ Η γεγραμμένον καὶ τὸ δεύτερον ἑνικὸν πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ τοῦ ῥήματος ξυνίημι παρὰ τῷ Θεμιστίῳ σελ. 289. 27 Δινδ. «χαλεπώτερον ἂν ξυνίης ἢ τῆς Περσικῆς διαλέκτου».

Παρατηρήσεως ἄξιον εἶνε ὅτι παρὰ τῷ αὐτῷ ἐνίοτε μεταγενεστέρῳ συγγραφεῖ ἀπαντᾷ ἥ τε δόκιμος καὶ ἡ ἀδόκιμος ἐκφορά, οἷον

παρὰ τῷ Ἀριστείδῃ Τόμ. Β', σελ. 86 Δινδ. «νόμους δὲ δὴ τοῦ χάριν ἡμῖν ἐτίθΗΣ κτέ.» καὶ σελ. 160 «καὶ τοῦτο ἐν πρώτοις ἐτίθΕΙ» καὶ σελ. 300 «εἶτα τὰ τῶν ἑτέρων ἁμαρτήματα καὶ τῶν εἰς τούτους πλημμελούντων αὐτοῖς τούτοις τις προσετίθΕΙ... Πρβ. καὶ σελ. 160 «τοὺς ἀγροὺς ἠφίΕΙ τῇ πόλει» καὶ σελ. 187 «τὰς αὐτὰς ἠφίΕΙ φωνάς». Ἐν τοῖς εἰς Ἀριστείδην Σχολίοις εἶνε ὑπὸ τοῦ Δινδορφίου ἐκδεδομένον σελ. 604, 11 «ὃ ἀντετίθΗ Πλάτων» καὶ ἐν τοῖς ἔπειτα «ἀντετίθΕΙ γὰρ Πλάτων»· μνημονεύεται δὲ καὶ γραφὴ «ὃ ἀντετίθΕΙ Πλάτων».

παρὰ τῷ Προκοπίῳ Τόμ. Β', σελ. 368, 7 Βόνν. «ἄλλα τε πολλὰ ἐνετίθΕΙ τῷ λόγῳ» καὶ 17 «Πελάγιος δὲ Τωτίλαν — παραιτούμενος οὐκέτι ἀνίΗ».

παρὰ τῷ Φωτίῳ Ἐπιστολ. σελ 145 Βαλ. «μέχρι πολλοῦ τὰ τῇ ἐπιθυμίας διετίθΗ ἀνενέργητα» καὶ «ἃς ἐμοὶ βασιλικὴ χεὶρ καὶ βασιλικὸν ἐπανετίθΗ θέλημα» καὶ σ. 524 «εἰ τοῦ γένους ἡγεμόνα σαυτὸν δι' ἀρετῆς προετίθΕΙΣ» καὶ Λόγ. καὶ Ὁμιλ. Τόμ. Α', σελ

234 'Αριστ. «ἀλλ' εἰς τὴν παντοκράτορα καὶ κυριεύουσαν τῶν ὅλων ἅπαντα φέρων ἀνετίθΕΙ πρόνοιαν» καὶ σελ. 260 «εἰ καὶ μηδὲν οὗτος μεθίΕΙ τῶν τε ὀρθῶν δογμάτων κτέ.» καὶ σελ. 262 «προσετίθΗ τὴν ἐρώτησιν» καὶ σελ. 319: ὑπερετίθΕΙ καὶ Τόμ. Β', σελ. 95: ἀνίΕΙ. 'Αναγινώσκεται δὲ καὶ ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Φωτίου οὐ μόνον «τοῦ χάριν ἡμῖν ἐτίθΗΣ» καὶ «αὐτοῖς τούτοις τις προσετίθΗ» (σελ. 416, 14 καὶ σελ. 432, 18), ἀλλὰ καὶ «τὰ δύο ταῦτα νόμῳ κοινῷ ἀντιπαρετίθΕΙ (σελ. 478, 39).

παρὰ Γεωργίῳ τῷ Κεδρηνῷ Τόμ. Β', σελ. 114, 15 «προσετίθΗ δὲ καὶ ἄλλ' ἄττα βλάσφημα καὶ ἀπηχῆ» καὶ σελ. 170, 11 «ὃν ἡ τῶν ἄστρων ὑπετίθΗ τούτῳ ἐπιτολή τε καὶ φάσις» καὶ σελ. 368, 1 «ἐπιστροφὴν οὐκ ἐτίθΕΙ».

Ὁ διὰ τοῦ Η προενηνεγμένος τύπος ἐτίθΗ ἀπαντᾷ καὶ παρὰ Σωκράτει τῷ Σχολαστικῷ σελ. 4 «εὐθύς τε φροντίδας ἐτίθΗ», ἀνθ' οὗ ὑπὸ τοῦ Βαλεσίου ἀνεγνώσθη ἐτίθΕΙ· εὑρίσκεται δὲ καὶ ὁ τύπος ἀνίη παρὰ Μιχαὴλ τῷ Γλυκᾷ σελ. 562, 19 καὶ παρὰ Λέοντι τῷ Διακόνῳ 50, 21 καὶ σελ. 84, 6. Πρβ. καὶ 'Ρητ. 'Ελλ. Οὐαλζ. Τόμ. Β', σελ. 624, 22 «καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ κέρδος ἐπετίθΗ» καὶ Σχόλ. εἰς Θεόκρ. σελ. 98, 14 'Αρ «ἀντὶ τοῦ μετὰ κόσμου ἐτίθΗ. Παρ' 'Αχιλλεῖ τῷ Τατίῳ Ϛ', ιβ', 1 πρὸς τῇ γραφῇ «φιλοφρονούμενος προσετίθΕΙ» φέρεται καὶ ἡ προσετίθΗ. Πρβ. ι', 2 «κἀκεῖνα προσετίθΕΙ» (Ἴδε 'Ιακώψιον εἰς 'Αχιλλ. Τάτ. σελ. 858).

Ὁ Λ. Δινδόρφιος γράφει ἐν τῇ ἐκδόσει Μικρῶν 'Ελλήνων 'Ιστορικῶν Τόμ. Α', σελ. κδ' «Πρῶτος δὲ πάντων ἐπ' αὐτὸν καθίη Τίλλιος Κίμβρος. Neque καθίετο neque κατῄει, ut Müllerus aut scripsit aut scribendum putavit, sed καθίει scribendum, ut in locis similibus ad Stephanum citatis».

Παρὰ τῷ Γαληνῷ εὕρομεν γεγραμμένον διὰ τοῦ Η στοιχείου οὐ μόνον τὸ τρίτον ἑνικὸν πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ τοῦ ῥήματος προστίθημι ἀλλὰ καὶ τὸ δεύτερον ἑνικὸν τῆς προστακτικῆς τοῦ ἁπλοῦ τίθημι, οἷον Τόμ. ΙΕ', σελ. 807 «προσετίθΗ γὰρ μέ- ας» καὶ Τόμ. Ζ', σελ. 541 «εἰ δὲ βούλει, τίθΗ τὸ ἕτερον :ασίν τε καὶ αὔξησιν ἐμφαίνειν παρὰ θάτερον».

Ιαρὰ τῷ Πλάτωνι φέρεται Μενεξ. σελ. 236, Β'» ὅτε μοι δοκεῖ ·ετίθει τὸν ἐπιτάφιον λόγον» καὶ Πολιτ. σελ. 497, Δ' «ὅνπερ

καὶ σὺ ὁ νομοθέτης ἔχων τοὺς νόμους ἐτίθεις» καὶ σελ. 528, Δ' «τὴν μὲν γὰρ που τοῦ ἐπιπέδου πραγματείαν γεωμετρίαν ἐτίθεις» καὶ Νόμ. σελ. 630, Ε' «οὐχ ὡς πρὸς ἀρετῆς τι μόριον καὶ ταῦτα τὸ φαυλότατον ἐτίθει βλέπων» καὶ σελ. 631, Α' «ὡς ἐτίθει ταύτης ἕνεκα τοὺς νόμους». Σημειοῦται δ' ὁ Σταλβαύμιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος «Bekk. συνετίθη ex Par. EF. et pr. Ven. Ξ» καὶ «Par. K. ἐτίθης, quod receperunt Bekkerus et Astius» καὶ «Vulgat. ἐτίθεις, Bekker. ex Par. A. Ven. II Vind. Mon. Vat. m., quibuscum consentit Flor. 6., mutavit in ἐτίθης, probantibus etiam nuperis editt. Retinui tamen alteram formam, cuius exemplum vidimus libr. VI. p. 499. Δ, ubi solus Par. D. ἐτίθης habebat» καὶ «Bekkerus de suo dedit ἐτίθη». Ἡ διὰ τοῦ Η ἐκφορὰ συνετίθη εἶνε ἐγκεκριμένη ὑπὸ τοῦ Ἀσωπίου ἐν τῇ Β' Περιόδῳ τοῦ Συντακτικοῦ σελ. 783 § 19. Ὑπὸ τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων ἐγίνετο ἀείποτε χρῆσις τῶν διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου ἐκφερομένων τύπων ἐτίθεις - ἐτίθει, ἐνετίθεις- ἐνετίθει, κτλ. Ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους εἶνε εἰρημένον ἐτίθει (Ἀχαρν. 532) καὶ ἐνετίθεις (Νεφ. 59) καὶ προσετίθει (Νεφ. 63) καὶ παρετίθει (Ἱππ. 1222 καὶ Ἀχαρν. 85). Κεῖται δὲ καὶ παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ ἀντεπετίθει καὶ ὑπετίθει καὶ προσετίθει (Α', 129 καὶ Α', 138 καὶ Β', 13, ἴδε καὶ Πόππον ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκδόσει τοῦ Θουκυδίδου Μέρ. Γ', ά, σελ. 623) καὶ παρὰ τῷ Ἀνδοκίδῃ ἐτίθει (περὶ Μυστηρ. 117) καὶ παρὰ τῷ Δημοσθένει ἐτίθει (σελ. 602, 30 καὶ σελ. 742, 135 καὶ σελ. 749, 159) καὶ ἐτίθεις (σελ. 719, 60 καὶ σελ. 877) καὶ προυτίθει (σελ 317, 273) καὶ κατετίθει (σελ. 983, 12. Πρβ. καὶ σελ. 1355, 32) καὶ ὑπετίθει (σελ. 1200,53) καὶ παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ ἵει καὶ μεθίει (Μηδ. 1187 καὶ Βάκχ. 1071) καὶ παρὰ τῷ Κρατίνῳ ἀνίει (Ἀποσπ. 160 Κοκκ.) καὶ παρὰ τῷ Ξενοφῶντι συνίει (Ἀναβ. Ζ', ϛ', 8). Σημειωτέον δ' ὅτι παρὰ τῷ Ἀνδοκίδῃ πρὸς τῇ ὀρθῶς ἐχούσῃ γραφῇ ἐτίθει φέρεται καὶ ἡ ἡμαρτημένη ἐτίθη. Πρβ. καὶ Ἀριστόξ. σελ. 44, 16 Μαρκ. καὶ Ψευδοκέβ. Πίν. Γ', 2. Τὸν εἰς τὴν ΕΙ δίφθογγον λήγοντα τύπον ἐτίθει βλέπει τις καὶ ἐν ἐπιγραφῇ τῶν μεταγενεστέρων χρόνων (Συλλογ. Ἐπιγρ. Ἑλλην. Διττεμβ. σελ. 356, 37) «διαδρομὰς ἐτίθει τοῖς τε ἐφήβοις καὶ τοῖς νέοις» καὶ «ἐτίθει δὲ καὶ ἐπαλείμματα».

Παρατηρήσεως ἄξιον εἶνε ὅτι τὸ Ὁμηρικὸν «ακακῶς ἀφίΕΙ» (Ἰλ. Α, 25) εἶνε μεταβεβλημένον εἰς τὸ «ακακῶς ἀφίΗ» ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου σελ. 42, 44.

Οὐδενὸς λόγου ἄξια εἶνε τὰ ὑπὸ τοῦ Χοιροβοσκοῦ εἰρημένα σελ. 854, 32 Γαισφ. «Τίθησιν. Ἰστέον ὅτι κανονίζει ὁ τεχνικὸς τὸ τρίτον πρόσωπον τῶν ἑνικῶν οὕτως· πᾶν δεύτερον πρόσωπον τῶν εἰς ΜΙ, ἐπὶ ἐνεστῶτος δηλονότι χρόνου, προσθέσει τοῦ Ι τὸ τρίτον ποιεῖ, οἷον τίθης τίθησι. Πρόσκειται ἐπὶ ἐνεστῶτος δηλονότι χρόνου, ἐπειδὴ ἐν τῷ παρατατικῷ τὸ δεύτερον ἀποβολῇ τοῦ Σ τὸ τρίτον ποιεῖ, οἷον **ἐτέθης ἐτέθη**, ἐζεύγνυς ἐζεύγνυ».

Ὡς δ' ἐξεφέρετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τὸ δεύτερον καὶ τρίτον ἑνικὸν πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ τῶν ῥημάτων τίθημι καὶ ἵημι διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου, οὕτω καὶ τὸ ἑνικὸν δεύτερον πρόσωπον τῆς προστακτικῆς αὐτῶν, οἷον

τίθει. Αἰσχύλ. Ἀγαμ. 922 καὶ 1059 καὶ Ἑπτ. 201. Σοφοκλ. Αἴ. 363. Εὐριπ. Φοινίσσ. 1721 καὶ Ἑλέν. 346. Ἀριστοφ. Λυσιστρ. 243. Ἄλεξ. Ἀποσπ. 281 Κοκκ. Πρβ. καὶ Λουκιαν. Νεκρ. Διαλ. Δ', 1 «τίθει πέντε δραχμὰς καὶ ὀβολοὺς δύο»

ἀμφιτίθει. Βακχυλ. σ. 168 Βλασσ. Θέογν. 848 Βεργκ. Χρησμ. παρὰ Φλέγ. Τραλλ. Παραδοξογρ. Οὐεστερμ. σελ. 207, 22. Ἐν τοῖς τοῦ Ἀρχιλόχου παρὰ Στοβαίῳ Ἀνθ. ΡΕ', 24 φέρεται «τοῖς θεοῖς τίθει πάντα», ἀνθ' οὗ ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Γροτίου «τοῖς θεοῖς τίθει τὰ πάντα». Ὁ Βέργκιος γράφει ἐν τῇ Δ' ἐκδόσει τῶν Ἑλλην. Λυρ. Ποιητῶν Τόμ. Β', σελ. 397 «τίθει τὰ πάντα Grotius, τιθεῖν ἅπαντα Jacobs, vulgo τίθει πάντα — Fort. imperativi forma productior latet τίθητι, certe apud Hesych. τίθησι· τιθεῖ scribendum τίθησι vel τίθητι· τίθει». Ὅλως ἀσύστατος καὶ ἀπόβλητος εἶνε ἡ γραφή, ἣν εἰσηγεῖται ὁ Βέργκιος.

ἐπιτίθει. Κλέαρχ. Κωμ. Ἀποσπ. 4 Κοκκ.

παρατίθει. Ἄλεξ. 'ποσπ. 124, 14 Κοκκ. Εὔβουλ. Ἀποσπ. 14.

προστίθει. Αἰσχύλ. Προμ. 83. Ἀριστοφ. Βατρ. 1284. Πλάτ. Εὐθυδ. 296, Γ'. Στράβ. σελ. 46, 25 Μειν.

προτίθει. Θουκυδ. ϛ', 14, 1.

ἵει. Εὐριπ. Ἠλ. 594. Ἀριστ. Εἰρ. 159.

ἀνίει. Ἀριστοφ. Βατρ. 1462. Πλάτ. Κρατύλ. 420, Ε'.

ἀφίει. Ἀριστοφ. Βατρ. 1005 καὶ Σφ. 428.

ἐξίει Εὐρ. Ἡρ. Μ. 837. Πρβ. καὶ Ἱπποκρ. Τόμ. Β', σελ. 268 Ἑρμ.

καθίει. Ἀριστοφ. Σφ. 387 καὶ Ὄρν. 387.

μεθίει. Πλάτ. Λάχ. 187, Β'.

παρίει. Ἀριστοφ. Ἱππ. 436 καὶ 440.

προΐει. Βακχύλ. Ἐπίν. Ε', 81.

Ὁ Κόβητος γράφει ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1874, σελ. 221 «Barbarum est ἀφίη, ἵη, προίη, μεθίη—et ἀνίη pro ἀνίει—Libri ut plurimum servant scripturas veteres et emendatas, quibus Bekkerus vitiosas et commenticias de suo supposuit. In imperativis Bekkerus nescio quomodo nil peccavit, τίθει intactum reliquit Α. 509. et πὰρ δὲ τίθει φ. 177. et ἵει Φ. 338. et ξυνίει α. 271. ο 391. τ. 378—Bekkerus si sibi constare voluisset, quibus de causis formas ἐτίθη, τίθη, ἀφίη, μεθίη — potiores esse existimavit, iisdem τίθη, ἵη, ξυνίει—vulgatis anteponere debuisset. Bonum factum quod manum abstinuit». Πρβ. καὶ σελ. 355. καὶ 1860, σελ. 372. Ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου λέγεται ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 1969,40 «Τὸ δὲ προΐει νῦν μὲν χρόνου ἐστὶ παρατατικοῦ, πρὸ δὲ ὀλίγων προστακτικῶς εἶχε, τῆς Ἀθηνᾶς ἐπιταττούσης τῷ Λαέρτῃ, ἀμπεπαλὼν προΐει δολιχόσκιον ἔγχος, ἀντὶ τοῦ πρόπεμπε». Οὐδὲν φροντιστέον τοῦ ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ εἰρημένου σελ. 478, 8 «Οὕτως καὶ οἱ Ἀττικοί, ἐὰν μὴ χρήσωνται τῇ ΘΙ καταλήξει, χρῶνται τοῖς τρίτοις προσώποις τῶν παρατατικῶν ἐν τοῖς προστακτικοῖς, οἷον ἐτίθην, ἐτίθης, ἐτίθη, κτἑ.

Περὶ τῆς παρὰ τῷ Ἡροδότῳ χρήσεως λέγει ὁ Merzdorf ἐν *Stud. Curt.* Τόμ. Η'. σ 151 «Quapropter ἀνίει IV 152, ἀπίει IV 157 V 107 vera sunt, et jure Bredovius, Steinius IV 125 cum cod. R ἀνίει pro ἀνίεε scribunt; nam si has formas cum ἐτίθεε compararaverimus, ει ex εε per contractionem, non autem ex η ortum esse judicabimus (Curt. Verb. p.154)». Οὐδενὸς λόγου ἄξια εἶναι τὰ ὑπὸ τοῦ Κ. Οἰκονόμου γεγραμμένα ἐν τῷ περὶ τῆς Γνησ. Προφ. τῆς Ἑλλην. Γλώσσ. Βιβλίῳ σελ. 175 «Οὕτω καὶ τὰ εἰς η δεύτερα καὶ γ πρόσωπα τῶν εἰς μι συμπίπτουσι μὲ τὰ τῶν εἰς εω, ἐτίθη

θης, θη, καὶ ἐτίθεις, ἐτίθειν, θει, ει=η. καὶ φίλη, νόη=ἐφίλει, ἐνόει».

Εἴπομεν ἐν τοῖς ἄνω ὅτι ὁ Βερναρδάκης τολμηρότατα μὲν ἐπανούργησεν ἐν πράγματι φανερωτάτῳ, ἀσχημονέστατα δὲ διέβαλε καὶ ἐσυκοφάντησεν. Εἶνε δ' οὕτως εὐεπίφορος ὁ θαυμάσιος ἄνθρωπος εἰς τὰς κακοτεχνίας, ὥστ' οὐδαμῶς ὤκνησε πρὸς τῇ δεινῇ ἐκείνῃ διαβολῇ νὰ σκευωρήσῃ καὶ ἑτέραν πολλῷ αὐτῆς δεινοτέραν.

Ἐν τῇ συντόμῳ Ἀπαντήσει ἔγραψε σελ. 52 «Πρὸ πάντων δὲ (κύτταξε νὰ τὸ λησμονήσωμεν!) παρατάσσονται νέα χωρία ποιητῶν καὶ συγγραφέων εἰς 48 ὅλας σελίδας, ἐξ ὧν διασαφηνίζεται διὰ χιλιοστὴν φορὰν τὸ σκοτεινότατον καὶ ἄλυτον ἐκεῖνο ζήτημα, καὶ ἀποδεικνύεται ἀναντιρρήτως πλέον, ὅτι τὸ γ' ἐν. πρόσωπον τοῦ παρατατικοῦ τοῦ δίδομαι εἶνε ὄχι ἐδίδετο, ἀλλὰ ἐδίδοτο!».

Περὶ τοῦ ἐν τῇ Χρηστομαθείᾳ τοῦ Ῥαγκαβῆ φερομένου «Τοῖς νικηταῖς ἐν ἀγῶσι δάφνης ἐδίδετο στέφανος», ἀδοκιμωτάτου ὄντος, ἐγένετο παρατήρησις ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ 1868. σελ. 320· ἐγράφη δὲ «ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ δίδω (δίδεις, δίδει, κτλ. ἔδιδον, ἔδιδες κτλ., δίδεται, κτλ.) δὲν ὑπάρχει, ἀλλὰ μόνον δίδωμι (δίδως, δίδωσι, κτλ., ἐδίδουν, ἐδίδους κτλ., δίδοται κτλ.), ὅπερ εἰς τὰ μονήρη καταλέγει ὁ Ἡρῳδιανὸς» καὶ παρετέθησαν τὰ ὑπὸ τοῦ Ἡρῳδιανοῦ εἰρημένα ἐν τῷ περὶ Μονήρους Λέξεως σ. 23,15 καὶ τὰ κείμενα ἐν τοῖς Κραμήρου Ὀξ. Ἀνεκδότοις Τόμ. Α' σ. 101,26. Οὐδαμῶς δ' ἐκρίθη ἀναγκαία οὐδ' ἦτο δυνατὸν νὰ κριθῇ ἡ διὰ χωρίων ποιητῶν καὶ συγγραφέων ἀπόδειξις τῆς ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ χρήσεως τοῦ τύπου ἐδίδοτο· ὅθεν οὔτε πολλὰ οὔτ' ὀλίγα αὐτοῦ μαρτύρια ἐμνημονεύθησαν ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ· ὅλως δὲ πλασματώδη καὶ ἀναλήθη εἶνε ἃ ὁ Βερναρδάκης ὑπερφυῶς τερατευόμενος ἔγραψεν.

Ἀηδέστατ' ἀληθῶς διατιθέμεθα ἀναγκαζόμενοι ν' ἀπολογώμεθα πρὸς αἰσχρὰς καὶ ἐπονειδίστους διαβολὰς καὶ εἰδεχθῆ πονηρεύματα βασκανωτάτου ἀνθρώπου, ὅστις ἀδυνατῶν διὰ δεινοτάτην ἀμαθίαν ν' ἀγωνίζηται γενναίως ἐν γραμματικοῖς καὶ φιλολογικοῖς καθόλου ζητήμασι πειρᾶται πᾶν τι μηχανώμενος ὥσπερ ἀχλύν τινα νὰ καταχέῃ τῶν πραγμάτων καὶ τὴν ἀλήθειαν ν' ἀμαυροῖ».

Ἄριστα μὲν εἶνε εἰρημένον ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους «πονηρόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πονηρὸν ὁ συκοφάντης ἀεὶ καὶ πανταχόθεν βάσκα-

νον καὶ φιλαίτιον», ἄριστα δ' ὑπὸ τοῦ Αἰσχίνου «οὕτως ἰσχυρόν ἐστιν ἡ ἀλήθεια ὥστε πάντων ἐπικρατεῖν τῶν ἀνθρωπίνων λογισμῶν».

ΚΕΦ. Ν'.

Λάγανον καὶ λάγανα — Λάχανον καὶ λάχανα.

Ἐν τοῖς Δειπνοσοφισταῖς τοῦ Ἀθηναίου σελ. 663 Α' κἑ. φέρεται κατά τε τὴν ἔκδοσιν τοῦ Δινδορφίου (σελ. 1475) καὶ τὴν τοῦ Μεινεκίου (Τόμ. Γ', σελ. 197) «Ὠνομάσθη δὲ ἡ ματτύη, ὡς μὲν ὁ Ἀπολλόδωρός φησιν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Ἐτυμολογουμένων, ἀπὸ τοῦ μασᾶσθαι, ὥσπερ καὶ ἡ μαστίχη, καὶ τὰ μάλιστα καὶ [ἡ μᾶζα]. Ἡμεῖς δὲ φαμὲν ἀπὸ τοῦ μάττειν, ἀφ' οὗ καὶ ἡ μᾶζα αὐτὴ ὠνομάσθη, καὶ ἡ παρὰ Κυπρίοις καλουμένη μαγίς, καὶ τὸ τρυφᾶν καθ' ὑπερβολὴν ὑπερμαζᾶν. Κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν τὴν δημοτικὴν καὶ κοινὴν ταύτην τροφὴν τὴν ἐκ τῶν ἀλφίτων μᾶζαν ὠνόμαζον, καὶ μάττειν τὸ παρασκευάζειν αὐτήν. Ὕστερον δὲ ποικίλλοντες τὴν ἀναγκαίαν τροφὴν ἀκολάστως καὶ περιέργως, μικρὸν παραγαγόντες τοὔνομα τῆς μάζης, ματτύην ὠνόμαζον πᾶν τὸ πολυτελὲς ἔδεσμα, τὸ δὲ ματτυάζειν τὸ παρασκευάζειν αὐτά, εἴτε ἰχθὺς εἴη εἴτε ὄρνις εἴτε λάχανον εἴτε ἱερεῖον εἴτε πεμμάτιον» καὶ ὁ Ἀρτεμίδωρος ἐν ταῖς Ὀψαρτυτικαῖς Γλώσσαις τὴν ματτύην ἀποφαίνει κοινὸν εἶναι πάντων ὄνομα τῶν πολυτελῶν ἡδυσμάτων, γράφων οὕτως· εἴ τις τῆς ὄρνιθος ματτύης. Ἐσφάχθω μὲν διὰ τοῦ στόματος εἰς τὴν κεφαλήν. Ἔστω δὲ ἕωλος καθάπερ ὁ πέρδιξ· ἐὰν δὲ θέλῃς, ὡς ἔχει τοῖς πτεροῖς ἐᾶν τετιλμένην. Εἶτα τὸν τρόπον ἐκθεὶς τῆς ἀρτύσεως καὶ ἑψήσεως ἐπιφέρει εὐθύς· καὶ νομάδα παχεῖαν ἕψε καὶ νεοσσοὺς τῶν ἤδη κοκκυζόντων, ἐὰν θέλῃς παρὰ πότον χρῆσθαι. Εἶτ' ἐξελὼν τὰ λάχανα εἰς τρύβλιον καὶ τῆς ὄρνιθος τῶν κρεῶν ἐπιθεὶς παρατίθει· τοῦ θέρους ἀντὶ τοῦ ὄξους τῆς ὄμφακος ἐμβαλὼν εἰς τὸν ζωμὸν ὡς ἔχει τοὺς βότρυς· ἐπειδὰν δὲ ἐφθὴ γένηται, ἔξελε μετὰ τοῦ βοτρυδίου πρὸ τοῦ τὸ γίγαρτον ἐξαφεῖναι, εἶθ' οὕτως τὸ λάχανον κατάθρυπτε. Οὐ ματτύης ἐν τοῖς ἡδίστοις».

Ὑπὸ τοῦ Δινδορφίου μνημονεύεται καὶ γραφὴ «εἶθ' οὕτως τὸ λ

γανον κατάθρυπτε», ἥτις εὐλόγως ἐνεκρίθη ὑπὸ τοῦ Καιβελίου ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀθηναίου Τόμ. Γ', σελ. 468, 4. Ὁ Σχουειγαισῆρος ἔγραψεν ἐν *Animadver. in Athen* Τόμ. Ζ', σελ. 697 «Apud Hesychium hodie legitur: Ματτυεῖς· ἡ μὲν φωνὴ Μακεδονική. ὄρνις, καὶ τὰ ἐκ τοῦ ζωμοῦ αὐτοῦ λάγανα περιφερόμενα. Praeterquam quod Ματτύης pro Ματτυεῖς scribi debuerat; etiam λάχανα pro λάγανα scpriptum oportebat; quod ex Artemidori verbis ab Athenaeo adpositis satis adparet». Ὁ Καιβέλιος τηρήσας τὴν παραδεδομένην γραφὴν ἐσημειώσατο «λάγανα Hes. s. ματτύης». Οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ γνησία γραφὴ εἶνε «εἶτ' ἐξελὼν τὰ λάΓανα εἰς τρύβλιον κτέ.». Ἀναγνωστέον δὲ καὶ «εἴτε ἰχθὺς εἴη εἴτε ὄρνις εἴτε λάΓανον» ἀντὶ τοῦ λάΧανον. Παρασημειωτέον δ' ὅτι ἀντὶ τοῦ «ὥσπερ καὶ ἡ μαστίχη, καὶ τὰ μάλιστα καὶ [ἡ μᾶζα]» ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Καιβελίου «ὥσπερ καὶ ἡ μαστίχη καὶ ἡ μάσταξ».

Κεῖται δ' ἐν τοῖς Δειπνοσοφισταῖς τοῦ Ἀθηναίου «καὶ πάλιν τρίψας ἕλκυσον λάγανον καὶ λειάνας ἐκτεμὼν κατάτεμνε» καὶ «εἶτα σήσαμον λευκὸν τρίψας μάλαξον μέλιτι ἡψημένῳ καὶ ἕλκυσον λαγάνια δύο καὶ ἓν θὲς ὑποκάτω καὶ τὸ ἄλλο ἐπάνω» (σελ. 647, Ε' καὶ σελ. 648, Α').

Πολλάκις γίνεται χρῆσις τοῦ ὀνόματος λάγανον - λάγανα ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ, οἷον Ἐξόδ. ΚΘ', 2 (Τομ. Α', σελ. 124 Διδ.) «καὶ ἄρτους ἀζύμους πεφυραμένους ἐν ἐλαίῳ καὶ λάγανα ἄζυμα κεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ» καὶ 23 (σελ. 126) «καὶ ἄρτον ἕνα ἐξ ἐλαίου καὶ λάγανον ἓν ἀπὸ τοῦ κανοῦ τῶν ἀζύμων τῶν προτεθειμένων ἔναντι κυρίου» καὶ Λευϊτ. Β', 4 (σ. 149) «ἄρτους ἀζύμους πεφυραμένους ἐν ἐλαίῳ καὶ λάγανα ἄζυμα διακεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ» καὶ Η', 25 (σελ. 159) «ἔλαβεν ἄρτον ἕνα ἄζυμον καὶ ἄρτον ἐξ ἐλαίου ἕνα καὶ λάγανον ἕν» καὶ Ἀριθμ. ς', 15 (σελ. 206) «καὶ κανοῦν ἀζύμων σεμιδάλεως ἄρτους ἀναπεποιημένους ἐν ἐλαίῳ καὶ λάγανα ἄζυμα κεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ» καὶ 19 (σελ. 207) «καὶ ἄρτον ἕνα ἄζυμον ἀπὸ τοῦ κανοῦ καὶ λάγανον ἄζυμον ἕν» καὶ Βασιλ. Β', ς', 19 (σ. 455) «καὶ διεμέρισε—ἑκάστῳ κολλυρίδα ἄρτου, καὶ ἐσχαρίτην καὶ λάγανον ἀπὸ τηγάνου». Πρβ. καὶ Κλήμ. Ἀλεξανδρ. Τόμ. Α', σελ. 229, 1 Δινδ. Παρὰ τῷ Ἰωσήπῳ Τόμ. Β', σελ. 108, 15 Νισ. ἀπαντᾷ «διαδοὺς

κολλυρίδα ἄρτου καὶ ἐσχαρίτην καὶ λάγανον τηγανιστὸν καὶ μερίδα θύματος»· σημειοῦται δ' ὁ ἐκδότης «λάγανον: λαγόνον RO λάγχανον M λάγανον τηγανιστὸν: λάγχανον ἱστῶν M λαγανιστὸν Exc *laganum frixum* Lat.». Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Σουΐδα εἶνε γεγραμμένον σελ. 644 Βεκκ. «Λάγανα: πλακουντάρια, ὡς καπυρώδη, παρὰ τὸ λαγαρὸν — καὶ Δαβὶδ θύσας ἐπὶ τῇ τῆς κιβωτοῦ μεταθέσει γυναιξὶ καὶ ἀνδράσι καὶ νηπίοις διέδωκε κολλΟΥρίδα ἄρτου καὶ ἐσχαρίτην καὶ λαγανιστὸν καὶ μερίδα θύματος». Τὸ λαγανιστόν εἶνε γελοιότατον γραφικὸν πταῖσμα ἀντὶ τοῦ λαΓΑΝ-(οντηΓΑΝ)ιστόν, ὡς καὶ ὑπ' ἄλλων παρετηρήθη (Ἴδε Βερνάρδυν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Σουΐδα Τόμ. Β', α', σελ. 483).

Ἐρρήθη δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Γαληνοῦ Τόμ. ϛ,' 492 «διττὸν δὲ τῶν ἰτρίων τὸ εἶδος, ἄμεινον μὲν ὃ καλοῦσι ῥυήματα, φαυλότερα δὲ τὰ λάγανα» καὶ σελ. 687 «λάγανά τε καὶ ῥυήματα» καὶ σελ. 768 «ἢ καὶ λαγάνων τι καὶ ῥυημάτων προσλαμβάνων» καὶ «ὀνομάζειν δέ μοι δοκοῦσι ταυτὶ τὰ νῦν ὑφ' ἡμῶν καλούμενα λάγανά τε καὶ ῥυήματα κοινῇ προσηγορίᾳ τῇ τῶν ἰτρίων οἱ παλαιοί». Πρβ Ὀρειβάσ. Τόμ. Α', σελ. 199 Δαρ. «καὶ τὰ διὰ γλεύκους καὶ σεμιδάλεως πέμματα καὶ λάγανα καὶ τὰ ῥύμματα (γρ. ῥυήματα), ἅπερ ἴτρια προσαγορεύεται».

Τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ὀνόματος γίνεται μνεία καὶ ὑπὸ τοῦ Ἡσυχίου «Λάγανα: εἶδος πλακουνταρίου, ὡς καπυρώδη, ἀπὸ σεμιδάλεως ἐν ἐλαίῳ τηγανιζόμενον· καὶ ἄρτοι βραχέντες ἐλαίῳ (Πρβ. καὶ λ. ματτύης) καὶ ὑπὸ τοῦ Φωτίου Λεξ. Τόμ. Α', σ. 368 Ναβ. «Λάγανα: (τὰ λαλάγγια) πλακουντάρια, ὡς καπυρώδη». Ὁ Μοῖρις ἀποφαίνεται σ. 203 «Ἴτρια: πλάσματα λεπτὰ σησάμῳ πεπλασμένα· λάγανα κοινόν».

Παρατηρητέον ὅτι ὑπὸ μὲν τοῦ Ἀριστοφάνους εἶνε εἰρημένον Ἐκκλησ. 843 «λαγῴ' ἀναπηγνύασι, πόπανα πέττεται», ἐν δὲ τοῖς Δειπνοσοφισταῖς τοῦ Ἀθηναίου σελ. 110, Α' εἶνε γεγραμμένον «Λάγανον. Τοῦτο ἐλαφρόν τ' ἐστι καὶ ἄτροφον καὶ μᾶλλον αὐτοῦ ἔτι ἡ ἐπανθρακὶς καλουμένη· μνημονεύει δὲ τοῦ μὲν Ἀριστοφάνης ἐν Ἐκκλησιαζούσαις φάσκων λάγανα πέττεται, τῆς δ' ἐπανθρακίδος Διοκλῆς ὁ Καρύστιος» (Ἴδε Δινδόρφιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀριστοφάνους Τόμ. Γ', σελ. 688). Περὶ τοῦ ἐπανθρακίς ἴδε Βλαϋδέσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀριστοφάνους Ἀχαρνέων σελ. 343).

Μνημονεύεται καὶ ὄνομα σύνθετον ἀρτολάγανον ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου σελ. 113, Δ' «εἰς δὲ τὸ καλούμενον ἀρτολάγανον ἐμβάλλεται οἰνάριον ὀλίγον καὶ πέπερι γάλα τε καὶ ἔλαιον ὀλίγον ἢ στέαρ» (Ἴδε Θησαυρ. Στεφ. Τόμ. Α', α', σελ. 2083).

Ἐν οἷς παρεθέμεθα ἐν τοῖς ἄνω ἐκ τῶν Δειπνοσοφιστῶν τοῦ Ἀθηναίου φέρεται «εἴτε ἰχθὺς εἴη εἴτε ὄρνις εἴτε λάχανον εἴτε ἱερεῖον εἴτε πεμμάτιον». Πρβ. καὶ Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 1752, 2 «εἴτε ἰχθὺς εἴη εἴτε ὄρνις εἴτε λάΧανον εἴτε ἱερεῖον εἴτε σπερμάτιον». Καὶ οὐδεμία μὲν ἀμφιβολία ὑπάρχει ὅτι πλημμελῶς ἀνεγνώσθη λάΧανον ἀντὶ τοῦ λάΓανον· πιθανὸν δ' ἡμῖν φαίνεται ὅτι καὶ τὸ ἱερεῖον εἶνε γραφικὸν πταῖσμα ἀντὶ τοῦ ἴτριον. Ἀκριβὴς περὶ τοῦ ὀνόματος ἴτριον - ἴτρια λόγος ἐγένετο ἐν τῇ Ἀθηνᾷ 1905 σελ. 486 κέ.

ΚΕΦ. ΝΑ'.

Ἀλλοτρία τοῦ δοκίμου ἑλληνισμοῦ εἶνε ἡ χρῆσις τοῦ ῥήματος **ὤφελον - ὄφελον** ἀντ' ἐπιρρήματος

Ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Δημ. Βερναρδάκη φιλοπονηθείσῃ Γραμματικῇ, ἐξ ἧς (καθὰ λέγει ὁ συγγραφεὺς σελ. 3) ἀποκλείεται ἡ Ἀλεξανδρινή, ἡ τῶν Ἑλληνιστῶν, ἡ Βυζαντινὴ καὶ ἡ σημερινὴ Ἑλληνικὴ γλῶσσα μετὰ τῶν σημερινῶν διαλέκτων καὶ ἧς ἀντικείμενον κύριον εἶνε ἡ ἀρχαία Ἀττικὴ διάλεκτος καὶ ἡ κοινὴ ἢ Ἑλληνική, καθ' ὅσον δὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς, εἶνε τάδε γεγραμμένα σελ. 156 § 436 «Εἰς ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν περιέπεσον καὶ πολλὰ ῥήματα, μάλιστα προστακτικά, οἷον : εἶεν, ὤφελον, ἀμέλει, ἰδοὺ (ἐκ τοῦ μέσου ἀορ. β' τῆς προστακτικῆς ἰδοῦ), ἄγε, φέρε, ἴθι, ἄγρει, δεῦτε, κτλ.».

Ὁ δεύτερος ἀόριστος τοῦ ῥήματος ὀφείλω πολλάκις μὲν εὑρίσκεται ἐν τῷ ποιητικῷ λόγῳ, πολλάκις δ' ἐν τῷ πολιτικῷ· συντάσσεται δ' ἀείποτ' ἀπαρεμφάτῳ, ὅπερ οὐχὶ ὀλιγάκις παραλείπεται εὐκόλως προσυπακουόμενον, καὶ οὐδέποτ' ἐν τῷ δοκίμῳ ἑλληνισμῷ χρῆσις αὐτοῦ ἀντ' εὐκτικοῦ ἐπιρρήματος γίνεται.

Ὁ Φώτιος λέγει ἐν τῷ Λεξικῷ Τόμ. Β', σελ. 40 Ναβ. ». Ὀφε-

λον καὶ ὄφελες καὶ ὄφελε· τοῖς προσώποις συσχηματίζουσιν ὡς ῥῆμα· καὶ διὰ τοῦ Ω· ὤφελον ἐγὼ καὶ ὤφελες σὺ καὶ ὤφελεν οὗτος· τάττουσιν αὐτὰ ἐπὶ πραγμάτων ἤδη γεγονότων, ἃ ἐβουλόμεθ' ἂν ἄλλως γεγονέναι· οἷον ὤφελε μὴ γεγενῆσθαι τόδε· ὤφελον μὴ πεπραχέναι τοῦτο· Μένανδρος». Πρβ. καὶ Μοῖρ. σελ. 285 «Ὄφελον ἐπὶ δύο προσώπων καὶ ἀπαρεμφάτων. Ἐξ ἀνάγκης ῥῆμα ἀκολουθήσει ῥήματι ἀπαρεμφάτῳ. Ὥς μ' ὄφελ' Ἕκτωρ κτεῖναι — Δημοσθένης ἐν τῷ κατ' Ἀριστογείτονος εὐκτικῶς κέχρηται». Ἐν τῷ κατ' Ἀριστογείτονος λόγῳ 44, σελ. 783 κεῖται «ὤφελε γὰρ μηδεὶς ἄλλος Ἀριστογείτονι χαίρειν». Ὅμοιον δὲ τῷ Ὁμηρικῷ «ὥς μ' ὄφελ' Ἕκτωρ κτεῖναι» εἶνε τὸ ὑπὸ τοῦ Τίμωνος εἰρημένον παρὰ Σέξτῳ τῷ Ἐμπειρικῷ σελ. 51, 14 Βεκκ. «ὡς καὶ ἐγὼ ὄφελον πυκινοῦ νόου ἀντιβολῆσαι». Πρβ. Ξενοφ. Ἀναβ. Β', α', 4 «ἀλλ' ὤφελε μὲν Κῦρος ζῆν» καὶ Σοφοκλ. Φιλοκτ. 969 «μήποτ' ὤφελον λιπεῖν τὴν Σκῦρον» καὶ Εὐριπ. Ἀλκήστ. 881 «μήποτε γήμας ὤφελον οἰκεῖν μετὰ τῆσδε δόμου;», κτλ. Ἐν τῷ Βρούτῳ τοῦ Πλουτάρχου Θ' κεῖται «εἴθε νῦν ἧς Βροῦτος καὶ ὤφελε ζῆν Βροῦτος». Ποιεῖται δὲ περὶ αὐτοῦ ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1879, σελ. 14 τὴν παρατήρησιν τήνδε «Ex his in Plutarchi loco, ubi libri exhibent: εἴθε νῦν ἧς ΒροῦτΟΣ nomen proprium Sintenis expungebat, sed quia *prorsus idem* est εἴθε νῦν ἧς et ὤφελες νῦν ζῆν, suspicor Plutarchum scripsisse: - ἐπέγραφον «ὮφελΕC νῦν ζῆν» deletis verbis εἴθε νῦν ἧς Βροῦτος et Βροῦτος, quod additum est postquam ὤφελΕC in ὤφελΕ corruptum est. Nihil aliud *subscripsere quidam* quam *utinam viveres*, ὤφελες νῦν ζῆν» (Πρβ. καὶ Κοραῆν ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Παραλλήλων Βίων τοῦ Πλουτάρχου Μέρ. ς', σελ. 413).

Εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου εἰρημένον Ἰλ. Α, 415 «αἴθ' ὄφελες παρὰ νηυσὶν ἀδάκρυτος καὶ ἀπήμων ἧσθαι» φέρεται τὸ σχόλιον τόδε (Τόμ. Γ', σελ. 63, 9 Δινδ.) «Ὄφελες: ῥῆμά ἐστι κατὰ παντὸς ἀριθμοῦ φερόμενον· ὡς δὴ μὴ ὄφελον νικᾶν· καὶ ὥς μ' ὄφελ' Ἕκτωρ κτεῖναι»

Ἄξια μνείας εἶνε τὰ ὑπ' Ἀπολλωνίου τοῦ Ἀλεξανδρέως εἰρημένα ἐν τῷ περὶ Συντάξεως συγγράμματι σελ. 249, 23 «Τό γε μὴν αἴθ' ὄφελες παρὰ νηυσὶν ἀδάκρυτος καὶ ἀπήμων ἧσθαι καὶ τὸ ὡς ὄφελες σὺ μὲν αὖθι μετ' ἀθανάτῃς ἁλίῃσι ναίειν, Πηλεὺς δὲ θνητὴν

ἀγαγέσθαι ἄκοιτιν οὐ χρὴ παραλαμβάνειν εἰς τὸν τῶν παραλλήλων λόγον· ἰδοὺ γὰρ ἐκ τοῦ ὤφελον παρυφίσταται καὶ προσώπου διάκρισις, ἥτις οὐ σύνεστι τῷ εἴθε. Καὶ δῆλον ὅτι ἕνεκα τοῦ τοιούτου τὸ μὲν εἴθε συντάσσεται εὐκτικοῖς, οἷς σύνεστι τὸ διακρῖναι πρόσωπον, αἴθ' οὕτως, Εὔμαιε, φίλος Διὶ πατρὶ γένοιο· αἴθ' οὕτως ἐπὶ πᾶσι χόλον τελέσει' Ἀγαμέμνων· ἀλλὰ παρεστήσαμεν ὡς καὶ ὁριστικοῖς ἐν τῷ εἴθ' ἔγραψε Τρύφων· οὐ μὴν τοῖς ἀπαρεμφάτοις, ἐπεὶ καὶ διὰ τοῦ ἐπιρρήματος καὶ διὰ τοῦ συνόντος ἀπαρεμφάτου ἄδηλον ποίῳ προσώπῳ τὰ τῆς εὐχῆς ἐπιγίνεται. Ὅθεν εἰς ἀναπλήρωσιν τοῦ λείποντος τὸ ὤφελον παραλαμβάνεται εἰς ἐμφανισμὸν προσώπου, ᾧ τὰ τῆς εὐχῆς περιγίνεται· ἐν γὰρ τῷ αἴθ' ὄφελες παρὰ νηυσὶν ἀδάκρυτος καὶ ἀπήμων ἧσθαι νοεῖται ὁ Ἀχιλλεύς, πρὸς ὃν ἡ ἀπότασις τοῦ λόγου, οὐκ ἐξ ἄλλου του ἢ τοῦ ὤφελες». Πρβ. καὶ ἃ ἔγραψεν ὁ Ἀπολλώνιος ἐν τῷ περὶ Ἐπιρρημάτων σελ. 552,29 καὶ σελ. 554,16. Ἐν Συναγωγῇ Λέξ. Χρησίμων Βεκκ. Ἑλλ.' Ἀνεκδ. σελ. 355,8 λέγεται «Αἴθ' ὄφελον: παραλλήλως τὰ εὐκτικὰ μόρια κείμενα κατὰ τοῦτο διαφέρουσιν, ὅτι τὸ μέν ἐστιν ἀπαρέμφατον προσώπων, τὸ δὲ ὄφελον τὰ πρόσωπα ἐμφαίνει» (Πρβ. καὶ σελ. 946,5 καὶ Λεξ. Οὐϊνδοβ. σελ. 196,13 Ναυκ.).

Ὡς δὲ προετάχθη τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ῥήματος ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ τὸ εὐκτικὸν ἐπίρρημα αἴθε, οὕτω προετάττετο αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων τὸ εἴθε, ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ εἰ γάρ.

Εὐριπ. Μηδ. 1 «εἴθ' ὤφελ' Ἀργοῦς μὴ διαπτάσθαι σκάφος Κόλχων ἐς αἶαν κυανέας Συμπληγάδας». Λέγεται δ' ἐν τοῖς Σχολίοις Τόμ. Δ', σελ. 5,1 Δινδ. «Τὸ ὤφελε τινὲς ἐπιρρηματικῶς δέχονται, ὡς τὸ ὤφελε μηδ' ἐγένοντο θοαὶ νῆες, ἵν' ᾖ παράλληλον τὸ σχῆμα, τῆς γραὸς συνεχέστερον ἀπευχομένης τῇ ἀφίξει τῆς Ἀργοῦς. Ὁ δὲ ποιητὴς ῥῆμα αὐτὸ οἶδεν· οὐκ ὄφελον Τρώεσσι κοτεσσαμένη κακὰ ῥάψαι· μὴ ὄφελες λίσσεσθαι ἀμύμονα Πηλείωνα» καὶ σελ. 6, 2 «τὸ δὲ ὤφελε ῥῆμα ᾧ ἀπαρέμφατον ἕπεται· ὡς ὄφελεν θάνατός μοι ἁδεῖν ...ῆς» (Πρβ. καὶ Σχολ. εἰς Ἀριστοφ. σελ. 82,6 Διδ). Δεινῶς ...λλοντο οἱ ἐπιρρηματικῶς ἐκδεχόμενοι τὸ ὤφελε ἐν τῷ Εὐριπι... χωρίῳ «εἴθ' ὤφελε Ἀργοῦς μὴ διαπτάσθαι σκάφος».

...ριστοφ. Νεφ. 41 «εἴθ' ὤφελ' ἡ προμνήστρι' ἀπολέσθαι κακῶς,

ἥτις με γῆμ' ἐπῆρε τὴν σὴν μητέρα» (Ἴδε Βλαϋδέσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Νεφελῶν σελ. 221).

Πλάτ. Κρίτ. σελ. 44, Δ' «εἰ γὰρ ὤφελον, ὦ Κρίτων, οἷοί τ' εἶναι οἱ πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἐξεργάζεσθαι, ἵν' οἷοί τ' ἦσαν καὶ ἀγαθὰ τὰ μέγιστα». Πρβ. Πολιτ. σελ. 432, Γ' «εἰ γὰρ ὤφελον ἔφη». Κακῶς ἐν τοῖς Σχολίοις λέγεται σελ. 229 Τευβν. «Εἰ γὰρ ὤφελον: ἀντὶ τοῦ εἴθε» καὶ σελ. 341 «Εἰ γὰρ ὤφελον: εὐκτικὸν ἐπίρρημα».

Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν τοῖς εἰς 'Αριστοφάνη Σχολίοις σελ. 16, 22 Διδ. φέρεται «Τιμοκρέων δὲ ὁ 'Ρόδιος μελοποιὸς τοιοῦτον ἔγραψε σκολιον κατὰ τοῦ πλούτου, οὗ ἡ ἀρχή· ὤφελες, ὦ τυφλὲ Πλοῦτε, μήτε γῇ μήτ' ἐν θαλάττῃ μήτ' ἐν ἠπείρῳ φανῆναι, ἀλλὰ Τάρταρόν τε ναίειν κἀχέροντα κτέ.». 'Ανεγνώσθη δ' ὑπὸ μὲν τοῦ Βρουγκίου «ὤφελες Γ', ὦ τυφλὲ Πλοῦτε», ὃ καὶ ἡμῖν ἀρέσκει, ὑπὸ δὲ τοῦ Τευφελίου «ὤφελες Σύ, τυφλὲ Πλοῦτε κτέ», ὑπὸ δὲ τοῦ 'Ιλγενίου καὶ τοῦ Μελορνίου «ὤφελεΝ Σ', ὦ τυφλὲ Πλοῦτε κτέ», ὃ καὶ ὁ Βέργκιος ἐνέκρινεν, νοουμένου τοῦ ὤφελεν ἀπροσώπως (Ἴδε Βέργκιον ἐν τῇ Δ' ἐκδόσει τῶν 'Ελλην. Λυρ. Ποιητῶν Τόμ. Γ', σ. 540). Σημειωτέον δ' ὅτι κεῖται παρὰ τῷ Λουκιανῷ περὶ τῆς Συρ. Θε. 25 «ὃς τοιάδε ἔτλης, οἷα μήτε σὲ παθέειν μήτε ἐμὲ ἰδέσθαι ὤφελε». Ποιεῖται δ' ὁ 'Ερουερδὴν ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1879, σελ. 395 τὴν παρατήρησιν τήνδε. «Haec verba produnt scriptorem bonae Graecitatis ita ignarum, ut sufficiant, ut hunc libellum Luciano abiudicemus. Ex cap. 60 paene suspiceris scriptorem natione esse Troezenium».

Τὴν ἔννοιαν τοῦ «ὤφελον μηδὲ γενέσθαι ταχεῖαι νῆες», τουτέστιν «εἴθε μηδ' ἐγένοντο ταχεῖαι νῆες», παρέστησεν ὁ Καλλίμαχος 'Επιγρ. ΙΘ' διὰ τοῦ «ὤφελε μηδ' ἐγένοντο θοαὶ νέες». Προφανέστατον δ' ὑπάρχει ὅτι εἶνε ἐν τῇ ῥήσει ταύτῃ τὸ ῥῆμα ὤφελε ἀντ' εὐκτικοῦ ἐπιρρήματος τεθειμένον, τουτέστι «εἴθε μηδ' ἐγένοντο θοαὶ νέες». 'Ο Κόβητος γράφει ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1861, σελ. 409 «Callimachus neque ὤφελεν dare debuerat, sed ὦφλεν, nam de *voto* dicit pro salute uxoris Demodices, cuius *damnatus erat* Aceson. Secutus est in his poeta vitiosam plebis συνήθειαν, quod ne quis miretur statim cum hoc errore componam alium minus turpem in eadem forma ὤφελε commissum. Le-

gitur in Epigramm 17, 1 : Ὤφελε μηδ' ἐγένοντο θοαὶ νέες· quem *soloecismum* ex plebis Alexandrinae usu Callimachus arripuit. qui nescire certe non potuit ὤφελε numquam verbi naturam et compositionem exuisse. sed quia invaluerat ut εἴθε et ὤφελε promiscue ab omnibus usurparentur, securus eorum secutus est consuetudinem quos quotidie sic audiebat dicentes».

Ἐμφερὲς τῷ ὑπὸ τοῦ Καλλιμάχου εἰρημένῳ ἀπαντᾷ ἐν τῇ Παλατίνῃ Ἀνθολογίᾳ Θ', 519 «Ὠ; ὄφελόν γε καὶ ἔγκαρον ἐχθροῦ ἀράξας βρέγμα Φιλιππείης ἐξέπιον κεφαλῆς» (Ἴδε Ὄθ. Σνειδῆρον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Καλλιμαχείων Τόμ. Α', σελ. 418).

Παρὰ Κοίντῳ τῷ Σμυρναίῳ φέρεται Α', 729 «ὥς σ' ὄφελον κατὰ δῆριν ὑποφθαμένη βάλε δουρὶ» καὶ Γ', 572 «ὡς ὄφελόν με γαῖα χυτὴ ἐκάλυψε». Πρβ. καὶ Δ', 30 καὶ Ε', 206 καὶ 419 καὶ 537 καὶ 577 κτλ. (Ἴδε Γ. Ἑρμαννὸν ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ὀρφικῶν σελ. 825 καὶ Κοιχλῦν ἐν τῇ ἐκδόσει Κοίντου τοῦ Σμυρναίου σελ. 72).

Ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ ἀπαντᾷ Ἐξόδ. ΙϚ', 3 (Τόμ. Α', σελ. 104 Διδ.) «ὄφελον ἀπεθάνομεν πληγέντες ὑπὸ κυρίου ἐν γῇ Αἰγύπτῳ» (Πρβ. καὶ Ἀριθ. ΙΔ', 3 καὶ Κ', 3) καὶ Ἰὼβ Λ', 24 (Τόμ. Β', σελ. 83) «εἰ γὰρ ὄφελον δυναίμην ἐμαυτὸν χειρώσασθαι» καὶ Ψαλμ. ΡΞΗ', 5 (σελ. 180) «ὄφελον κατευθυνθείησαν αἱ ὁδοί μου τοῦ φυλάξασθαι τὰ δικαιώματά μου». Ὁ Χοιροβοσκὸς Ἐπιμερ. εἰς τὸ Ψαλτήρ. λέγει σελ. 179, 2 «Ὄφελον κατευθυνθείησαν, ἐπίρρημα, ἀντὶ τοῦ εἴθε, καὶ γράφεται μετὰ Ο μικροῦ» (Πρβ. καὶ Λεξ. περὶ Πνευμ. σελ. 235). Ἄξια μνείας νομίζομεν τὰ ὑπὸ τοῦ Ψευδηρῳδιανοῦ γεγραμμένα Ἐπιμερ. σ. 270 Βοισσον. «Ὄφελον μικρόν· ὡς μὴ ὤφελον μέγα· καὶ ὅτε μὲν ἀπαρέμφατον ἐπιφέρεται, διὰ τοῦ Ω μεγάλου γράφεται· εἴθ' ὤφελ' Ἀργοῦς μὴ διαπτάσθαι σκάφος· ὅτε δὲ εὐκτικὸν ἐπάγεται σμικρογραφεῖται, οἷον ὄφελον κατευθυνθείησαν αἱ ὁδοί μου».

Εἶνε δὲ καὶ ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ εἰρημένον Ἐπιστ. Α' πρὸς Κορινθ. Δ', 8 «καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε» καὶ Β' πρὸς Κορινθ. ΙΑ', 1 «ὄφελον ἀνείχεσθέ μου μικρόν τι ἀφροσύνης» καὶ Ἀποκαλ. Γ', 15 «ὄφελον ψυχρὸς εἴης ἢ ζεστός»· ἔτι δὲ Ἐπιστ. πρὸς Γαλάτ. Ε': 12 «ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς». Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν τῇ Κοβητείῳ ἐκδόσει τῆς Καινῆς Διαθήκης εἶνε γεγραμμένον σελ. 647 «[ὄφελον ψυχρὸς ἧς ἢ ζεστός]».

Οὐκ ὀλίγοι συγγραφεῖς τοῦ μεταγενεστέρου ἑλληνισμοῦ συντάττουσι τὸν περὶ οὗ ὁ λόγος ἀόριστον δίκην εὐκτικοῦ ἐπιρρήματος μεθ' ὁριστικῆς ἢ εὐκτικῆς ἐγκλίσεως.

Ψευδιπποκρ. Τόμ. Γ', σελ. 599 'Ερμ. «ὤφελον δύναμις ὑπῆρχε τὰς ἁπάντων οἰκήσιας ἀνακαλύψαντα μηδὲν ἀφεῖναι τῶν ἐντὸς παρακάλυμμα».

Δί. Χρυσόστ. Τόμ. Β', σελ. 83, 17 Δινδ. «ὄφελον ἐξῆν καὶ τὸν 'Εφεσίων δῆμον ποιήσασθαι ἀδελφὸν ὑμῶν· ὄφελον καὶ τὰ Σμυρναίων οἰκοδομήματα κοινὰ ὑμῖν ἐγένετο». 'Ο Κόβητος γράφει ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1877, σελ. 96 «Et in aliis multis apud Dionem apparet ἡ παρεφθορυῖα λέξις sequioris aetatis et Tom II pag 152. in his ὄφελον ἐξῆν et ὄφελον ἐγένετο. Quid esset ὄφελον prorsus erant obliti et inter εἴθ' ἐξῆν et ὄφελον ἐξῆν nihil interesse putabant Sed non erat haec nova ac recens Graecitatis παραφθορά, siquidem iam Callimachus poëtarum longe *doctissimus* non dubitaverit scribere: ὤφελε μηδ' ἐγένοντο θοαὶ νέες».

'Αθήν. σελ. 156, Α' «ἀλλ' ὡς ὤφελον, ἔφη, τὴν Θρᾴκιον ταύτην παίξας παιδιὰν διεφθάρης».

'Επίκτητ. Διατρ. Β', ιη', 15 «ὄφελόν τις μετὰ ταύτης ἐκοιμήθη» καὶ κα', 1 «ὄφελον, ὡς φρένας ἔχω, οὕτω καὶ τύχην εἶχον» καὶ κβ', 12 «ὄφελον ἐγὼ μᾶλλον ἐπύρεσσον». Πρβ. καὶ Γ', α', 24 «σὺ γὰρ τοιοῦτος, οἷος ἀκούειν τἀληθῆ; "Οφελεν». Σημειοῦται δ' ὁ Κοραῆς ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν 'Επικτήτου Διατριβῶν σελ. 367 «"Οφελεν: 'Επιρρηματικῶς ἀντὶ τοῦ Εἴθε, πλὴν εἰ μή τις προαιροῖτο γράφειν (ὥς φησιν ὁ πρὸ ἐμοῦ) "Οφελες».

'Ιουλιαν. σελ. 292, 3 'Ερτλ. «ὄφελον καὶ ὑμεῖς τὴν μακρὰν ἐπορεύεσθε».

'Ιω. Χρυσόστ. 'Ομιλ. εἰς Ματθ. σελ. 282, Δ' «ὄφελον καὶ ἡμεῖς οὕτω διεθερμάνθημεν».

'Ιγνάτ. 'Επιστ. πρὸς Σμυρν. ΙΒ' (Πατέρ. 'Αποστολ. Τόμ. Β', σελ. 94) «καὶ ὄφελον πάντες αὐτὸν ἐμιμοῦντο». Πρβ. καὶ σελ. 252.4.

Σωκράτ. Σχολαστ. 'Εκκλησ. 'Ιστορ. σελ. 542,26 Οὔσσ. «ἐγὼ καὶ σήμερον καὶ αὔριον ὁ αὐτός εἰμι, ὄφελον σὺ ἑαυτὸν μὴ ἐνήλλαττες».

Χαρίτ. 'Αφροδισ. Δ', 4 «ὄφελον μηδὲ Σικελίας ἐξήλθετε, μηδὲ

συνέβη τι δεινὸν ἀμφοῖν». Παρασημειωτέον δ' ὅτι ὁ Ναβῆρος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1878, σελ. 200 ἀνέγνω «ἵνα μηδὲ συνέβη δεινὸν ἀμφοῖν».

Ἀχιλλ. Τάτ. Β', 24 «ὄφελον ἔμεινας ἐν Βυζαντίῳ, ὄφελον ἔπαθες πολέμου νόμῳ τὴν ὕβριν, ὄφελόν σε κἂν Θρᾷξ νικήσας ὕβρισεν» καὶ Ε', 15 «ὤφελον ἠδυνάμην δεῖξαι τὸ πῦρ, ὄφελον εἶχε τὴν αὐτὴν φύσιν τῷ κοινῷ πυρί, ἵνα σοι περιχυθεῖσα κατέφλεξα». Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν Ϛ', 17 φέρεται «ὄφελον (ὤφελον, ἐγὼ δηλ.) ὦ Ζεῦ, γενέσθαι Κλειτοφῶν» (Ἴδε Ναβῆρον ἐν Μνημοσ. 1876, σελ 328).

Θωμᾶς ὁ Μάγιστρος λέγει σελ. 255,3 Ῥισχ. «Ὄφελον ἀντὶ τοῦ· εἴθε, ὅπερ ἀεὶ εὐκτικῷ συντάσσεται ἢ παρεληλυθότι χρόνῳ· εὐκτικῷ μέν, ὡς τὸ ὄφελον κατευθυνθείησαν αἱ ὁδοί μου· παρεληλυθότι δέ, ὡς παρὰ τῷ θεολόγῳ Γρηγορίῳ· ὡς ὄφελόν γε μηδὲ ἦν προεδρία. Καὶ ἀπαρεμφάτῳ δέ, ὅτε ἀντὶ τοῦ εἴθε ἔμελλον τίθεται. Ἡρόδοτος ἐν τῇ πρώτῃ· τὸ μήτε ἰδεῖν ὄφελον». (Πρβ. καὶ Μοσχόπ. περὶ Σχεδ. σ. 140). Πᾶς τις ἀκριβῶν πως τὰ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης γινώσκει ὅτι σόλοικα καὶ ἀνελλήνιστα εἶνε τό τε «ὄφελον κατευθυνθείησαν αἱ ὁδοί μου» καὶ τὸ «ὡς ὄφελόν γε μηδὲ ἦν προεδρία» καὶ πάντα τἆλλα τὰ τούτοις ὅμοια.

Ἐν τῷ Ψευδοσοφιστῇ ἢ Σολοικιστῇ τοῦ Λουκιανοῦ 1 κεῖται «ἐγὼ μὲν λέγω καὶ σολοικίζω, σὺ δ' οὐχ ἕπῃ τοῦτο δρῶντι· ἐπεὶ ὄφελον καὶ νῦν ἀκολουθῆσαι δυνήσῃ». Εἶνε δ' ἐν τοῖς Σχολίοις σελ. 262 Ἰακ. τάδε γεγραμμένα «ὄφελον: Τὸ ὄφελον οὐδέποτε μέλλοντος συντάττεται ἀπαρεμφάτῳ ἢ ὑποτακτικῷ, ἀλλ' ἐνεστῶτος ὁριστικῷ ἢ ἀπαρεμφάτῳ ἢ εὐκτικῷ, ὡσαύτως καὶ παρῳχημένῳ. Ἔδει οὖν εἰπεῖν ὄφελον ἀκολουθεῖν δυνηθῆναι. Καὶ μάλιστα ὅτι καὶ τὸ νῦν πρόσκειται, ὃ οὐδέποτε οὐδὲ αὐτὸ μέλλοντι συντάττεται. Διττῶς οὖν ἐν τῷ ἑνὶ σεσολοίκισται· διὸ καὶ λέγει ὅτι τρὶς σεσολοίκισται».

Ἀναγκαῖον ἡμῖν φαίνεται νὰ παρατηρηθῇ ὅτι εἶνε τὸ ὤφελον ὑπὸ τοῦ Ὠριγένους ὑποτακτικῇ συντεταγμένον Τόμ. ΙΕ', σελ. 376 «ὄφελον κἀγὼ τοιοῦτος γένωμαι, ἵνα εἴπω ἀθεσίαν».

Ὁ Ἀσώπιος γράφει ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξι[ν] [σ]ελ. 335, § 22 (1841). «Τὸ δὲ ὤφελον εἶναι ἀόριστος δεύτερο[ς] τοῦ ῥήματος ὀφείλω· καὶ κατ' ἀρχὰς μέν, ὡς καὶ τὰ ἀνωτέρω πα[ρα]δείγματα δεικνύουσιν, ἐτίθετο ῥηματικῶς, τροπολογούμενον κατὰ τὰ [δια]φορα πρόσωπα, ἔπειτα δὲ παρὰ τοῖς ὕστερον ἔλαβε χρῆσιν

ἐπιῤῥηματικήν, ὡς ὤφελε μηδ' ἐγένοντο θοαὶ νῆες» (Καλλ. Ἐπιγρ. 16, κτλ.). Ὁ Σουΐδας, ἐξηγῶν τὸ ὤφελον λέγει αὔφελος (? ὄφελες) καὶ ὄφελον· εἴθε μακάρι εὐκτικῶς· τὸ δὲ μακάρι τῶν ἀπαιδεύτων εὐκτικὸν ἐπίῤῥημα, ἀντὶ τοῦ εἴθε καὶ αἴθε (Ἴδε καὶ Ἡσυχίου καὶ Φωτίου λεξικὸν ἐν λ.). Ἡ κοινὴ χρῆσις καθιέρωσε τὸ καταδικαζόμενον μακάρι, ὡς καὶ τὸν δατισμὸν χαίρομαι».

Μνημονεύομεν καὶ ἃ ἔγραψεν ὁ Κοραῆς ἐν Ἀτάκτ. Τόμ. Α', σελ. 270 «Μακάρη: Τὸ Μακάρη (γρ. Μακάρι) εἶν' ἀκόμη καὶ σήμερον συνηθέστατον ἐπίῤῥημα εὐκτικόν, ἀντὶ τοῦ, Εἴθε (plût à Dieu que) Ἐμβῆκεν εἰς τὴν γλῶσσαν πολὺ ἀρχήτερα τοῦ Πτωχοπροδρόμου, ἐπειδὴ τὸ ἐσημείωσε καὶ ὁ Σουΐδας, Λεξικογράφος τῆς δεκάτης ἑκατονταετηρίδος· «Ὄφελες καὶ ὄφελον, εἴθε, μακάρι, εὐκτικῶς. Τὸ δὲ Μακάρι, τῶν ἀπαιδεύτων, εὐκτικὸν ἐπίρρημα, ἀντὶ τοῦ Εἴθε καὶ Αἴθε κ.τ.λ.». Δὲν εἶνε τόσον ἀπαίδευτον, ὡς τὸ κρίνει ὁ Σουΐδας. Ἂν οἱ Παλαιοὶ μελέβαλαν τὸ ῥῆμα Ὄφελον εἰς ἐπίῤῥημα, διὰ τί δὲν συγχωρεῖται εἰς τοὺς μεταγενεστέρους νὰ ἐπιρρηματίσωσι τὸ Μακάριος ὄνομα; «Ὄφελόν τις μετὰ ταύτης κοιμηθῆναι (γρ. ἐκοιμήθη)! καὶ Μακάριος ὁ ἀνὴρ αὐτῆς!» (Ἐπικτ. Διατρ. σελ. 123). Ὁ Πτωχοπρόδρομος, λέγων, «Μακάρι νὰ ταῖς εὕρισκα» νοεῖ ὅτι Μακάριον, εὐτυχές, ἤθελ' εἶσθαι εἰς αὐτὸν νὰ εὕρῃ καὶ πάλιν τὰς παλαμίδας, Μακάριον ἤθελε κρίνειν ἑαυτόν, ἂν ἔτρωγε πάλιν παλαμίδας». Περὶ τοῦ τύπου μακάριν λέγει ὁ Κοραῆς ἐν Τόμ. Β', σελ. 232 «περὶ τοῦ Μακάριν συγκομμένου (κατὰ τὴν συνήθη συγκοπὴν τῶν εἰς ΙΟΝ) ἀπὸ τὸ Μακάριον». Πρβ. καὶ Φωτ. Λεξ. Τόμ. Β', σελ. 320 Ναβ. «Ὄφελον: εἴθε, μακάριον».

Ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι ποιούμενος λόγιος ἀνὴρ λόγον περὶ λέξεως ἐν τῇ χυδαίᾳ συνηθείᾳ φερομένης κάλλιστα δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ λέξις αὕτη εἶνε τῶν ἀπαιδεύτων ἢ τῶν ἀμαθῶν ἢ τῶν ἰδιωτῶν. Οὐδαμῶς δ' ἀρεσκόμεθα οὔτε τῷ ῥήματι ἐπιρρηματίσωσι οὔτε τῇ μετοχῇ συγκομμένου. Σφόδρα τὴν μετοχὴν ταύτην ἀποδοκιμάζομεν, ὡς θ' ἀποδοκιμάζομεν καὶ τὴν διακομμένος (αἱ σχέσεις εἶνε διακομμέναι) καὶ τὴν ἐκκομμένος (ὁ ἀριστερὸς τοῦ δεῖνος ὀφθαλμὸς εἶνε ἐκκομμένος) καὶ τὴν παρακομμένος (νόμισμα παρακομμένον) καὶ τὴν περικομμένος (ὁ λόγος ἐξεδόθη οὐχὶ πλήρης ἀλλὰ περικομμένος). Ἴδε καὶ Ἀθηνᾶν 1890, σελ. 125.

ΚΕΦ. ΝΒ'.

Περὶ τοῦ ἐπιρρήματος **εἶεν.**

Πολλάκις τὸ ἐπίρρημα εἶεν, ὃ ὁμοφωνεῖ τῷ τρίτῳ ἑνικῷ προσώπῳ τῆς εὐκτικῆς εἴην, φέρεται ἐν τῷ Ἀττικῷ λόγῳ τῷ τε ποιητικῷ καὶ τῷ πολιτικῷ.

Αἰσχύλ. Εὐμεν. 244 «εἶεν· τόδ' ἐστὶ τἀνδρὸς ἐκφανὲς τέκμαρ» καὶ Χοηφ. 657 καὶ 719 καὶ Προμηθ. 36.

Σοφοκλ. Φιλοκτ. 1308 «εἶεν· τὰ μὲν δὴ τόξ' ἔχεις» καὶ Αἴ.101 καὶ Οἰδ. Κ. 476 καὶ 1308 καὶ Ἠλ. 534 (Ἴδε Λοβέκκιον ἐν τῷ εἰς Αἴαντα Ὑπομνήματι σελ. 111 ἐκδ. β').

Εὐριπ. Ἑκ. 314 «εἶεν· τί δῆτ' ἐρεῖ τις, ἤν τις αὖ φανῇ στρατοῦ τ' ἄθροισις πολεμίων τ' ἀγωνία;» καὶ Ἴων. 274 καὶ 756 καὶ Μηδ. 386 καὶ Ὀρ. 774 καὶ Τρῳ. 944 καὶ 998 καὶ Φοιν. 1615 κτλ. (Ἴδε Ἐλμσλήιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Εὐριπίδου Ἡρακλειδῶν σελ. 97, 1828).

Ἀριστοφ. Νεφ. 1074 «εἶεν· πάρειμ' ἐντεῦθεν ἐς τὰς τῆς φύσεως ἀνάγκας» καὶ ἐν ἑτέροις τόποις (Ἴδε Βλαϋδέσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Νεφελῶν σελ. 494 καὶ ἐν τῇ τῶν Βατράχων σελ. 320).

Εὔπολ. Ἀποσπ. 351 Κοκκ. «εἶεν· τίς εἶπεν ἀμίδα, παῖ, πρῶτος μεταξὺ πίνων». Πρβ καὶ Πλάτ. Κωμ. Ἀποσπ. 174 καὶ Εὔβουλ. Ἀποσπ. 3 καὶ Νικόστρ. Ἀποσπ. 25 καὶ Ἡνίοχ. Ἀποσπ. 5,9 καὶ Ἐπίν. Ἀποσπ. 2,11.

Ἀντιφ. Τετραλ. Γ', β', 3 «εἶεν· ἐρεῖ δὲ ἀλλ' ὁ νόμος εἴργων μήτε δικαίως κτέ.».

Δημοσθ. σελ. 46,22 «εἶεν· τί πρὸς τούτοις ἔτι;» καὶ ἀλλαχοῦ (Ἴδε Ῥεδάντζιον ἐν Πίν. εἰς Δημοσθ. σελ. 63 Βλασσ.).

Ξενοφ. Κύρ. Παιδ. Γ', α', 13 «καὶ ὁ Κῦρος σιωπῆσαι κελεύσας εἶπεν· εἶεν, τὰ μὲν δὴ σὰ δίκαια ταῦτα, ὦ Ἀρμένιε» καὶ ἀλλαχοῦ.

Πλάτ. Ἀπολογ. σελ. 19, Α' «εἶεν· ἀπολογητέον δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι» καὶ Β' «εἶεν· τί δὴ λέγοντες διέβαλλον οἱ διαβάλλοντες;». Πρβ. καὶ Φαίδ. σελ. 117, Α', κτλ. Ἐν τῇ Πολιτείᾳ εἶνε δὲ τοῦ φιλοσόφου εἰρημένον σελ. 350, Ε' «ἐγὼ δέ σοι, ὥσπερ ταῖς

ἐπιῤῥηματικήν, ὡς ὤφελε μηδ' ἐγένοντο θοαὶ νῆες» (Καλλ. Ἐπιγρ. 16, κτλ.). Ὁ Σουΐδας, ἐξηγῶν τὸ ὤφελον λέγει αὄφελος (? ὄφελες) καὶ ὄφελον· εἴθε μακάρι εὐκτικῶς· τὸ δὲ μακάρι τῶν ἀπαιδεύτων εὐκτικὸν ἐπίῤῥημα, ἀντὶ τοῦ εἴθε καὶ αἴθε (Ἴδε καὶ Ἡσυχίου καὶ Φωτίου λεξικὸν ἐν λ.). Ἡ κοινὴ χρῆσις καθιέρωσε τὸ καταδικαζόμενον μακάρι, ὡς καὶ τὸν δατισμὸν χαίρομαι».

Μνημονεύομεν καὶ ἃ ἔγραψεν ὁ Κοραῆς ἐν Ἀτάκτ. Τόμ. Α', σελ. 270 «Μακάρη: Τὸ Μακάρη (γρ. Μακάρι) εἶν' ἀκόμη καὶ σήμερον συνηθέστατον ἐπίῤῥημα εὐκτικόν, ἀντὶ τοῦ, Εἴθε (plût à Dieu que) Ἐμβῆκεν εἰς τὴν γλῶσσαν πολὺ ἀρχήτερα τοῦ Πτωχοπροδρόμου, ἐπειδὴ τὸ ἐσημείωσε καὶ ὁ Σουΐδας, Λεξικογράφος τῆς δεκάτης ἑκατονταετηρίδος· «Ὄφελες καὶ ὄφελον, εἴθε, μακάρι, εὐκτικῶς. Τὸ δὲ Μακάρι, τῶν ἀπαιδεύτων, εὐκτικὸν ἐπίρρημα, ἀντὶ τοῦ Εἴθε καὶ Αἴθε κ.τ.λ.». Δὲν εἶνε τόσον ἀπαίδευτον, ὡς τὸ κρίνει ὁ Σουΐδας. Ἂν οἱ Παλαιοὶ μετέβαλαν τὸ ῥῆμα Ὄφελον εἰς ἐπίῤῥημα, διὰ τί δὲν συγχωρεῖται εἰς τοὺς μεταγενεστέρους νὰ ἐπιρρηματίσωσι τὸ Μακάριος ὄνομα; «Ὀφελόν τις μετὰ ταύτης κοιμηθῆναι (γρ. ἐκοιμήθη)! καὶ Μακάριος ὁ ἀνὴρ αὐτῆς!» (Ἐπικτ. Διατρ. σελ. 123). Ὁ Πτωχοπρόδρομος, λέγων, «Μακάρι νὰ ταῖς εὕρισκα» νοεῖ ὅτι Μακάριον, εὐτυχές, ἤθελ' εἶσθαι εἰς αὐτὸν νὰ εὕρῃ καὶ πάλιν τὰς παλαμίδας, Μακάριον ἤθελε κρίνειν ἑαυτόν, ἂν ἔτρωγε πάλιν παλαμίδας». Περὶ τοῦ τύπου μακάριν λέγει ὁ Κοραῆς ἐν Τόμ, Β', σελ. 232 «περὶ τοῦ Μακάριν συγκομμένου (κατὰ τὴν συνήθη συγκοπὴν τῶν εἰς ΙΟΝ) ἀπὸ τὸ Μακάριον». Πρβ. καὶ Φωτ. Λεξ. Τόμ. Β', σελ. 320 Ναβ. «Ὄφελον: εἴθε, μακάριον».

Ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι ποιούμενος λόγιος ἀνὴρ λόγον περὶ λέξεως ἐν τῇ χυδαίᾳ συνηθείᾳ φερομένης κάλλιστα δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ λέξις αὕτη εἶνε τῶν ἀπαιδεύτων ἢ τῶν ἀμαθῶν ἢ τῶν ἰδιωτῶν. Οὐδαμῶς δ' ἀρεσκόμεθα οὔτε τῷ ῥήματι ἐπιρρηματίσωσι οὔτε τῇ μετοχῇ συγκομμένου. Σφόδρα τὴν μετοχὴν ταύτην ἀποδοκιμάζομεν, ὡς θ' ἀποδοκιμάζομεν καὶ τὴν διακομμένος (αἱ σχέσεις εἶνε διακομμέναι) καὶ τὴν ἐκκομμένος (ὁ ἀριστερὸς τοῦ δεῖνος ὀφθαλμὸς εἶνε ἐκκομμένος) καὶ τὴν παρακομμένος (νόμισμα παρακομμένον) καὶ τὴν περικομμένος (ὁ λόγος ἐξεδόθη οὐχὶ πλήρης ἀλλὰ περικομμένος). Ἴδε καὶ Ἀθηνᾶν 1890, σελ. 125.

ΚΕΦ. ΝΒ'.

Περὶ τοῦ ἐπιρρήματος εἶεν.

Πολλάκις τὸ ἐπίρρημα εἶεν, ὅ ὁμοφωνεῖ τῷ τρίτῳ ἑνικῷ προσώπῳ τῆς εὐκτικῆς εἴην, φέρεται ἐν τῷ Ἀττικῷ λόγῳ τῷ τε ποιητικῷ καὶ τῷ πολιτικῷ.

Αἰσχύλ. Εὐμεν. 244 «εἶεν· τόδ' ἐστὶ τἀνδρὸς ἐκφανὲς τέκμαρ» καὶ Χοηφ. 657 καὶ 719 καὶ Προμηθ. 36.

Σοφοκλ. Φιλοκτ. 1308 «εἶεν· τὰ μὲν δὴ τόξ' ἔχεις» καὶ Αἴ. 101 καὶ Οἰδ. Κ. 476 καὶ 1308 καὶ Ἠλ. 534 (Ἴδε Λοβέκκιον ἐν τῷ εἰς Αἴαντα Ὑπομνήματι σελ. 111 ἐκδ. β').

Εὐριπ. Ἑκ. 314 «εἶεν· τί δῆτ' ἐρεῖ τις, ἥν τις αὖ φανῇ στρατοῦ τ' ἄθροισις πολεμίων τ' ἀγωνία;» καὶ Ἴων. 274 καὶ 756 καὶ Μηδ. 386 καὶ Ὀρ. 774 καὶ Τρῳ. 944 καὶ 998 καὶ Φοιν. 1615 κτλ. (Ἴδε Ἐλμσλήιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Εὐριπίδου Ἡρακλειδῶν σελ. 97, 1828).

Ἀριστοφ. Νεφ. 1074 «εἶεν· πάρειμ' ἐντεῦθεν ἐς τὰς τῆς φύσεως ἀνάγκας» καὶ ἐν ἑτέροις τόποις (Ἴδε Βλαϋδέσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Νεφελῶν σελ. 494 καὶ ἐν τῇ τῶν Βατράχων σελ. 320).

Εὔπολ. Ἀποσπ. 351 Κοκκ. «εἶεν· τίς εἶπεν ἀμίδα, παῖ, πρῶτος μεταξὺ πίνων». Πρβ. καὶ Πλάτ. Κωμ. Ἀποσπ. 174 καὶ Εὔβουλ. Ἀποσπ. 3 καὶ Νικόστρ. Ἀποσπ. 25 καὶ Ἡνίοχ. Ἀποσπ. 5,9 καὶ Ἐπίν. Ἀποσπ. 2,11.

Ἀντιφ. Τετραλ. Γ', β', 3 «εἶεν· ἐρεῖ δὲ ἀλλ' ὁ νόμος εἴργων μήτε δικαίως κτέ.».

Δημοσθ. σελ. 46,22 «εἶεν· τί πρὸς τούτοις ἔτι;» καὶ ἀλλαχοῦ (Ἴδε Ῥεδάντζιον ἐν Πίν. εἰς Δημοσθ. σελ. 63 Βλασσ.).

Ξενοφ. Κύρ. Παιδ. Γ', α', 13 «καὶ ὁ Κῦρος σιωπῆσαι κελεύσας εἶπεν· εἶεν, τὰ μὲν δὴ σὰ δίκαια ταῦτα, ὦ Ἀρμένιε» καὶ ἀλλαχοῦ.

Πλάτ. Ἀπολογ. σελ. 19, Α' «εἶεν· ἀπολογητέον δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι» καὶ Β' «εἶεν· τί δὴ λέγοντες διέβαλλον οἱ διαβάλλοντες;». Πρβ. καὶ Φαιδ. σελ. 117, Α', κτλ. Ἐν τῇ Πολιτείᾳ εἶνε τὸ τοῦ φιλοσόφου εἰρημένον σελ. 350, Ε' «ἐγὼ δέ σοι, ὥσπερ ταῖς

γραυσὶ ταῖς τοὺς μύθους λεγούσαις, εἶεν ἐρῶ καὶ κατανεύσομαι καὶ ἀνανεύσομαι» (Ἴδε Ῥουγκένιον εἰς Τίμ. Πλάτ. Λεξ. σελ. 94 καὶ Ζεύνιον εἰς Βιγῆρ. περὶ Ἰδιωτ. σελ. 238 ἐκδ. δ'. Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ σελ. 311, Ε' κεῖται «Σοφιστὴν δή τοι ὀνομάζουσί γε, ὦ Σώκρατες, τὸν ἄνδρα εἶναι, ἔφη· ὡς σοφιστῇ ἄρα ἐρχόμεθα τελοῦντες τὰ χρήματα». Γράφει δ' ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1880, σελ. 331 «Verba ὀνομάζουσι τὸν ἄνδρα non ferunt additum εἶναι. Itaque suspicor Platonem scripsisse:—τὸν ἄνδρα. ΕΙΕΝ, ἔφην, ὡς σοφιστῇ ἄρα κτέ.». Περὶ τῆς τοῦ ῥήματος ὀνομάζω μετὰ τοῦ εἶναι συντάξεως θὰ εἴπωμεν τὰ δέοντα ἐν ἑτέρῳ τόπῳ.

Ἄξια ἀναγνώσεως εἶνε τὰ ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου γεγραμμένα Τόμ. Γ', σελ. 264-5.

Τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐπιρρήματι ἀσμενίζουσιν οἱ μεταγενέστεροι συγγραφεῖς Δίων ὁ Χρυσόστομος καὶ ὁ Λουκιανὸς καὶ ὁ Ἀριστείδης (Ἴδε Σμιδίτιον ἐν Ἀττικισμ. Τόμ. Α', σελ. 117 καὶ σελ. 261 καὶ Τόμ. Β, σελ. 98). Ἐλέχθη δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Ψευδοκέβητος Πίν. ΙΖ' «εἶεν, ἔφην ἐγώ, ὡς καλὸν λέγεις τὸν τόπον εἶναι» καὶ ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου Ἠθικ. σελ. 965, Ε' «εἶεν, ὦ ἄνδρες νέοι, γέγονέ τις ὑμῖν ὁμολογία περὶ τάξεως;» καὶ ὑπὸ Διονυσίου τοῦ Ἁλικαρνασσέως Ῥωμ. Ἀρχαιολ. σελ. 1683 «Εἶεν δή· σὺ μέν, εἶπεν, ὦ Κάσσιε, ἀμφότερα ταῦτα ἐπιψηφίζειν ἀξιοῖς τὸν δῆμον» καὶ ὑπὸ Μαξίμου τοῦ Τυρίου Λόγ. ΙΒ', 3 (σελ. 44,37 Διδ.) «Εἶεν· τοῦτο ἐπιστήμην φῶμεν, ἐθισμὸν ψυχῆς πρὸς ὁτιοῦν τῶν ἀνθρωπίνων ἔργων καὶ ἐπιτηδευμάτων» καὶ ΚΖ', 4 (σελ. 108,46) «Εἶεν· ὁ ἔρως ἡμῖν κάλλους ἦν ἔρως» καὶ ὑπὸ τοῦ Ἰουλιανοῦ σελ. 162,9 Ἑρτλ. «εἶεν· ἀλλὰ τοῦτο μὲν χαρίεν καὶ σεμνὸν τὸ δῶρον» καὶ σελ. 445,13 «εἶεν· ἀλλ' ἐκεῖνο τίς ἀνέξεταί σου;» καὶ σελ. 455,19 «εἶεν· ἀλλὰ τί παθὼν αὐτὸς ἐπιχειρεῖς ἀκροᾶσθαι περὶ τῶν συμβολαίων καὶ δικάζειν;» καὶ σελ. 463,5 «εἶεν· ὁ δὲ δὴ Κάτων ὅπως ἀπήντησε τῷ γυμνασιάρχῳ βούλεσθε φράσω;» καὶ σελ. 473,5 «εἶεν· ἀλλὰ τῆς ἀχαριστίας πρὸς θεῶν καὶ Διὸς ἀγοραίου καὶ πολιούχου ὑπόσχετε λόγον». Ἐποιήσατο δὲ χρῆσιν τοῦ ἐπιρρήματος τούτου καὶ ὁ Θεμίστιος Λόγ. σ. 64,27 Δινδ. «εἶεν· εἰ δὲ ἐγὼ ταῦτα μὲν ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν προυτεινάμην κτέ.» καὶ σελ. 100,4 «καὶ εἶεν· αὐτὴ δὲ δὴ καθ' ἑαυτὴν ἄνευ

τῆς τοιαύτης ἐπικουρίας ἄρ' ἄτιμος κτἑ.» καὶ σελ. 114,22 «εἶεν· ἀλλ' οἱ μὲν παρὰ τοῖς Ἕλλησιν εὐδόκιμοι τοῦτον τὸν τρόπον, κτἑ.» καὶ ἐν ἑτέροις οὐκ ὀλίγοις τόποις καὶ Νικηφόρος ὁ Γρηγορᾶς Τόμ. Α', σελ. 341,5 «εἶεν· τό γε μὴν πρὸς ἐμὲ εὐμενὲς καὶ κηδόμενον τοῦ σοῦ κράτους κτἑ.» καὶ ἀλλαχοῦ πολλαχοῦ (Ἴδε καὶ Σχαιφῆρον εἰς Διον. Ἁλικαρν. περὶ Συνθ. Ὀνομ. σελ. 151).

Ὁ σοφιστὴς Τίμαιος γράφει ἐν τῷ Πλατωνικῷ Λεξικῷ σελ. 94 «Εἶεν: συγκατάθεσις μὲν τῶν εἰρημένων, συναφὴ δὲ πρὸς τὰ μέλλοντα». Λέγει δὲ καὶ ὁ Μοσχόπουλος «Εἶεν: ἀποθετικὸν καὶ προκαταστατικὸν τῶν τε εἰρημένων καὶ ῥηθησομένων» «καὶ ὁ Φώτιος Ἀμφιλοχ. σελ. 35 Οἰκονομ. «Οἶδε δὲ καὶ τὸ εἶεν διάφορα σημαίνειν· καὶ γὰρ παραλαμβάνεται μὲν ὡς ἀρχὴ λόγου, παραλαμβάνεται δὲ καὶ ἐπὶ κατανεύσεώς τε καὶ συγκαταθέσεως, οἱ δὲ συλλαμβάνοντες ἄμφω τὰ εἰρημένα, συγκατάθεσίν τε δηλοῦν αὐτὸ βούλονται τῶν ἐν τῷ λόγῳ προειρημένων καὶ ἀρχὴν τῶν μελλόντων εἰρῆσθαι· ἀλλὰ καὶ ἀντὶ τοῦ ἄγε δὴ τῇ φωνῇ χρῶνται· τοῖς δὲ παραλαμβάνεται καὶ κατὰ τὸ ἐπαΐω καὶ συνίημι». Φέρεται δὲ καὶ ἐν τοῖς εἰς Αἰσχύλον Σχολίοις σελ. 174,2 Δινδ. «Τὸ εἶεν Ἀττικόν ἐστιν ὁμοῦ καὶ ῥητορικόν· χρῶνται γὰρ τούτῳ οἱ ῥήτορες ἐν σχήματι ὑπογραφῆς ὁμοῦ καὶ ἐπιγραφῆς· ὅταν γὰρ μέλλωσι δύο τινὰς ὑποθέσεις εἰπεῖν ἀλληλενδέτους καὶ συνεχεῖς, πληρώσωσι δὲ τὴν μίαν ὑπόθεσιν καὶ τῆς ἑτέρας κατάρξασθαι μέλλωσι, τιθέασι τὸ εἶεν, ὡς ἐν σχήματι ὑπογραφῆς ὁμοῦ καὶ ἐπιγραφῆς τῆς πρώτης καὶ δευτέρας συνεχοῦς ὑποθέσεως. Κεῖται δὲ τὸ εἶεν ἀντὶ καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἐχέτωσαν καὶ ἐν τοῖς εἰς Εὐριπίδην Τόμ. Γ', σελ. 237,7 Δινδ. «Εἶεν: ἔστω ταῦτα· διὰ τί με, ὦ Κρέον, μετεκαλέσω ἐν σπουδῇ; Διῃρημένως ἀναγνωστέον. Ἔστι δὲ ἐπίρρημα τοῦ μὲν προτέρου λόγου ληκτικόν, ἑτέρου δὲ ἀρκτικόν — ἔστω ταῦτα — ταῦτα μὲν οὕτως ὑπάρχουσιν» (Πρβ. καὶ Τόμ. Α'. σελ. 296,14) καὶ ἐν τοῖς εἰς Πλάτωνα σελ. 251 Τευβν. «Εἶεν: ἄγε δή. Ἡ συγκατάθεσις μὲν τῶν εἰρημένων, συναφὴ δὲ πρὸς τὰ μέλλοντα, ἢ ἀναφώνημα ὅμοιον τοῦ ἀλλά» καὶ ἐν τοῖς εἰς Δημοσθένη σελ. 154,10 Δινδ. «Εἶεν: ἀνάπαυσις τῶν λεχθέντων· ὅτε γὰρ βουλόμεθα παύσασθαι τῶν λεγομένων καὶ ἐφ' ἕτερα μετελθεῖν, τῷ εἶεν χρώμεθα· λῆξις γὰρ τῶν πρώτων, ἀρχὴ δὲ τῶν μελλόντων» (Πρβ. καὶ σελ. 676,21) καὶ ἐν τοῖς εἰς Λουκιανὸν σελ.

100 Ἰακ. «Εἶεν: Ἀντὶ τοῦ ταῦτα μὲν δὴ οὕτως. Ἐπίρρημα ἀφοριστικόν· ἐπὶ γὰρ τοῖς ἤδη εἰρημένοις ἐπιλεγόμενον περιορίζει αὐτά· ἔστι δὲ καὶ παρακελεύσεως ἀντὶ τοῦ ἄγε δή, ὡς ἐνταῦθα» (Πρβ. καὶ Σουίδ. σελ. 330 Βεκκ. καὶ Βεκκ. Ἑλλ. Ἀνέκδ. σελ. 243,24 καὶ Βαχμ. Ἀν. Τόμ. Β', σελ. 363,1 καὶ Λεξ. Οὐϊνδοβον. σελ. 55,8 Ναυκ. καὶ Ἡσυχ. λ. εἶεν). Ἐν τοῖς εἰς Σοφοκλέα Σχολίοις Τόμ. Β', σελ. 247,9 Δινδ. λέγεται «Εἴρηκα μέν: κατὰ τὸ παρὸν ταῦτα ἱκανὰ δηλονότι. Κατὰ ἀπόθεσιν λέγεται, ὡς τὸ εἶεν, καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταῦτα, καὶ ταῦτα μὲν οὕτως, καὶ εἴρηται λόγος, καὶ τὰ τοιαῦτα».

Ὁ Μοῖρις ἀποφαίνεται σελ. 137 «Εἶεν Ἀττικῶς, ἄγε δὴ Ἑλληνικῶς».

Ὁ Κοραῆς ὑπολαμβάνει ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Παραλλήλων Βίων τοῦ Πλουτάρχου ἰσοδύναμον τὸ ἐπίρρημα εἶεν τῷ ἐν τῇ κοινῇ ἡμῶν συνηθείᾳ κυκλουμένῳ καλά Μέρ. Δ', σελ. 386 «Σημαίνει πρὸς τούτοις τὸ ἡμέτερον Καλά, τὸ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Εἶεν (Γαλ. soit). Ἡ δὲ χρῆσις αὐτοῦ παρ' ἡμῖν, ὥσπερ καὶ παρ' ἐκείνοις ἡ τοῦ Εἶεν, ἐν τοῖς διαλογικοῖς μάλιστα, οἷον πρὸς τὸν λέγοντά τι, συναινοῦντες μὲν τῷ λελεγμένῳ, ἕτερον δέ τι παρ' ἐκεῖνο μαθεῖν προθυμούμενοι, φαμέν, Καλά! ἀλλὰ διὰ τί δὲν ἔκαμες καθὼς σὲ εἶπα;».

Ἄξια παραθέσεως νομίζομεν τὰ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Μαυροφρύδου γεγραμμένα ἐν Δοκιμ. Ἱστορ. τῆς Ἑλλην. γλώσσης σελ. 349 «Ἔνδοσις καὶ συγκατάθεσις μέχρις ἀδιαφορίας πρὸς τὰ λεγόμενα ἢ γιγνόμενα πολλάκις καταντῶσα, ἐκφέρεται καὶ διὰ τοῦ εἶεν (πιθαν. εὐκτ. γ'. ἑνικ. πρόσ. τοῦ εἶναι). Αἰσχ. Προμηθ. 36. Πλάτ. Εὐθύφρ. 13 d. καὶ ὀρθῶς γε, ὦ Σώκρατες· οὐ γὰρ τοιαύτην λέγω.—εἶεν· ἀλλὰ τίς δὴ θεῶν θεραπεία ἂν εἴη ἡ ὁσιότης; Ἀπολογ. 19.b. 34.b. 36. b. Φαίδ. 95.a. 117.a. Κρίτ. 47.c. 50.e. Συμποσ. 204.c. 208. b. Πολιτ. 341.a. 424 e κ. ἀλλ. Ξενοφ. Κ. Π. Γ', 1,13. 35. Δ', 3,9. Δημοσθ. Φιλίππ. Α', 22 κτλ. Καὶ διὰ τοῦ εἴη, ὡς ἐν Ἰλ. Ω, 139 τῇ δ' εἴη κτλ., ὅπερ ὁ παραφραστὴς διὰ προστακτικῆς παραφράζει. Ἀλλ' ἡ αὐτὴ ἔννοια ἐκφράζεται καὶ διὰ τοῦ ἔστω, ὡς ἐν Ἰλ. Η, 34 ὧδ' ἔστω. Πλάτ. Νόμ. Ζ'. 816,6 ἔστω δὴ ταύτῃ. Πολιτ. 1, 597.6 κ. ἀλλ.».

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος εἶεν νομίζεται ῥῆμα δίκην ἐπιρρήματος κείμενον καὶ ὑπὸ τοῦ Γ. Δινδορφίου ἔν τε τῷ Σοφοκλείῳ Λεξικῷ σελ.

140 καὶ ἐν τῷ Αἰσχυλείῳ σελ. 102 «Εἶεν: tertia optativi εἴην persona pluralis, quae in adverbium transiit, quod Latine reddi potest *esto*, *age*». Πρβ. καὶ Βοσίου Ἐλλείψεις σελ. 799 Σχαιφ. καὶ Βιγήρου περὶ Ἰδιωτ. σελ. 238 ἐκδ. δ'.

Παράδοξον δύναται νὰ φανῇ ὅτι λέγεται καθ' ἑνικὸν μὲν ἀριθμὸν ἔστω, κατὰ πληθυντικὸν δὲ εἶεν. Ὁ μακαρίτης Βασιάδης σημειοῦται ἐν τῇ ἐκδόσει Λόγων τοῦ Δημοσθένους σελ. 161 «Εἶεν: αὕτη ἡ λέξις εἰς ἐπιῤῥηματικὴν μεταπεσοῦσα σημασίαν ἐν παντὶ λόγῳ. ἐστὶν ἐν χρήσει, ὅταν εἰς ἄλλα μετάβασις γίγνηται καὶ συγκατάθεσις μὲν ᾖ τῶν εἰρημένων, συναφὴ δὲ πρὸς τὰ μέλλοντα. Τίμ. Πλάτ. Λεξικ. σελ. 94. Ἰδ. Σταλβ. ἐν τῇ Πλάτ. Ἀπολογ. σελ. 19. Φαίδ. σελ. 95. Ἔστι δὲ μᾶλλον ἑνικὸς ἀριθμός, ὃν καὶ ὁ νοῦς ἀπαιτεῖ, ἐκ τῆς ἀρχαίας προελθὼν γραφῆς, εἶε ἀντὶ τοῦ, εἴη, καὶ μετὰ τοῦ ἐφελκυστικοῦ ν, εἶεν· Ἰδ. Ματθ. Γρ. § 216,3. Ἡ δὲ παρ' ἡμῖν συνήθεια χρῆται τῷ ἔστω, ἄς εἶναι». Ἀδυνατοῦμεν νὰ νοήσωμεν πῶς ἐπείσθη ὁ Βασιάδης ὅτι τὸ εἶεν εἶνε τρίτον ἑνικὸν πρόσωπον γενόμενον ἐκ τοῦ εἶε (=εἴη).

Δύο λέξεις φέρονται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ὅμοιαι τὸν τύπον οὖσαι, τὸ ῥῆμα εἶεν, τρίτον πληθυντικὸν πρόσωπον τῆς εὐκτικῆς εἴην, καὶ τὸ ἐπίρρημα εἶεν, φύσει ἐπίρρημα ὂν καὶ οὐχὶ ῥηματικὸς τύπος ἀντ' ἐπιρρήματος κείμενος ἢ ἐπιρρήματος δύναμιν περιβεβλημένος. Ἔχει δὲ τὸ εἶεν πρὸς τὸ εἶα ὡς τὸ ἕνεκεν πρὸς τὸ ἕνεκα. Εἰς Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνὸν φέρεται σχόλιον ἔχον ὧδε «Εἶεν: Ταῦτα μὲν οὕτως. Ἡ ἐκ τῆς προσῳδίας καὶ τοῦ πνεύματος καὶ τὰ τῆς σημασίας ἐστὶ φανερά, τοῦ πρώτου ΕΙ ψιλουμένου καὶ περισπωμένου, τοῦ δὲ δευτέρου δασυνομένου· οὕτως γὰρ οἱ τεχνικοὶ προάγουσι καὶ τὰ ἀκριβῆ δείκνυσι τῶν ἀντιγράφων. Παρατηρητέον δὲ ὡς ἐπίρρημα ὂν συντακτικὸν καὶ περιοριστικὸν οὐκ ἐπὶ ἀναπαύσει τελείου λόγου, ἀλλ' ὅταν ὁ δέ σύνδεσμος καὶ ἕτερόν τι ἐπιφέρων ἐπιλέγηται. Ἐν ἀρχῇ δὲ λόγου εὑρισκόμενον ἀντὶ παρακελεύσεως εἴληπται ὁμοίως τῷ ἄγε. Ἴσως ἀπὸ τοῦ εἶα κατὰ τροπὴν τοῦ Α εἰς Ε ὡς ἕνεκα ἕνεκεν» (Ἴδε Περιοδ Σύγγρ. Ἑρμῆν 1892, σελ. 621). Λέγεται δὲ καὶ ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ σελ. 296,47 «Εἶεν: ἄγε δή. Συγκατάθεσις μὲν τῶν εἰρημένων, συναφὴ δὲ πρὸς τὰ μέλλοντα. Γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ εἶα τοῦ παρακελευσματικοῦ ἐπίρρημα

εἶεν ἀντὶ τοῦ ταῦτα μὲν δὴ οὕτως· ἔστι δὲ ἐπίρρημα ἀφοριστικόν· ἐπὶ γὰρ τοῖς ἤδη εἰρημένοις ἐπιλεγόμενον ἀφορίζει αὐτά». Ἡ μετὰ δασέος πνεύματος ἐκφορὰ τῆς δευτέρας συλλαβῆς τοῦ ἐπιρρήματος εἶεν μνημονεύεται καὶ ἐν τοῖς Ἑλλ. Ἀνεκδότοις τοῦ Βαχμαννοῦ Τόμ. Α', σελ. 208, 10 (Ἴδε Νορδῆνα ἐν τῷ Περιοδικῷ Συγγράμματι Ἑρμῇ 1892, σελ. 622).

Μνημονεύομεν τὰ ὑπὸ τοῦ Σχοιμαννοῦ διειλημμένα ἐν *Opusc.* Τόμ. Δ', σελ. 108 «Περιγραφικὸν dicit schol. Dionys. Thr. p. 919,3, sensu non diverso.—Ceterum dixit nuper de hac vocula G. Uhligius in N. Mus. rhen. XIX p. 34, monuitque veteribus grammaticis eam cum interaspiratione pronuntiandam, neque a verbo substantivo, quemadmodum recentiores plerique statuunt, derivatam sed ex duabus vocibus conflatam visam esse. Hoc excutere longum est: equidem semper εἶεν cum εἶα interiectione cognatum iudicavi, quae etiam εἷα pronuntiabatur, ut a Latinis non solum *eia* sed etiam *heia* dicitur. Certe ab εἶα non longius εἶεν quam ἕνεκεν ab ἕνεκα distat. De εἷα (sic) cf. Etym. M. p. 294,45. Schol. Ven. Il. I, 262. Lehrs. Arist. p. 340».

Γράφει δὲ καὶ ὁ Ἑρουερδὴν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Εὐριπίδου Ἴωνος σελ. 110 «εἶεν, *age vero*, est interiectio (extra metrum cf. ad 240) cognata cum εἶα (cf. ἕνεκα - ἕνεκεν), quae nihil habet commune cum Optativo verbi εἶναι, cum quo confundi solet a plerisque. Memorabile est in formula εἶεν ἀκούω (Aesch. Choeph. 646, Arist. fr. 664), ultimam syllabam produci» (Ἴδε καὶ Γ. Κούρτιον ἐν τῷ *Das Verbum* Τόμ. Β', σελ. 85 (1876).

Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐξεφέρετο τὸ ἐπίρρημα εἶεν καὶ ὀξυτόνως ὑπό τινων, ὡς διδάσκει ὁ Θεόγνωστος Καν. σελ. 161,28 (Ἡρῳ. διαν. Λεντζ. Τόμ. Α', σελ. 508,8) «Σπάνια τὰ εἰς ΕΝ λήγοντα ἐπιρρήματα τὰ μὴ ἔχοντα πρὸ τοῦ Ε τὸ Θ καὶ εὐαρίθμητα· ἔστι γὰρ τὸ ἔπειτεν ἀπὸ τοῦ ἔπειτα γεγονὸς καὶ εἶέν, ὅ τινες ὀξύνουσιν· καὶ τὸ αἰέν ὁμότονον καὶ ὁμόσημον τῷ ἀεί.»

ΚΕΦ. ΝΓ'

Ὡς μὴ ὤφελον, ὡς μὴ ὤφελες, ὡς μὴ ὤφελε(ν).

Ἐν τοῖς εἰς Σοφοκλέα Σχολίοις Τόμ. Β', σελ. 232, 22 Διν δ. φέρεται «Ὤφελε: ἀπὸ τοῦ ὀφείλω ὤφειλον καὶ ἐκβολῇ τοῦ Ι ὤφελον, ὅ ἐξ ἀνάγκης γράφεται διὰ τοῦ Ω. Τάσσεται δὲ ἀεὶ μετὰ ἀπαρεμφάτου. Λέγεται καὶ μετὰ τοῦ οὐκ, οἷον οὐκ ὤφελον, καὶ μετὰ τοῦ ὡς καὶ τοῦ μή ἢ τοῦ οὐκ, προτασσομένου τοῦ ὡς· οἷον ὡς μὴ ὤφελον ἢ οὐκ ὤφελον. Οἷον, ἐπεὶ ἐγένετο τόδε, ὡς οὐκ ὤφελεν, γενέσθαι δηλονότι· συνυπακούεται γὰρ ἐξ ἀνάγκης τὸ ἀπαρέμφατον· καί, ἐπεὶ παρεγενόμην, ὡς μὴ ὤφελον, παραγενέσθαι δηλονότι. Ἀφ' οὗ ὤφελες ἐπὶ δευτέρου καὶ ὤφελεν ἐπὶ τρίτου — Ὄφελον δὲ ἐπίρρημα ἀντὶ τοῦ εἴθε διὰ τοῦ Ο καὶ τάσσεται ἀεὶ μετὰ εὐκτικοῦ ἢ μετὰ παρεληλυθότος χρόνου».

Ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους εἶνε εἰρημένον σελ. 539, 78 «μειρακύλλιον ὢν κομιδῇ καὶ τοῦτον οὐδ' εἰ γέγονεν εἰδὼς οὐδὲ γιγνώσκων, ὡς μηδὲ νῦν ὤφελον» καὶ ὑπὸ τοῦ Ψευδοδημοσθένους σελ. 1039,3 «μετέσχον γάρ, ὡς μή ποτ' ὤφελον» καὶ σελ. 1473, 25 «ἐμοὶ δὲ καὶ ταῦτα νῦν πάρεστιν, ὡς μήποτ' ὤφελε». Πρβ. καὶ σελ. 322, 288 «οὗτος καὶ παθόντων ἃ μήποτ' ὤφελον τῆς ὑπὲρ ἁπάντων λύπης πλεῖστον μετεῖχεν» καὶ σελ. 331,320 «ἐπειδὴ δὲ ἃ μήποτ' ὤφελε συνέβη».

Κεῖται δὲ καὶ παρὰ Διονυσίῳ τῷ Ἁλικαρνασσεῖ Ῥωμ. Ἀρχαιολ. σελ. 1420 «ἔγνωσαν οἱ πλείους ὑμῶν, οὐ γὰρ δὴ πάντες γε, παρακρουσθέντες ὑπὸ τῶν συμβούλων, ὡς μήποτε ὤφελον, ἀκυρῶσαι τοὺς ἐπὶ τῇ πίστει τεθέντας νόμους» καὶ σελ. 1628 «καὶ ἦν ἄρα μάντις ἀληθής, ὡς μήποτε ὤφελον, τῶν ἐκβησομένων» καὶ παρὰ τῷ Ἰουλιανῷ σελ. 469,9 Ἑρτλ. «καὶ ὁ μὲν θεὸς ἐμαρτύρησέ μου τοῖς λόγοις, ὡς μήποτε ὤφελεν, ἐκλιπὼν τὸ προάστΕΙον» καὶ παρὰ τῷ Νικηφόρῳ Προγυμν. (Ῥητ. Ἑλλ. Οὐαλζ. Τόμ. Α', σελ. 496,3) «ἧκεν εἰς Ἄργος, ὡς μὴ ὤφελεν, ὁ σὸς Πολυνείκης».

Ἐρρήθη δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου Μικρ. Συγγρ. σελ. 272,18 «καὶ προκάθηται μὲν ἡ ἐπίτροπος μήτηρ κυρία πάντων ἤδη προβεβλημένη ψήφῳ κοινῇ, ὡς μὴ ὤφελεν». Πρβ. καὶ σελ. 273,33 «καὶ

καθάπαξ ὑπαγορεύσαντες ἐκείνῳ καί, ὡς οὐκ ὤφελον, διδάξαντες τὴν τοῦ ἀρχιερέως ἀτιμίαν».

Εὑρίσκεται δ' ἐνίοτε καὶ τὸ εὐκτικὸν εἴθε προτεταγμένον τοῦ ἀποφατικοῦ μορίου μή, ὡς παρὰ τῷ Φωτίῳ Βιβλιοθ. σελ. 468,18 «Θεόδωρός τις, ὡς εἴθε μὴ ὤφελε, τῆς Αἰγέων πόλεως ἐπεσκόπει» καὶ σελ. 484,20 «καὶ λαμβάνει κοινωνόν, ὡς εἴθε μὴ ὤφελε, τῶν Ῥωμαϊκῶν σκήπτρων Οὐάλεντα τὸν ἀδελφὸν» καὶ Λόγ. καὶ Ὁμιλ. Τόμ. Α', σελ. 280 Ἀρ. «καὶ δὴ καὶ Κωνσταντίῳ περιεῖναι βούλεσθαι τὴν τῆς ἑῴας, ὡς εἴθε μὴ ὤφελεν, ἣν αὐτὸς ἐκεῖνος περιεῖπε βασιλείαν» καὶ Τόμ. Β', σελ. 15 «τοῦτο γάρ μοι τὸ νῦν εἶναι, ὡς εἴθε μὴ ὤφελον, παροιμιάσασθαι καίριον». Πρβ. καὶ σελ. 81 «εἴθε δὲ μὴ ὤφελε».

Τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος φράσεως ἐποιήσαντο χρῆσιν καὶ νέοι Ἕλληνες, ὁ Ἀσώπιος ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῶν Ἑλλήνων Ποιητῶν καὶ Συγγραφέων σελ. ροζ' «ἀλλὰ τυπωθείσῃ κακῶς καὶ δυσαναγνώστως, ὡς μὴ ὤφελεν» καὶ σελ. 596 «ἀπίστευτα σχεδὸν ἀλλ' ἀληθέστατα παραδείγματα λύουσι τὸ ζήτημα ὡς μὴ ὤφελεν» καὶ Συντακτ. Περιόδ. Β', σελ. 64,2 ἐκδ. β' «ἀποτεινομένη, ὡς μὴ ὤφελε, κατὰ τοῦ σοφοῦ καὶ ἐναρέτου ἀνδρὸς» καὶ Λόγ. περὶ Μεγ. Ἀλεξ. σελ. 30 «ἀλλὰ τοιαύτης πομπῆς ἔμελλεν, ὡς μὴ ὤφελε, νὰ προηγηθῇ θυσία πολυσφαγὴς καὶ αἱματηρά» καὶ σελ. 37 «ἡ Ὀλυμπιάς, ἡ ἠπειρῶτις, ἡ ἐμὴ συμπατριῶτις, ὡς μὴ ὤφελεν, ἦτοΝ γυνὴ δύστροπος, ἐριΝΝύς» (Πρβ. καὶ σελ. 96) καὶ ὁ Κουμανούδης Στρατ. Καλοπ. σελ. 133 (1901) «τοιούτου σὺ ἀνθρώπου, (ὡς μὴ ὤφελες!) ὠρέχθης κακορέκτως τὴν σαλότητα» καὶ σελ. 161 «εἶχε δ', ὡς μὴ ὤφελε, παραίνεσίν τιν' αὕτη Ἰησουϊτικὴν κατὰ ἐλευθερίας» καὶ σελ. 243 «κοινῷ δέ, ὡς μὴ ὤφελε, καὶ τοὺς σοφοὺς κ' ἐκλεκτοτάτους συμπεριλαμβάνοντι» καὶ ἄλλοι. Ἐν βιβλιδίῳ Σκαρλάτου τοῦ Βυζαντίου ἐπιγραφομένῳ ὁ Σκαρλάτος εἰ κατὰ Χρυσοβέργην σελ. 9 φέρεται «οὔτε 'τὸν ἐγνώριζα πρὶν τῶν 1833, ὡς μηδὲ νῦν Ὄφελον».

Ὁ Δημ. Βερναρδάκης ἀντὶ τοῦ ὡς μὴ ὤφΕλε ἔγραψεν ὡς μὴ ὤφΕΙλε· ἐλεγχθεὶς δ' ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τοῦ Θεαγ. Λιβαδᾶ ὑπερεμάχησεν ἐν Ὀλίγ. Λέξ. κἑ. σελ. 130 τοῦ ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένου διὰ λόγου σφοδροῦ καὶ δριμέος, ὃν Βερναρδακικώτατον ὄντα μνημονεύομεν ὅλον κατὰ λέξιν «Γράφω, λέγει, κάπου *ὡς μὴ ὤφειλεν* ἀντὶ

τοῦ *ὡς μὴ ὤφελε*, γράφω δηλ. παρατατικὸν ἀντὶ ἀορίστου δευτέρου. Τοῦτο τὸ νομίζει ἁμάρτημα ὁ σοφὸς Κλειογράφος, διὰ τὸν ἁπλοῦν καὶ φυσικώτατον λόγον, ὅτι ὅσα Κινεζικὰ γνωρίζω ἐγώ, τόσην σύνταξιν γνωρίζει αὐτός. Ὁ εἰδήμων τῆς Ἑλληνικῆς συντάξεως γνωρίζει ὅτι ἐπὶ τῶν τοιούτων εὐχῶν εἶνε ἐν χρήσει κανονικῇ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι ὅ τε παρατατικὸς καὶ ὁ ἀόριστος, ἀπαραλλάκτως ὅπως καὶ ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων ὑποθέσεων. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐννοῇ τις τὴν ἑλληνικὴν σύνταξιν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἔχῃ κεφαλὴν περιέχουσαν νοῦν, καὶ κεφαλὴ ἑλληνικὴ περιέχουσα νοῦν εἶνε ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ ποτε ὅτι εἰς τὴν σημερινὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἐπὶ τῶν τοιούτων ὑποθετικῶν καὶ εὐκτικῶν φράσεων πρέπει τις νὰ μεταφέρῃ ἐκ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς ὄχι τοὺς παρατατικοὺς ἀλλὰ τοὺς ἀορίστους! Παραθέτομεν ἓν παράδειγμα διὰ νὰ ἐννοήσωσι τί λέγομεν ὄχι αἱ κολοκύνθαι ἀλλὰ αἱ κεφαλαὶ αἱ περιέχουσαι νοῦν, οἱ ἀναγνῶσται. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλληνικῇ λέγεται π.χ. ἐπὶ ὑποθέσεων καὶ «εἰ ἐκέλευες, ἐποίουν ἄν» καὶ «εἰ ἐκέλευσας, ἐποίησα ἄν». Ἐκ τῶν δύο τούτων ὑποθετικῶν λόγων ἡ νεωτέρα ἑλληνικὴ μόνον τὸν πρῶτον καὶ μεταχειρίζεται αὐτή, καὶ δύναται νὰ μεταφράσῃ ἐκ τῆς ἀρχαίας, τὸν διὰ τοῦ παρατατικοῦ· «Ἐὰν τὸ *ἐπρόσταζες*, θὰ τὸ *ἔκαμνα*,» ἢ ἐπὶ τὸ λογιωτατιστικώτερον «ἐὰν *ἐπρόσταζες*, *ἤθελα* τὸ κάμ(ν)ῃ». Διὰ νὰ μεταχειρισθῇ δέ τις ἐν τῷ τοιούτῳ λόγῳ ὄχι παρατατικὸν ἀλλ' ἀόριστον, οἷον «ἐὰν ἐπρόσταζες, θὰ τὸ ἔπραξα» ἢ «ἐὰν ἐπρόσταξες, ἠθέλησα τὸ πράξ(ττ)ῃ,» πρέπει νὰ φέρῃ ἐπὶ τῶν ὤμων του ὄχι κεφαλήν, τοὐλάχιστον ὄχι ἑλληνικήν. Ὁ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τῶν εὐκτικῶν φράσεων τῶν ἐκφερομένων διὰ τοῦ *εἰ, εἴθε, ὡς, μή, μήποτε*, κτλ. Καὶ ἐν τούτοις οἱ ἀρχαῖοι μεταχειρίζονται τόν τε παρατατικὸν καὶ τὸν ἀόριστον, κατὰ τὴν ἑκάστοτε χρείαν τῆς ἐννοίας, οἷον «εἴθ' *εἶχες* χρήματα,» καὶ «εἴθε τὸν θάνατον *ἔφυγεν* ὁ ἀνήρ». Καὶ ἐκ τῶν δύο τούτων εὐκτικῶν φράσεων μόνον τὴν πρώτην καὶ ἔχει ἡ νέα ἑλληνικὴ καὶ δύναται νὰ μεταφράσῃ ἐκ τῆς ἀρχαίας, τὴν

διὰ τοῦ παρατατικοῦ, οἷον «ἄμποτε (*μακάρι*, ἢ ἐπὶ τὸ ἀρχαϊκώτερον *εἴθε*) νὰ εἶχες χρήματα.» Τὸ δὲ «ἄμποτε νὰ *ἔφυγεν*» οὔτε ὑπάρχει οὔτε δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἑλληνικῇ. Ὅ,τι συμβαίνει εἰς ἅπαντα τὰ ῥήματα ἐπὶ τῶν τοιούτων εὐχῶν, τοῦτο συμβαίνει καὶ εἰς τὸ *ὀφείλω* ἢ κατὰ τὸν αἰολικώτερον καὶ ποιητικώτερον τύπον *ὀφέλλω*. Οἱ ἀρχαῖοι μεταχειρίζονται καὶ τὸν παρατατικὸν καὶ τὸν ἀόριστον, οἷον (Ἡσιοδ. λείψ. σελ. 290, Göttling). «Ζεῦ πάτερ, εἴθε μοι εἴθ' . . . αἰῶνα βίοιο *ὤφειλες* δοῦναι.» (ὁ αὐτ. ἔργα καὶ ἡμ. 174) «Μηκέτ' ἔπειτ' *ὤφειλον* ἐγὼ πέμπτοισι μετεῖναι.» (Κοΐντ. Σμυρν. ε', 194) «ὡς μὴ *ὤφειλες*,» (Εὐρ. ἑκάβ. 395) «*μηδὲ τόνδ' ὠφείλομεν*, κτλ. (Ἰλ. α' 415) «αἴθ' ὤφελες,» (ια', 318) «ὡς ὤφελες,» (ὀδ ια' 548) «ὡς μὴ ὤφελεν» κτλ. Τόρα, ὁ σοφὸς Κλειογράφος δὲν φθάνει ὅτι ἐκ τῶν δύο τούτων συντάξεων ἐξέλεξε τὴν προωρισμένην διὰ τὰς κολοκύνθας, ἀλλὰ θέλει νὰ κατηγορήσῃ καὶ ἐμέ, ὅτι γράφω *ἡμαρτημένως* «ὡς μὴ *ὤφειλεν*,» τουτέστιν ὅτι ἐξέλεξα τὴν σύνταξιν ἣν ἔπρεπε νὰ ἐκλέξω!! Τί καλὰ θὰ ἔκαμνεν (ἢ μὴ πρέπει ἆρά γε καὶ ἐδῶ νὰ εἴπω *ἔκαμε*, σοφώτατε Κ. Θ. Λ.;) ὁ σοφὸς Κλειογράφος νὰ μὴ ἀναμιγνύεται εἰς πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἐννοεῖ, διὰ νὰ μὴ ἀναγκάζῃ τοὺς ἄλλους νὰ τὸν διδάσκωσιν καθὼς τὰ μικρὰ παιδία!

Ἄλλοι μὲν ἴσως ἐκπλήττονται ἐπὶ τῇ περισσῇ σοφίᾳ καὶ δεινότητι τοῦ Βερναρδάκη ἀλλ' ἡμεῖς ἀποροῦμεν τί νὰ εἴπωμεν περὶ τοῦ παραδοξοτάτου τούτου ἀνθρώπου, ὅστις ἀποδιοπομπεῖται μὲν τὴν κατ' ἀόριστον ἐκφορὰν ὡς μὴ ὤφελε(ν), λέγων ὅτι εἶνε αὕτη διὰ τὰς κολοκύνθας προωρισμένη, ἐποιήσατο δ' ὅμως αὐτῆς χρῆσιν οὐ μόνον πρὸ τῆς πρὸς τὸν Λιβαδᾶν ἀπαντήσεως ἐν τῇ Ἐκθέσει τοῦ Ποιητικοῦ Διαγωνισμοῦ σελ. 4 «τὸν βραχὺν μέν, **ὡς μὴ ὤφελεν**, ἀλλ' ἔξαλλον ἐκεῖνον ὑπὲρ τῶν ἀγωνιζομένων Ἑλλήνων ἐνθουσιασμόν» ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἀπάντησιν ἐκείνην ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου Τόμ. Β', σελ 234 «διά τινας δὲ σήμερον, **ὡς μὴ ὤφελε**, καὶ ὁ ἱερὸς ναός, ἡ ἐκκλησία» καὶ Τόμ. Γ', σελ. ε «ἀπερατωθείσης, εἰ καὶ βραδύτατα, **ὡς μὴ ὤφελε**, τῆς ἐκτυπώσεως

καὶ τοῦ παρόντος τρίτου τόμου» καὶ σελ 205 «ἀλλ' ὁ Πόρτος διώρθ., **ὡς μὴ ὤφελεν,** ἥκῃς».

Εἰκαιότατος καὶ ἀσταθμητότατος ὢν ὁ Βερναρδάκης εὐκολώτατα μὲν ἀποδοκιμάζει ἃ ἄλλοτ' ἐνέκρινεν, εὐκολώτατα δ' ἐγκρίνει ἃ ἄλλοτ' ἀπεδοκίμασεν.

Ἐν τῷ Φιλοπάτριδι Ἕλληνι ἀριθ. 157 καθήψατο ὁ Βερναρδάκης τοῦ Κουμανούδη γράψαντος «εἰ καὶ ἔχουσα καλούς τινας καὶ ζωηροὺς ῥυθμοὺς» καὶ «ἡ ποίησις μακρὰν τοῦ νὰ ἦναι πρᾶγμα μικροῦ ἄξιον κτέ.». Προειπὼν ὁ Βερναρδάκης «Ἐπαναλαμβάνομεν λοιπὸν καὶ πάλιν ὅτι οἱ ἐξελεγχθέντες σολοικισμοὶ καὶ βαρβαρισμοὶ εἶναι καὶ θὰ μένωσιν αἰωνίως ἀναντίρρητοι, οἱ ἑξῆς» λέγει ἐν τοῖς ἔπειτα: Ἡ στιχουργία, εἰ καὶ ἔχουσα καλούς τινας καὶ ζωηροὺς ῥυθμούς, πλειστάκις εἶναι τραχεῖα» ἐπειδὴ τὸ *εἰ καὶ* σολοικότατα φέρεται πρὸς μετοχὴν ἀντὶ ὁριστικῆς» καί: Δηλοῖ δὲ μερικώτερον καὶ τὴν κοινὴν ἁπάντων ἡμῶν ἔννοιαν, τοῦ ὅτι ἡ ποίησις *μακρὰν τοῦ νὰ ἦναι* πρᾶγμα μικροῦ ἄξιον, ἐξ ἐναντίας εἶναι, κτλ.», ὅπερ σόλοικον ἅμα καὶ ξενικόν, ὅπως ἀπέδειξεν ὁ ἀοίδιμος Κοραῆς».

Ἀμφότερα τὰ ἐντόνως ἀποδοκιμασθέντα ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη ἐν τῷ Φιλοπάτριδι Ἕλληνι εὑρίσκονται εἰρημένα ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου, οἷον.

Τόμ. Β', σελ. 577 «Τὸ δὲ γυνή τ' ἔφυς σατυρικώτερον, εἰ καὶ ἀληθῶς εἰρημένον, ὅπως πολλάκις παρὰ τῷ ποιητῇ» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 237 «Ἐκ τούτου ἤθελεν ὑποθέσῃ τις, ὅτι οὗτοι, εἰ καὶ σιγῇ παρερχόμενοι τὸ πρᾶγμα, ἐΝΝόησαν ὅμως κτέ.» καὶ σελ. 290 «εἶνε πρᾶγμα ὅπερ, εἰ καὶ γενικώτερον διατυπωθέν, ἀναφέρεται ὅμως προφανῶς εἰς τὸν Ὀρέστην» καὶ σελ. 673 «περὶ τούτου οὔτε ὁ Σχολιαστὴς οὔτε τῶν κριτικῶν τις λέγει τι, εἰ καὶ παραβάλλοντες πολλά, κατὰ τὸ σύνηθες, ἐκ τῶν παλαιῶν παράλληλα χωρία».

Τόμ. Β', σελ. 622 «ὅστις τότε μακρὰν τοῦ νὰ εἶνε ἀπειρόκαλον καὶ γυμνὸν πάσης ἐννοίας παρέμβλημα, εἶνε κόσμημα αὐτῆς οὐσιῶδες καὶ ἀπαραίτητον» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 130 «Ἐντεῦθεν δῆλον πόσον ὁ Εὐριπίδειος Ἀχιλλεύς, μακρὰν τοῦ νὰ πρεσβεύῃ τὴν τῶν σοφιστῶν

ψευδοφιλοσοφίαν,— εἶνε τοὐναντίον καὶ μένει αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ ἰδανικὸς τῶν ἡρωικῶν χρόνων ἥρως».

Ἐλέχθη δ' ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη καὶ ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ τῆς Γενικῆς Ἱστορίας σελ. 41 «καὶ ἡ μουσικὴ δέ, εἰ καὶ εἰσηγμένη ὡς ὑποχρεωτικὸν μάθημα εἰς τὰ δημόσια σχολεῖα, εἶνε ἀτελὴς καὶ μονότονος» καὶ σελ. 245 «Γνωμολογικὴ δ' ὁμοίως ἦτο καὶ ἡ Ξενοφάνους τοῦ Κολοφωνίου ἐλεγειακὴ ποίησις, εἰ καὶ κλίνουσα ὀλίγον πρὸς τὴν τοῦ Μιμνέρμου».

ΚΕΦ. ΝΔ'.

§ 1. Μᾶλλον ὀρθότερον.

Ὁ Στέφ. Κουμανούδης συντάξας τὸ ἐπίρρημα μᾶλλον τῷ συγκριτικῷ ὀρθότερον εἶπεν ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ (τοῦ γενομένου τῷ 1857μῳ ἔτει σελ. 26 «Εὐθὺς ἡ πρώτη σκηνὴ τῆς πρώτης πράξεως, (ἢ μᾶλλον ὀρθότερον τοῦ πρώτου μέρους)».

Σφόδρα τοῦτο ἐκάκισεν ὁ Δημ. Βερναρδάκης καὶ οὐδαμῶς ὤκνησε ν' ἀποκαλέσῃ σόλοικον τὴν τοῦ ἐπιρρήματος μᾶλλον μετὰ συγκριτικοῦ σύνταξιν ἐν τῇ Ἐφημερίδι Ἀθηνᾶ ἀριθ. 2563.

Εὔκολον παντὶ ὑπῆρχεν, ἀκριβοῦντί πως τὰ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ν' ἀποδείξῃ περιφανῶς ἄμεμπτον ὂν ὃ ὁ Βερναρδάκης ἐκάκισεν. Ἀλλ' ὁ ἐπιχειρήσας ν' ἀντιλέξῃ αὐτῷ· ἦτο δ' ὁ Ἠλίας Σταθόπουλος· ἀδυνατῶν νὰ ὑπερμαχήσῃ προσηκόντως τῆς ὑγιῶς ἐχούσης ἐκφορᾶς ἐπειράθη νὰ εὐοδώσῃ αὐτὴν σοφιστικῶς ἐν τῇ αὐτῇ Ἐφημερίδι ἀριθ. 2569 λέγων: Ἐξέλαβε δ' ὡς λάθος καί τι, τὸ ὁποῖον δὲν ἐνόησεν ἐν τῷδε τῷ χωρίῳ «εὐθὺς ἡ πρώτη σκηνὴ τῆς πρώτης πράξεως ἢ *μᾶλλον ὀρθότερον* τοῦ πρώτου μέρους»· διότι ὑπέλαβε τὸ *μᾶλλον* ὡς συγκριτικὸν προσδιορίζον τὸ ὀρθότερον, καὶ τότε βέβαια εἶναι πλεονασμός, καὶ ἐκ τῶν δύο συγκριτικῶν ἢ τὸ πρῶτον πρέπει νὰ ἐκλίπῃ ἢ τὸ δεύτερον νὰ γείνῃ θετικόν· ἀλλὰ δὲν εἶναι αὕτη ἡ ἔννοια εἰς τὴν φράσιν ταύτην, τὸ μὲν *μᾶλλον* δηλοῖ τὸ προτιμότερον, τὸ δ' ὀρθότερον ἐκφράζεται ἀσυνδέτως ὡς ἐν

παρενθέσει, ὅπερ ἀνεπτυγμένως ἤθελε λεχθῇ οὕτω· «προτιμῶ νὰ ὀνομάζω τὴν πρώτην πρᾶξιν πρῶτον μέρος, διότι νομίζω τοῦτο ὀρθότερον»· ἀλλ' ἐνῷ ἀκόμη δὲν δύναται ὁ κύριος Βερναρδάκης νὰ ἐννοήσῃ καλῶς τὴν ἔκθεσιν, καὶ ἐκλαμβάνει ὡς σόλοικα τὰ καλῶς ἔχοντα δι' ἀσύγγνωστον ἄγνοιαν τῆς γλώσσης, ἔχει τὴν τόλμαν, ὡς ὁ μαθητής, ὅστις ἔμαθε νὰ βελονιάζῃ, οὐχὶ μόνον νὰ ἐπικρίνῃ τὸν διδάσκαλόν του, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸν ἀποκαλῇ σπάδωνα, κυλλόν, καὶ χωλὸν περὶ τὴν γλῶσσαν, ἐν ᾧ τοὐλάχιστον ἡ εὐσχημοσύνη, ἂν οὐχὶ ἡ δικαιοσύνη, ἀπῄτει τὴν παράλειψιν τοῦ πρώτου ἐπιθέτου».

Πρὸς τὴν ἀντιλογίαν τοῦ Σταθοπούλου ἀπήντησεν ὁ Βερναρδάκης ἐν τῷ Φιλοπάτριδι Ἕλληνι ἀριθ. 157 διὰ τῶνδε «Εὐθὺς ἡ πρώτη σκηνὴ τῆς πρώτης πράξεως, ἢ *μᾶλλον ὀρθότερον* τοῦ πρώτου μέρους» (δέον εἰπεῖν «ἢ μᾶλλον, ὅπερ καὶ ὀρθότερον,») ἔνθα τὸ *μᾶλλον ὀρθότερον* μὲ ὅλα τὰ εἰς σχολίασιν (!!!) κλωθογυρίσματα τοῦ Α-Ω μένει καὶ θὰ μένῃ σόλοικον».

Τὴν ἀπάντησιν τοῦ Βερναρδάκη προεθυμήθη ν' ἀνασκευάσῃ ὁ Σταθόπουλος ἐν βιβλίῳ ἐπιγραφομένῳ Τοῦ Ποιητικοῦ Διαγωνισμοῦ τοῦ 1857 τὰ Ἐπεισόδια κτλ. σελ. 30· ἔγραψε δὲ «Ἄλλη οὐσιώδης μομφὴ εἶναι ἡ παράλληλος χρῆσις τῶν δύο συγκριτικῶν «ἢ μᾶλλον ὀρθότερον» ἀσυνδέτως. Τούτων τὴν ἔννοιαν ἐν τῇ πρώτῃ διατριβῇ δὲν εἶχεν ἐννοήσει παντάπασιν ὁ Βερναρδάκης, ἀλλ' ἀντ' ἄλλων ἐκλαμβάνων· ἐξελεγχθεὶς δ' ὑπ' ἐμοῦ καὶ ἐννοήσας τὴν σημασίαν, λέγει ἤδη, ὅτι ἔπρεπε νὰ γραφῇ «ἢ μᾶλλον, ὅπερ καὶ ὀρθότερον». Ἵνα δὲ πεισθῇ τις ἂν καὶ ἐν τούτῳ ἔχει δίκαιον, ἀνάγκη νὰ φέρω ἓν τοὐλάχιστον παράδειγμα ἐκ κλασικοῦ συγγραφέως, ἐν ᾧ θέλει ἰδεῖ τις τὴν παράλληλον καὶ ἀσύνδετον θέσιν δύο συγκριτικῶν, καὶ θέλει κρίνει πόσον ἀνέγνω τοὺς συνηθεστάτους συγγραφεῖς ὁ μέγας φιλόλογος καὶ ὁ νομοθέτης τῆς γλώσσης, καὶ πόσην ὠφέλειαν ἐξ αὐτῶν ἀπηρύσατο. Ἰδοὺ τὸ χωρίον τοῦ Ἰσοκράτους (Αἰγινητ. κα') «Ἐκ ποίας δ' ἂν οἰκίας *ἥδιον* υἱὸν εἶδεν αὐτῷ κατὰ τοὺς νόμους εἰσ-

πιοηθέντα *μᾶλλον*, ἢ ταύτης, ἐξ ἧσπερ φύσει παῖδας ἐζήτησεν αὐτῷ γενέσθαι;».

Πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῇ καλουμένῃ Γνώμονι (1872, ἀριθ. 7) περιφανῶς ἀπεδείξαμεν κάλλιστ' ἔχουσαν καὶ ὅλως ἄμεμπτον οὖσαν τὴν τοῦ ἐπιρρήματος μᾶλλον μετὰ συγκριτικοῦ σύνταξιν, ἣν ἰσχυρῶς ἀπεδοκίμασεν ὁ Βερναρδάκης καὶ οὐδαμῶς ὤκνησε σόλοικον ν' ἀποκαλέσῃ.

Παρατηροῦμεν δὲ νῦν ὅτι ὁ δαιμόνιος ἀνὴρ ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου ἔγραψε μὲν Τόμ. Α', σελ. ϟδ' «ἐὰν δ' ἡ τιμωρία τοῦ ἀνοσιουργήματος δὲν εἶνε ἔτι μᾶλλον αὐστηροτέρα», ἐσημειώσατο δὲ Τόμ. Γ', σελ. 446 «Τὸ δὲ μᾶλλον συναπτέον τῷ ἐχθίους ὅπως συνήθως παρά τε τοῖς παλαιοῖς καὶ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς συνηθείᾳ. Ἤτοι: (εἴθ') ἄλλους κτάνοιμι μᾶλλον ἐχθροτέρους (ἐμοί)».

§ 2. **πεπεισμένος ὤν.**

Ἀντὶ τοῦ πεπεισμένος ἐρρήθη ὑπὸ τοῦ Γεωργ. Χρυσοβέργη ἐν τῷ Ἐπιδορπίῳ πεπεισμένος ὤν. Δεινὸν τοῦτο ἁμάρτημα ὑπολαβὼν ὁ Δημ. Βερναρδάκης ἔγραψεν ἐν τῷ περιβοήτῳ Τρωγαλίῳ σελ. 61 τάδε· «Παραλείποντες πολλὰ ἄλλα σόλοικα καὶ ἀσύντακτα καὶ ἀνόητα τῆς αὐτῆς σελίδος — μεταβαίνομεν εἰς τὴν σελίδα ἑκατοστὴν ὅπου γράφεις πεπεισμένος ὤν, ἐνῷ ἡ λέξις πεπεισμένος οὖσα **ἤδη** μετοχὴ λαμβάνει ὡς **προσδιορισμὸν** καὶ ἑτέραν μετοχὴν τὴν ὤν! Ἔστω καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις δεῖγμα τῆς πολλῆς γραμματωσύνης τοῦ Δασκάλου».

Θαυμασιωτάτη ἀληθῶς εἶνε ἡ παρατήρησις αὕτη τοῦ Βερναρδάκη, ὅτι ἐν τῷ πεπεισμένος ὤν ἡ λέξις πεπεισπένος οὖσα ἤδη μετοχὴ λαμβάνει ὡς προσδιορισμὸν καὶ ἑτέραν μετοχὴν τὴν ὤν. Διὰ τοῦ οὖσα ἤδη μετοχὴ δηλοῦται πάντως ὅτι ὑπῆρχε χρόνος, καθ' ὃν ἡ λέξις πεπεισμένος δὲν ἦτο μετοχή. Φανερώτατον δ' ἀποβαίνει ὅτι, ὡς λέγεται πεπεισμένος εἰμί ἢ εἰμὶ πεπεισμένος, οὕτω καὶ πεπεισμένος ὤν ἢ ὤν πεπεισμένος· γελοιότατον δ' εἶνε νὰ ὑπολαμβάνηται ἡ μετοχὴ ὤν προσδιορισμὸς τῆς μετοχῆς πεπεισμένο[illegible].

Πᾶς δέ τις, νομίζομεν, μεγάλως μέλλει νὰ ἐκπλαγῇ, ὅταν μάθῃ [illegible]ι τῷ αὐτῷ ἔτει ὁ Βερναρδάκης, ᾧ ἐφιλοτέχνησε τὰ ἀρτίως ἐκ[illegible]ῦ

Τρωγαλίου παρατεθέντα, ἐποιήσατο χρῆσιν τοῦ ὄντων ἐξησκημένων ἐν τῇ μεταφράσει τῆς τοῦ Καραμσίνου Ἱστορίας τῆς Ρωσσικῆς Αὐτοκρατορίας Τόμ. Α', σελ 131 «ὄντων καὶ τούτων ἐξησκημένων περὶ τὰ πολεμικά».

Ποιοῦμεν δὲ γνωστὸν ὅτι οὐκ ὀλίγοι τῶν νέων Ἑλλήνων συνέταξαν τὴν μετοχὴν τοῦ ῥήματος εἰμί ἑτέρᾳ μετοχῇ χρόνου παρακειμένου, Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις καὶ ὁ Ἀδ. Κοραῆς καὶ ὁ Νεόφ. Βάμβας καὶ ὁ Κωνστ. Οἰκονόμος καὶ ὁ Θεόκλ. Φαρμακίδης καὶ ὁ Κων. Ἀσώπιος καὶ ὁ Κωνστ. Κοντογόνης καὶ ὁ Φίλιππος Ἰωάννου καὶ Σκαρλᾶτος ὁ Βυζάντιος καὶ ὁ Ἀλ. Ρ. Ραγκαβῆς καὶ ὁ Ἰω. Οἰκονομίδης καὶ ἄλλοι.

Ὁ Βούλγαρις ἐν Διατρ. Περὶ Εὔθαν σελ. 62 «ἐὰν ὁ Περσῶν Βασιλεὺς ἐκεῖνος τότε, πεπληροφορημένος ὢν κτἑ.» καὶ σελ. 147 «πεπαιδαγωγημένοι ὄντες εἰς μίαν ἐπίπονον καὶ ὑπόσκληρον ἀνατροφὴν παιδιόθεν» καὶ σελ. 158 «τοῦ ὁποίου ἡ συνείδησις βεβαρΥμένη οὖσα ὑπὸ πλήθους ἀνομιῶν» καὶ ἐν Κριτ. Ἐπιστάσ. σελ. 64 «διωρισμένα ὄντα δι' ὅλου ἑκατέρωθεν» καὶ σελ. 143 «τὰ ἐπίθετα τῶν ὀνομάτων συγκεκριμένα ὄντα» καὶ σελ. 280 «τῆς ἐκ τῶν νομων ἐνοχῆς ὄντες ἀπηλλαγμένοι». Πρβ. καὶ σελ. 396 «ἡ τῆς ἀπολελυμένης προτάσεως ὕπαρξις ἐνδεχομένη οὖσα χρήζει πάντως ἀποδείξεως».

Ὁ Κοραῆς ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἡλιοδώρου Αἰθιοπικῶν Τόμ. Β', σελ 162 «ἐπικεκαυμένων ὄντων τὴν χρόαν» καὶ ἐν τῇ τῶν Πλουτάρχου Παραλλήλων Βίων Μέρ. Ϛ', σελ. 385 «καθειργμένος ὢν παρὰ τῷ Σελεύκῳ» καὶ ἐν τῇ τῶν Πλουτάρχου Πολιτικῶν σελ. 69 «προδιδαγμένοι ὄντες ἀπὸ τὸν Ὅμηρον» καὶ ἐν τῇ τῶν Στράβωνος Γεωγραφικῶν Τόμ. Δ', σελ. 241 «ὁμολογουμένως ἡμαρτημένην οὖσαν» καὶ ἐν τῇ Ξενοκρ. καὶ Γαλην. περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ἐνύδρ. τροφῆς σελ. 85 «οὐδὲν ἧττον ὄνθ' ἡμαρτημένον» καὶ σελ. 120 «ἐάν τις προσαγάγῃ τὸν δάκτυλον ἀνεῳγμένοις οὖσι συμμύουσιν» καὶ σελ. 174 «ταῦτα ἡμαρτημένα ὄντα καὶ τῇ στίξει καὶ τῇ γραφῇ» καὶ ἐν τῷ Βεκκαρίᾳ σελ. 167 «ὄντες συνειθισμένοι εἰς τὴν ἀδηλότητα τῆς ἐκβάσεως παν-ῖς πράγματος» καὶ ἐν ταῖς Ἐπιστολαῖς Τόμ. Α', σελ. 327 Δαμ. ὄντες συνειθισμένοι νὰ κρατῶσι πάντοτε τὸ πουγγὶ ἀνοικτόν» καὶ λ. 424 «στιχωμένου ὄντος» καὶ σελ. 669 «μὴν οὖσα συνωδευμένη

μὲ ἄλλην». Ἐλέχθη δ' ὑπὸ τοῦ Κοραῆ καὶ «ὄντες ὑποκείμενοι» ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀριστοτέλους Πολιτικῶν σελ. λα'.

Ὁ Βάμβας ἐν Ῥητορ. σελ. 325 (1856) «μὴ ὄντες ἔτι ἐνησχολημένοι» καὶ σελ. 337 «ὅτι συναναστρέφεται πάντοτε μὲ τὸν Φιλοκράτην γνωρισμένον ὄντα» καὶ σελ. 361 «προδιατεθειμένοι ὄντες εὐνοϊκῶς» Πρβ. καὶ Στοιχ. Φιλοσφ. σελ. 10 «ὁμολογουμένου ὄντος».

Ὁ Οἰκονόμος ἐν Δοκιμ. περὶ τῆς πλησιεστ. συγγεν. κτλ. Τόμ Γ', σελ. 196 «τετελεσμένον δηλονότι καὶ πεφυκὸς ὄν» καὶ ἐν τοῖς Σωζομ. Ἐκκλησ. Συγγρ. Τόμ. Α', σελ. 65 «καὶ εἰς τοὺς αἱρετικοὺς βεβαπτισμένους ὄντας» καὶ σελ. 194 «πεπληροφορημένοι ὄντες ἀκριβῶς» καὶ ἐν τοῖς Σωζομ. Φιλολογ. Συγγρ. Τόμ. Α', σελ. 31 «πληροφορημένοι ὄντες περὶ τῆς ἰδίας ἀξίας» καὶ σελ 139 «περικυκλωμένον ὄντα ἀπὸ τὸν ὄχλον» καὶ σελ. 372 «ὄντες δὲ προμεμυημένοι καὶ περὶ τῆς ἤδη ἐγγιζούσης ἐπαναστάσεως». Πρβ. καὶ τὰ Σωζομ. Ἐκκλησ. Συγγρ. Τόμ. Γ', σελ. 99 «μηκέτι μὲν διακεκριμένων ὑπαρχουσῶν.

Ὁ Φαρμακίδης ἐν τῷ Οἰκονόμ. ὁ ἐξ Οἰκονόμ. ἢ περὶ Ὅρκ. σελ. 58 «εἰσηγμένος ὢν ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων» καὶ σελ. 76 «ὡς ἀπηγορευμένον ὅλως ὄντα παρ' αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ» καὶ σελ. 137 «πεπεισμένοι ὄντες, ὅτι, ὅσα ἔλεγεν κτέ» καὶ σελ. 163 «διότι αὐτὴ ἐπήγαγε τὸν ὅρκον, ἀπηγορευμένον ὅλως ὄντα» καὶ σελ. 199 «ὡς ὅλως ἀπηγορευμένον ὄντα παρ' αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ».

Ὁ Ἀσώπιος ἐν Εἰσαγ. εἰς Πίνδ. σελ. 124 «τὴν ἡμέραν διεσκορπισμένοι ὄντες εἰς τὰ ἔργα των» καὶ σελ. 210 «μεστωμένων ἤδη ὄντων» καὶ ἐν Ἱστορ. Ἑλλήν. Ποιητ. καὶ Συγγραφέων σελ. πγ' «συνειδὸς ὂν τῶν ἑαυτοῦ δυνάμεων» καὶ σελ. ρκγ' «βαθέως ὄντα ῥιζωμένα» καὶ «καίτοι ἐκλελυμένοι ὄντες οἱ πλεῖστοι κατήσχυναν τὸν αὐτοκρατορικὸν θρόνον» καὶ σελ. ρπδ' «πεπεισμένος ὢν ὅτι κτέ» καὶ σελ. ροζ' «οὐκ ὀλίγον πρότερον ἠμελημένος ὢν» καὶ ἀλλαχοῦ πολλαχοῦ καὶ ἐν Σουτζ. σελ. 50 «γερμανιστὶ ὄντα γεγραμμένα» καὶ σελ. 52 «εἰθισμένοι ὄντες εἰς τὸ συχνότερον Ἕλλην» καὶ σελ. 230 «παραπολὺ τετριμμένη οὖσα» καὶ σελ. 234 «οὐ πάνυ καλῶς ἐξ ἄλλων προϋπαρχόντων παραπεποιημένα ὄντα» καὶ σελ. 262 «γεγραμμένα ὄντα μὲ τὸ νῦ καὶ μὲ τὸ σίγμα» καὶ ἐν Συντακτ. Περιοδ. Β', σελ. κγ' ἐκδ. 6' «πεινασμένα ἢ θυμωμένα ὄντα» καὶ σελ. λη' «προϋποτι-

θέμενον καὶ προαποφασισμένον ἤδη ὄν» καὶ σελ. 9 «μετὰ τοῦ συνδετικοῦ ὂν ἡνωμένον» καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις τόποις καὶ ἐν Ἐκθ. τοῦ Ῥοδοκαν. Φιλολογ. Διαγ. σελ. 69 «διεσπασμένα ὄντα» καὶ σελ. 97 «οὐχὶ διεσπασμένα ὄντα τεμάχια».

Ὁ Κοντογόνης ἐν Φιλολογ. καὶ Κριτ. Ἱστορίᾳ Τόμ. Α', σελ. 561 «ὑπογεγραμμένη οὖσα καὶ ὑπὸ τριῶν ἄλλων Αἰγυπτίων ἐπισκόπων».

Ὁ Φίλιππος Ἰωάννου ἐν Λόγ. Πρυταν. 1857, σελ. 62 «ἡ πανεπιστημιακὴ σύγκλητος εἶχεν ἄλλοτε ἀποφασίσει τὴν ταύτης ἐκποίησιν, σεσαθρωμένης οὔσης».

Ὁ Βυζάντιος ἐν Κωνσταντιν. Τόμ. Α', σελ. 179 «κρημνισμένον ὄν» καὶ σελ. 224 «ὄντα χρωματισμένα».

Ὁ Ῥαγκαβῆς ἐν Ἀπ. Φιλολογ. Τόμ. Δ', σελ. 174 «νὰ τὴν διακρίνωμεν καὶ κεκρυμμένην οὖσαν;» καὶ Τόμ. Ϛ', σελ. 276 «οἱ οὕτως ἐκ τῆς φύσεως συνδεδεμένοι ὄντες».

Ὁ Οἰκονομίδης ἐν Λοκρ. Ἀνεκδ. Ἐπιγρ. Διαφωτ. σελ. 12 «οὐδαμόθεν ἄλλοθεν ἱκανῶς ἀποδεδειγμένη οὖσα» καὶ ἐν Ἐποικ. Λοκρ. Γράμμ. σελ. 99 «σεσιγημένου δὲ ὄντος».

Πολλάκις ὁ Νεόφυτος Δούκας ἐχρήσατο τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος συντάξει ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Θουκυδίδου, οἷον Τόμ. Α', σελ. 19 «μὴ ὄντες ὠχυρωμένοι» καὶ σελ. 33. Τόμ. Β', σελ 75 «πληροφορημένος ὢν» καὶ σελ. 93 καὶ σελ. 131 καὶ σελ. 133 καὶ σελ. 193. Τόμ. Γ'. σελ. 5 «τεταλαιπωρημένοι ὄντες» καὶ σελ. 159 καὶ σελ. 233. Τόμ. Δ', σελ. 3 «προκεκλημένοι ὄντες» καὶ σελ. 121 καὶ σελ. 183. Τόμ. Ε', σελ. 25 «πεφοβημένους ὄντας». Τόμ. Ϛ', σελ. 71 «ὄντες καὶ μεθυσμένοι καὶ σελ. 177. Τόμ. Ζ', σελ. 61 «ὄντες βεβιασμένοι» καὶ σελ. 111 καὶ σελ. 119 καὶ σελ. 135 καὶ σελ. 175 καὶ σελ. 177 καὶ σελ. 199. Τόμ. Η', σελ. 7 «ἑνωμένοι ὄντες» καὶ σελ. 63 καὶ σελ. 79 καὶ σελ. 135 καὶ σελ. 151 καὶ σελ. 219.

Πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐλέγχοντες ἐν τῷ Ἕλληνι Φιλολόγῳ 1871, σελ. 87 κἑ. τὰ ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη ἐν τῷ Τρωγαλίῳ γεγραμμένα ἐμνημονεύσαμεν τῆς συντάξεως τῆς μετοχῆς τοῦ ῥήματος εἰμί μεθ' ἑτέρας μετοχῆς ἄλλα τε πολλὰ παραδείγματα ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς καθόλου γλώσσης καὶ τὸ ἐν τῇ Ἰλιάδι κείμενον Τ, 80 «χαλεπὸν γὰρ ἐπιστάμενόν περ ἐόντα» καὶ τὸ ἐν τῇ Ἑκάβῃ τοῦ Εὐριπίδου στ.

358 «πρῷτα μέν με τοὔνομα θανεῖν ἐρᾶν τίθησιν οὐκ εἰωθὸς ὄν» καὶ τὸ ἐν τοῖς Βατράχοις τοῦ Ἀριστοφάνους στ. 721 «οὔτε γὰρ τούτοισιν οὖσιν οὐ κεκιβδηλευμένοις κτέ.».

Ἔγραψε δὲ καὶ ὁ Βερναρδάκης ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων Εὐριπίδου Τόμ. Β', σελ. 64 (1894) «Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ ἀναντιρρήτως κακοσύνθετον τοῦτο ἐπαυξάνει καὶ ἡ διπλῆ μετοχὴ οὐκ εἰωθὸς ὄν (πρβ. τὰ Ἰλ. Τ. 80 ἐπιστάμενόν περ ἐόντα, Ἀριστ. Βατρ. 733 οὔτε γὰρ τούτοισιν οὖσιν οὐ κεκιβδηλευμένοις, καὶ πολλὰ ἄλλα, μάλιστα παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις, ἔτι δὲ μᾶλλον παρ' ἡμῖν σήμερον, παρ' οἷς ἡ τοιούτων διπλῶν μετοχῶν ἐν τῷ γραπτῷ λόγῳ κατάχρησις ἔφθασεν εἰς τὸ μὴ περαιτέρω»

Σημ. Ὁ Βερναρδάκης εἶπεν ἐν τῷ Τρωγαλίῳ «ἔστω καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς ἄλλοις δεῖγμα τῆς πολλῆς γραμματωσύνης τοῦ Δασκάλου», ὡς ὁ Χρυσοβέργης ἐν τῷ Ἐπιδορπίῳ σελ. 89 «χάριν τῆς γραμματωσύνης τοῦ «Δασκάλου» καὶ σελ. 93 «ἐμμένων εἰς τὴν γραμματωσύνην του». Χαριέστατα ἀληθῶς διὰ τοῦ ὀνόματος γραμματωσύνη σημαίνεται τὸ ἐναντίον τοῦ ἀγραμματωσύνη, οὗ συχνὴ χρῆσις γίνεται ὑπὸ τῶν νέων Ἑλλήνων.

§ 3. πρῶτον μέν - ἔπειτα δέ.

Ὁ Δημ. Βερναρδάκης ἔγραψεν ἐν τῇ Συντόμῳ Ἀπαντήσει σελ. 34 «Ἀπαραλλάκτως π.χ. καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐπέτασσον ἐν τῷ δευτερεύοντι κώλῳ τὸ ἐπίρρημα: ἔπειτα ἄνευ τοῦ δὲ κατόπιν τοῦ: πρῶτον μὲν, ὅπερ ἀγνοῶν ὁ ἐπικριτὴς οὐ μόνον αὐτὸς ἔγραψεν ἐν τῇ Μερίμνῃ ταῦτα: «Καὶ πρῶτον μὲν ὀλίγα . . . θὰ φανερώσωμεν· ἔπειτα δὲ . . . θὰ μνημονεύσωμεν», ἀλλὰ καὶ τὸν συγγραφέα ὑβρίζει ὡς ἀμαθῆ τῆς ἑλληνικῆς συντάξεως κτέ.».

Ἀπεφήνατο μὲν ὁ περιδέξιος γραμματικὸς ὅτι ἀνελλήνιστον εἶνε τὸ πρῶτον μέν - ἔπειτα δέ, ἐποιήσατο δ' ὅμως αὐτοῦ χρῆσιν οὐ μόνον πρὸ τῆς Συντόμου Ἀπαντήσεως ἐν τῷ Τρωγαλίῳ σελ. 57-8 «Πρῶτον μὲν οἱ Ἰταλοὶ — ἔπειτα δὲ καὶ οἱ Γερμανοί» καὶ ἐν τ Εἰσιτηρίῳ Λόγῳ σελ. 3 «ὁμολογῶ χάριτας πρῶτον μὲν πρὸς τ τιμήσαντά με διὰ τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ φιλόμουσον καὶ ζηλωτὴν τ προόδου τῶν γραμμάτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν Κύριον Ὑπουργό

εἶτα δὲ καὶ πρὸς ὑμᾶς εὐχαριστῶ ἐκ βάθους καρδίας» καὶ ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ τῆς Γενικῆς Ἱστορίας Τόμ. Α', σελ. 118 «καὶ πρῶτον μὲν ἐβαλσάμωναν αὐτούς, ἵνα ἐμποδίσωσι τὴν σῆψιν, ἔπειτα δὲ ἔθαπτον ἐντὸς τάφων» καὶ σελ. 129 «πρῶτον μὲν ἔκ τινος ἐπιγραφῆς τριπλῆς—ἔπειτα δὲ ἐκ τῆς κοπτικῆς, νεκρᾶς σήμερον καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς μόνον βιβλίοις τῶν Κοπτῶν διασωζομένης γλώσσης»· ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἀπάντησιν ἐκείνην ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου Τόμ. Γ', σελ. 263 «πρῶτον μὲν ὅ,τι λέγομεν εἶνε ἀξίωμα ἀνώτερον πάσης ἀντιλογίας, ἔπειτα δ' ὅτι τὸ λεγόμενον ἀφορᾷ εἰς στοιχειωδέστατα πράγματα». Πρβ. καὶ Τόμ. Α', σελ. πά «ἀλλὰ πρῶτον μὲν τὰ αἰσθήματα ταῦτα εἶνε ὅλως ἄνισα — εἶτα δ' ὁ ἔλεος οὗτος εἶνε στοιχειώδης» καὶ σελ. 24 «ὥστε νὰ φαίνεται πρῶτον μὲν ἡ κεφαλὴ αὐτῆς, εἶτα δὲ καὶ οἱ ὦμοι» καὶ Τόμ. Β', σελ. 534 «ἔμελλε νὰ πληγώσῃ θανασίμως πρῶτον μὲν τὴν καρδίαν αὐτὴν τῆς προδεδομένης μητρός, εἶτα δὲ καὶ τὴν τῶν ἀθῴων αὐτῆς τέκνων».

§ 4. Ὁριζόντιος - ὁριζόντειος.

Ὁ Γεώργ. Βακαλόπουλος ἐν βιβλιδίῳ ἐπιγραφομένῳ ὁ Λύχνος ἐπὶ τὴν Λυχνίαν σελ. 3 παρετήρησεν ὅτι πλημμελῶς ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη ἐγράφη ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ τῆς Γενικῆς Ἱστορίας σελ. 19 ὁριζόντειος ἀντὶ τοῦ ὁριζόντιος. Πρὸς τὴν παρατήρησιν ταύτην λίαν ὁ Βερναρδάκης παροξυνθεὶς ἀπήντησεν ἐν τῇ Συντόμῳ ἀπαντήσει σελ. 94 διὰ λόγου δριμέος ἔχοντος ὧδε·

Ἐν σελ. 19 τοῦ ἐγχειριδίου κεῖται ἡ λέξις *ὁριζόντειος*, ἥτις ἐν τῷ Λιβέλλῳ κηρύττεται ἐσφαλμένη καὶ διορθώνεται *ὁριζόντιος!* Τί ἁμαρτία, ὅπου μένει ἄγνωστος ἡ σοφὴ κεφαλή, ἐξ ἧς προῆλθεν ἡ διόρθωσις αὕτη. Ὁ κόσμος ἤθελε γνωρίσῃ καὶ θαυμάσῃ γραμματικὸν καὶ αὐτοῦ τοῦ Κόντου μεγαλοφυέστερον. Τὸ ἐπίθετον *ὁριζόντειος* ὑπάρχει ἐν τῇ σημερινῇ μόνον ἑλληνικῇ. Ἡ μετοχὴ *ὁρίζων* σπανίως ἀπαντᾷ ...ιὰ τοῖς ἀρχαίοις ὡς οὐσιαστικὸν ἐν τῇ σημερινῇ αὐτῆς ...γραφικῇ σημασίᾳ, ὅθεν καὶ παράγωγα ἐξ αὐτῆς ἐπί...α, ὁποῖον τὸ *ὁριζόντειος*, δὲν ὑπάρχουσι παρὰ τοῖς πα...ῖς, καὶ εὐλόγως, διότι τοιαύτη παραγωγὴ προϋποθέ-

τει πλήρη σχεδὸν διὰ τῆς μακρᾶς χρήσεως ἐξουσιαστίκωσιν τῆς μετοχῆς, ὅπως π. χ. τῆς *ἄρχων* καὶ τῶν ὁμοίων. Πλάττων τις ἄρα σήμερον τὸ παράγωγον ἐπίθετον ***ὁριζόντειος***, δὲν ἔχει νὰ ἀποβλέψῃ κατ' ἀναλογίαν εἰμὴ εἰς τὰ ἐκ τῶν ὡς μετοχικῶν οὐσιαστικῶν εἰς -ος παράγωγα, ταῦτα δέ, ὅπως γνωρίζουσι καὶ τὰ παιδάρια τοῦ σχολείου, λήγουσιν ἢ εἰς ούσιος, ἢ εἰς -όντειος, οἷον: ἑκὼν (ἄκων)-ἑκούσιος (ἀκούσιος), ἐθέλων - ἐθελούσιος, γέρων - γερούσιος-γερόντειος, δράκων δρακόντειος, λέων λεόντειος, κτλ. Ἰδοὺ ἡ γραμματικὴ σοφία τῶν νυκταλώπων σοφῶν, τοὺς ὁποίους δὲν ἀφίνει νὰ ἡσυχάσωσιν οὔτε ὁ λύχνος οὔτε ἡ λυχνία».

Ἀνέγνω ὁ Στέφανος Κουμανούδης ὃν ὁ Βερναρδάκης ἐφιλοτέχνησε λόγον ἐν τῇ Συντόμῳ Ἀπαντήσει ὑπερμαχῶν τοῦ διφθογγογραφουμένου τύπου ὁριζόντειος, ἔκρινε δ' εὔλογον νὰ γράψῃ ἐν τῇ Συναγωγῇ Νέων Λέξεων σελ. 739 «*ὁριζόντειος*, 2. Εὐγ. Βούλγ. — Δ. Ν. Βερν. 68. — Περὶ τῆς διὰ διφθόγγου γραφῆς τῆς παραληγούσης ἴδε Σύντομον ἀπάντησιν εἰς τὰς κατὰ τῆς Ἑλλην. γραμματικῆς καὶ ἱστορίας ἐπικρίσεις τοῦ κ. Δημ. Βερν. σελ. 95».

Θαυμαστὸν δὲ πάντως μέλλει παντὶ νὰ φανῇ ὅτι ὁ μὲν Κουμανούδης συμφωνῶν τῷ Βερναρδάκῃ διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου ἐξήνεγκε τὸ ἐκ τοῦ ὁρίζων παρηγμένον ἐπίθετον ἐν τῷ Περιοδικῷ Συγγράμματι Ἀθηναίῳ Τόμ. Ζ', σελ. 484 «ἔνθα ἐγὼ ἔσυρα γραμμὰς ὁριζοντείους» καὶ ἐν τῷ Στράτῃ Καλοπιχείρῳ σελ. 171 ἐκδ. γ' «σανίδα ὅστις εἶδεν ὁριζόντειον» καὶ σελ. 176 «εἰς ἄκομψόν πως θέσιν ὁριζόντειον», ὁ δὲ Βερναρδάκης διαφωνῶν ἑαυτῷ ἐνέκρινε τὴν διὰ τοῦ Ι ἐκφορὰν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐπιθέτου ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου Τόμ. Α', σελ. 311 «ἀλλὰ πρὸς τὰ πέραν ὁριζόντιον κίνησιν» καὶ «τὴν πρὸς τὰ πέραν ἤτοι τὴν ὁριζόντιον» καὶ σελ. 319 «τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ὁριζόντιον κίνησιν».

Περὶ τῶν ἐπιθέτων δρακόντειος καὶ λεόντειος, ἃ εἶνε παρηγμένα ἐξ ὀνομάτων δηλούντων ζῷα ἴδε Χαρίτωνος Χ. Χαριτωνίδου Ποικίλ. Φιλολογ. Τόμ. Α', σελ. 328.

Ἐν ταῖς Γλωσσικαῖς Παρατηρήσεσι σελ. 226 ἐγράψαμεν: Ἐν

τοῖς Ἐθνικοῖς Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου λέγεται «Ἀχέρων Ἀχέροντος, Ἀχερούσιος Ἀχερουσία Ἀχερούσιον· ἔστι καὶ Ἀχερουσία λίμνη. Λέγεται καὶ Ἀχερόντειος ὃ διὰ τὸ μέτρον Ἀριστοφάνης ἔφη Ἀχερόντιός τε σκόπελος αἱματοσταγής· καὶ Ἀχεροντιάς ἐξ αὐτοῦ». Τοῦ τύπου *Ἀχερόντιος* καὶ *Ἀχεροντία*, οὗ φέρομεν μαρτύρια ἐκ τοῦ Εὐριπίδου τὸ «λιμένα λιπὼν γε τὸν *Ἀχερόντιον*» καὶ λίμναν *Ἀχεροντίαν*», συχνότερος εἶνε ὁ *Ἀχερούσιος* καὶ *Ἀχερουσία* καὶ *Ἀχερουσιάς*. Πρβ. καὶ *γέρων - γερούσιος, ἑκών - ἑκούσιος, ἄκων - ἀκούσιος, ἐθέλων - ἐθελούσιος, Νέδων - Νεδούσιος*. Στέφανος Βυζάντιος «Νέδων: ποταμὸς καὶ τόπος τῆς Λακωνικῆς. Τὸ τοπικὸν *Νεδούσιος* καὶ *Νεδουσία* ἡ Ἀθηνᾶ. Κλίνεται δὲ *Νέδοντος*». Ἴδε Χαρίτωνος Χ. Χαριτωνίδου Ποικίλ. Φιλολογ. σελ. 106.

Παρατιθέμεθα τὰ ὑπὸ τοῦ Βλαϋδεσίου γεγραμμένα ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀριστοφανους Βατράχων σελ. 62 «Ἀχερόντιος: Fort. Ἀχερούσιος, Lat. Acherusius. Cf. Aesch. Ag. 1160. ἀμφὶ Κωκυτόν τε κἀχερουσίους ὄχθους. Eur. Herc. 838. πορεύσας δι' Ἀχερούσιον πόρον. Sed Herc. 770. λιμένα — τὸν Ἀχερόντιον. Alc. 443. λίμναν Ἀχεροντίαν πορεύσας. Tertia forma epica Ἀχερόντειος occurrit in anapaestis Eur. fr. 860» καὶ σελ. 295 «Ἀχερόντιος: cf. Aesch. Ag. 1160. νῦν δ' ἀμφὶ Κωκυτόν τε κἀχερουσίους ὄχθους ἔοικα θεσπιῳδήσειν τάχα. Forma Ἀχεροντιος legitur praeterea Eur. Herc. 770. Alc. 443. Ἀχερούσιος Aesch. Ag. 1160. Herc. 838. Ἀχερόντειος Callim. Fr. 110.

Ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Ναυκίου γενομένῃ συναγωγῇ τῶν Ἀποσπασμάτων τῶν Ἑλλήν. Τραγικῶν σελ. 641 ἐκδ. Β' φέρεται «θεοὶ χθονιοι ζοφερὰν ἀδίαυλον ἔχοντες ἕδραν φθειρομένων Ἀχεροντΐαν λίμνην»· ἀποφαίνεται δ' ὁ Ναύκιος «Ἀχεροντίδα λίμνην malim».

Ἐν τῷ ἀποσπάσματι τοῦ Καλλιμάχου ἡ παραδεδομένη γραφὴ εἶνε «ἐν στομάτεσσι νεὼς Ἀχερουσίας ἐπὶ βάθρον δανάκην»· ἀνέγνω δ' ὁ Κασαύβων «ἐν στομάτεσσι νεὼς Ἀχεροντείας ἐπίβαθρον δανάκην», ὃ ἐνεκρίθη καὶ ὑπὸ τοῦ Ἐρνέστου ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν τοῦ Καλλιμάχου Τόμ. Α', σελ. 482. Ὁ Ὂθ. Σνειδῆρος ἔγραψεν ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Καλλιμαχείων Τόμ. Β', σελ. 379 «ἐν στομάτεσσι νεὼς Ἀχερουσιάδος ἐπίβαθρον ἀνθρώπους δανάκην» καὶ ἐσημειώσατο «Ἀχε-

ρουσιάδος scripsi pro Naecianis ἐνί — ὅ γε — Ἀχεροντείας. et in Ἀχερουσιάδος producta ultima syllaba facile excusabitur longiore voce et nomine proprio. cf. Mein. ad Call. p. 221.

Οὐδαμῶς ἡμεῖς πειθόμεθα Στεφάνῳ τῷ Βυζαντίῳ ἀποφαινομένῳ σελ. 152 Μειν. «λέγεται καὶ Ἀχερόντειος, ὃ διὰ τὸ μέτρον Ἀριστοφάνης ἔφη Ἀχερόντιός τε σκόπελος αἱματοσταγής. Καὶ Ἀχεροντιάς ἐξ αὐτοῦ». Πιθανώτατον ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι πρὸς τῷ τύπῳ Ἀχερούσιος εἷς μόνος ἔτι ὑπῆρχεν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ, ὁ διὰ τοῦ Ι ἐκφερόμενος Ἀχερόντιος. Πρβ. Στέφανον Βυζάντιον σελ. 286,23 «Εὐρυμέδων, ποταμὸς Παμφυλίας καὶ τόπος κατὰ Ταρτησόν. Τὸ ἐθνικὸν Εὐρυμεδόντιος.

Σημειωτέον δ' ὅτι ἐσχηματίσθη ὑπὸ τῶν νέων Ἑλλήνων ἐκ τοῦ μέλλων ἐπίθετον διὰ τῆς καταλήξεως ΙΚΟΣ, οἷον μελλοντικός. Ἴδε τὴν τοῦ Στεφ. Κουμανούδη Συναγωγὴν Νέων Λέξεων σ 837.

ΚΕΦ. ΝΕ΄.

Ἐγρηγόρσει - ἐγρηγορόσι.

Παρὰ Σέξτῳ τῷ Ἐμπειρικῷ σελ. 219,4 Βεκκ. κεῖται «Τοῦτον δὴ τὸν θεῖον λόγον καθ' Ἡράκλειτον δι' ἀναπνοῆς σπάσαντες νοεροὶ γινόμεθα, καὶ ἐν μὲν ὕπνοις ληθαῖοι, κατὰ δὲ ἔγερσιν πάλιν ἔμφρονες· ἐν γὰρ τοῖς ὕπνοις, μυσάντων τῶν αἰσθητικῶν πόρων, χωρίζεται τῆς πρὸς τὸ περιέχον συμφυΐας ὁ ἐν ἡμῖν νοῦς, μόνης τῆς κατὰ ἀναπνοὴν προσφύσεως σῳζομένης οἱονεί τινος ῥίζης, χωρισθείς τε ἀποβάλλει ἣν πρότερον εἶχε μνημονικὴν δύναμιν· ἐν δὲ ἐγρηγορόσι πάλιν διὰ τῶν αἰσθητικῶν πόρων ὥσπερ διά τινων θυρίδων προκύψας καὶ τῷ περιέχοντι συμβαλὼν λογικὴν ἐνδύεται δύναμιν».

Ὑπὸ τοῦ Σέξτου ἐλέχθη κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἐν ὕπνοις πρῶτον μὲν τὸ κατὰ ἔγερσιν, ἔπειτα δὲ τὸ ἐν ἐγρηγόρσει· ἡμαρτημένη δὲ τοῦ ἐγρηγόρσει γραφὴ εἶνε τὸ φερόμενον ἐν τοῖς ἀντιγράφοις ἐγρηγορόσι. Πρβ. σελ. 25,10 «πρὸς γὰρ τὸ καθ' ὕπνους ἢ πρὸς ἐγρήγορσιν» καὶ σ. 280,31 «μεταβάλλει γὰρ κατὰ ὥρας ἐνεργείας φύσεις, ἡλικίας, περιστάσεις, νόσους, ὑγείαν, ὕπνον, ἐγρήγορσιν».

'Αλλαχοῦ εἶνε ὑπὸ τοῦ Σέξτου εἰρημένον σελ. 25,14 «ἔστι γὰρ καθ' ὕπνους, ὥσπερ τὰ ὕπαρ ἐστίν» καὶ σελ. 203,10 «ἀπὸ δὲ τῶν ὕπαρ τὰ κατὰ τοὺς ὕπνους, ἀπὸ δὲ τῶν ἐν γήρᾳ τὰ ἐν νηπιότητι» καὶ σελ. 232,6 «ὕπαρ δὲ καὶ οὐ καθ' ὕπνους βλέπομεν» καὶ σελ. 278,29 «ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς ὕπαρ ὁ μὲν διψῶν ἀρυόμενος ποτὸν ἥδεται — οὕτω καὶ κατὰ τοὺς ὕπνους ἡ μὲν διάχυσίς ἐστι τοῖς διψῶσι καὶ ἀπὸ κρήνης πίνειν δοκοῦσιν». Περὶ τοῦ ὕπαρ μακρὸν λόγον ἐποιήσατο ὁ Κόβητος ἐν *Var. Lect.* σελ. 523 κέ. ἐκδ. Β'.

Περὶ τοῦ ὀνόματος ἐγρήγορσις εἶνε ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Γ', σελ. 123 τάδε γεγραμμένα· «'Εγρήγορσις, ἡ q d. Vigilatio, Vigilia. Apud Aristot. [H. A. 4, 10, 1, et in scripto Περὶ ὕπνου καὶ ἐγρ.] itidemque Plut. De liber. instit. [p. 9, C] opponitur ὕπνῳ, Somno. [Conf. id. p. 106, F; 958, D, Aret. Diut. pass. causs. I, 11, p. 40—46, Hippocr. De humor. p. 49, 23, De victus rat. I, p. 344, 53. L. D. Niceph. Chumn. in Boiss. Anecd. ab ipso cit. vol. 5, p. 220, 4: Νήψεσι καὶ ἐγρηγόρσεσι. Signif. Vigilantiae ponit Pollux I, 43, 157; 3, 120]».

Πολλάκις τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ὄνομα ἀπαντᾷ παρὰ τῷ Γαληνῷ, οἷον Τόμ. Α', σελ. 367 «τρίτον ἐξ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως» καὶ σελ. 368 καὶ σελ. 370. Τόμ. Δ', σελ. 445 «κατὰ τὰς ἐγρηγόρσεις». Τόμ. Ε', σελ. 466 «καὶ τοὺς ὕπνους καὶ τὰς ἐγρηγόρσεις» καὶ σελ. 837 καὶ σελ. 838 καὶ σελ. 878 καὶ σελ. 885. Τόμ. Ϛ', σελ. 28 «δευτέραν δὲ τὴν καθ' ὕπνον τε καὶ ἐγρήγορσιν» καὶ σελ. 57 καὶ σελ. 79 καὶ σελ. 149 καὶ σελ. 313. Τόμ. Ζ', σελ. 141 «ἐν μὲν ταῖς ἐγρηγόρσεσιν ἐνεργεῖ διὰ παντός, ὑπνούντων δὲ ἡσυχάζει» καὶ σελ. 142 καὶ σελ. 316 καὶ σελ. 580. Τόμ. Η', σελ. 467 «τῶν δ' ἐξ ὕπνου μεταπεπτωκότων εἰς ἐγρήγορσιν ἐν μὲν τῷ παραχρῆμα μεγάλοι καὶ σφοδροὶ καὶ ταχεῖς καὶ πυκνοὶ καί τινα κλόνον ἔχοντες, μετ' ὀλίγον δὲ εἰς συμμετρίαν ἔρχονται». Τόμ. Θ', σελ. 132 «αἱ μὲν ἔξω τὴν ἐγρήγορσιν, αἱ δὲ ἔσω τὸν ὕπνον ἐργάζονται» καὶ σελ. 139 (δίς) καὶ σελ. 140. Τόμ. Ι', σελ. 431 «περὶ μὲν τὸν τῆς ἐγρηγόρσεως χρόνον ἴσως ἂν τοῦτο πράξειεν, ὑπνώττων δ' ἐξ ἀνάγκης κινήσει τὸ κῶλον» καὶ σελ. 824 (δίς). Τόμ. ΙΕ', σελ. 625 «πεπονθυίας διαφορεῖν μὲν καὶ ξηραίνειν τῆς ἐγρηγόρσεως, μὴ πέπτειν

αεί τὰ εἰρημένα βοηθήματα οὐ μόνον ἐγρηγόρσεως ποιητικὰ ἀλλὰ καὶ καταφορᾶς εἴη διαλυτικά, τί ἂν εἴη ἄτοπον;». Πρβ. καὶ σελ. 514,9 καὶ 12.

Ῥοῦφ. Ἐφέσ. σελ. 204,7 Δαρ. «τοῖς δὲ πόνος καὶ ἐγρήγορσις καὶ ἡ ἄλλη κένωσις πᾶσα».

Σωραν. περὶ Γυν. Παθ. σελ 201,5 Ἑρμ. «κατακλιτέον ἐν οἰκήματι συμμέτρως ἀλεεινῷ τε καὶ φωτεινῷ καὶ φυλακτέον ἐφ' ἡσυχίας. ἐγρηγόρσεως δὲ καὶ παντὸς ἀποχῆς καὶ κούφης διακρατήσεως τῶν ἄκρων καὶ τῶν ἐν περιωδυνίᾳ μερῶν». Πρβ. Ἑρμερίνσιον ἐν Ἐπιστ. Κριτ. σελ. 55.

Ἀρτεμίδ. σελ. 16,1 Ἑρχ. «ἡ δὲ δευτέρα—περὶ ἐγρηγόρσεως, ἀσπασμάτων κτέ.».

Πλωτῖν. Ἐνν. σελ. 308, Α' «εἴ τις τὰς ὀνειράτων φαντασίας ἀναιρεῖν ἐθέλων ἐν ἐγρηγόρσει τὴν ψυχὴν τὴν φανταζομένην ποιοῖ» καὶ σελ. 310, Α' «ἡ δ' ἀληθινὴ ἐγρήγορσις ἀληθινὴ ἀπὸ σώματος, οὐ μετὰ σώματος, ἀνάστασις». Ἴδε Κρευζῆρον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλωτίνου Τόμ. Γ', σελ. 178.

Ἰάμβλ. περὶ Μυστ. σελ. 104,13 Παρθ. «ἀλλ' ὅ τε ὕπνος καὶ ἡ κατοχὴ τῶν ὀμμάτων καὶ ἡ κάρῳ προσφερὴς κατάληψις καὶ ἡ μεταξὺ τοῦ ὕπνου τε καὶ τῆς ἐγρηγόρσεως κατάστασις καὶ ἡ ἄρτι ἀνεγειρομένη ἢ ἡ παντελὴς ἐγρήγορσις πάντα θεῖά ἐστι καὶ πρὸς ὑποδοχὴν τῶν θεῶν ἐπιτήδεια».

Γρηγ. Νύσσ. Τόμ. Α', σελ. 74 «εἶτα ἐγρήγορσις τὸ ἀνειμένον ἐτόνωσε» καὶ «οὕτω τοίνυν τετονωμένον διὰ τῆς ἐγρηγόρσεως τὸ σῶμα λαβοῦσα λύσιν ἐμποιεῖ διὰ τοῦ ὕπνου τῷ τόνῳ».

Συνέσ. σελ. 144, Δ' «οὐκ ἀρκούσης ἡμῖν τῆς οὐσίας εἰς ἐνέργειαν ἐγρηγόρσεως».

Ὠριγέν. Τόμ. ΚΕ', σελ 321 «ἐγρήγορσιν μὲν καὶ ὕπνον ἄμεσα καὶ ὅσα τοιαῦτα».

Θεοδώρητ. Τόμ. Δ', σελ. 566 «οὐκοῦν φρόνησις μέν ἐστι τοῦ ἐν ἡμῖν λογικοῦ ἡ ἐγρήγορσις».

Πρόκλ. Διάδ. εἰς τὸν Τίμ. Πλ. σελ. 844 Σνειδ. «ἐν μὲν γὰρ ταῖς ἐγρηγόρσεσιν ἡ ψυχὴ νεωτέρα ἑαυτῆς ἐστι, ἐν δὲ τοῖς ὕπνοις αὐτὴ μὲν ἀργεῖ, δρᾷ δὲ τότε μάλιστα ἡ φύσις καὶ περαίνει τὰ ἑαυτῆς».

Ψευδοθεμίστ. Ὑπομν. εἰς Ἀριστ. Τόμ. ΚΓ', γ', σελ. 4,29 «ὅροι δὲ ἐγρήγορσις, ὕπνος, ἄνθρωπος· ἐγρήγορσις οὐδενὶ ὑπνοῦντι ἐξ ἀνάγκης, ὕπνος τινὶ ἀνθρώπῳ ὑπαρχόντως, καὶ ἐγρήγορσις οὐ παντὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης» καὶ ἀλλαχοῦ.

Νικηφ. Γρηγ. Τόμ. Β', σελ. 619,2 «ἀλλ' ἐξ ἐγρηγόρσεως φάντασμα θεαθὲν ἐναργῶς» καὶ σελ. 669,18 «ὅπως ἂν ἐγρηγόρσεως ἔχοιεν».

Λέων Διάκ. σελ. 227,7 «ἀκρίβειαν ἔχειν ὑπερβάλλουσαν καὶ ἐγρήγορσιν».

Ἀνν. Κομν. Τόμ. Β', σελ. 251,17 Βόνν. «αὐτοῖς προσέπεμπεν ἄλλους καὶ πρὸς ἐγρήγορσιν ἀνηρέθιζεν». Φέρεται δὲ καὶ γραφὴ ἐγρηγόρησιν.

Σουίδ. σελ. 1095,3 Βεκκ. (λ. φίλος) «ἀλλὰ καὶ ὕπνου ἐγρήγορσις αἱρετωτέρα, εἰ ὁ ὕπνος ἐπὶ τὴν ἐγρήγορσιν ἔχει τὴν ἀναφοράν».

Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὁμ. σελ. 1821,18 «τὸ δὲ ἀνέσχε κεφαλὴν ἐγρηγόρσεως σημεῖον» καὶ σελ. 1876,61 «καὶ γίνεται ὄναρ μὲν παρὰ τὸ ὂν καὶ τὸ αἴρειν, ὕπαρ δὲ παρὰ τὸν ὕπνον καὶ τὸ αἴρειν, ἵνα εἴη ὕπαρ μὲν ὕπνου ἄρσις διὰ τὴν ἐγρήγορσιν, ὡς οἱονεὶ ὕπναρ, ὄναρ δὲ παρὰ τὴν τοῦ ὄντος ἄρσιν» καὶ σελ. 1921,52 «καὶ οὕτως ἐξ ὑπτιότητος τὸν ἀκροατὴν εἰς ἐγρήγορσιν».

Σχολ. Πλάτ. Τόμ. ϛ', σελ. 390 Τευβν. «ὕπαρ ἐστὶ τὸ μέσον ἐγρηγόρσεως καὶ ὕπνου ὁρώμενον».

Παρατηρητέον δ' ὅτι ὀρθῶς μὲν εἶνε γεγραμμένον ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ σελ. 777,31 «Ὕπαρ: ἘγρήγορΣΙΣ, ὀπτασία ἀληθής, οὐκ ἐν ὀνείρῳ· ἀλήθεια, οὐκ ὄνειρος», πλημμελῶς δ' ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Σουίδα σελ. 1058 Βεκκ. «Ὕπαρ: ἐγρηγορΟΣ, ὀπτασία ἀληθὴς βεβαίας καὶ ἀληθοῦς ἀγγελίας». Πρβ. καὶ Φώτ. Λεξ. σελ. 620 5 «Ὕπαρ: ἐγρήγορΟΣ, ὀπτασία ἀληθής» καὶ Βαχμανν. Ἑλλ. Ἀνέκδ. Τόμ. Α', σελ. 394,30 «Ὕπαρ: ἐγρηγορΩΣ, ὀπτασία ἀληθής».

Ὁ Κόβητος γράφει ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ 1867, σελ. 454 «Τὸ δὲ *ἀσυνειδήτου* καὶ μετ' ὀλίγα ἡ *εὐσυνειδησία* τοῦ πονηροῦ κόμματός ἐστι παρὰ τὴν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἀναλογίαν παρακεχαραγμένα, οἷόν ἐστι τὸ *εἴδησις* καὶ *συνείδησις* καὶ *πε-*

ποίθησις καὶ *ἐγρήγορσις* καὶ *οἰκτειρήσεις* (σελ. 149) ἀντὶ τοῦ *οἰκτιρμοί*, καὶ ἕτερα πολλὰ μοχθηρὰ καὶ παρακεκομμένα» καὶ ἐν ταῖς εἰς Διονύσιον τὸν Ἁλικαρνασσέα Παρατηρήσεσι σελ. 35 «κατὰ τὴν συνείδησιν τῶν πραχθέντων. Sordidum et novicium vocabulum est ἡ συνείδησις contra analogiam ex συνειδέναι formatum. Veteres dicebant τὸ συνειδός. Perinde vitiose alii ex ἐγρήγορα nomen ἐγρήγορσις finxerunt et πεποίθησις ex πέποιθα» (Πρβ. καὶ Γλωσσ. Παρατ. σελ. 256). Τὸ πεποίθησις ἀποδοκιμάζει ὡς ἀνάττικον ὁ Μοῖρις λέγων σελ. 296 «Πεποιθέναι λέγεται Ἀττικῶς· πεποίθησιΝ Ἑλληνικῶς». Εἶνε δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Φρυνίχου γεγραμμένον σελ. 294 Λοβ. «Πεποίθησις οὐκ εἴρηται, ἀλλ' ἤτοι πιστεύειν ἢ πεποιθέναι» καὶ ὑπὸ Θωμᾶ τοῦ Μαγίστρου σελ. 273,4 Ῥισχ. «Πιστεύω καὶ πέποιθα καὶ θαρρῶ καὶ θαρσῶ καὶ θάρρος καὶ θάρσος· πεποίθησις δὲ οὐκέτι, ἀλλὰ πίστις καὶ πεποιθέναι». Ὁ Εὐστάθιος ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς μνημονεύει καὶ ὄνομα ἀντιπεπόνθησις σελ. 1430,20 «Γράφεται δὲ διὰ διφθόγγου τὸ εἶμα ἢ ἀπὸ τοῦ ἕμα προσλήψει τοῦ ἰῶτα ἢ ὡς φυλάξαν τὴν τοῦ πρωτοτύπου παρακειμένου αὔξησιν, ὃ καὶ ἡ ἐγρήγορσις ἔχει καὶ ἡ πεποίθησις καὶ ἡ ὀπωπὴ καὶ ἡ ἀντιπεπόνθησις» καὶ σελ. 1458,45 «ἐκ δὲ τοῦ ὄπωπα κεῖται μετ' ὀλίγα ὄνομα ῥηματικὸν ἡ ὀπωπή μετὰ τῆς τοῦ οἰκείου παρακειμένου αὐξήσεως, ἣν ἔχει καὶ ἡ ἀντιπεπόνθησις καὶ ἡ ἐγρήγορσις καὶ ἡ πεποίθησις». Πρβ. καὶ Λοβέκκιον εἰς Φρύν. σελ. 294. Τοῖς ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου μνημονευομένοις μαρτυρίοις τοῦ ὀνόματος ἀντιπεπόνθησις προσθετέον τὸ τοῦ Εὐτοκίου ἐν Ὑπομνήμ. εἰς Ἀρχιμ. Τόμ. Γ', σελ. 336,10 «ὃ ἔσται κέντρον τοῦ παντὸς τμήματος διὰ τὴν ἀντιπεπόνθησιν» καὶ τὸ Πρόκλου τοῦ Διαδόχου εἰς τὸν Τίμ. Πλάτ. σελ. 480 Σνειδ. «καὶ ἔχουσιν ἀντιπεπόνθησιν αὗται πρὸς ἀλλήλας». Ἀπαντᾷ δὲ καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἱπποκράτη καὶ Γαληνὸν Σχολίοις Τόμ. Β', σελ. 314,1 «διὰ τὴν φυσικὴν πάντως ἀντιπεπόνθησιν» καὶ παρὰ Διοφάντῳ (Ψευδοδιοφάντῳ) Τόμ. Β', σελ. 7, 7 Τευβν. «διὰ τὴν τῶν μορίων πρὸς τὴν μονάδα ἀντιπεπόνθησιν». Πρβ. καὶ Ἀνδρόν. Ῥόδ. Ἀποσπ. Φιλοσόφ. Ἑλλ. Τόμ. Γ', σελ. 410.

Ἄξια παραθέσεως νομίζομεν ἃ ὁ Α. Ῥ. Φρίσχιος ἔγραψεν ἐν *Curt. Stud.* Τόμ. Ϛ', σελ. 330 «ἐγρηγορόων ἐγρηγορτί Hom.

ἐγρήγορσις Hippocr. ἐγρηγορικός Aristot., ἐγρήγορος Byz., — όπως Plut. ἐγρηγόρσιος Pherecr., — ρησις Byz — Etiam e perfectis intensivis (praesentium vi praeditis) nomina nonnulla orta sunt: κέκραγμα, - γμός, - κτης (cf. κεκραγήσει· κραυγάσει Hes.), γεγήθησις, πεποίθησις etc.». Περὶ τοῦ ἐγρηγόρσιον λέγεται ἐν τῷ Μεγάλῳ 'Ετυμολογικῷ σελ. 312,18 «'Εγρηγόρσιον: Τὸ ποιοῦν ἐγρηγορέναι, εἴτε βρῶμα εἴτε ἄλλο τι τοιοῦτον. Φερεκράτης· ἐγρηγόρσιον, τουτέστι παυσινύσταλον». 'Υπὸ τοῦ Εὐσταθίου γίνεται μνεία διττοῦ τύπου, γρηγόρσιον καὶ ἐγρηγόρσιον ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 1493,52 καὶ 54. Πρὸς τοῖς ὀνόμασι κεκράκτης καὶ κεκραγμός φέρεται καὶ τὸ σύνθετον κεκραξιδάμας (Ἴδε Βλαϋδέσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν 'Αριστοφάνους 'Ιππέων σελ. 208. Πρβ. καὶ σελ. 40). Τὸ ὄνομα ἐγρήγορσις ἀπαντᾷ πολλάκις παρὰ τῷ 'Αριστοτέλει, ὡς διδάσκεταί τις καὶ ἐκ τοῦ 'Αριστοτελικοῦ Πίνακος τοῦ ὑπὸ τοῦ Βονιτζίου πεφιλοπονημένου σελ. 215. 'Ο Λοβέκκιος λέγει ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Φρυνίχου σελ. 294 «(ἐγρήγορσις) Hipp. Epid. VI 22. 590 C. T. IX de Vict. San. I. 7. ubi cod. Mackii p. 16 ἔγερσις ostentat». Τὰ ἐκ τοῦ 'Ιπποκράτους μνημονευόμενα μαρτύρια κεῖνται ἐν συγγράμμασιν, ἃ οὐχὶ γνήσια τοῦ 'Ιπποκράτους νομίζονται (Τόμ. Α', σελ. 618 καὶ Τόμ. Γ', σελ. 408 'Ερμ. Πρβ. καὶ Τόμ. Α', σελ. 586). Παρασημειωτέον δ' ὅτι ἐσχηματίσθη καὶ ἐπίθετον αὐτοπεποίθητος κείμενον παρὰ Γεωργίῳ τῷ Συγκέλλῳ Τόμ. Α', σελ. 685,1 «δι' ὑπερήφανον καὶ αὐτοπεποίθητον γνώμην».

Παρατηροῦμεν ἐν τέλει ὅτι παρὰ Φίλωνι τῷ 'Ιουδαίῳ Τόμ. Δ', σελ. 88 πρὸς τῇ ὑγιῶς ἐχούσῃ γραφῇ «τὰ μὲν ἐγρηγόρσει χρώμενα ἀκοιμήτῳ κτέ.» ἔχουσι τἀντίγραφα καὶ τὴν ἡμαρτημένην ἐγρηγορόσι, ὡς μανθάνομεν ἐκ τῆς νέας τοῦ Φίλωνος ἐκδόσεως, ἐν ᾗ φέρεται Τόμ. Δ', σελ. 92 ἡ σημείωσις ἥδε· «ἐγρηγόρσει CAVOK: ἐγρηγορῶσι F, ἐγρηγορόσι ceteri».

ΚΕΦ. ΝϚʹ.

Ἐγρήγορα, ἐγρηγορῶ, γρηγορῶ· ἐγρήγορος - γρήγορος.

Φέρεται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ παρακείμενος ἐγρήγορα ἀμεταβάτου διαθέσεως δηλωτικὸς ὢν καὶ τῷ ἐνεστῶτι εὕδω ἢ καθεύδω ἀντιτιθέμενος, οἷον Αἰσχύλ. Εὐμ. 684 «εὑδόντων ὕπερ ἐγρηγορὸς φρούρημα γῆς καθίσταμαι». Πλάτ. Φαίδ. σελ. 71, Γʹ «τῷ ζῆν ἐστί τι ἐναντίον, ὥσπερ τῷ ἐγρηγορέναι τὸ καθεύδειν;» καὶ «λέγω δὲ τὸ μὲν καθεύδειν, τὸ δὲ ἐγρηγορέναι, καὶ ἐκ τοῦ καθεύδειν τὸ ἐγρηγορέναι γίγνεσθαι καὶ ἐκ τοῦ ἐγρηγορέναι τὸ καθεύδειν» καὶ Πρωταγ. σ. 310, Βʹ «ἐγρήγορας ἢ καθεύδεις;» καὶ Συμποσ. σελ. 203, Αʹ «καὶ ἐγρηγορόσι καὶ καθεύδουσι» καὶ Θεαιτ. σελ. 158, Βʹ «πότερον καθεύδομεν καὶ πάντα ἃ διανοούμεθα ὀνειρώττομεν ἢ ἐγρηγόραμέν τε καὶ ὕπαρ ἀλλήλοις διαλεγόμεθα» καὶ Νόμ. σελ. 823, Εʹ «μήτε ἐγρηγορόσι μήτε εὕδουσι». Ξενοφ. Κύρ. Παιδ. Αʹ, ϛʹ, 35 «καὶ ἐγρηγορόσι καθεύδοντας». Ἀριστοτ. περὶ Ὕπν. καὶ Ἐγρηγ. Αʹ (Τόμ. Γʹ, σελ. 500,30 Διδ.) «τούτῳ καὶ ἐγρήγορε τὰ ἐγρηγορότα καὶ καθεύδει τὰ καθεύδοντα» καὶ ἀλλαχοῦ. Θεοδώρητ. Τόμ. Δʹ, σελ. 1025 «οὐ γὰρ μόνον ἐγρηγορὼς πρὸς τὰ τῆς ψυχῆς ἠγωνίζετο πάθη ἀλλὰ καὶ καθεύδων». Πρβ. Ξενοφ. Ἱέρ. Αʹ, 6 «τὰ ἐν τῷ ἐγρηγορέναι — ἢ τὰ ἐν τῷ ὕπνῳ» καὶ Πλάτ. Πολιτ. σελ. 476, Γʹ «ἐάν τ' ἐν ὕπνῳ τις ἐάν τ' ἐγρηγορὼς» καὶ Φιλήβ. σελ. 20, Βʹ «λόγων ποτέ τινων πάλαι ἀκούσας ὄναρ ἢ καὶ ἐγρηγορὼς νῦν ἐννοῶ περί τε ἡδονῆς καὶ φρονήσεως» καὶ Νόμ. σελ. 800, Αʹ «καθ' ὕπνον δὲ οἷόν πού τις ἢ καὶ ὕπαρ ἐγρηγορὼς ὠνείρωξε μαντευόμενος αὐτό». Ἀλλὰ τὸ ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ ἐγρηγορὼς περιέγραψεν ὁ Κόβητος ἐν *Var. Lect.* σελ. 525 ἐκδ. βʹ ὡς ἐξήγησιν ὂν τοῦ ὕπαρ. Γίνεται δ' ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου ἀντίθεσις τοῦ νυστάζειν καὶ ἐγρηγορέναι Ἴων. σελ. 533 Αʹ «ἐπειδὰν μέν τις τὰ τῶν ἄλλων ζωγράφων ἔργα ἐπιδεικνύῃ, νυστάζει τε καὶ ἀπορεῖ καὶ οὐκ ἔχει ὅ,τι συμβάληται, ἐπειδὰν δὲ περὶ Πολυγνώτου ἢ ἄλλου ὅτου βούλει τῶν γραφέων ἑνὸς μόνου δέῃ ἀποφήνασθαι γνώμην, ἐγρήγορέ τε καὶ προσέχει τὸν νοῦν

καὶ εὐπορεῖ ὅ,τι εἴπῃ». Παρὰ Φίλωνι τῷ Ἰουδαίῳ Τόμ. Α', σελ. 98 ἀπαντᾷ «Τῷ γὰρ ὄντι, ὑπνώσαντος νοῦ, γίνεται αἴσθησις· καὶ γὰρ ἔμπαλιν, ἐγρηγορότος νοῦ, σβέννυται» καὶ σελ. 99 «ἡλίου δὴ τρόπον ὁ νοῦς ἐγρηγορὼς μὲν ἐπισκιάζει ταῖς αἰσθήσεσι, κοιμηθεὶς δὲ αὐτὸς ἐξέλαμψε» καὶ παρὰ τῷ Ὡραπόλλωνι σελ. 28 Λεεμ. «ἐπειδὴ ὁ λέων ἐν τῷ ἐγρηγορέναι μέμυκε τοὺς ὀφθαλμούς, κοιμώμενος δὲ ἀνεῳγότας τούτους ἔχει» καὶ ἐν τοῖς εἰς Φιλόστρατον Σχολίοις Ἡρωικ. σελ. 442 Βοισσ. «τὸ μὲν κοιμᾶσθαι ἐναντίον τοῦ ἐγρηγορέναι, τὸ δὲ μεθύειν τοῦ νήφειν, τοῦ δὲ μαίνεσθαι τὸ σωφρονεῖν», καὶ ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου σελ. 1461, 63 «ἀεσίφρων ὁ οἱονεὶ κατὰ φρένας κοιμώμενος καὶ ἐναντίος τῷ νηφαλίῳ καὶ ἐγρηγορότι», ἐν δὲ τῷ Βρούτῳ τοῦ Πλουτάρχου ΚΔ' κεῖται «εἴτ' ἐγρήγορεν εἴτ' ἐνυπνιάζεται». Σημειωτέον δ' ὅτι φέρεται καὶ σύνθετος παρακείμενος ἐξεγρήγορα παρὰ τῷ Ἀριστοφάνει Ὄρν. 1413 «τουτὶ τὸ κακὸν οὐ φαῦλον ἐξεγρήγορεν». Ὑπὸ τοῦ Κουμανούδη μνημονεύεται παρακείμενος ΥΠΕΡεγρήγορα ἐν τῇ Συναγωγῇ Ἀθησαυ. Λέξεων σελ. 355 «ὑπερεγρήγορά τινος. Φιλόστρ. ἐν τοῖς εἰς τὸν Τυανέα Ἀπολλών. Η', 12». Πρβ. καὶ Προκόπ. Τόμ. Γ', σελ. 196,3 «διηνεκὲς ἐκ τῶν στρωμάτων ἐξανιστάμενος καὶ ΠΡΟεγρηγορὼς τῆς πολιτείας» καὶ σελ. 272,23 «ἐπεὶ αὐτῷ προεγρηγορότι τῶν κατηκόων ἔννοια γέγονεν ὡς οἱ βάρβαροι κτέ.» καὶ σελ. 332,7 «καὶ αὐτῆς δὲ προεγρηγορὼς ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς προμηθεῖ γνώμῃ».

Ἐκ τοῦ παρακειμένου ἐγρήγορα παρήχθη ὁ ὑπερσυντέλικος ἐγρηγόρη, οὗ ἐγένετο χρῆσις ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους Ἐκκλ. 32 «ἐγὼ δέ γ' ὑμᾶς προσδοκῶσ' ἐγρηγόρη» καὶ Πλούτ. 744 «τὸν Πλοῦτον ἠσπάζοντο καὶ τὴν νύχθ' ὅλην ἐγρηγόρεσαν» καὶ ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος Κύρ. Παιδ. Α', δ', 20 «καὶ ἐφρόνει καὶ ἐγρηγόρει» καὶ Ἀναβ. Δ', ϛ', 22 «ἐγρηγόρεσαν καὶ ἔκαον πυρὰ πολλὰ διὰ νυκτός». Πρβ. Φώτ. Λεξ. σελ. 59,6 «ἩγρηγόρΕΙΝ καὶ ἐγρηγόρΕΙΝ φησὶ Μένανδρος» (Ἴδε Λόγ. Ἑρμ. 1866, σελ. 44). Ὁ Βλαϋδέσιος δοξάζει ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἐκκλησιαζουσῶν σελ. 7 καὶ σελ. ... καὶ σελ. 209 καὶ ἐν τῇ τοῦ Πλούτου σελ. 81 καὶ σελ. 408 ὅτι ...θη ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους ἠγρηγόρη καὶ ἠγρηγόρεσαν καὶ ... τοῦ Ξενοφῶντος ἠγρηγόρει καὶ ἠγρηγόρεσαν. Τὸ πρᾶγμα ἐξετάσωμεν ἀκριβῶς ἐν ἑτέρῳ τόπῳ ποιούμενοι λόγον περὶ τῆς

ἐκφορᾶς τῆς πρώτης συλλαβῆς τῶν ὑπερσυντελίκων τῶν γενομένων ἐκ παρακειμένων ἐχόντων ἀττικὸν ἀναδιπλασιασμόν.

Ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ ἑλληνισμῷ γίνεται χρῆσις καὶ τοῦ ἐκ τοῦ παρακειμένου ἐγρήγορα ἐσχηματισμένου ῥήματος ἐγρηγορέω-ῶ καὶ κατ' ἀφαίρεσιν τοῦ Ε γρηγορέω -ῶ Ὁ Φρύνιχος γράφει ἐν τῇ Ἐκλογῇ σελ. 118 Λοβ. «Γρηγορῶ: γρηγορεῖ οὐ δεῖ ἀλλ' ἐγρήγορα λέγειν καὶ ἐγρήγορεν». Λέγει δὲ καὶ ὁ Ζωναρᾶς ἐν τῷ Λεξικῷ σελ. 609 «Ἐγρήγορα χρὴ λέγειν, οὐ γρήγορα (γρ. γρηγορῶ). Καὶ τὰ παρεληλυθότα ἐγρηγόρει καὶ ἐγρηγόρεσαν. Φησὶν ὁ κωμικός· ἕως διέλαμψεν ἡμέρα ἐγρηγόρεσαν». Πρβ. καὶ Λεξ. Ουϊνδοβ. σελ. 85,14 Ναυκ. «Ἐγρήγορα χρὴ λέγειν καὶ ἐγρηγόρειν καὶ ἐγρηγόρεσαν καὶ ἐγρήγορθι τὸ προστακτικὸν καὶ ἂν ἐγρηγόρῃ τὸ ὑποτακτικόν». Παρατιθέμεθα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου γεγραμμένα ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 1880.20 «Καὶ ὅρα τὸ ἐγρηγορόων ἐκ τοῦ ἐγρήγορα μέσου παρακειμένου γενόμενον· ἐγείρω γάρ, μέλλων ἐγερῶ, παρακείμενος ἤγερκα, μέσος ἤγορα καὶ Ἀττικῶς ἐγήγορα καὶ πλεονασμῷ ἐγρήγορα, ὅθεν τὸ ἐγρηγορῶ μετὰ τῆς πρωτοτύπου αὐξήσεως, ὁμοίως τὸ πέποιθα πεποιθῶ πεποιθήσω, ἐξ οὗ ἡ πεποίθησις, ὡς ἐγρηγόρησις ἐγρήγορσις. Καὶ Ὅμηρος μὲν τετρασυλλάβως οἶδεν ἐγρηγορῶ. οἱ δὲ ὕστερον καὶ γρηγορῶ τρισυλλάβως, ὅπερ οὐ φιλεῖται τοῖς ῥήτορσιν». Περὶ τοῦ Ὁμηρικοῦ ἐγρηγορόων ἴδε Λοβέκκιον εν Ῥηματ. σελ. 186. Ποιεῖται δ' ὁ Ὅμηρος χρῆσιν καὶ τοῦ ἐνεστῶτος ἐγρήσσω. Ἐν τοῖς εἰς Ὀππιανὸν Σχολίοις σελ. 330, 39 Διδ. λέγεται «Ἐγρήσσων: γρηγορῶν, ἐγρηγορῶν».

Ὑπὸ τοῦ Ἀντattικιστοῦ εἶνε εἰρημένον σελ. 96, 27 «Ἐγρηγόρησεν: Ξενοφῶν τετάρτῳ Ἀναβάσεως». Ἐν τῇ Ἀναβάσει τοῦ Ξενοφῶντος Δ', ϛ', 22 ἔχουσι τἀντίγραφα «ἐγρηγόρησαν καὶ ἔκαιον πυρὰ πολλὰ διὰ νυκτός»· σημειοῦται δ' ὁ Σνειδῆρος «Recte Porsonus animadvertit Xenophontis aetate formam verbi γρηγορεῖν nondum fuisse usu receptam. Probam formam annotat ex Aristophanis Pluto 744, Ecclesiaz. 32. In Xenophontis Cyneg. 5, 1, ὅταν μὲν ἐγρηγορῇ scribendum ἐγρηγόρῃ» (Ἴδε καὶ Λοβέκκιον εἰς Φρύν σελ. 118 καὶ Κόβητον ἐν *Var. Lect.* σελ. 325 καὶ *Mnemos.* 1873, σελ. 41. Πρβ. καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Γ' σελ. 121-2). Ὁ Λ. Δινδόρφιος ποιεῖται ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Κυνηγετικοῦ τοῦ Ξενο-

φῶντος σελ. 212 τὴν παρατήρησιν τήνδε· «Apud Aretaeum p. 202, 9 ed. Ermerins etiamnunc scribitur ἣν ἐγρηγορῶσι πάννυχοι».

Ἐν τῷ ὑπὸ Σκαρλάτου τοῦ Βυζαντίου συντεθέντι Λεξικῷ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης φέρεται σελ. 258 «Γρηγορέω-ῶ [ἐγείρω], Μ. ήσω, (μτγ.) ἀντὶ Ἐγρηγορέω, εἶμαι ἔξυπνος καὶ σελ. 357 «Ἐγρηγορέω-ῶ [ἐγείρω], Μ. ήσω. Εἶμαι ἔξυπνος (κυρ. καὶ μεταφ.) «Καὶ ἐφρόνει καὶ **ἐγρηγόρει**, «Ξεν.». Τὸ παρὰ τῷ Ξενοφῶντι ἀπαντῶν ἐγρηγόρει εἶνε τρίτον ἑνικὸν πρόσωπον τοῦ ὑπερσυντελίκου ἐγρηγόρη, οὐχὶ τοῦ παρατατικοῦ τοῦ ῥήματος ἐγρηγορῶ, ὡς γελοιότατα νομίζει ὁ Βυζάντιος. Οὐδεμία ἀμφιβολία δύναται νὰ ὑπάρχῃ ὅτι οὐ μόνον τὸ γρηγορέω - γρηγορῶ ἦτο ἀλλότριον τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου ἀλλὰ καὶ τὸ ἐγρηγορέω - ἐγρηγορῶ.

Ἐκ τῆς μετοχῆς ἐγρηγορώς εἶνε παρηγμένον τὸ ἐπίρρημα ἐγρηγορότως, οὗ γίνεται μνεία ὑπὸ τοῦ Πολυδεύκους βιβλ. Α', 157 «συντεταγμένως, ἐγρηγορότως, πολεμικῶς» καὶ Γ', 121 «πεφροντισμένως, ἐγρηγορότως, ἀπροφασίστως». Εὑρίσκεται δὲ καὶ ἐν τοῖς Ἠθικοῖς τοῦ Πλουτάρχου σελ. 32, Α' «ἐθιστέον δ'ἅμα καὶ τούτων ἐγρηγορότως τὸν νέον ἀκούειν». Βλέπει δέ τις καὶ ἄλλα τοῦ ἐπιρρήματος τούτου μαρτύρια ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Γ', σελ. 123, Α'. Πρβ. Σχολ. Φιλοστρ. Ἡρωϊκ. σελ. 442 Βοισσ. «Ἐγρήγορα: ἐγρηγορότως ἔχω». Θωμᾶς ὁ Μάγιστρος γράφει σελ. 245, 8 Ῥισχ. «Νενηφότως ἐγρηγορότως, οὐκ ἐγρηγόρως· οὐ γαρ ἐστὶν ὁ ἐγρήγορος ἀλλ' ὁ γρήγορος, εἰ καὶ ἀσύνηθες· ἀντὶ γὰρ τούτου ὁ γρηγορῶν καὶ ὁ νήφων. Δίων οὖν ἐγρηγόρως λέγων ἁμαρτάνει. Ἐγρήγορσις μέντοι γράφεται. Ἀριστείδης· μέσως ἔχειν ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως». Ἀλλὰ κατ' οὐδένα τρόπον ἦτο δυνατὸν νὰ ῥηθῇ ὑπὸ Δίωνος τοῦ Χρυσοστόμου ἐγρηγόρως, ἠπατήθη δ' ὁ Μάγιστρος ἐκ τῆς ἐν τῷ πρώτῳ λόγῳ τοῦ Δίωνος πλημμελοῦς ἀναγνώσεως «ἄκουε δὴ τοῦδε τοῦ μύθου σφόδρα ἐγρηγόρως τε καὶ τὸν νοῦν προσέχων». Εὖ ποιῶν ὁ Ῥείσκιος ἐξέδωκε παρὰ τῷ Δίωνι Τόμ. Α', σελ. 63 «σφόδρα ἐγρηγορώς τε καὶ τὸν νοῦν προσέχων». Καὶ ἐν τῷ Ἑρμοτίμῳ τοῦ Λουκιανοῦ § 1 ἡ γνησία γραφὴ εἶνε «ἣν μὴ πάνυ τις ἐγρηγορὼς ἀτενὲς ἀεὶ καὶ γοργὸν ἀποβλέπῃ εἰς αὐτήν», οὐχὶ ἐγρηγόρως, ὡς φέρεται ἐν τοῖς ἀντι-

γράφοις, οὐδ' ἐγρηγορότως, ὡς ἔγραψεν ὁ Ἰακωβίτζιος ἀκολουθήσας τῷ Ῥειτζίῳ (Ἴδε καὶ Στρούβιον ἐν *Opusc.* Τόμ. Β', σελ. 87 καὶ σελ. 181 καὶ Λοβέκκιον εἰς Φρύν σελ. 119). Πρβ. καὶ Ῥητ. Διδ. § 9 «ἀρρενωπὸς τὸ βλέμμα, ἐγρηγορώς, τῆς τραχείας ὁδοῦ ἐκείνης ἡγεμών». Ἐπηνωρθώθη δὲ καὶ τὸ ἐν νοθευομένῳ συγγράμματι τοῦ Πλουτάρχου φερόμενον Ἠθικ. σελ. 178, ς' «ἂν ἐγρηγόρως καὶ προσέχων ἀκούῃς» μεταβληθὲν εἰς τὸ ἐγρηγορώς. Πρβ. σελ. 87, Β' «ἐφεδρεύει σου τοῖς πράγμασιν ἐγρηγορὼς ὁ ἐχθρὸς ἀεί». Τὸ παρ' Ἀλκίφρονι Ἐπιστ. Γ', 38 «δόξαντα δὲ εἶναι ῥωμαλέον καὶ ἐγρηγόρως βλέποντα» ὀρθῶς μετετύπωσεν ὁ Λοβέκκιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Φρυνίχου σελ. 119 εἰς τὸ ἐγρηγορός.

Τὸ ἐπίρρημα ἐγρηγορότως φέρεται καὶ παρὰ τῷ Πολυβίῳ σελ. 1299, 7 Οὐλσχ. «εἰ μή τις καὶ γράφειν ἐνύπνια βούλεται καὶ θεωρεῖν ἐγρηγορότως ἐνύπνια» καὶ παρὰ τῷ Πορφυρίῳ περὶ Πλωτ. Βί. 9 «τὴν πρὸς τὸν νοῦν τάσιν οὐδέποτ' ἂν ἐγρηγορότως ἐχάλασεν». Ἐν ἀμφοτέροις τούτοις τοῖς χωρίοις ἀνάρμοστον τὸ ἐπίρρημα τοῦτο ὑπολαβὼν ὁ Κόβητος ἀνέγνω ἐγρηγορώς. Παρατιθέμεθα τὰ ὑπὸ τοῦ μεγάλου κριτικοῦ ἐν τῇ Μνημοσύνῃ γεγραμμένα 1876, σελ. 367 «Bekkerus tacite ἐγρηγορότΟC substituit sine sensu, nam quis alterius somnia videre potest aut dormientis aut vigilantis? Emenda ἐγρηγορΩC ἐνύπνια. Tralaticius in libris hic error est» (Πρβ. καὶ 1862, σελ. 34) καὶ 1878, σελ. 346 «Legendum ἐγρηγορώς, ut supra dixerat, cap. 8 «τὴν πρὸς ἑαυτὸν προσοχὴν οὐκ ἄν ποτε ἐχάλασεν ἢ μόνον ἐν τοῖς ὕπνοις. Saepe vidi in Codd. ἐγρηγορὼς et ἐγρηγορότως inter se permutari». Ἰσχυρῶς τῆς παραδεδομένης ἐν τῇ ῥήσει τοῦ Πολυβίου γραφῆς ὑπερμαχεῖ ὁ Car. Wunderer ἐν *Act. Sem. Phil. Erl.* Τόμ. Δ', σελ. 240 (1886) «Cobetus coniecit ἐγρηγορὼς Mnemos. XI, 34. Sed coniectura inutilis est; nam hoc est proprium Polybii, adverbium participii ponere pro participio recto, quia participia non iam satis primariam vim, cui notio condicionis subest, obtinuerunt, sed magis magisque loco adiectivorum poni coepta sunt Ἐγρηγοροτως nos interpretamur: in einem wachenden Zustande. 1, 23, 5 πλέοντες τετολμηκότως; 2, 10, 7 ἐχρήσατο τῇ πολιορκίᾳ καὶ τεθαρρηκότως; 2, 23, 4 κατατεθαρρηκότως ὥρμησαν;

4, 1, 7 τούτοις ἑπομένως ἐδηλώσαμεν; 35, 2, 13 ἐχρῶντο τοῖς λόγοις ὑποπεπωκότως καὶ ταπεινῶς; sic Ursinus ex codice meliore restituit. E contrario adverbium adiectivi usurpatur pro participio 37, 3, 1 ἔδοξε τοῖς Ἀχαιοῖς ἐκπέμπειν ἀκολούθως τοῖς ὑπὸ τοῦ ὑπάτου γεγραμμένοις; aliis locis participium adhibetur 4, 28, 5 τοῖς καιροῖς ἀκολουθοῦντες ἐξηγησόμεθα. 38, 3, 8 ἐὰν μή τις ἀφροντίστως τοῦ καθήκοντος καὶ τοῦ καλοῦ, πρὸς αὐτὸ δὲ τὸ συμφέρον ἀποβλέπων ποιῆται τὴν ἀπόφασιν; ἀφροντίστως Maius; ἀφροντιστῶν Spengelius, Hultschius ἀφρόντιστος; sed codicum scriptura rectissima est: «in der Art das Urteil abgeben, dass man sich um nichts Schönes kümmert.». Non modo Polybii genere dicendi scriptura codicum ἐγρηγορότως defenditur, sed etiam usu posteriorum Plut. Moral. p. 32 A: ἐθιστέον ἅμα τούτων ἐγρηγορότως τὸν νέον ἀκούειν; Diodorus ap. Photium p. 526, 5 ed. Wess. οὐ μόνον ἐξ ὀνείρων ἐμαντεύετο, ἀλλὰ καὶ ἐγρηγορότως θεοὺς ὁρᾶν ὑπεκρίνετο; alia exempla vd. apud Phryn. ed. Lob. p. 119. Cobetus quamvis optime de antiquis scriptoribus emendandis meritus sit, in Polybio tractando parum subtilem cognitionem sermonis Polybiani prae se fert».

Ἐν παρόδῳ παρατηροῦμεν ὅτι κομψότατα εἶνε εἰρημένον αἱ ἐλπίδες ἐγρηγορότων ἐνύπνιά εἰσιν (Ἴδε Βέργκιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἑλλήν. Λυρ Ποιητ. Τόμ. Α΄, σελ. 469 ἐκδ. δ΄). Πρβ. καὶ Συνέσιον σελ. 146, Γ «καίτοι πᾶν τοῦτο ὕπαρ ἐστὶν ὀνειρώττοντος καὶ ἐγρηγορότος ἐνύπνιον». Τῆς ἀδοκίμου μετοχῆς γρηγορούντων ποιησάμενος χρῆσιν Νικηφόρος ὁ Γρηγορᾶς εἶπε Τόμ. Α΄, σελ. 81, 3 «ἀλλ' ἦσαν ἄρα τὰ τῶν τοιούτων ἐλπίδων αὐτῷ γρηγορούντων ἐνύπνια» καὶ Τόμ. Β΄, σελ. 1050, 12 «τὰς τοιαύτας ἐλπίδας εἶναι γρηγορούντων μανθάνων ἐνύπνια» καὶ Τόμ. Γ΄, σελ. 14, 7 «ἀλλ' ἦσαν ἄρα ταυτὶ γρηγορούντων ἐνύπνια».

Ὡς φέρεται ἐν τῷ παρηκμακότι ἑλληνισμῷ τὸ ῥῆμα ἐγρηγορεῖν, οὕτω καὶ τὸ ἐπίθετον ἐγρήγορος. Ὁ Στρούβιος γράφει ἐν ιsc. Τόμ. Β΄, σελ. 181 «(Polem.) 10 p. 248 (πρόσωπον) ιδές τε καὶ ὀδυρτικὸν καὶ ὑπνηλόν τε καὶ ἐγρήγορον. Ab hoc adjeο ἐγρήγορος derivatur adverbium ἐγρηγόρως, quod immerito ad Lucian. Hermot. c. 1. T. 1. p. 341. soloecum pro-

nuntiavi, quamvis Luciano indignum sit. Scriptoribus ecclesiasticis satis frequentatum demonstrant. quae monuit Censor illius programmatis (Regim 1814) in Ephemeridibus Jenensibus. (Suppl. a. 1816?). Atque sine dubio, ut multo plura, quam plerumque creditur, ex consuetudine vulgi, quae librariis obversabatur, hoc ἐγρηγόρως probis scriptoribus intrusum est».

Ἐγένετο δὲ χρῆσις τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐπιθέτου καὶ ὑπὸ τοῦ Φωτίου Ἀμφιλοχ. σελ. 28 Οἰκ. «ἐγρήγορον ἔφερον τὴν διάνοιαν» καὶ ὑπὸ τοῦ Ἐπιφανίου Τόμ. Γ', σελ. 92, 21 Διν δ. «ὅταν τὸν νοῦν μὴ ἐγρήγορον ποιήσωμεν» καὶ σελ. 221, 17 «καὶ νοῦν ἐγρήγορον παρὰ κυρίου εἰληφότι» καὶ ὑπὸ Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρέως Τόμ. Α', σελ. 285, 9 Δινδ. «οὐ γὰρ χρὴ παννύχιον εὕδειν τοὺς ἔνοικον ἔχοντας τὸν λόγον τὸν ἐγρήγορον, ἐπεγερτέον δὲ νύκτωρ». Πρβ καὶ σελ. 283, 14 «σφᾶς αὐτοὺς ἀπεικάζοντες ἀγγέλοις, οὓς ἐγρηγόρους καλοῦμεν». Ἴδε τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀλβέρτου γεγραμμένα ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἡσυχίου Τόμ Α', σελ. 1075 καὶ Τόμ. Β', σελ. 70 Πρβ καὶ Ὠριγέν. Τόμ. ΙΓ', σελ. 211 καὶ Τόμ. ΙΘ', σελ. 271 κέ.

Εὕρομεν δὲ καὶ τὸ ὑπερθετικὸν ἐγρηγορώτατος παρὰ Γεωργίῳ τῷ Κεδρηνῷ Τόμ. Β', σελ. 294, 19 «ἡ βασιλεία μου φύλακα αὐτῆς ἐγρηγορώτατον καὶ πιστότατον οὐδένα τῶν ὑπὸ χεῖρα ἢ Ῥωμανὸν εὑροῦσα» καὶ παρὰ Λέοντι τῷ Γραμματικῷ σελ. 302, 11 «φύλακα τῆς ἐμῆς βασιλείας ἐγρηγορώτατον καὶ πιστότατον καὶ σελ. 324, 14 «οὐδὲ γὰρ ἔλαθον τὴν αὐτοῦ ἐγρηγορωτάτην ψυχήν». Ἐλέχθη δ' ὑπὸ τοῦ Κεδρηνοῦ καὶ τὸ κομψότατον ἐγρήγορες Τόμ. Α', σελ. 17, 2 «Ἐγρήγορες καὶ υἱοὶ θεοῦ διὰ τὴν λάμψιν τοῦ προσώπου τοῦ Σὴθ λεγόμενοι» καὶ σελ. 18, 16 «οἱ δ' ἐκ γένους αὐτοῦ ἐγρήγορες διακοσιοστῷ χιλιοστῷ τῆς κοσμογενείας ἔτει—πλανηθέντες κατέβησαν». Πρβ. Παρνασσ. 1880, σελ. 124.

Τοῦ ἐπιρρήματος ἐγρηγόρως φέρομεν παράδειγμα τὸ ὑπὸ τοῦ Θεοφυλάκτου εἰρημένον σελ. 298,8 Βόνν. «τῇ τε φαντασίᾳ τὰς ἀπαισίους τύχας ἅπας ἐγρηρόρως ὠνειρατεύετο». Πρβ. Λεξ. Ὁμηρ. Ἐβελ. λ. ἐγρηγορτί.

Σύνθετον ἐπίθετον ἑτοιμοεγρήγορος ἀπαντᾷ παρὰ Στεφάνῳ τῷ Φιλοσόφῳ Σχολ. εἰς Ἱπποκρ. Τόμ. Α', σελ. 146 Δειτζ. «ἀλλ' οὔτε

ἐπιπόλαιον δεῖ εἶναι τὸν ὕπνον καὶ ἑτοιμοεγρήγορον». Φέρεται δὲ καὶ γραφὴ ἑτοιμοεγρήγορτον.

Ἐν τῷ Βρούτῳ τοῦ Πλουτάρχου ΛϚ΄, 1 ἀναγινώσκεται «φύσει μὲν γὰρ ἦν ἐπεγρηρορὼς ὁ ἀνήρ». Σημειοῦται δ' ὁ Κοραῆς ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Παραλλήλων Βίων τοῦ Πλουτάρχου Μέρ. Ϛ΄, σελ. 423 «Ἐπεγρηγορώς: Σημειοῦ τῆς μήπω καταχωρισθείσης ἐν τοῖς Λεξικοῖς λέξεως τὸ ἰδιόσημον. Ἔστι μὲν γὰρ παρὰ τὸ πᾶσι δῆλον Ἐγρηγορέω, ὃ παρὰ τὸ ἐγείρομαι καὶ κατὰ συγκοπήν, Ἔγρομαι, ὅθεν τὸ παρ' Ὁμήρῳ (Ἰλιάδ. κ΄, 124) Ἐπέγρετο τάσσεται δ' ἐνθάδε οὐχ, ὥσπερ ἐκεῖνα, ἐπὶ τοῦ τῷ καθεύδειν, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ τῷ μακρὰ καθεύδειν ἀντικειμένου, ὡς εἶναι τὸ Ἐπεγρηγορώς ἴσον τῷ Βραχύυπνος, ὃν ἡ συνήθεια, Ὀλιγόϋπνον, καλεῖ» καὶ σελ. 512 «Ἴσως ἐγέγραπτο ἐπιθετικῶς, Ἐπεγρήγορος». Ὁ Σχαιφῆρος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Παραλλήλων Βίων τοῦ Πλουτάρχου Τόμ. Ε΄, σελ. 453 δὲν ἐγκρίνει τὴν εἰκασίαν τοῦ Κοραῆ, ὁ δὲ Σίντενις ἀναγνοὺς ἐπεγρήγορος γράφει (Τόμ. Ε΄, σελ. ϛ΄ Τευβν.) «ἐπεγρήγορος Coraes et codices: ἐπεγρηγορὼς vulgo». Πρβ. καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Γ΄, σελ. 1450, ἔνθα μνημονεύονται δύο μαρτύρια τοῦ ἐπέγρήγορος, τὸ μὲν ἐκ τοῦ Τζέτζου, τὸ δὲ ἐκ τοῦ Ὡραπόλλωνος. Δεινῶς σφάλλεται ὁ ἀοίδιμος Κοραῆς γράφων περὶ τῆς μετοχῆς τοῦ ἐπεγρήγορα «ἔστι μὲν γὰρ παρὰ τὸ πᾶσι δῆλον Ἐγρηγορέω».

Παράδοξον ἡμῖν φαίνεται ὅτι ὁ Κιρχόφιος ἐτήρησεν ἐν τῷ Ἀγαμέμνονι τοῦ Αἰσχύλου 333 (σελ. 127) τὴν πλημμελῶς ἔχουσαν γραφὴν «ἐγρήγορΟΝ τὸ πῆμα τῶν ὀλωλότων». Πρὸ πολλοῦ ὁ Πόρσων ἀποκατέστησεν ἐν τῇ Αἰσχυλείῳ ῥήσει τὸ γνήσιον ἐγρηγορός ἀντὶ τοῦ κιβδήλου ἐγρήγορον. Σημειωτέον δ' ὅτι καὶ παρὰ τῷ Ξενοφῶντι περὶ Ἱππ. Α΄, 9 ἀνεγνώσθη κακῶς ὑπὸ τῶν βιβλιογράφων «ἐγρήγορος ἀντὶ τοῦ ἐγρηγορός· ἐπηνωρθώθη δὲ τὸ γραφικὸν τοῦτο σφάλμα ὑπὸ τοῦ Στεφάνου.

Ὡς δὲ πρὸς τῷ ῥήματι ἐγρηγορῶ φέρεται ἐν τῷ παρηκμακότι ἑλληνισμῷ καὶ τὸ ἄνευ τοῦ Ε γρηγορῶ, οὕτω λέγεται ἐν αὐτῷ οὐ μόνον ἐγρήγορος ἀλλὰ καὶ γρήγορος. Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Β΄ σελ. 784 λέγεται «Γρήγορος, ὁ, ἡ, Vigil. Sibyll. I. p. 167 Ops. KALL. Hermes Trism. ap. Bentl. Ep. ad Mill. p. 7: Ἀκοιμήτου πυρὸς ὄμματι γρήγορε. Eust. Opusc. p. 158,

nuntiavi, quamvis Luciano indignum sit. Scriptoribus ecclesiasticis satis frequentatum demonstrant, quae monuit Censor illius programmatis (Regim 1814) in Ephemeridibus Jenensibus. (Suppl. a. 1816?). Atque sine dubio, ut multo plura, quam plerumque creditur, ex consuetudine vulgi, quae librariis obversabatur, hoc ἐγρηγόρως probis scriptoribus intrusum est».

Ἐγένετο δὲ χρῆσις τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐπιθέτου καὶ ὑπὸ τοῦ Φωτίου Ἀμφιλοχ. σελ. 28 Οἰκ. «ἐγρήγορον ἔφερον τὴν διάνοιαν» καὶ ὑπὸ τοῦ Ἐπιφανίου Τόμ. Γ', σελ. 92, 21 Δινδ. «ὅταν τὸν νοῦν μὴ ἐγρήγορον ποιήσωμεν» καὶ σελ. 221, 17 «καὶ νοῦν ἐγρήγορον παρὰ κυρίου εἰληφότι» καὶ ὑπὸ Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρέως Τόμ. Α', σελ. 285, 9 Δινδ. «οὐ γὰρ χρὴ παννύχιον εὕδειν τοὺς ἔνοικον ἔχοντας τὸν λόγον τὸν ἐγρήγορον, ἐπεγερτέον δὲ νύκτωρ». Πρβ καὶ σελ. 283, 14 «σφᾶς αὐτοὺς ἀπεικάζοντες ἀγγέλοις, οὓς ἐγρηγόρους καλοῦμεν». Ἴδε τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀλβέρτου γεγραμμένα ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἡσυχίου Τόμ Α', σελ. 1075 καὶ Τόμ. Β', σελ. 70 Πρβ καὶ Ὠριγέν. Τόμ. ΙΓ', σελ. 211 καὶ Τόμ. ΙΘ', σελ. 271 κἑ.

Εὕρομεν δὲ καὶ τὸ ὑπερθετικὸν ἐγρηγορώτατος παρὰ Γεωργίῳ τῷ Κεδρηνῷ Τόμ. Β', σελ. 294, 19 «ἡ βασιλεία μου φύλακα αὐτῆς ἐγρηγορώτατον καὶ πιστότατον οὐδένα τῶν ὑπὸ χεῖρα ἢ Ῥωμανὸν εὑροῦσα» καὶ παρὰ Λέοντι τῷ Γραμματικῷ σελ. 302, 11 «φύλακα τῆς ἐμῆς βασιλείας ἐγρηγορώτατον καὶ πιστότατον καὶ σελ. 324, 14 «οὐδὲ γὰρ ἔλαθον τὴν αὐτοῦ ἐγρηγορωτάτην ψυχήν». Ἐλέχθη δ' ὑπο τοῦ Κεδρηνοῦ καὶ τὸ κομψότατον ἐγρήγορες Τόμ. Α', σελ. 17, 2 «Ἐγρήγορες καὶ υἱοὶ θεοῦ διὰ τὴν λάμψιν τοῦ προσώπου τοῦ Σὴθ λεγόμενοι» καὶ σελ. 18, 16 «οἱ δ' ἐκ γένους αὐτοῦ ἐγρήγορες διακοσιοστῷ χιλιοστῷ τῆς κοσμογενείας ἔτει—πλανηθέντες κατέβησαν». Πρβ. Παρνασσ. 1880, σελ. 124.

Τοῦ ἐπιρρήματος ἐγρηγόρως φέρομεν παράδειγμα τὸ ὑπὸ τοῦ Θεοφυλάκτου εἰρημένον σελ. 298, 8 Βόνν. «τῇ τε φαντασίᾳ τὰς ἀπαισίους τύχας ἅπας ἐγρηρόρως ὠνειρατεύετο». Πρβ. Λεξ. Ὁμηρ. Ἐβελ. λ. ἐγρηγορτί.

Σύνθετον ἐπίθετον ἑτοιμοεγρήγορος ἀπαντᾷ παρὰ Στεφάνῳ τῷ Φιλοσόφῳ Σχολ. εἰς Ἱπποκρ. Τόμ. Α', σελ. 146 Δειτζ. «ἀλλ' οὔτε

ἐπιπόλαιον δεῖ εἶναι τὸν ὕπνον καὶ ἑτοιμοεγρήγορον». Φέρεται δὲ καὶ γραφὴ ἑτοιμοεγρήγορτον.

Ἐν τῷ Βρούτῳ τοῦ Πλουτάρχου ΛϚʹ, 1 ἀναγινώσκεται «φύσει μὲν γὰρ ἦν ἐπεγρηγορὼς ὁ ἀνήρ». Σημειοῦται δ' ὁ Κοραῆς ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Παραλλήλων Βίων τοῦ Πλουτάρχου Μέρ. Ϛʹ, σελ. 423 «Ἐπεγρηγορώς: Σημειοῦ τῆς μήπω καταχωρισθείσης ἐν τοῖς Λεξικοῖς λέξεως τὸ ἰδιόσημον. Ἔστι μὲν γὰρ παρὰ τὸ πᾶσι δῆλον Ἐγρηγορέω, ὃ παρὰ τὸ ἐγείρομαι καὶ κατὰ συγκοπήν, Ἔγρομαι, ὅθεν τὸ παρ' Ὁμήρῳ (Ἰλιάδ. κʹ, 124) Ἐπέγρετο· τάσσεται δ' ἐνθάδε οὐχ, ὥσπερ ἐκεῖνα, ἐπὶ τοῦ τῷ καθεύδειν, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ τῷ μακρὰ καθεύδειν ἀντικειμένου, ὡς εἶναι τὸ Ἐπεγρηγορώς ἴσον τῷ Βραχύυπνος, ὃν ἡ συνήθεια, Ὀλιγόϋπνον, καλεῖ» καὶ σελ. 512 «Ἴσως ἐγέγραπτο ἐπιθετικῶς, Ἐπεγρήγορος». Ὁ Σχαιφῆρος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Παραλλήλων Βίων τοῦ Πλουτάρχου Τόμ. Εʹ, σελ. 453 δὲν ἐγκρίνει τὴν εἰκασίαν τοῦ Κοραῆ, ὁ δὲ Σίντενις ἀναγνοὺς ἐπεγρήγορος γράφει (Τόμ. Εʹ, σελ. ϛʹ Τευβν.) «ἐπεγρήγορος Coraes et codices: ἐπεγρηγορὼς vulgo». Πρβ. καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Γʹ, σελ. 1450, ἔνθα μνημονεύονται δύο μαρτύρια τοῦ ἐπέγρήγορος, τὸ μὲν ἐκ τοῦ Τζέτζου, τὸ δὲ ἐκ τοῦ Ὡραπόλλωνος. Δεινῶς σφάλλεται ὁ ἀοίδιμος Κοραῆς γράφων περὶ τῆς μετοχῆς τοῦ ἐπεγρήγορα «ἔστι μὲν γὰρ παρὰ τὸ πᾶσι δῆλον Ἐγρηγορέω».

Παράδοξον ἡμῖν φαίνεται ὅτι ὁ Κιρχόφιος ἐτήρησεν ἐν τῷ Ἀγαμέμνονι τοῦ Αἰσχύλου 333 (σελ. 127) τὴν πλημμελῶς ἔχουσαν γραφὴν «ἐγρήγορΟΝ τὸ πῆμα τῶν ὀλωλότων». Πρὸ πολλοῦ ὁ Πόρσων ἀποκατέστησεν ἐν τῇ Αἰσχυλείῳ ῥήσει τὸ γνήσιον ἐγρηγορός ἀντὶ τοῦ κιβδήλου ἐγρήγορον. Σημειωτέον δ' ὅτι καὶ παρὰ τῷ Ξενοφῶντι περὶ Ἱππ. Αʹ, 9 ἀνεγνώσθη κακῶς ὑπὸ τῶν βιβλιογράφων «ἐγρήγορος ἀντὶ τοῦ ἐγρηγορός· ἐπηνωρθώθη δὲ τὸ γραφικὸν τοῦτο σφάλμα ὑπὸ τοῦ Στεφάνου.

Ὡς δὲ πρὸς τῷ ῥήματι ἐγρηγορῶ φέρεται ἐν τῷ παρηκμακότι ἑλληνισμῷ καὶ τὸ ἄνευ τοῦ Ε γρηγορῶ, οὕτω λέγεται ἐν αὐτῷ οὐ μόνον ἐγρήγορος ἀλλὰ καὶ γρήγορος. Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Βʹ σελ. 784 λέγεται «Γρήγορος, ὁ, ἡ, Vigil. Sibyll. I. p. 167 Ops. KALL. Hermes Trism. ap. Bentl. Ep. ad Mill. p. 7: Ἀκοιμήτου πυρὸς ὄμματι γρήγορε. Eust. Opusc. p. 158,

47: Γρήγορος αὐτὴ προσφερομένη ἐγρηγορόσιν ὑμῖν. Γρηγορώτερον, Vigilantius. E Gaza in Somn. Scip. Eust. Opusc. p. 1, 23: Παραφράζων αὐτὸς καὶ ἄλλα μέν τινα τῆς παλαιοτάτης ἁγίας γραφῆς ἅγια, γρηγορώτερον δὲ καὶ προφητείαν φιλοσοφίας Δαυϊτικῆς». Κεῖται δὲ καὶ παρὰ τῷ Ἐφραιμίῳ στ. 180 καὶ στ. 9655 (σελ. 16 καὶ σελ. 387 Βόνν.) «ὁ γρήγορος νοῦς» καὶ παρὰ τῷ Φωτίῳ Βιβλιοθ. σελ. 186, 39 Βεκκ. «καὶ ἡ γρήγορος δὲ καὶ θεία γλῶσσά φησι» καὶ παρὰ Μιχαὴλ τῷ Γλυκᾷ σελ. 140, 19 Βόνν. «ὑπνηλὸν καὶ γρήγορον» καὶ σελ. 141, 12 «νηφάλιόν τε καὶ γρήγορον ἀποτίκτει ἄνθρωπον» καὶ σελ. 148, 8 «ὡσαύτως τὸ διὰ παντὸς ἀνυμνεῖν τὸ ἄγρυπνον αὐτῶν ὑπεμφαίνει καὶ γρήγορον» καὶ παρὰ Μιχαὴλ τῷ Δούκᾳ σελ. 17, 9 «ἀνὴρ δεινὸς καὶ περὶ τὰ πολεμικὰ ἔργα γρήγορος» καὶ ἐν τοῖς εἰς Ὀππιανὸν Σχολίοις σελ. 318, 41 Διδ. «Νηφάλιον: φρόνιμον καὶ γρήγορον» καὶ σελ. 330, 38 «ὀξύ: γρήγορον»· καὶ ἐν τοῖς Ἐπιμερισμοῖς τοῦ Ψευδηρῳδιανοῦ σελ. 91 Βοισσ. «νηφάλιος: ὁ γρήγορος».

Ἐρρήθη δὲ καὶ γρηγορόφθαλμος ὑπὸ τοῦ Τζέτζου Προλεγ. τῶν Ἀλληγ. στ. 671 καὶ στίχ. 675 (σελ. 40 καὶ σελ. 41 Βοισσ.). καὶ φιλογρήγορος ὑπὸ Κυρίλλου τοῦ Ἀλεξανδρείας I, 206 (σελ. 796). Μνημονεύεται δὲ καὶ ἐπίθετον ὑμνογρήγορος ὑπὸ τοῦ Tougard ἐν *Quid ad Prof. Mores* etc. σελ. 190. Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου φέρεται «Ἐγρήγορος: εὐγρήγορος» καὶ «Ἰφάλιος: εὐγρήγορος τὸν νοῦν» (Ἴδε Βακῆρον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀρκαδίου περὶ Τόν. σελ. 261 καὶ Σμιδίτιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἡσυχίου Τόμ. Γ', σελ. 158).

Ὁ Κουμανούδης γράφει ἐν τῇ Συναγωγῇ Ἀθησαυ. Λέξεων σελ. 5 «ἀγρήγορος ὕπνος. Ἐπιγρ. ἀδήλου προελεύσεως, τοῦ ἔτους 518, μ. Χρ. C. J. G. 9449.—Λέγομεν τὴν σήμερον ἀξύπνητον ὕπνον, ὡς ἔγραψε καὶ ὁ Ἀλ. Ῥαγκαβῆς ἐν τῷ Γάμῳ τοῦ Κουτρούλη. Τῶν παλαιοτάτων Ἑλλήνων ἦτο τὸ νήγρετος ὕπνος. Οὕτω πᾶσα ἐποχὴ ἔχει τὰ ἰδικά της».

Ἀνάληθες εἶνε τὸ ὑπὸ Θωμᾶ τοῦ Μαγίστρου εἰρημένον σελ. 245, 10 «οὐ γάρ ἐστιν ὁ ἐγρήγορος ἀλλ' ὁ γρήγορος». Τὸ τετρασύλλαβον ἐπίθετον ἐγρήγορος καὶ παλαιότερον τοῦ τρισυλλάβου

γρήγορος ὑπάρχει καὶ συχνότερον αὐτοῦ ἀπαντᾷ ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ ἑλληνισμῷ.

Ἐσχηματίσθη δ' ἐν τῷ παρηκμακότι ἑλληνισμῷ καὶ κύριον ὄνομα Γρηγόριος, Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, κτλ.· ἐλέχθη δὲ καὶ Γρηγορᾶς, Νικηφόρος ὁ Γρηγορᾶς. Ὁ φιλῶν δὲ τὸν Γρηγόριον ἐκλήθη φιλογρηγόριος. Πρβ. φιλαλέξανδρος, κτλ.

Τὸ ἐγρηγορώς, ἐγρήγορος-γρήγορος σημαῖνον κυρίως ἄγρυπνος (ἔξυπνος), οὐχὶ ὑπνηλός ἢ νυσταλέος, λαμβάνεται μεταφορικῶς ἀντὶ τοῦ προσέχων, πρόθυμος, σύντονος, ἐνεργός, δραστήριος, ὀξύς, ταχύς. Πολυδ. Α', 43 «Λέγε δὲ περὶ τοῦ μὴ βραδύνοντος ἕτοιμος, πρόχειρος, πρόθυμος, ἄοκνος, ταχύς, ὀξύς, ἔντονος, ἐνεργός, ἀπροφάσιστος, τῷ καιρῷ χρώμενος, ἐγρήγορος (ἐγρηγορώς), σπουδαῖος—Καὶ τὰ πράγματα τοῦ μὲν ἑτοιμότης, ὀξύτης, ἐγρήγορσις, προθυμία, σπουδή, τάχος» (Πρβ. καὶ 157) καὶ Γ', 120 «ἐνεργός, ἄοκνος—ἐγρήγορος (ἐγρηγορώς), ἴτης, ἄγρυπνος—ἕτοιμος, πρόχειρος» καὶ Γ', 121 «ἐντόνως, συντόνως, ἀόκνως —ἑτοίμως, ἀγρύπνως, πεφροντισμένως, ἐγρηγορότως, ἀπροφασίστως, προθύμως».

Ἐποιησάμεθα λόγον ἐν τοῖς ἄνω περὶ τῶν ἐπιθέτων ἐγρήγορος καὶ γρήγορος. Νομίζομεν δὲ καλὸν νὰ εἴπωμεν τὰ δέοντα καὶ περὶ τῶν κατ' ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν κειμένων ἐγρήγορα καὶ γρήγορα. Ὁ Κοραῆς γράφει ἐν τοῖς Ἀτάκτοις Τόμ. Β', σελ. 113 «ἘΓΡΗΓΟΡΑ (sans délai, le plutôt) οἷον ΘΚ.

Τὴν πόλιν μὴ ἀφήσετε στῶν ἀσεβῶν τὰς χεῖρας
ἘΓΡΗΓΟΡΑ μὲ τὸ σπαθὶν μετὰ θυμὸν νὰ πᾶτε
Καὶ νὰ τὸν πολεμήσετε, καὶ πλέον μὴ ἀργεῖτε —

Εὑρίσκεται καὶ Γρήγορα, οἷον ΣΣ,—παρακαλοῦσι πάλιν—νὰ ξεψυχήσῃ γρήγορα νὰ εὔγῃ ἀπὸ τὸν κόσμον. Τὸ ῥῆμα εἰς τοὺς ἀρχαίους, Γρηγορέω, καὶ τοὺς ἀρχαιοτέρους, Ἐγρηγορέω».

Ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Μαυροφρύδου ἐκδοθείσῃ Ἐκλογῇ Μνημείων τῆς ωτ. Ἑλλ. Γλώσσης ἀπαντᾷ οὐ μόνον τὸ ἘγΡήγορα ἀλλὰ καὶ τὸ Λήγορα καὶ τὸ γΛήγορα, οἷον σελ. 194, 333 «ὁπόταν δὲ τὸν ..κεν ἐγρήγορα συντόμως» καὶ σελ. 211, 17 «θάνατε, Πα

ἐγλήγορα, τίποτε μὴ ἀργήσῃς» καὶ σελ. 49, 263 «σπουδάζω τάχα γλήγορα, μὴ νὰ τὰς ἐξαλείψω» (Πρβ. καὶ σελ. 200, 512 καὶ σελ. 289, 901 καὶ σελ. 388, 1743). Κεῖται δὲ τὸ ἐγλήγορα καὶ ἐν τῇ Διηγήσει τοῦ Ἀχιλλέως 1363 (Trois Poèmes Grecs Wagn. σελ. 42,1363) «ἂς ἔρχουνται ἐγλήγορα νὰ ποιήσωμεν τοὺς γάμους».

Ἔχει δὲ τὸ ἐγλήγορα-γλήγορα πρὸς τὸ ἐγρήγορα-γρήγορα ὡς τὸ παρὰ Κωνσταντίνῳ τῷ Πορφυρογεννήτῳ ἀπαντῶν πλῶρα (πλῶρα) πρὸς τὸ πρῶρα (ὀρθότ. πρῷρα) Τόμ. Γ', σελ, 76, 7 Βόνν. «τοῦτο δὲ ποιοῦσιν οἱ μὲν πλῶραν, οἱ δὲ μέσον, οἱ δὲ καὶ εἰς τὴν πρύμναν μετὰ κονταρίων κοντοβευόμενοι (κοντευόμενοι)». Εὑρίσκεται δὲ παρ' αὐτῷ καὶ τὸ ὀρθόπλωρα σελ. 76, 22 «σκαλώνουσιν ἅπαντα εἰς τὴν γῆν ὀρθόπλωρα». Καὶ παρ' ἡμῖν δὲ κοινῶς πλώρη λέγεται. Πρβ. καὶ ἀχλάδα ἢ ἀχλάδι=ἀχράς καὶ ἀλέτρι (ἀλετροπόδι)=ἄροτρον καὶ λυθρῖνι=ἐρυθρῖνος καὶ πλάτρα=πράτρα, ἤτοι πράτρια, κτλ.

Ὁ Κοραῆς σημειοῦται ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἡλιοδώρου Τόμ. Β', σελ. 218 «Ἐν δὲ ταῖς ΑΑ γράφεται, Μαλάθρῳ· καὶ ἔστιν ἡ τοιαύτη γραφὴ ἐκ τῆς συνηθείας, ᾗ λαθὼν κατηκολούθησεν ὁ ἀντιγράψας, ἢ καὶ αὐτὸς ὁ Ἡλιόδωρος. Οὕτω γὰρ μέχρι καὶ δεῦρο φαμὲν, τὸ Μάλαθρον, τρέποντες θάτερον τῶν ρ εἰς τὸ λ (ὡς καί, Πλώρη, παρὰ τὸ Πρώρα, καί, Ἀλέτρι, παρὰ τὸ ἄροτρον κτλ.) εὐφωνίας χάριν» καὶ ἐν τῷ Προδρόμῳ τῆς Ἑλλην. Βιβλιοθήκης σελ. 303 «Ἀχράδας: Τας ἀγρίας ἀπίους, ὥσπερ ἡ συνήθεια Ἀχλάδας, καὶ οὐδετέρως Ἀχλάδια καλεῖ, τρέψασα τὸ ρ εἰς τὸ λ, καθὰ καὶ ἐν ἄλλοις, ὧν ἐποιησάμεθα μνείαν ἐν ταῖς εἰς τὸν Ἡδιόδωρον σημειώσεσι (σελ. 218)».Ἐγένετο δ' ὑπὸ τοῦ Κοραῆ λόγος καὶ περὶ τῶν ὀνομάτων πλωριός καὶ πλωρέας καὶ πλωρήσια ἐν Ἀτάκτ. Τόμ. Ε', σελ. 301 καὶ σελ. 302. Ἐν τῇ Ἀθηνᾷ 1891, σελ. 555 ἐγράψαμεν «Παρὰ Νικήτα τῷ Χωνιάτῃ σελ. 239, 11 ἀπαντᾷ «σκιὰν ὑπελθὼν ἀχλαδηφοροῦντος δένδρου». Φέρεται δὲ καὶ γραφὴ «δένδρου ἀχλαδΑΙας». Ἀλλ' ἡ ὑγιῶς ἔχουσα ἐκφορὰ εἶνε ἀχλαδΕας» (Πρβ. καὶ Σχολ. Θεοκρ. σελ. 84, 14 καὶ σελ. 478 Ἀρ). Σημειωτέον δ' ὅτι τόπος τῆς Πελοποννήσου καλεῖται ἀχλαδόκαμπος.

Παρατιθέμεθα καὶ ἃ ὁ Κοραῆς ἔγραψεν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ξενοκράτ. καὶ Γαλην. περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ἐνύδρ. τροφ. σελ. 61 «Ἔσωσεν

ἡ συνήθεια τοὔνομα (ἐρυθρῖνος), ὑποκορίσασα εἰς τὸ οὐδέτερον Ἐρυθρινάριον (χυδ. Λυθρινάρι), πρὸς δὲ καὶ Ἐρυθρίνιον (χυδ. Λυθρίνι). Ὁ δὲ Σχολιαστὴς τοῦ Ὀππιανοῦ (Ἁλιευτ. Α', 97), καὶ λυθρινάρια καὶ ῥούσια καλεῖσθαι κοινῶς τοὺς ἐρυθρίνους λέγει· καὶ ἔοικε τὸ ῥούσια, ξενικὸν ὄνομα εἶναι, διὰ τὸ ἐρυθρὸν τοῦ χρώματος, rosso τοῖς Ἰταλοῖς καλούμενον». Πρβ. καὶ Σημειώσ. εἰς Στράβ. Γεωγρ. σελ. 280 «Αἱ δὲ ἐν τῇ Ἰωνίᾳ Ἐρυθραὶ αὗται, αἱ ἀπέναντι κείμεναι τῆς νήσου Χίου, καλοῦνται νῦν, ἀφαιρέσει τοῦ ἀρχικοῦ στοιχείου καὶ τροπῇ συνήθει τοῦ πρώτου συμφώνου, Λυθρί» (Ἴδε Πόππον ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκδόσει τοῦ Θουκυδίδου Μέρ. Α', Β, σελ. 451 ἐκδ. μεγ.). Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ ὄνομα Λυθρινάρι ἐκφέρεται ἐν Ἀμφίσσῃ καὶ διὰ τοῦ Χ, λυΧρινάρι.

Σύνηθες ἐν τῇ ἰδιωτικῇ ἡμῶν γλώσσῃ ὑπάρχει τὸ ἐπίθετον γλήγορος, γλήγορη, γλήγορο καὶ συγκριτικὸς γληγορώτερος, γληγορώτερη, γληγορώτερο, ὡς καὶ τὸ κατ' ἐπιρρηματικὴν ἔννοιαν κείμενον γλήγορα. Ἐσχηματίσθησαν δ' ἐκ τοῦ ἐπιθέτου γλήγορος τὰ οὐσιαστικὰ γληγοράδα καὶ γληγορωσύνη, οἷον «ἡ ἀγάπη θέλει φρόνησι, θέλει ταπεινοσύνη· θέλει λαγοῦ περπατησά, ἀετοῦ γληγορωσύνη». Ὡς δὲ λέγεται γλήγορος ἀντὶ τοῦ γρήγορος, οὕτω καὶ Γληγόρις ἀντὶ τοῦ Γρηγόρις ἤτοι Γρηγόριος (Πρβ. καὶ Καιβέλιον ἐν *Inscript. Graec. Sic. et Ital.* σελ. 559).

Σκαρλᾶτος ὁ Βυζάντιος λέγει μὲν ἐν τῷ Λεξικῷ τῆς καθ' ἡμᾶς διαλέκτου σελ. 255 (1557) «Ὀγλίγωρα (ἢ ὀρθ.) Ὀγλήγορα (ἐάν, καθὼς φαίνεται, ἦν' ἀπὸ τὸ Ἐγρήγορα)», ἐν δὲ τῇ Κωνσταντινουπόλει Τόμ. Γ', σελ. 200 (1869) γράφει «ἔχει συμφέρον 'νὰ τελειόνῃ τὸ ὀγλιγορώτερον τὴν ὑπόθεσιν». Ὁ Κοραῆς ἀποφαίνεται ἐν ταῖς Ἐπιστολαῖς Τόμ. Α', σελ. 530 «Τὸ ὀγλίγωρα δὲν εἶναι ἀπὸ τὸ ὀγλίγωρα ἀλλὰ ἀπὸ τὸ ἐγρήγορα τῶν παλαιῶν».

Ἐπίμετρον εἰς τὸ ΝϚ' κεφάλαιον

Οὔτε τὸ ἐγρηγορόων εἶνε μετοχὴ τοῦ ἐγρογορέω οὔτε τὸ προεγρήγορα ἐσχηματίσθη ἐκ τοῦ προγρηγορέω.

Σκαρλᾶτος ὁ Βυζάντιος λέγει ἐν τῷ Λεξικῷ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης σελ. 358 «Ἐγρηγορόων, Π. (κατ' ἐπένθεσιν τοῦ Ο) ἀντὶ Ἐγρη-

γορῶν, μτχ. τοῦ Ἐγρηγορέω». Κακῶς νομίζει ὁ Βυζάντιος ὅτι ἡ μετοχὴ ἐγρηγορόων εἶνε ἐσχηματισμένη ἐκ τοῦ ῥήματος ἐγρηγορέω. Γνωστότατον ὑπάρχει ὅτι ἐκ ῥημάτων τῆς πρώτης τῶν περισπωμένων συζυγίας δὲν γίνονται μετοχαὶ λήγουσαι εἰς ΟΩΝ. Ὁ Λοβέκκιος γράφει ἐν τῷ Ῥηματικῷ σελ. 186 «Utrumque congruens homerico ἐστιχόωντο. Id secundae conjugationi attribuendum videtur; nec minus, quod semel legitur, ἐγρηγορόων, etsi ἐγρηγοράω non magis notum est quam ἐγρηγορόω, sed solum ἐγρηγορέω et id apud scriptores non admodum antiquos».

Ὁ τύπος ἐγρηγορόων φέρεται ἐν ἅπασι τοῖς ἀντιγράφοις τοῦ Ὁμήρου Ὀδυσσ. Υ, 6 «ἔνθ' Ὀδυσσεὺς μνηστῆρσι κακὰ φρονέων ἐνὶ θυμῷ κεῖτ' ἐγρηγορόων» (Πρβ. καὶ Εὐστάθιον Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 1880,20). Ἀλλὰ παρὰ τῷ Γαληνῷ Τόμ. Ε', σελ. 304 εἶνε γεγραμμένον «ἔνθ' Ὀδυσσεὺς μνηστῆρσι κακὰ φρονέων ἐνὶ θυμῷ κεῖτ' ἐγρηγορΕων». Τοῦτον δὲ τὸν τύπον ἐνέκρινεν ὁ Ναύκιος ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Ὀδυσσείας Τόμ. Β', σελ. 138 (Ἴδε καὶ Λεουδῆνα ἐν *Enchirid. Dict. Ep.* σελ. 403-4). Ἂν τις πείθηται ὅτι ἡ γνησία γραφὴ ἐν τῷ Ὁμηρικῷ χωρίῳ εἶνε ἐγρηγορέων, δύναται νὰ νομίζῃ ὅτι ὡς ἐκ τοῦ γέγωνα παρήχθη τὸ γεγωνέω, οὕτως ἐκ τοῦ ἐγρήγορα τὸ ἐγρηγορέω. Ἀλλὰ τοῦ μὲν γεγωνέω-ῶ ἐγίνετο χρῆσις καὶ ἐν τῇ Ἀττικῇ διαλέκτῳ, ὡς παρεστήσαμεν ἐν τῇ Ἀθηνᾷ 1891, σελ. 359 κέ., τὸ δὲ ἐγρηγορέω-ῶ ὅλως ἄχρηστον ἐν αὐτῇ ὑπῆρχεν.

Παράδοξον ἡμῖν φαίνεται τὸ ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Ϛ', σελ. 1672, Α' εἰρημένον «Προγρηγορέω, Ante expergefacio. Unde perf. medium Προεγρήγορα, Ante expergiscor, ap. Aristotelem Probl. 18,1». Ἀτοπώτατον εἶνε νὰ νομίζηται ὅτι ὁ παρακείμενος προεγρήγορα ἐγένετο ἐκ τοῦ ῥήματος προγρηγορέω. Ὀρθῶς λέγεται σελ. 1889, Β' «Προσεγείρω. Forma media Προσεγρηγορέναι Aristot. Probl. 18,1, ubi alii libri προεγρηγορέναι». Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν τῇ Διδωτείῳ ἐκδόσει τοῦ Ἀριστοτέλους Τόμ. Δ', σελ. ε' ἀναγινώσκεται ποιεῖ ἐγρηγορέναι ἀντὶ τοῦ προσεγρηγορέναι. Τοῦ ῥήματος προγρηγορεῖν τὸν ἀόριστον εὕρομεν παρὰ τῷ Γαληνῷ Τόμ. ΙΑ', σελ. 311 «προγρηγορήσαντας δὲ χρόνον ὡς ὥρας μιᾶς». Ἀλλὰ Τόμ. ΙΘ', σελ. 519 εἶνε γεγραμμένον «προΕγρηγορήσαντας

δὲ χρόνῳ ὥρας μιᾶς». Πρβ. καὶ Τόμ. Ζ', σελ. 652 «ἀνίστασθαι δ' ἀδυνατοῦσι καὶ πράττειν τὰ τῶν ἐγρηγορότων, ἀλλ' ἐλλιπέστερον ἔχουσιν ἢ ὡς ἂν εἰ ἐγρηγόρουν» καὶ Τόμ. Θ', σελ. 273 «ἐγρηγορούντων δὲ καὶ ἀσιτούντων ἔλαττον».

Παρατηρητέον δ' ὅτι περὶ τοῦ παρὰ τῷ Θεμιστίῳ φερομένου Λόγ. σελ. 315, Β' ἐγρηγοροῦσιν ἀπεφήνατο ὁ Λοβέκκιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Φρυνίχου σελ. 119 «Themistio autem fortasse non ingratum fecerim, si in Or. XXVI. 315 B. pro ἐγρηγοροῦσιν corrigam ἐγρηγορόσιν». Παρατιθέμεθα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Κοβήτου γεγραμμένα ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1862, σελ. 261 «Haud scio an recte emendavit Dindorfius locum Themistii p. 91 A. οὐδ' ἂν τὸν Δία ἴσως ἡ κωμῳδία τοῦ τηνικαῦτα ἀποδραθεῖν (scribe ἀποδαρθεῖν) ὑπεξείλετο. οὐ γὰρ ἂν περιεῖδεν ἐργαστήριον τοιχωρύχων ἐπὶ κακῷ τῆς οἰκουμένης ἐγρηγορός. Sic enim substituit pro lectione omnium librorum ἐγρηγορώς, quam retinuerim : optime enim ad ipsum Jovem refertur, nam *si vigilasset* οὐκ ἂν περιεῖδεν κτέ. Nunc quidem proba et antiqua forma ἐγρηγορώς evasit ex librariorum manibus, qui quoniam ipsi γρηγορεῖν dicebant pro ἐγρηγορέναι, subinde veterem formam vitiabant: quod factum est p. 315 B. ubi male retinuit Dindorfius vulgatam: ἐγὼ μέντοι ἐγρηγοροῦσιν ὑμῖν—ἀσμενέστερον διαλεγοίμην ἢ χασμωμένοις τε καὶ ναυτιῶσιν, nam sine mora ἐγρηγορόσιν a Lobeckio commendatum recipere debuerat. Praeterea scribe ἀσμενέστερον (ἂν) διαλεγοίμην».

Παρὰ Φίλωνι τῷ Ἰουδαίῳ Τόμ. Ε', σελ. 34 κεῖται «διένειμε τὸν χρόνον εἰς ἡμέραν τε καὶ νύκτα, τῇ μὲν ἐγρηγορεῖν, τῇ νυκτὶ δὲ ὕπνον παρασχοῦσα». Ἀλλ' ἐν τῇ νέᾳ τοῦ Φίλωνος ἐκδόσει Τόμ. Ε', σελ. 110 ἀνεγνώσθη «τῇ μὲν ἐγρήγορσιν, νυκτὶ δὲ ὕπνον παρασχοῦσα» καὶ ἐγράφη ἡ σημείωσις ἥδε· «ἐγρήγορσιν M (Tisch.): ἐγρηγορεῖν Ev». Λέγεται δὲ καὶ ἐν τοῖς ἔπειτα ὑπὸ τοῦ Φίλωνος «τὸν δόλιχον τοῦτον ἡ φύσις διά τε ὕπνου καὶ ἐγρηγόρσεως ἀπένειμεν ἀνθρώποις». Εὐλώτατον δ' ἦτο νὰ μεταπέσῃ ὑπὸ κακῆς ἀναγνώσεως τὸ ἐγρήγορCιν εἰς τὸ ἐγρηγορΕιν».

ΚΕΦ. ΝΖ'.

Ψευδέστατον μὲν εἶνε ὅτι ἦσαν Καλυδώνιοι κάπροι, ψευδέστατον δὲ ὅτι θηρεύων αὐτοὺς ἀπώλετο ὁ Μελέαγρος.

Καθ' ὃν χρόνον ὁ Δημ. Βερναρδάκης καθηγητὴς ὢν τοῦ Ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου ἐδίδασκεν ἐν αὐτῷ τὴν Γενικὴν Ἱστορίαν συνέταξεν Ἐγχειρίδιον τῆς Ἱστορίας ταύτης, οὗ μόνος ὁ πρῶτος τόμος ἐξεδόθη. Εἶνε δ' ἐν αὐτῷ γεγραμμένον σελ. 185 «ὁ Πλευρὼν καὶ ἡ Καλυδὼν παρὰ τὸν Εὔηνον ποταμόν, ὅπου ἦσαν οἱ ΚαλυδΌνιοι κάπροι, οὓς θηρεύων ἀπώλετο ὁ Μελέαγρος».

Πολλοῦ θαυμασμοῦ ἄξιον φαίνεται ὅτι καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου ἠγνόει μῦθον λίαν διαβεβοημένον καὶ γνωστότατον ὄντα. Πᾶς μὴ ὅλως ἐγκυκλίου παιδείας ἀμύητος ὢν ἐπίσταται ὅτι **εἷς** Καλυδώνιος κάπρος ὑπῆρξε καὶ ὅτι ἐξελθὼν ἐπ' αὐτὸν ὁ Μελέαγρος μετ' ἄλλων ἀριστέων **ἀπώλεσεν** ἤτοι ἀπέκτεινεν αὐτόν.

Τοῦ περιφήμου καταστάντος κάπρου ἢ συὸς ἀγρίου καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Μελεάγρου ἔχοντος καὶ ἄλλους βοηθοὺς γενομένης αὐτοῦ θήρας ἐμνήσθη ὁ Ὅμηρος ἐν Ἰλιάδος Ι, 533 κέ.· εἶνε δ' ὑπ' αὐτοῦ τάδε εἰρημένα·

«καὶ γὰρ τοῖσι κακὸν χρυσόθρονος Ἄρτεμις ὦρσεν
χωσαμένη ὅ οἱ οὔ τι θαλύσια γουνῷ ἀλωῆς
Οἰνεὺς ἔρξ'· ἄλλοι δὲ θεοὶ δαίνυνθ' ἑκατόμβας,
οἴῃ δ' οὐκ ἔρρεξε Διὸς κούρῃ μεγάλοιο.
Ἢ λάθετ' ἢ οὐκ ἐνόησεν· ἀάσσατο δὲ μέγα θυμῷ.
Ἡ δὲ χολωσαμένη δῖον γένος ἰοχέαιρα
ὦρσεν ἔπι, χλούνην σὺν ἄγριον ἀργιόδοντα,
ὃς κακὰ πόλλ' ἔρρεζε ἔθων Οἰνῆος ἀλωήν·
πολλὰ δ' ὅ γε προθέλυμνα χαμαὶ βάλε δένδρεα μακρὰ
αὐτῇσιν ῥίζῃσι καὶ αὐτοῖσ' ἄνθεσι μήλων.
Τὸν δ' υἱὸς Οἰνῆος ἀπέκτεινεν Μελέαγρος,
πολλέων ἐκ πολίων θηρήτορας ἄνδρας ἀγείρας
καὶ κύνας· οὐ μὲν γάρ κε δάμη παύροισι βροτοῖσιν·
τόσσος ἔην, πολλοὺς δὲ πυρῆς ἐπέβησ' ἀλεγεινῆς.
Ἡ δ' ἀμφ' αὐτῷ θῆκε πολὺν κέλαδον καὶ ἀϋτήν,
ἀμφὶ συὸς κεφαλῇ καὶ δέρματι λαχνήεντι,
Κουρήτων τε μεσηγὺ καὶ Αἰτωλῶν μεγαθύμων».

Παραπήγνυμεν τούτοις καὶ ἃ ὁ Τζέτζης λέγει ἐν Ἱστορ. Χιλ. Ζ', 65 (σελ. 240 Κισλ.).

«Οἰνεὺς κρατῶν γῆς Αἰτωλῶν καὶ γῆς τῆς Καλυδῶνος
Ἀρτέμιδος ἐλάθετο θυσίαις θαλυσίων.
Ἡ δὲ τὸν κάπρον ἔπεμψεν ἐκ τῶν Οἰταίων λόφων,
ὃς κακὰ πόλλ' ἔρδεσκεν ἔθων Οἰνῆος ἀλωήν.
Πολλῶν συναθροισθέντων δὲ συαγρευτῶν ἐκεῖσε,
ἡ Ἀταλάντη πρώτη μὲν ἐκεῖνον ἐκτοξεύει,
εἶτα βαλὼν Μελέαγρος κτείνει τῷ συοκτόνῳ.
Τούτου δ' εἷς ἕκαστος ὀδοὺς πήχεως εἶχε πλέον.
Σωτήριχος καὶ Ὅμηρος καὶ ἄλλοι δὲ μυρίοι
περὶ τοῦ κάπρου μέμνηνται τοῦδε τοῦ Καλυδῶνος».

Παρατηρητέον δ' ὅτι κατὰ τὴν ὑγιῶς ἔχουσαν ἐκφορὰν γράφεται ἀλῳή μεθ' ὑπογεγραμμένου ἰῶτα.

Μεθ' ἱκανῆς ἀκριβείας ἀφηγοῦνται τὰ κατὰ τὸν Μελέαγρον καὶ τὸν Καλυδώνιον κάπρον ὁ Ἀπολλόδωρος καὶ Διόδωρος ὁ Σικελιώτης. Μεταγράφομεν δὲ κατὰ λέξιν ἃ ἱστορεῖ ἑκάτερος.

Ἀπολλόδ. Α', η', 2 «Ἐγέννησε δὲ Ἀλθαία παῖδα ἐξ Οἰνέως Μελέαγρον, ὃν ἐξ Ἄρεος γεγεννῆσθαί φασι. Τούτου δὲ ὄντος ἡμερῶν ἑπτά, παραγενομένας τὰς μοίρας φασὶν εἰπεῖν τότε τελευτήσειν Μελέαγρον, ὅταν ὁ καιόμενος ἐπὶ τῆς ἐσχάρας δαλὸς κατακαῇ. Τοῦτο ἀκούσασα τὸν δαλὸν ἀνείλετο Ἀλθαία καὶ κατέθετο εἰς λάρνακα. Μελέαγρος δὲ ἀνὴρ γενναῖος γενόμενος τόνδε τὸν τρόπον ἐτελεύτησεν. Ἐτησίων καρπῶν ἐν τῇ χώρᾳ γενομένων, τὰς ἀπαρχὰς Οἰνεὺς θεοῖς πᾶσι θύων μόνης Ἀρτέμιδος ἐξελάθετο. Μηνίσασα δὲ ἡ θεὸς κάπρον ἐφῆκεν ἔξοχον μεγέθει τε καὶ ῥώμῃ, ὃς τήν τε γῆν ἄσπορον ἐτίθει καὶ τὰ βοσκήματα καὶ τοὺς ἐντυγχάνοντας διέφθειρεν. Ἐπὶ τοῦτον τὸν κάπρον τοὺς ἀρίστους ἐκ τῆς Ἑλλάδος πάντας συνεκάλεσε, καὶ τῷ κτείναντι τὸν θῆρα τὴν δορὰν δώσειν ἀριστεῖον ἐπηγγείλατο. Οἱ δὲ συνελθόντες ἐπὶ τὴν τοῦ κάπρου θήραν ἦσαν οἵ δε -- μετὰ τούτων καὶ οἱ Θεστίου παῖδες. Συνελθόντας δὲ αὐτοὺς Οἰνεὺς ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας ξένισε· τῇ δεκάτῃ δέ, Κηφέως καὶ Ἀγκαίου καί τινων ἄλλων ἀπαξιούντων μετὰ γυναικὸς ἐπὶ τὴν θήραν ἐξιέναι, Μελέαγρος ἔχων γυναῖκα Κλεοπάτραν τὴν Ἴδα καὶ Μαρπήσσης θυγατέρα, βουλόμενος δὲ καὶ ἐξ Ἀταλάντης τεκνοποιήσασθαι, συνηνάγκασεν αὐτοὺς ἐπὶ τὴν

θήραν μετὰ ταύτης ἐξιέναι. Περιστάντων δὲ αὐτῶν τὸν κάπρον, Ὑλεὺς μὲν καὶ Ἀγκαῖος ὑπὸ τοῦ θηρὸς διεφθάρησαν, Εὐρυτίωνα δὲ Πηλεὺς ἄκων κατηκόντισε. Τὸν δὲ κάπρον πρώτη μὲν Ἀταλάντη εἰς τὰ νῶτα ἐτόξευσε, δεύτερος δὲ Ἀμφιάραος εἰς τὸν ὀφθαλμόν, Μελέαγρος δὲ αὐτὸν εἰς τὸν κενεῶνα πλήξας ἀπέκτεινε, καὶ λαβὼν τὸ δέρας ἔδωκεν Ἀταλάντῃ. Οἱ δὲ Θεστίου παῖδες ἀδοξοῦντες, εἰ παρόντων ἀνδρῶν, γυνὴ τὰ ἀριστεῖα λήψεται, τὸ δέρας αὐτὴν ἀφείλοντο, κατὰ γένος αὐτοῖς προσήκειν λέγοντες, εἰ Μελέαγρος λαμβάνειν μὴ προαιροῖτο. Ὀργισθεὶς δὲ Μελέαγρος τοὺς μὲν Θεστίου παῖδας ἀπέκτεινε, τὸ δὲ δέρας ἀπέδωκε τῇ Ἀταλάντῃ. Ἀλθαία δὲ λυπηθεῖσα ἐπὶ τῇ τῶν ἀδελφῶν ἀπωλείᾳ τὸν δαλὸν ἧψε, καὶ ὁ Μελέαγρος ἐξαίφνης ἀπέθανεν» (Πρβ. καὶ Ζηνόβ. Ε'. 33, Παροιμιογρ. Ἑλλ. Τόμ. Α', σελ 133 Γόττ. καὶ Ἀντών. Λιβερᾶλ. Β', Μυθογρ. Οὐεστερμ. σελ. 202,16). Μνημονεύει δ' εὐθὺς μετὰ ταῦτα ὁ Ἀπολλόδωρος καὶ ἕτερον μῦθον περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Μελεάγρου λέγων «Οἱ δέ φασιν οὐχ οὕτω Μελέαγρον τελευτῆσαι, ἀμφισβητούντων δὲ τῶν Θεστίου παίδων ὡς Ἰφίκλου πρώτου βαλόντος, Κουρῆσι καὶ Καλυδωνίοις πόλεμον ἐνστῆναι, ἐξελθόντος δὲ Μελεάγρου καί τινας τῶν Θεστίου παίδων φονεύσαντος, Ἀλθαίαν ἀράσασθαι κατ' αὐτοῦ· τὸν δὲ ὀργιζόμενον οἴκοι μένειν. Ἤδη δὲ τῶν πολεμίων τοῖς τείχεσι προσπελαζόντων καὶ τῶν πολιτῶν ἀξιούντων μεθ' ἱκετηρίας βοηθεῖν, μόλις πεισθέντα ὑπὸ τῆς γυναικὸς ἐξελθεῖν καὶ τοὺς λοιποὺς κτείναντα τῶν Θεστίου παίδων ἀποθανεῖν μαχόμενον. Μετὰ δὲ τὸν Μελεάγρου θάνατον Ἀλθαία καὶ Κλεοπάτρα ἑαυτὰς ἀνήρτησαν, αἱ δὲ θρηνοῦσαι τὸν νεκρὸν γυναῖκες ἀπωρνεώθησαν».

Διόδ. Σικελ. Δ', λδ', 2 «Οὐκ ἀνοίκειον δ' εἶναι νομίζομεν βραχὺ παρεκβάντας ἡμᾶς ἀπαγγεῖλαι τὴν περὶ τὸν Μελέγρον περιπέτειαν. Οἰνεὺς γάρ, γενομένης εὐκαρπίας αὐτῷ τοῦ σίτου, τοῖς μὲν ἄλλοις θεοῖς ἐτέλεσε θυσίας, μόνης δὲ τῆς Ἀρτέμιδος ὠλιγώρησεν· δι' ἣν αἰτίαν ἡ θεὸς αὐτῷ μηνίσασα τὸν διαβεβοημένον Καλυδώνιον ὗν ἀνῆκεν, ὑπερφυῆ τὸ μέγεθος. Οὗτος δὲ τὴν σύνεγγυς χώραν καταφθείρων τὰς κτήσεις ἐλυμαίνετο· διόπερ Μελέαγρος ὁ Οἰνέως, τὴν μὲν ἡλικίαν μάλιστα ἀκμάζων, ῥώμῃ δὲ καὶ ἀνδρείᾳ διαφέρων, παρέλαβε πολλοὺς τῶν ἀρίστων ἐπὶ τὴν τούτου κυνηγίαν. Πρώτου δὲ Μελεάγρου τὸ θηρίον ἀκοντίσαντος, ὁμολογούμενον αὐτῷ τὸ πρωτεῖον συνεχωρήθη·

τοῦτο δ' ἦν ἡ δορὰ τοῦ ζῴου. Μετεχούσης δὲ τῆς κυνηγίας Ἀταλάντης τῆς Σχοινέως, ἐρασθεὶς αὐτῆς ὁ Μελέαγρος παρεχώρησε τῆς δορᾶς καὶ τοῦ κατὰ τὴν ἀριστείαν ἐπαίνου. Ἐπὶ δὲ τοῖς πραχθεῖσιν οἱ Θεστίου παῖδες συγκυνηγοῦντες ἠγανάκτησαν, ὅτι ξένην γυναῖκα προετίμησεν αὐτῶν, παραπέμψας τὴν οἰκειότητα. Διόπερ ἀκυροῦντες τοῦ Μελεάγρου τὴν δωρεὰν ἐνήδρευσαν Ἀταλάντῃ καὶ κατὰ τὴν εἰς Ἀρκαδίαν ἐπάνοδον ἐπιθέμενοι τὴν δορὰν ἀφείλοντο. Μελέαγρος δὲ διά τε τὸν πρὸς τὴν Ἀταλάντην ἔρωτα καὶ διὰ τὴν ἀτιμίαν παροξυνθεὶς ἐβοήθησε τῇ Ἀταλάντῃ. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον παρεκάλει τοὺς ἡρπακότας ἀποδοῦναι τῇ γυναικὶ τὸ δοθὲν ἀριστεῖον· ὡς δ' οὐ προσεῖχον, ἀπέκτεινεν αὐτούς, ὄντας τῆς Ἀλθαίας ἀδελφούς. Διόπερ ἡ μὲν Ἀλθαία γενομένη περιαλγὴς ἐπὶ τῇ τῶν ὁμαίμων ἀναιρέσει ἀρὰς ἔθετο, καθ' ἃς ἠξίωσεν ἀποθανεῖν Μελέαγρον· καὶ τοὺς ἀθανάτους ὑπακούσαντας ἐπενεγκεῖν αὐτῳ τὴν τοῦ βίου καταστροφήν. Ἔνιοι δὲ μυθολογοῦσιν ὅτι κατὰ τὴν Μελεάγρου γένεσιν τῇ Ἀλθαίᾳ τὰς Μοίρας καθ' ὕπνον ἐπιστάσας εἰπεῖν ὅτι τότε τελευτήσει Μελέαγρος ὁ υἱὸς αὐτῆς, ὅταν ὁ δαλὸς κατακαυθῇ· διόπερ τεκοῦσαν καὶ νομίσασαν ἐν τῇ τοῦ δαλοῦ φυλακῇ τὴν σωτηρίαν τοῦ τέκνου κεῖσθαι, τὸν δαλὸν ἐπιμελῶς τηρεῖν· ὕστερον δ' ἐπὶ τῷ φόνῳ τῶν ἀδελφῶν παροξυνθεῖσαν κατακαῦσαι τὸν δαλὸν καὶ τῷ Μελεάγρῳ τῆς τελευτῆς αἰτίαν καταστῆσαι· ἀεὶ δὲ μᾶλλον ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις λυπουμένην τὸ τέλος ἀγχόνῃ τὸν βίον καταστρέψαι».

Γράφει δὲ καὶ ὁ Εὐστάθιος ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 773, 4 «Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι οὕτω πολὺς περὶ τοῦ Καλυδωνίου τούτου συὸς λόγος παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ὡς καὶ γένος αὐτοῦ φυλοκρινεῖν καὶ κατάγειν αὐτὸν Κρομμυωνίας συὸς καὶ πατρίδα τὴν Οἴτην αὐτῷ ἐπιγράφειν καὶ χρῶμα διαγράφειν· λευκὴν γὰρ αὐτῷ τὴν χρόαν ἱστόρησαν. Ὡς δὲ καὶ ἄλλοι σύες πράγματά τισι παρέσχον, δηλοῖ καὶ ὁ Ἐρυμάνθιος κάπρος καὶ τὸ παρ' Ἡροδότῳ συὸς μέγα χρῆμα, κατ' ἐκεῖνον εἰπεῖν, ἐν τῷ Μυσίῳ Ὀλύμπῳ. Τὸ δὲ σῦν ἄγριον καὶ σῦς ἄγριος συντιθέντες οἱ μεθ' Ὅμοιρον σύαγρόν φασιν. Ἰστέον δὲ ὡς οὐ ιον ἀγρίους αἱ ἱστορίαι σύας μεγάλους φυλοκρινοῦσιν, ὧν εἰσὶ καὶ Κρομμυωνία σῦς καὶ ὁ Καλυδώνιος κάπρος καὶ ὁ Ἐρυμάνθιος καὶ Ὀλυμπηνός, ἀλλὰ καὶ ἡμέρους οὔτε βλάπτοντας καὶ πολλοῦ δὲ ωμένους» καὶ σελ. 774, 21 «Ἱστορεῖται γὰρ ὡς, ἀναιρεθέν-

τος τοῦ Καλυδωνίου συάγρου, ὅπερ ἐκ τοῦ σῦς ἄγριος Ὁμηρικοῦ, ὡς ἐρρέθη, συγκειται, περὶ τῆς ἐκείνου κεφαλῆς καὶ τοῦ δέρματος ὡς περὶ ἀριστείων ἐφιλονείκουν Κουρῆτες καὶ Καλυδώνιοι οἱ συνθηράσαντες, ὅτε καὶ οἱ Θεστιάδαι ἀνῃρέθησαν οἱ τοῦ Μελεάγρου θεῖοι. Ὅτι δὲ τὸ κυνηγετεῖν σπουδαιότατον ἦν καὶ τοῖς παλαιοῖς καὶ ὅτι γέρας εἶχέ τι ὁ περὶ αὐτὸ εὐδοκιμῶν καὶ ὅτι ἀσχέδωρος ἐκαλεῖτο κατὰ γλῶσσαν ὁ ἄγριος σῦς καὶ ὅτι ὁμώνυμος φωνὴ ὁ σύαγρος καὶ πῶς ἐτομολογεῖται ὁ σῦς, ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν δεδήλωται, ὅπου ὁ Ὀδυσσεὺς ἐγνωρίσθη ἐκ τῆς οὐλῆς. Ἰστέον δὲ ὡς οἱ νεώτεροί φασι τὸν Μελέαγρον περιγενόμενον τοῦ Οἰταίου συὸς τούτου καὶ ἀποδείραντα δοῦναι τὴν αὐτοῦ κεφαλὴν καὶ τὸ δέρμα τῇ ἐρωμένῃ Ἀταλάντῃ· καὶ γὰρ καὶ αὐτὴ συνεκυνήγησεν· οἱ δὲ Θεστίου παῖδες, Πλευρώνιοι μὲν ὄντες, μήτρωες δὲ Μελεάγρου, ὅ ἐστι θεῖοι πρὸς μητρός, ἀγανακτήσαντες αὐτά τε τῆς Ἀταλάντης ἀφείλοντο βίᾳ καὶ τῷ Μελεάγρῳ ἐπεβούλευον· ὁ δὲ μαθὼν τούτους ἀπέκτεινεν· ἐφ' οἷς καὶ τὴν μητέρα λελύπηκε. Τῶν δὲ Πλευρωνίων διὰ ταῦτα Καλυδωνίοις πολεμούντων, ὁ Μελέαγρος ἐξ ἀρχῆς μὲν οὐ συνεμάχει τοῖς ἐν Καλυδῶνι συμπολίταις, ἀγανακτῶν πρὸς τὴν μητέρα καταρωμένην· πεισθεὶς δὲ ὕστερον τῇ γυναικὶ Κλεοπάτρᾳ ἀπεσόβησεν ἐκ τῆς πόλεως τοὺς Κουρῆτας. Οἱ δ' αὐτοὶ νεώτεροι προσιστοροῦσι καὶ ὡς ἡ μήτηρ ἔτι μηνιῶσα τῷ υἱῷ Μελεάγρῳ διὰ τοὺς ἀδελφοὺς τὸν παρὰ Μοιρῶν αὐτῇ δοθέντα δαλὸν ὅρον ὄντα τῆς τοῦ υἱοῦ ζωῆς κατέφλεξε, τελευτήσαντος δὲ παραχρῆμα αὐτοῦ, μεταμεληθεῖσα ἑαυτὴν κατέκαυσεν ἐπὶ τῇ τοῦ παιδὸς πυρᾷ· αἱ δὲ τοῦ Μελεάγρου ἀδελφαὶ ἀπαύστως θρηνοῦσαι εἰς ὄρνις τὰς λεγομένας Μελεαγρίδας μετεβλήθησαν» (Πρβ. καὶ σελ. 204, 8 καὶ σελ. 311, 48 καὶ σελ. 1062, 61). Παρὰ τῷ Ἡροδότῳ Α΄, 36 κεῖται «ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χρόνῳ τούτῳ ἐν τῷ Μυσίῳ Ὀλύμπῳ ὑὸς χρῆμα γίνεται μέγα· ὁρμεόμενος δὲ οὗτος ἐκ τοῦ οὔρεος τούτου τὰ τῶν Μυσῶν ἔργα διαφθείρεσκε. Πολλάκις δὲ οἱ Μυσοὶ ἐπ' αὐτὸν ἐξελθόντες ποιέεσκον μὲν κακὸν οὐδέν, ἔπασχον δὲ πρὸς αὐτοῦ». Περὶ τοῦ ἀσχέδωρος ἴδε Κασαύβωνα ἐν ταῖς εἰς τοὺς Δειπνοσοφιστὰς τοῦ Ἀθηναίου Παρατηρήσεσι σελ. 686 καὶ Γ. Δινδόρφιον ἐν τῷ Αἰσχυλείῳ Λεξικῷ σελ. 47.

Παρατιθέμεθα καὶ τὰ ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοφάνη Σχολίοις γεγραμμένα σελ. 307, 22 Διδ. «Οἰνεὺς δέ, τῆς αὐτοῦ γῆς εὐφορησάσης,

ἀπαρχὰς πᾶσι θεοῖς θύσας Ἀρτέμιδι οὐκ ἔθυσεν· ὅθεν ὀργισθεῖσα σῦν μέγαν κατὰ τῆς χώρας αὐτοῦ ἀφῆκεν, ἵνα ταύτην λυμήνηται. Ἐπὶ τοῦτον τὸν κάπρον τοὺς ἀρίστους ἐκ τῆς Ἑλλάδος πάντας συνεκάλεσε, καὶ τῷ κρατύναντι τὸν θῆρα τὴν δορὰν δώσειν ἀριστεῖον ὑπέσχετο. Συνελθούσης δὲ μετὰ τῶν ἀριστέων καὶ Ἀταλάντης τῆς Σχοινέως, κοινῇ τὸν κάπρον περιέστησαν ἅπαντες. Ἐπεὶ δὲ τὸ δέρας τῇ Ἀταλάντῃ πρώτῃ τὸν κάπρον τοξευσάσῃ ὁ Μελέαγρος χαριζόμενος ἔδωκε, καὶ οἱ πρὸς μητρὸς αὐτοῦ θεῖοι ἀγανακτοῦντες εἰ τὰ ἀριστεῖα γυνὴ λήψεται, τὸ δέρας μὲν Ἀταλάντης ἀφείλοντο, ὑπὸ δὲ Μελεάγρου ἐφονεύθησαν, ὀλίγον ὕστερον καὶ αὐτοῦ, τῆς μητρὸς ἐπὶ τῇ ἀναιρέσει τῶν ἀδελφῶν λυπηθείσης καὶ ἀναψάσης τὸν Μοιρῶν δαλόν, ἀποθανόντος». Πιθανώτατον ἡμῖν φαίνεται ὅτι τὸ «κρατύναντι τὸν θῆρα» εἶνε ἡμαρτημένη ἀνάγνωσις τοῦ «τῷ κτείναντι τὸν θῆρα», ὃ βλέπει τις ἐν οἷς παρεθέμεθα ἐκ τοῦ Ἀπολλοδώρου. Ἀναγνωστέον δὲ καὶ «ὁ Μελέαγρος χαριζόμενος ἔδωκεν, οἱ πρὸς μητρὸς θεῖοι κτέ.». Τὸ «συνελθούσης μετὰ τῶν ἀριστέων» κεῖται καὶ ἐν τοῖς τοῦ Ζηνοβίου Ε', 33 (Παροιμ. Ἑλλ. Τόμ. Α', 133, 21 Γοττ.)· ἀλλ' ἴσως ἡ γνησία γραφὴ εἶνε «συνΕΞελθούσης μετὰ τῶν ἀριστέων».

Ἄξια ἀναγνώσεως εἶνε καὶ τὰ ὑπὸ Φιλοστράτου τοῦ νεωτέρου εἰρημένα ἐν Εἰκόσι ΙΕ' (Τόμ. Β', σελ. 417 Καυσ.) «Πολὺ διαφέρουσι τῶν ὑπὸ τοῦ Ἀπολλοδώρου καὶ ἄλλων παραδεδομένων ἃ ἱστορεῖ Ἰωάννης ὁ Μαλάλας σελ. 165,8 Βόνν. «Μελέαγρος δὲ ὁ τοῦ Οἰνέως υἱός, ἀδελφὸς δὲ τοῦ Τυδέως καὶ Δηιανείρας, ἐποίησεν ἆθλον μέγαν ἐν τῇ Καλυδωνίᾳ χώρᾳ, φονεύσας κάπρον φοβερόν, τῆς Ἀταλάντης τῆς θυγατρὸς τοῦ Σχοινέως οὔσης μετ' αὐτοῦ· ἥτις προποιήσασα (γρ. ἴσως προπηδήσασα) τοξεύει τὸν σύαγρον· ἐλυμαίνετο γὰρ οὗτος ὁ θὴρ πᾶσαν τὴν χώραν ἐκείνην. Καὶ μετὰ τὴν ἀναίρεσιν τοῦ θηρὸς τὸ δέρμα αὐτοῦ ἐχαρίσατο ὁ Μελέαγρος τῇ Ἀταλάντῃ εἰς ἔρωτα αὐτῆς βληθείς. Ἀπελθὼν δὲ ὁ Μελέαγρος πρὸς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα Οἰνέα ἀπῃτήθη παρ' αὐτοῦ τὰ νικητήρια τοῦ θηρός· καὶ μαθὼν ὅ[τ]ι τῇ Ἀταλάντῃ τὸ δέρμα ἐχαρίσατο, ὀργισθεὶς κατὰ τοῦ ἰδίου υ[ἱο]ῦ ὃν εἶχε θαλλὸν ἐλαίας φυλαττόμενον παρὰ τῇ Ἀλθαίᾳ τῇ ἑαυτοῦ μ[ε]ν γυναικί, μητρὶ δὲ τοῦ Μελεάγρου, ὅντινα θαλλὸν τῆς ἐλαίας ἡ Ἀλθαία ἔγκυος οὖσα ἐπιθυμήσασα ἔφαγε, καὶ καταπιοῦσα τὸ φύλλον

τῆς ἐλαίας εὐθέως τεκοῦσα συνεγέννησε τὸ τῆς ἐλαίας φύλλον σὺν τῷ Μελεάγρῳ· περὶ οὗ χρησμὸς ἐδόθη τῷ πατρὶ αὐτοῦ τῷ Οἰνεῖ τοσοῦτον ζῆν τὸν Μελέαγρον ὅσον χρόνον φυλάττεται τὸ φύλλον τῆς ἐλαίας τὸ μετ' αὐτοῦ γεννηθέν· ὅπερ φύλλον ὀργισθεὶς ὁ Οἰνεὺς εἰς πῦρ ἔβαλε, καὶ ἐκαύθη, ἀγανακτήσας κατὰ τοῦ ἰδίου υἱοῦ· καὶ παραχρῆμα ὁ Μελέαγρος ἐτελεύτησεν, ὡς ὁ σοφὸς Εὐριπίδης δρᾶμα περὶ τοῦ αὐτοῦ Μελεάγρου ἐξέθετο». Πρβ. καὶ Γεώργ. Κεδρην. Τόμ. Α', σελ. 247, 18 κέ. Εἶνε δὲ παρὰ τούτῳ γεγραμμένον «περὶ οὗ χρησμὸς ἐδόθη τῷ πατρὶ αὐτοῦ Οἰνεῖ τοσοῦτον χρόνον ζῆσΑΙ τὸν Μελέαγρον κτέ.». Ἐν τοῖς εἰς Λουκιανὸν Σχολίοις σελ. 255 Ἰακ. λέγεται «ὁ Μελέαγρος: Σβεσθείσης γὰρ τῆς λαμπάδος παρὰ τῆς μητρός, κατὰ μικρὸν αὐτὸς ἐμαραίνετο· τῷ Μελεάγρῳ γὰρ συνεγεννήθη λαμπάς, περὶ ἧς ἐλέχθη ὅτι ἐφ' ὅσον ἅπτεται ζῇ ὁ Μελέαγρος. Ὅτε οὖν σχὼν τὴν Ἀταλάντην σύμμαχον καὶ τοὺς ἀδελφοὺς τῆς ἰδίας μητρὸς ἐφόνευσε τὸν Καλυδώνιον κάπρον, ἐρῶν δὲ τῆς Ἀταλάντης ἔδωκεν αὐτῇ τὰ πρωτεῖα, ὠργίσθησαν ἐπὶ τούτῳ οἱ θεῖοι, καὶ γενομένης μάχης, ἀνεῖλεν αὐτούς· ἐπὶ τούτῳ ἐλυπήθη ἡ Μελεάγρου μήτηρ Ἀλθαία κατ' αὐτοῦ, ὡς ὑπὲρ ἀδελφούς· καὶ ἀπελθοῦσα ἔσβεσε τὴν λαμπάδα. Ἦν δὲ ὁ Μελέαγρος υἱὸς τοῦ Οἰνέως». Πρβ. καὶ Βαχμ. Ἑλλ. Ἀνέκδ. Τόμ. Β', σελ. 363,10, ἔνθα ὀρθῶς ἀναγινώσκεται «ὡς ὑπὲρ ἀδελφῶν» ἀντὶ τοῦ πλημμελῶς γεγραμμένου ἐν τοῖς εἰς Λουκιανὸν Σχολίοις «ὡς ὑπὲρ ἀδελφούς».

Παρὰ τῷ Λουκιανῷ Συμποσ. ἢ Λαπ. 25 φέρεται ἀπόσπασμα τοῦ Σοφοκλέους ἔχον ὧδε «Συὸς μέγιστον χρῆμ' ἐπ' Οἰνέως γυίαις ἀνῆκε Λητοῦς παῖς ἑκηβόλος θεά». Ὁ Κόβητος ἀποφαίνεται ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1877, σελ. 243 «legendum ἐπ Οἰνέως γύΑC *in Oenei arva immisit*. Nulla potest esse dubitatio quin haec ad Sophoclis Μελέαγρον sint referenda». Ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου κεῖται σελ. 753,12 «Καινὸν δὲ οὐδὲν τοιαύτας ἐν σχεδιασμῷ ἀμφιβολίας παρεισπίπτειν, ὅπου γε καὶ ἄλλως τοιαῦτα συγκυροῦσιν. Τὸ γοῦν ὦ Ζεῦ, γένοιτο καταβαλεῖν τὸν σῦν ἐμὲ παράγεταί τισιν εἰς τοιοῦτον παράδειγμα, ὡς δῆθέν τινος εὐξαμένου ἢ τὸν σ καταβλητικὸν αὐτοῦ γενέσθαι ἢ ἀνάπαλιν αὐτὸν τοῦ συός». Προφ νέστατον ὑπάρχει ὅτι τὸ ἐμέ εἶνε ὑποκείμενον τοῦ καταβαλεῖν, δὲ τὸν σῦν ἀντικείμενον αὐτοῦ. Ὁ Ναύκιος γράφει ἐν τῇ συναγω

τῶν Ἀποσπασμάτων τῶν Ἑλλήν. Τραγικῶν σελ. 878 ἐκδ. β' «ex Euripidis Meleagro petitum esse versiculum coni. Valckenaer. Diatr. p. 145».

Λέγεται δ' ἄλλοτε μὲν Καλυδώνιος κάπρος, ἄλλοτε δὲ Καλυδώνιος σῦς ἢ ὗς. Πολλὰ δ' ἑκατέρας χρήσεως ἔχομεν νὰ καταλέξωμεν μαρτύρια.

§ 1. Καλυδώνιος κάπρος.

Καλλίμ. Ὕμν. εἰς Ἄρτ. 218 «οὔ μιν ἔτι κλητοὶ Καλυδωνίου ἀγρευτῆρες μέμφονται κάπροιο».

Ἀπολλόδ. σελ. 68,31 Ἑρχ. «λέγεται τὸν ἐπὶ Κόλχους πλοῦν γενέσθαι καὶ τὴν τοῦ Καλυδωνίου κάπρου θήραν» καὶ σελ. 103.5 «παρεγένετο δὲ μετὰ τῶν ἄλλων ἀριστέων καὶ ἐπὶ τὸν Καλυδώνιον κάπρον» καὶ σελ. 114,25 «ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ τὴν θήραν τοῦ Καλυδωνίου κάπρου μετ' Εὐρυτίωνος ἐλθὼν κτἑ».

Στράβ. σελ. 539,2 Μειν. «ἐν ᾗ μυθεύουσι τὰ περὶ τὴν Κρομμυωνίαν ὗν, ἣν μητέρα τοῦ Καλυδωνίου κάπρου φασί». Πρβ. καὶ Στέφ. Βυζ. σελ. 383,1 Μειν.

Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Γ', σελ. 105,13 Δινδ. «Φερεκύδης δὲ καὶ τοῦτον ἕνα τῶν ἐπὶ τὸν Καλυδώνιον κάπρον στρατευσάντων φησίν».

Σχολ. Ἀριστοφ. σελ. 124,4 Διδ. «ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν θήραν τοῦ Καλυδωνίου κάπρου ἐλθών».

Τζέτζ Σχολ. εἰς Λυκόφ. σελ. 641 Μυλλ. «οὗτος ἐπὶ τὸν Καλυδώνιον κάπρον ἐξελθὼν ἀνῃρέθη ὑπ' αὐτοῦ». Πρβ. καὶ Ἐπιστολ. σελ. 14 Πρεσσ. «ὡς εἴπερ ὑπὲρ τοῦ Νεμεαίου ἔγραφεν ἢ τοῦ κάπρου Καλυδῶνος» καὶ Ἱστορ. Χιλ. Ζ', 52 (σελ. 239 Κισλ.) «ἢ τοῦ Ἐρυμανθίου τε κάπρου καὶ Καλυδῶνος». Ὑπὸ τοῦ Σωζομενοῦ Ἐκκλησ. Ἱστορ. σελ. 16 Οὐσσ. ἐλέχθη «τὸν μὲν ἐν Καλυδῶνι κάπρον καὶ τὸν ἐν Μαραθῶνι ταῦρον».

Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 204,8 «λέγοντες καὶ ἐπὶ τὸν Καλυδώνιον κάπρον στρατεῦσαι αὐτόν».

§ 2. Καλυδώνιος σῦς ἢ ὗς.

ἰν. σελ. 401, Β' «συὸς δὲ ἀγρίου ἐπεισενεχθέντος, ὃς κατ' οὐ-

δὲν ἦν ἐλάττων τοῦ καλοῦ γραφομένου Καλυδωνίου, προβάλλω, τίς ἔφη, σοὶ ζητεῖν, φροντιστὰ καὶ λογιστὰ Οὐλπιανέ, τίς ἱστόρηκε τὸν Καλυδώνιον σῦν θήλειάν τε (γρ. ἴσ. θλαδίαν) γεγονέναι καὶ λευκὸν τὴν χρόαν» καὶ σελ. 402, Α' «ἐπειδὲ σὺ τὸ προβληθέν σοι ἀποπροσπεποίησαι περὶ τῆς χρόας τοῦ Καλυδωνίου συός, εἴ τις αὐτὸν ἱστορεῖ λευκὸν τὴν χρόαν γεγονότα». Τὸ «τοῦ καλοῦ γραφομένου» παρέσχε πράγματα τοῖς κριτικοῖς. Ἔγραψε δ' ὁ μὲν Μεινέκιος ἐν τοῖς Κριτικοῖς Ἀναλέκτοις εἰς τοὺς Ἀθηναίου Δειπνοσοφιστὰς σελ. 173 «Fortasse τοῦ καλλιγραφουμένου, nisi καλοῦ utpote e Καλυδωνίου natum expungere praestat», ὁ δὲ Καιβέλιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀθηναίου Τόμ. Β', σελ. 374 «καλοῦ del. Wilam., fort. μεγάλου», ὁ δὲ Ναύκιος ἐν *Mél. Grèco-Rom.* Τόμ. Ε', σελ. 211 «Hierher möchte ich ziehen auch Ath. IX p. 401 B: συὸς δὲ ἀγρίου ἐπεισενεχθέντος, ὃς κατ' οὐδὲν ἦν ἐλάττων τοῦ καλοῦ γραφομένου Καλυδωνίου, wo die ursprüngliche Lesart τοῦ καλοῦ
γραφομένου (d. h. καλουμένου) Καλυδωνίου gewesen sein dürfte».

Πολυδ. Ε', 45 «ἔνδοξος δὲ καὶ ἡ Ἀταλάντης κύων, Αὔρα τοὔνομα, ἣν ὁ Καλυδώνιος σῦς ἀπέκτεινεν».

Προκοπ. Τόμ. Β', σελ. 77, 23 Βόνν. «καὶ γνώρισμα τῇ πόλει τοὺς ὀδόντας συὸς τοῦ Καλυδωνίου ἐλίπετο, οὓς ὁ θεῖος Μελέαγρος ἆθλα τοῦ κυνηγεσίου λαβὼν ἔτυχεν».

Ἐφραίμ. 6985 (σελ. 284 Βόνν.) «καὶ σῦν Καλυδώνιον, ἔργον τι ξένον».

Τζέτζ. Σχολ. εἰς Λυκόφρ. σελ. 642 Μυλλ. «ὁ δὲ Καλυδώνιος σῦς πρότερον περὶ τὴν Οἴτην διατρίβων κτέ.».

Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 311, 43 «μνήμη δὲ αὐτῆς ἔσται καὶ προϊόντι τῷ ποιητῇ ἐν τοῖς κατὰ τὸν Καλυδώνιον σῦν». Πρβ. καὶ σελ. 1062,61 «καθά που καὶ ὁ Καλυδώνιος καὶ ὁ παρὰ τῷ Ἡροδότῳ σῦς».

Νικήτ. Χωνιάτ. σελ. 687, 19 «ὥστε καὶ τοῦ Καλυδωνίου συὸς τὸ ῥύγχος ἀπέτεμεν» καὶ σελ. 738, 7 «καὶ δὴ καὶ τὸν Καλυδώνιον σῦν», οὗ καὶ γίνεται ἐξήγησις διὰ τοῦ «τὸν ἀγριόχοιρον τὸν Καλυδώνιον λεγόμενον».

Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Β', σελ. 91, 15 Δινδ. «Τελαμὼν δὲ ἐν τῷ

λόχῳ τοῦ Καλυδωνίου συὸς ἀνελὼν ἀκουσίως καὶ αὐτὸς ἕνα τῶν κυνηγούντων ἔφυγεν εἰς Σαλαμῖνα» καὶ σελ. 102, 14 «ὥς που καὶ ἐν τῇ θήρᾳ τοῦ Καλυδωνίου συός».

Σχολ. Ἡσιόδ. σελ. 225, 14 Λιψ. «διὰ τὴν τοῦ Καλυδωνίου συὸς κεφαλήν».

Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Γ', σελ. 139, 5 Δινδ. «ὁ μὲν γὰρ εἶχε τὸν Καλυδώνιον σῦν, ὁ δὲ τὴν λεοντοπρόσωπον Σφίγγα».

Σχολ. Ἀπολλων. Ῥοδ. σελ. 315 Κειλ. «Φερεκύδης ἐν τῇ Η' φησὶ τὸν Ἀγκαῖον ὑπὸ τοῦ Καλυδωνίου συὸς πληγέντα τὸν μηρὸν ἀποθανεῖν».

Εὐδοκ. Ἰων. σελ. 355, 18 Φλαχ. «Λεκτέον δὲ πρὸς τούτοις καὶ περὶ τῶν τὴν εὔφημον συστησάντων θήραν τοῦ Καλυδωνίου συός» καὶ «ἡ καὶ πρώτη τῷ βέλει τοῦ πεφρυαγμένου συὸς τὴν κεφαλὴν τρώσασα».

Παυσαν. Λακων ΙΗ', 9 «ὑὸς ἐστὶ θήρα τοῦ Καλυδωνίου» καὶ Ἀρκαδ. ΜΕ', 6 «τὰ δὲ ἐν τοῖς ἀετοῖς ἐστὶν ἔμπροσθεν ἡ θήρα τοῦ ὑὸς τοῦ Καλυδωνίου» καὶ ΜϚ', 1 «σὺν δὲ αὐτῇ καὶ ὑὸς τοῦ Καλυδωνίου τοὺς ὀδόντας ἔλαβεν» καὶ ΜΖ', 2 «ἔστι μὲν τὸ δέρμα ὑὸς τοῦ Καλυδωνίου». Πρβ. καὶ ΜΕ', 2 «τὸν γὰρ ἐν Καλυδῶνι ὗν Ἀγκαῖος ὑπέμεινεν ὁ Λυκούργου τρωθείς, καὶ Ἀταλάντη τοξεύει τὸν ὗν καὶ ἔτυχε πρώτη τοῦ θηρίου· τούτων εἵνεκα αὐτῇ ἡ κεφαλή τε τοῦ ὑὸς καὶ τὸ δέρμα ἀριστεῖα ἐδόθη». Νομίζομεν δ' ὅτι ἐρρήθη ὑπὸ τοῦ Παυσανίου «τὸν γὰρ ἐν Καλυδῶνι ὗν Ἀγκαῖος ὑπέμεινεν ὁ ΛυκούργΟΥ, (ἀπέθανε δ' ὑπ' αὐτΟΥ) τρωθείς· καὶ Ἀταλάντη κτέ.».

Παρὰ τῷ Λουκιανῷ πρὸς τὸν Ἀπαίδ. 14 φέρεται «καὶ ἔχει μὲν τὸ κειμήλιον τοῦτο καὶ δείκνυσιν ὡς Τεγεᾶται τοῦ Καλυδωνίου ὑὸς τὸ δέρμα καὶ Θηβαῖοι τὰ ὀστᾶ τοῦ Γηρυόνου κτέ.». Γράφει δ' ὁ Κόβητος ἐν *Var. Lect.* σελ. 193 «Supplendum τοῦ Καλυδωνίου ὑὸς τὸ δέρμα. Non aliter enim dicebant quam ὁ ἐν Καλυδῶνι ὗς, vel ὁ Καλυδώνιος ὗς. De multis testibus produco oculatum unum, PAUSANIAM, qui se Tegeae vidisse scribit (VIII. 47,2.) τὸ δέρμα ὑὸς τοῦ Καλυδωνίου. διεσήπετο δὲ ὑπὸ τοῦ χρόνου, inquit, καὶ ἐς ἅπαν ἦν τριχῶν ἤδη ψιλόν. facile credimus».

Ἀντὶ τοῦ ὀνόματος σῦς ἢ ὗς ἐποιήσατο ὁ Τζέτζης χρῆσιν τοῦ

χοῖρος ἐν Ἱστορ. Χιλ. Η', 893 (σελ. 274 Κισλ.) «τῷ κυνηγίῳ διωχθεὶς χοίρῳ τῷ Καλυδῶνος». Ὁ Θεμίστιος εἶπεν ἁπλῶς τὸν σῦν ἄνευ τοῦ ἐπιθέτου Καλυδώνιον Λόγ. σελ. 310,15 Διν δ. «ἧ πάλαι ἐπὶ τὸν σῦν συνελέγησαν οἱ τότε ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων, ὃς τὰ ἔργα τοῦ Αἰτωλῶν βασιλέως ἔφθειρέ τε καὶ ἐλωβᾶτο». Πρβ. καὶ Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Γ', σελ. 73,23 Δινδ. «Ἄρη δ' Αἰτωλόν: ὡς ἔχοντος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τὸν περὶ τοῦ συὸς πόλεμον».

Τὸν Καλυδώνιον κάπρον ὠνόμασε κάπρον Αἰτωλόν ὁ Εὐριπίδης Φοινίσσ. 1108 «ὁ τῆς κυναγοῦ Παρθενοπαῖος ἔκγονος, ἐπίσημ' ἔχων οἰκεῖον ἐν μέσῳ σάκει, ἑκηβόλοις τόξοισιν Ἀταλάντην κάπρον χειρουμένην Αἰτωλόν». Σχολ. «Κάπρον: ὃν ἐπήγαγεν Αἰτωλοῖς ποτε Ἄρτεμις λυμαίνεσθαι τὴν σφῶν χώραν ὀργιζομένη Οἰνεῖ θύσαντι τοῖς ἄλλοις θεοῖς καὶ οὐ τῇ Ἀρτέμιδι. Ἀπέκτεινε δὲ τὸν κάπρον τοῦτον ὁ Μελέαγρος. Οὗτος ὁ κάπρος ἐλέγετο Καλυδώνιος».

Ἔν τισι τῶν ἐν τοῖς ἄνω παρατεθεισῶν ῥήσεων ἀντὶ τοῦ κάπρος ἢ σῦς-ὗς εἶνε τεθειμένον τὸ θήρ ἢ θηρίον. Κεῖται δὲ τὸ θήρ καὶ ἐν Ἀποσπάσματι ἐκ τοῦ Μελεάγρου τοῦ τραγικοῦ Ἀντιφῶντος παρ' Ἀριστοτ. Ῥητορ. Β', 23 «οὐχ ἵνα κτάνωσι θῆρ', ὅπως δὲ μάρτυρες ἀρετῆς γένωνται Μελεάγρῳ πρὸς Ἑλλάδα». Πρβ. Ἀνών. Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. ΚΑ', Β', σελ. 141, 25 «περὶ οὗ Μελεάγρου ὁ Ἀντιφῶν γράφει ὅτι συνῆλθον τῷ Οἰνεῖ τῷ πατρὶ τοῦ Μελεάγρου οἱ ἔκκριτοι τῶν Αἰτωλῶν οὐχ ἵνα κτάνωσι τὸν σῦν τὸν ἐξελθόντα (συνεξελθόντα) τὸν Ἐρυμάνθιον, ἀλλ' ἵνα ἴδωσι τὸν Μελέαγρον ὅπως τὸν θῆρα ἀπέκτεινε καὶ μαρτυρῶσι τοῦτο». Ὁ Ναύκιος ἀνέγνω «ἵνα κτάνωσι τὸν σῦν ἐξελθόντες» ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν Ἀποσπασμάτων τῶν Ἑλλήνων Τραγικῶν σελ. 792 ἐκδ. Β'. Πλημμελῶς δ' ἔχον τὸ «οὐχ ἵνα κτάνωσι» μετεβλήθη εἰς τὸ «οὐχ ἵνα κάνωσι»· πρῶτος δ' ἀποκατέστησε τὴν γνησίαν ταύτην γραφὴν ὁ Μεινέκιος.

Φέρεται δὲ καὶ παρὰ τῷ Παυσανίᾳ Ἀττ. ΜΒ', 6 «ὃν ἀπέστειλεν ὁ πατὴρ Μελεάγρῳ τὸ ἐν Αἰτωλίᾳ θηρίον συνεξαιρήσοντα» καὶ Ἀρκαδ. Δ', 10 «καὶ ὕστερον ὁμοῦ Μελεάγρῳ τὸ ἐν Καλυδῶνι κατεργαζόμενος θηρίον ἀπέθανεν».

Ἐν τέλει μνημονεύομεν τὰ ὑπὸ τοῦ Βακχυλίδου εἰρημένα Ἐπιν. Ε', 104 (σελ. 51 Βλασσ.)

Ἀλλ' ἀνίκατον θεὰ
ἔσχεν χόλον· εὐρυβίαν δ' ἔσσευε κούρα
κάπρον ἀναιδομάχαν
ἐς Καλλίχορον Καλυδῶ-
ν', ἔνθα πλημμύρων σθένει
ὄρχους ἐπέκειρεν ὀδόντι,
σφάζε τε μῆλα, βροτῶν
θ' ὅστις εἰσάνταν μόλοι.
Τῷ δὲ στυγερὰν δῆριν Ἑλλάνων ἄριστοι
στασάμεθ' ἐνδυκέως
ἓξ ἄματα συνεχέως· ἐπεὶ δὲ δαίμων
κάρτος Αἰτωλοῖς ὄρεξεν,
θάπτομεν οὓς κατέπε-
φνεν σῦς ἐριβρύχας ἐπαίσσων βίᾳ,
Ἀγκαῖον ἐμῶν τ' Ἀγέλαον
φέρτατον κεδνῶν ἀδελφεῶν,
οὓς τέκεν ἐν μεγάροις
πατρὸς Ἀλθαία περικλειτοῖσιν Οἰνέος·
τῶν δ' ὤλεσε μοῖρα ὀλοὰ
πλεῦνας· οὐ γάρ πω δαΐφρων
παῦσεν χόλον ἀγροτέρα
Λατοῦς θυγάτηρ· περὶ δ' αἴθωνος δορᾶς
μαρνάμεθ' ἐνδυκέως
Κουρῆσι μενεπτολέμοις·
ἔνθ' ἐγὼ πολλοῖς σὺν ἄλλοις
Ἴφικλον κατέκτανον
ἐσθλόν τ' Ἀφάρητα, θοοὺς μάτρωας· οὐ γὰρ
καρτερόθυμος Ἄρης
κρίνει φίλον ἐν πολέμῳ·
τυφλὰ δ' ἐκ χειρῶν βέλη
ψυχαῖς ἔπι δυσμενέων φοι-
τᾷ θάνατόν τε φέρει,
τοῖσιν ἂν δαίμων θέλῃ·
ταῦτ' οὐκ ἐπιλεξαμένα
Θεστίου κούρα δαΐφρων

χοῖρος ἐν Ἱστορ. Χιλ. Η', 893 (σελ. 274 Κισλ.) «τῷ κυνηγίῳ διωχθεὶς χοίρῳ τῷ Καλυδῶνος». Ὁ Θεμίστιος εἶπεν ἁπλῶς τὸν σῦν ἄνευ τοῦ ἐπιθέτου Καλυδώνιον Λόγ. σελ. 310,15 Δινδ. «ἧ πάλαι ἐπὶ τὸν σῦν συνελέγησαν οἱ τότε ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων, ὅς τὰ ἔργα τοῦ Αἰτωλῶν βασιλέως ἔφθειρέ τε καὶ ἐλωβᾶτο». Πρβ. καὶ Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Γ', σελ. 73,23 Δινδ. «Ἄρη δ' Αἰτωλόν: ὡς ἔχοντος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τὸν περὶ τοῦ συὸς πόλεμον».

Τὸν Καλυδώνιον κάπρον ὠνόμασε κάπρον Αἰτωλόν ὁ Εὐριπίδης Φοινίσσ. 1108 «ὁ τῆς κυναγοῦ Παρθενοπαῖος ἔκγονος, ἐπίσημ' ἔχων οἰκεῖον ἐν μέσῳ σάκει, ἑκηβόλοις τόξοισιν Ἀταλάντην κάπρον χειρουμένην Αἰτωλόν». Σχολ. «Κάπρον: ὃν ἐπήγαγεν Αἰτωλοῖς ποτε Ἄρτεμις λυμαίνεσθαι τὴν σφῶν χώραν ὀργιζομένη Οἰνεῖ θύσαντι τοῖς ἄλλοις θεοῖς καὶ οὐ τῇ Ἀρτέμιδι. Ἀπέκτεινε δὲ τὸν κάπρον τοῦτον ὁ Μελέαγρος. Οὗτος ὁ κάπρος ἐλέγετο Καλυδώνιος».

Ἔν τισι τῶν ἐν τοῖς ἄνω παρατεθεισῶν ῥήσεων ἀντὶ τοῦ κάπρος ἢ σῦς-ὗς εἶνε τεθειμένον τὸ θήρ ἢ θηρίον. Κεῖται δὲ τὸ θήρ καὶ ἐν Ἀποσπάσματι ἐκ τοῦ Μελεάγρου τοῦ τραγικοῦ Ἀντιφῶντος παρ' Ἀριστοτ. Ῥητορ. Β', 23 «οὐχ ἵνα κτάνωσι θῆρ', ὅπως δὲ μάρτυρες ἀρετῆς γένωνται Μελεάγρῳ πρὸς Ἑλλάδα». Πρβ. Ἀνών. Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. ΚΑ', 6', σελ. 141, 25 «περὶ οὗ Μελεάγρου ὁ Ἀντιφῶν γράφει ὅτι συνῆλθον τῷ Οἰνεῖ τῷ πατρὶ τοῦ Μελεάγρου οἱ ἔκκριτοι τῶν Αἰτωλῶν οὐχ ἵνα κτάνωσι τὸν σῦν τὸν ἐξελθόντα (συνεξελθόντα) τὸν Ἐρυμάνθιον, ἀλλ' ἵνα ἴδωσι τὸν Μελέαγρον ὅπως τὸν θῆρα ἀπέκτεινε καὶ μαρτυρῶσι τοῦτο». Ὁ Ναύκιος ἀνέγνω «ἵνα κτάνωσι τὸν σῦν ἐξελθόντες» ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν Ἀποσπασμάτων τῶν Ἑλλήνων Τραγικῶν σελ. 792 ἐκδ. 6'. Πλημμελῶς δ' ἔχον τὸ «οὐχ ἵνα κτάνωσι» μετεβλήθη εἰς τὸ «οὐχ ἵνα κάνωσι»· πρῶτος δ' ἀποκατέστησε τὴν γνησίαν ταύτην γραφὴν ὁ Μεινέκιος.

Φέρεται δὲ καὶ παρὰ τῷ Παυσανίᾳ Ἀττ. ΜΒ', 6 «ὅν ἀπέστειλεν ὁ πατὴρ Μελεάγρῳ τὸ ἐν Αἰτωλίᾳ θηρίον συνεξαιρήσοντα» καὶ Ἀρκαδ. Δ', 10 «καὶ ὕστερον ὁμοῦ Μελεάγρῳ τὸ ἐν Καλυδῶνι κατεργαζόμενος θηρίον ἀπέθανεν».

Ἐν τέλει μνημονεύομεν τὰ ὑπὸ τοῦ Βακχυλίδου εἰρημένα Ἐπιν. Ε', 104 (σελ. 51 Βλασσ.)

'Αλλ' ἀνίκατον θεὰ
ἔσχεν χόλον· εὐρυβίαν δ' ἔσσευε κούρα
κάπρον ἀναιδομάχαν
ἐς Καλλίχορον Καλυδῶ-
ν', ἔνθα πλημμύρων σθένει
ὄρχους ἐπέκειρεν ὀδόντι,
σφάζε τε μῆλα, βροτῶν
θ' ὅστις εἰσάνταν μόλοι.
Τῷ δὲ στυγερὰν δῆριν 'Ελλάνων ἄριστοι
στασάμεθ' ἐνδυκέως
ἓξ ἄματα συνεχέως· ἐπεὶ δὲ δαίμων
κάρτος Αἰτωλοῖς ὄρεξεν,
θάπτομεν οὓς κατέπε-
φνεν σῦς ἐριβρύχας ἐπαίσσων βίᾳ,
'Αγκαῖον ἐμῶν τ' 'Αγέλαον
φέρτατον κεδνῶν ἀδελφεῶν,
οὓς τέκεν ἐν μεγάροις
πατρὸς 'Αλθαία περικλειτοῖσιν Οἰνέος·
τῶν δ' ὤλεσε μοῖρα ὀλοὰ
πλεῦνας· οὐ γάρ πω δαΐφρων
παῦσεν χόλον ἀγροτέρα
Λατοῦς θυγάτηρ· περὶ δ' αἴθωνος δορᾶς
μαρνάμεθ' ἐνδυκέως
Κουρῆσι μενεπτολέμοις·
ἔνθ' ἐγὼ πολλοῖς σὺν ἄλλοις
Ἴφικλον κατέκτανον
ἐσθλόν τ' 'Αφάρητα, θοοὺς μάτρωας· οὐ γὰρ
καρτερόθυμος Ἄρης
κρίνει φίλον ἐν πολέμῳ·
τυφλὰ δ' ἐκ χειρῶν βέλη
ψυχαῖς ἔπι δυσμενέων φοι-
τᾷ θάνατόν τε φέρει,
τοῖσιν ἂν δαίμων θέλῃ·
ταῦτ' οὐκ ἐπιλεξαμένα
Θεστίου κούρα δαΐφρων

μάτηρ κακόποτμος ἐμοὶ
βούλευσεν ὄλεθρον ἀτάρβακτος γυνά·
καῖέ τε δαιδαλέας
ἐκ λάρνακος ὠκύμορον
φιτρὸν ἀγκλαύσασα, τὸν δὴ
μοῖρ' ἐπέκλωσεν τότε
ζωᾶς ὅρον ἀμετέρας ἔμμεν. τύχον μὲν
Δαϊπύλου Κλύμενον
παῖδ' ἄλκιμον ἐξεναρί-
ζων ἀμώμητον δέμας,
πύργων προπάροιθε κιχήσας·
τοὶ δὲ πρὸς εὐκτιμέναν
φεῦγον ἀρχαίαν πόλιν
Πλευρῶνα· μίνυνθα δέ μοι ψυχὰ γλυκεῖα·
γνῶν δ' ὀλιγοσθενέων,
αἰαῖ· πύματον δὲ πνέων δάκρυσα τλάμων,
ἀγλαὰν ἥβαν προλείπων.
φασὶν ἀδεισιβόαν
'Αμφιτρύωνος παῖδα μοῦνον δὴ τότε
τέγξαι βλέφαρον, ταλαπενθέος
πότμον οἰκτίροντα φωτός».

'Επίμετρον εἰς τὸ ΝΖ' κεφάλαιον (σελ. 232).

Ὁ Βερναρδάκης ἐκφέρει τὸ μὲν Καλυδών κατὰ θηλυκὸν γένος, τὸ δὲ Πλευρών κατ' ἀρσενικόν· «ὁ Πλευρὼν καὶ ἡ Καλυδὼν παρὰ τὸν Εὔηνον ποταμόν». 'Αλλ' ἀμφότερα τὰ ὀνόματα ταῦτα ἦσαν θηλυκά.

Ὁ Ὅμηρος λέγει 'Ιλ. Ν, 217 «ὅς πάσῃ Πλευρῶνι καὶ αἰπεινῇ Καλυδῶνι Αἰτωλοῖσιν ἄνασσε (Αἰτωλοῖσι Ϝάνασσε)». Ὁ Εὐστάθιος γράφει ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 928,24 «ἴσχει δὲ κατά τινας παῖδα Πλευρῶνα, οὗ παῖδες Κουρὴς καὶ Καλυδὼν καὶ ἐκ τούτων τῶν τριῶν ἔθνος μὲν οἱ Κουρῆτες, πόλεις δὲ ἡ Πλευρὼν καὶ ἡ Καλυδών». Πρβ. καὶ σελ. 311,30 «ἡ δὲ Πλευρὼν οἰκητήριον γέγονε, φασί, Κουρήτων».

Κεῖται δὲ καὶ ἐν τοῖς Γεωγραφικοῖς τοῦ Στράβωνος σελ. 635, 10 Μειν. «περὶ ὃν τὴν νεωτέραν Πλευρῶνα συνῴκησαν ἀφέντες τὴν παλαιὰν ἐγγὺς κειμένην Καλυδῶνος οἱ οἰκήτορες» καὶ 24 «εἶτ' ἀνακάμψας ἐπὶ τὰ τῆς Πλευρῶνος πεδία τῆς παλαιᾶς καὶ παραλλάξας εἰς δύσιν ἐπιστρέφει» καὶ σελ. 636, 2 «πλησίον οὖσαν τῆς νεωτέρας Πλευρῶνος» καὶ σελ. 646, 27 «εἶθ' ἡ Πλευρών, εἶθ' ἡ Ἁλίκυρνα κώμη» καὶ σελ. 647, 6 «μεταξὺ τοῦ Ἀχελῴου καὶ τῆς Πλευρῶνος ἱδρύων αὐτὴν» καὶ σελ. 651, 12 «ἐπεὶ τὴν Πλευρῶνα οἰκοῦντες φαίνονται καὶ κατ' αὐτὸν οἱ Κουρῆτες» καὶ σελ. 655, 5 «οἱ δ' ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Κουρίου τοὺς Κουρῆτας ὀνομασθῆναι τοῦ ὑπερκειμένου τῆς Πλευρῶνος».

ΚΕΦ. ΝΗ'.

Συμβαλεῖ - συμβάλλει.

Παρὰ Σέξτῳ τῷ Ἐμπειρικῷ σελ. 492, 11 Βekk. φέρεται «εἴτε γὰρ ἀπὸ τοῦ μέσου νοοῖτο κινούμενα τὰ στοιχειώδη σώματα ὡς ἐπὶ τὰ πέρατα, λυθήσεται τὸ πᾶν—εἴτ' ἀπὸ τῶν περάτων ὑποκέοιτο ὡς ἐπὶ τὸ μέσον συνωθούμενα, πάντως ἢ κατὰ τὴν αὐτὴν κάθετον ἐνεχθήσεται ἢ οὐ κατὰ τὴν αὐτήν. Καὶ εἰ μὲν κατὰ τὴν αὐτὴν φέροιτο, ἐξ ἀνάγκης καὶ ἀντιπεσεῖται ἀλλήλοις — εἰ δὲ μὴ κατὰ τὴν αὐτὴν κάθετον φέροιτο, οὐ συμβάλλει ἀλλήλοις, μὴ συμβάλλοντα δὲ οὐδὲ συγκρίματος ἔσται τινὸς ἀποτελεστικά».

Οὐδαμῶς ἡμεῖς ἀμφιβάλλομεν ὅτι οὐχὶ τοῦ ἐνεστῶτος συμβάλλει χρῆσιν ὁ Σέξτος ἐποιήσατο ἀλλὰ τοῦ μέλλοντος συμβαλεῖ· ἴσως δὲ μεταβλητέον καὶ τὸν ἐνεστῶτα συμβάλλοντα εἰς τὸν ἀόριστον συμβαλόντα. Τὸν μέλλοντα βλέπει τις καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς (σελ. 492, 32) «εἴτε δὲ προωστικῶς κινοίη, ἔσται ἐξόπισθεν ἑαυτοῦ».

Ἀσμενίζει δ' ὁ Σέξτος τῇ συντάξει ταύτῃ τοῦ ὑποθετικοῦ λόγου, θ' ἣν ἐν μὲν τῷ ἡγουμένῳ ἢ τῇ προτάσει αὐτοῦ κεῖται εὐκτική, ἐν τῷ λήγοντι ἢ τῇ ἀποδόσει μέλλων τῆς ὁριστικῆς, οἷον σελ. 18, 4 «καὶ ἄλλως, εἰ καθ' ὑπόθεσιν εἴη ἄνθρωπος ἐνεός, οὐ.ς φήσει αὐτὸν εἶναι ἄλογον».

σελ. 118, 17 «εἰ γοῦν τις ὁμωνύμους οἰκέτας ἔχων κελεύοι παιδίον κληθῆναι αὐτῷ τὸν Μάνην, εἰ τύχοι — πεύσεται ὁ παῖς ποῖον. Καὶ εἰ πλείονας καὶ διαφόρους τις οἴνους ἔχων λέγοι τῷ παιδίῳ ἔγχεόν μοι τοῦ οἴνου πιεῖν, ὁμοίως ὁ παῖς πεύσεται ποίου».

σελ. 127, 16 «εἰ δὲ ἀεὶ τὸ κριτήριον κριτηρίῳ κρίνειν καὶ τὴν ἀπόδειξιν δι' ἀποδείξεως ἀποδεικνύναι βούλοιτό τις, εἰς ἄπειρον ἐμβληθήσεται». Πρβ. καὶ 128, 27-32.

σελ. 129, 25 «εἰ δέ τις σώματα εἶναι τὰ πέρατα λέγοι, σύντομος ἔσται ἡ πρὸς αὐτὸν ἀπόκρισις».

σελ. 134, 11 «εἰ δὲ τὰς μὲν ποιότητας μίγνυσθαι λέγοι τις, τὰς δὲ οὐσίας μηδαμῶς, ἀδύνατα λέξει».

σελ. 140, 29 «εἴ γε ἑτέρῳ, προσθέσεως γενομένης, ἕτερον ηὐξηκέναι τις λέγοι, ψεύσεται». Πρβ. καὶ σελ. 141, 1.

σελ. 153, 12 «εἰ δοθείη ψεῦδος μὲν εἶναι τὸ σῶμα εἶναι τὸν χρόνον, ψεῦδος δὲ καὶ τὸ ὅτι ἀσώματός ἐστιν, αὐτόθεν δοθήσεται ἡ τοῦ χρόνου ἀνυπαρξία».

σελ. 154, 17 «καὶ ὁ μέλλων, εἰ καταμετροίη τοὺς ἄλλους, ἐνεστὼς ἔσται καὶ παρῳχηκώς».

σελ. 177, 19 «εἰ μέντοι καὶ μίαν εἶναι πάντες λέγοιεν καθ' ὑπόθεσιν τὴν περὶ τὸν βίον τέχνην—καὶ οὕτως οὐδὲν ἧττον ἀτοπίαι παρακολουθήσουσιν».

σελ. 185, 13 «εἰ γὰρ ἀντιλαμβάνοιτο αὐτῶν ἐν ἀφροσύνῃ καθεστώς, ἔσται καὶ ἡ ἀφροσύνη τῶν τε ἀγαθῶν καὶ κακῶν καὶ οὐθετέρων θεωρητική». Πρβ. καὶ σελ. 207, 3.

σελ. 208, 25 «εἰ γὰρ δύο λάβοιμεν χρώματα, μέλαν καὶ λευκόν, εἶτα ἐκ θατέρου εἰς θάτερον κατὰ σταγόνα παρεκχέοιμεν, οὐ δυνήσεται ἡ ὄψις διακρίνειν τὰς παρὰ μικρὸν μεταβολάς».

σελ. 248, 32 «εἰ δὲ καὶ δοίη, οὐ πᾶσιν ἀλλὰ τοῖς ἀκριβεστάτοις τῶν φιλοσόφων ἐπιτρέψει μόνον τοῦτον ἐπίστασθαι».

σελ. 249, 9 «καὶ εἰ μὲν ἐπ' ἀνδρὸς ἐκφέροιτο, ἡ γυνὴ οὐκ ἔσται ἄνθρωπος, εἰ δ' ἐπὶ γυναικός, περιγραφήσεται τὸ ἄρρεν, καὶ εἰ ἐπὶ νέου, αἱ λοιπαὶ τῶν ἡλικιῶν ἐκπεσοῦνται τῆς ἀνθρωπότητος».

σελ. 250, 14 «τὸ δὲ λογικὸν εἰ μὲν ἀντὶ τοῦ λογίζεσθαι τάττοιτο καὶ οἱ θεοὶ λογιζόμενοι ἄνθρωποι γενήσονται, τάχα δὲ καί τινα τῶν ἄλλων ζῴων· εἰ δὲ ἀντὶ τοῦ σημαντικὰς προφέρεσθαι φωνάς, τοι

κόρακας καὶ ψιττακοὺς καὶ τὰ τοιαῦτα ἀνθρώπους εἶναι λέξομεν, ὅπερ ἄτοπον. Καὶ μὴν εἰ τὸ θνητὸν φαίη τις ἄνθρωπον εἶναι, ἀκολουθήσει τὸ καὶ τὰ ἄλογα τῶν ζῴων θνητὰ ὄντα ἀνθρώπους ὑπάρχειν».

σελ. 256, 5 «τὰ δὲ μέρη εἰ λέγοιεν αὐτὴν συντιθέναι κἀντεῦθεν τὸ ὅλον γνωρίζειν, μείζονι συνειληθήσονται ἀπορίᾳ».

σελ. 274, 2 «εἰ λέγοι τις ἐκ τῶν περὶ αὐτῷ πείσεων καὶ παθῶν τοῖς ἐκτὸς ἐπιβάλλειν αὐτόν, τὰς ἀνώτερον εἰρημένας μετοίσομεν ἀπορίας».

σελ. 286, 20 «εἰ μὲν τὸ πρῶτον λέγοιεν, ἄτοποι γενήσονται».

σελ. 303, 13 «εἰ μὲν αὐτόθεν λέγοιεν τὸ ἀσώματον τοῦτο λεκτὸν ὑπάρχειν, καὶ ἡμῖν ἐξέσται λέγειν αὐτόθεν ὅτι οὐκ ἔστιν».

σελ. 365, 14 «οἷον, εἰ τὴν περὶ ἀτόμων λαμβάνοι, ἀμύθητοι ἀντιφθέγξονται αὐτῷ· εἰ τὴν περὶ κενοῦ, παμπληθεῖς ἐνστήσονται».

σελ. 386, 15 «εἰ νοήσαιμέν τινα ἐξ ἄγγους ὕδωρ προχέοντα, ὁ τοιοῦτος, ὑποτεθέντος μέν τινος ἑτέρου ἄγγους, λεχθήσεται ἐγχέειν, μὴ ὑποτεθέντος δέ, ἐκχέειν».

σελ. 437, 24 «εἴ γέ τοι τὸ ἕτερον μὴ κινοῖτο, οὐδὲ τὸ λειπόμενον κινήσεται».

σελ. 444, 13 «εἰ μὲν ὑπό τινος μεσολαβοῖτο, οὐχ ἅψεται οὗ λέγεται ἅπτεσθαι». Πρβ. σελ. 445, 25 καὶ σελ. 456, 13.

σελ. 499, 30 «οὐκοῦν εἰ προσθείημεν τέταρτον ἀμερὲς ἀκινητίζον τούτῳ τῷ σώματι, πάλιν γενήσεται κίνησις».

σελ. 501, 27 «εἰ τέμοιμεν τὸ ἕτερον ἡμιστάδιον εἰς δύο τεταρτημόρια, πάντως πρῶτον διελεύσεται τὸ πρῶτον τεταρτημόριον». Πρβ. καὶ σελ. 502, 2.

σελ. 517, 12 «εἰ μὲν εἰς τοὺς μὴ ὄντας χρόνους μερίζοιτο, οὐκέτ' ἔσται χρόνος». Πρβ. καὶ σελ. 518, 26.

σελ. 533, 19 «εἰ οὖν τὸ δεικνύμενον καὶ τὸ μένον ζῷον ἓν εἴη, τὸ μὴ δεικνύμενον φυτὸν οὐκ ἔσται ἕν».

σελ. 552, 8 «εἰ γὰρ αὐτὸ τοῦτο συμβαίνοι, τὸ ὠφελεῖν, οὐκ ἔσται ὡρισμένως φρόνησις, γενικὴ δ' ἀρετή». Πρβ. καὶ σελ. 556, 26 καὶ σελ. 566, 27 καὶ σελ. 568, 30 καὶ σελ. 569, 10-15.

σελ. 573, 15 «οὐκοῦν εἰ ἕτερον ἀνθ' ἑτέρου ὁ φιλόσοφος παρασκευάζοι τὸν ὀχλούμενον διώκειν, οὐκ ἀπολύσει τῆς ὀχλήσεως».

σελ. 590, 19 «καὶ εἰ αἰσθητὸν δὲ ὑπάρχοι, πάλιν ἀδίδακτον γενήσεται». Πρβ. καὶ σελ. 593, 31.

σελ. 602, 12 «εἰ γὰρ τὸ οὔτι διδάσκοιτο, ἔσται ἢ διδάσκεται τί». Πρβ. καὶ σελ. 618, 27.

σελ. 623, 9 «εἰ δὲ λέγοιεν κοινὰ φύσει ὑπάρχειν ταῦτα παρόσον ἐπιδεκτικά ἐστιν ἑκατέρου, μήκους τε καὶ συστολῆς, λήσονται σχεδὸν εἰς τὴν αὐτὴν ἐγκυλισθέντες ἀπορίαν».

σελ. 628, 26 «εἰ δὴ τοῦτο λέγοιεν, οὐδὲν ἄλλο ἢ ἀνυπόστατον ὁμολογήσουσιν εἶναι τὴν τοιαύτην συλλαβήν».

σελ. 632, 25 «πρὸς ὃν οὐδ' εἰ καταπέλτην ὑπομένοιεν, φασίν, οἱ γραμματικοὶ δυνήσονταί τι συνιδεῖν ἰκνούμενον».

σελ. 643, 12 «εἰ δ' οὐ δυσχεραίνουσιν ἀλλ' ὡς σαφέσι καὶ ὀρθῶς ἔχουσι συμπεριφέροιντο τοῖς λεγομένοις, καὶ ἡμεῖς αὐτοῖς ἐπιμενοῦμεν». Πρβ. καὶ σελ. 644, 20 καὶ σελ. 647, 26.

σελ. 700, 2 «ἄπιστον γενήσεται καὶ τὸ εἰς κατασκευὴν τούτου λαμβανόμενον, εἰ μὴ δι' ἀποδείξεως διδάσκοιτο».

σελ. 704, 11 «εἰ δὲ ψαύοντα ἀλλήλων νοοῖτο, ἤτοι ὅλα ὅλων ἅψεται ἢ μέρεσι μερῶν». Πρβ. καὶ 18.

Ὀρθῶς ὁ Βεκκῆρος ἐξέδωκε σελ. 118, 31 «εἰ δέ τις δογματικὸς πρός τι τούτων ἀντιλέγειν ἐπιχειροίη, κρατυνεῖ τὸν σκεπτικὸν λόγον» ἀντὶ τοῦ κρατύνει.

Παρατηρητέον δ' ὅτι κεῖται παρὰ τῷ Σέξτῳ σελ. 688,23 «ῷ γὰρ λόγῳ ὁ διακριτικὸς τοῦ πιθανοῦ ἐξ ἀνάγκης καὶ τοῦ ἀπιθάνου διακριτικὸς ἔσται, τῷ αὐτῷ καὶ ὁ παντὸς ἀληθοῦς ἐπιγνώμων συνεπιβάλλει παντὶ τῷ ἀντικειμένῳ, τουτέστι τῷ ψεύδει» καὶ σελ. 749, 17 «εἴπερ τοίνυν, φασί, φιλοσοφίαν ἀποδεχόμεθα σωφρονίζουσαν τὸν ἀνθρώπινον βίον καὶ τὰ ψυχικὰ πάθη καταστέλλουσαν, πολλῷ μᾶλλον ἀποδεχόμεθα τὴν μουσικήν». Εἴκασε δ' ὁ Βεκκῆρος συνεπιβαλεῖ μὲν ἀντὶ τοῦ συνεπιβάλλει, ἀποδεξόμεθα δ' ἀντὶ τοῦ ἀποδεχόμεθα. Ἴσως δὲ καὶ σελ 695, 8 ἀναγνωστέον «οὐκ ἄρα δυνατὸν ἀπὸ ῥητορικῆς ὑγιῶς ἐγκωμιάζειν. Ἤτοι τε ἐπὶ τοῖς μὴ οὖσιν ἀγαθοῖς, δοκοῦσι δὲ εἶναι, ἢ ἐπὶ τοῖς κατ' ἀλήθειαν οὖσιν ἐγκωμιάσει ὁ ῥήτωρ· οὔτε ἐπὶ τοῖς μὴ οὖσι, προσδιαφθερεῖ γὰρ τοὺς ἐγκωμιαζομένους, οὔτε ἐπὶ τοῖς οὖσιν κτέ. ἀντὶ τοῦ προσδιαφθείρει.

ΚΕΦ. ΝΘ'.

Τὸ ἀρσενικὸν ὄνομα **γυναικωνίτης** εἶνε ἀνελλήνιστον καὶ ἀπόβλητον.

Πολλοὶ τῶν νέων Ἑλλήνων ἐποιήσαντο χρῆσιν τοῦ ἀρσενικοῦ ὀνόματος γυναικωνίτης, ὁ Κωνστ. Οἰκονόμος, ὁ Α. Ῥαδινός, ὁ Σπυρ. Τρικούπης, Σκαρλᾶτος ὁ Βυζάντιος, ὁ Ἀλ. Ῥαγκαβῆς, ὁ Δημ. Βερναρδάκης, ὁ Ἰω. Πανταζίδης, ὁ Ἐμμ. Ῥοΐδης καὶ ἄλλοι.

Ὁ Οἰκονόμος ἐν τοῖς Σωζομένοις Φιλολογ. Συγγράμμασι Τόμ. Α', σελ. 139 «νομίζει ὅτι πρέπει νὰ χαρίσῃ παρανόμως εἰς τὸν γυναικωνίτην τοὺς προδότας καὶ τοὺς πολεμίους τῆς πατρίδος».

Ὁ Ῥαδινὸς ἐν τῇ μεταφράσει τῆς Ἱστορ. τοῦ Ἡροδότου Τόμ. Β', σελ. 15 «τὰς μὲν γυναῖκας — ἔστειλεν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὸν γυναικωνίτην». Παρὰ τῷ Ἡροδότῳ βιβλ. Ε', 20 κεῖται «Εἴπας ταῦτα—γυναῖκας μὲν ἐξελθούσας ἀπέπεμπεν ἐς τὴν γυναικηίην». Σημειοῦται δ' ὁ Βαίριος ἐν τῇ Β' ἐκδόσει τοῦ Ἡροδότου Τόμ. Γ', σελ. 35 «In seqq. ad ἐς τὴν γυναικηίην mente addere licet οἰκίαν, notante Fischer. ad Weller. III, 1. pag. 260. Plene dicit auctor libri de Esther. II, 11 τὴν αὐλὴν τὴν γυναικείαν, quod vulgo dici constat τὸ γυναικεῖον». Πρβ. καὶ Ε. Α. Σοφοκλ. ἐν *Greek Lex. of the Rom. and Byz. Per.* σελ. 341. Παρὰ Κωνσταντίνῳ τῷ Πορφυρογεννήτῳ Τόμ. Α', σελ. 186, 19 Βόνν. φέρεται «καὶ εἰσέρχονται διὰ τοῦ γυναικΙου μέρους τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας καὶ τοῦ νάρθηκος».

Ὁ Τρικούπης ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως Τόμ. Α', σελ. 78 ἐκδ. β' «αἱ οἰκίαι καὶ οἱ γυναικωνῖταί των ἐπατήθησαν».

Ὁ Βυζάντιος ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει Τόμ. Α', σελ. 85 «εἰς τὸ ἑπόμενον ἄρθρον θέλομεν παρακολουθήσῃ τὸν Τοῦρκον καὶ εἰς τὴν ράπεζάν 'του καὶ εἰς τὸν γυναικωνίτην 'του» καὶ σελ. 89 «εἰς δὲ ὸν γυναικωνίτην αὐτῆς εἶνε καθ' ὅλην τῆς λέξεως τὴν δύναμιν κοδέσποινα» καὶ σελ. 169 «περὶ δὲ τῶν λοιπῶν διαιτημάτων τοῦ ναντόρου τούτου, καὶ ἰδίως τῶν τοῦ γυναικωνίτου» καὶ σελ,

Ὁ Πανταζίδης ἐν τῇ μεταφράσει τῆς Ἱστορίας τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου σελ. 68 «ἡ αὐλὴ καὶ ὁ παρ' αὐτὴν γυναικωνίτης» καὶ «ἡ ἐπίδρασις τῆς αὐλῆς καὶ τοῦ γυναικωνίτου» καὶ σελ. 70 «ἡ ἀπαχθεῖσα εἰς τὸν γυναικωνίτην τοῦ μεγάλου βασιλέως» καὶ σελ. 211 «ἐν τῷ μέσῳ τῆς μεγίστης ἀκολασίας τῆς αὐλῆς καὶ τοῦ γυναικωνίτου» καὶ 293 «παρακολουθούμενος ὑπὸ τῆς αὐλῆς καὶ τοῦ γυναικωνίτου αὐτοῦ». Ἐχρήσατο δ' ὁ Πανταζίδης καὶ τῷ θηλυκῷ ὀνόματι ἐν τῇ μεταφράσει τῆς Ἱστορίας τῶν Διαδόχων σελ. 430 «τὰς θύρας τῆς γυναικωνίτιδος» καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Ξενοφῶντος Ἀναβάσεως σελ. 130 «ὡς φύλακες τῆς εὐνῆς ἤγουν τῆς γυναικωνίτιδος».

Ὁ Ῥοΐδης ἐν τῇ μεταφράσει τῆς Ἱστορίας τῆς Ἀγγλίας Τόμ. Α', σελ. 227 «ἀνὰ συντηρῶσι πολυτελεῖς γυναικωνίτας» καὶ σελ. 336 «διετήρουν ἐπὶ τοῦ πλοίου γυναικωνίτας».

Ἐγένετο δὲ καὶ τοῦ ἀρσενικοῦ ὀνόματος ἀνδρωνίτης χρῆσις ὑπὸ τοῦ Ἐμμ. Ῥοΐδου ἐν τῷ βδελυρωτάτῳ βιβλίῳ, ὃ καλεῖται Ἡ Πάπισσα Ἰωάννα, σελ. 295 «συνιστάμενα ἐξ ἀνδρωνίτου καὶ γυναικῶνος».

Ὀρθῶς δ' ὑπὸ τοῦ Δημητρίου Βερναρδάκη ἐλέχθη ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Εὐριπίδου Δραμάτων Τόμ. Γ', σελ. 702 «τὸ κατ' ἀνδρῶν στέγην=κατὰ τὴν ἀνδρῶν ἢ: τὴν ἀνδρωνῖτιν».

Ἐν τῷ τοῦ Ἀνθίμου Γαζῆ Λεξικῷ τῆς Ἑλλην. Γλώσσης Τόμ. Α', σελ. 422 (1835) φέρεται «Γυναικών, ῶνος· καὶ Γυναικωνίτης, ου, ὁ (ὑπονοουμ. τοῦ, οἶκος) ἡ Γυναικωνῖτις, ιδος, ἡ».

Κεῖται δὲ καὶ ἐν τῷ ὑπὸ Σκαρλάτου τοῦ Βυζαντίου συντεθέντι Λεξικῷ τῆς Ἑλλην. Γλώσσης σελ. 261 (1852) «Γυναικωνίτης, ου (ὁ) καὶ Γυναικωνῖτις, ιδος (ἡ). τὸ προσδιωρισμένον διὰ τὰς γυναῖκας μέρος τοῦ οἴκου, (Τουρκ.) χαρέμι· (εἰς τὰς ἐκκλησίας μας διεσώθη (ὁ) Γυναικίτης ἢ (τὸ) Γυναίκειον». Παρατιθέμεθα καὶ ἃ ἔγραψεν ὁ Βυζάντιος ἐν τῷ Λεξικῷ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἑλλην. Διαλέκτου σελ. 79 (1859) «Γυναικίτης (κυρ. τὸ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, προφ. χυδ. Γυναιτίκι. ὅμοιόν τι ἀναφέρει ὁ Παυσανίας [Κορινθ. Β', 11] ὅτι ἦτον καὶ εἰς τὸν ἐν Σικυωνίᾳ ναὸν τῆς Δήμητρος Προστασίας· διότι λέγει: «Ἐνταῦθα ἐφ' ἑαυτῶν οἱ ἄνδρες ἑορτὴν ἄγουσι· τὸν δὲ Νυμφῶνα καλούμενον ταῖς γυναιξὶν ἑορτάζειν παρείκασι»). «Γυναικωνίτης (ὁ),

χαιολογίᾳ σελ. 210 «ὅθεν καὶ γυναικὼν καὶ γυναικωνῖτις ἐκαλεῖτο» καὶ σελ. 246 «δὲν ὑπῆρχον ἀσφαλεῖς τινες φύλακες τῆς γυναικωνίτιδος» καὶ σελ. 247 «ἔτρεφαν ἐν μέρει πολυάριθμον γυναικωνῖτιν».

Ὁ Ῥαγκαβῆς ἐν Ἅπασι τοῖς Φιλολογικοῖς Τόμ. Γ', σελ. 131 «εἰς τὴν φυλακὴν ἢ τὸν γυναικωνίτην» καὶ σελ. 300 «εἰς τοῦ γυναικωνίτου μου σ' ὡδήγησε τὸν δρόμον» καὶ «οὐδ' ὁ γυναικωνίτης σου» καὶ σελ. 342 «κτῆμά της εἶν' ὁ γυναικωνίτης» καὶ σελ. 368 «γυναικωνίτης σ' ἔλειψεν;». Ἀλλὰ σελ. 236 «τῆς γυναικωνίτιδος» καὶ σελ. 259 «εἰς τὴν γυναικωνίτιν μου (γρ. γυναικωνῖτίν μου) δὲν κλείεται ἡ θύρα». Πρβ. καὶ Ἀρχαιολογ. Θησαυρ. σελ. 805 καὶ σελ. 806.

Ὁ Βερναρδάκης ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ τῆς Γεν. Ἱστορίας σελ. 30 «τὰς ἰδιοτροπίας καὶ τὰ πάθη τοῦ γυναικωνίτου» καὶ σελ. 64 «ἀδιακόπως κατάκλειστος ἐντὸς τοῦ γυναικωνίτου» καὶ σελ. 93 «κατήρτισε γυναικωνίτην ἐξ ἀπειραρίθμων γυναικῶν» καὶ σελ. 170 «μέγα δὲ μέρος τῶν δαπανῶν τούτων ἀπερρόφα ὁ γυναικωνίτης» καὶ σελ. 172 «ἡ μῆλον ἔριδος τῆς αὐλῆς καὶ τοῦ γυναικωνίτου» καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου Τόμ. Α', σελ. κζ' «ὁ δὲ γυναικωνίτης ἐν Ἀθήναις ἦτο ἐν πολλοῖς ὁμοίως σχεδὸν ἀδιόρατος καὶ ἀπόκρυφος, ὅπως καὶ σήμερον παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς. Εὐλόγως ἄρα ὁ Εὐριπίδης ἀποκαλύψας τὸν γυναικωνίτην καὶ ἀπογυμνώσας ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὴν γυναῖκα κτλ.» καὶ σελ. κη' «ὅθεν ἀποκαλύψαντες τὸν γυναικωνίτην τοῦ ποιητοῦ μετὰ τῆς αὐτῆς ποιητικῆς ἐλευθερίας, μεθ' ἧς ἐκεῖνος ἀπεκάλυψε τὸν καθόλου γυναικωνίτην τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου» καὶ σελ. οθ' «κρούει τὴν πύλην τοῦ γυναικωνίτου» καὶ σελ. 36 «ὁ παρθενὼν καὶ ὁ γυναικωνίτης ἐν γένει ἔκειτο ἐν τῷ ὑπερῴῳ τῶν ἀρχαίων οἴκων». Ἐν τῷ Β' τόμῳ γίνεται χρῆσις ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη τοῦ τε θηλυκοῦ καὶ τοῦ ἀρσενικοῦ ὀνόματος, οἷον σελ. 322 «τὸ εἰς γυναῖκας = εἰς γυναικωνῖτιν» καὶ σελ. 455 «ἤτοι ἐν τῇ γυναικωνίτιδι» καὶ σελ. ʼ56 «τὸ ὑπερῷον, ὡς γνωστόν, ἦτο τὸ ὑπεράνω τοῦ γυναικωνίου οἴκημα» καὶ «ὅπως ἀντιληφθῶσιν εὐκρινέστερον ἢ ἐκ τοῦ γυικωνίτου τῶν ἔξω πραγμάτων» καὶ σελ. 635 «ἡ ἀπρόθετος τιατ. στέγας γυναικῶν (=γυναικωνῖτιν)».

Ὁ Πανταζίδης ἐν τῇ μεταφράσει τῆς Ἱστορίας τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου σελ. 68 «ἡ αὐλὴ καὶ ὁ παρ' αὐτὴν γυναικωνίτης» καὶ «ἡ ἐπίδρασις τῆς αὐλῆς καὶ τοῦ γυναικωνίτου» καὶ σελ. 70 «ἡ ἀπαχθεῖσα εἰς τὸν γυναικωνίτην τοῦ μεγάλου βασιλέως» καὶ σελ. 211 «ἐν τῷ μέσῳ τῆς μεγίστης ἀκολασίας τῆς αὐλῆς καὶ τοῦ γυναικωνίτου» καὶ 293 «παρακολουθούμενος ὑπὸ τῆς αὐλῆς καὶ τοῦ γυναικωνίτου αὐτοῦ». Ἐχρήσατο δ' ὁ Πανταζίδης καὶ τῷ θηλυκῷ ὀνόματι ἐν τῇ μεταφράσει τῆς Ἱστορίας τῶν Διαδόχων σελ. 430 «τὰς θύρας τῆς γυναικωνίτιδος» καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Ξενοφῶντος Ἀναβάσεως σελ. 130 «ὡς φύλακες τῆς εὐνῆς ἤγουν τῆς γυναικωνίτιδος».

Ὁ Ῥοΐδης ἐν τῇ μεταφράσει τῆς Ἱστορίας τῆς Ἀγγλίας Τόμ. Α', σελ. 227 «νὰ συντηρῶσι πολυτελεῖς γυναικωνίτας» καὶ σελ. 336 «διετήρουν ἐπὶ τοῦ πλοίου γυναικωνίτας».

Ἐγένετο δὲ καὶ τοῦ ἀρσενικοῦ ὀνόματος ἀνδρωνίτης χρῆσις ὑπὸ τοῦ Ἐμμ. Ῥοΐδου ἐν τῷ βδελυρωτάτῳ βιβλίῳ, ὃ καλεῖται Ἡ Πάπισσα Ἰωάννα, σελ. 295 «συνιστάμενα ἐξ ἀνδρωνίτου καὶ γυναικῶνος».

Ὀρθῶς δ' ὑπὸ τοῦ Δημητρίου Βερναρδάκη ἐλέχθη ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Εὐριπίδου Δραμάτων Τόμ. Γ', σελ. 702 «τὸ κατ' ἀνδρῶν στέγην=κατὰ τὴν ἀνδρῶν ἢ: τὴν ἀνδρωνῖτιν».

Ἐν τῷ τοῦ Ἀνθίμου Γαζῆ Λεξικῷ τῆς Ἑλλην. Γλώσσης Τόμ. Α', σελ. 422 (1835) φέρεται «Γυναικών, ῶνος· καὶ Γυναικωνίτης, ου, ὁ (ὑπονοουμ, τοῦ, οἶκος) ἢ Γυναικωνῖτις, ιδος, ἡ».

Κεῖται δὲ καὶ ἐν τῷ ὑπὸ Σκαρλάτου τοῦ Βυζαντίου συντεθέντι Λεξικῷ τῆς Ἑλλην. Γλώσσης σελ. 261 (1852) «Γυναικωνίτης, ου (ὁ) καὶ Γυναικωνῖτις, ιδος (ἡ). τὸ προσδιωρισμένον διὰ τὰς γυναῖκας μέρος τοῦ οἴκου, (Τουρκ.) χαρέμι· (εἰς τὰς ἐκκλησίας μας διεσώθη (ὁ) Γυναικίτης ἢ (τὸ) Γυναίκειον». Παρατιθέμεθα καὶ ἃ ἔγραψεν ὁ Βυζάντιος ἐν τῷ Λεξικῷ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἑλλην. Διαλέκτου σελ. 79 (1859) «Γυναικίτης (κυρ. τὸ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, προφ. χυδ. Γυναιτίκι. ὅμοιόν τι ἀναφέρει ὁ Παυσανίας [Κορινθ. Β', 11] ὅτι ἦτον καὶ εἰς τὸν ἐν Σικυωνίᾳ ναὸν τῆς Δήμητρος Προστασίας· διότι λέγει: «Ἐνταῦθα ἐφ' ἑαυτῶν οἱ ἄνδρες ἑορτὴν ἄγουσι· τὸν δὲ Νυμφῶνα καλούμενον ταῖς γυναιξὶν ἑορτάζειν παρείκασι»). «Γυναικωνίτης (ὁ),

γυναικωνῖτις (ἡ), γυναικών, γυναικεῖον, θάλαμος. l'appartement des femmes».

Λέγει δὲ καὶ ὁ Κούμας ἐν τῷ Λεξικῷ τῆς Ἑλλην. Γλώσσης Τόμ. Α', σελ. 228 «Γυναικών, ῶνος, ὁ ἡ,—ναικωνίτης, ου, ὁ, νοητ. οἶκος· ἡ—κωνῖτις, ἴτιδος, ἡ, οἰκία, οἴκημα γυναικῶν (τουρκ. χαρέμι» καὶ ἐν τῇ Γραμματικῇ τῆς Ἑλλην. Γλώσσης σελ. 193 «δ'. ιτης, ὁ, ἡ ιτις, ἡ· γυναικωνίτης καὶ γυναικωνῖτις, ἀνδρωνῖτις. Ταῦτα δὲ σχηματίζονται καὶ εἰς ων, οἷον γυναικών, ἀνδρών» καὶ ὁ Βάμβας ἐν τῷ Τεχνολογικῷ τῆς Ἀρχ. Ἑλλην. Γλώσσης σελ. 220 «β'. Τὰ εἰς ιτης, ἡ ιτις· γινόμενα ἀπὸ τῶν εἰς ων· γυναικωνίτης, καὶ γυναικωνῖτις· ἀνδρωνῖτις».

Οἱ μὴ ὀλιγωροῦντες τῆς περὶ τὴν λέξιν ὀρθότητος ὀφείλουσι νὰ λέγωσι κατὰ θηλυκὸν γένος γυναικωνῖτις -ιδος, κτλ. καὶ ἀνδρωνῖτις -ιδος, κτλ. ἐκκλίνοντες τὰ ἀρσενικὰ γυναικωνίτης καὶ ἀνδρωνίτης ἅτ' ἄχρηστα ὄντα ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ, ὡς ἀκριβῶς θὰ διδαχθῇ ἐν τῷ ΞΑ' κεφαλαίῳ.

Τὸ ὄνομα γυναικίτης ἀπαντᾷ πολλάκις παρὰ Κωνσταντίνῳ τῷ Πορφυρογεννήτῳ, οἷον Τόμ. Α', σελ. 31,5 Βόνν. «διέρχονται διὰ τοῦ γυναικίτου τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας· ἐν δὲ τῷ γυναικίτῃ ἐναπομένει πᾶσα ἡ σύγκλητος» καὶ 25 «γίνεται δοχὴ ἐν αὐτῷ τῷ γυναικίτῃ τῆς ἐκκλησίας» καὶ σελ. 77,10 «διὰ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τοῦ ναοῦ, ἤγουν τοῦ γυναικίτου» καὶ 13 «διέρχεται διὰ τοῦ γυναικίτου» καὶ σελ. 103,12 καὶ σελ. 118,1 καὶ σελ. 121,3 καὶ σελ. 167,17 καὶ σελ. 182,21 καὶ σελ. 536,17 καὶ σελ. 563,15. Πρβ. καὶ Τόμ. Β', σελ. 135. Φέρεται δὲ καὶ παρὰ Γεωργίῳ τῷ Κωδίνῳ σελ. 134,7 «τὸ δὲ δεξιὸν μέρος τοῦ γυναικίτου ἕως τοῦ κίονος τοῦ ἁγίου Βασιλείου» καὶ 10 «τὸ δὲ εὐώνυμον μέρος τοῦ γυναικίτου μέχρι τοῦ κίονος τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θαυματουργοῦ ὑπῆρχον οἰκήματα Ξενοφῶντός τινος ῥάπτου» καὶ σελ. 137,5 «ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τῶν ἐμβόλων τῶν γυναικίτων (γρ. γυναικιτῶν)» (Ἴδε καὶ Ε. Α. Σοφοκλέα ἐν *Greek Lex. of the Rom. and Byz Per.* σελ. 341).

Παρατηρητέον δ' ὅτι Σκαρλᾶτος ὁ Βυζάντιος γράφει ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει Τόμ. Α', σελ. 479 «Κατὰ τὸν συγγραφέα δὲ τοῦτον, εἰς τὸν γυναικωνίτην νάρθηκα (εἰς τὸν ὁποῖον διήρχοντο

ἀπὸ τοῦ Σκευοφυλακίου), τὴν συνήθη στάσιν ἐκέκτηντο καὶ αἱ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας διακόνισσαι», ἀλλὰ παρὰ Κωνσταντίνῳ τῷ Πορφυρογεννήτῳ Τόμ. Α΄, σελ. 182,20 κεῖται «εἶθ' οὕτως ἀνίσταται ὁ βασιλεύς, καὶ ἐξελθὼν ἀπὸ τοῦ σκευοφυλακίου διέρχεται διὰ τοῦ γυναικίτου νάρθηκος, ἐν ᾧ καὶ τὴν συνήθη στάσιν κέκτηνται αἱ τῆς αὐτῆς μεγάλης ἐκκλησίας διακόνισσαι».

ΚΕΦ. Ξ΄.

Γυναικωνῖτιν - γυναικωνίτην.

Ἐδηλώθη ἐν κεφ. ΝΘ΄ ὅτι πολλάκις ὁ Δημ. Βερναρδάκης ἐποιήσατο χρῆσιν τοῦ ἀρσενικοῦ ὀνόματος γυναικωνίτης. Παρατηροῦμεν δ' ἐνθάδε ὅτι μνημονεύων οὗτος ῥῆσιν τοῦ Εὐσταθίου ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου ἔγραψε τὸν γυναικωνίτην Τόμ. Β΄, σελ. 85 «Ὅρα δὲ ὅτι παρὰ μὲν Ὁμήρῳ, θάλαμος καὶ ἀνδρεῖος οἶκος λέγεται· οἱ δὲ μεθ' Ὅμηρον τὸν γυναικωνίτην οὕτω καλοῦσιν». ΕΥΣΤΑΘ. Ἰλ. 1427,38». Ἡ παραδεδομένη γραφὴ ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ Εὐσταθίου εἶνε «οἱ δὲ μεθ' Ὅμηρον τὴν γυναικωνίτην οὕτω καλοῦσιν», καθάπερ καὶ σελ. 1936,33 «ἀλλ' ἄγε νῦν κατάβηθι καὶ ἄψ ἔρχευ μέγαρόνδε, ἤγουν εἰς τὴν γυναικωνίτην». Πολλάκις δ' ὁ Εὐστάθιος ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς ποιεῖται χρῆσιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ὀνόματος κατὰ θηλυκὸν ἀεὶ γένος αὐτὸ ἐκφέρων, οἷον

σελ. 640,9 «θάλαμοι δὲ παρὰ τοῖς ὕστερον αἱ γυναικωνίτιδες».

σελ. 644,52 «Ἀλέξανδρον οὖν κατὰ τὴν Ὁμηρικὴν ἱστορίαν εὗρεν ὁ Ἕκτωρ ἐν τῷ θαλάμῳ καὶ τῇ γυναικωνίτιδι κτέ.».

σελ. 745,51 «αὐτὸς ἐν τῷ τῶν ἡρωΐδων καταλόγῳ τῆς γυναικωνίτιδος γέγονε».

σελ. 782,47 «τὴν μέντοι ἐν Σκύρῳ κρύψιν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τὴν θηλυστολίαν καὶ τὴν ἐν τῇ γυναικωνίτιδι διαθαλάμευσιν —παντελῶς ἀγνοεῖ».

σελ. 1843,35 «προσκαλέσασθαι ἔνδον ἐκ τῆς γυναικωνίτιδος ἀμφιπόλους».

σελ. 1912,21 «ὅτι προαγαγὼν πάνυ ἀναγκαίως ὁ ποιητὴς τὴν Πηνελόπην τῆς γυναικωνίτιδος».

σελ. 1913,16 «ἤγουν τῆς γυναικωνίτιδος» καὶ 21 «περὶ τῆς γυναικωνίτιδος».

σελ. 1932,39 «προκαλεῖται αὐτὴν καταλέξαι γυναῖκας τὰς ἐν μεγάροις, ἤτοι κατὰ τὴν γυναικωνῖτιν».

σελ. 1935,27 «καὶ ἴσως μέγαρον τὴν γυναικωνῖτίν φησι».

σελ. 1955,20 «τουτέστι μοχλοὺς τούς τε τῆς γυναικωνίτιδος καὶ τοὺς περὶ τὴν αὐλήν».

σελ. 1956,24 «ἀλλὰ καὶ τὸν Ἀχιλλέα τῇ γυναικωνίτιδι παραβύουσιν».

Ἀπαντᾷ δὲ καὶ ἐν τοῖς Μικροῖς τοῦ Εὐσταθίου Συγγράμμασι σελ. 54,22 «καὶ οὔτε τὸν αὐτῆς ἀνδρῶνα εἰς πολυκλίνους τόπους εὐρύνουσα, οὐδὲ μήν, εἴ τις παρ' αὐτῇ σεμνὴ γυναικωνῖτις, εἰς θαλάμους οὐδ' αὐτὴν διϊστῶσα».

Πᾶς τις, νομίζομεν, εὐκολώτατα πείθεται ὅτι τὸ δὶς φερόμενον παρὰ τῷ Εὐσταθίῳ τὴν γυναικωνίτΗΝ οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ γραφικὸν πταῖσμα τοῦ τὴν γυναικωνῖτΙΝ. Ἀνεγνώσθη δὲ πλημμελῶς ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου καὶ ΔασκυλίτΗΣ ἀντὶ τοῦ ΔασκυλῖτΙΣ καὶ κωβίτΗΝ ἀντὶ τοῦ κωβῖτΙΝ καὶ χαμίτΗΣ ἀντὶ τοῦ χαμῖτΙΣ καὶ τοξότΗΣ ἀντὶ τοῦ τοξότΙΣ καὶ ὀφειλέτΗΣ ἀντὶ τοῦ ὀφειλέτΙΣ καὶ ΧαλκιδίτΗΝ ἀντὶ τοῦ ΧαλκιδῖτΙΝ καὶ ὠκεανίτΗΝ ἀντὶ τοῦ ὠκεανῖτΙΝ καὶ ψαμμίτΗΝ ἀντὶ τοῦ ψαμμῖτΙΝ.

σελ. 354,20 «Ἀφνειοὺς δὲ λέγει οὐχ οὕτω τοὺς πλουσίους ὅσον τοὺς περὶ τὴν ἈφνῖτΙΝ λίμνην κατὰ τοὺς παλαιούς· καὶ γὰρ οὕτω, φασί, καλεῖται ἡ ΔασκυλίτΗΣ».

σελ. 1150,37 «ἡ δὲ ἱστορία ἀφύων παραδιδοῦσα διάφορα εἴδη, τὴν κωβίτΗΝ, τὰς ἐγκρασιχόλους—τὴν τριγλῖτΙΝ, κρείττω λέγει τῶν ἄλλων ἰχθυδίων τούτων τὴν ἀφρῖτΙΝ».

σελ. 1163,19 «διὸ καὶ πρὸς διαφορὰν ἄμπελος χαμίτΗΣ ἐλέγ[...]ι χαμαὶ κειμένη». Πρβ. Σουΐδ. σελ. 1117 Βεκκ. «Χαμῖτις: ὁ[...] ἀμπέλου». Ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ Σουΐδα φέρεται καὶ πλημμελ[...]γραφὴ χαμΑΙτις.

σελ. 1194,27 «Ἄρτεμις δὲ τοῖς Τρωσὶν ἐπικουρεῖ ἢ ὡς ἔφορος τῶν χορῶν—ἢ ὡς τοξότΗΣ».

σελ. 1295,66 «διὸ καὶ ὠκεῖα καὶ θέουσα ἦλθεν ἡ ὀφειλέτΗΣ ἣν μυθικῶς ἀγγέλλειν τὰ τοιαῦτα τοῖς ἀνέμοις».

σελ. 1329,36 «καὶ μὴν ὁ Ἀνακρέων τὴν τοιαύτην οὐ πάνυ σφοδρῶς ἀλλὰ περιεσκεμμένως πανδοσίαν ὠνείδισε καὶ λεωφόρον καὶ πολύυμνον· ἄλλος δέ τις ΧαλκιδίτΗΝ δι' εὐτέλειαν, φασί, τοῦ διδομένου νομίσματος». Πρβ. σελ. 1921,60 «διὸ ἡ αὐτὴ καὶ χαμαιτύπη λέγεται ὁμωνύμως τῷ κατ' αὐτὴν στρώματι· ἔτι δὲ λεωφόρος· ἀκολούθως δὲ καὶ πανδοσία καὶ ΧαλκιδῖτΙΣ δὲ διὰ τὸ εὐτελές, φασί, τοῦ διδομένου νομίσματος».

σελ. 1386,3 «τοὺς παρ' ὅλην τὴν μεσημβρινὴν ὠκεανίτΗΝ γῆν διατείνοντας». Ἐγράφη δὲ πλημμελῶς καὶ ἐν τοῖς Ἐπιμερισμοῖς τοῦ Ψευδηρῳδιανοῦ σελ. 99,1 Βοισσ. «ὠκεανίτΗΣ ῥοή» ἀντὶ τοῦ ὠκεανῖτΙΣ.

σελ. 1872,12 «τὴν ὑν ἀγόραζε, ἣν καλοῦσί τινες θνητῶν ψαμμίτΗΝ ὀρυκτήν». Πρβ. Ἀθήναιον σελ. 326, ς' «ψαμμῖτΙΝ ὀρυκτήν».

Σημειωτέον δ' ὅτι εὑρίσκεται παρὰ τῷ Εὐσταθίῳ γεγραμμένον καὶ ΤαναίτΗΣ, ἀντὶ τοῦ ΤαναῖτΙΣ, ὃ ἡμαρτημένη ἀνάγνωσις τοῦ ἈναῖτΙΣ, σελ. 987,11 «ἡ δὲ παρὰ τῷ γεωγράφῳ ΤαναίτΗΣ δαίμων λίαν ἀπεναντίας πίπτει τῇ Ἥρᾳ». Ἄξια παραθέσεως εἶνε τὰ ὑπὸ τοῦ Κοβήτου γεγραμμένα ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ 1866, σελ. 248 «Ἀρταξέρξης ὁ Δαρείου τοῦ Ὤχου, ὡς γράφει ὁ Κλήμης σελ. 57: «πρῶτος τῆς Ἀφροδίτης Ταναΐδος τὸ ἄγαλμα ἀναστήσας—Πέρσαις καὶ Βάκτροις—ὑπέδειξε σέβειν». Τῆς Ἀφροδίτης «τῆς Ἀναΐτιδος» μὲν οὖν, ἣν πάντες ἴσμεν τούς τε Πέρσας καὶ τοὺς Ἀρμενίους διαφερόντως σέβοντας. Ἱκανὸς ἔστω μαρτυρῶν εἷς ἐκ πάντων ὁ Στράβων ΙΑ σελ. 532: «ἅπαντα τὰ τῶν Περσῶν ἱερὰ καὶ Μῆδοι καὶ Ἀρμένιοι τετιμήκασι, τὰ δὲ τῆς Ταναΐδος διαφερόντως Ἀρμένιοι». Τὸ αὐτὸ σφάλμα ὁρᾷς, ἀλλ' ἐνθάδε μὲν ἐπιμελῶς διώρθωται πάλαι «τῆς Ἀναΐτιδος», ἔκ τε σελ. 512: «τὸ τῆς Ἀναΐτιδος ἱερὸν ἱδρύσαντο», καὶ σελ. 559 «τὸ ἱερὸν τῆς Ἀναΐτιδος», παρὰ δὲ τῷ Κλήμεντι τίς ἀντερεῖ μὴ τὸ αὐτὸ ὡσαύτως θεραπευτέον;».

Οὐκ ὀλίγα παραδείγματα ἐμνημονεύσαμεν ἐκ τῶν εἰς Ὅμηροι

Παρεκβολῶν τοῦ Εὐσταθίου τῆς ἐσφαλμένης ἀναγνώσεως, καθ' ἣν θηλυκὰ εἰς ΙΣ-ΙΝ ὀνόματα ἐκφέρονται διὰ τῆς καταλήξεως ΗΣ-ΗΝ. Ἐγράφη δὲ πλημμελῶς καὶ πολίτΗΝ ἀντὶ τοῦ πολῖτΙΝ καὶ προστάτΗΝ ἀντὶ τοῦ προστατΙΝ.

πολίτΗΝ-πολῖτΙΝ. Λιβάν. Ἐπιστ. σελ. 476 Οὐολφ. «ἔγημε πολίτΗΝ ἡμετέραν λαμπροῦ γένους». Θεοδώρητ. Ἑλλ. Παθ. Θεραπευτ. σελ. 475 Γαισφ. «Δύο δὲ ἔχειν γυναῖκας ἅμα· Ξανθίππην μὲν πολίτΗΝ καὶ κοινοτέραν πως, Μυρτὼ δὲ Ἀριστείδου θυγατριδῆν τοῦ Λυσιμάχου» (Πρβ. καὶ Πίν. σελ. 97). Παρὰ Πρόκλῳ τῷ Διαδόχῳ εἰς τὸν Τίμ. Πλάτ. σελ. 757 Σνειδ. πρὸς τῇ ὀρθῶς ἐχούσῃ γραφῇ «ἐμβιβάζει γὰρ αὐτὴν μικρὸν ὕστερον ὡς εἰς ὄχημα, ποιῶν ἐγκόσμιον καὶ πολῖτιν τοῦ παντός» φέρεται καὶ ἡ ἡμαρτημένη πολίτΗΝ. Πρβ. καὶ σελ. 802, ἔνθα, περὶ θηλυκοῦ ὄντος τοῦ λόγου, εἶνε γεγραμμένον «ὅταν ζῇ μετὰ τοῦ μέσου ὀχήματος ὡς γενέσεως πολίτΗΣ». Ἀδιάφθορος ἔμεινεν ἡ γραφὴ σελ. 803 «τὸ μὲν οὖν συμφυὲς ὄχημα ποιεῖ αὐτὴν ἐγκόσμιον, τὸ δὲ δεύτερον γενέσεως πολῖτΙΝ». Ἐν τοῖς Βασιλικοῖς Τόμ. Δ', σελ. 755 Εἱμβ. ἀπαντᾷ «ἡ δούλη μὴ Λατίνη ἀλλὰ πολῖτΙΣ γινέσθω Ῥωμαία· εἰ γὰρ τοῦτο, ὅπερ συνεχῶς εἰς τὰς πολίτιδας Ῥωμαίας καὶ μάλιστα εἰς τὰ ἐπίσημα πρόσωπα γίνεσθαι εἴωθε κτλ.»· σημειοῦται δ' ὁ ἐκδότης «Sic lego. Fabr. πολίτης» (Πρβ. σελ. 743). Ὀρθῶς εἶνε γεγραμμένον σελ. 747 «πολῖτις Ῥωμαία γενομένη εὐγενεῖς ἔτεκεν». Πρβ. Τόμ. Γ', σελ. 499 «ἡ ἐπαρχιῶτις γυνὴ τῷ διοικοῦντι τὴν ἐπαρχίαν» καὶ σελ. 500 «ἢ τῷ ἄρχοντι τῆς ἐπαρχίας ἢ τῷ στρατευομένῳ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἡ ἐπαρχιῶτις γυνὴ συναφθείη».

προστάτΙΝ-προστάτΗΝ. Ὁ Στούρζιος ἐξέδωκε παρὰ Δίωνι τῷ Κασσίῳ Τόμ. Β', σελ. 60 «καὶ ταύτην ἐκεῖνοι βασιλίδα ἀποδείξαντες, προθυμότερον τοῦ πολέμου, ὡς καὶ προστάτιν τινὰ ἐκ τοῦ τῶν Πτολεμαίων γένους ἔχοντες, ἀντελάβοντο» καὶ ἐσημειώσατο «Mox forte προστάτιν Re. et sane sic legitur in Med. a. quare id pro προστάτην reposui, quamquam Lobeckius ad Sophocl. Aiacem p. 273. negat necessarium esse προστάτιν scribere, quod nec ipse affirmo». Ὁ Λοβέκκιος γράφει ἐν τοῖς Παραλειπομένοις σελ. 271 «Itaque in Dionis Cass. XLVII. 39,328. quo loco olim nitebar, ταύτην ἐκεῖνοι βασιλίδα ἀποδείξαντες προθυμότερον

τοῦ πολέμου, ὡς καὶ προστάτην τινὰ ἐκ τοῦ τῶν Πτολεμαίων γένους ἔχοντες, ἀντελάβοντο. Sturzius e Med. recepit προστάτιν probante eodem Dindorfio Praef. Corp. Scenn. p. XIV. qui in Dionysii iambis Athen. IX. 405. C. αὐτὴ δ' ἑαυτῆς ἐστι δεσπότης, non ausus est praeferre quod in Pal. et Ald. legitur δεσπότις. In Appian. Civ. I. 1. ὁ δῆμος ἀρχὴν ἑαυτοῦ προστάτην ἀπέφηνε, duo codd. femininum offerunt, quod hoc loco aptius videtur, idemque genus in Stob. Serm. LXVII. 24,215 γυνὴ (ἀρίστη ἐστὶν) ἐν νόσοις παραστάτις, eadem auctoritate repositum est». Παρατιθέμεθα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Κοβήτου γεγραμμένα ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1882, σελ. 231 «Appian. I. 1. 10: ἀρχὴν ἑαυτοῦ προστάτΗΝ ἀπέφηνε, unice vera est lectio προστάτΙΝ. Omnibus nominibus in -ατης, -ιτης et -ύτης cett. respondet forma feminina in -ΤΙC exiens προδότης προδότις, πρεσβύτης, πρεσβῦτις, ἱκέτης ἱκέτις, στρατιώτης στρατιῶτις, ἰδιώτης ἰδιῶτις, Καρυάτης Καρυᾶτις et alia euisdemmodi sexcenta Itaque προστάτης habet προστάτις, ubi ut hoc loco feminina forma requiritur». Σημειωτέον δ' ὅτι παρὰ Πρόκλῳ τῷ Διαδόχῳ εἰς τὸν Τίμ. Πλάτ. σελ. 120 Σνειδ. ἀπαντᾷ «ἐργάνη δὲ ὡς τῶν δημιουργικῶν ἔργων προστάτΗΣ». Γίνεται δ' ὑπὸ τοῦ ἐκδότου ἡ παρατήρησις ἥδε· «προστάτης: Potius προστάτις, ut 45, 47». Οὐδεμία ἀμφιβολία δύναται νὰ ὑπάρχῃ ὅτι ἡ γνησία γραφὴ εἶνε προστάτΙΣ. Πρβ. σελ. 457 «ἅτε σωμάτων ἐσομένη προστάτις» καὶ σελ. 485 «προστάτιν αὐτὴν ἀποφαίνουσι τῶν δευτέρων».

δεσπότΙΝ - δεσπότΗΝ. Παρὰ Πρόκλῳ τῷ Διαδόχῳ εἰς τὸν Τίμ. Πλάτ. σελ. 415 Σνειδ. ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ «τί δὲ τὸ ὡς δεσπότΙΝ καὶ ὡς ἄρξουσαν;» ἓν τῶν ἀντιγράφων ἔχει τὸ πλημμελὲς δεσπότΗΝ. Πρβ. σελ. 593 «ἵνα ᾖ δεσπότις αὐτοῦ καὶ ἄρχουσα ἡ ψυχή».

ἰδιῶτΗΣ - ἰδιώτΙΣ. Ὁ Κόβητος γράφει ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1885, σελ. 12 «Galen. Vol. XIV. p. 235: (Cleopatra) ἑλομένη μᾶλλον ἔτι βασίλισσα οὖσα ἐξ ἀνθρώπων γενέσθαι ἤπερ ἰδιώτΗC Ῥωμαίοις φανῆναι. Scrib. ἰδιῶτιC».

λιπερνῆτΙΣ - λιπερνήτΗΣ. Ἴδε Ὀθ. Σνειδῆρον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Καλλιμαχείων Τόμ. Β', σελ. 211 καὶ Ναύκιον ἐν *Mél. Gréco-Rom.* Τόμ. Γ'. σελ. 121.

μετανάστΙΝ - μετανάστΗΝ. Ἴδε Κόβητον ἐν *Miscell. Crit.* σελ. 436.

ΚερυνῖτΙΝ - ΚερνήτΗΝ. Ἴδε Οὐαγνῆρον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀπολλοδώρου σελ. 75.

ἐπαινέτΙΣ - ἐπαινέτΗΣ. Θεμίστ. Λόγ. σελ. 267.29 Δινδ. «ὅτι φιλοσοφία πεπίστευται μόνη ἀξιόπιστος εἶναι καὶ ἐπαινέτΙΣ παμβασιλείας» Ἐν ἑνὶ τῶν κωδίκων φέρεται ἡ ἡμαρτημένη γραφὴ ἐπαινέτΗΣ.

ΣπαρτιᾶτΙΝ - ΣπαρτιάτΗΝ. Εὐριπ. Ἑλ. 115 «ἦ καὶ γυναῖκα ΣπαρτιάτΗΝ εἵλετε;». Τὸ ὑγιῶς ἔχον ΣπαρτιᾶτΙΝ ἀποκατέστησεν ὁ Μουσοῦρος.

προδότΙΝ - προδότΗΝ. Εὐριπ. Ἠλ. 1028 «ἄλοχον κολάζειν προδότΗΝ οὐκ ἠπίστατο». Ὀρθῶς ὑπὸ τοῦ Καντήρου ἀνεγνώσθη προδότΙΝ. Μετεβλήθη δ' εὐλόγως καὶ τὸ ἐν Ἑλ. στ. 834 «προδότΗΣ ἂν εἴης· τὴν βίαν σκήψασ' ἔχεις» εἰς τὸ προδότΙΣ. Πρβ. καὶ Λόγ. Ἑρμ. 1867, σελ. 392.

ἐργάτΙΝ - ἐργάτΗΝ. Παρὰ Διονυσίῳ τῷ Ἁλικαρνασσεῖ Ῥωμ. Ἀρχαιολ. σελ. 400 πρὸς τῇ ὑγιῶς ἐχούσῃ γραφῇ «ἐπιμελῆ τε αὐτὴν ἀπέδωκε τῶν ἀναγκαίων καὶ τῶν ἀγαθῶν ἐργάτΙΝ» φέρεται καὶ ἡ ἐσφαλμένη ἐργάτΗΝ.

ἱκέτΙΣ ἱκέτΗΣ. Παρὰ τῷ Παυσανίᾳ Κορινθ. Κ', 2 ἄλλοι μὲν τῶν κωδίκων ἔχουσι τὸ ὀρθὸν «φωραθεῖσα δέ, ὡς ἐπέσχεν ἡμέρα, κατέφυγεν ἱκέτΙΣ ἐς τὸν δῆμον», ἄλλοι δὲ τὸ πλημμελὲς ἱκέτΗΣ. Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐγράφη πλημμελῶς καὶ οἰκείΗΣ ἀντὶ τοῦ οἰκέτΙΣ, ὡς διδάσκει ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1881, σελ. 447 λέγων «Legitur apud Hippocratem *de natura pueri* Tom. II. pag. 492 Ermer. qui edidit: γυναικὸς οἰκείης μουσοεργὸς ἦν πολύτιμος. Recte apud Galenum pag. 654 scriptum est οἰκέτις pro οἰκείης. Vertunt Latine: *mulieri nobis familiari perelegans erat fidicina*, sed neque οἰκεῖος est *nobis familiaris* et πολύτιμος ea est quae *magno pretio conducta* veniat, ἑταίρα πολυ-ής».

παρωκεανῖτΙΝ - παρωκεανίτΗΝ. Παρὰ τῷ Πτολεμαίῳ Γε-. Ὑφηγ. Τόμ. Α', σελ. 426,3 Μυλλ. πάντα σχεδὸν τἀντίγραφα υσι τὸ ἡμαρτημένον «πάλιν δὲ τὴν μὲν ἐφεξῆς τῷ Οὐενεδικῷ

κόλπῳ παρωκεανίτΗΝ κατέχουσιν Οὐέλται» ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ παρωκεανῖτΙΝ.

ἈμφιπολῖτΙΝ - ἈμφιπολίτΗΝ. Ὁ Μουλλάχιος ἐκδοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν Ἀποσπασμάτων τῶν Ἑλλήν. Φιλοσόφων Τόμ. Γ', σελ. 83 «τὴν δὲ ἈμφιπολῖτΙΝ Ἡρακλειδῶν οὖσαν Ἀθηναίους καὶ Χαλκιδεῖς λαβεῖν» ἐσημειώσατο σελ. 87 «Ἀμφιπολῖτιν: emendavit Schaefer.; codd. Ἀμφιπολίτην».

τριτοστάτΙΣ - τριτοστάτΗΣ. Πλημμελῶς μὲν ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου εἶνε γεγραμμένον «ΤριτοστάτΗΣ: Ἀριστοφάνης ἐν Σκηναῖς», ὀρθῶς δ' ἐν τῷ Ὀνομαστικῷ τοῦ Πολυδεύκους Δ', 106 «καὶ τὴν γυναῖκα δὲ τριτοστάτΙΝ Ἀριστοφάνης καλεῖ». Ἴδε Γ. Δινδόρφιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀριστοφάνους Τόμ. Α'. σελ. 645.

σιδηρῖτΙΝ - σιδηρίτΗΝ. Ἡσύχ. λ. κουλυβάτειαν «τὴν σιδηρίτΗΝ πόαν». Ὀρθῶς ὑπὸ τοῦ Σμιδιτίου εἶνε γεγραμμένον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἡσυχίου Τόμ. Β', σελ. 525 σιδηρῖτιν. Ἴδε καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Ζ', σελ. 226. Παρατηρητέον δ' ὅτι κεῖται ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου «Αἱματίτης: ἡ φλέψ, ἰδιαίτερον δὲ αἱμορροῒς καὶ ὁ λίθος». Σημειοῦται δ' ὁ Σμιδίτιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Λεξικοῦ τούτου Τόμ. Α', σελ. 79 «Confundit vocabula αἱματῖτις et αἱματίτης, quamquam fuerunt etiam qui lapidem αἱματῖτιν dicerent, ut Theophr. de lapid. 37». Πρβ. καὶ λ. ἀργυρίτης (Τόμ. Α', σελ. 274. Ἴδε καὶ Κόβητον ἐν *Mnemos*. 1881, σελ. 368).

λιμνῆστΙν - λιμνήστΗΝ. Ὀρειβάσ. Τόμ. Α', σελ. 446 «ἢ λιμνῆστΙΝ ἢ κάχρυ ἢ κάρδαμον». Ἀντὶ τοῦ λιμνῆστιν εἶνε ἐν τοῖς κώδιξι γεγραμμένον λιμνήστΗΝ.

συμμερῖτΙΝ - συμμερίτΗΝ. Μιχ. Ψελλ. Μεσαιων. Βιβλ. Σάθ. Τόμ. Δ', σελ. 129 «κατεφίλησε γοῦν πολλάκις προσφῦσα τὴν συμμερῖτΙΝ τοῦ κράτους». Ἐν τῷ ἀντιγράφῳ φέρεται ἡ ἡμαρτημένη γραφὴ συμμερίτΗΝ.

χρυσῖτΙΝ - χρυσίτΗΝ. Ἴδε Ἀριστοφ. Ἀριστοτ. τῶν περὶ Ζῴ. Ἐπιτ. Β', 467 (Συμπλ. Ἀριστ. Τόμ. Α', α', σελ. 124,3). Πρβ. καὶ Ἐτυμολ. Μέγ. σελ. 580,53.

εὐεργέτΙΝ - εὐεργέτΗΝ. Ὁ Βοισσονάδης γράφει ἐν τῇ ἐκδόσει Νικήτα τοῦ Εὐγενιανοῦ καὶ Κωνσταντίνου τοῦ Μανασσῆ Τόμ. Β', σελ. 60 «(τὴν σφαγὴν εὐεργέτην): Forte, εὐεργέτιν. Perpetua vo-

calium harum synchycis mutationi favebit. Theodos. Diac. Exp. Cret I 142. Καὶ ναῦς ἀνάψας γῇ χαρίζεται φέρων, Ἄπιστον εἰδὼς τὴν ὑγρὰν εὐεργέτην: scr. εὐεργέτιν».

ἱππότΙΣ - ἱππότΗΣ. Νικήτ. Χων. σελ. 202,18 Βεκκ. «πᾶσα οὖσα ἱππότΗΣ καὶ λογχηφόρος». Πρβ. καὶ Μιχαὴλ Γλυκᾶν σελ. 14,21 Βεκκ. «γίνεται ἑλιξίτΗΣ συστροφὴ τοῦ ἀνέμου». Γραπτέον ἱππότΙΣ ἀντὶ τοῦ ἱππότΗΣ καὶ ἑλιξῖτΙΣ ἀντὶ τοῦ ἑλιξίτΗΣ, ὡς εἴκασε καὶ ὁ Βεκκῆρος

Τρωγλοδύτιν - ΤρωγλωδύτΗΝ. Ὠριγέν. Τόμ. Η', σελ. 76 «ἃ κατῴκησαν τὴν ΤρωγλοδύτΗΝ ἔρημον καὶ τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν». Παντὶ φανερὸν ἀποβαίνει ὅτι τὸ ΤρωγλοδύτΗΝ εἶνε γραφικὸν πταῖσμα ἀντὶ τοῦ ΤρωγλοδύτΙΝ.

ἐπόπτΙΣ - ἐπόπτΗΣ. Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Α', σελ. 411,21 Δινδ. «ἡ γὰρ Θέμις ἐπόπτΗΣ. τῶν ἐκκλησιῶν». Ποιεῖται δ' ὁ Δινδόρφιος τὴν παρατήρησιν τήνδε Τόμ. Β', σελ. 388 «ἐπόπτης: Corrige ἐπόπτις». Πρβ. Τόμ, Δ', σελ. 301,28 «ψυχῆς γὰρ φιλάνδρου καὶ ταρασσομένης ἔργον τὸ αὐτόπτιν ἐθέλειν γενέσθαι τῶν τοιούτων» (Ἴδε καὶ Γλωσσ. Παρατ. σελ. 196). Ἐσχηματίσθη δὲ καὶ τοῦ ὀνόματος ὑπερόπτης θηλυκὸν ὑπερόπτις.

ὁμευνέτΙΝ - ὁμευνέτΗΝ. Τζέτζ. Ἱστορ. χιλ. Ε', 922 (σελ. 192) «καὶ τὸν φαρμάκοις κτείναντα αὐτοῦ τὴν ὁμευνέτΗΝ». Πρβ. Σοφ. Αἴ. 501 «Ἴδετε τὴν ὁμευνέτιν Αἴαντος». Ὅμοιον τούτῳ εἶνε τὸ συνευνέτιν.

ἈσφαλτῖτΙΝ - ἈσφαλτίτΗΝ. Ἰώσηπ. Τόμ. Ϛ', σελ. 150, 6 Νισ. «ταῦτα δ' ἕξεισι μὲν εἰς τὴν ἈσφαλτῖτΙΝ λίμνην». Ὑπάρχει δὲ καὶ ἡμαρτημένη γραφὴ ἈσφαλτίτΗΝ.

φρενῖτΙΝ - φρενίτΗΝ. Ἀλέξανδρ. Ἀφροδ. Προβλ. Α', 96 (Φυσικ. καὶ Ἰατρ. Ἑλλ. Μικρ. Τόμ. Α', σελ. 33,16 Ἰδ.) «διὰ τί καὶ οἶνος καὶ ὕδωρ ἐπὶ τῶν πυρεττόντων παρὰ καιρὸν διδόμενος (γρ. διδόμενα) φρενίτΗΝ κατασκευάζει». Ἀναγνωστέον φρενῖτΙΝ, τουτέστι φρενῖτιν νόσον. Πρβ. νεφρῖτις, κτλ.

ΤοξότΙΣ - τοξότΗΣ. Ἴδε Γ. Δινδόρφιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν εἰς Εὐριπίδην Σχολίων Τόμ. Γ', σελ. 66.

Ἀρεοπαγῖτιν - ἈρεοπαγίτΗΝ. Ὁ Γ. Δινδόρφιος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν εἰς Δημοσθένη Σχολίων σελ. 616.26 ἔγραψε «διὰ τὸν χορὸν καὶ

τὴν βουλὴν τὴν Ἀρεοπαγιτικὴν» καὶ ἐσημειώσατο «Ἀρεοπαγιτικήν: ἀρεοπαγίτην T. D. V. ἀρεωπαγίτην C. G. Correxit W., qui Ἀρειοπαγιτικὴν scripsit». Οὐδαμῶς ἡμεῖς ἀμφιβάλλομεν ὅτι ἀποκαθίσταται ἡ γνησία γραφή, ἂν τὸ Ἀρεο(ω)παγίτΗΝ μεταβληθῇ εἰς τὸ ἈρεοπαγῖτΙΝ. Πρβ. Ἀλκίφρονα Ἐπιστ. Β΄, γ΄, 6 «ἀλλὰ σύ μοι, Γλυκέρα, καὶ γνώμη καὶ Ἀρεοπαγῖτις βουλὴ καὶ Ἡλιαία». Ἐν τοῖς Βεκκήρου Ἑλλ. Ἀνεκδότοις σελ. 222,6 κεῖται «βουλαὶ ἦσαν δύο, ἡ μὲν Ἀρεοπαγῖτις, εἰς ἣν ἀνέβαινον οἱ ἐννέα ἄρχοντες κτέ.».

βούπρηστΙΣ - βουπρήστΗΣ. Ὁ Γ. Δινδόρφιος γράφει ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Β΄, σελ. 373 «In Galeni Gloss. p. 450 codex Mosquensis βουπρήστης praebet: reliqui libri vel βούπρηστις, quod verum, vel βουπρίστης». Ἀπαντᾷ δὲ καὶ ἡ ἡμαρτημένη αἰτιατικὴ βουπρήστΗΝ παρὰ τῷ Γαληνῷ (Ψευδογαληνῷ) Τόμ. ΙΔ΄, σελ. 141 «τοῖς δὲ τὴν βουπρήστΗΝ πεπωκόσι βοηθεῖ διδόναι γλυκὺ πλεῖστον πίνειν».

μύστΙΣ - μύστΗΣ. Παρὰ τῷ Συνεσίῳ σελ. 146, Α΄ ἔχουσι τἀντίγραφα οὐ μόνον τὸ ὀρθὸν «αὕτη μυσταγωγός τε καὶ μύστΙΣ» ἀλλὰ καὶ τὸ ἐσφαλμένον μύστΗΣ. Πρβ. καὶ Γρηγ. Παλαμᾶν σελ. 170 Οἰκ.

τριοττίς - τριόττης. Ἴδε Θησ. Στεφ. Τόμ. Ζ΄, σελ. 2449. Πρβ. καὶ *Leipz. Stud.* 1885, σελ. 260.

Ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου κεῖται σελ. 206,6 Μειν. «ἔστι καὶ θηλυκῶς Γέτις» καὶ σελ. 296,1 «καὶ Ἀρσινοη Ζεφυρῖτις» καὶ σελ. 360,1 «Καρκινῖτις: πόλις Σκυθική» καὶ σελ. 368,10 «σμύρναν δὲ ἡ Χατραμωτῖτις (φέρει)» καὶ σελ. 533,9 «Πορφυρῖτις: πόλις Ἀραβίας» καὶ σελ. 543,3 «Ῥακῶτις: Οὕτως ἡ Ἀλεξάνδρεια πρότερον ἐκαλεῖτο» καὶ σελ. 595,1 «ἔστι δὲ καὶ Σφαγῖτις ἄκρα Σκυθική» καὶ σελ. 685,6 «Χαλκῖτις: νῆσος ἀντικρὺ Χαλκηδόνος». Σημειοῦται δ' ὁ Μεινέκιος «Γέτις Salmasius. Γέτης libri» καὶ «Ζεφυρῖτις Xyl. ζεφυρίτης libri» καὶ «Καρκινῖτις Π, Καρκινῆτις RV, Καρκινίτης A» καὶ «Χατραμωτίτης libri, quod e Strabone correctum» καὶ «Πορφυρῖτις G Dindorfius, Πορφυρίτης R, Πορφυρίτη AV» καὶ «Ῥακώτης ante Holst» καὶ «Σφαγίτης libri» καὶ «Χαλκίτης ante Holst.». Πρβ. καὶ σελ. 145,4 καὶ σελ. 210,8 καὶ σελ. 262,9 καὶ σελ. 469,11 (καὶ σελ. 401,3).

Ἐν τῷ περὶ Συντάξεως Ἀπολλωνίου τοῦ Ἀλεξανδρέως σελ. 156,

23 ἀπαντᾷ «χερνᾶτΙΣ γυνά», ἐν δὲ τῷ περὶ Ἀντωνυμίας σελ. 61, Β' ἔχει ὁ κῶδιξ χερνίτΗΣ γυνά», καθὰ λέγει ὁ Βεκκῆρος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ συγγράμματος τούτου σελ. 178.

Ἐν τῷ ὑπὸ Σκαρλάτου τοῦ Βυζαντίου συντεθέντι Λεξικῷ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης σελ. 32 (1852) φέρεται «ΑἱμολάπτΗΣ (ἡ), Π.= Αἱματοπότις». Βδέλλα —, «Γργ. « Ὀρθῶς μὲν εἶνε γεγραμμένον αἱματοπότις, πλημμελῶς δὲ αἱμολάπτΗΣ ἀντὶ τοῦ αἱμολάπτΙΣ. Ὑπὸ Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ Τόμ. Β', σελ. 221, Β' ἐλέχθη «τὴν αἱμολάπτιν βδέλλαν».

ΚΕΦ. ΞΑ'.

Μόνου τοῦ θηλυκοῦ γυναικωνῖτις γίνεται χρῆσις ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ.

Ἄχρηστον ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ἦτο τὸ ἀρσενικὸν ὄνομα γυναικωνίτης, μόνου δὲ τοῦ θηλυκοῦ γυναικωνῖτις-γυναικωνίτιδος, κτλ. ἐγίνετο ἐν αὐτῇ χρῆσις. Παρέχουσι δ' αὐτοῦ ἡμῖν μαρτύρια καὶ παλαιοὶ ὁ Λυσίας καὶ ὁ Ξενοφῶν καὶ μεταγενέστεροι ὁ Πλούταρχος καὶ ὁ Λουκιανὸς καὶ ἄλλοι πολλοί.

Λυσ. ὑπὲρ τοῦ Ἐρατοσθ. Φόν. 9 «πρῶτον μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες — οἰκίδιον ἐστί μοι διπλοῦν, ἴσα ἔχον τὰ ἄνω τοῖς κάτω, κατὰ τὴν γυναικωνῖτιν καὶ κατὰ τὴν ἀνδρωνῖτιν» καὶ πρὸς Σίμ. 6 «ἐκκόψας τὰς θύρας εἰσῆλθεν εἰς τὴν γυναικωνῖτιν. Πρβ. καὶ Πολυδ. Θ', 39 «ἐν δὲ τῷ Λυσίου πρὸς Φίλωνα ὑπὲρ Θεοκλείδου φόνου ἔστιν εὑρεῖν οἰκάριον· ἀλλ' εἰς τὸ οἰκάριον τὸ ὄπισθε(ν) τῆς γυναικωνίτιδος». Πρβ. Ἡσύχ. «Οἰκάριον: τὸ ὄπισθεν τῆς γυναικωνίτιδος. Ἴδε καὶ Σμιδίτιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἡσυχίου Τόμ. Γ', σελ. 183.

Ξενοφ. Οἰκον. Θ', 5 «ἔδειξα δὲ καὶ τὴν γυναικωνῖτιν αὐτῇ θύρᾳ βαλανωτῇ ὡρισμένην ἀπὸ τῆς ἀνδρωνίτιδος» καὶ 6 «μετὰ ταῦτα κόσμον γυναικὸς τῶν εἰς ἑορτὰς διῃροῦμεν, ἐσθῆτα ἀνδρὸς τὴν εἰς ἑορτὰς καὶ πόλεμον καὶ στρώματα ἐν γυναικωνίτιδι, στρώματα ἐν ἀνδρωνίτιδι».

Πλούταρ. Θεμιστ. ΛΑ' «φοβηθεὶς ὁ Θεμιστοκλῆς εἰς τὴν γυναι-

κωνῖτιν κατέφυγεν» καὶ Πελοπ. Θ', 8 «παραλαβὼν ἐκ τῆς γυναικωνίτιδος τὸν υἱὸν -- ἐνεχείριζε τοῖς περὶ Πελοπίδαν». Πολλὰ ἄλλα παραδείγματα τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ὀνόματος ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Πλουτάρχου μνημονεύονται ὑπὸ τοῦ Βυττεμβαχίου ἐν τῷ Πλουταρχείῳ Λεξικῷ σελ. 368. Ἄξια παραθέσεως νομίζομεν ἃ ὁ Κόβητος ἔγραψεν ἐν *Collect. Crit.* σελ. 485 «Pag. 190*x*'. Θεόπομπος ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν ἐπιδεικνύμενον τὸ τεῖχος αὐτῷ καὶ πυνθανόμενον εἰ δοκεῖ καλὸν καὶ ὑψηλὸν εἶναι; Οὐδ' εἰ γυναικῶν, εἶπεν. Haec quidem verba nihil significant et sententia dicti ex similibus locis, quos Wyttenbachius adscripsit, est elicienda. Simplicissimum est rescribere: —εἶναι; ΚΑΛΗ γυναικωνΙΤΙC, εἶπεν. ex pag. 230 *c*. Παυθοίδας πρεσβεύων εἰς τὴν Ἀσίαν ἐπιδεικνύντων αὐτῷ τεῖχος ἰσχυρόν, εἶπε· Νὴ τοὺς θεούς, ὦ ξένοι, καλὴ γυναικωνῖτις». Ὁ Ναβῆρος μνημονεύσας ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1900, σελ. 109 τὰ ὑπὸ τοῦ Κοβήτου γεγραμμένα ἐπήνεγκεν· «Novi tamen rationem aliquanto simpliciorem: nempe γυναικῶν mutato accentu scribendum est γυναικών. Ipsum illud vocabulum Platoni quoque reddidi in Timaeo p. 70A in *Mnem*. 1893 p. 27, ubi pluribus egi περὶ τῶν περιεκτικῶν in -ων. Similiter pro μελιττῶν apud Xenophontem in Hellenicis restitui μελιττών in *Mnem*. 1896 p. 357».

Λουκιαν Ὀνειρ. ἢ Ἀλεκτρ. 11 «τὸν υἱὸν γὰρ ἐγὼ κελεύσω ἐν τῇ γυναικωνίτιδι μετὰ τῆς μητρὸς ἑστιᾶσθαι» καὶ Ῥητ. Διδασκ. 23 «ὡς διὰ τοῦτό σου καὶ ἄχρι τῆς γυναικωνίτιδος εὐδοκιμοῦντος» καὶ Ψευδολογ. 28 «ἀλλὰ μέχρι καὶ τῆς γυναικωνίτιδος περιβόητος εἶ» καὶ Ψευδολουκ. Ἔρωσ. 28 «πᾶσα δ' ἡμῶν ἡ γυναικωνῖτις ἔστω Φιλαινὶς ἀνδρογύνους ἔρωτας ἀσχημονοῦσα».

Διόγ. Λαέρτ. ς', 59 «ἐπανήρχετο ἐκ Λακεδαίμονος εἰς Ἀθήνας· πρὸς οὖν τὸν πυθόμενον ποῖ καὶ πόθεν; ἐκ τῆς ἀνδρωνίτιδος, εἶπεν, εἰς τὴν γυναικωνῖτιν». Πρβ. καὶ Θίωνα Ῥητ. Ἑλλ. Οὐαλζ. Τόμ. Α', σελ. 215,4 «Ἀντισθένην Ἀττικόν γε ὄντα παραγενόμενον Ἀθήνηθεν εἰς Λακεδαίμονα, ἐκ τῆς γυναικωνίτιδος λέγειν εἰς τὴν ἀνδρωνῖτιν ἐπιέναι». Ἴδε Σημειώσεις εἰς Διογ. Λαέρτιον Τόμ. Β', σελ. 49 Ὑβν. καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Β', σελ. 827.

Φιλόστρ. Τόμ. Β', σελ. 97,2 Καυσ. «ἐν γυναικωνίτιδι δὲ κάθημαι καὶ τὰς βασιλέως θεραπεύω παλλακάς».

Πολύαιν. Στρατηγ. Η', 48 «αἱ δὲ πεισθεῖσαι συνέκλεισαν μὲν ἀσφαλῶς τῆς γυναικωνίτιδος τὰς θύρας, κτέ.».

Γαλην. Τόμ. Θ', σελ. 657 «ἐν τῇ γυναικωνίτιδι τρεφόμενος ὁ. ληρώδης Θέσσαλος κτέ.» καὶ Τόμ. Ι', σελ. 22 «ὁ δ' ἐκ τῆς γυναικωνίτιδος ἐκπηδήσας Θέσσαλος ἐπιτιμᾷ τηλικούτοις ἀνδράσιν».

Ἀρτεμίδ. Ὀνειροκρ. σελ. 97,5 Ἑρχ. «ὁ δὲ ἀνδρὼν τοὺς κατὰ τὸν οἶκον ἀνθρώπους συγγενεῖς τε καὶ θεράποντας, ἡ δὲ γυναικωνῖτις τὰς θεραπαίνας».

Ἰώσηπ. Τόμ. Δ', σελ. 75,21 Νισ. «πάνυ τοῦ Ἀντιπάτρου περιστοιχίσαντος αὐτὸν καὶ τὴν γυναικωνῖτιν συνισταμένου τὰ πρὸς αὐτόν» καὶ σελ. 77,6 «οἷς ὑπῆκτο ἡ γυναικωνῖτις» καὶ σελ. 232, 23 «ἡ δὲ αὖ γυναικωνῖτις καὶ τὸ νεώτερον, ὅπερ ὄχλος φιλεῖ, θεωρίαις τε κτέ.».

Φίλ. Ἰουδ. Τόμ. Α', σελ. 153 «προπυλαίοις, στοαῖς, ἀνδρῶσι, γυναικωνίτισι, τοῖς ἄλλοις οἰκοδομήμασιν» καὶ σελ. 257 «τούτων δὲ τὴν μὲν ἀνδρωνῖτιν ἅπασαν ἀνιερωτέον θεῷ, τὴν δὲ γυναικωνῖτιν ἀπονεμητέον ἑαυτοῖς» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 278 «τί δὲ χρυσορόφους ἀνδρῶνας καὶ γυναικωνίτιδας κατασκευάζομεν;». Πρβ. καὶ Τόμ. Β', σελ. 121 «δύο δὲ χοροί, ὁ μὲν τῆς ἀνδρωνίτιδος, ὁ δὲ τῆς γυναικωνίτιδος ἑστίας» καὶ σελ. 313 «καὶ σπουδάζειν μὴ μόνον παρὰ τῇ ἀνδρωνίτιδι εὐδοκιμεῖν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τῆς γυναικωνίτιδος ἑστίας ἐπαινεῖσθαι», οἷς ὅμοιον τὸ ὑπὸ Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου εἰρημένον βιβλ. ΙΖ', ν', 3 «ὁ μὲν πρῶτος περίβολος ἔχει τῶν ἀρχαίων δυναστῶν βασίλεια, ὁ δ' ἕτερος τὴν γυναικωνῖτιν αὐλήν». Πρβ. καὶ Ἐπιφάν. Τόμ. Γ', σελ. 531,31 Δινδ. «πόθεν γυναικῶν τῦφος καὶ μανία γυναικωνῖτις;».

Ὠριγέν. Τόμ. ΙΗ', σελ. 330 «ἰέναι σὺν τοῖς γυναίοις καὶ τοῖς συμπαίζουσι παιδαρίοις εἰς τὴν γυναικωνῖτιν».

Κλήμ. Ἀλεξ. σελ. 85 Ποττ. «καὶ σεμνὴ μὲν ἡ γυναικωνῖτις αὕτη, σώφρων δ' ἡ γερουσία» καὶ σελ. 241 «ὁ δὲ πολυτίμητος μαρκρίτης ὑπερφυῶς τῇ γυναικωνίτιδι εἰσεκώμασεν» καὶ σελ. 255 «ἐγὼ δὲ αἰσχύνομαι, κωμῳδουμένης εἰς τοσοῦτον τῆς γυναικωνίτιδος» καὶ σελ. 262 «σόφισμα τοῦτο κατεαγότων ἀνθρώπων εἰς τὴν

γυναικωνῖτιν κατασυρομένων ἀμφιβίων καὶ λάγνων θηρίων» καὶ σελ. 536 «δι' ὧν καὶ εἰς τὴν γυναικωνῖτιν ἀδιαβλήτως παρεισεδύετο ἡ τοῦ κυρίου διδασκαλία». Πρβ. σελ. 269 «ἔριθοι δὲ καὶ ταλασίαι καὶ ἱστοπονίαι καὶ ἡ γυναικωνῖτις ἐργάνη καὶ ἡ οἰκουρία οὐδαμοῦ». Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν σελ. 349 κεῖται «ὅσαι μὴ τέλεον ἐκκεκώφηνται μηδὲ ἐξετμήθησαν τὴν φυσικὴν ἀκολουθίαν, καθάπερ τὸν ἄνδρα αἱ γυναικωνίτιδες». Γράφει δ' ὁ Κόβητος ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ 1867, σ. 500 «Ἀναγνωστέον οὖν «καθάπερ τὸν ἄνδρα οἱ γύννιδες». Τίνας δὲ τούτους ἀποκαλεῖ γύννιδας διδασκέτω αὐτὸς ὁ Κλήμης σελ. 266 τάδε λέγων: «ἐνοπτριζόμεναι τοῖς ἀνδράσι, μᾶλλον δὲ οὐκ ἄνδρας, βατάλους δὲ καὶ γύννιδας καλεῖν τούτους χρή, ὧν καὶ αἱ φωναὶ τεθρυμμέναι καὶ ἡ ἐσθὴς τεθηλυμμένη ὑφῇ καὶ βαφῇ». Νῦν δὴ φανερὸν τὸ λεγόμενον. Ἦσαν γὰρ αἱρέσεις τινές, ὡς δοκεῖ, τελέως τὸν Χριστὸν ἀπαρνησάμεναι. Πικρῶς οὖν ὁ Κλήμης: «ὥσπερ τὸν ἄνδρα οἱ γύννιδες οὕτω τῶν αἱρέσεών τινες τὸν Χριστὸν ἀπεκόψαντο». Βδελυρώτερα μὲν ταῦτα ἀλλὰ σαφῆ καὶ γνώριμα καὶ τοῦ Κλήμεντος ἄξια».

Μάξ. Τύρ. Λόγ. Δ', 2 (σελ. 10,48 Διδ.) «καὶ μετατίθησι τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς ἀνδρωνίτιδος ἐπὶ τὴν γυναικωνῖτιν».

Λογγῖν. περὶ Ὕψ. ΛΒ', 5 (σελ. 110 Οὐεισκ.) «τὴν μὲν τῶν ἐπιθυμιῶν οἴκησιν προσεῖπεν ὡς γυναικωνῖτιν, τὴν τοῦ θυμοῦ δὲ ὥσπερ ἀνδρωνῖτιν».

Σιμπλίκ. Ἐξηγ. εἰς τὸ Ἐπικτήτ. Ἐγχειρ. σελ. 116,8 Διδ. «ἀνδρῶνα μὲν ἔχων εἰς χρείαν καὶ γυναικωνῖτιν» καὶ Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. Θ', σελ. 262,4 «καὶ γὰρ τοῦ ἀνδριάντος ἡ κεφαλὴ καὶ οἱ πόδες τεχνητά ἐστι καὶ τοῦ οἴκου τὰ μέρη ἀνδρῶνες καὶ γυναικωνίτιδες καὶ στοαί».

Χαρίτ. Ἀφροδισ. Ε', δ', 2 (Ἐρωτ. Συγγρ. Τόμ. Β', σελ. 91,9 Ἑρχ.) «οὐ μὴν οὐδ' ἡ γυναικωνῖτις ἡ Περσῶν ἀμέριμνος ἦν».

Συνέσ. σελ. 105, Δ' «Ὀσίριδι δὲ καὶ ὅτι γυναικωνῖτις ἦν τὸ παιδάριον ἀνέμνησε τοῖς ἀνθρώποις ὁρώμενον» καὶ σελ. 108, Β' «τυρεύεται δὴ τὸ κακὸν ἐν δύο γυναικωνίτισιν» καὶ σελ. 112, «ἄλλως τε γὰρ τιθασὸς ἦν καὶ χειροήθης τῇ γυναικωνίτιδι». Σημειωτέον δ' ὅτι φέρεται ἐν τῷ πρώτῳ χωρίῳ καὶ ἡμαρτημένη γραφὴ γυναικωνίτΗΣ.

Θεοδώρητ. Τόμ. Γ', σελ 1192 «εἰς γυναικωνῖτιν κατέφυγε συμμορίαν ἔχουσαν ἀθλητῶν».

Ἡλιόδ. Αἰθιοπ. Ε', 35 «καὶ ἡ μὲν εἰς τὴν γυναικωνῖτιν χωρισθεῖσα, σὺν τῷ θυγατρίῳ τε τοῦ Ναυσικλέους κατακλινεῖσα, τὰς παρούσας ἀγρυπνίᾳ διετίθετο φροντίδας, ὁ δὲ Καλάσιρις καὶ ὁ Κνήμων κατά τι τοῦ ἀνδρῶνος ἑαυτοὺς ἀναπαύσαντες κτλ.» καὶ Ζ', 22 «καὶ ἄρτι τῆς γυναικωτίτιδος ἐκτὸς γεγονυῖαν τὴν Κυβέλην ἰδὼν ὁ υἱὸς Ἀχαιμένης».

Ἀγαθί. Α', 7 (Ἱστορ. Ἑλλ. Μικρ. Τόμ. Β', σελ. 152, 7 Δινδ.) «οὐ πολλῷ εἶναι ἀμείνους τῶν ἐν γυναικωνίτιδι παρὰ τὴν ταλασίαν ᾀδομένων μυθολογημάτων».

Προκόπ. Τόμ. Α'. σελ. 328,20 Βόνν «εἰσάγουσιν εἴς τι δωμάτιον τῆς γυναικωνίτιδος μακρὰν ἄποθεν» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 30,17 «τὸν Βούζην μετεπέμψατο εἰς τὴν γυναικωνῖτιν ἐξαπιναίως» καὶ σελ. 94,20 «ἐπεὶ δὲ ὁ πατρίκιος εἰς τὴν γυναικωνῖτιν εἰσῆλθε» καὶ σελ. 178,21 «τίς ἂν τῶν ὑπερῴων τῆς γυναικωνίτιδος ἑρμηνεὺς γένοιτο ;». Παρατηρητέον δ' ὅτι ἀδόκιμος εἶνε ἡ διὰ τοῦ Ο ἐκφορὰ ἄπΟθεν.

Φώτ. Ἐπιστ. σελ. 520 Βαλ. «τῇ γυναικωνίτιδι δέ σε κατακλείουσιν, ἀνδρόγυνον καὶ εἰδότες καὶ ὀνομάζοντες οἱ ἡμέτεροι σοφοί».

Μιχ. Ψελλ. Μεσαιων. Βιβλιοθ. Σάθ. Τόμ. Δ', σελ. 55 «καὶ τὴν γυναικωνῖτιν αὐτῇ περιέφραξεν» καὶ σελ. 86 «καὶ τὴν γυναικωνῖτιν διερευνώμενος» καὶ σελ. 91 «ἃς οὐδεὶς ἄχρι τότε τῆς γυναικωνίτιδος ἔξω τεθέαται» καὶ σ. 104 «καὶ τότε πρῶτον ὁ καθ' ἡμᾶς χρόνος τεθέαται γυναικωνῖτιν μετασχηματισθεῖσαν εἰς βασιλικὸν βουλευτήριον» καὶ σ. 106 «τὰ πλεῖστα δὲ τὰ τῆς γυναικωνίτιδος παίγνια τοῖς βασιλικοῖς κατεκίρνων σπουδάσμασι» καὶ σελ. 108 «καὶ ἡ τοῦ πλείονος ἔφεσις τὸν βασιλικὸν ἀνδρῶνα γυναικωνῖτιν πεποίηκεν» καὶ σελ. 172 «ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν βασίλειον γυναικωνῖτιν παρεισφθαρεὶς ἄμφω τὰς βασιλίδας ὑποποιεῖται» καὶ σελ. 173 «ἀπό τε τοῦ ἀνδρῶνος ἀπό τε τῆς γυναικωνίτιδος».

Γεώργ. Παχυμ. Τόμ. Α', σελ. 347,3 «παρὰ τῶν τῆς γυναικωνίτιδος» καὶ σελ. 443,15 «τῆς γυναικωνίτιδος ἐραστής». Πρβ. σελ. 132,10.

Ἰώδ. Μετοχ. σελ. 432 (1821) «φυγὰς εἰς τὴν γυναικωνῖ-

τιν-- ἐκλείετο». Φέρεται δὲ καὶ πλημμελὴς γραφὴ γυναικωνίτην.

Νικήτ. Χωνιάτ. σελ. 44,12 «μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ τῆς γυναικωνίτιδος ἐξιούσης, τὴν πόλιν τὰς Ὀχυρὰς ἐδείματο» καὶ σελ. 101,12 «μηδὲν ἐπισταμένης πλέον τῆς ταλασιουργοῦ γυναικωνίτιδος» καὶ σελ. 387,7 «μηδὲν εἰδυίας πλέον γυναικωνίτιδος» καὶ σελ. 569, 12 «τὴν γυναικωνῖτιν συνεπαγόμενος» καὶ σελ. 639,14 «ὅθεν ὑπὸ τῆς γυναικωνίτιδος—διεπεττεύετο τὰ κοινά».

Λέων Διάκον. σελ. 31,4 «ὡς δὲ ἡ τῶν πλειόνων ὑπόνοια ἔχει, κώνειον αὐτὸν πεπωκέναι πρὸς τῆς γυναικωνίτιδος» καὶ σελ. 39.6 «πλείω τῶν ἐν τῇ γυναικωνίτιδι δρωμένων εἰδότος μηδέν» καὶ σελ. 86,5 «ὅτι δὲ ἀληθῆ ταῦτα, ἡ γυναικωνῖτις ἐρευνηθήτω» καὶ σελ. 87,19 «ἀλλ' ἀνδράριόν τι τῶν ἐκ τῆς γυναικωνίτιδος ἰταμόν».

Οἱ μετὰ Θεοφάν. σελ 145, 19 «τῶν τὴν γυναικωνῖτιν πεπιστευμένων» καὶ σελ. 570,14 «ὁ τῆς γυναικωνίτιδος».

Μιχ. Γλυκ σελ. 110,21 «ἀποπέμπομαι ὡς δημῶδες καὶ τῇ γυναικωνίτιδι παρεισαχθὲν ὑπὸ γραΐδων».

Γεώργ. Ἀκροπ. σελ. 35,11 «θεραπεύων τὴν γυναικωνίτιδα καὶ ὑπὸ ταύτης ἀντιθεραπευόμενος».

Νικήτ. Εὐγενιαν. ἐν τοῖς κατὰ Δρόσιλλ. καὶ Χαρικλ. Α', 221 «ἡ τῆς Χρυσίλλης εἶχε γυναικωνῖτις».

Θεοφύλ. Σιμόκ. σελ. 95,22 Βόνν. «τί τὴν ἐκκλησίαν γυναικωνῖτιν ὑπείληφας;».

Μιχ. Δούκ. σελ. 101,5 «σὺν ταῖς γυναικωνίτισι ταῖς ὁμογλώσσοις καὶ σὺν ὀλίγοις νέοις».

Ἰω. Κίνν. σελ. 256.22 «λόγος ἐκ τῆς γυναικωνίτιδος ἦλθεν».

Νικηφ Γρηγ. Τόμ Α', σελ. 260,10 «ἐδίδου γὰρ καὶ τῇ γυναικωνίτιδι καιρὸν ἀσχολίας» καὶ σελ. 711,7 «χρήμασι παμπληθέσι περιελθεῖν τὴν γυναικωνῖτιν» καὶ σελ. 785,16 «ὅσον τὴν βασίλειον ἐπλήρου γυναικωνῖτιν πλῆθος».

Ἄνν. Κομν. Τόμ. Α', σελ. 84,16 Βόνν. «τοὺς περὶ τὴν γυναικωνῖτιν ὑποποιήσασθαι» καὶ σελ. 85,15 «οἱ περὶ τὴν γυναικωνῖτιν ταῖς τοῦ Ἰσαακίου ὑποθημοσύναις παραπείθουσι τὴν βασιλίδα υἱοθετήσασθαι τὸ Ἀλέξιον» καὶ σελ. 160,17 «ὡς γυναικωνίτιδι καταπιστεύσαντος τοὐμοῦ πατρὸς τὴν τῆς βασιλείας διοίκησιν» καὶ σελ. 163,14 «τὴν δὲ περὶ τὰ βασίλεια γυναικωνῖτιν παντάπασι διεφθορυῖαν» καὶ

Τόμ. Β' σελ. 291,2 «λεγέτωσαν δὲ ταῦτα οἱ περὶ τὴν γυναικωνῖτιν καὶ καταλεγέτωσαν» καὶ σελ. 353,22 «παραπέτασμα γὰρ μεταξὺ τήν τε γυναικωνῖτιν ἀπετείχιζε καὶ τοὺς βασιλεῖς».

Ἰω. Κανταχουζ. Τόμ. Α'. σελ. 24,25 «ὡς οὐ ῥᾳδίως ἔχων ἐπισύρεσθαι τὴν γυναικωνῖτιν» καὶ Τόμ. Β', σελ. 202,20 «τῆς γυναικωνίτιδος συνούσης μόνης».

Γεώργ. Κεδρην. Τόμ. Β', σελ. 376,3 «εἰ μή που ἀνδράριόν τι τῶν ἐκ τῆς γυναικωνίτιδος εὑρηκότες ὑπ' αὐτοῦ ὁδηγοῦνται» καὶ σελ. 665,16 «κοινοῦται γοῦν τὸ πρᾶγμά τινι τῶν ἐκ τῆς γυναικωνίτιδος ὡς ἐπιτηδείῳ πρὸς τοῦτο».

Λαόν. Χαλκοκονδ. σελ. 158,9 «καὶ τὰς γυναικωνίτιδας ἀφείλοντο» καὶ σελ. 244,13 «τήν τε θυγατέρα αὐτοῦ ἔσχεν ἐς τὴν γυναικωνῖτιν καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ κατέλιπεν ἄρχειν τῆς χώρας» καὶ σελ. 527,7 «τὴν μὲν οὖν ἀδελφὴν τοῦ ἡγεμόνος — ἐσηγάγετο μέχρι τινὸς ἐς τὴν γυναικωνῖτιν».

Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Β', σελ. 129,26 Δινδ. «οἱ δὲ Ἀττικοὶ τὴν μέσην θύραν τῆς αὐλῆς, τὴν διορίζουσαν τήν τε γυναικωνῖτιν καὶ τὸν ἀνδρῶνα» καὶ Σχολ. Ἡσιόδ. σελ. 123,3 Λιψ. «ἡ πολὺν χρόνον ἐν τῇ γυναικωνίτιδι γενομένη» καὶ «εἰκὸς δὲ καὶ τοὺς ἐν τῇ γυναικωνίτιδι τεθραμμένους — οὕτω τελευτᾶν». Πρβ. καὶ Σχολ. Ἀπολλ. Ῥοδ. σελ. 458,28 Κειλ. «μέσαυλον δὲ οἱ Ἀττικοὶ τὴν φέρουσαν εἴς τε τὴν ἀνδρωνῖτιν καὶ γυναικωνῖτιν» καὶ Μοῖριν σελ. 264 «Μέταυλος: ἡ μέση τῆς ἀνδρωνίτιδος καὶ τῆς γυναικωνίτιδος θύρα Ἀττικῶς μέσαυλος Ἑλληνικῶς» καὶ Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 581,6 «Μεσαύλιος (μέσαυλος): ἡ κατὰ τὸν ἀγρὸν ἔπαυλις· Ἀττικῶς καὶ τὴν μέσην τοῦ πυλῶνος καὶ τῆς αὐλῆς, ἢ τῆς ἀνδρωνίτιδος καὶ γυναικωνίτιδος».

Ἀπαντᾷ δὲ καὶ ἐν τοῖς καταχεχωρισμένοις ἐν τῷ Περιοδικῷ συγγράμματι Ἑρμῇ 1893, σελ. 172 «ἡ γὰρ παρθένος ἐντὸς τῆς γυναικωνίτιδος ζῶσα οὐκ εὐπρεπεῖς ἐποίει τοὺς λόγους αὐτῆς».

Ἡ γενικὴ πτῶσις τῆς γυναικωνίτιδος ἀπαντᾷ καὶ ἐν ἐπιγραφαῖς καταχεχωρισμέναις ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἑλλην. Ἀλληλογραφίας 1905, σελ. 489,25 καὶ σελ. 498,22.

Παρὰ τῷ Σουΐδᾳ φέρεται σελ. 641 Βεκκ. «ὁ δὲ Μᾶρκος ὁ Ῥωμαίων στρατηγὸς ἐβούλετο ἀπολυθεὶς τοῦ πολέμου πρὸς Λυσιτανοὺς

μεταβαλεῖν τὸν πόλεμον καὶ τὸ λεγόμενον ἐκνεύσας τὴν ἀνδρωνῖτιν εἰς τὴν γυναικωνῖτιν κωμάσαι» (Πρβ. καὶ σελ. 102 λ. ἀνδρωνῖτις). Κεῖται δὲ παρ' αὐτῷ καὶ «Γυναικωνῖτις: οἰκία τῶν γυναικῶν» (σελ. 253) καὶ «ὑποβάλλει τοίνυν ὁ θλαδίας τοὺς Οὐάλεντος μυστικούς, τὴν γυναικωνῖτιν λέγω φάλαγγα» (σ. 506 λ. θλαδίας).

Ἐν τῷ Οὐϊνδοβονησίῳ Λεξικῷ σελ. 40,12 Ναυκ. λέγεται «Γυναικωνῖτις: ἡ συνάθροισις τῶν γυναικῶν. Ὁ μέγας Βασίλειος· ἄλλως τε καὶ εἰ τύχοι ἔξω τῆς γυναικωνίτιδος ἑστὼς ὁ τὴν ὥραν ἀποτιθέμενος. Γυναικὼν δὲ ὁ τόπος ὁ περιεκτικὸς γυναικῶν, ὡς παρθενών. Χρυσόστομος· καὶ γυναῖκες γυναικῶνας καὶ ἄνδρες τὴν ἀγορὰν κενώσαντες». Γελοία εἶνε ἡ γνώμη αὕτη, καθ' ἣν τὸ ὄνομα γυναικωνῖτις δηλοῖ τὴν συνάθροισιν τῶν γυναικῶν, οὐχὶ δὲ τὸν τόπον τὸν περιεκτικὸν γυναικῶν.

Παρατηρητέον δ' ὅτι κακῶς ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς τοῦ Ἀρισταινέτου ἀνεγνώσθη «ἅπαντα γοῦν ἐν ταῖς γυναικῶν τισι καὶ ταῖς ταλασίαις πρὸς ἀλλήλας ὁμιλοῦσι γυναῖκες» ἀντὶ τοῦ γυναικωνίτισι (Ἴδε Βοισσονάδην εἰς Ἀρισταίν. σελ. 510).

Παρὰ τῷ Χορικίῳ σελ. 117 Βοισσ. ἀπαντᾷ «τοῦ δὲ μὴ τοῖς ἀνδράσι γυναικῶν ὅμιλον ἀναμίγνυσθαι, καίτοι τῆς κάτω θέσεως πλῆθος χωρούσης ἑκάτερον, οὐδενὸς πιέζοντος, διπλῆν εἰργάσω γυναικωνῖτιν»· σημειοῦται δ' ὁ ἐκδότης «Hic sensus vocabuli γυναικωνῖτις nondum est receptus in Lexica veteris linguae, etsi jam notum adsit exemplum Procopii, quaerendum in Cangii S. Sophiae Descriptione, § 38, ubi de porticu mulieribus in ecclesiis addicto agit, vel in ejus Constantinopoli christiana, 3. c. 38».

Ἐν πολλοῖς τῶν ἐν τοῖς ἄνω παρατεθέντων χωρίων κεῖται καὶ τὸ θηλυκὸν ὄνομα ἀνδρωνῖτις. Ἔχομεν δὲ καὶ ἄλλα μαρτύρια αὐτοῦ νὰ μνημονεύσωμεν. Δί. Χρυσόστ. Τόμ. Α', σελ. 143,11 Δινδ. «ἐπὶ τὴν ἀνδρωνῖτιν μεταβήσεται». Κλήμ. Ἀλεξ. σελ. 208 Ποττ. «ὅτι τὴν ἀνδρωνῖτιν ἐκθηλύνουσιν». Προκόπ. Τόμ. Β', σελ. 13,9 «καὶ ὃς δεδακρυμένος ἐς τὴν ἀνδρωνῖτιν ἐνθένδε ἀπῆλθε» (Πρβ. καὶ Τόμ. Γ', σελ. 33,7 «τήν τε αὔλειον ὑπερβὰς ἐξαπιναίως παρὰ τ ἀνδρωνίτιδα ἔστη θύραν»). Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 1775, «Θεόφραστος δὲ ὕστερον γράψας αὐτός τε (γρ. αὐτό τε) παραδέδο καὶ ὡς οὐδὲ γυναιξὶν ἀνδρὸς δίχα χρὴ μετεῖναι τῆς ἀνδρωνίτιδος»

Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Β', σελ. 827 εἶνε γεγραμμένον· «Γυναικωνίτης, ὁ, Polluci [*I 79. ubi recte libri*, ὁ δὲ γυναικωνίτης, θάλαμος, ἱστεών] θάλαμος ἱστῶν. Hecychio verò etiam οἶκος γυναικῶν [*it. Herodiano Epim. p. 18: sed ap. Hes nunc est* γυναικωνῖτις], et Schol. Hom. i q. ὑπερῷον. [An. De templo Soph. ap. Band Imp. Or. vol. I. p. 68, A: τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ γυναικωνίτου . . . τὸ ἀριστερὸν μέρος τοῦ γυναικωνίτου. Quod dicitur ea signif. qua alias γυναικίτης, quod νε. Οὐδαμῶς θαυμαστὸν ἡμῖν φαίνεται ἂν ἐν τῷ ἐσχάτως παρεφθαρμένῳ ἑλληνισμῷ ἐγίνετο χρῆσις τοῦ ἀρσενικοῦ ὀνόματος γυναικωνίτης, ἀλλ' ἀδυνατοῦμεν νὰ πεισθῶμεν ὅτι ἔκειτο τὸ ὄνομα τοῦτο καὶ παρὰ τῷ Πολυδεύκει· ὀρθῶς δ' ἐν τῇ Βεκκηρείῳ ἐκδόσει τοῦ Πολυδεύκους σελ. 19 φέρεται «θάλαμος, γυναικωνῖτις, ἱστεών, ταλασιουργικὸς οἶκος». Παρατιθέμεθα καὶ ἃ ὁ Βοισσονάδης ἔγραψεν ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἐπιμερισμῶν τοῦ Ψευδηρῳδιανοῦ σελ. 18 «γυναικωνίτης, ὁ οἶκος τῶν γυναικῶν: Et A, γυναικονίτης. Scribendum γυναικωνῖτις Illa varietas in hac voce frequens est: cf not. ad Hesychii Γυναικωνῖτις».

ΚΕΦ. ΞΒ'.

Εὐοδεῖ-εὐοδοῖ καὶ εὐοδήσει-εὐοδώσει.

Παρὰ Φίλωνι τῷ Ἰουδαίῳ κεῖται Τόμ. Δ', σελ. 283 «λέγεται γὰρ ὡς εὐοδοῖ τὸ σπέρμα μήτε σκιδνάμενον μήτε περιρρέον εἰς τοὺς τῆς ποσθίας ὡς ἦλθε κόλπους» καὶ Τόμ. Ε', σελ. 250 «πόρος οὐδεὶς εὐοδώσει, τέχναι πᾶσαι, πραγματεῖαι πολύτροποι, βίων ἰδέαι μυρίων τοῖς χρωμένοις οὐδὲν ὄφελος».

Ἐπειδὴ ἐπ' ἀμεταβάτου διαθέσεως ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων εὐοδεῖν, οὐχὶ εὐοδοῦν, ἀποφαινόμεθα ὅτι ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Φίλωνος «εὐοδεῖ τὸ σπέρμα» καὶ «πόρος οὐδεὶς εὐοδήσει», γραφικὰ δὲ κτ ιατα εἶνε τὸ εὐοδοῖ καὶ εὐοδώσει.

λλάκις δ' ὁ Φίλων ποιεῖται χρῆσιν τοῦ κατὰ τὴν πρώτην συζυγία τῶν περισπωμένων ἐκφερομένου ῥήματος, οἷον Τόμ. Α', σελ. 20 τί οὖν νῦν ἡμᾶς αἰτιᾷ πρότερον, ὅτε εὐώδει σοι τὰ πράγματα,

οὐχὶ μεμψάμενος;». Τόμ. Β', σελ. 22 «οὐκ ἐν ἅπασιν ἀλλ' ἐν οἷς ὁ θεὸς τὸ εὐοδεῖν ἐχαρίζετο» καὶ «ὄντως γὰρ ἀνήκεστός ἐστι συμφορὰ ψυχῇ εὐοδεῖν οἷς ἂν ἐπιθῆται» καὶ σελ. 283 «ἵνα μὴ τῷ κλέπτειν ἢ μοιχεύειν ἢ ἀνδροφονεῖν ἢ ἱεροσυλεῖν ἤ τινι τῶν ὁμοιοτρόπων ἐπιτιθέμενος εὐοδῇ, μυρία δ' εὑρίσκῃ τὰ κωλυσιεργήσοντα». Τόμ. Γ', σελ. 63 «ὅταν εὐοδῇ μοι τὰ ἐκτὸς πρὸς εὐπορίαν καὶ εὐδοξίαν» καὶ σελ. 305 οὐ γὰρ ἄνευ γε τῶν ἐμῶν ἐπινοιῶν εὐοδήσει τὸ πάθος ἐξ ἑαυτοῦ» καὶ σελ. 307 «ἕως μὲν γὰρ μηδὲν λυμαίνεται τῶν ἐξαπιναίως εἰωθότων ἀπροοράτως ἐπιφοιτᾶν, εὐοδεῖν δοκοῦσιν αἱ πρὸς ἀπόλαυσιν ἡδονῆς τέχναι». Τόμ. Δ', σελ. 243 «σπεύδουσα μὴ εὐοδεῖν ἀνοσίους ἀλλ' ἀεὶ τῆς προθέσεως διαμαρτάνειν» καὶ σελ. 330 «ὅπως ὁ τῆς φύσεως σπόρος εὐοδῇ, μηδενὸς τῶν πλησίων ἐμποδίζοντος». Τόμ. Ϛ', σελ. 49 «ἐπειδὴ τοίνυν ἡ κατὰ τοῦ νόμου πεῖρα εὐοδεῖν ἔδοξεν αὐτῷ» καὶ σελ. 101 «ἦν ὅταν μὲν αἱ θύραθεν αὖραι μετρίως ψυχραὶ καταπνέωσιν, εὐοδεῖ τὰ τῆς ἀναπνοῆς ὄργανα ταῖς εὐκρασίαις· ὅταν δὲ μεταβάλωσι πρὸς τὸ θερμότερον, ἀνάγκη **δυσοδεῖν**, πυρὸς ἐπεισρέοντος πυρί».

Πολλὰ μαρτύρια τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ῥήματος μνημονεύονται ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Γ', σελ. 2368, τὰ μὲν ἐκ παλαιοτέρων, τοῦ κωμικοῦ ποιητοῦ Θεοπόμπου καὶ τοῦ Δημοσθένους καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Θεοφράστου, τὰ δ' ἐκ νεωτέρων (Ἴδε καὶ Κόκκιον ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν Ἀποσπασμάτων τῶν Ἀττικ. Κωμικῶν Τόμ. Α', σελ. 752 καὶ Σνειδῆρον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Θεοφράστου Τόμ. Ε', σελ. 582). Ὁ Μαδβίγιος γράφει ἐν *Adversar. Crit.* Τόμ. Α', σελ. 590 «Nomen (εὐοδία) apud veteres de felici itinere positum Hesychius εὐπραξίαν interpretatur, et sic dicitur εὐοδεῖν inde ab Aristotele de felici proventu et successu».

Φέρεται δὲ καὶ παρὰ τῷ Ἰωσήπῳ Τόμ. Β', σελ. 329,16 Ναβ. «τοῖς γὰρ νόμοις κατακολουθῶν, οὕτω περὶ τὴν τάξιν τῆς πολιτείας καὶ τῆς περὶ τὸ θεῖον εὐσεβείας εὐοδεῖν τε συνέβαινε, διὰ τὸ τὴν τούτων παρανομίαν μὴ τυγχάνειν ἀλλ' ἐξηφανίσθαι» καὶ παρὰ τῷ Διοσκορίδῃ Τόμ. Α', σελ. 705 Σπρεγγ. «ἔτι δὲ ἀλύπως εὐοδοῦν καὶ μὴ πνευματοῦν μηδὲ διαφθειρόμενον» καὶ παρὰ Σέξτῳ τῷ Ἐμπειρικῷ σελ. 301,16 «καὶ μὴν οὐδὲ τοῖς στωικοῖς εὐοδεῖ ὁ λόγος» καὶ σελ. 721,11 «οὐ δυνήσονται οὐδ' οὕτως εὐοδῆσαι» καὶ παρὰ τῷ Θε-

μιστίῳ Παραφρ. Τόμ. Α', σελ. 238.12 Σπεγγ. «ὅταν δὲ μήτε εἶναι μήτε μὴ εἶναι τιθεμένοις αὐτὸ ὁ λόγος εὐοδῇ» καὶ παρὰ τῷ Δαμασκίῳ Ἀπορ. καὶ Λύσ. Τόμ. Β', σελ. 225, 19 Ῥυελλ. «αἰτία δὲ τῆς τοιαύτης τάξεως πάντως μὲν καὶ ἡ ἀπόδειξις οὕτως εὐοδοῦσα πρὸς τὰ συμπεράσματα» καὶ παρ' Ἀλεξάνδρῳ τῷ Ἀφροδισιεῖ περὶ Εἱμαρμ. (Συμπληρ. Ἀριστοτ. Τόμ. Β', β', σελ. 171, 9) «μὴ πάντα τὴν φύσιν ἑκάστου καὶ τὴν εἱμαρμένην εὐοδεῖν» καὶ παρ' Ἰωάννῃ τῷ Φιλοπόνῳ Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. ΙϚ', σελ. 84, 7 «καὶ δεῖξαι ὅτι κατ' οὐδὲν τῶν σημαινομένων τοῦ ἑνὸς εὐοδεῖ αὐτοῖς ὁ λόγος» καὶ σελ. 249, 11 «οὐχ εὑρήσομεν εὐοδοῦντα ἡμῖν τὸν λόγον» καὶ Τόμ. ΙΖ', σελ. 565. 12 «οὐκ ἐπὶ πάντων αὐτῷ εὐοδεῖ τῶν σωμάτων ὁ λόγος» (ἀνθ' οὗ ἐν ἑνὶ τῶν ἀντιγράφων εἶνε πλημμελῶς γεγραμμένον εὐοδοῖ) καὶ παρὰ Γεωργίῳ τῷ Παχυμέρῃ (Παχυμέρει) Τόμ. Α', σελ. 169, 12 Βόνν. «θάτέρου δ' εὐοδήσαντος» καὶ σελ. 325, 6 «οὕτω γὰρ μᾶλλον εὐοδεῖν τὸν κατὰ γῆν πόλεμον ᾤετο» καὶ σελ. 445, 13 «διὰ ταῦτα γοῦν τὰ κατ' ἐκείνου εὐώδει παραβολώτερον συμπλεκόμενα» καὶ σελ. 511, 1 «ταύτας ἤδη διὰ ξηρᾶς εὐοδεῖν» καὶ Τόμ. Β', σελ. 244, 16 «διὰ τοῦτο καὶ οὐκ ἦν ὅλως μόνον τὰς τομὰς εὐοδεῖν» καὶ σελ. 272, 1 «οὐκ ἦν ὅλως ταῖς τῶν Ῥωμαίων δυνάμεσιν εὐοδεῖν» καὶ σελ. 554, 15 «κἂν εὐοδοῖεν κἂν μή» καὶ ἐν τοῖς εἰς Εὐριπίδην Σχολίοις Τόμ. Δ', σελ. 103, 17 Διν δ. «ὁ δαίμων οὐδέποτέ μοι εὐοδεῖ, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἄναντες καὶ δύσκολον ὁδοιπορεῖ».

Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Γ', σελ. 2368 λέγεται «χαῖρε καὶ σὺ κεὐόδει in cippo apud Boeckh. C.I vol 2. p. 50, n. 1956, 4». Ἀπαντᾷ δὲ καὶ ἐν ἑτέρᾳ ἐπιγραφῇ (3706, Τόμ. Β', σελ. 945) «χαῖρε παροδεῖτα· ἔγνωκας· ἔρρωσο, ὑγίαινε, εὐόδει». Ἴδε καὶ Καιβέλιον ἐν *Epigr. Graec. ex Lap Conl.* σελ. 70, 193.

Πρὸς τῷ ἀμεταβάτῳ ῥήματι εὐοδεῖν φέρεται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ καὶ τὸ μεταβατικὸν εὐοδοῦν. Πολλάκις δ' ἀπαντᾷ ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ τό τε εὐοδοῦν καὶ τὸ εὐοδοῦσθαι, οἷον

Γεν. ΚΔ', 12 «εὐόδωσον ἐναντίον ἐμοῦ σήμερον» καὶ 21 «εἰ εὐώδωκε κύριος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ» καὶ 27 «ἐμέ τ' εὐώδωκε κύριος εἰς οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ κυρίου μου» καὶ 40 «καὶ εὐοδώσει τὴν ὁδόν σου» καὶ 42 «εἰ σὺ εὐοδοῖς τὴν ὁδόν μου» καὶ 48 «ὃς εὐώ-

δωσέ με ἐν ὁδῷ ἀληθείας» καὶ 56 «καὶ κύριος εὐώδωσε τὴν ὁδόν μου ἐν ἐμοὶ» καὶ ΛΘ', 23 «ὁ κύριος εὐώδου ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ». Δευτερονομ. ΚΗ', 29 «καὶ οὐκ εὐοδώσει τὰς ὁδούς σου». Κριτ. Δ', 8 «οὐκ οἶδα τὴν ἡμέραν ἐν ᾗ εὐοδοῖ κύριος τὸν ἄγγελον μετ' ἐμοῦ». Παραλειπομ. Β', ιδ', 7 «κατέπαυσεν ἡμᾶς κυκλόθεν καὶ εὐώδωσεν ἡμῖν» καὶ ιη', 14 «ἀνάβαινε καὶ εὐοδώσεις» καὶ κϛ', 5 «εὐόδωσεν αὐτῷ κύριος». Νεεμ. Α', 11 «εὐόδωσον δὴ τῷ παιδί σου σημερον» καὶ Β', 20 «ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ αὐτὸς εὐοδώσει ἡμῖν». Τωβ. Ζ', 12 «ὁ δὲ ἐλεήμων θεὸς εὐοδώσει ὑμῖν τὰ κάλλιστα» καὶ ΙΑ', 1 «ὅτι εὐώδωσε τὴν ὁδὸν αὐτοῦ». Σοφ. Σαλ. ΙΑ', 1 «εὐώδωσε τὰ ἔργα αὐτῶν». Σοφ. Σειρ. ΙΕ', 10 «καὶ ὁ κύριος εὐοδώσει αὐτόν». Ἠσαΐ. ΝΔ', 17 «πᾶν σκεῦος σκευαστὸν ἐπὶ σὲ οὐκ εὐοδώσω». Ἱερεμ. ΙΔ', 10 «καὶ ὁ θεὸς οὐκ εὐώδωσεν ἐν αὐτοῖς». Μακκαβ. Β', ι', 7 «ὕμνους ἀνέφερον τῷ εὐοδώσαντι καθαρισθῆναι τὸν ἑαυτοῦ τόπον».

Ἰησ. Ναυ. Α', 8 «τότε εὐοδωθήσῃ καὶ εὐοδώσεις τὰς ὁδούς σου». Κριτ. ΙΗ', 5 «εἰ εὐοδωθήσεται ἡ ὁδὸς ἡμῶν, ἐν ᾗ ἡμεῖς πορευόμεθα ἐν αὐτῇ». Παραλειπ. Β', ζ', 11 «καὶ πάντα ὅσα ἠθέλησεν ἐν τῇ ψυχῇ Σαλωμὼν τοῦ ποιῆσαι ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ ἐν οἴκῳ αὐτοῦ εὐωδώθη» καὶ ιγ', 12 «μὴ πολεμήσητε πρὸς κύριον θεὸν τῶν πατέρων ἡμῶν ὅτι οὐκ εὐοδώσεται ὑμῖν» καὶ ιη', 11 «καὶ εὐοδωθήσῃ καὶ δώσει κύριος εἰς χεῖρας τοῦ βασιλέως» καὶ Κ', 20 «ἐμπιστεύσατε ἐν κυρίῳ θεῷ ἡμῶν καὶ ἐμπιστευθήσεσθε· ἐμπιστεύσατε ἐν προφήτῃ αὐτοῦ καὶ εὐοδωθήσεσθε» καὶ κδ', 20 «καὶ οὐκ εὐοδωθήσεσθε ὅτι ἐγκατελίπετε τὸν κύριον» καὶ λα', 21 «καὶ ἐποίησε καὶ εὐωδώθη» καὶ λϐ', 30 «καὶ εὐωδώθη Ἐζεκίας ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ» καὶ λε', 13 «καὶ τὰ ἅγια ἥψησαν ἐν τοῖς χαλκίοις καὶ ἐν τοῖς λέβησι καὶ εὐωδώθη». Ἔσδρ. Ε', 8 «καὶ εὐοδοῦται ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν». Τωβ. Ε', 16 «ἕτοιμος γίνου πρὸς τὴν ὁδὸν καὶ εὐοδωθείητε» καὶ 21 «καὶ εὐοδωθήσεται ἡ ὁδὸς αὐτοῦ». Παροιμ. ΙΖ', 8 «οὗ δ' ἂν ἐπιστρέψῃ εὐοδωθήσεται» καὶ ΚΗ', 13 «ὁ ἐπικαλύπτων ἀσέβειαν ἑαυτοῦ οὐκ εὐοδωθήσεται». Σοφ. Σειρ. ΙΑ', 17 «καὶ ἡ εὐδοκία αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα εὐοδωθήσεται». Δαν. Η', 12 «καὶ ἐποίησε καὶ εὐωδώθη». Μακκαβ. Α', γ', 6 «καὶ

εὐωδώθη σωτηρία ἐν χειρὶ αὐτοῦ» καὶ Β', ι', 23 «τοῖς δὲ ὅπλοις τὰ πάντα ἐν ταῖς χερσὶν εὐοδούμενος».

Κεῖται δὲ καὶ ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ πρὸς Ῥωμ. Α', 10 «εἴ πως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ θεοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς» καὶ πρὸς Κορινθ. Α', ιϛ', 2 «κατὰ μίαν σαββάτου ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω θησαυρίζων ὅ,τι ἂν εὐοδῶται» (Ἴδε Γρίμιον ἐν τῷ Λεξικῷ τῆς Καινῆς Διαθήκης σελ. 181 ἐκδ. β').

Οὐκ ὀλίγα μαρτύρια τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ῥήματος παρέχουσιν ἡμῖν συγγραφεῖς τοῦ μεταγενεστέρου ἑλληνισμοῦ, Φίλων ὁ Ἰουδαῖος καὶ ὁ Ὠριγένης καὶ ἄλλοι.

Φίλ. Ἰουδ. Τόμ. Δ', σελ. 89 «ἕως μὲν γὰρ τὰ κατὰ τὴν πολιτείαν εὐοδοῦται πράγματα αὐτῷ, γαῦρός ἐστι καὶ σεμνὸς ὑπὸ τῶν ὄχλων τιμώμενος».

Ὠριγέν. Τόμ. Β', σελ. 377 «ἀπὸ θεοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ εὐοδούμενοι ἐρχώμεθα τὴν μεγάλην τοῦ εὐαγγελίου ὁδόν».

Θεοδώρητ. Τόμ. Α', σελ. 104 «αὐτὸς γὰρ εὐώδου τὰ παρ' αὐτοῦ γιγνόμενα».

Σοφον. Ὑπομν. Ἀριστοτ. Τόμ. ΚΓ', α', σελ. 57, 19 «πῶς ἐπὶ τῶν ἀψύχων ὁ λόγος εὐοδωθήσεται;» καὶ σελ. 65, 26 «ἀλλ' ἐπὶ μὲν ἀφῆς οὕτως ὁ λόγος εὐώδωται».

Ψευδοκαλλισθ. ΜΓ' (σελ. 93 Διδ.) «καὶ ὅσα περὶ ἡμῶν ἡ θεία εὐοδώσειεν πρόνοια, ταῦτα γενέσθω».

Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 61, 20 «καὶ οὐδὲ εὐοδοῦται ὁ τοιοῦτος νοῦς διὰ τὸν ἐπαγόμενον πολὺν τῆς Χρυσηίδος ἔπαινον» καὶ Μικρ. Συγγρ. σελ. 39, 76 «εἴ τις ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν τὸ πιστὸν κἀνταῦθα εὐοδοῖ».

Τζέτζ. Ἐπιστ. σελ. 5 Πρεσσ. «σὺ δέ μοι ὑγίαινε καὶ εὐοδοῦ ἐν τοῖς πράγμασιν» καὶ σελ. 15 «ἔρρωσο ὑγιαίνων καὶ εὐοδούμενος» καὶ σελ. 30 «ὁ δὲ πατὴρ τῆς εἰρήνης θεὸς μέχρι παντὸς ἀπαραπόδιστον καὶ πᾶσιν εὐοδούμενον συντηροίη σε».

Μιχ. Ἀκομιν. Τόμ. Β', σελ. 248, 1 Λάμπρ. «σώζοιο εὐοδούμενος παρὰ θεοῦ πρὸς τὴν τοῦ ἐπαγγέλματος ἐκπλήρωσιν» καὶ σελ. 15, 18 «θᾶττον ἀναλῦσαί σε, τοῦ θεοῦ εὐοδοῦντος».

Γεώργ. Παχυμ. Τόμ. Α', σελ. 385, 19 «εἰ δὲ προβαίη καὶ εὐοῖτο εἰς τέλος τὸ προτεθὲν» καὶ σελ. 398, 14 «ὡς ὑπισχνουμένου

δῆθεν τοῦ πατριάρχου τὴν ἐκουσίαν ἐκχώρησιν, εἰ εὐοδοῖτο τὸ ἔργον» καὶ σελ. 434, 14 «καὶ οὕτως ὁσημέραι πλέον ἐμεγαλύνετο καὶ εὐοδούμενος ἐπεδίδου» καὶ σελ. 440, 5 «καὶ συνθεσίαι ἦσαν, εἰ μὲν εὐοδοῖντο, ἐπιβαίνειν κτέ.» καὶ Τόμ. Β΄, σελ. 46, 5 «ὡς εὐοδοῖντο τὰ τῆς τελετῆς ἀμηγέπῃ» καὶ σελ. 147, 4 «οὐκ εὐώδουν συγκαλύπτειν» καὶ σελ. 472, 4 « πρὸς τῷ μηδ' εὐοδωθῆναι τὸ πρᾶγμα κατὰ σκοπόν, ὃν ἐτρέχομεν».

Ἰωὴλ σελ. 16,9 «καὶ εὐοδούμενος ἐπήρθη».

Νικηφ. Γρηγ. Τόμ. Α΄, σελ. 316, 10 « καὶ λοιμῶν ὁδὸς εὐοδοῦται» καὶ Τόμ. Γ΄, σελ. 127, 20.

Ἰω. Κίνν. σελ. 196, 9 « καὶ ἐπὶ τὴν προκειμένην τὸ στράτευμα εὐώδωσεν».

Λέων Διάκ. σελ. 204, 10 «εἰ οὖν θεοῦ συνεργίᾳ εὐοδωθῇ ὁ στρατηγός».

Γεώργ. Σύγκελλ. Τόμ. Α΄, σελ. 263, 5 « τῇ φωνῇ τῆς ὄνου μὴ εὐοδοῦσθαι ἐσήμανε».

Κεδρην. Τόμ. Β΄, σελ. 528, 21 « οὔτε μία χώρα εὐοδωθήσεται ὑπὸ δύο κυβερνωμένη ἀρχηγῶν».

Νικήτ. Χων. σελ. 378, 13 «φεῦ, φεῦ ὅτι ὁδὸς ἀσεβῶν εὐοδοῦται».

Χρον. Πασχ. σελ. 539, 17 «εὐοδῶν αὐτοῦ τὴν βασιλείαν».

Σχολ. Σοφοκλ. Τόμ. Β΄, σελ. 163, 35 Δινδ. « ἐν πόνοις ἀμηχανοῦσαν εὐώδωσας» καὶ σελ. 180, 18 « ὀδωτά : ἀνυστά, εὐωδωμένα» καὶ σελ. 223, 19 « οὐρίῳ : εὐωδωμένῳ μὴ πλησιάσαι δρόμῳ».

Σχολ. Θουκυδ. σελ. 87, 6 Διδ. «Εὐτύχει : ἤγουν τὰ κατὰ τὸν πόλεμον εὐωδοῦτο».

Κεῖται δὲ καὶ ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Φωτίου σελ. 42, 28 (Κτησ. καὶ Ἄλλ. Ἀποσπ. σελ. 55 Μυλλ.) « καὶ γέγονεν οὕτως, εὐοδωθείσης τῆς συμβουλῆς» (Ἴδε καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Γ΄, σελ. 2370).

Ὁ Βλαϋδέσιος σημειοῦται ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀριστοφάνους Βατράχων σελ. 504 «Εὐοδίαν : Faustum iter. Cf. Theopomp com. II 818. ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι ταῦτα δρᾶν, πορεύσομ'· εὐοδεῖν χρή. Dem. p. 1274. ἡ μὲν ἂν εὐοδῇ, φέρεται (τὸ καταρρέον ὕδωρ). Soph. Oed. C. 1435, σφῷν δ' εὐοδοίη Ζεύς. Herod VI. 73. ὡς Κλεομένεϊ εὐοδώθη τὸ πρᾶγμα. IV. 139. τά τε ἀπ' ὑμέων ἡμῖν χρηστῶς ὁδοῦ-

ται» (Πρβ. καὶ Βαίριον ἐν τῇ β' ἐκδόσει τοῦ Ἡροδότου Τόμ. Γ', σελ. 324).

Παρατηρητέον δ' ὅτι παρὰ μὲν τῷ Ἡροδότῳ φέρεται καὶ γραφὴ «ὡς τῷ Κλεομένεϊ ὡδώθη τὸ ἐς τὸν Δημάρητον πρῆγμα», ἣν καὶ προέκρινάν τινες (Ἴδε καὶ Καλλεμβέργιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἡροδότου Τόμ. Β', σελ. ιε'), τὸ δὲ ἐν τῇ ῥήσει τοῦ Σοφοκλέους φερόμενον μετεβλήθη ὑπὸ τοῦ Βουργεσίου εἰς τὸ εὖ διδοίη, ὃ ἐνεκρίθη καὶ ὑφ' ἑτέρων. Ὁ Γ. Δινδόρφιος γράφει ἐν τῷ Σοφοκλείῳ Λεξικῷ σελ. 119 «OC 642 ὦ Ζεῦ, διδοίης τοῖσι τοιούτοισιν εὖ. unde ib. 1435 restitui σφῷν δ' εὖ διδοίη Ζεύς, τάδ' εἰ τελεῖτέ μοι, ubi in L est εὐοδοίη ut ap. Polybium 4. 21. 11 εὖ δῷ in εὐοδῶ in libris duobus corruptum est. Eiusdem generis haec sunt, ubi dandi vel largiendi significationem habet de diis pariter atque hominibus dictum, sequente vel accusativo vel infinitivo» καὶ σελ. 199 «εὐοδοίη vitiose pro εὖ διδοίη, quod Burgesius restituit OC. 1435».

Ἄξια παραθέσεως νομίζομεν τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀντζίου γεγραμμένα ἐν *Dissert. Phil. Hal.* 1894, σελ. 290 «εὐοδοῦν: Soph. Oed. C. 1435 σφῷν δ' εὐοδοίη Ζεὺς τάδ' εἰ τελεῖτέ μοι, ita ante Burgesium legebatur, qui primus emendavit εὖ διδοίη, ita etiam Schneidew. Nauck legi voluerunt ; at bene Campbell ad h. l. docuit hoc εὐοδοίη spectare illud, quod paulo ante scriptum est: ἀλλ' ἐμοὶ μὲν ἥδ' ὁδὸς | ἔσται μέλλουσα. fortasse cum Hermanno σφὼ δ' εὐοδοίη legendum est. In prosa oratione ap. Her. 6, 73 ὡς Κλεομένεϊ εὐωδώθη τὸ πρῆγμα. Saepius in Genesi hoc verbum invenitur : Gen. 24, 27 ἐμὲ δ' εὐόδωκεν κύριος εἰς τὸν οἶκον.—Gen. 24, 21 τοῦ γνῶναι ἢ εὐόδωκεν κύριος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἢ οὔ. 40. 56.—deinde: bonum eventum dare, facere ut res alicuius bene eveniant Gen. 39, 3 καὶ ὅσα ἂν ποιῇ κύριος εὐοδοῖ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ. — ita fortasse Gen. 24, 48 ὅς εὐόδωσέν μοι ἐν ὁδῷ ἀληθείας [sed potius cum Lag. legendum με, ita ut hic locus ad notionem supra allatam spectet]. Gen. 42, 12 εὐόδωσον ἐναντίον ἐμοῦ σήμερον, fac ut res meae hodie bene eveniant».

Πλημμελῶς δ' ἔχει ἡ ἄνευ αὐξήσεως ἐκφορὰ εὐόδωκεν καὶ εὐόδωσεν.

Τὸ ῥῆμα εὐοδοῦν-εὐοδοῦσθαι, ἐξ οὗ εἶνε παρηγμένον διὰ τῆς καταλήξεως ΣΙΣ τὸ ὄνομα εὐόδωσις, εὑρίσκεται καὶ τῇ κατὰ προθέσει συγκείμενον, κατευοδοῦν-κατευοδοῦσθαι, ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα κατευόδωσις. Παραδείγματα τοῦ συνθέτου τούτου ῥήματος βλέπει τις ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Δ', σελ. 1337. Ἀπαντᾷ δὲ καὶ παρὰ τῷ Ὠριγένει Τόμ. ΙΑ', σελ. 342 «καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοί σου κατευοδωθήσονται» καὶ παρὰ τῷ Θεοφάνει Χρονογρ. σελ. 490, 18 Λιψ. «ἐπὶ δὲ τρισὶν ἡμέραις μετὰ τὰς πρώτας συμβολὰς δόξας κατευοδοῦσθαι οὐ τῷ κατευοδοῦντι θεῷ τὰ τῆς νίκης ἐπέγραφεν» καὶ παρὰ τῷ Γενεσίῳ σελ. 115, 17 «στρατηγετῶν ἐμπειρίᾳ κατευοδούμενος». Ὁ Σουΐδας γράφει σελ. 450 Βεκκ. «Εὐωδοῦτο : κατευωδοῦτο· καὶ εὐωδώθη : κατευωδώθη».

Ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ Ψαλμ. ΜΔ', 5 (Τόμ. Β', σελ. 126 Διδ.) εἶνε εἰρημένον «Τῇ ὡραιότητί σου καὶ τῷ κάλλει σου καὶ ἔντεινον καὶ κατευοδοῦ καὶ βασίλευε ἕνεκεν ἀληθείας καὶ πραΰτητος καὶ δικαιοσύνης καὶ ὁδηγήσει σε θαυμαστῶς ἡ δεξιά σου». Ἀναγινώσκεται δὲ ἔντεινον καὶ κατευοδοῦ καὶ παρὰ τῷ Θεοδωρήτῳ Τόμ. Α', σελ. 889 (δὶς) καὶ Τόμ. Β', σελ. 22 καὶ σελ. 1553, ἀλλὰ Τόμ. Β', σελ. 24 φέρεται «ἔντεινΕ καὶ καθευοδοῦ» καὶ σελ. 251 «ἔντεινΑΙ καὶ κατευοδοῦ».

Τὸ ἔντεινε καὶ κατευοδοῦ κεῖται καὶ παρὰ τῷ Φωτίῳ Ἐπιστολ. σελ. 423 καὶ σελ. 439 Βαλ. καὶ Λόγ. καὶ Ὁμιλ. Τόμ. Β', σελ. 200 καὶ σελ. 326 καὶ σελ. 400 καὶ σελ. 437 Ἀριστ. καὶ παρὰ Λέοντι τῷ Γραμματικῷ σελ. 217, 12 καὶ παρὰ Μιχαὴλ τῷ Δούκᾳ σελ. 24, 22 καὶ παρὰ Κωνσταντίνῳ τῷ Πορφυρογεννήτῳ Τόμ. Α', σελ. 438, 20 Βόνν. (Ἴδε καὶ Ῥείσκιον εἰς Κωνσταντ. Πορφυρόγ. Τόμ. Β', σελ. 464).

Παρὰ Μιχαὴλ τῷ Ἀκομινάτῳ ἀπαντᾷ οὐ μόνον «ἔντεινΕ καὶ κατευοδοῦ» (Τόμ. Β', σελ. 119, 4) ἀλλὰ καὶ «ἔντεινΑΙ καὶ κατευοδοῦ» σελ. 19, 17 καὶ σελ 139, 7 καὶ σελ. 198, 2 καὶ σελ. 247, 10 καὶ σελ. 329, 19). Ἥκιστα εὔλογος ἡμῖν φαίνεται ἡ διὰ τῆς ΑΙ διφθόγγου ἐκφορὰ ἔντεινΑΙ.

Ἀπεφηνάμεθα ἐν τοῖς ἄνω ὅτι πλημμελῶς ἔχει ἡ ἄνευ αὐξήσεως ἐκφορὰ εὐόδωκεν καὶ εὐόδωσεν. Ὁ Χοιροβοσκὸς λέγει σελ. 527, 24 «Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ δυσαρεστῶ καὶ δυσαπιστῶ καὶ εὐορκῶ καὶ εὐ

αρεστῶ σημειούμεθα ὅτι μὴ ἀρχόμενα ἀπὸ προθέσεως ἀλλ' ἀπὸ ἐπιρρήματος τοῦ ΔΥΣ καὶ τοῦ ΕΥ ἔσωθεν ποιοῦνται τὴν κλίσιν, οἷον δυσηρέστουν καὶ δυσηπίστουν καὶ εὐηρέστουν καὶ εὐώρκουν. Ἔστι δὲ καὶ τὸ εὐαγγελίζομαι εὐηγγελιζόμην ἔσωθεν κλινόμενον καὶ εὐαρχίζω εὐήρχισα ἐν τῇ συνηθείᾳ» (Πρβ. καὶ σελ. 513, 32) καὶ ἐν τοῖς εἰς τὸ Ψαλτήριον Ἐπιμερισμοῖς σελ. 53, 30 «Κατευοδῶ καὶ ὁ παρατατικὸς κατευώδουν· καὶ ὤφειλεν εἶναι κατηυόδουν, ἀλλ' ἡ ΕΥ δίφθογγος οὐ τρέπεται, πλὴν τοῦ εὔχομαι ηὐχόμην· καὶ τοῦτο δὲ οἱ Ἀττικοὶ τρέπουσι καὶ ὤφειλεν εἶναι ἐκατευόδουν (κατηυόδουν)· ἀλλὰ τὰ ἀπὸ τοῦ ΕΥ μορίου καὶ τοῦ ΔΥΣ ἀρχόμενα ῥήματα οὐκ αὔξει τὴν ἄρχουσαν τοῦ παρατατικοῦ ἔξωθεν ἀλλ' ἔσωθεν ἔχει τὴν κλίσιν οἷον εὐορκῶ εὐώρκουν, εὐαγγελίζομαι εὐηγγελιζόμην, δυσαπιστῶ δυσηπίστουν» καὶ σελ. 54, 19 «Ὁ παρακείμενος κατευώδωκα, ὁ παθητικὸς κατευώδωμαι, ὁ ἀόριστος πρῶτος κατευωδώθην, τὸ δεύτερον κατευωδώθης, τὸ τρίτον κατευωδώθη» (Πρβ. καὶ Κραμ. Ἀνέκδ. Ὀξ. Τόμ. Δ', σελ. 176, 20 καὶ Παρ. Τόμ. Δ', σελ. 219, 31 καὶ Ἐτυμολ. Μέγ. σελ. 399, 45). Ὁ Ψευδηρῳδιανὸς Ἐπιμερ. σελ. 281 Βοισσ. μνημονεύει καὶ παρατατικὸν δυσηνησχέτουν· «Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ ΔΥΣ ἀρχόμενα ἔσω αὔξει, ἐὰν φωνῆεν κεῖται ἔμπροσθεν τοῦ ΔΥΣ· δυσανασχετῶ δυσηνησχέτουν, δυσαρεστῶ δυσηρέστουν». Τοῦ ῥήματος δυσαπιστεῖν ποιεῖται μνείαν ὁ Κουμανούδης ἐν τῇ Συναγωγῇ Ἀθησαυ. Λέξεων σελ. 86 λέγων: δυσαπιστεῖν· «δυσαπιστῶ δυσηπίστουν, δυσαρεστῶ δυσηρέστουν» Κ. Λάσκ. ἐν τῇ Γραμματικῇ παρὰ τῷ Ml. ἐν Pa. gr. s. 161, σελ. 936.—Ἀμάρτυρον ἐτέθη τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐν τῷ ΘΣ».

Ὁ Φρασικλῆς γράφει ἐν τῇ Γραμματικῇ τῆς Ἑλλην. Γλώσσης σελ. 85 «Τὰ ἐκ τοῦ εὖ καὶ δυσ σύνθετα λαμβάνουσιν εἰς τὸ μέσον τὴν χρονικὴν αὔξησιν, οἷον εὐεργετέω, εὐηργέτουν, εὐηργέτηκα. Ὅταν δὲ εἰς τὰ μόρια ταῦτα ἀκολουθῇ φωνῆεν ἄτρεπτον ἢ σύμφωνον, τότε ἢ λαμβάνουσιν ἔμπροσθεν τὴν αὔξησιν, οἷον δυσωπέω, ἐδυσώπουν, δυστυχέω, ἐδυστύχησα, δεδυστύχηκα, εὐδοκιμέω, ...δοκίμουν ἢ μένουσιν ἀναύξητα, μάλιστα τὰ ἀπὸ τοῦ ΕΥ συγκεί...να, οἷον εὐωχοῦμαι, εὐωχούμην». Πρβ. καὶ δυσωνῶ: ἐδυσώ...υν καὶ εὐημερῶ: εὐημέρουν - εὐημέρησα - εὐημέρηκα. ...ξια ἀναγνώσεως εἶνε τὰ ὑπὸ τοῦ Βλασσίου διειλημμένα ἐν τῇ ἐκ-

δόσει τῆς τοῦ Κυνηρου Διεξοδ. Γραμματικῆς τῆς Ἑλλην. Γλώσσης Τόμ. Α', 6', σελ. 33. Περὶ τῆς ἐκφορᾶς τῶν παρῳχημένων χρόνων τοῦ ῥήματος εὐεργετῶ - εὐεργετοῦμαι ἴδε Δινδόρφιον ἐν Θησαυ. Στεφ. Τόμ. Γ', σελ. 2248 καὶ Μειστεράνσιον ἐν *Gramm. der. Attisch. Inschr.* σελ. 172 ἐκδ. γ'. Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου φέρεται «Ἐβρύαζεν: πύωχεῖτο». Εἶνε δὲ καὶ παρὰ Κλήμεντι τῷ Ἀλεξανδρεῖ γεγραμμένον Τόμ. Α', σελ. 224, 7 Δινδ. «οἷς κατηυώχησε τοὺς μαθητάς». Ὁ Σχάνζιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος Τόμ. Η', σελ. 107, 14 (Γοργ. σελ. 522, Α') ἀναγνοὺς «οὐχ ὥσπερ ἐγὼ πολλὰ καὶ ἡδέα καὶ παντοδαπὰ πύώχουν ὑμᾶς» ἐσημειώσατο σελ. 163 «εὐώχουν ΒΤ». Ἴδε Λ. Δινδόρφιον εἰς Ξενοφ. Κύρ. Παιδ. Δ', 5, 7 (σελ. 191 Ὀξ.)· ἀλλ' ἐν τῇ Τευβνηρείῳ ἐκδόσει ἐτήρησεν οὗτος τὴν παραδεδομένην γραφὴν «οἱ δὲ Μῆδοι καὶ ἔπινον καὶ εὐωχοῦντο καὶ ηὐλοῦντο».

Ἀναγκαῖον δ' ἡμῖν φαίνεται νὰ δηλωθῇ ὅτι ἐκ τῶν ῥημάτων εὐανδρῶ καὶ εὐεκτῶ ἐσχηματίσθησαν ἀόριστοι εὐάνδρησα καὶ εὐέκτησα», ὧν ὁ μὲν κεῖται παρὰ Δίωνι τῷ Χρυσοσοστόμῳ Τόμ. Β', σελ. 25, 8 Δινδ. «ταχὺ δ' ἀνασφήλαντες — πολλάκις μᾶλλον εὐέκτησαν», ὁ δὲ παρὰ τῷ Στράβωνι σελ. 386, 11 Μειν. «εὐάνδρησε δέ ποτε καὶ τοῦτο σφόδρα τὸ χωρίον σύμπαν» καὶ σελ. 1058, 27 «καὶ δὴ καὶ εὐάνδρησεν οὗτος ὁ τόπος». Ἐγένετο δ' ὑπὸ τοῦ γεωγράφου χρῆσις καὶ τοῦ παρατατικοῦ εὐάνδρουν σελ. 460, 29 «ὅμως εὐάνδρει ἥ τε Ἤπειρος πᾶσα καὶ ἡ Ἰλλυρίς».

Μακρὸν ἐποιησάμεθα λόγον περὶ τῶν κατά τε τὸν τύπον καὶ τὴν διάθεσιν διαφερόντων εὐοδεῖν καὶ εὐοδοῦν. Παρατηροῦμεν δὲ νῦν ὅτι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγεται ἀμεταβάτως μὲν ἀσθενεῖν καὶ ἀτεκνεῖν καὶ ἐξαρθρεῖν, μεταβατικῶς δὲ ἀσθενοῦν καὶ ἀτεκνοῦν καὶ ἐξαρθροῦν (Ἴδε Γλωσσ. Παρατηρ. σελ. 82). Πρβ. καὶ ἀοριστεῖν - ἀοριστοῦσθαι. Ὑπὸ τοῦ Κουμανούδη γίνεται μνεία καὶ ῥήματος εὐκαρποῦν ἐν τῇ Συναγωγῇ Ἀθησαυ. Λέξεων σελ. 135 «εὐκαρπόω, ῶ· ποιῶ εὔκαρπον. Θ. Στουδ. σελ. 729. ἔ. ΜΙ.». Ὡς δ' ἔχει πρὸς τὸ εὐκαρπεῖν τὸ εὐκαρποῦν, οὕτω πρὸς τὸ ἀτονεῖν τὸ ἀτονοῦν. Ὁ Ἀκύλας ἔγραψεν ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ Ψαλμ. ΞΗ', 24 ἀτόνωσον.

ΣΗΜ. Μέρος τοῦδε τοῦ κεφαλαίου ἦτο ἐκτετυπωμένον ὅτε κατέστη

ἡμῖν γνωστὸν ὅτι ὀρθῶς εἶνε γεγραμμένον ἐν τῇ νέᾳ ἐκδόσει Φίλωνος τοῦ Ἰουδαίου Τόμ. Ε', σελ. 2, 15 καὶ σελ. 369, 13 (1896) «λέγεται γὰρ ὡς εὐοδεῖ τὸ σπέρμα μήτε σκιδνάμενον μήτε ἐπιρρέον εἰς τοὺς τῆς ποσθίας κόλπους» καὶ «πόρος οὐδεὶς εὐοδήσει». Σημειοῦται δ' ὁ ἐκδότης «εὐοδεῖ PM: A(v), εὐοδοῖ H» καὶ «εὐοδήσει scripsi: εὐοδώσει codd.».

ΚΕΦ. ΞΓ'

Ἄκλιτον-ἄκλιτα καὶ μονόπτωτον - μονόπτωτα καὶ ἑτερόκλιτον ἑτερόκλιτα.

Περὶ τῶν ἐπιθέτων ἄκλιτον-ἄκλιτα καὶ μονόπτωτον-μονόπτωτα γράφει ὁ Χοιροβοσκὸς σελ. 370, 23 «Ἰστέον δὲ ὅτι κακῶς εἶπεν ὁ τεχνικὸς τὰ ὀνόματα τῶν στοιχείων ἄκλιτα· ὤφειλε γὰρ εἰπεῖν μᾶλλον ὅτι μονόπτωτά εἰσιν· ἄλλο γάρ ἐστιν ἄκλιτον καὶ ἄλλο μονόπτωτον· τὰ γὰρ μονόπτωτα θεωροῦνται καὶ ἐν τῇ γενικῇ καὶ ἐν τῇ δοτικῇ καὶ ἐν τῇ αἰτιατικῇ καὶ μετὰ διαφόρου ἄρθρου, οἷον οἱ πέντε τῶν πέντε τοῖς πέντε τοὺς πέντε, τὰ δ' ἄκλιτα ἐν τῇ εὐθείᾳ μόνῃ θεωροῦνται καὶ οὐδέποτε οὔτε ἐν τῇ γενικῇ οὔτε ἐν τῇ δοτικῇ οὔτε ἐν τῇ αἰτιατικῇ, οἷον ὡς ἐπὶ τοῦ ὄφελος· τοῦτο γὰρ ἐν τῇ εὐθείᾳ μόνῃ θεωρεῖται, ἐν δὲ τῇ γενικῇ καὶ δοτικῇ καὶ αἰτιατικῇ οὐδέποτε θεωρεῖται· καὶ ὡς ἐπὶ τοῦ δώς, οἷον δὼς ἀγαθή, ἅρπαξ δὲ κακή, θανάτοιο δότειρα (σημαίνει δὲ τὴν δόσιν)· καὶ τοῦτο γὰρ ἐν τῇ εὐθείᾳ μόνῃ θεωρεῖται. Εἰ ἄρα οὖν τὰ ὀνόματα τῶν στοιχείων θεωροῦνται καὶ ἐν ταῖς ἑξῆς πτώσεσι μετὰ διαφόρου ἄρθρου, οἷον τὸ ἄλφα τοῦ ἄλφα, τῷ ἄλφα, τὸ βῆτα, τοῦ βῆτα, τῷ βῆτα, δῆλον ὅτι μονόπτωτά εἰσι καὶ οὐκ ἄκλιτα». Τὸ ἐπίθετον ἄκλιτον - ἄκλιτα ἀπαντᾷ παρὰ τῷ Χοιροβοσκῷ καὶ σελ. 361, 10 καὶ σελ. 368, 31 καὶ σελ. 391, 10, τὸ δὲ μονόπτωτον-μονόπτωτα φέρεται παρ' αὐτῷ καὶ σελ. 124, 1 καὶ 4 καὶ σελ. 406, 28 καὶ ἐν τοῖς Ἐπιμερ. εἰς Ψαλτήρ. σελ. 83, 12 κέ. καὶ παρὰ τῷ Σουίδᾳ σελ. 51, 6', 42 Βεκκ. καὶ παρ' Ἀπολλωνίῳ τῷ Ἀλεξανδρεῖ περὶ Συντάξ. σελ. 29, 1· ἔτι δ' ἐν τοῖς Βεκκήρου Ἑλλην. Ἀνεκδότοις σελ. 861, 1-20 (Ἴδε καὶ Λοβέκκιον ἐν

Παραλειπ. σελ. 183). Εἶνε δ' εἰρημένον ὑπὸ τοῦ Χοιροβοσκοῦ καὶ οὐ κλίνεται ἐν τοῖς εἰς τὸ Ψαλτήριον Ἐπιμερισμοῖς σελ. 11, 1 «χωρὶς τῶν τῷ Λ παραληγομένων, οἷον ἅλας ἅλατος, ἐρυσίπελας (νόσος) ἐρυσιπέλατος, εἰ δὲ μὴ οὐ κλίνεται, οἷον δέμας (σῶμα), δέπας κτέ.». Πολλάκις τῷ ἐπιθέτῳ ἄκλιτος καὶ ἄκλιτον - ἄκλιτα ἐχρήσατο Ἀπολλώνιος ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἐν τῷ περὶ Συντάξ. σελ. 29, 22 καὶ σελ. 176, 5 καὶ σελ. 177, 17 κέ. καὶ σελ. 180, 16 Ἴδε καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Α', α', σελ. 1217. Μνημονεύεται δ' ἐν αὐτῷ καὶ ἐπίρρημα ἀκλίτως.

Ὑπάρχει καὶ ἐπίθετον μονόκλιτον - μονόκλιτα ἀπαντῶν ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ σελ. 314, 23 «ἀπὸ δὲ τοῦ σφῶε παράγωγος ἀντωνυμία οὐ γίνεται διὰ τὸ μονόκλιτον αὐτῆς» καὶ ἐν τοῖς Ἐπιμερισμοῖς τοῦ Ψευδηρῳδιανοῦ σελ. 191 Βοισσ. «σὺν τούτοις καὶ τὰ Ἑβραϊκὰ καὶ μονόκλιτα· οἷον Σαμψών, Ἀαρών». Παράδοξον ἡμῖν φαίνεται τὸ ὑπὸ τοῦ Σουΐδα εἰρημένον σελ. 945 Βεκκ. «σεραφὶμ πληθυντικῶς διὰ τοῦ Ι· ἐπὶ δὲ ἑνικοῦ σεραφεὶμ διὰ διφθόγγου». Ὁ Βοισσονάδης γράφει ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς Ἀνεκδότοις Τόμ. Ε', σελ. 489 «Psalm. LXXIX, 1: ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν Χερουβὶμ ἐμφάνηθι. Moschopulus II. σχ. p. 89: τὸ δὲ Χερουβεὶμ καὶ Σεραφεὶμ διφορεῖται· ἐπὶ μὲν τῆς ἑνικῆς πτώσεως διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου γράφεται.. ἐπὶ δὲ πληθυντικῆς, διὰ τοῦ ἰῶτα. Joannes Chrys Sel. p. 110: ὅταν οὖν ἴδῃς τὰ Σεραφεὶμ τὰ περιϊπτάμενα τὸν θρόνον τὸν ὑψηλὸν ἐκεῖνον καὶ ἐπηρμένον, τῇ προβολῇ τῶν πτερύγων ἀποτειχίζοντα τὰς ἑαυτῶν ὄψεις· rescribendum Σεραφίμ, e regula, et ex Isaiaxe verbis VI, 2, quae auctor expressit». Ὑπομιμνήσκομεν δ' ὅτι ὁ Ἰώσηπος ἔγραψεν Ἄδαμος ἀντὶ τοῦ Ἀδάμ καὶ Ἄβελος ἀντὶ τοῦ Ἄβελ καὶ Γολίαθος ἀντὶ τοῦ Γολιάθ, κτλ. καὶ Δαυΐδης ἀντὶ τοῦ Δαΐδ καὶ Ῥαχήλα ἀντὶ τοῦ Ῥαχήλ, κτλ. Παρατιθέμεθα ἃ ὁ συγγραφεὺς οὗτος λέγει Ἰουδ. Ἀρχαιολ. Α', Ϛ', 1 «τὰ γὰρ ὀνόματα διὰ τὸ τῆς γραφῆς εὐπρεπὲς ἡλλήνισται πρὸς ἡδονὴν τῶν ἐντευξομένων· οὐ γὰρ ἐπιχώριος ἡμῖν ὁ τοιοῦτος αὐτῶν τύπος, ἀλλ' ἕν τε αὐτῶν σχῆμα καὶ τελευτὴ μία. Νῶεός γέ τοι Νῶε καλεῖται καὶ τοῦτ. τὸν τύπον ἐπὶ παντὸς τηρεῖ σχήματος».

Ὡς δ' ἐλέχθη ἄκλιτα καὶ μονόκλιτα, οὕτω δύσκλιτα ὑπὸ τ Εὐσταθίου Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 1815, 5 «Ἡρακλείδης δ' ἐν

περὶ δυσκλίτων ῥημάτων γράφει ἀρισφαλὲς ἔμμεναι οὖδας φησὶ γράφεσθαι οὐκ ἄλλως (γρ. οὐ καλῶς) ὑπό τινων» καὶ ὑπὸ τοῦ συγγραφέως τοῦ Μεγάλου Ἐτυμολογικοῦ σελ. 809, 34 «περὶ τοῦ χεύσω καὶ πνεύσω μέλλοντος εὗρον ἐγὼ ἐν τοῖς Εὐλογίου τοῦ σχολαστικοῦ δυσκλίτοις ῥήμασι μὴ εἶναι ἀπὸ τοῦ χέω καὶ πνέω κατὰ πλεονασμόν».

Ὁμοίως τῷ ἐπιθέτῳ μονόπτωτον-μονόπτωτα εἶνε ἐσχηματισμένον τὸ ἄπτωτον-ἄπτωτα· ποιεῖται δ' αὐτοῦ χρῆσιν Ἀπολλώνιος ὁ Ἀλεξανδρεὺς καὶ ὁ Χοιροβοσκός. Ἀπολλών. Ἀλεξ. περὶ Συντ. σελ. 176, 4 «καὶ ἡ μὲν ἐκ τοῦ ῥήματος παρυφισταμένη ἄκλιτος, καθὸ ἄπτωτα τὰ ῥήματα· ἡ μέντοι ἐκ τῆς ἀντωνυμίας ἐφικτὴ εἰς τὸ κλιθῆναι» καὶ σελ. 224, 5 «ὡς ὅτι τὰ οὐδέτερα ἁρμόδιά ἐστι τοῖς ἑνικοῖς, σαφὲς ἐκ τοῦ ἐν μόνοις ἀπτώτοις ἀδιαφορεῖν τὴν τῶν γενῶν σύνταξιν· πᾶν γὰρ μέρος λόγου ἄπτωτον μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἔχει σύνταξιν ἅπασι τοῖς γένεσιν» καὶ περὶ Συνδ. σελ. 501, 23 «φησὶ Τρύφων τὸν ὅτι σύνδεσμον καὶ πτωτικοῖς καὶ ἀπτώτοις συντάσσεσθαι» καὶ περὶ Ἐπιρρ σελ. 537, 22 «Ἡ ΟΙ δίφθογγος μακρά ἐστιν ἐν ἀπτώτοις, ὡς ἐπεδείχθη ἐν τῷ περὶ χρόνων, καὶ διὰ τοῦτο ἐπίρρημα μὲν τὸ ωμοι ὃν παροξύνεται, ὄνομα δὲ προπερισπᾶται» (Πρβ. καὶ περὶ Συντάξ. σελ. 337, 13 «ἔν γε μὴν τοῖς ἀπτώτοις καθ' ἕνα σχηματισμὸν παρελαμβάνοντο· ἔνθεν κατὰ τοῦτο μετὰ καὶ ἄλλων ὧν παρεστήσαμεν αἰτίων οὐ παρετίθετο τῇ εὐθείᾳ ἔτι ἀπτώτῳ οὔσῃ»). Χοιροβοσκ. σελ. 9, 16 «μετὰ δὲ τῶν ἀπτώτων ἐν συνθέσει εἰσὶν αἱ προθέσεις, τουτέστιν ἡνωμέναι, οἱονεὶ γράψον κατάγραψον, ἐλθὲ περίελθε, κεῖται κατάκειται· ἰδοὺ ταῦτα ἄπτωτά εἰσι· ῥήματα γάρ εἰσι καὶ ἐν συνθέσει μετὰ τῶν προθέσεων· καὶ πάλιν ἐγγὺς σύνεγγυς, πάλαι πρόπαλαι· ἰδοὺ ταῦτα ἄπτωτα· ἐπιρρήματα γάρ εἰσι καὶ ἐν συνθέσει εἰσὶ μετὰ τῶν προθέσεων» καὶ σελ. 400, 34 «Ἐν δὲ τοῖς ἀπτώτοις καὶ τοῖς εὐκτικοῖς ῥήμασιν οὐδέποτε ἡ ΟΙ δίφθογγος τῷ τονικῷ παραγγέλματι ἀντὶ κοινῆς παραλαμβάνεται, ἤγουν ἀντὶ βραχείας, ἀλλ' ἀντὶ φύσει μακρᾶς, οἷον ὤμοι, ποιήσοι» καὶ σελ. 469, 30 «ῥῆμα τοίνυν ἐστὶ μέρος λόγου ἄπτωτον ἐν ἰδίοις μετασχηματισμοῖς διαφόρους χρόνους δηλοῦν κτέ» καὶ σελ. 470, 1 ἄπτωτον δὲ πρόσκειται πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν μετοχῶν». Κεῖται δὲ καὶ ἐν τοῖς εἰς Βατραχομαχίαν Σχολίοις σελ. 282, 11 Λουδίχ. «Εἰ δὲ ἀπ' ἀπτώτων γίνονται, διὰ τοῦ Ω μεγάλου γράφον-

ται. οἷον ἄνω ἄνωθεν, κάτω κάτωθεν, πλὴν τοῦ γαμόθεν, οὐδαμόθεν, πανταχόθεν καὶ ἀλλαχόθεν». Ἀντὶ τοῦ γαμόθεν εἴκασεν ὁ Λουδούϊχος ἀμόθεν». Περὶ τοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀπολλωνίου γεγραμμένου «καὶ διὰ τοῦτο ἐπίρρημα μὲν τὸ ωμοι ὂν παροξύνεται, ὄνομα δὲ προπερισπᾶται» τοῦτο μόνον παρατηροῦμεν, ὅτι προσφυέστερον ἀντ' αὐτοῦ θὰ ἦτο εἰρημένον τὸ «καὶ διὰ τοῦτο ἐπίρρημα μὲν τὸ οικοι ὂν παροξύνεται, ὄνομα δὲ προπερισπᾶται».

Φέρεται δὲ καὶ ἐπίθετον ὁμοιόπτωτος καὶ ὁμοιόπτωτον-ὁμοιόπτωτα. Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Β', σελ. 190, 27 Δινδ. «ἀεὶ γὰρ ταῖς πρωτοτύποις ὁμοιόπτωτος συντάσσεται ἡ αὐτοῦ ἀντωνυμία».Ἀπολλων. Ἀλεξανδρ. περὶ Συντάξ. σελ. 124, 25 «ἵνα μὴ ἐξ αὐτοῦ τὸ ὁμοιόπτωτον πρόσωπον νοῆται» καὶ σελ. 125, 7 καὶ σελ. 170, 13 καὶ περὶ Ἀντων. σελ. 67, Α' «τὰ δυϊκὰ καὶ τὰ πληθυντικὰ σύλληψιν ἔχει ὁμοιοπτώτων προσώπων» καὶ Β' «ἔτι αἱ ἀντωνυμίαι ὁμοιοπτώτοις τοῖς ὀνόμασι συντάσσονται». Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου γίνεται μνεία καὶ τοῦ ἐπιρρήματος ὁμοιοπτώτως (Τόμ. Ε', 1964).

Τοῦ ἐπιθέτου ἑτερόκλιτον-ἑτερόκλιτα-ἑτερόκλιτος γίνεται οὐχὶ ὀλιγάκις χρῆσις· εὑρίσκεται δ' ἐνίοτε καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ παρηγμένον ἐπίρρημα ἑτεροκλίτως.

Ἀπολλών. Ἀλεξ. περὶ Συντάξ. σελ. 102, 12 Βεκκ. «διὰ τοῦτο καὶ τοῖς ἑτεροκλίτοις παρηκολούθει τις εὐθεῖα, τῆς γενικῆς τὰ λοιπὰ σχήματα ἀποδιδούσης, οἷον ἡ μεγάλου ἐποίησε τὸ μεγάλοι καὶ ἐκ κλίματος τοῦ τοιούτου ἡ μεγάλος εὐθεῖα διασῴζεται· καὶ ὁμοίως ἡ ὕδατος καὶ ἔτι ἡ γυναικὸς ἤ τε πολλοῦ· πολλοὶ γὰρ καὶ ὕδατα καὶ γυναῖκες, καὶ διὰ τοῦτο συνυπῆρχε τὸ πολλός, τὸ γύναιξ, τὸ ὕδας. Διὰ τοῦτο οὖν ἡ ἐμοῦ οὐ κλιθεῖσα, γενομένη δὲ ἐν θέματι καὶ τὸ ἀκόλουθον τῶν πτώσεων παρῃτήσατο καὶ τοὺς ἀκολούθους ἀριθμούς» καὶ περὶ Ἀντωνυμ. σελ. 11, Γ' «Ὅτι δὲ κατὰ πτῶσιν καὶ ἀριθμὸν διάφορος ἡ ἀντωνυμία, δῆλον ἐντεῦθεν· ποία γὰρ ἀκολουθία τῆς ἐγὼ πρὸς δυϊκὸν τὸ νῶι ἢ τῆς νῶι πρὸς τὸ ἡμεῖς; καίτοι καθολικοῦ ὄντος τοῦ τὰ δυϊκὰ ἐν παντὶ πτωτικῷ διὰ τοῦ αὐτοῦ συμφώνου ἐκφέρεσθαι τῷ ἰδίῳ πληθυντικῷ Καὶ οὐκ ἀντίκειται τὰ δυϊκὰ ἄρθρα· ἰδοὺ γὰρ Δωριεῖς τοὶ καὶ ταί, ἀφ' οὗ τὸ τώ δυϊκὸν καὶ τά. Τὸ γοῦν μεγάλοι ἑτερόπτωτον ὂν τοῦ μέγας, ὀρθῶς ἐπὶ τοῦ δυϊκοῦ τὸ Λ ἐφύλαξε,

καλῷ καὶ μεγάλῳ σὺν τεύχεσιν. Ἔτι γε μὴν ἡ ἐμοῦ πρὸς τὴν ἐγὼ ἀντίκειται πρός τε τὴν δοτικήν, εἴ γε πᾶσα γενικὴ ἰσοσύλλαβος ὁμοτονεῖ τῇ δοτικῇ, ἀλλ' ἡ μὲν ἐμοί ὀξύνεται, ἡ δὲ ἐμοῦ περισπᾶται. Οὐδεμία αἰτιατικὴ ἑνικὴ εἰς Ε λήγει· ἀνακόλουθος ἄρα ἡ ἐμὲ» καὶ σελ. 14, Γ' «Δῆλον οὖν ὡς μόνον ἕνεκα σημαινομένου γενικήν φαμεν τὴν ἐμοῦ τῆς ἐγὼ καὶ ἔτι δυϊκὴν τὴν νῶι, εἴ γε καὶ ἐν ὀνόμασιν ἑτερόπτωτα, ὕδωρ ὕδατος, μέγας μεγάλου, καὶ ἐν ῥήμασιν ἑτερόκλιτα, ἔσθω ἔφαγον, φέρω οἴσω» καὶ περὶ Ἐπιρρημ. σελ. 581, 17 «τὸ μέγας ἑτερόκλιτον ἔχει τὸ μεγάλου, καὶ τὸ ἐπίρρημα οὐ παρὰ τὴν μέγας, ὡς παρὰ τὴν μεγάλων». Ὁ Θεόδ. Ματθίας γράφει ἐν *Leipz. Stud.* 1883, σελ. 64 «170, 7 sq. leguntur haec τὸ μέγας ἑτερόπτωτον ἔχει τὸ μεγάλου καὶ τὸ ἐπίρρημα οὐ παρὰ τὴν μέγας, ὡς παρὰ τὴν μεγάλων.—In verbis inde a particula ὡς quod nemo adhuc haesit, valde miror. Mihi quidem in litteris ως videtur latere adverbii μεγάλως syllaba extrema scriboque καὶ τὸ ἐπίρρημα οὐ παρὰ τὴν μέγας, ⟨ἀλλὰ μεγάλ⟩ως παρὰ τὴν μεγάλων». Σημειοῦται δὲ περὶ τοῦ ἑτερόπτωτον «Ita recte Egenolfius pro tradito ἑτερόκλιτον». Ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι κάλλιστ' ἔχει τὸ ἑτερόκλιτον καὶ οὐδαμῶς εὔλογον ὑπάρχει ν' ἀναγνωσθῇ ἀντ' αὐτοῦ ἑτερόπτωτον.

Χοιροβοσκ. σελ. 381. 19 «Ἰστέον δὲ ὅτι λέγει ὁ Ἡρῳδιανὸς ἐν Μονοβίβλῳ αὐτοῦ ὅτι τὰ εἰς αρ οὐδέτερα παραληγόμενα τῷ Ω ἄκλιτά εἰσιν, οἷον μῶμαρ (σημαίνει δὲ τὸν μῶμον), βῶβαρ (σημαίνει δὲ τὸν μέγαν), νῶκαρ (σημαίνει δὲ τὴν στέρησιν τῆς ψυχῆς). Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἄξιόν ἐστι ζητῆσαι τοῦτο περὶ τῶν εἰς ΑΡ οὐδετέρων τῶν κλινομένων διὰ τοῦ ΤΟ, ὅτι οὐδεμία μετουσία ἐστὶ τῶν ἀμεταβόλων μετὰ τοῦ Τ, ὥστε κλίνεσθαι αὐτὰ διὰ τοῦ Τ· ὤφειλον γὰρ καὶ ταῦτα φυλάξαι τὸ ἀμετάβολον ἐν τῇ γενικῇ— Ἀπολογοῦνται οὖν οἱ τεχνικοὶ λέγοντες ὅτι ἀπὸ τῆς εἰς Σ καταλήξεως ἐστὶν ἡ κλίσις τούτων, οἷον ὡς ἀπὸ τοῦ ὄνειας καὶ δέλεας καὶ φρέας καὶ στέας, ὥσπερ κρέας κρέατος καὶ γῆρας γήρατος· ὥστε ἑτερόκλιτα αὐτὰ εἶναι. Καὶ λέγουσί τινες ὅτι οὐκ εἰσι ταῦτα ἑτερόκλιτα· τὰ γὰρ ἑτερόκλιτα οὐ σῴζουσιν ἀκολουθίαν πρὸς τὰ ὅμοια, οἷον τὸ γυνὴ γυναικὸς ἑτερόκλιτον λέγεται, ἐπειδὴ οὐ σῴζει ἀκολουθίαν πρὸς τὰ εἰς Η λήγοντα θηλυκά· τὰ γὰρ εἰς Η λήγοντα θηλυκὰ οὐ κλίνονται διὰ τοῦ ΚΟΣ,

οἷον Ἑλένη Ἑλένης, Ἀφροδίτη Ἀφροδίτης· ταῦτα δέ, φημὶ δὴ τὰ εἰς ΑΡ, ἀκολουθίαν σῴζουσι πρὸς τὰ ὅμοια» καὶ σελ. 383, 3 «πλὴν τοῦ ὕδωρ ὕδατος· τοῦτο γὰρ διὰ τοῦ ΤΟΣ ἐκλίθη καὶ ἔστιν ἑτερόκλιτον· ἡ γὰρ κλίσις αὐτοῦ ὡς ἀπὸ τῆς εἰς ΑΣ καταλήξεως ἐστίν, οἷον ὡς ἀπὸ τῆς ὕδας ὕδατος, ὥσπερ κρέας κρέατος, γῆρας γήρατος. Τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὸ σκώρ (ὅπερ σημαίνει τὸ ἀφόδευμα)· τούτου γὰρ ἡ γενικὴ σκατός ἐστιν ἑτεροκλίτως, ὡς ἀπὸ τῆς σκᾶς εὐθείας τῆς μὴ εἰρημένης. Λέγουσι δὲ ἑτερόκλιτον γενέσθαι τὸ ὕδωρ ὕδατος κτέ.» (Πρβ. καὶ σελ. 383, 30). Λέγεται καὶ ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Σουίδα σελ. 964 λ. σκῶρ «σκῶρ δὲ ἀποπάτημα, κόπρος· καὶ ἔστιν ἑτερόκλιτον» καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοφάνη Σχολίοις σελ. 363, 52 Διδ.» ἑτερόκλιτος δέ ἐστιν ἡ σκατός γενικὴ ἀπ' εὐθείας τῆς σκώρ». Σημειωτέον δ' ὅτι ὑπάρχει παράδοσις, καθ' ἣν σκῶρ ἐλέγετο περισπωμένως.

Ἑλλάδ. παρὰ Φωτ. Βιβλιοθ. σελ. 531, 38 «πλὴν μονῆρές ἐστι τὸ ἐλαύνω καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ κλίσιν βεβαίαν ἔχει· ἑτερόκλιτος οὖν ἐστιν ὁ παρακείμενος· ἀπὸ γὰρ τοῦ ἐλάζω γίνεται τὸ ἐλήλακα».

Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 20, 21 «ὅτι δὲ τὸ Ζεὺς Διός ἑτερόκλιτόν ἐστιν ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθήσεται» καὶ σελ. 113, 29 «Ὡσαύτως καὶ τὸ μάρτυς μὴ ἔχον ὅλως ἀναλόγως εἰς οἰκείαν κλίσιν μεταπεσεῖν μεταβαίνει ἑτεροκλίτως εἰς τὴν μάρτυρος γενικήν, ἧς εὐθεῖα οὐδ' αὐτὴ ἀνάλογος ὁ μάρτυρος. Ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τοῦ ὕδωρ ὕδατος καὶ φρέαρ φρέατος καὶ τῶν ἄλλων ὀνομάτων, ἅπερ οἱ γραμματικοὶ ἑτερόκλιτα λέγουσι· καὶ τὸ Ζεὺς δὲ ἑτεροκλίτως ἔχει» καὶ σελ. 114, 1 «ἐσιγήθη μὲν ἡ προσφυὴς εὐθεῖα τοῦ Διός, πρόκειταί δὲ τὸ Ζεὺς ἑτερόκλιτον ἀντ' αὐτῆς διὰ τὸ κοινότερον» καὶ σελ. 1447, 23 «Ἡρῳδιανὸς δὲ καθάπαξ ἡμαρτῆσθαι τὸ μέγας περὶ τὴν εὐθεῖαν γράφει καὶ διὰ τοῦτο μηδὲ σχεῖν ἀκόλουθον κλίσιν· μέγας γὰρ μεγάλου φαμέν, ἑτεροκλίτως δηλαδή».

Μάξιμ. Πλανούδ. Βαχμ. Ἑλλ. Ἀνεκδ. Τόμ. Β', σελ. 143, 36 «ὅθεν καὶ τοῖς ἑτεροκλίτοις, οἷον τῷ Διός, ἐξ ἀνάγκης ἕπεταί τις εὐθεῖα ἡ Δὶς ἁρμόζουσα τῇ γενικῇ, ἐξ ἧς καὶ αἱ λοιπαὶ κλίνονται πτώσεις».

Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 243, 28 «Γυναικός: Ἰστέον ὅτι ἑτερόκλιτόν ἐστιν, ἐπειδὴ ἀπέλειψεν ἡ γύναιξ εὐθεῖα».

Μνημονεύομεν καὶ ἃ εἶνε ὑπὸ τοῦ Βοισσονάδου παρατεθειμένα ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς Ἀνεκδότοις Τόμ. Ε', σελ. 16 «Σημείωσαι ὅτι τὸ ἀγκυλόμητις, τὸ ποικιλόμητις, τὸ δολόμητις καὶ ὅσα ἀπὸ τοῦ μῆτις σύγκειται, προπαροξύνεται καὶ διὰ τοῦ ἰῶτα γράφεται· κλίσιν δ' οὐκ ἰδίαν ποιεῖται, ἀλλ' ἀγκυλομήτου καὶ ποικιλομήτου καὶ δολομήτου· κλίνεται δὲ ἑτεροκλίτως, ὡς πρέσβυς πρεσβύτου καὶ πολὺς πολλοῦ, καὶ πολλὰ ἕτερα· βραχυκατάληκτα δὲ ταῦτ' ἐστὶ καὶ οὐδέποτε ἄλλως».

Σαφέστατα ἐξ ὧν ἔγραψαν παλαιοὶ γραμματικοὶ διδασκόμεθα τίνα ἐκαλοῦντο ὑπ' αὐτῶν ἑτερόκλιτα, θαυμάζομεν δ' ἀναγινώσκοντες τὰ γεγραμμένα ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Φρασικλέους φιλοπονηθείσῃ Γραμματικῇ τῆς Ἑλλην. Γλώσσης σελ. 43 «Ὅταν δύο τύποι ἔχωσι τὴν αὐτὴν ὀνομαστικὴν ἐκεῖνο τὸ ὄνομα λέγεται Ἑτερόκλιτον, οἷον Οἰδίπους γεν. Οἰδίποδος καὶ Οἰδίπου. Ὅταν δὲ ὁ εἷς ἐκ τῶν κατὰ τὰς πτώσεις τύπων ἔχῃ ὀνομαστικὴν ἄχρηστον, ὀνομάζεται Μεταπλασμός, οἷον ὄνειρον, γεν. ὀνείρου καὶ ὀνείρατος (ὥσπερ ἐκ τοῦ ὀνείρας), δένδρον, δοτ. πληθ. δένδροις καὶ δένδρεσιν (ὥσπερ ἐκ τοῦ δένδρος, Ἡρόδοτ. 6, 79) κτέ.» καὶ «Εἰς δὲ τὰ Ἑτερόκλιτα ἀναφέρονται α) τὰ εἰς ης, οἷον μύκης, γεν. μύκου καὶ μύκητος κτέ.».

Τὸ μύκης δὲν εἶνε ἑτερόκλιτον ἀλλὰ δίκλιτον, ὡς ὀρθῶς λέγει ὁ Ἡσύχιος λ. μύκης «Μύκης: μύκητος καὶ μύκου· δίκλιτον». Τοῦτ' αὐτὸ ῥητέον καὶ περὶ τοῦ Οἰδίπους.

Ὁ Πόππος ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκδόσει τοῦ Θουκυδίδου Μέρ. Α', α', σελ. 225 νομίζει ἑτερόκλιτον τὸ ὄνομα σκότος λέγων: *Heteroclita.* Ad p. 50. M. Tam ὁ σκότος quam τὸ σκότος bene dicitur. Vid. Interprr. Moerid. p. 354. sq. Utrumque habet Xenophon (vid. Sturz. Lexic.), utrumque etiam Thucydides. Nam II, 4. legimus ἐν σκότῳ, ubi unus Cl. σκότει, quod in omnibus libris reperitur VII, 42., ut ἐκ τοῦ σκότους III, 23».

Τὸ ὄνομα σκότος, ὡς καί τινα ἄλλα εἰς ΟΣ λήγοντα, ἐκφέρεται ἄλλοτε μὲν κατ' ἀρσενικὸν γένος, ἄλλοτε δὲ κατ' οὐδέτερον. Λέγεται δ' κανονικώτατα μὲν ὁ σκότος τοῦ σκότου, ὡς ὁ πότος τοῦ [illegible]του, κτλ., κανονικώτατα δὲ τὸ σκότος τοῦ σκότους, ὡς τὸ ἔ[illegible]ς τοῦ ἔτους, κτλ. Δὲν δύνανται δ' οὔτε ἑτερόκλιτα τὰ τοιαῦτα [illegible]νομασθῶσιν οὔτε δίκλιτα· διότι οὔτ' ἐκ τῆς ὀνομαστικῆς τοῦ ἀρ-

σενικοῦ ὁ σκότος οὔτ' ἐκ τῆς τοῦ οὐδετέρου τὸ σκότος δύνανται νὰ σχηματισθῶσι δύο γενικαὶ τοῦ σκότου καὶ τοῦ σκότους. ἀλλ' ἐξ ἐκείνης μὲν ἡ γενικὴ τοῦ σκότου, ἐκ ταύτης δὲ ἡ γενικὴ τοῦ σκότους.

Ὁ Ἀθήναιος γράφει σελ. 498. Α' «ΣΚΥΦΟΣ. Τούτου τινὲς τὴν γενικὴν σὺν τῷ Σ προφέρονται διὰ παντός, οὐκ εὖ· ὅτε γὰρ ἀρσενικόν ἐστιν ὁ σκύφος, ὡς λύχνος, ἄνευ τοῦ Σ προοισόμεθα, ὅτε δὲ οὐδέτερον τὸ σκύφος, σὺν τῷ Σ κλινοῦμεν, σκύφος σκύφους, ὡς τεῖχος τείχους. Οἱ δ' Ἀττικοὶ τὴν εὐθεῖαν καὶ ἀρσενικῶς καὶ οὐδετέρως λέγουσιν». Ἄξια μνείας νομίζομεν τὰ ὑπὸ τοῦ Κοραῆ εἰρημένα ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Παραλλήλων Βίων τοῦ Πλουτάρχου Μέρ. Δ', σελ. 460 «Ἔστι γὰρ Κάρηνον, οὐδετέρως, ἡ κεφαλή, ὡς τὸ παρ' Ὁμήρῳ (Ὑμν. εἰς Ἀθην. 8) τοῦ Διὸς Ἀθάνατον κάρηνον, καὶ κατὰ Δωριέων διάλεκτον Κάρανον· ἀλλ' εἴη ἂν καὶ ἀρσενικῶς, ὁ Κάρηνος καὶ Κάρανος, κατὰ τό, Ὁ δόρπος καὶ Τὸ δόρπον, Ὁ ζυγὸς καὶ Τὸ ζυγόν, καὶ ἄλλα πλεῖστα διττοκλιτούμενα».

Τὰ ὀνόματα ταῦτα δὲν κλίνονται κατὰ δύο κλίσεις ἀλλὰ κατὰ μίαν μόνην, τὴν καλουμένην κοινὴν δευτέραν κλίσιν· ὅτι δ' ἔχουσι διάφορον κατάληξιν ἐν τῇ ὀνομαστικῇ καὶ αἰτιατικῇ δὲν δύναται τοῦτο εὐλόγως νὰ νομισθῇ διττὴ κλίσις. Σημειωτέον δ' ὅτι οὔτ' ἐπίθετον διττόκλιτος οὔτε ῥῆμα διττοκλιτεῖσθαι φέρεται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ.

Ὡς δὲ πάμπολλαι ἄλλαι νέαι λέξεις δὲν μνημονεύονται ὑπὸ τοῦ Κουμανούδη ἐν τῇ Συναγωγῇ Νέων Λέξεων, οὕτω καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ Κοραῆ πλασθεῖσα διττοκλιτεῖσθαι.

Ἐν τέλει παρατηροῦμεν ὅτι ἐπλάσθησαν καὶ νέαι λέξεις πρωτόκλιτον-πρωτόκλιτα καὶ δευτερόκλιτον-δευτερόκλιτα καὶ τριτόκλιτον-τριτόκλιτα καὶ ἰδιόκλιτον-ἰδιόκλιτα. Ὁ Κουμανούδης ἐποιήσατο χρῆσιν τοῦ ἐπιρρήματος πρωτοκλίτως, ὡς δηλοῦται ἐξ ὧν λέγει ἐν τῇ Συναγωγῇ Νέων Λέξεων σελ. 866 «πρωτοκλίτως Σ. Α. Κ.». Ὁ Δημ. Βερναρδάκης γράφει ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ τῆς Γεινκῆς Ἱστορίας σελ. 23 «ἐν ταῖς λεξικλίτοις γλώσσαις». Πρβ. καὶ Κουμαν. Συναγ. Νέ. Λέξεων σελ. 598.

ΚΕΦ. ΞΔ΄.

Ἑτεροκλισία.

Σφόδρ' ἐπεδοκίμασε τὸ ὄνομα τοῦτο ὡς ἀνελλήνιστον ὂν ὁ Δημ. Βερναρδάκης ποιούμενος κρίσιν περὶ τοῦ Γεωργ. Κουρτίου ἐν Ὀλίγ. Λέξ. κτἑ. σελ. 134. Ἔγραψε δ' ὁ δαιμόνιος ἀνὴρ τάδε·

Καὶ τῇ ἀληθείᾳ θὰ ἦτο παράδοξον νὰ θέλῃ νὰ παραστήσῃ ὡς δόγμα αὐθεντικὸν τὴν ἔστω καὶ δημοσίως ἐκφρασθεῖσαν γνώμην τοῦ Κ. Κουρτίου. Ὁ Κ. Κούρτιος εἶνε γλωσσολόγος (οἱ Γερμανοὶ λέγουσιν ὅτι οὐδὲ γλωσσολόγος εἶνε αὐτός, ἀλλὰ ὠφελεῖται μόνον τὰς ἐρεύνας τῶν γλωσσολόγων), μάλιστα· κατὰ τοῦτο τὸν ἀναγνωρίζω καὶ ὁμολογῶ ἀνώτερον ἐμοῦ. Ἀλλ' ὅτι οὔτε ὡς ἑλληνιστὴν οὔτε ὡς συγγραφέα ἑλληνικῆς γραμματικῆς δύναμαι νὰ τὸν ἀναγνωρίσω ἀνώτερόν μου, ἤρκει ν' ἀποδείξῃ καὶ τοῦτο μόνον τὸ γεγονός, ὅτι συνέγραψα ἑλληνικὴν γραμματικὴν, καὶ δὲν μετέφρασα τὴν είδικήν του. Ἂν ὁ Κ. Θ. Λιβαδᾶς δὲν ἦνε, καθὼς λέγει, ἄξιος νὰ λύσῃ τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων τοῦ Κ. Κουρτίου, δὲν πρέπει νὰ ἀποδίδῃ καὶ εἰς ἐμὲ μήτε τὴν ἀναξιότητα ἀλλὰ μήτε τὴν ἀξιότητα ταύτην, ἅτινα ἀμφότερα εἶνε προτερήματα ἢ ἐλλείψεις τῶν «ἀνελευθέρων». Ἐγὼ ἴσως ἓν καὶ μόνον θὰ ὁμολογήσῃ ὁ Κ. Λιβαδᾶς ὅτι μεταχειρίζομαι ἐνίοτε, ὄχι ἀδεξίως ἴσως, διὰ τοὺς ἐν τῇ ἐπιστήμῃ *ἀνελευθέρους*, τὴν μάστιγα. Ἰδίως δὲ ἁρμόδιος δὲν εἶνε ὁ Κ. Κούρτιος διὰ τὰ περὶ τοὺς ὅρους τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν καὶ τὴν σημασίαν αὐτῶν ζητήματα. Εἰς ἀπόδειξιν τούτου πλὴν ἄλλων (τὰ ὁποῖα δὲν ἔχω τώρα καιρὸν νὰ συλλέξω, ἀλλ' ὑπόσχομαι νὰ τὸ πράξω ἄλλοτε) ἔστω καὶ τὸ ἑξῆς, ὅτι ὁ Κ. Κούρτιος ἐν § 174 τῆς γραμματικῆς του ἀναφέρει ὡς ὅρον δῆθεν τῶν Ἑλλήνων γραμματικῶν τὴν «*ἑτεροκλισίαν*», ἐφ' ᾧ καὶ ἐκτυπώνει αὐτὴν ἐν παρενθέσει δι' ἑλληνικῶν γραμμάτων. Καὶ ὅμως, δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἦνέ τις δεινὸς ἑλληνιστὴς ἢ ἐτυμολόγος σοφώτατος

διὰ ν' ἀνακαλύψῃ τὸ καὶ γλωσσικῶς καὶ τεχνολογικῶς κίβδηλον καὶ κακοσχημάτιστον τοῦ ὅρου τούτου, ὃν ἔσπευσαν μὲν νὰ χάψωσιν ἐκ τοῦ Κ. Κουρτίου καί τινες τῶν ἡμετέρων, ὅστις ὅμως εἶνε λέξις ἀνύπαρκτος καὶ γεννηθεῖσα ἐν τῇ κεφαλῇ μόνῃ τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ τῆς Λειψίας.

Τὴν περὶ τοῦ ὀνόματος ἑτεροκλισία γενομένην ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη παρατήρησιν μετέγραψεν ὁ Κουμανούδης ἐν τῇ Συναγωγῇ Νέων Λέξεων σελ. 416 ὅλην ἀξιόλογον πάντως αὐτὴν νομίζων.

Ὁ Βερναρδάκης ἰσχυρίζεται ὅτι ἀπειρότατος μόνον τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ἄνθρωπος ἠδύνατο νὰ πλάσῃ ὄνομα ἑτεροκλισία. Ἡμεῖς τοὐναντίον ἀποφαινόμεθα ὅτι οὐδαμῶς ἀσύστατον οὐδ' ἀπόβλητον εἶνε τὸ ὄνομα τοῦτο. Ὡς ἐλέχθη ὑπ' Ἀπολλωνίου τοῦ Ἀλεξανδρέως ἀκλισία περὶ Ἀντωνυμ. σελ. 13, Β' «Αἴτιον παραλαμβάνουσι τῆς ἀκλισίας τὸ πᾶσαν λέξιν, τῶν τριῶν οὖσαν γενῶν παραστατικήν, ἄκλιτον φυλάσσεσθαι» καὶ περὶ Ἐπιρρ. σελ. 551, 18 «καὶ ἐκ τῆς παρεπομένης ἀκλισίας ἐπὶ τὰς πτώσεις καὶ τοὺς ἀριθμούς» καὶ 24 «εἴ γε τῆς ἀκλισίας ἐκείνων λόγον ἔστιν εὑρέσθαι» καὶ σελ. 552, 1 «μὴ ἄρα καὶ αὐτὰ διὰ τὴν παρεπομένην ἀκλισίαν ἐπιρρήματα ὑπολάβῃ τις ἀριθμοῦ δηλωτικὰ εἶναι», οὕτως ἠδύνατο κάλλιστα νὰ ῥηθῇ καὶ ἑτεροκλισία. Πρβ. ἀκρισία καὶ ἀδιακρισία καὶ ἰδιοσυγκρισία· ἔτι δὲ δικαιοκρισία καὶ θεοκρισία καὶ κακοκρισία καὶ ὀρθοκρισία, οἷς ὅμοια τὰ νέα βιβλιοκρισία, εὐθυκρισία, λογοκρισία.

Ἐπ' ἄλλης σημασίας λέγεται γονυκλισία καὶ πρωτοκλισία. Φέρεται δὲ καὶ ὄνομα ὀπωροφθισία (Ἴδε Γλωσσ. Παρατηρ. σελ. 503).

Πολλοῦ θαυμασμοῦ ἄξιον εἶνε ὅτι ὁ Βερναρδάκης ἀπεδοκίμασε μὲν τὸ κάλλιστ' ἔχον ὄνομα ἑτεροκλισία, ἐνέκρινε δὲ τὸ ἐπίθετον προκλιτικά, ὅπερ ἀστοχώτατα εἶνε πεπλασμένον καὶ οὐδαμῶς δηλωτικὸν τῆς ἐννοίας ἧς ἕνεκα ἐποιήθη. Ἐν τῷ αὐτῷ δὲ βιβλίῳ ὁ Βερναρδάκης, ἐν ᾧ λίαν τοῦ Κουρτίου καταφρονεῖ, ὑπολαμβάνει αὐτὸν ἕνα τῶν ἐπισημοτάτων γραμματικῶν λέγων σελ. 34 «Τὰ *προκλιτικὰ* (ἢ *ἄτονα* κατὰ τὸν Βούτμανον) εἰσήγαγεν ὁ Ἕρμαννος εἰς τὴν γραμματικὴν, καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἑρμάννου ταύτην παρε-

δέχθη ὁ Βούτμανος, ὁ Κύνερος, ὁ Κρύγερος καὶ ὁ Κούρτιος, τουτέστιν **οἱ ἐπισημότατοι** τῶν γραμματικῶν».

Ἀδύνατον δ' εἶνε νὰ μὴ γελᾷ τις ἀναγινώσκων τὰ ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη γεγραμμένα «Ἀλλ' ὅτι οὔτε ὡς ἑλληνιστὴν οὔτε ὡς συγγραφέα τῆς ἑλληνικῆς γραμματικῆς δύναμαι νὰ τὸν ἀναγνωρίσω ἀνώτερόν μου, ἤρκει ν' ἀποδείξῃ καὶ τοῦτο μόνον τὸ γεγονός, ὅτι συνέγραψα ἑλληνικὴν γραμματικήν, καὶ δὲν μετέφρασα τὴν ειδικήν του» καὶ «ὅτι ὁ Κ. Κούρτιος ἐν § 174 τῆς γραμματικῆς του ἀναφέρει ὡς ὅρον δῆθεν τῶν Ἑλλήνων γραμματικῶν τὴν *ἑτεροκλισίαν*, ἐφ' ᾧ καὶ ἐκτυπώνει αὐτὴν ἐν παρενθέσει δι' ἑλληνικῶν γραμμάτων».

Προχειρότατα μὲν ὁ Βερναρδάκης διασύρει ἄλλοτ' ἄλλον ὡς ἀγράμματον ἢ ἀναλφάβητον ὄντα, περιφανέστατα δ' ὑφ' ἡμῶν, παντοδαπὰ αὐτοῦ σφάλματα μηνυόντων, ἀποδείκνυται ἀτριβέστατος τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ὤν. Πάμπολλα δ' ἔχοντες αὐτοῦ ἁμαρτήματα συνειλεγμένα μνημονεύομεν ἐξ αὐτῶν ἐν τῷ παρόντι δύο. Ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου γράφει ὁ περιδέξιος γραμματικὸς Τόμ. Γ', σελ. 123 «ὁ λόγος προμηνύεται **μακροσχοενής**» καὶ σελ. 548 «νῦν (τιμωρῶν.τῷ πατρὶ) μητροκτόνος φεύξομαι, τόθ' (ὅτε μητροκτόνος οὐκέτι ἦν ἁγνὸς ὤν)». Βάρβαρον μὲν εἶνε τὸ **μακροσχοινής**, γελοιότατον δὲ τὸ «ὅτε μητροκτόνος οὐκέτι ἦν», τουτέστιν «ὅτε δὲν ἤμην πλέον μητροκτόνος».

Ἐκ τῶν δύο ἐπιθέτων ΜΑΚΡΟσκελής καὶ ΣΧΟΙΝΟτενής ἐποίησεν ὁ Βερναρδάκης τρίτον, τὸ κομψότατον μακροσχοινής». Παρατηροῦμεν προσέτι ὅτι εἶνε εἰρημένον ὑπ' αὐτοῦ ἐν Τόμ. Γ', σελ. 90 «κάμε νὰ μὲ μακαρίσουν [ἢ καί: νὰ μὲ καμαρώσουν, ὅπερ οὐ μόνον συνώνυμον, ἀλλὰ καὶ συνέτυμον ἴσως]». Τίνα μὴ ὅλως τὸν νοῦν παρεξηυλημένον λανθάνει ὅτι οὐδαμῶς συγγενῆ ὑπάρχουσι τὰ ῥήματα μακαρίζω καὶ καμαρώνω;

ΚΕΦ. ΞΕ'.

Βουκεφάλα, οὐχὶ **Βουκεφαλᾶ**.

Παρὰ τῷ Πορφυρίῳ κεῖται Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. Δ', α', σελ. 71, 31 «αἵ τε γὰρ οὐσίαι ἢ καθολικῶς ἂν προενεχθεῖεν, ὥσπερ τὸ ζῷον, κύων, ἄνθρωπος, ἢ ἐπὶ μέρους, ὥσπερ Σωκράτης, Βουκέφαλος» καὶ σελ. 76, 34 «οἷον ὁ τὶς ἵππος, ὡς (ὁ) Ἀλεξάνδρου Βουκέφαλος ἐλέγετο, καὶ ὁ τὶς ἄνθρωπος, οἷον Σωκράτης» καὶ σελ. 93, 23 «οὐ γὰρ ἐπεὶ τῇ ἀξίᾳ ὁ Σωκράτης τοῦ Βουκεφαλᾶ ἵππου ἀξιώτερος, διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον οὐσία λέγοιτο ἂν ὁ Σωκράτης τοῦ Βουκεφαλᾶ».

Κατὰ διττὸν ἐκφέρεται τύπον τὸ αὐτὸ ὄνομα, ἀλλ' ἡ τάσις τῆς εἰς Α ληγούσης γενικῆς ἔχει πλημμελῶς· ἀναγνωστέον δὲ πάντως Βουκεφάλα.

Ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ λέγεται σελ. 207, 50 «Βουκέφαλος: Ὁ ἵππος ὃν Ἀλέξανδρος ἐκέκτητο· οὐχ, ὥς τινες οἴονται, ὅτι βοὸς κέρατα εἶχε· τοῦτο γὰρ ψευδές· ἐκοσμεῖτο γὰρ ὑπὸ Ἀλεξάνδρου χρυσοῖς, καὶ οὐ διὰ τὰ κέρατα Βουκέφαλος ὠνόμασται, ἀλλ' ὅτι οὕτως ἐν Θεσσαλίᾳ ἐκαλοῦντο οἱ ἵπποι οἱ ἔχοντες ἐγκεκαυμένον βουκράνιον. Ὅτι δὲ τῶν Θετταλικῶν ἵπποι τινὲς ἐκαλοῦντο βουκέφαλοι δηλοῖ Ἀριστοφάνης ἐν Ἀναγύρῳ· μὴ κλαῖ' (κλᾶ')· ἐγώ σοι βουκέφαλον ὠνήσομαι· καὶ πάλιν· ψήχει δ' ἠρέμα τὸν βουκέφαλον καὶ κοππατίαν. Λέγεται ὁ ἐγκεχαραγμένον ἔχων τοῖς ἰσχίοις βούκρανον» (Πρβ. καὶ Ἡσύχ. λ. βουκέφαλος). Ἀνεγνώσθη δ' ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ Ἀριστοφάνους ὑπὸ μὲν τοῦ Βεντληίου καὶ τοῦ Δοβραίου ψῆχ' ἠρέμα, ὑπὸ δὲ τοῦ Βεργκίου ψήχειν δ' ἠρέμα, ὑπὸ δὲ τοῦ Κοβήτου ψήχετ' ἠρέμα, ὑπὸ δὲ τοῦ Βλαϋδεσίου ψῆχε δ' ἠρέμα (Ἴδε Κόκκιον ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν Ἀποσπ. τῶν Ἀττικ. Κωμικῶν Τόμ. Α', σελ. 403 καὶ Βλαϋδέσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀριστοφάνους Ἀποσπασμάτων σελ. 27). Ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοφάνη Σχολίοις εἶνε γεγραμμένον σελ. 81, 47 Διδ. (Σουίδ. σελ. 617 Βεκκ.) «οὐδὲ γὰρ βουκεφάλας καλοῦμεν διὰ τὸ μορφὴν τοιαύτην ἔχειν, ἀλλὰ διὰ τὸ οὕτω κεχαράχθαι, οἷος, οἶμαι, καὶ ὁ τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος ἵπ-

πος ἦν, ᾧ τελευτήσαντι τὴν Βουκεφάλειαν Ἀλέξανδρος ἔκτισεν, ἐντάφιον αὐτῷ τῆς ἀρετῆς χαριζόμενος πόλιν». Πρβ. καὶ Σχολ. Λουκιαν. σελ. 230, 3 Ἰακ. «Ἐξ οὗ καὶ ὁ Βουκεφάλας ἵππος ὁ τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος, βούκρανον ἔχων ἐντετυπωμένον, οὕτως ἐκαλεῖτο» (Ἴδε Φρευῆρον ἐν *Leipz. Stud.* 1882, σελ. 387).

Φέρεται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ τὸ ἐκ τοῦ βοῦς καὶ κεφαλή συντεθὲν ἐπίθετον βουκέφαλος, ᾧ ὁμοίως εἶνε καὶ ἄλλα ἐσχηματισμένα, οἷον λεοντοκέφαλος, κυνοκέφαλος, σχινοκέφαλος, μακροκέφαλος, δικέφαλος, τρικέφαλος, ἑκατογκέφαλος, κτλ. Παρὰ τῷ Πολυδεύκει κεῖται βιβλ. Β', 43 «ἐχινοκέφαλον δὲ Κρατῖνος τὸν Περικλέα εἶπεν». Οὐχὶ ἐχινοκέφαλον ἀλλὰ σχινοκέφαλον εἶπε τὸν Περικλέα ὁ Κρατῖνος (Ἴδε Περιοδ. Σύγγρ. Ἀθήν. Τόμ. Ζ', σελ. 456). Σημειωτέον δ' ὅτι λέγεται ὑπὸ τοῦ Φρυνίχου Σοφιστ. Προπαρ. σελ. 49, 19 «Κυνοκέφαλλος: διὰ τῶν (τοῖν) δυοῖν λλ οἱ Ἀττικοὶ» καὶ ὑπὸ τοῦ Φωτίου Λεξ. σελ. 188, 11 «Κυνοκέφαλον: ἐν τοῖς δύο λλ λέγουσιν· οὕτως Ἀριστοφάνης» (Ἴδε Μιτζέλιον *De Emendat. Theogon. Hesiod.* σελ. 451 καὶ Βλαϋδέσιον εἰς Ἀριστοφ. Ἱππ. σελ. 56). Ὁ Κόβητος γράφει ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1874, σελ. 417 «Κυνοκέφαλλος (quod cum Grammaticorum pace dictum esto) perinde est τοῦ πονηροῦ κόμματος ac si quis κεφαλλή pro κεφαλή dicere vellet. Esse lectionem hanc veterem Phrynichus et Photius testantur, (Κυνοκέφαλλον ἐν τοῖς δύο λλ λέγουσιν· οὕτως Ἀριστοφάνης) sed probam esse et sanam his testibus minime est opus credere. Facili transpositione Aristophanes loquetur ut populares omnes solebant: κυνὸς βορὰν σιτούμενος κυνοκεφάλῳ μαχεῖ σύ;». Ἀκριβῶς περὶ τοῦ πράγματος θὰ διαλάβωμεν ἐν ἑτέρῳ τόπῳ.

Εἴπομεν ὅτι φέρεται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ἐπίθετον βουκέφαλος, ἀλλὰ τοῦ περιβοήτου καταστάντος ἵππου τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου τὸ παλαιότερον καὶ γνησιώτερον ὄνομα εἶνε βουκεφάλας· βουκεφάλαν ὀνομάζει αὐτὸν ὁ Ὀππιανὸς καὶ ὁ Ἀρριανὸς καὶ ὁ Στράβων καὶ ἄλλοι.

Ὀππιαν. Κυνηγ. Α', 230 «Ἵππος ἐνυάλιος δὲ Μακηδονίου βασιλῆος Βουκεφάλας ὁπλῇσιν ἐναντία δηριάασκεν».

Ἀρριαν. Ἀναβ. Ε', ιδ', 4 «καὶ τὸν ἵππον αὐτοῦ ἀποθανεῖν τὸν

Βουκεφάλαν, φίλτατον Ἀλεξάνδρου ὄντα τὸν ἵππον» καὶ ιθ', 4 «τὴν δὲ Βουκέφαλα ἐς τοῦ ἵππου τοῦ Βουκεφάλα τὴν μνήμην» καὶ «ἀναβαινόμενός τε πρὸς μόνου Ἀλεξάνδρου ὁ Βουκεφάλας οὗτος» (Ἴδε Ἐλλένδετον ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Ἀρριανοῦ Ἀναβάσεως Τόμ. Β', σελ. 200-1).

Στράβ. σελ. 973, 26 Μειν. «ἐκαλεῖτο δὲ Βουκεφάλας ἀπὸ τοῦ πλάτους τοῦ μετώπου».

Αἴλιαν. περὶ Ζῴ. Ϛ', 44 «καὶ ὁποῖος μὲν ἦν ὁ Βουκεφάλας ἐς Ἀλέξανδρον διαρρεῖ πανταχόσε ὁ λόγος».

Μάξιμ. Τύρ. Λόγ. ΙΔ', 4 (σελ. 53, 4 Διδ.) «εἰ καὶ νησιώτης ἀνὴρ ἀθέατος τοῦ ἵππων γένους καὶ ἀμαθέστατος, ἀκούων ὅτι ἦν Μακεδόνι βασιλεῖ κτῆμα ὁ Βουκεφάλας, ὄχημα ἐκείνῳ μὲν τιθασόν, τοῖς δ' ἄλλοις ἄβατον, ἔπειτα ἀνερωτῴη τί ἦν πρᾶγμα ὁ Βουκεφάλας».

Ἱμέρ. Λόγ. Γ', 10 (σελ. 53, 25 Διδ) «σὺ δέ μοι δοκεῖς κἂν αὐτὸν Βουκεφάλαν καὶ Πήγασον καὶ τὴν ἀθάνατον ξυνωρίδα τὴν Ἀχιλλέως ὑποθεῖναι ψαλίῳ καὶ μάστιγι».

Ζωναρ. Ἐπιτομ. Ἱστορ. Τόμ. Α', σελ. 285, 31 Διδ. «τοῦ Βουκεφάλα δ' ἵππου κομισθέντος Φιλίππῳ τρισκαίδεκα ταλάντων τιμῆς, κτέ» καὶ σελ. 295, 27 «βαρβάρων τινῶν τὸν ἵππον αὐτοῦ τὸν Βουκεφάλαν ἀφελομένων, ἐβαρυθύμησε» καὶ σελ. 299, 2 «ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ καὶ ὁ Βουκεφάλας τρωθεὶς μετὰ καιρὸν ἐτελεύτησεν» καὶ Τόμ. Δ', σελ. 297, 13 «ὅσα ὁ Ἀλέξανδρος ἤλγησε, τοῦ Βουκεφάλα ἵππου θανόντος».

Κωνσταντ. Μανασσ. 1785 (σελ. 78 Βόνν.) «μόνον δ' αὐτὸν ἐδέχετο Γάϊον ἀναβάτην, καθάπερ τὸν Ἀλέξανδρον ἵππος ὁ Βουκεφάλας».

Ψευδολέ. Γραμμ. σελ. 54, 10 «μηδένα ἕτερον ἀναβάτην δεχόμενος ἢ αὐτόν, ὡς ὁ Βουκεφάλας τὸν Ἀλέξανδρον».

Ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου εὑρίσκεται ὅτι εἰς ΑΣ λήγων τύπος καὶ ὁ εἰς ΟΣ, οἷον σελ. 309, 15 «διότι διαβάντος Ἀλεξάνδρου ἐκεῖ καὶ μαχομένου, ὁ Βουκεφάλας ἵππος ἀ... θανε» καὶ σελ. 814, 37 «ὡς που καὶ ὁ Βουκεφάλας Ἀλέξαν... μόνον ἤθελε φέρειν ἔποχον» καὶ σελ. 1096, 12 «οὕτω καὶ ὁ Βου... φαλος ἵππος Ἀλεξάνδρῳ μόνῳ εἴκειν ἠγάπα».Πρβ.καὶ Μικρ.Συγ...

σελ. 352, 30 «κάτω που τούτου καὶ τὸν Βουκεφάλαν καὶ τὸν Πήγασον τίθεμαι».

Ἐν ταῖς Ἱστορίαις τοῦ Τζέτζου ἀπαντᾷ Χιλ. Α', 806 (σελ. 33 Κισλ.) «Τοῦ ΒουκεφάλΟΥ σύμπασαν ἔχεις τὴν ἱστορίαν, ὡς ἵππος ἦν ἀτίθασος, ἀνθρώπους κατεσθίων, μόνῳ τῷ Μακεδόνι δὲ ὑπείκων Ἀλεξάνδρῳ. Τὴν ΒουκεφάλΑ κλῆσιν δὲ τοιουτοτρόπως ἔσχε· βοὸς ὡς ἔχων κεφαλὴν ἐν τῷ μηρῷ σφραγῖδα· οὐ μὴν βοὸς ἐκέκτητο ἢ κεφαλὴν ἢ κέρας» καὶ Δ', 490 (σελ. 138) «ἤπερ τῷ Βουκεφάλᾳ δὲ Ἀλέξανδρος ὁ μέγας, τὸν ὅνπερ ὠνησάμενος τρισκαίδεκα ταλάντων ὁ Θετταλὸς Φιλόνικος χαρίζεται Φιλίππῳ».

Τὸν εἰς ΟΣ περατούμενον τύπον βλέπει τις παρὰ τῷ Λιβανίῳ Ἐπιστολ. σελ. 645 Οὐολφ. «πέπαυμαι θαυμάζων Πήγασον καὶ Βουκέφαλον» καὶ παρὰ τῷ Ψευδοκαλλισθένει σελ. 68 Διδ. «καὶ καθίσας εἰς τὸν Βουκέφαλον ἵππον διαπερᾷ μόνος» καὶ σελ. 97 «πίπτει δὲ καὶ ὁ Ἀλεξάνδρου ἵππος ὁ Βουκέφαλος» καὶ σελ. 150 «μάλιστα δὲ τοῦ παιδὸς πρὸς τὸν Βουκέφαλον ἵππον ἀντιστραφέντος καὶ γοερῶς ἐπιφθεγξαμένου» καὶ «τίς ἐμβλέψαι δυνηθείη Βουκέφαλον ἄλλον ἱππέα ἔχοντα καὶ ἀναβάτην» καὶ «τοῦ δὲ Βουκεφάλου ἵππου πρὸς τοῖς ποσὶν αὐτοῦ ἱσταμένου, ἐφαπλοῖ τὴν χεῖρα Ἀλέξανδρος» καὶ «ταῦτα τοῦ Ἀλεξάνδρου πρὸς τὸν Βουκέφαλον σὺν δάκρυσι λέγοντος» καὶ «θεασάμενος δὲ τοῦτον ὁ Βουκέφαλος» καὶ παρὰ Θεοφυλάκτῳ τῷ Σιμοκάττῳ σελ. 59 Βοισσ. «κατέπληττε τὴν Μακεδονίαν Ἀλέξανδρος τῷ Βουκεφάλῳ ἐποχούμενος ἵππῳ» καὶ «οὐ γὰρ Ἀλεξάνδρῳ ἀλλὰ τῇ τύχῃ ὁ Βουκέφαλος ἵππος ἐπείθετο» καὶ παρὰ Νικήτᾳ τῷ Χωνιάτῃ Μεσαιων. Βιβλιοθ. Σάθ. Τόμ. Α', σελ. 93 «καθάπερ καὶ τὸν Βουκέφαλον ἵππον οἱ πάλαι φασὶν ἄγριον εἶναι παντάπασι καὶ ἀκόλαστον» καὶ παρὰ Μιχαὴλ τῷ Ψελλῷ Μεσαιων. Βιβλιοθ. Σάθ. Τόμ. Δ', σελ. 241 «ὥσπερ δὴ ὁ τοῦ Φιλίππου εὐήνιον τὸν Βουκέφαλον πεποίηκεν» καὶ παρ' Ἰωάννῃ τῷ Ἀντιοχεῖ (Κραμ. Ἀνεκδ. Παρ. Τόμ. Β', σελ. 392,27) «καὶ οὐδένα ἕτερον ἀναβάτην ἐδέχετο, εἰ μὴ αὐτὸν μόνον, ὡς ὁ Βουκέφαλος τὸν Ἀλέξανδρον» καὶ παρὰ Γεωργίῳ τῷ Κεδρηνῷ Τόμ. Α', σ. 300,3 Βόνν. «μηδένα ἕτερον ἀναβάτην δεχόμενος ἢ αὐτόν, ὡς Βουκέφαλος τὸν Ἀλέξανδρον» καὶ ἐν τοῖς Γεωπονικοῖς σελ. 1109 Νικλ. «οἷόν φασι γενῆσθαι τὸν τοῦ Μακεδόνος Ἀλεξάνδρου Βουκέφαλον» καὶ ἐν τῷ

Βίῳ Ἀλεξάνδρου 598 (Trois Poèmes Grecs Wagn. σελ. 74) «ὃν ἔλεγον Βουκέφαλον ἐν ὄψει μέγαν πάνυ» καὶ 700 (σελ. 77) «ὅστις αὐτὸν Βουκέφαλον τὸν ἵππον διοδεύσει» καὶ 741 (σελ. 78) «ὅπου Βουκέφαλος αὐτὸς ἵππος ἦν κεκλεισμένος» καὶ 745 «Βουκέφαλος ἦν ἵππος, ὃν ὁ πατήρ σου, δέσποτα, κατέκλεισεν ἐνταῦθα» καὶ 790 (σελ. 80) «λάβω καὶ τὸν Βουκέφαλον, πορεύσομαι σὺν τούτοις» καὶ 884 (σελ. 83) «ἔτυπτε κατὰ πρόσωπον Βουκέφαλον τὸν ἵππον» καὶ 3827 (σελ. 171) «χαρίσομαί σοι μᾶλλον τὸν ἵππον τὸν Βουκέφαλον, ὃν οὗτος ἐποχεῖται» καὶ σελ. 4641 (σελ. 196) «ἀλλ' ἵππος ὁ Βουκέφαλος ἐξασθενήσας πίπτει».

Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου μνημονεύεται σελ. 175,15 Μειν. ῥῆσις, ἐν ᾗ εἶνε γεγραμμένον «ἀπέθανεν αὐτοῦ ὁ ἵππος Βουκεφάλας προσαγορευόμενος», ἀλλὰ σελ. 181,13 φέρεται «Βουκεφάλεια, πόλις ἐπὶ τῷ Βουκεφάλῳ ἵππῳ, ἣν ἔκτισεν Ἀλέξανδρος».

Ἐν τῷ Ἀλεξάνδρῳ τοῦ Πλουτάρχου κεφ. ϛ' ἡ παραδεδομένη γραφὴ εἶνε «Φιλονίκου τοῦ Θεσσαλοῦ τὸν Βουκέφαλον ἀγαγόντος ὤνιον τῷ Φιλίππῳ τρισκαίδεκα ταλάντων». Πρβ. καὶ Φωτ. Βιβλιοθ. σελ. 395, 28 «ὅτι τὸν Βουκέφαλον προσαχθέντα ὤνιον ταλάντων δέκα καὶ τριῶν παρὰ Φιλονίκου τοῦ Θετταλοῦ». Ἐν κεφ. Ιϛ', τἀντίγραφα ἔχουσιν οὐ μόνον «ἣν δ' ἕτερος, οὐχ ὁ Βουκέφαλος ἀλλὰ καὶ ὁ Βουκεφάλας». Πρβ. ΛΒ' «τοῦ Βουκεφάλα φειδόμενος ἤδη παρήλικος ὄντος» καὶ ΜΔ' «ἐνταῦθα τῶν βαρβάρων τινὲς ἀπροσδοκήτως περιτυχόντες τοῖς ἄγουσι τὸν ἵππον αὐτοῦ τὸν Βουκεφάλαν λαμβάνουσιν» καὶ ΞΑ' «ἐκ δὲ τῆς πρὸς Πῶρον μάχης καὶ ὁ Βουκεφάλας ἐτελεύτησεν». Ὁ Κοραῆς ἀναγνοὺς ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Παραλλήλων Βίων τοῦ Πλουτάρχου Μέρ. Β', σελ. 189 «τὸν Βουκεφάλαν ἀγαγόντος» ἐσημειώσατο σελ. 405 «Βουκεφάλαν: Ἐξ ΗΔ, ΑΤ, Βουκέφαλον. Οὕτως γὰρ καὶ ἀλλαχοῦ (κατωτέρ. § 16, σελ. 200 καὶ Πότερ. τῶν ζώων φρονιμώτερ. § 14) Πλούταρχος αὐτὸν ὀνομάζει, οὕτως καὶ Αρριανὸς (Ἀναβάσ. Ἀλεξάνδρ. Ε', 14, 8), Μακεδόνων δηλονότι διαλέκτῳ. Τὸ δὲ τοῦ ὀνόματος ἔτυμον, οἱ μὲν διότι βοὸς κεφαλῇ παραπλησίαν εἶχε κεφαλήν, οἱ δὲ διὰ τὸ πλατὺ τοῦ μετώπου, καὶ ἄλλοι ἄλλως ἀποδεδώκασι». Ἔγραψε δὲ καὶ σελ. 414 «Βουκεφάλας: ΔΓ, Βουκέφαλος· ἧττον ὀρθή, διὰ τὰ ἀνωτέρω

(σελ. 405) εἰρημένα». Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Κοραῆ ἐνεκρίθη ὑπό τε τοῦ Σχαιφήρου καὶ ἑτέρων. Παρατηρητέον δ' ὅτι φέρεται ἐν τοῖς Ἠθικοῖς τοῦ Πλουτάρχου «ὥσπερ οὖν τὸν Βουκέφαλον ὁ Ἀλέξανδρος πρεσβύτερον ὄντα μὴ βουλόμενος πιέζειν ἑτέροις ἐπωχεῖτο πρὸ τῆς μάχης ἵπποις» (σελ. 793, Ε'), ἀλλ' ἴσως εὔλογον εἶνε νὰ μεταβληθῇ τὸ Βουκέφαλον εἰς τὸ Βουκεφάλαν, οὗ ἡ ὀνομαστικὴ κεῖται ἐν ἑτέρῳ τῶν Ἠθικῶν τόπῳ (σελ. 970, Δ') «ὁ δὲ Βουκεφάλας γυμνὸς μὲν ὢν παρεῖχεν ἀναβῆναι τῷ ἱπποκόμῳ».

Ὁ Δαβίσιος ἐποιήσατο ἐν τῇ ἐκδόσει Μαξίμου τοῦ Τυρίου σελ. 549 τὴν παρατήρησιν τήνδε· «κτῆμα ὁ Βουκεφάλας: Hic et paullo post editori Oxoniensi placuit Βουκέφαλος; quod immerito factum, siquidem Βουκεφάλας in mss. utrobique legitur. Et Straboni quidem lib. XV. p. 1023. pariter ac Arriano v. 14, 19. equus hicce Βουκεφάλας nominatur. Sic et alii nonnulli. Curtius lib. vi. cap. v. 18. *Equum regis* **Bucephalam** *vocabant* —Agellus v. 2. *Equus Alexandri regis et capite et nomine* **Bucephalas** *fuit*—Altera tamen terminatio, si modo mss. nititur, haud est rejicienda; sic enim Aelianus H. A. vi. 44. Etymologus, Stephanus in Βουκεφάλεια, et Hesychius. **Nihilominus apud Plutarchum in Alex. pag.** 667. **B. non Βούκεφαλον, ut edunt, sed Βουκεφάλαν scripserim.** Ita certe nomen hoc effert ille pag. 690 D. 699 D». Ἐν τῇ Ἑρχηρείῳ ἐκδόσει τοῦ Αἰλιανοῦ Τόμ. Α', σελ. 159, 11 εἶνε γεγραμμένον «ὁποῖος μὲν ἦν ὁ Βουκεφάλας» κτέ. Ἴδε καὶ Ἰακώψιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ περὶ Ζῴων Συγγράμματος τοῦ Αἰλιανοῦ Τόμ. Β', σελ. 232.

Ἄξια παραθέσεως νομίζομεν καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Λ. Δινδορφίου γεγραμμένα ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς τοῦ Ζωναρᾶ Ἐπιτομῆς Ἱστοριῶν Τόμ. Α', σελ. θ' «ut ipse Parisinus A interdum deteriores quam ceteri infert formas, veluti constanter exhibens Βουκέφαλος vol. 1, p. 184, B, seqq. pro Βουκεφάλας, quod quamvis constanter s t apud Ps. Callisthenem, nihilominus libri Plutarchi, Ar-r ıni et aliorum alteri ab librariis arguumt suppositum» καὶ τ ὑπὸ τοῦ Ἑρουερδῆνος ἐν *Lex. Supp. et Dialect.* σελ. 157 « 'ουκέφαλοι : — οὕτως ἐν Θεσσαλίᾳ ἐκαλοῦντο οἱ ἵπποι ἔχοντες ἐγ-

κεκαυμένον βουκράνιον· ὅτι δὲ τῶν Θετταλικῶν ἵππων τινὲς ἐκαλοῦντο βουκέφαλοι δηλοῖ Ἀριστοφάνης ἐν Ἀναγύρῳ κτέ. EG 113, 44 sqq. Apud Strabonem, Plutarchum, Arrianum, Aelianum (cf. Oppianum, Eustathium) traditur in melioribus libris forma dorica βουκεφάλας, quae thessalica fuisse videtur. Cf. Dind. in Thes. s v. II. p. 352».

Ἀναγκαῖον ἡμῖν φαίνεται νὰ παρατηρηθῇ ὅτι πρὸς τῷ τύπῳ ἑκατογκέφαλος φέρεται καὶ ὁ εἰς ΑΣ τελευτῶν ἑκατογκεφάλας. Εἶνε εἰρημένον ὑπὸ τοῦ Πινδάρου Ὀλυμπ. Δ', 8 «ἑκατογκεφάλα Τυφῶνος» καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους Νεφ. 336 «πλοκάμους θ' ἑκατογκεφάλα Τυφῶ». Νομίζει δ' ὁ Ναβῆρος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1884, σελ. 36 ὅτι δὲν ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ Πινδάρου Πυθ. Α' 16 «Τυφὼς ἑκατοντακάρανος· τόν ποτε Κιλίκιον θρέψεν πολυώνυμον ἄντρον» ἀλλὰ «Τυφὼς ἑκατογκεφάλας· τόνπερ ποτὲ κτέ ».

Ἔχει δὲ τὸ ἑκατογκεφάλας πρὸς τὸ ἑκατογκέφαλος ὡς τὸ εὐλύρας πρὸς τὸ εὔλυρος. Ὁ Βλαϋδέσιος γράφει ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀριστοφάνους Θεσμοφοριαζουσῶν σελ. 235 «τὸν εὐλύραν: Nempe Apollinem. Eur. Alc. 587. εὐλύρας Ἀπόλλων. Supra v. 315. χρυσολύρας dicitur. Sed Ran. 229. εὔλυροί τε Μοῦσαι. Eur. Lic. Fr. IV. Ἄπολλον εὔλυρε. Sic εὐτριαίνας (Pind.)». Πρβ. καὶ γοργολόφας καὶ λευκολόφας, ἀλεξανέμας καὶ κωλυσανέμας, ἐρειψιπύλας, εὐρυφαρέτρας, φοινικοστερόπας. πολυνεφέλας, κτλ. (Ἴδε καὶ Χαρίτ. Χ. Χαριτων. Ποικίλ. Φιλολογ. Τόμ. Α', σελ. 219 κέ.). Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ παρὰ τῷ Αἰσχύλῳ κείμενον Ἑπτ. Θήβ. 112 «δοχμολόφων ἀνδρῶν» μετεβλήθη ὑπὸ τοῦ Βρουγκίου εἰς τὸ «δοχμολοφᾶν ἀνδρῶν», ὃ καὶ ὑπ' ἄλλων ἐνεκρίθη (Ἴδε Οὐεκλῖνον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Αἰσχύλου Τόμ. Α', σελ. 481, 1891).

Ἐν τέλει δηλοῦμεν ὅτι ὄνομα Βουκεφάλας «τοῦ Βουκεφάλα» ἀπαντᾷ ἐν ἐπιγραφῇ τῆς Ἐπιδαύρου (Ἴδε *Stud auf dem Gebiete der Griech. und der Arischen Sprach. von Johann. Baunack und Theod. Baunack* Τόμ. Α', α', σελ. 141).

Σημ. Ἐν χωρίοις μνημονευθεῖσι ἐν τοῖς ἄνω εἶνε γεγραμμένον τρισκαίδεκα. Ἄνευ τινὸς ὄκνου ἀποφαινόμεθα ὅτι ὁ ὑγιῶς ἔχων τύπος τοῦ ἀριθμητικοῦ τούτου ἐπιθέτου εἶνε τρεισκαίδεκα, τῆς πρώτης συλλαβῆς διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου ἐκφερομένης.

ΚΕΦ. ΞϚ'.

Τονίζω-τονισμός *καὶ* **τονῶ-τόνωσις.**

Ἐν τῷ Περιοδικῷ Συγγράμματι Παρνασσῷ 1883, σελ. 817 ἐγράψαμεν τάδε·

(Εἰς σύνταξιν τῆς διατριβῆς τῆσδε παρέσχεν ἡμῖν ἀφορμὴν ὁ πάντ' ἄριστος Θερειανός, ὁ εὐφυέστατος καὶ πολυμαθέστατος τῆς Κλειοῦς συντάκτης, ὅστις φιλοτίμως τοῖς φιλολογικοῖς παρακολουθῶν ζητήμασι δύναται εὐστόχως περὶ αὐτῶν ν' ἀποφαίνηται).

Πάντες σχεδὸν οἱ περὶ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα διατρίβοντες ποιούμεθα χρῆσιν τοῦ τε ῥήματος *τονίζω-τονίζεται* καὶ τοῦ ἐξ αὐτοῦ παρηγμένου ὀνόματος *τονισμός*. Περιττὸν δὲ κρίνοντες νὰ καταλέξωμεν μαρτύρια ἐκ βιβλίων τοῦ δεῖνος καὶ τοῦ δεῖνος παρατιθέμεθα ῥῆσιν ἐκ πραγματείας τοῦ πρυτάνεως τῶν Ἑλλήνων φιλολόγων. Ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Ἰ. Οἰκονομίδου γεγραμμένῃ *Διαφωτίσει Λοκρικῆς Ἀνεκδότου Ἐπιγραφῆς* σελ. 21 κεῖται «Τὸ ἁπλοῦν *ὁμότης* ἐκ γλωσσαρίου τινὸς παραλαβὼν ὁ ἡμέτερος λεξικογράφος Γαζῆς, ἴσως ἀκριβείας χάριν ἐτήρησε καὶ τὸν ἡμαρτημένον *τονισμὸν* γράψας *ὁμοτής*. Ἀλλ' ἐκτὸς ὅτι ὑπὸ τῶν παλαιῶν γραμματικῶν τοῖς παροξυτόνοις συγκαταλέγεται τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ αὐτὴ ἡ ἀναλογία τῶν ἀπὸ ῥημάτων ὁμοιοκαταλήκτων καὶ ἐν πολλοῖς ὁμοιοπαθῶν τῷ ΟΜΟΩ παραγομένων εἰς *της* ῥηματικῶν, οἰκειότερον **τονισμοῦ** τόπον ἀποφαίνει ἐν τούτοις τὴν παραλήγουσαν (*ἀρόω ἀρότης, ΔΟΩ δότης, ΠΟΩ πότης*). Τοῦτο δὲ ἐπιβεβαιοῖ καὶ τὸ σύνθετον *συνωμότης*, καθ' ὃ καὶ ἡμεῖς **ἐτονίσαμεν** τὸ παλίμβιον *ἐπωμότης*».

Τοῦ ῥήματος δύο μόνα ἐν τοῖς λεξικοῖς μνημονεύονται ιραδείγματα, τὸ ἐκ τῶν Ἑλλήνων Ῥητόρων τοῦ Οὐαλ-ιυ Τόμ. Ϛ', σελ 45, 26 «ἔστιν ὅτε καὶ πράξει ὀλίγῃ κέπται στίζων ἢ *τονίζων*» καὶ τὸ ἐκ τῶν Ἑλλην. Ἀνεκδό-ν τοῦ Βεκκήρου σελ. 1169 «περὶ τῶν *τονιζομένων* λέξεων

κατὰ στοιχεῖον». Οὐδὲν δὲ τοῦ ὀνόματος, οὗ ὁ σχηματισμὸς εὐλογώτατος ὢν ὑπ' οὐδενὸς δύναται νὰ τύχῃ μομφῆς (Πρβ *Γλωσσ Παρατηρ.* σελ. 4). Εἶνε δ' ἐν τοῖς λεξικοῖς παρατεθειμένον καὶ τὸ ῥηματικὸν ἐπίθετον ***τονιστέον*** ἐκ τῶν εἰς Πίνδαρον Σχολίων σελ 344 «καὶ τὸ ἱέρεια προπαροξυτόνως ***τονιστέον***».

Προκριτώτερον τοῦ ***τονίζω-τονίζεται*** φαίνεται ἡμῖν τὸ ***τονῶ-τονοῦται***. Ἀπαντᾷ δ' ἀείποτε σχεδὸν τὸ παθητικόν, ὅπερ καὶ μετὰ τῆς προθέσεως ΣΥΝ εὑρίσκεται συντεθειμένον, οἷον ***συντονοῦται***, ***συντονοῦνται***, κτλ. Προηνέχθη δὲ καὶ μετὰ τῆς προθέσεως ΑΝΤΙ.

Τοῦ ἁπλοῦ πολλὰ ἡμῖν παραδείγματα παρέχει ὁ Εὐστάθιος λέγων ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς

σελ. 630, 27 : εἰ καὶ μὴ ***τονοῦται*** ὁμοίως ἐκείνοις.
631, 33 : ἡ τέχνη τῶν διαφόρως ***τονουμένων*** λέξεων.
906, 43 : ἃ πρὸς διάφορον σημασίαν διαφόρως ***τονοῦται***.
907, 3 : τῶν διαφόρως ***τονουμένων*** ἐστί.
1093, 58 : ἅπερ διαφόρως ***τονοῦνται*** πρὸς διάφορον σημασίαν.
1187, 24 : μυρία γάρ ἐστι πρὸς διάφορον σημασίαν διαφόρως ***τονούμενα***.
1681, 2 : ἐν τῷ περὶ λέξεων διαφόρως ***τονουμένων*** πρὸς διάφορον σημασίαν.

Φέρεται δὲ καὶ παρ' Ἰωάννῃ τῷ Ἀλεξανδρεῖ σελ. 25, 18 «οἱ δὲ ἀριθμοὶ καὶ τὰ γένη ἀκολούθως ***τονοῦνται***» καὶ παρὰ τῷ Χοιροβοσκῷ σελ. 447, 33 «διαφόρως ***τονοῦνται***» καὶ ἐν τοῖς Βεκκήρου Ἀνεκδότοις σελ. 944,33 «τὰ δισύλλαβα πρὸς τὰ πρωτότυπα ***τονοῦνται***».

Τοῦ μετὰ τῆς ΣΥΝ προθέσεως συγκειμένου ποιεῖται χρῆσιν Ἀπολλώνιος ὁ Ἀλεξανδρεὺς γράφων «εἴ γε πάλιν ***συνετονοῦτο*** τῷ ἀορίστῳ» καὶ «καθὸ ***συνετονοῦτο*** τῇ ἀρσενικῇ τάσει» καὶ «συνυπάρχειν καὶ ***συντονοῦσθαι*** ταῖς τοιαύταις γενικαῖς» (περὶ Συντάξ. σελ. 275, 22. 332, 15. 342, 16) καὶ «***συντονούμενα*** τούτοις» καὶ «καθότι πάλιν ***συντονούμενον*** τῷ θηλυκῷ παράκειται» (περὶ Ἐπιρρ. σελ. 559, 11. 561, 23).

Κεῖται δὲ καὶ ἐν τοῖς Κανόσι τοῦ Θεοδοσίου «*συντονοῦται* τῇ ἰδίᾳ εὐθείᾳ» καὶ «τοῖς ἀρσενικοῖς *συντονοῦνται*» (Βεκκ. Ἀν. σελ. 1005, 7. 1006, 30) καὶ παρὰ τῷ Χοιροβοσκῷ «ἡ Ἀδώνιδα αἰτιατικὴ τῇ Ἀδώνιδος γενικῇ *συντονοῦται*· ὅταν δὲ φύγῃ τὴν τετρασυλλαβίαν τῇ ἰδίᾳ εὐθείᾳ *συντονοῦται*» καὶ «τῇ γενικῇ τῶν ἑνικῶν *συντονοῦται*» καὶ «*συντονοῦται* τῇ ἰδίᾳ εὐθείᾳ τῶν ἑνικῶν» καὶ «οὐκ ἀναγκάζονται *συντονοῦσθαι* αὐταῖς» (σελ. 419, 11. 442, 5. 9. 450, 28. 458. 34).

Τοῦ μετὰ τῆς προθέσεως ἈΝΤΙ συγκειμένου ἔχομεν παράδειγμα τὸ ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου φερόμενον σελ. 1025, 4 «Κλεῖτος δὲ ἦν ὁ τοιοῦτος *ἀντιτονούμενος* τῷ κλειτῷ ἤτοι ἐνδόξῳ».

Τοῦ ὀνόματος *τόνωσις* ἐκ μόνων τῶν εἰς Ὅμηρον Παρεκβολῶν τοῦ Εὐσταθίου ἔχομεν νὰ μνημονεύσωμεν μαρτύρια· εἶνε δὲ τάδε· εἰς δὲ τὴν διάφορον *τόνωσιν* τοῦ Φαιστός καὶ Φαῖστος θετέον κτέ.» καὶ «*τονώσεως* δὲ διαφόρου Ἀττικῆς καὶ τὸ ἰδέ καὶ λαβέ» καὶ «διαφόρου δ' εὐλόγου *τονώσεως* καὶ τὸ πυρρός ὁ πυρσόθριξ καὶ Πύρρος κύριον» (σελ. 313, 21. 341, 21. 638, 58).

Ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου σελ. 544, 8 ἐξέδωκεν ὁ Μεινέκιος «εἰ μὲν ὡς Αἴγινα *τονΩθείη*» ἀντὶ τοῦ *τονΗθείη*. Εὔλογον δ' ἴσως εἶνε νὰ τραπῇ καὶ τὸ παρ' Εὐσταθίῳ σελ. 60, 14 «εἰ *τονΗθείη* τὸ ΠΟΥ» εἰς τὸ *τονΩθείη* καὶ τὸ ἐν τοῖς εἰς τὸ Ψαλτήριον Ἐπιμερισμοῖς τοῦ Χοιροβοσκοῦ σελ. 27, 11 «ὁμοίως τῷ ἐπιθετικῷ *ἐτονΗθη*» εἰς τὸ *ἐτονΩθη*. Ὀρθῶς ἐν τοῖς Μικροῖς Συγγράμμασι τοῦ Εὐσταθίου σελ. 38, 58 Ταφ. εἶνε γεγραμμένον «ὃν ἡ τελευταία συλλαβὴ *ἐτόνωσε* λόγῳ περισπασμοῦ» καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις σελ.279,12 Βεκκ «πρὸς γὰρ ἀντιδιαστολὴν οὕτως *ἐτονώθη*» καὶ ἐν τῷ περὶ Ἐπιρρημάτων Ἀπολλωνίου τοῦ Ἀλεξανδρέως σελ. 585, 8 «κατὰ συμπάθειαν καὶ τὸ τώς τῷ ὥς *συνετονώθη*».

Ἐν τῷ περιοδικῷ συγγράμματι *Leipziger Studien* Τόμ. Δ', σελ. 220 εὕρομεν γεγραμμένον «neve Plutarchum *παροξ τόνωσιν* adamasse suspiceris».Ἡ διὰ τοῦ Ω μεγάλου ἐκφορὰ

παροξυτόνΩσις εἶνε ἀνελλήνιστος. Λέγεται μὲν *τόνωσις*, διότι ὑπάρχει ῥῆμα *τονοῦν-τονοῦσθαι*· ἀλλ', ἀνυπάρκτου ὄντος τοῦ ῥήματος *παροξυτονοῦν - παροξυτονοῦσθαι*, δὲν δύναται νὰ ῥηθῇ *παροξυτόνωσις*.Ἐκ τῶν ἐπιθέτων *ὀξύτονος* καὶ *παροξύτονος* ἐσχημάτισαν οἱ Ἕλληνες τὰ ῥήματα *ὀξυτονεῖν* καὶ *παροξυτονεῖν*, ἐξ ὧν παρήχθησαν τὰ ὀνόματα *ὀξυτόνησις* καὶ *παροξυτόνησις*. Πρβ. καὶ *ὀξυτονητέον* καὶ *παροξυτονητέον*. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον λέγεται καὶ

ὀρθοτονεῖν—ὀρθοτόνησις—ὀρθοτονητέον
βαρυτονεῖν—βαρυτόνησις – βαρυτονητέον.

Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐπ' ἐνεργητικῆς μὲν διαθέσεως λαμβάνονται τὰ ῥήματα *βαρυτονεῖν* καὶ *ὀρθοτονεῖν* καὶ *ὀξυτονεῖν* καὶ *παροξυτονεῖν*, ὧν τὰ παθητικὰ εἶνε *βαρυτονεῖσθαι* καὶ *ὀρθοτονεῖσθαι* καὶ *ὀξυτονεῖσθαι* καὶ *παροξυτονεῖσθαι*, ἐπ' οὐδετέρας δὲ τὸ *ὁμοτονεῖν* ἰσοδυναμοῦν τῷ *ὁμότονον εἶναι* ἤτοι τὸν αὐτὸν τόνον ἔχειν. Ὅμοιον τούτῳ ὑπάρχει τὸ *διτονεῖν*, οὗ παρέχει ἡμῖν παραδείγματα Ἀπολλώνιος ὁ Ἀλεξανδρεὺς λέγων περὶ Ἀντων. σελ. 76,γ' «ἵνα μὴ *διτονήσῃ* ἡ λέξις, δύο κλίσεων γινομένων» καὶ περὶ Συντάξ. σελ. 121, 13 «εἴ γε μὴ τὸ τῆς φωνῆς ἰδίωμα ὑπεξέληται τὸ *διτονῆσαι*» καὶ σελ. 307 14 «οὐ δὴ οὖν ἀπᾷδον τὸ τὴν πρόθεσιν *διτονεῖν*». Τὸ ἐνεργητικὸν τοῦ *διτονεῖν* εἰς ΙΖΕΙΝ περατούμενον φέρεται ἐν τοῖς εἰς Σοφοκλέα Σχολίοις Τόμ. Β', σελ. 347, 6 «τὸ ἡμῖν οἱ τραγικοὶ *διτονίζουσι*, ποτὲ μὲν περισπῶντες, ποτὲ δὲ ὀξύνοντες.

Ἐγένετο δὲ καὶ προσθήκη ἐν τῷ αὐτῷ τοῦ Παρνασσοῦ Τόμῳ σελ. 935 ἔχουσα ὧδε· « Ἐν σελ. 818, 8 προσθετέον τάδε: Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν τοῖς εἰς Ὅμηρον Σχολίοις Τόμ. Α', σελ. 101, 14 φέρεται «Καὶ ὁ μὲν κανὼν θέλει προπαροξυτόνως —ἀλλ' ἐπειδὴ οὕτω δοκεῖ *στίζειν* τῷ Ἀριστάρχῳ, πειθόμεθα αὐτῷ ὡς πάνυ ἀρίστῳ γραμματικῷ», ὅπερ εὐλόγως μεταγράφεται *τονίζειν*. Ἴδε Λαρώχην ἐν *Homer Textkr*. σελ. 64 καὶ σελ. 347».

Ἄξια μνείας εἶνε καὶ ἃ ἔγραψεν ὁ Θερειανὸς ἐν ταῖς Φιλολογικ[αῖ]ς Ὑποτυπώσεσι σελ. 262 «τὰ δύο τελευταῖα κεφάλαια πραγμ[α]τεύονται περὶ τῆς λοκρικῆς διαλέκτου καὶ περὶ τοῦ κ[αι]ὰ

Δωριεῖς τονισμοῦ ἢ ὀρθότερον *τονώσεως*, ὡς ἤθελεν ἔπειτα ὁ συγγραφεὺς (ὁ Οἰκονομίδης δηλονότι), δυσανασχετῶν μάλιστα ὅτι καὶ ἄλλα τινὰ μείζονος λόγου σφάλματα συνέβησαν ἐν ἀμφοτέραις αὐτοῦ ταῖς πραγματείαις».

Τὸ ῥῆμα τονίζω-τονίζομαι φέρεται καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις Τόμ. Β', σελ. 134, 23 Δινδ. «πῶς δεῖ τονίζειν αὐτὸ» καὶ ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου σελ. 1437, 12 «ἀκριβέστερον δὲ ὅπως τονίζονται τὰ παρὰ τὸ ἔτος ἐν τῇ τῆς Ἰλιάδος Βοιωτίᾳ δηλοῦται».

Τοῦ περισπωμένου ῥήματος οὐκ ὀλίγα παραδείγματα παρεθέμεθα ἐκ τῶν εἰς Ὅμηρον Παρεκβολῶν τοῦ Εὐσταθίου· ἔχομεν δὲ καὶ ἄλλα ἐξ αὐτῶν νὰ μνημονεύσωμεν, οἷον σελ. 341, 12 «ὅτι δὲ διάφορα καὶ ἄλλα οἱ Ἀττικοὶ παρὰ τὴν ἀνάλογον συνήθειαν τονοῦσι, δῆλον καὶ ἐκ τοῦ τροπαῖον» καὶ σελ. 400, 1 «διὰ τὸ ὀξέως τονοῦσθαι» καὶ σελ. 669,49 «οἱ μὲν γὰρ συνηγοροῦσιν ὀξέως τονοῦσθαι τὰς αὐτῶν εὐθείας κτέ.». καὶ σελ. 751, 49 «χρὴ δέ, οἶμαι, νῦν γοῦν θεωρῆσαι ὅπως ὀξέως τονοῦται τὸ χρὴ ῥῆμα ὄν, ὡς καὶ ἡ ἑρμηνεία τούτου δηλοῖ» καὶ σελ. 769,29 «οἷα τονούμενον κατὰ τὸ ἱκανῶς» καὶ σελ. 790,8 «μία δέ, φασίν, ἀφορμὴ αὕτη τοῦ δύνασθαι τονοῦσθαι οὕτω» καὶ σελ. 907, 12 «Λεῦκος μὲν κύριον, λευκὸς δὲ τὸ ἐπίθετον, οὗ θηλυκὸν λευκή, ἄλλως τονουμένη παρὰ τὴν λεύκην τὸ φυτόν» καὶ σελ. 1130, 38 «οὐ τονοῦται ὀξέως ἀλλὰ βαρὺν τόνον ἔχει» καὶ σελ. 1160,18 «διὸ καὶ προπαροξύνεται τὸ ὄλιζον οὐ τονούμενον κατὰ τὸ ὀλίγον» καὶ σ. 1562, 62 «τὸ δὲ Ἀθήναιον τονώσει ὁμοίως ἑαυτῷ τὰ Ἥραια». Λέγεται δὲ καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις Τομ. Α', σ. 420, 33 «ὅτι οὐ δεῖ πρὸς μεταφραζόμενα τὰς λέξεις τονοῦν» καὶ ἐν τοῖς Κραμήρου Ὀξ. Ἀνεκδότοις Τόμ. Β', σελ 284, 17 «μὴ ὄντα κύρια μήτε πρὸς ἀντιδιαστολὴν ἑτέρου σημαινομένου τονωθέντα» καὶ 21 «πρόσκειται μὴ πρὸς ἀντιδιαστολὴν ἑτέρου σημαινομένου τονωθέντα» καὶ σελ. 377, 30 «τὰ διὰ τοῦ ΙΟΣ δισύλλαβα διαφόρως τονούμενα διὰ τοῦ Ι γράφονται» καὶ σελ. 461, 32 «οὕτως ἐτονι[illegible]ι» καὶ Τόμ. Δ', σελ. 334, 30 «καὶ κατὰ τὴν γενικὴν ἠνάγκασ[illegible] τονοῦσθαι» καὶ ἐν τοῖς εἰς Νίκανδρον Σχολίοις σελ. 9, 21 Κ[illegible]. «τονοῦται δὲ καὶ πόλιον καὶ πολιόν· ἄμεινον δὲ τὸ πόλιον, ἵνι[illegible]ῃ ἢ ὡς ἐπίθετον». Πρβ. καὶ Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 440, 9 «καὶ

τοῖς εἰς Η λήγουσιν ἐπιρρήμασιν ἀντιπαράκειταί τινα συντονούμενα τούτοις».

Καὶ τοῦ ὀνόματος τόνωσις πρὸς τοῖς παρατεθεῖσι μαρτυρίοις ἐκ τῶν εἰς Ὅμηρον Παρεκβολῶν τοῦ Εὐσταθίου ἔχομεν καὶ ἕτερα ἐξ αὐτῶν νὰ μνημονεύσωμεν, οἷον σελ. 265, 15 «καὶ ἄλλως δὲ ἡ μὲν Αὐλὶς ὡς ἐκ τοῦ αὐλίζω αὐλίσω ἔχοι ἂν ἴσως τὴν ὀξεῖαν τόνωσιν» καὶ σελ. 601, 4 «ἴσως δὲ συντελεῖ τι πρὸς τὴν τοιαύτην κλίσιν καὶ τόνωσιν καὶ τὸ κύριον ὁ Πρύλις ὁ παρὰ Λυκόφρονι» καὶ σελ. 1385, 46 «ἀνεθείσης δὲ τῆς ὀξείας τονώσεως κτέ.» καὶ σελ. 1626, 8 «οἱ δὲ γαυλοὶ ὀξύνονται πρὸς διαστολὴν ἑτεροίας τονώσεως» καὶ σελ. 1902, 57 «οὐ γὰρ ἂν ἡ ἐπέκτασις ἀλλοιώσῃ τὴν τόνωσιν τοῦ ἄρθρου τῆς δοτικῆς». Παρατηρητέον δι' ὅτι εἶνε ὑπὸ τοῦ Λοβεκκίου γεγραμμένον ἐν *Elem*. Τόμ. Β', σελ 18 «et Apollonius quoque dubitat Adv. 614 τὰ εἰς Υ λήγοντα ἐπιρρήματα ὀξύνονται, μεταξὺ εὐρὺ (scr. εὐθύ), τὸ γὰρ ἔὕ (sic) ἴσως ἀπὸ διαιρέσεώς ἐστι τοῦ εὖ, ἢ τάχα παράλογον ἔχει τὴν **τόνωσιν**». Ἀλλ' ἐν τῷ περὶ Ἐπιρρημάτων τοῦ Ἀπολλωνίου (Ἑλλην. Ἀνεκδ. Βεκκ. σελ. 614, 12) κεῖται «ἢ καὶ τάχα παράλογον ἔχει τὴν **τάσιν**». Λέγεται δὲ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς «τῆς ὑγιοῦς τάσεως».

Τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ὀνόματος ἐποιήσατο χρῆσιν καὶ ὁ Μεινέκιος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἐθνικῶν Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου σ. 92 «Ἀνακαιᾶθεν RV, quae si vera est τόνωσις, ad eandem normam etiam reliqua conformanda sunt» καὶ σελ. 224 καὶ σελ. 232 καὶ σελ. 272.

Λέγεται δ' οὐ μόνον παροξυτονεῖσθαι-παροξυτονητέον ἀλλὰ καὶ προπαροξυτονεῖσθαι-προπαροξυτονητέον. Συνωνυμοῦσι δὲ τούτοις τὸ παροξύνεσθαι-παροξυντέον καὶ τὸ προπαροξύνεσθαι-προπαροξυντέον. Ὁ Σχαιφῆρος ποιεῖται ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀργοναυτικῶν Ἀπολλωνίου τοῦ Ῥοδίου Τόμ. Β', σελ. 18 τὴν παρατήρησιν τήνδε «(ὀξυνητέον). Corrig. ὀξυντέον, quod legas in Schol. Ven. ad Homer. Il. XV. v. 445. Sic passim corruptum δασυντεον in δασυνητέον. V. quae monui in Ind. ad Homeri Od. p. 153. Sed Bastius l. c. habet ὀξυτονητέον». Ἴδε καὶ Θησ. Στεφ. Τομ. Ε', σελ. 2059 (Πρβ. καὶ Στερνοβάχιον ἐν *Melet. Graec*. σελ. 20).

Ῥῆμα οἰκειοτονεῖσθαι ἀπαντᾷ ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις Τόμ.

Γ', σελ. 472, 26 «οὐκ ἔστι σύνθετον τὸ περὶ πλέες ἀλλὰ κατὰ παράθεσιν ἢ περί· ὅθεν οἰκειοτονεῖται».

Εἴπομεν ὅτι τοῦ ῥήματος διτονεῖν γίνεται χρῆσις ἐπ' ἀμεταβάτου διαθέσεως. Φέρεται δ' ὅμως ἐν τῷ περὶ Γραμματικῆς Διαλόγῳ Μαξίμου τοῦ Πλανούδη Βαχμ. 'Ανεκδ. 'Ελλην. Τόμ. Β', σελ. 35, 19 «ὡς τῆς σφοδροτέρας ἕνεκεν τάσεως ἔστιν ὅτε τὸ ἂν διτονεῖται» καὶ 34 «οὐ δὴ τοῦτ' ἀδικεῖται τὸ δὴ μόνον μὴ διτονούμενον καθ' ὑμᾶς». Πρβ. καὶ σελ. 36, 4 «ἀλλ' εἰ μὲν ἀγαθὸν τὸ διτονεῖν, τί μὴ κατὰ πάντων τὴν ἴσην ἀναλογίαν φυλάττεις ;».

'Αντὶ τοῦ ὀξυτόνησις ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ Κοραῆ πλημμελῶς ὀξυτονισμός ἐν ταῖς εἰς τὰ Αἰθιοπικὰ τοῦ 'Ηλιοδώρου Σημειώσεσι σελ. 241 «ταύτην τυπογραφικῶς ἡμαρτῆσθαι δηλοῖ καὶ ὁ ὀξυτονισμός». 'Ο Κουμανούδης γράφει ἐν τῇ Συναγωγῇ Νέων Λέξεων σελ. 785 «παροξυτονισμός, ὁ. 'Αδ. Κορ. 29».

'Εχρήσαντο δ' οἱ νέοι Ἕλληνες καὶ τῷ συνθέτῳ ῥήματι παρατονίζω καὶ τοῖς ἐξ αὐτοῦ παρηγμένοις ὀνόμασι παρατόνισις καὶ παρατονισμός. Μνημονεύει ταῦτα ὁ Κουμανούδης ἐν τῇ Συναγωγῇ Νέων Λέξεων σελ. 780 λέγων· «παρατονίζω. Κ. Οἰκ. 30. — Κ. Σάθ.» καὶ «παρατόνισις, ἡ· παρατονισμός, ὁ. Κ. Οἰκ. 30. 'Ιω. Πανταζίδ. 76».

ΣΗΜ. Α'. 'Εγράψαμεν ἐν τῷ Παρνασσῷ «οὐδὲν δὲ (μαρτύριον) τοῦ ὀνόματος (τονισμός), οὗ ὁ σχηματισμὸς εὐλογώτατος ὢν ὑπ' οὐδενὸς δύναται νὰ τύχῃ μομφῆς». 'Ως ἐν τῇ παλαιᾷ 'Ελληνικῇ γλώσσῃ ἐκ τοῦ ὀνόματος ὅρκος παρήχθησαν δύο ῥήματα τὸ ὁρκόω-ῶ καὶ τὸ ὁρκίζω, οὕτως ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ ἑλληνισμῷ ἐκ τοῦ τόνος τὸ τονόω-ῶ, ἐξ οὗ τὸ τόνωσις καὶ τὸ τονίζω, ἐξ οὗ τὸ τονιστέον. 'Επειδὴ δὲ πολλῷ συχνότερον τοῦ τονίζω-τονίζομαι ἀπαντᾷ τὸ τονῶ-τονοῦμαι (συντονοῦμαι-ἀντιτονοῦμαι), μόνου δὲ τοῦ τόνωσις εὑρέθησαν μαρτύρια, δύναταί τις νὰ προκρίνῃ μὲν τοῦ βαρυτόνου ῥήματος τὸ περισπώμενον, νὰ ποιῆται δὲ χρῆσιν τοῦ τόνωσις ἀπεχόμενος τοῦ τονισμός. Παρατηροῦμεν δ' ὅτι ὁμοίως τῷ τονίζω - τονίζομαι ἐλέχθη καὶ πνευματίζω-πνευματίζομαι, οὗ παράγωγον τὸ πνευματισμός. 'Ο Εὐστάθιος γράφει ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 150, 20 «ὅτι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις οὐ μόνον τὰ ἀρκτικὰ τῶν λέξεων φωνήεντα ἐπνευματίζοντο ἀλλὰ καὶ τὰ διὰ μέσου ἐν ταῖς

συλλαβαῖς» καὶ σελ. 524, 5 «οἱ ἀρχαῖοι καὶ ἐν μέσῳ λέξεων ἐπνευμάτιζον καὶ τὰ φωνήεντα καὶ τὸ Ρ» καὶ 22 «οἱ ἀρχαῖοι οὐ μόνον ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῶν λέξεων τὸ Ρ στοιχεῖον καὶ τὰ φωνήεντα ἐπνευμάτιζον ἀλλὰ καὶ ὁπουδήποτε» καὶ 26 «Ἡρῳδιανὸς δὲ περὶ τοῦ, ὡς ἐρρέθη, κατὰ τὸν Φίλιππον πνευματισμοῦ νοήσας ἑτεροῖόν τι, φησὶν ὅτι Φίλιππον μὲν τὸ κύριον ἀξιοῦσιν οἱ γραμματικοὶ ψιλῶς λέγεσθαι, δασέως δὲ τὸ ἐπίθετον» καὶ σελ. 1102,33 «ὅτι δὲ τὸ ἆ κλητικόν ἐστιν ἐπίρρημα, καθὰ καὶ τὸ ὦ, καὶ ὅτι πνευματίζεται ὡς ἐκεῖνο καὶ τάσιν πάσχει ὁμοίαν κτἑ.» καὶ σελ 1396, 23 «περὶ δὲ τοιούτων ἀρχαϊκῶν πνευματισμῶν ἐν τοῖς εἰς τὴν Ἰλιάδα σαφῶς γέγραπται». Πρβ. καὶ σελ. 1949,34 «ἢ τὸν ὄνον μετὰ δασείας πνεύσεως».

ΣΗΜ. Β′. Σκαρλᾶτος ὁ Βυζάντιος γράφει ἐν τῷ Λεξικῷ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης σελ. 1388 λ. συντονόω: «Τονίζω μὲ τὸν αὐτὸν τόνον. «Τὸ Τὼς τῷ Ὣς συνετονώθη». Ἀνών.». Τὸ ὑπ' ἀνωνύμου κατὰ τὸν Βυζάντιον ῥηθὲν βλέπει τις ἐν τῷ περὶ Ἐπιρρημάτων Ἀπολλωνίου τοῦ Ἀλεξανδρέως σελ. 585,8 «κατὰ συμπαθειαν καὶ τὸ τώς τῷ ὥς συνετονώθη».

ΚΕΦ. ΞϚ′.

Περὶ τῆς ἐκφορᾶς τῶν εἰς ΣΙΣ ὀνομάτων τῶν παρηγμένων ἐκ ῥημάτων ληγόντων εἰς ΑΙΝΩ.

Μεταφέρομεν εἰς τὴν Ἀθηνᾶν τὰ ἐν τῷ Περιοδικῷ Συγγράμματι Παρνασσῷ 1886, σελ. 118 κἑ. γεγραμμένα.

§ 1. **Φλέγμανσις, οὐχὶ φλέγμασις.**

Ὁ μακαρίτης Βάμβας ἀποφαίνεται ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ συνταχθέντι Τεχνολογικῷ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσης ὅτι «Εἰς τὰ γινόμενα ἀπὸ τῶν εἰς *αινω*, αἱ καταλήξεις *ασις*, *ασια*, εἶναι συχνότεραι· οἷον, *φαίνω, φάσις· σημαίνω, σημασία· φλεγμαίνω, φλέγμασις* καὶ *φλεγμασία·* τινὰ δὲ προσλαμβάνουσι

καὶ τὸ ν· οἷον, *ὑφαίνω, ὕφανσις· πεπαίνω, πέπανσις· κυμαίνω, κύμανσις»* (σελ. 218 ἐκδ. γ΄).

Πρῶτον μὲν μεγάλως θαυμάζομεν πῶς ποτε ὑπέλαβεν ὁ Βάμβας ὅτι τὸ πρὸ τῆς καταλήξεως ΣΙΣ κείμενον Ν εἶνε ἐπείσακτον. Ἔπειτα δὲ παρατηροῦμεν ὅτι δεινῶς σφάλλεται ὁ ἀνὴρ δοξάζων ὅτι ἐκ τοῦ ῥήματος *φλεγμαίνω* ἐσχηματίσθη ὄνομα *φλέγμασις* καὶ ὅτι **τινὰ** τῶν ὀνομάτων τῶν παρηγμένων ἐκ τῶν εἰς ΑΙΝΩ ληγόντων ῥημάτων ἐκφέρονται μετὰ τοῦ Ν. Ἐλέγετο μὲν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων *φάσις* καὶ *ἔμφασις*, *ἐπίφασις*, κτλ. κατ' ἀποβολὴν τοῦ Ν, ἀλλὰ τό τ' ἐκ τοῦ *φλεγμαίνω* γενόμενον ὄνομα καὶ τὰ ἐκ τῶν ὁμοίων αὐτῷ **πάντα** ἐφύλαττον τὸ Ν πρὸ τῆς καταλήξεως ΣΙΣ. Ἔχομεν δὲ τοῦ *φλέγμανσις* μαρτύριον τὸ ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις κείμενον Τόμ. Β΄, σελ. 573 Ἑρμ. «τὰ χεῖλεα ὑπὸ τῆς *φλεγμάνσιος* ξυνέπεσε πρὸς ἄλληλα». Ἀπαντᾷ δ' ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις καὶ ὁ τύπος *φλεγμασίη* οὐχὶ ὀλιγάκις. Συνήθως ἐγίνετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων χρῆσις τοῦ ὀνόματος *φλεγμονή* (Πρβ. Λοβέκιον εἰς *Φρύν*. σελ. 116 καὶ Κόβητον ἐν *Μνημοσ*. 1875, σελ. 67).

§ 2. **Ξήρανσις, οὐχὶ ξήρασις.**

Παρὰ τῷ Γαληνῷ ἀναγινώσκεται Τόμ. Ιϛ΄, σελ. 415 «ἡ κάτω γαστὴρ σκληρὰ διαχωρεῖ διὰ τὴν *ξήρασιν* τῆς καταστάσεως». Ἀλλ' ἡ ἄνευ τοῦ Ν ἐκφορὰ *ξήρασις*, ἧς ἐποιήσατο μνείαν καὶ ὁ Λοβέκκιος ἐν τοῖς Παραλειπομένοις (σελ. 422), εἶνε ἀσύστατος. Ὁ ὑγιῶς ἔχων τύπος εἶνε ἡ *ξήρανσις* ἡ *ξηρασία*. Εὑρέθη δὲ καὶ ὄνομα *ξηρασμὸς* ὁμοίως τῷ *αὐασμὸς* ἐσχηματισμένον. Πρβ. καὶ *μελασμός*, *πεπασμός*, κτλ., περὶ ὧν ἀλλαχοῦ.

Ὑπὸ τοῦ Θεοφράστου ἐλέχθη «τῷ ὕστερον ἔτει μετὰ τὴν *ἀναξήρανσιν*» (π. Φυτ. Ἱστορ. Γ΄, α΄, 2) καὶ ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου «τῆς ὑπὸ τοῦ Ἡφαίστου *ἀναξηράνσεως* τῶν ὑγρῶν τόπων» (σελ. 1240, 6).

Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Ε΄, σελ. 1664 Παρ. ε γεγραμμένον «Tertia forma Ξήρασις, Siccitas, Gl. Hippocr. 453, 47: Ὑπὸ τοῦ καύματος καὶ τῆς ξηράσιος, cum prima

permutanda est». Ἀλλ' ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Ἐρμερινσίου γενομένῃ ἐκδόσει τῶν Ἱπποκρατείων Τόμ. Β', σελ. 161 φέρεται «ὑπὸ τοῦ καύματος καὶ τῆς *ξηρασίης*», οὐδεμία δ' ἄλλη γραφὴ ἐν αὐτῇ μνημονεύεται. Πρβ. καὶ σελ. 153 «ὁ πνεύμων ὑπὸ τῆς *θερμασίης* ἄγει ἐς ἑωυτὸν ἐκ παντὸς τοῦ σώματος φλέγμα» καὶ σελ. 156 «ὑπὸ *θερμασίης* ἄγει ἐφ' ἑωυτὸ (Ἰων. *ἐπ' ἑωυτὸ*) φλέγμα», κτλ.

Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν τοῖς Ἠθικοῖς τοῦ Πλουτάρχου σελ. 627 δ' ἀνεγνώσθη ὑπό τινων «ἐπεὶ τῆς πλύσεως τέλος ἡ *ξήρανσίς* ἐστι καὶ μάλιστα φαίνεται καθαρὸν τὸ μάλιστα ξηρὸν γινόμενον» ἀντὶ τοῦ *ψῦξις*. Βυττεμβάχιος *Πλουτ. Ἠθικ.* Τόμος Γ', α', σελ. 537 «ξήρανσις: omnes libri ψύξις, nec temere repudiandum erat».

Συχνὸν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ ἀπέβη τὸ ὄνομα *ἀποξήρανσις*, οἷον *ἀποξήρανσις τῆς σταφίδος*, *ἀποξήρανσις τῆς Κωπαΐδος*, κτλ.

§ 3. **Αὔανσις, γλύκανσις**, κτλ.

Εἴπομεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν (§ 1, σελ. 118) ὅτι τῶν ἐκ τῶν εἰς ΑΙΝΩ ῥημάτων διὰ τῆς καταλήξεως ΣΙΣ σχηματισθέντων ὀνομάτων ἓν μόνον ἐξεφέρετο ἄνευ τοῦ Ν, τὸ ἐκ τοῦ *φαίνω* παραχθὲν (*φάσις ἔμφασις, ἐπίφασις, διάφασις*, κτλ.), πάντα δὲ τἆλλα ἔληγον εἰς ΑΝΣΙΣ, σῳζομένου τοῦ Ν τῆς ῥίζης πρὸ τοῦ Σ τῆς καταλήξεως. Ἵνα δὲ μὴ νομίσῃ τις ὅτι ὀλίγα ταῦτα εἶνε, παρατιθέμεθα ἐνθάδε κατὰ στοιχεῖον ὅσα ἔχομεν συνειλεγμένα.

αὔανσις. Ἀριστοτ. Τόμ. Γ', σελ. 424, 37 Διδ. «οὐκ ἔστιν, ὥσπερ οἴονταί τινες, *αὔανσις*» καὶ σελ. 548, 29 καὶ σελ. 549, 25 καὶ σελ. 610, 23. Θεόφραστ. σελ. 9 Σνειδ. «τελέως δὲ ὑπολιπόντων, θάνατος καὶ *αὔανσις*» καὶ σελ 563 «αἱ γήρᾳ καὶ δι' ἀσθένειαν *αὐάνσεις*» καὶ σελ. 570. Γαλην. Τόμ. ς', σελ. 6 «ἀνάλογον δ' ἐστὶ τῇ τῶν φυτῶν *αὐάνσει*». Ἐν τοῖς Δειπνοσοφισταῖς τοῦ Ἀθηναίου σελ. 692 β' κεῖται «ζητεῖ δ' ὁ πολυμαθέστατος Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς Φυσικοῖς Προβλήμασι· διὰ τί οἱ μυριζόμενοι πολιώτεροι; ἢ ὅτι τὸ μύρον

διὰ τὰ ἀρώματα ξηραντικόν ἐστι — ὁ δὲ αὐχμὸς πολιωτέρους ποιεῖ; εἴτε γὰρ *αὔανσις* τριχὸς ἡ πολιὰ εἴτ' ἔνδεια θερμοῦ, ἡ ξηρότης μαραίνει». Πρβ. καὶ Εὐστάθ. σελ. 1679, 27 καὶ Κλήμ. Ἀλεξ. σελ. 210.

γλύκανσις. Θεόφραστ. σελ. 500 «καθάπερ οἱ τὰ σπέρματα προβρέχοντες εἰς τὴν *γλύκανσιν*».

δείλανσις. Νικήτ. Χων. σελ. 508, 3 Βόνν. «ἡ πολλὴ τότε ἦν αὐτοῖς ἡ *δείλανσις*».

δίανσις. Γαλην. Τόμ. ΙΑ', σελ. 740 «καὶ ἡ ἴασις αὐτοῦ *δίανσίς* τε καὶ ὕγρανσίς ἐστι.

δυσχέρανσις. Φιλοσ. Ἀποσπ. Μουλλ. Τόμ. Γ', σελ. 570 «πένθος, *δυσχέρανσις*, ὄχλησις».

θέρμανσις, *προθέρμανσις*. Ἱπποκρ. Τόμ. Β', σελ. 109, «ἡ τέγξι ἢ ψύξι ἢ *θερμάνσι*». Ἀριστοτ. Τόμ. Β', σελ. 597, 44 «ἔστι δ' οὐχ ἡ θερμότης κίνησις ἀλλ' ἡ *θέρμανσις*». Πορφύρ. παρὰ Στοβ. Ἐκλ. Τόμ. Α', σελ. 247. 18 Μειν. «οὐδὲν ἐοικυῖαι *θερμάνσεσι* καὶ ψύξεσι σωμάτων». Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ Τόμ. Θ', σελ. 279, 21 «καὶ ἡ μεταξὺ ὁδὸς *θέρμανσις*» καὶ σελ. 285, 11 καὶ Τόμ. ΚΓ', α', σελ. 76, 21. Εὐστάθ. σελ. 964, 12 «ἀλλὰ μετὰ τὴν *θέρμανσιν* τὴν ἐν τῷ πυρί». Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ ΚΓ', β', σελ. 42, 22 «*προθέρμανσίς* τις ὡς ἐλλυχνίου πρὸ τῆς τοῦ πυρὸς θερμότητος». Ψελλ. Βοισσον. σελ. 147, 6 «ταῖς *προθερμάνσεσι* πρότερον δεδιττόμενος».

ἴσχνανσις. Εὐστάθ. Μικρ. Συγγρ. σελ. 129, 22 «*ἴσχνανσις* λιπαίνουσα». Πρβ. καὶ Σχόλ. εἰς Ἱπποκρ. καὶ Γαλην. Τόμ. Α', σελ. 189 καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Δ', σελ. 706 Παρ.

κοίλανσις. Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. ΚΓ', δ', σελ. 36, 35 «τοῦτο δὲ *κοίλανσις* ῥινός». Εὐστάθ. σελ. 159, 35 «τῶν περὶ γῆν *κοιλάνσεων*».

κύμανσις, *ἐκκύμανσις*. Ἀριστοτ. Τόμ. Γ', σελ. 311, 7 «ἡ δὲ *κύμανσις* καμπή ἐστιν». Εὐστάθ. σελ. 223, 15 «*κύμανσίν* τινα δηλοῖ ταραχώδη» καὶ σελ. 482, 25 «καταστορέσαι τὴν *κύμανσιν* τῆς ψυχῆς» καὶ σελ 31, 45 «ἦχος ὕδατος θαλασσίου ἐν τῇ *ἐκκυμάνσει* γινόμενος».

λέανσις-λείανσις, *ἐπιλέανσις*. Ἄντυλλ. παρ' Ὀρειβ. Τόμ. Β', σελ. 435, 10 «μετὰ τὸ αὐτάρκως ἔχειν τῆς *λεάνσεως*». Γαλην. Τόμ. ΙΔ', σελ. 714 «στόμα μὲν καὶ ὀδόντας πρὸς *λέανσιν*». Κλήμ. Ἀλεξ. σελ. 263 «τὸ δὲ καλλώπισμα τῆς *λειάνσεως*». Εὐστάθ. σελ. 1572, 6 «ἐκ τῆς κατὰ συχνὴν παράτριψιν *λειάνσεως*». Φίλων Ἰουδ. Τόμ. Β', σελ. 40 «ἐκ δὲ τῆς ἐπαναπολήσεως καὶ ὥσπερ *ἐπιλεάνσεως* τῆς πρῶτον καταβληθείσης τροφῆς».

λεύκανσις. Ἀριστοτ. Τόμ. Β', σελ. 308, 21 «ἴσως οὐχ ἡ λευκότης κίνησις, ἀλλ' ἡ *λεύκανσις*» καὶ σελ. 312, 35 «τοιγαροῦν ἄλλη τῷ εἴδει μέλανσις καὶ *λεύκανσις*· πᾶσα οὖν *λεύκανσις* πάσῃ *λευκάνσει* ἡ αὐτὴ κατ' εἶδος ἔσται καὶ πᾶσα μέλανσις μελάνσει—διὸ τῷ εἴδει μία *λεύκανσις λευκάνσει* πάσῃ» καὶ σελ. 316, 22. Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. Θ', σελ. 397, 31 «τὸ κατὰ χρῶμα εἰς *λεύκανσιν* καὶ μέλανσιν» καὶ σελ. 407, 16 καὶ σελ. 721, 7 καὶ 22. Ὑπὸ τῶν νέων Ἑλλήνων γίνεται ἐνίοτε χρῆσις τοῦ ὀνόματος *διαλεύκανσις*.

λίπανσις. Ἄντυλλ. παρ' Ὀρειβ. Τόμ. Β', σελ. 450, 10 «*λιπάνσεως* χρεία». Φώτ. Ἀμφιλοχ. σελ. 88 Οἰκον. «ὑστέρησιν τῆς ἰδίας *λιπάνσεως*». Εὐστάθ. σελ. 1227, 12 «διὰ τὴν ἐκ τῆς *λιπάνσεως* θερμότητα». Πρβ. καὶ Βασιλικ. Τόμ. Ϛ', σελ. 26 καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Ε', σελ. 315 Παρ.

μάρανσις, *ἀπομάρανσις*. Ἀριστοτ. Τόμ. Γ', σελ. 549, 22 «ἡ τοῦ θερμοῦ σβέσις καὶ *μάρανσις*» καὶ 26 «*μάρανσις* τοῦ μορίου» καὶ σελ. 535, 18 «ἀλλὰ μὴν πυρός γε δύο ὁρῶμεν φθοράς, *μάρανσίν* τε καὶ σβέσιν· καλοῦμεν δὲ τὴν μὲν ὑφ' αὑτοῦ *μάρανσιν*, τὴν δ' ὑπὸ τῶν ἐναντίων σβέσιν» καὶ ἀλλαχοῦ. Πορφύρ. π. Ἀποχ. Ἐμψ. Α', 32 «διὰ *μαράνσεως*». Σουΐδ. «Ῥυσά: ἡ *μάρανσις*. ἡ γήρασις». Θεόφραστ. σελ. 772 «παρηλίων φάσις καὶ *ἀπομάρανσις* ἡ ῥῆξις».

μέλανσις. Πρβ. *λεύκανσις*. Φέρεται δὲ καὶ παρ' Ἀλεξάνδρῳ τῷ Τραλλιανῷ Τόμ. Α', σελ. 453 «πρὸς *μέλανσιν* τριχῶν» καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἱπποκράτη καὶ Γαληνὸν Σχολίοις Τόμ. Α' σελ. 141 «ἡ *μέλανσις* ἐπίτασίς ἐστι τῆς πελιδνώσεως».

μίανσις. Λευιτ. ΙΓ', 44 «*μιάνσει* μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεύς»

Πορφύρ. περὶ Ἀποχ. Ἐμψ. Δ', 20 «παρέσχε *μίανσιν*» καὶ «ὁ μολυσμὸς καὶ ἡ *μίανσις*» καὶ «φθορὰ καὶ *μίανσις* ἡ τοῦ ἐναντίου μῖξις» καὶ «φέρει μόλυσμα καὶ τῇ ψυχῇ ἡμῶν *μίανσιν*». Ὁ Ἀρκάδιος γράφει ἐν τῷ περὶ Τόνων σελ. 29, 7 «Τὰ εἰς ΙΣ ἐσχηματισμένα ἀπὸ βαρυτόνων μελλόντων ἢ δευτέρου προσώπου τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου βαρύνονται· ποιήσω ποίησις, γνώσω γνῶσις, πράξω πρᾶξις, πέφανσαι φάνσις, μεμίανσαι *μίανσις*». Τοῦ τύπου *φάνσις* ὀλίγιστα παραδείγματα εὑρέθησαν ἐν τῷ παρηκμακότι ἑλληνισμῷ. Πολλῷ πλείονα ἔχει τις νὰ καταλέξῃ τοῦ *ἀπόφανσις* καὶ τοῦ *ἔκφανσις*. Ἀλλὰ περὶ τῶν τοιούτων ἐκφορῶν θὰ διαλάβωμεν ἑτέρωθι ποιούμενοι λόγον καὶ περὶ τοῦ ἐν Κρητικῇ ἐπιγραφῇ κειμένου *ἄμπανσιν*.

μώρανσις. Σχολ. Αἰσχύλ. σελ. 384, 23 Δινδ. «*μώρανσις* ἤνωσε τὸν Οἰδίποδα καὶ τὴν Ἰοκάστην».

ξάνσις, *κατάξανσις*. Εὐσέβ. περὶ τῶν κατ' αὐτὸν μαρτυρ. Α', 3 «στρεβλώσεσι καὶ *καταξάνσεσι* τῶν πλευρῶν». Τοῦ ἁπλοῦ *ξάνσις* εἶνε παρατεθειμένον παράδειγμα· ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου (Τόμ. Ε', σελ. 1638 Παρ.) ἐκ γλωσσαρίου.

πέπανσις. Ἱπποκρ. Τόμ. Γ'. σελ. 312 «αἱ *πεπάνσιες* τῶν οὔρων». Ἀριστοτ. Τόμ. Γ', σελ. 611, 15 «πέψεως δὲ *πέπανσις*» καὶ σελ. 612, 1 «*πέπανσις* δ' ἐστὶ πέψις τις» καὶ σελ. 612, 7-35 (καὶ σελ. 639, 5 καὶ Τόμ. Δ', σελ. 29, 24). Πολλάκις ποιεῖται χρῆσιν τοῦ ὀνόματος τούτου ὁ Θεόφραστος σελ. 74 «οὐ κατὰ τὰς βλαστήσεις αἱ *πεπάνσεις*» καὶ σελ. 77 «αἱ μὲν οὖν τῶν καρπῶν ἀποβολαὶ καὶ *πεπάνσεις* τῶν ἀγρίων κτέ.» καὶ σελ. 78. 175. 359. 363, 13 καὶ 21. 367. 383. 405. 406. 475. 632. 640. Φέρεται δὲ καὶ παρὰ Φίλωνι τῷ Ἰουδαίῳ Τόμ. Α', σελ. 245 «τὸν τρόπον τῆς *πεπάνσεως* καὶ βελτιώσεως» καὶ ἐν τοῖς τοῦ Ἱεροκλέους παρὰ Φωτ. Βιβλ. λ 466, 1 «τὴν κατὰ φύσιν τῶν νοσημάτων *πέπανσιν*» καὶ τῇ Ἐκλογῇ τοῦ Φρυνίχου σελ. 258 «πᾶν τὸ ἐν *πεπάνσει*» καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοτέλη Ὑπομνήμασι Τόμ. Θ', σελ. 4, 6 «εἰ γὰρ *πέπανσίς* ἐστι καρποῦ κτέ.» καὶ ἐν τοῖς Γεω·

πονικοῖς σελ. 355 «τῷ δὲ καιρῷ τῆς *πεπάνσεως* ὑπερύθρους» Πρб. καὶ Εὐστάθ. σελ. 1618, 55 καὶ σελ. 1784, 19 καὶ Σχολ. Ἀριστοφ. σελ. 205, 38 Διδ.

περίρρανσις. Πλάτ. Κρατ. σελ. 405 β' «τὰ λουτρὰ τὰ ἐν τοῖς τοιούτοις καὶ αἱ *περιρράνσεις*».

πήμανσις. Εὐστάθ. σελ. 417, 14 «δῆλον δὲ ὅτι *πήμανσις* ὅρκων ἐστὶν ἡ τούτων παράβασις».

ποίμανσις. Εὐστάθ. σελ. 841, 57 «ὡς τῇ *ποιμάνσει* συλλαμβανομένου καὶ τοῦ βουκολεῖν καὶ αἰπολεῖν». Γεώργ. Παχυμέρ. Τόμ. Β', σελ, 152, 2 «τὴν σκληρὰν ἐκείνην — *ποίμανσιν*» καὶ σελ. 167, 6. Πρб. καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Ϛ', σελ. 1318 Παρ.

ῥύπανσις. Ἴδε Θησ. Στεφ. Τόμ. Ϛ', σελ. 2440 Παρ.

σήμανσις, ἐπισήμανσις, παρασήμανσις, ὑποσήμανσις. Ψευδαριστοτέλ. Προбλ. ΚΔ', 18 (Τόμ. Δ', σελ. 239, 25) «πολλὰ οὖν θερμά ἐστιν ἀπὸ *ἐπισημάνσεως* κεραυνῶν». Εὐστάθ. Παρεκб. εἰς Ὅμηρ. σελ. 894, 23 «διὰ τὸ *ἐπισημάνσεως* ἄξιον εἶναι» καὶ σελ. 1062, 18 «τὰ *παρασημάνσεως* ἄξια» καὶ σελ. 1298, 23 «ὃ δὲ καὶ αὐτὸ *ἐπισημάνσεως* ἄξιον» καὶ σελ. 1319, 29 «τὴν δὲ τοιαύτην *παρασήμανσιν*» καὶ Μικρ. Συγγρ. σελ. 229, 82 «οὐ δίχα *παρασημάνσεως*» καὶ σελ. 260, 81 «ἔνθα θεωρητέον ἐν *ἐπισημάνσει* τὸ ἴαμα γλώσσης». Γεώργ. Παχυμέρ. Τόμ. Α', σελ. 390, 15 «σχεῖν τῶν τῆς ἐκκλησίας *ὑποσημάνσεις*» καὶ Τόμ. Β', σελ. 146, 15 «κἂν οὐκ ἀναγκαία ἡ *ἐπισήμανσις*» καὶ σελ. 256, 19 «ἣν δὲ καὶ τοῖς γράμμασιν *ὑποσήμανσις* αὕτη». Τοῦ ἁπλοῦ *σήμανσις* ἐμνημόνευσε μαρτύριον ὁ Λοбέκκιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Φρυνίχου σελ. 502· εἶνε δὲ τὸ Νικομάχου τοῦ Γερασηνοῦ Β', 6, σελ. 44 «διὰ τῆς τοιαύτης γραφῆς καὶ *σημάνσεως*». Εὕρομεν δὲ καὶ ἐν τῷ περὶ Ὀρθότητος Συντάξεως Ἰωάννου τοῦ Γλυκέος σελ. 10, 26 «ἡ τῆς αἰτιατικῆς ἰδία *σήμανσις*» ἀντὶ τοῦ συνήθους *σημασία*.

συμπέρανσις. Εὐσέб. Εὐαγγ. Ἀποδ. Θ', α', 11 «τὰ μὲν τῆς συμφωνίας τῆς τε προφητικῆς προρρήσεως καὶ τῆς εὐαγγελικῆς *συμπεράνσεως* ὧδέ πως ἐχέτω τέλους».

ὑγίανσις. Ἀριστοτ. Τόμ. Β', σελ. 310, 11 «ὥστε καὶ ἡ ἀντικειμένη ἔσται ἡ *ὑγίανσις*» καὶ 313, 19 «ὑγιάζεσθαι τὴν αὐτὴν *ὑγίανσιν*» καὶ σελ. 315, 5 «οἷον *ὑγίανσις* ἡ εἰς ὑγίειαν, νόσωσις δ' ἡ εἰς νόσον» καὶ σελ. 316, 21 «οὐδὲν γὰρ μᾶλλον ἡ *ὑγίανσις* ἢ νόσανσις». Πλωτῖν. Τόμ. Β', σελ 275,18 Τεύβν. «*ὑγίανσις* οὖν καὶ νόσανσις ταὐτόν;» καὶ σελ. 277, 11 «καὶ *ὑγίανσις* μὲν κατὰ τὰ αὐτὰ τῆς ποιεῖν δυναμένης ὑγίειαν ἐνεργούσης καὶ κρατούσης, νόσωνσις δὲ τῆς ἐναντίας δυνάμεως τἀναντία ποιούσης» καὶ σελ. 281, 6. Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. Θ', σελ. 279, 22 «εἴ τις ἀντὶ τῆς ἰατρεύσεως τὴν *ὑγίανσιν* λάβοι» καὶ μετ' ὀλίγα «οὕτω καὶ ἡ *ὑγίανσις* (ὁδός ἐστιν) εἰς ὑγίειαν». Σημειωτέον δ' ὅτι παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει ἢ τῷ Ψευδαριστοτέλει Τόμ. Β', σελ. 192, 25 κεῖται «καὶ ἰατρικῆς ὑγίεια, ἀλλ' οὐχ *ὑγίασις* οὐδ' ἰάτρευσις». Αὕτη δ' ἡ ἐκφορὰ νομίζεται ὀρθὴ ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Η', σελ. 25, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ ἔχουσα τὸ Ν *ὑγίαΝσις*. Εἶνε δὲ τὸ ὄνομα *ὑγίασις* παράγωγον τοῦ ῥήματος *ὑγιάζω-ομαι*, ἐξ οὗ καὶ τὸ *ὑγιαστός* καὶ τὸ *ὑγιαστικός*. Πρβ. καὶ Ἡσύχ. «Ἀναλθές: ἀνίατον, *ἀνυγίαστον*». Ἡμεῖς οὐχὶ ἀσύστατον εὑρίσκομεν τὸν τύπον *ὑγίανσις*, ὅστις ἐκ του *ὑγιαίνω* γενόμενος ἔχει ἀμετάβατον σημασίαν. Παράδοξοι ἡμῖν προσπίπτουσιν οἱ τύποι *νόσαΝσις* καὶ *νόσΩσις*· διότι οὔτε *νοσαίνω* ῥῆμα ὑπάρχει οὔτε *νοσόω-ῶ-οῦμαι*, ἀλλὰ *νοσάζω* μὲν ἐνεργητικῶς, *νοσάζομαι* δὲ παθητικῶς, ὡς *ὑγιάζω* = ποιῶ ὑγιῆ καὶ *ὑγιάζομαι* = γίνομαι ὑγιής. Καὶ δύναται μὲν νὰ ὑποληφθῇ ὅτι τὸ *νόσαΝσις* συνεξέδραμε τῷ *ὑγίαΝσις*, οὐχὶ δ' ὅμως ἀπίθανον φαίνεται ὅτι ἐκ τοῦ ῥήματος *νοσάζω-μαι* παρήχθη ὄνομα *νόσασις*, ὅπερ παραφθαρὲν ὑπὸ τῶν βιβλιογράφων ἐγένετο *νόσαΝσις* καὶ *νόσΩσις*. Πρβ. *ἀπέραΝσις* ἀντὶ τοῦ *ἀπέρασις*, *νέαΝσις*, κτλ. Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Πασσοβίου λέγεται ὅτι ἐσχηματίσθη τὸ *νόσανσις* ὡς ἐκ τοῦ *νοσαίνω* καὶ τὸ *νόσωσις* ὡς ἐκ τοῦ *νοσόω*. Πρβ. Εὐστάθ. σελ. 306, 52 «Οὕτω δὲ σὺν ἄλλοις πολλοῖς καὶ τὸ νήφω (πρωτότυπόν ἐστι) τοῦ νηφαίνω, οὗ χρήσεως φανερᾶς μὴ οὔσης, ὅμως ἔμφασις γίνεται παρὰ τῷ δειπνοσοφιστῇ ἐν τῷ *νηφαντόν*

καὶ ἄοινον· δῆλον γὰρ ὅτι, ὡς ὀσφραίνω ὀσφραντόν, θερμαίνω θερμαντόν, οὕτω καὶ *νηφαίνω νηφαντόν*». Ὁ Ἀθήναιος σελ. 423 β' μνημονεύει ῥῆσιν ἐκ τοῦ Φιλήβου τοῦ Πλάτωνος, ἐν ᾗ κεῖται «*νηφαντικὴν* καὶ ἄοινον». Εἶπε δὲ καὶ ὁ Πορφύριος περὶ τοῦ Ἄντρ. τῶν Νυμφ. 19 «δίκαιον καὶ *νηφαντικόν*». Φέρεται δὲ καὶ παρὰ τῷ Πολυδεύκει ς', 26 «*νηφαντικὸν* εἶναι». Περὶ τοῦ *γήρανσις* καὶ *ἀγήραντος* θὰ γράψωμεν τὰ δέοντα ἀλλαχοῦ.

ὕγρανσις. Ἀλέξ. Ἀφροδ. Προβλ. σελ. 31, 17 Ἰδελ. «τὸ δὲ ὑδρέλαιον πρὸς *ὕγρανσιν* καὶ μαλάκυνσιν τῆς κόπρου». Παρὰ τῷ Γαληνῷ Τόμ. Δ', σελ. 792 ἐν ῥήσει ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους παρατεθειμένῃ ἀναγινώσκεται «τὰ λεπτοτέραν ἔχοντα τὴν *ὕγρανσιν* καὶ καθαρωτέραν» ἀλλὰ παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει φέρεται Τόμ. Γ', σελ. 235, 30 «τὰ λεπτοτέραν ἔχοντα τὴν *ὑγρότητα* καὶ καθαρωτέραν». Πρβ. καὶ Θησ Στεφ. Τόμ. Η', σελ. 31 Παρ.

ὕφανσις, *συνύφανσις*. Πολυδεύκ. Ζ', 33 «καὶ *ὕφανσιν* δ' ἂν εἴποις βιαζόμενος, ἐπεὶ Πλάτων εἴρηκε βασιλικῆς *ξυνυφάνσεως*». Κλήμ. Ἀλεξ. σελ. 237 «τῶν ἀμπεχονῶν τὰς *ὑφάνσεις*». Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. Θ', σελ. 284,8 «ἡ *ὕφανσις* κίνησίς τις οὖσα» καὶ σελ. 284, 27. Εὐστάθ. σελ. 409, 9 «ὡς ἐν τύπῳ *ὑφάνσεως*» καὶ σελ. 805, 27 «χιτῶνι ἀναλογεῖ τῷ ἐξ *ὑφάνσεως* ὁ πολεμικὸς θώραξ». Τὸ χωρίον τοῦ Πλάτωνος κεῖται ἐν τῷ Πολιτικῷ σελ. 310 ε'. Εὑρέθη δὲ καὶ ὄνομα *ἀνύφανσις* ἐν τοῖς Ὀνειροκριτικοῖς τοῦ Ἀχμὲτ 231, σελ. 204 «ἀναλόγως τῆς *ἀνυφάνσεως*».

χλίανσις. Θεόφιλ. Πρωτοσπαθ. περὶ Σφυγμ. σελ. 5,5 Ἑρμ. «πέψιν καὶ *χλίανσιν*».

χώλανσις. Ἐπίκτ. Ἐγχειρ. Θ' «*χώλανσις* σκέλους ἐστὶν ἐμπόδιον». Εὐστάθ. σελ. 400, 3 «ἡ τοῦ μέτρου ποδικὴ ἐκθεραπεύεται *χώλανσις*». Μεταβάλλει δ' ὁ Ἄσιος (*Θησ. Στεφ.* Τόμ. Η', σελ. 1786 Παρ.) καὶ τὸ ἐν τοῖς Ὀνειροκριτικοῖς τοῦ Ἀχμὲτ σελ. 200 φερόμενον *χώλασις* εἰς τὸ *χώλαΝσις*.

ψύχρανσις. Ἴδε Θησ. Στεφ. Τόμ. Η', σελ. 1958 Παρ.

Ἐν τῷ ὑπὸ Σκαρλάτου Δ. τοῦ Βυζαντίου συντεθέντι Λεξικῷ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης φέρεται σελ. 750 «**Κράδανσις** ἡ **Κράδασις**, εως (ἡ) καὶ **Κραδασμὸς** (ὁ). σείσιμον, κούνημα, κλονισμός, ἐκ τοῦ **Κραδάω-ῶ**, Μ. άσω, Π = Κραδαίνω, κουνῶ». Ἀλλ' ἐκ τοῦ **κραδάω**, οὗ σχηματίζει καὶ μέλλοντα ὁ καλὸς Βυζάντιος **κραδάσω**, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ παραχθῇ τὸ **κράδανσις**. Παρὰ Διογένει τῷ Λαερτίῳ ἐν ἐπιστολῇ τοῦ Ἐπικούρου βιβλ. Ι', 105 οἱ μὲν ἄλλοι κώδικες ἔχουσιν «ὅταν **κραδαστὸν** τῇ γῇ παρασκευάζῃ», ἀνθ' οὗ ὁ Μειβόμιος ἔγραψε **κραδασμόν**, εἰς δὲ **κράδασιν**, ὅπερ ἐνεκρίθη μὲν ὑπὸ τοῦ Σνειδήρου, μετεβλήθη δ' ὑπὸ τοῦ Ὑβνήρου, ὑφηγησαμένου τοῦ Ἑρμαννοῦ, εἰς τὸ **κράδαΝσιν** (Διογ. Λαερτ. Τόμ. Β', σελ. 554). Τὸ ἀρσενικὸν **κραδασμὸν** κεῖται καὶ ἐν τῇ Κοβητείῳ ἐκδόσει τοῦ Λαερτίου (σελ. 277, 46). Γράφει δὲ καὶ ὁ Κοραῆς ἐν ταῖς εἰς Πλούταρχον Σημειώσεσι (Μέρ. Δ', σελ. 462) «Κραδανθῆναι· Σεισθῆναι, τιναχθῆναι, ταραχθῆναι, ὡς ἐξηγεῖται Ἡσύχιος· ὅθεν καὶ **Κραδασμὸν γῆς** τὸν σεισμὸν Ἐπίκουρος (παρὰ Διογ. Λαερτ, ι', 105) ἐκάλει». Ἡ ἐκφορὰ **κράδασις** εἶνε πάντως ἀπόβλητος. Τὸ **κράδαΝσις** οὐδεὶς δύναται νὰ μεμφθῇ ὡς ἀτόπως ἐσχηματισμένον, ἀλλ' ἀναγκαίως ἔχει νὰ νομίζηται παράγωγον οὐχὶ τοῦ **κραδάω** ἀλλὰ τοῦ **κραδαίνω**. Καὶ τὸ ἀρσενικὸν δὲ **κραδασμός**, οὗ πιθανώτατα ἐποιήσατο χρῆσιν ὁ Ἐπίκουρος, ἐκ τοῦ **κραδαίνω** ἐγένετο, ὡς τὸ **αὑασμός** ἐκ τοῦ **αὑαίνω** καὶ τὸ **ἰσχνασμός** ἐκ τοῦ **ἰσχναίνω**, κτλ. Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου (Τόμ. Δ', σελ. 1907) εἶνε δύο μαρτύρια τοῦ ὀνόματος **κραδασμός** παρατεθειμένα.

Γράφει δ' ὁ Βυζάντιος ἐν τῷ ῥηθέντι Λεξικῷ καὶ «*Λύμανσις*, εως (ἡ),=Λύμη» καὶ «*Λύμασις* (λυμαίνομαι), εως (ἡ), Π. ἀντὶ Λύμη». Τὸ ὄνομα **λύμανσις** εἶνε μὲν ἀμέμπτως ἐσχηματισμένον, ἀλλὰ παρ' οὐδενὶ εὑρέθη. Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ [Στε]φάνου μνημονεύεται τὸ **καταλύμανσις** ἐκ γλωσσαρίου [(Τό]μ. Δ', σελ. 1135 Παρ.). Ὁ ἄνευ τοῦ Ν τύπος **λύμασις** [ἐ]λέγχεται ἐκ τῶν ἔμπροσθεν γεγραμμένων παντελῶς [ἀν]υπόστατος ὤν. Ἐν ταῖς Ἱκέτισι τοῦ Αἰσχύλου στίχ. 877

φέρεται κατὰ τἀντίγραφα «οἰοῖ, οἰοῖ, *λύμασις* ὑπρογασυλάσκει (-οι)». Ἀλλὰ τὸ χωρίον εἶνε δεινῶς παρεφθαρμένον. Ὁ Ἑρμαννὸς ἐξέδωκεν «οἰοῖ, οἰοῖ· *λυμανθεὶς* σὺ πρὸ γᾶς ἰλάσκοις», ὁ δὲ Παλήϊος «οἰοῖ, οἰοῖ *λύμας*· ἄγρια γὰρ σὺ λάσκεις». Ἴδε καὶ Δινδόρφιον *Λεξ. Αἰσχυλ.* σελ. 368-9.

Ἐν τοῖς τοῦ Σολέως Κλεάρχου παρ' Ἀθην. σελ. 611 β' τριττὴ φέρεται γραφή, «αἰσθήσει τε γὰρ τῇ πρὸς *ὀσφρανσιν* καὶ πρὸς τὸ οἰκεῖον καὶ ἀλλότριον θαυμαστόν» καὶ *ὄσφρασιν* καὶ *ὄσφρησιν*. Σύνηθες ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ὑπάρχει τὸ *ὄσφρησις*· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων *ὀσφραντήριος* καὶ *ὀσφραντικός* καὶ *ὀσφραντός* (καὶ *ἀνόσφραντος*), ἠδύνατο νὰ λεχθῇ καὶ *ὄσφρανσις* Ὁ δ' ἄνευ τοῦ Ν τύπος *ὄσφρασις*, ὃν βλέπει τις καὶ ἐν ἀντιγράφοις τοῦ Θεοφράστου π. Φυτ. Ἱστορ. Θ', γ', 3, εἶνε τελέως βάρβαρος. Ἴδε καὶ Λοβέκκιον εἰς *Φρύν*. σελ. 117 καὶ Σνειδῆραν εἰς *Θεόφρ*. Τόμ. Ε', σελ. 466.

Ὄνομα *ἀνοίδανσις* ἐκ τοῦ ῥήματος *ἀνοιδαίνω* ἐσχηματισμένον ἀπαντᾷ παρὰ τῷ Πλωτίνῳ Τόμ. Α', σελ. 330, 21 Τεΰβν. «ταῖς *ἀνοιδάνσεσιν* ἐν σκότῳ ἐκλάμπει». Ἴδε Κρευζῆρον *Πλωτ*. Τόμ. Γ', σελ. 244. Ὁ ἀνεπίληπτος τύπος εἶνε *ἀνοίδησις*. Πρβ. καὶ *ἀποίδησις* καὶ *οἴδησις*.

Περὶ τοῦ ὀνόματος φλεγμονή, γράφει ὁ Γαληνὸς Τόμ. Ϛ', σελ. 874 «φλεγμονὴν ὀνομαζόντων ἡμῶν δηλονότι νῦν οὐ τὴν οἷον φλόγωσιν τῶν μορίων, ὥσπερ ἦν ἔθος τοῖς παλαιοῖς, ἀλλὰ τὸν ἐρυθρόν τε καὶ ἀντίτυπον καὶ ὀδυνηρὸν ὄγκον» καὶ Τόμ. Ζ', σελ. 853 «φλεγμονῆς νῦν ἀκουομένης τοῦ σκληροῦ καὶ θερμοῦ καὶ ὀδυνῶντος ὄγκου, καθάπερ τῷ Ἐρασιστράτῳ καλεῖν ἔθος ἐστὶ καὶ τοῖς νεωτέροις ἰατροῖς πᾶσιν· ἐπεὶ ὅτι γε τὴν φλόγωσιν οὕτως ὠνόμαζον οἱ παλαιοὶ σχεδὸν οὐδεὶς ἀγνοεῖ» καὶ σελ. 911 «Καὶ μέντοι καὶ ὡς τὴν παρὰ φύσιν φλόγωσιν οὐχ Ἱπποκράτης μόνον ἀλλὰ καὶ οἱ ἄλλοι σχεδὸν ἅπαντες οἱ πρὸ Ἐρασιστράτου φλεγμονὴν ὠνόμαζον, οὐχ ἡμῖν μόνοις ἀλλὰ καὶ σύμπασιν ὡς εἰπεῖν τοῖς Ἱπποκράτους ἐξηγηταῖς ἀποδέδεικται». Πρβ. Τόμ. Ι', σελ. 875. Τόμ. ΙΑ'. σελ. 69 καὶ σελ. 71 καὶ σελ. 101. Τόμ. ΙΕ', σελ. 769-770. Τόμ. ΙΖ', β', σελ. 121 καὶ σελ. 374 καὶ σελ. 878. Τόμ. ΙΗ', β', σελ. 77 καὶ σελ. 91 καὶ σελ. 224

καὶ σελ. 548 καὶ σελ. 882. Ἴδε καὶ Σωρανὸν περὶ Γυν. Παθ. σελ. 27 Ἑρμ.

Τὸ ὄνομα ἀναξήρανσις κεῖται καὶ ἐν Ἀποσπάσματι τοῦ Θεοφράστου Τόμ. Γ', σελ. 160, 7 Οὐϊμ. «ἤ τίνος αἱ προχωρήσεις ἢ ἀναξηράνσεις τῆς ὑγρότητος ; ».

Ἐν οἷς παρεθέμεθα χωρίοις ἐκ τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Θεοφράστου εἶνε γεγραμμένον αὔανσις καὶ αὐάνσεις μετὰ ψιλοῦ πνεύματος. Ἐν τῷ Περιοδικῷ Συγγράμματι Παρνασσῷ 1887, σελ. 227 ἐποιησάμεθα τὴν παρατήρησιν τήνδε· « Ἐν τοῖς Βεκκήρου Ἀνεκδότοις σελ. 462, 15 φέρεται «Αὐαίνεται: Ξηραίνεται -καὶ αὐασμὸς ἡ ξηρασία. Ἡ πρώτη δασεῖα».Πρβ. καὶ Σουΐδ. λ. *αὑαίνεται*. Ὅτι ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν ἐλέγετο *αὑαίνω-ομαι* μετὰ δασέος πνεύματος μηνύεται τρανῶς ἐκ τοῦ συνθέτου *ἀφαυαίνω-ἀφαυαίνομαι* (*ἀφαυανθήσομαι*, κτλ.). Ἐπειδὴ δ' ὁ Θεόφραστος λέγει *ἀφαυαίνω* καὶ *ἀφαυαίνομαι*, δασυντέον παρ' αὐτῷ καὶ τὸ ὄνομα *αὕανσις*. Τὴν αὐτὴν δ' ἐκφορὰν ἐγκριτέον ἴσως καὶ παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει».

Πολλάκις τῶν ὀνομάτων θέρμανσις καὶ λεύκανσις καὶ μέλανσις γίνεται χρῆσις ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοτέλη Ὑπομνήμασιν. Ὑπ' Ἰωάννου τοῦ Φιλοπόνου λέγεται Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. ΙϚ', σελ. 211, 4 «λεύκανσιν γὰρ λέγομεν τὴν ἐπὶ λευκότητα ὁδόν, ἐκ τοῦ τέλους ἐφ' ὃ ἡ κίνησις ὀνομάζοντες τὴν ὁδόν, καὶ οὐκ ἐξ οὗ κεκίνηται μέλανσιν. Ὁμοίως δὲ καὶ τὴν ἐπὶ θερμότητα ὁδὸν θέρμανσιν. Καὶ ἐπὶ τῆς γενέσεως οὖν τῶν φυτῶν ἀπὸ τοῦ τέλους ἡ γένεσις κληθήσεται. Ἐπεὶ οὖν ἐπὶ φύσιν σπεύδει, οὐκ ἠδυνήθη δὲ παρωνύμως ὠνομάσθαι φύσανσις διὰ τὴν κακοφωνίαν, ὁμωνύμως τῷ τέλει φύσις ἐκλήθη». Γελοιότατον εἶνε τὸ ὑπὸ τοῦ Φιλοπόνου εἰρημένον περὶ τοῦ φύσανσις. Τοιοῦτον ὄνομα κατ' οὐδένα τρόπον ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπάρχῃ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ. Σημειωτέον δ' ὅτι τῷ ὀνόματι μέλανσις ἐχρήσατο καὶ ὁ Εὐστάθιος Μικρ. Συγγρ. σελ. 213, 84 «τὴν ἐντὸς ἐκτὸς ὑπέφαινον μέλανσιν» καὶ σελ. 236, 40 « τοιαύ- ης οὔσης ἐν σοὶ μελάνσεως».

Τὰ ὀνόματα ἴσχνανσις καὶ κοίλανσις κεῖνται καὶ παρ' Ἰωάννῃ τῷ ιλοπόνῳ Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. ΙϚ', σελ. 73, 9 «λέγομεν γὰρ ιμότητα εἶναι κοίλανσιν ἐν ῥινὶ» καὶ σελ. 246, 13 «οἷον βάδισιν,

ἴσχνανσιν, κάθαρσιν». Ἐν σελ. 226, 19 φέρεται διττὴ γραφή, «λέγομεν γὰρ ὅτι ἡ σιμότης ἐστὶ κοιλότης ἐν ῥινί» καὶ κοίλανσις.

Τὸ ὄνομα λέανσις βλέπει τις καὶ ἐν ταῖς Ἱστορίαις τοῦ Τζέτζου Χιλ. Ε', 304 (σελ. 168 Κισλ.) «καὶ αὕτη λέξις τροπικὴ καὶ τῶν σκληρῶν ὁμοίως, οὐχ ὥσπερ ἐν Λυκόφρονι τὴν λέανσιν λαβοῦσα».

Ἐν μὲν τῷ Λεξικῷ τοῦ Σουίδα σελ. 928 Βεκκ. εἶνε γεγραμμένον «Ῥυσά: ἡ μάρανσις, ἡ γήρασις», ἐν δὲ τῷ τοῦ Φωτίου Τόμ. Β', σελ. 137 Ναβ. «Ῥυσά: ἡ μάρανσις ἡ γῆρας».

Πολλὰ μαρτύρια ἐμνημονεύθησαν τοῦ ὀνόματος πέπανσις. Ἐρρήθη δὲ καὶ ὑπὸ Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρέως Τόμ. Γ', σελ. 465,15 Δινδ. «ἡ μὲν πρὸς δημιουργίαν καὶ πέπανσιν καρπῶν καὶ ζώων γένεσιν καὶ τροφὴν ἐπιτήδειος». Πρβλ. καὶ Φυσ. καὶ Ἰατρ. Ἑλλ. Μικρ. Τόμ. Α', σελ. 364, 2 Ἰδ. καί Σχολ. Θεοκρ. σελ. 275, 11 Ἀρ.

Τοῦ ὀνόματος ποίμανσις ἐγένετο χρῆσις ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου καὶ ἐν Μικρ. Συγγρ. σελ. 245, 30 «οὐχ ὡς εἰς ποίμανσιν πατρικὴν ἀλλ' ὡς εἰς πημονὴν λῃστρικήν».

Ὁ τύπος ὑγίανσις ἀπαντᾷ καὶ παρ' Ἰωάννῃ τῷ Φιλοπόνῳ Ὑπομν. εἰς Αριστοτ. Τόμ. ΙϚ', σελ. 216, 7 κἑ. Πρβ. καὶ Τόμ. ΙΖ', σελ. 826, 27 «πρόδηλον ὅτι οὐδὲν ἐπ' ἄπειρον ὑγιάζεται, ἀλλ' ἔστι τι πέρας ὑγιάνσεως καὶ ἀρχή».

Σκαρλᾶτος ὁ Βυζάντιος γράφει ἐν τῷ Λεξικῷ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης σελ. 1491 «Ὕφασις, εως (ἡ) = Ὕφανσις». Ὑπὸ τοῦ Παπίου εἶνε εἰρημένον ἐν τῷ Λεξικῷ τῆς Ἑλλην. Γλώσσης σελ. 1245 ἐκδ. γ' «Ὕφασις, εως, ἡ, wie ὕφανσις das Weben, die Weberei, Sp.». Ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐλέγετο ὕφανσις, ὁ δὲ τύπος ὕφασις εἶνε ὅλως ἀνελλήνιστος».

ΚΕΦ. ΞΖ'.

Περὶ τῆς ἐκφορᾶς τῶν εἰς ΣΙΣ ὀνομάτων τῶν παρηγμένων ἐκ ῥημάτων τελευτώντων εἰς ΥΝΩ.

Μεταφέρομεν εἰς τὴν Ἀθηνᾶν τὰ ἐν τῷ Περιοδικῷ Συγγράμματι Παρνασσῷ 1886, σελ. 175 κἑ. γεγραμμένα.

§ 4. **Ἄδρυνσις, οὐχὶ ἄδρυσις, καὶ ἀνεύρυνσις οὐχὶ ἀνεύρυσις.**

Ὡς ἐλέγετο ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ *φλέγμανσις*, οὐχὶ *φλέγμασις*, καὶ *πέπανσις*, οὐχὶ *πέπασις*, κτλ., οὕτω καὶ *ἄδρυνσις*, οὐχὶ *ἄδρυσις*, καὶ *ἀνεύρυνσις*, οὐχὶ *ἀνεύρυσις*.

Πλημμελῶς ἔχει τὸ ἐν τῇ Ἐξηγήσει τοῦ Σιμπλικίου εἰς τὸ Ἐπικτήτου Ἐγχειρίδιον ἁπαντῶν σελ. 32, 18 Διδ. «αὐξήσεώς τινος καὶ *ἀδρύσεως*», οὗ ἐγένετο μνεία καὶ ὑπὸ τοῦ Λοβεκκίου ἐν τοῖς Παραλειπομένοις (σελ. 422). Ὁ Σιμπλίκιος ἔγραψεν *ἀδρύΝσεως* μετὰ τοῦ Ν, ὡς ὁ Ἀριστοτέλης Τόμ. Β', σελ. 274, 7 «καὶ κύλισις καὶ ἅλσις καὶ *ἄδρυνσις* καὶ γήρανσις» καὶ σελ. 594, 49 καὶ ὁ Θεόφραστος σελ. 419 «θᾶττων γὰρ ἡ τελείωσις καὶ ἡ *ἄδρυνσις*» καὶ σελ. 525 «σκληρότητος καὶ πήξεως καὶ *ἀδρύνσεως*». Πρβ. καὶ Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. Θ', σελ. 417, 25 καὶ 28. Φέρεται δὲ καὶ ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ σελ. 18, 37 «ἀπὸ τῆς τῶν καρπῶν *ἀδρύνσεως*».

Ἐν τῷ Θησ. τοῦ Στεφάνου Τόμ. Α', β', σελ. 725 Παρ. εἶνε γεγραμμένον «Ἀνεύρυσις, εως, ἡ, pro ἀνεύρυνσις apud Aetium 15,10. Paul Aegin. 6 ap. Kuhn. ad Polluc. p. 468, n. 62». Ἡ ὑγιῶς ἔχουσα ἐκφορὰ εἶνε *ἀνεύρυΝσις* σωθεῖσα ἀβλαβὴς παρὰ τῷ Γαληνῷ Τόμ. Α', σελ. 402 «τὸ δὲ ἐξ *ἀνευρύνσεως* ἢ ῥήξεως τοῦ περιέχοντος» καὶ ἐν τοῖς τοῦ Ἀντύλλου παρ' Ὀρειβ. Τόμ. Δ', σελ. 53, 1 «ἐπὶ τοῦ κατὰ *ἀν[illegible]ύρυνσιν* ἀρτηρίας γεγονότος ἀνευρύσματος». Κακῶς ἐν τ[illegible] περὶ τῶν Χειρουργουμένων βιβλίῳ Παύλου τοῦ Αἰγινήτ[illegible] ἀναγινώσκεται σελ. 226 Briau «κατ' *ἀνεύρυσιν* ἢ παρένθ[illegible]ν πνεύματος» καὶ σελ. 332 «ὁ κιρσὸς *ἀνεύρυσίς* ἐστι

φλεβός». Ὁ συγγραφεὺς ἔγραψεν *ἀνεύρυΝσιν* καὶ *ἀνεύρυΝσις*, ὡς σελ. 110: *μελάνσεως* καὶ σελ. 168: *πεπάνσεως* καὶ σελ. 368: *κοίλανσις* καὶ σελ. 384: *μέλανσις* (δίς). Εὖ ποιῶν δ' ὁ ἐκδότης παρέλαβεν ἐν σελ. 392 τὸν τύπον *ἀπεύθυνσιν* ἀντὶ τοῦ *ἀπεύθυσιν*.

Πρὸς τοῖς ὀνόμασιν *ἅδρυνσις* καὶ *ἀνεύρυνσις* φέρονται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ καὶ ἄλλα κατὰ τὸν αὐτὸν ἐσχηματισμένα τρόπον. Εἶνε δὲ τὰ πρόχειρα ἡμῖν ὑπάρχοντα τάδε.

βράχυνσις. Βοισσον. Ἀνεκδ. Τόμ. Γ', σελ. 327.

ἐκθήλυνσις. Ἱπποκρ. Τόμ. Α', σελ. 430 καὶ Τόμ. Β', σελ. 111 «σαρκῶν *ἐκθήλυνσιν*» καὶ Τόμ. Α', σελ. 560 «αἱ τῶν σκελέων *ἐκθηλύνσιες*» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 117 «ῥύεται τῆς ἄγαν *ἐκθηλύνσιος*» καὶ σελ. 216 «μηδὲ περίρρεψιν μηδὲ *ἐκθήλυνσιν*». Γαλην. Τόμ. ΙΖ', β', σελ. 801 «*σαρκῶν ἐκθήλυνσιν*, ὅπερ ἐστὶν ἀτονία· εἴρηται γὰρ ἐκ μεταφορᾶς, ἐπειδὴ τὸ θῆλυ πᾶν ἀσθενέστερόν ἐστι τοῦ ἄρρενος». Ἐρωτιαν. σελ. 68,1 «*Ἐκθήλυνσις*: ἔκτηξις καὶ ἰσχνότης· Νίκανδρος δὲ ἀντὶ τῆς ἐκμαλθάξεως αὐτὴν τέθεικεν» καὶ σελ. 69, 13 «*Ἐκθήλυνσις*: ἔκτηξις καὶ ἰσχνασία».

εὔθυνσις. Ἀριστοτ. Τόμ. Γ', σελ. 310, 18 «οὐκ ἂν ἦν κάμψις οὐδ' *εὔθυνσις*» καὶ μετ' ὀλίγα «*εὔθυνσις* δ' ἐκ θατέρου τούτων εἰς εὐθύ» καὶ σελ. 620, 16 «ἀλλ' ἔστι κάμψις καὶ *εὔθυνσις* ἄλλο καὶ ἄλλο». Γραπτέον δὲ καὶ παρὰ τῷ Γαληνῷ Τόμ. ΙΗ', α', σελ. 481 «*εὔθυΝσις* τῆς διεστραμμένης ῥινός» ἀντὶ τοῦ *εὔθυσις*. Ὑπέλαβον δέ τινες ὅτι τὸ ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις κείμενον σελ. 816 Φοησ. (καὶ Γαλ. Τόμ. ΙΗ', α', σελ. 564) «σεισθέωσι δὲ ἰσχυρῶς ἐς τὴν *ἰθυνίην* τῆς ῥάχιος» εἶνε πλημμελὴς ἀνάγνωσις τοῦ *ἴθυνσιν*. Ὅθεν καὶ ἐν ἄλλοις λεξικοῖς μνημονεύεται τὸ ὄνομα *ἴθυνσις* καὶ ἐν τῷ Σκαρλάτου Δ. τοῦ Βυζαντίου σελ. 621 «*Ἴθυνσις* (ἰθύνω), (ἡ),=εὔθυνσις, διεύθυνσις». Ἀλλ' ἐκ τῶν κωδίκων ἐπορίσθη ἡ γνησία γραφὴ *ἰθυωρίην*, ἣν βλέπει τις καὶ ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Ἐρμερινσίου γενομένῃ ἐκδόσει τῶν Ἱπποκρατείων Τόμ. Γ', σελ. 110. Πολλάκις δ' ἐν τῷ περὶ Ἀγμῶν καὶ περὶ Ἄρ-

θρων βιβλίῳ, ἐν ᾧ κεῖται τὸ ἀρτίως μνημονευθὲν χωρίον, ἀπαντᾷ τὸ ὄνομα *ἰθυωρίη*, οἷον Ἱπποκρ. Τόμ. Γ', σελ. 4 «*ἰθυωρίην* κατ' ἄλληλα εἶχε» καὶ «τὴν *ἰθυωρίην* ἔχει». σελ. 5 «*ἰθυωρίην* ποιέει». σελ. 6 καὶ 11 καὶ 38 καὶ 49 καὶ 116 «κατ' *ἰθυωρίην*». σελ. 7 «*ἰθυωρίην* ἕξει». σελ. 16 «ὑπὸ τὴν *ἰθυωρίην*». σελ. 19 «ἐν *ἰθυωρίῃ*». σελ. 21 «ἐς *ἰθυωρίην*». σελ. 22 καὶ 40 «κατὰ τὴν *ἰθυωρίην*». σελ. 26 «τῇ *ἰθυωρίῃ* τοῦ ἄχθεος». σελ. 39 καὶ 49 καὶ 51 «ἐς τὴν *ἰθυωρίην*». σελ. 108 «*ἰθυωρίη* τῆς καταστάσιος». σελ. 121 «τῆς *ἰθυωρίης* τῆς κατὰ τὸ σῶμα». σελ. 125 «κατὰ τὴν ἀρχαίην *ἰθυωρίην*». σελ. 128 «ἔχει τὴν *ἰθυωρίην*». σελ. 150 «ἐχέτω *ἰθυωρίην*». Γρηγόρ. Κορ. π. Διαλ. Ἰάδ. § 182 «Καὶ ἡ εὐθύτης *εὐθυωρία*». Ἴδε Κοίνιον *Γρηγ. Κορ.* σελ. 564 Σχαιφ. καὶ Θησαυρὸν Στεφάνου σελ. 11075 δ' Λονδ.

κάκυνσις Θεοφύλ. Βουλγαρ. Τόμ. Γ', σελ. 632 γ' «πάσης *κακύνσεως* ἀνώτερον καὶ κακώσεως». Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Α', σελ. 280, 3 Δινδ. «Διαφέρει *κάκυνσις* καὶ κάκωσις· *κάκυνσις* μὲν ἐπὶ ψυχῆς, κάκωσις δὲ ἐπὶ σώματος». Ἴδε καὶ Ἀλβ. Ἰάννιον *Ἰω. Γλυκ. περὶ Ὀρθ. Συντ.* σελ. 75.

λέπτυνσις Ἱπποκρ. Τόμ. Γ', σελ. 385 «αἴτιον τῆς *λεπτύνσιος*». Ἥρων Ἀλεξ. παρὰ Σνειδ. Ἐκλ. Φυσ. Τόμ. Α', σελ. 213, 55 «αἱ τοῦ ὑγροῦ *λεπτύνσεις*». Εὑρέθη καὶ ἐκφορὰ *λέπτυσις*, ἀλλ' εἶνε πλημμελής, ὡς παρετηρήθη καὶ ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Ε', σελ. 205 Παρ.

μαλάκυνσις. Ἀλέξ. Ἀφροδ. Προβλ. σελ. 31, 18.

μήκυνσις. Βεκκ. Ἀν. σελ. 822, 23 «τῷ δὲ τὴν *μήκυνσιν* διὰ τῶν συμφώνων».

μόλυνσις. Εὐστάθ. σελ. 882, 23 «παρὰ τὴν ἐν μάχῃ *μόλυνσιν*». Παρατηρητέον δ' ὅτι κακῶς ἐν τοῖς τοῦ Ἀριστοτέλους εἶνε γεγραμμένον *μόλυνσις* ἀντὶ τοῦ *μώλυσις* (Ἴδε Ἰδελῆρον *Ἀριστοτ. Μετεωρολ.* Τόμ. Β', σελ. 400 καὶ Λοβέκκιον *Προλεγομ.* σελ. 345). Φέρεται δὲ καὶ παρὰ τῷ Θεοφράστῳ σελ. 516 «οὐδεμίαν γὰρ οὐδ' ἐκεῖνα λαμβάνει *μόλυνσιν*» ἀντὶ τοῦ *μώλυσιν* καὶ παρὰ Μιχαὴλ τῷ Ἀκομινάτῳ Τόμ. Β',

σελ. 235, 28 «ἄρα τῇ *μολύνσει* λεγομένῃ ἢ τῇ σταθεύσει» ἀντὶ τοῦ *μωλύσει*.

παρότρυνσις. Γεώργ. Παχυμέρ. Τόμ. Β', σελ. 64, 11 «τὸ δ' ἄρ' ἦν μᾶλλον ἐκείνοις πρὸς ἀποστασίαν *παρότρυνσις*».

πάχυνσις. Ἀριστοτ. Τόμ. Γ', σελ. 616, 13 «ἡ γὰρ *πάχυνσις* ὑγροῦ μὲν ἀπιόντος γίνεται, τοῦ ξηροῦ δὲ συνισταμένου». Θεόφρ. σελ. 612 «τούτοις οὐ γίνεται τοιαύτη *πάχυνσις*» καὶ σελ. 629 «μάλιστα δὲ τῇ *παχύνσει* — λαμβάνει τὴν μεταβολήν». Γαλην. Τόμ. ϛ'. σελ. 707 «τὰ δ' ἐν τῷ συμμέτρῳ τῆς *παχύνσεως* ἀρθέντα». Εὐστάθ. σελ. 45, 26 «διὰ τὴν τοῦ ἀέρος *πάχυνσιν* καὶ ζόφωσιν».

πλάτυνσις. Ψευδαριστοτ. Τόμ. Δ', σελ. 35, 21 «ὅταν γοῦν ὁ ἀὴρ—πλείονος γένηται *πλατύνσεως*».

πράϋνσις. Ἀριστοτ. Τόμ. Α', σελ. 350, 6 «ἔστω δὴ *πράϋνσις* κατάστασις καὶ ἠρέμησις ὀργῆς». Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Δ', σελ. 1190 Παρ. μνημονεύεται καὶ ὄνομα *καταπράϋνσις*, ἀλλ' ἄνευ μαρτυρίου.

σκλήρυνσις. Ὠριγέν. Τόμ. Η', σελ. 299 (Τόμ. ΚΕ', σελ. 263) «ἀνάξιον δὲ θεοῦ τὸ ἐνεργεῖν *σκλήρυνσιν* περὶ καρδίαν οὑτινοσοῦν καὶ ἐνεργεῖν *σκλήρυνσιν* ἐπὶ τῷ ἀπειθῆσαι» καὶ σελ. 301 (Τόμ. ΚΕ', σελ. 264) «τὴν *σκλήρυνσιν* τῆς καρδίας Φαραώ».

Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Β', σελ. 32 Παρ. εἶνε κατακεχωρισμένον καὶ ὄνομα *βάθυνσις* ἐκ γλωσσαρίου.

Ἐν τοῖς Ὀνειροκριτικοῖς τοῦ Ἀρτεμιδώρου Α', 17, σελ. 32 Ῥειφ. φέρεται «πλουσίῳ δὲ πρὸς τῷ ἄρχειν ἤδη καθεστῶτι καὶ ῥήτορι καὶ δημαγωγῷ *βαρύνσεις* καὶ ὕβρεις ἐκ τῶν ὄχλων προαγορεύει». Ἀλλ' ὁ Ἑρχῆρος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀρτεμιδώρου σελ. 21, 23 προύκρινε τὴν γραφὴν *βαρήσεις*.

Παρὰ τῷ Πολυβίῳ ΙΕ', λϛ', 2 ἀντὶ τοῦ «οὐ μόνον ἀνωφελῆ γίγνεσθαι τὴν *μάκρωσιν* καὶ θέαν αὐτῶν ἀλλὰ καὶ κτέ.» ἔγραψεν ὁ Καυσαύβων *μάκρυνσιν*. Ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς ἀποκατέστησεν ὁ Κόβητος ἐν *Μνημοσ*. 1862, σελ. 41 ἀναγνοὺς «τὴν *ἀκρόασιν* καὶ θέαν αὐτῶν». Σκαρλᾶτος ὁ Βυζάν-

τιος γράφει ἐν τῷ Λεξικῷ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης σελ. 817 «*Μάκρυνσις*, εως (ἡ). μάκρυμμα, ἔκτασις· ἀπομάκρυνσις κτλ.» καὶ «*Μάκρωσις*, εως (ἡ), = μάκρυνσις».

Ἐν τοῖς τοῦ Πυθαγορείου Διωτογένους παρὰ Στοβ. Ἀνθολ. ΜΗ', 62 κεῖται «τρίτον δὲ δεινὸς καὶ ἐκ τᾶς μισοποναρίας καὶ ἐκ τᾶς κολάσιος (*ἀσχολίας* Ἰακώψ.) καὶ ἐκ τᾶς *ἐπιταχύσιος* καὶ ὅλως ἐκ τᾶς ἐμπειρίας καὶ τριβᾶς τᾶς περὶ τὸ βασιλεύειν». Ὅτι ἡ ἐκφορὰ *ἐπιταχύσιος*, ἣν ἐτήρησε καὶ ὁ Μουλλάχιος ἐν τοῖς Ἀποσπάσμασι τῶν Ἑλλήνων Φιλοσόφων Τόμ. Α', σελ. 533, εἶνε ἀσύστατος οὐδαμῶς ἡμεῖς ἀμφιβάλλομεν· δὲν φαίνεται δ' ὅμως εὐαρμοστοῦσα τῷ προκειμένῳ χωρίῳ ἡ λέξις *ἐπιτάχυνσις*. Ὁ Μεινέκιος ἀκολουθήσας τῷ Βαδάμῳ ἐξέδωκε *Στοβ. Ἀνθολ.* Τόμ. Β', σελ. 263, 12 «ἐκ τᾶς ἀκολασίας καὶ *ἐπιταδεύσιος*» (Πρβ. σελ. XXII).

Παραβάλλοντες τὰ εἰς ΥΝΣΙΣ λήγοντα ὀνόματα πρὸς τὰ εἰς ΑΝΣΙΣ εὑρίσκομεν ὅτι πολλῷ πλείονα ταῦτα ἐκείνων εἶνε. Ἀήθης δὲ φαίνεται οὖσα ἡ εἰς ΝΣΙΣ ἐκφορὰ ἐν τοῖς πρὸ τοῦ Ἀριστοτέλους χρόνοις, δύο δὲ μόνα αὐτῆς παραδείγματα κεῖνται ἐν τοῖς Διαλόγοις τοῦ Πλάτωνος, τὸ *περίρρανσις* καὶ τὸ *ξυνύφανσις*, ἅτινα εἶνε καὶ τὰ παλαιότατα πάντων ὅσα ἐμνημονεύθησαν. Παρὰ τῷ μαθητῇ τοῦ Πλάτωνος Ἀριστοτέλει ἀπαντῶσιν ὑπὲρ τὰ δέκα ὀνόματα περατούμενα εἰς ΝΣΙΣ, οἷον *αὔανσις* (*αὔανσις*) *θέρμανσις*, *κύμανσις*, *λεύκανσις*, *μάρανσις* *μέλανσις*, *πέπανσις*, *ὑγίανσις*, *ἅδρυνσις*, *εὔθυνσις*, *πάχυνσις*, *πράϋνσις*. Παρὰ δὲ τῷ μαθητῇ τοῦ Ἀριστοτέλους Θεαφράστῳ φέρονται τοιαῦτα ὀνόματα τάδε· *ἀναξήρανσις*, *ἀπομάρανσις*, *αὔανσις* (*αὔανσις*), *γλύκανσις*, *πέπανσις*, *ἅδρυνσις*, *πάχυνσις*. Ἐκ τῶν Ἱπποκρατείων ἐμνημονεύθησαν τὰ ὀνόματα *θέρμανσις*, *πέπανσις*, *φλέγμανσις*, *ἐκθήλυνσις* καὶ *λέπτυνσις*· τὰ βιβλία δ' ὅμως, ἐξ ὧν ταῦτα ἐλήφθησαν, δὲν εἶνε γνήσια συγγράμματα τοῦ Ἱπποκράτους.

Ἐκ τῶν εἰς ΑΝΣΙΣ ληγόντων ὀνομάτων δὲν φέρονται ἐν τῷ Λεξικῷ Σκαρλάτου τοῦ Βυζαντίου τὸ *δείλανσις*, *δίανσις*, *ὑσχέρανσις*, *προθέρμανσις*, *ἀπομάρανσις*, *πήμανσις*, *ὑποσήμανσις*,

ψύχρανσις, ἐκ δὲ τῶν εἰς ΥΝΣΙΣ δὲν γίνεται μνεία ἐν αὐτῷ τοῦ *ἀνεύρυνσις* καὶ *βράχυνσις* καὶ *πλάτυνσις* καὶ *σκλήρυνσις*. Ἐν λέξ. *σκληρυσμὸς* λέγεται «Σκληρυσμὸς (ὁ). ἡ πρᾶξις τοῦ σκληρύνειν, *σκλήρυνσις*».

Περὶ τοῦ *ἀπόφανσις*, κτλ. καὶ τοῦ *ἄνπανσις* τοῦ κειμένου ἐν τῇ Κρητικῇ ἐπιγραφῇ τῇ ἐν Γόρτυνι οὐχὶ πρὸ πολλοῦ εὑρεθείσῃ θὰ διαλάβωμεν ἑτέρωθι.

Εὕρομεν δὲ καὶ τύπον *ἀπόπλυΝσις* ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοτέλη Ὑπομνήμασι Τόμ. ΚΓ΄, α΄, σελ. 92, 2. Ἀμέμπτως ἐσχηματισμένον εἶνε τὸ *ἀπόπλυσις* τὸ ἀπαντῶν ἐν τοῖς Ὀνειροκριτικοῖς τοῦ Ἀχμὲτ σελ. 204. Πρβ. *πλύσις*. *ἔκπλυσις*, *κατάπλυσις*, *περίπλυσις*.

Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς γλώσσῃ ἐγένοντο συνήθη ὀνόματά τινα εἰς ΑΝΣΙΣ καὶ εἰς ΥΝΣΙΣ, οἷον *λίπανσις*, *θέρμανσις*, κτλ., *μαλάκυνσις*, *καταπράϋνσις*, *παρότρυνσις*, κτλ. Λέγεται δὲ καὶ *διεύθυνσι*, *διευκόλυνσις*, *ἐλάφρυνσις*, *μίκρυνσις* ἢ *σμίκρυνσις*. *ἐκβάθυνσις*. *ἀπομάκρυνσις*, κτλ. Ἐσχηματίσθη δὲ καὶ *ἐξομάλυνσις* ἐκ τοῦ λίαν ἀσμενιστοῦ τοῖς νέοις Ἕλλησιν ὄντος *ἐξομαλύνω*. Παρὰ τοῖς παλαιοῖς δὲν εὑρέθη τὸ ῥῆμα τοῦτο, ἀπαντᾷ δ' ὅμως παρὰ τῷ Πλουτάρχῳ *διομαλύνω* καὶ *συνομαλύνω* καὶ παρὰ τῷ Πλάτωνι *προομαλύνω* καὶ *ὁμαλύνω*, ὅπερ καὶ παρ' ἄλλοις κεῖται. Συχνότερον τοῦ *ὁμαλύνω* ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ εἶνε τὸ *ὁμαλίζω*, ὅπερ καὶ μετὰ τῆς προθέσεως ΔΙΑ συνετέθη, *διομαλίζω*, καὶ μετὰ τῆς ΕΞ, *ἐξομαλίζω*, καὶ μετά τῆς ΠΡΟ, *προομαλίζω*. Παρήχθη δὲ καὶ ὄνομα *ὁμαλισμός* ἐκ τοῦ *ὁμαλίζω* καὶ *διομαλισμός* ἐκ τοῦ *διομαλίζω*, ὡς καὶ θηλυκὸν *διομάλισις*. Τούτων οὕτως ἐχόντων, δὲν ἀποδοκιμάζομεν μὲν τὸ *ἐξομαλύνω* καὶ *ἐξομάλυνσις*, ἀλλ' ἀποφαινόμεθα ὅτι κάλλιον εἶνε νὰ παραλαμβάνηται τὸ *ἐξομαλίζω* καὶ *ἐξομαλισμός*. Σκαρλᾶτος ὁ Βυζάντιος γράφει ἐν τῷ Λεξικῷ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης σελ. 785 «Λέανσις, εως (ἡ). τὸ λεαίνειν ἢ λεαίνεσθαι, *ὁμάλυνσις*, κτέ.» Ἀναγκαιότατον δὲ νομίζομεν ἀντὶ τοῦ *ἐνθάρρυνσις*, ᾧ λίαν φιλη-

δοῦσιν οἱ καθ' ἡμᾶς Ἕλληνες, νὰ λέγηται *ἐπιθάῤῥυνσις* ἢ *παραθάῤῥυνσις*.

Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου φέρεται Τόμ. Α', α', σελ. 703α «Ἀδρεύς, Etymologo δαίμων τις περὶ τὴν Δήμητραν, denominatus ἀπὸ τῆς τῶν καρπῶν ἀδρήσεως· [legitur ἀδρύνσεως]» καὶ «Ἄδρησις, ἡ, Maturitas], ap. Basil. [Vide Valck in Ἄδρυνσις. cit.], Loc. Bas. est Hom. 6 in Hexaem. I, p. 79, B: Τοῖς τε σπέρμασιν ἐκ τούτου συνεργῶν [ὁ ἥλιος] πρὸς τὴν ἄδρησιν. Hase» καὶ σελ. 709 «Ἄδρυνσις — Emend. Basil. I, 75, E. Valck. Etym. M. v. Ἀδρεύς». Ὑπὸ τοῦ Γαισφόρδου ἐξεδόθη ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ «ἀπὸ τῆς τῶν καρπῶν ἀδρύνσεως» καὶ ἐγράφη ἡ σημείωσις ἥδε· «ἀδρύνσεως: ἀδρυήσεως D. Call. ἀδρήσεως H. Steph». Τὸ ἀδρυΗσεως οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ἀδρύΝσεως (Η = Ν. Ἴδε Ἀθηνᾶν 1895, σελ. 383). Ὑγιέστατα δ' ἔχει ὁ τύπος ἀδρύνσεως, κακῶς δ' ἀντ' αὐτοῦ ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Στεφάνου ἀδρήσεως.

Τῷ ὀνόματι λέπτυνσις ἐχρήσατο καὶ Ἰωάννης ὁ Φιλόπονος Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. ΙΖ', σελ. 684, 4 «κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς λεπτύνσεως».

Ἐποιησάμεθα λόγον περὶ τοῦ κατὰ πλημμελῆ ἀνάγνωσιν φερομένου τύπου μώλυνσις ἀντὶ τοῦ μώλυσις. Παρατηροῦμεν δὲ νῦν ὅτι ὁ ἡμαρτημένος τύπος ἀπαντᾷ καὶ παρ' Ἀλεξάνδρῳ τῷ Ἀφροδισιεῖ Συμπλ̣ηρ. Ἀριστοτ. Τόμ. Β', ϐ', σελ. 111, 6 «ὠμότητα, μώλυΝσιν, στάτευσιν» καὶ 31 «ὡρίσατο δὲ καὶ τὴν μώλυΝσιν τὴν ἐναντίαν ἑψήσει ἀπεψίαν εἶναι,, ἐπεὶ δὲ πλεοναχῶς ἡ ἕψησις, καὶ τὴν μώλυΝσιν τοσαυταχῶς, ἑκάστῃ διαφορᾷ ἑψήσεως οἰκείας τινὸς ἀντικειμένης μωλύΝσεως». Ὑπάρχει δὲ καὶ γραφὴ αμώλυσιν τοσαυταχῶς». Πρϐ. καὶ σελ. 109. 18 «τήν τε μώλυσιν καὶ ἀπεψίαν, ὧν μώλυσις μὲν πάλιν κτέ.». Οὐδαμῶς ἡμεῖς πειθόμεθα τοῖς ὑπὸ τοῦ Ἑρμερινσίου γεγραμμένοις ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἱπποκράτους καὶ ἄλλων παλαιῶν Ἰατρῶν. Λειψάνων Τόμ. Α', σελ. 169, δοξάζοντες ὅτι μωλύω καὶ μωλύομαι, κτλ. ἐλέγετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, οὐχὶ μωλύνω καὶ μωλύνομαι, κτλ. Ἀκριϐῶς τὸ πρᾶγμα θὰ ἐξετάσωμεν ἐν ἑτέρῳ τόπῳ.

Παρατιθέμεθα τὰ ὑπὸ τοῦ Γ. Μευήρου γεγραμμένα ἐν *Griech. Grammat.* σελ. 356 § 273 ἐκδ. γ' «-νσ- steht neben einander

in ἄδρυνσις θέρμανσις κύμανσις πέπανσις ὕφανσις und vielen andern, die Kondos Παρνασσὸς X, 118 ff. verzeichnet; es sind gelehrte und späte Worte. ἕλμινς (Von Nominativ ἕλμις ist wieder ἕλμιθα Coll. 3340,10 statt ἕλμινθα neu gebildet) und πείρινς stehen nur bei Grammatikern, aus den Casus obliqui falsch erschlossen. Allerdings schon auf der epidaurischen Bauinschrift Coll. 3325, 39 ἄλινσιν von ἀλίνω». Πρβ. καὶ Λ. Μευῆρον ἐν *Vergl. Grammat. d. Griech. und Lateinisch. Spraehe* Τόμ. Α', σελ. 406 ἐκδ. β' καὶ Βλάσσιον ἐν Kühn. *Ausfuhrl. Grammat. d. Griech. Sprache* Τόμ. Α', α', σελ. 280. Ἴδε καὶ ἃ ἡμεῖς ἐγράψαμεν ἐν τῇ Ἀθηνᾷ 1889, σελ. 369.

ΚΕΦ. ΞΗ'.

μὰ τὴν κάππαριν.

Ἐποιήσατο χρῆσιν τοῦ μὰ τὴν κάππαριν ὁ Δημ. Βερναρδάκης ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου Τόμ. Β', σελ. 101 «ἀλλ' εἶνε φανερὸν μὰ τὴν κάππαριν, τί ἐννοεῖ ὁ λέγων ἑλληνιστί: τῇ νεάνιδι οὐ κόσμον οὐδὲ πέπλον ἐν χεροῖν ἔχων».

Πολλοῖς ἔτεσι πρότερον ἔγραψεν ὁ Βερναρδάκης ἐν Ὀλίγ. Λέξ. σελ. 137 «Τὸ «μὰ τὴν κάππαριν» εἶναι συνηθέστατος ὅρκος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὅπως καὶ τὸ «μὰ τόν κύνα, μὰ τὸν χῆνα», καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι εὐτράπελοι ὅρκοι. Τοιαύτας φράσεις μετεχειρίσθην καὶ ἄλλοτε οἷον ἐν σελ. μθ' τοῦ προλόγου τῶν Κυψελιδῶν· «Μὰ τὴν κάππαριν ἀληθεύει τοῦτο ἀλλὰ δι' ἀναγνώστας κτλ.»». Ἀλλ' ὁ σοφὸς Κ. Θ. Λ. ἀγνοῶν τὴν φράσιν ταύτην, ὡς ἀμαθὴς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, καὶ ὡς οὐδέποτε ἐγκύψας εἰς τὴν μελέτην (ὄχι φυλλολόγησιν πρὸς ἀλλοτρίους τῆς μελέτης σκοποὺς) ἕλληνος συγγραφέως, ἐξέλαβεν ὅτι ἔγραψα «τοὐλάχιστον ὅμως πέντε δέκα ἑλληνικὰ ἐπίσταμαι μὲ τὴν κάππαριν», ὅπως ἐτυπώθη κατὰ λάθος ἀντὶ τοῦ «μὰ τὴν κάππαριν». Καὶ αὐτὸς μὲν δεκάκις ἀναμαΣΣήσας τὴν φράσιν ταύτην ἐγέλα ἐξ ἀμαθείας, ἐγὼ

δὲ καὶ οἱ εἰδήμονες τῆς ἑλληνικῆς ἐγελῶμεν διὰ τὴν παραδειγματικὴν τοῦ σοφοῦ Κλειογράφου ἄγνοιαν. Πότερος εἶχε δίκαιον νὰ γελᾷ; Rira bien qui rira le dernier!».

Ὁ κατὰ τῆς καππάρεως γινόμενος ὅρκος εἶνε οὕτω σπάνιος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὥστε δεινῶς μὲν θὰ ἐπλημμέλει τις, ἂν ἔλεγεν ὅτι εἶνε συνήθης, δεινότατα δ' ἐπλημμέλησεν ὁ Βερναρδάκης εἰπὼν ὅτι εἶνε συνηθέστατος.

Παρατιθέμεθα τὰ ὑπὸ τοῦ Κοραῆ γεγραμμένα ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ξενοφῶντος Ἀπομνημονευμάτων καὶ τοῦ Πλάτωνος Γοργίου σελ. 322 «μὰ τὸν κύνα, τὸν Αἰγυπτίων θεόν: Δι' εὐλάβειαν τὴν περὶ τοὺς θεούς, οὐ μόνον τὸν κύνα καὶ ἕτερα ζῶα, ἀλλὰ καὶ φυτά, ὤμνυον, Ῥαδαμάνθυος τοῦτο καθηγησαμένου, ὥς φησι Σουίδας. «Ῥαδαμάνθυος ὅρκος, ὁ κατὰ χηνὸς ἢ κυνὸς ἢ πλατάνου ἢ κριοῦ ἤ τινὸς ἄλλου τοιούτου... Τοιοῦτοι δὲ καὶ οἱ Σωκράτους ὅρκοι. Σημεῖον (γρ. Σημειοῦ|) τοῦτο περὶ ὅρκου, ὃ καὶ νῦν ἐπιχωριάζει· πολλοὶ γὰρ πρὸς λάχανα ὀμνύουσιν εὐορκίαν ἐπιδεικνύμενοι». Ἔνθα ὁ ἐκδότης Κυστέρος δύο παρατίθεται μαρτύρια, τὸ μέν, ἐκ τοῦ Πορφυρίου· «Οὐδὲ Σωκράτης τὸν κύνα καὶ τὸν χῆνα ὀμνὺς ἔπαιζεν, ἀλλὰ κατὰ τὸν τοῦ Διὸς δίκαιον παῖδα ἐποιεῖτο τὸν ὅρκον·» τὸ δέ, ἐκ τοῦ Φιλοστράτου· «Σωκράτης τὸν κύνα καὶ τὸν χῆνα καὶ τὴν πλάτανον ὤμνυ οὐχ ὡς θεούς, ἀλλ' ἵνα μὴ θεοὺς ὀμνύῃ». Εὔπολις δὲ ὁ κωμικὸς καὶ «Ναὶ μὰ τὴν κράμβην» εἴρηκεν· ἔνθα ὁ Ἀθήναιος (σελ. 370) φησίν, «Ἐδόκει δὲ Ἰωνικὸς εἶναι ὁ ὅρκος. Καὶ οὐ παράδοξον, εἰ κατὰ τῆς κράμβης τινὲς ὤμνυον· ὁπότε καὶ Ζήνων ὁ ΚιΤΤιεύς, ὁ τῆς Στοᾶς κτίστωρ, μιμούμενος τὸν κατὰ τῆς κυνὸς ὅρκον Σωκράτους, καὶ αὐτὸς ὤμνυε τὴν κάππαριν». Παραπλήσιόν πώς ἐστι τῷ τῆς καππάρεως ὅρκῳ τὸ παρὰ τοῖς Ἰταλοῖς θαυμαστικὸν ἐπιφώνημα Capperi!». (Ἴδε καὶ Ἄστιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος Τόμ. ΙΑ', σελ. 245).

Ἐν τοῖς Δειπνοσοφισταῖς τοῦ Ἀθηναίου σελ. 370, Α' φέρεται «μήποτε δὲ ὁ Νίκανδρος μάντιν κέκληκε τὴν κράμβην ἱερὰν οὖσαν, εἰ καὶ παρ' Ἱππώνακτι ἐν τοῖς ἰάμβοις ἐστί τι λεγόμενον τοιοῦτον·

ὁ δ' ἐξολισθὼν ἱκέτευε τὴν κράμβην
τὴν ἑπτάφυλλον, ᾗ θύεσκε Πανδώρῃ
Θαργηλίοισιν ἔγχυτον πρὸ φαρμάκου.

καὶ Ἀνάνιος δέ φησι·

καὶ σὲ πολλὸν ἀνθρώπων
ἐγὼ φιλέω μάλιστα, ναὶ μὰ τὴν κράμβην.

καὶ Τηλεκλείδης Πρυτάνεσι ναὶ μὰ τὰς κράμβας ἔφη. Καὶ Ἐπίχαρμος ἐν Γᾷ καὶ Θαλάσσᾳ· ναὶ μὰ τὰν κράμβαν. Εὔπολις Βάπταις· ναὶ μὰ τὴν κράμβην. Ἐδόκει δὲ Ἰωνικὸς εἶναι ὁ ὅρκος· καὶ οὐ παράδοξον εἰ κατὰ τῆς κράμβης τινὲς ὤμνυον, ὁπότε καὶ Ζήνων ὁ Κιτιεὺς ὁ τῆς στοᾶς κτίστωρ μιμούμενος τὸν κατὰ τῆς κυνὸς ὅρκον Σωκράτους καὶ αὐτὸς ὤμνυε τὴν κάππαριν, ὡς Ἔμπεδός φησιν ἐν Ἀπομνημονεύμασιν». Πρβ. καὶ σελ. 53, Α΄ «Εὔπολις· ἀπολεῖς με, ναὶ μὰ τὴν ἀμυγδαλῆν». Ἐλέχθη δὲ καὶ «ναὶ ναὶ μὰ μήκωνος χλόην» (Ἴδε Βλαϋδέσιον ἐν *Advers. in Com. Graec. Fragm.* Μέρ. Α΄, σελ. 246.

Ὁ Εὐστάθιος λέγει ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 1871, 2 «Ῥαδάμανθυς δέ, φασίν, ὑπὲρ τοῦ μὴ θεὸν ὀνομάζειν ἐπὶ πᾶσιν ἐκέλευσε, φασίν, κατὰ χηνὸς καὶ κυνὸς καὶ κριοῦ ὀμνύναι Ὤμνυε δέ, φασί, χῆνα καὶ Σωκράτης· ἄλλος δέ τις κράμβην, ὃν ζηλώσας ὕστερον ὁ χυδαΐζων ὄχλος διόμνυται κατὰ λαχάνων. Ὅτι δὲ καὶ γυναῖκες ὤμνυον ἐπὶ οἴνῳ Ξέναρχος παίζων δηλοῖ ἐν τῷ ὅρκον δ' ἐγὼ γυναικὸς εἰς οἶνον γράφω. Λάμπει δ' ἐν τοῖς τοιούτοις ἠθικοῖς ὅρκοις ὁ Ὁμηρικός, ἐν ᾧ τὰ τοῦ πατρὸς ἄλγεα ὁ παῖς ὀμνύει Τηλέμαχος» (Πρβ. καὶ Μάξιμ. Τύρ. Λόγ. ΚΔ΄, 6, σελ. 98, 14 Διδ. καὶ Βιογρ. Ἑλλ. Οὐεστερμ. σελ. 442, 11). Ἴδε Ἰακωβίτζιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Λουκιανοῦ καὶ τῶν εἰς αὐτὸν Σχολίων Τόμ. Δ΄, σελ. 90 καὶ Σταλβαύμιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος Τόμ. Α΄, α΄, σελ. 78 ἐκδ. δ΄.

Ὁ Ἀριστοφάνης ποιεῖ ἐν ταῖς Νεφέλαις 627 τὸν Σωκράτη λέγοντα «μὰ τὴν ἀναπνοήν, μὰ τὸ χάος, μὰ τὸν ἀέρα, οὐκ εἶδον οὕτως ἄνδρ' ἄγροικον οὐδένα κτέ.». Πρβ. καὶ στίχ. 667 «εὖ γε νὴ τὸν ἀέρα». Ἄξια μνείας νομίζομεν καὶ ἃ γράφει ὁ Ψευδοπλούταρχος ἐν τοῖς Βίοις τῶν δέκα Ῥητόρ. σελ. 845, Β΄ «προελθὼν δὲ πάλιν εἰς τὰς ἐκκλησίας, νεωτερικῶς τινα λέγων διεσύρετο, ὡς κωμῳδηθῆναι αὐτὸν ὑπ' Ἀντιφάνους καὶ Τιμοκλέους, μὰ γῆν, μὰ κρήνας, μὰ ποταμούς, μὰ νάματα· ὀμόσας δὲ τοῦτον τὸν τρόπον ἐν τῷ δήμῳ θόρυβον ἐκίνησεν» (Πρβ. καὶ Πλούταρχ. Δημοσθ. Θ΄). Ἴδε καὶ Βλαϋδέσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀριστοφάνους Νεφελῶν σελ. 395 καὶ Κόκκιον ἐν

τῇ συναγωγῇ τῶν Ἀποσπασμάτων τῶν Ἀττικ. Κωμικῶν Τόμ. Β', σελ. 128).

Γνωστότατον ὑπάρχει τὸ «ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον» Ἰλ. Α, 233 «ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω καὶ ἐπὶ μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι· ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον, τὸ μὲν οὔ ποτε φύλλα καὶ ὄζους φύσει, κτέ.». Ποιεῖται δ' ὁ Εὐστάθιος Παρεκβ. εἰς Ὁμ. σελ. 92, 11 τὴν παρατήρησιν τήνδε· «Εἰ δέ τῳ μὴ ἀρέσκει ὁ εἰς τὸ σκῆπτρον ὅρκος διὰ τὸ ἀφελές τε καὶ εὐτελές, ἐνθυμείσθω τὸ Ἴστω σίδηρος ὅρκιόν τέ μοι ξίφος· ἔτι δὲ καὶ τοὺς ὀμνύοντας τὴν πλάτανον ἢ τὸν χῆνα ἢ τὰ τοιαῦτα· πολλῷ γὰρ δή που τοῦτο ἐκείνων σεμνότερον, εἰ καὶ ἐν καιρῷ θυμοῦ σχεδιάζεται. θεὸν γὰρ ὀκνεῖ, φασίν, ἐπομόσασθαι δεδιὼς τὸ τοῦ ὅρκου δυσέκβατον».

Ὑπὸ τοῦ Εὐπόλιδος εἶνε εἰρημένον «οὐ γὰρ μὰ τὴν Μαραθῶνι τὴν ἐμὴν μάχην χαίρων τις αὐτῶν τοὐμὸν ἀλγυνεῖ κέαρ» (Ἴδε Κόκκιον ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν Ἀποσπασμάτων τῶν Ἀττικ. Κωμικῶν Τόμ. Α', σελ. 279 κέ.). Πρβ. καὶ Ὁμηρ. Ὑμν. εἰς Ἑρμ. 385 »μέγαν δ' ἐπιδώσομαι ὅρκον· οὐ μὰ τάδ' ἀθανάτων εὐκόσμητα προθύραια»

Ἐν προσθήκης μέρει παρατηροῦμεν ὅτι ὁ Δημοσθένης ὤμοσε τοὺς Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας καὶ ἄλλους ἐν τῷ περὶ τοῦ Στεφάνου λόγῳ § 208, σ. 297 «ἀλλ' οὐκ ἔστιν, οὐκ ἔστιν ὅπως ἡμάρτετε, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ὑπὲρ τῆς ἁπάντων ἐλευθερίας καὶ σωτηρίας κίνδυνον ἀράμενοι, μὰ τοὺς Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας τῶν προγόνων καὶ τοὺς ἐν Πλαταιαῖς παραταξαμένους καὶ τοὺς ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχήσαντας καὶ τοὺς ἐπ' Ἀρτεμισίῳ καὶ πολλοὺς ἑτέρους τοὺς ἐν τοῖς δημοσίοις μνήμασι κειμένους ἀγαθοὺς ἄνδρας, οὓς ἅπαντας ὁμοίως ἡ πόλις τῆς αὐτῆς ἀξιώσασα τιμῆς ἔθαψεν». Πρβ. καὶ Ἀθήν. σελ. 380, Γ' «οὐκ ἐρῶ, φησί, τῆτες μὰ τοὺς ἘΝ Μαραθῶνι κινδυνεύσαντας». Γράφει δ' ὁ Λογγῖνος περὶ Ὕψ. ΙϚ', 2 «Ἀλλ' ἐπειδή, καθάπερ ἐμπνευσθεὶς (ὁ Δημοσθένης) ἐξαίφνης ὑπὸ θεοῦ καὶ οἱονεὶ φοιβόληπτος γενόμενος τὸν κατὰ τῶν ἀριστέων τῆς Ἑλλάδος ὅρκον ἐξεφώνησεν, οὐκ ἔστιν ὅπως ἡμάρτετε οὐ μὰ τοὺς ἘΝ Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας, φαίνεται δι' ἑνὸς τοῦ ὀμοτικοῦ σχήματος, ὅπερ ἐνθάδε ἀποστροφὴν ἐγὼ καλῶ, τοὺς μὲν προγόνους ἀποθεώσας, ὅτι δεῖ τοὺς οὕτως ἀποθανόντας ὡς θεοὺς ὀμνύναι παριστάνων, τοῖς δὲ κρίνουσι τὸ

τῶν ἐκεῖ προκινδυνευσάντων ἐντιθεὶς φρόνημα, τὴν δὲ τῆς ἀποδείξεως φύσιν μεθεστακὼς εἰς ὑπερβάλλον ὕψος καὶ βάθος καὶ ξένων καὶ ὑπερφυῶν ὅρκων ἀξιοπιστίαν καὶ ἅμα παιώνιόν τινα καὶ ἀλεξιφάρμακον εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀκουόντων καθιεὶς λόγον, ὡς κουφιζομένους ὑπὸ τῶν ἐγκωμίων μηδὲν ἔλαττον τῇ μάχῃ τῇ πρὸς Φίλιππον ἢ ἐπὶ τοῖς κατὰ Μαραθῶνα καὶ Σαλαμῖνα νικητηρίοις παρίστασθαι φρονεῖν· οἷς πᾶσι τοὺς ἀκροατὰς διὰ τοῦ σχηματισμοῦ συναρπάσας ᾤχετο. Καίτοι παρὰ τῷ Εὐπόλιδι τοῦ ὅρκου τὸ σπέρμα φασὶν εὑρῆσθαι·

οὐ γὰρ μὰ τὴν Μαραθῶνι τὴν ἐμὴν μάχην,
χαίρων τις αὐτῶν τοὐμὸν ἀλγυνεῖ κέαρ».

Σημειωτέον δ' ὅτι μακρὸν λόγον ἐποιήσατο ὁ Κόβητος ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ 1867, σελ. 241 κέ., ἵν' ἀποδείξῃ ὅτι ὑπὸ τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων πρὸς δήλωσιν τῆς ἐν τόπῳ σχέσεως ἐλέγετο Μαραθῶνι, οὐχὶ ἐν Μαραθῶνι.

Καὶ τοῦτο ἐν προσθήκης μέρει παρατηροῦμεν, ὅτι ὑπὸ τοῦ Ἰαμβλίχου περὶ τοῦ Πυθαγορ. Βίου § 150 λέγεται «ἀναφέρεταί γε μὴν εἰς τοὺς Πυθαγορικοὺς καὶ τοιόσδε τις ὅρκος, αἰδῶ μὲν ποιουμένων ὀνομάζειν Πυθαγόραν, ὥσπερ καὶ θεῶν ὀνόμασι χρῆσθαι πολλὴν φειδὼ ἐποιοῦντο, διὰ δὲ τῆς εὑρέσεως τῆς τετρακτύος δηλούντων τὸν ἄνδρα·

οὔ, μὰ τὸν ἁμετέρας σοφίας εὑρόντα τετρακτύν,
παγὰν ἀενάου φύσεως ῥιζώματ' ἔχουσαν».

ΚΕΦ. ΞΘ΄.

Τοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου ἐναντίαι γνῶμαι περὶ τῶν **Μουσῶν**.

Ὑπὸ τοῦ Δημ. Βερναρδάκη ἐλέχθη ἐν τῷ Προλόγῳ τῶν Κυψελιδῶν σελ. λϐ΄ «Αἱ δὲ σεμναὶ Μοῦσαι, περὶ ὧν σεμνολογεῖ ὁ Κ. Ῥαγκαβῆς, ἔστω βέβαιος **ὅτι οὔτε ἔγειναν οὔτε θὰ γένωσί ποτε ὅσιαι Μαρίαι** — εἰ καὶ διὰ νὰ γίνῃ παρ[άδειγμα] δειγμα δσιότητος καὶ ἡ Αἰγυπτία αὕτη, ἐδέησε νὰ γί[νῃ] πρῶτον παράδειγμα ἀνοσιότητος».

Ἐπιλαθόμενος τούτων ὁ μνημονικώτατος ἀνὴρ ἔγραψεν ἐν

ἐκθέσει τοῦ ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ σελ. 38. «Ἡ Μοῦσα ἐλησμόνησεν ἓν τέκνον της ἀφρόνως.] Αἱ Μοῦσαι ἦσαν καὶ μένουσι διὰ παντὸς παρθένοι ἀπειρόγαμοι, διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἔχουσι τέκνα, ἀλλὰ μόνον θεράποντας, λάτρεις, ἱερεῖς κτλ.».

Μουσῶν τέκος εἶνε εἰρημένον ἐν τῇ Παλατίνῃ Ἀνθολογίᾳ Η', 127 «ἔρνος ἀμώμητον, Μουσῶν τέκος, εἶαρ ἑταίρων». Πρβ. καὶ ΙϚ', 296 «πάτρα σοι τελέθει μέγας οὐρανός, ἐκ δὲ τεκούσης οὐ θνατᾶς, ματρὸς δ' ἔπλεο Καλλιόπας» καὶ Φιλίσκ. παρὰ Ψευδοπλουτ. Ἠθικ. σελ. 836, Γ' «νῦν ὦ Καλλιόπης θύγατερ, πολυηγόρε Φρόντι, δείξεις εἴ τι φρονεῖς καί τι περισσὸν ἔχεις».

Φανερώτατον ὑπάρχει ὅτι ὁ εἰπὼν «ἡ Μοῦσα ἐλησμόνησεν ἓν τέκνον της ἀφρόνως» οὐδαμῶς ἐνόει ὅτι ἔτεκεν αὐτὸν ἡ Μοῦσα ἢ ὅτι ἐγεννήθη ἐκ τῆς Μούσης. Πρβ. Ἀνθ. Παλατ. Γ', 52 «ὡς ἀνὴρ Μουσῶν καὶ Χαρίτων τρόφιμος» καὶ Λιβάν. Ἐπιστολ. σελ. 673 Οὐολφ. «ἐγὼ καὶ Φίλιππος συμφοιτηταί, ἀλλ' ἐγὼ μὲν πεζός, ὁ δ' ὑπόπτερος, θρέμμα Μουσῶν, Ὁμήρου μιμητής». Ὑπάρχει δὲ καὶ ἐπίθετον μουσοτραφής. Ὁ Εὐστάθιος γράφει ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 18, 30 «Καὶ τοίνυν οἷς μὲν τὸ εὐγενὲς καὶ βασιλικὸν ἄκρως ἐπέπρεπεν, ἐκ Διὸς τούτους ἐποίουν κατάγειν τὸ γένος· οἷς δὲ λόγος ἐνέλαμπεν Ἑρμῆς τούτοις ἐξελαλεῖτο πατήρ· ὁ μουσικὸς ἄρχων εἴτε καὶ μαντικὸς καὶ ἰατρικὸς Ἀπόλλωνι παῖς ἐπεγράφετο· ὁ στρατιωτικὸς καὶ ἀνδρεῖος ὑπὸ πατρὶ ἐτάττετο Ἄρει· τοὺς ᾠδικοὺς ἤτοι ποιητικοὺς Καλλιόπη ἢ Τερψιχόρη παιδοποιησαμένη ἦγεν εἰς φράτορας· τοὺς δὲ τοιούτους καὶ Ἀπόλλων ᾠκειοῦτο εἰς παῖδας ὅτι καὶ συνᾴδειν Μούσαις λέγεται». Ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου εἶνε εἰρημένον ἐν τῷ Μαρίῳ ΜϚ' «ἀδόξας δὲ καὶ τολμητὴς καὶ φιλοκίνδυνος εἶναι πρὸς τοὺς πολεμίους ἐν ἀρχῇ παῖς Ἄρεος ὠνομάζετο· ταχὺ δὲ τοῖς ἔργοις ἐλεγχόμενος αὖθις Ἀφροδίτης υἱὸς ἐκαλεῖτο» (Ἴδε καὶ Βλαϋδίσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀριστοφάνους Ὀρνίθων σελ. 319).

Παρθένοι καλοῦνται αἱ Μοῦσαι ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους Βατρ. «ὦ Διὸς ἐννέα παρθένοι ἁγναὶ Μοῦσαι, λεπτολόγους ξυνετὰς φρένας αἳ καθορᾶτ' ἀνδρῶν γνωμοτύπων». Πρβ. καὶ Πλάτ. παρὰ Διογ. Λαερτ. Γ', 33 «Ἁ Κύπρις Μούσῃσι· κοράσια, τὰν Ἀφροδίταν τιμᾶτ', ἢ τὸν Ἔρωτ' ὔμμιν ἐφοπλίσομαι. Χαὶ Μοῦσαι ποτὶ Κύ-

πριν· Ἄρει τὰ στωμύλα ταῦτα· ἡμῖν δ' οὐ πέτεται τοῦτο τὸ παιδάριον» καὶ Λουκιαν. Θε. Διαλ. ΙΘ', 2 «Ἀφρ. Ἀλλὰ τὴν μὲν Ἀθηνᾶν δέδιας, ὡς φής, καὶ τὴν Γοργόνα, καὶ ταῦτα μὴ φοβηθεὶς τὸν κεραυνὸν τοῦ Διός. Αἱ δὲ Μοῦσαι διὰ τί σοι ἄτρωτοι καὶ ἔξω βελῶν εἰσίν; ἢ κἀκεῖναι λόφους ἐπισείουσι καὶ Γοργόνας προφαίνουσιν; Ἔρ. Αἰδοῦμαι αὐτάς, ὦ μῆτερ· σεμναὶ γάρ εἰσι καὶ ἀεί τι φροντίζουσι καὶ περὶ ᾠδὴν ἔχουσι καὶ ἐγὼ παρίσταμαι πολλάκις αὐταῖς κηλούμενος ὑπὸ τοῦ μέλους».

Ἄξια μνείας εἶνε τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀπολλοδώρου εἰρημένα Α', γ', 2 «Καλλιόπης μὲν οὖν καὶ Οἰάγρου, κατ' ἐπίκλησιν δὲ Ἀπόλλωνος, Λίνος, ὃν Ἡρακλῆς ἀπέκτεινε, καὶ Ὀρφεὺς ὁ ἀσκήσας κιθαρῳδίαν, ὃς ᾄδων ἐκίνει λίθους τε καὶ δένδρα» καὶ 3 «Κλειὼ δὲ Πιέρου τοῦ Μάγνητος ἠράσθη κατὰ μῆνιν Ἀφροδίτης—συνελθοῦσα δὲ ἐγέννησεν ἐξ αὐτοῦ παῖδα Ὑάκινθον» καὶ 4 «Εὐτέρπης δὲ καὶ ποταμοῦ Στρυμόνος Ῥῆσος, ὃν ἐν Τροίᾳ Διομήδης ἀπέκτεινεν· ὡς δὲ ἔνιοι λέγουσι, Καλλιόπης ὑπῆρχεν. Θαλείας δὲ καὶ Ἀπόλλωνος ἐγένοντο Κορύβαντες, Μελπομένης δὲ καὶ Ἀχελῴου Σειρῆνες, περὶ ὧν ἐν τοῖς περὶ Ὀδυσσέως ἐροῦμεν». Φέρεται δὲ καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις Τόμ. Α', σελ. 364, 3 Δινδ. «Ῥῆσος γένει μὲν ἦν Θρᾷξ, υἱὸς δὲ Στρυμόνος τοῦ αὐτόθι ποταμοῦ καὶ Εὐτέρπης μιᾶς τῶν Μουσῶν» καὶ 16 «Ὅσοι ἐκ Μουσῶν τίκτονται· Ὀρφεὺς ἐκ Καλλιόπης ἢ Κλειοῦς, Λίνος Τερψιχόρης ἤ, ὥς τινες, Εὐτέρπης, Ῥῆσος Τερψιχόρης ἢ Εὐτέρπης Θρᾷξ, Θαλείας Παλαίφατος, Ἐρατοῦς Θάμυρις ὁ Θρᾷξ, Μελπομένης καὶ Ἀχελῴου Σειρῆνες, Πολυμνίας Τριπτόλεμος» καὶ ἐν τοῖς εἰς Εὐριπίδην Τόμ. Α', σελ. 29, 20 Δινδ. «Οὐκ εἴρηκε τίνος Μουσῶν ὁ Ῥῆσος εἴη παῖς. Κλειοῦς μέντοι λέγουσιν αὐτὸν εἶναι, καθάπερ Μαρσύας ὁ νεώτερος—γράφων οὕτως· εἰσὶ δὲ οἳ καὶ περὶ τούτου εἶπον τοῦτο· Κλειὼ τὴν θεὸν ὑπὸ τοῦ Στρυμόνος ἐκ τοῦ χοροῦ τῶν Μουσῶν νυμφευθῆναι τεκνῶσαί τε τὸν Ῥῆσον—Ἔνιοι δὲ Εὐτέρπης αὐτὸν γενεαλογοῦσι, καθάπερ Ἡράκλειτος (Ἡρακλείδης)· φησὶ δέ· ἑβδόμη δὲ Καλλιόπη, (ἣ) ποίησιν εὗρε ποιημάτων, συνοικήσασα Οἰάγρῳ γεννᾷ Ὀρφέα, τὸν πάντων μέγιστον ἀνθρώπων ἐν τῇ κιθαρῳδικῇ τέχνῃ γενόμενον—ὀγδόη δ' Εὐτέρπη, ἣ τὴν κατ' αὐλοῦ εὗρεν εὐέπειαν, συνοικήσασα Στρυμόνι τεκνοῖ Ῥῆσον, ὃς ὑπὸ Ὀδυσσέως καὶ Διομήδους ἀναιρεῖται. Οἷς καὶ Ἀπολλόδωρος ἐπηκο-

λούθησε γράφων οὕτως· τὰς μὲν Μούσας οἱ μὲν πλεῖστοι παρθένους παραδεδώκασι· γράφει δὲ εἶναι Οὐρανίας μὲν Λίνον, Καλλιόπης δὲ Ὀρφέα, Μελπομένης δὲ Θάμυριν, Εὐτέρπης δὲ Ῥῆσον, Τερψιχόρης δὲ Σειρῆνας, Κλειοῦς δὲ Ὑμέναιον, τῶν δὲ λοιπῶν Θαλείας Παλαίφατον, ἐκ δὲ Πολυμνίας Τριπτόλεμον· Ἐρατὼ δὲ ἐρασθῆναι μὲν Ὑακίνθου κτέ.» καὶ σελ. 38, 21 «Καὶ Ἀσκληπιάδης ἐν τοῖς Τραγῳδουμένοις πλείους τῆς Καλλιόπης λέγει παῖδας ἐν τούτῳ· Καλλιόπη γὰρ τὸν Ἀπόλλωνα μιχθέντα γεννῆσαι Λίνον τὸν πρεσβύτατον καὶ τρεῖς μετ' ἐκεῖνον, Ὑμέναιον, Ἰάλεμον, Ὀρφέα». Λέγει δὲ καὶ ὁ Τζέτζης ἐν τοῖς εἰς Λυκόφρονα Σχολίοις σελ. 815 Μυλλ. «Καὶ τὸν θεᾷ κλαυσθέντα: Μουσόφθαρτον δὲ εἶπεν ὅτι αἱ Μοῦσαι τῇ πρὸς Ἀφροδίτην ὀργῇ φερόμεναι, διότι πολλὰς αὐτῶν εἰς ἔρωτα κινήσασα ἐποίησεν ἀνδράσι μιγῆναι καὶ τεκεῖν, οἷον Καλλιόπην ἐξ Οἰάγρου τεκεῖν Ὀρφέα — Τερψιχόρην ἐκ Στρυμόνος Ῥῆσον, Κλειὼ δ' ἐκ Μάγνητος Λίνον, τὸν ἐρώμενον αὐτῆς Ἄδωνιν ἀπέκτειναν» (Πρβ. καὶ Ἱστορ. Χιλ. Α', 338 καὶ 348, σελ. 15 καὶ 16 Κισλ.) καὶ ὁ Εὐστάθιος ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 817, 25 «Ἱστέον δὲ καὶ ὅτι τὸν ῥηθέντα Ῥῆσον Ὅμηρος μὲν Ἠϊονέως ἱστορεῖ, ὡς δεδήλωται, οἱ νεώτεροι δὲ Στρυμόνος τοῦ κατὰ Θρᾴκην, φασί, ποταμοῦ καὶ Εὐτέρπης Μούσης υἱόν» καὶ 31 «κἀκεῖνο δὲ ἱστέον ὡς ὁ μῦθος οὐ μόνον τὴν ῥηθεῖσαν Μοῦσαν Εὐτέρπην μητέρα ποιεῖ ἀλλὰ καὶ ἑτέρας· Καλλιόπης μὲν γὰρ ἢ Κλειοῦς ὁ Ὀρφεύς, Λίνος δὲ Τερψιχόρης, Θαλείας Παλαίφατος, Ἐρατοῦς Θάμυρις, Μελπομένης καὶ Ἀχελῴου Σειρῆνες, Πολυμνίας Τριπτόλεμος». Πρβ. καὶ Διογ. Λαέρτ. Προοιμ. 4 «τὸν δὲ Λίνον παῖδα εἶναι Ἑρμοῦ καὶ Μούσης Οὐρανίας» καὶ Νόνν. Διονυσ. ΛΓ', 82 «Ἁβροκόμης δὲ πρῶτα λαχὼν Ὑμέναιος ἕλεν δέπας, ἱπταμένην δὲ νεκταρέην ῥαθάμιγγα μετάρσιον ἠέρι πέμπων ῥίψε λέβητος ὕπερθε· καὶ οὐ τότε μητέρι Μούσῃ εὐχωλὴν ἀνέφηνε» καὶ Ἡσύχ. «Ἰάλεμος: υἱὸς Καλλιόπης».

Ἐν τοῖς τοῦ Ἰσύλλου κεῖται «Ἐρατὼ Μοῦσαν πατὴρ Ζεὺς λέγεται Μάλῳ δόμεν παράκοιτιν ὁσίοισι γάμοις· Φλεγύας δ', ὃς πατρίδ' Ἐπίδαυρον ἔναιεν, θυγατέρα Μάλου γαμεῖ, τὰν Ἐρατὼ γείνατο μάτηρ, Κλεοφήμα δ' ὀνομάσθη» (*Philolog Untersuchung.* Τόμ. Θ', σελ. 13, 5).

Εὔκαιρον ἡμῖν φαίνεται νὰ καταστήσωμεν γνωστὸν ὅτι καὶ περὶ τῆς πολιτικῆς ὁ Βερναρδάκης ἐναντίας ἀπεφήνατο γνώμας. Ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ Ποιητικοῦ Διαγωνισμοῦ σελ. 28 ἔγραψεν ὁ θαυμάσιος ἄνθρωπος «Οὐδὲν ἴσως ἔβλαψε τὴν νεωτέραν ἡμῶν ἑλληνικὴν φιλολογίαν ἐν γένει, ἰδίως δὲ τὴν ποίησιν, ὅσον ἡ πολιτική. Ἡ πολιτικὴ ἀπερρρόφησε καὶ κατεμάρανε τὰς εὐγενεστέρας δυνάμεις τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, καὶ αἱ Μοῦσαι οὐδέποτε ἔμειναν ἥσυχοι καὶ ἀνεπηρέαστοι ἀπ' αὐτῆς. Ἡ πολιτικὴ εἶνε ἔργον καὶ μέλημα τοῦ παρόντος· ἀλλ' ὁ θέλων ν' ἀφιερωθῇ εἰς τὴν λατρείαν τῶν Μουσῶν, ἂς ἀποσκορακίσῃ μακρὰν ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν πολιτικήν, ἐνθυμούμενος, ὅτι αἱ Μοῦσαι εἶνε θυγατέρες τῆς Μνημοσύνης, ὅτι ὁ ποιητὴς τότε εὑρίσκει τὴν ἀλήθειαν, οὐ μόνον τὴν ἱστορικήν, ἀλλὰ καὶ τὴν ποιητικὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων, ὅταν διὰ τοῦ χρόνου καταντήσωσιν αὐτὰ ἀντικείμενον τῆς μνήμης, τῆς Μνημοσύνης».

Ἃ μετὰ τοσούτου κόμπου ἐδογμάτισεν ὁ Βερναρδάκης οὐδαμῶς ὤκνησεν ἄντικρυς ἑαυτῷ ἐναντιολογῶν ν' ἀθετήσῃ καὶ καταπατήσῃ ἐν τῇ πρὸς τὸν Λιβαδᾶν ἀπαντήσει (Ὀλίγ. Λέξ. κτλ. σελ. 17) γράφων «Ὁ καθηγητὴς δὲν πρέπει ν' ἀναμιγνύεται εἰς τὰ πολιτικά· αὕτη εἶναι ἡ ἔννοια τῶν κατὰ τοῦ Κ. Φ. Ι. ἐπιτιμήσεών του. «Καθώς, λέγει, τοῦ πολιτικοῦ ὑπαλλήλου τὸ καθῆκον εἶναι ἡ εὐορκία, οὕτω καὶ ὁ καθηγητὴς ὀφείλει πρώτιστα καὶ μάλιστα νὰ διατελῇ πιστὸς καὶ ἁγνὸς λάτρις τῶν Μουσῶν, φιλόστοργος καὶ πνευματικὸς τῆς νεολαίας κουροτρόφος, καὶ *οὐδὲν πλέον*.» Καὶ ἡ ἰδέα αὕτη εἶναι ἀξία τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς καρδίας τοῦ σοφοῦ καὶ φιλοδικαίου Κ. Θ. Λιβαδᾶ. Καὶ δὲν μᾶς λέγει ὁ ἀξιότιμος συντάκτης τῆς Κλειοῦς εἶναι ἡ πολιτικὴ βιομηχανία τις ἢ βαναυσουργία, ἐκ τῆς ὁποίας πρέπει ν' ἀποκλεισθῶσιν οἱ σοφοὶ καὶ οἱ ἐπιστήμονες, ἢ πᾶν τοὐναντίον ;»

Ἀποροῦμεν τῇ ἀληθείᾳ τί νὰ εἴπωμεν περὶ ἀνθρώπου ἰσχυρότατα ἀποδοκιμάζοντος τὰ ὑφ' ἑτέρου εἰρημένα ἐμφερέστατ' ὄντα οἷς αὐτὸς ἄλλοτ' εἶπεν.

Παρατηροῦμεν προσέτι ὅτι ὁ Βερναρδάκης ἐποιήσατο χρῆσιν ὁμοιοκαταληξίας ἣν πρότερον ἐχλεύασεν. Ἐν τῷ προλόγῳ τῶν Κυψελιδῶν σελ. μς' ἔγραφεν ὁ δαιμόνιος ἀνὴρ «Καὶ ὅμως ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1855 ὁ Κ. Ῥαγκαβῆς μετὰ τοῦ Κ. Θ. Ὀρφανίδου προεγύμναζον ἐπὶ ἕνα μῆνα ὁλόκληρον ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ ἐν Ἀθήναις θεάτρου πρὸς δημοσίαν παράστασιν τῆς Παραμονῆς — ὁλόκληρον λεγεῶνα φοιτητῶν τοῦ ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου, ἐν οἷς καὶ ὁ συγγραφεὺς τῶν Κυψελιδῶν, εἰς ὃν εἶχε δοθῇ τὸ πρόσωπον τοῦ Δημητρίου Χλωροῦ, καὶ ὅστις ἔμελλε ν' ἀρχίσῃ κατὰ τὴν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐμφάνισίν του μὲ δύο ἀνεξάλειπτα ἔκτοτε εἰς τὴν μνήμην του μείναντα ὁμοιοκατάληκτα εἰς *θώραξ* καὶ *κόραξ*».

Διὰ τῶν ὁμοιοκαταλήπτων ἐκείνων, ἃ ἀνεξάλειπτα ἔμειναν ἐν τῇ μνήμῃ τοῦ Βερναρδάκη, ἐφιλοτιμήθη οὗτος νὰ κοσμήσῃ τὴν μελιχροτάτην Εἰκασίαν (σελ. 7)

ὑπῆρχεν ἀλυσιδωτὸς ὁ ἀπαστράπτων *θώραξ*,
καὶ ἦσαν αἱ χειρίδες του παμμέλαιναι ὡς *κόραξ*»

Δηλωτικώτατον τῆς τοῦ Βερναρδάκη εἰκαιότητος καὶ ἀλογιστίας εἶνε τὸ γεγραμμένον ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῇ πρὸς τὸν Λιβαδᾶν Ἀπαντήσει (Ὀλίγ. Λέξ. σελ. 55) «ἀλλ' αὐτὸς μάλιστα πάντων ἔπαθε τὸ τοῦ Προκλέους, ὅστις κατηγορῶν τοὺς Λερίους πάντας ὡς κακούς, ἐλησμόνει ὅτι καὶ αὐτὸς ἦτο Λέριος.

Καὶ τόδε Φωκυλίδεω, Λέριοι κακοί, οὐχ ὁ μέν, ὃς δ' οὔ,
Πάντες πλὴν Προκλέους· καὶ Προκλέης Λέριος».

Τρανότατα ἐκ τοῦ παρατεθέντος διστίχου δηλοῦται ὅτι τοὺς Λερίους δὲν ἐκακολόγησεν **ὁ Λέριος Προκλῆς** ἀλλ' **ὁ Μιλήσιος Φωκυλίδης**. Πολλάκις δ' ὁ Βερναρδάκης φωρᾶται ἐσχάτως ἀνεπίστατος ὤν.

Ὀφείλω νὰ δηλώσω ὅτι εἰς τὴν σύνταξιν τῶν Παντοίων Φιλολογικῶν ὑπούργησέ μοι τυφλῷ ὄντι ὁ Χαρίτων Χαριτωνίδης διδάκτωρ τῆς φιλολογίας.

Κ. Σ. ΚΟΝΤΟΣ

Προσθῆκαι καὶ Διορθώσεις.

σελ. 38,11 κέ. Προσθετέα τὰ ὀνόματα ἀγροβόας καὶ τηλεβόας (Τηλεβόας). Γραπτέον λεπτοβόΗΣ καὶ ὑψιβόας (Ὑψιβόας). Περὶ τοῦ ἀμετροβόας ἴδε Θησ. Στεφ. Τόμ. Α', β', σελ. 98 (Πρβ. καὶ λ. ἀμετρόβιος) καὶ Κόβητον ἐν Μνημοσ. 1873, σελ. 230 κέ. Παρατηρητέον δ' ὅτι ὁ Λουδούϊχος ἐν τῇ ἐκδόσει Λειψάνων Ποιημ. τῆς Εὐδοκίας, τοῦ Πρόκλου, κτλ. σελ. 45 (1907) ἀνέγνω «ἠοῖ δ' ὀγδοάτῃ γέντ' αἰπυβόης πολυσέπτων βίβλων Χριστοφάτων» ἀντὶ τοῦ αἰπὺ βοῆς — αἰπυβοής.

» 188 τέλ. Παρατιθέμεθα καὶ ἃ ὁ Ἐρουερδὴν ἔγραψεν ἐν *Lex. Graec. Suppl. et. Dialect.* σελ. 609 «ὄφελον hellenistice mera particula = εἴθε. Cf. Schweizer Gr. d. Perg. Inschr. p. 173».

σελ. 203,2 κάτ. Πρβ. Μένανδρον Ἀποσπ. 519 Κοκκ. «νῦν δ' εἰς γυναικωνῖτιν εἰσιόνθ' ὅταν ἴδω παράσιτον κτέ.».

Ἐν Ἀθηνᾶς Τόμ. ΙΖ', σ. 355,22 γρ. ἐν τῷ Ἐπιστολῆς περὶ Ἐπιστολῆς Ὑστερογράφῳ.

σελ. 3, 12 γρ. οὖρα. σ. 5, 22 γρ. eadem. σελ. 17, 6 καὶ σελ. 138, 15 γρ. ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Ἐκλογῆς τοῦ Φρυνίχου. σελ. 20, 13 γρ. Ἀθηνᾷ. σελ. 25, 20 γρ. ὑπέλαβε. σελ. 26, 11 γρ. οὖν. σελ. 27, 3 ἐξαλειπτέον τὸ ἐν. σελ. 27, 19 γρ. καὶ ἃ ὁ. σελ. 30 τέλ. γρ. γηροβοσκΕΙΝ. σελ. 37, 11 γρ. ἐξ οὗ. σελ. 41, 6 γρ. mutant. σ. 41, 29 γρ. ὁμοίως τῷ. σελ. 42, 6 γρ. Duriter admodum in sq. versu currus cervis iunctus ipse *corniger* nominatur, κερόεις ὄχος. σελ. 50, 6 γρ· κρέας. σελ. 52, 8 γρ. Θησαυροῦ. σελ. 60, 18 γρ. ἐπ'. σελ. 74, 4 κάτ. γρ. Εὐσταθίου. σελ. 74 τέλ. γρ. θηλυκόν. σελ. 75, 32 γρ. λέξεις. σελ. 76, 5 κάτ. γρ. περιεστικά. σελ. 84, 24 γρ. ἄλλοις. σελ. 86, 14 γρ. ὡς. σελ. 91. 2 γρ. Θεοφράστου. σελ. 91, 9 γρ. κτέ. σελ. 91, 12 γρ. quod. σελ. 92, 13 γρ. γεγραμμένον. σελ. 92, 28 γρ. Γεωγρ. σελ. 111, 4 γρ. ἐξαλλαγήν. σελ. 114, 11 γρ. ἐξῆν. σελ. 120, 11 γρ. , ἀνθ' οὗ ὁ Ναύκιος ἔγραψε «πάρα γὰρ στενάχειν, πάρα δ' ἄζειν». Πρβ. καὶ Οὐεκλῖνον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Εὐριπίδου Φοινισσῶν. σελ. 168 (1894). σελ. 122, 19 γρ. ἀγίγνωσκον. σελ. 125, 28 γρ. νοθείᾳ. σελ. 128, 6 κάτ. γρ. Εὐστάθιος. σελ. 137, 2. ἐξαλειπτέον τὸ ἓν δὲ. σελ. 138, 3 κάτ. γρ. εἰς. σελ. 141, 8 γρ. ἐπίδειξιν. σελ. 160, 11 γρ. τό. σελ. 165, 6 γρ. προσώπου. σελ. 168, 12 γρ. Ὀλλάνδας. σελ. 169, 23 γρ. ἐτίθεις. σελ. 176, 2 γρ. οἷον ἐτίθην, ἐτίθης, ἐτίθη, τίθη κτέ.». σελ. 187, 19 γρ. Σολοικιστῇ. σελ. 187, 28 γρ ὄφελον. σελ. 202, 1 γρ. εἰσποιηθέντα. σελ. 202, 25 γρ. πεπεισμένος. σελ. 213, 11 γρ. τρισύλλαβος. σελ. 224, 4 κάτ. γρ. ἐγρηγόρως. σελ. 225, 4 γρ. ἐπεγρηγορώς. σελ. 234, 27 γρ. Μελέαγρον. σελ. 235, 14 γρ. αὐτῷ. σελ. 236, 23 γρ. ἑαυτήν. σελ. 236, 30 γρ. ἐξελθόντες. σελ. 260, 9 γρ. προσφῦσα. σελ. 277, 23 γρ. fortasse. σελ. 279, 25 γρ. ἐν τῷ. σελ. 281, 8 γρ. ὁ. σελ. 282, 24 γρ. Isaiae. σελ. 288, 2 κάτ. γρ. Γενικῆς. σελ. 289, 1 γρ. σφόδρ' ἀπεδοκίμασεν. σελ. 290, 11 γρ. ἑτεροκλισία. σελ. 296, 21 γρ. ἔχουσιν. σελ. 296, 31 γρ. Ἀρριανός. 298, 13 γρ. Κιλίκιον. σελ. 302,10 γρ. ἔχουσα.

Κ. Σ. Κ.

ΑΘΗΝΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΝΑΤΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΤΡΙΤΟΝ ΚΑΙ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΑΘΗΝΗΣΙΝ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ
1907

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΑΝΤΟΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

ΚΕΦ. Ο'.

Πρῶτον μέν - ἔπειτα ἢ εἶτα.

Πολλάκις ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ, ἡγουμένου τοῦ πρῶτον μέν, ἐπιφέρεται τὸ ἐπίρρημα ἔπειτα ἢ εἶτα ἄνευ τοῦ συνδέσμου δέ.

Σοφ. Ἀποσπ. 363 Ναυκ. «πρῶτον μὲν ὄψει (ὄψῃ) λευκὸν ἀνθοῦντα στάχυν, ἔπειτα φοινίξαντα γογγύλον μόρον».

Ἀναξανδρ. Ἀποσπ. 54 Κοκκ. «οἱ δ' ἑαυτοῖσιν σοφοὶ πρῶτον μὲν οὐκ ἔχουσι τῆς τέχνης κριτήν, εἶτα φθονοῦνται».

Ἀντιφ. περὶ τοῦ Χορ. 8 «ἐγὼ δὲ ἀξιῶ πρῶτον μὲν περὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἀποκρίνεσθαι καὶ διηγήσασθαι ἐν ὑμῖν τὰ γενόμενα πάντα· ἔπειτα περὶ τῶν ἄλλων ὧν οὗτοι κατηγοροῦσιν, ἐὰν ὑμῖν ἡδομένοις, βουλήσομαι ἀπολογήσασθαι». Περὶ τοῦ χωρίου τούτου ποιούμενος λόγον ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1880, σελ 289 γράφει «Nemo nescit Athenienses dicere πρῶτον μέν — ἔπειτα, non ἔπειτα ΔΕ. Itaque coniungenda sunt: ἀξιῶ πρῶτον μὲν διηγήσασθαι—ἔπειτα ἀπολογήσασθαι, et perspicuum est ineptum βουλήσομαι delendum esse. Unde natum? dixerit aliquis. Dicam ubi primum aliud ex his verbis mendum exemerim. Non est Graecum ἐὰν ὑμῖν ἡδομένοις sed ἐὰν ὑμῖν ἡδομένοις ῏ΗΙ, quoniam coniunctivus omitti non potest. Est autem in ea re duplex loquendi genus: ἐὰν ὑμῖν ἡδομένοις ᾖ et ἐὰν ὑμῖν βουλομένοις ᾖ, videturque h. l. dittographia olim fuisse ἡδομένοις et superscriptum βουλ, unde servata lectione ἡδομένοις natum est βουλήσομαι». Παράδοξον ἡμῖν φαίνεται τὸ ὑπὸ τοῦ μεγάλου κριτικοῦ εἰρημένον, ὅτι μόνῳ τῷ πρῶτον μέν - ἔπειτα ἐχρῶντο οἱ Ἀθηναῖοι, οὐχὶ δὲ καὶ τῷ πρῶτον μὲν - ἔπειτα δέ, οὗ πολλὰ ἐξ αὐτῶν παραδείγματα μέλλομεν νὰ καταλέξωμεν ἐν τῷ ἑπομένῳ κεφα-

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΑΝΤΟΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ

ΚΕΦ. Ο'.

Πρῶτον μέν - ἔπειτα ἢ εἶτα.

Πολλάκις ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ, ἡγουμένου τοῦ πρῶτον μέν, ἐπιφέρεται τὸ ἐπίρρημα ἔπειτα ἢ εἶτα ἄνευ τοῦ συνδέσμου δέ.

Σοφ. Ἀποσπ. 363 Ναυκ. «πρῶτον μὲν ὄψει (ὄψῃ) λευκὸν ἀνθοῦντα στάχυν, ἔπειτα φοινίξαντα γογγύλον μόρον».

Ἀναξανδρ. Ἀποσπ. 54 Κοκκ. «οἱ δ' ἑαυτοῖσιν σοφοὶ πρῶτον μὲν οὐκ ἔχουσι τῆς τέχνης κριτήν, εἶτα φθονοῦνται».

Ἀντιφ. περὶ τοῦ Χορ. 8 «ἐγὼ δὲ ἀξιῶ πρῶτον μὲν περὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἀποκρίνεσθαι καὶ διηγήσασθαι ἐν ὑμῖν τὰ γενόμενα πάντα· ἔπειτα περὶ τῶν ἄλλων ὧν οὗτοι κατηγοροῦσιν, ἐὰν ὑμῖν ἡδομένοις, βουλήσομαι ἀπολογήσασθαι». Περὶ τοῦ χωρίου τούτου ποιούμενος λόγον ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1880, σελ. 289 γράφει «Nemo nescit Athenienses dicere πρῶτον μέν — ἔπειτα, non ἔπειτα ΔΕ. Itaque coniungenda sunt: ἀξιῶ πρῶτον μὲν διηγήσασθαι—ἔπειτα ἀπολογήσασθαι, et perspicuum est ineptum βουλήσομαι delendum esse. Unde natum? dixerit aliquis Dicam ubi primum aliud ex his verbis mendum exemerim. Non est Graecum ἐὰν ὑμῖν ἡδομένοις sed ἐὰν ὑμῖν ἡδομένοις ἮΙ, quoniam coniunctivus omitti non potest Est autem in ea re duplex loquendi genus: ἐὰν ὑμῖν ἡδομένοις ᾖ et ἐὰν ὑμῖν βουλομένοις ᾖ, videturque h. l. dittographia olim fuisse ἡδομένοις et superscriptum βουλ. unde servata lectione ἡδομένοις natum est βουλήσομαι» Παράδοξον ἡμῖν φαίνεται τὸ ὑπὸ τοῦ μεγάλου κριτικοῦ εἰρημένον, ὅτι μόνῳ τῷ πρῶτον μέν - ἔπειτα ἐχρῶντο οἱ Ἀθηναῖοι, οὐχὶ δὲ καὶ τῷ πρῶτον μὲν - ἔπειτα δέ, οὐ πολλὰ ἐξ αὐτῶν παραδείγματα μέλλομεν νὰ καταλέξωμεν ἐν τῷ ἑπομένῳ κεφα-

λαίῳ. Παρατηρητέον δ' ὅτι ἔγραψεν ὁ Κόβητος ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ οὐ μόνον πρῶτΑ μέν - εἶτα (1867, σελ. 193) ἀλλὰ καὶ πρῶτον μὲν - εἶτα δέ καὶ πρῶτον μὲν - ἔπειτα δέ καὶ πρῶτΑ μὲν - ἔπειτα δέ (1867, σελ. 180 καὶ σελ. 211 καὶ σελ. 237 καὶ 1868, σελ. 452).

Θουκυδ. Α', 98, 1 «πρῶτον μὲν Ἠιόνα τὴν ἐπὶ Στρυμόνι Μήδων ἐχόντων πολιορκίᾳ εἷλον καὶ ἠνδραπόδισαν, Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδου στρατηγοῦντος, ἔπειτα Σκῦρον τὴν ἐν τῷ Αἰγαίῳ νῆσον» καὶ 115, 5 «καὶ πρῶτον μὲν τῷ δήμῳ ἐπανέστησαν καὶ ἐκράτησαν τῶν πλείστων, ἔπειτα τοὺς ὁμήρους ἐκκλέψαντες ἐκ Λήμνου τοὺς αὐτῶν ἀπέστησαν» καὶ 121, 2 «πρῶτον μὲν πλήθει προύχοντας καὶ ἐμπειρίᾳ πολεμικῇ, ἔπειτα πάντας ἐς τὰ παραγγελλόμενα ἰόντας» καὶ Β', 75, 1 «καὶ πρῶτον μὲν περιεσταύρωσεν (περιεσταύρωσαν) αὐτοὺς τοῖς δένδρεσιν ἃ ἔκοψαν, τοῦ μηδένα ἔτι ἐξιέναι (τοῦ μηδένα ἐπεξιέναι), ἔπειτα χῶμα ἔχουν πρὸς τὴν πόλιν» καὶ 96, 1 «ἀνίστησιν οὖν ἐκ τῶν Ὀδρυσῶν ὁρμώμενος πρῶτον μὲν τοὺς ἐντὸς τοῦ Αἵμου τε ὄρους καὶ τῆς Ῥοδόπης Θρᾷκας ὅσων ἦρχε μέχρι θαλάσσης — ἔπειτα τοὺς ὑπερβάντι Αἷμον Γέτας καὶ ὅσα ἄλλα μέρη ἐντὸς τοῦ Ἴστρου ποταμοῦ πρὸς θάλασσαν μᾶλλον τὴν τοῦ Εὐξείνου πόντου κατῴκητο» καὶ 98, 1 «ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν πρῶτον μὲν διὰ τῆς αὐτοῦ ἀρχῆς, ἔπειτα διὰ Κερκίνης ἐρήμου ὄρους» καὶ Γ', 20, 1 «ἐπιβουλεύουσιν αὐτοί τε καὶ Ἀθηναίων οἱ ξυμπολιορκούμενοι πρῶτον μὲν πάντες ἐξελθεῖν καὶ ὑπερβῆναι τὰ τείχη τῶν πολεμίων, ἢν δύνωνται βιάσασθαι—ἔπειτα οἱ μὲν ἡμίσεις ἀπώκνησάν πως τὸν κίνδυνον μέγαν ἡγησάμενοι κτέ.» καὶ 22, 1 «πρῶτον μὲν τὴν τάφρον διέβησαν, ἣ περιεῖχεν αὐτούς, ἔπειτα προσέμειξαν τῷ τείχει τῶν πολεμίων λαθόντες τοὺς φύλακας» καὶ 47, 3 «πρῶτον μὲν ἀδικήσετε τοὺς εὐεργέτας κτείνοντες, ἔπειτα καταστήσετε τοῖς δυνατοῖς τῶν ἀνθρώπων ὃ βούλονται μάλιστα» καὶ Δ', 111, 2 «πρῶτον μὲν κατὰ τὴν πυλίδα τινὰς περιαγαγόντες ἐσεκόμισαν—ἔπειτα τὸ σημεῖόν τε τοῦ πυρός, ὡς εἴρητο, ἀνέσχον» καὶ Ϛ', 10, 2 «οἷς πρῶτον μὲν διὰ ξυμφορῶν ἡ ξύμβασις καὶ ἐκ τοῦ αἰσχίονος ἢ ἡμῖν κατ' ἀνάγκην ἐγένετο, ἔπειτα ἐν αὐτῇ ταύτῃ πολλὰ τὰ ἀμφισβητούμενα ἔχομεν» καὶ Ζ', 19, 1 «καὶ πρῶτον μὲν τῆς χώρας τὰ περὶ τὸ πεδίον ἐδῄωσαν, ἔπειτα Δεκέλειαν ἐτείχιζον» καὶ 26, 2 «καὶ πρῶτον μὲν

τῆς Ἐπιδαύρου τι τῆς Λιμηρᾶς ἐδῄωσαν, ἔπειτα σχόντες ἐς τὰ καταντικρὺ Κυθήρων τῆς Λακωνικῆς, ἔνθα τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστι κτἑ.» καὶ Η', 11, 3 «τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις πρῶτον μὲν ἠγγέλθη ὅτι αἱ νῆες ἀνηγμέναι εἰσὶν ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ—ἔπειτα, ὡρμημένων αὐτῶν, τὰ περὶ τὴν ἐν τῷ Πειραιῷ τῶν νεῶν καταφυγὴν ἠγγέλθη» καὶ 45, 1 «πρῶτον μὲν ὑποχωρεῖ δείσας παρὰ Τισσαφέρνη, ἔπειτα ἐκάκου πρὸς αὐτὸν ὅσον ἐδύνατο μάλιστα τῶν Πελοποννησίων τὰ πράγματα». Πρβ. ϛ', 90, 2 «ἐπλεύσαμεν ἐς Σικελίαν πρῶτον μέν, εἰ δυναίμεθα, Σικελιώτας καταστρεψόμενοι, μετὰ δ' ἐκείνους αὖθις καὶ Ἰταλιώτας, ἔπειτα καὶ τῆς Καρχηδονίων ἀρχῆς καὶ αὐτῶν ἀποπειράσοντες».

Ξενοφ. Ἀναβ. Γ', β', 27 «πρῶτον μὲν τοίνυν, ἔφη, δοκεῖ μοι κατακαῦσαι τὰς ἁμάξας ἃς ἔχομεν—ἔπειτα καὶ τὰς σκηνὰς συγκατακαῦσαι». Κύρ. Παιδ. Δ', ε', 20 «πρῶτον μὲν παύσεται φοβούμενος, ἔπειτα γνώσεται ὅτι κτἑ.». Ἀπομν. Α', β', 1 «ὃς πρὸς τοῖς εἰρημένοις πρῶτον μὲν ἀφροδισίων καὶ γαστρὸς πάντων ἀνθρώπων ἐγκρατέστατος ἦν, εἶτα πρὸς χειμῶνα καὶ θέρος καὶ πάντας πόνους καρτερικώτατος» καὶ Γ', ια', 14 «εἰ νὴ Δι', ἔφη, πρῶτον μὲν τοῖς κεκορεσμένοις μήτε προσφέροις μήτε ὑπομιμνήσκοις—ἔπειτα τοὺς δεομένους ὑπομιμνήσκοις ὡς κτἑ.» καὶ Δ', ε', 1 «πρῶτον μὲν αὐτὸς φανερὸς ἦν τοῖς συνοῦσιν ἠσκηκὼς αὐτὸν μάλιστα πάντων ἀνθρώπων, ἔπειτα διαλεγόμενος προετρέπετο πάντων μάλιστα τοὺς συνόντας πρὸς ἐγκράτειαν» (Ἀγησιλ. Α', 12 «ἑαυτὸν δ' ἀντεπιδείξας πρῶτον μὲν ὅρκους ἐμπεδοῦντα, ἔπειτα συνθήκας μὴ ψευδόμενον»· φέρεται δὲ καὶ γραφὴ ἔπειτα δέ). Ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς Δ', η', 7 τὰ μὲν ἄλλα ἀντίγραφα ἔχουσι «καταπλεύσας δὲ πρῶτον εἰς Φερὰς ἐδῄωσε ταύτην τὴν χώραν, ἔπειτα καὶ ἄλλοσε ἀποβαίνων τῆς παραθαλαττίας ἐκακούργει ὅ,τι ἐδύνατο», ἓν δὲ «καταπλεύσας πρῶτον ΜΕΝ ἐπὶ Φερὰς κτἑ.».

Πλάτ. Πρωταγ. σελ. 350, Ε' «πρῶτον μὲν γὰρ εἰ οὕτω μετιὼν ἔροιό με εἰ οἱ ἰσχυροὶ δυνατοί εἰσιν, φαίην ἄν· ἔπειτα, εἰ οἱ ἐπιστάμενοι παλαίειν δυνατώτεροί εἰσιν τῶν μὴ ἐπισταμένων παλαίειν καὶ αὐτοὶ αὑτῶν, ἐπειδὰν μάθωσιν ἢ πρὶν μαθεῖν, φαίην ἄν» καὶ Συμποσ. σελ. 181, Γ' «ὁ δὲ τῆς οὐρανίας πρῶτον μὲν οὐ μετεχούσης θήλεος ἀλλ' ἄρρενος μόνον — ἔπειτα πρεσβυτέρας, ὕβρεως ἀμοίρου, ὅθεν δὴ

ἐπὶ τὸ ἄρρεν τρέπονται οἱ ἐκ τούτου τοῦ ἔρωτος ἐπίπνοι» καὶ σελ. 211, Α' «πρῶτον μὲν ἀεὶ ὂν καὶ οὔτε γιγνόμενον οὔτε ἀπολλύμενον οὔτε αὐξανόμενον οὔτε φθῖνον, ἔπειτα οὐ τῇ μὲν καλόν, τῇ δ' αἰσχρὸν κτἑ» καὶ Πολιτ. σελ. 337, Ε'» πῶς γὰρ ἄν, ἔφην ἐγώ, ὦ βέλτιστε, τὶς ἀποκρίναιτο πρῶτον μὲν μὴ εἰδὼς μηδὲ φάσκων εἰδέναι, ἔπειτα, εἴ τι καὶ οἴεται περὶ τούτων, ἀπειρημένον αὐτῷ εἴη, κτἑ;» καὶ σελ. 343, Δ' «πρῶτον μὲν ἐν τοῖς πρὸς ἀλλήλους ξυμβολαίοις—ἔπειτα ἐν τοῖς πρὸς τὴν πόλιν» καὶ σελ. 406, Β' «ἀπέκναισε πρῶτον μὲν καὶ μάλιστα ἑαυτόν, ἔπειτα ἄλλους ὕστερον πολλούς» καὶ σελ. 550, Δ' «πρῶτον μὲν γὰρ δαπάνας αὐτοῖς ἐξευρίσκουσι καὶ τοὺς νόμους ἐπὶ τοῦτο παράγουσιν — ἔπειτά γε, οἶμαι, ἄλλος ἄλλον ὁρῶν καὶ εἰς ζῆλον ἰὼν τὸ πλῆθος τοιοῦτον αὐτῶν ἀπειργάσαντο» καὶ σελ. 591, Γ' «πρῶτον μὲν τὰ μαθήματα τιμῶν —ἔπειτά γ', εἶπον, τὴν τοῦ σώματος ἕξιν καὶ τροφὴν κτἑ.» καὶ Φαίδρ. σελ. 263, Β' «οὐκοῦν τὸν μέλλοντα τέχνην ῥητορικὴν μετιέναι πρῶτον μὲν δεῖ ταῦτα ὁδῷ διῃρῆσθαι — ἔπειτά γε, οἶμαι, πρὸς ἑκάστῳ γιγνόμενον μὴ λανθάνειν» καὶ Τιμ. σελ. 70, Γ' «πρῶτον μὲν μαλακὴν καὶ ἄναιμον, εἶτα σήραγγας ἐντὸς ἔχουσαν, οἷον, σπόγγου κατατετρημένας» καὶ Νόμ σελ. 640, Ε' «πρῶτον μὲν δῆλον ὡς ἀγνοεῖ τοῦτ' αὐτὸ γιγνόμενον οὐκ ὀρθῶς, εἶθ' ὅτι πᾶν τούτῳ τῷ τρόπῳ φανεῖται πονηρόν». Πρβ. καὶ Πολιτ. σελ. 545, Β' «καὶ νῦν οὕτω πρῶτον μὲν τὴν φιλότιμον σκεπτέον πολιτείαν—ἔπειτα ὀλιγαρχίαν καὶ ἄνδρα ὀλιγαρχικόν, **αὖθις δὲ** εἰς δημοκρατίαν ἀποβλέψαντες θεασόμεθα ἄνδρα δημοκρατικόν, **τὸ δὲ τέταρτον** εἰς τυραννουμένην πόλιν ἐλθόντες καὶ ἰδόντες κτἑ.» καὶ Φίληβ σελ. 15, Β' «πρῶτον μέν, εἴ τινας δεῖ τοιαύτας εἶναι μονάδας ὑπολαμβάνειν ἀληθῶς οὔσας· εἶτα πῶς αὖ ταύτας, μίαν ἑκάστην οὖσαν ἀεὶ τὴν αὐτὴν καὶ μήτε γένεσιν μήτε ὄλεθρον προσδεχομένην, ὅμως εἶναι βεβαιότατα μίαν ταύτην· μετὰ δὲ τοῦτ' ἐν τοῖς γιγνομένοις αὖ καὶ ἀπείροις κτἑ.». Ὁ Σταλβαύμιος σημειοῦται ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος Τόμ. Β', σελ. 45 ἐκδ. 6' «Solet ita ἔπειτα et εἶτα post πρῶτον μέν similesque formulas omisso δε passim inferri v. Phaedon. p 86. E. Protagor p. 339. E. *Demost.* Midian. p. 43. ed. Buttm. al. Sic τέως μέν sequente εἶτα legitur apud Xenoph. Hellen. II, 2, 17. et μάλιστα μέν - ἔπειτ apud Plat. Sophist. p. 265. E».

Λυσ. κατὰ Ἀγορ. 4 «πρῶτον μὲν ᾧ τρόπῳ ὑμῖν ἡ δημοκρατία κατελύθη καὶ ὑφ' ὅτου, ἔπειτα ᾧ τρόπῳ οἱ ἄνδρες ὑπ' Ἀγοράτου ἀπέθανον» καὶ 27 «πρῶτον μὲν γὰρ Ἀθηναῖοι ἦσαν, ὥστε οὐκ ἐδέδισαν βασανισθῆναι· ἔπειτα πατρίδα σφετέραν αὐτῶν καταλιπόντες ἕτοιμοι ἦσαν συνεκπλεῖν μετὰ σοῦ» καὶ «σοὶ δὲ πρῶτον μὲν κίνδυνος ἦν βασανισθῆναι ὑπομείναντι, ἔπειτα οὐ πατρίδα ἂν σαυτοῦ κατέλιπες». Ἐν τῇ δευτέρᾳ Κοβητείῳ τοῦ Λυσίου ἐκδόσει φέρεται σελ. 107 «ἔπειτα δ' ᾧ τρόπῳ» καὶ σελ. 112 «ἔπειτα δ' οὐ πατρίδα ἂν σαυτοῦ ἀπέλιπες». Ἔγραψε δ' ὁ Ἑρουερδὴν ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1897, σελ 222 «πρῶτον μὲν et ἔπειτα sine δὲ passim apud optimum quemque scriptorem sibi respondent, quare miror Cobetum hic edidisse ἔπειτα δ' ᾧ τρόπῳ κτλ. et similiter § 27».

Ἰσαῖ. περὶ τοῦ Πύρρ. κλήρ. 8 «ἐπιθυμῶ δὲ πρῶτον μὲν περὶ αὐτοῦ τούτου πυθέσθαι — εἶτα πότερον ἡ ἐγγυητὴ γυνὴ ἀπέλιπε τὸν ἄνδρα ζῶντα ἢ τελευτήσαντος τὸν οἶκον αὐτοῦ».

Ἰσοκρ. Ἀρχιδ. 32 «φαινόμεθα γὰρ πρῶτον μὲν παρὰ τῶν κυρίων τὴν χώραν λαβόντες — ἔπειτα κατὰ πόλεμον αὐτὴν ἑλόντες, ὅνπερ τρόπον αἱ πλεῖσται τῶν πόλεων περὶ ἐκείνους τοὺς χρόνους ᾠκίσθησαν» καὶ 62 «ἐπίσταμαι γὰρ πρῶτον μὲν Ἀθηναίους, εἰ καὶ μὴ πάντα μεθ' ἡμῶν εἰσίν, ἀλλ' ὑπέρ γε τῆς σωτηρίας τῆς ἡμετέρας ὁτιοῦν ἂν ποιήσαντας· ἔπειτα τῶν ἄλλων πόλεων ἔστιν ἃς ὁμοίως ἂν ὑπὲρ τῶν ἡμῖν συμφερόντων ὥσπερ περὶ τῶν αὑταῖς βουλευσαμένας» καὶ Ἀρεοπαγ. 70 «πρῶτον μὲν ἐμαυτὸν ἐπιδεῖξαι βουλόμενος οὐκ ὀλιγαρχιῶν οὐδὲ πλεονεξιῶν ἀλλὰ δικαίας καὶ κοσμίας ἐπιθυμοῦντα πολιτείας, ἔπειτα τὰς δημοκρατίας τάς τε κακῶς καθεστηκυίας ἐλαττόνων συμφορῶν αἰτίας γιγνομένας» καὶ Εὐαγ. 53 «πρῶτον μὲν γὰρ οὐκ ἔφθασαν ἀλλήλοις πλησιάσαντες καὶ περὶ πλείονος ἐποιήσαντο σφᾶς αὐτοὺς ἢ τοὺς πρότερον οἰκείους ὄντας· ἔπειτα περί τε τῶν ἄλλων ὁμονοοῦντες ἅπαντα τὸν χρόνον διετέλεσαν» καὶ 74 «προκρίνω δὲ ταύτας πρῶτον μὲν εἰδὼς τοὺς καλοὺς κἀγαθοὺς τῶν ἀνδρῶν οὐχ οὕτως ἐπὶ τῷ κάλλει τοῦ σώματος σεμνυνομένους ὡς ἐπὶ τοῖς ἔργοις καὶ τῇ γνώμῃ .οτιμουμένους· ἐπειθ' ὅτι τοὺς μὲν τύπους ἀναγκαῖον παρὰ τούτοις κι μόνοις, παρ' οἷς ἂν σταθῶσι κτέ.» (Πρβ. καὶ § 41) καὶ Παναθην. πρῶτον μὲν τῆς περὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν ὑγιείας, οὐχ ὡς ἔτυ- , ἀλλ' ἐναμίλλως τοῖς μάλιστα περὶ ἑκάτερον τούτων εὐτυχηκόσιν

(ηὐτυχηκόσιν), ἔπειτα τῆς περὶ τὸν βίον εὐπορίας, ὥστε μηδενὸς πώποτ' ἀπορῆσαι τῶν μετρίων» καὶ 30 «πρῶτον μὲν τοὺς καλῶς χρωμένους τοῖς πράγμασι τοῖς κατὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστην προσπίπτουσι— ἔπειτα τοὺς πρεπόντως καὶ δικαίως ὁμιλοῦντας τοῖς ἀεὶ πλησιάζουσι» καὶ 37 «πρῶτον μὲν τῶν εἰθισμένων ἀσελγῶς κατηγορεῖν τῆς πόλεως ἡμῶν, ἔπειτα τῶν χαριέντως μέν, ἀπειροτέρως δὲ καὶ καταδεεστέρως ἐπαινούντων αὐτήν» καὶ 68 «πρῶτον μὲν γὰρ οὐ προσταχθὲν ὑφ' ἡμῶν τοῦτ' ἐποίουν — ἔπειτ' οὐχ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς ἡμετέρας ἔφερον ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας καὶ τῆς ἐλευθερίας, κτέ.». Ἐν τῷ Τραπεζιτικῷ, οὗ ἡ γνησιότης ἀμφιβάλλεται ὑπό τινων, ἀναγινώσκεται § 40 «πρῶτον μὲν γὰρ ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι τοὺς εἰδότας πολλά μοι χρήματα ἐκ τοῦ Πόντου κομισθέντα, ἔπειτα δὲ τοὺς ὁρῶντάς με τῇ τούτου τραπέζῃ χρώμενον, ἔτι δὲ κτλ.». Ἀλλ' ὁ Οὐερφῆρος ἐν *Act. Phil. Mon.* Τόμ. Α', σελ. 253 παρέγγραπτον νομίζων τὸν σύνδεσμον δέ, ὡς μαχομένης τῆς μετὰ τὸ πρῶτον μέν χρήσεως τοῦ ἔπειτα δέ τῇ τοῦ Ἰσοκράτους συνηθείᾳ, ἀποφαίνεται ὅτι πρέπει νὰ ἐκβληθῇ. Ἐν ἄλλῳ τόπῳ τοῦ αὐτοῦ λόγου § 17 φέρουσι τἀντίγραφα οὐ μόνον «πρῶτον μὲν αὐτὸς ἀφανίσας ὑφ' ἡμῶν αὐτὸν ᾐτιᾶτο ἠφανίσθαι, ἔπειτα συλληφθέντα ὡς ἐλεύθερον ὄντα διεκώλυε βασανίζεσθαι, μετὰ δὲ ταῦθ' ὡς δοῦλον ἐκδοὺς κτέ.» ἀλλὰ καὶ «ἔπειτα δὲ συλληφθέντα κτέ.», ὅπερ ἀποδοκιμάζει ὁ ἀοίδιμος Κοραῆς ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἰσοκράτους Τόμ. Β', σελ. 261 γράφων «Ἔπειτα: Τὸ ἐμὸν ἀντίγραφον φέρει, Ἔπειτα δέ, διὰ τὸ προηγησάμενον, Πρῶτον μέν, προσθέντος τινὸς οὐκ ὀρθῶς τὸν σύνδεσμον· τὸ γάρ, Ἔπειτα, καὶ καθ' ἑαυτὸ πληροῖ τὴν ἀνταπόδοσιν, περὶ οὗ ἔπιθι τὰς εἰς τὸν Ἡλιόδωρον σημειώσεις (σελ. 63)». Σημειωτέον δ' ὅτι μετὰ τὸ μάλιστα μέν εἶνε τεθειμένον τὸ ἔπειτα δέ ὑπὸ τοῦ Ἰσοκράτους Πανηγ. 175 «καὶ δ' ἐκδεδομέναι τοῖς βαρβάροις μάλιστα μὲν Λακεδαιμονίοις ἐπικαλοῦσιν, ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς μετασχοῦσι τῆς εἰρήνης» καὶ Πλαταϊκ. 63 «ἀλλ' αὐτοὺς χρὴ καὶ τὰ παραλελειμμένα συνιδόντας καὶ μνησθέντας μάλιστα μὲν τῶν ὅρκων καὶ τῶν συνθηκῶν, ἔπειτα δὲ καὶ τῆς ἡμετέρας εὐνοίας καὶ τῆς τούτων ἔχθρας». Παρατιθέμεθα ἣν ὁ Βαιτῆρος ἐποιήσατο παρατήρησιν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πανηγυρικοῦ σελ. 60 «ἔπειτα: Urb. Ambr. 1. ἔπειτα δὲ Vulg. Ambr. 2. Post. ἔπειτα praecedente πρῶτον μὲν particula δὲ legitime omitittur;

additae apud Isocratem iam duo tantum exempla sunt, in Trapezit § 17. (ubi praebuit eam Urbinas) et § 40. Similiter δὲ sustulit optimus liber post ἔπειτα relatum ad μάλιστα μὲν in Philipp. § 75. et Epist. VI § 2. Sed addita est sine varietate Plat § 63». Ἴδε καὶ Ὄθ. Σνειδῆρον εἰς Ἰσοκρ. Τόμ. Α΄, σελ. 54 ἐκδ. γ΄. Ἄξια μάλιστα ἀναγνώσεως εἶνε τὰ διειλημμένα ὑπὸ τοῦ S. Ljungdahl ἐν τῷ De transitionibus Isocrateis σελ. 44 κέ.

Δημοσθ. σελ. 18, 1 «ὥστε τὰς πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγὰς πρῶτον μὲν ἀπίστους, εἶτα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος νομίζειν ἀνάστασιν εἶναι, δαιμονίᾳ τινὶ καὶ θείᾳ παντάπασιν ἔοικεν εὐεργεσίᾳ» καὶ σελ. 44, 16 «πρῶτον μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τριήρεις πεντήκοντα παρασκευάσασθαί φημι δεῖν, εἶτ' αὐτοὺς οὕτω τὰς γνώμας ἔχειν, ὡς, ἐάν τι δέῃ, πλευστέον εἰς ταύτας αὐτοῖς ἐμβᾶσιν» καὶ σελ. 49, 34 «καὶ ἔτι πρὸς τούτῳ πρῶτον μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μέγιστον τῶν ἐκείνου πόρων ἀφαιρήσεσθε — ἔπειτα τί πρὸς τούτῳ;» καὶ σελ. 66.3 «πρῶτον μὲν ἡμεῖς οἱ παριόντες τούτων μὲν ἀφέσταμεν, καὶ γράφειν καὶ συμβουλεύειν — ἔπειθ' ὑμεῖς οἱ καθήμενοι, ὡς μὲν ἂν εἴποιτε δικαίους λόγους καὶ λέγοντος ἄλλου συνείητε, ἄμεινον Φιλίππου παρεσκεύασθε» καὶ σελ. 113, 9 «πρῶτον μὲν μαίνεται, ἔπειτα ἐκείνῳ παρ' ὑμῶν οὐχ ὑμῖν παρ' ἐκείνου τὴν εἰρήνην λέγει» καὶ σελ. 226, 1 «πρῶτον μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις, ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι μοι παρ' ὑμῶν εἰς τουτονὶ τὸν ἀγῶνα, ἔπειθ' ὅπερ ἐστὶ μάλισθ' ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας τε καὶ δόξης, τοῦτο παραστῆσαι τοὺς θεοὺς ὑμῖν» (Φέρεται δὲ εἰς τὸ ἔπειθ' τὸ θαυμάσιον τόδε σχόλιον «Ἔπειθ': Τὸ ἔπειτα ἐνταῦθα ἰσοδυναμεῖ τῷ δέ συνδέσμῳ, ἵνα μὴ ζήτησις γένηται διὰ τί εἰπὼν τὸν μὲν οὐκ ἐπήγαγε τὸν δέ») καὶ σελ. 500, 141 «πρῶτον μὲν μόνοι τῶν πάντων ἀνθρώπων ἐπὶ τοῖς τελευτήσασι δημοσίᾳ ποιεῖτε λόγους ἐπιταφίους — εἶτα μεγίστας δίδοτε ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου δωρεὰς τοῖς τοὺς γυμνικοὺς νικῶσιν ἀγῶνας τοὺς στεφανίτας» καὶ σελ. 648, 84 «πρῶτον μὲν γάρ, ἐάν τις ἀποκτείνῃ γράφων, οὐ προσέγραψεν ἀδίκως οὐδὲ βιαίως οὐδ' ὅλως οὐδέν· εἶτα πρὸ τοῦ δίκην ἀξιῶσαι λαβεῖν εὐθὺς ἔγραψεν ἀγώγιμον εἶναι» καὶ Ψευδοδημοσθ. σελ. 1158, 62 «πρῶτον μὲν τὴν καταδίκην ἀπολαμβάνειν καὶ ἀκολουθεῖν ἐπὶ τὴν τράπεζαν,

ἔπειτα τὴν ἄνθρωπον θεραπεύειν, ἣν συνέκοψαν». Ὁ Βασιάδης σημειοῦται ἐν τῇ ἐκδόσει λόγων τοῦ Δημοσθένους σελ. 116 «Πρῶτον μέν: μετὰ τὸ πρῶτον οὐ τίθεται δεύτερον, τρίτον, ἀλλ', εἶτα, ἔπειτα, ὕστερον, καὶ πολλάκις ἄνευ δέ· ἴδ. § 16. 34. Γ. § 9. πρῶτον μὲν μαίνεται, ἔπειτα — λέγει. Βιγερ. σελ. 537». Ἀνάληθες τοῦτο εἶνε, ὅτι, ἡγουμένου τοῦ πρῶτον μέν, δὲν ἐπιφέρεται δεύτερον (δὲ) τρίτον (δέ). Περὶ τοῦ παρὰ τῷ ῥήτορι σελ. 315, 267 «καὶ κακὸν κακῶς σε μάλιστα μὲν οἱ θεοί, ἔπειτα (δὲ) οὗτοι πάντες ἀπολέσειαν» ἔγραψεν ὁ Σχαιφῆρος ἐν *Apparat. Crit. et Exeget ad Demosth.* Τόμ. Β', σελ. 348 «Particula δὲ facile caremus his quae monui Melet. Crit. p. 61. adde mea in H. Stephani Thesauro c. 7982. C. cum Heindorfianis in Schneideri editione Memorabilium Xenoph III 11, 14. Hoc syntaxis graecae idioma vix credas quoties viros doctos fefellerit · V Schneiderus ad Xenophont. Cyrop. III. 3. 52. et IV. 5 20. it Kiesslingius ad Jamblichi Protrept. p. 36 In contrariam peccavit partem Reiskius particulam insontem suspectans in Dionysio Halic. T IV. p. 2322.. ad q l. perperam haec notavit p 2409 b.» δὲ post ἔπειτα frequentari non solet quare delendum videtur». Ἴδε καὶ Ῥεδάντζιον ἐν Πίν. εἰς Δημοσθ. σελ 253 (σελ. 103 Βλασσ.).

Αἰσχίν. κατὰ Τιμάρ. 9 «πρῶτον μὲν ἣν ὥραν προσήκει ἰέναι τὸν παῖδα τὸν ἐλεύθερον εἰς τὸ διδασκαλεῖον, ἔπειτα μετὰ πόσων παίδων εἰσιέναι καὶ πηνίκα ἀπιέναι» καὶ 47 «πρῶτον μὲν εἰς ἑαυτὸν ἐξαμαρτήσεται, ἔπειτα οὐδὲν ἔστ' αὐτῷ πλέον» καὶ 93 «πρῶτον μὲν μηδὲν ὑμῖν ἔστω πιστότερον ὧν αὐτοὶ σύνιστε καὶ πέπεισθε περὶ Τιμάρχου τουτουί, ἔπειτα τὸ πρᾶγμα θεωρεῖτε μὴ ἐκ τοῦ παρόντος ἀλλ' ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου» καὶ 125 «πρῶτον μὲν γὰρ τὴν ἐν Κολωνῷ συνοικίαν τὴν Δήμωνος καλουμένην ψευδῆ φησι τὴν ἐπωνυμίαν ἔχειν· οὐ γὰρ εἶναι Δήμωνος· ἔπειτα τὸν Ἑρμῆν τὸν Ἀνδοκίδου καλούμενον οὐκ Ἀνδοκίδου ἀλλ' Αἰγῇδος φυλῆς εἶναι ἀνάθημα» (Πρβ. καὶ 160-1) καὶ κατὰ Κτησιφ. 69 «πρῶτον μὲν γὰρ ἔγραψαν ὑπὲρ εἰρήνης ὑμᾶς μόνον βουλεύσασθαι — ἔπειτα ἀπήντησαν ὀρθῶς ἰασόμενοι τὸ Δημοσθένους δωροδόκημα» καὶ 70 «πρῶτον μὲν τὸν χρόνον τὸν τῆς τριμήνου ταῖς τῶν Ἑλλήνων

πρεσβείαις ἱκανὸν παραγενέσθαι κατασκευάζοντες, ἔπειτα τὴν τῶν Ἑλλήνων εὔνοιαν τῇ πόλει μετὰ κοινοῦ συνεδρίου κτώμενοι» καὶ 88 «καὶ εἰ μὴ πρῶτον μὲν θεῶν τις ἔσωσε τὸ στρατόπεδον, ἔπειθ' οἱ στρατιῶται καὶ οἱ πεζοὶ καὶ οἱ ἱππεῖς ἄνδρες ἐγένοντο ἀγαθοὶ κτέ» καὶ 187 «ἔγραψε δὲ πρῶτον μὲν αὐτοῖς εἰς θυσίαν καὶ ἀναθήματα δοῦναι χιλίας δραχμάς—ἔπειτα κελεύει στεφανῶσαι θαλλοῦ στεφάνῳ αὐτῶν ἕκαστον ἀλλ' οὐ χρυσῷ».

Ὑπερείδ. κατὰ Φιλιππίδ. 2 «ὅτι πρῶτον μὲν οὐ παρ' ἑτέρου σ' ἔδει μαθεῖν ὅτι ὁ δῆμος χάριτας ἀποδίδωσιν τοῖς εὐεργέταις—ἔπειθ' ὅτι ἐν νόμῳ γράψας ὁ δῆμος ἀπεῖπεν μήτε λέγειν ἐξεῖναι μηδενὶ κακῶς Ἁρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα μήτ' ᾄσαι ἐπὶ τὰ κακίονα» καὶ κατὰ Ἀθηνογ. (5 «ἵνα πρῶτον μὲν μηδεὶς παρενοχλῇ μηδὲ διαφθείρῃ τὸν Μίδαν, εἶτ' αὐτοὶ μὴ ἐγχειρῶσι πονηρεύεσθαι» καὶ) 33 «πρῶτον μὲν τὸν νόμον ὃς οὐκ ἐᾷ τοὺς μετοίκους ἐξοικεῖν ἐν τῷ πολέμῳ — ἔπειτα τὴν Τροιζηνίων μαρτυρίαν».

Λυκοῦργ. κατὰ Λεωκρ. 19 «καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω ἀναγνώσεται ὑμῖν τὰς μαρτυρίας ἁπάντων, πρῶτον μὲν τὰς τῶν γειτόνων καὶ τῶν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ κατοικούντων—ἔπειτα τῶν παραγενομένων εἰς Ῥόδον, ὅτε Λεωκράτης ταῦτ' ἀπήγγελλε, **μετὰ δὲ ταῦτα** τὴν Φορκίνου μαρτυρίαν» καὶ 55 «πρῶτον μὲν γὰρ οὐκ ἐκ τῆς ἀκτῆς κατὰ τὴν πυλίδα ἐμβαίνουσιν οἱ κατ' ἐμπορίαν πλέοντες ἀλλ' ἐκ τοῦ λιμένος ὑπὸ πάντων τῶν φίλων ὁρώμενοι καὶ ἀποστελλόμενοι· ἔπειτα οὐ μετὰ τῆς ἑταίρας καὶ τῶν θεραπαινῶν ἀλλὰ μόνος μετὰ παιδὸς τοῦ διακονοῦντος» καὶ 118 «καί μοι λαβὲ πρῶτον μὲν τὸ ψήφισμα καθ' ὃ ἡ εἰκὼν τοῦ Ἱππάρχου τοῦ προδότου ἐξ ἀκροπόλεως καθῃρέθη, ἔπειτα τῆς στήλης τὸ ὑπόγραμμα καὶ τοὺς ὕστερον προσαναγραφέντας προδότας εἰς ταύτην τὴν στήλην». Ὁ Μαιτζνῆρος γράφει ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ κατὰ Λεωκράτους λόγου τοῦ Λυκούργου σελ. 113 «πρῶτον μὲν—ἔπειτα. Particula δέ post ἔπειτα non est necessaria, praecedente πρῶτον μέν: quae res nonnumquam fefellit viros doctos. Conf ap. nostr. §. 55. 118. Heindorf. et Stallbaum ad Platon. Phaedon. p. 86. E. Schaefer appar. Dem. II. p. 348. Hartung. de gr. linguae particulis II. p. ..». Παράδοξον ἡμῖν φαίνεται ὅτι ὁ Ἑρουερδὴν ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 12, σελ. 64 κἑ. προσθεὶς τὸν σύνδεσμον δέ ἀνέγνω «ἔπειτα δὲ

παρὰ τὸ ψήφισμα καὶ τὰ πρὸς ὑμᾶς εἰρημένα· εἶτα τὸ ψήφισμα ἐπεχείρησαν κινεῖν καὶ μεταίρειν, ἐφ' ᾧ πρεσβεύοντες ἥκομεν· εἶτα Καρδιανοὺς Φιλίππῳ συμμάχους ἐνέγραψαν» καὶ σελ. 399, 185 «ὑμῖν δὲ πρῶτον μὲν τὴν βουλὴν ἀκοῦσαι περὶ πάντων καὶ προβουλεῦσαι δεῖ — εἶτ' ἐκκλησίαν ποιῆσαι — εἶτα κρατῆσαι καὶ περιγενέσθαι δεῖ τοὺς τὰ βέλτιστα λέγοντας τῶν ἢ δι' ἄγνοιαν ἢ διὰ μοχθηρίαν ἀντιλεγόντων» καὶ σελ. 856, 39 «πρῶτον μὲν περὶ τῆς προικός, εἶθ' ὑπὲρ ὧν καθυφεῖκεν, εἶθ' ὑπὲρ τῶν ἄλλων, ἀναγνώσεται τούς τε νόμους καὶ τὰς μαρτυρίας, ἵν' εἰδῆτε». Πρβ. σελ. 287, 177 «πρῶτον μὲν τὸν παρόντα ἐπανεῖναι φόβον, εἶτα μεταθέσθαι καὶ φοβεῖσθαι πάντας ὑπὲρ Θηβαίων — ἔπειτ' ἐξελθόντας Ἐλευσῖνάδε τοὺς ἐν ἡλικίᾳ καὶ τοὺς ἱππέας δεῖξαι πᾶσιν ὑμᾶς αὐτοὺς ἐν τοῖς ὅπλοις ὄντας» καὶ σ. 305, 235 «πρῶτον μὲν ἦρχε τῶν ἀκολουθούντων αὐτὸς αὐτοκράτωρ ὢν — εἶθ' οὗτοι τὰ ὅπλα εἶχον ἐν ταῖς χερσὶν ἀεί· ἔπειτα χρημάτων ηὐπόρει».

Πλάτ. Φαίδ. σελ. 89. Α' «ἀλλ' ἔγωγε μάλιστα ἐθαύμασα αὐτοῦ πρῶτον μὲν τοῦτο, ὡς ἡδέως καὶ εὐμενῶς καὶ ἀγαμένως τῶν νεανίσκων τὸν λόγον ἀπεδέξατο, ἔπειτα ἡμῶν ὡς ὀξέως ᾔσθετο ὃ ἐπεπόνθειμεν ὑπὸ τῶν λόγων, ἔπειτα ὡς εὖ ἡμᾶς ἰάσατο καὶ ὥσπερ πεφευγότας καὶ ἡττημένους ἀνεκαλέσατο» καὶ Συμποσ. σελ. 181, Β' «ἐρῶσι δὲ οἱ τοιοῦτοι πρῶτον μὲν οὐχ ἧττον γυναικῶν ἢ παίδων, ἔπειτα ὧν καὶ ἐρῶσι τῶν σωμάτων μᾶλλον ἢ τῶν ψυχῶν, ἔπειτα ὡς ἂν δύνωνται ἀνοητοτάτων, πρὸς τὸ διαπράξασθαι μόνον βλέποντες, ἀμελοῦντες δὲ τοῦ καλῶς ἢ μή» καὶ Μέν. σελ. 90, Α' «Ἄνυτος γὰρ ὅδε πρῶτον μέν ἐστι πατρὸς πλουσίου τε καὶ σοφοῦ Ἀνθεμίωνος— —ἔπειτα καὶ τὰ ἄλλα οὐχ ὑπερήφανος δοκῶν εἶναι πολίτης οὐδὲ ὀγκώδης τε καὶ ἐπαχθὴς ἀλλὰ κόσμιος καὶ εὐσταλὴς ἀνήρ· ἔπειτα τοῦτον εὖ ἔθρεψε καὶ ἐπαίδευσεν, ὡς δοκεῖ Ἀθηναίων τῷ πλήθει» καὶ Κρατύλ. σελ. 426, Δ' «πρῶτον μὲν ἐν αὐτῷ τῷ ῥεῖν καὶ ῥοῇ διὰ τούτου τοῦ γράμματος τὴν φορὰν μιμεῖται, εἶτα ἐν τῷ τρόμῳ, εἶτα ἐν τῷ τρέχειν, ἔτι δὲ ἐν τοῖς τοιοῖσδε ῥήμασιν, οἷον κρούειν, θραύειν κτέ.». Πρβ. καὶ Θεαίτ. σελ. 194, Δ' «εἰσὶν οἱ τοιοῦτοι πρῶτον μὲν εὐμαθεῖς, ἔπειτα μνήμονες, εἶτα οὐ παραλλάττουσι τῶν σθήσεων τὰ σημεῖα, ἀλλὰ δοξάζουσιν ἀληθῆ» καὶ Εὐριπ. Μήδ. «ἐν τῷδε δείξω πρῶτα μὲν σοφὸς γεγώς, ἔπειτα σώφρων, εἶτα μέγας φίλος καὶ παισὶ τοῖς ἐμοῖσιν» καὶ Ἀριστοφ. Βατρ. 1189.

δὲ χρῆσιν ὁ κωμικὸς τοῦ πρῶτα μέν - εἶτα καὶ ἐν Εἰρ. στ. 605.

Ἀντιφ. Ἀποσπ. 1 Κοκκ. «καὶ πρῶτα μὲν αἴρω ποθεινὴν μᾶζαν, ἣν φερέσβιος Δηὼ βροτοῖσι χάρμα δωρεῖται φίλον· ἔπειτα πνικτὰ τακερὰ μηκάδων μέλη» καὶ Τιμοκλ. Ἀποσπ. 16 «νυκτερεύσας δ' ἀθλίως πρῶτα μὲν σκληρῶς καθεῦδον, εἶτα Θούδιππος βδέων παντελῶς ἔπηξεν ἡμᾶς».

Θουκυδ. ϛ', 39, 1 «ἐγὼ δέ φημι πρῶτα μὲν δῆμον ξύμπαν ὠνομάσθαι, ὀλιγαρχίαν δὲ μέρος, ἔπειτα φύλακας μὲν ἀρίστους εἶναι χρημάτων τοὺς πλουσίους».

Παρατηρητέον δ' ὅτι οὐχὶ ὀλιγάκις, ἡγουμένου τοῦ πρῶτον μέν ἐπιφέρεται τὸ ἔπειτα - ἔπειτα ἢ εἶτα - εἶτα, οἷον

Λυσ. κατὰ Εὐάνδρ. 23 «πρῶτον μὲν ὅτι τὴν ἐν Βοιωτοῖς πολιτείαν χρήματα λαβὼν μετέστησε καὶ τῆς συμμαχίας ὑμᾶς ταύτης ἀπεστέρησεν, ἔπειτα ὅτι τὰς ναῦς προύδωκε καὶ τὴν πόλιν περὶ σωτηρίας βουλεύεσθαι πεποίηκεν, ἔπειτα ὅτι παρὰ τῶν αἰχμαλώτων, οὓς αὐτὸς ἀπώλεσε, τριάκοντα μνᾶς ἐσυκοφάντησεν, οὐ φάσκων αὐτοὺς λύσεσθαι, εἰ μὴ τοῦτο αὐτῷ παρὰ σφῶν αὐτῶν παράσχοιεν» καὶ κατὰ Ἀγορ. 97 «ἐὰν οὖν τἀναντία τοῖς τριάκοντα ψηφίζησθε, πρῶτον μὲν οὐχ ὁμόψηφοι (τοῖς ἐχθροῖς) γίγνεσθε, ἔπειτα τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν φίλοις τετιμωρηκότες ἔσεσθε, ἔπειτα τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις δόξετε δίκαια καὶ ὅσια ψηφίσασθαι». Σημειωτέον δ' ὅτι ὑπὸ τοῦ Κοβήτου ἀνεγνώσθη «οὐχ ὁμόψηφοι γίγνεσθε (τοῖς τῆς πατρίδος ἀλιτηρίοις). Ἴδε καὶ Thalheim ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Λυσίου σελ. 170.

Ἰσαῖ. περὶ τοῦ Ἀστυφ. κλήρ. 36 «πρῶτον μὲν τοὺς ἐχθίστους Ἀστυφίλου ἐπί τε τὰ μνήματα ἰέναι καὶ ἐπὶ τὰ ἱερὰ τὰ ἐκείνου ποιήσετε· ἔπειτα τὰς Εὐθυκράτους ἐπισκήψεις, τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀστυφίλου, ἀκύρους ποιήσετε, ἃς αὐτὸς πρότερον ἀπέθανεν ἢ παραβῆναι· ἔπειτα τετελευτηκότα Ἀστύφιλον παρανοίας αἱρήσετε».

Δημοσθ. σελ. 252, 79 «πρῶτον μὲν τὴν εἰς Πελοπόννησον πρεσβείαν ἔγραψα, εἶτα τὴν εἰς Εὔβοιαν — εἶτα τὴν ἐπ' Ὠρεὸν ἔξοδον» καὶ σελ. 364, 72 «πρῶτον μὲν Λακεδαιμονίων, εἶτα Φωκέων, εἶθ' Ἡγησίππου κατηγορήσειν» καὶ σελ. 391, 161 «λέγε πρῶτον μὲν τὸ ψήφισμα — εἶτα τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Φιλίππου, εἶτα τὸ Φιλοκράτους ψήφισμα καὶ τὸ τοῦ δήμου» καὶ σελ. 395, 174 «πρῶτον μὲν τοίνυν Φωκέας ἐκσπόνδους καὶ Ἀλέας ἀπέφηναν καὶ Κερσοβλέπτην

παρὰ τὸ ψήφισμα καὶ τὰ πρὸς ὑμᾶς εἰρημένα· εἶτα τὸ ψήφισμα ἐπεχείρησαν κινεῖν καὶ μεταίρειν, ἐφ' ᾧ πρεσβεύοντες ἥκομεν· εἶτα Καρδιανοὺς Φιλίππῳ συμμάχους ἐνέγραψαν» καὶ σελ. 399, 185 «ὑμῖν δὲ πρῶτον μὲν τὴν βουλὴν ἀκοῦσαι περὶ πάντων καὶ προβουλεῦσαι δεῖ — εἶτ' ἐκκλησίαν ποιῆσαι — εἶτα κρατῆσαι καὶ περιγενέσθαι δεῖ τοὺς τὰ βέλτιστα λέγοντας τῶν ἢ δι' ἄγνοιαν ἢ διὰ μοχθηρίαν ἀντιλεγόντων» καὶ σελ. 856, 39 «πρῶτον μὲν περὶ τῆς προικός, εἶθ' ὑπὲρ ὧν καθυφεῖκεν, εἶθ' ὑπὲρ τῶν ἄλλων, ἀναγνώσεται τούς τε νόμους καὶ τὰς μαρτυρίας, ἵν' εἰδῆτε». Πρβ. σελ. 287, 177 «πρῶτον μὲν τὸν παρόντα ἐπανεῖναι φόβον, εἶτα μεταθέσθαι καὶ φοβεῖσθαι πάντας ὑπὲρ Θηβαίων — ἔπειτ' ἐξελθόντας Ἐλευσῖνάδε τοὺς ἐν ἡλικίᾳ καὶ τοὺς ἱππέας δεῖξαι πᾶσιν ὑμᾶς αὐτοὺς ἐν τοῖς ὅπλοις ὄντας» καὶ σ. 305, 235 «πρῶτον μὲν ἦρχε τῶν ἀκολουθούντων αὐτὸς αὐτοκράτωρ ὢν — εἶθ' οὗτοι τὰ ὅπλα εἶχον ἐν ταῖς χερσὶν ἀεί· ἔπειτα χρημάτων ηὐπόρει».

Πλάτ. Φαίδ. σελ. 89, Α΄ «ἀλλ' ἔγωγε μάλιστα ἐθαύμασα αὐτοῦ πρῶτον μὲν τοῦτο, ὡς ἡδέως καὶ εὐμενῶς καὶ ἀγαμένως τῶν νεανίσκων τὸν λόγον ἀπεδέξατο, ἔπειτα ἡμῶν ὡς ὀξέως ᾔσθετο ὃ ἐπεπόνθειμεν ὑπὸ τῶν λόγων, ἔπειτα ὡς εὖ ἡμᾶς ἰάσατο καὶ ὥσπερ πεφευγότας καὶ ἡττημένους ἀνεκαλέσατο» καὶ Συμποσ. σελ. 181, Β΄ «ἐρῶσι δὲ οἱ τοιοῦτοι πρῶτον μὲν οὐχ ἧττον γυναικῶν ἢ παίδων, ἔπειτα ὧν καὶ ἐρῶσι τῶν σωμάτων μᾶλλον ἢ τῶν ψυχῶν, ἔπειτα ὡς ἂν δυνωνται ἀνοητοτάτων, πρὸς τὸ διαπράξασθαι μόνον βλέποντες, ἀμελοῦντες δὲ τοῦ καλῶς ἢ μή» καὶ Μέν. σελ. 90, Α΄ «Ἄνυτος γὰρ ὅδε πρῶτον μέν ἐστι πατρὸς πλουσίου τε καὶ σοφοῦ Ἀνθεμίωνος— —ἔπειτα καὶ τὰ ἄλλα οὐχ ὑπερήφανος δοκῶν εἶναι πολίτης οὐδὲ ὀγκώδης τε καὶ ἐπαχθὴς ἀλλὰ κόσμιος καὶ εὐσταλὴς ἀνήρ· ἔπειτα τοῦτον εὖ ἔθρεψε καὶ ἐπαίδευσεν, ὡς δοκεῖ Ἀθηναίων τῷ πλήθει» καὶ Κρατύλ. σελ. 426, Δ΄ «πρῶτον μὲν ἐν αὐτῷ τῷ ῥεῖν καὶ ῥοῇ διὰ τούτου τοῦ γράμματος τὴν φορὰν μιμεῖται, εἶτα ἐν τῷ τρόμῳ, εἶτα ἐν τῷ τρέχειν, **ἔτι δὲ** ἐν τοῖς τοιοῖσδε ῥήμασιν, οἷον κρούειν, θραύειν κτέ.» Πρβ. καὶ Θεαίτ. σελ. 194, Δ΄ «εἰσὶν οἱ τοιοῦτοι πρῶτον μὲν εὐμαθεῖς, ἔπειτα μνήμονες, εἶτα οὐ παραλλάττουσι τῶν αἰσθήσεων τὰ σημεῖα, ἀλλὰ δοξάζουσιν ἀληθῆ» καὶ Εὐριπ. Μήδ. 54 «ἐν τῷδε δείξω πρῶτA μὲν σοφὸς γεγώς, ἔπειτα σώφρων, εἶτα σο μέγας φίλος καὶ παισὶ τοῖς ἐμοῖσιν» καὶ Ἀριστοφ. Βατρ. 1189 «ὅτ

δὴ πρῶτον μὲν αὐτὸν γενόμενον, χειμῶνος ὄντος, ἐξέθεσαν ἐν ὀστράκῳ, ἵνα μὴ 'κτραφεὶς γένοιτο τοῦ πατρὸς φονεύς, εἶθ' ὡς Πόλυβον ἤρρησεν οἰδῶν τὼ πόδε, ἔπειτα γραῦν ἔγημεν αὐτὸς ὢν νέος».

Ξενοφ. Κυνηγ. ΙΓ' 12 «μὴ ἑλόντες δὲ πρῶτον μὲν ὅτι πάσης τῆς πολεως ἐχθροῖς ἐπιχειροῦσιν ἔπαινον ἔσχον, ἔπειτα ὅτι οὔτ' ἐπ' ἀνδρὸς βλάβῃ οὔτε φιλοκερδείᾳ ἔρχονται· ἔπειτα ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἐπιχειρήματος βελτίους γίγνονται πρὸς πολλὰ καὶ σοφώτεροι δι' οὗ διδάξομεν». Ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος (ἢ Ψευδοξενοφῶντος) εἶνε εἰρημένον ἐν τῇ Ἀθηναίων Πολιτείᾳ Α', 17 «πρῶτον μὲν γὰρ ἡ ἑκατοστὴ τῇ πόλει πλείων ἡ ἐν Πειραιεῖ· ἔπειτα εἴ τῳ συνοικία ἐστίν, ἄμεινον πράττει· ἔπειτα εἴ τῳ ζεῦγος ἐστὶν ἢ ἀνδράποδον μισθοφοροῦν· ἔπειτα οἱ κήρυκες ἄμεινον πράττουσι διὰ τὰς ἐπιδημίας τὰς τῶν συμμάχων· πρὸς δὲ τούτοις κτέ.», ᾧ ὅμοιον εἶνε τὸ ἐν Κρατύλῳ τοῦ Πλάτωνος κείμενον σελ. 437, Α'-Β'. Πρβ. καὶ Θεόφραστον Ἀδολεσχ. (σελ. 6, 25 Τευβν.) «πρῶτον μὲν τῆς αὑτοῦ γυναικὸς εἰπεῖν ἐγκώμιον· εἶτα, ὃ τῆς νυκτὸς εἶδεν ἐνύπνιον, τοῦτο διηγήσασθαι· εἶθ' ὧν εἶχεν ἐπὶ τῷ δείπνῳ τὰ καθ' ἕκαστα διεξελθεῖν· εἶτα δή, προχωροῦντος τοῦ πράγματος, λέγειν ὡς πολὺ πονηρότεροί εἰσιν οἱ νῦν ἄνθρωποι τῶν ἀρχαίων».

Μνημονεύομεν καὶ τὸ ἐν τῷ Πλούτῳ τοῦ Ἀριστοφάνους ἀπαντῶν στίχ. 113. «Ἀλλ' ἐκκάλει τὸν δεσπότην τρέχων ταχύ, ἔπειτα τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παιδία, ἔπειτα τοὺς θεράποντας, εἶτα τὴν κύνα, ἔπειτα σαυτόν, τὴν ὗν». Πρβ. καὶ Θουκυδ. Γ', 22 3 «κατ' οὖν μεταπύργιον προσέμισγον πρὸς τὰς ἐπάλξεις, εἰδότες ὅτι ἐρῆμοί εἰσι, πρῶτον μὲν οἱ τὰς κλίμακας φέροντες, καὶ προσέθεσαν, ἔπειτα ψιλοὶ δώδεκα ξὺν ξιφιδίῳ καὶ θώρακι ἀνέβαινον, ὧν ἡγεῖτο Ἀμμέας ὁ Κοροίβου καὶ πρῶτος ἀνέβη, **μετὰ δ' αὐτὸν** οἱ ἑπόμενοι ἓξ ἐφ' ἑκάτερον τῶν πύργων ἀνέβαινον· ἔπειτα ψιλοὶ ἄλλοι μετὰ τούτους ξὺν δορατίοις ἐχώρουν». Παρασημειωτέον δ' ὅτι ὁ Ἑρουερδὴν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Θουκυδίδου Τόμ. Β, σελ. 115 περιέγραψε τό τε μετὰ τὸ θώρακι κείμενον ἀνέβαινον καὶ τὸ μετὰ τὸ πύργων.

Ἄξιον προσέτι παρατηρήσεως εἶνε ὅτι ἐλέχθη καὶ τὸ μὲν πρῶ--ἔπειτα ἄνευ τοῦ συνδέσμου δέ ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος Πρωταγόρ. 339, Ε' «καὶ ἐγὼ τὸ μὲν πρῶτον, ὥσπερεὶ ὑπὸ ἀγαθοῦ πύκτου [...]είς, ἐσκοτώθην τε καὶ εἰλιγγίασα, εἰπόντος αὐτοῦ ταῦτα καὶ τῶν

δὲ εἰς τὸ 357 *πρῶτα μέν*, ὅπως συνήθως παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς» καὶ σελ. 408 «Τὸ *ἔπειτα* εἶνε ἀπόδοσις τοῦ ἐν 1335 *μὲν πρῶτον* (=*πρῶτον μέν*), ἀλλ' ἐν τῇ ἀποδόσει ταύτῃ σπανιώτατα μὲν γίνεται χρῆσις τοῦ *δέ*, σχεδὸν δὲ πάντοτε ὁ σύνδεσμος ἐλλείπει (ἴδ. εἰς Ἑκ. 359 πρβ. καὶ εἰς Φοιν. 406)»·

Ἀποφαίνεται μὲν ὁ Βερναρδάκης ὅτι σπανιώτατον εἶνε τὸ πρῶτον μὲν-ἔπειτα δέ, σχεδὸν δὲ πάντοτε ἐλλείπει μετὰ τὸ ἔπειτα ὁ σύνδεσμος δέ, ἀλλ' ἡμεῖς λέγομεν ὅτι πολλάκις γίνεται χρῆσις ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν τῆς μετὰ τοῦ συνδέσμου δέ ἐκφορᾶς, πρὸς πίστωσιν δὲ τοῦ ἡμετέρου λόγου παρατιθέμεθα ἃ ἔχομεν συνειλεγμένα τῆς ἐκφορᾶς ταύτης μαρτύρια.

Σοφοκλ. Ἠλέκτρ. 968 «πρῶτον μὲν εὐσέβειαν ἐκ πατρὸς κάτω θανόντος οἴσει τοῦ κασιγνήτου θ' ἅμα· ἔπειτα δ', ὥσπερ ἐξέφυς, ἐλευθέρα καλεῖ (καλῇ) τὸ λοιπὸν καὶ γάμων ἐπαξίων τεύξει (τεύξῃ)» καὶ Οἰδ. Κ. 632 «ὅτου πρῶτον μὲν ἡ δορύξενος κοινὴ παρ' ἡμῖν αἰέν ἐστιν ἑστία· ἔπειτα δ' ἱκέτης δαιμόνων ἀφιγμένος γῇ τῇδε κἀμοὶ δασμὸν οὐ σμικρὸν τίνει».

Εὐριπ. Ἴων, 1365 «πρῶτον μὲν εἴ τις Δελφίδων τεκοῦσά σε εἰς τούσδε ναοὺς ἐξέθηκε παρθένος, ἔπειτα δ' εἴ τις Ἑλλάς». Παρατηρητέον δ' ὅτι ἡ ῥῆσις κεῖται ἐν μέρει τοῦ δράματος τούτου νομιζομένῳ ὑπ' ἐνδόξων κριτικῶν ὑποβολιμαίῳ.

Θουκυδ. Β', 55 «καὶ πρῶτον μὲν ἔτεμον ταύτην ᾗ πρὸς Πελοπόννησον ὁρᾷ, ἔπειτα δὲ τὴν πρὸς Εὔβοιάν τε καὶ Ἄνδρον τετραμμένην» καὶ 84, 3 «πρῶτον μὲν καταδύουσι τῶν στρατηγίδων νεῶν μίαν, ἔπειτα δὲ καὶ τὰς ἄλλας ᾗ χωρήσειαν διέφθειρον» καὶ 100, 3 «ἐσέβαλε πρῶτον μὲν ἐς τὴν Φιλίππου πρότερον οὖσαν ἀρχὴν——ἔπειτα δὲ καὶ ἐς τὴν ἄλλην Μακεδονίαν προυχώρει» καὶ Γ', 94 «ἐπιχειρεῖν δ' ἐκέλευον πρῶτον μὲν Ἀποδώτοις, ἔπειτα δ' Ὀφιονεῦσι καὶ μετὰ τούτους Εὐρυτᾶσιν» καὶ Δ', 43 «καὶ πρῶτον (πρῶτα) μὲν τῷ δεξιῷ κέρᾳ τῶν Ἀθηναίων εὐθὺς ἀποβεβηκότι πρὸ τῆς Χερσονήσου οἱ Κορίνθιοι ἐπέκειντο, ἔπειτα δὲ καὶ τῷ ἄλλῳ στρατεύματι» καὶ 67, 5 «πρῶτον μὲν οἱ περὶ τὸν Δημοσθένη Π[illegible] ἰς τε καὶ περίπολοι ἐσέδραμον οὗ νῦν τὸ τροπαῖον ἐστί—ἔπε[illegible] ὲ καὶ τῶν Ἀθηναίων ἤδη ὁ αἰεὶ ἐντὸς γιγνόμενος χωρεῖ ἐπὶ τὸ [illegible] » καὶ ς', 42, 1 «πρῶτον μὲν ἐπεξέτασιν τοῦ στρατεύματ[illegible] ιἰ

πρέπουσα γίνεται βάδισις» καὶ Τόμ. Δ', σελ. 390 «πρότερον μὲν τοὺς ἐντός, ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς ἐκτός» καὶ Τόμ. Η', σελ. 792 «πρότερον μὲν τοῦ χωρίζεσθαι ἡ αἴσθησις, ἐφεξῆς δ' αὐτοῦ τοῦ κεχωρίσθαι ἡ διάγνωσις» καὶ παρὰ τῷ Λιβανίῳ Λόγ. Τόμ. Α', σελ. 638, 12 Ῥεισκ. «εὖ γε, ὦ γέρον, ἀκούσαντα ἀμεῖψαι, πολλῶν ὁρώντων, πρότερον μὲν εἰς νεανίσκον ἑαυτόν, ἔπειτα δὲ εἰς παῖδα, εἶτα κτέ.». Τὸ χωρίον τοῦτο τοῦ Λιβανίου μνημονεύει ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1877, σελ. 136 οὐδεμίαν παρατήρησιν περὶ τοῦ πρότερον μέν ποιούμενος. Φέρεται δὲ καὶ ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Φωτίου σελ. 36, 21 (Ἀποσπ. Κτησ. σελ. 46 Μυλλ.) «καὶ τὴν θυγατέρα Ἀμύτιν πρότερον μὲν μητρικῆς ἀπολαῦσαι τιμῆς, ἔπειτα δὲ καὶ εἰς γυναῖκα ἀχθῆναι τῷ Κύρῳ». Σημειωτέον δ' ὅτι καὶ παρὰ Φίλωνι τῷ Ἰουδαίῳ ἀπαντᾷ Τόμ. Δ', σελ. 336 «Πρότερον μὲν ἵνα τιμήσῃ τὸν τεθνκότα (τοὺς τεθυκότας) — δεύτερον δὲ ἵνα βεβαιότερον πιστεύσωσιν» ἀλλ' ἐν τῇ νέᾳ τοῦ συγγραφέως τούτου ἐκδόσει Τόμ. Ε', σελ. 59 εἶνε μεταβεβλημένον τὸ πρότερον εἰς τὸ πρῶτον.

Σημ. Γ'. Ἐν τῷ ἐκ τῶν Ὀρνίθων τοῦ Ἀριστοφάνους στ. 114 μνημονευθέντι χωρίῳ ἐγράψαμεν «ὥσπερ νώ ποτε» στοιχοῦντες τῇ παραδόσει, καθ' ἣν ἄνευ τοῦ ὑπογεγραμμένου Ι ἐξεφέροντο αἱ τοῦ δυϊκοῦ ἀριθμοῦ πτώσεις νώ καὶ σφώ. Τῇ παραδόσει ταύτῃ ἐπολέμησεν ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1874, σελ. 198 διὰ λόγου σφοδροῦ· ἀπεφήνατο δ' ὅτι, ὡς ἐκ τοῦ νῶιν καὶ σφῶιν ἐγένοντο τὸ νῷν καὶ σφῷν, οὕτω δὲ καὶ ἐκ τοῦ νῶι σφῶι τὸ νῴ καὶ σφῴ. Ἀντέλεξαν δὲ τῷ Κοβήτῳ ἐχόμενος τῆς παραδόσεως ὁ Σχάνζιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος Τόμ Ζ', σελ. ια' καὶ ὁ Βλάσσιος ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς τοῦ Κυνήρου Διεξοδ. Γραμματικῆς τῆς Ἑλλην. Γλώσσης Τόμ. Α', σελ. 594.

ΚΕΦ. ΟΑ'.

Δὲν εἶνε σπανιώτατον τὸ **πρῶτον μέν-ἔπειτα δέ**.

Ὁ Δημ. Βερναρδάκης σημειοῦται ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τ Εὐριπίδου Τόμ. Β', σελ. 64 «ἔπειτ': ἐπιφέρεται ἄνευ τοῦ

δὲ εἰς τὸ 357 *πρῶτα μέν*, ὅπως συνήθως παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς» καὶ σελ. 408 «Τὸ *ἔπειτα* εἶνε ἀπόδοσις τοῦ ἐν 1335 *μὲν πρῶτον* (=*πρῶτον μέν*), ἀλλ' ἐν τῇ ἀποδόσει ταύτῃ σπανιώτατα μὲν γίνεται χρῆσις τοῦ *δέ*, σχεδὸν δὲ πάντοτε ὁ σύνδεσμος ἐλλείπει (ἴδ. εἰς Ἑκ. 359 πρβ. καὶ εἰς Φοιν. 406)»·

Ἀποφαίνεται μὲν ὁ Βερναρδάκης ὅτι σπανιώτατον εἶνε τὸ πρῶτον μὲν-ἔπειτα δέ, σχεδὸν δὲ πάντοτε ἐλλείπει μετὰ τὸ ἔπειτα ὁ σύνδεσμος δέ, ἀλλ' ἡμεῖς λέγομεν ὅτι πολλάκις γίνεται χρῆσις ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν τῆς μετὰ τοῦ συνδέσμου δέ ἐκφορᾶς, πρὸς πίστωσιν δὲ τοῦ ἡμετέρου λόγου παρατιθέμεθα ἃ ἔχομεν συνειλεγμένα τῆς ἐκφορᾶς ταύτης μαρτύρια.

Σοφοκλ. Ἠλέκτρ. 968 «πρῶτον μὲν εὐσέβειαν ἐκ πατρὸς κάτω θανόντος οἴσει τοῦ κασιγνήτου θ' ἅμα· ἔπειτα δ', ὥσπερ ἐξέφυς, ἐλευθέρα καλεῖ (καλῇ) τὸ λοιπὸν καὶ γάμων ἐπαξίων τεύξει (τεύξῃ)» καὶ Οἰδ. Κ. 632 «ὅτου πρῶτον μὲν ἡ δορύξενος κοινὴ παρ' ἡμῖν αἰὲν ἐστιν ἑστία· ἔπειτα δ' ἱκέτης δαιμόνων ἀφιγμένος γῇ τῇδε κἀμοὶ δασμὸν οὐ σμικρὸν τίνει».

Εὐριπ. Ἴων, 1365 «πρῶτον μὲν εἴ τις Δελφίδων τεκοῦσά σε εἰς τούσδε ναοὺς ἐξέθηκε παρθένος, ἔπειτα δ' εἴ τις Ἑλλάς». Παρατηρητέον δ' ὅτι ἡ ῥῆσις κεῖται ἐν μέρει τοῦ δράματος τούτου νομιζομένῳ ὑπ' ἐνδόξων κριτικῶν ὑποβολιμαίῳ.

Θουκυδ. Β', 55 «καὶ πρῶτον μὲν ἔτεμον ταύτην ἣ πρὸς Πελοπόννησον ὁρᾷ, ἔπειτα δὲ τὴν πρὸς Εὔβοιάν τε καὶ Ἄνδρον τετραμμένην» καὶ 84, 3 «πρῶτον μὲν καταδύουσι τῶν στρατηγίδων νεῶν μίαν, ἔπειτα δὲ καὶ τὰς ἄλλας ᾗ χωρήσειαν διέφθειρον» καὶ 100, 3 «ἐσέβαλε πρῶτον μὲν ἐς τὴν Φιλίππου πρότερον οὖσαν ἀρχὴν——ἔπειτα δὲ καὶ ἐς τὴν ἄλλην Μακεδονίαν προυχώρει» καὶ Γ', 94 «ἐπιχειρεῖν δ' ἐκέλευον πρῶτον μὲν Ἀποδώτοις, ἔπειτα δ' Ὀφιονεῦσι καὶ μετὰ τούτους Εὐρυτᾶσιν» καὶ Δ', 43 «καὶ πρῶτον (πρῶτα) μὲν τῷ δεξιῷ κέρᾳ τῶν Ἀθηναίων εὐθὺς ἀποβεβηκότι πρὸ τῆς Χερσονήσου οἱ Κορίνθιοι ἐπέκειντο, ἔπειτα δὲ καὶ τῷ ἄλλῳ στρατεύματι» καὶ 67, 5 «πρῶτον μὲν οἱ περὶ τὸν Δημοσθένη Πλαταιῆς τε καὶ περίπολοι ἐσέδραμον οὗ νῦν τὸ τροπαῖον ἐστί — ἔπειτα δὲ καὶ τῶν Ἀθηναίων ἤδη ὁ αἰεὶ ἐντὸς γιγνόμενος χωρεῖ ἐπὶ τὸ τεῖχος» καὶ Ϛ', 42, 1 «πρῶτον μὲν ἐπεξέτασιν τοῦ στρατεύματος ἐ

ξύνταξιν ὥσπερ ἔμελλον ὁρμιεῖσθαί τε καὶ στρατοπεδεύσεσθαι οἱ στρατηγοὶ ἐποιήσαντο — ἔπειτα δὲ προύπεμψαν καὶ ἐς τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν τρεῖς ναῦς εἰσομένας κτέ.» καὶ 69 «καὶ πρῶτον μὲν αὐτῶν ἑκατέρων οἵ τε λιθοβόλοι καὶ σφενδονῆται καὶ τοξόται προυμάχοντο καὶ τροπάς, οἵας εἰκὸς ψιλούς, ἀλλήλων ἐποίουν· ἔπειτα δὲ μάντεις τε σφάγια προύφερον τὰ νομιζόμενα καὶ σαλπικταὶ ξύνοδον ἐπώτρυνον τοῖς ὁπλίταις» καὶ Ζ', 82 «κήρυγμα ποιοῦνται Γύλιππος καὶ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι πρῶτον μὲν τῶν νησιωτῶν εἴ τις βούλεται ἐπ' ἐλευθερίᾳ ὡς σφᾶς ἀπιέναι· καὶ ἀπεχώρησάν τινες πόλεις οὐ πολλαί· ἔπειτα δ' **ὕστερον** καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας τοὺς μετὰ Δημοσθένους ὁμολογία γίγνεται». Ἐν βιβλ. Ε', 58, 3 φέρεται διττὴ γραφὴ «καὶ οἱ Ἀργεῖοι αἰσθόμενοι ἅμα ἕῳ ἐχώρουν, πρῶτον μὲν ἐς Ἄργος, ἔπειτα δ' ᾗ προσεδέχοντο τοὺς Λακεδαιμονιους» καὶ «ἔπειτα ᾗ προσεδέχοντο τοὺς Λακεδαιμονίους», ἥτις καὶ ὑπὸ πολλῶν προεκρίθη. Πρβ. καὶ Ζ', 66, 2. Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου σελ. 105, 14 Μειν. φέρεται «Ἀποδωτοί, ὡς Βοιωτοί, ἔθνος Αἰτωλίας. Θουκυδίδης τρίτῃ· ἐπιχειρεῖν δ' ἐκέλευον πρῶτον μὲν Ἀποδωτοῖς, ἔπειτα Ὀφιονεῦσιν», ἄνευ τοῦ συνδέσμου δέ. Εὐλόγως δέ, νομίζομεν, μετεβλήθη τὸ παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ κείμενον Ἀποδώτοις εἰς τὸ Ἀποδωτοῖς.

Ξενοφ. Ἀναβ. Γ', β', 10 «πρῶτον μὲν γὰρ ἡμεῖς μὲν ἐμπεδοῦμεν τοὺς τῶν θεῶν ὅρκους, οἱ δὲ πολέμιοι ἐπιωρκήσασί τε καὶ τὰς σπονδὰς παρὰ τοὺς ὅρκους λελύκασιν—ἔπειτα δέ, ἀναμνήσω γὰρ ὑμᾶς κτέ.» καὶ Ε', δ', 20 «πρῶτον μὲν γὰρ ἐπίστασθε ὅτι οἱ μέλλοντες ἡμῖν ἡγεῖσθαι τῷ ὄντι πολέμιοί εἰσιν οἷσπερ καὶ ἡμᾶς ἀνάγκη· ἔπειτα δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων οἱ ἀφροντιστήσαντες τῆς σὺν ἡμῖν τάξεως κτέ.» καὶ Ε', ς', 7 «πρῶτον μὲν οἶδα εὐθὺς ᾗ τὴν εἰσβολὴν ἀνάγκη ποιεῖσθαι — ἔπειτα δὲ οἶδα καὶ πεδία ὄντα κτέ» καὶ Ϛ', ς', 13 «εἰ οὖν οὗτος πρῶτον μὲν ἡμᾶς Βυζαντίου ἀποκλήσει, ἔπειτα δὲ τοῖς ἄλλοις ἁρμοσταῖς παραγγελεῖ εἰς τὰς πόλεις μὴ δέχεσθαι ὡς ἀ-ιστοῦντας Λακεδαιμονίοις καὶ ἀνόμους ὄντας, **ἔτι δὲ** κτέ.». Κύρ. παιδ. Α', γ', 14 «πρῶτον μὲν τῆς παρ' ἐμὲ εἰσόδου σοι οὐ Σά-;άρξει, ἀλλ' ὁπόταν βούλῃ εἰσιέναι ὡς ἐμέ, ἐπὶ σοὶ ἔσται—ἔπειτα ἵπποις τοῖς ἐμοῖς χρήσει (χρήσῃ) κτέ» καὶ Β', α', 2 «πρῶτον μέν, -περ εἰκός, ἠσπάσαντο ἀλλήλους· ἔπειτα δὲ ἤρετο τὸν Κῦρον ὁ Κυα-

ξάρης πόσον τι ἄγοι τὸ στράτευμα» καὶ Β', α', 23 «ὑπῆρχε δὲ πᾶσι τούτοις τοῖς ἄρχουσι πρῶτον μὲν θεραπεύεσθαι ὑπὸ τῶν ἀρχομένων, ἔπειτα δὲ καὶ ἄλλαι τιμαὶ αἱ πρέπουσαι ἑκάστοις συμπαρείποντο» καὶ Γ', α', 9 «πρῶτον μέν σοι συμβουλεύω ἐν τῇ δίκῃ τἀληθῆ λέγειν, ἵνα σοι ἕν γε ἀπῇ τὸ εὐμισητότατον—ἔπειτα δ', ἔφη, συνίσασι μέν σοι καὶ οἱ παῖδες καὶ αἱ γυναῖκες αὗται πάντα ὅσα ἔπραξας» καὶ Γ', γ', 11 «οὕτω δὴ πρῶτον μὲν ἐξώπλισε τὴν στρατιὰν καὶ κατέταξεν ὡς ἐδύνατο κάλλιστά τε καὶ ἄριστα, ἔπειτα δὲ συνεκάλεσε μυριάρχους καὶ χιλιάρχους καὶ ταξιάρχους καὶ λοχαγούς» καὶ Δ', δ', 7 «πρῶτον μὲν γὰρ νῦν οὐκ ἂν φυλάττεσθαι οὐδὲ φυλάττειν ἡμᾶς τούτους δέοι — ἔπειτα δὲ τούτους ἀφέντες πλείοσιν αἰχμαλώτοις χρησόμεθα» καὶ ε', 51 «πρῶτον μὲν οὖν τοῖς θεοῖς, ἔφη, ἐξαιρεῖτε ὅ,τι ἂν οἱ μάγοι ἐξηγῶνται· ἔπειτα δὲ καὶ Κυαξάρῃ ἐκλέξασθε ὁποῖ' ἂν οἴεσθε αὐτῷ μάλιστα χαρίζεσθαι» καὶ Ϛ',β', 23 «ἵνα πρῶτον μὲν αὐτοὺς φθάσωμεν ἀφικόμενοι, ἣν δυνώμεθα, ὅπου τἀπιτήδεια αὐτοῖς συλλέγεται· ἔπειτα δὲ ὅσῳ ἂν θᾶττον ἴωμεν, τοσούτῳ μείω μὲν τὰ παρόντα εὑρήσομεν αὐτοῖς, πλείω δὲ τὰ ἀπόντα» καὶ Ϛ', γ', 21 «πρῶτον μὲν χρὴ ἀριστῆσαι καὶ ἄνδρας καὶ ἵππους, ὅπως, ὅ,τι ἂν πράττειν ἀεὶ καιρὸς ᾖ, μὴ τούτου ἡμῖν ἐνδέῃ· ἔπειτα δὲ σύ, ἔφη, ὦ Ἀράσπα, τὸ δεξιὸν κέρας ἔχε ὥσπερ καὶ ἔχεις». Ἑλλην. Α', ς', 33 «μετὰ δὲ ταῦτα ἐναυμάχησαν χρόνον πολύν, πρῶτον μὲν ἀθρόαι, ἔπειτα δὲ διεσκεδασμέναι» καὶ Γ', β', 13 «πρῶτον μὲν τοίνυν, ἔφη, διάβηθι σὺν ἐμοί, ἐπὶ Καρίαν, ἔπειτα δὲ καὶ περὶ τούτων βουλευσόμεθα» καὶ Δ', δ', 13 «ἔγνω Πραξίτας πρῶτον μὲν τῶν τειχῶν καθελεῖν, ὥστε δίοδον στρατοπέδῳ ἱκανὴν εἶναι, ἔπειτα δ' ἀναλαβὼν τὸ στράτευμα ἦγε τὴν ἐπὶ Μέγαρα καὶ αἱρεῖ προσβαλὼν πρῶτον μὲν Σιδοῦντα, ἔπειτα δὲ Κρομμυῶνα» καὶ Ε', γ', 25 «πεντήκοντα δὲ τῶν οἴκοθεν πρῶτον μὲν ἀνακρῖναι ὅντινα τε ζῆν ἐν τῇ πόλει καὶ ὅντινα ἀποθανεῖν δίκαιον εἴη· ἔπειτα δὲ νόμους θεῖναι, καθ' οὓς πολιτεύσοιντο» καὶ δ', 3 «ἔρχεται πρῶτον μὲν εἰς τὴν χώραν νυκτός· ἔπειτα δὲ διημερεύσαντε ἔν τινι τόπῳ ἐρήμῳ πρὸς τὰς πύλας ἦλθον» καὶ 44 «πρῶτον μὲ ἠθροίσθησαν, ἔπειτα δ' ἀνέστρεφον διὰ τὸ ἀπορεῖν ὅπῃ διαβαῖεν καὶ Ϛ', β', 38 «πρῶτον μὲν εἰς Κεφαλληνίαν πλεύσας χρήματ ἐπράξατο — ἔπειτα δὲ παρεσκευάζετο τήν τε τῶν Λακεδαιμονίω

χώραν κακῶς ποιεῖν κτέ.» καὶ γ', 2 «πρῶτον μὲν εἰς Θήβας πρέσβεις ἔπεμψε παρακαλοῦντας ἀκολουθεῖν — ἔπειτα δὲ ἐξέπεμψαν καὶ αὐτοὶ πρέσβεις» καὶ Ζ', α', 8 «πρῶτον μὲν γὰρ οἰκοῦσιν ἐν μεσογαίᾳ — ἔπειτα δέ, ὥσπερ ἡμεῖς ναυτικῷ, οὕτως αὖ ἐκεῖνοι κατὰ γῆν πλεῖστοι καὶ τάχιστ' ἂν ἐξέλθοιεν» καὶ γ', 7 «εὖ ἴστε ὅτι πρῶτον μὲν τῷ νομίζειν δίκαια ποιεῖν, ἔπειτα δὲ τῷ ὑμᾶς ὀρθῶς γνώσεσθαι». Ἀπομν. Γ', ια', 11 «δεῖ τοίνυν, ἔφη, πρῶτον μὲν τοὺς φροντίζοντάς σου τοιαῦτα ἀξιοῦν οἷα ποιοῦσιν αὐτοῖς μικρότατα μελήσει· ἔπειτα δὲ αὐτὴν ἀμείβεσθαι χαριζομένην τὸν αὐτὸν τρόπον». Λακεδ. Πολιτ. Α', 4 «πρῶτον μὲν σωμασκεῖν ἔταξεν οὐδὲν ἧττον τὸ θῆλυ τοῦ ἄρρενος φύλου· ἔπειτα δὲ δρόμου καὶ ἰσχύος, ὥσπερ καὶ τοῖς ἀνδράσιν, οὕτω καὶ ταῖς θηλείαις ἀγῶνας πρὸς ἀλλήλας ἐποίησε» (Ἀθην. Πολιτ. Γ', 2 «οὕστινας πρῶτον μὲν δεῖ ἑορτάσαι ἑορτάς, ὅσας οὐδεμία τῶν Ἑλληνίδων πόλεων· ἔπειτα δὲ δίκας καὶ γραφὰς καὶ εὐθύνας ἐκδικάζειν, ὅσας οὐδ' οἱ σύμπαντες ἄνθρωποι ἐκδικάζουσι»). Ἱππαρχ. Β', 6 «πρῶτον μὲν οἱ προστάται πάντες ἄρχοντες γίγνονται — ἔπειτα δὲ καὶ ὅταν πρακτέον τι ᾖ, τὸ παραγγέλλειν μὴ ἰδιώταις ἀλλ' ἄρχουσι πολὺ ἀνυτικώτερον». Ἱππικ. Γ', 1 - 3 «πρῶτον μὲν τοίνυν μὴ λαθέτω αὐτὸν τίς ἡ ἡλικία — ἔπειτα δὲ προσέχειν δεῖ τὸν νοῦν κτέ.» καὶ ς', 9 «πρῶτον μὲν μήποτε ἄγειν τῆς ἡνίας τὸν ἵππον· τοῦτο γὰρ ἑτερογνάθους ποιεῖ· ἔπειτα δὲ ὅσον δεῖ ἀπέχειν τὸν χαλινὸν τῶν γνάθων» καὶ Ζ', 8 «πρῶτον μὲν ἠρεμεῖν δεῖ διδάσκειν τὸν ἵππον — ἔπειτα δὲ ἐχέτω τὸν ἀριστερὸν βραχίονα πρὸς ταῖς πλευραῖς». Ἱέρ ΙΑ', 8 «καὶ πρῶτον μὲν εὐθὺς κατειργασμένος ἂν εἴης τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀρχομένων, οὗ δὴ σὺ ἐπιθυμῶν τυγχάνεις· ἔπειτα δὲ τὴν σὴν νίκην οὐκ ἂν εἷς εἴη ὁ ἀνακηρύττων».

Πλάτ. Ἀπολογ σελ. 18, Α' «πρῶτον μὲν οὖν δίκαιός εἰμι ἀπολογήσασθαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὰ πρῶτά μου ψευδῆ κατηγορημένα καὶ τοὺς πρώτους κατηγόρους, ἔπειτα δὲ πρὸς τὰ ὕστερα καὶ τοὺς ὑστέρους» καὶ Συμποσ. σελ. 210, Α' «καὶ πρῶτον μέν, ἐὰν ὀρθῶς ἡγῆται ὁ ἡγούμενος, ἑνὸς αὐτῶν σώματος ἐρᾶν καὶ ἐνταῦθα γεννᾶν λόγους καλούς, ἔπειτα δὲ αὐτὸν κατανοῆσαι κτέ.» καὶ Φαίδρ. σελ. 270, Δ' «πρῶτον μέν, ἁπλοῦν ἢ πολυειδές ἐστιν, οὗ πέρι βουλησόμεθα εἶναι αὐτοὶ τεχνικοὶ καὶ ἄλλον δυνατοὶ ποιεῖν, ἔπειτα

δέ, ἂν μὲν ἁπλοῦν ᾖ, σκοπεῖν τὴν δύναμιν αὐτοῦ» καὶ Πολιτ. σελ. 414, Δ' «πρῶτον μὲν αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας πείθειν καὶ τοὺς στρατιώτας, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ἄλλην πόλιν» καὶ Κρατύλ. σελ. 415, Δ' «σημαῖνον πρῶτον μὲν εὐπορίαν, ἔπειτα δὲ λελυμένην τὴν ῥοὴν τῆς ἀγαθῆς ψυχῆς εἶναι ἀεί» καὶ Νόμ. σελ. 694, Α' «πρῶτον μὲν ἐλεύθεροι ἐγένοντο, ἔπειτα δὲ ἄλλων πολλῶν δεσπόται».

Λυσ. κατὰ Παγκλ. 4 «πρῶτον μὲν οὖν ὑμῖν Δεκελέων οὓς ἠρόμην μάρτυρας παρέξομαι, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων τῶν λαχόντων τε δίκας αὐτῷ πρὸς τὸν πολέμαρχον καὶ καταδικασαμένων, ὅσοι τυγχάνουσι παρόντες» καὶ 5 «πρῶτον μὲν Εὐθύκριτον, ὃν πρεσβύτατόν τε Πλαταιέων (Κόβ. Πλαταιῶν) ἐγίγνωσκον καὶ μάλιστα ᾤόμην εἰδέναι, ἠρόμην εἴ τινα γιγνώσκοι Ἱππαρμοδώρου υἱὸν Παγκλέωνα Πλαταιέα (Κόβ. Πλαταιᾶ)· ἔπειτα δὲ — ἠρώτων δὴ καὶ τῶν ἄλλων ὅσους ᾔδειν (Κόβ. ᾔδη) Πλαταιέας (Κόβ. Πλαταιᾶς) ὄντας». Παρατηρητέον δ' ὅτι ὁ Thalheim ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Λυσίου μετετύπωσε τὸ Δεκελέων εἰς τὸ Δεκελειέων σελ. 255, ὡς καὶ τὸ Δε κελεῖς εἰς τὸ Δεκελειεῖς σελ. 254. Ὁ Ἑρουερδὴν γράφει ἐν *Lex. Graec. Suppl. et Dialect.* σελ. 194 «Δεκελειεύς, non Δεκελεύς, atticum. Vid. Meisterh [2] 33,2. 35,15».

Ἀνδοκίδ. περὶ Μυστηρ. 116 «πρῶτον μὲν ἐξηγεῖ (ἐξηγῇ) Κηρύκων ὤν, οὐχ ὅσιον ὄν σοι ἐξηγεῖσθαι· ἔπειτα δὲ νόμον πάτριον λέγεις» καὶ 144 «ὃς πρῶτον μὲν ἐκ πολλοῦ πλούτου, ὅσον ὑμεῖς ἴστε, οὐ δι' ἐμαυτὸν ἀλλὰ διὰ τὰς τῆς πόλεως συμφορὰς εἰς πενίαν πολλὴν καὶ ἀπορίαν κατέστην· ἔπειτα δὲ καὶ βίον (Ἐμπέρ. καινὸν βίον) εἰργασάμην ἐκ τοῦ δικαίου».

Ἰσαῖ. περὶ τοῦ Νικοστρ. κλήρ. 26 «παρέσχοντο δ' ὑμῖν μάρτυρας πρῶτον μὲν ὡς ἀνεψιοί εἰσιν ἐκ πατραδέλφων Νικοστράτου, ἔπειτα δὲ ὡς οὐδεπώποτε ἐκείνῳ διάφοροι ἦσαν».

Δημοσθέν. σελ. 598, 17 «ἐγὼ δὲ πρῶτον μὲν αὐτὸ τοῦτο θαυμάζω εἰ στεφανοῦν ἐπὶ τοῖς ἠτυχημένοις ἠξίου τὴν βουλὴν—ἔπειτα δὲ κἀκεῖνο ἔτι βούλομαι φράσαι πρὸς ὑμᾶς» (καὶ σελ. 1033, 1 «πολλ κἀγαθὰ γένοιτ', ὦ ἄνδρες δικασταί, πρῶτον μὲν ὑμῖν ἅπασι ἔπειτα δὲ καὶ Σόλωνι τῷ νομοθετήσαντι τὸν περὶ τῶν ἀντιδόσε νόμον»).

Ὑπερείδ. ὑπὲρ Λυκόφρ. 5 «ἀνάγκη γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρῶτον μὲν ὀρεωκόμον καὶ προηγητὴν ἀκολουθεῖν τῷ ζεύγει, ὃ ἦγε τὴν γυναῖκα, ἔπειτα δέ παῖδας τοὺς προπέμποντας αὐτὴν ἀκολουθεῖν καὶ Διώξιππον».

Τοῦ πρῶτον μὲν-ἔπειτα δὲ ἐγένετο χρῆσις καὶ ὑπὸ τοῦ Ἱπποκράτους ἐν τῷ περὶ Ἀέρ. Ὑδ. Τόπ. Α', Τόμ. Α', σελ. 241 Ἑρμ. «πρῶτον μὲν ἐνθυμέεσθαι τὰς ὥρας τοῦ ἔτεος — ἔπειτα δὲ τὰ πνεύματα τὰ θερμά τε καὶ τὰ ψυχρὰ» καὶ ΚΖ' (σελ. 275) «πρῶτον μὲν ὅτι οὐ σπαργανοῦνται ὥσπερ ἐν Αἰγύπτῳ — ἔπειτα δὲ διὰ τὴν ἕδρην». Πρβ. καὶ Τόμ. Β', σελ. 82 «πρῶτον μὲν οὖν ἀνάγκη τὴν γένεσιν γίγνεσθαι μὴ ἀφ' ἑνὸς — ἔπειτα δέ, ἐὰν μὴ ὁμόφυλα ἐόντα μίσγηται κτέ.» καὶ σελ. 85 «πρῶτον μὲν γὰρ φανερός ἐστι ὤνθρωπος ἔχων ἐν ἑωυτῷ ταῦτα πάντα αἰεὶ ἕως ἂν ζῇ, ἔπειτα δὲ γέγονε ἐξ ἀνθρώπου ταῦτα πάντα ἔχοντος» καὶ σελ. 86 «πρῶτον μὲν ἀκρητεστάτην ἐκάθηρε τὴν χολήν, ἔπειτα δὲ μεμειγμένην· καὶ τοῖσι ἀποσφαζομένοισι πρῶτον μὲν τὸ αἷμα ῥέει θερμότατόν τε καὶ ἐρυθρότατον, ἔπειτα δὲ ῥέει φλεγματωδέστερον καὶ χολωδέστερον» καὶ σελ. 89 «πρῶτον μὲν ἡ ξανθή, ἔπειτα δὲ ἡ μέλαινα καλευμένη» καὶ σελ. 291 «πρῶτον μὲν τὰ ἐσιόντα ὑγρά, ἔπειτα δὲ φλέγμα» καὶ σελ. 497 «πρῶτον μὲν ἐκεῖνα ἀναμεμείξεται τῷ ὕδατι, ἔπειτα δὲ χρόνῳ φυσώμενα ἐλεύσεται ὅ τε μόλιβδος ἐς τὸν μόλιβδον καὶ ἡ ψάμμος ἐς τὴν ψάμμον».

Ὡς δὲ λέγεται πρῶτον μὲν-ἔπειτα δέ, οὕτω καὶ πρῶτον μένεἶτα δέ, οἷον

Εὐριπ. Ἱκέτ. 203 «πρῶτον μὲν ἐνθεὶς σύνεσιν, εἶτα δ' ἄγγελον γλῶσσαν λόγων δούς».

Ξενοφ. Ἀναβ. Α', ϐ', 16 «ἐθεώρει οὖν ὁ Κῦρος πρῶτον μὲν τοὺς βαρβάρους· οἱ δὲ παρήλαυνον τεταγμένοι κατ' ἴλας καὶ κατὰ τάξεις· εἶτα δὲ τοὺς Ἕλληνας παρελαύνων ἐφ' ἅρματος» καὶ γ', 2 «πρῶτον μὲν ἐδάκρυε πολὺν χρόνον ἑστώς· οἱ δ' ὁρῶντες ἐδάκρυον καὶ ἐσιώπων· εἶτα δ' ἔλεξε τοιάδε» καὶ Κυνηγ. Β' 1 «πρῶτον μὲν χρὴ ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ ἐπιτήδευμα τὸ τῶν κυνηγεσίων τὸν ἤδη ἐκ παιδὸς ἀλλάττοντα τὴν ἡλικίαν, εἶτα δὲ καὶ ἐπὶ τὰ ἄλλα παιδεύματα». Παρατηρητέον δ' ὅτι πρὸς τῇ γραφῇ «εἶτα δ' ἔλεξε τοιάδε» φέρεται καὶ ἡ ἄνευ τοῦ συνδέσμου δέ «εἶτα ἔλεξε τοιάδε».

Ἀνδοκίδ. περὶ Μυστηρ. § 46 «πρῶτον μὲν οὖν ταῦτα, ὦ ἄνδρες, ὁπόσοι ὑμῶν παρῆσαν, ἀναμιμνήσκεσθε καὶ τοὺς ἄλλους διδάσκετε· εἶτα δέ μοι τοὺς πρυτάνεις κάλει τοὺς τότε πρωτεύσαντας» καὶ § 47 «πρῶτον μὲν τὸν πατέρα, εἶτα δὲ τὸν κηδεστήν» (Πρβ. καὶ Λίψ. ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀνδοκίδου σελ. 13, 56).

Δημοσθ. σελ. 996,5 «τοῦτο ὅσα βλάπτει ποιῶν πρῶτον μὲν ἐμέ, εἶτα δὲ καὶ ὑμᾶς, ἐγὼ διδάξω».

Ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς τοῦ Ξενοφῶντος βιβλ. Ζ', α', 7 κατ' ἄλλα μὲν τῶν ἀντιγράφων ἀναγινώσκεται «οἳ πρῶτΟΝ μὲν καὶ αὐτοὶ ὁμολογοῦσιν ἀπειρότεροι ὑμῶν τούτου τοῦ ἔργου εἶναι, ἔπειτα δ' οὐ περὶ τῶν ἴσων ὁ κίνδυνος ἐστίν» κατ' ἄλλα δὲ «οἳ πρῶτΑ μὲν καὶ αὐτοὶ ὁμολογοῦσιν κτέ». Τὸ πληθυντικὸν πρῶτα μέν ἀπαντᾷ παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ Ἀλκ. 751 «ὃς πρῶτα μὲν πενθοῦντα δεσπότην ὁρῶν εἰσῆλθε κἀτόλμησ' ἀμείψασθαι πύλας, ἔπειτα δ' οὔτι σωφρόνως ἐδέξατο τὰ προστυχόντα ξένια» (καὶ 501 «εἰ χρή με παισὶν οὓς Ἄρης ἐγείνατο μάχην συνάψαι, πρῶτα μὲν Λυκάονι, αὖθις δὲ Κύκνῳ») καὶ παρὰ τῷ Ἀριστοφάνει Ἀχαρν. 648 «ἠρώτησεν πρῶτα μὲν αὐτοὺς πότεροι ταῖς ναυσὶ κρατοῦσιν, εἶτα δὲ τοῦτον τὸν ποιητὴν ποτέρους εἴποι κακὰ πολλά» καὶ παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ Δ', 66, 4 «ξυνέβησάν τε πρῶτα μὲν τὰ μακρὰ τείχη ἑλεῖν Ἀθηναίους —— ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ἄνω πόλιν πειρᾶσθαι ἐνδοῦναι». Ἐλέχθη δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου Ὀδ. Λ, 639 «πρῶτα μὲν εἰρεσίη, μετέπειτα δὲ κάλλιμος οὖρος». Παρασημειωτέον δὲ ὅτι οὐδαμοῦ τῶν Ὁμηρικῶν ἐπῶν εὑρίσκεται τὸ δισύλλαβον ἐπίρρημα εἶτα, μόνον δὲ τὸ τρισύλλαβον ἔπειτα ἀπαντᾷ παρὰ τῷ ποιητῇ, ὡς καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ συγκείμενον μετέπειτα.

Ἐποιησάμεθα λόγον ἐν τῷ ἡγουμένῳ κεφαλαίῳ περὶ τῆς συντάξεως, καθ' ἥν, προτασσομένου τοῦ πρῶτον μέν, ἐπάγεται τὸ ἔπειτα-ἔπειτα ἢ εἶτα-εἶτα. Ὑπομιμνήσκομεν δ' ὅτι πρόσκειται ἐνίοτε ἀμφοτέροις τοῖς χρονικοῖς ἐπιρρήμασιν ἔπειτα ἢ τῷ δευτέρῳ αὐτῶν ὁ σύνδεσμος δέ, οἷον Ξενοφ. Ἑλλην. Ε', δ', 28 «πρῶτον μέν, εἴ τις τῶν πολιτῶν παρῆν, παρίει τούτους διαλέγεσθαι αὐτῷ, ἔπειτα δ', εἴ τις ξένος, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν θεραπόντων τῷ δεομένῳ παρεχώρει» καὶ Κύρ. Παιδ. Ϛ', β', 15 «καὶ πρῶτον μὲν ἠκούετε, ἔφη, ὅτι οἱ πρότερον νικήσαντες ἡμᾶς οὗτοι πάλιν ἔρχονται ἔχοντες

ἐν ταῖς ψυχαῖς ἣν τότε νίκην ἐκτήσαντο· ἔπειτα δὲ οἱ τότε ἐκκόψαντες τῶν τοξοτῶν καὶ ἀκοντιστῶν τὰς ἀκροβολίσεις νῦν οὗτοι ἔρχονται καὶ ἄλλοι ὅμοιοι τούτοις πολλαπλάσιοι· ἔπειτα δέ, ὥσπερ οὗτοι ὁπλισάμενοι τοὺς πεζοὺς τότ' ἐνίκων, νῦν οὕτω καὶ οἱ ἱππεῖς αὐτῶν παρεσκευασμένοι πρὸς τοὺς ἱππέας προσέρχονται—ἔτι δὲ ἅρματα ἔρχεται» καὶ Ζ', 6', 24 «ἀγνοῶν ἄρα ἐμαυτὸν ὅτι σοὶ ἀντιπολεμεῖν ἱκανὸς ᾤμην εἶναι, πρῶτον μὲν ἐκ θεῶν γεγονότι, ἔπειτα δὲ διὰ βασιλέων πεφυκότι, ἔπειτα δ' ἐκ παιδὸς ἀρετὴν ἀσκοῦντι» καὶ Οἰκονομ. Β', 5 «πρῶτον μὲν ὁρῶ σοι ἀνάγκην οὖσαν θύειν πολλά τε καὶ μεγάλα, ἢ οὔτε θεοὺς οὔτε ἀνθρώπους οἶμαί σε ἂν ἀνασχέσθαι· ἔπειτα ξένους προσήκει σοι πολλοὺς δέχεσθαι καὶ τούτους μεγαλοπρεπῶς· ἔπειτα δὲ πολίτας δειπνίζειν καὶ εὖ ποιεῖν, ἢ ἔρημον συμμάχων εἶναι· ἔτι δὲ κτέ.» καὶ Ε', 2-3 «πρῶτον μὲν γὰρ ἀφ' ὧν ζῶσιν οἱ ἄνθρωποι, ταῦτα ἡ γῆ φέρει ἐργαζομένοις, καὶ ἀφ' ὧν τοίνυν ἡδυπαθοῦσι προσεπιφέρει· ἔπειτα δὲ ὅσοις κοσμοῦσι βωμοὺς καὶ ἀγάλματα καὶ οἷς αὐτοὶ κοσμοῦνται, καὶ ταῦτα μετὰ ἡδίστων ὀσμῶν καὶ θεαμάτων παρέχει· ἔπειτα δὲ ὄψα πολλὰ τὰ μὲν φύει, τὰ δὲ τρέφει» καὶ Ζ', 19 «πρῶτον μὲν γὰρ τοῦ μὴ ἐκλιπεῖν ζῴων γένη τοῦτο τὸ ζεῦγος κεῖται μετ' ἀλλήλων τεκνοποιούμενον, ἔπειτα τὸ γηροβοσκοὺς κεκτῆσθαι ἑαυτοῖς ἐκ τούτου τοῦ ζεύγους τοῖς γοῦν ἀνθρώποις πορίζεται· ἔπειτα δὲ καὶ ἡ δίαιτα τοῖς ἀνθρώποις οὐχ ὥσπερ τοῖς κτήνεσιν ἐστὶν ἐν ὑπαίθρῳ, ἀλλὰ στεγῶν δεῖται δηλονότι» καὶ Λυσ. κατὰ Ἀγορ. 30 «ἀπογράφει Ἀγόρατος πρῶτον μὲν τῶν αὑτοῦ ἐγγυητῶν τὰ ὀνόματα, ἔπειτα τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ταξιάρχων, ἔπειτα δὲ καὶ ἄλλων τινῶν πολιτῶν». Πρβ. Ἀνδοκίδ. περὶ Μυστηρ. 132 «πρῶτον μὲν γυμνασίαρχον Ἡφαιστίοις, ἔπειτα ἀρχεθέωρον εἰς Ἰσθμὸν καὶ Ὀλυμπίαζε, εἶτα δὲ ταμίαν ἐν πόλει τῶν ἱερῶν χρημάτων» καὶ 50 «καὶ πρῶτον μὲν σεαυτὸν σῶσον, εἶτα δὲ τὸν πατέρα, ὃν εἰκός ἐστί σε μάλιστα φιλεῖν, εἶτα δὲ τὸν κηδεστήν, ὃς ἔχει σου τὴν ἀδελφήν, ἥπερ σοι μόνη ἐστίν, ἔπειτα δὲ τοὺς ἄλλους συγγενεῖς καὶ ἀναγκαίους τοσούτους ὄντας, ἔτι δ' ἐμέ». Ἐν ἀποσπάσματι Ἡροδώρου τοῦ Ἡρακλεώτου παρὰ Στεφάνῳ τῷ Βυζαντίῳ σελ. 323,4 Μειν. (Ἑλλ. Ἱστορ. Ἀπ. Τόμ. Β', σελ. 34 Μυλλ.) φέρεται «πρῶτον μὲν οἱ ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις οἰκέοντες τὰ πρὸς δυσμέων Κύνητες οὐνομάζονται, ἀπ' ἐκείνων δὲ ἤδη πρὸς βορέην ἰόντι Γλῆτες—μετὰ δὲ Μαντινοί, μετὰ δὲ

Κελκιανοί, ἔπειτα δὲ ἤδη ὁ Ῥοδανός». Παντὶ δὲ πρόδηλον ὑπάρχει ὅτι περὶ τοπικῆς ἐνταῦθα πρόκειται σχέσεως».

Παρατηρητέον δ' ὅτι λέγεται καὶ τὸ μὲν πρῶτον-ἔπειτα δέ ἢ ἔπειτα μέντοι, οἷον Θουκυδ. Β', 48 «ἤρξατο δὲ τὸ μὲν πρῶτον, ὡς λέγεται, ἐξ Αἰθιοπίας τῆς ὑπὲρ Αἰγύπτου, ἔπειτα δὲ καὶ ἐς Αἴγυπτον καὶ Λιβύην κατέβη» καὶ Γ', 111, 3 «οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες τὸ μὲν πρῶτον καὶ πάντας ἐνόμισαν ἀπιέναι ἀσπόνδους ὁμοίως καὶ τοὺς Πελοποννησίους ἐπεδίωκον — ἔπειτα μέντοι τοὺς μὲν Μαντινέας καὶ τοὺς Πελοποννησίους ἀφίεσαν, τοὺς δ' Ἀμπρακιώτας ἔκτεινον» καὶ Ε', 41, 2 «τὸ μὲν πρῶτον οἱ Ἀργεῖοι ἠξίουν δίκης ἐπιτροπὴν σφίσι γενέσθαι — ἔπειτα δ' οὐκ ἐώντων Λακεδαιμονίων μεμνῆσθαι περὶ αὐτῆς κτέ.» καὶ Η', 75, 2 «οἱ δὲ ἀκούοντες ἐπὶ τοὺς τὴν ὀλιγαρχίαν μάλιστα ποιήσαντας καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τοὺς μετασχόντας τὸ μὲν πρῶτον ὥρμησαν βάλλειν· ἔπειτα μέντοι ὑπὸ τῶν διὰ μέσου κωλυθέντες καὶ διδαχθέντες κτέ.» καὶ 86, 2 «οἱ δὲ στρατιῶται τὸ μὲν πρῶτον οὐκ ἤθελον ἀκούειν, ἀλλ' ἀποκτείνειν ἐβόων τοὺς τὸν δῆμον καταλύοντας· ἔπειτα μέντοι μόλις ἡσυχάσαντες ἤκουσαν». Ξενοφ. Ἑλλην. Ε', 6', 5 «τὸ μὲν πρῶτον ἐρρήγνυτο τὸ τεῖχος, ἔπειτα δὲ καὶ ἐκλίνετο» καὶ Ζ', 6', 22 «καὶ τὸ μὲν πρῶτον ταχέως ἡγοῦντο, ἔπειτα δὲ ἐτρόχαζον» καὶ Ἱππικ. Η', 5 «καὶ ἀναβεβηκὼς ἐπαγέτω τὸ μὲν πρῶτον μικράς, ἔπειτα δὲ καὶ μείζους». Λυσ. ὑπὲρ Μαντιθ. 20 «ἐγὼ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἠναγκάσθην ὑπὲρ τῶν ἐμαυτοῦ πραγμάτων δημηγορῆσαι, ἔπειτα μέντοι καὶ ἐμαυτῷ δοκῶ φιλοτιμότερον διατεθῆναι τοῦ δέοντος». Δημοσθέν. σελ. 1168, 6 «τὸ μὲν πρῶτον ὡς οἷόν τε μάλιστα ὠργίσθην καὶ ἠγανάκτησα ἐπὶ τῇ ἀναισχυντίᾳ τοῦ λόγου, ἔπειτα δ' ἐλογισάμην πρὸς ἐμαυτὸν ὅτι οὐκ ἐν καιρῷ ὀργιζοίμην». Πρβ. Σοφοκλ. Ἀποσπ. 881 Ναυκ. «ὅταν τις ᾄδῃ τὸν Βοιώτιον νόμον, τὰ πρῶτα μὲν σχολαῖον, εἶτα δ' εὔτονον».

Καὶ τοῦτο δ' εἶνε ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι πρόσκειται μὲν τῷ ἐπιρρήματι εἶτα ἢ ἔπειτα τὸ μόριον δέ, ἐκφέρεται δὲ τὸ πρῶτον ἢ πρῶτα ἄνευ τοῦ μορίου μέν, οἷον Ἀριστοφ. Ἱππ. 24 «πρῶτον λέγε τὸ μόλωμεν, εἶτα δ' αὐτό» καὶ Θουκυδ. Α', 32,1 «ἀναδιδάξαι πρῶτον, μάλιστα μὲν ὡς καὶ ξύμφορα δέονται, εἰ δὲ μή, ὅτι γε οὐκ ἐπιζήμια, ἔπειτα δὲ ὡς καὶ τὴν χάριν βέβαιον ἕξουσιν» (Πρβ. καὶ Ε', 61 καὶ Ζ', 23) καὶ Ἰλ. Λ, 244 «πρῶθ' ἑκατὸν βοῦς δῶκε

ἔπειτα δὲ χίλι' ὑπέστη» (Πρβ. Ζ, 260 «ὡς σπείσῃς Διὶ πατρὶ καὶ ἄλλοις (Ναύκ. ἄλλοισ') ἀθανάτοισιν πρῶτον, ἔπειτα δέ κ' αὐτὸς ὀνήσεαι») καὶ 'Οδ. Κ, 519 «πρῶτα μελικρήτῳ, ΜΕΓέπειτα δὲ ἡδέϊ οἴνῳ». Σημειωτέον δ' ὅτι εἶνε εἰρημένον ὑπὸ τοῦ κωμικοῦ ἐν τοῖς Ἱππεῦσι στ. 155 «ἄγε δὴ σὺ κατάθου πρῶτα τὰ σκεύη χαμαί, ἔπειτα τὴν γῆν πρόσκυσον καὶ τοὺς θεούς».

Ὑπάρχουσι δὲ καὶ χωρία τῶν παλαιῶν οὕτω συντεταγμένα, ὥστε ὁ σύνδεσμος μέν εἶνε τεθειμένος πρὸ τοῦ πρῶτον ἢ πρῶτα, οἷον Σοφοκλ. Φιλοκτ. 919 «κακοῦ μὲν πρῶτα τοῦδ', ἔπειτα δὲ κτἑ.» καὶ Εὐριπ. Ἱππολ. 1335 «τὴν δὲ σὴν ἁμαρτίαν τὸ μὴ εἰδέναι μὲν πρῶτον ἐκλύει κάκης· ἔπειτα δ' ἡ θανοῦσ' ἀνήλωσεν γυνὴ λόγων ἐλέγχους, ὥστε σὴν πεῖσαι φρένα» καὶ Βάκχ. 1248 «οἴμοι κακῶν μὲν πρῶτα σῶν, ἔπειτ' ἐμῶν». Θουκυδ. Η', 48, 1 «ὑποτείνοντος αὐτοῦ Τισσαφέρνη μὲν πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλέα φίλον ποιήσειν». Ξενοφ. Ἀναβ. Α', θ', 5 «ἔνθα Κῦρος αἰδημονέστατος μὲν πρῶτον (Κόβ. πρῶτον μὲν αἰδημονέστατος) τῶν ἡλικιωτῶν ἐδόκει εἶναι — ἔπειτα δὲ φιλιππότατος» καὶ Ζ', β', 22 «ἠσπάζοντο μὲν πρῶτον ἀλλήλους καὶ κατὰ τὸν Θρᾴκιον νόμον κέρατα οἴνου προύπινον — ἔπειτα δὲ Ξενοφῶν ἤρχετο λέγειν» καὶ Ἑλλην. Γ', δ', 18 «Ἀγησίλαον μὲν πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας ἐστεφανωμένος ἀπὸ τῶν γυμνασίων ἀπιόντας καὶ ἀνατιθέντας τοὺς στεφάνους τῇ Ἀρτέμιδι» καὶ Κύρ. Παιδ. Ζ', Ε', 32 «καὶ θεοὺς μὲν πρῶτον προσεκύνουν — ἔπειτα δὲ Κύρου κατεφίλουν καὶ χεῖρας καὶ πόδας» (καὶ Ἱππαρχ. Ζ', 4 «ἐνταῦθα δὴ θεῶν μέν, οἶμαι, πρῶτον συμμάχων ἰσχυρῶν δεῖ, ἔπειτα δὲ καὶ τὸν ἵππαρχον προσήκει ἀποτετελεσμένον ἄνδρα εἶναι»). Πρβ. Διονύσ. Ἁλικαρν. Ῥωμ. Ἀρχαιολ. σελ. 242 «ἐλεύθεραι μὲν πρῶτον, ἔπειτα δ' ἑτέρων ἄρχουσαι διετέλεσαν».

Ἄξια παραθέσεως εἶνε καὶ χωρία ἐκ τῆς ἐπικῆς ποιήσεως, ἐν οἷς μετὰ τὸ μὲν πρῶτον ἢ πρώτιστα ἀντὶ τοῦ ἔπειτα δέ ἐπιφέρεται τὸ αὐτὰρ ἔπειτα· Ἰλ. Α, 50 «οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπῴχετο καὶ κύνας ἀργούς, αὐτὰρ ἔπειτ' αὐτοῖσι βέλος ἐχεπευκὲς ἐφιεὶς β..λ'». Γ, 315 «χῶρον μὲν πρῶτον διεμέτρεον, αὐτὰρ ἔπειτα κλή.. ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλον ἑλόντες». Β, 405 «Νέστορα μὲν ..ιστα καὶ Ἰδομενῆα ἄνακτα, αὐτὰρ ἔπειτ' Αἴαντε δύω καὶ Τυ..υἱόν». Ι, 168 «Φοῖνιξ μὲν πρώτιστα διίφιλος ἡγησάσθω, αὐτὰρ

ἔπειτ' Αἴας τε μέγας καὶ δῖος Ὀδυσσεύς». Ἡσίοδ. Θεογον. 116 «ἤτοι μὲν πρώτιστα Χάος γένετ', αὐτὰρ ἔπειτα Γαῖ' εὐρύστερνος». Πρβ. καὶ Ὁμηρ. Ὕμν. εἰς Ἀπόλλ. 487 «ἱστία μὲν πρῶτον—νῆα δ' ἔπειτα μέλαιναν», ἔνθα ἐκφέρονται μετ' ἀντιθέσεως οὐχὶ αἱ χρόνον δηλοῦσαι λέξεις πρῶτον καὶ ἔπειτα ἀλλὰ τὰ ὀνόματα ἱστία καὶ νῆα. Καὶ ἐν τοῖς προμνημονευθεῖσι δὲ παραδείγμασιν, ἐν οἷς εὑρίσκεται μὲν πρῶτον ἢ πρώτιστα, τὸ μόριον μέν μετὰ τῆς προηγουμένης αὐτοῦ λέξεως συναπτόμενον ταύτην προφανῶς ἐν ἀντιθέσει ἐξαίρει διαστέλλον, οὐχὶ δὲ τὸ πρῶτον ἢ πρώτιστα.

Ἐν τέλει παρατηροῦμεν ὅτι ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους εἶνε εἰρημένον πρῶτον μὲν—κἄπειτα Ἐκκλησ. 436 «πρῶτον μέν σ' ἔφη εἶναι πανοῦργον—κἄπειτα κλέπτην». Πρβ. Σφ. 553 «ὃν πρῶτα μὲν ἕρποντ' ἐξ εὐνῆς τηροῦσ' ἐπὶ τοῖσι δρυφάκτοις ἄνδρες μεγάλοι καὶ τετραπήχεις, κἄπειτ' εὐθὺς προσιόντι ἐμβάλλει μοι τὴν χεῖρα πλέαν» καὶ Ἱππ. 546 «καὶ πρὸς τούτοισιν ἔφασκεν ἐρέτην χρῆναι πρῶτα γενέσθαι, πρὶν πηδαλίοις ἐπιχειρεῖν, κᾆτ' ἐντεῦθεν πρῳρατεῦσαι καὶ τοὺς ἀνέμους διαθρῆσαι, κᾆτα κυβερνᾶν αὐτὸν ἑαυτῷ»· ἔτι δὲ Γαλην. Τόμ. Θ', σελ. 895 «πρῶτον μὲν γὰρ τὰ κατόξεα μέχρι τῆς ἑβδόμης ἐνδείκνυται προϊέναι—εἶτα μετὰ ταῦτα ἐν τῷ περὶ διαίτης ὀξέων, ἄχρι τῆς ἑβδόμης τινὰς ἐν ἀσιτίᾳ φυλάττειν παντελεῖ· ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ιδ' τῶν ἁπλῶς ὀξέων τέλος ἔθετο, κἄπειτα μέχρι τῆς κ' προύβη· αὖθις δὲ καθ' ἑκάτερον εἶδος νόσου ἄχρι τῆς μ', καὶ αὖθις δὲ καθ' ἑκάτερον ἕως τῆς ξ', εἶτ' αὖθις ὅρον ἔσχατον τῶν κρινουσῶν ἡμερῶν τὴν ρ' τε καὶ εἰκοστὴν ἐποιήσατο».

Σημ. Ὁ Κλότζιος ἐν ταῖς εἰς τὸν Δεβάριον Σημειώσεσι σελ 539 ποιεῖται τὴν παρατήρησιν τήνδε «Notam significationem εἶτα parparticulae dicit Devarius p. 77., si ad seriem rerum atque ordinem temporis declarandum adhibetur, veluti in Xenophontis *Expeditione Cyri* lib. I cap. 5. § 10. Διφθέρας, ἃς εἶχον σκεπάσματα, ἐπίμπλασαν χόρτου κούφου, εἶτα συνῆγον καὶ συνέσπων, ὡς μὴ ἅπτεσθαι τῆς κάρφης τὸ ὕδωρ. et ibidem cap. 3. § 2. Καὶ πρῶτον μὲν ἐδάκρυε πολὺν χρόνον ἑστώς, οἱ δὲ ὁρῶντες ἐθαύμαζον καὶ ἐσιώπων, εἶτα ἔλεξε τοιάδε. In quo dicendi genere hoc unum observandum videtur, modo εἶτα omissa δὲ particula poni, modo adiecta, hoc uno discrimine, quod εἶτα simplex ordinem

ac seriem tantum modo indicat, εἶτα δὲ quandam oppositionis significationem in se continet, uti ibidem cap 6 § 10. dicitur: Μετὰ ταῦτα κελεύοντος Κύρου ἐλάβοντο τῆς ζώνης τὸν Ὀρόντην ἐπὶ θανάτῳ, ἅπαντες ἀναστάντες καὶ οἱ συγγενεῖς· εἶτα δὲ ἐξῆγον αὐτὸν οἷς προσετάχθη., quo in loco si δὲ omitteretur, ordo tantummodo significaretur: nunc autem etiam res inter se oppositae sunt, cf ibidem lib. II. cap. 4 § 22 et lib V. cap. 4. § 16. Καὶ ἐδίωκον μέχρι οὗ εἶδον τοὺς Ἕλληνας βοηθοῦντας, εἶτα δὲ ἀποτραπόμενοι ᾤχοντο. «Et in omittenda et adiicienda particula δὲ plerumque libri fluctuant, ut in singulis locis sententia potius quam sola librorum auctoritas spectanda sit».

Σημειοῦται δὲ καὶ ὁ Βασιάδης ἐν τῇ ἐκδόσει λόγων τοῦ Δημοσθένους σελ. 118 «Ἔπειτα: τὸ εἶτα καὶ ἔπειτα ἄνευ τοῦ, δὲ, ἁπλῶς τάξιν καὶ σειρὰν, δηλοῦσι, μετὰ δὲ αὐτοῦ καί τινα ἀντίθεσιν· ἴδε Κλοτ. παρὰ Δευαρ. σ. 539». Παρατηροῦμεν δ' ἐν παρόδῳ ὅτι ἡ φράσις τοῦ Βασιάδου «ἴδε Κλοτ. παρὰ Δευαρ.» θὰ εἶχε καλῶς, ἂν ὁ Κλότζιος ἐμνημονεύετο ὑπὸ τοῦ Δεβαρίου. Καὶ ἄλλοι δὲ τῶν νέων Ἑλλήνων ἐποιήσαντο χρῆσιν τῆς παρά μετὰ δοτικῆς ἀντὶ τῆς εἰς μετ' αἰτιατικῆς καὶ ἡμεῖς ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ οὐχὶ ἅπαξ. Τὸ γεγραμμένον ἐν τῷ Περιοδικῷ τούτῳ συγγράμματι 1867 σελ. 41, 26 «Ἴδε Φρύνιχον καὶ παρ' αὐτῷ τὸν Λοβέκκιον» μετεβάλομεν ἐν τῇ Ἀθηνᾷ Τόμ. Ι', σελ. 537 εἰς τὸ «Ἴδε Φρύνιχον καὶ τὴν εἰς αὐτὸν σημείωσιν τοῦ Λοβεκκίου».

Ἄξια μνείας νομίζομεν καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Χρυσοβέργη ἐν τῷ Ἐπιδορπίῳ σελ. 77 γεγραμμένα.

«Ἔπειτα τολμᾷ ὁ Σοῦτσος νὰ λέγῃ ὅτι ὁ ἀναβάτης Μὲν δὲν βλέπει τὸν συναναβάτην του Δὲ, ἐν ᾧ ἂν παρατηρήσῃ ἀκριβῶς, θέλει εὑρεῖ ὅτι εἰς τὸ πεῖσμά του ὁ λογιώτατος μεταχειρίζεται ὡς ἱπποφορβὴν τὸν ἀνταποδοτικὸν Δὲ καὶ ὅπου δὲν πρέπει κατὰ τοὺς τεχνογράφους· τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν ἵνα θεραπευθῇ ἴσως τὸ ἠκρωτηριασμένον ἰδίωμα, ὄγου περὶ θεραπευτικῆς μεθόδου γινομένου· οἷον, «Πρέπει δὲ... ***Πρῶτον Μὲν*** νὰ γνωρίζηται ἡ φύσις τῶν φαρμάκων, ***εἶτα Δὲ*** νὰ δίδωνται κτλ. Ἀναγνώτω πρὸς ταῦτα ὁ Κ. Σοῦτσος τί λέγει ὁ Κ. Ἀσώπιος ἐν τῷ Συντακτικῷ αὐτοῦ

(σελ. 665 § 41 δ'.) μετὰ τῶν λοιπῶν τεχνογράφων· οἷον, Τίθεται ὁ ἀντιθετικὸς Μὲν, ἄνευ τοῦ Δὲ, δ'. Ὅταν, τοῦ πρώτου κώλου ἐκφερομένου διὰ τοῦ *Πρῶτον Μὲν*, κτλ. τὸ δεύτερον ἐκφέρηται διὰ τῶν *Ἔπειτα Εἶτα* κτλ. *Ἅπερ Ἀναπληροῦσι τὸ Δέ*· καὶ παυσάσθω συκοφαντῶν οὕτως αὐθαιρέτως τὸν ἄνθρωπον».

Φανερὸς δ' εἶνε ὁ Χρυσοβέργης δοξάζων ὅτι δὲν λέγεται ἑλληνιστὶ πρῶτον μέν—ἔπειτα δέ, ἀλλὰ πρῶτον μέν—ἔπειτα ἄνευ τοῦ συνδέσμου δέ.

ΚΕΦ. ΟΒ'.

Πρῶτον μέν—ἔπειτα ἢ **εἶτα** καὶ **πρῶτον μέν—ἔπειτα δέ** ἢ **εἶτα δὲ** ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ ἑλληνισμῷ.

Ὡς ἐν τῷ παλαιῷ ἑλληνισμῷ γίνεται χρῆσις ἄλλοτε μὲν τοῦ πρῶτον μέν—ἔπειτα ἢ εἶτα, ἄλλοτε δὲ τοῦ πρῶτον μέν—ἔπειτα δὲ ἢ εἶτα δέ, οὕτω καὶ ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ.

Ὁ Κοραῆς σημειοῦται ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Αἰθιοπικῶν τοῦ Ἡλιοδώρου Τόμ. Β', σελ. 63 «Ἔπειτα φράζω: Σημείωσαι τὸ, Ἔπειτα, ἀνταποδιδόμενον τῷ Πρῶτα μὲν, ἄνευ τοῦ, Δὲ, συνδέσμου· καὶ ἔστιν ἡ χρῆσις Ἀττικῶν, τὸ μὴ ἐξ ἀνάγκης συνάπτειν τὸν, Δὲ, τῷ, Ἔπειτα, ἢ, Εἶτα, ἄλλως τε καὶ ὅτε ὁ προηγούμενος, Μὲν, συνάπτεται τῷ, Πρῶτα, ἢ, Πρῶτον· καὶ τούτου παραδείγματα μυρία οὐ μόνον παρ' Ἡλιοδώρῳ (σελ. 226, 245, 248 καὶ 352), ἀλλὰ καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς ἀρίστοις συγγραφεῦσί τε καὶ ποιηταῖς. ταυτὸ δὲ τοῦτο συμβαίνει, καὶ ὅτε ὁ, Μὲν, συμπλέκεται τῷ, Μάλιστα, οἷόν ἐστι τὸ τοῦ Σοφοκλέους (Οἰδ. Τύρ. 647).

ΜΑΛΙΣΤΑ ΜΕΝ τόνδ' ὅρκον αἰδεσθεὶς θεῶν,
ἜΠΕΙΤΑ κἀμὲ....

ἢ τῷ, Τοῦτο, ὡς παρὰ τῷ αὐτῷ Σοφοκλεῖ (Φιλοκτ. 1345),

........ΤΟΥΤΟ ΜΕΝ παιωνίας
Ἐς χεῖρας ἐλθεῖν· ΕΙΤΑ τὴν πολύστονον
Τροίαν ἑλόντα, κλέος ὑπέρτατον λαβεῖν»,

Μνημονεύομεν καὶ ἃ ἔγραψεν ὁ Σχαιφῆρος ἐν τοῖς Κριτικοῖς Μελετήμασι σελ. 61 «Lucianus Τόμ. 3. p 370. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον εὐθὺς ἐλθοῦσαν κ.τ.λ. Ceterum sequitur hic εἶτα sine particula δέ, etsi ἐν μὲν τῷ προοιμίῳ εὐθὺς praecessit. Sic enim Graeci sequentia ab solo εἶτα s. ἔπειτα exordiuntur Vid. supra p 235. 236. infra p. 262. 270. 274. Strabo p. 804. C. ed. Alm. Καταρχὰς μὲν γὰρ ὡμήρευσε παρὰ Πάρθοις· ἔπειτα δι' ἐκείνων ἔτυχε καθόδου, κ.τ.λ. Idem p. 805. A. τέως μὲν ἐφρουρεῖτο· ἔπειτ' ἀνῃρέθη κ.τλ. Non monerem hoc, nam usu est tritissimum, nisi viros doctos ad talia passim offendere vidissem. Conf. novissimam editionem Alciphronis T. I p. 145 b. In viam reducere errantes poterat Hoogeveenus Doctr. Particul. Gr. T. I. p. 662. sq ». Ἐν ταῖς Ἐπιστολαῖς τοῦ Ἀλκίφρονος ἁπαντᾷ Α', 23, 1 «πρῶτον μὲν τοὔδαφος ἐκάλυπτεν, ἔπειτα οὐκ ἐπιπολῆς ἀλλ' εἰς ὕψος ἤρετο τῆς νιφάδος χῦμα πάμπολυ» καὶ Α', 33, 3 «τὸ μὲν γὰρ πρῶτον κιχλίζουσα μετ' ἐκείνης καὶ μωκωμένη τὴν δυσμένειαν ἐνεδείκνυτο, εἶτα φανερῶς ποιήματα ᾖδεν εἰς τὸν οὐκέθ' ἡμῖν προσέχοντα ἐραστήν» καὶ Γ', 55, 9 «ὁ κύων δὲ πρῶτα μὲν οὐρεῖ κατὰ τὴν κυνικὴν ἀδιαφορίαν εἰς σύρμα χαλάσας καὶ καθεὶς τὸ τριβώνιον, ἔπειτα καὶ Δωρίδα τὴν μουσουργὸν οἷος ἦν ἐν ὀφθαλμοῖς, ἁπάντων ὁρώντων, ἐνεργεῖν» καὶ Γ', 71, 1 «λαβὼν καθ' ἑαυτὸν πρῶτα μὲν ἐνουθέτει μὴ τοιαῦτα ἐπιτηδεύειν ἐξ ὧν ὕβρις τὸ τέλος, ἔπειτα τοῦ φωνήματος ὡς ἔχοιμι διὰ βραχέων ἀποπειραθεὶς τῷ χορῷ τῶν κωμικῶν συλλαμβάνει». Σημειωτέον δ' ὅτι καὶ ἐν βιβλ. Γ', 43, 4 ἐξέδωκεν ὁ Μεινέκιος (σελ. 59) ἐκ τοῦ Βενετικοῦ κώδικος «αὐτὸς δὲ ὁ Σμικρίνης πρῶτον μὲν τῇ καμπύλῃ παίει τὸν νῶτον τοῦ Χαρικλέους, ἔπειτα ἐπὶ κόρρης πατάξας ἦγεν ὡς ἔσχατον ἀνδράποδον» ἀντὶ τοῦ ἔπειτα ΔΕ ἐπὶ κόρρης πατάξας».

Κεῖται δὲ καὶ παρὰ τῷ Ἀριστείδῃ Τόμ. Α', σελ. 184 Δινδ. «ἣ πρῶτον μὲν τῆς ἑαυτῆς χώρας καὶ πολιτείας μετέδωκεν, ἔπειθ' ἑτέραν ὅπως κτήσονται συμπαρεσκεύασεν» καὶ σελ. 201 «καὶ πρῶτον μὲν ἐν τοῖς στεφανίταις δρόμους ἀπέκρυψαν — ἔπειτα κρείττους ἦσαν ...λευταῖα ἢ τὰ ἀπὸ τῶν πυλῶν» καὶ ἀλλαχοῦ (Ἴδε Γ. Σμιδίτιον ἐν ..ικισμ. Τόμ. Γ', σελ. 116). Ἄλλα παραδείγματα τῆς τοιαύ..φορᾶς κρίνομεν περιττὸν νῦν νὰ μνημονεύσωμεν. Παρατηροῦ-

μεν δ' ὅτι ὑπὸ τοῦ Μουσωνίου εἶνε εἰρημένον παρὰ Στοβ. Ἀνθολ. Τόμ. Γ', σελ. 4, 15 Μειν. «πρῶτον μὲν ἔτεμε δίχα τὸ γένος ἡμῶν, εἶτ' ἐποίησεν αὐτῷ διττὰ αἰδοῖα, τὸ μὲν εἶναι θήλεος, τὸ δὲ ἄρρενος, εἶτα δὲ ἐνεποίησεν ἐπιθυμίαν ἰσχυράν».

Καὶ τῆς συντάξεως δέ, καθ' ἥν, ἡγουμένου τοῦ πρῶτον μέν ἢ πρῶτα μέν, ἐπιφέρεται τὸ ἔπειτα δέ ἔχομεν οὐκ ὀλίγα μαρτύρια νὰ καταλέξωμεν.

Ψευδανακρ. Ὠδαρ, ΛΒ, 7 (ΙΓ', 7 Βεργκ.) «πρῶτον μὲν ἐξ Ἀθηνῶν ἔρωτας εἴκοσιν θὲς καὶ πεντεκαίδεκ' ἄλλους· ἔπειτα δ' ἐκ Κορίνθου θὲς ὁρμαθοὺς ἐρώτων».

Νόνν. Μεταβ. τοῦ κατὰ Ἰω. Ἁγ. Εὐαγγ. σελ. 207, 181 Σνειδ. «πρῶτα μὲν αἷμα χύθη, ΜΕΤέπειτα δὲ θέσκελον ὕδωρ».

Ψευδαισχίν. Ἐπιστολ. Β', 1 «βλέποντα πρῶτον μὲν εἰς τὴν ἐμὴν συμφοράν, ἣν οὐκ ἀπεικὸς εἶναι καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἐλεεῖν ὑπελάμβανον, ἔπειτα δὲ εἰς τὸ σκυθρωπόν σου καὶ ὅμοιον δεδακρυμένῳ».

Ἀρχιμήδ. Τόμ. Α', σελ. 2, 9 Είβ. «πρῶτον μὲν ὅτι πάσης σφαίρας ἡ ἐπιφάνεια τετραπλασία ἐστὶ τοῦ μεγίστου κύκλου, ἔπειτα δὲ ὅτι παντὸς τμήματος σφαίρας τῇ ἐπιφανείᾳ ἴσος ἐστὶ κύκλος» καὶ Τόμ. Β', σελ. 350, 16 «πρῶτον μὲν τὸ ΑΒΓ τρίγωνον τετραπλάσιον τῶν ΑΔΒ, ΒΕΓ τριγώνων, ἔπειτα δὲ αὐτὰ ταῦτα τετραπλάσια τῶν εἰς τὰ ἑπόμενα τμάματα ἐγγραφέντων». Ἀναγνωστέον δ' ἴσως καὶ ἐν σ. 294, 11 «πρῶτον μὲν διὰ μηχανικῶν εὑρεθέν, ἔπειτα δὲ καὶ διὰ τῶν γεωμετρικῶν ἐπιδειχθέν» ἀντὶ τοῦ πρότερον. Πρβ. σελ. 298, 2 «πρῶτον μὲν ὡς διὰ τῶν μηχανικῶν ἐθεωρήθη, μετὰ ταῦτα δὲ καί, ὡς διὰ τῶν γεωμετρουμένων ἀποδεικνύται».

Πολύβ. σελ. 1190, 27 Οὐλσχ. «καὶ συμμείξας πρῶτον μὲν ἀπέδωκε τοὺς ὅρκους ὑπὲρ τῆς συμμαχίας ἐναντίον πάντων τῶν ἱππέων —ἔπειτα δὲ τοὺς ὁμήρους παρελάμβανε» καὶ σελ. 1218, 27 «οἳ πρῶτον μὲν τοὺς πολίτας συνίστορας ἔχοντες πάντων τῶν σφίσι πεπραγμένων καὶ τῶν εἰρημένων, ἔπειτα δὲ τῶν γραμμάτων ἑαλωκότων καὶ πεφωτισμένων».

Λουκιαν. Δὶς Κατηγορ. 2 «ᾧ πρῶτα μὲν τὰ τῶν ἄλλων θεῶν ἔργα ἐπισκοπεῖν ἀναγκαῖον—ἔπειτα δὲ καὶ αὐτῷ μυρί' ἄττα πράττειν καὶ σχεδὸν ἀνέφικτα ὑπὸ λεπτότητος» καὶ Προμηθ. ἢ Καυκ. 3 «ὃς πρῶτα μὲν τὴν νομὴν τῶν κρεῶν ἐγχειρισθεὶς οὕτως ἄδικον ἐποιήσω καὶ ἀπ-

τηλήν—ἔπειτα δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἀνέπλασας πανουργότατα ζῷα καὶ μάλιστά γε τὰς γυναῖκας» καὶ περὶ τοῦ μὴ ῥᾳδ. πιστ. διαβ. 21 «πρῶτον μὲν τὸ φιλόκαινον, ὃ φύσει πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπάρχει, καὶ τὸ ἀψίκορον, ἔπειτα δὲ τὸ πρὸς τὰ παράδοξα τῶν ἀκουσμάτων ἑπόμενον». Πρβ. καὶ § 7-8.

Διονύσ. Ἁλικαρν. Ῥωμ. Ἀρχαιολ. σελ. 592 «πρῶτον μὲν τῶν περὶ τὰς φυλὰς ἐγχειρημάτων ἀπέστη, ἔπειτα δ' αὐτὸν τὸν Ναίβιον ἀποθεραπεῦσαι διαγνούς, ὡς ἁπάντων ἀνθρώπων θεοφιλέστατον» καὶ Τόμ. Δ', σελ. 199, 11 Κισλ. «ἀφ' οὗ πρῶτον μὲν τὴν σύνεγγυς, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ἄλλην χώραν σὺν χρόνῳ κληθῆναι Κελτικήν». Πρβ. καὶ Τέχν. Ῥητορ. Ι', 13. Ὁ Jacoby γράφει ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Ῥωμ. Ἀρχ. Διονυσίου τοῦ Ἁλικαρνασσέως Τόμ. Δ', σελ. 248 (1905) «ἔπειτα δὲ cf. Baumann Obs. Gramm. p. 32 seqq». Δὲν ἔχομεν τὸ βιβλίον τοῦτο καὶ ἀγνοοῦμεν τὰ ἐν αὐτῷ γεγραμμένα.

Πλούταρχ. Ἀγησ. Ζ' «ἐκ δὲ τούτου πρῶτον μὲν οἱ λοιποὶ Σπαρτιᾶται χαλεπῶς ἔφερον· ὑπηρέται Λυσάνδρου μᾶλλον ἢ σύμβουλοι βασιλέως ὄντες· ἔπειτα δ' αὐτὸς ὁ Ἀγησίλαος κτέ» καὶ Ψευδοπλούτ. Ἠθικ. σελ. 7, Β' «ὅτι τὸν μονόκωλον λόγον πρῶτον μὲν ἀμουσίας οὐ μικρὸν ποιοῦμαι τεκμήριον· ἔπειτα δὲ καὶ πρὸς τὴν ἄσκησιν ἀψίκορον καὶ πάντῃ ἀνεπίμονον εἶναι νομίζω».

Στράβ. σελ. 2,8 Μειν. «καὶ πρῶτον μὲν τῷ ὠκεανῷ περίκλυστον, ὥσπερ ἐστίν, ἀπέφαινεν αὐτήν· ἔπειτα δὲ τῶν χωρίων τὰ μὲν ὠνόμαζε, τὰ δὲ ὑπηνίττετο τεκμηρίοις τισί» καὶ σελ. 95, 17 «πρῶτον μὲν τὴν τῶν προσβόρρων Ἰνδῶν, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ἐν τῇ Ὑρκανίᾳ καὶ τῇ Ἀρίᾳ κτέ».

Πολύαιν. Στρατηγ. Δ', 6,6 «πρῶτον μὲν ἔπεισεν αὐτοὺς προστίθεσθαι μηδενί, ὥστε γε τοῦτο πρῶτον Ἀντιγόνῳ κατώρθωτο· ἔπειτα δὲ κατήγαγεν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν λόφων ἐς χωρίον ἱππάσιμον» καὶ Ε', 47 «πρῶτον μὲν τοὺς πένητας καὶ πεζοὺς τοῖς εὐπόροις καὶ ἱππεῦσι συνέκρουσεν—ἔπειτα δὲ καὶ πρὸ τῶν πυλῶν ἐξόπλισιν ποιήσας κτέ».

Νικόλ. Δαμασκην. Ἱστορ. Ἑλλ. Μικρ. Τόμ. Α', σελ. 54,7 ινδ. «πρῶτον μὲν Καδουσίους προσαγαγόμενος ἐθέλοντας· Πέρ-
ς μὲν γὰρ φιλοῦσι, Μήδους δὲ πάνυ μισοῦσι· ἔπειτα δὲ Πέρσας
ρρύνας τε καὶ ὁπλίσας περὶ τετταράκοντα ὄντας μυριάδας» καὶ
ιλ. 99,3 «πρῶτον μὲν τοῦ σώματος ἐγκρατέστατα ἐπεμελήθη καὶ

ταχὺ ἀνερρώσθη, ἔπειτα δὲ τὴν ἔξοδον ἐκ τῆς πατρίδος ἐποιεῖτο ἐπὶ τὴν στρατιὰν κατὰ τὰς τοῦ θείου ἐντολάς» καὶ Μάλχ. σελ. 386,3 «νῦν δὲ πρῶτον μὲν αὐτὸν διὰ πόλεων ἦγεν—ἔπειτα δέ, ὡς ἀνῆλθεν ἐς Βυζάντιον, δέχεται παρὰ τοῦ βασιλέως ἀσμένως» καὶ Ἀγαθί. Τόμ. Β', σελ. 231,32 «πρῶτον μὲν οὖν τοὺς ἐν τέλει ἀλαζόνας μάλα εὑρόντες καὶ πέρα τοῦ δέοντος ἐξωγκωμένους ἐβδελύττοντό γε αὐτοὺς καὶ ἐκάκιζον· ἔπειτα δὲ ἑώρων ὡς τοιχωρύχοι τε πολλοὶ καὶ λωποδύται οἱ μὲν ἡλίσκοντο, οἱ δὲ καὶ διελάνθανον» καὶ σελ. 391,24 «κινήσας τὸν οἰκεῖον στρατὸν πρῶτα μὲν ἐμβάλλει ἀθρόον τοῖς τῶν πολεμίων χωρίοις—ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς ἐκ Θρᾴκης ἐπανερχομένοις ἄρτι τὸν Ἴστρον ποταμὸν διαπεραιωθεῖσιν ὑπαντιάζει ἐξαπιναῖα». Πρβ. καὶ Εὐστάθ. Ἐπιφαν. Τόμ. Α', σελ. 360,32 «καὶ πρῶτα μὲν Λογγῖνον Ζήνωνος ἀδελφόν, τὴν τοῦ μαγίστρου ἀρχὴν διέποντα—ἀνὰ τὴν ἐνεγκαμένην ἐκπέμπει, εἶτα δὲ καὶ πολλοὺς ἑτέρους Ἰσαύρους».

Δίων Κάσσ. Τόμ. Β', σελ. 327,1 Δινδ. «τῷ δὲ δὴ Σέξτῳ πρῶτον μὲν διὰ τῶν ἑταίρων—συνέβησαν, ἔπειτα δὲ καὶ αὐτοὶ πρὸς Μισηνῷ ἐς λόγους ἦλθον».

Ἀλκίφρ. Ἐπιστολ. Γ', 23,1 «πρῶτον μὲν οὖν τοῖς θεοῖς ἀπηρξάμην, ἔπειτα δὲ τοῖς φίλοις ὑμῖν ἀπάρχομαι».

Γαλην. Τόμ. Α', σελ. 25 «πρῶτον μὲν τοῦ Ἱπποκράτους ἀκούσῃ λέγοντος—ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων τῶν μετ' αὐτὸν ἀρίστων ἰατρῶν» καὶ σελ. 292 «καὶ πρῶτον μὲν τοῦ σωθήσεσθαι τὸν ἄνθρωπον ἢ ἀπολεῖσθαι τὴν πρόγνωσιν ἐκ τοῦ διαγνῶναι τὸ ἰσχυρότερον· ἔπειτα δὲ καὶ τῆς προθεσμίας ἐκ τοῦ πόσῳ θάτερον ἰσχυρότερόν ἐστι ποιεῖται» καὶ σελ. 524 «διχῶς δ' ἐσφάλησαν πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ βούλεσθαι πάντως ἐν ταῖς ὥραις εὑρεῖν τὴν τετάρτην συζυγίαν τῶν κράσεων, ἔπειτα δ' ἐκ τοῦ καὶ θερμότερον ἢ κατὰ τὸν χειμῶνα καὶ ὑγρότερον ἢ κατὰ τὸ θέρος ὑπάρχειν αὐτό» καὶ σελ. 584 «πρῶτον μὲν γὰρ οὐδὲ πλεονεξίᾳ θερμότητος ὀρέγεσθαι τὰ ζῷα, τοὐναντίον δ' ἅπαν ἀποψυχομένων τῶν ὀρεκτικῶν μορίων· ἔπειτα δέ, διότι μὴ μόνον εἰς θρέψιν ἀλλὰ καὶ εἰς αὔξησιν αὐτοῖς ἡ τροφὴ διοικεῖται». Τόμ. Β', σελ. 20 «πρῶτον μὲν οὐκ ἐκ πάντων ἐδεσμάτων πᾶν ζῷ τρέφεσθαι πέφυκεν, ἔπειτα δ' οὐκ ἐξ ὧν οἷόν τ' ἐστιν, οὐδ' ἐκ τούτ παραχρῆμα». Καὶ ἐν πολλοῖς δ' ἄλλοις τόποις τῶν συγγραμμάτ τοῦ Γαληνοῦ εὑρίσκεται τὸ πρῶτον μέν—ἔπειτα δέ. Πρβ. κ

Τόμ. Δ', σελ. 474 «οἱ δ' ἀντιλέγοντες αὐτῷ **πρῶτα μὲν** οὐδ' ἀποδεῖξαί που μηδ' ὅλως παρεσπάρθαι τοῖς σώμασί που κενόν, ἀλλ' ὅτι μὴ ἀθρόον ὑπομιμνήσκουσιν· ἔπειτα δέ, εἰ καὶ τοῦτο συγχωρηθείη, κτέ» καὶ Τόμ. Η', σελ. 620 «πρῶτον μὲν ἴσως διχῇ τέμνειν αὐτάς, **εἶτα δὲ** καὶ τριχῇ καὶ τετραχῇ περιέσται (γρ. ἴσ. παρέσται)» καὶ Τόμ. ΙΒ', σελ. 667 «πρῶτον μὲν ἅπαξ λύειν καὶ πυριᾶν, εἶτα δὲ οὐδὲ τοῦτο συμφέρει πράττειν» καὶ Τόμ. ΙϚ', σελ. 334 «πρῶτον μὲν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ τῆς ὑγρότητος πληροῦνται, εἶτα δέ, εἰ πλεῖον ἀναβλέψει (γρ. ἀντιβλέψεις), εἰς τὸ πάθος καὶ αὐτὸς συμπίπτει (γρ. ἐμπίπτει)» καὶ Τόμ. ΙΖ', α', σελ. 409 «πρῶτον μὲν λέγει ἀφανίζεσθαι, εἶτα δὲ καὶ ἐξαίφνης καὶ παραλόγως καὶ ἀλόγως κτέ». Εἶνε δ' ὑπὸ τοῦ Γαληνοῦ εἰρημένον καὶ πρῶτον μέν—ἐφεξῆς δέ Τόμ. Α', σελ. 531 καὶ Τόμ. Γ', σελ. 919 καὶ Τόμ. Ε', σελ. 67 καὶ ἀλλαχοῦ καὶ πρῶτον μέν—ἑξῆς δέ Τόμ. Δ', σελ. 56 καὶ σελ. 214 καὶ Τόμ. Θ', σελ. 349 καὶ Τόμ. Ι' σελ. 512 καὶ σελ. 521. Πρβ. καὶ Τόμ. Ϛ', σελ. 333 «**πρῶτα μέν** ὅσα λαπάττει τὴν γαστέρα προσφερόμενος, ἐφεξῆς δὲ ἰχθύων τὸ πλεῖστον». Ἐγένετο δ' ὑπὸ τοῦ Γαληνοῦ χρῆσις καὶ τοῦ δισυλλάβου ἐπιρρήματος ἑξῆς, εἶθ' ἑξῆς, οἷον Τόμ. Ζ', σελ. 460 καὶ σελ. 537 καὶ Τόμ. Η', σελ. 123-4 καὶ σελ. 147 καὶ σελ. 626 καὶ Τόμ. Θ' σελ. 207 καὶ σελ. 241 καὶ σελ. 659 καὶ Τόμ. Ι', σελ. 754 καὶ Τόμ. ΙΑ', σελ. 325 καὶ σελ. 483 καὶ σελ. 524 καὶ σελ. 791 καὶ σελ. 797 καὶ Τόμ. ΙΓ', σελ. 159 καὶ σελ. 270. Πρβ. καὶ Τόμ. Α', σελ. 308 «πρῶτον μὲν κἀνταῦθα τῶν ὑγιεινῶν, ἐφεξῆς δὲ τῶν νοσερῶν, εἶτα τῶν οὐδετέρων» καὶ Τόμ. Ζ', σελ. 446 «πρῶτον μὲν γὰρ ἰχῶρες ὑδατώδεις ἄπεπτοι καὶ λεπτοὶ ῥέουσιν ἐξ αὐτῶν· εἶθ' ἑξῆς ἐλάττους τε καὶ παχύτεροι· κἄπειτα ἤδη πύον λεπτόν· εἶτα ἔλαττον μὲν τῷ πλήθει τοῦτο γίνεται, παχύτερον δὲ καὶ λευκότερον» καὶ σελ. 582 «πρῶτα μὲν ὅσα μεγίστην ἔχει δύναμιν, εἶθ' ἑξῆς τὰ λοιπά—εἶθ' ἑξῆς τὰ κατὰ τοὺς σφυγμούς, ἀγρυπνίας τε καὶ ὕπνους» καὶ σελ. 506 «πρῶτον μὲν μίαν συζυγίαν τῶν ἐκ τοῦ πεμπταίου, φέρ' εἰπεῖν, μιᾷ τῇ κατὰ τὸν ἑκταῖον, ὡς ἐκ δυοῖν συζυ-ι γενέσθαι τινὰ τρίτην ἄλλην, εἶθ' ἑξῆς ἁπάσαις ἁπάσας ἐπιπλέ-, εἶθ' οὕτω μίαν δυοῖν, εἶτα τρισίν, εἶτα πλείοσιν—μετὰ δὲ τοῦτο ᾿ καὶ Τόμ. ΙΑ', σελ. 95 «πρῶτον μὲν στόμα καὶ φάρυγγα καὶ ·αχον· ἔπειτα δ' αὐτὴν τὴν γαστέρα καί τινα τῶν λεπτῶν ἐντέ-

ρων· εἶτα τὰς ἐν τῷ μεσεντερίῳ φλέβας· εἶτα τὰ ἐν τοῖς σιμοῖς τοῦ ἥπατος» καὶ σελ. 655 «πρῶτον μὲν γλυκύτητά τινα καὶ δριμύτητα προσλαμβάνειν ἀποτιθέμενος τὴν στῦψιν, ἐφεξῆς δὲ παραύξεσθαι μὲν τῇ δριμύτητι, παύεσθαι δὲ κατὰ βραχὺ τῆς γλυκύτητος, κἄπειτ' αὖθις ἐν τῷ πλείονι χρόνῳ δριμεῖς θ' ἱκανῶς γίγνεσθαι καὶ πικρότητα ἀεὶ προσλαμβάνειν». Ἄξια μνείας εἶνε δύο ἔτι χωρία διάφορα τῶν ἤδη μνημονευθέντων Τόμ. Α', σελ. 300 «ὅσα δὲ χολώδη, καθάρσει μὲν πρῶτον, ἑξῆς δὲ τῇ διὰ τοῦ δέρματος κενώσει» καὶ Τόμ. Ι', σελ. 998 «ὥσπερ καὶ Ἱπποκράτης ἔλεγεν ἐπὶ καταντλήσεως ὕδατος θερμοῦ, τὸ μὲν πρῶτον αἀείρεται, ἔπειτα δ' ἰσχναίνεται».

Ῥοῦφ. Ἐφέσ. σελ. 71 Δαρ «πρῶτον μὲν οὖν τούτων θεραπείας ἐρῶ, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἀποσκημμάτων εἰς ὁπότερα ἂν κατασκήψῃ» καὶ σελ. 197 «πρῶτον μὲν δή, ὡς εἴρηται, αὐτόν τινα χρὴ τὸν νοσοῦντα ἐρωτᾶν περὶ ὧν χρὴ εἰδέναι, ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς παρόντας» καὶ σελ 359 «πρῶτον μὲν οὖν εὐπεψίας φροντίδα τίθεσθαι χρή· ἔπειτα δὲ καθαίρειν» καὶ σελ. 367 «κωλύει δὲ τὰ προειρημένα νοσήματα πρῶτον μὲν ἡ λεπτύνουσα τμητικὴ δύναμις, ἔπειτα δὲ καὶ καθάρσεις ἁρμόδιοι» καὶ σελ. 435 «πρῶτον μὲν αἱ ὀδύναι τοῖς κωλικοῖς συνεχέστεραι καὶ ἰσχυρότεραι τῶν νεφριτικῶν εἰσιν· ἔπειτα δὲ καὶ οἱ συμβαίνοντες ἔμετοι πλείονές εἰσι». Πρβ. καὶ Ὀρειβάσιον Τόμ. Α', σελ. 355,8 Δαρ.· ἔτι δὲ Τόμ. Β', σελ. 248.

Ἀλέξ. Τραλλιαν. Τόμ. Α', σελ. 501 Πουσχ. «πρῶτον μὲν ἐπιβροχαῖς κέχρησο ταῖς δι' οἰνελαίου καὶ νάρδου καὶ γλευκίνου καὶ στύρακος καὶ μαστίχης, ἔπειτα δὲ καὶ ἐπιθέμασι».

Σέξτ. Ἐμπειρ. σελ. 638, 26 «πρῶτον μὲν ἐκ τῆς διαφωνίας, ἔπειτα δὲ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἀποτελεσμάτων».

Θεμίστ. Παραφρ. Τόμ. Α', σελ. 233,10 Σπεγγ. «πρῶτον μὲν γὰρ ἐχρῆν, εἴπερ ὁμοιοειδές, καὶ τὰ μόρια πάντα κύκλῳ κινεῖσθαι— —ἔπειτα δέ, εἰ κύκλῳ, καὶ πεπέρανται».

Παρθέν. περὶ Ἐρωτ. Παθ. Ι', 4 (Ἐρωτ. Συγγρ. Τόμ. Α', σελ. 15,10 Ἑρχ.) «αὐτὸς δὲ πρῶτον μὲν τὰς κύνας ἐπικατέσφαξε τῇ πυρᾷ, ἔπειτα δὲ πολλὰ ἀποδυράμενος τὴν παῖδα διεχρήσατο ἑαυτόν».

Μῦθ. Αἰσώπ. 250 (σελ. 122 Ἁλμ.) «πρῶτον μὲν τὰ ποίμνια διέφθειρεν, ἔπειτα δὲ καὶ ἐπὶ τοὺς βόας ἐτράπη».

Λεόντ. Μηχαν. Τόμ. Α', σελ. 257 Buhl. «αἴτιον δὲ πρῶτον

μέν, ἐπεὶ καὶ τὰ Εὐδόξου — οὐ λίαν ὀρθῶς εἴληπται, ἔπειτα δὲ ὅτι καὶ οὐ πρὸς τὸ ἀκριβές».

Ἀλκίν. Διδασκ. τῶν Πλάτ. Δογμ. ΙϚ' (Πλάτ. Τόμ. Ϛ', σελ. 172 Τευβν.) «πρῶτον μὲν αἰσθήσεις, ἔπειτα δὲ ἡδονὴ καὶ λύπη φόβος τε καὶ θυμός».

Πλωτῖν. Τόμ. Β', σελ. 193,10 Κιρχ. «πρῶτον μὲν ἄτοπον δόξει εἶναι — ἔπειτα δέ, εἰ μετροῦντες τὰ ὑποκείμενα κτέ» καὶ σελ. 297,5 «πρῶτον μὲν ἑαυτὴν ἐχρόνωσεν ἀντὶ τοῦ αἰῶνος τοῦτον ποιήσασα· ἔπειτα δὲ καὶ τῷ γενομένῳ ἔδωκε δουλεύειν χρόνῳ» καὶ σελ. 391,23.

Πρόκλ. Διάδ. εἰς τὸν Τίμ. Πλάτ. σελ. 585 Σνειδ. «πρῶτον μὲν οὐ περὶ τὰ αὐτὰ στρέφεται τῷ αἰῶνι — ἔπειτα δὲ εἰκών ἐστι καὶ οὐκ ἀντίθεσις αὐτοῦ» καὶ σελ. 603 «πρῶτον μὲν γιγνόμενον ἄν τι λέγοιμεν ἐν ἡμέρᾳ καὶ οὐχ ὅπερ ἐστὶν ἡμέρα — ἔπειτα δὲ πῶς τοῦτο μόριον ἂν εἴη χρόνου» καὶ σελ. 608 «πρῶτον μὲν ἐπισημήνασθαι ἄξιον — ἔπειτα δὲ προσεκτέον».

Σιμπλίκ. Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. Θ', σελ. 173,37 «πρῶτον μὲν ἢ οὐ πᾶν αἰσθητὸν ἐκ παντὸς αἰσθητοῦ γενήσεται — ἔπειτα δὲ καὶ ἐπὶ τῶν στοιχείων ἀληθὲς εἰπεῖν ἀπείρων ὄντων τῷ πλήθει» καὶ Τόμ. ΙΑ', σελ. 80,25 «πρῶτον μὲν ἀρχὴν αὐτὴν προειπών, ἔπειτα δὲ αὐτὸ τοῦτο δεικνύς» καὶ σελ. 101,30 καὶ σελ. 106,3 καὶ σελ. 112,26 καὶ σελ. 202,2.

Λιβάν. Ἐπιστολ. σελ. 577 Οὐολφ. «καὶ ταῦτα πρῶτον μὲν οἷου παρ' ὅλης ἀκούειν τῆς πόλεως, ἔπειτα δὲ καὶ παρὰ τοῦ καλοῦ Σαλουστίου» καὶ σελ. 637 «ὥστε γράμματά σου λαβὼν μὴ οὐχὶ πρῶτον μὲν ἡσθῆναι, ἔπειτα δὲ ἀντεπιστεῖλαι».

Φίλ. Ἰουδ. Τόμ. Α', σελ 93 «πρῶτον μὲν γενητὸς — ἔπειτα δὲ νεώτερος τοῦ βοηθουμένου» καὶ Τόμ. Β', σελ. 269 «πρῶτον μέν, ἵν' ἐπιδείξῃ ὅτι οὐκ ἐν τῷ γεγονότι τὸ πεποιηκὸς αἴτιον· ἔπειτα δὲ ὑπὲρ τοῦ παραστῆσαι ὅτι κτέ.» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 312 «πρῶτον μὲν ὑπαρχούσης περὶ τὸ ὄν, ἔπειτα δὲ περὶ τὸν τοῦ ὄντος λόγον» καὶ Τόμ. Δ', σελ. 326 «βούλεται γὰρ τοῦ θύοντος πρῶτον μὲν τὸν νοῦν ὁσιῶσθαι γνώμαις ἀγαθαῖς καὶ συμφερούσαις ἐνασκούμενον, ἔπειτα δὲ τὸν βίον ἐξ ἀρίστων συνεστάναι πράξεων» καὶ Τόμ. Ε', σελ. 38 «βουλόμενος πρῶτον μὲν διαφορὰν οἰκείων τε καὶ ἀλλοτρίων εἶναι·

ἔπειτα δὲ μὴ κατὰ τὸ παντελὲς ἀναγκαιότατον κτῆμα θεράποντας ἀνεῖρξαι τῆς αὐτοῦ πολιτείας» καὶ πρῶτον μὲν ὅτι ἀρχὴ μηνὸς ἀρχὴ δὲ καὶ ἀριθμοῦ καὶ χρόνου τίμιον· ἔπειτα δὲ ὅτι κατ' αὐτὴν οὐδὲν ἀφώτιστον ἐν οὐρανῷ» καὶ σελ. 158 «ἵνα πρῶτον μὲν μὴ ἀποδοκιμάζωσι συμβούλους ὡς ἱκανοὶ πάντα περιαθρεῖν — ἔπειτα δέ, ἵνα δευτέρους καὶ τρίτους ἡγεμόνας αἱρῶνται» καὶ σελ. 212 «ὅτι πρῶτον μὲν ἀλαζονεία ψυχῆς ἐστι κακία — ἔπειτα δ' ὅτι φρονήματος ὑπόπλεως ἀλόγου γενόμενος πᾶς ἀλαζὼν κτέ.» καὶ Τόμ. Ϛ', σελ. 24 «πρῶτον μὲν ὅτι καὶ ἐκ σπέρματος ἡ γένεσις καὶ εἰς σπέρμα ἡ ἀνάλυσις· ἔπειτα δ' ὅτι φυσιολογεῖται ὁ κόσμος καὶ φύσις λογική». Πρβ. Τόμ. Δ', σελ. 144 «ἀλλὰ πρῶτον μέν, ὧν παρὰ πάντα τὸν χρόνον ὑπηρέτησαν, ἀναγκαῖον μισθὸν κομιζόμενοι — εἶτα δὲ ὑπὲρ ὧν κατεδουλώθησαν ἐν ἐλάττοσι καὶ οὐχὶ τοῖς ἴσοις ἀντιλυποῦντες». Εἶνε δ' ὑπὸ τοῦ Φίλωνος εἰρημένον καὶ «ἔστω δέ φησι, πρῶτον μὲν τὸ ἱερεῖον ἄρρεν—ἔπειτα δὲ ἀπονιψάμενος ὁ προσάγων τὰς χεῖρας ἐπιφερέτω τῇ τοῦ ἱερείου κεφαλῇ· καὶ **μετὰ ταῦτα** λαβών τις κτέ.» (Τόμ. Δ', σελ. 326).

Ἰώσηπ. Τόμ. Γ', σελ. 317, 9 Νισ. «ἐπέστελλε πρῶτον μὲν Ἡρῴδῃ συλλαμβάνεσθαι τοῦ πολέμου, ἔπειτα δὲ καὶ ἐπὶ τὸν σφέτερον καλεῖν τοὺς συμμάχους» καὶ Τόμ. Ε', σελ. 18, 18 «πρῶτον μὲν τὴν ἑτέρωθεν ἄφιξιν εἰς Αἴγυπτον, ἔπειτα δὲ τὴν ἐκεῖθεν ἀπαλλαγὴν οὕτως ἀρχαίαν τοῖς χρόνοις».

Καιν. Διαθ. πρὸς Ἑβρ. Ζ', 2 «πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλὴμ κτέ.».

Ὠριγέν. Τόμ. ΙΓ', σελ. 106 «πρῶτον μὲν τὴν πλανηθεῖσαν ψυχὴν ὡς δικαιοσύνη ἐπιστρέφει ὁ κύριος, ἔπειτα δὲ καὶ ὡς σοφία» καὶ σελ. 143 «πρῶτον μὲν ὅτι καὶ χρονίζει, ἔπειτα δὲ καὶ σχεδὸν πάντας τοὺς λογισμοὺς ἔχει ἐν ἑαυτῷ».

Κλήμ. Ἀλεξ. Τόμ. Α', σελ. 130, 4 Δινδ. «ἣ πρῶτον μὲν ἀμφὶ τὸν κόσμον καὶ τὸν οὐρανὸν τάς τε ἡλιακὰς περιδινήσεις κυκλεῖται καὶ τῶν λοιπῶν ἄστρων τὰς φορὰς ἀσχολεῖται διὰ τὸν ἄνθρωπον, ἔπειτα δὲ καὶ περὶ τὸν ἄνθρωπον αὐτόν, περὶ ὃν ἡ πᾶσα σπουδὴ καταγίνεται» καὶ Τόμ. Β', σελ. 126,24 «ἀλλὰ πρῶτον μὲν ὧν παρὰ πάντα τὸν χρόνον ὑπηρέτησαν τοῖς Αἰγυπτίοις μισθὸν ἀναγκαῖον κομιζόμενοι—ἔπειτα δὲ καὶ τρόπον τινὰ ἠμύναντο ἀντιλυποῦντες ὡς φιλαργύ-

ρους Αἰγυπτίους τῇ τῆς λείας ἐκφορήσει» καὶ σελ. 274, 7 «πρῶτον μὲν γὰρ τὴν ἰδίαν νύμφην εἶχεν τὴν ἐκκλησίαν, ἔπειτα δὲ οὐδὲ ἄνθρωπος ἦν κοινός» καὶ σελ. 301, 18 «πρῶτον μὲν οὖν ἐν τοῖς παραδεδομένοις ἡμῖν τέτταρσιν εὐαγγελίοις οὐκ ἔχομεν τὸ ῥητὸν ἀλλ' ἐν τῷ κατ' Αἰγυπτίους· ἔπειτα δὲ ἀγνοεῖν μοι δοκεῖ ὅτι θυμὸν μὲν ἄρρενα ὁρμήν, θήλειαν δὲ τὴν ἐπιθυμίαν αἰνίττεται» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 167, 27 «πρῶτον μὲν τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ παιδευτικὸν καὶ ἐνεργητικὸν τυγχάνον σῴζειν τοὺς ἐπιστρέφοντας πιστευτέον, ἔπειτα δὲ καὶ τὸ λεπτομερέστερον, ἡ ψυχή, οὐκ ἄν ποτε πρὸ τοῦ παχυμερεστέρου ὕδατος πάθοι τι δεινόν» καὶ σελ. 194, 23 καὶ σελ. 329, 27.

Γρηγ. Νύσσ. Τόμ. Α', σελ. 57 «πρῶτον μὲν θηριώδης τις ἂν ἦν καὶ δυσάντητος—ἔπειτα δὲ παρεῖδεν ἂν τὴν κατὰ τῶν ἄλλων ἀρχήν» καὶ σελ. 724, Α' «ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἀντὶ τοῦ ὄρους ἐπ' αὐτὸν ἀνάγει τὸν οὐρανόν, βατὸν τοῖς ἀνθρώποις αὐτὸν διὰ τῆς ἀρετῆς καταστήσας, ἔπειτα δὲ οὐ θεατὰς μόνον τῆς θείας δυνάμεως ἀλλὰ καὶ κοινωνοὺς ἀπεργάζεται» καὶ σελ. 732, Α' «πρῶτον μὲν οὐχ ἕνα τοῦ παντὸς ἀποκρίνας μόνον εἰς ὁμιλίαν ἄγει θεῷ — ἔπειτα δὲ οὐκ ἀλλοτρίῳ κόσμῳ κτέ.» καὶ σελ. 830, Γ' «πρῶτον μὲν ὅτι τὸ πτωχεῦσαι τῷ πνεύματι τοῖς ἕνεκεν αὐτοῦ διωχθεῖσιν εἰς ἴσον ἄγει — ἔπειτα δὲ πῶς τοὺς δεξιοὺς ἀπὸ τῶν εὐωνύμων διακρίνας προσκαλεῖται πρὸς τὴν τῶν οὐρανῶν βασιλείαν».

'Επιφάν. Τόμ. Α', σελ. 326, 19 Δινδ. «πρῶτον μὲν διδάσκων ἀπαρνησιθεΐαν — ἔπειτα δὲ ἀπατῶν τοὺς ἀκούοντας καὶ ἀρνεῖσθαι τὴν ἰδίαν πίστιν στόματι καὶ μὴ ἔχειν ἁμαρτίαν φάσκων» καὶ Τόμ. Β', σελ. 161, 6 «πρῶτον μὲν κάλυμμα ἐπιθέσθαι δι' αἰδῶ, ΜΕΤέπειτα δὲ ἰδοῦσαν αὐτὸν σὺν ὅλῃ τῇ καρποφορίᾳ αὐτοῦ προσδραμεῖν αὐτῷ» καὶ σελ. 467, 23 «ἀλλὰ πρῶτον μὲν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἔπειτα δὲ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν 'Ιορδάνην» καὶ σελ. 506, 30 «πρῶτον μὲν φύλλα συκῆς ἑαυτοῖς ἔρραψαν, ἔπειτα δὲ χιτῶνες δερμάτινοι αὐτοῖς ἐδόθησαν» καὶ σελ. 591, 33 «καὶ πρῶτον μὲν τὰ ὑπ' αὐτοῦ ῥηθέντα εἰς ἔλεγχον τῆς αὐτοῦ παραπεποιημ-της ἐπιπλάστου ἐννοίας παραθήσομαι, ἔπειτα δὲ καὶ τὰ κατ' αὐτοῦ ...ησόμενα παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος ὑποδείξω» καὶ Τόμ. Γ', ...λ. 24, 1 «πρῶτον μὲν πρὸς σωτηρίαν τῆς σεαυτοῦ ψυχῆς, ἔπειτα καὶ τὴν ἅμα σοὶ τυγχανόντων» καὶ σελ. 363, 25 «καὶ πρῶτον πολλὰ ὑπὸ τῶν 'Ελλήνων συγκλεισθέντος καὶ πεπονθότος, πομ-

πεύσαντός τε, ὡς ἔφην, καὶ ξύλοις παισθέντος, ἔπειτα δὲ συρέντος ὅλην σχεδὸν τὴν πόλιν». Πρβ. καὶ σελ. 65, 13 «πρῶτον μὲν δεσμῷ σώματος τῆς ὕλης, εἶτα δὲ καὶ πολλαῖς τῶν ἁμαρτημάτων ἀτοπίαις». Εἶνε δ' ὑπὸ τοῦ Ἐπιφανίου εἰρημένον καὶ «πρῶτον μὲν - ἔπειτα - ἔπειτα δέ Τόμ. Β', σελ. 177, 15.

Εὐσέβ. Προπαρ, Εὐαγγ. Τόμ. Α', σελ. 496, 2 Δινδ. «πρῶτα μὲν τοὺς ἐντυγχάνοντας ἀναιρεῖν, ἔπειτα δὲ καὶ τὸν Ἐμμὼρ καὶ τὸν Συχὲμ φονεῦσαι» καὶ Τόμ. Β', σελ. 299, 15 «πρῶτον μὲν εἴη ἂν τὸ λεγόμενον ἕτερον — ἔπειτα δὲ ἓν τὸ ὂν οὐκ ἔσται» καὶ σελ. 301, 31 «τοῖς μέντοι διακειμένοις οὕτω περιέσεσθαι Τίμων φησὶ πρῶτον μὲν ἀφασίαν, ἔπειτα δ' ἀταραξίαν, Αἰνησίδημος δὲ ἡδονὴν» καὶ σελ. 312, 25 «πρῶτον μὲν τί δήποτε, τοιούτων γε δὴ τῶν πραγμάτων ὄντων, ἠξίωσαν εἶναι μέτρον τῆς ἀληθείας τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' οὐ σῦν ἢ κυνοκέφαλον; ἔπειτα δὲ πῶς ἔλεγον εἶναι σοφοὺς ἑαυτοὺς κτέ.» καὶ Εὐαγγ. Ἀποδ. σελ. 175, 24 «πρῶτα μὲν παρέδωκαν φυλακῇ, ἔπειτα δὲ ἀπέλυσαν». Ἀπαντᾷ δὲ καὶ ἐν τῷ λόγῳ ὃν ἔγραψε βασιλεὺς Κωνσταντῖνος τῷ τῶν ἁγίων συλλόγῳ ΚΓ' (Τόμ. Β', σελ. 235 Εἰν.) «πρῶτον μὲν πρὸς τὸν θεόν, ἔπειτα δὲ καὶ πρὸς τὴν φυσικὴν τῶν ἀνθρώπων κοινωνίαν». Πρβ. καὶ Ἐκκλησ. Ἱστορ. Τόμ. Α', σελ. 419,6 «πρῶτον μὲν μαστίζεται, εἶτα δὲ μετέωρος ἐπὶ τοῦ ξύλου γενομένη τὰς πλευρὰς αἰκίζεται» καὶ Προπαρ. Εὐαγγ. Τόμ. Α', σελ. 358, 28 «πρῶτα μὲν λόγοις ἀπατᾶν αὐτὸν ἐπιχειρούσῃ, εἶτα δὲ ἱκεσίαις ἀντιβολούσῃ». Σημειωτέον δ' ὅτι κεῖται σελ. 20, 31 «πρότερον μὲν τὴν καὶ τούτων παλαιὰν καὶ μυθικωτέραν πλάνην ἐποπτεύσομεν, εἶτα δὲ τὴν σεμνοτέραν καὶ φυσικωτέραν δὴ περὶ θεῶν φιλοσοφίαν καὶ μετὰ ταῦτα τὸν περὶ τῶν θαυμαστῶν χρηστηρίων ἐφοδεύσομεν λόγον», ἀνθ' οὗ ἀναγνωστέον ἴσως πρῶτον μέν.

Σωκρ. Σχολαστ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. σελ. 153 Οὐσσ. «πρῶτον μὲν τοὺς περὶ Εὐσέβιον ὡς ἐχθροὺς παρεγράφετο — ἔπειτα δὲ καὶ δείκνυσθαι κτέ.» καὶ σελ. 180 «πρῶτον μὲν τοῖς κατὰ τὰ βασίλεια στρατευομένοις· ἔπειτα δὲ διεδόθη καὶ εἰς τὰ πλήθη τῆς πόλεως».

Ἑρμ. Σωζομ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. σελ. 15 Οὐσσ. «πρῶτον μὲν καθότι φιλεῖ ὁ θεὸς τὰς ἐκ παραδόξου μεταβάσεις βραβεύειν ἐπὶ τοῖς θείοις καὶ μεγίστοις πράγμασιν· ἔπειτα δὲ οὐ ταῖς τυχούσαις ἀρεταῖς τῶν ἐξ ἀρχῆς προστάντων αὐτῆς οἰκονομηθεῖσαν ἔστιν εὑρεῖν τὴν θρη-

σκείαν» καὶ σελ. 20 «πρῶτον μὲν γάρ, ὡς εἴρηται, πάντα δεύτερα ποιεῖσθαι τῆς ἀληθείας τὸν συγγραφέα προσήκει, ἔπειτα δὲ τὸ δόγμα τῆς καθόλου ἐκκλησίας γνησιώτατον ὅ τι μάλιστα φανεῖται» καὶ σελ. 303 «πρῶτον μὲν συγκροτηθήσεσθαι τοὺς Εὐσταθίου ἐπαινέτας πολλοὺς ὄντας· ἔπειτα δέ, ὡς εἰκός, νεωτέρων αὐτοὺς πειραθήσεσθαι πραγμάτων».

Προκόπ. Τόμ. Α', σελ 136,10 Βόνν. «οἳ δὴ τὸν Ἰωάννην πρῶτα μὲν ἐν δεσμωτηρίῳ καθεῖρξαν, ἔπειτα δὲ ἄνδρα ὕπαρχον δυνατὸν οὕτω γενόμενον κτέ.» καὶ σελ. 286,16 «ἔς τε Λαζικὴν πρῶτα μὲν ξύλα παμπληθῆ ἐς νηῶν ποίησιν ἐπιτηδείως ἔχοντα ἔπεμψεν — ἔπειτα δὲ Περσῶν μαχίμους τριακοσίους ἀπολεξάμενος κτέ» καὶ σελ. 521,10 «πρῶτα μὲν οὖν τὸν Ἀθανάσιον μετεπέμπετο — ἔπειτα δὲ τὸν τῆς πόλεως ἱερέα πέμψας κτέ» καὶ Τόμ. Β', σελ. 39,13 «πρῶτον μὲν τὸ φρούριον — ὁμολογίᾳ εἷλεν — ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει δεομένοις ἐπέτρεπε τῶν τινας λογίμων ἐς τὸ στρατόπεδον πέμψαι «καὶ ἀλλαχοῦ πολλαχοῦ.

Θέων Προγυμν. Ῥητ. Ἑλλ. Οὐαλζ. Τόμ. Α', σελ. 227,9 «ἔστι δὲ τῶν ἔξωθεν πρῶτον μὲν εὐγένεια ἀγαθόν — ἔπειτα δὲ παιδεία, φιλία, δόξα κτέ» καὶ σελ. 236,1 καὶ σελ. 241,13. Πρβ. καὶ Ἀνών. σελ. 610,11 καὶ Δοξαπατρ. Τόμ. Β', σελ. 181,25 καὶ σελ. 337,9 καὶ σελ. 410,3 καὶ σελ. 539,24. Ἐν σελ. 532,18 φέρεται «πρῶτον μὲν πόσα σημαίνει τὸ τῆς θέσεως ὄνομα — ἔπειτα δὲ πόθεν αὐτὸ θέσις ὠνόμασται· **μετὰ δὲ** καὶ τὴν τάξιν ζητήσομεν τοῦ γυμνάσματος».

Μιχ. Ψελλ. σελ. 42 Βοισσ. «πρῶτον μὲν ἦχόν τινα ἄσημον τοῖς περιεστηκόσι κατὰ τὴν ὑποδοχὴν ἐμποιεῖ, ἔπειτα δὲ ἐπικείμενον τῷ ὕδατι ἀμυδρούς τινας φθόγγους τῆς τοῦ μέλλοντος ὑποψοφεῖ προγνώσεως».

Ἀρμενόπ. σελ. 814 Εἰμβ. «πρῶτον μὲν μὴ χορηγεῖσθαι δαπάνας παρὰ τῶν οἰκονόμων τῶν οἰκείων ἐκκλησιῶν, ἔπειτα δὲ ὑπομιμνήσκεσθαι διὰ γραμμάτων τῶν ἱερέων ὑφ' οὓς τελοῦσιν» καὶ σελ. 674.

Φώτ. Ἐπιστολ. σελ. 168 Βαλ. «καὶ πρῶτον μὲν αὐτοὺς ἐκθέσμως ἐς τὴν τῶν Σαββάτων νηστείαν μετέστησαν — ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ὧν νηστειῶν πρώτην ἑβδομάδα τῆς ἄλλης νηστείας περικόψαντες τέ» καὶ σελ. 220 «πρῶτον μὲν γὰρ οὐκ ἂν οὕτω περιφανὴς καὶ κρα-

ταιὰ καὶ ἐπίσημος διὰ τῆς νίκης ἐγίνετο, εἰ μηδὲν αὐτῇ πολέμιον συνεπλέκετο· ἔπειτα δὲ καὶ συνορᾶν ῥᾴδιον κτέ».

Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 1583,8 «πρῶτα μὲν τὰ περὶ τὴν μοιχείαν Ἄρεως καὶ Ἀφροδίτης· ἔπειτα δὲ τὰ περὶ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ δουρείου ἵππου».

Γεωπον. Τόμ. Α', σελ. 4 Νικλ. «πρῶτα μὲν γὰρ φιλοσοφίαν τε καὶ ῥητορικὴν ἤδη παρερρυηκυίας καὶ πρὸς ἀχανῆ βυθὸν τῆς λήθης καταδεδυκυίας εὐμηχάνως καὶ συνετῶς ἀνειλκύσω τὴν κραταιάν σου χεῖρα ταύταις προσεπιδούς· ἔπειτα δὲ καὶ πᾶσαν ἄλλην ἐπιστήμην τε καὶ τέχνην πρὸς καινισμὸν ἐπανήγαγες. **Μετὰ ταῦτα** τοίνυν εἰδὼς κτέ».

Γεώργ. Παχυμ. Τόμ. Α', σελ. 46,17 «ἀλλὰ πρῶτον μὲν ἐπιστολὰς πληρῶν βασιλέως, ἔπειτα δὲ ἀλλ' οὐ βούλομαι λέγειν» καὶ σελ. 268,15 «ὁ δὲ πρῶτον μὲν εὐχαριστήσας θεῷ ἕτοιμον ἑαυτὸν παρεῖχεν ἀπέρχεσθαι ὅπῃ καὶ βούλοιντο· ἔπειτα δὲ καὶ πρὸς τὸν κλῆρον στραφεὶς κτέ» καὶ σελ. 394,7 «πρῶτον μὲν ἀπηνῶς προστάσσει καὶ ἀπανθρώπως αἰκίζεσθαι, ἔπειτα δὲ τὸν καινὸν ἐκεῖνον θρίαμβον ἀπεργάζεται» καὶ ἀλλαχοῦ. Πρβ. σελ. 183,14 «πρῶτον μὲν ἀποιχόμενον ἄλλον τὸν Μανουήλ, εἶτα δὲ καὶ τὸν περιόντα Ἀνδρόνικον» καὶ σελ. 511,8 «πρῶτον μὲν πάννυχον ἱκετείαν πρὸς θεὸν κατ' ἐκείνων ποιήσασθαι, εἶτα δὲ ἅμ' ἕῳ πατριάρχην κτέ» καὶ Τόμ. Β', σελ. 81,7 «πρῶτον μὲν δοξάσας τὴν θείαν ἀντίληψιν, εἶτα δὲ καὶ ὑπερθαυμάσας τὸν ἄνδρα» καὶ σελ. 596,10 «πρῶτον μὲν τὸν αὐτοῦ καθηγούμενον, ΜΕΤέπειτα δὲ καὶ πατριάρχην πείθει».

Γεώργ. Κεδρην. Τόμ. Α', σελ. 350,11 «πρῶτον μὲν εὐσεβεῖν καὶ θεραπεύειν ἐξ ὅλης καὶ καθαρᾶς ψυχῆς καὶ σώματος τὸ θεῖον, ἔπειτα δὲ τὰ πρὸς ἀνθρώπους δίκαια φυλάττειν ἅπαντα καὶ ἀπροσωπόληπτα» καὶ σελ. 351,17 «πρῶτα μὲν ἀρχόμενοι φιλοσοφεῖν ἐξίστανται τῶν προσηκόντων καὶ τῶν ὑπαρχόντων, ἔπειτα δὲ πάσαις ἀποταξαμένοι ταῖς τοῦ βίου φροντίσι καὶ ἔξω τειχῶν προελθόντες ἐν μονάγροις καὶ κήποις καὶ ὄρεσι τὰς διατριβὰς ποιοῦνται» καὶ σελ. 397,16 καὶ σελ. 525,13.

Νικήτ. Χων. σελ. 255, 6 «πρῶτα μὲν εἰς τὸ τῆς Γραὸς περεμβάλλει Γάλα, ἔπειτα δ' ἐκεῖσε τὰ ὑποζύγια καὶ τὴν ἄλλην ἀποσκευὴν καταθέμενος ἄνεισιν ἐς νέωτα πρὸς τὸν Χάρακα» καὶ σελ. 257, «πρῶτα μὲν οὐδὲ προελθεῖν ὅλως εἴων τοὺς ἀποτεταγμένους εἰς

ταύτης φρουρὰν Ῥωμαίους, ἔπειτα δὲ καὶ πολιορκεῖν ἐπεβάλοντο» καὶ σελ. 312,20 καὶ σελ. 779,14.

Μιχ. Γλυκ. σελ. 592, 10 «καὶ πρῶτα μὲν εὐχαριστεῖ τῷ λαῷ— ἔπειτα δὲ καὶ σκέψις περὶ τοῦ Μιχαὴλ γίνεται».

Νικηφ. Γρηγ. Τόμ. Α', σελ. 434,10 «πρῶτα μὲν ψιλούς, ἔπειτα δ' ὁπλίτας».

Γεώργ. Σύγκελλ. Τόμ. Α', σελ 301,1 «πρῶτον μὲν τοῦ Γεδεὼν υἱοὺς λέγει τρανῶς, ἔπειτα δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τοῦ Ἱεροβαάλ» καὶ σελ. 462, 2-5.

Κριτόβ. ΟΓ', 1 (Ἀποσπ. Ἱστορ. Ἑλλ. Τόμ. Ε', α', σελ. 101 Μυλλ. «πρῶτον μὲν λαμβάνει τὸν ξυνήθη δασμὸν αὐτῷ τῶν λαφύρων, ἔπειτα δὲ καὶ ἀριστεῖα ἀπὸ πάντων ἐκλέγεται». Πρβ. καὶ ΜΗ'. 2 (σελ. 90). Εἶνε δ' ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι ὑπὸ τοῦ Κριτοβούλου εἰρημένον καὶ πρῶτον μέν-ἔπειτα ἄνευ τοῦ συνδέσμου δέ.

Ἱερακοσόφ. σελ. 422, 31 Τευβν. «πρῶτον μὲν ῥέει ὕδωρ ἐκ τῶν μυκτήρων αὐτοῦ, ἔπειτα δὲ ἀποπταίρει».

Σχολ. Ὀδυσσ. σελ. 53, 18 Δινδ. «πρῶτα μὲν ὅτι οὐκ ἀποδημήσει ἐλπιζόντων, ἔπειτα δ', εἰ καὶ ἐκτελέσεις τὴν ὁδόν, ὅτι πεισθήσεται ὅτι τέθνηκεν αὐτῷ ὁ πατήρ — **ἔπειτα δ'** οὐκ ἦν σκοπὸς βιάσασθαι τὸν γάμον».

Σχολ. Ἡσιόδ. σελ. 545, 24 Λιψ. «πρῶτα μὲν ὡς οὐκ ἀχαριστεῖν δεῖ τοῖς εὐεργετοῦσι — ἔπειτα δὲ ὡς πᾶσαν κακίαν ἀφ' ἑαυτῶν ἀποτίθεσθαι» καὶ σελ. 575, 25 - 30. Πρβ. καὶ σελ. 11, 8 «πρῶτα μὲν γὰρ ἐχρῆν διαίρεσιν φάναι τῶν ποιητῶν—ἔπειτα τὸ γένος εἰπεῖν τοῦ προκειμένου πρὸς τὴν ἐξήγησιν — εἶτα τὴν βίβλον τούτου προχειρισάμενον, πρῶτον μὲν ἀκριβῶς τὸν αὐτοῦ φάναι σκοπόν· μετέπειτα δὲ καὶ τὰς μυθικὰς ἱστορίας εἰς πλάτος, εἶτα καὶ ταύτας ἀλληγορῆσαι».

Σχολ. Σοφοκλ. Τόμ. Β', σελ. 279, 20 Δινδ. «πρῶτον μὲν τῆς γῆς πρὸς τὰ φυτὰ δυστυχίαν διεξιών, δι' ἧς τὰ θρέμματα ἐφθείρετο· ἔπειτα δὲ καὶ τὴν λοιμικὴν νόσον προσθείς».

Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Α', σελ. 7, 4 Δινδ. «ἐφείσαντο δ' αὐτοῦ [πρ]ῶτον μὲν διὰ τὰς Μούσας, ἔπειτα δὲ βεβαιωσαμένου μηκέτι αὐτὰς [πω]ς ἐρεῖν» καὶ σελ. 92, 26 «καὶ πρῶτα μὲν διηγεῖται πόθεν αὐτῇ [ἡ] φήμη τῆς νόσου τῆς βασιλίσσης εἰσῆλθεν· ἔπειτα δὲ καὶ ζητεῖ τίς

ἂν εἴη ἡ πρόφασις τῆς νόσου» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 271, 10 «πρῶτον μὲν μερικῶς ἐξήνεγκε, ἔπειτα δὲ καθόλου, πρῶτον μὲν εἰς κοινὸν φέρει πατρίδι εἰπών, ἔπειτα δὲ κακῶν αἱ πόλεις ἐλασσόνων».

Σχολ. Βατραχομ. σελ. 318, 5 Λουδουΐχ. «πρῶτον μὲν οὖν ἐβρόντησε καὶ τὸν μέγαν οὐρανὸν συνετάραξεν, ἔπειτα δὲ κεραυνόν, φοβερὸν ὅπλον Διός, ἀφῆκε».

Σχολ. Ἱπποκρ. καὶ Γαλην. Τόμ. Α', σελ. 248 Διτζ. «πρῶτον μὲν ὅτι τὸ τοιοῦτον σύμπτωμα οὐ πνεῦμα — ἔπειτα δὲ καὶ δῶμεν τὸ πνεῦμα δύνασθαι τρέπεσθαι εἰς ὕδωρ» καὶ Τόμ. Β', σελ. 79.

Ἀπαντᾷ δὲ καὶ ἐν Ἐπιγραφῇ τῶν Μακεδονικῶν χρόνων (Συλλ. Ἐπιγρ. Ἑλλην. Διττεμ. 156,40 σελ. 241 «πρῶτον μὲν κελεύσουσιν ὑγιαίνειν αὐτόν τε καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ βασίλισσαν καὶ τὰ τέκνα καὶ τοὺς φίλους καὶ τὰς δυνάμεις, ἔπειτα δ' ἀπαγγελοῦσιν αὐτῷ τὴν τιμήν».

Ἐν τῷ Προτρεπτικῷ τοῦ Ἰαμβλίχου Ϛ' ἐξέδωκεν ὁ Κισλίγγιος σελ. 90,3 «πρῶτον μὲν μαθήματα τιμῶν — ἔπειτα δὲ τὴν τοῦ σώματος ἕξιν καὶ τροφήν» καὶ ἐσημειώσατο «ἔπειτα δέ: Sic scripsi propter ἔπειτα γ', quod in Platone exstat In Arc. edit. legitur ἐπὶ et in Cd. Ciz. ἔπειτα sine δέ».

Ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Φωτίου κεῖται σελ. 71,36 «οἱ δὲ **τὰ πρῶτα** μὲν οὐκ ἀντεῖπον, ἔπειτα δὲ μηδὲν αὐτὴν ἐπικοινωνεῖν τοῖς δημοσίοις ἀντέλεγον πράγμασιν». Πρβ. καὶ Ἑλλένδετον ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Ἀρριανοῦ Ἀναβάσεως Τόμ. Α', σελ. 227.

Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Σουΐδα μετὰ τὸ πρῶτα μέν ἐπιφέρεται τὸ ἔπειτα μέντοι σελ. 209 Βεκκ. «πρῶτα μὲν τὴν αἰτίαν τῆς κωλύσεως ἐγκαλεῖν, ἔπειτα μέντοι κελεύειν αὐτὸν τοῖς δαίμοσι θύειν». Πρβ. καὶ Αἰλιαν. περὶ Ζῴ. Ϛ', 15 «τὰ μὲν πρῶτα πλησίον γενόμενο ἐφόβησέ τε καὶ ἐξέπληξεν αὐτόν, εἶτα μέντοι τῇ συνηθείᾳ φιλίαν τινὰ καὶ εὔνοιαν ἐς ἑαυτὸν ἐκ τοῦ παιδὸς ἰσχυρὰν ἐπηγάγετο» καὶ Η', 7 «οὐ τὸν ἀψάμενον ἐκθνήσκειν τὰ πρῶτα, εἶτα μέντοι καὶ ἀποθνήσκειν» καὶ ΙΔ', 7 «τὰ μὲν πρῶτα περιβλέπει δεῦρο καὶ ἐκεῖσε ἐλίττει τὸ ὄμμα, δεδοικυῖα μή τις αὐτὴν θεάσηται· εἶτα μέντοι νικωμένη ὑπὸ τοῦ ἱμέρου κτέ» καὶ ΙϚ', 15 «πρῶτον μὲν ὑπὸ τῆς ἑῴας δρόσου — εἶτα μέντοι δεσμεύεται κάτω βρυώδει τῆς ποταμίας ἰλύος φλοιῷ» καὶ ΙΖ', 4 «τὰ μὲν πρῶτα νωθεῖς ἀπεργάζεται καὶ ἥκιστα

κινητικούς, εἶτα μέντοι κατ' ὀλίγον ἀρρώστους καὶ ἀναπνεῖν ἀδυνάτους». Ὑπὸ τοῦ Λογγίνου εἶνε εἰρημένον περὶ Ὕψ. ΚΑ' (σελ. 82 Οὐεισκ.) «πρῶτον μὲν τῷ σχήματι, εἶτα δὲ τῷ βλέμματι, **εἶτά γε μὴν** αὐτῇ τῇ φωνῇ», ἐν δὲ τῇ Παλατίνῃ Ἀνθολογίᾳ φέρεται ΙΑ', 50 «Εὐδαίμων, πρῶτον μὲν ὁ μηδενὶ μηδὲν ὀφείλων, εἶτα δ' ὁ μὴ γήμας· **τὸ τρίτον,** ὅστις ἄπαις».

Ἐν τέλει μνημονεύομεν τὸ παρὰ τῷ Θεοκρίτῳ κείμενον Εἰδ. ΚΔ', 96 «καθαρῷ δὲ πυρώσατε δῶμα θεείῳ πρᾶτον, ἔπειτα δ' ἅλεσσι μεμειγμένον, ὡς νενόμισται, θαλλῷ ἐπιρραίνειν ἐστεμμένῳ ἀβλαβὲς ὕδωρ».

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ Α'

Ἐγράψαμεν ἐν τῷ Ο' κεφαλαίῳ (σελ. 346) «Οὐχὶ ὀλιγάκις γίνεται χρῆσις τοῦ πληθυντικοῦ πρῶτα ἀντὶ τοῦ πρῶτον (Πρβ. Ἐφημερ. Φιλομαθ. 1878, σελ. 2 κέ.)· ὅθεν λέγεται πρῶτα μὲν - ἔπειτα ἢ πρῶτα μὲν - εἶτα».

Τὸ πρῶτα μέν φέρεται καὶ ἐν ἀποσπάσματι τοῦ κωμικοῦ Κράτητος (Κωμ. Ἀττικ. Ἀποσπ. Τόμ. Α', σελ. 140, 32 Κοκκ.) «πρῶτα μὲν ταλαντιαῖος ὅστις ἔστ' αὐτῶν λέγε». Τό τε ἑνικὸν πρῶτον καὶ τὸ πληθυντικὸν πρῶτα κεῖνται παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ (Ἰφιγ. Α. 1148 «πρῶτον μέν, ἵνα σοι πρῶτα τοῦτ' ὀνειδίσω, ἔγημας ἄκουσάν με κἄλαβες βίᾳ».

Ὁ Εὐστάθιος γράφει ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 1825,3 «Εἰ δὲ καὶ ὄνομά ἐστι τὸ καλά, οὐκ ἀπεικὸς ἀντὶ ἑνικοῦ εἰλῆφθαι, ἵνα εἴπῃ ὡς οὐ καλὸν πρᾶγμα λέγεις. Καὶ γέμουσι καὶ τοιούτου σχήματος οἱ παλαιοὶ λόγοι καὶ αἱ τοῦ δήμου δὲ γλῶσσαι. Οὕτως ἐν Ἰλιάδι ἐγράφη τὸ ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην· ταὐτὸν γάρ ἐστι τὰ πρῶτα καὶ τὸ πρῶτον εἰπεῖν. Οὕτω καί τις ὕστερον ἔφη τὸ δυοῖν τὰ ἕτερα πεπονθώς, ὃ κοινῶς δυοῖν θάτερον λέγεται». Πρβ. Πλάτ. Χαρμίδ. σελ. 160, Γ' «δυοῖν γὰρ δὴ τὰ ἕτερα, ἢ οὐδαμοῦ ἡμῖν ἢ νυ που ὀλιγαχοῦ αἱ ἡσύχιοι πράξεις ἐν τῷ βίῳ καλλίους ἐφάνησαν ...ὶ ταχεῖαί τε καὶ ἰσχυραί». Ὁ Κόβητος ποιεῖται ἐν τῇ Μνημο...ῃ 1860, σελ. 444 τὴν παρατήρησιν τήνδε «Errore apud Isaeum ...ud infrequenti legitur 1 § 22. δυοῖν θάτερα, quod miror

quomodo quis concoquere possit. Δυοῖν θάτερον quid sit novimus, δυοῖν θάτερα non item. Scribebatur θάτε (ρ), quod male expletum est. Eadem modo corrige § 38. θάτερον τούτων pro θάτερα». Ἀλλ᾽ ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Γ', σελ. 2142 Β' λέγεται «Θάτερα plurali numero saepe usurpatur pro singulari. [Soph. El. 345: Ἔπειθ' ἑλοῦ γε θάτερ', ἢ φρονεῖν κακῶς ἢ κτλ. Schol.: Τὸ θάτερα ἀντὶ τοῦ θάτερον ἀττικῶς. Isaeus De hered. Cleonymi § 22: Δυοῖν τοῖν ἐναντιωτάτοιν θάτερα μέλλοντες, ἢ κτλ. — Plato Phil. p. 43 E: Τριῶν οὖν ὄντων ἡμῖν ὧντινων βούλει, τίθει (καλλίοσιν ἵνα ὀνόμασι χρώμεθα) τὸ μὲν χρυσόν· τὸ δ' ἄργυρον· τρίτον δέ, μηδέτερα τούτων. Quibus subjicit, Τὸ δὲ μηδέτερα τούτων ἔσθ' ἡμῖν ὅπως θάτερα γένοιτ' ἄν, χρυσὸς ἢ ἄργυρος: Theaet. p. 187, B, male nonnulli θάτερον pro θάτερα». Ὁ Σταλβαύμιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος Τόμ. Η', α', σελ. 209 ἐγκρίνας ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ Θεαιτήτου τὴν γραφὴν δυοῖν θάτερα ἐσημειώτατο «Pro θάτερον e Bodl. Coisl. Vat. Ven. ΑΠ. Par. B C E. Flor. a. b. c. i. dedi θάτερα, quod nescimus cur Bekkerus sit aspernatus. Nam pluralem numerum in hac formula habes etiam Criton. p 52. A. De Legg. VIII. p. 841. D. Epin. p. 983. E. al.».

Παρατιθέμεθα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Μαυροφρύδου γεγραμμένα ἐν Δοκιμ. τῆς Ἑλλην. Γλώσσης σελ. 669 «Τὸ δὲ Ἀριστοφ. *τήμερα* καὶ τὸ καθομ. *σήμερα* εἶνε πληθ. αἰτιατικαὶ ἀντὶ τῆς ἀρχαίας ἑνικῆς κατὰ τάς: *πρῶτα, ὕστερα, ταχύτερα* ἀντὶ τῶν ἀρχαιοτέρων πεζοτέρων *πρῶτον, ὕστερον, ταχύτερον* κλ.». Οὐδεμίαν νῦν περὶ τούτου παρατήρησιν ποιούμεθα, ὑπομιμνήσκομεν δὲ μόνον ὅτι ἐν τῇ κοινῇ ἡμῶν γλώσσῃ, ὡς λέγεται πρῶτα, οὕτω καὶ δεύτερα. Ἄξια δ' ἀναγνώσεως νομίζομεν τὰ περὶ τοῦ *τήμερον-τήμερα* διειλημμένα ὑπὸ τοῦ Βλαϋδεσίου ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀποσπασμάτων τοῦ Ἀριστοφάνους σελ. 223. Ἴδε καὶ Λεουδῆνα ἐν Μνημ. 1905 σελ. 156.

Ὁ Δημ. Βερναρδάκης γράφει ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων Εὐριπίδου Τόμ. Α', σελ. 121 «*πρῶτα*: Ἐπιρρηματικῶς ἡ λέ[ξις]. Ὁμοίως καὶ ἡ δημώδης συνήθεια λέγει: **πρῶτα**, ὅ[χι] πρῶτον, ὅπως οἱ λόγιοι, καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα ἐκ[...]

ρουσα διὰ τοῦ πληθυντικοῦ τύπου, ἑλληνίζουσα πολλῷ μᾶλλον τῶν λογίων, περατούντων μονονοὺ πάντα διὰ τῆς ἐπιρρηματικῆς καταλήξεως: - ως».

Πάμπολλα ἐπιρρήματα εἰς ΩΣ λήγοντα φέρονται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ καθόλου γλώσσῃ, οἷον ὀρθῶς, σοφῶς, σεμνῶς, λαμπρῶς, πυκνῶς, ἁγνῶς, δεινῶς, καινῶς, κοινῶς, αἰσχρῶς, διττῶς, σκαιῶς, ἁπλῶς, σαφῶς, ψευδῶς κτλ. ὅλως, ἄλλως, πάντως, ὄντως, ξένως, πρᾴως κτλ. ἀενάως, γενναίως, δικαίως, σχολαίως, ματαίως, ἀρχαίως, ἀναγκαίως, ἀκαριαίως, κτλ· ἀθέως, τελέως, θαρραλέως, ἀστείως, οἰκείως, ἀνδρείως, καθαρείως, ἐπιτηδείως, κτλ. δεξιῶς, κοσμίως, παγίως, μακαρίως, ἀξίως, ῥᾳδίως, ἀρτίως, μετρίως, ἀγρίως, ὁσίως, ἀνοσίως, ἀλλοτρίως, πολεμίως, ἠλιθίως, παραπλησίως, δαιμονίως, θαυμασίως, ἐλευθερίως, κτλ. ἀθρόως (ἀθρόως), ὁμοίως, ἀνομοίως, γελοίως, κτλ. ἀφόβως, πανούργως, περιέργως. ἀστόργως, εὐλόγως, κτλ. ἐμπέδως, ἀμεθόδως, ἀκολούθως, ἠπικάκως, ἀμνησικάκως, εὐόρκως, ἀσολοίκως, ἀγροίκως, ἀγροικικῶς, φορτικῶς, ἀνδρικῶς, νεανικῶς, κηδεμονικῶς, εἰρωνικῶς, εἰρηνικῶς, νομαδικῶς, ἀριστοκρατικῶς, κτλ. ὁμαλῶς, ἀνωμάλως, μεγάλως, φιλοκάλως, παγκάλως, εὐτραπέλως, ἀδήλως, ἀδόλως, ποικίλως, ὀργίλως, στρογγύλως, ἐναμίλλως, παλιμβόλως, ὑπούλως κτλ. ἰταμῶς, εὐφήμως, ἀδοκίμως, ἐτύμως, ἀποτόμως, ἀκόσμως, κτλ. ἱκανῶς, ψευδωνύμως, περιωδύνως, ἀπόνως, ἐπιπόνως, ἀφθόνως, ἀνεπιφθόνως, ἀτέχνως, ἐπικινδύνως, στεγανῶς, πιθανῶς, ἀπιθάνως, ὑγιεινῶς, ἀλγεινῶς, κτλ. ἐνδόξως, παραδόξως, χαλεπῶς, φιλανθρώπως, κτλ. καθαρῶς, λιπαρῶς, φανερῶς, ἐλευθέρως, βαρβάρως, τολμηρῶς, λυπηρῶς, αὐστηρῶς, ἐπικήρως, ἰσχυρῶς, ἀμυδρῶς, ἀμαυρῶς, προσφόρως, ἀταλαιπώρως, κτλ. ἀμούσως, βαναύσως, περισσῶς-περιττῶς, κτλ. ἀνέτως, ἀρρήτως, ἀνοήτως, ἀμελετήτως, θαυμα-
σ ἀγαστῶς, καταγελάστως, ἀβασανίστως, ἀπροφασί-
σ ἀνερυθριάστως, ἀναισχύντως, ἀνεξελέγκτως, ἀτεκ-
μ ως, κτλ. ἀσόφως, φιλοσόφως, πανσόφως, ἀτύφως, εὐ-
σ ως, εὐψύχως, ἀγερώχως, ἀγχιστρόφως, ἀκόμψως, κτλ.

διακαῶς, ἀδεῶς, ἀκλεῶς, ταχέως, ὀξέως, ἡδέως, θρασέως, κτλ. ὑγιῶς, εὐφυῶς, ἀφυῶς, κτλ. εὐλαβῶς, ἀσεβῶς, ἀκριβῶς, ἐναργῶς, ἀσελγῶς, ἀκροθιγῶς, κτλ. ἀηδῶς, ἀναιδῶς, ἀφειδῶς, ἀψευδῶς, αἰσχροκερδῶς, θηριωδῶς, ἀνδραποδωδῶς, λεοντωδῶς, αἰνιγματωδῶς, κτλ. ἀληθῶς, ἀναλήθως, συνήθως, ἀπεχθῶς, ἀνεπαχθῶς, κτλ. αὐτάρκως, ἐπιεικῶς, διηνεκῶς κτλ. ἀσφαλῶς, ἀμελῶς, ἀφελῶς, πολυτελῶς, λυσιτελῶς, ἐμμελῶς, πλημμελῶς, κτλ. περιφανῶς, εὐμενῶς, δυσμενῶς, ἐκτενῶς, ἀγεννῶς, ἀκραιφνῶς, προσηνῶς, ἀπροσκλινῶς, κτλ. ἀπραγμόνως, ἀγνωμόνως, αὐτογνωμόνως, εὐδαιμόνως, σωφρόνως, κτλ. ἀπρεπῶς, μεγαλοπρεπῶς, ἐπιτερπῶς, χαμερπῶς, ἐλλιπῶς, κτλ. εὐμαρῶς, εὐχερῶς, δυσχερῶς, ἐμφερῶς, ὁλοσχερῶς, ἁδρομερῶς, ἀσυρῶς, κτλ. εὐπετῶς, προπετῶς, χαριέντως, ἐπιχαρίτως, κτλ. ἀσαφῶς, ἰσοταχῶς, ἀτυχῶς, δυστυχῶς, κακεντρεχῶς, ἐνδελεχῶς, συνεχῶς, κτλ. οὐδαμῶς, μηδαμῶς, ὡσαύτως, πολλαχῶς, κτλ. ἀρκούντως, διαφερόντως, προσηκόντως, κτλ. εἰκότως, ἀπεικότως, λεληθότως, κτλ. ὁμολογουμένως, ἐρρωμένως, ἀνειμένως, συνεσταλμένως, κτλ.

Οὐδαμῶς δ' οὔτ' εὔλογον οὔτε δυνατὸν εἶνε νὰ ἀπέχωνται οἱ λόγιοι τῶν τοιούτων ἐπιρρημάτων. Ἂν δ' οἱ ἰδιῶται λέγοντες καλά, κακά, πικρά, τεχνικά, φανερά, ἀλαφρά, μαλακά, φτωχικά, εὔκολα, δύσκολα, ἥσυχα, ἄδικα, ἄταχτα, περήφανα, ἀπρόσεχτα, κτλ. ἑλληνίζωσι πολλῷ μᾶλλον τῶν λογίων λεγόντων καλῶς, κακῶς, πικρῶς, τεχνικῶς, φανερῶς, ἐλαφρῶς, μαλακῶς, πτωχικῶς, εὐκόλως, δυσκόλως, ἡσύχως, ἀδίκως, ἀτάκτως, ὑπερηφάνως, ἀπροσέκτως, κτλ., ἀναγκαίως ἔχει νὰ ὑποληφθῇ ὅτι οἱ ἰδιῶται ἢ οἱ σύρφακες ἑλληνίζουσι πολλῷ μᾶλλον καὶ αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων, οὗ οὐδὲν ἀτοπώτερον οὐδὲ γελοιότερον.

Ἐρωτικώτατα ὁ Βερναρδάκης ὑπ' ἐσχάτης ἀμουσίας καὶ ἀβελτερίας διακείμενος πρὸς τὴν δημώδη συνήθειαν ἢ τὴν χυδαίαν λαλιὰν προεθυμεῖτο ἑκάστοτε νὰ ἐγκωμιάζῃ καὶ πάντα τρόπον σεμνύνῃ αὐτή.

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ Β΄

Ἐν ῥήσει τοῦ Πλάτωνος μνημονευθείσῃ ἐν τῷ Ο΄ κεφαλαίῳ (σελ. 340, 9) κεῖται «ἔπειτα ἄλλους ὕστερον πολλοὺς» καὶ ἐν ῥήσει τοῦ Θουκυδίδου παρατεθείσῃ ἐν τῷ ΟΑ΄, σελ. 353, 6 φέρεται «ἔπειτα δ' ὕστερον καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας».

Ὁ Πόππος σημειοῦται ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκδόσει τοῦ Θουκυδίδου Μέρ. Γ΄, Ϛ΄, σελ. 38 «Ἔπειτα δὲ ὕστερον καὶ ἅπαντες. Ἔπειτα ὕστερον apud Thuc. aliquoties exstat. Cf. Ind. verb. I. 1. p. 197. et adnot. ad I, 58. Sic *tum postea* Plaut. Men. V, 9, 53., *deinde postea* et *post deinde* passim apud Cic. et alios. Cf. Schell. Lex. Lat. in *deinde* et Rene. ad Just. II, 1, 19».

Ἐλέχθη δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀντιφάνους Ἀποσπ. 270 Κοκκ. «τὰ πονηρὰ κέρδη τὰς μὲν ἡδονὰς ἔχει μικράς, ἔπειτα δ' ὕστερον λύπας μακράς» καὶ ὑπὸ τοῦ Μάχωνος παρ' Ἀθην. σελ 583, Γ΄» εἶτεν ὕστερον, μεταπεμπομένου ποθ', ὡς ἔοικ', αὐτήν, λέγειν πρὸς τὸν μετιόντα παῖδα» καὶ ὑπὸ τοῦ Αἰλιανοῦ Ποικίλ. Ἱστορ. Ε΄, 13 «εἶτα ὕστερον δέκα τῶν πολιτῶν καθ' ἕκαστον ἔτος ἦρχον τῆς πόλεως» καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀπολλωνίου περὶ Αἰσχίν. Ῥήτ. (Βιογρ. Οὐεστερμ. σελ. 265, 6) «εἶτα ὕστερον εἰς τὴν πολιτείαν ἐγγραφῆναι διὰ κακουργίας» καὶ 10 «ἔπειτα ὕστερον ἀναστᾶσαν ἀπὸ τῆς ἐργασίας ταύτης κτέ.».

Ἀπαντᾷ δὲ καὶ ἐν τῷ εἰς Δήμητρα Ὁμηρικῷ Ὕμνῳ στ. 205 «ἢ δή οἱ καὶ ἔπειτα μεθύστερον εὔαδεν ὀργαῖς». Πρβ. καὶ Ἡσίοδ. Θεογ. 210 «τοῖς δ' ἔπειτα τίσιν μετόπισθεν ἔσεσθαι». Ποιεῖται δ' ὁ Βωμειστῆρος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ὁμηρικῶν Ὕμνων σελ. 305 τὴν παρατήρησιν τήνδε «Iunctae deinde particulae ἔπειτα μεθύστερον non debuerunt Vossium adeo offendere, ut ad coniecturam frigidam ἔτεια (i. e. *in annos*, pro ἔπειτα) confugeret. Namque huius pleonasmi exempla attulit aptissima Werferus in Actis Monac. I p. 268 haec: Thnc. V 61 ἔπειτα δ' ὕστερον καὶ οὗτοι ἦλθον; Herod III 36 οὐ πολλῷ μετέπειτα χρόνῳ ὕστερον; ibid. 48 τέπειτα μαχέσθων ὕστεροι».

Ὁ Οὐϊνῆρος γράφει ἐν τῇ Γραμματικῇ τῆς Καινῆς Διαθήκης σελ. 12 ἐκδ. Ϛ΄ «ἔπειτα μετὰ ταῦτα Dem. Neaer. 530 a., εἶτα μετὰ το oder ταῦτα Arist. rhet. 2, 9, 13, Plat. Lach. 190, e;

Aehnliches *Poppo* Thuc. III. 1. 343. III. II. 38; im Lat. *deinde postea* Cic. Mil. 24, 65., *post deinde*, *tum deinde* etc.

Ἐλέχθη δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους Ὄρν 810 «εἶτα τοῖς θεοῖς θῦσαι μετὰ τοῦτο» καὶ ὑπὸ τοῦ Φιλήμονος Ἀποσπ. 92,5 Κοκκ. «ἔπειτα μετὰ ταῦτ' εὐθὺς εὑρέθη θανών» καὶ ὑπὸ τοῦ Σωσιπάτρου Ἀποσπ. 1,15 Κοκκ. «ἐδίδασκεν ἡμᾶς πρῶτον ἀστρολογεῖν· ἔπειτα μετὰ ταῦτ' εὐθὺς ἀρχιτεκτονεῖν» (Ἴδε Βλαϋδέσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀριστοφάνους Βατράχων σελ. 410) καὶ ὑπὸ τοῦ Λυσίου ὑπὲρ Μαντιθ. 16 «καὶ οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον μετὰ ταῦτα ἐν Κορίνθῳ ἰσχυρῶν κατειλημμένων κτέ.» καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους Ῥητορ. Β', Θ', 6 (Τόμ. Α', σελ. 360,28 Διδ.) «πρῶτον μὲν οὖν περὶ τοῦ νεμεσᾶν λέγωμεν — εἶτα μετὰ ταῦτα περὶ τῶν ἄλλων» καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοφράστου σελ. 103 Συειδ. «εἶτα μετὰ ταῦτα εἰς πάχος» καὶ σελ. 155» μετὰ δὲ ταῦτα ὕστερον, ὡς ὁ λοιμὸς ἐγένετο σφοδρὸς κτέ.» καὶ ὑπὸ τοῦ Δωσιάδου παρ' Ἀθην. σελ. 143, Δ'» ἀπὸ δὲ τοῦ δείπνου πρῶτον μὲν εἰώθασι βουλεύεσθαι περὶ τῶν κοινῶν, εἶτα μετὰ ταῦτα μέμνηνται τῶν κατὰ πόλεμον πράξεων».

ΚΕΦ. ΟΒ'.

Ψευδέστατον εἶνε ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς ἔφραξε τὰ ὦτα αὐτοῦ θέλων ν' ἀποφύγῃ τὴν φωνὴν τῶν Σειρήνων.

Ὁ Δημ. Βερναρδάκης καθηγητὴς ὢν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τὴν Γενικὴν Ἱστορίαν ἐν αὐτῷ διδάσκων ἔγραψεν ἐν τῇ Συντόμῳ Ἀπαντήσει σελ. 24 «Ἀλλ', ὡς φαίνεται, εἰς τὸ μακρυνὸν αὐτὸ ταξείδιον θέλων ν' ἀποφύγῃ τὴν φωνὴν Σειρῆνός τινος, ἔφραξε τὰ ὦτά του, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Ὀδυσσέως, καὶ ἔκτοτε τοῦ ἔμειναν φραγμένα».

Ἡ ῥῆσις τοῦ Βερναρδάκη «θέλων ν' ἀποφύγῃ τὴν φωνὴν Σειρῆνος τινος ἔφραξε τὰ ὦτά του, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Ὀδυσσέως» οὐδὲν ἄλλο προφανῶς δηλοῖ ἢ θέλων ν' ἀποφύγῃ τὴν φωνὴν Σειρῆνο

τινος ἔφραξε τὰ ὦτα αὐτοῦ μιμητὴς γενόμενος τοῦ Ὀδυσσέως, ὅστις ἔφραξε τὰ ὦτα αὐτοῦ θέλων ν' ἀποφύγῃ τὴν φωνὴν τῶν Σειρήνων».

Ὁ θαυμάσιος τῆς ἱστορίας διδάσκαλος ἐδόξαζεν ὅτι καθ' ὃν χρόνον ὁ Ὀδυσσεὺς παρέπλει τὴν νῆσον τῶν Σειρήνων εἶχε πεφραγμένα ἢ βεβυσμένα τὰ ὦτα, ὅπερ ψευδέστατον. Τὸ ἀληθὲς εἶνε ὅτι κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον τῶν ἑταίρων τοῦ Ὀδυσσέως τὰ ὦτα ἦσαν ὑπ' αὐτοῦ κηρῷ ἐπαληλιμμένα, αὐτὸς δ' ὁ Ὀδυσσεὺς δεδεμένος ὀρθὸς ἐν τῇ ἱστοπέδῃ ἤκουε τὴν καλλίστην τῶν Σειρήνων φωνὴν ἢ ᾠδήν· ἐδέθη δ' ὑπὸ τῶν ἑταίρων ποιησάντων τὸ ὑπ' αὐτοῦ προσταχθέν.

Ὁ Ὅμηρος λέγει ἐν Ὀδυσσείας Μ, 47

«ἀλλὰ παρεξελάαν (παρὲξ ἐλάαν), ἐπὶ δ' οὔατ' ἀλεῖψαι ἑταίρων
κηρὸν δεψήσας μελιηδέα, μή τις ἀκούσῃ
τῶν ἄλλων· ἀτὰρ αὐτὸς ἀκουέμεν αἴ κ' ἐθέλῃσθα,
δησάντων σ' ἐν νηὶ θοῇ χεῖράς τε πόδας τε
ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ, ἐκ δ' αὐτοῦ πείρατ' ἀνήφθω,
ὄφρα γε τερπόμενος ὄπ' ἀκούσῃς Σειρήνοιιν·
εἰ δέ κε λίσσηαι ἑτάρους λῦσαί τε κελεύῃς,
οἱ δέ σ' ἔτι πλεόνεσσι τότ' ἐν δεσμοῖσι διδέντων».

(Πρβ. καὶ στίχ. 160 κἑξ.) καὶ ἐν Μ, 177.

«ἑξείης δ' ἑτάροισιν ἐπ' οὔατ' πᾶσιν ἄλειψα·
οἱ δ' ἐν νηί μ' ἔδησαν ὁμοῦ χεῖράς τε πόδας τε
ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ, ἐκ δ' αὐτοῦ πείρατ' ἀνῆπτον·
αὐτοὶ δ' ἑζόμενοι πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς».

(Πρβ. καὶ στίχ. 192 κἑ). Ἴδε καὶ Βέργκιον ἐν τῇ Δ' ἐκδόσει τῶν Ἑλλήν. Λυρ. Ποιητῶν Τόμ. Γ', σελ. 52).

Φέρεται δὲ καὶ ἐν τοῖς τοῦ Ἀπολλοδώρου κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Οὐαγνήρου σελ. 231,17 «Παραγενόμενος δὲ πρὸς Κίρκην ὑπ' ἐκείνης προπεμφθεὶς ἀνήχθη, καὶ τὴν νῆσον παρέπλει τῶν Σειρήνων. Αἱ δὲ Σειρῆνες ἦσαν Ἀχελῴου καὶ Μελπομένης, μιᾶς τῶν Μουσῶν θυγατέρες, Πεισινόη, Ἀγλαόπη, Θελξιέπεια. Τούτων ἡ μὲν ἐκιθάριζεν, ἡ δὲ ᾖδεν, ἡ δὲ ηὔλει, καὶ διὰ τούτων ἔπειθον καταμένειν τοὺς παραπλέοντας. Εἶχον δὲ ἀπὸ τῶν μηρῶν ὀρνίθων μορφάς. Ταύτας παραπλέων Ὀδυσσεύς, ς ᾠδῆς βουλόμενος ὑπακοῦσαι (γρ. ἐπακοῦσαι) Κίρκης ὑποθεμέ-ς, τῶν μὲν ἑταίρων τὰ ὦτα ἔβυσε κηρῷ, ἑαυτὸν δὲ ἐκέλευσε προσδῆναι τῷ ἱστῷ. Πειθόμενος δὲ ὑπὸ τῶν Σειρήνων καταμένειν ἠξίου

λυθῆναι, οἱ δὲ μᾶλλον αὐτὸν ἐδέσμευον, καὶ οὕτω παρέπλει. Ἦν δὲ αὐταῖς Σειρῆσι λόγιον τελευτῆσαι, νεὼς παρελθούσης· αἱ μὲν οὖν ἐτελεύτων». Πρβ. καὶ Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Διονύσ. Περιηγ. σελ. 280, 16 Διδ. «Ὅτι κατὰ μὲν Ὅμηρον αἱ Σειρῆνες δύο καὶ ἀνώνυμοι, κατὰ δὲ τοὺς ἄλλους ποιητὰς τρεῖς, καὶ ὀνόματα αὐταῖς Παρθενόπη, Λίγεια καὶ Λευκωσία, αἵ, παραπλεύσαντος αὐτὰς τοῦ Ὀδυσσέως καὶ μὴ θελχθέντος οἷς ἐμελῴδουν, νικηθεῖσαι τῇ ἀθυμίᾳ κατέρριψαν ἑαυτὰς εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀποπνιγεῖσαι ἄλλη ἀλλαχοῦ ἐξεβράσθησαν».

Τοῦ πράγματος ἐμνήσθη καὶ ὁ Τζέτζης καὶ ὁ Συνέσιος καὶ ὁ Πολύαινος καὶ ὁ Λουκιανός.

Τζέτζης Ἱστορ. Χιλ. Α', 330 (σελ. 15 Κισλ.) «Μόνον δὲ ταύτας τὰς Σειρῆνας) παρελθεῖν φασιν τὸν Ὀδυσσέα, κηρῷ μὲν περιχρίσαντα τὰ τῶν ἑταίρων ὦτα, αὐτὸν δὲ κατακούοντα, κρεμάμενον ἱστίῳ» καὶ Σχολ. εἰς Λυκόφρ. σελ. 807 Μυλλ. «Κηρῷ γοῦν Ὀδυσσεὺς ἀλείψας τὰ ὦτα τῶν ἑταίρων παρέπλει αὐτός, ἐπὶ τοῦ ἱστοῦ ἐκκρεμὴς ὢν καὶ ἀκάλυπτα ἔχων τὰ ὦτα» (Πρβ. καὶ Θεοφύλ. Βοισσ. σελ. 9 καὶ σελ. 79).

Συνέσιος Ἐπιστολ. ΛΒ' (Ἐπιστολ. Ἑλλην. Ἐρχ. σελ. 654). «Ὁ μὲν οὖν Ὀδυσσεύς, ἵνα μὴ ὑφ' ἡδονῆς διαφθαρείη, τὴν Σειρήνων ἀκτὴν δεδεμένος παρήμειβεν».

Πολύαινος Στρατηγ. Α', α', 10 «Καὶ ὁ κηρὸς δὲ τοῖς ὠσὶ τῶν ἑταίρων ἐναλειφόμενος καὶ αὐτὸς ὀρθὸς ἐν ἱστοπέδῃ δεσμευόμενος, καὶ ταῦτα ἐκεῖνος ἐστρατήγει κατὰ τῆς ὀλεθρίου μουσικῆς».

Λουκιανὸς Χάρ. 21 «ὦ μακάριε, οὐκ οἶσθα ὅπως αὐτοὺς ἡ ἄγνοια καὶ ἡ ἀπάτη διατεθείκασιν, ὡς μηδ' ἂν τρυπάνῳ ἔτι διανοιχθῆναι αὐτοῖς τὰ ὦτα· τοσούτῳ κηρῷ ἔβυσαν αὐτά, οἷόν περ ὁ Ὀδυσσεὺς τοὺς ἑταίρους ἔδρασε δέει τῆς Σειρήνων ἀκροάσεως» (Πρβ. καὶ Νιγρῖν. 19). Ἐν τῷ περὶ τοῦ μὴ ῥᾳδ. πιστεύ. διαβ. γράφει ὁ Λουκιανὸς § 30 «ὅπερ, οἶμαι, καὶ Ὅμηρος ἐν τῷ περὶ Σειρήνων μύθῳ ᾐνίξατο παραπλεῖν κελεύσας τὰς ὀλεθρίους ταύτας τῶν ἀκουσμάτων ἡδονὰς καὶ ἀποφράττειν τὰ ὦτα καὶ μὴ ἀνέδην αὐτὰ ἀναπεταννύειν τοῖς πάθει προειλημμένοις»· ἀποβλέπει δὲ προδήλως ὁ συγγραφεὺς εἰς τὸ περὶ τῶν ἑταίρων τοῦ Ὀδυσσέως ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ εἰρημένον. Πρβ. καὶ Δίων. Χρυσόστ. Τόμ. Α' σελ. 224, 9 Δινδ. «ὁπότε ἄνθρωποί τινες σοφώτεροι γενόμενοι τῆς ἁπάσης σοφίας, οὐ κηρὸν ἐγχέαντες

τοῖς ὠσίν, ὥσπερ, οἶμαι, φασὶ τοὺς Ἰθακησίους ναύτας ὑπὲρ τοῦ μὴ κατακοῦσαι τῆς τῶν Σειρήνων ᾠδῆς» (Ἴδε Βυττεμβάχιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἠθικῶν τοῦ Πλουτάρχου Τόμ. Ϛ', σελ. 177 κέ.).

Ὁ Βαλκενάριος γράφει ἐν ταῖς εἰς τὸν Ἀμμώνιον Παρατηρήσεσι σελ. 89 Λιψ. «Ubi apud *Hom.* Od. M. v. 161. sese iubet constringi Ulysses ὀρθὸν ἐν ἱστοπέδῃ· posterior potius locum habet, quam tradit *Eustathius*, expositio: p. 472. Ἱστοπέδη δέ, inquit, ὁ τόπος, ᾧ ἐντίθεται ὁ ἱστός, ἢ ξύλον ὀρθόν, ᾧ προσδέδεται ὁ ἱστός. non aliter cepit *Hyginus* fab. 125. *Ulysses-sociis cera aures obturavit, seque ad arborem malum constringi iussit*: ubi legendum puto: *ad arborem mali*».

Μνημονεύομεν καὶ τὰ ὑπὸ Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρέως γεγραμμένα Τόμ. Γ', σελ.192, 1 Δινδ. «Ἀλλ', ὡς ἔοικεν, οἱ πλεῖστοι τῶν τὸ ὄνομα ἐπιγραφομένων καθάπερ οἱ τοῦ Ὀδυσσέως ἑταῖροι ἀγροίκως μετίασι τὸν λόγον, οὐ τὰς Σειρῆνας ἀλλὰ τὸν ῥυθμὸν καὶ τὸ μέλος παρερχόμενοι, ἀμαθίᾳ βύσαντες τὰ ὦτα, ἐπείπερ ἴσασιν οὐ δυνησόμενοι ἅπαξ ὑποσχόντες τὰς ἀκοὰς Ἑλληνικοῖς μαθήμασι μετὰ ταῦτα τοῦ νόστου τυχεῖν» καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος Φαίδρ. σελ. 259, Α' «ἐὰν δὲ ὁρῶσι διαλεγομένους καὶ παραπλέοντας σφᾶς ὥσπερ Σειρῆνας ἀκηλήτους, ὃ γέρας παρὰ θεῶν ἔχουσιν ἀνθρώποις διδόναι, τάχ' ἂν δοῖεν ἀγασθέντες» καὶ Συμποσ. σελ. 216, Α' «βίᾳ οὖν ὥσπερ ἀπὸ τῶν Σειρήνων ἐπισχόμενος τὰ ὦτα οἴχομαι φεύγων, ἵνα μὴ αὐτοῦ καθήμενος παρὰ τούτῳ καταγηράσω» (Πρβ. καὶ Βαλκενάριον ἐν *Opusc.* Τόμ. Β', σελ. 287).

Ποιοῦμεν γνωστὸν ὅτι πρὸ τοῦ Δημ. Βερναρδάκη ἔγραψεν ὁ Ἐμμ. Ῥοΐδης ἐν τῷ μιαρωτάτῳ βιβλίῳ, ὅπερ ἐπιγράφεται Ἡ Πάπισσα Ἰωάννα, σελ. 209 «Πολλοὶ τούτων διαβαίνοντες πρὸ τοῦ ἀσκητηρίου ἐποίουν τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ φράσσοντες τὴν μύτην των, *ὡς ἔφρασσε καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς τὰ ὦτα*, ἵνα προφυλαχθῇ ἀπὸ τοῦ ᾄσματος τῶν Σειρήνων». Καὶ οὐδαμῶς μὲν παράδοξον ἡμῖν φαίνεται ὅτι ἠγνοεῖτο ὑπὸ τοῦ Ῥοΐδου καὶ τοῦ Βερναρδάκη πρᾶγμα σαφέστατα ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου δεδηλωμένον, ἀδυνατοῦμεν δ' ὅμως νὰ μὴ θαυμάζωμεν ὅτι καὶ ὁ Κοραῆς εἶπεν ἐν ταῖς Ἐπιστολαῖς Τόμ. Α', σελ. 587 Δαμ. «Εἰπέ τον λοιπὸν νὰ προσέχῃ καὶ νὰ φράσσῃ τὰ ὦτά του εἰς τὴν ἀκοὴν

τῶν Σειρήνων, καθὼς ἔκαμεν ὁ φρόνιμος Ὀδυσσεύς». Οὐκ ἀγνοητέον δ' ὅτι ἐλέχθη καὶ ὑπὸ τοῦ Βασιλείου ἐν τῷ πρὸς τοὺς νέους κτέ. Δ' (σελ. 4 Λοθ.) «ταῦτα δεῖ φεύγειν ἐπιφρασσομένους τὰ ὦτα οὐχ ἧττον ἢ τὸν Ὀδυσσέα φασὶν ἐκεῖνοι τὰ τῶν Σειρήνων μέλη».

Ἐν τέλει παρατιθέμεθα ἃ ἔγραψεν ὁ Κωνσταντ. Κοντογόνης ἐν Ἐπιτομ. Ἑλλην. Μυθολ. σελ. 105 ἐκδ. γ' «Ἦτο δὲ εἰς τὰς Σειρῆνας δεδομένον νὰ ζῶσιν, ἕως ἂν διαπλεύσῃ τις ἐκεῖθεν, ὑπὸ τῆς μελῳδίας αὐτῶν ἀδάμαστος. Τοῦτο συνέβη πρῶτον μὲν ἐπὶ τῆς ἐκστρατείας τῶν Ἀργοναυτῶν, ὅτε ὁ Ὀρφεύς, κρούων τὴν λύραν καὶ ψάλλων τοὺς ὕμνους, ἀπέτρεψε τοὺς συμπλέοντας μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ν' ἀκούσωσι τὰς φωνὰς τῶν Σειρήνων· ἔπειτα δὲ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς παρέπλευσεν ἐκεῖθεν σῶος, **ἐμφράξας τὰ ὦτα αὐτοῦ** καὶ τῶν λοιπῶν συντρόφων μετὰ κηροῦ· τότε αἱ Σειρῆνες, ἀπελπισθεῖσαι, ὅτι ἡ δύναμις αὐτῶν ἔλαβε τέλος, ἔρριψαν ἑαυτὰς εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μετεμορφώθησαν εἰς σκοπέλους».

ΚΕΦ. ΟΓ'.

Λαβροτάτῳ καὶ λάβρῳ - λαυροτάτῳ καὶ λαύρῳ

Παρὰ τῷ Θεοδωρήτῳ κεῖται Τόμ. Γ', σελ. 1080 «ὑετῷ λαυροτάτῳ καὶ χαλάζῃ μεγίστῃ βαλὼν» καὶ σελ. 1235 «καὶ νῦν μὲν ὑετῷ λαύρῳ κατακλυζόμενος, νῦν δὲ κρυμῷ καὶ νιφετῷ πηγνύμενος».

Γραφικὰ πταίσματα εἶνε τὸ λαυροτάτῳ καὶ λαύρῳ· ὁ Θεοδώρητος ἔγραψε διὰ τοῦ Β λαβροτάτῳ καὶ λάβρῳ, ὡς ἐν σελ. 1167 «ὑετοῦ δὲ λάβρου γενομένου καὶ λαίλαπος προσβαλούσης». Πρβ. Τόμ. Α', σελ. 979 «Τοῦτο ὁ Θεοδοτίων οὕτως ἡρμήνευσεν, ἐκοιμήθην μετὰ ἀναλισκόντων· ὁ δὲ Ἀκύλας μετὰ λάβρων, ὁ δὲ Σύμμαχος μετὰ φλεγόντων· ἀντὶ τοῦ ἐκοιμήθην σχεδὸν μετὰ ἀναλισκόντων λογισμῶν· λάβρως γάρ με κατέδακνον, ὡς σχεδὸν καὶ καταφλέγειν μου τὴν διάνοιαν — τὸν Σαοὺλ γὰρ καὶ τοὺς συναναλίσκοντας καὶ φλέγοντας καὶ λάβρους καὶ σκύμνους ὠνόμασε τὸ θηριῶδες τῆς γνώμης καὶ τοῦ τρόπου τὸ φονικὸν ἐξηγούμενος», ἔνθα εἶνε τάδε -

σημειωμένα «Cod. 2 λαύρων. Minus bene» καὶ «Cod. 2. λαύρους. Perperam». Κακῶς ἐν Τόμ. Δ', σελ. 502 τῆς γραφῆς «καὶ ὑετὸν ἀφίησι λάβρον» προεκρίθη ἡ λαῦρον. Πρβ. καὶ Πίν. λ. λάβρον.

Καὶ παρὰ τῷ Γαληνῷ ἐν ἄλλοις μὲν τόποις φέρεται ἡ ὑγιῶς ἔχουσα ἐκφορά, ἐν ἄλλοις δ' ἡ ἡμαρτημένη, οἷον

Τόμ. ΙϚ', σελ. 801 «αἱμορραγέουσι λάβρως καὶ κοιλίη δὲ καταρρήγνυται» καὶ Τόμ. ΙΖ', α', σελ. 88 «εἰ καὶ μὴ λάβρον ἐν αὐτῷ καταρρήσσοιτο» καὶ «ὕδατα λάβρα καὶ μεγάλα γεγονέναι» καὶ «λάβρα μὲν τὰ ἐξαιφνίδια, σφοδρά τε καὶ ὀλιγοχρόνια κτέ.» καὶ σελ. 89 «λάβρον τοῦτον ὀνομάσομεν» καὶ «τὸν τοιοῦτον ὑετὸν οὐκ ἐροῦμεν λάβρον ἀλλὰ μέγαν» καὶ «ποτὲ μὲν λάβρους ἔσχεν ὑετούς, ποτὲ δὲ μεγάλους ἐκ διαλειμμάτων» καὶ σελ. 90 «καὶ μάλισθ' ὅταν ὑετὸς ἅμ' ἐν αὐτοῖς γίγνηται λάβρος» καὶ σελ. 284 «αἱμορραγίαι λάβροι ἐκ ῥινῶν ῥύονται τὰ πολλὰ» καὶ Τόμ. ΙΘ', σελ. 456 «αἱμορραγία ἐστὶν αἵματος λαβρός (λάβρος) ἔκχυσις» καὶ σελ. 457 «ἡ μὲν αἱμορραγία, ὡς ἔφην, λαβρός ἐστιν (λάβρος ἐστὶν) αἵματος ἔκχυσις».

Τόμ. ΙϚ', σελ. 801 «οἷς ἐφ'αἱμορραγίῃ λαύρΩΣ πυκνῇ μελάνων συχνῶν διαχώρησις» καὶ σελ. 809 «ἐκ ῥινῶν λαῦρα, βίαια πολλὰ ῥυέντα» καὶ σελ. 814 «ἐὰν δὲ ἐπιγένηται λαύρΑ αἱμορραγίΗ, ἀντισπᾶται» καὶ Τόμ. ΙΖ', α', σελ. 87 «ὕδατα πολλά, λαῦρα, μεγάλα, χιόνες, μιξαίθρια τὰ πλεῖστα» καὶ σελ. 309 «αἱμορραγίαι λαῦροι ἐκ ῥινῶν ῥύονται (τὰ) πολλά».

Ὁ Νικλάσιος ποιεῖται ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Γεωπονικῶν σελ. 573 τὴν παρατήρησιν τήνδε «Quod, cum Hippocratis libri, Foesio teste, omnes *Epidem*. I. *pr*. *p*. 942. ὕδατα λαῦρα exhibeant; cum textus Hippocratis apud Galenum *Comment*. 2. *p*. 357. eandem scripturam prae se ferat; ipse tamen Galenus semper λάβρος scribit, idque saepissime, ut plane sit indifferens. Huic autem διττογραφίᾳ non pronuntiatio modo, sed scriptura quo[que] similis litterarum β et υ, occasionem praebuit. Nam β in [libr]is antiquis scribitur fere hoc modo u. vid. Jungerm. ad [Pol]luc. 4, 61. n. 61 et 4, 151. n. 73. Inde fit, ut vix occurrat [ha]ec vox, ubi non dupliciter scribatur. Hactenns haec».

Ὁ Ἑρμερίνσιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἱπποκράτους καὶ ἄλλων παλαιῶν ἰατρῶν Λειψάνων ἀνέγνω Τόμ. Α' σελ. 28 «αἱμορραγέουσ λάβρως καὶ κοιλίη δὲ καταρρήγνυται» καὶ «οἶσι ἐφ'αἱμορραγίῃ λάβρῳ, πυκνῇ, μελάνων συχνῶν διαχώρησις» καὶ σελ. 29 «τὰ ἐκ ῥινῶν λάβρα βίῃ ἀποληφθέντα ἔστι οἶσι σπασμοὺς προσάγεται καὶ σελ. 30 οἶσι ἐξ ἀρχῆς αἱμορραγίαι λάβροι ῥῖγος ἵστησι» καὶ ἐσημειώσατο «λάβρως pro vulg. λαύρως codd. debetur» καὶ «In principio sententiae vulgo λαύρως; Littr. λαύρῳ; plerique libb. Parr. λάβρῃ, unde λάβρῳ scripsi» καὶ «λάβρα e duobus libb. recepi pro vulg. λαῦρα, nempe illa forma praestat» καὶ «Scripsi λάβροι e vulg. λάβραι, quum adiectivum sit duarum terminationum; praebent item libri 4. Parr. et edidit Lind., λαῦροι codd. 5, quos Littr. est secutus». Πρβ. καὶ σελ. 164 «ὕδατα πολλά, λάβρα, μεγάλα, χιόνες, μιξαίθρια (μειξαίθρια) τὰ πλεῖστα» καὶ Ῥοῦφ. Ἐφέσ. σελ. 199,1 Δαρ. «λάβροι δὲ αἱμορραγίαι τεταρταῖαι δύσκριτοι» καὶ σελ. 206,6 «πρὶν αἱμορραγίᾳ λάβρῳ ἐκ ῥινῶν ἐκρίθη ἡ νόσος» καὶ Ἀριστείδ. Τόμ. Α', σελ. 512 Δινδ. «καὶ ἐπιγίγνεται ὕδωρ ἐξ οὐρανοῦ πολὺ καὶ λάβρον» καὶ Ἑρμ. Σωζομεν. σελ. 114 Οὔσσ. «ἐπεὶ γὰρ λάβρος πυρετὸς ὑπὸ ξανθῆς χολῆς κινηθεὶς ἐπέλαβεν αὐτόν» καὶ Ἀπολλόδωρον σελ. 202,3 Οὐαγν. «καὶ αὐτῷ λάβρος ὁ ποταμὸς ἐφορμᾷ», κτλ.

Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου κεῖται «Δαρδάπτειν: λαύρως ἐσθίειν, σπαράττειν» Ἀπαντᾷ δὲ καὶ παρὰ Μιχαὴλ τῷ Ψελλῷ Μεσαιων. Βιβλιοθ. Σάθ. Τόμ. Δ', σελ. 417 «πυρὶ λαύρῳ ὑποσμηχόμενος» καὶ παρ' Ἰωάννῃ τῷ Καντακουζηνῷ Τόμ. Β', σελ. 550, 18 «ὑπὸ λαυροτάτων κατεσχέθη πυρετῶν», ἀλλὰ Τόμ. Γ', σελ. 50,10 εἶνε γεγραμμένον «πυρετῷ κατείχοντο λαβροτάτῳ». Παρὰ τῷ Φωτίῳ Λόγ. καὶ Ὁμιλ. Τόμ. Β', σελ. 202,1 ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Ἀριστάρχου «οὐχ οὕτω πνεύματος λάβρου κατασπιλάσαντος» καὶ ἐσημειώθη «λάβρου: καθ' ἡμᾶς γε.—λαύρου ἐν ἄπ. Χ.».

Πρὸς τῇ ὀρθῇ γραφῇ φέρεται καὶ ἡ ἐσφαλμένη παρὰ τῷ Ἰουλιανῷ σελ. 435,3 Ἑρτλ. «ἐσθίειν δὲ λάβρως ἢ πίνειν χανδὸν οὐ συγχωροῦμαι»—λαύρως» καὶ παρὰ τῷ Ἰωσήπῳ Τόμ. Β', σελ. 251,17 Νισ. «πνεῦμά τε λάβρον ἐπιγίνεται καὶ πολὺς ὄμβρος» — λαῦρον. Ὑπὸ Γρηγορίου τοῦ Κορίνθου περὶ Δωρ. Διαλ. § 29 μνημονεύεται ἡ

ῥῆσις τοῦ Πινδάρου «μαθόντες δὲ λάβροι παγγλωσσίᾳ, κόρακες ὥς, ἄκραντα γαρύετον Διὸς πρὸς ὄρνιχα θεῖον». Γράφει δ' ὁ Σχαιφῆρος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Γρηγορίου σελ. 218 «In Pindari loco Codd. a. b. et c. λαῦροι pro λάβροι». Παρασημειωτέον δ' ὅτι ὁ Βέργκιος ἐν τῇ δ' ἐκδόσει τῶν Ἑλλήν. Λυρ. Ποιητῶν Τόμ. Α', σελ. 67 ἀποφαίνεται «λάβροι παγγλωσσίᾳ, fortasse poeta scripsit λάβρῳ παγγλωσσίᾳ, quemadmodum vel ὀξύτονα, ut ἱερός, λαμπρός, φανερὸς promiscue de utroque genere adhibentur».

Τὸ ἐπίθετον λάβρος εἶνε παλαιότατον. Ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου χρῆσις αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐξ αὐτοῦ παρηγμένου ῥήματος λαβρεύομαι καὶ τοῦ συνθέτου ὀνόματος λαβραγόρης Γράφει δ' ὁ Εὐστάθιος ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 1311,65 «Τὸ δὲ λαβρεύεσθαι κυρία λέξις ἐστὶ δηλοῦσα τὸ λάβρως καὶ οὐ μετὰ σκέψεως λαλεῖν, ἢ καὶ ἄλλως εἰπεῖν στωμύλλεσθαι καὶ τὸν ἀκούοντα λίαν βαρύνειν τῇ φράσει, ὅθεν καὶ λαβραγόρας ὁ ἐν τῷ ἀγορεύειν λάβρος· διὸ καὶ ἐπέμεινε τῇ λέξει συνήθως ὁ ποιητὴς διὰ τὸ καίριον. Τῶν τις δὲ παλαιῶν λαβρεύειν τὸ προγλωσσεύειν φησί». Ὁμοίως τῷ λαβραγόρης ἐρρήθη ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ καὶ ὑψαγόρης.

Ὑπῆρχε δὲ γνωστὸς τῷ Εὐσταθίῳ καὶ ὁ διὰ τῆς ΑΥ διφθόγγου ἐκφερόμενος τύπος λαῦρος, ὡς δηλοῦται ἐξ ὧν οὗτος λέγει σελ. 1033,57 «Λάβρον δὲ καὶ νῦν συνήθως διὰ τοῦ Β τὸ λίαν βαρύ· οὕτω δὲ καὶ λάβρος ἄνεμος διὰ τοῦ Β ὡς λίαν βαρύνων, εἰ καί τινες ἐπιθυμοῦσι γράφειν αὐτὸν διὰ τῆς ΑΥ διφθόγγου παρὰ τὴν αὔραν. Καὶ ὁ λαβραγόρας δὲ διὰ τοῦ Β. Οὐχ ἧττον δὲ τούτων ὁ λάβραξ διὰ τὸ λίαν βορόν» καὶ σελ. 1065,64 «λαυρότατον δὲ διὰ τοῦ Υ γραπτέον, ἴσως ἀπὸ τοῦ λα ἐπιτατικοῦ καὶ τοῦ ῥέειν, ἵνα ᾖ ὥσπερ ἄρρηκτον αὔρηκτον παρ' Αἰολεῦσιν, οὕτω λάρον καὶ λαῦρον. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ λαύρα πλεονασμῷ τοῦ Υ δημοσία ὁδός, δι' ἧς λαὸς ῥέει. Λάβρος μέντοι διὰ τοῦ Β ὁ λίαν βορὸς ἢ βαρύς. Ὅτι δὲ καὶ διὰ τοῦ βῆτα γραφῆναι τὸ λαβρότατον ὕδωρ ὀρθῶς ἔχει προδεδήλωται· βαρύνει γὰρ γῆν, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ βέβριθε χθών. Οὕτω καὶ λαβροστομεῖν διὰ τοῦ Β» καὶ σελ. 1781,50 «Τὸ δὲ λάβρον οὐ σφαλερὸν μέν, εἰ καὶ τῇ ΑΥ διφθόγγῳ παραλήγεται παρὰ τὴν αὔραν· **ἀρέσκει δὲ τοῖς ἀκριβεστέροις διὰ τοῦ βῆτα γράφεσθαι** διὰ τὸ λίαν βαρύ».

Πρβ. καὶ σελ. 876,62 «τὸ τοῦ πυρὸς ὑπογράφει λαῦρον» καὶ σελ. 1716,32 «ὁμοίῳ τινὶ πνεύματι λαύρῳ».

Παρατιθέμεθα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Κοραῆ γεγραμμένα ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ περὶ Ὀξέων Διαίτης συγγράμματος σελ. 100 «Καὶ μὴ λάβρως: *et pas trop à la fois*. Selon Hesychius, Λάβρον est ἀθρόον, et Λάβρος, πολὺς, σφοδρός. Ce mot s'écrit différemment Λάβρος et Λαῦρος, sans changer de signification ; car il ne faut pas croire ce que nous dit le Scholiaste d'Oppien : Λαῦρον ἐπὶ μὲν ἀνέμου διὰ τοῦ υ ψιλοῦ, παρὰ τὸ Λίαν καὶ τὸ αὖρα (γρ. αὔρα), ἡ πνοή, ὃ σημαίνει τὸ λίαν (lis. τὸν λίαν πνέοντα)· ἐπὶ δὲ κυνός, ἢ ἄλλου τινὸς ζώου διὰ τοῦ β, παρὰ τὸ Λίαν βορόν, ἤτοι φάγον. Je ne vois dans tout ceci que le digamme des Eoliens exprimé tantôt par β, et tantôt par υ, de même que de Λαω vient Λαύω (dans le composé ἀπολαύω) et Λάβω qui est le thème de λαμβάνω. Quand au sens, l'épithète λάβρος ou λαῦρος, s'applique à bien des choses pour en désigner la grande quantité, la force, la véhemence, le mouvement rapide et continu. Aussi n'a-t-on pas seulement dit, Λάβρος ἄνεμος, mais encore Λάβρον ὕδωρ, et Λάβρον πῦρ, et au moral Λάβρον ὄμμα, *un regard féroce* et Λάβρον στόμα, et son composé Λαβρόστομος, *un grand parleur, un bavard*. De l'expression Λάβρον πῦρ, les Grecs modernes ont formé le feminin substantif Λάβρα, *chaleur excessive*».

Μνημονεύομεν καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Νικλασίου παρατετηρημένα ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Γεωπονικῶν σελ. 573 «Καὶ λαῦροι — ἄνεμοι : Needh. malit λάβροι, ob Ἰλ. β. 148. Exempla quidem huius orthographiae alia quam plurima comparent in *indice Aretaei*, et apud Dorvill. ad *Charit.* p 114. ut taceam alios: nihil autem interesse, sive λαῦρος scribas per υ, sive λάβρος per β, indicavit iam Casaub. ad Athen. 12,10. p. 535. Nam vulgo et pronuntiatio et scriptura est eadem. Etiam Ἰλ. π. 385. ubi in editis est λαβρότατον ὕδωρ, in MS. est λαυρότατον, quae vari tas iam Eustathii aetate obtinuit. Sic in Pollucis editionibι quae Seberianam antecesserunt omnibus 6,50. λαύραξ fuit, q nunc est λάβραξ et *ib.* s. 147. λάβρος Kuhnius demum posui'

Ὁ Κασαύβων ἔγραψεν ἐν ταῖς εἰς τοὺς Ἀθηναίου Δειπνοσοφιστὰς Παρατηρήσεσι σελ. 848 «Nihil autem interest sive λαύρα scribas per υ sive λάβρα per β. etsi enim aliud proprie λαῦρον aliud λαβρόν, vulgo tamen et pronuntiatio et scriptura eadem. Sic λαυρὸν ὕδωρ, apud Homerum et Hippocratem, et λαυρὸν ἐπαιγίζειν apud Apollonium in Argonauticis pro λαβρόν».

Πολλὰ τοῦ λάβρος - λάβρως παραδείγματα εἶνε παρατεθειμένα ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Ε', σελ. 10 κέ. (Πρβ. καὶ Στερναβάχιον ἐν *Melet. Graec*. σελ. 120). Λέγεται δ' ἐν σελ. 136 «Λαύρως, Late, Abunde, VV. LL. [Vitiose, ut ap. Hesych. in Λαυφθάζω memoratum.] Supra λάβρως. [Λαῦρος, **fictum a grammaticis** voc., ut diximus in Λάβρος, ponitur etiam in Epimer. Crameri Anecd. vol. 2, p. 355,4, inter nomina in αυρος, habeturque librariorum culpa quum alibi tum ap. Pind Pyth. 2, 87. Theod. Stud. p. 50, B: Λαῦρος πυρετός, nisi quis exceptos velit recentissimos ejusmodi scriptores». (Πρβ. καὶ Μαυρ. Σμιδίτιον εἰς Ἡσύχ. Τόμ. Γ', σελ. 17). Σημειοῦται δὲ καὶ ὁ Βοισσονάδης ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Χορικίου σελ. 183 «ἐν λάβρῳ πυρί: Ed., λαύρῳ. Quod fuit corrigendum. Poetae non semel dixerunt λάβρον πῦρ. Forma λαῦρον debetur plerumque librariis ad dictationem currente calamo scriptitantibus et pronuntiationi obsequentibus. Vide n. ad Planudem Metam. p. 633». Πρβ. καὶ Συλβούργιον εἰς Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 553 «λάβρον: Vulg. λαῦρον pro λάβρον, perperam».

Μνημονεύεται καὶ σύνθετον ἐπίθετον κατάλαβρος ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Δ', 1114 «Κατάλαβρος, ὁ, ἡ· Eupolis ap. schol. Aristoph. Vesp. 1269: Ὦ κατάλαβρ', ὦ κιθαραοιδότατε. Videtur idem esse quod λάβρος, sive Impetuosum significans, sive alio sensu dictum». Ὁ Δυβνῆρος ἀναγνοὺς ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀριστοφάνους Σχολίων σελ. 163,28 «κιθαραοιδότατον: Τῇ λέξει καὶ Εὔπολις κέχρηται ἐν χρυσῷ γένει· ὦ κατάλαβρ', ὦ κιθαραοιδότατε» κψε σελ. 460 «κατάλαβρ', ὦ Meinekius Com. I, p. 540. καταρὲ Portus. καλλαβρὲ V. Ald. Παρατιθέμεθα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Μει.ου γεγραμμένα «ὦ κατάλαβρ' ὦ κιθαραοιδότατε. Ita enim recte ·ꞁterus scripsit pro κάλλαβρε» (Ἴδε καὶ Κόκκιον ἐν τῇ συναγωγῇ

τῶν Ἀποσπασμάτων τῶν Ἀττικ. Κωμικῶν Τόμ. Α', σελ. 338.

Παρατηρητέον δ'ὅτι συνεχύθησαν ὑπὸ τῶν βιβλιογράφων τὰ ἐπιρρήματα λάβρως καὶ λαμπρῶς. Ὁ Κοραῆς γράφει ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Αἰθιοπικῶν τοῦ Ἡλιοδώρου Τόμ. Β', σελ. 181 «Λαμπρῶς ἤδη Βράζοντος: Τουτέστι, Ζέοντος, ἀκμάζοντος· ἐν ταῖς ΑΑ, Λαμπρῶς ἤδη βριάζοντος· ἐν δὲ ταῖς ΚΑ, Λάβρως ἤδη βρυάζοντος, ὅπερ ἐνδέχεται γεγραφέναι τὸν Ἡλιόδωρον· σημαίνει γὰρ καὶ τὸ Βρυάζειν, θάλλειν ἀκμάζειν· καὶ τὸ Λαμπρῶς δὲ καὶ Λάβρως ἐν πολλοῖς πολλάκις συνέχεαν οἱ Ἀντιγραφεῖς». Παρατιθέμεθα ἣν ἐποιήσατο ἀξιόλογον παρατήρησιν ὁ Schweighaeuser ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀππιανοῦ Τόμ. Γ', σελ. 225 «λάβρως scripsi ex Med. Sic et alibi λάβρον πνεῦμα ex eodem Med. et ex Vat. A. pro λαμπρὸν πνεῦμα Appiano restitui. Λάβρως autem exposui *magna vocis contentione*, sicut Homericum λαβραγόρην apud Suidam exponitur σφοδρῶς δημηγοροῦντα, et apud Hesych. λαβραγορεῖν, σφοδρῶς δημηγορεῖν. Nam et alias λάβρος idem valet quod σφοδρός, βίαιος, ταχύς; et haec notio aptius huc, ubi additur ὥσπερ ἔνθους, convenire videtur, quam ea qua in Schol. ad Iliad. Ψ. 474. λαβρεύεσθαι exponitur προπετεύειν, et λαβραγόρην (v. 479.) προπετὴς καὶ θρασύς». Πρβ. καὶ σελ. 367.

Ἐκ τῶν διειλημμένων πᾶς τις εὐκόλως, νομίζομεν, πείθεται ὅτι μόνος ὁ διὰ τοῦ Β ἐκφερόμενος τύπος λάβρος ἔχει ὑγιῶς. Οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν ἂν εἶνε ὑπὸ τοῦ Δημ. Βερναρδάκη γεγραμμένον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου Τόμ. Γ', σελ. 270 «ἀλλὰ λαῦρος ἐπέπεσε κατ' αὐτοῦ ὁ Ἔλμσλ., καὶ κατεχλεύασεν αὐτὸν ὡς δατίζοντα».

Ἐν τῷ ὑπὸ Σκαρλάτου τοῦ Βυζαντίου συνταχθέντι Λεξικῷ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης σελ. 784 φέρεται «+Λαῦρος, α, ον, νεολογικ. ἀντὶ Λάβρος ἢ Λευρός».

ΣΗΜ. Ὁ Κοραῆς γράφει ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Παραλλήλων Βίων τοῦ Πλουτάρχου Μέρ. Γ', σελ. 430 «Ἄλλως δὲ ἡ παρ' ἡμῖν συνήθεια, Λαύραν, ἢ μᾶλλον Λάβραν, ὀνομάζει τὸ μέγα καῦμα, ἣν ὁ Δουκάγγιος (σελ. 793) ἀγνοήσας συνέχεε μετὰ τῆς τῶν Μοναχῶν Λαύρας. «Λαῦρα (φησὶν Ἡσύχιος), ἡ φλόξ». Τοῦτο δὲ ἴσως ἀπὸ ἐπιθέτου (κατὰ τὸ Αἰθομένης πυρὶ Λάβρῳ τοῦ Ὀππιανοῦ) εἰς

οὐσιαστικὸν μετέπεσε» καὶ ἐν τοῖς Ἀτάκτοις Τόμ. Δ', σελ. 271 ΛΑΒΡΑ, οὐσ. θηλ. Σ. ὑπερβολικὴ θέρμη ἢ καῦσις, ἐξαιρέτως τοῦ ἡλίου (schaleur ardente). Λάβρα ὠνόμαζον οἱ παλαιοὶ οὐδετ. ἐπιθ. ὅλα τὰ σφοδρά, οἷον, ὄχι μόνον Λάβρον πῦρ, ἀλλὰ καὶ Λάβρος ὄμβρος, καὶ Λάβρον πνεῦμα· «Λάβρος, πολύς, σφοδρὸς» λέγει ὁ Ἡσύχιος. Παροξύνεται τὸ ἐπίθετον τοῦτο εἰς τὰ ἑλληνικὰ Λεξικά. Ἀπὸ τῆς κοινῆς γλώσσης ὅμως τὸ οὐσ. Λάβρα, πιθανὸν ὅτι ἔλεγαν ὀξυτόνως Λαβρός, Λαβρά, Λαβρόν. Ἐσχηματίσαμεν δηλαδὴ παροξύτονον οὐσ. Λάβρα, ἀπὸ τὸ ἐπίθ. Λαβρά, ὡς ἀπὸ τὸ Ζεστὴ (chaude) λέγομεν οὐσιαστικῶς Ζέστη (chaleur), καὶ ἀπὸ τὸ συνώνυμον Θερμή, Θέρμη (fièvre). Ἀντὶ τοῦ Λάβρος παλαιοῦ ἐπιθέτου, ἔχομεν νέον ἐπίθετον τὸ Λαβρερός, Σ. παρόμοιον τοῦ σχεδὸν ταυτοσήμου Ὀτρηρὸς Ἑλλ. καὶ ῥῆμα παράγωγον ἀμετάβ. τὸ Λαβρίζω, Σ. (être ardent, brûler), τὸ ὁποῖον οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν Λαβράζω καὶ Λαβρύσσω μεταφ. (faire l'insolent)». Πρβ. καὶ Ε. Α. Σοφοκλῆ ἐν *Greek Lex of The Rom. and Byz. Per.* σελ. 707 λ. Λαυρίζω.

Οὐδαμῶς εὔλογον εἶνε νὰ τεκμαίρηταί τις ἐκ τοῦ ἐν τῇ κοινῇ ἡμῶν συνηθείᾳ κυκλουμένου λάβρα ὅτι ἐλέγετο ὑπὸ τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων ὀξυτόνως λαβρός. Ἀναμφήριστον ἡμῖν φαίνεται ὅτι ὠξύνετο μὲν τὸ ἐπίθετον ἀβρός, παρωξύνετο δὲ τὸ λάβρος· θαυμάζομεν δ' ὅτι ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Κασαύβωνος ὀξυτόνως Λαβρόν - Λαυρόν.

Περὶ τοῦ ὀνόματος θέρμη παρατηροῦμεν ὅτι φέρεται καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ. Ὁ Φρύνιχος λέγει ἐν τῇ Ἐκλογῇ «Θέρμα: οὕτως ὁ Μένανδρος διὰ τοῦ Α, ἀλλ' οὔτε Θουκυδίδης οὔθ' ἡ ἀρχαία κωμῳδία οὔτε Πλάτων· θέρμη δέ» (Ἴδε Λοβέκκιον εἰς Φρύν. σελ. 331 καὶ Μεινέκιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Μενάνδρου καὶ Φιλήμονος Λειψάνων σελ. 37 καὶ Βλαϋδέσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀριστοφάνους Ἀποσπασμάτων σελ. 354. Πρβ. καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Δ', σελ. 329). Παρατιθέμεθα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Κοραῆ γεγραμμένα ἐν τοῖς Ἀτάκτοις Τόμ. Δ', σελ. 173 «ΘΕΡΜΗ, Σ. ὁ πυρετός, ὡς καὶ οἱ παλαιοί. Λέγει ὁ κωμικὸς Φερεκράτης (Παρὰ Φρυνίχ. σελ. 146, σημ.),

— — — — Σκέψαι δέ μου
Τὸ μέτωπον, εἰ θέρμην ἔχουσα τυγχάνω.

Ὁ δὲ Μένανδρος ἐδώρισε τὴν λέξιν, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ κατηγορεῖται ἀπὸ τὸν Φρύνιχον (Αὐτόθ.),

Βουβὼν ἐπήρθη τῷ γέροντι, θέρμα τε
ἐπέλαβεν αὐτόν, — — — — —

ὡς εἶπε καὶ Νάρκα, ἀντὶ τοῦ Νάρκη». Τὸ ὑπὸ τοῦ Μενάνδρου εἰρημένον θέρμα βραχεῖαν ἔχον τὴν λήγουσαν δὲν δύναται νὰ νομισθῇ δωρικὸς τύπος τοῦ θέρμη ("Ἴδε καὶ Μεινέκιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀθηναίου Τόμ. Δ', σελ. 148 καὶ σελ. 352). Οὐκ ἀγνοητέον δ' ὅτι ὑπελήφθη ὑπό τινων τὸ θέρμα οὐχὶ θηλυκὸν ὄνομα, ἡ θέρμα ἀλλ' οὐδέτερον τὸ θέρμα ("Ἴδε Ῥουγκένιον εἰς Τιμ. Σοφιστ. Λεξ. Πλάτ. σελ. 139 καὶ Ῥουθερφόρδιον εἰς Φρύν. σελ. 414).

Ὁ Φρασικλῆς γράφει ἐν τῇ Γραμματικῇ τῆς Ἑλλην. Γλώσσης σελ. 261 «Τέλος δὲ ἐξ ἐνίων εἰς ΟΣ ἐπιθέτων σχηματίζονται τὰ ἀφῃρημένα μόνον εἰς Η ἢ Α, καὶ εἶναι τότε παροξύτονα, ὡς θερμός, θέρμη, ἐχθρός, ἔχθρα, ὀρφνός, ὄρφνη. Οὕτω καὶ ἐκ τοῦ κακὸς-κάκη (κακία), Ἀττικῶς». Πρβ. καὶ ψυχρός-ψύχρα. Ἴδε τὰ εἰς Ὀδυσσείαν Ε, 467 καὶ Ξ, 476 σχόλια καὶ τὰς εἰς αὐτὰ σημειώσεις τοῦ Βουτμαννοῦ σελ. 291, 1 καὶ σελ. 598, 24 Διν8.· ἔτι δὲ Λοβέκκιον ἐν τοῖς Παραλειπομένοις σελ. 350 καὶ Λέντζιον ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν Ἡρῳδιανοῦ Λειψάνων Τόμ. Α', σελ. 309 (Πρβ. καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Η', σελ. 1958).

Ἐν τῇ ἰδιωτικῇ ἡμῶν φωνῇ λέγεται τυφλός-τυφλή: τύφλα, σαχλός-σαχλή: σάχλα, τρελλός-τρελλή: τρέλλα, πικρός-πικρή: πίκρα, νεκρός-νεκρή: νέκρα, ἁρμυρός-ἁρμυρή: ἁρμύρα, φοβερός-φοβερή: φοβέρα. Πρβ. καὶ γλυκός-γλύκα. Σφάλλεται ὁ Κοραῆς ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Παραλλήλων Βίων τοῦ Πλουτάρχου Μέρ. Β', σελ.379 λέγων «Πικρίας: Ἐπὶ τοῦ, Ὀργῆς, ἐνταῦθα. Ἡ δὲ συνήθεια τὴν Πικρίαν, καὶ κατὰ συγκοπὴν καὶ τοῦ τόνου ἀνάβασιν, Πίκραν, (πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ ἐπιθέτου Πικρά), μετήνεγκεν ἐπὶ τῆς ἀνίας ἢ λύπης».

Σημειώσεως ἄξιον εἶνε ὅτι τὸ ἀφῃρημένον τοῦ ἐπιθέτου ζεστός ἐκφέρεται οὐ μόνον διὰ τοῦ Α ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ Η, οἷον ζεστό ζεστή: ζέστα καὶ ζέστη. Τοῦτο παρετηρήθη καὶ ὑπὸ τοῦ Κορ ἐν τοῖς Ἀτάκτοις Τόμ. Δ', σελ. 154 «ΖΕΣΤΑ καὶ ΖΕΣΤΗ, Σ. τὸ πρῶτον εἶναι λείψανον Δωρισμοῦ. Τὸ Ζέστη (chaleur) ἔγιν

ἀπὸ τὸ ὀξύτονον ἐπίθετον Ζεστὴ (chaude), ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ μὲ τὴν μετάθεσιν τοῦ τόνου ἐμετάβαλλαν τὰ ἐπίθετα εἰς οὐσιαστικά, καὶ ταῦτα πάλιν εἰς ἐκεῖνα. Τοιοῦτον εἶναι καὶ πάλαι καὶ σήμερον τὸ συνώνυμον Θέρμη (fièvre) οὐσ. καὶ Θερμὴ (chaude) ἐπίθ. Τοιοῦτον ἀκόμη εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν τὸ ἐναντίον Ψύχρα, Ψύχος (γρ. Ψῦχος), Ἑλλ. (froid) καὶ Ψυχρὰ (froide)».

Παρατηρητέον δ' ὅτι τὰ ἐκ τῶν ἐπιθέτων ξερός καὶ λερός ἐσχηματισμένα οὐσιαστικὰ τελευτῶσιν εἰς Α, οἷον ξερός - ξερή: ξέρα, λερός - λερή: λέρα. Πρβ. καὶ λοξός - λοξή: λόξα καὶ καραφλός - καραφλή: καράφλα. Ἀλλὰ στεγνός - στεγνή - στέγνη. Περὶ τοῦ ξέρα γράφει ὁ Κοραῆς ἐν τοῖς Ἀτάκτοις Τόμ. Ε', σελ. 255 «Τὸ θηλ. μὲ τὴν ἀνάβασιν τοῦ τόνου, Ξέρα (ὄχι Ξήρα) μεταβαίνει εἰς οὐσ σημαῖνον τὰ ῥηχὰ τοῦ αἰγιαλοῦ (bas fonds), οἷον Τὸ καράβιον ἔπεσεν εἰς τὰς ξέρας. Παρόμοια τὸ ἐπίθ. Ψυχρὰ (froide), παροξυτονούμενον γίνεται οὐσ. Ψύχρα, συνών. τοῦ Κρύος (le froid). Ὑπομιμνήσκομεν δ' ὅτι τὸ ὄνομα ξέρα εἶνε δηλωτικὸν καὶ τῆς ἀφῃρημένης ἐννοίας τοῦ ἐπιθέτου ξερός, ὅτε συνωνυμεῖ τῷ ξηρασία ἢ τῷ αὐχμός. Ἐν ποιηματίῳ τοῦ Βηλαρᾶ, ὃ κατεχώρισεν ὁ Ἠλ. Σταθόπουλος ἐν τῷ βιβλίῳ τῷ ἐπιγραφομένῳ ὁ Ῥαγκαβῆς καὶ ὁ Π. Σοῦτσος φέρεται σελ. 55 «Καὶ κλά... κάθε μῆνα, χειμῶνα, καλοκαῖρι, καὶ νύκτα καὶ ἡμέρα, κι' αὐγὴ καὶ μεσημέρι, Σ' τὴ νότια καὶ σ' τὴ ξέρΗ».

Δύναται δὲ τὸ τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης καραφλός: καράφλα νὰ παραβληθῇ τῷ τῆς παλαιᾶς φαλακρός: φαλάκρα. Πρβ. καὶ λεπρός: λέπρα.

ΚΕΦ. ΟΔ'.

Παρελκόντως, οὐχὶ προελκόντως.

Ὁ Κουμανούδης γράφει ἐν τῇ Συναγωγῇ Ἀθησαυ. Λέξεων σελ. ⁰⁰9 «προελκόντως. Εὐστ. εἰς Ἰλ. Ω, 514: προελκόντως κεῖ- ῆρκει γὰρ μόνον κτλ.».

Παράδοξον ἡμῖν προσπίπτει τὸ ἐπίρρημα τοῦτο, ἀποφαινόμεθα δ' ...υ τινὸς ὄκνου ὅτι οὔτ' ἐλέχθη ποτὲ οὔτ' ἠδύνατο νὰ λεχθῇ ἐν τῇ

Ἑλληνικῇ γλώσσῃ προελκόντως ἀντὶ τοῦ ἐκ περισσοῦ. Ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου σελ. 1362,10 φέρεται «Παρελκόντως δὲ κεῖται τὸ ἠδ' ἀπὸ γύων (γυίων)· ἤρκει γὰρ καὶ μόνον τὸ ἠδ' ἀπὸ φρενῶν· πρόσκειται δὲ ὅμως ἐκ περισσοῦ καὶ αὐτὸ κτἑ.», ὡς καὶ σελ. 26,3 «Καλοῦσι δὲ καὶ τοῦτο ἀδολεσχίαν οἱ σοφοί, ὅτε δηλαδὴ τὸ ἀπό τινος νοούμενον λέξεως προστεθεῖη ἐκ περισσοῦ ἐκφωνηθὲν καὶ οὕτω διττολογηθῇ. Τοιοῦτον καὶ τὸ Πριαμίδην νόθον υἱόν· καὶ γὰρ καὶ ἐνταῦθα, ἐπειδὴ τὸ εἰπεῖν Πριαμίδην τὸν υἱὸν δηλοῖ τοῦ Πριάμου, παρελκόντως κεῖται τὸ νόθον υἱὸν καὶ ἀδολεσχία τις εἶναι καὶ αὐτὸ δοκεῖ» καὶ σελ. 432,35 «Τὸ δὲ θυμὸν ἔνιπτε παρελκόντως ἔχει τὸ θυμόν, οἷα καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐντελῶς ἐχούσης τῆς ἐννοίας, ὡς δηλοῖ καὶ ἀνωτέρω ῥηθὲν τὸ πόσιν δ' ἠνίπαπεν, ἤγουν ἐπέπληξε μύθῳ, ἔνθα πάλιν παρέλκει τὸ μύθῳ» καὶ σελ. 687,58» καὶ ἐν τῇ γ' ῥαψῳδίᾳ ἐν τῷ ποντοπόροις ναυσὶ πόντον ἐπιπλώσας ἢ τὸ ποντοπόροις ναυσὶ παρελκόντως τέθειται ἢ τὸ πόντος» καὶ σελ. 892,18 «τὸ δὲ ἐκ χειρῶν παρελκόντως κεῖται» καὶ σελ. 896,7 «τὸ δὲ ἤματα πάντα κεῖται μὲν παρελκόντως, οὐ γὰρ οὕτω καὶ οἱ Λαπίθαι ἀεὶ μίμνουσι, δηλοῖ δὲ τὸ τῶν δρυῶν πολυχρόνιον».

Ἀπαντᾷ δὲ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐπίρρημα καὶ ἐν τοῖς εἰς Θουκυδίδην Σχολίοις σελ. 67,45 Διδ. «τὸ δὲ φιλέταιρος παρελκόντως κεῖται» καὶ παρ' Ἀλεξάνδρῳ τῷ Ἀφροδισιεῖ Ὑπομνήμ. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. Β', α', σελ. 278,29 «ἀλλ' ἢ μάτην ἔσται εἰλημμένα, τοῦτ' ἔστι παρελκόντως καὶ ἀχρήστως» καὶ παρὰ τῷ Σιμπλικίῳ Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. Θ', σελ. 367,25 «οὐ παρελκόντως πάλιν ἡ τοῦ ποιητικοῦ γέγονε διαίρεσις» καὶ παρὰ τῷ Θεμιστίῳ (Ψευδοθεμιστίῳ) Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. ΚΓ', γ', σελ. 84,26 «οὐκ ἀναγκαίως ἔσονται εἰλημμέναι — παρελκόντως οὖν καὶ μάτην ἔσται εἰλημμένα καὶ ἀχρήστως» καὶ παρὰ τῷ Διοσκορίδῃ Τόμ. Β', σελ. 51 Σπρεγγ. «οὕτω καὶ ἐν τῷ φθοροποιεῖν παρελκόντως καὶ οὐ κατὰ δύναμιν ἐντέτακται» καὶ παρὰ τῷ Ὠριγένει Τόμ. Γ', σελ. 154 «παρελκόντως ἔσται εἰρημένον τὸ ἐν πύλαις» καὶ σελ. 169 «εὕροις ἂν οὐ παρελκόντως τὴν λέξιν κειμένην».

Οὐχὶ σπανίως γίνεται χρῆσις ὑπὸ συγγραφέων τοῦ μεταγενεστέρου ἑλληνισμοῦ τοῦ ῥήματος παρέλκειν ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ πλεονά-

ζειν, περιττὸν ἢ ἀργὸν εἶναι, περιττεύειν ἢ ἐκ περισσοῦ κεῖσθαι, κτλ.

Πλούτ. Ἠθικ. σελ. 336, Β' «τὰ δ' ἄλλα τυφλὰ καὶ κωφὰ καὶ ἄψυχα παρέλκει» καὶ σελ. 1057, Β' «ἀρκοῦσιν αἱ φαντασίαι καὶ παρέλκουσιν αἱ συγκαταθέσεις».

Ἐπίκτητ. Διατρ. Α', ζ', 29 «παρέλκει τὰ θεωρήματα ταῦτα πάντα».

Φίλ. Ἰουδ. Τόμ. Β', σελ. 5 «ἐπεὶ καὶ ταῦτα οὐ περιττὰ καὶ παρέλκοντα».

Διογέν. Λαέρτ. Ι', 31 «τὴν διαλεκτικὴν ὡς παρέλκουσαν ἀποδοκιμάζουσιν». Μνημονεύεται δ' ὑπὸ τοῦ Λαερτίου βιβλ. Ζ', 195 σύγγραμμα τοῦ Χρυσίππου ἐπιγραφόμενον «Περὶ τῶν παρελκόντων λόγων πρὸς Πασύλον».

Διοσκορ. Τόμ. Β', σελ. 10 «εἰ γὰρ ἦν τοῦτο, παρεῖλκεν ἂν ἡ καθ' ἕκαστον φάρμακον διὰ τῶν βοηθημάτων παράδοσις» καὶ σελ. 47 «τὸ παρέλκον καὶ μηδεμίαν χρείαν ἐπί τινα τῶν ἔργων παρεχόμενον».

Σέξτ. Ἐμπειρ. σελ. 74,10 Βεκκ. «παρέλκει ἡ φαντασία πρὸς τὸ κρίνειν» καὶ σελ. 90,17 «λῆμμα παρέλκον πρὸς τὴν τοῦ λόγου συναγωγὴν» καὶ σελ. 92,27 καὶ σελ. 93,25 καὶ 31 καὶ σελ. 94,5 καὶ 15 καὶ σελ. 95,7 καὶ 11 καὶ 14 καὶ σελ. 97,15 καὶ σελ. 118,2 καὶ σελ. 183,31 καὶ σελ. 262,17 καὶ σελ. 383,20 καὶ σελ. 584,8 καὶ σελ. 646,25 καὶ σελ. 653,19 καὶ σελ. 688,6 καὶ σελ. 749,12.

Κλήμ. Ἀλεξ. Τόμ. Γ', σελ. 296,15 «παρέλκει τοίνυν αὐτῷ τὸ κατὰ τὴν γλῶτταν μαρτύριον».

Ὠριγέν. Τόμ. Α', σελ. 151 «παρέλκειν οὖν οἴονται τὸ ὑπὸ προφητῶν αὐτὸν νομίζεσθαι προκατηγγέλθαι» καὶ Τόμ. ΙΕ', σελ. 419 «οὐδὲν παρέλκει τῶν γεγραμμένων».

Ἀπολλών. Ἀλεξ. περὶ Συντ. σελ. 5,6 «ὅπου γε καὶ παραπληρωματικοὺς συνδέσμους φαμέν· φαμὲν δέ γε καὶ λόγους ποτὲ παρέλκειν πρὸς οὐδὲν συντείνοντας» καὶ σελ. 142,9 «ἐπεὶ ἐν ἑτέροις παρέλκουσα εὑρίσκεται» καὶ σελ. 158,1 καὶ σελ. 178,18 καὶ σελ. 218, καὶ περὶ Συνδ. σελ. 519,2 «πῶς γὰρ ἂν τις ἐπὶ τῶν τοιούτων τάξεων παρέλκειν φαίη τοὺς συνδέσμους;» καὶ 11 «ἐφ' οὐ πάκαὶ ὁ γε πλεονάζει ἐν τῷ μέντοι γε· ἔτι ὁ δὴ ὡς μὲν παρέλκει,

τῶν Σειρήνων, καθὼς ἔκαμεν ὁ φρόνιμος Ὀδυσσεύς». Οὐκ ἀγνοητέον δ' ὅτι ἐλέχθη καὶ ὑπὸ τοῦ Βασιλείου ἐν τῷ πρὸς τοὺς νέους κτέ. Δ' (σελ. 4 Λοθ.) «ταῦτα δεῖ φεύγειν ἐπιφρασσομένους τὰ ὦτα οὐχ ἧττον ἢ τὸν Ὀδυσσέα φασὶν ἐκεῖνοι τὰ τῶν Σειρήνων μέλη».

Ἐν τέλει παρατιθέμεθα ἃ ἔγραψεν ὁ Κωνσταντ. Κοντογόνης ἐν Ἐπιτομ. Ἑλλην. Μυθολ. σελ. 105 ἐκδ. γ' «Ἦτο δὲ εἰς τὰς Σειρῆνας δεδομένον νὰ ζῶσιν, ἕως ἂν διαπλεύσῃ τις ἐκεῖθεν, ὑπὸ τῆς μελῳδίας αὐτῶν ἀδάμαστος. Τοῦτο συνέβη πρῶτον μὲν ἐπὶ τῆς ἐκστρατείας τῶν Ἀργοναυτῶν, ὅτε ὁ Ὀρφεύς, κρούων τὴν λύραν καὶ ψάλλων τοὺς ὕμνους, ἀπέτρεψε τοὺς συμπλέοντας μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ν' ἀκούσωσι τὰς φωνὰς τῶν Σειρήνων· ἔπειτα δὲ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς παρέπλευσεν ἐκεῖθεν σῶος, **ἐμφράξας τὰ ὦτα αὐτοῦ** καὶ τῶν λοιπῶν συντρόφων μετὰ κηροῦ· τότε αἱ Σειρῆνες, ἀπελπισθεῖσαι, ὅτι ἡ δύναμις αὐτῶν ἔλαβε τέλος, ἔρριψαν ἑαυτὰς εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μετεμορφώθησαν εἰς σκοπέλους».

ΚΕΦ. ΟΓ'.

Λαβροτάτῳ καὶ λάβρῳ - λαυροτάτῳ καὶ λαύρῳ

Παρὰ τῷ Θεοδωρήτῳ κεῖται Τόμ. Γ', σελ. 1080 «ὑετῷ λαυροτάτῳ καὶ χαλάζῃ μεγίστῃ βαλών» καὶ σελ. 1235 «καὶ νῦν μὲν ὑετῷ λαύρῳ κατακλυζόμενος, νῦν δὲ κρυμῷ καὶ νιφετῷ πηγνύμενος».

Γραφικὰ πταίσματα εἶνε τὸ λαυροτάτῳ καὶ λαύρῳ· ὁ Θεοδώρητος ἔγραψε διὰ τοῦ Β λαβροτάτῳ καὶ λάβρῳ, ὡς ἐν σελ. 1167 «ὑετοῦ δὲ λάβρου γενομένου καὶ λαίλαπος προσβαλούσης». Πρβ. Τόμ. Α', σελ. 979 «Τοῦτο ὁ Θεοδοτίων οὕτως ἡρμήνευσεν, ἐκοιμήθην μετὰ ἀναλισκόντων· ὁ δὲ Ἀκύλας μετὰ λάβρων, ὁ δὲ Σύμμαχος μετὰ φλεγόντων· ἀντὶ τοῦ ἐκοιμήθην σχεδὸν μετὰ ἀναλισκόντων λογισμῶν· λάβρως γάρ με κατέδακνον, ὡς σχεδὸν καὶ καταφλέγμου τὴν διάνοιαν — τὸν Σαοὺλ γὰρ καὶ τοὺς συναναλίσκοντας φλέγοντας καὶ λάβρους καὶ σκύμνους ὠνόμασε τὸ θηριῶδες γνώμης καὶ τοῦ τρόπου τὸ φονικὸν ἐξηγούμενος», ἔνθα εἶνε τάδε

σημειωμένα «Cod. 2 λαύρων. Minus bene» καὶ «Cod. 2. λαύρους. Perperam». Κακῶς ἐν Τόμ. Δ', σελ. 502 τῆς γραφῆς «καὶ ὑετὸν ἀφίησι λάβρον» προεκρίθη ἡ λαῦρον. Πρβ. καὶ Πίν. λ. λάβρον.

Καὶ παρὰ τῷ Γαληνῷ ἐν ἄλλοις μὲν τόποις φέρεται ἡ ὑγιῶς ἔχουσα ἐκφορά, ἐν ἄλλοις δ' ἡ ἡμαρτημένη, οἷον

Τόμ. ΙϚ', σελ. 801 «αἱμορραγέουσι λάβρως καὶ κοιλίη δὲ καταρρήγνυται» καὶ Τόμ. ΙΖ', α', σελ. 88 «εἰ καὶ μὴ λάβρον ἐν αὐτῷ καταρρήσσοιτο» καὶ «ὕδατα λάβρα καὶ μεγάλα γεγονέναι» καὶ «λάβρα μὲν τὰ ἐξαιφνίδια, σφοδρά τε καὶ ὀλιγοχρόνια κτέ.» καὶ σελ. 89 «λάβρον τοῦτον ὀνομάσομεν» καὶ «τὸν τοιοῦτον ὑετὸν οὐκ ἐροῦμεν λάβρον ἀλλὰ μέγαν» καὶ «ποτὲ μὲν λάβρους ἔσχεν ὑετούς, ποτὲ δὲ μεγάλους ἐκ διαλειμμάτων» καὶ σελ. 90 «καὶ μάλισθ' ὅταν ὑετὸς ἅμ' ἐν αὐτοῖς γίγνηται λάβρος» καὶ σελ. 284 «αἱμορραγίαι λάβροι ἐκ ῥινῶν ῥύονται τὰ πολλὰ» καὶ Τόμ. ΙΘ', σελ. 456 «αἱμορραγία ἐστὶν αἵματος λαβρός (λάβρος) ἔκχυσις» καὶ σελ. 457 «ἡ μὲν αἱμορραγία, ὡς ἔφην, λαβρός ἐστιν (λάβρος ἐστὶν) αἵματος ἔκχυσις».

Τόμ. ΙϚ', σελ. 801 «οἷς ἐφ' αἱμορραγίῃ λαύρΩΣ πυκνῇ μελάνων συχνῶν διαχώρησις» καὶ σελ. 809 «ἐκ ῥινῶν λαῦρα, βίαια πολλὰ ῥυέντα» καὶ σελ. 814 «ἐὰν δὲ ἐπιγένηται λαύρΑ αἱμορραγίΗ, ἀντισπᾶται» καὶ Τόμ. ΙΖ', α', σελ. 87 «ὕδατα πολλά, λαῦρα, μεγάλα, χιόνες, μιξαίθρια τὰ πλεῖστα» καὶ σελ. 309 «αἱμορραγίαι λαῦροι ἐκ ῥινῶν ῥύονται (τὰ) πολλά».

Ὁ Νικλάσιος ποιεῖται ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Γεωπονικῶν σελ. 573 τὴν παρατήρησιν τήνδε «Quod, cum Hippocratis libri, Foesio teste, omnes *Epidem*. I. *pr*. *p*. 942. ὕδατα λαῦρα exhibeant; cum textus Hippocratis apud Galenum *Comment*. 2. *p*. 357. eandem scripturam prae se ferat; ipse tamen Galenus semper λάβρος scribit, idque saepissime, ut plane sit indifferens. Huic autem διττογραφίᾳ non pronuntiatio modo, sed scriptura quo- ; similis litterarum β et υ, occasionem praebuit. Nam β in ris antiquis scribitur fere hoc modo u. vid. Jungerm. ad lluc. 4, 61. n. 61 et 4, 151. n. 73. Inde fit, ut vix occurrat ec vox, ubi non dupliciter scribatur. Hactenus haec».

Ὁ Ἑρμερίνσιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἱπποκράτους καὶ ἄλλων παλαιῶν ἰατρῶν Λειψάνων ἀνέγνω Τόμ. Α' σελ. 28 «αἱμορραγέουσ λάβρως καὶ κοιλίη δὲ καταρρήγνυται» καὶ «οἷσι ἐφ' αἱμορραγίῃ λάβρῳ, πυκνῇ, μελάνων συχνῶν διαχώρησις» καὶ σελ. 29 «τὰ ἐκ ῥινῶν λάβρα βίῃ ἀποληφθέντα ἔστι οἷσι σπασμοὺς προσάγεται καὶ σελ. 30 οἷσι ἐξ ἀρχῆς αἱμορραγίαι λάβροι ῥῖγος ἵστησι» καὶ ἐσημειώσατο «λάβρως pro vulg. λαύρως codd. debetur» καὶ «In principio sententiae vulgo λαύρως; Littr. λαύρῳ; plerique libb. Parr. λάβρῃ, unde λάβρῳ scripsi» καὶ «λάβρα e duobus libb. recepi pro vulg. λαῦρα, nempe illa forma praestat» καὶ «Scripsi λάβροι e vulg. λάβραι, quum adiectivum sit duarum terminationum; praebent item libri 4. Parr. et edidit Lind., λαῦροι codd. 5, quos Littr. est secutus». Πρβ. καὶ σελ. 164 «ὕδατα πολλά, λάβρα, μεγάλα, χιόνες, μιξαίθρια (μειξαίθρια) τὰ πλεῖστα» καὶ Ῥοῦφ. Ἐφέσ. σελ. 199,1 Δαρ. «λάβροι δὲ αἱμορραγίαι τεταρταῖαι δύσκριτοι» καὶ σελ. 206,6 «πρὶν αἱμορραγίᾳ λάβρῳ ἐκ ῥινῶν ἐκρίθη ἡ νόσος» καὶ Ἀριστείδ. Τόμ. Α', σελ. 512 Δινδ. «καὶ ἐπιγίγνεται ὕδωρ ἐξ οὐρανοῦ πολὺ καὶ λάβρον» καὶ Ἑρμ. Σωζομεν. σελ. 114 Οὐσσ. «ἐπεὶ γὰρ λάβρος πυρετὸς ὑπὸ ξανθῆς χολῆς κινηθεὶς ἐπέλαβεν αὐτόν» καὶ Ἀπολλόδωρον σελ. 202,3 Οὐαγν. «καὶ αὐτῷ λάβρος ὁ ποταμὸς ἐφορμᾷ», κτλ.

Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου κεῖται «Δαρδάπτειν: λαύρως ἐσθίειν, σπαράττειν» Ἀπαντᾷ δὲ καὶ παρὰ Μιχαὴλ τῷ Ψελλῷ Μεσαιων. Βιβλιοθ. Σάθ. Τόμ. Δ', σελ. 417 «πυρὶ λαύρῳ ὑποσμΗχόμενος» καὶ παρ' Ἰωάννῃ τῷ Καντακουζηνῷ Τόμ. Β', σελ. 550, 18 «ὑπὸ λαυροτάτων κατεσχέθη πυρετῶν», ἀλλὰ Τόμ. Γ', σελ. 50,10 εἶνε γεγραμμένον «πυρετῷ κατείχοντο λαβροτάτῳ». Παρὰ τῷ Φωτίῳ Λόγ. καὶ Ὁμιλ. Τόμ. Β', σελ. 202,1 ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Ἀριστάρχου «οὐχ οὕτω πνεύματος λάβρου κατασπιλάσαντος» καὶ ἐσημειώθη «λάβρου: καθ' ἡμᾶς γε.—λαύρου ἐν ἄπ. Χ.».

Πρὸς τῇ ὀρθῇ γραφῇ φέρεται καὶ ἡ ἐσφαλμένη παρὰ τῷ Ἰουλιανῷ σελ. 435,3 Ἑρτλ. «ἐσθίειν δὲ λάβρως ἢ πίνειν χανδὸν οὐ συγχι ροῦμαι»—λαύρως» καὶ παρὰ τῷ Ἰωσήπῳ Τόμ. Β', σελ. 251, Νισ. «πνεῦμά τε λάβρον ἐπιγίνεται καὶ πολὺς ὄμβρος» — λαῦρι Ὑπὸ Γρηγορίου τοῦ Κορίνθου περὶ Δωρ. Διαλ. § 29 μνημονεύεται

ρῆσις τοῦ Πινδάρου «μαθόντες δὲ λάβροι παγγλωσσίᾳ, κόρακες ὥς, ἄκραντα γαρύετον Διὸς πρὸς ὄρνιχα θεῖον». Γράφει δ' ὁ Σχαιφῆρος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Γρηγορίου σελ. 218 «In Pindari loco Codd. a. b. et c. λαῦροι pro λάβροι». Παρασημειωτέον δ' ὅτι ὁ Βέργκιος ἐν τῇ δ' ἐκδόσει τῶν Ἑλλήν. Λυρ. Ποιητῶν Τόμ. Α', σελ. 67 ἀποφαίνεται «λάβροι παγγλωσσίᾳ, fortasse poeta scripsit λάβρῳ παγγλωσσίᾳ, quemadmodum vel ὀξύτονα, ut ἱερός, λαμπρός, φανερὸς promiscue de utroque genere adhibentur».

Τὸ ἐπίθετον λάβρος εἶνε παλαιότατον. Ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου χρῆσις αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐξ αὐτοῦ παρηγμένου ῥήματος λαβρεύομαι καὶ τοῦ συνθέτου ὀνόματος λαβραγόρης Γράφει δ' ὁ Εὐστάθιος ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 1311,65 «Τὸ δὲ λαβρεύεσθαι καιρία λέξις ἐστὶ δηλοῦσα τὸ λάβρως καὶ οὐ μετὰ σκέψεως λαλεῖν, ἢ καὶ ἄλλως εἰπεῖν στωμύλλεσθαι καὶ τὸν ἀκούοντα λίαν βαρύνειν τῇ φράσει, ὅθεν καὶ λαβραγόρας ὁ ἐν τῷ ἀγορεύειν λάβρος· διὸ καὶ ἐπέμεινε τῇ λέξει συνήθως ὁ ποιητὴς διὰ τὸ καίριον. Τῶν τις δὲ παλαιῶν λαβρεύειν τὸ προγλωσσεύειν φησί». Ὁμοίως τῷ λαβραγόρης ἐρρήθη ὑπὸ τοῦ ποιντοῦ καὶ ὑψαγόρης.

Ὑπῆρχε δὲ γνωστὸς τῷ Εὐσταθίῳ καὶ ὁ διὰ τῆς ΑΥ διφθόγγου ἐκφερόμενος τύπος λαῦρος, ὡς δηλοῦται ἐξ ὧν οὗτος λέγει σελ. 1033,57 «Λάβρον δὲ καὶ νῦν συνήθως διὰ τοῦ Β τὸ λίαν βαρύ· οὕτω δὲ καὶ λάβρος ἄνεμος διὰ τοῦ Β ὡς λίαν βαρύνων, εἰ καί τινες ἐπιθυμοῦσι γράφειν αὐτὸν διὰ τῆς ΑΥ διφθόγγου παρὰ τὴν αὔραν. Καὶ ὁ λαβραγόρας δὲ διὰ τοῦ Β. Οὐχ ἧττον δὲ τούτων ὁ λάβραξ διὰ τὸ λίαν βορόν» καὶ σελ. 1065,64 «λαυρότατον δὲ διὰ τοῦ Υ γραπτέον, ἴσως ἀπὸ τοῦ λα ἐπιτατικοῦ καὶ τοῦ ῥέειν, ἵνα ᾖ ὥσπερ ἄρρηκτον αὔρηκτον παρ' Αἰολεῦσιν, οὕτω λάρον καὶ λαῦρον. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ λαύρα πλεονασμῷ τοῦ Υ δημοσία ὁδός, δι' ἧς λαὸς ῥέει. Λάβρος μέντοι διὰ τοῦ Β ὁ λίαν βορὸς ἢ βαρύς. Ὅτι δὲ καὶ διὰ τοῦ βῆτα γραφῆναι τὸ λαβρότατον ὕδωρ ὀρθῶς ἔχει προδεδήλωται· βαρύνει γὰρ γῆν, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ βέβριθε χθών. Οὕτω καὶ λαβροστομεῖν διὰ τοῦ Β» καὶ σελ. 1781,50 «Τὸ δὲ λάβρον οὐ σφαλερὸν μέν, εἰ καὶ τῇ ΑΥ διφθόγγῳ παραλήγεται παρὰ τὴν αὔραν· **ἀρέσκει δὲ τοῖς ἀκριβεστέροις διὰ τοῦ βῆτα γράφεσθαι** διὰ τὸ λίαν βαρύ».

τὸ αἰγῶν· ἀρκεῖ γὰρ τὸ αἰπόλιον εἰς νόησιν αἰγῶν — οὕτω δὲ καὶ ἐν τῷ συῶν συβόσιον παρέλκει τὸ συῶν». σελ. 371,28 παρέλκον ἐκεῖ θεὶς ἐπὶ τῶν ὀρνίθων τὸ κλαγγηδόν». σελ. 444,8 «τὸ δὲ καὶ οὐρανῷ ἀστερόεντι παρέλκειν δοκεῖ ἁπλοϊκῶς οὕτω παραρριφέν, ὡς ἐν βιοτικῇ ὁμιλίᾳ». σελ. 467,14 «τὸ δὲ μή πῶ τι ἀργὴν ἔχει τὴν παραπλήρωσιν· ἔστι γὰρ ἀντὶ τοῦ μή τι, περιττοῦ κειμένου τοῦ πω· παρέλκει δὲ ὁμοίως καὶ τὸ τι, καθὰ καὶ ἐν τῷ οὔτι». σελ. 497,37 «ἐν δὲ τῷ ἰαχή τε φόβος τε δοκεῖ παρέλκειν ἡ προσθήκη τοῦ φόβου». σελ. 524,13 «λέγουσι δὲ οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι, εἴτε λεκτὸν τὸ ἐπὶ τέλους φωνῆεν εἴτε καὶ παρέλκει, φυλαττέσθω τὸ πνεῦμα». σελ. 541,9 «παρέλκει δὲ ὁ πρῶτος δέ σύνδεσμος καὶ κεῖται ἀντὶ τοῦ δή». σελ. 652,9 «παρέλκον τι καὶ αὐτὴ ποιοῦσα κατὰ γυναικείαν ἀφέλειαν». σελ. 665,55 «ὅτι δοκεῖ ἐν τοῖς τοῦ Ἕκτορος λόγοις κεῖσθαι περιττὸς ὁ γάρ σύνδεσμος — ἔστι δὲ εἰπεῖν ἀληθῶς ὅτι οὐ παρέλκει ὁ ῥηθεὶς σύνδεσμος». σελ. 680,41 «ἐν δὲ τῷ φίλα γοῦνα παρέλκει τὸ φίλα συνήθως, καθὰ καὶ ἐν τῷ φίλα γυῖα». σελ. 687,61 «ἰστέον δὲ καὶ ὅτι σοφιστικώτερόν τις ἐπιβαλὼν τῷ νεκύων κατατεθνειώτων εἴπῃ ἂν μὴ παρέλκειν τὸ κατατεθνειώτων ἀλλ' ὡς πρὸς διαστολὴν εἰρῆσθαι νεκύων ζώντων». σελ. 710,34 «τὸ δὲ ἐμπρήσει φαίνεται παρέλκον ἀφελῶς ἔχειν τὸ πυρὶ κηλέῳ». σελ. 792,12 «ἐν δὲ τῷ τρομέει φαίδιμα γυῖα παρέλκον κεῖται τὸ φαίδιμα καὶ εἰς οὐδὲν ἀναγκαῖον ἢ μόνον πρὸς μετρικὴν πλήρωσιν». σελ. 804,13 «εἰ γὰρ λευκοὺς ὀδόντας ἐρρέθη ὁ ὗς ἔχειν, περιττῶς ἀργιόδους πάλιν ἐλέχθη, καὶ εἰ ἀργιόδους, παρέλκει τὸ λευκοὺς ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ὀδόντας εἰπεῖν». σελ. 834,5 «ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι καὶ ἐν τῷ υἷε δύω νόθον καὶ γνήσιον, ἄμφω εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντε, παρέλκει τὸ δύω συνήθως». σελ. 853.7 «ὁ δὲ σύνδεσμος ἐν τῷ οἶδα γὰρ ὅτι κακοὶ καὶ ἐξῆς δοκεῖ μὲν παρέλκειν, συμβιβάζεται δ' ὅμως δι' ἐλλείψεως». σελ. 921,19 «τὸ δὲ Ἕκτορι Πριαμίδῃ καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τοῖς πρὸ τούτου καὶ εἴ που δὲ ἀλλαχόθι οὕτω κεῖται, παρέλκει πρὸς μέτρου τε ἀναπλήρωμα καὶ εἰς σέμνωμα δὲ τοῦ γέροντος Πριάμου». σελ. 943,8 «τὸ δὲ ὅς μοι ἔπεισι παρέλκει». σελ. 944,53 «τὸ δὲ δουρὶ φαεινῷ παρέλκει ἐν τῷ ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ». σελ. 952,6 «τὸ μέντοι δεῦε δὲ γαῖαν παρέλκει οὐκ ἀναγκαίως κείμενον διὰ μόνην ἀναπλήρωσιν στίχου καὶ συνήθη λόγου διασκευήν». σελ. 1012,4

«ἐν δὲ τῷ πάντα δέδασται ἢ συνήθως παρέλκει τὸ πάντα, ὥσπερ σὺν ἄλλοις καὶ ἐν τῷ ἐννέα πάντα τάλαντα, ἢ ἀντὶ τοῦ τὰ πλεῖστα λέγεται» καὶ 58 «ἐν δὲ τῷ οὕτω γὰρ δή τοι γαιήοχε σκοπητέον εἰ μὴ παρέλκει ὁ γάρ σύνδεσμος». σελ. 1057,18 «ἐν γὰρ τῷ ὅτε μὴ Διὶ πατρὶ τὸ μὲν τε παραπληρωματικῶς παρέλκει, τὸ δὲ ὅ ἀντὶ τοῦ ὅτι νοεῖται». σελ. 1079,29 «ἰστέον δὲ καὶ ὡς, εἴ που γράφεται βοῶν τ' εὖ ποιητάων, παραπληροῖ ὁ τε σύνδεσμος ἐκ περισσοῦ παρέλκων». σελ. 1383,64 «τὸ δὲ καὶ ἡμῖν ἢ παρέλκον ἔχει τὸ καί, καθὰ πολλαχοῦ γίνεται, ἢ διὰ τὸ μέλλον εἴρηται». σελ. 1475,13 «καὶ ὅτι ἐν τῷ ἐπιβουκόλος παρέλκει ἡ πρόθεσις, ὡς καὶ ἐν τῷ ἐπίουρος καὶ ἐν ἄλλοις, δεδήλωται ἐν τοῖς εἰς τὴν Ἰλιάδα ἱκανῶς». σελ. 1495,20 «ἰστέον δὲ ὅτι ἐν μὲν τῷ ἀνέγνων οὐ περιττῶς ἀλλ' ἀναγκαίως κεῖται ἡ πρόθεσις, ὡς καὶ ἐν τῷ ἀνανεῦσαι καὶ ἀναδικάσαι καὶ τοῖς ὁμοίοις, ἐν δὲ τῷ ἀναφῆναι παρέλκει ἡ πρόθεσις». σελ. 1496,41 «ἐν δὲ τῷ πάντων Ἀργείων ἢ ἔοικε παρέλκειν τὸ πάντων διὰ τὸ καὶ ἀπίθανον καὶ ἀδύνατον εἶναι τὸ λεγόμενον κτέ.». σελ. 1526,2 «τὸ δὲ βροτῶν πόλις ἢ παρέλκον ἔχει τὸ βροτῶν ἢ κτέ.». σελ. 1555,12 «ἐπὶ δὲ Πηνελόπης ὅτε ῥηθείη, ἀκύρως τεθὲν παρέλκει». σελ. 1599,22 «τὸ δὲ θηλύτεραι παρέλκειν μὲν δοκεῖ· ἤρκει γὰρ καὶ μόνον τὸ θεαί». σελ. 1691,11 «τὸ δὲ πάντων Ἀργείων ἢ παρέλκον ἔχει τὸ πάντων ἢ ἁπλοϊκῶς αὐτὸ λέγει ὁ βασιλεύς». σελ. 1856,3 «ἐν δὲ τῷ ἀλλ' ἔξελθε ἢ παρέλκει ὁ ἀλλά σύνδεσμος ἢ μᾶλλον ἐλλιπῶς ὁ λόγος ἔχει». σελ. 1867,28 «ἰστέον δ' ὅτι, καθάπερ ἐν τῷ βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνὴρ περιττεύει τὸ βοῶν καὶ ἐν τῷ οἶνον οἰνοχοεῖ τὸ οἶνον καὶ ἐν τῷ αἰπόλος αἰγῶν τὸ αἰγῶν — οὕτω καὶ ἐνταῦθα παρέλκει τὸ ποδῶν ἐν τῷ ποδάνιπτρα ποδῶν». Κακῶς ἐν σελ. 1486,59 εἶνε γεγραμμένον «ἔνθα ὅρα τόν τε σύνδεσμον Ἀττικῶς πλεονάσαντα τὸ παρέλκον, ὡς καὶ ἐν τῷ ἄλλως τε καὶ εἰ οἷόν τε» ἀντὶ τοῦ πλεονάσανΤΑ (καΤΑ) τὸ παρέλκον». Πρβ. σελ. 139,35 «κατὰ τὸ παρέλκον δὲ καὶ οὐκ ἀναγκαίως κεῖται τὸ λευκά» καὶ σελ. 229,13 «εἰς οὐδὲν μὲν ἀναγκαῖον ἀλλὰ κατὰ τὸ παρέλκον ›έθη» καὶ σελ. 351,1 «καὶ τὴν ῥηθεῖσαν κολώνην κατὰ τὸ παλκον ἐτοπογράφησεν» καὶ σελ. 426,28 «ἐν μέντοι τῇ Ὀδυσσείᾳ ;χεῖαν χεῖρα (τὴν) τῆς Πηνελόπης κατὰ τὸ παρέλκον φησί» καὶ λ. 692,39 «τὸ δὲ Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ κατὰ τὸ παρέλκον

καὶ ἐνταῦθα κεῖται» καὶ σελ. 727,34 «δύναται δὲ καὶ κατὰ τὸ παρέλκον κεῖσθαι» καὶ σελ. 800,64 «τὸ σὺ ἐνταῦθα δὶς εἶπεν, ὧν τὸ δεύτερον κατὰ τὸ παρέλκον» καὶ σελ. 880,6 «τὸ δὲ περὶ τρίποδος γὰρ ἔμελλον θεύσεσθαι κατὰ τὸ παρέλκον κεῖσθαι δοκεῖ πρὸς μόνην ψιλὴν ἱστορίαν» καὶ σελ. 1054,16 «ὅτι ἐν τῷ προφόωσδε οὐ κατὰ τὸ παρέλκον ἡ πρόθεσις κεῖται» καὶ σελ. 1074,24 «ἐν δὲ τῷ νέκυι κατατεθνειῶτι κατὰ τὸ παρέλκον, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἁπλῶς, οὕτω τέθειται τὸ τεθνειῶτι» καὶ σελ. 1132,30 «ἁπλοϊκῶς οὕτω κατὰ τὸ παρέλκον κεῖται» καὶ σελ. 1137,9 «ὡς δοκεῖ καὶ νῦν ὁ γάρ σύνδεσμος κατὰ τὸ παρέλκον κεῖσθαι» καὶ σελ. 1152,24 «ἐν δὲ τῷ ἦ ἄρα κατὰ τὸ παρέλκον ἁπλῶς κεῖται ὁ ἄρα σύνδεσμος» καὶ σελ. 1195,62 «ὅπερ καὶ ἐν ἄλλοις εἴωθε ποιεῖν κατὰ τὸ παρέλκον μέν, ὅμως δὲ διά τινα σαφήνειαν» καὶ σελ. 1774,2 «ἥρως Ἀτρείδης δουρικλειτὸς οὐ κατὰ τὸ παρέλκον ποιῶν οὕτως, ἀλλὰ διότι κτἑ.». Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν σελ. 679,4 φέρεται «τὸ δὲ κορωνίσι ποντοπόροισιν ἐκ (τοῦ) παρέλκοντος κεῖται κόσμου χάριν φραστικοῦ». Ὡς δ' ἐρρήθη ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου κατὰ τὸ παρέλκον, οὕτω καὶ κατὰ τὸ πλεονάζον σελ. 1339,31 «ἰδίᾳ τὸ σύ κατὰ τὸ πλεονάζον ἐκπεφώνηται». Πρβ. καὶ σελ. 763,64 «Φθερσέφασσα ἢ κατὰ τὸ κάλλιον Φερσέφασσα» καὶ Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Β', σελ. 198,16 «ἴξ οὐ φανερός ἐστι κατὰ τὸ περισπώμενον ἀνεγνωκώς».

Ὁ Κόβητος γράφει ἐν ταῖς εἰς Διονύσιον τὸν Ἁλικαρνασσέα Παρατηρήσεσι σελ. 80 «Pag. 688. ἡ δὲ πέμπτη κλῆσις (classis) καὶ ἡ τελευταία παρείλκονΤΟ. ΤΟΥτο τὸ πολίτευμα. *Supervacanea* dicuntur παρέλκειν non παρέλκεσθαι. Itaque παρεῖλκον legendum. Adhaesit ΤΟ ex syllaba sequenti».

Οὐχὶ ὀλιγάκις γίνεται χρῆσις τοῦ τύπου παρέλκεσθαι ὑπ' Ἀπολλωνίου τοῦ Ἀλεξανδρέως, οἷον «εἰς οὐδὲν χρειῶδες ἐπενοοῦντο αἱ τῆς εὐθείας ἐγκλιτικαὶ ἀντωνυμίαι τάχα παρελκόμεναι πλέον τῶν παραπληρωματικῶν συνδέσμων» (περὶ Συντ. σελ. 15, 7) καὶ «ἀλλὰ δειχθήσεται ὡς πολλάκις ὑπὸ ποιητικῆς ἀδείας παρέλκεται ἡ αὐτός» καὶ «βέλτιον ἐπὶ τῶν τοιούτων παρέλκεσθαι τὴν μιν» (π... Ἀντων. σελ. 47, 6 καὶ σελ. 102, 13) καὶ «εἴ τι μέρος λόγου κ... τινα λόγον παρέλκεται» καὶ «παρείλκετο ὁ γε καὶ ἐν τῷ δέ καὶ «εἴπερ οὖν παρέλκεται ὁ οὖν σύνδεσμος μετὰ τῆς οὐ ἀπο

σεως παραλαμβανόμενος» (περὶ Συνδ. σελ. 517,14 καὶ σελ. 518, 6 καὶ σελ. 526, 9) καὶ «παρελκομένης τῆς ἐν προθέσεως ἐν τῷ ἔναγχος» (περὶ Ἐπιρρ. σελ. 596, 25). Ἀπαντᾷ δὲ καὶ παρὰ τῷ Πλουτάρχῳ Ἠθικ. σελ. 386, Δ΄ «καὶ τοῦ εἴθε τὴν δευτέραν συλλαβὴν παρέλκεσθαί φασιν» καὶ παρὰ τῷ Οἰκουμενίῳ Ὑπομν. εἰς Ἐπιστολ. πρὸς Γαλάτ. Ε΄, 24 «κατὰ ταύτην τὴν ἑρμηνείαν οὐ παρέλκεται τὸ δέ» καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις Τόμ. Α΄, σελ. 143 31 «ἐπεὶ παρελκόμενον ἔσται τὸ καρπαλίμως» καὶ σελ. 214, 28 «ἢ καὶ παρέλκεται (ἡ ἀπό)» καὶ σελ. 224, 16 «βαρυτονητέον τὴν ὑπό· παρέλκεται γάρ» καὶ σελ. 246, 29 «καθ'ὕπαρξίν τινα λεγόμενον ἢ καὶ παρελκόμενον» καὶ σελ. 262,29 «ἵνα ἡ μὲν ἀπό συντάσσηται τῇ νεῶν γενικῇ, ἡ δὲ πρό παρέλκηται» καὶ Τόμ. Β΄, σελ. 106,19 «οὐδέν: ὅτι τὸ δέν παρέλκεται» καὶ σελ. 289,14 «ἡ διπλῆ ὅτι τὸ δὲν παρέλκεται» καὶ ἐν τοῖς εἰς Σοφοκλέα σελ. 23,9 Τευβν. «παρέλκεται γὰρ ἡ ἀνά» καὶ σελ. 67, 5 «τὸ δὲ τινά παρέλκεται» καὶ ἐν τοῖς εἰς Εὐριπίδην Τόμ. Γ΄, σελ. 60,28 Δινδ. «τὰ γὰρ τῆς Ἰοκάστης παρελκόμενά εἰσι καὶ ἕνεκα τοῦ θεάτρου ἐκτέταται» καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοφάνη σελ. 22,38 Διδ. «τὸ σοι παρέλκεται» καὶ σελ. 320, 31 «παρέλκεται τὸ ἔχων» καὶ σελ. 322, 6 «τὸ ἔχων παρέλκεται» καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἀπολλώνιον τὸν Ῥόδιον σελ. 461, 15 Κειλ. «δῆθεν : παρέλκεται τὸ δῆθεν» καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἀριστείδην σελ. 249, 11 «παρέλκεται Ἀττικῶς τὸ ἴσα» καὶ σελ. 265, 6 «τὸ μὲν εἶτα παρέλκεται Ἀττικῶς» καὶ σελ. 351, 36. σελ. 406, 24. σελ. 414, 21. σελ. 516, 7 καὶ 24. σελ. 553, 28. σελ. 600, 28. σελ. 717, 11 καὶ ἐν τοῖς Κραμήρου Ὀξ. Ἀνεκδότοις Τόμ. Α΄, σελ. 56, 17 «ὥστε οὔτε ὁ σύνδεσμος παρέλκεται οὔτε πτῶσις ἀντὶ πτώσεως».

Ἄξιον παρατηρήσεως εἶνε ὅτι παρὰ μὲν τῷ Ἁρποκρατίωνι κεῖται σελ. 268, 9 Δινδ. «τὸ δὲ μάλα ἤτοι παρέλκει ἢ κτλ.», ἐν δὲ τῷ Οὐϊνδοβονησίῳ Λεξικῷ σελ. 157,16 Ναυκ. φέρεται «τὸ δὲ μάλα παρέλκεται». Ἐγένετο δὲ τοῦ παρέλκει χρῆσις ὑπὸ τοῦ Ἁρποκρατίωνος καὶ σελ. 65,2 «ἐνιαχοῦ δὲ παρέλκει τὸ ἄττα». Πρβ. Κόβον ἐν *Collect. Crit.* σελ. 174.

Τὸν τύπον παρέλκεσθαι βλέπει τις καὶ παρὰ τῷ Πολυβίῳ γράτι βιβλ. Θ΄, κ΄, 6 «ἐγὼ δὲ τὰ μὲν ἐκ περιττοῦ παρελκόμενα

τοῖς ἐπιτηδεύμασι χάριν τῆς ἐν ἑκάστοις ἐπιφάσεως καὶ στωμυλίας πολύ τι μᾶλλον ἀποδοκιμάζων, παραπλησίως δὲ καὶ τὸ πορρωτέρω τοῦ πρὸς τὴν χρείαν ἀνήκοντος ἐπιτάττειν, περὶ τἀναγκαῖα φιλοτιμότατός εἰμι καὶ σπουδάζων».

Ἐκ τοῦ ῥήματος παρέλκειν παρήχθη τὸ ὄνομα παρολκή, ὡς ἐκ τοῦ καθέλκειν τὸ καθολκή καὶ ἐκ τοῦ συνέλκειν τὸ συνολκή, κτλ. Εὑρίσκεται δὲ τὸ παρολκή ἐφ' ὁμοίας τῷ πλεονασμός ἐννοίας παρειλημμένον παρὰ Σέξτῳ τῷ Ἐμπειρικῷ καὶ Ἀπολλωνίῳ τῷ Ἀλεξανδρεῖ καὶ ἄλλοις.

Σέξτ. Ἐμπειρ. σελ. 380, 24 «κατὰ δὲ παρολκὴν ἀπέραντος γίνεται ὁ λόγος, ὅταν ἔξωθέν τι καὶ περισσῶς παραλαμβάνηται τοῖς λήμμασι». Πρβ. καὶ σελ. 90, 12 καὶ σελ. 92, 20 καὶ σελ. 93, 16 καὶ σελ. 97, 16 καὶ σελ. 101, 33 καὶ σελ. 352, 1 καὶ 4 καὶ σελ. 382, 19 καὶ 23 καὶ σελ. 383, 1.

Ἀπολλών. Ἀλεξ. περὶ Συντ. σελ. 4, 20 «ἡνίκα τὰ εἰρημένα αὖθις παραλαμβάνεται ὁτὲ μὲν ἀναγκαίως, ὁτὲ δὲ ἐν παρολκῇ» (Πρβ. καὶ σελ. 51, 7 καὶ σελ. 248, 1 καὶ σελ. 327, 4) καὶ περὶ Ἀντ. σελ. 47, 10 «καθὸ καὶ ἐπ' ἄλλων λέξεων αἱ παρολκαί» καὶ περὶ Ἐπιρρ. σελ. 618, 4 «πρόδηλον ὅτι καὶ τὸ ἐνθένδε τῆς αὐτῆς παρολκῆς ἐστίν» (Πρβ. καὶ σελ. 622, 3 καὶ σελ. 624, 25).

Φώτ. Ἐπιστ. σελ. 403 Βαλ. «τὸ δὲ τοιοῦτον εὔδηλον ὡς μία τίς ἐστιν ἰδέα τῆς παρολκῆς» καὶ «παρὰ τοῖς σοῖς σοφισταῖς οὐδὲν ὅλως σημαῖνον εὑρίσκεται, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο παρολκῆς ἐπέχον τόπον» καὶ «διὰ τὴν τοῦ εἰμὶ παρολκήν».

Εὐστάθ Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 673, 43 «ὅρα δὲ ὅτι τε τὸ πάντες κατὰ παρολκὴν καὶ νῦν συνήθως κεῖται ἐν τῷ ἐννέα πάντες ἀνέσταν» καὶ σελ. 688, 2 «καθ' ὁμοίαν δέ τινα ἐπιβολὴν καὶ τὸ τυμβεῦσαι τάφῳ οὐκ ἔχοι ἂν παρολκήν» καὶ σελ. 756, 11 «τὸ δὲ μάλα ἔοικε κατὰ παρολκὴν κεῖσθαι» καὶ σελ. 775, 36 «δῆλον δὲ ὡς ταὐτὸν ἀμύνειν εἰπεῖν καὶ ἀπαμύνειν κατὰ παρολκὴν προθέσεως» καὶ σελ. 1959, 35 «ἐν δὲ τῷ εἴ με ἔτι γνοίη ἀργὸν ἐκ περισσοῦ κεῖται τὸ ἔτι ἐπίρρημα, ὁποῖα καὶ ἄλλα ἐν τοῖς εἰς τὴν Ἰλιάδα παρεσημάνθησαν, ἐν οἷς καὶ τὸ τι πολλαχοῦ κατὰ παρολκὴν κείμενον».

Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Α', σελ. 195, 20 Δινδ. «οἱ δὲ κατὰ παρολκὴν

τὸ ἔτι» καὶ Τόμ. Β', σελ. 70, 13 «ὅτι τὸ πάντα κατὰ παρολκήν, ὡς οἱ δ' ἐννέα πάντες ἀνέσταν καὶ ὅτι κτέ.» καὶ σελ. 88,17 «παραγωγὴν ἔλαβε τῆς ΑΛΟΣ κατὰ παρολκὴν κειμένης» καὶ σελ. 116,28 «Εὐρυοδείης: παραγωγὸν ἡγοῦνται τὴν λέξιν, τουτέστι παρολκὴν τῆς ἐπὶ τέλους λέξεως» καὶ σελ. 117, 33 «εἰσὶ μέντοι οἱ παρολκὴν ἐδέξαντο τῆς πρό» καὶ σελ. 206, 7 «Ἀρίσταρχος μέντοι καὶ οἱ πλείους παρολκὴν ἐξεδέξαντο τοῦ δέ».

Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Γ', σελ. 334, 3 Δινδ. «οἱ μὲν ὡς ἓν μέρος λόγου ἀνέγνωσαν τὸ φευδᾶ ὡς ἐν παρολκῇ τοῦ δᾶ, ἔνιοι δὲ κτέ.».

Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 758, 11 «ὁ ἤ σύνδεσμος παραπληρωματικὸς κατὰ παρολκὴν συνειλημμένος ἴσος τῷ δή» καὶ σελ. 759, 22 «οὐκ ἐπιζητεῖ τὸν χρόνον τοῦ δακρύειν ἀλλὰ κατὰ παρολκὴν λαμβάνεται» (Πρβ. καὶ σελ. 821, 31. Ἴδε καὶ Σχαιφῆρον εἰς Γρηγ. Κορ. σελ. 143).

Σουΐδ. σελ. 1045 Βεκκ. λ. τριχθά «ἔστι δὲ τὸ πάντα κατὰ παρολκήν».

Κακῶς ἐν τοῖς Κραμήρου Ὀξ. Ἀνεκδότοις Τόμ. Α', σελ. 160,10 εἶνε γεγραμμένον «τινὲς ἀνέστρεψαν τὴν ἐπί, ἀλλὰ κατὰ παραβολήν ἐστιν ἡ ἐπί ὡς τὸ βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνήρ» ἀντὶ τοῦ παρολκήν. Πρβ. Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Α', σελ. 205,29 «Ἀρίσταρχος παρολκὴν οἴεται τῆς ἐπί ὁμοίως τῷ ἐπισμυγερῶς καὶ βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνήρ· ὅταν δὲ παρέλκῃ ἡ πρόθεσις, οὐ ποιεῖται ἐξαλλαγὴν τόνου» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 241, 1 «κατὰ παρολκὴν ἐστὶν ἡ ἐπί πρόθεσις· διὸ οὐκ ἀμείβει τὸν τόνον». Ἴδε καὶ Λαρόχην ἐν *Homer. Untersuch.* σελ. 263.

Τῷ ῥήματι παρέλκειν συνωνυμεῖ τὸ πλεονάζειν καὶ τῷ ὀνόματι παρολκή τὸ πλεονασμός, ταῖς δὲ μετοχαῖς παρέλκων καὶ πλεονάζων τὸ ἐπίθετον περισσὸς ἢ περιττός, ἀνθ' οὗ γίνεται οὐχὶ ὀλιγάκις χρῆσις καὶ τοῦ ἀργός. Λέγεται δὲ καὶ περισσεύειν ἢ περιττεύειν καὶ ἐκ περισσοῦ κεῖσθαι, κτλ.

Ὁ Εὐστάθιος γράφει ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 75,18 ὁ δὲ ἀνάπαλιν λέξεις μετὰ προθέσεων οὖσαι περισσὰς ἔχουσιν ιτάς, ὡς τὸ ἀπ' οὐρανόθεν καὶ ἕτερα φανησόμενα πολλαχοῦ». σελ. 17, 15 «τὸ δὲ ἀπὸ νόσφιν πλεονασμὸν ἔχει τῆς προθέσεως, ὡς κἀ ἐπὶ ἄλλων γίνεται». σελ. 234, 21 «ὅρα δὲ ὅτι τῷ δὴ ἀργῷ

Ὁ δὲ Μένανδρος ἐδώρισε τὴν λέξιν, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ κατηγορεῖται ἀπὸ τὸν Φρύνιχον (Αὐτόθ.),

Βουβὼν ἐπήρθη τῷ γέροντι, θέρμα τε
ἐπέλαβεν αὐτόν, — — — — —

ὡς εἶπε καὶ Νάρκα, ἀντὶ τοῦ Νάρκη». Τὸ ὑπὸ τοῦ Μενάνδρου εἰρημένον θέρμα βραχεῖαν ἔχον τὴν λήγουσαν δὲν δύναται νὰ νομισθῇ δωρικὸς τύπος τοῦ θέρμη ("Ἴδε καὶ Μεινέκιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀθηναίου Τόμ. Δ', σελ. 148 καὶ σελ. 352). Οὐκ ἀγνοητέον δ' ὅτι ὑπελήφθη ὑπό τινων τὸ θέρμα οὐχὶ θηλυκὸν ὄνομα, ἡ θέρμα ἀλλ' οὐδέτερον τὸ θέρμα ("Ἴδε Ῥουγκένιον εἰς Τιμ. Σοφιστ. Λεξ. Πλάτ. σελ. 139 καὶ Ῥουθερφόρδιον εἰς Φρύν. σελ. 414).

Ὁ Φρασικλῆς γράφει ἐν τῇ Γραμματικῇ τῆς Ἑλλην. Γλώσσης σελ. 261 «Τέλος δὲ ἐξ ἐνίων εἰς ΟΣ ἐπιθέτων σχηματίζονται τὰ ἀφῃρημένα μόνον εἰς Η ἢ Α, καὶ εἶναι τότε παροξύτονα, ὡς θερμός, θέρμη, ἐχθρός, ἔχθρα, ὀρφνός, ὄρφνη. Οὕτω καὶ ἐκ τοῦ κακὸς - κάκη (κακία), Ἀττικῶς». Πρβ. καὶ ψυχρός - ψύχρα. "Ἴδε τὰ εἰς Ὀδυσσείαν Ε, 467 καὶ Ξ, 476 σχόλια καὶ τὰς εἰς αὐτὰ σημειώσεις τοῦ Βουτμαννοῦ σελ. 291, 1 καὶ σελ. 598, 24 Δινδ.· ἔτι δὲ Λοβέκκιον ἐν τοῖς Παραλειπομένοις σελ. 350 καὶ Λέντζιον ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν Ἡρῳδιανοῦ Λειψάνων Τόμ. Α', σελ. 309 (Πρβ. καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Η', σελ. 1958).

Ἐν τῇ ἰδιωτικῇ ἡμῶν φωνῇ λέγεται τυφλός - τυφλή: τύφλα, σαχλός - σαχλή: σάχλα, τρελλός - τρελλή: τρέλλα, πικρός-πικρή: πίκρα, νεκρός - νεκρή: νέκρα, ἁρμυρός - ἁρμυρή: ἁρμύρα, φοβερός-φοβερή: φοβέρα. Πρβ. καὶ γλυκός-γλύκα. Σφάλλεται ὁ Κοραῆς ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Παραλλήλων Βίων τοῦ Πλουτάρχου Μέρ. Β', σελ.379 λέγων «Πικρίας: Ἐπὶ τοῦ, Ὀργῆς, ἐνταῦθα. Ἡ δὲ συνήθεια τὴν Πικρίαν, καὶ κατὰ συγκοπὴν καὶ τοῦ τόνου ἀνάβασιν, Πίκραν, (πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ ἐπιθέτου Πικρά), μετήνεγκεν ἐπὶ τῆς ἀνίας ἢ λύπης».

Σημειώσεως ἄξιον εἶνε ὅτι τὸ ἀφῃρημένον τοῦ ἐπιθέτου ζεστός ἐκφέρεται οὐ μόνον διὰ τοῦ Α ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ Η, οἷον ζεστός ζεστή: ζέστα καὶ ζέστη. Τοῦτο παρετηρήθη καὶ ὑπὸ τοῦ Κορ[αῆ] ἐν τοῖς Ἀτάκτοις Τόμ. Δ', σελ. 154 «ΖΕΣΤΑ καὶ ΖΕΣΤΗ, Σ. Δ τὸ πρῶτον εἶναι λείψανον Δωρισμοῦ. Τὸ Ζέστη (chaleur) ἔγινε

ἀπὸ τὸ ὀξύτονον ἐπίθετον Ζεστὴ (chaude), ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ μὲ τὴν μετάθεσιν τοῦ τόνου ἐμετάβαλλαν τὰ ἐπίθετα εἰς οὐσιαστικά, καὶ ταῦτα πάλιν εἰς ἐκεῖνα. Τοιοῦτον εἶναι καὶ πάλαι καὶ σήμερον τὸ συνώνυμον Θέρμη (fièvre) οὐσ. καὶ Θερμὴ (chaude) ἐπίθ. Τοιοῦτον ἀκόμη εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν τὸ ἐναντίον Ψύχρα, Ψύχος (γρ. Ψῦχος), Ἑλλ. (froid) καὶ Ψυχρὰ (froide)».

Παρατηρητέον δ' ὅτι τὰ ἐκ τῶν ἐπιθέτων ξερός καὶ λερός ἐσχηματισμένα οὐσιαστικὰ τελευτῶσιν εἰς Α, οἷον ξερός - ξερή: ξέρα, λερός - λερή: λέρα. Πρβ. καὶ λοξός - λοξή: λόξα καὶ καραφλός - καραφλή: καράφλα. Ἀλλὰ στεγνός - στεγνή - στέγνη. Περὶ τοῦ ξέρα γράφει ὁ Κοραῆς ἐν τοῖς Ἀτάκτοις Τόμ. Ε', σελ. 255 «Τὸ θηλ. μὲ τὴν ἀνάβασιν τοῦ τόνου, Ξέρα (ὄχι Ξήρα) μεταβαίνει εἰς οὐσ σημαῖνον τὰ ῥηχὰ τοῦ αἰγιαλοῦ (bas fonds), οἷον Τὸ καράβιον ἔπεσεν εἰς τὰς ξέρας. Παρόμοια τὸ ἐπίθ. Ψυχρὰ (froide), παροξυτονούμενον γίνεται οὐσ. Ψύχρα, συνών. τοῦ Κρύος (le froid). Ὑπομιμνήσκομεν δ' ὅτι τὸ ὄνομα ξέρα εἶνε δηλωτικὸν καὶ τῆς ἀφῃρημένης ἐννοίας τοῦ ἐπιθέτου ξερός, ὅτε συνωνυμεῖ τῷ ξηρασία ἢ τῷ αὐχμός. Ἐν ποιηματίῳ τοῦ Βηλαρᾶ, ὃ κατεχώρισεν ὁ Ἠλ. Σταθόπουλος ἐν τῷ βιβλίῳ τῷ ἐπιγραφομένῳ ὁ Ῥαγκαβῆς καὶ ὁ Π. Σοῦτσος φέρεται σελ. 55 «Καὶ κλά... κάθε μῆνα, χειμῶνα, καλοκαῖρι, καὶ νύκτα καὶ ἡμέρα, κι' αὐγὴ καὶ μεσημέρι, Σ' τὴ νότια καὶ σ' τὴ ξέρΗ».

Δύναται δὲ τὸ τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης καραφλός: καράφλα νὰ παραβληθῇ τῷ τῆς παλαιᾶς φαλακρός: φαλάκρα. Πρβ. καὶ λεπρός: λέπρα.

ΚΕΦ. ΟΔ'.

Παρελκόντως, οὐχὶ προελκόντως.

Ὁ Κουμανούδης γράφει ἐν τῇ Συναγωγῇ Ἀθησαυ. Λέξεων σελ. 289 «προελκόντως. Εὐστ. εἰς Ἰλ. Ω, 514: προελκόντως κεῖ-:' ἤρκει γὰρ μόνον κτλ.».

Παράδοξον ἡμῖν προσπίπτει τὸ ἐπίρρημα τοῦτο, ἀποφαινόμεθα δ' ιυ τινὸς ὄκνου ὅτι οὔτ' ἐλέχθη ποτὲ οὔτ' ἠδύνατο νὰ λεχθῇ ἐν τῇ

Ἑλληνικῇ γλώσσῃ προελκόντως ἀντὶ τοῦ ἐκ περισσοῦ. Ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου σελ. 1362,10 φέρεται «Παρελκόντως δὲ κεῖται τὸ ἠδ' ἀπὸ γύων (γυίων)· ἤρκει γὰρ καὶ μόνον τὸ ἠδ' ἀπὸ φρενῶν· πρόσκειται δὲ ὅμως ἐκ περισσοῦ καὶ αὐτὸ κτέ.», ὡς καὶ σελ. 26,3 «Καλοῦσι δὲ καὶ τοῦτο ἀδολεσχίαν οἱ σοφοί, ὅτε δηλαδὴ τὸ ἀπό τινος νοούμενον λέξεως προστεθείῃ ἐκ περισσοῦ ἐκφωνηθὲν καὶ οὕτω διττολογηθῇ. Τοιοῦτον καὶ τὸ Πριαμίδην νόθον υἱόν· καὶ γὰρ καὶ ἐνταῦθα, ἐπειδὴ τὸ εἰπεῖν Πριαμίδην τὸν υἱὸν δηλοῖ τοῦ Πριάμου, παρελκόντως κεῖται τὸ νόθον υἱὸν καὶ ἀδολεσχία τις εἶναι καὶ αὐτὸ δοκεῖ» καὶ σελ. 432,35 «Τὸ δὲ θυμὸν ἔνιπτε παρελκόντως ἔχει τὸ θυμόν, οἷα καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐντελῶς ἐχούσης τῆς ἐννοίας, ὡς δηλοῖ καὶ ἀνωτέρω ῥηθὲν τὸ πόσιν δ' ἠνίπαπεν, ἤγουν ἐπέπληξε μύθῳ, ἔνθα πάλιν παρέλκει τὸ μύθῳ» καὶ σελ. 687,58» καὶ ἐν τῇ γ' ῥαψῳδίᾳ ἐν τῷ ποντοπόροις ναυσὶ πόντον ἐπιπλώσας ἢ τὸ ποντοπόροις ναυσὶ παρελκόντως τίθειται ἢ τὸ πόντος» καὶ σελ. 892,18 «τὸ δὲ ἐκ χειρῶν παρελκόντως κεῖται» καὶ σελ. 896,7 «τὸ δὲ ἤματα πάντα κεῖται μὲν παρελκόντως, οὐ γὰρ οὕτω καὶ οἱ Λαπίθαι ἀεὶ μίμνουσι, δηλοῖ δὲ τὸ τῶν δρυῶν πολυχρόνιον».

Ἀπαντᾷ δὲ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐπίρρημα καὶ ἐν τοῖς εἰς Θουκυδίδην Σχολίοις σελ. 67,45 Διδ. «τὸ δὲ φιλέταιρος παρελκόντως κεῖται» καὶ παρ' Ἀλεξάνδρῳ τῷ Ἀφροδιστεῖ Ὑπομνήμ. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. Β', α', σελ. 278,29 «ἀλλ' ἢ μάτην ἔσται εἰλημμένα, τοῦτ' ἔστι παρελκόντως καὶ ἀχρήστως» καὶ παρὰ τῷ Σιμπλικίῳ Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. Θ', σελ. 367,25 «οὐ παρελκόντως πάλιν ἡ τοῦ ποιητικοῦ γέγονε διαίρεσις» καὶ παρὰ τῷ Θεμιστίῳ (Ψευδοθεμιστίῳ) Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. ΚΓ', γ', σελ. 84,26 «οὐκ ἀναγκαίως ἔσονται εἰλημμέναι — παρελκόντως οὖν καὶ μάτην ἔσται εἰλημμένα καὶ ἀχρήστως» καὶ παρὰ τῷ Διοσκορίδῃ Τόμ. Β', σελ. 51 Σπρεγγ. «οὕτω καὶ ἐν τῷ φθοροποιεῖν παρελκόντως καὶ οὐ κατὰ δύναμιν ἐντέτακται» καὶ παρὰ τῷ Ὠριγένει Τόμ. Γ', σελ. 154 «παρελκόντως ἔσται εἰρημένον τὸ ἐν πύλαις» καὶ σελ. 169 «εὕροις ἂν οὐ παρελκόντως τὴν λέξιν κειμένην».

Οὐχὶ σπανίως γίνεται χρῆσις ὑπὸ συγγραφέων τοῦ μεταγενεστέρου ἑλληνισμοῦ τοῦ ῥήματος παρέλκειν ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ πλεονά-

ζειν, περιττὸν ἢ ἀργὸν εἶναι, περιττεύειν ἢ ἐκ περισσοῦ κεῖσθαι, κτλ.

Πλούτ. Ἠθικ. σελ. 336, Β' «τὰ δ' ἄλλα τυφλὰ καὶ κωφὰ καὶ ἄψυχα παρέλκει» καὶ σελ. 1057, Β' «ἀρκοῦσιν αἱ φαντασίαι καὶ παρέλκουσιν αἱ συγκαταθέσεις».

Ἐπίκτητ. Διατρ. Α', ζ', 29 «παρέλκει τὰ θεωρήματα ταῦτα πάντα».

Φίλ. Ἰουδ. Τόμ. Β', σελ. 5 «ἐπεὶ καὶ ταῦτα οὐ περιττὰ καὶ παρέλκοντα».

Διογέν. Λαέρτ. Ι', 31 «τὴν διαλεκτικὴν ὡς παρέλκουσαν ἀποδοκιμάζουσιν». Μνημονεύεται δ' ὑπὸ τοῦ Λαερτίου βιβλ. Ζ', 195 σύγγραμμα τοῦ Χρυσίππου ἐπιγραφόμενον «Περὶ τῶν παρελκόντων λόγων πρὸς Πασύλον».

Διοσκορ. Τόμ. Β', σελ. 10 «εἰ γὰρ ἦν τοῦτο, παρεῖλκεν ἂν ἡ καθ' ἕκαστον φάρμακον διὰ τῶν βοηθημάτων παράδοσις» καὶ σελ. 47 «τὸ παρέλκον καὶ μηδεμίαν χρείαν ἐπί τινα τῶν ἔργων παρεχόμενον».

Σέξτ. Ἐμπειρ. σελ. 74,10 Βεκκ. «παρέλκει ἡ φαντασία πρὸς τὸ κρίνειν» καὶ σελ. 90,17 «λῆμμα παρέλκον πρὸς τὴν τοῦ λόγου συναγωγὴν» καὶ σελ. 92,27 καὶ σελ. 93,25 καὶ 31 καὶ σελ. 94,5 καὶ 15 καὶ σελ. 95,7 καὶ 11 καὶ 14 καὶ σελ. 97,15 καὶ σελ. 118,2 καὶ σελ. 183,31 καὶ σελ. 262,17 καὶ σελ. 383,20 καὶ σελ. 584,8 καὶ σελ. 646,25 καὶ σελ. 653,19 καὶ σελ. 688,6 καὶ σελ. 749,12.

Κλήμ. Ἀλεξ. Τόμ. Γ', σελ. 296,15 «παρέλκει τοίνυν αὐτῷ τὸ κατὰ τὴν γλῶτταν μαρτύριον».

Ὠριγέν. Τόμ. Α', σελ. 151 «παρέλκειν οὖν οἴονται τὸ ὑπὸ προφητῶν αὐτὸν νομίζεσθαι προκατηγγέλθαι» καὶ Τόμ. ΙΕ', σελ. 419 «οὐδὲν παρέλκει τῶν γεγραμμένων».

Ἀπολλών. Ἀλεξ. περὶ Συντ. σελ. 5,6 «ὅπου γε καὶ παραπληρωματικοὺς συνδέσμους φαμέν· φαμὲν δέ γε καὶ λόγους ποτὲ παρέλκειν πρὸς οὐδὲν συντείνοντας» καὶ σελ. 142,9 «ἐπεὶ ἐν ἑτέροις παρέλκουσα εὑρίσκεται» καὶ σελ. 158,1 καὶ σελ. 178,18 καὶ σελ. 218, καὶ περὶ Συνδ. σελ. 519,2 «πῶς γὰρ ἄν τις ἐπὶ τῶν τοιούτων τάξεων παρέλκειν φαίη τοὺς συνδέσμους;» καὶ 11 «ἐφ' οὗ πάκαὶ ὁ γε πλεονάζει ἐν τῷ μέντοι γε· ἔτι ὁ δὴ ὡς μὲν παρέλκει,

παντὶ προὖπτον». Λέγει δ' ὁ Ἀπολλώνιος καὶ «οὐ παρέλκει διαλαβεῖν» καὶ «οὐκ ἔστι παρέλκον ἀποδεῖξαι» καὶ «οὐ παρέλκον ἐστὶ παραστῆσαι» (περὶ Συντ. σελ. 167,6 καὶ σελ. 33,1 καὶ σελ. 49,19), ὡς καὶ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς «ὅτι μὲν ἱερὰ ἡ δεκὰς παρέλκει λέγειν τὰ νῦν» (Τόμ. Γ', σελ. 222,27 Δινδ.).

Δημήτρ. περὶ Ἑρμην. 58 «ὡς γὰρ παρέλκει τὸ αἶ αἶ καὶ τὸ φεῦ ἐνθάδε, οὕτω καὶ ὁ πανταχοῦ μάτην ἐμβαλλόμενος σύνδεσμος».

Ἀλέξ. Ἀφροδ. Ὑπομν. εἰς Ἀριστ. Τόμ. Β', α', σελ. 23,1 «παραιτοῖντο δ' ἂν διὰ τῆς προσθήκης ταύτης καὶ οἱ παρέλκον τι προσκείμενον ἔχοντες» καὶ Τόμ. Β', β', σελ. 9, 1 καὶ 3 καὶ σελ. 13, 29 καὶ σελ. 428, 20 καὶ σελ. 431,1 καὶ σελ. 432,2.

Σιμπλίκ. Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. Ζ', σελ. 375,8 «ὅτι παρέλκων ἂν εἴη ὁ μῦθος διὰ τὴν τοῦ βάρους ὑποψίαν πλασθείς».

Στέφ. Φιλόσοφ. Ὑπομν. εἰς Ἀριστ. Τόμ. ΙΗ', γ', σελ. 51, 5 «ἵνα μὴ εὑρεθῶμεν καὶ ψευδόμενοι καὶ ἀδολεσχοῦντες καὶ παρέλκοντά τινα καὶ μάταια λέγοντες». Πρβ. καὶ Σοφον. Τόμ. ΚΓ', α', σελ. 4,19 «ἧττον γὰρ ἂν παρέλκον δόξοι καὶ περιττόν».

Ἀψίν. Τέχν. Ῥητ. σελ. 45,19 Βαχ. «αἱ δ' ἀσθενεῖς ἀντιθέσει, καὶ ἁπλοϊκώτερον εἰσάγονται, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐξ ἀναιρέσεως, ἐὰν παρέλκωσιν».

Πορφύρ. Ζητ. Ὁμηρ. εἰς Ἰλ. σελ. 203,1 Σραδ. «ἤτοι οὖν παρέλκει τὸ ἐπίθετον, ὡς τὸ πῇ ἔβη Ἀνδρομάχη Λευκώλενος; ἢ ἀπὸ τοῦ πλεονάζοντος» καὶ 10 «τὸ γὰρ πάντα πάντως παρέλκει, ὡς ἐπὶ τοῦ δέκα πάντα τάλαντα· ἐὰν δὲ λάβωμεν αὐτὸ περισσόν, τί λοιπὸν δέδασται;» καὶ εἰς Ὀδύσσ. σελ. 53,20 «παρέλκει τὸ πάντα, ὡς ἐν τῷ τριχθὰ δὲ πάντα δέδασται».

Θεοδώρητ. Ἑλλην. Παθ. Θεραπ. σελ. 87 Γαισφ. «ἀλλὰ παρέλκον οἶμαι ταῦτα ὑμῖν ἐπιδεικνύναι μηδέπω προσενηνοχόσι τὴν ὁμολογίαν τῆς πίστεως» καὶ σελ. 210 «ἃ λέγειν ἐπὶ τοῦ παρόντος παρέλκον ὑπείληφα».

Συνέσ. σελ. 81 «εὖγε, ὦ Δίων, ὡς οὐ παρελκούσας ἀφῄρησαι συλλαβάς».

Δαμάσκ. Ἀπορ. καὶ Λύσ. Τόμ. Β', σελ. 220,19 Ῥυελλ. « · λως γὰρ ἡ μακρολογία αὕτη παρέλκει».

Πρόκλ. Διάδ. εἰς τὸν Τίμ. Πλάτ. σελ. 545 Συειδ. «ἄλλως τε καὶ πάντη παρελκούσης τῆς ἀντιλογίας».

Τζέτζ. Ἐξηγ. εἰς Ἰλ. σελ. 84,22 Ἑρμ. «ὁ καὶ παρέλκει κατὰ Ἀττικούς, τουτέστι κατὰ περίσσειαν (γρ. περισσείαν) κεῖται».

Φώτ. Βιβλιοθ. σελ. 437,24 «τὸ ἀμέλει Ἀριστείδης πολλάκις ὡς παρέλκον λαμβάνει» καὶ Ἐπιστ. σελ. 268 Βαλ. «καὶ τὸ δοῦλον ἐλαττῶσαι, μάλιστα νυνί, παρέλκον καὶ μικρολογίαν οὐκ ἐκφεύγει» καὶ σελ. 403.

Ἀνν. Κομν. Τόμ. Β', σελ. 320,16 Βόνν. «τὸ μὲν τοῦ πατρὸς ὄνομα προσερρίφθω ἐνταῦθα καὶ κείσθω ἐκ τοῦ παρέλκοντος».

Γεώργ. Παχυμ. Τόμ. Β', σελ. 356,19 Βόνν. «παρέλκειν ἔλεγον ταῦτα ὡς ἄξια συγγινώσκεσθαι».

Νικηφ. Γρηγ. Τόμ. Γ', σελ. 506,6 Βόνν. «παρέλκον καὶ ταῦτα διεξιέναι μοι νενόμισται».

Γεώργ. Κεδρην. Τόμ. Β', σελ. 49,1 Βόνν. «οὐ παρέλκον δὲ ἴσως ἱστορῆσαι καὶ ὅπως τῷ βασιλεῖ Μιχαὴλ προδεδήλωται ἡ τῆς βασιλείας ἀποβολή».

Γεώργ. Σύγκελλ. Τόμ. Α', σελ. 66,4 Βόνν. «οὐ τὰς χρήσεις περὶ τούτου παρέλκον ἡγούμεθα παραθέσθαι» καὶ σελ. 322,18 «παρέλκον ἡγούμεθα κανονικῇ θεωρίᾳ τὰς τούτων παραθέσθαι χρήσεις».

Λέων Διάκον. σελ. 122,21 Βόνν. «οὐ παρέλκον δὲ ἴσως δόξει τὸ καὶ τὸν τρόπον τῆς τοῦ Λέοντος ἐκτυφλώσεως κατὰ παραδρομὴν ἐξειπεῖν».

Γεώργ. Φραντζ. σελ. 365,16 Βόνν. «εἴπερ οὔτε ἐλλιπές ἐστιν οὔτε περιττὸν καὶ παρέλκον».

Μάξ. Πλαν. περὶ Συντάξ. Βαχμ. Ἑλλην. Ἀνεκδ. Τόμ. Β', σελ. 107,3 «πλεονάζει γὰρ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τὸ πάντα, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τὸ μάλα. Καὶ αὖθις· ὀφθαλμοῖσιν ἴδωμαι, παρέλκει τὸ ὀφθαλμοῖσιν».

Ἰω. Σικελ. Ῥητ. Ἑλλ. Οὐαλζ. Τόμ. ϛ', σελ. 178,15 «τινὲς παρέλκειν εἶπον ἐνταῦθα τὸν τε σύνδεσμον, ἐν δὲ ἐνίοις τῶν βιβλίων ἀντὶ τοῦ τε συμπλεκτικοῦ δέ παραπληρωματικὸν εὗρον».

Βασιλ. Τόμ. Β', σελ. 473,4 Εἰμβ. «ἐνταῦθα οὖν τὸ εἰς ὁλόκλην παρέλκον μοι δοκεῖ».

Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Α', σελ. 179,11 Δινδ. «ὁ ἀστερίσκος καὶ ὁ ὀβελός, ὅτι νῦν παρέλκει» καὶ σελ. 190,33 «οἱ δὲ ἄλλοι παρέλκειν

φασὶ τὴν πρόθεσιν» καὶ σελ. 205,31 «ὅταν δὲ παρέλκῃ ἡ πρόθεσις, οὐ ποιεῖται ἐξαλλαγὴν τόνου» καὶ σελ. 212,14 «εἴτε δὲ λεκτὸν ἔχει τὸ ἐπὶ τέλους εἴτε παρέλκει, ὀφείλει φυλάττεσθαι τὸ πνεῦμα» καὶ σελ. 227,17 «ἔσκεν ὑφηνίοχος: ὅτι παρέλκει ἡ πρόθεσις, ὡς ἐν τῷ Ποσειδάωνος ὑποδμώς» καὶ σελ. 249,1 «παρέλκειν αὐτὸ λέγων» καὶ σελ. 252,31 «οὐδὲν γὰρ ἔσται τὸ ἐπιφρίξ, χωρὶς εἰ μὴ παρέλκῃ ἡ πρόθεσις» καὶ σελ. 258,11 «ὅτι παρέλκει συνήθως αὐτῷ τὸ πάντες» καὶ σελ. 262,21 «τὸ σε παρέλκει» καὶ σελ. 323,12 «καὶ εἰ παρέλκει δὲ ἡ ἀπό, οὕτως ἀναγνωστέον» καὶ σελ. 324,28 «ἐπαράς: εἴτε παρέλκει ἡ ἐπί, φυλαχθήσεται ὁ τόνος ὁ αὐτός, ὡς ἐπιβουκόλος ἀνὴρ καὶ ἐπισμυγερῶς» καὶ σελ. 341,29 «εἰσὶ δὲ οἳ ἀνεγνώκασιν ἐπισκοπόν, ὡς ἀγακλυτόν, ἵνα παρέλκῃ ἡ ἐπί» καὶ σελ. 431,15 «τὸ ἑξῆς ἐστιν ἐπεὶ ἐνόησε, παρέλκοντος τοῦ τε». Τόμ. Β΄, σελ. 21,27« ὁ δὲ Ἀσκαλωνίτης παρέλκειν ἡγεῖται τὴν ἐπί» καὶ σελ. 30,26 «οὐ γὰρ παρέλκει, ἀλλ' ἔχει χώραν κυριωτάτην» καὶ σελ. 40,7 «παρέλκει ἐνθάδε τὸ πω» καὶ σελ. 118,3 «ἐπεὶ πολλή ἐστι παρέλκουσα ἡ πρό» καὶ σελ. 164,4 «ὅτι τὸ πάντας παρέλκει» καὶ σελ. 168,5 «ὅτι τὸ πᾶσαι παρέλκει» καὶ σελ. 185,24 «Δίδυμος δὲ ἡγεῖτο σημαντικὴν αὐτὴν εἶναι τοῦ διόλου καὶ μὴ παρέλκειν» καὶ σελ. 273,25 «ὅτι παρέλκει τὸ πάντας». Τόμ. Γ΄, σελ. 92,30 «τὸ δὲ μᾶλλον ἢ Ἀττικῶς παρέλκει ἢ κτέ.». Τόμ. Δ΄, σελ. 264,27 «οὐ παρέλκει τὸ ἐκ ῥιζῶν» καὶ σελ. 304,32 «ἢ παρέλκει ἡ ἀπό, ὡς τὸ ἀπητίμησεν». Σχολ. Ὀδυσσ. σελ. 161,2 Δινδ. «ὅτι τὸ βοῶν παρέλκει καὶ μετὰ τῆς προθέσεως εἴρηται ἐπιβουκόλος» καὶ σελ. 176,27 «οὐ παρέλκει τὸ ἐπίθετον» καὶ σελ. 209,24 «ὑποδμώς: — παρέλκει ἡ ὑπό, διαφυλάττει δὲ τὴν ὀξεῖαν» καὶ σελ. 228,29 «ἄλλως παρέλκει τὸ ἔμμεναι» καὶ σελ. 229,13 «ἐπισμυγερῶς: — παρέλκει δὲ ἡ ἐπί» καὶ σελ. 577,1 «ἢ παρέλκει ὡς τὸ βοῶν ἐπιβουκόλος» καὶ σελ. 622,7 «ποδῶν δ' ὑπὸ δοῦπον ἀκούω: παρέλκει ἡ ὑπό». Πρβ. Κραμ. Ἀνέκδ. Ὀξ. Τόμ. Α΄, σελ. 172,27.

Σχολ. Σοφοκλ. σελ. 32,24 Τευβν. «παρέλκει τὸ παῖ» καὶ σελ. 38,8 «ἢ παρέλκει τὸ ὡς» καὶ σελ. 156,1 «τὸ οὐδὲν παρέλκε

Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Α΄, σελ. 96,19 Δινδ. «ὁ ΕΙ ἀντὶ τοῦ Η ὅ τε παρέλκει» καὶ σελ. 197,13 «τὸ δὲ ποτὲ παρέλκει» καὶ σ 303, 31 «ὅ τε παρέλκει» καὶ Τόμ. Γ΄, σελ. 144, 14 «ὁ

παρέλκει» καὶ Τόμ. Δ', σελ. 15,16 «τὸ δὲ πως παρέλκει» καὶ σελ. 70,16 «ἵνα ὁ μέν παρέλκῃ» καὶ σελ. 107,1 «ὁ γὰρ μήν καὶ ἄν παρέλκει».

Σχολ. Ἀριστοφ. σελ. 58,36 Διδ. «παρέλκει δὲ τὸ ὦ μέλε» καὶ σελ. 71,3 «παρέλκει δὲ ἡ ἐπί» καὶ σελ. 104,21 «ἀμέλει: παρέλκει» καὶ σελ. 125,51 «τὸ ἀμέλει παρέλκει» καὶ σελ. 243,38 «παρέλκει γὰρ τὸ ἄττα νῦν» καὶ σελ. 306,39 «κἄν τι ἐλάχιστον ῥῆμα ἢ περισσὸν εὕρῃς καὶ παρέλκον ἐν τῷ λόγῳ» (Πρβ. καὶ Σουΐδ. σελ. 978 Βεκκ. λ. στοιβήν) καὶ σελ. 316,3 «παρέλκει τὸ τάλαν».

Σχολ. Θεοκρ. σελ. 41,22 Ἀρ. «ὅτι τὸ γάρ παρέλκει».

Σχολ. Εὐκλείδ. Τόμ. Ε', σελ. 88,18 Εἰβ. «πλὴν τρίτον παρέλκει τὸ ἐπί τινων γωνιῶν» καὶ σελ. 449,10 «οὐκ, ὡς ἄν τις οἰηθείη, παρέλκον ἐστί».

Σχολ. Λουκιαν. σελ. 6,11 Τευβν. «ἀμέλει: παρέλκον τὸ ἀμέλει» καὶ σελ. 30,28 «ὅτιπερ: οὐκ αἰτιολογικὸς σύνδεσμος τὸ ὅτι ἀλλ' ἀναφορικὸν ἄρθρον τὸ ὅ, τὸ τι παρέλκον ἀόριστον Ἀττικῷ ἔθει» καὶ σελ. 51,2 «πρότερον τέως: παρέλκει ὁπότερον τῶν δύο, ἤτοι τὸ πρότερον ἢ τὸ τέως· ἄμφω γὰρ ταὐτὸ σημαίνει» καὶ σελ. 226,15 «παρών εἶναι: παρέλκει τὸ εἶναι» καὶ σελ. 239,1 «εἰπέ μοι ἔφη: παρέλκει τὸ ἔφη καὶ περιττόν ἐστιν Ἀθηναίων ἔθει».

Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 415,19 «ποτὲ δὲ παρέλκει (τὸ ἤ), ὡς τὸ κτέ.» καὶ σελ. 435,37 «οὐκ ἀντίκειται ἡμῖν τὸ Ποσειδάωνος ὑποδμώς· παρέλκουσαν γὰρ ἔχει τὴν ὑπό πρόθεσιν». Πρβ. καὶ σελ. 324,16.

Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Φωτίου σελ. 395,15 κεῖται «Παρέλκον: περιττὸν ἢ παρατεῖνον», ὡς καὶ ἐν τῷ τοῦ Ἡσυχίου «Παρέλκον: περισσόν, βραδύ, παρατεῖνον». Πρβ. «Παρουσία: Οὕτως ἐκάλουν καὶ τὰ ὑπάρχοντα· καὶ μήποτε ἡ παρά πρόθεσις παρέλκει» καὶ «Φοινικόλεγνον: — τὸν γὰρ τράχηλον ἐπίπαν φοινικοῦν, ἡ δὲ λέγνη παρέλκει».

Πολλάκις ὁ Εὐστάθιος ποιεῖται χρῆσιν ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Πα-
ρεκ]βολαῖς τοῦ ῥήματος παρέλκω, οἷον σελ. 62,34 «ἔστι καὶ πα[ρέλ]-
κον ὑποτασσόμενον πύσματι». σελ. 71,42 «τοῦτο γὰρ παρέλ-
[κει]' δοκεῖ ὡς οἷα παρακολούθημα τῆς ποινῆς». σελ. 205,32 «ἡ
[πα]ρέλκον κεῖται καὶ ἀργόν». σελ. 215,18 «πολλάκις οἱ ῥήτορες
[...] ὡς οἷα παρέλκον τίθενται». σελ. 257,27 «ἐκ περισσοῦ δὲ κεῖται

τὸ αἰγῶν· ἀρκεῖ γὰρ τὸ αἰπόλιον εἰς νόησιν αἰγῶν — οὕτω δὲ καὶ ἐν τῷ συῶν συβόσιον παρέλκει τὸ συῶν». σελ. 371,28 παρέλκον ἐκεῖ θεὶς ἐπὶ τῶν ὀρνίθων τὸ κλαγγηδόν». σελ. 444,8 «τὸ δὲ καὶ οὐρανῷ ἀστερόεντι παρέλκειν δοκεῖ ἁπλοϊκῶς οὕτω παραρριφέν, ὡς ἐν βιοτικῇ ὁμιλίᾳ». σελ. 467,14 «τὸ δὲ μή πώ τι ἀργὴν ἔχει τὴν παραπλήρωσιν· ἔστι γὰρ ἀντὶ τοῦ μή τι, περιττοῦ κειμένου τοῦ πω· παρέλκει δὲ ὁμοίως καὶ τὸ τι, καθὰ καὶ ἐν τῷ οὔτι». σελ. 497,37 «ἐν δὲ τῷ ἰαχή τε φόβος τε δοκεῖ παρέλκειν ἡ προσθήκη τοῦ φόβου». σελ. 524,13 «λέγουσι δὲ οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι, εἴτε λεκτὸν τὸ ἐπὶ τέλους φωνῆεν εἴτε καὶ παρέλκει, φυλαττέσθω τὸ πνεῦμα». σελ. 541,9 «παρέλκει δὲ ὁ πρῶτος δέ σύνδεσμος καὶ κεῖται ἀντὶ τοῦ δή». σελ. 652,9 «παρέλκον τι καὶ αὐτὴ ποιοῦσα κατὰ γυναικείαν ἀφέλειαν». σελ. 665,55 «ὅτι δοκεῖ ἐν τοῖς τοῦ Ἕκτορος λόγοις κεῖσθαι περιττὸς ὁ γάρ σύνδεσμος — ἔστι δὲ εἰπεῖν ἀληθῶς ὅτι οὐ παρέλκει ὁ ῥηθεὶς σύνδεσμος». σελ. 680,41 «ἐν δὲ τῷ φίλα γοῦνα παρέλκει τὸ φίλα συνήθως, καθὰ καὶ ἐν τῷ φίλα γυῖα». σελ. 687,61 «ἰστέον δὲ καὶ ὅτι σοφιστικώτερόν τις ἐπιβαλὼν τῷ νεκύων κατατεθνειώτων εἴπῃ ἂν μὴ παρέλκειν τὸ κατατεθνειώτων ἀλλ' ὡς πρὸς διαστολὴν εἰρῆσθαι νεκύων ζώντων». σελ. 710,34 «τὸ δὲ ἐμπρήσει φαίνεται παρέλκον ἀφελῶς ἔχειν τὸ πυρὶ κηλέῳ». σελ. 792,12 «ἐν δὲ τῷ τρομέει φαίδιμα γυῖα παρέλκον κεῖται τὸ φαίδιμα καὶ εἰς οὐδὲν ἀναγκαῖον ἢ μόνον πρὸς μετρικὴν πλήρωσιν». σελ. 804,13 «εἰ γὰρ λευκοὺς ὀδόντας ἐρρέθη ὁ ὗς ἔχειν, περιττῶς ἀργιόδους πάλιν ἐλέχθη, καὶ εἰ ἀργιόδους, παρέλκει τὸ λευκοὺς ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ὀδόντας εἰπεῖν». σελ. 834,5 «ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι καὶ ἐν τῷ υἷε δύω νόθον καὶ γνήσιον, ἄμφω εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντε, παρέλκει τὸ δύω συνήθως». σελ. 853.7 «ὁ δὲ σύνδεσμος ἐν τῷ οἶδα γὰρ ὅτι κακοὶ καὶ ἑξῆς δοκεῖ μὲν παρέλκειν, συμβιβάζεται δ' ὅμως δι' ἐλλείψεως». σελ. 921,19 «τὸ δὲ Ἕκτορι Πριαμίδῃ καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν τοῖς πρὸ τούτου καὶ εἴ που δὲἀλλαχόθι οὕτω κεῖται, παρέλκει πρὸς μέτρου τε ἀναπλήρωμα καὶ εἰς σέμνωμα δὲ τοῦ γέροντος Πριάμου». σελ. 943,8 «τὸ δὲ ὅς μοι ἔπεισι παρέλκει». σελ. 944,53 «τ δὲ δουρὶ φαεινῷ παρέλκει ἐν τῷ ἀκόντισε δουρὶ φαεινῷ». σελ. 952,6 «τὸ μέντοι δεῦε δὲ γαῖαν παρέλκει οὐκ ἀναγκαίως κείμενον διὰ μόνην ἀναπλήρωσιν στίχου καὶ συνήθη λόγου διασκευήν». σελ. 1012,4

«ἐν δὲ τῷ πάντα δέδασται ἢ συνήθως παρέλκει τὸ πάντα, ὥσπερ σὺν ἄλλοις καὶ ἐν τῷ ἐννέα πάντα τάλαντα, ἢ ἀντὶ τοῦ τὰ πλεῖστα λέγεται» καὶ 58 «ἐν δὲ τῷ οὕτω γὰρ δή τοι γαιήοχε σκοπητέον εἰ μὴ παρέλκει ὁ γάρ σύνδεσμος». σελ. 1057,18 «ἐν γὰρ τῷ ὅτε μὴ Διὶ πατρὶ τὸ μὲν τε παραπληρωματικῶς παρέλκει, τὸ δὲ ὅ ἀντὶ τοῦ ὅτι νοεῖται». σελ. 1079,29 «ἰστέον δὲ καὶ ὡς, εἴ που γράφεται βοῶν τ' εὖ ποιητάων, παραπληροῖ ὁ τε σύνδεσμος ἐκ περισσοῦ παρέλκων». σελ. 1383,64 «τὸ δὲ καὶ ἡμῖν ἢ παρέλκον ἔχει τὸ καί, καθὰ πολλαχοῦ γίνεται, ἢ διὰ τὸ μέλλον εἴρηται». σελ. 1475,13 «καὶ ὅτι ἐν τῷ ἐπιβουκόλος παρέλκει ἡ πρόθεσις, ὡς καὶ ἐν τῷ ἐπίουρος καὶ ἐν ἄλλοις, δεδήλωται ἐν τοῖς εἰς τὴν Ἰλιάδα ἱκανῶς». σελ. 1495,20 «ἰστέον δὲ ὅτι ἐν μὲν τῷ ἀνέγνων οὐ περιττῶς ἀλλ' ἀναγκαίως κεῖται ἡ πρόθεσις, ὡς καὶ ἐν τῷ ἀνανεῦσαι καὶ ἀναδικάσαι καὶ τοῖς ὁμοίοις, ἐν δὲ τῷ ἀναφῆναι παρέλκει ἡ πρόθεσις». σελ. 1496,41 «ἐν δὲ τῷ πάντων Ἀργείων ἢ ἔοικε παρέλκειν τὸ πάντων διὰ τὸ καὶ ἀπίθανον καὶ ἀδύνατον εἶναι τὸ λεγόμενον κτέ.». σελ. 1526,2 «τὸ δὲ βροτῶν πόλις ἢ παρέλκον ἔχει τὸ βροτῶν ἢ κτέ.». σελ. 1555,12 «ἐπὶ δὲ Πηνελόπης ὅτε ῥηθείη, ἀκύρως τεθὲν παρέλκει». σελ. 1599,22 «τὸ δὲ θηλύτεραι παρέλκειν μὲν δοκεῖ· ἤρκει γὰρ καὶ μόνον τὸ θεαί». σελ. 1691,11 «τὸ δὲ πάντων Ἀργείων ἢ παρέλκον ἔχει τὸ πάντων ἢ ἁπλοϊκῶς αὐτὸ λέγει ὁ βασιλεύς». σελ. 1856,3 «ἐν δὲ τῷ ἀλλ' ἔξελθε ἢ παρέλκει ὁ ἀλλά σύνδεσμος ἢ μᾶλλον ἐλλιπῶς ὁ λόγος ἔχει». σελ. 1867,28 «ἰστέον δ' ὅτι, καθάπερ ἐν τῷ βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνὴρ περιττεύει τὸ βοῶν καὶ ἐν τῷ οἶνον οἰνοχοεῖ τὸ οἶνον καὶ ἐν τῷ αἰπόλος αἰγῶν τὸ αἰγῶν — οὕτω καὶ ἐνταῦθα παρέλκει τὸ ποδῶν ἐν τῷ ποδάνιπτρα ποδῶν». Κακῶς ἐν σελ. 1486,59 εἶνε γεγραμμένον «ἔνθα ὅρα τόν τε σύνδεσμον Ἀττικῶς πλεονάσαντα τὸ παρέλκον, ὡς καὶ ἐν τῷ ἄλλως τε καὶ εἰ οἷόν τε» ἀντὶ τοῦ πλεονάσανΤΑ (καΤΑ) τὸ παρέλκον». Πρβ. σελ. 139,35 «κατὰ τὸ παρέλκον δὲ καὶ οὐκ ἀναγκαίως κεῖται τὸ λευκά» καὶ σελ. 229,13 «εἰς οὐδὲν μὲν ἀναγκαῖον ἀλλὰ κατὰ τὸ παρέλκον ῥέθη» καὶ σελ. 351,1 «καὶ τὴν ῥηθεῖσαν κολώνην κατὰ τὸ παέλκον ἐτοπογράφησεν» καὶ σελ. 426,28 «ἐν μέντοι τῇ Ὀδυσσείᾳ αχεῖαν χεῖρα (τὴν) τῆς Πηνελόπης κατὰ τὸ παρέλκον φησί» καὶ λ. 692,39 «τὸ δὲ Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ κατὰ τὸ παρέλκον

καὶ ἐνταῦθα κεῖται» καὶ σελ. 727,34 «δύναται δὲ καὶ κατὰ τὸ παρέλκον κεῖσθαι» καὶ σελ. 800,64 «τὸ σὺ ἐνταῦθα δίς εἶπεν, ὧν τὸ δεύτερον κατὰ τὸ παρέλκον» καὶ σελ. 880,6 «τὸ δὲ περὶ τρίποδος γὰρ ἔμελλον θεύσεσθαι κατὰ τὸ παρέλκον κεῖσθαι δοκεῖ πρὸς μόνην ψιλὴν ἱστορίαν» καὶ σελ. 1054,16 «ὅτι ἐν τῷ προφόωσδε οὐ κατὰ τὸ παρέλκον ἡ πρόθεσις κεῖται» καὶ σελ. 1074,24 «ἐν δὲ τῷ νέκυι κατατεθνειῶτι κατὰ τὸ παρέλκον, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἁπλῶς, οὕτω τέθειται τὸ τεθνειῶτι» καὶ σελ. 1132,30 «ἁπλοϊκῶς οὕτω κατὰ τὸ παρέλκον κεῖται» καὶ σελ. 1137,9 «ὡς δοκεῖ καὶ νῦν ὁ γάρ σύνδεσμος κατὰ τὸ παρέλκον κεῖσθαι» καὶ σελ. 1152,24 «ἐν δὲ τῷ ἢ ἄρα κατὰ τὸ παρέλκον ἁπλῶς κεῖται ὁ ἄρα σύνδεσμος» καὶ σελ. 1195,62 «ὅπερ καὶ ἐν ἄλλοις εἴωθε ποιεῖν κατὰ τὸ παρέλκον μέν, ὅμως δὲ διά τινα σαφήνειαν» καὶ σελ. 1774,2 «ἥρως Ἀτρείδης δουρικλειτὸς οὐ κατὰ τὸ παρέλκον ποιῶν οὕτως, ἀλλὰ διότι κτἑ.». Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν σελ. 679,4 φέρεται «τὸ δὲ κορωνίσι ποντοπόροισιν ἐκ (τοῦ) παρέλκοντος κεῖται κόσμου χάριν φραστικοῦ». Ὡς δ' ἐρρήθη ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου κατὰ τὸ παρέλκον, οὕτω καὶ κατὰ τὸ πλεονάζον σελ. 1339,31 «ἰδίᾳ τὸ σύ κατὰ τὸ πλεονάζον ἐκπεφώνηται». Πρβ. καὶ σελ. 763,64 «Φθερσέφασσα ἢ κατὰ τὸ κάλλιον Φερσέφασσα» καὶ Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Β', σελ. 198,16 «ἴξ οὐ φανερός ἐστι κατὰ τὸ περισπώμενον ἀνεγνωκώς».

Ὁ Κόβητος γράφει ἐν ταῖς εἰς Διονύσιον τὸν Ἁλικαρνασσέα Παρατηρήσεσι σελ. 80 «Pag. 688. ἡ δὲ πέμπτη κλῆσις (classis) καὶ ἡ τελευταία παρείλκονΤΟ. ΤΟΥτο τὸ πολίτευμα. *Supervacanea* dicuntur παρέλκειν non παρέλκεσθαι. Itaque παρεῖλκον legendum. Adhaesit ΤΟ ex syllaba sequenti».

Οὐχὶ ὀλιγάκις γίνεται χρῆσις τοῦ τύπου παρέλκεσθαι ὑπ' Ἀπολλωνίου τοῦ Ἀλεξανδρέως, οἷον «εἰς οὐδὲν χρειῶδες ἐπενοοῦντο αἱ τῆς εὐθείας ἐγκλιτικαὶ ἀντωνυμίαι τάχα παρελκόμεναι πλέον τῶν παραπληρωματικῶν συνδέσμων» (περὶ Συντ. σελ. 15, 7) καὶ «ἀλλὰ δειχθήσεται ὡς πολλάκις ὑπὸ ποιητικῆς ἀδείας παρέλκεται ἡ αὐτός» καὶ «βέλτιον ἐπὶ τῶν τοιούτων παρέλκεσθαι τὴν μιν» (περὶ Ἀντων. σελ. 47, 6 καὶ σελ. 102, 13) καὶ «εἴ τι μέρος λόγου κα[illegible] τινα λόγον παρέλκεται» καὶ «παρείλκετο ὁ γε καὶ ἐν τῷ δέ [illegible] καὶ «εἴπερ οὖν παρέλκεται ὁ οὖν σύνδεσμος μετὰ τῆς οὐ ἀπο[illegible]

σεως παραλαμβανόμενος» (περὶ Συνδ. σελ. 517,14 καὶ σελ. 518, 6 καὶ σελ. 526, 9) καὶ «παρελκομένης τῆς ἐν προθέσεως ἐν τῷ ἔναγχος» (περὶ Ἐπιρρ. σελ. 596, 25). Ἀπαντᾷ δὲ καὶ παρὰ τῷ Πλουτάρχῳ Ἠθικ. σελ. 386, Δ' «καὶ τοῦ εἴθε τὴν δευτέραν συλλαβὴν παρέλκεσθαί φασιν» καὶ παρὰ τῷ Οἰκουμενίῳ Ὑπομν. εἰς Ἐπιστολ. πρὸς Γαλάτ. Ε', 24 «κατὰ ταύτην τὴν ἑρμηνείαν οὐ παρέλκεται τὸ δέ» καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις Τόμ. Α', σελ. 143 31 «ἐπεὶ παρελκόμενον ἔσται τὸ καρπαλίμως» καὶ σελ. 214, 28 «ἢ καὶ παρέλκεται (ἡ ἀπό)» καὶ σελ. 224, 16 «βαρυτονητέον τὴν ὑπό· παρέλκεται γάρ» καὶ σελ. 246, 29 «καθ'ὕπαρξίν τινα λεγόμενον ἢ καὶ παρελκόμενον» καὶ σελ. 262,29 «ἵνα ἡ μὲν ἀπό συντάσσηται τῇ νεῶν γενικῇ, ἡ δὲ πρό παρέλκηται» καὶ Τόμ. Β', σελ. 106,19 «οὐδέν: ὅτι τὸ δέν παρέλκεται» καὶ σελ. 289,14 «ἡ διπλῆ ὅτι τὸ δὲν παρέλκεται» καὶ ἐν τοῖς εἰς Σοφοκλέα σελ. 23,9 Τευβν. «παρέλκεται γὰρ ἡ ἀνά» καὶ σελ. 67, 5 «τὸ δὲ τινά παρέλκεται» καὶ ἐν τοῖς εἰς Εὐριπίδην Τόμ. Γ', σελ. 60,28 Δινδ. «τὰ γὰρ τῆς Ἰοκάστης παρελκόμενά εἰσι καὶ ἕνεκα τοῦ θεάτρου ἐκτέταται» καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοφάνη σελ. 22,38 Διδ. «τὸ σοι παρέλκεται» καὶ σελ. 320, 31 «παρέλκεται τὸ ἔχων» καὶ σελ. 322, 6 «τὸ ἔχων παρέλκεται» καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἀπολλώνιον τὸν Ῥόδιον σελ. 461, 15 Κειλ. «δῆθεν : παρέλκεται τὸ δῆθεν» καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἀριστείδην σελ. 249, 11 «παρέλκεται Ἀττικῶς τὸ ἴσα» καὶ σελ. 265, 6 «τὸ μὲν εἶτα παρέλκεται Ἀττικῶς« καὶ σελ. 351, 36. σελ. 406, 24. σελ. 414, 21. σελ. 516, 7 καὶ 24. σελ. 553, 28. σελ. 600, 28. σελ. 717, 11 καὶ ἐν τοῖς Κραμήρου Ὀξ. Ἀνεκδότοις Τόμ. Α', σελ. 56, 17 «ὥστε οὔτε ὁ σύνδεσμος παρέλκεται οὔτε πτῶσις ἀντὶ πτώσεως».

Ἄξιον παρατηρήσεως εἶνε ὅτι παρὰ μὲν τῷ Ἁρποκρατίωνι κεῖται σελ. 268, 9 Δινδ. «τὸ δὲ μάλα ἤτοι παρέλκει ἢ κτέ.», ἐν δὲ τῷ Οὐϊνδοβονησίῳ Λεξικῷ σελ. 157,16 Ναυκ. φέρεται «τὸ δὲ μάλα παρέλκεται». Ἐγένετο δὲ τοῦ παρέλκει χρῆσις ὑπὸ τοῦ Ἁρποκρατίωνος καὶ σελ. 65,2 «ἐνιαχοῦ δὲ παρέλκει τὸ ἄττα». Πρβ. Κόττον ἐν *Collect. Crit.* σελ. 174.

Τὸν τύπον παρέλκεσθαι βλέπει τις καὶ παρὰ τῷ Πολυβίῳ γράφοντι βιβλ. Θ', κ', 6 «ἐγὼ δὲ τὰ μὲν ἐκ περιττοῦ παρελκόμενα

τοῖς ἐπιτηδεύμασι χάριν τῆς ἐν ἑκάστοις ἐπιφάσεως καὶ στωμυλίας πολύ τι μᾶλλον ἀποδοκιμάζων, παραπλησίως δὲ καὶ τὸ πορρωτέρω τοῦ πρὸς τὴν χρείαν ἀνήκοντος ἐπιτάττειν, περὶ τἀναγκαῖα φιλοτιμότατός εἰμι καὶ σπουδάζων».

Ἐκ τοῦ ῥήματος παρέλκειν παρήχθη τὸ ὄνομα παρολκή, ὡς ἐκ τοῦ καθέλκειν τὸ καθολκή καὶ ἐκ τοῦ συνέλκειν τὸ συνολκή, κτλ. Εὑρίσκεται δὲ τὸ παρολκή ἐφ' ὁμοίας τῷ πλεονασμός ἐννοίας παρειλημμένον παρὰ Σέξτῳ τῷ Ἐμπειρικῷ καὶ Ἀπολλωνίῳ τῷ Ἀλεξανδρεῖ καὶ ἄλλοις.

Σέξτ. Ἐμπειρ. σελ. 380, 24 «κατὰ δὲ παρολκὴν ἀπέραντος γίνεται ὁ λόγος, ὅταν ἔξωθέν τι καὶ περισσῶς παραλαμβάνηται τοῖς λήμμασι». Πρβ. καὶ σελ. 90, 12 καὶ σελ. 92, 20 καὶ σελ. 93, 16 καὶ σελ. 97, 16 καὶ σελ. 101, 33 καὶ σελ. 352, 1 καὶ 4 καὶ σελ. 382, 19 καὶ 23 καὶ σελ. 383, 1.

Ἀπολλών. Ἀλεξ. περὶ Συντ. σελ. 4, 20 «ἡνίκα τὰ εἰρημένα αὖθις παραλαμβάνεται ὁτὲ μὲν ἀναγκαίως, ὁτὲ δὲ ἐν παρολκῇ» (Πρβ. καὶ σελ. 51, 7 καὶ σελ. 248, 1 καὶ σελ. 327, 4) καὶ περὶ Ἀντ. σελ. 47, 10 «καθὸ καὶ ἐπ' ἄλλων λέξεων αἱ παρολκαί» καὶ περὶ Ἐπιρρ. σελ. 618, 4 «πρόδηλον ὅτι καὶ τὸ ἐνθένδε τῆς αὐτῆς παρολκῆς ἐστίν» (Πρβ. καὶ σελ. 622, 3 καὶ σελ. 624, 25).

Φώτ. Ἐπιστ. σελ. 403 Βαλ. «τὸ δὲ τοιοῦτον εὔδηλον ὡς μία τίς ἐστιν ἰδέα τῆς παρολκῆς» καὶ «παρὰ τοῖς σοῖς σοφισταῖς οὐδὲν ὅλως σημαῖνον εὑρίσκεται, ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο παρολκῆς ἐπέχον τόπον» καὶ «διὰ τὴν τοῦ εἰμὶ παρολκήν».

Εὐστάθ Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 673, 43 «ὅρα δὲ ὅτι τε τὸ πάντες κατὰ παρολκὴν καὶ νῦν συνήθως κεῖται ἐν τῷ ἐννέα πάντες ἀνέσταν» καὶ σελ. 688, 2 «καθ' ὁμοίαν δέ τινα ἐπιβολὴν καὶ τὸ τυμβεῦσαι τάφῳ οὐκ ἔχοι ἂν παρολκήν» καὶ σελ. 756, 11 «τὸ δὲ μάλα ἔοικε κατὰ παρολκὴν κεῖσθαι» καὶ σελ. 775, 36 «δῆλον δὲ ὡς ταὐτὸν ἀμύνειν εἰπεῖν καὶ ἀπαμύνειν κατὰ παρολκὴν προθέσεως» καὶ σελ. 1959, 35 «ἐν δὲ τῷ εἴ με ἔτι γνοίη ἀργὸν ἐκ περισσοῦ κεῖται τὸ ἔτι ἐπίρρημα, ὁποῖα καὶ ἄλλα ἐν τοῖς εἰς τὴν Ἰλιάδα παρεσημάνθησαν, ἐν οἷς καὶ τό τι πολλαχοῦ κατὰ παρολκὴν κείμενον».

Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Α', σελ. 195, 20 Διν δ. «οἱ δὲ κατὰ παρολκὴν

τὸ ἔτι» καὶ Τόμ. Β', σελ. 70, 13 «ὅτι τὸ πάντα κατὰ παρολκήν, ὡς οἱ δ' ἐννέα πάντες ἀνέσταν καὶ ὅτι κτέ.» καὶ σελ. 88, 17 «παραγωγὴν ἔλαβε τῆς ΑΛΟΣ κατὰ παρολκὴν κειμένης» καὶ σελ. 116, 28 «Εὐρυοδείης: παραγωγὸν ἡγοῦνται τὴν λέξιν, τουτέστι παρολκὴν τῆς ἐπὶ τέλους λέξεως» καὶ σελ. 117, 33 «εἰσὶ μέντοι οἱ παρολκὴν ἐδέξαντο τῆς πρό» καὶ σελ. 206, 7 «Ἀρίσταρχος μέντοι καὶ οἱ πλείους παρολκὴν ἐξεδέξαντο τοῦ δέ».

Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Γ', σελ. 334, 3 Διντδ. «οἱ μὲν ὡς ἓν μέρος λόγου ἀνέγνωσαν τὸ ψευδᾶ ὡς ἐν παρολκῇ τοῦ δᾶ, ἔνιοι δὲ κτέ.».

Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 758, 11 «ὁ ἢ σύνδεσμος παραπληρωματικὸς κατὰ παρολκὴν συνειλημμένος ἴσος τῷ δὴ» καὶ σελ. 759, 22 «οὐκ ἐπιζητεῖ τὸν χρόνον τοῦ δακρύειν ἀλλὰ κατὰ παρολκὴν λαμβάνεται» (Πρβ. καὶ σελ. 821, 31. Ἴδε καὶ Σχαιφῆρον εἰς Γρηγ. Κορ. σελ. 143).

Σουίδ. σελ. 1045 Βεκκ. λ. τριχθά «ἔστι δὲ τὸ πάντα κατὰ παρολκήν».

Κακῶς ἐν τοῖς Κραμήρου Ὀξ. Ἀνεκδότοις Τόμ. Α', σελ. 160, 10 εἶνε γεγραμμένον «τινὲς ἀνέστρεψαν τὴν ἐπί, ἀλλὰ κατὰ παραβολήν ἐστιν ἡ ἐπί ὡς τὸ βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνήρ» ἀντὶ τοῦ παρολκήν. Πρβ. Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Α', σελ. 205, 29 «Ἀρίσταρχος παρολκὴν οἴεται τῆς ἐπί ὁμοίως τῷ ἐπισμυγερῶς καὶ βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνήρ· ὅταν δὲ παρέλκῃ ἡ πρόθεσις, οὐ ποιεῖται ἐξαλλαγὴν τόνου» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 241, 1 «κατὰ παρολκὴν ἐστὶν ἡ ἐπί πρόθεσις· διὸ οὐκ ἀμείβει τὸν τόνον». Ἴδε καὶ Λαρόχην ἐν *Homer. Untersuch.* σελ. 263.

Τῷ ῥήματι παρέλκειν συνωνυμεῖ τὸ πλεονάζειν καὶ τῷ ὀνόματι παρολκή τὸ πλεονασμός, ταῖς δὲ μετοχαῖς παρέλκων καὶ πλεονάζων τὸ ἐπίθετον περισσὸς ἢ περιττός, ἀνθ' οὗ γίνεται οὐχὶ ὀλιγάκις χρῆσις καὶ τοῦ ἀργός. Λέγεται δὲ καὶ περισσεύειν ἢ περιττεύειν καὶ ἐκ περισσοῦ κεῖσθαι, κτλ.

Ὁ Εὐστάθιος γράφει ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 75, 18 ὁ δὲ ἀνάπαλιν λέξεις μετὰ προθέσεων οὖσαι περισσὰς ἔχουσιν ιτάς, ὡς τὸ ἀπ' οὐρανόθεν καὶ ἕτερα φανησόμενα πολλαχοῦ». σελ. 7, 15 «τὸ δὲ ἀπὸ νόσφιν πλεονασμὸν ἔχει τῆς προθέσεως, ὡς ι ἐπὶ ἄλλων γίνεται». σελ. 234, 21 «ὅρα δὲ ὅτι τῷ δὴ ἀργῷ

ἐπιρρήματι τρὶς ἐχρήσατο συναπτῶς ἐν στίχοις τέσσαρσιν». σελ. 343,34 «κεῖται γὰρ ἡ ἀπό πρόθεσις ἀργή». σελ 444,10 «οὕτω καὶ ἐν τῷ πόληες περιττεύει τὸ ἐπιχθονίων ἀνθρώπων καὶ οὐκ ἀναγκαίως κεῖται». σελ. 506,15 «σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ ὅς τις ἔτι ἄβλητος περιττῶς κεῖσθαι δοκεῖ τὸ ἔτι καὶ μηδέν τι σημαίνειν». σελ. 535, 46 «ἔπι μῆνις· ἔστι δὲ πλεονασμὸς ἐνταῦθα τῆς ἐπί προθέσεως, ὡς καὶ ἐν τῷ βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνὴρ καὶ ἐπίουρος». σελ. 622, 26 «ὅτι τὸν ἡνίοχον ὑφηνίοχον λέγει, πλεοναζούσης καὶ ἐνταῦθα τῆς προθέσεως». σελ. 606, 36 «ἐν τῷ Τροίην ποταμώ τε ῥέοντε ἀπισχυρίσαιτο ἄν τις ἀργὸν κεῖσθαι περιττῶς τὸ ῥέοντε πρὸς ἔπους ἐντέλειαν». σελ. 665, 1 «ἐν δὲ τῷ ἐπιφρίξ πλεονάζει ἡ πρόθεσις». σελ. 652, 59 «οὕτω δὲ καὶ ἐν τῷ ἄψ ὅ γε τὴν ἀπέλυσεν οὐ κατά τι ἀναγκαῖον κεῖται τὸ τήν, ἀλλὰ περιττεύει πρὸς μέτρου πλήρωσιν». σελ. 666, 1 «περιττὴ δὲ ἡ πρόθεσις ἐν τῷ ἐπιμάρτυρος, ὡς καὶ ἐν τῷ ἐπιβουκόλος καὶ ἐπίουρος καὶ ἐπιφρίξ καὶ ἄλλοις πολλοῖς». σελ. 721, 52 «ἀργὸν ἐκ περιττοῦ ἔθετο τὸν καί σύνδεσμον». σελ. 763, 46 «ἐν δὲ τῷ ἐπαρὰς πλεονάζει ἡ πρόθεσις, ὡς ἐν τῷ ἐπιβουκόλος καὶ ἐπίουρος». σελ. 781, 4 «ὅρα δὲ ἐν τῷ πάντα τί μοι κατὰ θυμόν, ἐκ περισσοῦ κείμενον τὸ τι». σελ. 788, 12 «(ἐπίσκοπος) λέγεται δὲ καὶ σκοπὸς ὁ αὐτός· ἐρεῖ γὰρ σκοπὸν Ἕκτορος, ὡς τῆς ἐπί προθέσεως πλεοναζούσης ἐν τῷ ἐπίσκοπος, καθὰ καὶ ἐν τῷ ἐπιβουκόλος ἀνὴρ καὶ τοῖς ὁμοίοις». σελ. 796, 48 «φανερῶς γὰρ ἐν τούτοις τὸ ἔπειτα περιττὴν ἔχει παραπλήρωσιν». σελ. 801, 2 «τὸν ὅμοιον τρόπον καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ ὥς τ' εἴ τις δύο ἢ καὶ πλείους τις ἡμέρας λογίζεται, μάταιός ἐστι, περιττεύει τὸ δεύτερον ἀόριστον ὄνομα». σελ. 882, 53 «ἐν δὲ τῷ τόφρα γὰρ οὖν ἀργὸν κεῖται τὸ οὖν, ὡς πολλαχοῦ γίνεται κατά τινα παραπλήρωσιν». (σελ. 969, 51 «Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ μάλα πώς με οὐκ ἂν εὐλόγως περισπάσῃ τις τὸν πως παραπληρωματικὸν σύνδεσμον» καὶ 55 «ὡς δὲ καὶ οὐκ ἀεὶ παραπλήρωσιν ἔχει ὁ γε σύνδεσμος ἀλλὰ καὶ τινας ἐμφάσεις ἰδίων ἐννοιῶν ἴσασιν οἱ τεχνικοί. Οὕτω πως κεῖται κατωτέρω τὸ οὐ γένος γε κακὸν καὶ ἀνάλκιδα οὐ κατὰ ἀργίαν συνδέσμου ἀλλ' εἰς ἔμφασιν τοῦ εἰ μηδὲν ἄλλο ἀλλὰ τὸ γοῦν γένος ἀγαθὸν εἶναι τὸν λαλοῦντα καὶ ἄλκιμον»). σελ. 972 «ἰστέον ὅτι τε τὸ οὔπω θεοὶ κοτέουσι κατὰ σοῦ ἢ περιττὸν ἔχει

ἐν παραπληρώσει τὸν πω σύνδεσμον ἢ καὶ κοινότερον εἴληπται ἀντὶ τοῦ οὔπω χρόνου πάνυ σοι τὸ θεῖον ὤργισται». σελ. 999, 38 «ἐν δὲ τῷ εἰπέμεναί μοι Τρῶες ἀντὶ τοῦ εἴπατε περιττὸν δοκεῖ τὸ μοι κεῖσθαι». σελ. 1009, 49 «τὸ δὲ μετάγγελος περιττὴν καὶ αὐτὸ ἔχει πρόθεσιν, καθὰ καὶ τὸ ἐπίουρος κτέ.». σελ. 1054, 60 «ἐνταῦθα δὲ περιττεύειν δοκεῖ ἡ μοι ἀντωνυμία». σελ. 1110, 16 «ὅρα δὲ ὅτι ἐν τῷ οὔτε ποτὲ ἀργὸν ἐκ περισσοῦ κεῖται τὸ ποτέ ἐπίρρημα, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις». σελ. 1501, 37 «ἐν δὲ τῷ ὑποδμώς περιττὴ ἡ πρόθεσις, ὡς καὶ ἐπ' ἄλλων πολλῶν γίνεται». σελ. 1739, 42 «πλεονάζει δὲ ἐν τῷ ἐπιβώτορι συνήθως ἡ πρόθεσις, ὡς καὶ ἐν τῷ ἐπίουρος». σελ. 1746, 47 «δῆλον δὲ ὡς πλεονασμὸν προθέσεως ἔχει, καθὰ πρὸ ὀλίγων ὁ ἐπιβώτωρ, οὕτω καὶ νῦν ὁ ἐπίουρος». Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν σελ. 357, 8 εἶνε εἰρημένον «διὸ καὶ δῖαν Ἀρίσβην ὁ ποιητὴς ἔφη αὐτὴν καὶ τὸ Ἀρίσβηθεν δὲ οὐκ εἰς κενὸν πρόσκειται, ἀλλὰ ἵνα δηλωθῇ ὅτι πολλῶν ἄρχων πόλεων καὶ ὁ Ἄσιος τῇ Ἀρίσβῃ, ὡς εἰκός, ἔχαιρεν», ἀνθ' οὗ πλημμελῶς εἶνε γεγραμμένον ἐν σελ. 1730, 15 «διὸ εἰς κΑΙνὸν διττολογηθήσονται». Πρβ. Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Β', σελ 178, 32 «ὅτι Ζηνόδοτος γράφει οὕτως, οὐ νοήσας ὅτι τὸ αὔτως ἐστὶ κενῶς καὶ πρὸς οὐδὲν διὰ τὸ εἴδωλα εἶναι».

Ἀπαντᾷ δὲ καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις Τόμ. Α', σελ. 61,4 Δινδ. «καὶ μήποτε ἐκ περισσοῦ τὸ τι πρόσκειται» καὶ σελ. 111,20 «οὐδέ τι ἴδμεν οἵτινες ἡγεμόνες, περισσεύοντος τοῦ τι μορίου» καὶ Τόμ Β', σελ. 183,20 «δυσμενέων ὑπὸ χερσίν: ὅτι ἀντὶ τοῦ ὑπὸ χειρῶν καὶ ὅτι περισσὴ ἡ ἀπό πρόθεσις ἀντὶ τοῦ μηνίσαντος» καὶ σελ. 229,23 «ὅτι πλεονάζει» ἐπ' Ὀδυσσέως τὸ πτολίπορθος». καὶ Τόμ. Γ', σελ. 276,33 «πλεονάζει ἡ ὑπό, ὡς τὸ ὑποδμώς» καὶ ἐν τοῖς εἰς Ὀδύσσειαν σελ. 137,14 «ἐπισμυγερῶς: περισσὴ ἡ ἐπί, ὡς ἐν τῷ βοῶν ἐπιβουκόλος» καὶ σελ. 202,24 ὑπό: περιττὴ ἡ ὑπό» καὶ σελ. 292,1 «πλεονάζει ἡ ἐξ πρόθεσις» καὶ σελ. 576,30 «δύναται ἡ πρόθεσις εἶναι καὶ ἐν πλεονασμῷ» καὶ ἐν τοῖς εἰς Πίνδαρον σελ. 184 Βοικχ δὲ καί σύνδεσμος περιττεύει» καὶ σελ. 332 «καὶ περιττεύει ·ε» καὶ σελ. 371 «ἡ πρόθεσις περιττεύει τοῦ λόγου» καὶ σελ. 2 «περιττεύει δὲ ἤτοι ἡ ἐν πρόθεσις ἢ ἡ σύν· μία γὰρ ἀρκεῖ» καὶ τοῖς εἰς Σοφοκλέα σελ. 26,18 Τευβν. «περισσὴ δὲ ἡ παρά πρόθεσις»

καὶ σελ 164.27 «περιττεύει δὲ ἡ ἐξ ἢ ἡ ὑπό» καὶ σελ. 245.13 «ἐκ δὲ τοῦδε χρή: ὁ δὲ περιττεύει» καὶ ἐν τοῖς εἰς Εὐριπίδην Τόμ. Α΄, σελ. 179,14 «καὶ περιττεύει ἡ μία ἄρνησις» καὶ σελ. 335,7 «τε: περισσόν» καὶ «ό τε πλεονάζει». Τόμ. Β΄, σελ. 56,11 «πλεονάζει τὸ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα» καὶ σελ. 262,16 «τὸ μὴ περιττεύει». Τόμ. Γ΄, σελ. 152,13 «ἵνα πλεονάζῃ ὁ μέν καὶ ἡ μία ἀντωνυμία» καὶ σελ. 180,14 «ὁ δὲ λόγος, πλεονάζοντος τοῦ μέν, οὕτως κτέ.» καὶ σελ. 200,24 «τινὲς δὲ τὸ Ἄργος Ἑλλήνων, τὸ Ἑλληνικὸν Ἄργος, ἵνα πλεονάζῃ ἡ παρά» καὶ σελ. 217,7 «προχορεύεις: ἡ πρὸ πλεονάζει» καὶ σελ. 266,8 «ὡς σὴν πρὸς κασιγνήτην: πρὸς τὴν σὴν ἀδελφὴν ἀπελθών· πλεονάζει γὰρ τὸ ὡς» καὶ σελ. 313,17 «τὸ γὰρ οὐ πλεονάζει» καὶ σελ. 334,1 «ἡ δὲ δὰ συλλαβὴ Ἀττικῶς πλεονάζει». Τόμ. Δ΄, σελ. 69,8 «πλεονάζει ὁ ἀλλά» καὶ σελ. 183,10 «περιττεύει ἡ οὐ ἄρνησις» καὶ σελ. 201,4 «τινὲς δὲ πλεονάζειν φασὶ τὸ δεύτερον τ» καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοφάνη σελ. 11,27 Διδ. «ὡς οὖν ἄνω τὸ νῦν περιττεύει, οὕτως ἐνταῦθα τὸ ποτέ» καὶ σελ. 197,34 «πρὸς οὐδὲν τό τι» καὶ σελ. 329,32 «εἰ δὲ τὸ εἶτα ἐν ἀρχῇ θήσεις, οὐκ ἀργὸν νοήσεις» καὶ σελ. 272,45 «τὸ εἶτα τρισσῶς λαμβάνεται· εἶτα ἀντὶ τοῦ μετὰ ταῦτα καὶ εἶτα ἀντὶ τοῦ ἄρα καὶ εἶτα ἀργόν, ὡς ἐνταῦθα» καὶ ἐν τοῖς εἰς Πλάτωνα σελ. 250 Τευβν. «ἐνίοτε δὲ ἐκ τοῦ περιττοῦ προστίθεται» καὶ σελ. 316 «προδίδασκε: περιττεύει ἡ πρόθεσις Ἀττικῶς» καὶ ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου «Ἐπίουρος: εἰ μὲν προπερισπωμένως περισσὴ ἡ πρόθεσις κτέ.» καὶ ἐν τοῖς Ἐπιμερισμοῖς τοῦ Ψευδηρῳδιανοῦ σελ. 21 Βοισσ. «δηῶ τὸ ἀφανίζω καὶ δὴ ἀργόν» καὶ ἐν τῷ Οὐϊνδοβονησίῳ Λεξικῷ σελ. 54,13 Ναυκ. «τὸ οὖν δέ λαμβάνεται διὰ καλλιφραδίαν (καλλιφράδειαν) ἀργὸν ἀντὶ τοῦ δή». Πρβ. καὶ σελ. 26,19 «Ἄλλως: ἀντὶ τοῦ ἀλλοτρόπως καὶ ἄλλως ἀργῶς λαμβανόμενον». Μαρτύρια τοῦ ἐπιθέτου περισσ(ττ)ός καὶ περισσ(ττ)ή καὶ περισσ(ττ)όν ἐμνημόνευσεν ὁ Λαρόχης ἐν *Homer. Unteruch.* σελ. 260 κἑ. καὶ ὁ Φείνιος ἐν *Comment. Phil. Jen.* Τόμ. Β΄, σελ. 257 καὶ ὁ Σχουάρτζιος ἐν ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν εἰς Εὐριπίδην Σχολίων Τόμ. Β΄, σελ. 412. Παρατηρητέον δ' ὅτι τὸ ἐν τοῖς εἰς Ὀδύσσειαν Σχολίοις σελ. 231,30 «οὐ κατὰ τὸ ἐπίθετον, ἀλλ' ἔχει τὴν ἀναφορὰν πρὸς τὰ ἔργα τοῦ κατασκευάσαντος αὐτὸν Ὀδυσσέως» ὑπελήφθη ἡμαρτημένη ἀνάγνω-

σις τοῦ «οὐκ ἀργὸν τὸ ἐπίθετον» ὑπὸ τοῦ Πολάκου ἐν *Observ. ad Schol. in Homer Odyss* σελ. 67 (1869). Λέγει δὲ καὶ ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1879, σελ. 430 «Odyss. Δ. 718. ἀλλ' ἄρ' ἐπ' οὐδοῦ ἵζε πολυκμήτου θαλάμοιο. Scholion: οὐ κατὰ τὸ ἐπίθετον, ἀλλ' ἔχει τὴν ἀναφορὰν πρὸς τὰ ἔργα τοῦ κατασκευάσαντος αὐτὸν Ὀδυσσέως. Nihil significat οὐ κατὰ τὸ ἐπίθετον. Corrige: οὐκ ἀργὸν τὸ ἐπίθετον. cf. Scholion ad Odyss. Δ. 204: περιττεύει ὁ ἐπεί, et in alio τὸ ἐπεὶ ἐνταῦθα — ἀργόν ἐστιν Et multis aliis locis ἀργὸν *otiosum* pro *supervacaneo* positum legitur. Eadem opera emenda ad H. 208: οὐκ ἀργὸς ἡ προανάκρουσις pro ἀργῶς». Πολλὰ μαρτύρια τῆς τοιαύτης τοῦ ἐπιθέτου ἀργός χρήσεως ἐμνημόνευσεν ὁ Λέρσιος ἐν τῷ *Die Pindarischol.* σελ. 80. Ὑπὸ τοῦ Λογγίνου εἶνε εἰρημένον σελ. 198 Οὐεισκ. «Πολλὰ δέ ἐστι τῶν προστιθεμένων ἐκ περιουσίας καὶ πάντα σχεδὸν τὰ μέρη τοῦ λόγου μέχρι καὶ γραμμάτων». Περὶ τοῦ παραπληροῦν, παραπλήρωσις, παραπλήρωμα, παραπληρωματικός-παραπληρωματικῶς θὰ διαλάβωμεν ἀκριβῶς ἐν ἑτέρῳ τόπῳ.

ΚΕΦ. ΟΔ΄.

Τὸ δὲ δέν παρέλκει - τὸ δὲ οὐδέν παρέλκει.

Ἐν τοῖς εἰς Εὐριπίδην Σχολίοις Τόμ. Α΄, σελ. 120, 13 Δινδ. ἀναγινώσκεται «Οὐδέν τι μᾶλλον: Οὐ μᾶλλον οἶδα. Τὸ δὲ οὐδέν παρέλκει».

Παντελῶς ἀνόητον εἶνε τοῦτο καταστὰν τοιοῦτον ὑπὸ γραφικοῦ πταίσματος, ἀναγκαίως δ' ἔχει ν' ἀναγνωσθῇ «Οὐδέν τι μᾶλλον: Οὐ μᾶλλον οἶδα. Τὸ δὲ δέν παρέλκει». Ἐδοξάζετο πλημμελῶς ὑπὸ παλαιῶν γραμματικῶν ὅτι τὸ δίκην ἐπιρρήματος κείμενον οὐδέτερον οὐδέν, παρέλκοντος ἢ πλεονάζοντος τοῦ δέν, ἰσοδυναμεῖ τῷ ἀποφατικῷ μορίῳ οὔ.

Ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις σελ. 24, 11 Βεκκ. κεῖται «Οὐδὲν τισας: πλεονάζει τὸ δέν· ἰσοδυναμεῖ γὰρ τῷ ούκ ἔτισας. Ἀρίσταρχος παρέλκειν λέγει τὸ δέν, Ἀπολλόδωρος δὲ ἐν γλώσσαις εἶναι

τὸ πλῆρες οὐδὲ ἕν» καὶ σελ. 34, 23 «Οὐδέν: ὅτι τὸ δέν παρέλκει» καὶ σελ. 451, 40 «Οὐδέν: ἡ διπλῆ ὅτι τὸ δέν παρέλκεται· ἔστι γὰρ ὅτι τὸν ἄριστον τῶν Ἀχαιῶν οὐκ ἔτισεν» καὶ σελ. 598,48 «Οὐδέν: ψιλῶς, ἵνα παρέλκῃ τὸ δέν. Δύναται δὲ καὶ δασέως» καὶ σελ. 604,1 «Διὸ ψιλώσομεν τὸ οὐδέν, ὡς περιττοῦ ὄντος τοῦ ἕν (γρ. δέν), ὃ καὶ ἄμεινον» καὶ σελ. 641,41 «Οὐδέν: ἡ διπλῆ ὅτι τὸ δὲν παρέλκεται—Πλεονάζει τὸ δέν, ὡς ἐν τῷ ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδος». Φέρεται δὲ καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοφάνη Σχολίοις σελ. 107,50 Διδ «Οὐδὲν ἦλθε: παρέλκει τὸ δέν, ὡς καὶ παρ' Ὁμήρῳ οὐδὲν ἔτισε. Θέλει δὲ εἰπεῖν οὐκ ἦλθε συνήθως» καὶ σελ. 167,20 «Οὐδὲν παύσεται: Ἀντὶ τοῦ οὐ παύσεται, ὡς παρ' Ὁμήρῳ ὅτ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδὲν ἔτισεν ἀντὶ τοῦ οὐκ ἔτισεν» (Πρβ. καὶ σελ. 288,30 «Μηδέν: τὸ δέν παρέλκει» καὶ Σουίδ. σελ. 711 Βεκκ. «Μηδὲν μακρὰν ἀπέλθῃς: Παρὰ Ἀριστοφάνει· τὸ δὲν παρέλκει κατ' Ἀττικούς») καὶ ἐν τοῖς εἰς Πλάτωνα σελ. 225 «Οὐδέν: Ἀττικὸς ὁ τοῦ δὲν πλεονασμός» (Ἴδε Λοβέκκιον ἐν *Elem.* Τόμ. Β', σελ. 244). Ἐν τοῖς εἰς Ὀδύσσειαν Σχολίοις Δ, 248 ἀποκατέστησεν ὁ Κόβητος τὸ ὀρθὸν «τὸ δὲ δὲν παρέλκει ἀντὶ τοῦ «τὸ δὲ οὐδὲν παρέλκει» (Ἴδε Δινδόρφιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν εἰς Ὀδύσσειαν Σχολίων σελ. 198).

Λέγεται δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Σουίδα σελ. 792 Βεκκ. «Οὐδὲν ἀνῆκε: περισσὸν τὸ δέν, ἀντὶ τοῦ οὐκ ἀνῆκεν· οὐδὲν ἀνῆκεν εὔνους τε τῇ πατρίδι τῇ ἑαυτοῦ» καὶ σελ. 793 «Οὐδὲν ἦλθε ῥαψαμένη σκύτινον καθειμένον: παρέλκει τὸ δέν· ἤθελε γὰρ εἰπεῖν οὐκ ἦλθε συνήθως. Καὶ αὖθις· ὀρχούμενος τῆς νυκτὸς οὐδὲν παύεται· παρέλκει τὸ δέν. Καί· οὐδὲν ἐπαύσατο ἀεὶ τοῖς βιβλίοις ἐνδιαιτώμενος: παρέλκει τὸ δέν». Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου κεῖται «Οὐδέν: ἀντὶ τοῦ οὐ». Πρβ. Σχολ. Θουκυδ. σελ. 49,54 Διδ. «Οὐδὲν μᾶλλον: οὐδὲν παρὰ Ἀττικοῖς ἀντὶ τοῦ οὐ» καὶ σελ. 94, 44 «Οὐδὲν ἄν: ἤγουν οὐκ ἄν» καὶ Σουίδ. σελ. 792 «Οὐδὲν ἀπὸ τρόπου: ἀντὶ τοῦ οὐκ ἀπεικὸς Ἀττικοί» ἔτι δὲ καὶ Σχολ. Σοφοκλ. σελ. 239,21 Τευβν. «οὐδὲν ἐκπεπληγμένην: ἀντὶ τοῦ οὐ περίφοβον». Ἄξια μνείας νομίζομεν καὶ τὰ ἐν τοῖς εἰς Εὐριπίδην Σχολίοις γεγραμμένα Τόμ. Α', σελ. 280,20 Δινδ. «Οὐδέν: οὐδαμῶς — Ἀ τικοὶ τὸ οὔ ἀπαγορευτικὸν οὔδέν λέγουσι» καὶ σελ. 284,7 «Ἀ οὐδέν — Οὐδὲν Ἀττικόν ἐστιν· οἱ γὰρ Ἀττικοὶ (τὸ)οὔ ἀπαγορι τικὸν οὔδὲν λέγουσι».

Τῆς γνώμης, καθ' ἣν τὸ οὔδέν ἰσοδυναμεῖ τῷ οὔ, ἀδελφὴ ὑπάρχει ἡ γνώμη, καθ' ἣν ἀντὶ τοῦ οὔ λέγεται οὔτι κατὰ παρολκὴν προσκειμένου τοῦ τι. Παρατιθέμεθα τὰ ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις εἰρημένα σελ. 40,29 Βekk. «Τὴν δ' οὔ τι προσέφη νεφεληγερέτα Ζεύς — Τὸ δὲ τι περιττόν» καὶ σελ. 40,37 «Μή σε: Οὐχὶ μή σε ἀλλὰ μή τι αἱ Ἀριστάρχου καὶ αἱ ἄλλαι σχεδὸν πᾶσαι διορθώσεις. Καὶ μήποτε ἐκ περισσοῦ τὸ τι πρόσκειται, ὡς ἐπὶ τούτων· μή τι φόβονδ' ἀγόρευε, μή τί μευ ἠΰτε παιδός, μή τι σὺ ταῦτα ἕκαστα διείρεο». Πρβ. καὶ σελ. 79,3 «Οὐδέ τι ἴδμεν οἵτινες ἡγεμόνες, περισσεύοντος τοῦ τι μορίου».

Ὁ Κοραῆς γράφει ἐν τοῖς Ἀτάκτοις Τόμ. Α', σελ. 46 «Τοῦ οὔδὲν ἀντὶ τοῦ οὔκ, εὑρίσκονται παραδείγματα καὶ εἰς τοὺς παλαιούς, ὡς εἶναι τὰ ἑξῆς. Τὰ μὲν ἄλλα λέγεις οὐδὲν σκαιῶς . . . (Ἀριστοφ. Ἐκκλησιαζ. 644) ἀντὶ τοῦ, οὔ σκαιῶς· Ὀρχούμενος τῆς νυκτὸς οὐδὲν παύεται, (ὁ αὐτὸς Σφηξ. 1478) ἀντὶ τοῦ οὔ παύεται·— ὅτ' οὐδὲν ἡ χάρις χάριν φέρει» (Σοφοκλ. Οἰδ. Κολ. 779) ἀντὶ τοῦ Οὐ φέρει. Οὐδέν, ἀντὶ τοῦ Οὔ λέγει ὁ Ἡσύχιος. Τὸν νομιζόμενον τοῦτον Ἀττικισμὸν ἐμεταχειρίσθησαν κατακόρως καὶ κακοζήλως οἱ μεταγενέστεροι, καὶ τέλος ὁ χυδαῖος λαὸς κολοβώσας τὴν κεφαλὴν τοῦ Οὔδέν, μᾶς ἀφῆκε μόνον τὸ Δέν».

Λέγει δὲ καὶ ὁ Ἀσώπιος ἐν τοῖς Σουτσείοις σελ. 38 «Καὶ περὶ μὲν τοῦ πρώτου παρατηροῦμεν ὅτι καὶ τὰ παρ' Ὁμήρῳ (Ἰλ. Α, 412) οὔδὲν ἔτισεν, καὶ (Ἰλ. Χ, 332) οὔδὲν ὀπίζεο, καὶ Ὀδ. Δ, 195) νεμεσσῶμαί γε μὲν οὔδὲν κλαίειν (Ἴδε καὶ Ἰλ. Ω, 370, καὶ Ὀδ. Υ, 366), καὶ παρ' Ἡσιόδῳ (Θεογον. 295) πέλωρον οὔδὲν ἐοικὸς θνητοῖς ἀνθρώποις, καὶ παρ' Ἡροδότῳ (Η', 112) οὔδὲν τοῦ κακοῦ ὑπερβολὴ ἐγένετο, καὶ πολλαχοῦ προσέτι, τὸ οὔδὲν =οὐ=δέν».

Τὸ οὔδέν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν οὐδέποτε ἰσοδυναμεῖ τῷ οὔ, ἐμφαίνει δ' ἀείποτε τοιαύτην ἔννοιαν, οἵαν τὸ ἐπίρρημα οὐδαμῶς. Ἐπίδηλος εἶνε ἡ διαφορὰ τοῦ οὔχ ὅμοιος καὶ οὔδὲν ὅμοιος, οὔ θαυμαστὸν καὶ οὔδὲν θαυμαστὸν τοῦ οὔ δέομαι καὶ ...ὲν δέομαι τοῦ οὔ φροντίζω καὶ οὔδὲν φροντίζω καὶ ἄλ... παμπόλλων τοιούτων. Πρβ. διαφέρει τι, ὀλίγον ἢ (σ)μικρὸν ...φέρει, πολὺ ἢ πάμπολυ διαφέρει, πλεῖστον διαφέρει, μυ-

ρίον διαφέρει, μέγα ἢ μέγιστον διαφέρει, τὸ πᾶν διαφέρει. Καταφανὴς δ' ὑπάρχει ἡ διαφορὰ τοῦ οὐ διαφέρει καὶ οὐδὲν διαφέρει. Το μὲν οὐ διαφέρει ἰσοδυναμεῖ τῷ δὲν διαφέρει, τὸ δὲ οὐδὲν διαφέρει σημαίνει οὐδαμῶς διαφέρει, ποσῶς δὲν διαφέρει ἢ διόλου δὲν διαφέρει (ὁλότελα δὲν διαφέρει, μπὶτ δὲν διαφέρει). Ἐν τῷ Πλούτῳ τοῦ Ἀριστοφάνους 1160 κεῖται «ὦσθ' ἡγεμόνος οὐδὲν δεησόμεσθ' ἔτι»· ὀρθότατα δ' ἐν τοῖς Σχολίοις λέγεται σελ. 384,11 Διδ. «Οὐδέν: οὐδαμῶς». Ἐρρήθη δὲ καὶ ἐφρόντιζ' οὐδὲ ἓν ὑπὸ τοῦ Κρατίνου Ἀποσπ. 302 Κοκκ. «ὡς δὲ μαλακὸν καὶ τέρεν τὸ χρωτίδιον ἦν, ὦ θεοί· καὶ γὰρ ἐβλίμαζον αὐτήν, ἡ δ' ἐφρόντιζ' οὐδὲ ἕν».

Τὸ οὐδὲν παύεσθαι σύνηθες ὂν τοῖς Ἀττικοῖς σημαίνει οὐδαμῶς παύεσθαι (*nullum finem facere*). Πλάτ. Εὐθύφρ. σελ. 8, Γ' «οὐδὲν μὲν οὖν παύονται ταῦτ' ἀμφισβητοῦντες καὶ ἄλλοθι καὶ ἐν τοῖς δικαστηρίοις» (Πρβ. καὶ Ἀπολ. σελ. 30, Ε' Φαίδ. σελ. 91, Δ'. Γοργ. σελ. 491, Α'. σελ. 517, Γ'. ἔτι δὲ Μέν. σελ. 316, Γ'). Φαίδ. σελ. 117, Δ' «Ἀπολλόδωρος δὲ καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ οὐδὲν ἐπαύετο δακρύων» (Πρβ. καὶ Νόμ. σελ. 662, Ε'). σελ. 100, Β' «ἅπερ ἀεὶ ἄλλοτε καὶ ἐν τῷ παρεληλυθότι λόγῳ οὐδὲν πέπαυμαι λέγων» (Πρβ. καὶ Μέν. σελ. 91, Ε'). Ξενοφ. Ἀπομν. Δ', δ', 9 «οὐκ ᾔσθησαι ὅτι ἐγὼ ἃ δοκεῖ μοι δίκαια εἶναι οὐδὲν παύομαι ἀποδεικνύμενος;» (Πρβ. καὶ Οἰκον. ΙΑ', 23. Κύρ. Παιδ. Α', Ϛ', 16. Γ', γ', 32). Ἀναβ. Δ', β', 4 «οὐδὲν ἐπαύσαντο δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κυλίνδοντες τοὺς λίθους» (ἔν τισιν ἀντιγράφοις φέρεται οὐδ' ἐπαύσαντο). Ζ', Ϛ', 9 «στρατευόμενοι καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν οὐδὲν πεπαύμεθα». Λυσ. ὑπὲρ Μαντ. 20 «οὐδὲν πέπαυνται τὰ τῆς πόλεως πράττοντες» (Πρβ. Κόβητον ἐν *Nov. Lect.* σελ. 500). Ἰσοκράτ. Παναθ. 46 «οὐδὲν ἐπαύοντο κατὰ μίαν ἑκάστην τῶν πόλεων τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πολιορκοῦντες καὶ κακῶς ποιοῦντες» καὶ περὶ Εἰρ. 100 «οὐδὲν δ' ἐπαύσαντο τοὺς μὲν ἄλλους κακῶς ποιοῦντες κτέ.». Δημοσθ. σελ. 1050,1 «καὶ οὐδὲν παύονται παρανομοῦντες καὶ βιαζόμενοι» (Πρβ. καὶ 2) καὶ σελ. 430,278 «οὗτοι δ' οὐδὲν ἐπαύσαντ' ἰδίᾳ χρηματίζοντες» (Πρβ. καὶ σελ. 396,175 «αὐτὸς δ' ἰδίᾳ πάντα τὸν χρόνο ἐντυγχάνων οὐδ' ὁτιοῦν ἐπαύσατο Φιλίππῳ»). Σημειωτέον δ' ὅτι ὑπ

τοῦ Σουΐδα λέγεται σελ. 182 Βεκκ. «Ἀσκληπιόδοτος. Οὗτος ἐκ παίδων εὐθὺς ὡμολογεῖτο ὀξύτατος καὶ πολυμαθέστατος εἶναι τῶν ἡλικιωτῶν, ὥστε καὶ πολυπραγμονῶν οὐδὲν ἐπαύετο περὶ ἑκάστου τῶν παρόντων».

Παρατιθέμεθα καὶ ἄλλα χωρία παλαιῶν Ἑλλήνων, ἐν οἷς εἶνε τὸ οὐδέν τεθειμένον ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ οὐδαμῶς.

Ἀντιφάν. Ἀποσπ. 195 Κοκκ. «ἀλλ' οὐδὲν μέλει τῶν σκωμμάτων μοι» καὶ Ἀναξανδρ. Ἀποσπ. 67 «ἡ πόλις ἐβούλεθ', ᾗ νόμων οὐδὲν μέλει». Πολλάκις δ' ἀπαντᾷ τὸ οὐδὲν μέλει ἔν τε τῷ ποιητικῷ καὶ τῷ πολιτικῷ λόγῳ. Πρβ. καὶ Ἀριστοφ. Ἐκκλ. 642 «τότε δ' αὐτοῖς οὐκ ἔμελ' οὐδὲν τῶν ἀλλοτρίων ὅστις τύπτοι» (Ἴδε καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Ε', σελ. 728, Δ'). Σημαίνεται δὲ διὰ μὲν τοῦ οὔ μοι μέλει τὸ δέν με μέλει, διὰ δὲ τοῦ οὐδέν μοι μέλει τὸ διόλου δέν με μέλει ἢ ποσῶς δέν με μέλει.

Ἡρόδ. Α'. 120 «καί μοι τὸν παῖδα τοῦτον εἶναι δεινὸν ἔτι οὐδὲν» καὶ Β', 50 «νομίζουσι δ' ὦν Αἰγύπτιοι οὐδ' ἥρωσι οὐδέν» καὶ Γ', 16 «ὁ γὰρ δὴ νεκρὸς ἅτε τεταριχευμένος ἀντεῖχέ τε καὶ οὐδὲν διεχέετο» καὶ 78 «ἐπεί τέ οἱ τὰ τόξαοὐδὲν χρηστὰ ἐγίνετο» καὶ Δ', 63 «ὑσὶ δὲ οὗτοι οὐδὲν νομίζουσι» καὶ 109 «οὐδὲν τὴν ἰδέην ὅμοιοι οὐδὲ τὸ χρῶμα» καὶ 197 «οὔτε τι νῦν οὔτε τότε ἐφρόντιζον οὐδέν».

Ἱπποκρ. καὶ ἄλλ. Ἰατρ. Λειψ. Τόμ. Α', σελ. 186 Ἑρμ. (δίς) «νυκτὸς οὐδὲν ἐκοιμήθη» καὶ σελ. 192 «ἐς δὲ τὴν νύκτα οὐδὲν ἐκοιμήθη» καὶ σελ. 211 «νυκτὸς οὐδὲν ἐκοιμήθη» καὶ σελ. 223 «ἑβδόμῃ παρωξύνθη πάντα· οὐδὲν ἐκοιμήθη» καὶ σελ. 226 «οὐδὲν ὕπνωσε» καὶ «παρέλεγε, οὐδὲν ἐκοιμᾶτο» καὶ σελ. 227 «παρέκρουσε, οὐδὲν ὕπνωσε» καὶ σελ. 231 «ὁ πυρετὸς παρωξύνθη, φρικώδης, ἀσώδης· οὐδὲν ἐκοιμήθη» καὶ σελ. 232 «οὐδὲν ἐκοιμᾶτο» καὶ σελ. 235 «πολλὰ παρέλεγε, οὐδὲν ἐκοιμήθη». Πρβ. Τόμ. Γ', σελ. 374 «καὶ οὐδέν ΤΙ δεινὰ φαινόμενα οὕτως ὠδύνησε» καὶ «ὑπὸ τῆς ὀδύνης τοῦ τρώματος οὐδὲν δή ΤΙ δεινοῦ ἐόντος». Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν σελ. 23 ἀντὶ τοῦ οὐθὲν δεῖ μάτην πονέεσθαι», ὃ φέρεται καὶ παρὰ τῷ Γαληνῷ Τόμ. ΙΗ', β', σελ. 497, ἐξέδωκεν ὁ Λιτραῖος ἐξ ἀντιγράφων «οὔ δεῖ μάτην πονέεσθαι».

Θουκυδ. Α', 77,2 «δικάζεσθαι οὐδὲν προσδέονται» καὶ 102,3 «εἰπόντες δὲ ὅτι οὐδὲν προσδέονται αὐτῶν ἔτι» καὶ Β', 29,3 «προσή-

και ὁ Τήρης οὗτος οὐδὲν» καὶ 102,3 «τοῦ Ἀχελῴου τῶν ἐκβολῶν οὐδὲν ἀπέχουσαι» καὶ Δ', 68,6 «ἐδήλουν δὲ οὐδὲν ὅτι ἴσασι τὰ πρασσόμενα» καὶ 114,4 «ὡς ἡγούμενος οὐδὲν χείρους τῇ ἐκείνων φιλίᾳ».

Ξενοφ. Ἀναβ. Α', α', 8 «ὥστε οὐδὲν ἤχθετο αὐτῶν πολεμούντων» καὶ Β', γ', 15 «ἡ δ' ὄψις ἠλέκτρου οὐδὲν διέφερεν» καὶ Γ', α', 31 «ἀλλὰ τούτῳ γε οὔτε τῆς Βοιωτίας προσήκει οὐδὲν οὔτε τῆς Ἑλλάδος παντάπασιν» καὶ γ', 11 «αὐτός τ' ἐκινδύνευε καὶ τοὺς πολεμίους οὐδὲν μᾶλλον ἐδύνατο βλάπτειν» (Ἴδε Ῥεδάντζιον ἐν τῇ δ' ἐκδόσει τῆς Ἀναβάσεως Τόμ. Α', σελ. 157 καὶ Τόμ. Β', σελ. 211). Ἑλλην. Β', δ', 35 «ὅτι οὐδὲν δέονται τοῖς ἐν Πειραιεῖ πολεμεῖν» καὶ Δ', ε', 12 «καὶ ὅτι μὲν πολλοὶ ἦσαν ἐν τῇ Κορίνθῳ καὶ πελτασταὶ καὶ ὁπλῖται οὐδὲν ἠγνόουν» καὶ Ζ', α', 40 «ἀπεκρίναντο ὅτι οὐδὲν δέοιντο πρὸς βασιλέα κοινῶν ὅρκων» καὶ β', 4 «οὐδὲν διαφέρον ἢ εἰ πάντας ἀπεκτόνεσαν αὐτούς;» καὶ δ', 35 «ἅμα δ' ἐλογίζοντο ὅτι πολέμου οὐδὲν δέοιντο». Ἐρρήθη δ' ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος καὶ «τοῦ δὲ καλοῦ καὶ τῶν φίλων μηδὲν ἐντρεπόμενος» (Ἑλλ. Β', γ', 33).

Πλάτ. Κρίτ. σελ. 45, Α' «καὶ οὐδὲν ἂν δέοι ἐπ' αὐτοὺς πολλοῦ ἀργυρίου» καὶ Φαίδρ. σελ. 278, Δ' «καὶ οὐδέν γε ἀπὸ τρόπου». Πρβ. Φαίδ. σελ. 116, Ε' «ἀλλὰ μηδὲν ἐπείγου». Γίνεται δὲ χρῆσις ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ οὐδὲν ἧττον (Θεαιτ. σελ. 174, Α' καὶ ἀλλαχοῦ) καὶ τοῦ μηδὲν ἧττον (Κρατύλ. 432, Ε' καὶ ἑτέρωθι).

Λυσ. κατὰ Ἀλκιβ. Α', 19, «οὐδὲν ὅμοιαι τοῖς ὑπὸ τούτων περὶ τὴν πόλιν πεπραγμένοις». Ὁ Κόβητος γράφει ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1874, σελ. 65 «Non erat tangendum in sqq. εἰδεχθής τις ἀπὸ τοῦ προσώπου ἐστίν, ἡ δὲ πονηρία οὐδΕΝ ὁμοία, ubi perperam οὐδεΝΙ ὁμοία substituunt. Notum est quo sensu dicatur οὐχ ὅμοιος, οὐχ ὁμοίως, οὐδὲν ὅμοιος, et *non similis* apud Romanos.

Post mihi non simili poena commissa luetis.

Breviloquentia est οὐχ ὅμοιος (οὐδὲν ὅμοιος) ἀλλὰ πολὺ διαφέρων, et sic οὐχ ὁμοίως est fere idem quod διαφερόντως *insignem in modum*. Unum ex Lysiae oratione XIV, pag. 141, 20 exemplum afferam: καίτοι (αἱ τῶν ἡμετέρων προγόνων ἀρεταὶ) πολλαὶ καὶ μεγάλαι — καὶ ΟΥΔΕΝ ὉΜΟΙΑΙ τοῖς ὑπὸ τούτων περὶ τὴν πόλ πεπραγμένοις». Ἰσοδυναμεῖ δὲ τὸ μὲν οὐχ ὅμοιος τῷ ἀνόμοιος·

διάφορος, τὸ δὲ οὐδὲν ὅμοιος τῷ ὅλως ἀνόμοιος ἢ ὅλως διάφορος.

Ἰσαῖ. περὶ τοῦ Μενεκλ. Κλήρ 39 «τί ἔδει αὐτοὺς ὀμνύναι ἐμοὶ ἢ παρ' ἐμοῦ λαμβάνειν ὅρκους; Οὐδὲν δήπου».

Ἰσοκρ. Πανηγ 145 «καὶ γὰρ ἐκεῖνοι φανερῶς ἐπεδείχθησαν ὑπὸ τῶν Κύρῳ συναναβάντων οὐδὲν βελτίους ὄντες τῶν ἐπὶ θαλάττῃ» καὶ Ἀρχιδ. 24 «διότι τὴν ὁμολογουμένην ἡμετέραν εἶναι χώραν οὐδὲν διαφερόντως κεκτημένοι τυγχάνομεν ἢ τὴν ἀμφισβητουμένην».

Ἀριστ. περὶ τὰ Ζῷ Ἱστορ. Ϛ', β', 5 «(Τόμ. Γ', σελ. 105,12 Διδ.) «οὐθὲν παχύνεται τὸ ὑγρὸν» καὶ 7 «οὐθὲν ἐπαυξάνεται τὰ προϋπάρχοντα» καὶ Η', 16 (σελ. 161, 9) «φωλοῦσι δ' οὐδὲν διακεκριμένως καὶ τῶν γαμψωνύχων καὶ τῶν εὐθυωνύχων» καὶ ιθ', 3 (σελ. 163, 9) «οὐθὲν γὰρ ὡς εἰπεῖν αὐξάνονται, μὴ γινομένων ὑδάτων». Θεόφρ. σελ. 548 Σνειδ. «διὸ καὶ ὁ μὲν κόκκος οὐδὲν μείζων τῆς ῥόας γίνεται» καὶ σελ. 567 «ἐλαίαν γὰρ καὶ συκῆν οὐδὲν ἄλογον ἀποκαυθῆναι» καὶ σελ. 843 «καὶ τὸ μύρον φάσκειν οὐδὲν τοῦ θύμου ἥδιον ὄζειν». Παρατηρητέον δ' ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης ἐποιήσατο χρῆσιν καὶ τοῦ οὐδὲν ἢ οὐθὲν μᾶλλον καὶ τοῦ οὐδὲν ἧττον (Ἴδε Βαλῆνα ἐν τῇ β' ἐκδόσει τοῦ περὶ Ποιητικῆς συγγράμματος τοῦ Ἀριστοτέλους σελ. 171).

Κεῖται δὲ καὶ παρὰ τῷ Σωρανῷ περὶ Γυναικ. Παθ. σελ. 297,15 Ἑρμ. «μὴ εἰδότες ὅτι τὰ παραλελυμένα μὲν οὐδὲν ἀλγεῖ, τὰ δὲ ἀλγήσαντα πρὸς ὀλίγον συνελκυσθέντα προπίπτει πάλιν» καὶ παρὰ Νικολάῳ τῷ Δαμασκηνῷ Ἱστορ. Ἑλλην. Μικρ. Τόμ. Α', σελ. 31,10 Δινδ. «οὐδὲν εἰδὼς οἵτινες ἦσαν» καὶ παρὰ τῷ Θεμιστίῳ Λόγ. σελ. 59,21 Δινδ. «ἐπαινῶ δὲ οὐδὲν μεῖον καὶ τοὺς ἐφ' ἑστίας τὸ θεῖον τιμῶντας». Παρατηρητέον δ' ὅτι ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου εἶνε εἰρημένον σελ. 401, Β' «ὃς κατ' οὐδὲν ἦν ἐλάττων τοῦ — Καλυδωνίου».

Πάμπολλα μαρτύρια τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος χρήσεως τοῦ οὐδέν ἐμνημόνευσεν ὁ Μαυροφρύδης ἐκ ποιητῶν καὶ συγγραφέων τοῦ δοκίμου μάλιστα ἑλληνισμοῦ ἐν Δοκιμ. Ἱστορ. τῆς Ἑλλην. Γλώσσης σελ. 627 κἑ.

Ἐν μόνῳ τῷ ἐσχάτως διεφθαρμένῳ καὶ ἐπικήρως διακειμένῳ ἑλληνισμῷ γίνεται χρῆσις τοῦ οὐδέν ἀντὶ τοῦ οὐ. Παρατιθέμεθα ἃ γραψεν ὁ Κοραῆς ἐν τοῖς Ἀτάκτοις Τόμ. Β', σελ. 277 «ΟΥΔΕΝ,

ἀντὶ τοῦ Δέν, οἷον ΒΧ, Ἡμεῖς καὶ τί τὸ κρύβομεν, καὶ οὐδὲν σὲ τὸ λαλοῦμεν; Καὶ πάλιν, Ἐγὼ τὴν Φεδροκάζαν μου ἄνδρα οὐδὲν τὴν δίδω. Καὶ πάλιν, Καὶ πῶς ἀπὸ τὸ σῶμά μου οὐδὲν ἐξανασπᾶται, Νὰ τὴν ἐπάρῃ ὁ Ἄγγελος, ἐκ τὴν πολλήν μου λύπην;». Πρβ. καὶ σελ. 172,2 «Οὐδὲν τὸ καταδέχομαι νὰ γράφω πλαστὰ λόγια» καὶ σελ. 178,18 «Κανεὶς οὐδὲν τὸν ἀγαπᾷ, ὡσὰν ἁρμόζει φίλον».

Πολλάκις εὑρίσκεται τὸ οὐδέν ἀντὶ τοῦ οὐ ἢ δέν κείμενον ἐν τῇ Διηγήσει Ἀχιλλέως, οἷον στ. 135 (Trois Poèmes Grecs σελ. 5 Wagn.) «οὐδὲν ἐμπόρεσεν ποσῶς κανεὶς τὸν ἀπαντήσῃ» καὶ 311 (σελ. 10) «ἀλλά, καὶ ἂν θέλω, ἡ μέριμνα ποσῶς οὐδὲν μὲ ἀφΙνει» καὶ 410 (σελ. 13) «ποσῶς οὐδὲν ἐδειλιάσετε νὰ δώσετε τὸ κάστρον» καὶ 881 (σελ. 27) «ποσῶς οὐδὲν ἠθέλησεν ἵνα κλιθῇ πρὸς πόθον» καὶ 888 (σελ. 28) «ἐγώ, καλέ μου, Ἔρωτας ποσῶς οὐδὲν φοβοῦμαι» καὶ 997 (σελ. 31) «καὶ πῶς, κόρη, ἐτόλμησες καὶ εἶπες οὐδὲν φοβᾶσαι; »καὶ 1213 (σελ. 37) «ἄφες με, μήτΗρ, ἄφες με, τρῶσιν ἐγὼ οὐδὲν ἔχω» καὶ 1294 (σελ. 40) «ποσῶς οὐδὲν ἐνόησαν ἐκεῖνοι ὁποῦ τὸ εἶχαν» καὶ 1322 (σελ. 40) «ποσῶς οὐδὲν τὸν ἔσεισεν ἀπάνω ἀπΑΙ τὴν σέλλα» καὶ 1615 (σελ.49) «ἀλλ' ὥσπερ κλέπτης ἔρχεται, κανεὶς οὐδὲν τὸν βλέπει». Πρβ. καὶ 275 (σελ. 9) «ἄξιον ἐνΑΙ εἰς αὐτὸν νὰ μηδὲν ζῇ εἰς τὸν κόσμον» καὶ 519 (σελ. 17) «ἡμᾶς τοὺς πέντε ἄφες μας, μηδὲν μᾶς θανατώσῃς».

Ἀπαντᾷ δὲ καὶ ἐν τοῖς Τὰ κατὰ Λύβιστρον καὶ Ῥοδάμνην στ. 379 (Trois Poèmes Grecs Wagn. σελ. 253) «διατὶ τὸν οὐκ ἐγνώρισα καὶ οὐδὲν τὸν ἐφοβούμην» καὶ 1099 (σελ. 273) «εἰ δὲ καὶ οὐδὲν τὸ δέξηται, πάλιν νὰ δευτερώσω» καὶ 1485 (σελ. 284) «καὶ ἀκόμη ἂν οὐδὲν μετατεθῇς ἀπὸ τὸ ἀγέρωχόν σου» καὶ 1508 (σελ. 284) «καὶ τοῦτο οὐδέν σε τὸ ἀπιστῶ, πιστεύω σε εἰς τὸ λέγεις» καὶ 2474 (σελ. 311) «ἦτον ἀκόμη νεώτερος καὶ οὐδὲν εἶχε γυναῖκα» καὶ 2504 (σελ. 312) «καὶ ἂν ἤθελα θανατωθῇ, τὴν κόρην οὐδὲν ἀφΗνω» καὶ 2673 (σελ. 317) «οὐδὲν σᾶς λέγω, ψώματα, παιδιά μου, μὴ φοβΗσθε». Πρβ. καὶ 1330 (σελ. 279) «καὶ ἐκείνη νὰ μηδὲν δέχεται κανένα ἀπ' ἐκεῖνα» καὶ 2700 (σελ. 318) «ηὕραμεν ἐπιτήδειον τόπον μηδὲν ἀργοῦμεν».

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἶνε εἰρημένον καὶ ἐν ταῖς Ἱστορίαις Νικηφόρου τοῦ Βρυεννίου σελ. 163,9 «ἐντυχόντες οὖν αὐτῷ ὅ τε Κουρ-

τίκιος οὐδὲν ἠξίωσεν αὐτὸν ὄψεως» καὶ ἐν τῷ Ἱστορικῷ Συντίπα τοῦ Φιλοσόφου σελ. 169,23 Τευδν. «οὐδέν σοι προπαρήγγειλα προσεκτικῶς ἔχειν ἀπὸ τῶν ἐν ταύτῃ (τῇ πόλει) πολιτῶν ὅτι γε μῖμοι καὶ πονηροὶ τὴν γνώμην καὶ ποικίλοι πάντῃ πεφύκασι;» καὶ ἐν τῷ Ἱερακοσοφίῳ σελ. 503,25 Τευδν. «ὅπου δὲ οὐδὲν σώζει ἡ ῥάϐδος, πέμπειν λίθους ἢ βώλους τῆς γῆς» καὶ ἐν τῷ Ὀρνεοσοφίῳ σελ. 584,1 «περὶ ὀρνέου, ὅταν οὐδὲν ῥίπτῃ τὰ πτερὰ αὐτοῦ» καὶ ἐν τοῖς εἰς Ὀππιανὸν Σχολίοις σελ. 261,27 Διδ. «εἰ μὲν οὐδὲν στίξεις (εἰς) τὸ δάσαντο, ἐστὶ τὸ δαιμόνιοι ἀντὶ τοῦ εὐδαίμονες· εἰ δὲ στίξεις, ἐστὶν ἀντὶ τοῦ δυστυχεῖς» καὶ ἐν τοῖς ὑπὸ τοῦ Λεγράνδου ἐκδεδομένοις Δημώδεσιν Ἑλληνικοῖς Ἄσμασι σελ. 4,29 «καὶ θάνατον τολμῶ εἰπῶ ποσῶς οὐδὲν φοβοῦμαι» καὶ σελ. 44,11 «ἀγαπᾶς με καὶ ἀγαπῶ σε καὶ φιλὶν οὐδὲν μὲ δίδεις» καὶ σελ. 64,20 «κανεὶς οὐδὲν τὸ ἔμαθεν, κανεὶς οὐδὲν τὸ ξεύρει» καὶ 23 «ἀναστενάζω ἀπὸ καρδιᾶς κανεὶς οὐδὲν τὸ ξεύρει». Πρβ. καὶ σελ. 24,53 «καὶ ἂν ἔν' (ἐν) καὶ θέλῃς μου καλό, μηδὲν μὲ πεισματώνῃς» καὶ σελ. 338,5 «ἂν εἴπαμεν καὶ τίποτες μηδὲν τὸ πάρῃς θάρρος», οἷς ὅμοιον τὸ κείμενον ἐν γράμμασι παρ' Ἰωάννῃ τῷ Καντακουζηνῷ Τόμ. Γ', σελ. 97,1 «νὰ μηδὲν ἀφΗνουν, νὰ καταφρονοῦν καὶ νὰ δέρνουν».

Φέρεται δὲ καὶ ἐν Βυζαντιακῇ παροιμίᾳ, ἥτις εἶνε ὧδε γεγραμμένη· «πτωχὸς ἢ πλούσιος, ἂν δὲν τὴν βάλῃ, οὐδὲν κοιμᾶται» (Ἴδε *Mittelgriesch. Sprichw. von K. Krumb.* σελ. 85 καὶ σελ. 120).

Ἄξια ἀναγνώσεως εἶνε τὰ ὑπὸ τοῦ Μαυροφρύδου διειλημμένα ἐν τῷ προμνημονευθέντι βιϐλίῳ σελ. 628 κέ..

Παρὰ τῷ Αἰσχύλῳ Ἑπτ. Θήϐ. 199 κεῖται «ψῆφος κατ' αὐτῶν ὀλεθρία βουλεύσεται, λευστῆρα δήμου δ' οὔ τι μὴ φύγῃ μόρον»· λέγεται δ' ἐν τοῖς Σχολίοις σελ. 324,5 Δινδ. «Οὔτι: οὐδαμῶς». Πρβ. καὶ σελ. 352,26 «ὅς οὔτι καὶ οὐδαμῶς φοϐηθεὶς κτέ.» καὶ Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Β', σελ. 165,1 Δινδ. «Οὔτι: ἀντὶ τοῦ οὐδαμῶς» καὶ Σχολ. Ὀππιαν. σελ. 305,7 Διδ. «Οὐδέ τι: οὐδαμῶς» καὶ Φώτ. Λεξ. Τόμ. Β', σελ. 320 Ναϐ. «Οὔ τι: οὐδέν, οὐδαμῶς» (καὶ σελ. 307 «Μή τι: μηδαμῶς»). Ὁ Κόϐητος γράφει ἐν *Nov. Lect.* σελ. 176 «Editur τῶν οὐτιῶν: οὐδαμῶς, quod scriptum est pro τῶν οὔτι: ὧν οὐδαμῶς ex Homeri locis, qualis est in Iliad A. 160. τῶν οὔτι

μετατρέπῃ οὐδ' ἀλεγίζεις». Παρατηρητέον δ' ὅτι οὐχὶ ὀλιγάκις ἐγίνετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων χρῆσις τοῦ οὔτι χαίρων (Ἴδε Βλαϋδέσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀριστοφάνους Ἀχαρνέων σελ. 76 καὶ ἐν τῇ τῶν Βατράχων σελ. 370).

Τὸ πλημμελῶς γεγραμμένον ἐν τοῖς εἰς Εὐριπίδην Σχολίοις «τὸ δὲ οὐδέν παρέλκει» ἐπηνωρθώθη ὑφ' ἡμῶν μεταβληθὲν εἰς τὸ «τὸ δὲ δέν παρέλκει» ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ 1867, σελ. 640· ἀλλ' ὅμως ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Σχουαρτζίου γενομένῃ ἐκδόσει τῶν εἰς Εὐριπίδην Σχολίων Τόμ. Β', σελ. 47,3 (1891) φέρεται τὸ ἡμαρτημένον «τὸ δὲ οὐδέν παρέλκει». Ἄξιον δὲ σημειώσεως ὑπάρχει ὅτι ἐν ἑτέρῳ τόπῳ τῶν σχολίων τούτων εἶνε τάδε εἰρημένα (Τόμ. Α', σελ. 420,5 Διν8.) «Οὐδέν τι μᾶλλον: ἀντὶ τοῦ οὐδαμῶς, ὄνομα ἀντὶ ἐπιρρήματος, ὡς τὸ ταχὺς ἦλθεν ἀντὶ τοῦ ταχέως· ὡς ὄνομα γὰρ δύναται ἔχειν ὑποτεταγμένον τὸ τι». Ἐπαινετὸς θὰ ἦτο ὁ γράψας τὸ σχόλιον τοῦτο, ἂν ἠρκεῖτο μόνῃ τῇ διὰ τοῦ οὐδαμῶς ἐξηγήσει τοῦ οὐδέν τι. Περὶ τοῦ οὐδέν τι ἴδε Λοβέκκιον ἐν *Elem.* Τόμ. Β', σελ. 383. Πρβ. καὶ Helmreich ἐν Act. Sem. Phil. Erl. Τόμ. Β', σελ 307. Ὑπομνηστέον δ' ὅτι λέγεται καὶ οὐδὲν προτιμῶ ἐφ' ὁμοίας τῷ οὐδὲν φροντίζω ἐννοίας (Ἴδε Βλαϋδέσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀριστοφάνους Πλούτου σελ. 317).

Οὐδαμῶς ἀποδεκτὴ εἶνε ἡ γνώμη Γρηγορίου τοῦ Κορίνθου λέγοντος Περὶ Ἀτθ. ΙΗ' «Καὶ τὸ χρῆσθαι τῷ οὐδὲν μᾶλλον ἀντὶ τοῦ ΟΥ τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου χαρακτήρ, καὶ γνωριζέσθω σοι· αὐτίκα γὰρ ὁ συγγραφεὺς ἐν τῇ δευτέρᾳ· ἀλλ' αἵ τε ἐσβολαὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν Πελοποννησίων οὐδὲν μᾶλλον τοὺς Ἀθηναίους ἀπανίστασαν· ἀντὶ τοῦ οὐκ ἀπανίστασαν». Πρβ. καὶ Σχολ. Θουκυδ. σελ. 49,54 Διδ. «Οὐδὲν μᾶλλον: οὐδὲν παρὰ Ἀττικοῖς ἀντὶ τοῦ οὐ» (Ἴδε Σχαιφῆρον ἐν τῇ ἐκδόσει Γρηγορίου τοῦ Κορίνθου σελ. 60 καὶ Πόππον ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκδόσει τοῦ Θουκυδίδου Μέρ. Γ', Β', σελ. 356). Μνημονεύομεν καὶ τὰ ὑπὸ Σέξτου τοῦ Ἐμπειρικοῦ εἰρημένα σελ. 41,26 «Ταύτην τοίνυν ὁτὲ μέν, ὡς ἔφην, προφερόμεθα, ὁτὲ δὲ οὕτως οὐδὲν μᾶλλον· οὐ γάρ, ὥς τινες ὑπολαμβάνουσι, τὴν μὲν οὐ μᾶλ. ἐν ταῖς εἰδικαῖς ζητήσεσι παραλαμβάνομεν, τὴν δὲ οὐδὲν μᾶλλον ταῖς γενικαῖς, ἀλλ' ἀδιαφόρως τήν τε οὐ μᾶλλον καὶ τὴν οὐδὲν μᾶλλον προφερόμεθα, καὶ νῦν ὡς περὶ μιᾶς διαλεξόμεθα. Ἔστι μὲν

αὕτη ἡ φωνὴ ἐλλιπής· ὡς γάρ, ὅταν λέγωμεν διπλῆ, δυνάμει φαμὲν ἱστία (Φαβρίκ. ἐσθῆς) διπλῆ, καὶ ὅταν λέγωμεν πλατεῖαν, δυνάμει λέγομεν πλατεῖαν ὁδόν, οὕτως, ὅταν εἴπωμεν οὐ μᾶλλον, δυνάμει φαμὲν οὐ μᾶλλον τόδε ἢ τόδε».

Κακῶς δὲ καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις σελ. 641, 42 Βεκκ. ὑπελήφθη ὅτι ἐν τῇ Ἡσιοδείῳ ῥήσει «ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδος, ἀεργίη δέ τ' ὄνειδος» (Ἔργ. 311) κεῖται τὸ οὐδέν ἀντὶ τοῦ οὐ. Ὁ Εὐστάθιος γράφει ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 250,43 «Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ ἔργον, ὃ δὴ θεὸς ἐγγυαλίζει, πάνυ ἀσφαλέστερόν ἐστι τοῦ ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδος, ὃ δή φησιν Ἡσίοδος· ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἀσαφῶς γραφὲν ἔβλαψε τὸν σοφὸν Σωκράτην, ὃς εἰωθὼς λέγειν συχνὰ τὸ ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδος, ἤγουν δ' οὐδέν τι ἐστὶν ὄνειδος τὸ ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς ἐμπαίεσθαι, συκοφαντίᾳ περιέπεσεν, οἷα δογματίζων ὡς ἔργον οὐδέν, ἤγουν οὐδεμία ἐργασία, κἄν τε φαύλη κἄν τε χρηστή, ὄνειδός ἐστι τῷ ἐργαζομένῳ, κἀντεῦθεν ἐβλάβη ὡς ἀδιαφορῶν περὶ τὰς πράξεις» καὶ σελ. 1818,30 «Ὅρα δὲ ὅτι ἔργον ἐποίχεσθαι λέγει ἁπλῶς, τὸ ἀγαθὸν δηλαδή, ὡς τό γε μὴ τοιοῦτον οὐκ ἂν δίχα προσθήκης ἔργον λέγοιτ' ἄν, ἀλλὰ δηλονότι κακὸν ἔργον. Διὸ καὶ παρ' Ἡσιόδῳ τὸ ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδος ἐπ' ἀγαθοῦ νοητέον ἀκολούθως τῷ σοφῷ Σωκράτει, ὃς ἔχαιρε τῇ τοιαύτῃ τοῦ Ἡσιόδου γνώμῃ καὶ θαμὰ ἐξελάλει αὐτήν· εἰ καὶ οἱ κατήγοροι πονηροδιδάσκαλον ἐντεῦθεν αὐτὸν ἔσκωψαν ὡς μηδενὸς ἔργου ἀπείργοντα τοὺς μαθητὰς μητ' ἀγαθοῦ, φασί, μήτε κακοῦ», ὁ δὲ Τζέτζης σημειοῦται ἐν τοῖς εἰς Ἡσίοδον Σχολίοις σελ. 207, 12 Λειψ. «ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδος: Εἰς τόνδε τὸν λόγον ὑποδιάστελλε, ἵνα δηλοῖ τὸ ἔργον, ἤτοι τὸ σπουδαῖον οὐδὲν κατ' οὐδὲν ὑπάρχει ὄνειδος· ἐὰν γὰρ εἴπῃς ἔργον δ' οὐδὲν ὄνειδος μὴ διαστείλας, ὡς εἶπον, δεικνύει μηδὲ τὸ μαστροπεύειν μηδὲ τὰ λοιπὰ τῶν αἰσχρῶν ἔργων εἶναι ὄνειδος». Πρβ. Πλούτ. Σόλ. Β', 3 «ἐν δὲ τοῖς τότε χρόνοις, καθ' Ἡσίοδον, ἔργον οὐδὲν ἦν ὄνειδος οὐδὲ τέχνη διαφορὰν ἔφερεν» καὶ Πλάτ. Χαρμ. σελ. 163, Β' «Α'. Ἔμαθον γὰρ παρ' Ἡσιόδου, ὃς ἔφη ἔργον δ' οὐδὲν εἶναι ὄνειδος. Οἴει οὖν αὐτόν, ἰ τὰ τοιαῦτα ἔργα ἐκάλει καὶ ἐργάζεσθαι καὶ πράττειν, οἷα νυνδὴ ὺ ἔλεγες, οὐδενὶ ἂν ὄνειδος φάναι εἶναι σκυτοτομοῦντι ἢ ταριχο-ωλοῦντι ἢ ἐπ' οἰκήματος καθημένῳ; Β'. Οὐκ οἴεσθαί γε χρή, ὦ ιώκρατες, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος, οἶμαι, ποίησιν πράξεως καὶ ἐργασίας

ἄλλο ἐνόμιζε καὶ ποίημα μὲν γίγνεσθαι ὄνειδος ἐνίοτε, ὅταν μὴ μετὰ τοῦ καλοῦ γίγνηται, ἔργον δὲ οὐδέποτε οὐδὲν ὄνειδος· τὰ γὰρ καλῶς τε καὶ ὠφελίμως ποιούμενα ἔργα ἐκάλει, καὶ ἐργασίας τε καὶ πράξεις τὰς τοιαύτας ποιήσεις» (Ἴδε Λεννέπιον ἐν τῷ εἰς Ἡσιόδου Ἔργα καὶ Ἡμέρας Ὑπομνήματι σελ. 65 κέ.),

ΣΗΜ. Ἐμνημονεύθη ἐν τοῖς ἄνω ῥῆσις τοῦ Κρατίνου ἐν ᾗ κεῖται τὸ «ἡ δ' ἐφροντιζ' οὐδὲ ἕν». Περὶ τοῦ οὐδὲ ἕν ἴδε Κόβητον ἐν *Var Lect.* σελ. 528 ἐκδ. β'. Ὡς δὲ λέγεται οὐδὲ ἕν, οὕτω καὶ οὐδὲ εἷς, ὃ διαφέρει τοῦ οὐδείς. Διὰ μὲν τοῦ οὐδεὶς ἦλθε δηλοῦται τὸ κανένας δὲν ἦρθε, διὰ δὲ τοῦ οὐδὲ εἷς ἦλθε τὸ οὔτε ἕνας δὲν ἦρθε ἢ δὲν ἦρθε οὔτε ἕνας. Κατ' ἔκθλιψιν εἶνε εἰρημένον ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου Ἰλ. Θ, 234 «νῦν δ' οὐδ' ἑνὸς ἄξιοί εἰμεν». Λέγει δ' ὁ Εὐστάθιος ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 710,27 «Τὸ δὲ οὐδ' ἑνὸς ἄξιοί ἐσμεν ἐν δυσὶ μέρεσι λόγου συνήλειπται ἀντὶ τοῦ οὐδὲ κἂν γοῦν ἑνὸς ἀνδρός. Καὶ ἔστιν ἑτεροῖον τοῦτο πρὸς τὸ ἄλλος μηδεὶς τὸ ἀοριστaῖνον καὶ ὡς ἓν λόγου μέρος λαμβανόμενον — Δοκεῖ δὲ τὸ οὐδ' ἑνὸς ἄξιοι σαφηνισθῆναι διὰ τοῦ προστεθεῖσθαι τὸ Ἕκτορος, οὐ μὴ προσκειμένου, ῥητῶς ἦν ἂν τὸ οὐδ' ἑνὸς νοούμενον τῇ ἐκφωνήσει ὡς ἓν μέρος λόγου ἀσυναλείπτως δίχα δασείας καὶ ἀποστρόφου, ὡς εἴπερ ἔλεγεν ὅτι τοῦ μηδενός ἐσμεν ἄξιοι».

Οὐδαμῶς συμφωνοῦμεν τῷ Ναυκίῳ γράφοντι οὐδ' ἕεις καὶ μηδ' ἕεις ἀντὶ τοῦ οὐδὲ εἷς καὶ μηδὲ εἷς ἐν *Mél. Gréco-Rom.* Τόμ. Δ', σελ. 492.

ΣΗΜ. Β'. Ἐδηλώθη ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ Ξενοφῶντος Ἀναβ. Δ', β', 4 «οὐδὲν ἐπαύσαντο δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κυλίνδοντες τοὺς λίθους» φέρεται καὶ γραφὴ οὐδ' ἐπαύσαντο. Ὁ Κόβητος γράφει ἐν *Collect. Crit.* σελ. 333 «Post pauca recte Kiessling. ἢ μηδΕΝ ἐναντιοῦσθαι πρὸς τοὺς ἄνδρας pro μηδέ» καὶ ἐν *Miscell Crit.* σελ. 581 «(Demosth.) Pag. 805.10. ὅτι μὲν γὰρ πονηρὸς — ὅτι δὲ οὐΔΕ χρήσιμος. Imo vero οὐδΕΝ *nulli rei utilis*». Παρατιθέμεθα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Ναβήρου γεγραμμένα ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1901, σελ. 252 «δεῖ γὰρ οὐδ' ἐμοὶ πολλῶν τῶν λόγων. Ita Fritzchius edidit mutato verborum ordine, nam in libris est: οὐδὲ πολλῶν μοι. Non intercedo equidem, corrigatur modo: δεῖ γὰρ οὐδὲν ἐμοί» καὶ 1907, σελ. 144 «Plat. Euthyphr. 12 A ;

quod legitur: καὶ γὰρ οὐδὲ χαλεπὸν νοῆσαι ὃ λεγω, ita demum significabit quod requiritur si rescripseris: οὐδὲν χαλεπόν, sicuti est 14 E: ἀλλ' οὐδὲν ἥδιον ἔμοιγε. Interest tamen aliquid inter hoc et illud: quis ferat ὀρχούμενος τῆς νυκτὸς οὐδὲ παύεται pro vulgata lectione οὐδέν?» καὶ σελ. 153 «Apolog. 48 D: σκεπτέον μὴ οὐ δέῃ ὑπολογίζεσθαι εἰ ἀποθνήσκειν δεῖ. Praestabit: μὴ οὐδὲν δέῃ, sic enim loqui solent: vide modo Apol. 28 D: μηδὲν ὑπολογιζόμενον μήτε θάνατον μήτ' ἄλλο μηδέν. Phileb. 28 D: μηδὲν μῆκος ὑπολογιζόμενος. Rep. I 341 D: οὐδὲν τοῦτο ὑπολογιστέον. Legg. III 702 C: μηδὲν ὑπολογιζομένους τὸ ξενικὸν αὐτῶν. Eodem modo dicitur οὐδὲν ὑπόλογον ποιεῖσθαι, veluti Lach. 189 B et Protag. 349 C — Similiter dicitur οὐδὲν ὑποστέλλεσθαι, quam locutionem exemplorum nube collata Wyttenbachius illlustravit in Biblioth. Crit. IX 55. Remanet vitium Apol. 24 A: λέγω οὐδ' ὑποστειλάμενος, ubi οὐδὲν ὑποστειλάμενος de more praestabit».

ΚΕΦ. ΟΕ'.

'Επιρρήματα εἰς ΩΣ ἐκ τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐνεστῶτος παρηγμένα.

'Εγένετο λόγος ἐν τῷ ΟΓ' κεφαλαίῳ περὶ τοῦ ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ ἑλληνισμῷ ἀπαντῶντος ἐπιρρήματος παρελκόντως. Πολλὰ δὲ φέρονται ἐν τῇ 'Ελληνικῇ γλώσσῃ εἰς ΩΣ ἐπιρρήματα ἐσχηματισμένα ἐκ μετοχῶν ἐνεργητικῶν ἐνεστώτων.

ἀγαπώντως. Πλάτ. Νόμ. σελ. 735, Δ' «ἀγαπώντως ἂν καὶ τὸ τοιοῦτον δράσειεν». Νουμήν. παρ' Εὐσεβ. Προπ. Εὐαγγ. ΙΔ', ϛ', 4 «ἐλέγχουσι δὲ ἀγαπώντως ὑπὸ δυσμενοῦς ἐλέγχου». 'Εν τῷ χωρίῳ τοῦ Πλάτωνος φέρεταὶ καὶ γραφὴ ἀγαπητῶς, ἣν προκρίνει ὁ Σταλβαύμιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος Τόμ. Ι', Β', σελ. 43.

ἀγνοούντως. 'Αριστοτέλ. Τοπ. Β', θ', 2 (Τόμ. Α', σελ. 195,28 Β.) «εἰ τὸ δικαίως ἐπιστημονικῶς καὶ ἐμπείρως, τὸ ἀδίκως ἀγνοούντως καὶ ἀπείρως».

ἀναλογούντως. Ἑλλην. Ἐπιγρ. Τόμ. Β', σελ. 511 «ἀξίως καὶ ἀναλογούντως τῇ πατρίδι καὶ τῷ γένει» καὶ σελ. 513 «καλῶς καὶ ἐναρέτως καὶ ἀναλογούντως τῇ τοῦ γένους ἀξίᾳ» Ἴδε καὶ Ἐρουερδῆνα ἐν *Lex. Graec. Suppl. et Dialect.* σελ. 65 καὶ ἐν *Append.* σελ. 14.

ἀντιβλεπόντως. Παῦλ. Αἰγιν. σελ. 458 Βρ. «καὶ καθεσθέντα τὸν ἰατρὸν ἀντιβλεπόντως μὲν τῷ κάμνοντι, πρὸς τῷ πεπονθότι δὲ πλευρῷ». Φέρεται δὲ καὶ γραφὴ ἀντιβλέποντΟΣ καὶ ἑτέρα ἀντιβλέποντΑ.

ἀνηκόντως. Βασιλ. Τόμ. Α', σελ. 124 Εἰμβ. «καὶ ἐκζητούμενα αὐτὰ τὰ τυχόντα κατὰ τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν ἀνηκόντως προσενεχθήτωσαν».

ἀπᾳδόντως. Ἡσύχ. «Οὐκ ἀπᾴδοντα: οὐκ ἀλλότριον». Οὐκ ἀπᾳδόντως: ὅμοιον» Ὠριγέν. Τόμ. Α', σελ. 52 «οὐκ ἀπᾳδόντως — — τῷ αὐτῷ ὀνόματι προσαγορευθήσονται» καὶ Τόμ. ΙΔ', σελ. 184 «ὁ δὲ Σύμμαχος οὐ πάνυ ἀπᾳδόντως». Ἴδε καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Α', 6', σελ. 1133, α' καὶ Κουμαν. Συναγ. Ἀθησαυ. Λέξ. σελ 35. Πρβ. καὶ Κρευζῆρον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλωτίνου Τόμ. Γ', σελ. 170.

ἀπαρτιζόντως. Διογέν. Λαέρτ. Ζ', 60 «ὅρος δέ ἐστιν ὥς φησιν Ἀντίπατρος ἐν τῷ πρώτῳ περὶ ὅρων, λόγος κατ' ἀνάλυσιν ἀπαρτιζόντως ἐκφερόμενος». Πρβ. καὶ Στοβ. Ἐκλογ. Τόμ. Α', σελ.64,29 Μειν. καὶ Θέων. Σμυρν. σελ. 76,10 Τεϋβν. καὶ Σχολ. Εὐκλειδ. Τόμ. Ε', σελ. 283,18 καὶ 284,3 καὶ 7 καὶ σελ. 363,1 καὶ 17 καὶ 22 καὶ σελ. 425,21 καὶ 27 καὶ σελ καὶ 427,17 καὶ 428,24 καὶ 536,17. Τευβν. Λέγει δὲ καὶ ὁ Σουΐδας σελ. 131 Βεκκ. «Ἀπαρτιζόντως: ὥστε μήτε ὑπερβάλλειν μήτε ἐνδεῖν· ὅρος γάρ ἐστι λόγος κατ' ἀνάλυσιν ἀπαρτιζόντως ἐκφερόμενος» (Πρβ. καὶ σελ. 92 λ. ἀνάλυσις).

ἀπεμφαινόντως. Ὠριγέν. Τόμ. Η', σελ. 304 καὶ σελ. 305 (Πρβ. καὶ Τόμ. ΚΕ', σελ. 267).

ἀπιστούντως. Νουμήν. παρ' Εὐσεβ. Προπ Εὐαγγ. ΙΔ' ζ', 5 «πῶς οὐ δικαίως ἀπιστούντως τοῖς πράγμασιν ἔξω ;».

ἀποχρώντως. Πολυβ, Ε', 167 «τὸ μὲν μετρίως ἔχειν εἴποι ἐν συμμέτρως, ἀποχρώντως, ἀρκούντως, ἱκανῶς» καὶ Θ' 154 «ἀ ι-χρῶν, ἀποχρώντως ἔχει, ἱκανῶς, αὐτάρκως, ἀρκούντως, ἀτ ι-

κούντως, ὑπεραποχρώντως». Ἡσύχ. «Ἀποχρώντως: ἀρκούντως, αὐτάρκως, ἱκανῶς». Σουΐδ. «Ἀποχρώντως: αὐτάρκως, ἱκανῶς· ὁ δὲ ἦν δεινὸς ἀνὴρ καὶ παιδείας ἀποχρώντως ἔχων» Πρβ. καὶ Βεκκ. Ἑλλην. Ἀνέκδ. σελ. 439,22. Ὁ Εὐστάθιος λέγει ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 752, 10 «Ὡς δὲ ῥῆμά ἐστι κυρίως καὶ τὸ ἀπόχρη φαίνεται ἀριδήλως ἐκ τῆς κατ' αὐτὸ συστοιχίας τοῦ ἀπέχρησε καὶ ὁ ἀποχρῶν, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἀποχρώντως ἐπίρρημα». Εὑρίσκεται δὲ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐπίρρημα παρά τε τῷ Θουκυδίδῃ καὶ παρ' ἄλλοις παλαιοῖς τε καὶ μεταγενεστέροις. Ἐν τοῖς τοῦ Ἀρχιμήδους Τόμ. Β', σελ. 266,16 Τευβν. κεῖται ὁ τύπος ἀποχρεόντως. Πρβ. σελ. 268,10: ἀποχρέοντι.

ἀρεσκόντως. Εὐριπ. Ἰφ. Τ. 463 «εἴ σοι τάδ' ἀρεσκόντως πόλις ἥδε τελεῖ» καὶ 581 «εἰ πᾶσι ταὐτὸν πρᾶγμ' ἀρεσκόντως ἔχει». Ξενοφ. Οἰκον. ΙΑ', 19 «ἀρεσκόντως γέ μοι ταῦτα ποιεῖς». Πρβ. καὶ Πλάτ. Πολιτ. σελ. 504, Β' καὶ Ὠριγέν. Τόμ. ΙΗ', σελ. 112 καὶ Τόμ. Κ', σελ. 54 (καὶ Τόμ. ΚΕ', σελ. 111).

ἀρκούντως. Πολλάκις τοῦ ἐπιρρήματος τούτου γίνεται χρῆσις ἔν τε τῷ δοκίμῳ καὶ τῷ ἀδοκίμῳ ἑλληνισμῷ. Ὁ Σουΐδας λέγει σελ. 171 Βεκκ. «Ἀρκούντως ἔχειν: ἀπηρτισμένως εἶναι» (Πρβ. Ἀβρέσχιον ἐν *Animadver. ad Aesch.* βιβλ. Β', σελ. 509. Ἐν τῷ τοῦ Ψευδηροδότου βιβλίῳ περὶ τῆς τοῦ Ὁμήρου Γενέσιος καὶ Βιοτῆς § 7 (Βιογρ. Οὐεστερμ. σελ. 4, 77) ἀπαντᾷ «καὶ γὰρ τοῦ βίου ἀρκεόντως εἶχε». Ἐρρήθη δὲ καὶ ἐξαρκούντως ὑπὸ τοῦ Ἀριστοφάνους (Βατρ 376) καὶ ὑπ' ἄλλων. Ἐν τῇ Ἠλέκτρᾳ τοῦ Σοφοκλέους στίχ. 354 φέρεται κατὰ τἀντίγραφα «οὐ ζῶ; κακῶς μέν, οἶδ', ἐπαρκούντως δ' ἐμοί». Ὁ Σλουϊτῆρος γράφει ἐν *Lect. Andocid.* σελ. 105 «ἐπαρκεῖν rariori notione dicitur pro ἀρκεῖν vel ἐξαρκεῖν, *sufficere*, *satis esse*, *quantum ad victum opus sit*: ἐπαρκούντως pro ἀρκούντως, *sufficienter* extat apud Sophoclem in *Electra* vs. 354 Οὐ ζῶ; κακῶς μὲν οἶδ'· ἐπαρκούντως δ' ἐμοί». Ἀλλὰ Θωμᾶς ὁ Μάγιστρος λέγει σελ. 24, 15 Ῥισχ. Απαρκεῖ κάλλιον ἢ ἀρκεῖ. Σοφοκλῆς· ἀπαρκούντως ἐμοί». δὲ Βλαϋδέσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Σοφοκλέους Ἠλέκτρας σελ. 69). ημειωτέον δ' ὅτι τὸ μὲν ἐπίρρημα ἀπαρκούντως μνημονεύεται ὑπὸ

τοῦ Πολυδεύκους Θ', 154 τὸ δὲ ἐπαρκούντως ὑπ' Ἰωάννου τοῦ Ἀλεξανδρέως Τον. Παραγγελ. σελ. 39,17 Διντ.

ἁρμοζόντως. Διόδ. Σικελ. Γ', ιε' 3 «τούτων δὲ τῇ χρείᾳ τῶν ἐγχωρίων πεφυκότων ἁρμοζόντως». Γαλην. Τόμ. ΙΗ', α', σελ. 773 «πειρώμεθα γὰρ ἁρμοζόντως τῷ πάθει τὴν ἐκλογὴν ἐν τῇ χρήσει ποιεῖσθαι» καὶ σελ. 778 «εἴτε ἁρμοζόντως αὐτὸ τοῦτο πράττουσιν εἴτε καὶ μή». Πρβ. καὶ Ἰώσηπ Τόμ. Β', σελ. 6,19 Νισ. καὶ Ὠριγέν. Τόμ. ΙΗ', σελ. 360 καὶ Τόμ. ΙΘ', σελ. 240 καὶ Νικήτ. Χωνιάτ. σελ. 219,3 καὶ Κωνσταντ. Πορφυρογ. Τόμ. Α', σελ. 785,2 καὶ Βασιλικ. Τόμ. Ε', σελ. 900 καὶ Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 137,48 καὶ Λεξ. Οὐίνδοβον σελ. 57,8 καὶ σελ. 73,7. Κεῖται δὲ τὸ προκείμενον ἐπίρρημα καὶ ἐν ἐπιγραφῇ (*Delect. Inscript. Graec.* Καυ. σελ. 276,27 ἐκδ. β') «τάν τε παρεπιδαμίαν ἐποιήσαντο ἁρμοζόντως». Ὁ Ἑρουερδὴν γράφει ἐν *Lex. Graec. Suppl. et Dialect.* σελ. 111 «ἁρμοζόντως in tit. arcadico saec. a. C. III Dittenb.[2] 258,10». Εἶνε δὲ καὶ ἐκ τοῦ τύπου ἁρμόττων ἐσχηματισμένον ἐπίρρημα, οὗ τρία μαρτύρια φέρονται ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου ἐκ τοῦ μεταγενεστέρου Ἑλληνισμοῦ. Ἐλέχθη δὲ καὶ συναρμοττόντως ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος Νόμ. σελ. 967, Ε' «ὃς ἂν μὴ χρήσηται πρὸς τὰ τῶν ἠθῶν ἐπιτηδεύματα καὶ νόμιμα συναρμοττόντως».

δεόντως. Ἀθήν. σελ. 178, Β' «οὐ δεόντως γοῦν Πλάτων τὸν Μενέλαον ἐνόμισεν εἶναι δειλόν» καὶ σελ. 188, ϛ' «Ἀρίσταρχος δὲ οὐ δεόντως γράφει». Πορφύρ. Ὁμηρ. Ζητ. εἰς Ἰλ. σελ. 205,7 Σραδ. «οἱ μὲν γὰρ ἐπίκουροι δεόντως ἂν λέγοιντο χαρίζεσθαι Ἕκτορι» καὶ σελ. 211,22 καὶ σελ. 216,11. Ἀλέξ. Τραλλιαν. Τόμ. Β', σελ. 131 Πουσχ. «δεόντως κεχρῆσθαι» καὶ σελ. 167 καὶ σελ. 387 καὶ σελ. 421. Στοβ. Ἐκλ. Τόμ. Α', σελ. 206,24 Οὐαξμ. «καὶ ἄστρον ὀνομασθήσεται δεόντως». Σχολ. Ἀριστοφ. σελ. 204,39 Διδ. «οὐ δεόντως κερδαινόντων» Γίνεται δὲ τοῦ ἐπιρρήματος τούτου χρῆσις καὶ ὑπὸ τοῦ Πολυβίου καὶ ὑπ' ἄλλων. Πρβ. καὶ Λουδούϊχον ἐν *Aristarch. Homer. Textkr.* Τόμ. Β', σελ. 748). Παρ' Ἰωάννῃ τῷ Ἀλεξανδρεῖ Τον. Παραγγ. σελ. 16,2 (Ἡρῳδιαν. Λεντζ. Τόμ. Α', 423,9) εἶνε κακῶς γεγραμμένον «οὐδὲ ὄντως οὐν Ἀττικοὶ τὸ αἴτιαι, ἥμεραι, εὐπράξιαι, τιμώριαι προπαροξύνουσιν» ἀντὶ τοῦ οὐ δεόντως (Ἴδε Περιοδ. Σύγγρ. Ἀθήν. Τόμ. Ε', σελ. 504).

Παρὰ τῷ Γαληνῷ κεῖται τὸ σύνθετον ἐνδεόντως Τόμ. ϛ', σελ. 829 «ἢ κατὰ τὸ λεπτύνειν ἐνδεόντως καὶ ὑγραίνειν τὸ τρόφιμον ἔχοντος». Ἀλλ' ἡ λέξις εἶνε πάντως παρεφθαρμένη· ἴσως δ' ἔγραψεν ὁ Γαληνὸς «μετὰ τοῦ λεπτύνειν δεόντως καὶ ὑγραίνειν τὸ τρόφιμον ἔχοντος». Πρβ. Ἀλέξ. Τραλλ. Τόμ. Α', σελ. 309 «καὶ γὰρ μετὰ τοῦ ὑγραίνειν ἔχει τι ῥυπτικὸν καὶ λεπτυντικόν». Πλημμελῶς ἔχει καὶ τὸ παρ' Ἀπολλωνίῳ τῷ Σοφιστῇ Λεξ. Ὁμηρ. σελ. 159,10 Βεκκ. «Ὑπερδέα: ὑπερδεόντως ἐνδεῆ». Τὴν ὀρθὴν γραφὴν βλέπει τις ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου «Ὑπερδέα: Ὑπεραγόντως ἐνδεᾶ».

διαφερόντως. Περὶ τοῦ ἐπιρρήματος τούτου θὰ διαλάβωμεν ἐν ἑτέρῳ κεφαλαίῳ.

ἐγκρατούντως. Τοῦ ἐπιρρήματος τούτου ποιεῖται μνείαν ὁ Ἑρουερδὴν ἐν *Lex. Graec. Suppl. et Dialect.* σελ. 235 «ἐγκρατούντως = ἐγκρατῶς. Philodemus de rhet. p. 324,18 sq. ed. Sudh.»

ἐθελόντως. Γρηγ. Νύσσ. Τόμ. Α', σελ. 767, Δ' «ἐθελόντως τὴν τῆς δουλείας μορφὴν ὑποδύεται» Ἡσύχ. «Ἐθελοκωφῶν: ἐθελόντως κωφεύων». Σχολ. Ἰλ. Τόμ. Δ', σελ. 208,21 Δινδ «τινὲς ἑσταότως ἀντὶ τοῦ εὐσταθῶς, ἡσύχως, ἀρκούντως, ἐθελόντως». Ἔγραψε δὲ καὶ ὁ Κοραῆς ἐν Ἀτάκτ. Τόμ. Ε', σελ. 61 «Ἑκουσιακουσίως, ἐπιρρ.—ἤγουν θελόντως καὶ μὴ θελόντως».

ἐλλειπόντως. Πλωτῖν. Τόμ. Α', σελ. 159,26 Τευβν. «πότερα δὲ ἔστι τὰ κάτω εἶναι ἄνευ διαλεκτικῆς καὶ σοφίας ἢ ἀτελῶς καὶ ἐλλειπόντως;». Ἡσύχ. «Ἀκραῆ: ἄκρως πνέοντα, οὔτε σφοδρῶς οὔτε ἐλλιπόντως».

(ἐνδοιαζόντως). Ἴδε Θησ. Στεφ. Τόμ. Γ', σελ. 1038.

ἐπαμφοτεριζόντως. Σχολ. Ἀριστοφ. σελ. 197,36 Διδ. «ὅτι ἐπαμφοτεριζόντως λέγεται καὶ πρὸς τὸ πρᾶγμα καὶ πρὸς τὸ ἀσελγές».

ἐχόντως, ἐχόντως νοῦν Ἴδε Λόγ. Ἑρμ. 1867, σελ. 316.

ζώντως. Ἴδε Θησ. Στεφ. Τόμ. Δ', σελ. 60.

θαρσούντως-θαρρούντως. Ξενοφ. Συμπ. Β', 11 «ἡ δὲ θαρρούντως τε καὶ ἀσφαλῶς ταῦτα διεπράττετο». Δί. Κάσσ. ΝΓ', 3 «πάνυ θαρσούντως ἔχω—μηδεμίαν αἰσχύνην ψευδολογίας

οφλήσειν». Ἀριστείδ. Τόμ. Α', σελ. 33 Δινδ. «ἀνεῖπεν οὗτος ὁ θεὸς φοιτᾶν παρ' αὐτὸν θαρρούντως» καὶ σελ. 597 καὶ σελ. 611 καὶ σελ. 639 καὶ σελ. 748. Τόμ. Β', σελ. 181 «ἀλλὰ καὶ τοῖς χαλκείοις ἂν αὐτὸν καὶ τοῖς ἄλλοις ἐργαστηρίοις θαρρούντως κελεύειν προσιέναι» καὶ σελ. 203 καὶ σελ. 214 καὶ σελ. 230 καὶ σελ. 263 καὶ σελ. 589 καὶ σελ 612. Λιβάν. Ἐπιστ. 955 (σελ. 446 Οὐολφ.) «τίνα δεῖ θαρρούντως τοῦτο ποιεῖν;». Ἀριστοφ. τῶν Ἀριστ. Περὶ Ζῴ. Ἐπιτομ. Β', 274 (Συμπληρ. Ἀριστ. Τόμ. Α', α', σελ. 95,21) «οὐδὲ γὰρ ἔχει θαρρούντως ὑποστῆναι τὸν τόκον». Ἀνών. Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. ΚΓ', 6', σελ. 39,38 «μὴ θαρρούντως δ' ἀποφαινομένου ἀλλ' ἐνδοιάζοντος». Ἀλέξ. Τραλλ. Τόμ. Α', σελ. 375 «θαρρούντως οὖν χρὴ διδόναι τοῖς τὸν τριταῖον νοσοῦσι πυρετόν» καὶ σελ. 527 καὶ σελ. 609 καὶ Τόμ. Β', σελ. 191 καὶ σελ. 401 καὶ σελ. 525. Μιχ. Ψελλ. Μεσαιων. Βιβλιοθ. Σάθ. Τόμ. Δ', σελ. 27 «θαρσούντως τοῖς ποσὶ πρὸς τὴν κίνησιν χρώμενον». Νικηφ. Γρηγ. Τόμ. Γ', σελ. 226,7 «ὅτι θαρρούντως ἤδη καὶ ὁλκάδες ἐκ λιμένων ἀνάγονται». Γεώργ. Ἀκροπολ. σελ. 131,5 «κατὰ ταύτης γὰρ ποιήσασθαι θαρρούντως τὴν ἔφοδον» καὶ Ἰω. Καντακουζ. Τόμ. Α', σελ. 70,24 «θαρρούντως φημί». Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὀμ. σελ. 96,30 «πρὸς ὃν ἀποτείναιτ' ἄν τις θαρρούντως» καὶ σελ. 1008,19 καὶ σελ. 1037,12 καὶ σελ. 1262,48. Βασιλ. Τόμ. Β', σελ. 439 «θαρρούντως φημί» καὶ σελ. 462. Πρβ. καὶ Ἀπόσπ. Ἑλλήν. Φιλοσοφ. Τόμ. Α', σελ. 355. Μουλλ. Φέρεται δὲ καὶ παρὰ τῷ Ἰουλιανῷ σελ. 66,17 Ἑρτλ. «ἀφέντας χρὴ τοῖς Ὁμηρίδαις τὰ τοιαῦτα — ἐπὶ τὰ τούτων ἐγγυτέρω πρὸς ἀρετὴν — — θαρρούντως ἰέναι»· μεταβάλλει δ' ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1882, σελ. 436 τὸ θαρρούντως εἰς τὸ θαρροῦντας λέγων «Legendum θαρροῦντα AC ἰέναι, sic enim omnes loquebantur et veteres et recentiores cf. pag. 54. b': ὥστε ἤδη θαρροῦντα χρὴ λέγειν». Πρβ. Ἄστιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος Τόμ. ΙΑ', σελ. 477. Ἡμεῖς νομίζομεν ὅτι ὀρθῶς ἔχει ἡ παραδεδομένη ἐν τῇ ῥήσει τοῦ Ἰουλιανοῦ γραφή. Παρατηροῦμεν δ' ὅτι διττὴ φέρεται γραφὴ παρ' Ἀλεξάνδρῳ Τραλλιανῷ Τόμ. Β', σελ. 107 «καὶ οὕτω θαρρούντως προσφέρ καὶ σελ. 169 «καὶ ψυχρὸν πίνειν αὐτοὺς ἐπιτρέπειν θαρρούντω καὶ θαρροῦντας. Ἐν πολλοῖς ἄλλοις τοῦ συγγραφέως τούτου

ρίοις εὑρίσκεται ἡ μετοχὴ τεθειμένη, οἷον Τόμ. Β', σελ. 55 «δεῖ οὖν αὐτῷ θαρροῦντας κεχρῆσθαι» καὶ σελ. 119 «χρῶ τῷ φαρμάκῳ τούτῳ θαρρῶν» καὶ «τρίψας καλῶς οὕτω χρῶ θαρρῶν» κτλ.

ἰδιαζόντως. Σέξτ.'Εμπειρ. σελ.40,25 Βekk. «τάχα δ' οὐχ ὁμοίως ἀλλ' ἰδιαζόντως». Στοβ. 'Εκλογ. Τόμ. Β' σελ. 48,5 Μειν. «οὐ παραπλησίως δὲ τοῖς ἐξηπατημένοις ἐν ὀτφοῦν ἀλλ' ἰδιαζόντως». Σοφον.'Υπομν. εἰς 'Αριστοτ. Τόμ.ΚΓ', α', σελ. 99,10 «ἀλλ' οὗτοι μὲν οἱ λόγοι ἰδιαζόντως ἑκατέρῳ τῶν προβλημάτων ἐπήχθησαν». 'Ανών. 'Υπομν. εἰς 'Αριστοτ.Τόμ. ΚΓ',δ', σελ.54,3 «ἀλλὰ ποιὸν δοὺς ἰδιαζόντως».Φώτ.'Επιστ. σελ.154 Βαλ. «ἔστι καὶ ἰδιαζόντως τισὶ παρεπόμενα». Θεόφιλ. Εἰσηγ. σελ. 191,1 (1880) «ἐνὶ ἑκάστῳ ἰδιαζόντως ὑποκαθιστῶ» καὶ σελ. 195,1. Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 692,32 «χωρὶς δέ. τουτέστιν ἰδιαζόντως» καὶ σελ. 1382,55 καὶ σελ. 1650,43. Νικηφ. Γρηγ. Τόμ. Β', σελ. 1104,19 «ἰδιαζόντως γε μὴν αὐτὰς μεθεκτάς» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 312,18. Γεώργ. Κεδρην. Τόμ. Α', σελ. 227,16 «τοῦτον ἰδιαζόντως ὁμιλοῦντα τῷ 'Αχιλλεῖ τῶν 'Ελλήνων οἱ ἄριστοι ἰδόντες». Κωνστ. Πορφυρογένν. Τόμ. Α', σελ. 787,8 «οἱ γὰρ τοῦ κουβουκλείου πάντες ἰδιαζόντως τὰ ἀποκόμβια λαμβάνουσιν». 'Ιω. Κανταχουζ. Τόμ. Α', σελ. 122,23 «πάλιν ὁ βασιλεὺς ἰδιαζόντως ἔφη πρὸς Συργιάννην». Βασιλ. Τομ. Α', σελ. 150 «καὶ ἰδιαζόντως παρ' ἑκάστου αὐτῶν» καὶ σελ. 626 «οἱ μέντοι δανείσται οὐκ ἐπηρώτησαν ἰδιαζόντως» καὶ σελ. 771 «ἢ ἰδιαζόντως ἕκαστος ἑαυτῷ» καὶ ἀλλαχοῦ πολλαχοῦ 'Ερρήθη δὲ καὶ ἐξιδιαζόντως ὑπ' Ἄννης τῆς Κομνηνῆς Τόμ. Α', σελ. 148,17 «καὶ ἦν ἐξιδιαζόντως εἰς βασιλέα λεγόμενον τὸ τοῦ σεβαστοῦ ὄνομα». Πρβ. καὶ Κωδῖν. Κουροπαλ. σελ. 8,8.

καθηκόντως. 'Ησύχ. «Καθηκόντως: δεόντως, πρεπόντως, προσηκόντως» Πολύβ. Δ', λέ, 10 «νομίμως καὶ καθηκόντως» καὶ Ε', θ', 6 «δικαίως ταῦτα πράττοντας καὶ καθηκόντως» Πλούτ. 'Ηθικ. σελ. 448, Ϛ' «καθηκόντως ἀλλήλοις ὁμιλεῖν». Στοβ. 'Ανθολ. Τόμ. Γ', σελ. 73,5 Μειν. «ὡς καθηκόντως τὸν βίον ὑπὸ τῶν σπειράντων παρηγμένον» καὶ 'Εκλογ. Τόμ. Α', . 296,3 «παραχαράσσοντες οὐ καθηκόντως τὸ ἄφθαρτον» καὶ ι. Β', σελ. 19,1 καὶ 4 καὶ σελ. 63,22. Πρβ. καὶ 'Επιγρ.'Ελλ.)7,28 καὶ 'Ιουλιαν. σελ. 358,22 'Ερτλ. καὶ Χρυσόστομ. 'Ομιλ.

εἰς Ματθ. σελ. 214, Γ' καὶ Πορφύρ. περὶ 'Αποχ. 'Εμψ. Α', 43 (σελ. 119,3 Ναυκ.) καὶ Παῦλ. Αἰγιν. σελ 384,3 Βρ. καὶ Νικήτ Χων. σελ. 92,13 καὶ 'Ιωὴλ. σελ. 26,22 καὶ Εὐστάθ. Παρεκϐ. εἰς Ὅμ. σελ. 1159,49. Καὶ παρ' ἄλλοις δὲ ἀπαντᾷ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐπίρρημα, πολλάκις δὲ γίνεται αὐτοῦ χρῆσις ὑπὸ τοῦ 'Ωριγένους, οἷον Τόμ. Β', σελ. 315 καὶ 316 καὶ 317. Τόμ. Γ', σελ. 87 καὶ 393. Τόμ. ΙΒ', σελ. 357. Τόμ. ΙΓ', σελ. 179. Τόμ. ΙΖ', σελ. 132 καὶ 192 καὶ 276. Τόμ. ΙΗ', σελ. 122 καὶ 355. Τόμ. ΙΘ', σελ. 72 καὶ 196 καὶ 228. Τόμ. Κ', σελ. 185. 'Εν τοῖς Βασιλικοῖς εὑρίσκεται οὐ μόνον τὸ καθηκόντως, οἷον Τόμ. Α', σελ. 297 «ἥτις καθηκόντως σοι ἐπιφέρεται», ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνελλήνιστον ἀκαθηκόντως, οἷον Τόμ. Γ', σελ. 2 «ἀνατρεπομένης τῆς ἀκαθηκόντως γενομένης διαθήκης» καὶ Τόμ. Δ', σελ. 1 (δὶς) καὶ σελ. 3 (δὶς) καὶ σελ. 31 (δὶς) καὶ σελ. 196 (δὶς) καὶ σελ. 197. Πρϐ. ἀκαθῆκον-ἀκαθήκοντος (Τόμ. Δ', σελ. 497 καὶ Τόμ. Ε', σελ. 803) καὶ ἀκαθήκοντες (Τόμ. Ε', σελ. 1) καὶ ἀκαθήκουσα (Τόμ. Γ', σελ. 2) καὶ ἀκαθηκούσης (Τόμ. Δ', σελ. 38 καὶ Τόμ. Ε', σελ. 803) καὶ ἀκαθήκουσαν (Τόμ. Δ', σελ. 285 δὶς). 'Εν Τόμ. Γ', σελ. 29 φέρεται «καὶ εὑρεθῇ ἡ διαθήκη πλαστὴ ἢ ἀκάθηκος»· σημειοῦται δ' ὁ ἐκδότης «lege ἀκαθήκουσα».

καρτερούντως. Πλάτ. Πολιτ. σελ. 399, Β' «ἐν πᾶσι τούτοις παρατεταγμένως καὶ καρτερούντως ἀμυνομένου τὴν τύχην». 'Ιάμϐλ. περὶ τοῦ Πυθαγορ. Βί. 220 «ἀπαντάπασι παρατεταγμένως καὶ καρτερούντως ἠμύνετο τὴν τύχην». Νομίζει δ' ὁ Κόϐητος ἐν *Mnemos.* 1860, σελ. 244 καὶ 1875, σελ. 343 ὅτι καὶ ὑπὸ τοῦ Θεμιστίου σελ. 309, Α' ἐγράφη «θατέρου τοῖν φιλοσόφοιν οὕτω παρατεταγμένως καὶ καρτερούντως ἀμυνομένου τὴν τύχην», οὐχὶ δὲ καρτερῶς, ὡς κεῖται ἐν τοῖς ἀντιγράφοις».

κατασπουδαζόντως. Πρϐ. σπευδόντως.

λανθανόντως. Πολυδ. Ϛ', 209 «καὶ τὰ ἐπιρρήματα — κεκρυμμένως, λεληθότως, λανθανόντως». 'Ησύχ. «Λεληθότως: λανθανόντως». Δίων Κάσσ. ΞϚ', ε', 3 «τὸ ὕδωρ τῶν 'Ρωμαίων λανθανόντως ἔφθειρον». Γαλην. Τόμ. ΙΒ', σελ. 292 «ἐνέϐαλλε τῷ τοὺς κάχληκας ἐναπεσϐεσμένους ἔχοντι γάλακτι λανθανόντως». 'Ηρῳδ. 'Ιστορ. Ζ', θ', 11 «λανθανόντως δὲ εὔνοιαν ἑαυτῷ παρὰ τῶν στρατιωτῶν μνώμενος» καὶ Η', ζ', 3 «ἠγανάκτουν καὶ λανθανόν-

τως ἤλγουν». Ἰω. Χρυσόστ. Ὁμιλ. εἰς Ματθ. σελ. 299, Δ' «λανθανόντως ἑαυτὸν συνεισάγει» καὶ σελ. 427, Β' «καὶ τοῦτο λανθανόντως δείκνυσιν». Πρβ. καὶ σελ. 245, Β' καὶ 623. Α' καὶ 696, Α' καὶ 734, Α' καὶ 735, Α'. Ἀπαντᾷ δὲ τὸ λανθανόντως καὶ ἐν τοῖς εἰς Θουκυδίδην Σχολίοις σελ. 21, 37 καὶ σελ. 46,21 καὶ σελ. 64, 14 Διδ. καὶ παρὰ Γεωργίῳ τῷ Κεδρηνῷ Τόμ. Α', σελ. 71,7 καὶ σελ. 416,5 καὶ 15 καὶ παρ' ἄλλοις. Πρβ. καὶ Ἰω. Γλυκ. σελ. 58,25 Ἰαν.

λογονεχόντως (λόγον ἐχόντως). Ἴδε Λόγ. Ἑρμ. 1867, σελ. 316.

λυσιτελούντως. Ξενοφ. Οἰκον. Κ', 21 «τὰ δὲ ἔργα μὴ τελεῖσθαι λυσιτελούντως πρὸς τὴν δαπάνην». Πρβ. καὶ Ψευδοπλ. Ἀλκιβ. Β', σελ. 146, Γ' καὶ Δί. Κάσσ. Ν϶', μ', 7 καὶ Ἀριστείδ. Τόμ. Β', σελ. 300 καὶ Λιβάν. Ἐπιστ. 480 (σελ. 242 Οὐολφ.). Ἐν τῷ Φιλεταίρῳ τοῦ Ψευδηρῳδιανοῦ σελ. 453 φέρεται «Λυσιτελές μὲν λέγουσι, λυσιτελῶς δὲ οὐκέτι ἀλλὰ λυσιτελούντως». Πρβ. Μοῖρ. σελ. 247 «Λυσιτέλειαν οὐδεὶς λέγει, λυσιτελές δὲ καὶ λυσιτελεῖν» καὶ Θωμ. Μάγ. σελ. 220,14 «Λυσιτελὲς καὶ λυσιτελεῖν, οὐ λυσιτέλεια· ὠφέλεια δέ». Ἀλλὰ περὶ τοῦ λυσιτελῶς καὶ λυσιτέλεια θὰ εἴπωμεν τὰ δέοντα ἑτέρωθι.

μετατροχαζόντως. Ἡσύχ. «Μεταδρομάδην: μετατροχαζόντως».

νηφόντως. Ἴδε Θησ. Στεφ. Τόμ. Ε', σελ. 1506.

νουνεχόντως. Ἀντατικιστ. σελ. 109,10 «Νουνεχόντως: Ἰσοκράτης Ἀντιδόσει». Ἡσύχ. «Νοαρέως: νουνεχόντως». Νικήτ. Χων. σελ. 429,18 «ἀμφοτέρων νουνεχόντως κατηκροᾶτο» καὶ Θεοφύλ. Σιμόκ. σελ. 345,8 «εἶπεῖ δὲ λίαν νουνεχόντως πρὸς τὴν παρέκβασιν εἴδομεν». Ἀσύστατος δ' ἐξελέγχεται οὖσα ἡ ὑφ' ἓν γραφὴ νουνεχόντως καὶ λογονεχόντως, ἡ δ' ὑγιῶς ἔχουσα ἐκφορὰ εἶνε νοῦν ἐχόντως καὶ λόγον ἐχόντως. Ἴδε Λόγ. Ἑρμ. 1867, σελ. 314-6. Πρβ. καὶ Ἐφημ. Φιλομ. 1879, σελ. 20.

ὁμοτονούντως. Φίλων Βελοπ. σελ. 61, Β' «ἐκτείνειν ἴσως καὶ ὁμοτονούντως ἀλλήλοις».

ὄντως. Συχνὸν τὸ ἐπίρρημα τοῦτο ὑπάρχει παρά τε τοῖς δοκίμοις καὶ τοῖς ἀδοκίμοις (Ἴδε Βλαϋδέσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀριστο-

φάνους Πλούτου σελ. 425 καὶ Σχάνζιον ἐν τῷ περιοδικῷ συγγράμματι Ἑρμῇ 1886, σελ. 440 κἑ.). Ἐλέχθη δὲ καὶ ὑπερόντως ὑπὸ τοῦ Πλωτίνου Τόμ. Β', σελ. 166, 12 Τευδν. «καὶ γὰρ πρώτως αὐτὸς καὶ ὑπερόντως αὐτός» Πρβ. καὶ ὑπεραποχρώντως.

ὀφειλόντως. Ἡσύχ. «Ὀφειλόντως: πρεπόντως, δεόντως» καὶ «Προσηκόντως: ὀφειλόντως, πρεπόντως—δεόντως». Πρβ. *Leipz. Stud.* 1885, σελ. 356

παραλλαττόντως. Τὸ ἐπίρρημα τοῦτο μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ Ἑρουερδῆνος ἐν *Lex. Graec. Suppl. et Dialect.* σελ. 625 «παραλλαττόντως: διαφερόντως. Philodemus de rhet Sudh p. 196,7: τὰ πολλὰ δὲ ἡ τῶν παθῶν αὐτῶν διαφορὰ σχηματίζει καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν φωνὴν παραλλαττόντως».

παραπαιόντως. «Ἡσύχ. «Παραπαίει: παρακόπτει, μαίνεται, ληρεῖ, παραφρονεῖ» καὶ «Παραπαιόντως: ὁμοίως».

παρατρεχόντως. Βασίλ. Τόμ Β', σελ. 155, β' «ἡμεῖς μὲν οὖν παρατρεχόντως τῶν μαρτυριῶν ἐφηψάμεθα».

περισσευόντως. Ὠριγέν. Τόμ. Ε', σελ. 253 καὶ Τόμ. ΚΕ', σελ. 251 «ἐν φυλακαῖς περισσευόντως».

πλεοναζόντως. Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 934,16 «πλεοναζόντως τε καὶ διαφερόντως ποδώκη—τὸν Ἀχιλλέα καλεῖ». Βασιλικ. Τόμ. Β', σελ. 518 «πάνυ καὶ πλεοναζόντως πρόφασιν τῷ ἐγκλήματι τῆς πλαστογραφίας διδόναι» καὶ Τόμ. Δ', σελ. 758 «ὁπότε πάνυ καὶ πλεοναζόντως ἐστὶ βασιλικόν».

πληρούντως. Νικόμ. Γερασ. Ἀριθμ. Εἰσ. σελ. 47,7 Τευδν. «δυνάμενος μετρεῖν αὐτὸν πληρούντως πλεονάκις ἢ ἅπαξ». Ὁ Ἄσιος ἐμνημόνευσε καὶ ἐκ τοῦ Ἰαμβλίχου παράδειγμα ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου.

πρεπόντως. Μαρτύρια τοῦ ἐπιρρήματος τούτου μνημονεύονται ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου ἐκ τοῦ Πινδάρου καὶ ἄλλων παλαιῶν τε καὶ μεταγενεστέρων. Φέρεται δὲ καὶ ἐν Ἀττικῇ ἐπιγραφῇ (Ἐπιγρ. Ἀττ. Τόμ. Β', α', σελ. 288) «καὶ τὴν περὶ τὰ ἱππικὰ φιλοπονίαν — — πεποίηνται πρεπόντως ἑαυτοῖς» καὶ ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου σελ. 1341,40 «λέγει πρεπόντως χάριτι φιλικῇ» καὶ σελ. 1356,23 «πάνυ τερατωδῶς ὁ ποιητὴς καὶ πρεπόντως τῇ κατ' αὐτὸν ποιήσει φησὶ δι' Ἑρμοῦ κτέ.» καὶ σελ.

1656,33 καὶ σελ. 1678,61 καὶ ἐν τοῖς εἰς Εὐκλείδην Σχολίοις Τόμ. Ε', σελ. 209,25 Τευβν. «πρεπόντως δὲ καὶ τὸ μὲν συστήσασθαι λέγει». Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Σοφοκλέους ἀντὶ τοῦ «γήρᾳ προσόντος (προσόντως) σῴζει τὴν εὐφημίαν» ἀνέγνω ὁ Ναύκιος ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν ἀποσπασμάτων τῶν Ἑλλήν. Τραγικῶν σελ. 175,194 ἐκδ. β' πρεπόντως, ὃ ἐνεκρίθη καὶ ὑπὸ τοῦ Φ. Σμιδιτίου ἐν *Krit. Stud. zu den Griech. Dram.* Τόμ. Α', σελ. 251. Ἐρρήθη δὲ καὶ συμπρεπόντως ὑπὸ τοῦ Ἐπιφανίου Τόμ. Γ', σελ. 411,10 Δινδ. «συμπρεπόντως τῇ αὐτοῦ θεότητι» καὶ σελ. 416,13 «συμπρεπόντως αὐτῷ τὰ πάντα ἔχων» καὶ σελ. 427,27 καὶ 439,25 καὶ 441,10 καὶ 443,20 καὶ 446,14 καὶ 489,4. Πρβ. καὶ διαπρεπόντως Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Β', σελ. 316,21 Δινδ. «ἐφάνημεν διαπρεπόντως δειλοὶ οἱ Φρύγες». Παρὰ Δίωνι τῷ Κασσίῳ βιβλίῳ ΟΔ', α', 4 κεῖται «ἐκπρεπόντως ἀνεστρέφοντο» ἀλλ' ἐν τῇ Τευβνηρείῳ ἐκδόσει Τόμ. Δ', σελ. 233 ἀναγινώσκεται ἐκπρεπῶς.

προαγόντως. Ἐπιφάν. Τόμ. Β', σελ. 394,10 Δινδ. «οὐδὲ παρὰ τῷ ἑτέρῳ πιστευθήσεται ἀπὸ τῶν παρ' αὐτοῦ προαγόντως πεπραγμένων».

προσεχόντως. Ψευδιπποκρ. Τόμ. Γ', σελ 291 Ἑρμ. «προσεχόντως ἡγμένα ῥᾷον φέρει». Γαλην. Τόμ. ΙΓ', σελ. 884 «τήξας δὲ ἓν ἕκαστον αὐτῶν προσεχόντως, ἵνα μὴ προσκαῇ, κτέ.». Πρβ. καὶ Σωραν. περὶ Γυν. Παθ. σελ. 281,9 Ἑρμ. καὶ Ῥητ. Ἑλλην. Οὐαλζ. Τόμ. Α', σελ. 251,11 καὶ Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 1264,52 καὶ σελ. 1828,40 καὶ Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Α', σελ. 196,21 Δινδ. καὶ Σχολ. Ἀριστοφ. σελ. 25,24 Διδ. καὶ Σχολ. Λουκιαν. σελ. 34,9 Τευβν. Ἴδε καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. ϛ', σελ. 1916, δ'. Πρβ. καὶ Ἐφημ. Φιλομ. 1879, σελ. 20. Μνημονεύεται δὲ καὶ ἐπίρρημα συνεχόντως ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Ζ', σελ. 1369 «Συνεχόντως, i.q. συνεχῶς. Hippiatr. p. 106,15: Ἐκκορίζειν αὐτὸν συνεχόντως». Γράφει δὲ καὶ ὁ Ἑρουερδὴν ἐν *Lex. Graec. uppl. et Dialect.* σελ. 784 «συνεχόντως: συνεχῶς. Philodemus ; rhet. p. 47,5 Sudh: ὅτι τῶν ζητουμένων τι κατὰ τὸν τρόπον νεχόντως παραλελοίπασι».

προσηκόντως. Οὐκ ὀλίγα παραδείγματα δύναταί τις νὰ κατα-

λέξη τοῦ ἐπιρρήματος τούτου, συνήθους ὄντος τοῖς τε παλαιοῖς καὶ τοῖς μεταγενεστέροις. Πρβ. καὶ καθηκόντως.

σπευδόντως. Ἡσύχ. «Ἠπειγμένως: συντόμως, σπευδόντως». Φέρεται δ' ἐν τῷ κώδικι τοῦ Ἡσυχίου καὶ «Ἐπηγμένως: κατασπουδαζόντως», ὅπερ ὁ Σμιδίτιος μεταβάλλει εἰς τὸ «Ἠπειγμένως: κατεσπουδασμένως»

στιλβόντως. Σχολ. Ἀράτ. σελ. 81,29 Βεκκ. «σφόδρα στιλβόντως τὸ φῶς ἀποπέμπει».

συμφερόντως. Σωραν. Περὶ Γυν. Παθ. σελ. 29,4 Ἑρμ. «τοῖς μὲν συμφερόντως γιγνομένοις δεῖ συνεργεῖν, τοῖς δὲ ἀσυμφόρως ἀποσυνεργεῖν». Διοσκορ. Τόμ. Β', σελ. 264,6 Σπρεγγ. «ἐνίεται δὲ ἐπὶ κοιλιακῶν συμφερόντως». Ἰώσηπ. Τιμ. Γ', σελ. 366,16 Νισ. «ἀλυσιτελῶς μὲν αὐτῷ, συμφερόντως δὲ σοὶ προετίμησεν τὴν ἄβουλίαν» Μουσών. παρὰ Στοβ. Ἀνθολ. Τόμ. Γ', σελ. 91,28 Μειν. «τῶν εὖ καὶ καλῶς καὶ συμφερόντως προσταττομένων». Πορφύρ. Ὁμ. Ζητ. εἰς Ὀδύσσ. σελ. 87,24 Σραδ. «οὔ φασι συμφερόντως εἰρῆσθαι τοῦτο» Γεώργ. Πισίδ. σελ. 48,13 Βόνν. «τούτους προσάξαι συμφερόντως εἱλόμην» καὶ σελ. 51,96 καὶ σελ. 67,522 καὶ σελ. 81,63. Φώτ. Ἐπιστ. σελ. 237. Βαλ «λίαν ἄρα συμφερόντως καὶ κηδεμονικῶς καὶ ὁ δεσποτικὸς νόμος τὸν ὅρκον κωλύει». Νεμέσ. σελ. 353 (1802) «ἐν τῇ πενίᾳ φυλάττει συμφερόντως αὐτόν». Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 1633,62 «ψευδόμενος ἐν καιρῷ συμφερόντως ἑαυτῷ καὶ τοῖς ἑταίροις ἐπάγει». Πρβ. καὶ Ὠριγέν. Τόμ. ΙΔ', σελ. 208 καὶ Τόμ. ΙΘ', σελ. 105 καὶ Τόμ. ΚΕ', σελ. 58 καὶ 139 καὶ 163 καὶ 213. Παραδείγματα τοῦ προκειμένου ἐπιρρήματος ἐκ δοκίμων συγγραφέων καὶ τοῦ Πολυβίου μνημονεύονται ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Ζ', σελ. 1138, γ'. Ἀπαντᾷ δὲ τὸ συμφερόντως καὶ ἐν Ἀττικαῖς Ἐπιγραφαῖς Τόμ. Β', α', σελ. 126 καὶ σελ. 234. Πρβ. καὶ Συλλογ. Ἐπιγρ. Ἑλλ. Διττεμβ. 171 (σελ. 267) καὶ 252 (σελ. 374) καὶ 391 (σελ. 580) δὶς καὶ Ἐκλογ. Ἐπιγρ. Ἑλλην. Καυὴρ. 122,15 (σελ. 81 ἐκδ. β') καὶ 431,44 (σελ. 276). Σημειωτέον δ' ὅτι πλημμελῶς εἶνε παρὰ τῷ Γαληνῷ γεγραμμένον Τόμ. ΙΗ, α', σελ. 77 «τὸ μὲν ἀγαθῶς ἐπὶ τοῦ συμφέροντος τιθείς, τὸ δὲ καλῶς ἐπὶ τ[οῦ] εὐπρεπῶς» ἀντὶ τοῦ συμφερόντως. Πρβ. Ἐρωτιαν. σελ. 48,' Κλ. «ἀγαθῶς: συμφερόντως».

συμφωνούντως. Πλάτ. Νόμ. σελ. 662, Ε' «ἄτοπος ἄν, οἶμαι, καὶ ἄπορος φαίνοιτο τοῦ συμφωνούντως ἑαυτῷ λέγειν».

συναδόντως. Ὠριγέν. Τόμ. Γ', σελ. 132 «συναδόντως νόμῳ καὶ προφήταις» (Πρβ. καὶ Τόμ. ΙΘ', σελ. 122 ἢ Τόμ. ΚΕ', σελ. 141). Ἐπιφάν Τόμ. Β', σελ. 12,10 Δινδ. «καὶ συναδόντως τούτῳ τῷ λόγῳ ὁ κύριος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ φησίν» καὶ σελ. 377,24 «συναδόντως ἔλεγε τῷ ἑαυτοῦ κυρίῳ» καὶ σελ. 391,3 «συναδόντως μὲν τῇ πρὸς Ἐφεσίους, ὦ Μαρκίων, καὶ ταύτας τὰς κατὰ σοῦ μαρτυρίας—συνήγαγες» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 64,22 «οὐκέτι συναδόντως λέγει» καὶ Τόμ. Δ', α', σελ. 20,20. Κεδρην. Τόμ. Α', σελ. 386,15 «οὓς δὴ καὶ ὁ θεσπέσιος Ἠσαΐας θρηνῶν συναδόντως λέγει». Τζέτζ. ἐν Κραμ. Ὀξ. Ἀν. Τόμ. Δ', σελ. 121,19 «τὸ παρὰ φύσιν τολμηρῶς πλὴν συναδόντως λέγειν».

συντελούντως. Ἴδε Θησ. Στεφ. Τόμ. Ζ', σελ. 1467, Γ'.

(σωφρονούντως. Ἴδε Θησ. Στεφ. Τόμ. Ζ', σελ. 1752, Δ', Πρβ. καὶ Βασιλ. Τόμ. ϛ', σελ. 125).

(ὑγιαινόντως. Ὠριγέν. Τόμ. Β', σελ. 101 «ἐξελθόντες αὐτῆς ὑγιαινόντως πιστεύουσι». Φέρεται δὲ καὶ γραφὴ «ἐξελθόντες αὐτῆς εἰς κενόν πως πιστεύουσι»).

ὑπαρχόντως. Ἀλέξ. Ἀφροδ. ἐν Ἀποσπ. Εὐδήμ. σελ. 147 Σπεγγ. «τὸ δὲ γραμματικὸν κατὰ παντὸς ἀνθρώπου ὑπαρχόντως». Πλειστάκις τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐπιρρήματος γίνεται χρῆσις ὑπὸ τοῦ Ψευδοθεμιστίου Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. ΚΓ', γ', σελ. 1,17 καὶ σελ. 2, 5. 21 καὶ σελ. 3, 2. 21 κτλ. Πρβ. καὶ προϋπαρχόντως Ἰω. Χρυσ. Τόμ. Ε' σελ. 937 «τὸ δὲ καὶ ἄνθρωπος δηλονότι καὶ προϋπαρχόντως ὅτι καὶ θεός».

ὑπεραγόντως. Μακκαβ. Β', ζ', 20 (Παλ. Διαθ. Τόμ. Β', σελ. 727) «ὑπεραγόντως δὲ ἡ μήτηρ θαυμαστὴ καὶ μνήμης ἀγαθῆς ἀξία». Πορφύρ. Ὁμ. Ζητ. εἰς Ἰλ. σελ. 221,11 Σραδ. «ἢ ὑπεραγόντως μεγάλην». Ἡσύχ. «Ἐσχάτως: ὑπεραγόντως, ἄκρως» καὶ «Ὑπερδέα: ὑπεραγόντως ἐνδεᾶ» καὶ «Ὑπερφυῶς: ὑπεραντως». Πρβ. καὶ «Ὑπεραέϊ: ὑπεράγοντι κατὰ τὴν πνοήν» καὶ ˙πέρβιον: ὑπεράγοντα τῇ βίᾳ, ὑπὲρ δύναμιν, πάνυ βιαίως» καὶ Ὑπερμενέϊ: τῷ ὑπεράγοντι κατὰ τὸ μένος» καὶ Ἐρωτιαν. σελ. 9,13 Κλ. «Ὑπερτέρη; ὑπερβάλλουσα καὶ ὑπεράγουσα». Ὑπὸ

Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου εἶνε εἰρημένον βιβλ. ΙΓ', πθ', 3 «καὶ τὴν συνήθη τρυφὴν εἰς ὁδοιπορίαν σύντονον καὶ κακοπάθειαν ὑπεράγουσαν μεταβαλλόμεναι διεκαρτέρουν» καὶ Ϟ', 4 «καὶ γὰρ γραφαὶ παμπληθεῖς ηὑρέθησαν εἰς ἄκρον ἐκπεπονημέναι καὶ παντοίων ἀνδριάντων φιλοτέχνως δεδημιουργημένων ὑπεράγων ἀριθμός» καὶ ὑπὸ τοῦ Ἰωσήπου Τόμ. Γ', σελ. 374, 20 Νισ. «κάλλει δὲ σώματος καὶ τῷ περὶ τὰς ἐντεύξεις ἀξιώματι μειζόνως φράσαι τὰς κατ' αὐτὴν ὑπερῆγεν» καὶ ὑπὸ τοῦ Σουΐδα σελ. 1061 «Ὑπεράγοντα: ὑπερέχοντα· τὸν δὲ ὑψηλὸν ἡλικίᾳ ὄντα καὶ ὑπεράγοντα τὸν ἐπίσκοπον τὴν βλάβην τῇ κεφαλῇ δέξασθαι». Πρβ. καὶ Ἡσύχ. «Ὑπεράγον: διαφέρον».

ὑπερβαλλόντως. Ξενοφ. Ἀγησ. Α', 36 «ὑπερβαλλόντως ἄγασθαι αὐτοῦ» καὶ Πλάτ. Πολιτ. σελ. 492, Β' «ὑπερβαλλόντως ἑκάτερα καὶ ἐκβοῶντες καὶ κροτοῦντες» καὶ Νόμ. σελ. 657, Α', «νομοθετικὸν μὲν οὖν καὶ πολιτικὸν ὑπερβαλλόντως» καὶ σελ. 836, Α' «τὸ γὰρ μὴ πλουτεῖν τε ἐξεῖναι ὑπερβαλλόντως ἀγαθὸν πρὸς τὸ σωφρονεῖν οὐ σμικρὸν καὶ κτέ.». Ἰσοκρ. Παναθ. 8 «τῶν μὲν ὑπερβαλλόντως, τῶν δ' ἐξαρκούντως» καὶ 264 «ἀλλ' ἀνεβόησαν ὡς ὑπερβαλλόντως εἰρηκότος» (καὶ πρὸς Δημόν. 28 «μηδὲν ὑπερβαλλόντως ἀλλὰ μετρίως αὐτὴν ἀγάπα»). Πρβ. καὶ Ὄθ. Σνειδῆρον εἰς Ἰσοκρ. Τόμ. Α', σελ. 19 ἐκδ. γ'. Παραδείγματα τοῦ προκειμένου ἐπιρρήματος βλέπει τις ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου σελ. 2655, Γ' Λονδ. Πρβ. καὶ Πίν. σελ. 539. Ἐλέχθη δὲ καὶ ὑπὸ Φίλωνος τοῦ Ἰουδαίου Τόμ. Β', σελ. 169 «ἑκάστη μέν γε τῶν ἀρετῶν ἐστι χρῆμα ἅγιον, εὐχαριστία δὲ ὑπερβαλλόντως». Λογγῖν. σελ. 188 Οὐεισκ. «ὑπερβαλλόντως ἄγαμαι καὶ φιλῶ». Πορφύρ. Ὁμηρ. Ζητ. εἰς Ἰλ. σελ. 189, 30 «οἷον ὑπερβαλλόντως καλὰ καὶ περικαλλῆ». Σχολ. Θεοκρ. σελ. 351, 15 Ἀρ. «ὅτι ὑπερβαλλόντως τὸν Διοκλέα ἐτιμήσατε». Ὁμοίαν τῷ ἐπιρρήματι ὑπερβαλλόντως ἔννοιαν ἐμφαίνει τὸ εἰς ὑπερβολὴν καὶ τὸ καθ' ὑπερβολήν, οἷον Αἰσχίν. περὶ Παραπρ. 4 «εἰς ὑπερβολὴν ὁμοίως ἡσθῆναι». Ἰσοκρ. Φιλίππ. 11 «καὶ θαυμάζειν αὐτὸν μᾶλλον τῶ καθ' ὑπερβολὴν ἐπαινούντων». Θεόφρ. Μικροφιλοτ. (σελ. 23, 3(Τευβν.) «ὡς καθ' ὑπερβολὴν εὐημερεῖ» καὶ περὶ Ὀσμ. 32 (σελ 743 Σνειδ.) «καθ' ὑπερβολὴν δὲ καὶ πικρὰ νέα οὖσα» (Ἴδε καὶ Βαλ

κενάριον εἰς Εὐριπ. Ἱππόλ. σελ. 284 Λιψ.) Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐρρήθη ὑπὸ τοῦ Ἰσοκράτους ἐν τῷ Εὐαγόρᾳ 23 «καὶ ταῦτ' οὐ μέσως οὐδ' ὥσπερ ἑτέροις τισὶν ἀλλ' ἕκαστον αὐτῶν εἰς ὑπερβολήν», ὃ παραβλητέον τῷ κειμένῳ ἐν τῇ πρὸς Δημόνικον Παραινέσει 28 «πρὸς δὲ τὸν ἄλλον βίον μηδὲν ὑπερβαλλόντως ἀλλὰ μετρίως αὐτὴν ἀγάπα». Περὶ τῆς γραφῆς ὑπερβαλόντως ἐποιησάμεθα λόγον ἐν ταῖς Γλωσσικαῖς Παρατηρήσεσι σελ. 254.

ὑπερεχόντως. Ἰάμβλ. Προτρ. σελ. 322 Κισλ. «κοσμίως καὶ μετρίως καὶ μὴ ὑπερεχόντως» Σιμπλ. Ὑπομ. εἰς Ἀριστοτέλ. Τόμ. ΙΑ', σελ. 257, 22 «οὐχὶ συστοίχως ἀλλ' ὑπερεχόντως». Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 4, 13 «εἴ τις εἴπῃ ὁ ῥήτωρ, ὁ Δημοσθένης εὐθὺς ὑπερεχόντως ἐνοήθη».

ὑπερζεόντως. Σιμπλίκ. Ἐξηγ. εἰς τὸ Ἐπικτ. Ἐγχειρ. σελ. 38,1 Διδ. «ποτὲ δὲ ὑπερζεόντως ἢ ἐλλειπόντως».

ὑπεροργώντως. Ἡσύχ. «Περιοργῶς: ὑπεροργώντως».

ὑποκοριζόντως. Τοῦ ἐπιρρήματος τούτου ποιεῖται μνείαν ὁ Κουμανούδης ἐν τῇ Συναγ. Ἀθησαυ. Λέξεων σελ. 359 «ὑποκοριζόντως. Ιω. ΓΕΝΕΣ. σελ. 65, 7. ἔ. Β».

φρονούντως. Αἰσχ. Ἱκέτ. 204 «φρονούντως πρὸς φρονοῦντας ἐννέπεις». Σοφ Ἀντιγ. 682 «λέγειν φρονούντως ὧν λέγεις δοκεῖς πέρι». Σημειωτέον δ' ὅτι ὁ Φ. Σμιδίτιος ἐν *Krit. Stud. zu den Griech. Dram.* Τόμ. Α', σελ. 20 ἀνέγνω «ἀφρονῶν τοι πρὸς φρονοῦντας ἐννέπεις».

Ἐσφαλμένον πάντως εἶνε τὸ παρ' Ἡσυχίῳ φερόμενον «Καταχρηστικῶς: ὅταν καταχρῆταί τις ἀπὸ πράγματος εἰς πρᾶγμα καταστοχαζόντως»· γραπτέον δ' ἴσως καταστοχαζόμενος.

Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Πασσοβίου καὶ ἐν ἄλλοις μνημονεύεται ἐκ τῆς Ἀριστοτέλους Ῥητορικῆς τὸ ἐπίρρημα δυσχεραινόντως, περὶ οὗ ἴδε Σπέγγελον εἰς Ἀριστοτ. Ῥητορ. Τόμ. Β', σελ. 380.

Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου εἶνε παρατεθειμένον ἐπίρρημα ὁμολογούντως ἐκ τοῦ Παιδαγωγοῦ Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρέως σελ. 230. Τὸ χωρίον τοῦ Κλήμεντος ἔχει κατὰ τὴν κοινῶς ἄλλοτ' ἐγκεκριμένην ἀνάγνωσιν ὧδε· «καίτοι τό γε πειρᾶσθαι λανθάνειν ἐφ' οἷς πράττει τις ὁμολογούντως ἁμαρτάνειν ἐστίν»· φέρεται δὲ καὶ ἐν τοῖς Σχολίοις «ὁμολογούντως, ἀντὶ τοῦ ὁμολογουμένως».

Ἀλλ' ἡ ἀληθὴς γραφὴ εἶνε ὁμολογοῦντος, ὡς ἐδίδαξεν ὁ Κόβητος ἔν τε τῇ Μνημοσύνῃ 1862, σελ. 387 καὶ ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ 1866, σελ. 234. Κεῖται δ' ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου καὶ «Ἀνθελκόντως: adv., ut ἀνθ. ἔχειν τισὶ Bud. usurpavit pro Adversari aliis, Repugnare aliis quasi in contrariam partem trahendo».

Ὁ Κοραῆς γράφει ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Παραλλήλων Βίων τοῦ Πλουτάρχου Τόμ. Δ', σελ. 483 «Ἐν οἷς δὲ τούτων ἀνωτέρω ἐσημειώσατο ὁ αὐτὸς Λεξικογράφος, «Ῥύδην, εὐκόλως, ἢ ἀθρόως ἐπιτρέχοντες» γραπτέον ἴσως . . . ἢ ἀθρόως, ἐπιτρεχόντως· καὶ ἔσται τὸ μήπω καταχωρισθὲν ἐν τοῖς Λεξικοῖς, Ἐπιτρεχόντως, συγγενὲς καὶ συνώνυμον ἐπίρρημα τῷ Ἐπιτροχάδην».

Ἐν τῇ τοῦ Κουμανούδη Συναγωγῇ Ἀθησαυ. Λέξεων βλέπει τις τὰ ἐπιρρήματα ἐγχωρούντως καὶ ῥωγνύντως. Τὸ τελευταῖον ἐλήφθη ἐκ τοῦ Ψελλοῦ, παρ' ᾧ κεῖται «πρὸς τὴν τελεωτέραν ἐπιθυμίαν ῥωννύντως ἐρρώννυες» (Μεσαιων. Βιβλ. Σάθ. Τόμ. Ε', σελ. 22). Ἀλλ' εἶνε πάντως παρεφθαρμένον, ὡς τὸ φερόμενον ἐν τοῖς εἰς Δημοσθένη Σχολίοις σελ. 43, 20 Δινδ. «τῆς γὰρ ἐλευθερίας ἀντιποιοῦνται προϊόντως».

Ὑπὸ τοῦ Ἡσυχίου μνημονεύεται ἐπίρρημα ἀκεόντως, «Ἀκεόντως: ἀψοφητὶ καὶ ἡσύχως». Πρβ. καὶ Σχολ. Ὀδυσσ. σελ. 650,1 Δινδ. «Ἀκέων: ἀκεόντως, ἡσύχως, ἀφανῶς» καὶ Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 1888, 42 «γίνεται δέ, φασίν, ἐκ τοῦ ἀκεόντως ἀποκοπὴν παθόν, εἶτα ἔκτασιν τοῦ Ο εἰς Ω». Περὶ τοῦ ἀκέων ἴδε Λεξ. Ὁμηρ. Ἐβελιγγ. Τόμ. Α', σελ. 62.

Ἄξιον παρατηρήσεως εἶνε ὅτι ἐσχηματίσθη καὶ ἐπίρρημα ἑκόντως ἐκ τοῦ ἑκὼν καὶ ἀκόντως ἐκ τοῦ ἄκων.

ἑκόντως. Δίων Κάσσ. ΝΗ', ΙϚ', 3 «τῇ δ' αὐτῇ ἐκείνῃ διανοίᾳ, ἢ τὰ τῶν ἑκόντως ἀποθνησκόντων χρήματα οὐκ ἀφῃρεῖτο». Νικήτ. Χωνιάτ σελ. 472,15 «μετὰ βραχὺ δὲ πρὸς τὰς δαπάνας ἀπειρηκὼς ἑκόντως ἀπέσχετο» καὶ σελ. 505,20 «οὐχ ἑκόντως ἐπηκολούθησε τῷ Βρανᾷ» καὶ σελ. 556,14 «δέον κρίναντες μὴ προσοβῆσαι τὸ θήραμα ἑκόντως» καὶ σελ. 630,19 «ἑκόντως ὑπέδυ τ πρεσβευτήν». Ὁ Λ Δινδόρφιος δοξάζει ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Γ', σελ. 511, Α' ὅτι ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Δίωνος «τῶν ἑκό

τΩΝ ἀποθνησκόντων». Παρ' Ἰωάννῃ τῷ Χρυσοστόμῳ. Ὁμιλ. εἰς Ματθ. σελ. 799, Δ' πρὸς τῇ ὑγιῶς ἐχούσῃ γραφῇ «ἑκόντΟΣ ἑαυτὸν παραδιδόντος αὐτοῖς» φέρεται καὶ ἡ ἡμαρτημένη ἑκόντΩΣ.

ἀκόντως. Ξενοφ. Ἑλλην. Δ', η', 5 «οἱ μὲν δὴ ταῦτα ἀκούοντες οὐκ ἀκόντως ἀλλὰ προθύμως ἐπείσθησαν». Πλάτ. Πρωταγ. σελ. 333, Β' «ὡμολόγησε καὶ μάλ' ἀκόντως» (καὶ Ἱππ. Ἐλ. σελ. 374, Ε' «τὰς μὲν ἀκόντως κακὰ ἐργαζομένας ἀκτήτους εἶναι ὡς πονηρὰς οὔσας, τὰς δὲ ἑκουσίως κτητὰς ὡς ἀγαθὰς οὔσας»). Δίων Κάσσ. ΛΗ', κϛ', 5 «τοῦτο δέ, ἂν μὲν ἐθελονταὶ ποιῶμεν, οὐ λυπησόμεθα, ἄνδε ἀκόντως, οὔτε ἐκφευξόμεθά τι τῶν πεπρωμένων καὶ τὸ μέγιστον τῶν κακῶν προσεπικτησόμεθα, τὸ μάτην ἀνιᾶσθαι». Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 1343,34 «ἡ γὰρ δι' ἀσυνεσίαν, ὃ δηλοῦται διὰ τοῦ ἄφρων, ἢ ἀκόντως, ὃ δηλοῖ Ὅμηρος διὰ τοῦ ἄσκοπος» Γεώργ. Παχυμ. Τόμ. Α', σελ. 119,4 «ὅμως οἱ μὲν ἑκόντως, οἱ δὲ καὶ ἀκόντως πλὴν ὀλίγων καθυπεκλίνοντο». Γράφει δ' ὁ μὲν Κόβητος ἐν *Var. Lect.* σελ. 153 «Testimonium Xenophonti denuntiatur in *Hellen.* IV viii. 5. οἱ μὲν δὴ—οὐκ ἀκόντως ἀλλὰ προθύμως ἐπείσθησαν, qui incorruptus dixerat οὐκ ἄκοντες ἐπείσθησαν: additamentum est ἀλλὰ προθύμως ex eo genere, cuius plurima libros Xenophonteos, quos omnes neque vetustos neque bonae notae habemus, obsident». ὁ δὲ Στούρζιος ἐν τῇ ἐκδόσει Δίωνος τοῦ Κασσίου Τόμ. Α', σελ. 423 «Praecedens ἀκόντως in ἄκοντες mutavi, quia concinnitatis lex adiectivum poscit. et neque Dio neque alius unquam adverbio usus est». Ὁ Κελλῆρος ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς τοῦ Ξενοφῶντος σελ. 141 ἐτήρησε τὴν παραδεδομένην γραφήν, ὁ δὲ Βοισσεβαίνιος ἐν τῇ ἐκδόσει Δίωνος τοῦ Κασσίου Τόμ. Α', σελ. 448 ἐσημειώσατο «ἄκοντες St., cf. c. 24,4, ἀκόντως, *quod graecum non est*», ἀλλὰ Τόμ. Β', σελ. 603 ἐποιήσατο τὴν παρατήρησιν τήνδε· «τῶν ἑκόντως ἀποθνησκόντων: an ἑκόντων?, ἀκόντως tamen restituendum 38,26,5 coll. Plat. *Prot.* p. 333, B, *Hipp. min.* p. 374 Δ»

[1] Λ. Δινδόρφιος γράφει ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Γ', 511, Α' «Josepho A. Jud. 18,6,9, p. 894 male Hudsointulit pro ἑκόντων. Nec Dio fortasse scripserat 58,16: Τὰ ἑκόντως ἀποθνησκόντων χρήματα οὐκ ἀφῃρεῖτο, sed ἑκόντων,

Contrarium tamen adverbium ἀκόντως non solum Dio usurpavit sed etiam Attici».

Τῆς συντάξεως, καθ' ἣν λέγεται «τὰ τῶν ἑκόντων ἀποθνησκόντων χρήματα», οὐκ ὀλίγα μαρτύρια παρέχουσιν ἡμῖν παλαιοί τε καὶ μεταγενέστεροι.

Θουκυδ. Γ', 39,7 «τῶν τε ξυμμάχων σκέψασθε εἰ τοῖς τε ἀναγκασθεῖσιν ὑπὸ τῶν πολεμίων καὶ τοῖς ἑκοῦσιν ἀποστᾶσι τὰς αὐτὰς ζημίας προσθήσετε». Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν βιβλ. Δ', ιθ', 4 ἔχουσι τἀντίγραφα «πεφύκασί τε τοῖς μὲν ἑκουσίως ἐνδοῦσιν ἀνθησσᾶσθαι μεθ' ἡδονῆς, πρὸς δὲ τὰ ὑπεραυχοῦντα καὶ παρὰ γνώμην διακινδυνεύειν»· ἀλλ' ἐν τοῖς Βεκκήρου 'Ελλ. 'Ανεκδότοις σελ. 126,1 εἶνε γεγραμμένον «'Ανθησσῶ: Θουκυδίδης τετάρτῳ δοτικῇ· πεφύκασί τε τοῖς μὲν ἑκοῦσιν ἐνδοῦσιν ἀνθησσᾶσθαι μεθ' ἡδονῆς». Εὐλόγως δ' ἴσως ὑπελήφθη ὑπό τινων ὅτι αὕτη εἶνε ἡ γνησία γραφή ("Ιδε Λοβέκκιον ἐν Παραλειπομ. σελ. 53 κέ. καὶ Κόβητον ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1880, σελ. 441 καὶ 'Ερουερδῆνα εἰς Θουκυδ. Τόμ. Γ', σελ. 17. Πρβ. καὶ "Ερψτιον ἐν τῷ *Ueber C. G Cobets Emendat. im Thukyd.* σελ. 22 κέ.

Λυσ. 'Επιταφ. 29 «τῶν μὲν ἀκόντων ὑπακουόντων, τῶν δ' ἑκόντων προδιδόντων».

Ψευδοπλ. 'Ιππ. 'Ελ. σελ. 373, Γ' «πότεροί ποτε ἀμείνους, οἱ ἑκόντες ἢ οἱ ἄκοντες ἁμαρτάνοντες».

Δημοσθ. σελ. 231,20 «τί οὖν συνηγωνίσατο αὐτῷ πρὸς τὸ λαβεῖν ὀλίγου δεῖν ὑμᾶς ἑκόντας ἐξαπατωμένους;» καὶ σελ. 607, 44 «ἐπὶ μὲν δὴ τοὺς ἑκόντας τιθέντας οὐ δεῖσθε 'Ανδροτίωνος, ἐπὶ δὲ τοὺς ἐλλείποντας». Πρβ. καὶ σελ. 1046,25 «καλῶν γὰρ κἀγαθῶν ἐστι δικαστῶν τοὺς μὲν τῶν πολιτῶν ἐθέλοντας, ὅταν εὐπορῶσι, λειτουργοῦντας καὶ ἐν τοῖς τριακοσίοις ὄντας ἀναπαύειν» ("Ιδε Λοβέκκιον ἐν Παραλειπομ. σελ. 53 κέ.)

Λουκιαν. περὶ τοῦ μὴ ῥᾳδ. πιστ. διαβολ. 22 «ἀλλὰ τοῦ μὲν ἀκούοντος ἑκόντος ἑαυτὸν ἐνδιδόντος, τοῦ διαβαλλομένου δὲ τὴν ἐπιβουλὴν ἀγνοοῦντος».

'Αππιαν. σελ. 57,11 Μενδ. «καὶ τόνδε μὲν ἐς Καρχηδόνα ἑκόν ἐπανελθόντα ἔκτειναν» καὶ σελ. 75,17 «εἴ τις ἐθέλοι τῶν πρ σβυτέρων τὴν ἀρχὴν παραλαβεῖν, ἑκόντος αὐτοῦ παραδιδόντος» κ

σελ. 641, 5 «εὐθὺς ἐς τὰς πατρίδας διεδίδρασκον ὡς οὐ στρατεύσαντες ἑκόντες κατὰ πολιτῶν» καὶ σελ. 678,24 «ἑκόντα πρὸς αὐτὸν ἐλθόντα μετὰ πολλοῦ στρατοῦ» καὶ σελ. 752, 13 «αὐτὸν ἐπιτωθαζόντων ἐς φιλαρχίαν ὡς ἑκόντα βραδύνοντα» καὶ σελ. 1002,4 «ἑκόντα τὴν σφαγὴν ὑπέχοντα» καὶ σελ. 1037,16 «εἰδότες οὐ μαχούμενον ἑκόντα τὸν Βροῦτον» καὶ σελ. 1119, 2 «ἑκόντα ἐλθόντα ἐς Σικελίαν».

Ἀριστείδ. Τόμ. Α', σελ. 243 Δινδ. «ἀλλ' ἀμείνων μὲν ὁ ποιῶν, οἶμαι, τὰ δίκαια ἀναγκαίως τοῦ παραβαίνοντος ἑκόντος» καὶ σελ. 289 «ἑκὼν μεθεὶς καὶ σχεδὸν αὐτὸς αὑτῷ τῶν ἐγκλημάτων αἴτιος γεγονώς» καὶ σελ. 584 «καὶ τοῖς ἀρχαίοις ἑκόντας βλαπτομένους» καὶ σελ. 745 «τούτῳ συμπράττοντας ἑκόντας ὀφθῆναι» καὶ σελ.834 «ἀπονοίᾳ τινὶ καὶ τῶν διαφορῶν ἑκόντες ἡττώμενοι» καὶ Τόμ. Β', σελ. 251 «τὸ μὲν ἥδιστον ἑκόντος ὑπερβαίνοντος» καὶ σελ. 298 «οὔθ' ὡς οὐδὲν ἐπισταμένου τῆς τέχνης οὔθ' ὡς ἑκόντος ὑποστειλαμένου» καὶ σελ. 548 «εἴθ' ἑκόντες τοῦτ' ἀφέντες τὸ χεῖρον ἀλλάττονται» καὶ σελ. 565 «διπλασίαν τὴν ζημίαν ἐκτίνειν κελεύουσι τῶν ἀκόντων βλαψάντων» καὶ σελ. 660 «εἴθ' ἑκόντες ταῦτ' ἀφέντες ἃ μὴ προσῆκεν εἱλόμεθα» καὶ σελ. 661 «οὐδ' ἂν εἷς ἑκὼν ἀπατώμενος εἴη» καὶ σελ. 694 «τούτοις ἑκὼν ἐνεχόμενος κατ' αὐτὸς αὐτοῦ (αὐτοῦ) φέρει τὴν ψῆφον».

Πολύαιν. Στρατηγ. Β', α', 29 «καὶ αὐτῶν ἑκόντων ἀποστάντων» καὶ Η', 70 «καὶ πλείστας αὐτῶν ἀπέκτεινεν ἑκούσας ἐπὶ σφαγὴν θεούσας».

Ἀνδρόν. Ῥόδ. Ἀπόσπ. Ἑλλην.Φιλοσοφ.Τόμ. Γ', σελ. 437 Μουλλ. «ὁ μὲν κατὰ τὴν τέχνην ἑκὼν ἁμαρτάνων βελτίων τοῦ ἄκοντος ἁμαρτάνοντος».

Ἡρῳδιαν. Ἱστορ. Γ', ζ', 4 (σελ. 86, 27 Μενδ.) «διαβάλλουσι δὲ αὐτὸν ὡς καραδοκήσαντα τὴν ἀπόβασιν τῆς μάχης καὶ ἑκόντα βραδύναντα».

Ἰουλιαν. σελ. 602, 18 Ἑρτλ. «τοῖς μὲν οὖν ἑκοῦσι πειθομένοις ἐξαρκεῖ ταῦτα».

Ἡλιόδωρ. Αἰθιοπ. Ε', 16 «καί τινα καὶ ἑκὼν ὑπερβαίνων».

Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 52, 28 «πρῶτα μὲν οἷον ἀπολο-

γεῖται ὡς οὐχ ἑκὼν λαλῶν» καὶ σελ. 1896, 48 «ἑκὼν τερατευόμενος ποιητικώτερον».

Φώτ. Ἐπιστ. σελ. 261 Βαλ. «καὶ τὸ ἔργον ἑκὼν ὑπελθὼν» καὶ σελ. 289 «ἑκὼν ἀποστὰς τῶν κρειττόνων» καὶ σελ. 324 «ὡς ἑκόντες πρὸς τὰ τοῦ πνεύματος ἔργα καὶ τὸ φῶς ἀποτυφλώττοντες».

Γεώργ. Παχυμ. Τόμ. Β',σελ. 555, 18 «ἀνηλίσκοντο ἐς αὐτὸ πηδῶντες ἑκόντες».

Νικήτ. Χωνιάτ. σελ. 681, 1 «τοὺς δ' ὁμογενεῖς ἐκείνῳ προστιθεμένους ἑκόντας ἐπὶ τῶν σφετέρων μένειν ἐῶν».

Νικηφ. Γρηγ. Τόμ. Α', σελ. 457, 22 «τῶν οἰκητόρων προσερρυηκότων ἑκόντων» καὶ σελ. 545, 13 «προσερρυηκότων ἑκόντων αὐτῷ».

Ἰω. Γλυκ. περὶ Συντ. σελ. 3, 31 Ἰαν. «τῶν μὲν ἑκόντων ὑπερβάντων ἔν τισιν» καὶ σελ. 10,14 «ὡς τῆς αἰτίας ἑκὼν καθυφείς»· Σημειοῦται δὲ ὁ ἐκδότης ἐν σελ.104 «Ne quis autem in eo offendat, quod χαίροντας adverbii potestate eodem casu cum καταλείποντας conjunctum est, conf.Glyc. p. 3,311 sq. τῶν μὲν ἑκόντων ὑπερβάντων. — Veteres quidem huiusmodi κακοφωνίαν diligenter evitasse videntur». Ἀλλ' ἀναλήθης ἐξελέγχεται οὖσα ἡ παρατήρησις αὕτη ἐξ ὧν ἐν τοῖς ἄνω παρεθέμεθα χωρίων παλαιῶν Ἑλλήνων.

ΣΗΜ. Ὑπὸ τοῦ Κουμανούδη μνημονεύονται ἐν τῇ Συναγωγῇ Νέων Λέξεων τὰ ἐπιρρήματα τάδε διαμενόντως (σελ. 280), ἐπειγόντως (σελ. 390), καλπαζόντως (σελ. 512), κατεπειγόντως (σελ. 533), ῥεόντως (σελ. 882), ὑπεραρκούντως (σελ. 1036). Πρβ. καὶ δευτερευόντως (σελ. 270).

ΚΕΦ. ΟϚ'.

Διαφερόντως.

Τοῦ ἐκ τῆς μετοχῆς διαφέρων παρηγμένου ἐπιρρήματος πο χρῆσις γίνεται ὑπό τε τῶν παλαιῶν καὶ τῶν μεταγενεστέρων.

Λέγεται διαφερόντως αἰσχύνεσθαι, διαφερόντως ἀσκ

διαφερόντως τιμᾶν, κτλ. Ἐν τῷ Κρίτωνι τοῦ Πλάτωνος σελ.52, Β΄ κεῖται «μεγάλα ἡμῖν τούτων τεκμήριά ἐστιν ὅτι σοι καὶ ἡμεῖς ἠρέσκομεν καὶ ἡ πόλις· οὐ γὰρ ἄν ποτε τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἁπάντων διαφερόντως ἐν αὐτῇ ἐπεδήμεις, εἰ μή σοι διαφερόντως ἤρεσκε». Οὐκ ἀγνοητέον δ' ὅτι ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1874, σελ. 245 περιέγραψε τὸ εἰ μή σοι διαφερόντως ἤρεσκε ὡς παρεμβεβλημένον (Πρβ. καὶ 1884, σελ. 102).

Ὡσαύτως λέγεται διαφερόντως ἀγαθός, διαφερόντως ὀρθή, διαφερόντως ἄξιον, πρᾶος διαφερόντως, τρυφερὸν διαφερόντως, κτλ. Περιβόητον κατέστη τὸ ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος ἐν τοῖς Νόμοις σελ. 642, Γ΄ ῥηθὲν «ὅσοι Ἀθηναίων εἰσὶν ἀγαθοί, διαφερόντως εἰσὶ τοιοῦτοι». Παρὰ τῷ Σουΐδᾳ σελ. 1128 Βεκκ. φέρεται ῥῆσις ἔχουσα ὧδε «Χοίδια: Σταμνία κατεσκεύασαν χοίδια τὸ μέγεθος, λεπτὰ ταῖς κατασκευαῖς διαφερόντως». Ὀρθῶς δὲ τὸ «λεπτὰ ταῖς κατασκευαῖς διαφερόντως μεθερμηνεύεται ῥωμαϊστὶ ὑπὸ τοῦ Τουπίου ἐν *Emendat.* Τόμ. Γ΄, σελ. 196 «arte admodum subtili fabricatas». Ἀναγνωστέον δὲ χοϊαῖα ἀντὶ τοῦ χοΐδια, ὡς παρετηρήσαμεν ἐν τῷ Περιοδικῷ Συγγράμματι Ἀθηναίῳ 1879, σελ. 97. Παρὰ τῷ Ἰουλιανῷ σελ. 123, Δ΄ ἀναγινώσκεται «ὃ μοι δοκῶ καὶ αὐτὸς σφόδρα ἡσθῆναι διαφερόντως». Ὁ Ἑρτλῖνος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἰουλιανοῦ σελ. 159,7 ἀποφαίνεται ὅτι ἐξαλειπτέον εἶνε τὸ σφόδρα Εἶνε δ' ὅμως ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 1073,62 εἰρημένον «ὡς τοῦ Ἀπόλλωνος ἐκεῖ μάλιστα διαφερόντως τιμωμένου».

Σπανιώτατα εὑρίσκεται τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐπίρρημα συντεταγμένον ὑπερθετικῷ ἐπιθέτῳ, οἷον Πλάτ. Πρωταγ. σελ. 349, Δ΄ «εὑρήσεις γὰρ πολλοὺς τῶν ἀνθρώπων ἀδικωτάτους μὲν ὄντας — ἀνδρειοτάτους δὲ διαφερόντως» καὶ Τιμ. σελ. 23, Γ΄ «πόλις ἀρίστη πρός τε τὸν πόλεμον καὶ κατὰ πάντα εὐνομωτάτη διαφερόντως» καὶ Θουκυδ. Η΄, 68,3 «πάντων διαφερόντως προθυμότατον». Γράφει δ' ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1880, σελ. 278 «Idem genus odi, quod est in ὡς μάλιστα λαθραιότατα eximendum est ex tonis *Protagora* pag. 349 *d*: εὑρήσεις γὰρ πολλοὺς τῶν ἀν-των ἀδικωτάτους μὲν — ἀνδρειοΤΑΤΟΥΣ δὲ διαφερόντως, imo ἀνδρείΟΥΣ δέ. Ex ipsa rei natura διαφερόντως quoque

requirit positivum. Plato *de Legibus* pag. 642: τὸ ὑπὸ πολλῶν λεγόμενον ὡς ὅσοι Ἀθηναίων εἰσὶν ἀγαθοὶ διαφερόντως εἰσὶ τοιοῦτοι» (Πρβ. καὶ σελ. 344 καὶ *Nov. Lect.* σελ. 596) καὶ ὁ Ἐρουερδὴν ἐν *Append. Lex. Graec.* σελ. 210 «σφόδρα, πάνυ, μάλα a sequioribus saepius iunguntur cum superlativo pro positivo. Idem valet de adv. διαφερόντως, quare Thucydidi VIII 60, 3 παρέσχε καὶ Φρύνιχος ἑαυτὸν πάντων διαφερόντως προθυμότατον olim reddidi πρόθυμον, ut Cobet Nov. Lect. p. 596 Platoni Prot. p. 349 Δ restituit ἀνδρείους δὲ διαφερόντως pro ἀνδρειοτάτους». Ὁ Σχουάβιος ἐν *Beitr. Histor. Synt.* etc. Τόμ. Δ', γ', σελ. 375 νομίζει ὅτι συνετάττετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὑπερθετικῷ ἐπιθέτῳ τὸ ἐπίρρημα διαφερόντως.

Ἐν τοῖς Βασιλέων καὶ Στρατηγῶν Ἀποφθέγμασι τοῦ Ψευδοπλουτάρχου σελ. 213, Ε' κεῖται «φιλοτεκνότατος δ' ὢν διαφερόντως, λέγεται ὅτι μικροῖς τοῖς παιδίοις κτἑ». Σημειοῦται δ' ὁ Βυττεμβάχιος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἠθικῶν τοῦ Πλουτάρχου Τόμ. Ϛ', σελ. 1156 «Harl. omittit διαφερόντως — Illud cum Superlativo habet usum rariorem quidem, sed tamen usum: veluti apud Thucydidem VIII. 68: παρέσχε δὲ καὶ Φρύνιχος ἑαυτὸν πάντων διαφερόντως προθυμότατον ἐς τὴν ὀλιγαρχίαν. ad quem locum similia usurpari monet Abreschius in *Dilucid. Thucyd* p. 778 et *Animadv. ad Aesch.* p. 133». Οὐχὶ δ' ἀπίθανον ἡμῖν φαίνεται ὅτι ἐρρήθη ὑπὸ τοῦ Ψευδοπλουτάρχου «φιλοτεκνότατος δ' ὢν διαφερόντως», ὡς ὑπὸ τοῦ Ἰαμβλίχου περὶ Μυστηρ. σελ. 102,4 Παρθ. «ἡ γὰρ τοιάδε ἀρχηγική τέ ἐστιν αἰτία καὶ διαφερόντως κοινοτάτη» καὶ ἐν τῷ Στοβ. Ἀνθολ. Τόμ. Γ', σελ 114,24 Μειν. «ὅρα γὰρ ὅτι καὶ παρ' ὅλον τὸν βίον διατελεῖ χρησιμώτατον ὂν διαφερόντως» καὶ ὑπὸ τοῦ Προκοπίου Τόμ. Γ', σελ. 270, 18 «Ἰουστινιανὸν βασιλέα προμηθέστατον γεγονέναι καὶ διαφερόντως ἐπιμελέστατον» καὶ σελ. 288,1 «ὃν δὴ ἐς φρούριον μέγα τε καὶ διαφερόντως ἐχυρώτατον ὁ καθ' ἡμᾶς βασιλεὺς μετεστήσατο». Πρβ. καὶ Νικήτ Χωνιάτ. σελ. 830,19 «κράτιστον δ' ἦν τοῦτο διαφερόντως τῶν ἄλλων».

Ὡς δὲ μετέβαλεν ὁ Κόβητος τὸ ἐν τῷ Πρωταγόρᾳ τοῦ Πλάτωνος κείμενον ἀνδρειοτάτους δὲ διαφερόντως εἰς τὸ ἀνδρείους δὲ

διαφερόντως, οὕτω καὶ τὸ ἐν ταῖς Ἱστορίαις τοῦ Πολυβίου φερόμενον σελ. 1341,26 Οὐλσχ. «ἐκινδύνευσαν μὲν πάντες, ἔπταισαν δὲ τελέως ὀλίγιστοι» εἰς τὸ τελέως ὀλίγοι. Παρατιθέμεθα τὰ ὑπὸ τοῦ μεγάλου κριτικοῦ γεγραμμένα ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1862, σελ. 36 «Non est Graecum quod editur XXXVIII. 1 b. (p. 89, 2 Heys) ἐκινδύνευσαν μὲν πάντες, ἔπταισαν δὲ τελέως ὀλίγιστοι. Non potest τελέως cum superlativo coniungi, et τελέως ὀλίγοι (et nonnumquam τελέως ὀλίγοι τινές) usitatum Polybio loquendi genus est, veluti XXXII. 16: πλὴν τελέως ὀλίγων τινῶν. Dixerat igitur Polybius ἔπταισαν δὲ τελέως ὀλίγοι, quemadmodum XV. 14: ὀλίγοι τελέως διέφυγον» (Πρβ. καὶ 1876, σελ. 372). Εἶνε δ' ὅμως ὑπὸ Σέξτου τοῦ Ἐμπειρικοῦ σελ. 715, 14 εἰρημένον «ὅπερ τελέως ἐστὶν ἀλογώτατον» καὶ ὑπὸ τοῦ Εὐναπίου σελ. 2 Βοισσ. «ἐπεὶ δὲ ὀλίγοι τε ἢ παντελῶς ἐλάχιστοί τινες ἦσαν οἱ περὶ τούτων γράφοντες». Πρβ. Ἱπποκρ. Τόμ. Α', σελ. 399 Ἑρμ. (Γαλην. Τόμ. Θ', σελ. 835 καὶ Τόμ. ΙΖ', β', σελ. 370 καὶ σελ. 372) «ἐσχάτως λεπτοτάτῃ διαίτῃ» καὶ Γαλην. Τόμ. Η', σελ. 468 πυκνοτάτους ἐσχάτως καὶ Τόμ. ΙΖ' β', σελ. 369 ἐσχάτως λεπτοτάτης καὶ σελ. 374 ἐσχάτως λεπτοτάτην καὶ σελ. 375 ἐσχάτως λεπτοτάτῃ καὶ Προκόπ. Τόμ. Α', σελ. 341, 13 «πολλά τε καὶ ἀξιολογώτατα ὑπερφυῶς ὄντα» καὶ Νικήτ. Χων. σελ. 752,2 «ἀνεκταὶ πάντως μηδὲ παντάπασιν ἀχθεινόταται».

Παρὰ Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ ἁπαντᾷ Ι', γ', 4 «Πυθαγόρας πυθόμενος Φερεκύδην τὸν ἐπιστάτην αὐτοῦ γεγενημένον ἐν Δήλῳ νοσεῖν καὶ τελέως ἐσχάτως ἔχειν». Ἀποφαίνεται δ' ὁ Κόβητος ἐν *Collect. Crit.* σελ. 238 «Expunge τελέως. absurde enim τελέως ἐσχάτως ἔχειν coniunguntur, et ἐσχάτως ἔχειν in ea re usitatum est».

Ἐφ' ὁμοίας τῷ ὑπερβαλλόντως ἀγαθός καὶ διαφερόντως ἀγαθός, κτλ. ἐννοίας γίνεται χρῆσις ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ τοῦ αθὸς εἴπερ τις ἄλλος, κτλ. Εὑρίσκεται δὲ τοῦτο συντεταγμένον ὑπερθετικῷ ἐπιθέτῳ. Ὁ Σχουάβιος γράφει ἐν *Beitr. zur Hir. Synt.* etc. Τόμ. Δ', γ', σελ. 87 «Die Formel εἴπερ τις ἄλλος, εἴ τις ἄλλος haben wir im IV. Abschinitte unter

den syntaktischen Sprachmitteln, welche dem *Positiv* steigernde Bedeutung zu verleihen vermögen, aufzuzählen. Ein paarmal wird darnach auch pleonastisch der Superlativ gesetzt. *Eurip*. Androm. 5 ζηλωτὸς ἐν γε τῷ πρὶν Ἀνδρομάχη χρόνῳ· νῦν δ' εἴ τις ἄλλη δυστυχεστάτη γυνή. *Thucyd*. IV, 55,3 ἐς τὰ πολεμικά, εἴπερ ποτέ, μάλιστα δὴ ὀκνηρότεροι ἐγένοντο. Zur Erklärung verweisen wir auf die im Vorausgehenden angeführten Stellen und etwa noch Ps. Plato Hipp. mai 284 c εὖ ἴσθι, εἴπερ τις ἄλλος ἐκεῖθεν χρήματα ἔλαβεν πώποτε ἐπὶ παιδεύσει, καὶ ἐμὲ ἂν λαβεῖν πολὺ μάλιστα». Ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους εἶνε εἰρημένον ἐν ταῖς Τραχινίαις στίχ. 8 «ὄκνον ἄλγιστον ἴσχον εἴ τις Αἰτωλὶς γυνή». Ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ Θουκυδίδου κεῖται οὐχὶ ὑπερθετικὸν ἐπίθετον ἀλλὰ συγκριτικόν, ὀκνηρότεροι. Ποιεῖται δὲ περὶ τούτου λόγον ὁ Σχουάβιος καὶ ἐν σελ. 72. Παρατηρητέον δ' ὅτι ὁ Κόβητος ἐν τῇ ἐκδόσει Λόγων τοῦ Ὑπερείδου σελ. 66 παρέγγραπτον ὑπολαμβάνει τὸ ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ Θουκυδίδου κείμενον μάλιστα δή. Γράφει δὲ τάδε· «Affini mendo μάλιστα δή interpolatum est IV. 55: ἔς τε τὰ πολεμικά, εἴπερ ποτέ, [μάλιστα δή] ὀκνηρότεροι ἐγένοντο. Non tantum εἴπερ ποτέ, sed comparativus etiam ὀκνηρότεροι additum μάλιστα δή respuit. Solent εἴπερ ποτέ, εἴπερ πώποτε, εἴπερ ποτὲ καὶ νῦν animose dici pro μάλιστα aut μάλιστα δή. vid. Bergler. ad Aristoph. Pacem vs 302. Quis sanus igitur illis μάλιστα δή interponat?». Πρβ. καὶ Μνημοσ. 1880,94.

Περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν ἐπιρρημάτων διαφερόντως καὶ διαφόρως ἐγένετο λόγος ὑπὸ τοῦ Κοβήτου ἐν *Nov. Lect.* σελ. 595 κἑ. Πρβ. καὶ *Miscel. Crit.* σελ. 557, ἔνθα τὸ παρὰ Δημοσθένει φερόμενον σελ. 761,196 «οὔτ' ἄλλως πρᾷος καὶ φιλάνθρωπος σύ τις τῶν ἄλλων διαφόρως ὢν ἐλεεῖς αὐτούς» μετατυποῦται εἰς τὸ διαφερόντως. Τοῦ διαφερόντως ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ διαφόρως ἐποιήσατο χρῆσιν ὁ Γαληνὸς Τόμ. Η', σελ. 53 «ἀλλ' οὐ κατὰ τὸν αὐτὸν ἁπάντῃ τρόπον, οὐ μὴν οὐδὲ πάντῃ διαφερόντως ἢ εἰ τὰ νεῦρα βλαβείη» καὶ σελ. 758 «τινὰ μὲν ὁμοίως γίγνεται κατά τε τὰς ἀναπνοὰς καὶ τοὺς σφυγμούς, τινὰ δὲ ἑτέρως τε καὶ διαφερόντως» κ Τόμ. ΙΖ', α', σελ. 184 «τὴν ἀρχὴν τοῦ προκειμένου λόγου διαφερόντως γράφουσιν, ἔνιοι μὲν ὡδί πως—τινὲς δὲ ὡδί» καὶ σελ. 8

«ὥσπερ δ' ἐν τούτῳ, κἂν διαφερόντως γράφωσι, τὴν αὐτὴν τοῦ λόγου φυλάττουσι διάνοιαν, οὕτω κτλ.» καὶ Τόμ. ΙΖ', 6', σελ. 802 «γέγραπται μὲν οὖν ἡ τελευτὴ τοῦ ἀφορισμοῦ διαφεροντως ἐν τοῖς ἀντιγράφοις» καὶ Σέξτος ὁ Ἐμπειρικὸς σελ. 328,10 «οἷον τοῦ λευκοῦ χρώματος οὐκ ἄλλως μὲν οἱ Ἕλληνες ἀντιλαμβάνονται ἄλλως δὲ οἱ βάρβαροι, καὶ διαφερόντως μὲν οἱ τεχνῖται, ἐξηλλαγμένως δὲ οἱ ἰδιῶται» καὶ σελ. 340,8 «οὐ γὰρ ἄλλοις ἄλλως τὸ λευκὸν φαίνεται, οὐδὲ ἄλλοις ἄλλως τὸ μέλαν, οὐδὲ διαφερόντως τὸ γλυκύ, ἀλλ' ὁμοίως πάντας κινεῖ» καὶ σελ. 440,31 «μίαν μὲν γὰρ οὐκ ἔχει δύναμιν, ἐπείπερ, εἰ μίαν εἶχεν, ὤφειλε πάντα ὁμοίως διατιθέναι καὶ μὴ διαφερόντως» καὶ ὁ Μουσώνιος σελ. 242 Πεερλ. «Ἵππους μέν, ἔφη, καὶ κύνας ὁμοῦ οὐδὲν διαφερόντως παιδεύουσιν οἵ τε ἱππικοὶ καὶ οἱ κυνηγετικοὶ τοὺς ἄρρενας τῶν θηλειῶν, ἀλλ' αἵ τε κύνες αἱ θήλειαι παραπλησίως τοῖς ἄρρεσι διδάσκονται θηρᾶν». Πρ6. καὶ Στο6. Ἐκλογ. Τόμ. Α', σελ. 377,16 Οὐαξμ. «πολὺ δὲ διαφερόντως ἔοικεν ὁ Τίμαιος τὴν πρώτην ὑπόστασιν τῶν ψυχῶν ποιεῖν» καὶ σελ. 385,2 «κατὰ ταὐτὰ δὴ οὖν καὶ περὶ τῶν μέσων οὐσιῶν ψυχῆς τε καὶ σώματος πολὺ διαφερόντως διατάττονται». Οὐδαμῶς ἐγκρίνομεν τὴν ὑπὸ τοῦ Φα6ρικίου γενομένην μετα6ολὴν τοῦ διαφερόντως εἰς τὸ διαφόρως ἐν τοῖς Βασιλικοῖς Τόμ. Α', σελ. 33 «ὅπερ δείκνυται ἐκ τῶν παρ' ἡμῶν γραφέντων διαφερόντως λόγων τε καὶ ἰδίκτων (ἠδίκτων)».

Ὁ Ἀντaττικιστὴς λέγει σελ 90,18 «Διαφερόντως ἀντὶ τοῦ διαφόρως. Ἀντιδόσει Ἰσοκράτης». Ὑπὸ τοῦ Ἰσοκράτους ἐλέχθη ἐν τῷ περὶ Ἀντιδόσεως § 112, «καίτοι, τοιοῦτον ἔργον ἄν τις ἄλλος φανῇ πεποιηκώς, ὁμολογῶ ληρεῖν, ὅτι διαφερόντως ἐπαινεῖν ἐπιχειρῶ τὸν οὐδὲν περιττότερον τῶν ἄλλων διαπεπραγμένον». Δὲν ἰσοδυναμεῖ δὲ τὸ ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ διαφερόντως τῷ διαφόρως ἤτοι ἀνομοίως, ἀλλ' ἐμφαίνει τοιαύτην τινὰ ἔννοιαν, οἵαν τὸ περισσῶς, ὑπερ6αλλόντως ἢ τὸ ἐξαιρέτως, μάλιστα. Πρ6. Ἐπιγρ. Ἑλλην. Τόμ. Β', σελ. 601,11 «ἐν ᾧ μηνὶ πανηγύρεις τε καὶ ἱερομηνίαι ἐπιτελοῦνται, διαφερόντως δὲ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει» καὶ Στο6. Ἐκλογ. Τόμ. Α', σελ. 380,17 Οὐαξμ. «κακάς τε εἶναι πάσας διισχυρίζονται καὶ διαφερόντως οἱ περὶ Κρόνιόν τε καὶ Νουμήνιον».

Ἀξία παρατηρήσεως εἶνε ἡ σύνταξις, καθ' ἣν λέγεται διαφερόντως

ἤ, οἷον Ξενοφ. 'Απ. Γ', η', 5 «οὐδὲν διαφερόντως, ἔφη, ἀποκρίνει (-νῃ) μοι ἢ ὅτε σε ἠρώτησα κτέ.» (καὶ 'Αγησ. Α', 36 «ἐπείθετο τῇ πόλει οὐδὲν διαφερόντως ἢ εἰ ἐν τῷ ἐφορείῳ ἔτυχεν ἑστηκὼς μόνος παρὰ τοὺς πέντε») καὶ Λυσ· κατὰ Φιλ. § 20 «οὐ τοίνυν ἔγωγ' οἶδ' ὅ,τι ἡμᾶς διαφερόντως δεῖ γιγνώσκειν περὶ αὐτοῦ ἢ οἱ οἰκεῖοι γιγνώσκουσι» καὶ Πλάτ. Φαίδ. σ. 85, Β' «τέρπονται ἐκείνην τὴν ἡμέραν διαφερόντως ἢ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ» καὶ Πολιτ. σελ. 455, Γ' «οἶσθά τι οὖν ὑπὸ ἀνθρώπων μελετώμενον, ἐν ᾧ οὐ πάντα ταῦτα τὸ τῶν ἀνδρῶν γένος διαφερόντως ἔχει ἢ τὸ τῶν γυναικῶν; » καὶ Διογ. Λαέρτ. Β', 94 «μὴ γὰρ διαφερόντως ἥδεσθαι τοὺς πλουσίους ἢ τοὺς πένητας». Ποιεῖται δ' ὁ Ἄστιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος Τόμ. ΙΑ', σελ. 660 τὴν παρατήρησιν τήνδε· «Sq. διαφερόντως ἢ est, ut constat, *magis quam*. Infra 95. B: ἐκεῖ εὖ πράξειν διαφερόντως, ἢ εἰ ἐν ἄλλῳ βίῳ βιοὺς ἐτελεύτα. Polit. VII. 538. B. Legg. II. 669. al. Etenim διαφερόντως, proprie *excellenter* (in quo comparationis notio inest) in universum deinde ponitur comparationis sensu, ut sit i. q. *magis*, ἢ sequente vel genitivo substantivi Cf. *Abresch.* Auct. Dil. Thuc. p. 272». Πρβ. καὶ Σταλβαύμιον εἰς Πλάτ. Τόμ. Α', β', σελ. 128 ἐκδ. β' καὶ Κυνῆρον εἰς Ξενοφ. 'Απομν. σελ. 342 ἐκδ. β'. Παρὰ τῷ Ψευδοπλάτωνι 'Επιστ Ζ', 330, Α' ἀπαντᾷ «ἐβούλετό με καὶ φίλον ἡγεῖσθαι διαφερόντως μᾶλλον ἢ ἐκεῖνον». Πρβ. καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Β', σελ. 1373. Τῷ διαφερόντως ἢ ἐχρήσατο καὶ ὁ 'Αριστείδης Τόμ. Β', σελ. 9 Δινδ. «οὐδὲν διαφερόντως ἢ εἰ χάριν ᾔτει τοὺς ἀκούοντας ταῦτα συγχωρῆσαι». Σημειωτέον δ' ὅτι ἐρρήθη και διαφερόντως ἐκ πάντων ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος Συμποσ. σελ. 196, Α' καὶ διαφερόντως ὑπὲρ ἅπαντας ὑπὸ τοῦ γραμματικοῦ Φρυνίχου 'Εκλογ. σελ. 1 Λοβ.

Εὑρίσκεται δὲ τὸ ἐπίρρημα διαφερόντως συγκριτικῷ ἐπιθέτῳ συντεταγμένον παρὰ τῷ Προκοπίῳ Τόμ. Γ', σελ. 293,2 Βόνν. «μεῖζόν τε κατεστήσατο καὶ διαφερόντως εὐρύτερον» καὶ παρ' Ἰωάννῃ τῷ Λυδῷ σελ. 300,1 Βόνν. «καὶ διαφερόντως ἐκδίδοσθαι ξηροτέρας» καὶ παρ' Ἰωάννῃ τῷ Πεδιασίμῳ Θ' ('Απολλόδ. Οὐαγν. σελ. 256, 14) «διαφερόντως εἰς μάχην ἐπικρατέστερον».

Παράδοξον δύναται νὰ φανῇ τὸ ὑπὸ τοῦ 'Ασωπίου εἰρημένον ἐν

τῇ Β' Περιόδῳ τοῦ Συντακτικοῦ σελ. 631 «ὡς τὸ διαφερόντως ὅπερ κυρίως σημαίνει διαφόρως μετέπεσεν εἰς τὴν σημασίαν τοῦ ἐξαιρέτως».

Σκαρλᾶτος ὁ Βυζάντιος γράφει ἐν τῷ Λεξικῷ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης σελ. 301 «Διαφερόντως, ἐπίρ. (μὲ γεν.) Διαφορετικά, ἀλλέως. Διακονεῖσθαι μηδὲν διαφερόντως τῶν δούλων, Πλάτ. (ἢ δοτ.) Διαφερόντως ἑτέρῳ πρὸς ἕτερον, Θκ. (καὶ μετὰ τοῦ Ἤ) Διαφερόντως ἢ πρότερον, Πλάτ. 2) (χωρὶς πτ.) ἐξαιρέτως, κατ' ἐξοχήν. Ταῦτ' ἤδη διαφερόντως ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι, Αἰσχ.». Πρῶτον μὲν παρατηροῦμεν ὅτι δεινῶς σφάλλεται ὁ Σκαρλᾶτος νομίζων ὅτι ἐν τῷ τοῦ Θουκυδίδου (βιβλ. Β', 51) «ὡς ἑκάστῳ ἐτύγχανέ τι διαφερόντως ἑτέρῳ πρὸς ἕτερον γιγνόμενον» ἀναφέρεται ἡ δοτικὴ ἑτέρῳ εἰς τὸ διαφερόντως· εἶτα δ' ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐπίρρημα ἔχον τὴν δευτέραν σημασίαν, ἐφ' ἧς ἀποκλίνει πολλάκις εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ μᾶλλον, τίθεται καὶ μετὰ πτώσεως, οἷον διαφερόντως τῶν ἄλλων, διαφερόντως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, κτλ. καὶ μετὰ τοῦ Ἤ, οἷον διαφερόντως ἢ εἰ ἐν ἄλλῳ βίῳ βιοὺς ἐτελεύτα, κτλ., ἔπειτα δ' ὅτι δὲν εἶνε τὸ διαφερόντως ἀντὶ τοῦ ἀνομοίως τεθειμένον οὔτ' ἐν τῷ «διακονεῖν μηδὲν διαφερόντως τῶν δούλων» (Πλάτ. Νόμ. σελ. 805, Ε') οὔτ' ἐν τῷ «πείθεσθαί τε αὐτοῖς διαφερόντως ἢ πρότερον» (Πολιτ. σελ. 538, Β'), ὡς δοξάζει ὁ Σκαρλᾶτος.

ΚΕΦ. ΟϚ'.

Ἐπιρρήματα εἰς ΩΣ ἐκ μετοχῶν ἐνεργητικῶν παρακειμένων γινόμενα.

Ἐποιησάμεθα λόγον ἐν κεφ. ΝϚ' περὶ τοῦ ἐκ τῆς μετοχῆς ἐγρηγορώς ἐσχηματισμένου ἐπιρρήματος ἐγρηγορότως. Οὐκ ὀλίγα δὲ φέρονται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ἐπιρρήματα εἰς ΩΣ παρηγμένα ἐκ μετοχῶν ἐνεργητικῶν παρακειμένων.

ἀναβεβηκότως. Ἴδε Κουμαν. Συναγ. Ἀθησαυρ. Λέξ. σελ. 18. Πρβ. βεβηκότως.

ἀναπεπτωκότως. Πολυδ. Γ', 123 «βραδέως, ἀναπεπτωκότως, ἀναβεβλημένως». Πρβ. ὑποπεπτωκότως.

ἀντιπεπονθότως. Βεκκ. Ἑλ. Ἀνέκδ. σελ. 408,21 «Ἀντιπεπονθότως: ἀντικειμένως, ἐναντίως». Τὸ ἐπίρρημα τοῦτο ἀπαντᾷ παρ' Ἀρχιμήδει Τόμ. Β', σελ. 152,12 καὶ σελ. 158,5 καὶ σελ. 188,10 Εἰβ., παρ' Ἀνδρονίκῳ τῷ Ῥοδίῳ Ἀποσπ. Ἑλλην. Φιλοσοφ. Τόμ. Γ', σελ. 413,5 καὶ 23 Μουλλ., παρὰ Θέωνι τῷ Σμυρναίῳ σελ. 87,10 καὶ 12 Τευβν., παρ' Ἀμμωνίῳ. Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. Δ', γ', σελ. 18,21, παρ' Ἰωάννῃ τῷ Φιλοπόνῳ Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. ΙϚ', σελ. 487,2 καὶ σελ. 490,2., παρὰ Μιχαὴλ τῷ Ψελλῷ σ. 64 Βοισσ., παρὰ Γεωργίῳ τῷ Χοιροβοσκῷ σ. 330,25 καὶ παρ' ἄλλοις. Πρβ. καὶ Ἐτυμ. Μέγ. σ. 397,18 καὶ Σχολ. Ἱπποκρ. καὶ Γαλ. Τόμ. Β', σελ. 73 καὶ 228 καὶ 230 καὶ 471 Δειτζ. καὶ Σχολ. Εὐκλείδ. Τόμ. Ε', σελ. 612,16. Ἴδε Θησ. Στεφ. Τόμ. Α', β', σελ. 964, α' καὶ Λοβέκκιον εἰς Φρύν. σελ. 119.

ἀπεσκληκότως. Συνέσ. Ἐπιστ. σελ. 275, Γ' «πρὸς δὲ φιλοσοφίαν οὐκ οἶδ' ὅντινα τρόπον ἀπεσκληκότως ἔχει». Ψελλ. Μεσαιων. Βιβλ. Σάθ. Τομ. Δ', σελ. 450 «ἀπεσκληκότως ἔχοντα πρὸς ἅπασαν προσβολήν». Πρβ. καὶ Τόμ. Ε', σελ. 221 καὶ 411 καὶ 453.

ἀπηρυθριακότως. Ἀπολλόδ. παρὰ Στοβ. Ἀνθ. ΜϚ', 15 «ὅθεν ἐπιχειρεῖ πάντ' ἀπηρυθριακότως». Ἐν τοῖς ἀντιγράφοις φέρεται ἀπερυθριακότως, ὅπερ βάρβαρον. Τὴν ὀρθὴν ἐκφορὰν ἀποκατέστησεν ὁ Ἅλμιος. Παραδοξότατον ἡμῖν φαίνεται ὅτι τὸ ἀνελλήνιστον ἐπίρρημα ἀπΕρυθριακότως ἐμνημονεύθη ὑπὸ τοῦ Κουμανούδη ὡς νέα λέξις ἐν τῇ Συναγωγῇ Νέων Λέξεων σελ. 121 «ἀπερυθριακότως Ν. Δούκ.».

ἀποδεδειλιακότως. Πολυδ. Ε', 123 «εὐτελὲς γὰρ τὸ δειλῶς, τὸ δὲ ἀποδεδειλιακότως δύσφθεγκτον».

ἀραρότως. Ἡσύχ. «ἀραρότως: ἁρμοδίως, προσηρμοσμένως, ἁρμοζόντως, ἀσφαλῶς Ὅθεν καὶ τὸ ἄραρεν παγίως δέδοκται». Αἰσχ. Ἱκέτ. 945 «ὡς μένειν ἀραρότως». Εὐριπ. Μηδ. 1192 «ἀραρότως σύνδεσμα χρυσὸς εἶχε». Πλάτ. Φαῖδρ. σελ. 240, Δ' «ὥστ μεθ' ἡδονῆς ἀραρότως αὐτῷ ὑπηρετεῖν». Ἀπαντᾷ δὲ καὶ παρὰ τ Γαληνῷ Τόμ. Η', σελ. 637 «κατὰ δὲ τοὺς ἡγουμένους εἶναι βεβαίω

τε καὶ ἀραρότως γνωστὸν» καὶ παρὰ τῷ Ὠριγένει Τόμ. ΙΖ', σελ. 111 «τὸ μὴ ἀραρότως τόνδε τινὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ βεβαίως βούλεσθαι τὰ κρείττονα» καὶ παρὰ Πρόκλῳ τῷ Διαδόχῳ εἰς Πλάτ. Τόμ. Β', σελ. 61 Κουσ. «οὔτε ὁ περὶ τῶν ἀναγκαίων εἰκαστικῶς λέγων οὔτε ὁ περὶ τῶν εἰκαστῶν ἀραρότως». καὶ παρὰ τῷ Προκοπίῳ Τόμ. Β', σ. 557,9 «εἰ δὲ ἀραρότως ταῦτα πανταχῇ πέφυκεν, κτέ.» καὶ παρὰ Γεωργίῳ τῷ Παχυμέρῃ (-μέρει) Τόμ. Α', σ. 332,7 «τῇ παραυτίκα τόλμῃ καὶ μόνῃ ἀραρότως ἐλπίζοντες καταπλῆξαι» καὶ σελ. καὶ 382,7 «ἀλλ' ἀραρότως ἔχειν» καὶ σελ. 432,17 «καὶ ἐπ' αὐτῷ πολὺν τὸν τοῦ εὖ πράξειν ἐλπισμὸν ἀραρότως εἶχον» καὶ σελ. 437,16 «οὐκ εἶχε δ' ἀραρότως πιστεύειν» καὶ Τόμ. Β', σελ. 221,14 «οὐκ εὔελπις ἀραρότως ὢν ἐπὶ τῷ τέλει» καὶ σελ. 392,4 «ὥστε καὶ ἀραρότως ἐπ' αὐτῇ πεποιθέναι» καὶ παρὰ τῷ Ἐφραιμίῳ 8127 (σελ. 327) «καὶ τοῖς ἐν αὐτῇ χωρίοις ἀραρότως» καὶ παρὰ Νικήτᾳ τῷ Χωνιάτῃ σελ. 364,9 «ὀχεῦσιν ἀραρότως ἐνηρμοσμέναι» καὶ σελ. 415,10 «ὡς ἀρκούντως ἤδη καὶ ἀραρότως τὰ πρὸς ἀντιμάχησιν διοικήσας» καὶ παρ' Ἰωάννῃ τῷ Κιννάμῳ σελ. 252,14 «ἐμοὶ γὰρ ἀραρότως ἔχειν συμβαίνει τὰ ἐς τὴν θεωρίαν ταυτηνί» καὶ παρὰ τῷ Εὐσταθίῳ Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 893,58 «ὅτι καὶ διαστάντες τοπικῶς ὅμως ἀραρότως εἶχον» καὶ σελ. 1017,23 «τὸ δὲ ὑσμίνην ἤρτυνον ταὐτόν ἐστι τῷ ἀραρότως ἐμάχοντο». Πρβ. καὶ Χρον Πασχ. σελ. 31,8 «ἀραρότως τοῦτο ποιεῖν προσήκει». Ἄλλα παραδείγματα ἐκ τοῦ μεταγενεστέρου ἑλληνισμοῦ βλέπει τις ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Α', 6', σελ. 1866-7, ἔνθα γίνεται μνεία καὶ τύπου ἀρηρότως ἐκ τοῦ Ἀλεξανδρείας Κυρίλλου. Παρατηρητέον δ' ὅτι τὸ ἐπίρρημα ἀραρότως ἐφέρετο καὶ παρὰ Κλήμεντι τῷ Ἀλεξανδρεῖ κατὰ πλημμελῆ ἀνάγνωσιν σελ. 752 Ποττ. «τὸν μέντοι Κώκαλον τὸν ποιηθέντα ἀραρότως τοῦ Ἀριστοφάνους υἱῷ Φιλήμων ὁ κωμικὸς ὑπαλλάξας ἐν Ὑποβολιμαίῳ ἐκωμῴδησεν»· ἀποκατέστησε δὲ τὴν ὀρθὴν γραφὴν Ἀραρότι ὁ Κασαύβων ἐν ταῖς εἰς τοὺς Ἀθηναίου Δειπνοσοφιστὰς Παρατηρήσεσι σελ. 168.

βεβηκότως. Μιχ. Ἀκομ. Τόμ. Β', σελ. 104,26 Λάμπρ. «οὕτω .βηκότως ἔχων». Πρβ. ἀναβεβηκότως, ἐκβεβηκότως, ἐπαιβεβηκότως, συμβεβηκότως, ὑπεραναβεβηκότως.

γεγηθότως. Φίλ. Ἰουδ. Τόμ. Ε', σελ. 43 «ἐφ' οἷς ἄξιον γε-

γηθότως εὐχαριστεῖν». Ἡλιόδ. Αἰθιοπ. Ζ', 5 «τὰ λειπόμενα τῶν ὅπλων ἐν κόσμῳ τῷ γινομένῳ γεγηθότως ἀναλαμβάνοντος». Κεδρην. Τόμ. Α', σελ. 742,6 «ἱρασμίως καὶ γεγηθότως προσίενται». Οὐχὶ δ' ἀπίθανον ἡμῖν φαίνεται ὅτι ἔκειτο κατ' ἀρχὰς παρὰ τῷ Φίλωνι γεγηθότΑΣ.

δεδιότως. Δί. Κάσσ. ΜΒ', ιζ', 3 «τοῖς μὲν δεδιότως, τοῖς δὲ θαρσούντως ἐχρῶντο». Ἀριστείδ. Τόμ. Β', σελ. 612, 10 Δινδ. «ὅταν οὐ θαρρούντως οὐδ' ἐλευθέρως ἀλλὰ δεδιότως τε καὶ ὑπούλως καὶ μετὰ τοῦ πάνυ τοι λανθάνειν ἐθέλειν ἐπὶ ταῦτα χωρῇς». Ἠθέλησε δ' ὁ Ῥείσκιος ν' ἀποκαταστήσῃ τὸ προκείμενον ἐπίρρημα καὶ ἐν τῇ παρὰ Διονυσίῳ τῷ Ἁλικαρνασσεῖ φερομένῃ ῥήσει «ἔτι μᾶλλον ἐβούλετο ἐπᾶραι καὶ θρασυτέρους ποιῆσαι, δόξαν οὐκ ἀληθῆ παρασχὼν ὡς ὀρρωδῶν εἰς χεῖρας ἰέναι πρὸς αὐτούς, καὶ πάντα δεδιότος ἐποίει» (Ῥωμ. Ἀρχ. σελ. 2278). Ἀλλὰ πολλῷ κάλλιον ἔχει ἡ παραδεδομένη γραφή. Εὑρέθη δὲ καὶ τύπος δεδοικότως παρὰ Φιλοστράτῳ Τόμ. Α', σελ. 139, 29 Καυσ. «ὁρῶντός τε ἐς αὐτὸ τοῦ Ἀπολλωνίου δεδοικότως τε καὶ ὀργίλως, φωνὰς ἠφίει τὸ εἴδωλον». Ὁ Βυττεμβάχιος ἔτρεψε τὸ δεδοικότως εἰς τὸ δεδορκότως, ἐνέκρινε δὲ τὴν μεταβολὴν ταύτην καὶ ὁ Λουκᾶς ἐν *Quaest. Lexil.* βιβλ. Α', σελ. 25· ἀλλ' ἄλλοι ἀναγινώσκουσι «ὁρῶντός τε εἰς αὐτὸ τοῦ Ἀπολλωνίου, δεδοικότως τε καὶ ὀργίλως φωνὰς ἠφίει τὸ εἴδωλον». Ἐξεδόθη δὲ καὶ παρὰ Ῥούφῳ τῷ Ἐφεσίῳ σελ. 196, 1 Δαρ. «θρασέως ἢ δεδοικότως» ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις δεδοικώς.

εἰδότως. Πολυδ. Ε', 144 «καὶ τὰ ἐπιρρήματα ἐμπείρως, ἐπιστημόνως — τάχα καὶ εἰδότως· Ὅμηρος δὲ ἐπισταμένως λέγει» Τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐπιρρήματος ἔχομεν μαρτύρια τὸ τοῦ Αἰσχίνου κατὰ Τιμ. 111 «καὶ μάλα εἰδότως καὶ σαφῶς» καὶ τὸ τοῦ Ἀριστοτέλους Φυσ. Ἀκρ. Α', δ', 8 (Τόμ. Β', σελ. 253, 37 Διδ.) «οὐκ εἰδότως μὲν λέγεται» καὶ τὸ Μάρκου τοῦ Ἀντωνίνου Ϛ', 42 «πάντες εἰς ἓν ἀποτέλεσμα συνεργοῦμεν, οἱ μὲν εἰδότως καὶ παρακολουθητικῶς, οἱ δὲ ἀνεπιστάτως». Βάρβαρον εἶνε τὸ ἀσυνειδότως ἀντὶ τοῦ ἀσυνειδήτως, ὡς ἐδηλώθη ἐν ταῖς Γλωσσικαῖς Παρατηρήσεσι σελ. 256.

εἰκότως. Πολυδ. Θ', 131 «εἰκότως δὲ καὶ ἐοικότως, παρεοικότως» καὶ μετ' ὀλίγα «ἀνομοίως καὶ ἀπεοικότως». Συχνὸν ὑπάρ-

χει τὸ εἰκότως, οὗ ὁ Ἰωνικὸς τύπος εἶνε οἰκότως (Ἴδ. Γ. Δινδόρφιον ἐν *Comment. de Dialect. Herodot.* σελ. μα'). Τὸ ἐοικότως (=ὁμοίως) ἀπαντᾷ παρὰ τῷ Διοσκορίδῃ Τομ. Α', σελ. 50 Σπρεγγ. «ἐοικότως δὲ καὶ τὸ βαλάνινον σκευάζεται» καὶ σελ. 165 «συμφύει ἐοικότως τοῖς ἐναίμοις» καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις Τόμ. Γ', σελ. 94,5 «ἐοικότως βότρυϊ τῷ ὀρνέῳ» καὶ σελ. 94,8 «ἐοικότως βότρυϊ σταφυλῆς». Τὸ ἀπεοικότως κεῖται παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ βιβλ Ϛ', 55 «οὐδὲ τοῦτο ἀπεοικότως», ὡς καὶ τὸ ἐοικότες βιβλ. Γ', 38 «σοφιστῶν θεαταῖς ἐοικότες». Ἀλλά τινες μετέγραψαν εἰκότες καὶ ἀπεικότως. Ἐποιήσατο δὲ τρὶς χρῆσιν τοῦ τύπου ἀπεικότως ὁ Θουκυδίδης ἐν Α', 73 καὶ Β', 8 καὶ Η', 68. Ὁ Κόβητος γράφει ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1877 σελ. 247 «Summa enim constantia Athenienses omnes semper et ubique εἰκώς, et προσεικώς εἰκέναι et προσεικέναι dicebant, et εἰκότως et ἀπεικότως, sed sequiores scriptores ex Homerico usu ἐοικώς, ἐοικέναι, προσεοικέναι, ἀπεοικότως et sim. dicere coeperunt, unde factum est ut in libros Thucydidis, Platonis, Xenophontis et in fabulas Tragicorum et Comicorum irreperent formae, quibus nemo Veterum usus esset umquam» (Πρβ. καὶ Ἑρουερδῆνα ἐν *Stud. Thucyd.* σελ. 124). Ἄξια ἀναγνώσεως εἶνε τὰ ὑπὸ τοῦ Σταλίου διειλημμένα ἐν *Quaest. Grammat. ad Thucyd. pert.* σελ. 66 ἐκδ. Β'. Τὸ ἀπεικότως εὑρίσκεται καὶ παρὰ τῷ Γαληνῷ Τόμ. ΙΘ', σελ. 165 καὶ παρὰ τῷ Ἰουλιανῷ σελ. 506, 21 Ἑρτλ. καὶ παρὰ τῷ Λογγίνῳ περὶ Ὕψ. ΙΕ', 11 (σελ. 66 Οὐεισκ.), ἀλλὰ παρὰ τῷ Πορφυρίῳ πρὸς Μάρκελλ. Ε' (σελ. 276, 10 Ναυκ.) ἀπαντᾷ τὸ ἀπεοικότως. Πρβ. καὶ Πρόκλ. εἰς τὸν Τίμ. Πλάτ. σελ. 40 Σνειδ. ἐοικότως. Παρὰ Δίωνι τῷ Χρυσοστόμῳ κεῖται οὐ μόνον ἀπεικότως «οἷς οὐκ ἀπεικότως ἄν τις ἐπιπλήξειεν» (Τόμ. Α', σελ. 383, 30 Δινδ.) ἀλλὰ καὶ ἀπεοικότως καὶ προσεοικότως «ἔτι δὲ μᾶλλον ἀπεοικότως τὰ φυτά» καὶ «εἴτε εὐσχημόνως καὶ προσεοικότως γέγονεν» (Τόμ. Α', σελ. 223, 31 καὶ σελ. 231, 14). Παρὰ Σέξτῳ τῷ Ἐμπειρικῷ σελ. 683, 13 ἄλλα μὲν τῶν ἀντιγράφων ἔχουσιν «εἰκότως ταῖς τίτθαις», ἄλλα δὲ ἐοικότως (ἢ ἐοικότος). Πρβ. Θησ. Στεφ. Τόμ. Α', Β', σελ 1277, α. Ἴδε καὶ Εἰνιχένιον εἰς Εὐσέβ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. Τόμ. Α', σελ. 333 ἐκδ. Β'.

εἰωθότως. Σοφοκλ. Ἠλ. 1456 «ἦ πολλὰ χαίρειν μ' εἶπας οὐκ εἰωθότως». Πλάτ. Συμποσ. σελ. 218, Δ' «μάλα εἰρωνικῶς καὶ σφόδρα ἑαυτῷ εἰωθότως ἔλεξεν». Εὐστάθ. Παρεκβ εἰς Ὀμ. σελ. 606, 7 «οὔτε δὲ μάλιστα οὔτε εἰωθότως».

ἐπιβεβηκότως. Σιμπλίκ. Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. ΙΑ', σελ. 52, 5 «τὸ γὰρ ἔμψυχον τῇ ψυχῇ ἐκβεβηκότως ὅμοιον». Πρβ. καὶ σελ. 224, 29.

ἐμπεφυκότως. Τίμ. Σοφ. Πλάτ. Λεξ. σελ. 47 «Ἀπρίξ: ἐμπεφυκότως». Σχολ. Θεοκρ. σελ. 395, 14 Ἀρ. «Ἀπρὶξ ἔχευ Εὐνόα: ἀντὶ τοῦ ἐμπεφυκότως». Ἡσύχ. Φῦ χειρί: ἐμπεφυκότως λαβοῦσα τῇ χειρί».

ἐνδεδηχότως. Βαχμανν. Ἑλλ. Ἀν. Τομ. Α', σελ. 312, 15 «Ὀδάξ: τοῖς ὀδοῦσιν ἐνδεδηχότως».

ἐπαναβεβηκότως. Ὠριγέν. Τόμ. Γ', σελ. 37 «ἐπαναβεβηκότως νοηθέν». Πρβ. καὶ σελ. 246. Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Γ', σελ. 1399, γ' μνημονεύονται καὶ ἐκ τοῦ Βασιλείου δύο παραδείγματα.

ἐπικεκυφότως. Ἴδε Κουμαν. Συναγ. Ἀθησαυ. Λέξ. σελ. 123.

ἐσπουδακότως. Ἀπολλών. Σοφ. Λεξ. Ὁμηρ. σελ. 67, 16 Βεκκ. «Ἐμμαπέως: ἐσπουδακότως». Ὑπὸ τοῦ Ἡσυχίου γίνεται ἐξήγησις τοῦ ἐπιρρήματος ἐμμαπέως διὰ τοῦ ἐσπουδασμένως».

(ἐστυκότως). Φιλήμ. παρ' Ἀθην. σελ. 569, ς'.

οὐκ εὖ σαυτοῦ τυγχάνεις ἔχων· ἔχεις
(ἐστυκότως) πως· ἡ θύρα 'στ' ἀνεῳγμένη
εἰς ὀβολός· εἰσπήδησον

Προσετέθη δὲ τὸ ἐστυκότως ὑπὸ τοῦ Βεντληίου (Ἴδε καὶ Κόβητον ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1876, σελ. 292).

ἑστώτως. Πρόκλ. εἰς Πλάτ. Τόμ. Β', σελ. 304 Κουσ. «καὶ ἑστώτως καὶ τεταγμένως προείληπται». Πρβ. καὶ συνυφεστώτως (Κουμαν. Συναγ. Ἀθησ. Λέξ. σελ. 331). Σημειωτέον δ' ὅτι ἀνεγινώσκετο ὑπό τινων ἐν Ἰλιάδος Τ, 79 ἑσταότως ἀντὶ τοῦ ἑσταότος, ὡς μανθάνομεν ἐκ τῶν εἰς Ἰλιάδα Σχολίων Τόμ. Δ', σελ. 208 21 Δινδ, «Τινὲς ἑσταότως ἀντὶ τοῦ εὐσταθῶς, ἡσύχως, ἀρκούντως ἐθελόντως». Πρβ. καὶ Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὀμ. σ. 1172,55 «Δει δὲ εἰδέναι καὶ ὅτι τινὲς τοῦ ἑσταότος ἐκτείνοντες τὴν λήγουσαν καὶ

ἐπίρρημα λαβόντες αὐτὸ ἑσταότως φασὶ τὸ εὐσταθῶς καὶ ἡσύχως».

καθεστηκότως καὶ συνεστηκότως. Ἀριστοτ. Πολιτ. Η', ε', 8 (Τόμ. Β', σελ. 630, 20 Διδ) «ὀδυρτικωτέρως καὶ συνεστηκότως μᾶλλον» καὶ μετ' ὀλίγα «μέσως δὲ καὶ καθεστηκότως μάλιστα πρὸς ἑτέραν». Γαλην. Τόμ. Ε', σελ. 418 «εὖ μάλα καθεστηκότως εἰπεῖν». Ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου φέρεται σελ. 1728, 27 «ἐπισταδόν, ἀντὶ τοῦ ἑστηκότως, εἴπερ ἔστιν οὕτως ἐν ἀνθ' ἑνὸς φράσαι».

καταπεφρονηκότως. Ψευδοδημοσθ. σελ. 219, 28 «οὕτω πανταχόθεν καταπεφρονηκότως ἐκεῖνοι τῇ πόλει χρῶνται». Διόδ. Σικελ. ΙΔ', 17, 10 «ἐπιχειρήσαντος πολιορκεῖν καταπεφρονηκότως». Πρβ. καὶ ΙΕ', 32, 5 καὶ ΙΘ', 92, 3 καὶ 93, 2 καὶ 95, 5.

κατεπτηχότως. Πολυδ. Γ', 137 «συνεσταλμένως, κατεπτηχότως».

κεκμηκότως. Σχολ. Σοφοκλ. σελ. 111, 5 Τευβν. καὶ Σουΐδ. σελ. 49 Βεκκ. «ἀκαμάτως καὶ ἀδιαλείπτως—ἢ οὐ κεκμηκότως».

κεχηνότως. Σχολ. Νικάνδρ. σελ. 28, 11 Κειλ. «χανδόν: ἀντὶ τοῦ πολὺ καὶ ἀθρόον ἢ κεχηνότως». Μοῖρ. σελ. 403 «Χανδὸν πιεῖν Ἀττικῶς, κεχηνότως καὶ ἀθρόως Ἕλληνες». Πρβ. καὶ Θωμ. Μάγιστρον σελ. 392, 9 Ῥισχ.

λεληθότως Ἡσύχ. «Λεληθότως: λανθανόντως». Πολυδ. Ϛ', 209 «κεκρυμμένως, λεληθότως, λανθανόντως». Ὠριγέν. Τόμ. ΙΘ', σελ. 135 «εἰ μὴ ἄρα λεληθότως διαβάλλειν βούλεται» καὶ Τόμ. ΚΕ', σελ. 145 «εἰ μὴ ἄρα διὰ τούτων λεληθότως βούλεται ὁ Κελσος— ὁμοειδῆ εἶναι πᾶσαν ψυχήν». Ἀνδρόν. Ῥοδ. Φιλοσόφ. Ἑλλ. Ἀποσπ. Τόμ. Γ', σελ. 470 Μουλλ. «λεληθότως γὰρ εἰσέρχεται καὶ οὐκ ἀθρόον». Γνωστὸν εἶνε τὸ ἐν τοῖς Ἀνακρεοντείοις κείμενον «τὸ λεληθότως σύνοφρυ». Ἄλλα παραδείγματα βλέπει τις ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Ε', σελ. 182, ε'. Παρ' Ἀπολλωνίῳ τῷ Σοφιστῇ Λεξ. Ὁμηρ. σελ. 109. 12 ἀντὶ τοῦ «ἀπὸ τοῦ λυγαίως βαίνειν, ὅ ἐστι σκοτεινῶς καὶ λεληθότως» ἔχει ὁ κῶ-

λεληθῶς. Ὁ Ψευδηρῳδιανὸς ἐν τῷ Φιλεταίρῳ σελ. 433 ἀποειμάζει τὸ λεληθότως λέγων «Τὸ λεληθότως οὐ γέγραπται· ῥα οὖν χρὴ λέγειν». Παρ' οὐδενὶ τῶν δοκίμων εὑρέθη τὸ περὶ οὗ όγος ἐπίρρημα.

μεμελετηκότως. Πολυδ. Α', 157 «συγκεκροτημένως, μεμελετηκότως». Περὶ τοῦ παρὰ τῷ Ξενοφῶντι Ἱππαρχ. Ζ', 14 φερομένου μεμελετηκότως ἴδε Κόβ. ἐν *Nov Lect.* σελ. 798. Πρβ. καὶ Λ. Δινδόρφιον εἰς Ξενοφ. Ἱππαρχ. σελ. 123.

μεμηνότως. Ἰώσηπ. Τόμ. Δ', σελ. 33, 20 Νισ. «ἥττητο δὲ τῆς ἀνθρώπου μεμηνότως». Βοισσον. Ἑλλ. Ἀνεκδ. Τόμ. Ε', σελ. 460 «τοῖς ὠμοτάτοις θηρίοις μεμηνότως διήρπασται».

μεμυκότως. Φώτ. Λεξ. σελ. 281, 21 «Οἱ δὲ ἀνέγνωσαν μυσικαρφί, ὡς ἀκονιτί· τὸ μεμυκότως καὶ ξηρῶς, μὴ ἐκ φανεροῦ γελᾶν». Πρβ. καὶ Ἡσύχ. λ. μυσικαρφί.

νενηφότως Θωμ. Μάγ. σ. 245,8 «Νενηφότως καὶ ἐγρηγορότως, οὐκ ἐγρηγόρως». Πρβ. καὶ Βοισσον Ἑλλ. Ἀν. Τόμ. Ε', σ. 456

πεποιθότως. Δίων Χρυσόστ. Τόμ. Α', σελ. 220, 29 Δινδ. «ὡς ἐκεῖνος μάλιστα ἐναργῶς καὶ πεποιθότως ἐν τοῖς ἔπεσιν εἴρηκεν» (Πρβ. καὶ Γεέλιον εἰς Δί. Χρυσ. Ὀλυμπ. σελ. 64). Ζαχαρ. ΙΔ', 11 (Παλ. Διαθ. Τόμ. Β', σελ. 388 Διδ.) «κατοικήσει Ἱερουσαλὴμ πεποιθότως». Ὠριγέν. Τόμ. ΙΑ', σελ. 437 «τῷ δικαιοπραγοῦντι δὲ πεποιθότως ἔστιν ἐλπίσαι». Ἑρμογ. Ῥητ. Ἑλλ. Οὐαλζ. Τόμ. Γ', σελ. 385, 6 «διὰ τὸ μὴ πεποιθότως μηδὲ ἀληθινῶς προφέρεσθαι τὸν λόγον». Νικήτ. Χων. σελ. 534, 16 «οἱ δ' Ἀλαμανοὶ πεποιθότως ἐβάδιζον τὴν διὰ λείου πεδίου εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατόπεδον φέρουσαν». Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμηρ. σελ. 1440, 14 «ὁ πεποιθότως προλέγων». Πρβ. καὶ Βασίλ. Τόμ. Α', σελ. 128, δ'.

περιγεγονότως. Ἴδε Θησ. Στεφ. Τόμ. ς', σελ. 800.

πεφροντικότως Βασίλ. Τόμ. Β', σελ. 578, δ' «οὐκ ἀδοκιμάστως δὲ ἀλλὰ πεφροντικότως».

πεφυκότως. Ἀριστοτ. Ῥητορ. Γ', β', 4 (Τόμ. Α', σελ. 386, 47 Διδ.) «διὸ δεῖ λανθάνειν ποιοῦντας καὶ μὴ δοκεῖν λέγειν πεπλασμένως ἀλλὰ πεφυκότως».

προσπεφυκότως. Ἡσύχ. «Ἀπρὶξ: προσπεφυκότως». Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 132,53 «Ἀπρὶξ: — ἀσφαλῶς, προσπεφυκότως, κατόχως». Σχολ. Σοφ. Τόμ. Β', σ. 206,23 Δινδ. «ἀσφαλῶς, προσπεφυκότως». Πρβ. Τούπιον ἐν *Emendat.* Τόμ. Γ', σελ. 224.

σεσηρότως. Πολυδ. Γ', 132 «πανούργως, σεσηρότως». Πρβ. καὶ Βοισσον. Ἑλ. Ἀνέκδ. Τόμ. Ε', σελ. 455.

συμβεβηκότως. Νικόμ. Γερασ. Ἀριθμ. Εἰσ. σελ. 3, 4 Τευβν. «συμβεβηκότως δὲ μετέχει καὶ παραπολαύει τῶν περὶ τὸ ὑποκείμενον σῶμα παθῶν· τῶν δὲ τοιούτων ἐξαιρέτως ἐπιστήμη ἐστὶν ἡ σοφία, συμβεβηκότως δὲ καὶ τῶν μετεχόντων αὐτῶν».

συμπροεληλυθότως. Ἴδε Κουμαν. Συναγ. Ἀθησ. Λεξ. σελ. 322.

συνεστηκότως. Ἴδε καθεστηκότως.

συνηκολουθηκότως. Χρύσιππ. παρὰ Γαλην. Τόμ. Ε', σελ. 352 «διὰ δὲ τὴν κατάποσιν συνηκολουθηκότως λέγεται καὶ εἰς τὴν κοιλίαν ἀποτίθεσθαι αὐτά».

τεθαρρηκότως. Πολλάκις ἀπαντᾷ τὸ ἐπίρρημα τοῦτο παρὰ τῷ Ὠριγένει, οἷον Τόμ. Α', σελ. 41. Τόμ. Γ', σελ. 62 καὶ 399. Τόμ. Δ', σελ. 37. Τόμ. ΙΕ', σελ. 309. Τόμ. ΙΗ', σελ. 113 (Τόμ. ΚΕ', σελ. 111). Τόμ. Κ', σελ. 175. Κεῖται δὲ καὶ παρὰ τῷ Πλουτάρχῳ Ῥωμ. ΙΒ'. καὶ Ἀγησ. ΚΗ' καὶ Κάτ. ΚΖ' καὶ παρὰ Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ Β', 19, 3 καὶ ΙΑ', 30, 2 καὶ 36, 3 καὶ παρὰ τῷ Λουκιανῷ Ἀποκηρυττ. 4 καὶ παρὰ τῷ Διοσκορίδῃ Τόμ. Β', σελ. 66 καὶ παρὰ τῷ Γαληνῷ Τόμ. ΙΘ', σελ. 192 καὶ παρὰ τῷ Ὀρειβασίῳ Τόμ. Β', σελ. 337 Δαρ. καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοφάνη Σχολίοις σελ. 12, 2 Διδ. Εὑρέθη δὲ καὶ ἐν τῷ περὶ Εὐσεβείας τοῦ Φιλοδήμου ΙΗ', 6 «ὥστ' ἔγωγε κἂν τεθαρρηκότως εἴπαιμι τούτους Διαγόρου μᾶλλον πλημμελεῖν». Παρὰ Διονυσίῳ τῷ Ἁλικαρνασσεῖ Ῥωμ. Ἀρχαιολ. σελ. 327 κατά τε τὴν ἔκδοσιν τοῦ Κισλιγγίου καὶ τὴν τοῦ Ἰακώβυος ἀναγινώσκεται «καὶ οἱ Σαβῖνοι τεθαρρηκότΕΣ ἐδίωκον»· φέρεται δ' ὅμως καὶ γραφὴ τεθαρρηκότΩΣ. Ὁ Πολύβιος λέγει οὐ μόνον «ῥᾳδίως ἐχρήσατο τῇ πολιορκίᾳ καὶ τεθαρρηκότως» καὶ καὶ «ἤδη τεθαρρηκότως προσέκειντο τοῖς Καπυανοῖς» (σελ. 114, 27 καὶ σελ. 674, 23 Οὐλοχ.) ἀλλὰ καὶ «ῥᾳθύμως καὶ κατατεθαρρηκότως ἀναστρεφόμενον» καὶ «ἐξάραντες παντὶ τῷ στρατεύματι κατατεθαρρηκότως ὥρμησαν» (σελ. 101, 4 καὶ σελ. 129, 30. Πρβ. καὶ σελ. 270, 15). Φέρεται δὲ τὸ σύνθετον κατατεθαρρηκότως καὶ παρὰ τῷ Πλουτάρχῳ Ἀντων. ΚΖ' «ἀνειμένως ἤδη καὶ κατατεθαρρηκότως».

τετολμηκότως. Πολύβ. σ. 28,12 Οὐλοχ. «ἐνέβαλον οἱ πρῶτοι θλέοντες τετολμηκότως» καὶ σ. 668,15 «ἔμενε δ' ἐν τῇ παρεμβολῇ

τετολμηκότως» καὶ σελ. 961, 27 «διεμάχοντο τοῖς πολεμίοις οὕτω τετολμηκότως» καὶ σελ. 965, 33 «ἐπικείμενοι θρασέως καὶ τετολμηκότως». Ἔγραψε δ' ὁ Λ. Δινδόρφιος καὶ παρὰ Διοδώρῳ τῷ Σικελιώτῃ βιβλ. ΙΓ', 79, 1 «ταῖς πρῴραις ἐπέβαινον τετολμηκότως» ἀντὶ τοῦ τετολμηκότΕΣ.

ὑπερανα6ε6ηκότως. Ἴδε Θησ. Στεφ. Τόμ. Η', σελ 169, α.

ὑπο6ε6ηκότως Ὄκελλ. Λευκ. π. Πάντ. Φύσ. Α', 14 (Ἀποσπασμ. Ἑλλ. Φιλοσόφ. Τόμ. Α', σελ. 393 Μουλλ.) «οἱ δὲ ἄνθρωποι καὶ τὰ λοιπὰ ζῷα μᾶλλον ὑπο6ε6ηκότως τοῦ καθόλου ὅρον τῆς φύσεως ἀμείβουσιν». Σιμπλίκ. Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. ΙΑ', σελ 11, 16 «ὅτι μὴ ἀπροσδιορίστως καὶ ἁπλῶς ἐστιν ἐντελέχεια ἀλλ' ὑπο6ε6ηκότως.

ὑποπεπτωκότως. Πολυδ. Δ', 51 «ταπεινῶς, ὑποπεπτωκότως». Ἀριστείδ. Τόμ. Α', σελ. 234 Δινδ. «πρὸς δὲ τὰς Ἑλληνικὰς — ὑποπεπτωκότως». Ἰω. Γλυκ. περὶ Συντάξ. σελ. 22, 16 Ἰαν. «δεομένως καὶ ὑποπεπτωκότως καὶ οἱονεὶ λατρευτικῶς προσέρχομαί σοι».

Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου εἶνε κατακεχωρισμένον καὶ τὸ ἐπίρρημα ἀνεῳγότως ἐκ γλωσσαρίου (Τόμ. Α', 6', σελ. 733, δ'). Φέρεται δ' ἐν αὐτῷ καὶ τὸ ἀπεγνωκότως, ἀπεγνωκότως ἔχειν (Τόμ. Α', 6', σελ. 1233) ἀλλὰ δὲν μνημονεύεται ὁ συγγραφεύς, ἐξ οὗ ἐλήφθη.

ΣΗΜ. Ἐν τῷ Περιοδικῷ Συγγράμματι Πλάτωνι 1883, σελ. 296 ἐμνημονεύσαμεν τὸ χωρίον Φίλωνος τοῦ Ἰουδαίου «ἐφ' οἷς ἄξιον γεγηθότως εὐχαριστεῖν» καὶ ἐποιησάμεθα τὴν παρατήρησιν τήνδε· «οὐχὶ δ' ἀπίθανον ἡμῖν φαίνεται ὅτι ἔκειτο κατ' ἀρχὰς παρὰ τῷ Φίλωνι γεγηθότΑΣ». Ἐν τῇ νέᾳ ἐκδόσει Φίλωνος τοῦ Ἰουδαίου εἶνε γεγραμμένον Τόμ. Ε', σελ. 132 (1906) «ἐφ' οἷς ἄξιον γεγηθότας εὐχαριστεῖν»· σημειοῦται δ' ὁ ἐκδότης «γεγηθότας M Nicetae cod. Coisl. (Tisch): γεγηθότως v (Vat. Mon. et Hoesch. cod.)».

ΚΕΦ. ΟΖ'.

Περὶ τῆς τῶν τελικῶν μορίων ἵνα καὶ ὅπως καὶ ὡς συντάξεως μεθ' ὁριστικῆς ἐγκλίσεως χρόνου παραγομένου.

Ὁ Δημ. Βερναρδάκης γράφει ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Γραμματικῇ σελ. 262 «ΣΗΜ. Ὁ *ἵνα* καὶ σπανιώτερον ὁ *ὡς*, *ὅπως*, φέρεται καὶ πρὸς παραγόμενον ὁριστικῆς, ἀλλ' ἀνωμάλως καὶ κατ' ἐξαί ρεσιν, οἷον: *Πρὸ πολλοῦ ἂν ἐποιησάμην ἐπιστεῖλαί σοι* ταῦτα, ἵν', εἰ ἐπείσθης, μὴ τηλικούτῳ κινδύνῳ περιέπεσες».

Ἀποροῦμεν τί νὰ εἴπωμεν περὶ τοῦ θαυμασίου τούτου ἀνθρώπου, ὅστις περὶ ὁμαλωτάτης καὶ κανονικωτάτης συντάξεως λόγον ποιούμενος ἀποφαίνεται ὅτι ἀνωμάλως αὕτη καὶ κατ' ἐξαίρεσιν γίνεται.

Πολλὰ παλαιῶν τε καὶ μεταγενεστέρων ἔχομεν νὰ μνημονεύσωμεν χωρία, ἐν οἷς τὸ τελικὸν μόριον ἵνα εἶνε ὁριστικῇ ἐγκλίσει συντεταγμένον χρόνου παραγομένου

Σοφοκλ. Οἰδ. Τ. 1387 «οὐκ ἂν ἰσχόμην τὸ μὴ ἀποκλῇσαι τοὐμὸν ἄθλιον δέμας, ἵν' ἦ τυφλός τε καὶ κλύων μηδέν». Περὶ τοῦ τύπου ἦ ἴδε Λόγιον Ἑρμῆν 1867, σελ. 398.

Εὐριπ. Ἱππολ. 645 «χρῆν δ' εἰς γυναῖκα πρόσπολον μὲν οὐ περᾶν, ἄφθογγα δ' αὐταῖς συγκατοικίζειν δάκη θηρῶν, ἵν' εἶχον μήτε προσφωνεῖν τινα μήτ' ἐξ ἐκείνων φθέγμα δέξασθαι πάλιν» καὶ Ἰφιγ. Ταύρ. 357 «ἀλλ' οὔτε πνεῦμα Διόθεν ἦλθε πώποτε, οὐ πορθμίς, ἥτις διὰ πέτρας Συμπληγάδας Ἑλένην ἀπήγαγ' ἐνθάδ', ἥ μ' ἀπώλεσε, Μενέλεων θ' ἵν' αὐτοὺς ἀντετιμωρησάμην».

Ἀριστοφάν. Ἐκκλησιαζ. 421 «εἰ δ' ἐκεῖνά γε προσέθηκεν, οὐδεὶς ἀντεχειροτόνησεν ἄν, τοὺς ἀλφιταμοιβοὺς τοῖς ἀπόροις τρεῖς χοίνικας δεῖπνον παρέχειν ἅπασιν, ἢ κλάειν μακρά, ἵνα τοῦτ' ἀπέλαυσαν Ναυσικύδους τἀγαθόν» καὶ 151 «ἐβουλόμην μὲν ἂν ἕτερον τῶν ἠθάδων ειν τὰ βέλτισθ', ἵν' ἐκαθήμην ἥσυχος» καὶ Σφ. 960 «ἐγὼ δ' ἐβουλό- ἂν οὐδὲ γράμματα, ἵνα μὴ κακουργῶν ἐνέγραφ' ἡμῖν τὸν λόγον». οφαίνεται δ' ὁ Κόβητος ἐν *Var. Lect.* σελ. 104 «corrige so- ἔγραφεν pro ἐνέγραφ', nisi quid sit λόγον ἐγγράφειν in tali re

expedire potes» (Ἴδε καὶ Βλαϋδέσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Σφηκῶν σελ. 116).

Μένανδρ. Ἀποσπ. 319,14 Κοκκ. «εἰ μὴ καθήγιζέν τις ἅμα τὴν ἔγχελυν, ἵνα Καλλιμέδων ἀπέθανεν εἷς τῶν συγγενῶν» καὶ 349,3 «ὡς δῆτ' ἐχρῆν—πλεῖν τοῦτον ἤδη διὰ τέλους καὶ μηδ' ἐπιβαίνειν γῆς, ἵν' οὕτως ᾔσθετο οἷον παραλαβὼν ἀγαθὸν οὐκ ἐφείσατο».

Μάχ. παρ' Ἀθην σελ. 578, Ε «ἔδωκ' ἄν, ἵν' εἶχες, φήσ', ἀποψᾶσθαι, τάλαν».

Ἀνθολ. Παλατ. ΙΕ', 17 «εἰ ζωγραφεῖν τις ἤθελέν σε, Παρθένε, ἄστρων ἐδεῖτο μᾶλλον ἀντὶ χρωμάτων, ἵν' ἐγράφης φωστῆρσιν, ὡς φωτὸς πύλη».

Πλάτ. Θεαιτ. σελ. 161, Γ' «τὴν δ' ἀρχὴν τοῦ λόγου τεθαύμακα ὅτι οὐκ εἶπεν ἀρχόμενος τῆς Ἀληθείας ὅτι πάντων χρημάτων μέτρον ἐστὶν ὗς ἢ κυνοκέφαλος ἤ τι ἄλλο ἀτοπώτερον τῶν ἐχόντων αἴσθησιν, ἵνα μεγαλοπρεπῶς καὶ πάνυ καταφρονητικῶς ἤρξατο ἡμῖν λέγειν» καὶ Εὐθυδ. σελ. 304, Ε' «Καὶ μήν, ἔφη, ἄξιόν γ' ἦν ἀκοῦσαι. Τί δέ; ἦν δ' ἐγώ. Ἵνα ἤκουσας ἀνδρῶν διαλεγομένων, οἳ νῦν σοφώτατοί εἰσι τῶν περὶ τοὺς τοιούτους λόγους» καὶ σελ. 335, Γ' «ἀλλὰ σὲ ἐχρῆν ἡμῖν συγχωρεῖν τὸν ἀμφότερα δυνάμενον, ἵνα συνουσία ἐγίγνετο» καὶ Συμποσ. σελ. 181, Δ' «χρῆν δὲ καὶ νόμον εἶναι μὴ ἐρᾶν παίδων, ἵνα μὴ εἰς ἄδηλον πολλὴ σπουδὴ ἀνηλίσκετο». Σημειοῦται δ' ὁ Ἄστιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος Τόμ. Ι', σελ. 134 «Particula ἵνα, ut solet, cum indicativo imperf., plusquamperf. vel aoristi iuncta indicat quod fieri debebat, sed non factum est. Cf. *Marcl.* ad Lys p. 43. *Heindorf.* ad Theaet p. 348. *Mattihaeus* Gramm. gr. p. 997. et *Schäfer*. Appar. ad Demosth. I. p. 351». Γνωστοτάτη εἶνε ἡ ἐν τῷ Κρίτωνι τοῦ Πλάτωνος σελ. 44, Δ' κειμένη ῥῆσις « εἰ γὰρ ὤφελον, ὦ Κρίτων, οἷοί τε εἶναι οἱ πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἐξεργάζεσθαι, ἵνα οἷοί τε ἦσαν αὖ καὶ ἀγαθὰ τὰ μέγιστα, καὶ καλῶς ἂν εἶχεν». Ὁ Κόβητος ἐν *Var. Lect.* σελ. 104 ἀναγινώσκει μὲν «τἀγαθὰ τὰ μέγιστα», ὑπολαμβάνει δὲ τὸ «καλῶς ἂν εἶχε» ὑποβολιμαῖον λέγων «quis non perspicit insiticia et spuria esse verba tam frigida quam superva cua καὶ καλῶς ἂν εἶχε, quae vel in negligentissimo scriptore reprehendi debebant ea in *Platone* feremus?». Πρβ. καὶ Σχάν-

ζιον ἐν *Nov. Comment. Plat.* σελ. 103 «Tum verba καὶ καλῶς ἂν εἶχε cum Cobeto suspecta habeo (V. L. p. 104); sed adversor ei τἀγαθὰ pro ἀγαθὰ scribenti». Τῇ γνώμῃ τοῦ Κοβήτου ἐναντιοῦται ὁ Σταλβαύμιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος Τόμ. Α', σελ. 206 (1853). Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν τῷ Μένωνι τοῦ Πλάτωνος σελ. 89, Β' φέρεται «Καὶ γὰρ ἄν που καὶ τόδ' ἦν· εἰ φύσει οἱ ἀγαθοὶ ἐγίγνοντο, ἦσάν που ἂν ἡμῖν οἳ ἐγίγνωσκον τῶν νέων τοὺς ἀγαθοὺς τὰς φύσεις, οὓς ἡμεῖς ἂν παραλαβόντες ἐκείνων ἀποφηνάντων ἐφυλάττομεν ἐν ἀκροπόλει, κατασημηνάμενοι πολὺ μᾶλλον ἢ τὸ χρυσίον, ἵνα μηδεὶς αὐτοὺς διέφθειρεν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀφίκοιντο εἰς τὴν ἡλικίαν, χρήσιμοι γίγνοιντο ταῖς πόλεσιν». Ἐποιήσατο δ' ὁ Μαδβίγιος ἐν *Adversar. Crit.* Τόμ. Α', σ. 413 τὴν παρατήρησιν τήνδε. «Rectum esset διέφθειρεν, si hoc significaretur, tunc neminem eos corrupturum fuisse, quod nunc fiat (synt. Gr § 131 not), h. e., effectus praesentis temporis non verus. Sed h l. significari tantum consilium actionis in condicione positae relatum ad tempus praeteritum (hypotheticum), ostendit clarissime γίγνοιντο et cum eo coniunctum ἀφίκοιντο. Scribendum igitur διαφθείρειεν, abiecta illa quam Hermannus praef. vol. I. p. VII fingit, enallaga». Τὴν ὑπὸ τοῦ Μαδβιγίου γενομένην μεταβολὴν τοῦ διέφθειρεν εἰς τὸ διαφθείρειεν ἐνέκρινεν ὁ Σχάνζιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος Τόμ. Η', σελ. 143.

Λυσ. ὑπὲρ τοῦ Ἐρατοσθ. φόνου 41 «εἶτα δοκῶ ἂν ὑμῖν τὸν συνδειπνοῦντα ἀφεὶς μόνος καταλειφθῆναι καὶ ἔρημος γενέσθαι, ἢ κελεύειν ἐκεῖνον μένειν, ἵνα μετ' ἐμοῦ τὸν μοιχὸν ἐτιμωρεῖτο;» καὶ 42 «καίτοι γε εἰ προῄδειν (Κόβ. προῄδη), οὐκ ἂν δοκῶ ὑμῖν καὶ θεράποντας παρασκευάσασθαι καὶ τοῖς φίλοις παραγγεῖλαι, ἵν' ὡς ἀσφαλέστατα μὲν αὐτὸς εἰσῄειν (Κόβ. εἰσῇα) κτλ.» καὶ πρὸς Σίμ. 21 «ἐβουλόμην δ' ἄν, ὦ βουλή, Σίμωνα τὴν αὐτὴν γνώμην ἐμοὶ ἔχειν, ἵν' ἀμφοτέρων ἡμῶν ἀκούσαντες τἀληθῆ ῥᾳδίως ἔγνωτε τὰ δίκαια» καὶ περὶ Τραύμ. 3 «ἐβουλόμην δ' ἂν μὴ ἀπολαχεῖν αὐτὸν κριτὴν ονυσίοις, ἵν' ὑμῖν φανερὸς ἐγένετο ἐμοὶ διηλλαγμένος κρίνας τὴν ἡν φυλὴν νικᾶν» καὶ περὶ τοῦ Σηκ. 17 «ἵν', εἴ τις αὐτοὺς ᾐτιᾶτο, ιον ἀνενεγκεῖν ὅτῳ παρέδοσαν» (Ἴδε Φροβεργῆρον εἰς Λυσ. Τόμ. ', σελ. 185).

Ἰσοκρ. Εὐαγόρ. 5 «Ἐχρῆν μὲν οὖν καὶ τοὺς ἄλλους ἐπαινεῖν τοὺς ἐφ' αὑτῶν ἄνδρας ἀγαθοὺς γεγενημένους, ἵν' οἵ τε δυνάμενοι τὰ τῶν ἄλλων ἔργα κοσμεῖν ἐν εἰδόσι ποιούμενοι τοὺς λόγους ταῖς ἀληθείαις ἐχρῶντο περὶ αὐτῶν, οἵ τε νεώτεροι φιλοτιμοτέρως διέκειντο πρὸς τὴν ἀρετὴν» καὶ πρὸς Καλλίμ. 51 «ἐβουλόμην δ' ἂν ὑμᾶς ὁμοίως ἐμοὶ γιγνώσκειν αὐτόν, ἵν' αὐτῷ μὴ τῶν ἀπολωλότων συνήχθεσθε ἀλλὰ τῶν ὑπολοίπων ἐφθονεῖτε» καὶ Ἐπιστολ. Β', 12 «πρὸ πολλοῦ δ' ἂν ἐποιησάμην ἐπιστεῖλαί σοι ταῦτα πρὸ τῆς στρατείας, ἵν', εἰ μὲν ἐπείσθης, μὴ τηλικούτῳ κινδύνῳ περιέπεσες, εἰ δ' ἠπίστησας, μὴ συμβουλεύειν ἐδόκουν ταὐτὰ τοῖς ἤδη διὰ τὸ πάθος ὑπὸ πάντων ἐγνωσμένοις».

Δημοσθ. σελ. 47,27 «οὐ γὰρ ἐχρῆν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταξιάρχους παρ' ὑμῶν, ἱππάρχους παρ' ὑμῶν, ἄρχοντας οἰκείους εἶναι, ἵν' ἦν ὡς ἀληθῶς τῆς πόλεως ἡ δύναμις;» καὶ σελ. 599,21 «καί φησι δεῖν ἡμᾶς, εἴπερ ἐπιστεύομεν εἶναι ταῦτ' ἀληθῆ, πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ἀπαντᾶν, ἵν' ἐκεῖ περὶ χιλιῶν ἐκινδυνεύομεν, εἰ καταψευδόμενοι ταῦτ' ἐφαινόμεθα» καὶ σελ. 602,28 «ὅτι χρῆν σε ἀπάγειν, ἵν' ἐκινδύνευες περὶ χιλιῶν» καὶ σελ. 635,48 «οὐκοῦν ταῦτά γε δήπου προσῆκε προσγράψαι ἐάν τις ἀποκτείνῃ γράφοντα, ἄκων ἢ ἑκών, ἀδίκως ἢ δικαίως, ξένος ἢ πολίτης, ἵν' ὅτῳ ποτὲ τοὔργον ἐπράχθη, τούτῳ τὰ ἐκ τῶν νόμων ὑπῆρχε δίκαια» καὶ σελ. 837,5 «ἀλλ' ἐχρῆν, ἐπειδὴ τάχιστ' ἐτελεύτησεν ὁ πατήρ, εἰσκαλέσαντας μάρτυρας πολλοὺς παρασημήνασθαι κελεῦσαι τὰς διαθήκας, ἵν', εἴ τι ἐγίγνετο ἀμφισβητήσιμον, ἦν εἰς τὰ γράμματα ταῦτ' ἐπανελθεῖν καὶ τὴν ἀλήθειαν πάντων εὑρεῖν» καὶ σελ. 849,17 «ἔτι δὲ τὸ πρᾶγμ' ἂν ἐξελέγξαι ζητῶν ἐξήτησεν ἄν με τὸν παῖδα τὸν γράφοντα τὰς μαρτυρίας, ἵν', εἰ μὴ παρεδίδουν, μηδὲν δίκαιον λέγειν ἐδόκουν» καὶ σελ. 958,47 «ταῦτα ἀντὶ τοῦ κοσμεῖν καὶ περιστέλλειν, ἵνα καὶ τοῖς δοῦσιν ὡς εὐσχημονέστατα ἐφαίνετο καὶ τοῖς λαβοῦσιν ὑμῖν, ἄγεις εἰς μέσον, δεικνύεις, ἐλέγχεις, μόνον οὐκ ὀνειδίζεις οἷον ὄντα σε ἐποιήσαντο Ἀθηναῖοι» καὶ σελ. 1106,17 «οὐκοῦν εἴ περ ἀληθὲς ἦν, ἐχρῆν αὐτὸ τὸ γραμματεῖον εἰς τὸν ἐχῖνον ἐμβαλεῖν καὶ τὸν παρέχοντα μαρτυρεῖν, ἵν' ἐκ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ τὰ σημεῖα ἰδεῖν οἱ μὲν δικασταὶ τὸ πρᾶγμα ἔγνωσα[ν], ἐγὼ δέ, εἴ τις ἠδίκει με, ἐπὶ τοῦτον ᾖα» καὶ σελ. 1180,47 «ταῦ[τα] ἐχρῆν αὐτόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴ περ τι ἦν ἀληθὲς ὧν λέγει, κ

μόνον προσιόντα τῷ Ἀνδροκλείδῃ διαμαρτύρασθαι καὶ μετὰ μαρτύρων πολλῶν, ἵν' αὐτῷ πολλοὶ ἦσαν οἱ συνειδότες» καὶ σελ. 1254,24 «ἡγούμην τε δεῖν τὴν ἀρχὴν ἢ τοὺς ᾑρημένους ὑπὸ τῆς βουλῆς γράφεσθαι καὶ κατασημηναμένους τὰς βασάνους, ὅ τι εἴπαιεν οἱ ἄνθρωποι, παρέχειν εἰς τὸ δικαστήριον, ἵν' ἀκούσαντες ἐκ τούτων ἐψηφίσασθε ὁποῖόν τι ὑμῖν ἐδόκει» καὶ σελ. 1273,5 «-, ἵν', εἰ μὲν ἐβούλετο παύσασθαι, μηδὲν ὑμῖν ἦν δυσχερὲς πρὸς ἀλλήλους, εἰ δ' ὠλιγώρησε καὶ συνέβη τι τοιοῦτον, μάρτυσιν εἶχες τότε παραγενομένοις χρῆσθαι» καὶ 6 «καὶ νὴ Δί' ἐπιδεῖξαί σε ἔδει πᾶσιν ἀνθρώποις χαράδραν οὖσαν, ἵνα μὴ λόγῳ μόνον, ὥσπερ νῦν, ἀλλ' ἔργῳ τὸν πατέρ' ἀδικοῦντ' ἀπέφαινες» καὶ σελ. 1303,15 «εἰκὸς ἦν καὶ εἰς ὀψὲ ψηφίζεσθαι, ἵν' ἀπηλλαγμένοι ἦσαν ποιήσαντες τὰ ὑμῖν ἐψηφισμένα» (Πρβ. καὶ σελ. 715,48 καὶ σελ. 1105,13) καὶ Ψευδοδημοσθ. σελ. 1434 «οὐδὲν ἔδει κοινῇ ποιεῖν ὧν ἰδίᾳ μέμφεσθε, ἵνα μὴ συνέβαινεν ὅπερ νυνὶ γίγνεται» καὶ σελ. 1438 «ἐγὼ δὲ ἡδέως μὲν ἂν ἑώρων ἃ καὶ συνοίσειν ἔμελλε, ταῦτ' ἐν ἡδονῇ πράττειν ὄνθ' ὑμῖν, ἵνα καὶ χαριζόμενος καὶ χρηστὰ λέγων ἐφαινόμην» καὶ σελ. 1441 «ἠβουλόμην ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἴσην σπουδὴν ἐνίους τῶν λεγόντων ποιεῖσθαι ὅπως τὰ βέλτιστ' ἐροῦσιν, ὅσην περ ὅπως εὖ δόξουσι λέγειν, ἵν' οὗτοι μὲν ἀντὶ τοῦ δεινοὶ λέγειν ἐπιεικεῖς ἐνομίζοντο εἶναι, τὰ δ' ὑμέτερα, ὥσπερ ἐστὶ προσῆκον, βέλτιον εἶχε» καὶ σελ. 1444 «ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ δίκαιον ἦν τότε πείθειν ὑμᾶς ὅ,τι ἄριστον ἕκαστος ἡγεῖτο, ὅτε ἐβουλεύεσθε τὸ πρῶτον περὶ τούτων, ἵνα μὴ συνέβαινεν ἃ δὴ δύο πάντων ἐστὶν ἀλυσιτελέστατα τῇ πόλει» (Ἴδε Γ. Οὐετνῆρον ἐν *Act. Sem. Phil. Erl.* Τόμ. Δ', σελ. 143 καὶ Ναβῆρον ἐν *Mnemos.* 1903, σελ. 11-12). Ἐγράψαμεν «ἀπηλλαγμένοι ἦσαν» ἀκολουθήσαντες τῷ Κοβήτῳ, ὑφ' οὗ εἶνε ἐν *Nov. Lect.* σελ. 345 τάδε γεγραμμένα «Coepit iam ita facere Dindorfius in paucis idoneus harum rerum iudex, qui in Demosthenis editione Lipsiensi ἦεμεν, ἦετε, ἦεσαν cum compositis omnibus expulit et formas Atticas in lucem vitamque revocavit, rectissime, si quod imprudens pag. 216. retinuit πρὸς τὰ τείχη προσήειν οἱ πολέμιοι, et contra festinantius pag. 1303, ubi Codices hibent: εἰκὸς ἦν καὶ εἰς ὀψὲ ψηφίζεσθαι ἵν' ἀπηλλαγμένοι εἴησαν Q. ειεσαν, F. ἤιεσαν) ποιήσαντες τὰ ὑμῖν ἐψηφισμένα, in Oxoniensi

editione dedit ἀπηλλαγμένοι ἦσαν, in Lipsiensi ἦσαν. Neque hoc neque illud sanum aut probum est. Sententia loci postulat ἵν' ἀπηλλαγμένοι ἦσαν, quemadmodum apud Dinarchum κατὰ Δημοσθένους recte legitur § 10. ἐχρῆν αὐτοὺς ζητεῖν ἵνα—ἀπηλλαγμεθα τούτου τοῦ δημαγωγοῦ, idque unus omnium optime ipse Dindorfius intelliget requiri». Ὁ Οὐηβῆρος σημειοῦται ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ κατ' Ἀριστοκράτους λόγου τοῦ Δημοσθένους σελ. 214 «Inest conditio non impleta, ex qua quia apta sunt proxima ἵν'—ὑπῆρχε, non debebat Taylor coniunctivum ὑπάρχῃ ponere, «a Marklando iam refutatus exemplis ad Lysiam t. I. p § 43. exprompti»».

Αἰσχίν. κατὰ Κτησιφ. 2 «ἐβουλόμην μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὴν βουλὴν τοὺς πεντακοσίους καὶ τὰς ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν ἐφεστηκότων ὀρθῶς διοικεῖσθαι καὶ τοὺς νόμους οὓς ἐνομοθέτησεν ὁ Σόλων περὶ τῆς τῶν ῥητόρων εὐκοσμίας ἰσχύειν, ἵνα ἐξῆν πρῶτον μὲν τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν πολιτῶν, ὥσπερ οἱ νόμοι προστάττουσι —τὰ βέλτιστα τῇ πόλει συμβουλεύειν».

Δείναρχ. κατὰ Δημοσθ. 10 «δυοῖν γὰρ θάτερον ἐχρῆν αὐτούς, ἢ καὶ τὴν προτέραν ζήτησιν τὴν ὑπὲρ τῶν τριακοσίων ταλάντων τῶν παρὰ τοῦ Περσῶν βασιλέως ἀφικομένων ζητεῖν, καθάπερ συνέταξεν ὁ δῆμος, ἵνα τότε, δόντος δίκην τοῦ θηρίου τούτου—ἀπηλλάγμεθα (=ἀπηλλαγμένοι ἦμεν) τούτου τοῦ δημαγωγοῦ δίκην ἀξίαν δόντος».

Δημοκράτ. παρὰ Στοβ. Ἀνθολ. Τόμ. Α', σελ. 262, 10 «Δημοκράτης ἰδὼν κλέπτην ὑπὸ τῶν ἕνδεκα ἀπαγόμενον, ἄθλιε, εἶπε, τί γὰρ τὰ μικρὰ ἔκλεπτες ἀλλ' οὐ τὰ μεγάλα, ἵνα καὶ σὺ ἄλλους ἀπῆγες;». Ὁ Κόβητος γράφει ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1860, σελ. 111 «Male correxerunt homines docti locum Plutarchi in Floril. 6, 43: Θηρίον ἐστὶ δουλαγωγὸν ἡδονὴ ἀλλ' οὐκ ἄγριον, εἴθε γὰρ ἦν, φανερῶς ἂν πολεμοῦσα ταχέως ἑάλω. Abest ἂν in optimo codice A · qui addiderunt debuerant simul γὰρ de suo interponere; sed non est haec Plutarchi manus, qui dederat; εἴθε γὰρ ἦν ἵνα φανερῶς πολεμοῦσα ταχέως ἑάλω. Noto usu ἵνα cum indicati ponitur ubi pendet ex ἐβουλόμην ἄν, ἐχρῆν, εἴθε γὰρ et sin de qua re diligenter notavimus in Mnemos. Vol. III. p. 1(Aliud huius compositionis exemplum est in Floril. 13, 3

τί γὰρ τὰ μικρὰ ἔκλεπτες ἀλλ' οὐ τὰ μεγάλα ἵνα καὶ σὺ ἄλλους ἀπῆγες;».

Πολύβ. σελ. 1363,19 Οὔλσχ. «ὅπερ ἔδει καὶ τοὺς τοιούτους ἱστοριογράφους, ἵνα μὴ κατετόλμων τοῦ καλῶς ἔχοντος».

Πλούτ. Κάτ. Νεωτ. Γ' «τί οὖν, εἶπεν, οὐκ ἐμοὶ ξίφος ἔδωκας, ἵνα αὐτὸν ἀνελὼν ἀπήλλαξα δουλείας τὴν πατρίδα;». Πρβ. καὶ Καίσ. ΜϚ' «τοῦτο ἐβουλήθησαν, εἰς τοῦτό με ἀνάγκης ὑπηγάγοντο, ἵνα Γάιος ὁ μεγίστους πολέμους κατορθώσας, εἰ προηκάμην τὰ στρατεύματα, κἂν κατεδικάσθην». Σημειοῦται δ' ὁ Κοραῆς ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Παραλλήλων Βίων τοῦ Πλουτάρχου Μέρ. Δ', σελ. 490 «Ἵνα κἂν κατεδικάσθην: Ἐπὶ τοῦ, Ὅπου ἐκδεκτέον εἶναι τό, Ἵνα, ἐνθάδε οἱ ΠΡ ἐσημειώσαντο. Ἔχοι δ' ἂν καὶ ἀντὶ τοῦ, Ὥστε, ἐκλαμβάνεσθαι. Εἰς τοσαύτην ἀνάγκην με ὑπηγάγοντο, ὥστε καὶ κατεδικάσθην ἄν, εἰ προηκάμην τὰ στρατεύματα».

Διονύσ. Ἁλικαρν. Ῥωμ. Ἀρχ. σελ. 1888 «ἐβουλόμην μὲν ἂν καὶ θεοῖς εὐξάμην, ἵνα ἧττον ἦσαν ἐπίσκηνοι λυπηροὶ τῇ πόλει».

Δίων Χρυσόστ. Τόμ. Α', σελ. 118, 16 Δινδ. «εἴθε γὰρ ἦν ἔχειν ἡμᾶς ὅσα οὗτος ἔλεγεν ἀγαθά, ἵνα καὶ ὑμῖν ἐδώκαμεν καὶ αὐτοὶ τῶν μακαρίων ἦμεν».

Δίων Κάσσ. Τόμ. Β', σελ. 211 Δινδ. «ἐξόν σοι τότε εὐθὺς καθ' ἕκαστον αὐτῶν τὴν προσήκουσαν παρ' αὐτοῦ δίκην εἰληφέναι, ἵν' αὐτός τε φιλόπολις ὡς ἀληθῶς ὢν ἐπεφήνεις καὶ ἡμεῖς καὶ ἀβλαβῆ καὶ ἀσφαλῆ τὴν τιμωρίαν παρ' αὐτὰ τὰ ἀδικήματα ἐπεποιήμεθα».

Φιλόδ. περὶ Κακ. ΚΓ' (σελ. 58,28 Οὔσσ.) «νέος ὤφελον εἶναι καὶ μὴ γέρων, ἵν' ἐμαυτὸν ὑπέταξά σοι».

Νουμήν. παρ' Εὐσεβ. Προπαρ. Εὐαγγ. Τόμ. Β', σελ. 278,28 «πολλὴν δῆτ' ἔχων ἤδη τὴν διαίσθησιν ὑπερεπεθύμει, εὖ οἶσθ' ὅτι, τῶν ἐλεγξόντων τυχεῖν, ἵνα μὴ ἐδόκει μετὰ νῶτα βαλὼν αὐτὸς ἑκὼν φεύγειν».

(Πλωτῖν. Τόμ. Β', σελ. 392, 22 Κιρχ. «οὐδὲ γὰρ τὸ εἶναι ἔχει ἡ ὕλη, ἵνα ἀγαθοῦ ταύτῃ μετεῖχεν» καὶ σελ. 399, 5 «οὐ γὰρ λέγε-
.ιακὴ τῷ ποιότητα ἔχειν, ἀλλὰ μᾶλλον τῷ ποιότητα μὴ ἔχειν, ιὴ ἦν ἴσως κακὴ εἶδος οὖσα»).

ὑνάπ. Ἱστορ. Ἑλλ. Μικρ. Τόμ. Α', σελ. 219,16 Δινδ. «εἴθε

ἔζη μοι, ἔφη, ὁ παῖς ἵνα σοι δοθεὶς ὅμηρος, ὦ Καῖσαρ, δουλείαν ηὐτύχει τῆς ἐμῆς βασιλείας εὐδαιμονεστέραν».

Ἀριστείδ. Τόμ. Α', σελ. 439 Δινδ. «ἐβουλόμην ἄν, ὦ θαυμάσιε, μάλιστα μὲν τὴν πόλιν οἵαν κατέλιπες τοιαύτην φανῆναι· εἰ δὲ μή, παρὼν αὐτὸς ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, ἵν' ἀμφοτέρως ἐκέρδαινον» καὶ Τόμ. Β', σελ. 203 «ἐβουλόμην δ' ἂν καὶ πρὸς ἄλλον τινά μοι τὸν ἀγῶνα τυγχάνειν ὄντα καὶ μὴ πρὸς Πλάτωνα, καὶ περὶ τούτου λέγω καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ἵνα πᾶσιν οἷς εἶχον ἐχρώμην θαρρούντως καὶ μὴ συνέβαινέ μοι παραπλήσιον κτέ.».

Γαλην. Τόμ. Γ', σελ. 380 «ἐχρῆν δήπου σμικρὰ πᾶσιν αὐτοῖς δοθῆναι τὰ νεῦρα κατὰ μόνην ἔτι τὴν τρίτην χρείαν, ἵν' ἦν διαγνωστικὰ τῶν λυπησόντων».

Ἀχιλλ. Τάτ. Ε', 15, 4 «ὄφελον εἶχε τὴν αὐτὴν φύσιν τῷ κοινῷ πυρί, ἵνα σοι περιχυθεῖσα κατέφλεξα». Ὁ Ἰακώψιος γράφει ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ συγγραφέως τούτου σελ. 793 «ἵνα σοι περιχυθεῖσα κατέφλεξα: καταφλέξω Commel. *Dio Chrys*. Or. VII. p. 234. 15· εἴθε γὰρ ἦν ἔχειν ἡμᾶς ὅσα οὗτος ἔλεγεν ἀγαθά, ἵνα καὶ ὑμῖν ἐδώκαμεν. Illustravit hanc structuram *Heindorf*. ad Platon. T. II. p. 348».

Λιβάν. Λόγ. Τόμ. Δ', σελ. 294,5 Ῥεισκ. «ὤφελον μὲν γὰρ — τὸν Ἰσοκράτους — ἑλέσθαι βίον, ἵν' ἐν ἡσυχίᾳ καὶ γαλήνῃ καὶ τὸν ἔμπροσθεν ἐβίουν χρόνον». Ἐν τῷ Οὐϊνδοβονησίῳ Λεξικῷ σελ. 105,7 Ναυκ. λέγεται «Καὶ ἵνα ἀντὶ τοῦ καὶ διὰ τοῦτο, ὅπερ καὶ μετὰ παρεληλυθότος συντάσσεται. Λιβάνιος· ὦ κατάρατε καὶ ὑπὲρ τὸ δέον φιλότιμε, ἐγὼ μόνος ἐδυστύχουν ἀφόρητα, ἵνα μοι δυστυχέστερον τῆς νόσου τὴν ὑγείαν ἀντέδωκας». Ἐδηλώθη δ' ὑπὸ τοῦ Ναυκίου ὅτι τὸ χωρίον τοῦτο τοῦ Λιβανίου κεῖται ἐν Τόμ. Δ', σελ. 665,22.

Θεοδώρητ. Τόμ. Δ', σελ. 881 «καὶ αὐτὰς ἂν ὑμῖν τῶν θεσπεσίων προφητῶν τὰς προρρήσεις παρέθηκα, ἵνα ἀκριβέστερον διὰ τῶν πραγμάτων ἐμάθετε τὴν τῶν ῥημάτων ἀλήθειαν».

Μῦθ. Αἰσώπ. 155, β' (σελ. 75 Ἀλμ.) «τῆς δὲ οἰκίας, ὅτι μὴ τροχοὺς σιδηροῦς αὐτῇ ἐποίησεν, ἵνα καὶ τοῖς δεσπόταις συνεξεδήμει καὶ γείτονα πονηρὸν ἐξέφευγεν».

Φώτ. Ἐπιστολ. σελ. 502 Βαλ. «οὐκ ἔδει σε κακουργεῖν, ἵνα σοι τὸ ἁμάρτημα ἡ τῶν ἠθῶν ἁπλότης ἐδείκνυ κουφότερον» καὶ Λόγ.

καὶ Ὁμιλ. Τόμ. Α', σελ. 270 Ἀριστ. «εἴθε τὸν ὑμέτερον, ὡς καὶ πρόσθεν, ἐπλήρουν κατάλογον, ἵνα μηδεμία μοι περιῆν ἀνάγκη λογοθετεῖν τὰ ἀλλότρια, ἵνα μηδεμία μοι ἐπηκολούθει ποινή, τὰ τῶν ποιμαινομένων παρορῶντι ἐλαττώματα, ἵνα τὰ ἐμὰ μόνον περισκοπεῖν ἐξῆν, καὶ περὶ μηδενὸς τῶν ἄλλων αἱ φροντίδες ἐπεκάθηντο» καὶ Τόμ. Β', σελ. 218 «ταῦτα ὁρῶν πῶς οὐ πάντων ἀπέστης, δι' ὧν σεαυτῷ συνῆγες τὰ σκάνδαλα, καὶ τὴν γνώμην ἐτραυμάτιζες, καὶ πολλῇ σπουδῇ καὶ δρόμῳ καταφυγὼν πρὸς μετάνοιαν ἐπεδείξω τὴν διόρθωσιν, ἵνα δι' αὐτῆς καὶ τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτημάτων ἐκέρδησας;». Φέρεται δὲ καὶ ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Φωτίου σελ. 20,5 «εἴθε πολλοὺς ἐγράψω, ἔφη, εἴθε πολλοὺς ἐλύπησας, ἵνα πλείους καταλελοιπὼς ἐτύγχανες λόγους» καὶ σελ. 185,4 «ἀλλ' ἔδει, φασί, τὸν ἄνθρωπον ἀπ' ἀρχῆς καλόν τε καὶ ἀγαθὸν ὑφιστάναι, ἵνα μήτε πράγματα τοσαῦτα παρεῖχε κτέ» καὶ σελ. 538,20 «ηὐχόμην γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι καὶ ἑξῆς, ἀντὶ τοῦ ἤθελον, φησίν, ἐγὼ ἐν κατακρίσει γενέσθαι, μόνον ἵνα ἐπέστρεψαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐπὶ τὸν κύριον». Πρβ. καὶ σελ. 219,9 «ἢ ἐχρῆν ὑπευθύνως οὕτω βιοῦντας εὐδαιμονίας ἀπολαύειν, ἵνα τε πλέον θεὸς ἠγνοήθη καὶ προθυμότερον πρὸς τὰ πάθη καταφερώμεθα;»

Ἰωσὴφ Ῥακενδ. Ῥητ. Ἑλλ. Οὐαλζ. Τόμ. Γ', σελ. 531,10 «ὥστε καὶ αἰτιῶνται οἱ παλαιοὶ τεχνικοὶ τὸν εἰπόντα οὕτως, ὁ ποταμὸς πολὺς ῥεῖ· οὐδὲ γὰρ ἐτήρησε, φασί, τὸ πρέπον τὸ πολύρρουν τοῦ ποταμοῦ συστεῖλαι διὰ τῆς ῥεῖ βραχυλεξίας· ἔδει γὰρ εἰπεῖν ὁ ποταμὸς πολὺς σύρεται, ἵν' ἡμετέρα λέξις τὴν τοῦ πράγματος ἐμιμήσατο φύσιν». Γραπτέον δ' ἴσως «ἵν' ἡ μακροτέρα λέξις κτέ».

Μιχ. Ψελλ. Μεσαιων. Βιβλ. Σάθ. Τόμ. Δ', σελ. 462 «ἐβουλόμην ἐλευθερίαν τῶν ἐλέγχων ἔχειν ἐνταῦθα, ἵνα πᾶσιν οἷς εἶχον ἐχρώμην» καὶ Τομ. Ε', σελ. 16 «ἐβουλόμην ἀλλοτρίους εἰδέναι τὰ σά, εἶτα δὴ καὶ ἐγκωμιάζειν βούλεσθαι, ἵνα μή σου ὁ ἔπαινος ὑπωπτεύετο· ὤφελον ὑπὸ ἀδεκάστοις λέγειν κριταῖς καὶ ἀνυπόπτοις διαιτηταῖς, ἵνα μηδεὶς τὸν λόγον ὑφεωρᾶτό μοι».

Μιχ. Ἀκομιν. Τόμ. Α', σελ. 240,8 Λάμπρ. «Τίς ἀγαθὸς ἐκείου θεράπων τῆς δίκης αὐτῷ παραπήλαυσεν, ἵνα, ὅπου ἐκεῖνος ἦν, .αὶ ὁ θεράπων ἐκείνου κατὰ λόγον ἦν καὶ μηδ' ἐν Ἅδου διίσταντο» αὶ Τόμ. Β', σελ. 46,2 «ὡς εἴθε καὶ πρὸς τοὺς ἐμοὺς καὶ οὐκ ἐμοὺς

κατωτικοὺς ἀπεστάλη, ἵνα πολλῶν ἀδίκων γούνατ' ἔλυσεν» καὶ σελ. 109,6 «τοῦ παντὸς ἂν εἱλόμην τὸ καὶ αὐτοπτῆσαι καὶ διομιλήσασθαί σοι τῷ ἐμψύχῳ τροπαίῳ Χριστοῦ, ἵνα τύπον ἔμπνουν ἀπεμαξάμην ἀνδρείας τε καὶ καρτερίας ἐν τοῖς δεινοῖς» καὶ σελ. 240,29 «εἴπερ ἐδυνάμην, μετέβην ἂν ἐντεῦθεν, ἵνα καὶ οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἀνέπνευσαν τῆς περὶ ἡμᾶς καὶ δι' ἡμᾶς ὀχλήσεως καὶ ἡμεῖς τῆς παρὰ τῶν μοχθηροτέρων κληρικῶν» καὶ σελ. 405,13.

Ἀνν. Κομν. Τόμ. Α', σελ. 218,18 Βόνν. «εἴθε γὰρ ἐλευθέρα ἦν τοῦ πάθους τούτου τοῦ πατρικοῦ καὶ ἀπόλυτος, ἵνα καθάπερ ὕλης ἀμφιλαφοῦς δραξαμένη τὴν σοβάδα γλῶσσαν ἐνεδειξάμην ὁπόσην ἔχει περὶ τὰ καλὰ οἰκείωσιν».

Νικηφ. Γρηγορ. Τόμ. Α', σελ. 347,19 Βόνν. «νῦν ἔδει πᾶσαν ἀνθρωπίνην γλῶτταν τὴν ἐμὴν ἀνειληφέναι γνώμην, πρύτανιν τῶν λεγομένων, ἵνα ἦν ἐντεῦθεν καὶ κοινή τις τελετὴ καὶ πανήγυρις καὶ συμφωνία παγκόσμιος ὑπὲρ σοῦ καὶ τῶν σῶν» καὶ σελ. 379,19 «οὐ γὰρ μιξοβάρβαρον μέν, εὔρυθμον δὲ τὸν ἦχον προύφερον, ἵνα τις ἦν καὶ αὐτός, ὥσπερ οἱ Μιξολύδιοι καί, εἰ δεῖ λέγειν οἱ Μιξοφρύγιοι» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 552,19.

Θεοφάν. Χρονογρ. σελ. 188,9 Λιψ. «εἴθΟΙΣ Σαββάτης μὴ ἐγεννήθη, ἵνα μὴ ἔσχεν υἱὸν φονέα».

Ἰω. Καντακουζ. Τόμ. Α', σελ. 287,5 Βόνν. «ἐβουλόμην μὲν οὖν μὴ ἀπὸ Ῥωμαίων ἀλλ' ἀπὸ βαρβάρων ἑστηκέναι τὸ τρόπαιον τοῖς ἡμετέροις, ἵνα εἶχον τῆς νίκης καθαρὰν τὴν ἡδονήν».

Θεόδ. Στουδ. Μεγάλ. Κατηχ. σελ. 41,21 Κεραμ. «ὡς ὤφελέν γε τοὺς τοιούτους καὶ σπληνιᾶσαι καὶ ἡπατιᾶσαι καὶ ὑδεριᾶσαι καὶ τεθνάναι, ἵνα τοῦ μεγίστου τῶν ἀρρωστημάτων, κακίας καὶ ἀχαριστίας, ἀπηλλάγησαν».

Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 200,37 «ἐχρῆν γὰρ εἰπεῖν πρότερον τὸ εἰπὼν ἢ φάμενος ἤ τι τοιοῦτον καὶ τότε ἐπαγαγεῖν τὸ δαιμόνιε, ἵνα ἦν ὁ λόγος τοιοῦτος» καὶ σελ. 1241,28 «ὤφειλε γὰρ εἰπεῖν κνίΣΣην μετὰ τοῦ Ν ἐν πτώσει αἰτιατικῇ, ἵνα ἔλεγεν ὅτι τήκων ὁ λέβης τὴν κνίΣΣαν» καὶ σελ. 1315,9 «τὸ δὲ δεύτερα ὤφειλε μὲν δεύτερον εἶναι ὁ πρὸς τὸ ἀέθλιον, καθὰ καὶ προδεδήλωται, ἵνα ἦν δῶμεν ἀέθλιον δεύτερον» καὶ σελ. 1451,56 «ὡς εἰ μὴ τοῦτο ἦν τάχα ἂν καὶ διενυκτέρευσε ἐν τῷ πότῳ, ἵνα καὶ ἐωλοκρασίαν ἔθεντο» καὶ σελ. 1614,4 «ὤφειλ

ἡ ἀπ' αὐτῆς Κίρκη ἔχειν καὶ τρίτην ΑΙ, ἵνα ἦν Αἰαιαίη» καὶ σελ. 1917,29 «Τὸ δὲ βλημένου ὤφειλε μὲν δοτικὴ εἶναι, ἵνα ἦν δέπας δέ οἱ ἔκπεσε χειρὸς βλημένῳ». Πρβ. καὶ σελ. 390,7 καὶ σελ. 930,48 καὶ σελ. 1035,5 καὶ σελ. 1079,33 καὶ σελ. 1228,60 καὶ σελ. 1236,36 καὶ σελ. 1277,33 καὶ σελ. 1539,46 καὶ σελ. 1750,55 καὶ σελ. 1759,50 καὶ σελ. 1895,52.

Σχολ. Ὀδυσσ. σελ. 600,4 Δινδ. «αἴθε οὕτως ἀκμάζοιμι ὡς καὶ τὸ πάλαι, ἵν' αἰδεσθείς τις τὸ γενναῖον τῆς νεότητος ἔδωκέ μοι χλαῖναν».

Σχολ. Λουκιαν. σελ. 159,4 Ἰακ. «ἀλλ' εἴπερ ἄρα, οὕτως ἐχρῆν εἰπεῖν· τῇ Ῥωμαίων εἰσεγράψατο πολιτείᾳ, ἵνα τῷ πλάτει τοῦ ἀορίστου περιελαμβάνετο καὶ αὐτός».

Πολλῷ εὐαριθμητότερα εἶνε τὰ χωρία ἐν οἷς εἶνε τὸ τελικὸν μόριον ὅπως ἢ ὡς ὁριστικῇ ἐγκλίσει συντεταγμένον χρόνου παραγομένου.

Αἰσχύλ. Προμηθ. 750 «τί δῆτ' ἐμοὶ ζῆν κέρδος, ἀλλ' οὐκ ἐν τάχει ἔρριψ' ἐμαυτὴν τῆσδ' ἀπὸ στύφλου πέτρας, ὅπως πέδοι σκήψασα τῶν πάντων πόνων ἀπηλλάγην;» καὶ Χοηφ. 195 «εἴθ' εἶχε φωνὴν εὔφρον' ἀγγέλου δίκην, ὅπως δίφροντις οὖσα μὴ 'κινυσσόμην». Παρασημειωτέον δ' ὅτι μετετυπώθη τὸ εὔφρον' ὑπὸ μὲν τοῦ Αὐράτου εἰς τὸ ἔμφρον' ὑπὸ δὲ τοῦ Φ. Σμιδιτίου ἐν *Krit. Stud zu den Griech. Dram.* Τόμ. Α', σελ. 59 εἰς τὸ ἢ φρέν'.

Σοφοκλ. Ἠλ. 1131 «ὡς ὤφελον πάροιθεν ἐκλιπεῖν βίον, πρὶν ἐς ξένην σε γαῖαν ἐκπέμψαι χεροῖν κλέψασα ταῖνδε κἀνασώσασθαι φόνου, ὅπως θανὼν ἔκεισο τῇ τόθ' ἡμέρᾳ». Περὶ τοῦ ταῖνδε ἴδε Γ. Δινδόρφιον ἐν τῷ Σοφοκλείῳ Λεξικῷ σελ. 329, β'.

Ἀριστοφ. Εἰρ. 135 «οὔκουν ἐχρῆν σε Πηγάσου ζεῦξαι πτερόν, ὅπως ἐφαίνου τοῖς θεοῖς τραγικώτερος;».

Πλάτ. Πολιτ. σελ. 378, Α' «εἰ δὲ ἀνάγκη τις ἦν λέγειν, δι' ἀπορρήτων ἀκούειν ὡς ὀλιγίστους, θυσαμένους οὐ χοῖρον ἀλλά τι μέγα καὶ ἄπορον θῦμα, ὅπως ὅ,τι ἐλαχίστοις συνέβη ἀκοῦσαι».

Δημοσθ. σελ 950,20 «δεύτερον δέ, τίς οὐκ ἄν, ἡνίκα ὁ Πασικλῆς ἀνὴρ γεγονὼς ἐκομίζετο τὸν λόγον τῆς ἐπιτροπῆς, εἰ δι' αὐτοῦ ...ράμματ' ὤκνει τὴν μητέρα αἰτιᾶσθαι διεφθαρκέναι, τούτῳ ταῦτ' ...ωσεν, ὅπως διὰ τούτου ταῦτ' ἠλέγχθη;» (Ἴδε Οὐετνῆρον ἐν *Sem. Phil. Erl.* Τόμ. Δ', σελ. 120).

Ἐπιφαν. (Ἐπιφάν. Τόμ. Α', σελ. 33, 22 Δινδ.) «διὰ τί οὐ

ποιεῖς φροντίδα τοῦ σοῦ παιδός, ὅπως καὶ οἱ δύο ὀφθαλμοὶ τούτου ἦσαν ὑγιεῖς;»= ἔδει σε ποιεῖν (ποιεῖσθαι) φροντίδα τοῦ σοῦ παιδός, ὅπως καὶ οἱ δύο ὀφθαλμοὶ τούτου ἦσαν ὑγιεῖς».

Αἰσχ. Προμηθ. 152 «εἰ γάρ μ' ὑπὸ γῆν — ἧκεν — ὡς μήτε θεὸς μήτε τις ἄλλος, τοῖσδ' ἐπεγήθει». Ὁ Κόβητος γράφει ἐν *Var. Lect.* σελ 103. «*Atheniensibus* non est in usu γηθεῖν sed γεγηθέναι, non γηθῶν dicebant sed γεγηθώς. Igitur ἐπιγηθεῖν e vitio natum est et rescribendum τοῖσδ' ἐγεγήθει, id est οὕτω γὰρ ἂν οὐδεὶς τοῖσδ' ἐγεγήθει sive ἔχαιρεν». Ἐγεγήθει ἀντὶ τοῦ ἐπεγήθει ἀνέγνω πρὸ τοῦ Κοβήτου ὁ Ἐλμσλήιος (Ἴδε καὶ Γ. Δινδόρφιον ἐν τῷ Αἰσχυλείῳ Λεξικῷ σελ. 126). Ἄξια ἀναγνώσεως εἶνε καὶ ἃ ἔγραψεν ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1862, σελ. 250. Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν ταῖς Χοηφόροις τοῦ Αἰσχύλου στ. 772 κεῖται «ἄνωχθ' ὅσον τάχιστα γηθούσῃ φρενὶ» κατ' ἀνάγνωσιν τοῦ Παουβίου ἀντὶ τοῦ τάχιστ' ἀγαθούσῃ. Οὐδαμῶς δ' ἡμεῖς ἐγκρίνομεν τὴν γνώμην καθ' ἣν τὸ γηθούσῃ εἶνε μετοχὴ τοῦ βαρυτόνου ῥήματος γήθω. Περὶ τῶν ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ ἑλληνισμῷ φερομένων τύπων οὐδένα λόγον νῦν ποιούμεθα.

Σοφ. Οἰδ. Τ. 1391 «τί μ' οὐ λαβὼν ἔκτεινας εὐθύς, ὡς ἔδειξα μήποτε ἐμαυτὸν ἀνθρώποισιν ἔνθεν ἦ γεγώς;».

Εὐριπ. Ἱππολ. 925 «χρῆν βροτοῖσι τῶν φίλων τεκμήριον σαφές τι κεῖσθαι καὶ διάγνωσιν φρενῶν, ὅστις τ' ἀληθής ἐστιν ὅς τε μὴ φίλος; δισσάς τε φωνὰς πάντας ἀνθρώπους ἔχειν, τὴν μὲν δικαίαν, τὴν δ' ὅπως ἐτύγχανεν, ὡς ἡ φρονοῦσα τἄδικ' ἐξηλέγχετο πρὸς τῆς δικαίας, κοὐκ ἂν ἠπατώμεθα» καὶ 1078 «εἴθ' ἦν ἐμαυτὸν προσβλέπειν ἐναντίον στάνθ', ὡς ἐδάκρυσ' οἷα πάσχομεν κακά» καὶ Ἀποσπ. 402 Ναυκ. «νόμοι γυναικῶν οὐ καλῶς κεῖνται πέρι· χρῆν γὰρ τὸν εὐτυχοῦνθ' ὅπως πλείστας ἔχειν — ὡς τὴν κακὴν μὲν ἐξέβαλλε δωμάτων, τὴν δ' οὖσαν ἐσθλὴν ἡδέως ἐσῴζετο». Ἴδε Βαλκενάριον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Εὐριπίδου Ἱππολύτου σελ. 282 Λιψ.

Ἀστυδ. Ποιητ. Λυρ Ἑλλ. Τόμ. Β', σελ. 326 Βεργκ. «εἴθ' ἐγὼ ἐν κείνοις γενομην ἢ κεῖνοι ἅμ' ἡμῖν, οἱ γλώσσης τερπνῆς πρῶτα δ κοῦσι φέρειν, ὡς ἐπ' ἀληθείας ἐκρίθην ἀφεθεὶς παράμιλλος».

Θεόκρ. Εἰδ. Ζ', 86 «αἴθ' ἐπ' ἐμεῦ ζωοῖς ἐναρίθμιος ὤφελες εἶμε ὥς τοι ἐγὼν ἐνόμευον ἀν' ὤρεα τὰς καλὰς αἶγας φωνᾶς ἐσαΐων» κ

ΙΑ', 55 «ὤμοι, ὅτ' οὐκ ἔτεκέν μ' ἁ μάτηρ βράγχι' ἔχοντα, ὡς κατέδυν ποτὶ τὶν καὶ τὰν χέρα τευς ἐφίλησα (ἐφίλασα)».

Ξενοφ. 'Αναβ. Ζ', ς', 23 «εἴδει τὰ ἐνέχυρα (Κόβ. τἀνέχυρα) τότε λαβεῖν, ὡς, μηδ' εἰ ἐβούλετο, ἐδύνατο ἐξαπατᾶν» (Ἴδε Ῥεδάντζιον ἐν τῇ Δ' ἐκδόσει τῆς 'Αναβάσεως Τόμ. Β', σελ. 220).

Νικόλ Προγυμν. Ῥητ. Ἑλλ. Οὐαλζ. Τόμ. Α', σελ. 327, 14 «ἅπαντας μὲν οὖν ἔδει πολίτας μιμητὰς τὴν ἐμῆς καταστῆναι φωνῆς καὶ δημηγορεῖν ἅπαντας, ὡς ἅπαντες κινδύνων ὑπεξηρέθησαν».

Περὶ τῆς προκειμένης τῶν τελικῶν μορίων συντάξεως ἐποιήσατο λόγον ὁ Γ. Ἑρμαννὸς ἐν ταῖς εἰς τὸν Βιγῆρον Σημειώσεσι σελ. 847 ἐκδ. δ' καὶ ἐν τοῖς Μικροῖς Συγγράμμασι Τόμ. Δ', σελ. 54 καὶ ὁ Κλότζιος ἐν ταῖς εἰς τὸν Δεβάριον Σημειώσεσι σελ. 631 καὶ ὁ Γέρθιος ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς τοῦ Κυνήρου Διεξοδ. Γραμματικῆς τῆς Ἑλλην. Γλώσσης Τόμ. Β', β', σελ. 389-390. Πρβ. καὶ 'Ασώπιον ἐν Εἰσαγ. εἰς τὴν Ἑλλην. Σύνταξιν σελ. 372-373 καὶ ἐν Συντακτ. Περ Β', σελ. 409 ἐκδ. β'.

Ἄξια παραθέσεως νομίζομεν τὰ ὑπὸ τοῦ Κοβήτου παρατετηρημένα ἐν *Var. Lect.* σελ. 102 «Habet ἵνα indicativum qunm pendet ab ea re, quam quis factam oportuisse dicit quamve vellet factam, aut quam dicit facturum fuisse aliquem at non fecisse, omnino ab ea re, quae facta non esse dicatur, at si facta fuisset id fuisse eventurum quod in ἵνα cum indicativo significatur. Perpetuum hoc est in ἵνα (rarius in ὅπως et ὡς et fere apud poëtas) ubi pendet coniunctio ab ἐχρῆν, ἔδει, ὤφελον, εἴθε, εἰ γάρ, ἐβουλόμην ἂν et si quid est ex genere eodem, in quibus omnibus indicativus necessarius est, optativus aut ἂν additum orationem et soloecam facit et sensu vacuam. Exempla ubique satis magno numero obvia sunt apud Tragicos et Comicos, apud PLATONEM DEMOSTHENEM et Oratores omnes — multa, quae multi collegerunt: satis erit VALCKENAERIUM inspexisse in *Diatr*. p 149. et ELMSL. ad *Oed T* 1389. PLATO in *Prot*. scribit p. 335 c. σὲ ἐχρῆν συγχωρεῖν, ἵνα συνουσία ἐγίγνετο, in *Symp*. p. 181. e. χρῆν δὲ καὶ νόμον εἶναι, ἵνα μὴ εἰς ἄδηλον πολλὴ σπουδὴ ἀνηλίσκετο, in quibus haec fere inest sententia: εἰ σὺ συνεχώρεις συνουσία ἂν ἐγίγνετο, et εἰ νόμος ἦν οὐκ

ἂν εἰς ἄδηλον πολλὴ σπουδὴ ἀνηλίσκετο, et quod tempus in hac forma requiritur, imperfectum, aoristus aut plusquamperfectum, idem in illa forma cum ἵνα (ὡς, ὅπως) coniungitur. Ubi dici poterat: εἰ ἡ βουλὴ ἐζήτησεν, ἀπηλλάγμεθ' ἂν τοῦ δημαγωγοῦ τούτου, Dinarchus *contra Demosth.* § 20 maluit dicere ἐχρῆν ζητεῖν, ἵν' ἀπηλλάγμεθα».

Ὑπὸ τοῦ Ναβήρου ἐγράφη ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1903, σελ. 12 «Illud quoqve Cobeti copiis addi poterit similiter ὄφρα usurpatum esse ab Apollonio Rhodio A 281:

αἴθ' ὄφελον κεῖν' ἦμαρ, ὅτ' ἐξειπόντος ἄκουσα
δειλὴ ἐγὼ Πελίαο κακὴν βασιλῆος ἐφετμήν,
αὐτίκ' ἀπὸ ψυχὴν μεθέμεν κηδέων τε λαθέσθαι
ὄφρ' αὐτός με τεῇσι φίλαις ταρχύσαο χερσίν».

Ἐλέχθη δὲ καὶ ὑπὸ Κοίντου τοῦ Σμυρναίου Δ', 30 «ὡς ὄφελον μένος ἦεν ἔθ' Ἕκτορος, ὄφρ' ἅμα πάντας Ἀργείους σφετέρῃσιν ἐνὶ κλισίῃσιν ὄλεσσεν» καὶ Ε', 206 «ὡς ὤφελον καὶ ἐμεῖο θρασὺ σθένος ἐν δαῒ κείνῃ αὐτὸς Ζεὺς ἐφόβησεν ἀπ' αἰθέρος, ὄφρα σε Τρῶες ἀμφιτόμοις ξιφέεσσι διὰ μελεϊστὶ κέδασσαν» καὶ 219 «ὡς ὄφελον τόδε νῶιν ἐνὶ πτολέμῳ τις ἄεθλον θῆκεν — ὄφρ' ἐκ δυσμενέων με καὶ ἀργαλέοιο κυδοιμοῦ ἔδρακεν ἔντεα καλὰ ποτὶ κλισίας φορέοντα αὐτῷ ὁμῶς Ἀχιλῆι δαΐφρονι» καὶ Ζ', 700 «εἴθέ μιν, ὦ Ἀγάμεμνον, ἔτι ζώοντα κίχανον, ὄφρα καὶ αὐτὸς ἄθρησεν ἑὸν θυμήρεα παῖδα». Ἴδε Κοιχλῦν ἐν τῇ ἐκδόσει Κοίντου τοῦ Σμυρναίου σελ. πη'.

Πᾶς τις ἐκ τῶν διειλημμένων πείθεται ὅτι εὐλογώτατα ἡμεῖς ἐν ἀρχῇ τοῦ κεφαλαίου τοῦδε ἐγράψαμεν «Ἀποροῦμεν τί νὰ εἴπωμεν περὶ τοῦ θαυμασίου τούτου ἀνθρώπου, ὅστις περὶ ὁμαλωτάτης καὶ κανονικωτάτης συντάξεως λόγον ποιούμενος ἀποφαίνεται ὅτι ἀνωμάλως αὕτη καὶ κατ' ἐξαίρεσιν γίνεται».

Προσφυέστατα δέ, νομίζομεν, δύναται νὰ ῥηθῇ ὑπό τινος «εἰ γράμματα Βερναρδάκης ἠπίστατο, οὐκ ἂν τηλικοῦτον ἡμάρτανεν ἁμάρτημα» ἢ «εἴθε γράμματα Βερναρδάκης ἠπίστατο, ἵνα μὴ τηλικοῦτον ἡμάρτανεν ἁμάρτημα».

ΚΕΦ. ΟΗ'.

§ 1. "Ιν' ἦσαν: ἵν' ὦσι.

Χωρίον τοῦ Εὐριπίδου εἶνε καὶ ὀρθῶς γεγραμμένον «φεῦ φεῦ, τὸ μὴ τὰ πράγματ' ἀνθρώποις ἔχειν φωνήν, ἵν ἦσαν μηδὲν οἱ δεινοὶ λέγειν» καὶ πλημμελῶς «φεῦ φεῦ τὸ μὴ τὰ πράγματ' ἀνθρώποις ἔχειν φωνήν, ἵν' ὦσι μηδὲν οἱ δεινοὶ λόγοι» ("Ιδε τὴν ὑπὸ τοῦ Ναυκίου φιλοπονηθεῖσαν συναγωγὴν τῶν 'Αποσπασμάτων τῶν 'Ελλήν. Τραγικῶν σελ. 494, 439 ἐκδ. β'). Γελοιοτάτη περὶ τοῦ χωρίου τούτου παρατήρησις ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Δημ. Βερναρδάκη ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου Τόμ. Β', σελ. 132 «Τὸ ἐν Εὐριπ. ἀποσπ. 442 φεῦ φεῦ τὸ μὴ τὰ πράγματ' ἀνθρώποις ἔχειν φωνήν, ἵν' ἦσαν μηδὲν οἱ δεινοὶ λέγειν' τελικὸν ἵν' ἦσαν' εἶνε ἀπόδοσις ὄχι τοῦ 'φεῦ τὸ μὴ ἔχειν', ἀλλ' ὅρου ὑποθετικοῦ ὑπακουστέου ἐκ τῆς συνεπείας, ἤτοι: ἵνα τῶν πραγμάτων φωνὴν ἐχόντων [=εἰ φωνὴν εἶχΟΝ τὰ πράγματα], ἦσαν μηδὲν οἱ δεινοὶ λέγειν». Φανερώτατον μὲν ὑπάρχει ὅτι διὰ τῆς ῥήσεως «φεῦ φεῦ τὸ μὴ τὰ πράγματ' ἀνθρώποις ἔχειν φωνὴν» ὑποδηλοῦται τὸ «ἐχρῆν τὰ πράγματ' ἀνθρώποις ἔχειν φωνὴν» ἢ τὸ «εἴθε τὰ πράγματ' ἀνθρώποις εἶχε φωνήν», φανερώτατον δ' ὅτι, τούτου οὕτως ἔχοντος, εὐλογώτατα ἐπηνέχθη ἡ φράσις «ἵν' ἦσαν μηδὲν οἱ δεινοὶ λέγειν».

§ 2. "Ινα ἠπίστασθε: ἵνα ἐπίστησθε.

Παρὰ τῷ Λυσίᾳ πρὸς Σίμ. § 44 ἡ παραδεδομένη γραφὴ εἶνε «ἐβουλόμην δ' ἂν ἐξεῖναί μοι παρ' ὑμῖν καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἐπιδεῖξαι τὴν τούτου πονηρίαν, ἵνα ἐπίστησθε ὅτι πολὺ ἂν δικαιότερον αὐτὸς περὶ θανάτου ἠγωνίζετο ἢ ἑτέρους ὑπὲρ τῆς πατρίδος εἰς κίνδυνον καθίστη». 'Αλλ' ἡ ὑποτακτικὴ ἐπίστησθε κεῖται πάντως καθ' ἡμαρτ[illegible]ην ἀνάγνωσιν. 'Ο Σχείβιος ἀποκαταστήσας ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ [illegible] σελ. 35 τὸ ὑγιῶς ἔχον «ἵνα ἠπίστασθε» ἔγραψε σελ. ιβ' [illegible]τασθε Bernhardy synt. Cr. p. 375: ἐπίστησθε libri (Bk. [illegible])». 'Ικανὸν λόγον ὁ Κόβητος ποιεῖται ἐν *Orat. de Art. In-*

terpret. etc. σελ. 100 κἑ., ἵν ἀποδείξῃ ὅτι ἐῤῥήθη ὑπὸ τοῦ Λυσίου «ἵν' ἠπίστασθε», οὐχὶ «ἵνα ἐπίστησθε».

§ 3. Ὅπως-προῄδειτε-ὅπως-προειδῆτε.

Παρὰ τῷ Ἀνδοκίδῃ περὶ τῆς ἑαυτ. καθ. 21 φέρεται κατὰ τἀντίγραφα «ἐδεξάμην δ' (ἄν) ἀντὶ πάντων χρημάτων εἶναι ἐν ἀσφαλεῖ φράσαι πρὸς ὑμᾶς ἃ καὶ τῇ βουλῇ ἐν ἀποῤῥήτῳ εἰσήγγειλα, ὅπως αὐτόθεν προειδῆτε». Εὖ ποιῶν ὁ Βεκκῆρος μετέβαλε τὴν ὑποτακτικὴν προειδῆτε εἰς τὴν ὁριστικὴν προῄδειτε. Εὐλόγως δ' ἡ μεταβολὴ αὕτη ἐγένετο ἀποδεκτὴ ὑπό τε τοῦ Λιψίου καὶ ὑπὸ τοῦ Βλασσίου.

Παρατηρητέον δ' ὅτι ἀπαντᾷ παρὰ τῷ Δημοσθένει σελ. 623, 7 «ταῦτ' ἂν ἤδη λέγειν πρὸς ὑμᾶς ἐπεχείρουν, ἵν' εἰδῆτε πολλοῦ δεῖν ἄξιον ὄντα τυχεῖν τοῦ ψηφίσματος αὐτὸν τουτουί». Ἀποφαίνεται δ' ὁ Δοβραῖος ἐν *Advers.* Τόμ. Α', σελ. 470 «Syntaxis, ni fallor, postulat ἵν' ᾔδειτε». Τῷ Δοβραίῳ δ' ἀκολουθήσας ὁ Βλάσσιος ἀποκατέστησεν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Δημοσθένους τὴν ὁριστικὴν ἔγκλισιν ᾔδειτε.

§ 4. Ἵνα ἦν: ἵνα ᾖ.

Ἐν τοῖς ἐκ τῶν τοῦ Οἰνομάου παρατεθειμένοις ὑπὸ τοῦ Εὐσεβίου ἐν τῇ Εὐαγγελικῇ Προπαρασκευῇ ὀρθῶς μὲν εἶνε εἰρημένον Τόμ. Α', σελ. 264, 11 Δινδ. «εἴθε ὤφελες τὰ μὲν τοιαῦτα ἀγνοεῖν, ἐκεῖνο δὲ εἰδέναι ὅτι ἡ πυκτικὴ τῆς λακτιστικῆς οὐδὲν διαφέρει, ἵν' ᾖ καὶ τοὺς ὄνους ἀπηθανάτους ᾖ κτἑ.» καὶ σελ. 265, 6 «εἴθε οὖν, ὦ μάντι, ὡς ἔφην, ἐάσας τὴν ψάμμον καὶ τὴν ἅλμην ἀντ' αὐτῶν ἐξέμαθες ὁπόσου ἄξιόν ἐστιν ἡ πυκτική, ἵνα καὶ τοὺς πύκτας ὄνους θεοὺς ἐνόμιζες καὶ τοὺς ὀνάγρους τῶν θεῶν τοὺς ἀρίστους», πλημμελῶς δὲ σελ. 267, 14 «ὡς δὲ ὤφελες, ὦ μάντι, ἀλείπτης ἡμῖν ἀντὶ μάντεως γενέσθαι ἢ καὶ μάντις ἅμα καὶ ἀλείπτης ἵν' ᾖ ὥσπερ χρηστήριον Δελφικόν, οὕτω καὶ γυμναστήριον». Ἐπηνωρθώθη δὲ τὸ ᾖ μετατυπωθὲν εἰς τὸ ἦν ὑπὸ τοῦ Μουλλαχίου ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν Ἀποσπασμάτων τῶν Ἑλλήν. Φιλοσόφων Τόμ. Β', σελ. 378.

Σημειωτέον δ' ὅτι ἀναγνοὺς ὁ Φραγκένιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀ

σχίνου σελ. 119 «ἐβουλόμην μὲν οὖν, ὦ Ἀθηναῖοι, καὶ τὴν βουλὴν τοὺς πεντακοσίους καὶ τὰς ἐκκλησίας ὑπὸ τῶν ἐφεστηκότων ὀρθῶς διοικεῖσθαι καὶ τοὺς νόμους, οὓς ἐνομοθέτησεν ὁ Σόλων περὶ τῆς τῶν ῥητόρων εὐκοσμίας, ἰσχύειν, ἵνα ἐξῇ πρῶτον μὲν τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν πολιτῶν, ὥσπερ οἱ νόμοι κελεύουσι — τὰ βέλτιστα τῇ πόλει συμβουλεύειν» ἔγραψε σελ. ιζ' «ἕξει α, ἐξὸν ἢ θ, ἐξῆν z idque *Bekkerus* coniecerat, ἐξείη coni. edd. Turicc». Οὐδεμία δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἀμφιβολία ὅτι ἡ γνησία γραφὴ εἶνε «ἵνα ἐξῆν».

Ἄξιον σημειώσεως προσέτι εἶνε ὅτι καὶ τοῦ «ἵνα μὲν ἐξῆν» (=«ὅπου μὲν ἐξῆν») ἐγένετο ἐσφαλμένη ἀνάγνωσις «ἵνα μὲν ἐξῇ» παρὰ τῷ Ἀντιφῶντι περὶ τοῦ Χορ. 9 «ἵνα μὲν ἐξῇ αὐτοῖς, εἴ τι ἠδίκουν ἐγὼ τὴν πόλιν ἢ ἐν χορηγίᾳ ἢ ἐν ἄλλοις τισίν, ἀποφῆνασι καὶ ἐξελέγξασιν ἄνδρα τε ἐχθρὸν τιμωρήσασθαι καὶ τὴν πόλιν ὠφελῆσαι, ἐνταῦθα μὲν οὐδεὶς πώποτε οἷός τε ἐγένετο αὐτῶν οὔτε μικρὸν οὔτε μέγα ἐξελέγξαι ἀδικοῦντα τόνδε τὸν ἄνδρα τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον». Τρανότατα δ' ἐκ τῆς κακῆς ταύτης ἀναγνώσεως δηλοῦται ἡ ἐσχάτη τῶν βιβλιογράφων ἠλιθιότης.

§ 5. ὥς τυ πάταξα - ὥς τυ πατάξω.

Παρὰ τῷ Θεοκρίτῳ Εἰδυλλ. Δ', 49 ἀναγινώσκεται «αἴθ' ἦν (Μειν. ἧς) μοι ῥοικὸν τὸ λαγωβόλον, ὥς τυ πατάξω». Φέρεται δὲ καὶ γραφὴ ὥς τυ πάταξα, ἥτις πάντως εἶνε ἡ γνησία. Ὁ Μεινέκιος σημειοῦται ἐν τῇ τρίτῃ ἐκδόσει τῶν Βουκολικῶν ποιητῶν σελ. 227 «Augmentum si omitti potest de quo iustam dubitandi causam non video, coniecerim ὥς τυ πάταξα, ut haec iam rediens ad Corydonem dicat: *si pedum mihi praesto esset, quam te feriissem!*». Ἥκιστ' ἀποδεκτὴ ἡμῖν φαίνεται ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Ἀρηνσίου «πεῖ θήν μοι ῥοικὸν τὸ λαγωβόλον, ὥς τυ πατάξω» (Πρβ. καὶ Morsbach ἐν *Stud. Curt.* Τόμ. I', σελ. 28-29.

Ἐν τῷ λόγῳ τοῦ Λυκούργου κατὰ Λεωκράτους § 141 κεῖται χρῆν μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες, εἰ καὶ περὶ οὐδενὸς ἄλλου νόμιμόν ἐστι ...ῖδας καὶ γυναῖκας παρακαθισαμένους ἑαυτοῖς τοὺς δικαστὰς δι... ζειν, ἀλλ' οὖν γε περὶ προδοσίας κρίνοντας οὕτως ὅσιον εἶναι ...ιτο πράττειν, ὅπως ὁπόσοι τοῦ κινδύνου μετεῖχον, ἐν ὀφθαλμοῖς

ὄντες καὶ ὁρώμενοι (Ναβ. θεώμενοι) καὶ ἀναμιμνήσκοντες ὅτι τοῦ κοινοῦ παρὰ πᾶσιν ἐλέου οὐκ ἠξιώθησαν, πικροτέρας τὰς γνώσεις κατὰ τοῦ ἀδικοῦντος παρασκευάζωσιν». Ἰσχυρίζεται δ' ὁ Ἕσιος ἐν *Adnot. ad Lycurg. Orat. in Leocr.* σελ. 67 ὅτι ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Λυκούργου χρῆσις οὐχὶ τῆς ὑποτακτικῆς παρασκευάζωσιν ἀλλὰ τῆς ὁριστικῆς παρεσκεύαζον. Ὁ Ῥεδάντζιος τηρεῖ τὴν παραδεδομένην γραφὴν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ κατὰ Λεωκράτους λόγου τοῦ Λυκούργου σελ. 95 (Ἴδε καὶ Γέρθιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς τοῦ Κυνήρου Διεξοδ. Γραμματικῆς τῆς Ἑλλην. Γλώσσης Τόμ. Β', 6', σελ. 390). Πρβ. Εὐριπ. Ἀνδρομ. 423 «εἰς ξύμβασιν δὲ χρῆν σε παῖδα σὴν ἄγειν, Μενέλαε, καὶ τήνδ', ὡς ἀπαλλαχθῇ πόνων».

Ἐν τοῖς Ἠθικοῖς τοῦ Πλουτάρχου σελ. 602, Α' φέρεται «Στρατόνικος δὲ τὸν ἐν Σερίφῳ ξένον ἠρώτησεν ἐφ' ὅτῳ τῶν ἀδικημάτων φυγὴ τέτακται παρ' αὐτοῖς ἐπιτίμιον· ἀκούσας δ' ὅτι τοὺς ῥᾳδιουργοὺς φυγαδεύουσιν· τί οὖν, ἔφη, οὐκ ἐρρᾳδιούργησας, ὅπως ἐκ τῆς στενοχωρίας ταύτης μεταστῇς; ». Γράφει δ' ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1873, σελ. 384 «Non est Graeca oratio ὅπως μεταστῇς sed μετΕστης, quia ὅπως pendet ab ea re, quae faeta *non* est, notissimo et frequentissimo usu, ut apud Aristophanem in Pace vs. 135. οὔκουν ἐχρῆν σε Πηγάσου ζεῦξαι πτερόν, ὅπως ἘΦΑΙΝΟΥ τοῖς θεοῖς τραγικώτερος; et sic sexcenties apud omnes ἵνα et ὅπως cum *indicativi* imperfecto et aoristo componuntur» (Πρβ. καὶ *Var. Lect.* σελ. 359). Εὐοδοῦται ἴσως ἡ ὑποτακτικὴ μεταστῇς, ἂν ἡ προκειμένη ῥῆσις «τί οὖν, ἔφη, οὐκ ἐρρᾳδιούργησας ὅπως ἐκ τῆς στενοχωρίας ταύτης μεταστῇς» νοηθῇ ὡδέ πως «ῥᾳδιούργησον οὖν, ὅπως ἐκ τῆς στενοχωρίας μεταστῇς». Εἶνε δ' ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου καὶ ἐν ἑτέρῳ τόπῳ τῶν Ἠθικῶν σελ. 150, Β' εἰρημένον «καὶ ὁ Θαλῆς ἐμὲ προσαγορεύσας ἐπάνω τοῦ Βίαντος κατακείμενον τί οὐκ ἔφρασας, εἶπεν, ὦ Διόκλεις, Βίαντι τὸν Ναυκρατίτην ξένον ἥκοντα μετὰ προβλημάτων βασιλικῶν αὖθις ἐπ' αὐτόν, ὅπως νήφων καὶ προσέχων ἑαυτῷ τὸν λόγον δέχηται; ». Πρβ. Ζηνόβ. Παροιμ. ϛ', 17 (Ἀποσπ. Ἀττικ. Κωμ. Τόμ. Α', — 622 Κοκκ.) «τί οὐκ ἀπήγξω, ἵνα Θήβησιν ἥρως γένῃ» ἤ ἄπαγξαι, ἵνα Θήβησιν ἥρως γένῃ». Ἐλέχθη δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Π τωνος Πρωταγ. σελ. 317, Δ' «τί οὖν, ἔφην ἐγώ, οὐ καὶ Πρόδι

καὶ Ἱππίαν ἐκαλέσαμεν καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν, ἵνα ἐπακούσωσιν ἡμῶν;», τουτέστι «καλέσωμεν οὖν, ἔφην ἐγώ, καὶ Πρόδικον καὶ Ἱππίαν καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν, ἵνα ἐπακούσωσιν ἡμῶν» (Ἴδε Ἄστιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος Τόμ. Ι', σελ. 14 καὶ Τόμ. ΙΑ', σελ. 394. Πρβ. καὶ Βλαϋδέσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀριστοφάνους Σφηκῶν σελ. 219).

Ἄξια μνείας εἶνε τὰ ὑπὸ τοῦ Κοβήτου γεγραμμένα ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1877, σελ. 159 «Offendo in limine. Prima orationis verba haec sunt pag. 63. Ἔδει μὲν ἑτέρους τῶν ἄρχειν ἤδη λαχόντων ὑπόθεσίν μου γενέσθαι τοῖς λόγοις ἵνα—ἐφάμιλλον οὕτως ὑμῖν ἀκονήσω τὴν γλῶτταν καὶ μή μοι συμβῇ παραπλήσιον κτέ. Aut Choricius Graecae compositionis prorsus ignarus fuit aut scripsit ἵνα—ἠκόνησα pro ἀκονήσω. Praecedente enim ἔδει, ἐχρῆν, ἐβουλόμην ἄν, εἴθε, εἴθ' ὤφελον et sim. ἵνα et ὅπως semper et ubique cum *indicativo* componuntur, ut ipsa cuiusque loci sententia requirit; namque manifesto hoc dicit Choricius: εἰ μὲν ἑτέρους τῶν ἀρχόντων πρότερον ἐπήνεσα, ἠκόνησα ἂν οὕτω τὴν γλῶτταν et ἵνα μή μοι συμβῇ, ut illud ad tempus *praeteritum* referatur, hoc ad futurum. Euripides in Phoenissis 92:

προὐξερευνήσω στίβον
μή τις πολιτῶν ἐν τρίβῳ φαντάζεται,
κἀμοὶ μὲν ἔλθῃ φαῦλος ὡς δούλῳ ψόγος
σοὶ δ' ὡς ἀνάσσῃ.

et Choricius ipse pag. 74· μή τις ἐξάπτῃ τὸν δῆμον εἰς ταραχήν, μή που λανθάνουσι κεκρυμμένοι σπινθῆρες».

Ἐν τῇ τοῦ Παύλου πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολῇ Α', δ', 8 ἀπαντᾷ «καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε, ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν». Ποιεῖται δὲ περὶ αὐτοῦ ὁ Ναβῆρος ἐν τῇ Μνημοσύν 1878, σελ. 98 τὴν παρατήρησιν τήνδε «Paulus aut scripsit aut scribere debuit συνεβασιλεύσαμεν». Δηλοῦμεν δ' ὅτι ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις σελ. 462, 33 Βεκκ. φέρεται «ἄμεινον εἶχεν φησὶν ὁ Ἀρίσταρ εἰ ἐγέγραπτο βοῶν εὐποιητάων, ἔξω τοῦ ΤΕ συνδέσμου, ἵν' ᾖ ς βοῶν», μνημονεύων δὲ τὴν ῥῆσιν ταύτην ὁ Ναβῆρος ἐν *Quaest ner.* σελ. 116 γράφει «ἵν' ἦν ῥινὸς βοῶν». Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις καὶ «εἰ δὲ τὸ πρᾶγμα ἠβουλό-

μεθα παραλαβεῖν, ψεύδεσιν ἀνέγνωμεν (γρ. ἂν ἀνέγνωμεν) ὡς βέλεσιν, ἵνα ἀπ' εὐθείας ᾖ ἡ κλίσις» (Τόμ. Α', σελ. 181, 29 Δινδ.) καὶ «καίτοι μᾶλλον ἐχρῆν καὶ βοηθόν τινα ἐκ θεῶν τούτῳ ἀναπλάσαι, ἵν' ἡμεῖς προτρεπώμεθα ἐπὶ τὸ φιλόξενον» (Τόμ. Γ'. σελ 276,21). Πρβ. καὶ Ἀπολλών. Ἀλεξανδρ. περὶ Ἀντων. σελ. 19, Γ' Βεκκ. «ἐκ γὰρ τοῦ ἐναντίου ἐχρῆν, ἵνα διασταλῇ τὸ γένος». Λέγει δ' ὁ ἐκδότης σελ. 158 «ἵνα διασταλῇ τὸ γένος: Oportebat ἵνα διεστάλη, quo tamen modo certum est non scripsisse Auctorem, quippe cui ἀσύστατον τὸ ἵνα ἀνέγνων de Syntaxi p. 269. 29»

Τῆς τοιαύτης συντάξεως οὐκ ὀλίγα παραδείγματα ἔχομεν συνηγμένα ἐκ μεταγενεστέρων, μνημονεύομεν δὲ νῦν ἓν μόνον τὸ ἀπαντῶν ἐν τοῖς Ποιμενικοῖς τοῦ Λόγγου Α', ιδ', 3. «Εἴθε αὐτοῦ σῦριγξ ἐγενόμην, ἵν' ἐμπνέῃ μοι· εἴθε αἴξ, ἵν' ὑπ' ἐκείνου νέμωμαι». Περὶ τοῦ χωρίου τούτου ἐποιήσατο λόγον ὁ Ναβῆρος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1877, σελ. 202.

ΚΕΦ. ΟΘ'.

§ 1. Ἵνα-ἀπηλλάττετο: ἵνα-ἀπαλλάττοιτο.

Παρὰ τῷ Λουκιανῷ Ἀλ. 2 ἐφέρετο ἄλλοτε «καὶ μὴν ἄριστον ἦν καθάπερ τινὰ Πενθέα ἢ Ὀρφέα λακιστὸν ἐν πέτραισιν εὑρέσθαι μόρον, ἵν' ἂν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ ἕκαστος ἔχων ἀπαλλάττοιτο». Ὁ Φρίσχιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Λουκιανοῦ Τόμ. Β', α', σελ. 75 ἀναγνοὺς «ἵνα καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ ἕκαστος ἔχων ἀπηλλάττετο» ἐσημειώσατο «ἵνα καὶ Α (ita A) Ψ. ἵναν καὶ Β. ἵν' ἂν καὶ Φ. ἵνα ἂν καὶ v. ἂν h. l delendum esse Cobetus V. L. p 103 intellexit. ἀπηλλάττετο Ψ diserte· ἀπηλλάττετο καὶ (puncta pr m) A. ἀπηλλάττετο καὶ (?). ἀπαλλάττετο Φ. ἀπαλλάττοιτο v.»

Οὐδεμία δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἀμφιβολία ὅτι τῆς ὁριστικῆς χρῆσ[ις] ὑπὸ τοῦ Λουκιανοῦ ἐγένετο, ἵνα-ἀπηλλάττετο οὐχὶ τῆς εὐκτικῆς, ἵ[ν'] ἈΝ-ἀπαλλάττοιτο.

§ 2. Ἵνα-ἰασάμην: ἵνα-ἰασαίμην.

Παρὰ τῷ Λουκιανῷ Ἀποκηρυττ. 1 ἐξέδωκεν ὁ Ἰακωβίτζιος Τόμ. Β', σελ. 129 «ἐβουλόμην μὲν οὖν τὴν ἰατρικὴν καὶ τοιοῦτόν τι ἔχειν φάρμακον—ἵνα καὶ τοῦτο τοῦ πατρὸς τὸ νόσημα ἰασαίμην» καὶ ἔγραψε τὴν σημείωσιν τήνδε «ἰασαίμην: ἰασάμην a».

Ὁ Κόβητος γράφει ἐν *Var. Lect.* σελ. 104 «Aliis locis necessarium indicativum, quoniam quid sibi vellet non capiebant, in optativum mutarunt. Fecere hoc 29.1 ἐβουλόμην μὲν οὖν τὴν ἰατρικὴν καὶ τοιοῦτόν τι ἔχειν φάρμακον, ἵνα καὶ τοῦτο τοῦ πατρὸς τὸ νόσημα ἰασαίμην, sensu vacuum est ἰασαίμην, necessarium est ἰασάμην, ut initio loci ἐβουλόμην μὲν ἄν, *vellem*, quod dicunt in ea re, quam fieri non posse sentiant, ut apud Lysiam iv. § 3. ἐβουλόμην δ' ἂν μὴ ἀπολαχεῖν αὐτὸν κριτὴν Διονυσίοις, ἵν' ὑμῖν φανερὸς ἐγένετο ἐμοὶ διηλλαγμένος: est autem ἰασαίμην perinde absurdum atque in Lysia foret γένοιτο pro ἐγένετο».

Πρὸ τοῦ Κοβήτου ἀνέγνω ἰασάμην ἀντὶ τοῦ ἰασαίμην ὁ Φρίσχιος. Παρατιθέμεθα τὰ ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένα ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Λουκιανοῦ Τόμ. Β', β', σελ. 78 «Quum igitur structuram ne Hemsterhusio quidem intellectam explicarem, correxi in Hermot. 60 σπάσχις pro σπάσαιο, in Piscat. 2 ἀπηλλάττετο pro ἀπαλλάττοιτο, in Abdicat 1 ἰασάμην pro ἰασαίμην, quae praeter extremum omnia Jacobitius tacitus fecit lucri: mallem etiam extremum in Abdicat. 1, ubi ἰασάμην nunc post me emendat Cobetus V. L. p. 104».

§ 3 ὡς-ἦμεν: ὡς-εἴημεν.

Παρὰ τῷ Λουκιανῷ Συμποσ. ἢ Λαπ. ἡ παραδεδομένη γραφὴ «εἰ δὲ δεῖ καὶ γυναικείου γάμου, κατὰ τὰ Πλάτωνι δοκοῦντα νὰς εἶναι ἐκείνων τὰς γυναῖκας, ὡς ἔξω ζήλου εἴημεν».

Ἀνεγνώσθη δ' ἀντὶ τοῦ ἐκείνων ὑπ' ἄλλων μὲν ἐχρῆν, ὑπ' ἄλν δὲ ἔδει, ὡς καὶ ὑπὸ τοῦ Κοβήτου, ὅστις καὶ τὴν εὐκτικὴν εἴη-

μεν μετετύπωσεν εἰς τὸν παρατατικὸν ἦμεν. Μνημονεύομεν ἃ ἔγραψεν ὁ μέγας κριτικὸς ἐν *Var. Lect.* σελ. 104 «Iterum librarii in Luciano sic peccarunt 71,39. εἰ δ' ἔδει (lege εἰ δὲ δεῖ) καὶ γυναικείου γάμου κοινὰς εἶναι ἔδει τὰς γυναῖκας, ὡς ἔξω ζήλου εἴημεν, compone cum his verba DEMOSTHENIS p. 1273: ἐπιδεῖξαί σε ἔδει — ἵνα μὴ λόγῳ τὸν πατέρ' ἀδικοῦντ' ἀπέφαινες et videbis quam necessarium sit ὡς ἔξω ζήλου ἦμεν».

Τῷ Κοβήτῳ συμφωνήσας ὁ Φρίσχιος ἀποκατέστησεν ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ Λουκιανοῦ τὸν παρατατικὸν ἦμεν. Ὑπὸ τοῦ Ἑρουερδῆνος ἐγράφη ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1879, σελ 395 «C. 39 extr. syntaxis requirit: ὡς — ἦμεν pro εἴημεν post ἔδει ἡμῶν, ut pro ἐκείνων recte correxit Fritzschius». Ὁ Φρίσχιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Λουκιανοῦ Τόμ. Β', β', σελ. 120 μεταδοξάσας ἀνέγνω «κοινὰς εἶναι ἔδει ἡμῖν τὰς γυναῖκας» καὶ πάλιν δὲ μεταγνοὺς ἐνέκρινε τὸ «κοινὰς εἶναι ἐχρῆν τὰς γυναῖκας». Παρατιθέμεθα καὶ ἃ ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ Ἑρουερδῆνος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1879, σελ. 358 «P. 453 extr. ὥστ' ἔγωγε ἂν εὐξαίμην, εἴπερ ἦν ἐν δυνατῷ, γενέσθαι Θηραμένης — ἵνα — βαδίζοιτε. Syntaxis postulat εὐξάμην — ἐβαδίζετε». Πρβ. καὶ 1874, σελ. 309 «Epigr. 174.

Εὕδεις, Ζηνοφίλα, τρυφερὸν θάλος. Εἴθ' ἐπὶ σοὶ νῦν
ἄπτερος εἰσῄειν Ὕπνος ἐπὶ βλεφάροις.
ὡς ἐπὶ σοὶ μηδ' οὗτος ὁ καὶ Διὸς ὄμματα θέλγων
φοιτήσαι, κάτεχον δ' αὐτὸς ἐγώ σε μόνος.

Vs. quarto soloecus est optativus, neque ipsius poetae errorem esse apparet e sequenti Indicativo, qui certa lege sequitur post votum non expletum. Quantocius reponendum:

φοίτησεν, κάτεχον δ' αὐτὸς ἐγώ σε μονος.

Similiter supra ep. 84,2 sermonis ratio postulat: εἴθε-γενόμην-ὄφρα-χαρίσω pro χαρίσῃ». Παρατηρητέον δ' ὅτι φοίτησεν ἀντὶ τοῦ φοιτήσαι ἀνέγνω καὶ ὁ Ἐμπέριος. Ἴδε Stadtmueller ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Ἑλληνικῆς Ἀνθολογίας Τόμ. Α', σελ. 151.

Ἰσχυρίζεται δ' ὁ Κόβητος ὅτι καὶ ἐν τῇ Ἀναβάσει τοῦ Ξενοφῶντος Ζ', ζ', 10 ἡ γνησία γραφὴ εἶνε ἐχαρισάμην, οὐχὶ χαρισαίμην, ὡς φέρεται ἐν τοῖς ἀντιγράφοις. Μνημονεύομεν ἃ ἔγραψεν ὁ ἀνὴρ ἐν *Nov. Lect.* σελ. 508 «In eadem § 10 aliud mendum

inveteravit in verbis οὐδὲν ἐμὲ παρακαλέσαντες — ὅπως ὥσπερ ἀπηχθανόμην αὐτοῖς ὅτι πρὸς ὑμᾶς ἦγον οὕτω καὶ χαρισαίμην νῦν ἀποδιδούς, nempe requiritur indicativus οὕτω καὶ ἐχαρισάμην. Loquitur enim Xenophon de ea re quae *facta fuisset*, si Thraces erga se servassent fidem: ἔδει γὰρ ὑμᾶς δι' ἐμοῦ παραδοῦναι τὸ στράτευμα τοῖς Λακεδαιμονίοις, ὅπως ἐχαρισάμην ἀποδιδοὺς ὥσπερ τότε ἀπηχθανόμην πρὸς ὑμᾶς ἄγων τοὺς ἄνδρας. Nemo dubitabit quin in hac forma orationis ὅπως ἐχαρισάμην legitima et necessaria constructio sit, et ὅπως χαρισαίμην vitiosa et soloeca. Sed prorsus idem alia loquendi forma dicere Xenophontem manifestum est. Continent enim verba οὐδὲν ἐμὲ παρακαλέσαντες hanc ipsam exprobrationem neglecti erga se officii fideique violatae, et significationem illius rei quam fieri debuisse ait ὅπως ἐχαρίσατο τοῖς Λακεδαιμονίοις, ut gratificari Lacedaemoniis potuisset. Quam saepe ὅπως, ἵνα, et ὡς cum indicativis coniuncta ab indoctis Graeculis corrupta aut interpolata fuerint exemplis alibi demonstravimus».

Παρατηρητέον δ' ὅτι φέρεται παρὰ τῷ Γαληνῷ Τόμ. Η', σελ. 941 «ἐβουλόμην ἄν μοι τοῦτο παντὸς μᾶλλον ὑπάρχειν, ἵνα μὴ πράγματα ἔχοιμι» καὶ παρὰ Μιχαὴλ τῷ Ψελλῷ Μεσαιων. Βιβλ. Σάθ. Τόμ. Ε', σ. 103 «ἔδει μὲν οὖν, ὦ φιλότης — ἴχνη τινὰ ἡμῖν καταλελοιπέναι καὶ σπέρματα ἐν ταῖς σαῖς τῶν λόγων πραγματείαις τῆς σῆς ἀρετῆς, ἵν' ἔχοιμεν ἐκεῖθεν πρὸς τὰς τελεωτέρας ἐργασίας δύναμίν τινα ἐρανίζεσθαι». Καὶ ἄλλα δὲ τοιαῦτα παραδείγματα ἔχομεν συνειλεγμένα, ἃ δὲν θέλομεν νῦν νὰ μνημονεύσωμεν.

Καὶ τοῦτο δ' ἄξιον παρατηρήσεως ὑπάρχει, ὅτι παρὰ τῷ Προκοπίῳ Τόμ. Γ', σελ. 96,18 εἶνε γεγραμμένον «ᾧ δὴ στελλομένῳ βασιλεὺς μὲν ἐπέστελλεν ἅπερ μοι ἐν τοῖς ἐγκαίροις δεδιήγηται λόγοις, ἵνα δή μοι τῶν πεπραγμένων ἐκπύστους ποιεῖσθαι τὰς ἀληθείας δέει τῆς βασιλίδος ἀδύνατα ἦν» ἀντὶ τοῦ εἴη. Καὶ ἐν τοῖς τοῦ Τέλητος παρὰ Στοβ. Ἀνθολ. Τόμ. Δ', σελ. 51,23 φέρεται «τούτου γὰρ ἕνεκά σε, φησίν, ἐγέννησα, ἵνα χρήσιμος καὶ βοηθὸς ἦσθα τᾷ Σπάρτᾳ». Ποιεῖται δ' ὁ Μεινέκιος σελ. ιϐ' τὴν παρατήρησιν τήνδε «μῆτερ-τούτου-ἐγέννησα-βοηθός: restituendae videntur formae doricae - ἦσθα: εἴησθα?».

ΚΕΦ. Π'.

«Ὅπως—ἀτιμώρητος ἊΝ κακῶν ἁμαρτημάτων ἐγίγνετο» καὶ «ἵνα μᾶλλον ἊΝ ἐπιστεύετο ὑφ' ὑμῶν»

Ἐν τοῖς Νόμοις τοῦ Πλάτωνος φέρεται σελ. 959, Β' «ζῶντι γὰρ ἔδει βοηθεῖν πάντας τοὺς προσήκοντας, ὅπως ὅ τι δικαιότατος ὢν καὶ ὁσιώτατος ἔζη τε ζῶν καὶ τελευτήσας ἀτιμώρητος ἂν κακῶν ἁμαρτημάτων ἐγίγνετο μετὰ τὸν ἐνθάδε βίον».

Ποιεῖται δ' ὁ Σταλβαύμιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος Τόμ. Ι', γ', σελ. 405 τὴν παρατήρησιν τήνδε· «Dein post ἀτιμώρητος importune ἂν infercitur, quod *Astius* delendum censet; sed melius de Baiteri sententia scripseris παγκάκων. Winckelmannus coniecit: ἀτιμώρητος ἀνιάτων».

Παρὰ τῷ Ἰσαίῳ περὶ τοῦ Ἀγν. κλήρ. 6 κεῖται «καίτοι τόν γε πράττοντά τι δίκαιον οὐ προσῆκεν ἀπορεῖν ἀλλ' εὐθὺς λέγειν, καὶ μὴ μόνον τοῦτο ποιεῖν ἀλλὰ καὶ διόμνυσθαι καὶ τοῦ γένους παρέχεσθαι μαρτυρίας (μάρτυρας), ἵνα μᾶλλον ἂν ἐπιστεύετο ὑφ' ὑμῶν».

Ὁ Δοβραῖος ἐν *Adversar.* Τόμ. Α', σελ. 309 ἐξήλειψεν ἐκ τοῦ χωρίου τούτου τὸ δυνητικὸν μόριον ἊΝ. Ὁ Σχοιμαννὸς ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἰσαίου σελ. 460 ὑπερμαχεῖ τῆς παραδεδομένης γραφῆς λέγων «Quod sequitur: ἵνα μᾶλλον ἂν ἐπιστεύετο ὑφ' ὑμῶν. non tam hoc significat: *quo magis ei fides a vobis haberetur*, quam: *quod si fecisset*, *magis ei fides haberetur*. Nam ἵνα cum indicativis praeteritorum, sed sine ἄν, construi, ubi res indicatur, quam quis voluit fieri, sed quae facta non est propter condicionem, unde suspensa erat, non impletam, notum est in vulgus et a multis incultatum. Vid. Herm. ad Viger. p. 850. Matth. gr. Gr. p. 997. Schaefer. App. crit. ad Demosth. I p. 351. Markland. ad Lys. p. 43. Additur autem ἂν ubi praevalet conditionis notio (*wo — in welchem Falle*), obscurata consilii ac voluntatis notione. Ita Lucia Toxar. cap. 18 extr.: καὶ εἴθε γε, ὦ Μνησιππε, ἀνώμοτος ταῦτα ἔλεγες, ἵνα καὶ ἀπιστεῖν ἂν ἐδυνάμην αὐτοῖς. Quamqua

rariora sunt huius generis exempla». Ἐπισυνάπτομεν τούτοις τὰ ὑπὸ τοῦ Κλοτζίου ἐν ταῖς εἰς τὸν Δεβάριον Σημειώσεσι σελ. 631 γεγραμμένα «Quorum explicationi hoc unum addi poterit, videri, quamvis raro admodum, interdum in eius modi locis post ἵνα particulam etiam additum esse ἄν, uti condicionis ratio non solum in primo membro ponatur, sed efferatur etiam in ipsa effectus, qui non evenit, quia prima caussa cessavit, significatione. Conferatur Luciani *Toxaris* § 18. Καὶ εἴθε γε ὦ Μνήσιππε ἀνώμοτος ὢν ταῦτα ἔλεγες, ἵνα καὶ ἀπιστεῖν ἂν ἐδυνάμην αὐτοῖς κτέ., ad quem locum recte C. Jacobitzius assimulavit eiusdem Luciani *dialog. mortuorum* VI. § 3. Ἢ τὸ τελευταῖον εἰδέναι ἐχρῆν, πότε καὶ τεθνήξεται τῶν γερόντων ἕκαστος, ἵνα μὴ μάτην ἂν ἐνίους ἐθεράπευον». Πρβ. καὶ Φρίσχιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Λουκιανοῦ Τόμ. Β', β', σελ. 78 καὶ Γέρθιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς τοῦ Κυνήρου Διεξοδ Γραμματικῆς τῆς Ἑλλ. Γλώσσης Τόμ. Β', β', σελ. 390.

Ἐδηλώθη ἐν τοῖς ἄνω ὅτι παρέγγραπτον ὑπελήφθη τὸ δυνητικὸν μόριον ἌΝ ὑπὸ τοῦ Ἀστίου ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ Πλάτωνος «ὅπως — ἀτιμώρητος ἂν κακῶν ἁμαρτημάτων ἐγίγνετο» καὶ ὑπὸ τοῦ Δοβραίου ἐν τῷ τοῦ Ἰσαίου «ἵνα μᾶλλον ἂν ἐπιστεύετο ὑφ' ὑμῶν».

Γράφει δὲ καὶ ὁ Κοβητος ἐν *Var. Lect.* σελ. 103 «Ecquis est, qui putet in his ἐγίγνετο, ἀνηλίσκετο cet. salva sententia et *Graecitate* aut in γίγνοιτο et ἀναλίσκοιτο mutari posse, aut ἂν adiici? Nemo opinor. Cur igitur aequis animis ferre potuerunt vitia manifesta, quale legitur in Isaei oratione xi. 6. προσῆκε παρέχεσθαι μαρτυρίας (leg. μάρτυρας), ἵνα μᾶλλον ἂν ἐπιστεύετο, aut in *Sisypho*, incerti auctoris dialogo, qui in Platonicis circumfertur p. 387. χθές σε πολὺν χρόνον ἀνεμείναμεν ὅπως ἂν ξυνηκροῷ ἡμῖν ἀνδρὸς σοφοῦ, et sic saepe peccatur apud veteres et probatos *Graecitatis* auctores. Nempe ἂν addebant isti, qui quid sibi vellent ἐπιστεύετο, ξυνηκροῷ, similia, non ...is assequebantur Apud Lucianum, cuius causa haec praesi, semel tantum *Graeca* et genuina forma evasit 3, 32. ὁ τῇ ῥινὶ ἐχρῆν στέφεσθαι, ἵν' ὡς πλεῖστον ἀνέσπων τῆς ἡδονῆς. ...is nunc non videt manifestum mendum in his 10, 6, 2. εἰ-

δέναι ἐχρῆν πότε καὶ τεθνήζεται τῶν γερόντων ἕκαστος ἵνα μὴ μάτην ἂν ἐνίους ἐθεράπευον? satin certum est ἂν delendum esse? Non magis eiden voculae parcendum 15, 2. ἄριστον ἦν — ἵν' ἂν καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ ἕκαστος ἔχων ἀπηλλάττετο et 41, 18. εἴθε γε ἀνώμοτος ὢν ταῦτ' ἔλεγες ἵνα καὶ ἀπιστεῖν ἂν ἐδυνάμην. Non est ovum ovo similius, quam est horum locorum primus loco PLATONIS: ἵνα μὴ εἰς ἄδηλον πολλὴ σπουδὴ ἀνηλίσκετο poteratque parasitus his ipsis verbis uti pro suis ἵνα μὴ μάτην ἐνίους ἐθεράπευον. Scioli quartum ἂν de suo inferserunt 46, 21. ἵν' αὐτῶν τὴν περίεργον ἂν γλῶτταν διέφυγον». καὶ σελ. 359 «Idem remedium THEOPHRASTO adhibendum apud PORPHYRIUM *de Abstin.* IV. 20. εἴθε τὴν μυθευομένην ἄλιμον καὶ ἄδιψον εὔπορον ἦν κεκτῆσθαι ἵν' ἄν τις τὸ διαρρέον τοῦ σώματος ἐπισχὼν δι' ὀλίγου πρὸς τοῖς ἀρίστοις ἦν, scripsit philosophus ἵνα τις. In BABRII fabula 58. corrigo vs. 10. ἵνα βλέπων ἔτυπτεν pro ὡς ἂν βλέπων et vs. 12. ἵν ἔβλεπέν τις τὸν πέλας, pro ὡς ἂν βλέποιτο τὸν πέλας» (Πρβ. καὶ *Mmemos*. 1883, σελ. 432).

Καὶ ὁ Γ. Δινδόρφιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Λουκιανοῦ ἐξήλειψεν ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Κοβήτου παρατεθεισῶν αὐτοῦ ῥήσεων τὸ δυνητικὸν μόριον ἌΝ (Πρβ. καὶ Ἑρουερδῆνα ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1879, σελ. 361 καὶ Ναβῆρον ἐν τῷ αὐτῷ συγγράμματι 1901, σελ. 252). Ἀλλ' ἄλλοι τοῦ Λουκιανοῦ ἐκδόται ἐτήρησαν αὐτό. Ὁ Φρίσχιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ συγγραφέως τούτου Τόμ. Γ', α', σελ 206 «ἐσημειώσατο «μάτην ἄν: ἂν delebat Cobetus Orat. p 101 et V. L. p. 103, frustra».

Ἄξια μνείας εἶνε τὰ ὑπὸ τοῦ Οὐαγνήρου γεγραμμένα ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν Ἀποσπασμάτων τῶν Ἑλλήν. Τραγικῶν Τόμ. Β', σελ. 214 «Heath *soloece* ἐξέβαλλ' ἂν δωμάτων. cf. Valck. ad Hippol. 928. et Diatr. p. 176. Matth. Cr. Cr. § 519». Οὐ μόνον δ' ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ Εὐριπίδου ἀνέγνω ὁ Ἑάθιος «ὡς τὴν κακὴν μὲν ἐξέβαλλ' ἂν δωμάτων» ἀντὶ τοῦ ἐξέβαλλε ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ τοῦ Σοφοκλέους Οἰδ. Τυρ. 1391 «ὡς ἔδειξ' ἂν μήποτε ἐμαυτὸν ἀνθρώποισιν ἔνθεν ἢ γεγὼς» ἀντὶ τοῦ ἔδειξα. Καὶ ἐνέκρινε μὲν τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Ἑαθίου ὁ Μουσγράβιος, ἀλλ' ὀρθότατα ἀπεφήνατο ὁ Βρούγκιος «Imperite Heathius particulam ἂν inserit» (Ἴδε

Ἐρφούρδιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Σοφοκλέους Τόμ. Ε', σελ. 466).

Παρατιθέμεθα χωρία μεταγενεστέρων, συγγραφέων, ἐν οἷς τῷ τελικῷ μορίῳ τῷ συντεταγμένῳ ὁριστικῇ ἐγκλίσει χρόνου παραγομένου πρόσκειται τὸ δυνητικὸν μόριον ΑΝ.

Πλωτῖν. Τόμ. Α', σελ. 121, 6 Κιρχ. «καὶ οὐ μεταβάλλει ἄλλη πρᾶξις εἰς ἄλλην, ἵνα ἂν ἦν καὶ αὐταῖς ὕλη» καὶ σελ. 272, 25 «οὐ γὰρ ὡς κείμενοι ἦσαν τύποι, ἵνα ἂν ἦν ἴσως ἄτοπον τὸ συμβαῖνον» καὶ Τόμ. Β', σελ. 28, 13 «τούτου δὲ οὐκέτι ἄλλο, ἵν' ἂν ἦν ἐν αὐτῷ» καὶ σελ. 31, 26 «αὐτὸς δὲ οὐκ ἦν τὰ πάντα, ἵν' ἂν ἐδεήθη αὐτῶν» καὶ σελ. 49, 11 «ἀλλ' ὅλως οὐκ ἦν, ἵν' ἂν καὶ εἶδεν» καὶ σελ. 77, 12 «οὐ τοίνυν οὔτε σύνοδος οὔτε σχίσις τὰ δύο, ἵν' ἂν ἦν σχέσις» καὶ σελ. 159, 4 «οὔτ' οὖν αὐτὴ ἠθέλησε τὸ οὕτως, ἵνα ἂν εἵπετο, οὔτε ἄλλος πεποίηκεν οὕτως;» καὶ σελ. 316, 21 «οὐ γὰρ δὴ τῆς φυτικῆς, ἵν' ἂν καὶ ἐφήψατο σώματος» καὶ σελ. 430, 7 «ὅτι πρακτικὸς ἀλλ' οὐ θεωρητικὸς ἦν, ἵνα ἂν ὅλος ἦν ἐκεῖ».

Σιμπλίκ. Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. ΙΑ', σελ. 162, 10 «τὸ δὲ ζῷον ἐπὶ τῶν γενητῶν καὶ φθαρτῶν σῶμα οὐχ οἷόν τε ἢ ἀέριον ἢ ὑδάτινον εἶναι, ἵνα ἦν ἂν ὅμοιον τοῖς ἐπὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων ἀλλοτρίοις μεταξὺ γινομένοις» καὶ σελ. 325, 9 «οὐ γάρ, ἐπειδὴ εἰς ἄλλο πρότερον δρᾷ τὸ πρώτως κινοῦν, οὐχὶ καὶ εἰς τὸ αἰσθητικὸν ἡ ἀπ' αὐτοῦ διαβαίνει κίνησις, ἵνα ἄν τις ὑπενόησε μηδ' ὅλως ἡμᾶς αἰσθάνεσθαι τοῦ πρώτως κινοῦντος».

Γρηγ. Νύσσ. Τόμ. Γ', σελ. 116, Δ' «εἴθε πως οἷόν τε ἦν κἀμοί τι γενέσθαι πλέον ἐκ τῆς τοιαύτης σπουδῆς, ὡς μετὰ πλείονος ἂν τῆς προθυμίας τὸν περὶ τούτων πόνον ἐνεστησάμην».

Μιχ. Ψελλ. Μεσαιων. Βιβλ. Σάθ. Τόμ. Ε', σελ. 380 «εἴθε ἀμβροσίας εὐπόρουν, εἴθε νέκταρος, εἴθε τινὸς ἄλλου βρώματος ἢ πόματος ἀθανάτου, δέσποτά μου καὶ βασιλεῦ, ὡς ἂν αὐτός σοι τὸ ἀθάνατον βρῶμα παρέθηκα καὶ αὐτήν σοι τὴν ἀθάνατον πόσιν ἐκέρασα».

Γεώργ. Παχυμ. Βοισσ. σελ. 157 «ἐδει μὲν καὶ ὡς σῶν ἐκείνων ἀντιποιεῖσθαι καὶ ὑπὲρ πατρικῶν φορτίων τῷ κλύδωνι διαμάχεσθαι, ὡς ἂν ἐπανεσώζετο τὰ ἴδια τῷ πατρί».

Δοξοπατρ. Ῥητ. Ἑλλ. Οὐαλζ. Τόμ. Β', σελ. 479, 11 «ὤφειλε λοιπὸν πρῶτον τὴν σύγκρισιν τὸ γύμνασμα διδάξαι καὶ οὕτω τὸν κοινὸν τόπον καὶ τὸ ἐγκώμιον καὶ τὸν ψόγον, ὡς ἂν προμαθόντες δι'

αὐτῆς τοὺς τρόπους, καθ' οὓς ἡ σύγκρισις γίνεται, εὐχερῶς εἴχομεν καὶ τὰς ἐν ἐκείνοις συγκρίσεις ποιεῖν».

Εὐστάθ. Παρεκϐ. εἰς Ὁμ. σελ. 400, 20 «ἤ ὅτι ὤφελεν ἀρεστὸς καὶ ἡδύς μοι δόξαι ὁ θάνατος, ὡς ἂν αὐτόχειρ ἐμαυτὴν τοῦ βίου ἐξήγαγον» καὶ σελ. 1710, 15 «εἴθε δὲ ἦν καὶ πρὸ τοῦ σπηλαίου τοῦ βορωτάτου Πολυφήμου θίς τις ὀστέων, ὡς ἂν ὑποπτεύσας κακόν τι Ὀδυσσεὺς ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν ἄλυπος» καὶ Μικρ. Συγγρ. σελ. 31, 76 «εἴθε ἦν καὶ αὐτὰ ἐκεῖνα ἐξονομάζεσθαι, ὡς ἂν εἴχομεν καὶ δι' ὀνομάτων ἐκείνων ἁγιάζειν καὶ ψυχὴν καὶ γλῶσσαν καὶ τὸ λοιπὸν σῶμα» καὶ σελ. 309, 57 «καὶ ἤθελον δεδόσθαι, καθάπερ Ὁμήρῳ τῷ σοφῷ, βοτρυδὸν εἰπεῖν τὰς μελίττας πέτεσθαι, οὕτω κἀμοὶ τοὺς βότρυας τούτους φάναι μελισσηδὸν σεσωρεῦσθαι, ὡς ἂν ἔσχον καὶ οὕτω σεμνῦναι τὸ δῶρον» καὶ σελ. 325, 90 «καὶ ἤθελον ἰδεῖν τοὺς τοιούτους, οἵτινες ἄρα καὶ εἶεν, ὡς ἂν εἶχον εὐθύμως ἰδὼν ἡττώμενόν σε τὸν ἐμοὶ φοϐερόν». Σημειωτέον δ' ὅτι εἶνε τὸ ὡς ἂν εὐκτικῇ συντεταγμένον σελ. 297, 89 «καὶ εἴθε μὲν γυμνοί, ὡς ἄν που καὶ ἐλεοῖντο ἐκ τῶν γυμνωσάντων».

Παρατηρήσεως ἄξιον ὑπάρχει ὅτι ὑπὸ μὲν τοῦ Αἰσχύλου εἶνε εἰρημένον Προμηθ. 746 «τί δῆτ' ἐμοὶ ζῆν κέρδος, ἀλλ' οὐκ ἐν τάχει ἔρριψ' ἐμαυτὴν τῆσδ' ἀπὸ στύφλου πέτρας, ὅπως πέδοι σκήψασα τῶν πάντων πόνων ἀπηλλάγην;», ἐν δὲ τοῖς Σχολίοις σελ. 259, 34 «ποία μοι ὠφέλεια τοῦ ζῆν, ἀλλ' οὐ ταχέως ἔρριψα ἐμαυτὴν ἀπὸ ταύτης τῆς τραχείας πέτρας καὶ ὑψηλῆς — ὡς ἌΝ εἰς τὴν γῆν καταπεσοῦσα καὶ ἐκ τούτου φονευθεῖσα ἀπηλλάγην τῶν πολλῶν πόνων;».

Μνημονεύομεν τὰ ὑπὸ τοῦ Ἑρουερδῆνος γεγραμμένα ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1886, σελ. 401 «Anth. Pal. XI. Ep. 58, 1

Ἤθελον οὐ χρυσόν τε καὶ ἄστεα μυρία γαίης
οὐδ' ὅσα τὰς Θήϐας εἶπεν Ὅμηρος ἔχειν·
ἀλλ' ἵνα μοι τροχόεσσα κύλιξ βλύσσειε λυαίῳ,
χείλεος ἀενάῳ νάματι λουομένου,
καὶ γεραρῶν συνέπινε λάλος χορός, οἱ δὲ περισσὸν
ἄνδρες ἐργατίναι κάμνον ἐφ' ἡμερίσιν.

Vides Macedonem, qui recte et ordine Indicativo usus est in sequentibus, solœce vs. 3tio usurpare Optativum, licet numeri permitterent ἔϐλυζε. Eosdem solœcismos reperies cap.

V 174, 4 φοιτῆσαι et 84, 2 χαρίσῃ pro φοίτησεν et χαρίσω. *Non melius* Paulus *Silentiarius XVI, 277 dedit* αἴθε — ἔσθενε —, ὥς κεν — ἐθελγόμεθα, *ubi rectius scripsisset* καί κεν *et fortasse scripsit, saepe enim confunduntur a librariis* καί *et* ὡς), *ut* Ioannes *grammaticus IX 629 habet* αἴθε — — ἐκάθηρα — καί κεν ἔφησθα».

Κεῖται δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ ἐπιγράμματι Ἀνθολ. Παλατ. Θ', 136 «αἴθε πατήρ μ' ἐδίδαξε δασύτριχα μῆλα νομεύειν, ὥς κεν ὑπὸ πτελέῃσι καθήμενος ἢ ὑπὸ πέτρης συρίσδων καλάμοισιν ἐμὰς τέρπεσκον ἀνίας». Πρβ. καὶ Μιχ. Ἀκομ. Τόμ. Β', σελ. 387, 348 «ἀλλὰ τίς ἄν μοι δῶκε Σιμωνίδεω κιθαριστὺν ὄφρα κε πατρίδα κείνου, ξεινοδόκον δέ τ' ἐμεῖο ἀντί τοι ἐργμάτων ἐσθλῶν ἐν ἄνθεσσι λίγαινον».

ΚΕΦ. ΠΑ'.

Δόκιμον μὲν εἶνε τὸ Συρακόσιος (Ἰων. Συρηκόσιος), ἀδόκιμον δὲ τὸ Συρακούσιος.

Ὁ Πλούταρχος λέγει ἐν τῷ Νικίᾳ κεφ. ΙΖ' «ὁ μὲν γὰρ Εὐριπίδης μετὰ τὴν ἧτταν αὐτῶν καὶ τὸν ὄλεθρον γράφων ἐπικήδειον ἐποίησεν·

Οἵδε Συρακοσίους ὀκτὼ νίκας ἐκράτησαν
ἄνδρες, ὅτ' ἦν τὰ θεῶν ἐξ ἴσου ἀμφοτέροις».

Φέρεται δὲ καὶ γραφὴ ΣυρακΟΥσίους καὶ ἐνίκησαν· ἀλλ' οὐδαμῶς τῷ μέτρῳ οὔτε τὸ ΣυρακΟΥσίους συνᾴδει οὔτε τὸ ἐνίκησαν, ὃ προφανῶς εἶνε ἐξήγησις τοῦ ἐκράτησαν.

Ὁ Δημ. Βερναρδάκης ἔγραψεν ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου Τόμ. Β', σελ. 369 (1894) «Τὸ μὲν κρατεῖν = νικᾶν (πρβ. Ἡρ. μ. 50 Μινύας κρατήσας, ἐπιγρ. οἱ δὲ Συρηκουσίους ὀκτὼ νίκας ἐκράτησαν ἄνδρες, κτλ».

Γελοιότατα ὁ Βερναρδάκης ἀνέγνω μὲν οἱ δὲ ἀντὶ τοῦ οἵδε, μετύπωσε δὲ τὸ ΣυρΑκΟσίους εἰς τὸ ΣυρΗκΟΥσίους, τρέψας οὐ νον τὸ Ο εἰς τὸ ΟΥ ἀλλὰ καὶ τὸ Α εἰς τὸ Η κατὰ τὴν Ἰωνικὴν

διάλεκτον. Οὕτω παχὺς τὸν νοῦν καὶ δυσμαθὴς ὁ ἄνθρωπος ἦτο, ὥστε οὐδ' ἐκ τοῦ μέτρου ἐδιδάχθη ὅτι πλημμελῶς ἔχει ὁ διὰ τῆς ΟΥ διφθόγγου γεγραμμένος τύπος, τουτέστιν ὁ μακρὰν τὴν προπαραλήγουσαν ἔχων. Δηλοῦμεν δ' ἐν παρόδῳ ὅτι τῆς μετ' αἰτιατικῆς συντάξεως τοῦ ῥήματος κρατεῖν, κειμένου ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ νικᾶν, πολλὰ μαρτύρια κατελέξαμεν ἐν τῷ Περιοδικῷ Συγγράμματι Πλάτωνι 1879. σελ. 284.

Οὐδεὶς ἴσως ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ὑπάρχει ἀγνοῶν ὅτι κατὰ τὴν δόκιμον ἐκφορὰν λέγεται ἀείποτε Συρακόσιος καὶ ἰωνιστὶ Συρηκόσιος, ἀλλότριον δὲ τοῦ γνησίου ἑλληνισμοῦ εἶνε τὸ διφθογγογραφούμενον Συρακούσιος.

Περὶ τοῦ πράγματος ἐποιησάμεθα λόγον ἐν τῇ 'Εφημερίδι τῶν Φιλομαθῶν 1880, σελ. 36 κέ. 'Εγράψαμεν δὲ τάδε·

'Ο συνήθης τοῖς παλαιοῖς τύπος τοῦ ἐθνικοῦ ὀνόματος εἶνε *Συρακόσιος* καὶ ἰωνιστὶ *Συρηκόσιος*. 'Εν τῷ ἐμμέτρῳ λόγῳ καὶ ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς μόνος ὁ τύπος οὗτος ἀπαντᾷ, οὐχὶ δ' ὁ διὰ τοῦ ΟΥ προενηνεγγένος *Συρακούσιος*, οἷον

Πίνδ. 'Ολυμ. Α', 23 «*Συρακόσιον* ἱπποχάρμαν βασιλῆα» καὶ ϛ', 18 «τὸ καὶ ἀνδρὶ κώμου δεσπότᾳ πάρεστι *Συρακοσίῳ*» καὶ Πυθ. Α', 73 «οἷα *Συρακοσίων* ἀρχῷ δαμασθέντες πάθον». Πρβ. καὶ Θεόκρ. Εἰδ. ΙΕ', 90 καὶ Ιϛ', 78 καὶ 'Επιγρ. Η', 1 καὶ ΚΒ', 2.

'Επίγρ. παρὰ Καιβελ. 744 «Πραξιτέλης ἀνέθηκε *Συρακόσιος* τόδ' ἄγαλμα». Πρβ. καὶ 745 καὶ 891 καὶ Δελτ. 'Ελλην. 'Αλληλογρ. 1878, σελ. 617.

'Επιγρ. Δωρ. παρὰ Καυήρῳ σελ. 91 «Δημητρίῳ Διοδότου *Συρακοσίῳ*» καὶ «Δημήτριον Διοδότου *Συρακόσιον*». Πρβ. καὶ Δελφ. 'Επιγρ. 433, 5.

'Ανθολ. Παλ. Ε', 192 «ἤλλακται διπλοῦν γράμμα *Συρηκοσίων*» καὶ Θ', 362 «οὐδὲ *Συρακοσίης* ἔτι σοι μέλεν ἵμερος εὐνῆς» καὶ Θ', 579 «ἀμφιβόητα ῥέεθρα *Συρηκοσίης* 'Αρεθούσης» καὶ Νόνν. Διον. ϛ', 354 «*Συρηκοσίης* δ' 'Αρεθούσῃ ἴχνια μαστεύσω» καὶ Μ', 560 «ὑγρὸν ἔρωτα *Συρηκοσίης* 'Αρεθούσης». Πρβ. καὶ Βρεδόβιον *π. Διαλ. 'Ηροδ.* σελ. 167.

'Αρχέστρ. παρ' 'Αθην. σελ. 286, α' «ὃν καλέουσι *Συρα*

κόσιοι κύνα πίονα» καὶ σελ. 311, β' «μήτε *Συρακόσιος* μηδεὶς μήτ' Ἰταλιώτης».

Εὐριπίδ. παρὰ Πλουτ. Νικ. 17 «οἵδε *Συρακοσίους* ὀκτὼ νίκας ἐκράτησαν ἄνδρες» καὶ Ἀριστοφ. παρ' Ἀθην. σελ. 527, γ' «*Συρακοσίαν* τράπεζαν». Πρβ. Ἡσύχ. «*Συρακοσία τράπεζα*»: πολυτελής» καὶ Πλάτ. Πολιτ. σελ. 404, δ' «*Συρακοσίαν* δή, ὦ φίλε, *τράπεζαν* καὶ Σικελικὴν ποικιλίαν ὄψων». Φέρεται δὲ παρ' Ἀριστοφάνει καὶ (Ὄρν. 1297) «*Συρακοσίῳ* δὲ κίττα». Σχολ. «Οὗτος γὰρ τῶν περὶ τὸ βῆμα. Καὶ Εὔπολις ὡς λάλον ἐν Πόλεσι διασύρει· *Συρακόσιος* δ' ἔοικεν, ἡνίκ' ἂν λέγῃ, τοῖς κυνιδίοισι τοῖσιν ἐπὶ τῶν τειχίων». Παρατίθεται δὲ μετ' ὀλίγα ὁ σχολιαστὴς καὶ τοῦ Φρυνίχου ῥῆσιν, ἐν ᾗ γίνεται μνεία τοῦ Συρακοσίου τούτου.

Καὶ ἐν τοῖς νομίσμασιν ὁ δι' Ο μικροῦ προενηνεγμένος τύπος εὑρίσκεται (ἴδε Ἐκκέλιον *Doctr Num*. Τόμ. Α', σελ. 242—247). Κόβητος *Λογ. Ἑρμ.* Τόμ. Α', σελ. 248 «Ἡ δὲ Ἑλληνικὴ πόλις οὐ *Χαλκηδὼν* ὄνομ' εἶχεν, ἀλλὰ *Καλχηδών*, ὡς μαρτυρεῖ τὰ παλαιότερα τῶν νομισμάτων ΚΑΛΧΑ (Καλχαδονίων) ἐπιγραφὴν ἔχοντα. Τῷ αὐτῷ δὲ τεκμηρίῳ χρώμενος ἀποδείξεις ὅτι *Μυτιλήνη* γραπτέον ἀλλ' οὐχὶ *Μιτυλήνη*, καὶ *Συρακόσιοι* οὐ *Συρακούσιοι*, ἐν οἷς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τἀντίγραφα ἡμάρτηται ἁπαξάπαντα». Γίνεται δὲ καὶ ὑπὸ Λατίνων ποιητῶν χρῆσις τῆς προκειμένης ἐκφορᾶς. Φορβιγῆρος *Οὐεργιλ.* Τόμ. Α', σελ. 100 ἐκδ. δ' «Syracosius (Συρακόσιος), pro Syracusius, forma poëtis epico et elegiaco metro utentibus acceptissima. Cf. Ovid. Fast. VI, 277 id. ex Pont. IV, 3, 39. et in Ilide 549. Auson. Mos. 304. Claud. Epigr. XVIII, 6».

Εὖ ποιοῦντες οἱ νέοι ἐκδόται ἀποκατέστησαν παρὰ Θουκυδίδῃ καὶ Πλάτωνι τὸν διὰ τοῦ Ο μικροῦ γεγραμμένον τύπον. Περὶ τῆς παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ χρήσεως διέλαβεν ὁ Πόππος *Θουκυδ.* Μέρ. Α', α', σελ. 213 καὶ Μέρ. Β', α', σελ. 155 καὶ Μέρ. Γ', β', σελ. 841. Περὶ δὲ τῆς παρὰ τῷ Πλάτωνι ἔγραψεν ὁ Σταλβαύμιος ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐκδόσει τῆς Πολιτείας (Μέρ. Α', σελ. 271) «Apud Platonem optimi libri

Συρακόσιος scriptum exhibent, consentientes cum optimis Thucydidis codicibus» καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Νόμων (Τόμ. Α', σελ. 82) «Formam Συρακοσίαν De Rep. III. 404 D. meliores libri tuentur; quo minus dubitavimus eandem hic vel unius libri auctoritate restituere — quamquam fatendum est, codices manuscriptos fere ubique adeo fluctuare, ut eorum auctoritati parum aut nihil tribuendum videatur». Σημειωτέον δ' ὅτι καὶ παρ' Ἀθηναίῳ παρατιθεμένῳ (σελ. 527, δ') τὴν ἐν τῇ Πολιτείᾳ ῥῆσιν ἔσωσεν εἷς τῶν κωδίκων τὸν γνήσιον τύπον *Συρακοσίαν*. Οὐκ ὀλίγης ἀκρισίας μετέχουσι τὰ γεγραμμένα ὑπὸ τοῦ Σνειδήρου ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Πολιτείας Τόμ. Α', σελ. 278.

Οὐδαμῶς δ' ἡμεῖς ἀμφιβάλλομεν ὅτι καὶ ὁ Ξενοφῶν τοῦ τύπου *Συρακόσιος* ἐποιήσατο χρῆσιν, ὀλίγον φροντίζοντες τῶν ὑπὸ τοῦ Κυνήρου ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Ἀναβάσεως εἰρημένων (σελ. 15) «Συρακούσιος: Non sum ausus contra omnium codicum veterumque editionum fidem scribere Συρακόσιος; nam ne post ea quidem, quae de hac forma Bœckhius ad Pindar. Ol. VI, 6., Poppo ad Thuc. P. I. Vol. I. p. 213. P. II. Vol. I. p. 155 sq., Bornemannus ad Xen. Symp. II. 1. p. 61. VI, 6. p. 171. disputaverunt, res ad liquidum perducta videtur. Ego quidem utramque formam Xenophonti in usu fuisse arbitror et, haecne, an illa recipienda sit, e codicum auctoritate diiudicandum esse». Ὀρθῶς ὁ Δινδόρφιος καὶ ἄλλοι ἐξήλασαν ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ξενοφῶντος τὴν ἀδόκιμον ἐκφορὰν *Συρακούσιος* (Πρβ. καὶ Riemann *Qua rei crit. tract. rat. Hell. Xenoph.* σελ. 72).

Ὅ τι εἴπομεν περὶ τοῦ Ξενοφῶντος, τοῦτ' αὐτὸ λέγομεν καὶ περὶ τοῦ Δημοσθένους. Πρβ. Βοιμέλιον *Δημοσθέν. Δημηγ.* σελ. 130 κἑξ. καὶ *Δημοσθ. πρὸς Λεπτίν.* σελ. 184.

Οὐ μόνον δ' οἱ δόκιμοι τῶν πεζολόγων ἔλεγον *Συ[ρα]κόσιος* διὰ τοῦ Ο ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν ἀδοκίμων. Π[ερὶ] τοῦ Λουκιανοῦ γράφει ὁ Κόβητος (*Var. Lect.* σελ. 2[...]) «Συρακουσίων: sic Constantinopoli loquebantur et vete[...]

libros corrumpebant. Ubique Συρακόσιος restituendum» (Πρβ. καὶ σελ. 86 καὶ 196), περὶ δὲ τοῦ Στράβωνος (*Miscell. Crit.* σελ. 218) «Συρακούσιος tantum non ubique apud Strabonem mendose scribitur pro Συρακόσιος». Καὶ παρὰ Διονυσίῳ τῷ Ἁλικαρνασσεῖ ἀποκατέστησεν ὁ κριτικὸς οὗτος τὸν βραχεῖαν τὴν προπαραλήγουσαν ἔχοντα τύπον ἀντὶ τοῦ μακρὰν αὐτὴν ἔχοντος (*Παρατηρ. εἰς Διον. Ἁλ.* σελ. 5), ὃν οὐδὲ παρὰ Κλήμεντι τῷ Ἀλεξανδρεῖ ἀνεκτὸν ὑπέλαβεν ἀποφηνάμενος (*Λογ. Ἑρμ.* Τόμ. Α', σελ. 244) «Ἔτι δὲ ἀντὶ τοῦ *Συρακούσιοι* καὶ νῦν καὶ ἀεὶ γραπτέον *Συρακόσιοι*». Πρβ. καὶ Πολύβ. Α', η', 1 καὶ 2 καὶ 3, κτλ. καὶ Πάππ. Ἀλεξ. σελ. 1026, 6 καὶ 10 καὶ Ἀθήν. σελ. 4 α' καὶ δ' καὶ σελ. 5, α' καὶ σελ. 31, β' καὶ σελ 284, α' καὶ σελ. 289, α' καὶ σελ. 435, ε' καὶ ς' καὶ σελ. 527, γ', κτλ. Ἴδε καὶ Διndόρφιον *Δὶ. Κασσ.* Τόμ. Α', σελ. 101.

Ἐν τῇ Παλατίνῃ Ἀνθολογίᾳ κεῖται Ζ', 125 «φαμὶ τοσοῦτον ἐγὼ σοφίᾳ προέχειν Ἐπίχαρμον, ὃν πατρὶς ἐστεφάνωσ' ἅδε Συρακοσίων» καὶ 414 «Ῥίνθων εἰμ' ὁ Συρακόσιος» καὶ 660 «ξεῖνε, Συρακόσιός τοι ἀνὴρ τόδ' ἐφίεται Ὄρθων». Σημειωτέον δ' ὅτι ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Βοισσονάδου «ὃν πατρὶς ἐστεφάνωσ' ἅδε Συρακόσιον» (Ἴδε Πρεγῆρον ἐν *Inscript. Graec. Metr.* σελ. 133).

Ἀπαντᾷ δὲ καὶ ἐν ἐπιγράμμασι παρὰ Παυσανίᾳ Ἠλ. Α', κζ', 2 «Φόρμις ἀνέθηκεν Ἀρκὰς Μαινάλιος, νῦν δὲ Συρακόσιος» καὶ Ἀρκαδ. ΜΒ', 9 «παῖς δ' ἀνέθηκε Δεινομένης πατρὸς μνῆμα Συρακοσίου». Πρβ. καὶ Ἠλ. Α', ΚΖ', 7 γέγραπται δὲ ἐπὶ τούτοις, τὸν στρατιώτην μὲν τὸν μαχόμενον Φόρμιν εἶναι τὸν Μαινάλιον, τὸν δὲ ἀναθέντα Συρακόσιον Λυκόρταν».

Ἐλέχθη δὲ καὶ ὑπ' Ἀλεξάνδρου τοῦ Αἰτωλοῦ παρ' Ἀθην. σελ. 699, Γ' «τοῖα Συρηκοσίοις καὶ ἔχων χάριν». Πρβ. καὶ Παραδοξογρ. σελ. 71, 6 Τευβν. «οὕς ποτ' ἐν ἄστει τεῦξε Συρηκοσίων πολυόλβων Δαίδαλος Ἡετίων» καὶ Μόσχ. Εἰδ. Γ', 95 «ἐν δὲ Συρακοσίοισι Θεόκριτος». Περὶ τοῦ χωρίου Ἀλεξάνδρου τοῦ Αἰτωλοῦ Μεινέκιον ἐν Ἀναλέκτ. Ἀλεξαδρ. σελ. 233 καὶ Καιβέλιον ἐν ἐκδόσει τοῦ Ἀθηναίου Τόμ. Γ', σελ. 548.

Ἐν ταῖς ὑπὸ τοῦ Κουμανούδη ἐκδεδομέναις Ἀττικῆς Ἐπιτυμβίοις

Ἐπιγραφαῖς κεῖται σελ. 289, 2431 «Ἀναξαγόρα Συρακοσία» καὶ 2432 «Ευ;)τύχων Ἀσκληπιάδου Συ)ρακόσ(ι)ος» καὶ 2433 «Ἡρακλέα Νυμφοδώρου Συρακοσίου θυγάτηρ» καὶ σελ. 290, 2434 «Σωτήριος Συρακόσιος».

Οὐδενὶ νῦν ἄγνωστον ὑπάρχει ὅτι μόνος ὁ διὰ τοῦ Ο ἐκφερόμενος τύπος Συρακόσιος εἶνε πεπιστωμένος ἐκ τῶν Ἀττικῶν ἐπιγραφῶν (Ἴδε Μειστερχάνσιον ἐν *Grammat. der Attisch. Inschr.* σελ. 27 καὶ σελ. 99 ἐκδ. γ').

Τὸν τύπον τοῦτον εὕρομεν καὶ ἐν ἐπιγραφῇ τῆς Ἰασοῦ ἢ Ἰάσου «Νύμφων Ἀρχαγάθου Συρακόσιος δραχμὰς ἑκατὸν» (*Dissert. Phil. Hal.* Τόμ. Ζ', σελ. 232) καὶ ἐν ἐπιγραφῇ τῆς Δήλου «στέφανος χρυσοῦς, ὃν ἀνέθηκεν Τιμων Νυμφοδώρου Συρακό σιος ἄστατος» καὶ ἐν Δελφικῇ ἐπιγραφῇ «Πέρσαν Διονυσίου Συρακόσιον» (*Syllog. Inscript. Graec.* Διττεμβ. σελ. 516 καὶ σελ. 324) καὶ ἐν Ῥοδίᾳ «Εὐφροσύνα Συρακοσία» (*Samml d. Griesch. Dialect. Inscr* Κολλ. Τόμ. Γ'. σελ. 508) Πρβ. καὶ «Ζωίλος Ζωίλου Συρακόσιος» (*Inscript. Graec. Megar.* etc Διττεμβ. Τόμ. Α', σελ. 146, 28) καὶ «Συρακόσιοι θεοῖς πᾶσι» καὶ «συμφέροντα μόνον παρεσκευασμένων Συρακοσίοις» καὶ «ἐπὶ τοῦ μνησθησομένου Συρακοσίου» καὶ «Φιλήμων Δάμωνος Συρακόσιος» (*Inscr. Ital. et Sicil.* Καίβελ σελ. 4, 2 καὶ σελ. 5, 7 καὶ σελ. 25, 172 καὶ σελ. 319),

Ὑπὸ Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου σελ. 241, 16 Μειν. μνημονεύεται χωρίον τοῦ Θεοπόμπου ἔχον ὧδε «προστάται δὲ τῆς πόλεως ἦσαν τῶν μὲν Συρακοσίων Ἄθηνις καὶ Ἡρακλείδης, τῶν δὲ μισθοφόρων Ἀρχέλαος ὁ Δυμαῖος». Ἀλλ' ἐν ῥήσει αὐτοῦ τοῦ Στεφάνου σελ. 342, 15 εἶνε γεγραμμένον «τοὺς Συρακουσίους». Πρβ. καὶ σελ. 271, 4.

Ἡ δόκιμος ἐκφορὰ ἀπαντᾷ καὶ παρὰ Μαξίμῳ τῷ Τυρίῳ σελ. 4, 7 Δυβν. «εὐδοκίμουν καὶ παρὰ Συρακοσίοις ἡδοναὶ» καὶ σελ. 9, 42 καὶ σελ. 41, 39 καὶ σελ. 48, 10 καὶ σελ. 68, 45 καὶ σελ. 90, 17 καὶ σελ. 91, 34 καὶ σελ. 116, 40 (Πρβ. σελ. θ') καὶ παρὰ τῷ Ἀψίνῃ Τέχν. Ῥητορ. σελ. 37 Βακ. «ἐφ' οἷς γὰρ εἶχον τὰς πλείστας ἐλπίδας Συρακόσιοι Λακεδαιμονίοις» καὶ παρὰ τῷ Ζωσίμι σελ. 52, 9 Μενδ. «καὶ Σικελία προσσχοῦσα καὶ τῇ Συρακοσίω προσμίξασα» (ἀνθ' οὗ ἓν τῶν ἀντιγράφων ἔχει Συρακουσίων) κα

παρὰ τῷ 'Αππιανῷ σελ. 58, 8 Μενδ. «'Ιέρωνα δὲ τῶν Συρακοσίων τύραννον καὶ σελ. 59, 10 «ὅτι 'Ιπποκράτης καὶ 'Επικύδης, ἀδελφὼ μὲν ἀλλήλων, στρατηγὼ δὲ Συρακοσίων» καὶ σελ. 205, 21 «ἔνθα πύργος ἔστιν 'Αγαθοκλέους ἔργον τοῦ Συρακοσίων τυράννου». Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν σελ. 59, 13 πρὸς τῇ ὀρθῶς ἐχούσῃ γραφῇ Συρακοσίοις φέρεται καὶ ἡ ἡμαρτημένη Συρακουσίοις.

Κεῖται δὲ καὶ ἐν τῷ Μεγάλῳ 'Ετυμολογικῷ σελ. 250, 38 «Δαφνίτας: 'Απόλλων παρὰ Συρακοσίοις». Πρβ. καὶ σελ. 221, 49 καὶ σελ 257, 52 καὶ σελ. 287, 50.

Παρὰ τῷ 'Αριστείδῃ ἀναγινώσκεται κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Διν-δορφίου Τόμ. Α', σελ. 553 «ἀλλά τινα σχολὴν τοῦ μεταπέμψασθαι Συρακόσιοι πότ' ἂν ἔσχον κτέ;». σελ.555 Συρακοσίους. σελ. 556. Συρακοσίοις. σελ. 557 Συρακόσιοι καὶ Συρακοσίοις. σελ. 558 Συρακοσίους (δίς). σελ. 567 καὶ σελ. 569 Συρακοσίους καὶ Συρακοσίων. σελ. 575 καὶ σελ. 576 Συρακοσίους. σελ. 579 Συρακοσίων. σελ. 580 Συρακοσίοις. σελ. 582 Συρακοσίων καὶ Συρακοσίους. σελ. 586 Συρακοσίων. σελ. 588 Συρακοσίους (δίς) καὶ Τόμ. Β', σελ. 88 Συρακοσίου. σελ. 104 Συρακοσίους. σελ. 270 καὶ σελ. 308 Συρακοσίοις. σελ. 515 Συρακοσίους. Πρβ. καὶ Διογ. Λαέρτ. Τόμ. Α', σελ, 162 'Υβν. «ὄγδοος Συρακόσιος» καὶ σελ. 172 καὶ σελ. 223 καὶ σελ. 303. Τόμ. Β', σελ, 58 «Μόνιμος Συρακόσιος μαθητὴς μὲν Διογένους κτέ.» καὶ σελ. 273 καὶ σελ. 302 καὶ σελ. 316 καὶ Στοβ. 'Ανθολ. Τόμ. Β', σελ. 72, 29 Μειν. «Δίων δὲ ὁ Συρακόσιος καὶ 'Εκλογ. Τόμ. Α', σελ. 82, 1 Μειν. «Ἔκφαντος Συρακόσιος»,

Περὶ τῆς παρὰ τῷ Αἰλιανῷ χρήσεως γράφει ὁ Γ. Σμιδίτιος ἐν τῷ 'Αττικισμῷ Τόμ. Γ', σελ. 154 «Συρακόσιος, nicht-κούσιος schreibt, attisch richtig (Meisterhans² S 21, 22; 75, 12), Äl. VH. 95, 7; 136, 11; 156,2; NA. 113,26». Πρβ. 'Ερχῆρον ἐν τῇ Τευβνηρείῳ ἐκδόσει τοῦ Αἰλιανοῦ Τόμ. Β', σελ. η' καὶ σελ. ια' καὶ σελ. ιβ' καὶ σελ. ιδ' καὶ σελ ιζ' καὶ σελ. κ' καὶ σελ. κη'.

'Εν τοῖς Στρατηγικοῖς τοῦ Πολυαίνου εἶνε ἐκδεδομένον ὑπὸ τοῦ Ιελβήρου σελ. 50, 10 «Συρακούσιοι θύσαντες ἐπινίκια ὑπὸ μέθης νεπαύοντο» καὶ σελ. 17 «'Ερμοκράτης τοὺς Συρακουσίους ἅλις οντας ὕπνου ἀνέστησεν εὐρώστους» καὶ σελ. 237, 12 «'Αγαθοκλῆς

πυθόμενος τοὺς ἐν τέλει Συρακουσίων νεωτερίζειν» καὶ σελ. 243, 1 «Δαφναῖος Συρακουσίων καὶ Ἰταλιωτῶν πρὸς Καρχηδονίους παρατασσομένων τὸ μὲν δεξιὸν κέρας ἐχόντων Συρακουσίων, τὸ δὲ εὐώνυμον Ἰταλιωτῶν, ἀκούσας μεγάλης βοῆς φερομένης κτέ.». Ἀλλ' ἐν δυσὶ τῶν χωρίων τούτων φέρεται καὶ ἡ διὰ τοῦ Ο γραφή, ἣν ὀφείλομεν ἐν ἅπασι ν' ἀποκαταστήσωμεν.

Ἐν τῇ Γεωγραφικῇ ὑφηγήσει τοῦ Πτολεμαίου ἀνέγνω ὁ Κάρ. Μυλλῆρος Τόμ. Α', α', σελ. 400 «τὰ δὲ μεσημβρινὰ Σεγεστανοὶ καὶ Συρακούσιοι» καὶ ἐσημειώσατο «Συρακούσιοι: Συρακόσιοι FDEMNOXZΣΦΨ Arg., Συρρακόσιοι ELPRSYΩa».

Παρὰ τῷ Παυσανίᾳ, ὡς μανθάνομεν ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ Schubart καὶ τοῦ Walz γενομένης ἐκδόσεως αὐτοῦ, ἐν ἄλλοις μὲν τόποις φέρουσι τἀντίγραφα μόνον τὸν ἀδόκιμον τύπον (Ἠλ. Α', η', 8 καὶ Β', ϐ', 6 καὶ γ', 12 καὶ θ', 5 καὶ ιϐ', 1 καὶ 4 καὶ Φωκ. ΙΑ', 3 καὶ 5 καὶ ΚΗ' 6) ἐν ἑτέροις δὲ καὶ τὸν δόκιμον (Ἠλ. Β', ιϐ', 2 καὶ 5 καὶ ιγ' 1 καὶ ιθ', 7. Παρατιθέμεθα τὰ σεσημειωμένα ἐν τῇ μνημονευθείσῃ ἐκδόσει Τόμ. Β', σελ. 421 «Tum Συρακόσιοι BPc AgLb; Συρακούσιοι edd. rell. MvabLa;» καὶ Τόμ. Γ'. σελ. 58 «Συρακοσίων BPc Lab, quam formam meliores Pausaniae codices multis in locis praeferunt; συῤῥακουσίων Ag. 2. Vb; Συρακουσίων rell.». Οὐδαμῶς ἡμεῖς ἀμφιϐάλλομεν ὅτι μόνου τοῦ δοκίμου τύπου ὁ Παυσανίας χρῆσιν ἐποιήσατο.

Ἐν τῷ περὶ Παίδων Ἀγωγῆς τοῦ Ψευδοπλουτάρχου Ι' ἐφέρετο ἄλλοτε «Οὕτω Δίων ὁ Συρακούσιος, οὕτως Ἐπαμεινώνδας ὁ Θηϐαῖος, ὧν ἑκάτερος Πλάτωνος ἐγένετο συνουσιαστής»· ὑπελήφθη δ' ὑπὸ τοῦ Βυττεμϐαχίου ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἠθικῶν τοῦ Πλουτάρχου Τόμ. Α', σελ. 27 τὸ ἑκάτερος ἡμαρτημένη γραφὴ τοῦ ἅτερος. Ἀλλ' ὁ Ἑρχῆρος ἀνέγνω ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἠθικῶν τοῦ Πλουτάρχου Τόμ. Α', σελ. 18 «οὕτω Δίων ὁ **Συρακόσιος**, οὕτως Ἐπαμεινώνδας ὁ Θηϐαῖος, ὧν ἅτερος Πλάτωνος ἐγένετο συνουσιαστής». Ὁ Κόϐητος ἔγραψεν ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1873, σελ. 356 «Paullo ante legitur: οὕτω Δίων ὁ **Συρακόσιος**, οὕτως Ἐπαμεινώνδ[α] ὧν ΕΚΑΤΕΡΟΣ Πλάτωνος ἐγένετο συνουσιαστής. Editor rece[pit] infelicem Wytenbachii coniecturam, ὧν Ἅτερος, at tu lac[u]nam veterem sic ixpleas: ὧν ἑκάτερος (περὶ φιλοσοφίαν ἐσπούδ[ασε]

καί ὁ μὲν Λύσιδος ὁ δ' ἕτερος) Πλάτωνος ἐγένετο συνουσιαστής. Librarii oculi ab ἑκάΤΕΡΟC ad ʽΕΤΕΡΟC aberrarunt». Μνημονεύομεν καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Stegeren ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1882, σελ. 308 εἰρημένα «Sic semper dicit Συρακούσιοι, cum tamen lippis atque tonsoribus notissimum sit Συρακόσιοι esse scribendum, sim».

Ὑπὸ τοῦ Θουκυδίδου εἶνε εἰρημένον βιβλ. ς', 93,2 «καὶ Γύλιππον τὸν Κλεανδρίδου προστάξαντες ἄρχοντα τοῖς Συρακοσίοις». Τοῦ χωρίου τούτου γίνεται μνεία ὑπὸ Θωμᾶ τοῦ Μαγίστρου σελ. 316,18 Ῥιτσχ. Σημειοῦται δ' ὁ ἐκδότης «Συρακουσίοις GEdd. Συρρακουσίοις LaB. Συρακοσίοις Thomam scripsisse puto, ut p. 289,1»

Παρὰ τῷ Λυσίᾳ ἐξέδωκεν ὁ Thalheim σελ. 59,6 καὶ κατὰ τὴν δόκιμον ἐκφορὰν «πλὴν τοῦ ΣυρακΟσίου Διονυσίου» καὶ κατὰ τὴν ἀδόκιμον σελ. 235,26 «ἀφικομένου γὰρ ἐκεῖσε ΣυρακΟΥσίου»· ἀλλὰ σελ. 400 ἔγραψε «[XX 26] forma Συρακοσίου praeferenda erat».

Οὐκ ἀγνοητέον δ' ὅτι καὶ ἐν τοῖς λόγοις τοῦ Ἰσοκράτους πρὸς τῷ δοκίμῳ τύπῳ ἔχουσι τἀντίγραφα καὶ τὸν ἀδόκιμον. Ἴδε Δόψωνα ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀττικῶν Ῥητόρων Τόμ. Γ', σελ. 269 καὶ σελ. 308.

Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Φωτίου σελ. 127,16 κεῖται «ὡς Ἀριστοτέλης ἐν ΣυρακοΣΣίων πολιτείᾳ», ἀνθ' οὗ ὑπὸ τοῦ Ναβήρου ἐγράφη ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Λεξικοῦ τούτου Τόμ. Α', σελ. 308 ΣυρακοΣίων. Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Φωτίου σελ. 489,27 φέρεται διττὴ γραφὴ Συρακουσίων καὶ ΣυρακοΣΣίων. Πρβ. καὶ Ἐτυμ. Μέγ. σελ. 302,34 καὶ σελ. 308,26. Περὶ τοῦ τύπου ΣυρακόΣΣιοι ἐποιησάμεθα λόγον ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῶν Φιλομαθῶν 1880, σελ. 36. Ἴδε καὶ Ἐρουερδῆνα ἐν *Lex. Graec. Suppl.* et *Dialect.* σελ. 788 καὶ Λ. Δινδόρφιον ἐν Θησ. Στεφ. Τόμ. Δ', σελ. 1504, Α'.

Ἐν τέλει παρατιθέμεθα τὰ ὑπὸ τοῦ Λ. Δινδορφίου γεγραμμένα ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Ζ', σελ. 1504, Α' «Et gent. Συρακόσιος Ol. I, 23; 6,18, Pyth 1, 73 Eurip epigr. ap. Plut. Niciae c. 17 fin., Aristoph. fr. Daetal. ap. Athen. 12, p. 527, C, τράπεζα, de qua Hesych. et Phot., et saepius Buco-

lici, Συρηκόσιος Theocr. 8,1; 22,2, epigr. C. I. vol. 3, p. 575, n. 5408,1; Herodot. 7,154 sq. et ib. Συρήκουσαι. Eadem forma quum iam esset ap. Xen. in Conv. 2,1 etc., correxi quod Anab. 1, 2, 9; 10, 14 et in H. Gr erat Συρακούσιος, exemptum jam etiam Platoni Reip. 3. p. 404, D: Συρακοσίαν τράπεζαν, de qua in Τράπεζα, et alibi. Neque Aristot. Polit. 5,3 med. et 10 fin. scripserat Συρακούσιοι (Συρακόσιοι est Rhet. 2,6 fin.), quod ne Polybio quidem aut Diodoro esse relinquendum ipsae librorum varietates ostendunt. Συρακόσιος etiam inscrr. C. I. vol. 3, p 564, n. 5397; 565, n. 5368; 595, n. 5491; 629, n. 5639. Portum Corsicae Συρακόσιον memorat Diod 5.13,3. — Viri n. Συρακόσιος est ap. Aristoph. Αv, 1297, ubi Phrynichi et Eupolidis locos citat schol. Alexidis fabula Συρακούσιος ap. Stob. Fl. 108,47, quod per o scribendum foret, si ipsum nomen satis certum esset».

ΚΕΦ. ΠΒ'.

§ 1. Τρεῖς μόνοι λόγοι τοῦ Αἰσχίνου φέρονται.

Ὁ Δημ. Βερναρδάκης λέγει ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ τῆς Γεν. Ἱστορίας Τόμ. Α', σελ. 324 «Οἱ ἄριστοι **τῶν πολιτικῶν** αὐτοῦ (τοῦ Αἰσχίνου) λόγων εἶναι ὁ **Κατὰ Τιμάρχου**, ὁ περὶ Παραπρεσβείας, καὶ ὁ Κατὰ Κτησιφῶντος».

Ἐκ τοῦ λόγου τούτου φανερὸς γίνεται ὁ Βερναρδάκης δοξάζων ὅτι **πολλοὶ** μὲν λόγοι τοῦ Αἰσχίνου ὑπάρχουσι, τρεῖς δ' εἶνε οἱ ἄριστοι τῶν **πολιτικῶν** αὐτοῦ λόγων. Ἀλλὰ πᾶς γεγευμένος πως Ἑλληνικῆς παιδείας γινώσκει ὅτι τρεῖς μόνοι λόγοι τοῦ Αἰσχίνου φέρονται, ὁ κατὰ Τιμάρχου καὶ ὁ περὶ Παραπρεσβείας καὶ ὁ κατὰ Κτησιφῶντος, οὐδεὶς δ' ἕτερος.

Ὁ Φώτιος γράφει ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ σελ. 20,1 «Ἀνεγνώσθησαν Αἰσχίνου οἱ τρεῖς λόγοι, ὁ κατὰ Τιμάρχου, ὅς ἐστι καὶ πρῶτος τῶν αὐτοῦ λόγων, καὶ ὁ παραπρεσβείας, τρίτος δὲ καὶ τελευταῖος ὁ κατὰ Κτησιφῶντος· τρεῖς γὰρ μόνους αὐτοῦ φασι γνησίους εἶναι καὶ ἐννέα

ἐπιστολάς· διὸ τοὺς μὲν λόγους αὐτοῦ τινες Χάριτας ὠνόμασαν διά τε τὸ χαρίεν τοῦ λόγου καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν Χαρίτων, Μούσας δὲ τὰς ἐπιστολὰς διὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐννέα Μουσῶν. Φέρεται δὲ αὐτοῦ καὶ ἄλλος λόγος, ὁ Δηλιακὸς νόμος· οὐκ ἐγκρίνει δὲ αὐτὸν ὁ Καικίλιος, ἀλλ' Αἰσχίνην ἄλλον σύγχρονον τοῦδε Ἀθηναῖον τὸν πατέρα εἶναι τοῦ λόγου φησίν» καὶ σελ. 490,33 «Ἀνεγνώσθησαν Αἰσχίνου λόγοι, ὧν τὸ πλῆθος ὁ τρεῖς ἀριθμὸς περιορίζει, καὶ ἐπιστολαὶ θ'. Ὁ δὲ Δηλιακὸς ἐπιγραφόμενος οὐκ ἔστιν Αἰσχίνου. Ἔστι δὲ τοῖς λόγοις (γρ. Ἴσ. Ἔστι δ' ἐν τοῖς λόγοις) αὐτοῦ γλυκύς τε καὶ καθαρὸς καὶ εὐκρινὴς καὶ τῇ τῶν ἐνθυμημάτων σαφηνείᾳ σεμνυνόμενος. Ὁ μέντοι κατὰ Τιμάρχου λόγος ἑταιρήσεως τὸν Τίμαρχον γράφεται· καὶ ὁ Τίμαρχος καταπλαγεὶς καὶ λιπὼν τὸν ἀγῶνα ἑαυτὸν ἀνήρτησεν». Πρβ. καὶ σελ. 20,2 «Διονύσιος δέ ποτε ὁ σοφιστὴς ἐντυχὼν τῷ κατὰ Τιμάρχου λόγῳ καὶ τὴν ἀρχὴν ἀναγνοὺς τοῦ προοιμίου οὐδένα πώποτε οὔτε γραφὴν γραψάμενος οὔτε ἐν εὐθύναις λυπήσας, εἴθε πολλοὺς ἐγράψω, ἔφη, εἴθε πολλοὺς ἐλύπησας, ἵνα πλείονας καταλελοιπὼς ἐτύγχανες λόγους· οὕτως ἥσθη τῷ χαρακτῆρι τοῦ ῥήτορος».

Εἶνε δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Ψευδοπλουτάρχου εἰρημένον ἐν Βίοις τῶν δέκα Ῥητόρων Ϛ' (Πλουτ. Ἠθικ. σελ. 840, Ε') «Φέρονται δ' αὐτοῦ λόγοι τέσσαρες, ὅ τε κατὰ Τιμάρχου καὶ ὁ τῆς Παραπρεσβείας καὶ ὁ κατὰ Κτησιφῶντος, οἳ καὶ μόνοι εἰσὶ γνήσιοι· ὁ γὰρ ἐπιγραφόμενος Δηλιακὸς οὐκ ἔστιν Αἰσχίνου· ἀπεδείχθη μὲν γὰρ ἐπὶ τὴν κρίσιν τὴν περὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Δήλῳ συσταθεὶς (Οὐεστερμ. συσταθεῖσαν) συνήγορος· οὐ μὴν εἶπε τὸν λόγον· ἐχειροτονήθη γὰρ Ὑπερείδης ἀντ' αὐτοῦ» καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀπολλωνίου περὶ Αἰσχίνου Ῥήτορος (Βιογράφ. Ἑλλ. Οὐεστερμ. σελ. 268,64) «γ' δ' ὄντων λόγων τῶν ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένων καὶ τούτων δημοσίων (ὁ γὰρ Δηλιακὸς νόθος ἐστί), τὸν μὲν κατὰ Κτησιφῶντος εὑρίσκομεν τελευταῖον γεγραμμένον (ἐπὶ γὰρ τῶν Ἀλεξάνδρου χρόνων γέγραπται), τῶν δὲ λοιπῶν περὶ τοὺς αὐτοὺς ὄντων χρόνους πρότερός ἐστι τῇ τάξει ὁ κατὰ Τιμάρχου· ἐν γὰρ τῷ μετ' αὐτόν, τῷ περὶ τῆς παραπρεσβείας, μέμνηται ὁ Αἰσχίνης τούτου τοῦ λόγου».

Ὁ Βοισσονάδης σημειοῦται ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Χορικίου σελ. 106 «Innui videtur Deliaca oratio Aeschinis illius oratoris Atheniensis, sed quam ei abjudicant Philostratus ac pseudo-Plu-

tarchus; ille V. S. 1,18,4: λόγοι δ' Αἰσχίνου, κατ' ἐνίους μὲν καὶ τέταρτός τις Δηλιακός, καταψευδομενος τῆς ἐκείνου γλώττης· hic V. Oratt. cap. 6: (λόγος) ὁ ἐπιγραφόμενος Δηλιακὸς οὐκ ἔστιν Αἰσχίνου. Et certe quod affert Choricius fragmentum Aeschineam dictionem non redolet, si quid intelligo».

Ὁ Δημοσθένης λέγει ἐν τῷ περὶ παραπρεσβείας λόγῳ § 10 «Ἔστι τοίνυν οὗτος (ὁ Αἰσχίνης) ὁ πρῶτος Ἀθηναίων αἰσθόμενος Φίλιππον, ὡς τότε δημηγορῶν ἔφη, ἐπιβουλεύοντα τοῖς Ἕλλησι καὶ διαφθείροντά τινας τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ προεστηκότων, καὶ ἔχων Ἴσχανδρον τὸν Νεοπτολέμου δευτεραγωνιστὴν προσιὼν μὲν τῇ βουλῇ, προσιὼν δὲ τῷ δήμῳ περὶ τούτων, καὶ πείσας ὑμᾶς πανταχοῖ πρέσβεις πέμψαι τοὺς συνάξοντας δεῦρο τοὺς βουλευσομένους περὶ τοῦ πρὸς Φίλιππον πολέμου, καὶ ἀπαγγέλλων μετὰ ταῦθ' ἥκων ἐξ Ἀρκαδίας τοὺς καλοὺς ἐκείνους καὶ μακροὺς λόγους, οὓς ἐν τοῖς μυρίοις ἐν Μεγάλῃ πόλει πρὸς Ἱερώνυμον τὸν ὑπὲρ Φιλίππου λέγοντα ὑπὲρ ὑμῶν ἔφη δεδημηγορηκέναι, καὶ διεξιὼν ἡλίκα τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν, οὐχὶ τὰς ἰδίας ἀδικοῦσι μόνον πατρίδας οἱ δωροδοκοῦντες καὶ χρήματα λαμβάνοντες παρὰ Φιλίππου».

Εἶνε δὲ γεγραμμένον ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Βαλέτα γενομένῃ μεταφράσει τῆς τοῦ Δονάλσωνος Ἱστορίας τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς φιλολογίας Τόμ. Α', σελ. 324 «Τῶν πολλῶν τοῦ Αἰσχίνου λόγων (Δημοσθ. ἐν τῷ περὶ παραπρ. σελ. 344) τρεῖς μόνοι περιῆλθον εἰς ἡμᾶς ἀκέραιοι· οἱ δὲ ἀρχαῖοι κριτικοὶ ἐγίνωσκον καὶ ἕτερον αὐτοῦ λόγον, τὸν ἐπιγραφόμενον *Δηλιακόν*, ἀλλ' ἀπορρίπτουσιν αὐτὸν ὡς νόθον».

Ἐξ ὧν ἐν τοῖς ἄνω παρεθέμεθα γίνεται φανερὸν ὅτι καὶ τὸ πάλαι τρεῖς μόνοι λόγοι τοῦ Αἰσχίνου ἐφέροντο (συγγεγραμμένοι καὶ ἐκδεδομένοι ὑπ' αὐτοῦ), οἵτινες καὶ Χάριτες ὑπό τινων ὠνομάσθησαν, οὐδεὶς δ' ἕτερος ὑπ' οὐδενὸς μνημονεύεται. Λέγει δὲ καὶ ὁ Δημ. Πανταζῆς ἐν τῇ Συλλογῇ Βίων σελ. 66, 1860 «Ἐκ τῶν λόγων αὐτοῦ μνημονεύονται μόνοι οἱ σωζόμενοι καὶ νῦν τρεῖς, διότ' αὐτοὺς μόνον ἐδημοσίευσεν, ὁ κατὰ Τιμάρχου, ὁ περὶ Παραπρεσβείας, καὶ ὁ κατὰ Κτησιφῶντος».

ΣΗΜ. Περὶ τοῦ κειμένου ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Φωτίου (σελ. 20,4

ὁ παραπρεσβείας ἴδε Βοιμέλιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν κατ' Αἰσχίνου λόγων τοῦ Δημοσθένους σελ. 379.

§ 2. Πρὸ τοῦ 1860[στοῦ] ἔτους εὑρέθησαν καὶ ἐξεδόθησαν λόγοι τοῦ Ὑπερείδου.

Ὁ Δημ. Βερναρδάκης ἔγραψεν ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ τῆς Γενικῆς Ἱστορίας σ. 324, 1867 «Τὰ αὐτὰ πολιτικὰ φρονήματα εἶχε καὶ ὁ ἱκανὸς ῥήτωρ, ἀλλ' ὄχι καὶ λίαν ἠθικοῦ καὶ σταθεροῦ χαρακτῆρος Ὑπερείδης (322) ἐκ Κωλυττοῦ, οὗτινος τῶν λόγων **ἀποσπάσματα μόνον** ἔχομεν».

Παράδοξον δύναται νὰ φανῇ ὅτι ἠγνοεῖτο ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη πρᾶγμα γνωστότατον ὃν καθ' ὃν χρόνον συνέγραφε τὸ περιβόητον Ἐγχειρίδιον, ὅτι ἦσαν ἤδη εὑρημένοι καὶ ἐκδεδομένοι δύο λόγοι τοῦ Ὑπερείδου, ὁ ὑπὲρ Εὐξενίππου καὶ ὁ Ἐπιτάφιος. Ἐξέδωκε δὲ τοὺς λόγους τούτους καὶ ὁ Κοβητος, τὸν μὲν ὑπὲρ Εὐξενίππου ἐν τῇ Μνημοσύνῃ (1853, σελ. 310 κἑ.), τὸν δ' Ἐπιτάφιον ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ τῷ 1858[ῳ] ἔτει.

Κακῶς δ' εἶνε γεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη Κωλυττοῦ ἀντὶ τοῦ Κολλυτοῦ. Ἴδε Βοιμέλιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν κατ' Αἰσχίνου λόγων τοῦ Δημοσθένους σελ. ιε' (1862). Πρβ. καὶ Μειστεράνσιον ἐν *Grammat. der Attisch. Inschr.* σελ 46 καὶ σελ. 96 καὶ σελ. 140 ἐκδ. γ'.

§ 3. Ψευδὲς εἶνε ὅτι ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀριστοτέλους ὀλίγιστα μόνον διεσώθησαν.

Θαυμάσια εἶνε τὰ ὑπὸ τοῦ Δημ. Βερναρδάκη γεγραμμένα ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ τῆς Γενικῆς Ἱστορίας σελ. 313 «Ἐκ τῶν πολυαρίθμων συγγραμμάτων τοῦ Ἀριστοτέλους ὀλίγιστα μόνον διεσώθησαν ἄχρις ἡμῶν, καὶ τούτων οὐδέν τι ἴσως ὅλως ἀβλαβές, ἀδιάφθορον, ἢ ἀνελλιπές. Τὰ **κυριώτατα** τούτων εἶνε αἱ Κατηγορίαι, Περὶ Ἑρμηνείας, Ἀναλυτικὰ πρότερα, Ἀναλυτικὰ ὕστερα, Τοπικά, Περὶ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων, Ὄργανον, Τὰ μετὰ τὰ φυσικά, Ἀκρόασις φυσική, Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, Μετεωρολογικά».

Ἐμνημόνευσεν ὁ Βερναρδάκης ἃ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀριστοτέλους ὑπελάμβανε κυριώτατα· εἶνε δὲ ταῦτα ἕνδεκα. Νομίζομεν δ' ὅτι τὰ συγγράματα ἐκεῖνα, ὧν τὰ κυριώτατα εἶνε ἕνδεκα, δὲν δύ-

νανται νὰ λεχθῶσιν ὀλίγιστα. Παρατηρητέον δ' ὅτι δὲν κατέλεξεν ὁ Βερναρδάκης ἐν τοῖς **κυριωτάτοις** συγγράμμασι τοῦ Ἀριστοτέλους οὔτε τὰ Πολιτικὰ οὔτε τὴν Ῥητορικὴν οὔτ' ἄλλα ἀξιόλογα συγγράμματα τοῦ φιλοσόφου.

Καὶ εἶνε μὲν ἀληθῶς παράδοξον τὸ εἰρημένον ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη «Ἐκ τῶν πολυαρίθμων συγγραμμάτων τοῦ Ἀριστοτέλους ὀλίγιστα μόνον διεσώθησαν μέχρις ἡμῶν»· ἐρρήθη δὲ καὶ παραδοξότερον αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ δαιμονίου ἀνδρὸς ἐν τοῖς Προλεγομένοις τῆς Μαρίας Δοξαπατρῆ σελ. ϟϛ' «πρὸ **δισμυρίων** ἐτῶν παρετήρησε τὸ ψυχολογικὸν τοῦτο φαινόμενον ὁ μέγας τῆς διανοίας κατακτήτωρ Ἀριστοτέλης», τουτέστι πρὸ **εἰκοσακισχιλίων** ἐτῶν παρετήρησε τὸ ψυχολογικὸν τοῦτο φαινόμενον κτέ.».

ΚΕΦ. ΠΓ'.

μανικός, οὐχὶ **μανιακός**.

Ὁ Κουμανούδης γράφει ἐν τῇ Συναγωγῇ Νέων Λέξεων σελ. 623 «=*μανιακός*, 3 Γαλ. maniaque. Κ. Οἰκ. — Ἰ. Ῥ. Νερ. 13. — Μέλισσα 19, τετράδ. α', — Ἀδ. Κορ 21 ἐν Προλεγομ. εἰς τὰ Ἀριστοτ. Πολιτικά. Ἐλπὶς ἐφ. 45. — Α. Ῥ. Ῥαγκ. 45. — Γερ. Μαυρογιάν. 62. Δ. Ν. Βερν. 68. — Ἀθ. Σακελ. λ. ἐν ἑρμηνείᾳ τοῦ ἀρχαίου ἐπιθέτου μανικός. — Ν. Γ. Πολίτ. — Ὁ Κ. Σ. Κόντος ἔγραψέ που, ὅτι ἐν τῇ «Ἑβδομάδι» ἀπέδειξεν ἀλλότριον παντάπασι τοῦ τε παλαιοῦ καὶ τοῦ μεταγενεστέρου Ἑλληνισμοῦ τὸν τετρασύλλαβον τύπον τοῦ ἐπιθέτου τούτου. Ἀλλ' ἦτο ἆρά γε τούτου χρεία; φαίνεται· διότι ἁπλῶς ἔλαβον αὐτὸν οἱ ἡμέτεροι παρὰ τῶν Γάλλων, ἔπειτα δ' ἔβλεπον ἐν τοῖς Λεξικοῖς ἡμῶν τοῖς Ἑλληνο-γαλλικοῖς καταχωριζομένους ἀμφοτέρους τοὺς τύπους ἄνευ τινὸς διαστολῆς, τόν τε ἀρχαῖον καὶ τὸν νέον ξενικόν, οἷον ἐν τῷ τοῦ Σκαρλάτου, Κοντοπούλου καὶ Βλάχου. Τῶν ἄλλων λεξικογράφων τὰ σχετικὰ ἄρθρα δὲν ἐξήτασα».

Ἀναγκαῖον ὑπάρχει νὰ μετενεχθῶσιν εἰς τὴν Ἀθηνᾶν τὰ ἐν τῇ Ἑβδομάδι πεπραγματευμένα 1884, Δελτ. 32, σελ. 2 κέ.

Μανικός τρισυλλάβως, οὐχὶ **μανιακός** τετρασυλλάβως.

Ἐν τῇ Γραμματικῇ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης, ἣν ἐφιλοπόνησεν ὁ πολυγράμματος Βερναρδάκης φέρεται (σελ. 181, § 513, σημ. α' καὶ β'):

«Τὰ ἐκ τῶν εἰς -υς τριτοκλίτων ὀνομάτων παράγωγα λήγουσι **πολλάκις** ὄχι εἰς -ικὸς ἀλλ' εἰς -υκός, οἷον: θῆλ-υς θηλ-υκός, Λίβ-υς Λιβ-υκός.

Ἐὰν πρὸ τῆς καταλήξεως -ικὸς συμπέσῃ **ἕτερον** ι, τὸ δεύτερον τρέπεται εἰς α, οἷον: μανί-α μανι-ακός, σπονδεῖ-ος σπονδει-ακός, Κορίνθι-ος Κορινθι-ακός, κτλ. Ἀλλὰ Δαρεῖος Δαρεικός, ὄχι Δαρειακὸς καὶ Δεκέλεια Δεκελεικὸς ὄχι Δεκελειακός».

Πάντα ταῦτα εἶνε εἰλημμένα ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Γραμματικῆς τοῦ Κρυγήρου, ἐν ᾗ κεῖται (Μέρ. Α', § 41, 11, σημ. 13 καὶ 14):

Bloss κός angehängt wird an Stämme auf ει, wie bei einigen Wörtern auf υς dem υ: Δαρεικός, Δεκελεικός (einzeln σπονδειακός); θηλυκός, Λιβυκός.

An Stämme die mit ι schliessen vird ofs die Endung ακός angehängt: μανιακός neben μανικός, Ὀλυμπιακός neben Ὀλυμπιακός, und mit doppelter Ableitung Κορινθιακός».

Ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς φωνῇ γίνεται χρῆσις ὑπὸ τῶν ἀμελέστερον περὶ τὰ τῆς γλώσσης ἐχόντων τοῦ ἐπιθέτου μανιακός (γαλλ. *maniaque*), ἀλλά, καθ' ὅσον ἡμεῖς γινώσκομεν, παρ' οὐδενὶ τῶν παλαιῶν εὑρέθη ὁ τετρασύλλαβος οὗτος τύπος. Ἑλληνιστὶ λέγεται διὰ τριῶν συλλαβῶν μανικός. Συνωνυμοῦσι δ' αὐτῷ τὸ ἐμμανὴς καὶ τὸ μανιώδης, ὅπερ καὶ μετὰ τῆς προθέσεως ὙΠΟ προηνέχθη ὑπομανιώδης ὁμοίως τῷ μάργος-ὑπόμαργος καὶ ἄλλοις. Τὴν ἐναντίαν τοῦ ὑπομανιώδης ἔννοιαν ἐμφαίνει τὸ ἀκρομανής. Τοῦ πονηροῦ κόμματος εἶνε τὸ ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις ἀπαντῶν μανικώδης.

Ὑπὸ τοῦ ἐπιθέτου μανικὸς ἐσημαίνετο καὶ ὁ ἰσχυρῶς τὴν ψυχὴν κινούμενος καὶ ὁ ἐπτοημένος περί τι ἢ περιπαθῶς ἔχων. Μαθητὴς τοῦ Σωκράτους σφοδρὸς ὢν καὶ λίαν ἐνθουσιαστικῶς περὶ τὸν διδάσκαλον διακείμενος ἐπεκαλεῖτο μανικός· ἦτο δ' Ἀπολλόδωρος ὁ Φαληρεύς. Περὶ τούτου ὁ Πλάτων ἐν μὲν τῷ Φαίδωνι (σελ. 59 α') γρά-

νανται νὰ λεχθῶσιν ὀλίγιστα. Παρατηρητέον δ' ὅτι δὲν κατέλεξεν ὁ Βερναρδάκης ἐν τοῖς **κυριωτάτοις** συγγράμμασι τοῦ Ἀριστοτέλους οὔτε τὰ Πολιτικὰ οὔτε τὴν Ῥητορικὴν οὔτ' ἄλλα ἀξιόλογα συγγράμματα τοῦ φιλοσόφου.

Καὶ εἶνε μὲν ἀληθῶς παράδοξον τὸ εἰρημένον ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη «Ἐκ τῶν πολυαρίθμων συγγραμμάτων τοῦ Ἀριστοτέλους ὀλίγιστα μόνον διεσώθησαν μέχρις ἡμῶν»· ἐρρήθη δὲ καὶ παραδοξότερον αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ δαιμονίου ἀνδρὸς ἐν τοῖς Προλεγομένοις τῆς Μαρίας Δοξαπατρῆ σελ. ϛε' «πρὸ **δισμυρίων** ἐτῶν παρετήρησε τὸ ψυχολογικὸν τοῦτο φαινόμενον ὁ μέγας τῆς διανοίας κατακτήτωρ Ἀριστοτέλης», τουτέστι πρὸ **εἰκοσακισχιλίων** ἐτῶν παρετήρησε τὸ ψυχολογικὸν τοῦτο φαινόμενον κτέ.».

ΚΕΦ. ΠΓ'.

μανικός, οὐχὶ **μανιακός**.

Ὁ Κουμανούδης γράφει ἐν τῇ Συναγωγῇ Νέων Λέξεων σελ. 623 «=*μανιακός*, 3 Γαλ, maniaque. Κ. Οἰκ. — Ἰ. Ῥ. Νερ. 13. —Μέλισσα 19, τετράδ. α', — Ἀδ. Κορ 21 ἐν Προλεγομ. εἰς τὰ Ἀριστοτ. Πολιτικά. Ἐλπὶς ἐφ. 45. — Α. Ῥ. Ῥαγκ. 45. — Γερ. Μαυρογιάν. 62. Δ. Ν. Βερν. 68. —Ἀθ. Σακελ. λ. ἐν ἑρμηνείᾳ τοῦ ἀρχαίου ἐπιθέτου μανικός. — Ν. Γ. Πολίτ. — Ὁ Κ. Σ. Κόντος ἔγραψέ που, ὅτι ἐν τῇ «Ἑβδομάδι» ἀπέδειξεν ἀλλότριον παντάπασι τοῦ τε παλαιοῦ καὶ τοῦ μεταγενεστέρου Ἑλληνισμοῦ τὸν τετρασύλλαβον τύπον τοῦ ἐπιθέτου τούτου. Ἀλλ' ἦτο ἄρά γε τούτου χρεία; φαίνεται· διότι ἁπλῶς ἔλαβον αὐτὸν οἱ ἡμέτεροι παρὰ τῶν Γάλλων, ἔπειτα δ' ἔβλεπον ἐν τοῖς Λεξικοῖς ἡμῶν τοῖς Ἑλληνο-γαλλικοῖς καταχωριζομένους ἀμφοτέρους τοὺς τύπους ἄνευ τινὸς διαστολῆς, τόν τε ἀρχαῖον καὶ τὸν νέον ξενικόν, οἷον ἐν τῷ τοῦ Σκαρλάτου, Κοντοπούλου καὶ Βλάχου. Τῶν ἄλλων λεξικογράφων τὰ σχετικὰ ἄρθρα δὲν ἐξήτασα».

Ἀναγκαῖον ὑπάρχει νὰ μετενεχθῶσιν εἰς τὴν Ἀθηνᾶν τὰ ἐν τῇ Ἑβδομάδι πεπραγματευμένα 1884, Δελτ. 32, σελ. 2 κέ.

· **Μανικός** τρισυλλάβως, οὐχὶ **μανιακός** τετρασυλλάβως.

Ἐν τῇ Γραμματικῇ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης, ἣν ἐφιλοπόνησεν ὁ πολυγράμματος Βερναρδάκης φέρεται (σελ. 181, § 513, σημ. α' καὶ β'):

«Τὰ ἐκ τῶν εἰς -υς τριτοκλίτων ὀνομάτων παράγωγα λήγουσι **πολλάκις** ὄχι εἰς -ικὸς ἀλλ' εἰς -υκός, οἷον: θῆλ-υς θηλ-υκός, Λίβ-υς Λιβ-υκός.

Ἐὰν πρὸ τῆς καταλήξεως -ικὸς συμπέσῃ **ἕτερον** ι, τὸ δεύτερον τρέπεται εἰς α, οἷον: μανί-α μανι-ακός, σπονδεῖ-ος σπονδει-ακός, Κορίνθι-ος Κορινθι-ακός, κτλ. Ἀλλὰ Δαρεῖος Δαρεικός, ὄχι Δαρειακὸς καὶ Δεκέλεια Δεκελεικὸς ὄχι Δεκελειακός».

Πάντα ταῦτα εἶνε εἰλημμένα ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Γραμματικῆς τοῦ Κρυγήρου, ἐν ᾗ κεῖται (Μέρ. Α', § 41, 11, σημ. 13 καὶ 14):

Bloss κός angehängt wird an Stämme auf ει, wie bei einigen Wörtern auf υς dem υ: Δαρεικός, Δεκελεικός (einzeln σπονδειακός); θηλυκός, Λιβυκός.

An Stämme die mit ι schliessen vird ofs die Endung ακός angehängt: μανιακός neben μανικός, Ὀλυμπιακός neben Ὀλυμπιακός, und mit doppelter Ableitung Κορινθιακός».

Ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς φωνῇ γίνεται χρῆσις ὑπὸ τῶν ἀμελέστερον περὶ τὰ τῆς γλώσσης ἐχόντων τοῦ ἐπιθέτου μανιακός (γαλλ. *maniaque*), ἀλλά, καθ' ὅσον ἡμεῖς γινώσκομεν, παρ' οὐδενὶ τῶν παλαιῶν εὑρέθη ὁ τετρασύλλαβος οὗτος τύπος. Ἑλληνιστὶ λέγεται διὰ τριῶν συλλαβῶν μανικός. Συνωνυμοῦσι δ' αὐτῷ τὸ ἐμμανής καὶ τὸ μανιώδης, ὅπερ καὶ μετὰ τῆς προθέσεως ΥΠΟ προηνέχθη ὑπομανιώδης ὁμοίως τῷ μάργος-ὑπόμαργος καὶ ἄλλοις. Τὴν ἐναντίαν τοῦ ὑπομανιώδης ἔννοιαν ἐμφαίνει τὸ ἀκρομανής. Τοῦ πονηροῦ κόμματος εἶνε τὸ ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις ἀπαντῶν μανικώδης.

Ὑπὸ τοῦ ἐπιθέτου μανικός ἐσημαίνετο καὶ ὁ ἰσχυρῶς τὴν ψυχὴν κινούμενος καὶ ὁ ἐπτοημένος περί τι ἢ περιπαθῶς ἔχων. Μαθητὴς τοῦ Σωκράτους σφοδρὸς ὢν καὶ λίαν ἐνθουσιαστικῶς περὶ τὸν διδάσκαλον διακείμενος ἐπεκαλεῖτο μανικός· ἦτο δ' Ἀπολλόδωρος ὁ Φαληρεύς. Περὶ τούτου ὁ Πλάτων ἐν μὲν τῷ Φαίδωνι (σελ. 59 α') γρά-

φει «Καὶ πάντες οἱ παρόντες σχεδόν τι οὕτω διακείμεθα, ὁτὲ μὲν γελῶντες, ὁτὲ δὲ δακρύοντες, εἷς δὲ ἡμῶν καὶ διαφερόντως, Ἀπολλόδωρος· οἶσθα γάρ που τὸν ἄνδρα καὶ τὸν τρόπον αὐτοῦ» καὶ (σελ. 117 δ') «Ἀπολλόδωρος δὲ καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ οὐδὲν ἐπαύετο δακρύων καὶ δὴ καὶ τότε ἀναβρυχησάμενος, κλάων καὶ ἀγανακτῶν, οὐδένα ὅντινα οὐ κατέκλασε τῶν παρόντων, πλήν γε αὐτοῦ Σωκράτους», ἐν δὲ τῷ Συμποσίῳ (σελ. 173 δ') «Ἀεὶ ὅμοιος εἶ, ὦ Ἀπολλόδωρε· ἀεὶ γὰρ σαυτόν τε κακηγορεῖς καὶ τοὺς ἄλλους, καὶ δοκεῖς μοι ἀτεχνῶς πάντας ἀθλίους ἡγεῖσθαι πλὴν Σωκράτους ἀπὸ σοῦ ἀρξάμενος. Καὶ ὁπόθεν ποτὲ τὴν ἐπωνυμίαν ἔλαβες, τὸ μανικὸς καλεῖσθαι, οὐκ οἶδα ἔγωγε· ἐν μὲν γὰρ τοῖς λόγοις ἀεὶ τοιοῦτος εἶ· σαυτῷ τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἀγριαίνεις πλὴν Σωκράτους». Σημειωτέον δ' ὅτι φέρεται ἐν τοῖς ἀντιγράφοις καὶ μαλακός, ἀλλ', ὡς εὐκόλως πᾶς τις συνορᾷ, τὸ μανικός ἁρμόζει τῷ λόγῳ. Ὅτι δ' αὕτη εἶνε ἡ γνησία γραφὴ γίνεται φανερὸν καὶ ἐκ τῶν εὐθὺς ἑπομένων, ἅτινα ὡς ἀπάντησις τοῦ Ἀπολλοδώρου ἐπιφέρονται ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος· Ὦ φίλτατε, καὶ δῆλόν γε δὴ ὅτι οὕτω διανοούμενος καὶ περὶ ἐμαυτοῦ καὶ περὶ ὑμῶν μαίνομαι καὶ παραπαίω». Ἡ γραφὴ μαλακός εὑρίσκεται καὶ ἐν ταῖς Σωκράτους καὶ Σωκρατικῶν Ἐπιστολαῖς ΚΑ', 3 (Ἐπιστολογρ. Ἐρχ. σελ. 624) «Ἀπολλόδωρος ὁ μαλακὸς ἐπικαλούμενος καὶ Δίων ἐπαινοῦσί σε». Ὁ Κόβητος δ' ὅμως μεταγράφει ἐν τῇ Μνημοσύνῃ (1882, σελ. 58) μανικός. Περὶ τοῦ Ἀπολλοδώρου τούτου λέγει ὁ Ψευδοξενοφῶν ἐν τῇ Ἀπολογίᾳ § 28 «Παρὼν δέ τις Ἀπολλόδωρος, ἐπιθυμητὴς μὲν ὢν ἰσχυρῶς αὐτοῦ, ἄλλως δ' εὐήθης, εἶπεν ἄρα κτέ.» (Πρβ. καὶ Κοραῆν Πλουτ. Μέρ. Ε', σελ. 335 κἑξ.).

Καὶ ἄλλος ἑταῖρος τοῦ Σωκράτους ἦτο μὲν σφοδρός, ἐφίλει δ' ὑπερβαλλόντως καὶ ἐθαύμαζε μεγάλως τὸν Σωκράτη, Χαιρεφῶν ὁ Σφήττιος. Γράφει δὲ καὶ περὶ τούτου ὁ Πλάτων ἐν μὲν τῇ Ἀπολογίᾳ (σελ. 21 α') «Καὶ ἴστε δὴ οἷος ἦν Χαιρεφῶν, ὡς σφοδρὸς ἐφ' ὅ τι ὁρμήσειε», ἐν δὲ τῷ Χαρμίδῃ (σελ. 153 β') «Χαιρεφῶν δέ, ἅτε μανικὸς ὤν, ἀναπηδήσας ἐκ μέσων ἔθει πρός με· καί μου λαβόμενος τῆς χιρός, ὦ Σώκρατες, ἦ δ' ὅς, πῶς ἐσώθης ἐκ τῆς μάχης;».

Ἐδηλώσαμεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὅτι πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ Βερναδάκη λεχθέντα ἐν αἷς παρεθέμεθα ἐκ τῆς Γραμματικῆς αὐτοῦ σημει

σεσι μετωχετεύθησαν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Γραμματικῆς τοῦ Κρυγήρου. Ἀλλ' οὔτε τοῦ ἐν τρισὶ συλλαβαῖς προενηνεγμένου τύπου μανικός μνείαν ὁ Βερναρδάκης ἐποιήσατο οὔτε τοῦ Ὀλυμπικός-Ὀλυμπιακός, ἅτινα κεῖνται παρὰ τῷ Κρυγήρῳ. Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ τετρασύλλαβον μανιακός ἐμνημονεύθη καὶ ὑπὸ τοῦ Βουτμαννοῦ, ἀλλ' ὁ Λοβέκκιος ἔγραψεν ἐν τοῖς Προλεγομένοις (σελ. 315) τὴν σημείωσιν τήνδε· «Μανιακός quσ Buttmannus utitur Gramm. II. 447 non legi; nostri medici deliros vocant maniacos». Κύριον ὄνομα Μανιακός εἶνε παρατεθειμένον ἐν τῷ τοῦ Παπίου Λεξικῷ τῶν Κυρίων Ὀνομάτων σελ. 854 Βενσ.

Ὡς δὲ παρέλαβεν ὁ Βερναρδάκης ἀβασανίστως ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Κρυγήρου τὸ ἀνελλήνιστον ἐπίθετον μανιακός, οὕτω καὶ τὴν ἐσχάτως βάρβαρον καὶ ὅλως τερατώδη γενικὴν χοῦς. Ἐν τῇ Γραμματικῇ τοῦ Γερμανοῦ (Μέρ. Α' § 20) φέρεται «χοῦς (ὁ aufgeworfene Erde). Ge. χοός, wohl auch χοῦς, Ac. χοῦν, ἐν δὲ τῇ τοῦ Ἕλληνος κεῖται (σελ. 66) «Χοῦς (χῶμα), ὁ, χοὸς (καὶ χοῦς), χοΐ, χοῦν, κτλ. κατὰ τό: βοῦς».

Ἐπειδὴ κατ' οὐδένα τρόπον οὐδ' οἱ ἀρτιμαθεῖς τῶν παίδων δύνανται νὰ νομίσωσιν ὅτι ἡ γενικὴ χοός συναλειφομένη γίνεται χοῦς, ἀποφαινόμεθα ὅτι ἀβλέπτημα ἢ τυπογραφικὸν πταῖσμα εἶνε τὸ «wohl auch χοῦς» ἀντὶ τοῦ χοῦ, ὅπερ ἀπαντᾷ παρ' Ἀρριανῷ καὶ ἄλλοις τισίν. Ὁ καθηγητὴς δ' ὅμως τοῦ Ἑλληνικοῦ πανεπιστημίου οὐδὲν ὑπώπτευσεν, ἀλλ' ἅμα μὲν εὐχερὴς καὶ ἀταλαίπωρος ὢν ἅμα δὲ τῆς γραμματικῆς τέχνης παντάπασιν ἀμαθῶς ἔχων καὶ ἀδυνατῶν νὰ διαγινώσκῃ τὰ γνήσια καὶ τὰ ἔκφυλα κατεχώρισεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ γραμματικὴν οὐ μόνον τὴν γενικὴν χοός ἀλλὰ καὶ τὴν χοῦς, ἥτις οὔτ' ἐλέχθη ποτὲ ὑφ' Ἕλληνος οὔτ' ἠδύνατο νὰ λεχθῇ.

Ἐπανερχόμενοι εἰς τὸ τετρασύλλαβον ἐπίθετον μανιακός παρατηροῦμεν ὅτι ἄχρηστον μὲν τοῦτο τοῖς παλαιοῖς ὑπῆρχε λέγουσιν ἀείποτε μανικός, ἀλλ' οὐκ ὀλίγα ἐπίθετα λήγοντα εἰς ΙΑΚΟΣ ἔχει ἡ Ἑλληνικὴ καθόλου γλῶσσα, παρηγμένα ἐκ θηλυκῶν εἰς ΙΑ ἢ ἐξ ἀρ-
.ων εἰς ΙΑΣ καὶ ΙΟΣ ἢ ἐξ οὐδετέρων εἰς ΙΟΝ, οἷον
ρδία-καρδιακός,
ρτηρία-ἀρτηριακός,
ιλία-κοιλιακός,

παροιμία-παροιμιακός,
οὐσία-οὐσιακός,
γερουσία-γερουσιακός,
ταμίας-ταμιακός,
Λυσίας-Λυσιακός,
Ἡγησίας-Ἡγησιακός,
Φειδίας-Φειδιακός,
ἥλιος-ἡλιακός, δωρ. ἁλιακός (Ἴδε Μεινέκιον Ἀποσπ. Κωμ. Τόμ. Β΄, σελ 747),
πλούσιος-πλουσιακός,
κύριος-κυριακός,
πυρρίχιος-πυρριχιακός,
δόχμιος-δοχμιακός.
Διονύσιος-Διονυσιακός (Πρβ. Ἀρκαδιακοί. Ἰω Μαλαλ. σελ. 349,6),
θηρίον-θηριακός,
βιβλίον-βιβλιακός,
συμπόσιον-συμποσιακός,
ἰσχίον-ἰσχιακός (=ἰσχιαδικός. Πρβ. Γαλην. Τόμ. ΙΒ΄ σελ. 538 «καὶ στομαχικούς τινας εἶναί φασιν ἀπό τινος τῶν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ γιγνομένων παθῶν οὕτως ὀνομάζοντες, ὡς ἡπατικοὺς τοὺς ἀφ᾽ ἥπατος καὶ κωλικούς τοὺς ἀπὸ κώλου καὶ νεφριτικοὺς τοὺς ἀπὸ νεφρῶν καὶ σπληνικοὺς τοὺς ἀπὸ σπληνὸς πάσχοντας»).
προσόδιον-προσοδιακός,
Ἄκτιον-Ἀκτιακός,
Δῖον-Διακός,
Ἴλιον-Ἰλιακός,
Πηλούσιον-Πηλουσιακός,
Σούνιον-Σουνιακός,
Βαργύλια-Βαργυλιακός.

Πρβ. καὶ γειτνιακός, γενεαθλιακός, ἀφροδισιακός, θεμελιακός, δημοσιακός. Ἐν τῇ Ἐκλογῇ Θωμᾶ τοῦ Μαγίστρου σελ. 75 λέγεται «Γενέθλια δόκιμον, οὐ γενέσια· καὶ γενεθλιακὸς λόγος, οὐ γενεσιακός». Τὸ ἐν τοῖς Ἐπιμερισμοῖς τοῦ Ψευδηρῳδιανοῦ σελ 126 ἀναγινωσκόμενον «σκιώδης τόπος, σκιακός τὸ αὐτό» νομίζεται

ὑπὸ τοῦ Δινδορφίου ἡμαρτημένη γραφὴ τοῦ σκιαρός. Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου μνημονεύεται καὶ ἐπίθετον ἀρχαιρεσιακός ἐκ γλωσσαρίου. Πρβ. καὶ ἐπαρχιακός.

Παρὰ Στεφάνῳ τῷ Βυζαντίῳ φέρεται σελ. 489,3 «Ὀλβία: πόλις Λιγυστική — Λέγεται καὶ Ὀλβηνός καὶ Ὀλβιακός καὶ τὸ θηλυκὸν Ὀλβιακή». Καὶ ἐκ τοῦ Ὀλυμπία ἐσχηματίσθη ἐπίθετον Ὀλυμπιακός, οὗ φέρομεν μαρτύριον τὸ ἐν ἐπιγραφῇ κείμενον «ἐν ἀγῶσι τοῖς Ὀλυμπιακοῖς» (Συλλ. Ἐπιγρ. Ἑλλ. Τόμ. Α΄ σελ. 700). Θωμᾶς ὁ Μάγιστρος ἀποφαίνεται σελ. 261,11 «Ὀλυμπικός Ἀττικοί, οὐκ Ὀλυμπιακός. Θουκυδίδης ἐν τῇ πέμπτῃ· ἦν ἐν τῷ Ὀλυμπικῷ νόμῳ Ἠλεῖοι κατεδικάσαντο αὐτῶν· καὶ αὖθις ἐν τῇ αὐτῇ· ἐν ταῖς Ὀλυμπικαῖς σπονδαῖς ἐσπέμψαι». Παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ προκρίνεται ἡ γραφὴ ὈλυμπιΑκῷ καὶ ὈλυμπιΑκαῖς (Ἴδε Πόππον Θουκυδ. Μερ Γ΄, α΄, σελ. 79. Πρβ. καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Ε΄, σελ. 1920 Παρ.). Ἐν τῷ Πλούτῳ τοῦ Ἀριστοφάνους στίχ. 583 ἐξεδόθη ὑπό τε τοῦ Βεκκήρου καὶ τοῦ Δινδορφίου καὶ ἄλλων:

> εἰ γὰρ ἐπλούτει, πῶς ἂν ποιῶν τὸν Ὀλυμπικὸν αὐτὸς ἀγῶνα
> ἀνεκήρυττεν κτέ.;

Εὑρέθη καὶ τύπος δοχμικός. Ἐν τοῖς Βασιλικοῖς Τόμ. Ε΄, σελ. 764 ἀπαντᾷ «ὁ ἐργαστηρικὸς ὁ τὰ βοηθήματα πωλῶν». Ἀλλ' ἐν Τόμ. Β΄, σελ. 227 (καὶ Συμπληρ. σελ 167) κεῖται «ὁ παρὰ τοῦ ἐργαστηριακοῦ πεμφθείς» καὶ σελ. 731 «πᾶς ἔμπορος καὶ ἐργαστηριακός». Καὶ ὁ Πολύβιος εἶπεν ἐργαστηριακῶν καὶ βαναύσων ἀνθρώπων καὶ ἄλλοι τοῦ εἰς ΙΑΚΟΣ λήγοντος τύπου χρῆσιν ἐποιήσαντο.

Τὸ ἐκ τοῦ μυστήριον παρηγμένον ἐπίθετον περατοῦται εἰς ΙΚΟΣ, οὐχὶ εἰς ΙΑΚΟΣ. Ἀριστοφ. Ἀχαρν. 747 «χοιρίων μυστηρικῶν», Πρβ. στίχ. 764 «χοίρους ἐγώνγα μυστικάς». Δοξάζουσι δέ τινες ὅτι τὸ μυστηρικός συνεκόπη ἐκ τοῦ μυστηριΑκός (Ἴδε Λοβέκκιον *Elem.* Τόμ. Α΄, σ. 226 καὶ Φρίσχιον *Curt. Stud.* Τόμ. Ϛ΄, σ. 137).

[illegible]αὶ τὸ ἐκ τοῦ ἀντωνυμία γενόμενον ἐπίθετον τελευτᾷ εἰς ΙΚΟΣ. Ἰ[illegible] τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ φέρεται οὐ μόνον «ἄρθρον ἀντωνυμ[illegible]όν» (σελ. 616, 25) ἀλλὰ καὶ «ἀντωνυμιΑκὴν σύνταξιν», ὅπερ π[illegible]μμελὲς ἢ μοχθηρόν. Ὑπὸ Διονυσίου τοῦ Ἁλικαρνασσέως καὶ

tarchus; ille V. S. 1,18,4: λόγοι δ' Αἰσχίνου, κατ' ἐνίους μὲν καὶ τέταρτός τις Δηλιακός, καταψευδόμενος τῆς ἐκείνου γλώττης· hic V. Oratt. cap. 6: (λόγος) ὁ ἐπιγραφόμενος Δηλιακὸς οὐκ ἔστιν Αἰσχίνου. Et certe quod affert Choricius fragmentum Aeschineam dictionem non redolet, si quid intelligo».

Ὁ Δημοσθένης λέγει ἐν τῷ περὶ παραπρεσβείας λόγῳ § 10 «Ἔστι τοίνυν οὗτος (ὁ Αἰσχίνης) ὁ πρῶτος Ἀθηναίων αἰσθόμενος Φίλιππον, ὡς τότε δημηγορῶν ἔφη, ἐπιβουλεύοντα τοῖς Ἕλλησι καὶ διαφθείροντά τινας τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ προεστηκότων, καὶ ἔχων Ἴσχανδρον τὸν Νεοπτολέμου δευτεραγωνιστὴν προσιὼν μὲν τῇ βουλῇ, προσιὼν δὲ τῷ δήμῳ περὶ τούτων, καὶ πείσας ὑμᾶς πανταχοῖ πρέσβεις πέμψαι τοὺς συνάξοντας δεῦρο τοὺς βουλευσομένους περὶ τοῦ πρὸς Φίλιππον πολέμου, καὶ ἀπαγγέλλων μετὰ ταῦθ' ἥκων ἐξ Ἀρκαδίας τοὺς καλοὺς ἐκείνους καὶ μακροὺς λόγους, οὓς ἐν τοῖς μυρίοις ἐν Μεγάλῃ πόλει πρὸς Ἱερώνυμον τὸν ὑπὲρ Φιλίππου λέγοντα ὑπὲρ ὑμῶν ἔφη δεδημηγορηκέναι, καὶ διεξιὼν ἡλίκα τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν, οὐχὶ τὰς ἰδίας ἀδικοῦσι μόνον πατρίδας οἱ δωροδοκοῦντες καὶ χρήματα λαμβάνοντες παρὰ Φιλίππου».

Εἶνε δὲ γεγραμμένον ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Βαλέτα γενομένῃ μεταφράσει τῆς τοῦ Δονάλσωνος Ἱστορίας τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς φιλολογίας Τόμ. Α', σελ. 324 «Τῶν πολλῶν τοῦ Αἰσχίνου λόγων (Δημοσθ. ἐν τῷ περὶ παραπρ. σελ 344) τρεῖς μόνοι περιῆλθον εἰς ἡμᾶς ἀκέραιοι· οἱ δὲ ἀρχαῖοι κριτικοὶ ἐγίνωσκον καὶ ἕτερον αὐτοῦ λόγον, τὸν ἐπιγραφόμενον *Δηλιακόν*, ἀλλ' ἀπορρίπτουσιν αὐτὸν ὡς νόθον».

Ἐξ ὧν ἐν τοῖς ἄνω παρεθέμεθα γίνεται φανερὸν ὅτι καὶ τὸ πάλαι τρεῖς μόνοι λόγοι τοῦ Αἰσχίνου ἐφέροντο (συγγεγραμμένοι καὶ ἐκδεδομένοι ὑπ' αὐτοῦ), οἵτινες καὶ Χάριτες ὑπό τινων ὠνομάσθησαν, οὐδεὶς δ' ἕτερος ὑπ' οὐδενὸς μνημονεύεται. Λέγει δὲ καὶ ὁ Δημ. Πανταζῆς ἐν τῇ Συλλογῇ Βίων σελ. 66, 1860 «Ἐκ τῶν λόγων αὐτοῦ μνημονεύονται μόνοι οἱ σωζόμενοι καὶ νῦν τρεῖς, διότι αὐτοὺς μόνον ἐδημοσίευσεν, ὁ κατὰ Τιμάρχου, ὁ περὶ Παραπρεσβείας, καὶ ὁ κατὰ Κτησιφῶντος».

ΣΗΜ. Περὶ τοῦ κειμένου ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Φωτίου (σελ. 20,4

ὁ παραπρεσβείας ἴδε Βοιμέλιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν κατ' Αἰσχίνου λόγων τοῦ Δημοσθένους σελ. 379.

§ 2. Πρὸ τοῦ 1860στοῦ ἔτους εὑρέθησαν καὶ ἐξεδόθησαν λόγοι τοῦ Ὑπερείδου.

Ὁ Δημ. Βερναρδάκης ἔγραψεν ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ τῆς Γενικῆς Ἱστορίας σ. 324, 1867 «Τὰ αὐτὰ πολιτικὰ φρονήματα εἶχε καὶ ὁ ἱκανὸς ῥήτωρ, ἀλλ' ὄχι καὶ λίαν ἠθικοῦ καὶ σταθεροῦ χαρακτῆρος Ὑπερείδης (322) ἐκ Κωλυττοῦ, οὗτινος τῶν λόγων **ἀποσπάσματα μόνον** ἔχομεν».

Παράδοξον δύναται νὰ φανῇ ὅτι ἠγνοεῖτο ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη πρᾶγμα γνωστότατον ὃν καθ' ὃν χρόνον συνέγραφε τὸ περιβόητον Ἐγχειρίδιον, ὅτι ἦσαν ἤδη εὑρημένοι καὶ ἐκδεδομένοι δύο λόγοι τοῦ Ὑπερείδου, ὁ ὑπὲρ Εὐξενίππου καὶ ὁ Ἐπιτάφιος. Ἐξέδωκε δὲ τοὺς λόγους τούτους καὶ ὁ Κοβητος, τὸν μὲν ὑπὲρ Εὐξενίππου ἐν τῇ Μνημοσύνῃ (1853, σελ. 310 κἑ.), τὸν δ' Ἐπιτάφιον ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ τῷ 1858ῳ ἔτει.

Κακῶς δ' εἶνε γεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη Κωλυττοῦ ἀντὶ τοῦ Κολλυτοῦ. Ἴδε Βοιμέλιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν κατ' Αἰσχίνου λόγων τοῦ Δημοσθένους σελ. ιε' (1862). Πρβ. καὶ Μειστεράνσιον ἐν *Grammat. der Attisch. Inschr.* σελ 46 καὶ σελ. 96 καὶ σελ. 140 ἐκδ. γ'.

§ 3. Ψευδὲς εἶνε ὅτι ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀριστοτέλους ὀλίγιστα μόνον διεσώθησαν.

Θαυμάσια εἶνε τὰ ὑπὸ τοῦ Δημ. Βερναρδάκη γεγραμμένα ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ τῆς Γενικῆς Ἱστορίας σελ. 313 «Ἐκ τῶν πολυαρίθμων συγγραμμάτων τοῦ Ἀριστοτέλους ὀλίγιστα μόνον διεσώθησαν ἄχρις ἡμῶν, καὶ τούτων οὐδέν τι ἴσως ὅλως ἀβλαβές, ἀδιάφθορον, ἢ ἀνελλιπές. Τὰ **κυριώτατα** τούτων εἶνε αἱ Κατηγορίαι, Περὶ Ἑρμηνείας, Ἀναλυτικὰ πρότερα, Ἀναλυτικὰ ὕστερα, Τοπικά, Περὶ τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων, Ὄργανον, Τὰ μετὰ τὰ φυσικά, Ἀκρόασις φυσική, Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, Μετεωρολογικά».

Ἐμνημόνευσεν ὁ Βερναρδάκης ἃ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἀριστοτέλους ὑπελάμβανε κυριώτατα· εἶνε δὲ ταῦτα ἕνδεκα. Νομίζομεν ὅτι τὰ συγγράμματα ἐκεῖνα, ὧν τὰ κυριώτατα εἶνε ἕνδεκα, δὲν δύ-

νανται νὰ λεχθῶσιν ὀλίγιστα. Παρατηρητέον δ' ὅτι δὲν κατέλεξεν ὁ Βερναρδάκης ἐν τοῖς **κυριωτάτοις** συγγράμμασι τοῦ Ἀριστοτέλους οὔτε τὰ Πολιτικὰ οὔτε τὴν Ῥητορικὴν οὔτ' ἄλλα ἀξιόλογα συγγράμματα τοῦ φιλοσόφου.

Καὶ εἶνε μὲν ἀληθῶς παράδοξον τὸ εἰρημένον ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη «Ἐκ τῶν πολυαρίθμων συγγραμμάτων τοῦ Ἀριστοτέλους ὀλίγιστα μόνον διεσώθησαν μέχρις ἡμῶν»· ἐρρήθη δὲ καὶ παραδοξότερον αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ δαιμονίου ἀνδρὸς ἐν τοῖς Προλεγομένοις τῆς Μαρίας Δοξαπατρῆ σελ. ϛε' «πρὸ **δεσμυρίων** ἐτῶν παρετήρησε τὸ ψυχολογικὸν τοῦτο φαινόμενον ὁ μέγας τῆς διανοίας κατακτήτωρ Ἀριστοτέλης», τουτέστι πρὸ **εἰκοσακισχιλίων** ἐτῶν παρετήρησε τὸ ψυχολογικὸν τοῦτο φαινόμενον κτέ.».

ΚΕΦ. ΠΓ'.

μανικός, οὐχὶ **μανιακός**.

Ὁ Κουμανούδης γράφει ἐν τῇ Συναγωγῇ Νέων Λέξεων σελ. 623 «=*μανιακός*, 3 Γαλ, maniaque. Κ. Οἰκ. — Ἰ. Ῥ. Νερ. 13. — Μέλισσα 19, τετράδ. α', — Ἀδ. Κορ 21 ἐν Προλεγομ. εἰς τὰ Ἀριστοτ. Πολιτικά. Ἐλπὶς ἐφ. 45. — Α. Ῥ. Ῥαγκ. 45. — Γερ. Μαυρογιάν. 62. Δ. Ν. Βερν. 68. — Ἀθ. Σακελ. λ. ἐν ἑρμηνείᾳ τοῦ ἀρχαίου ἐπιθέτου μανικός. — Ν. Γ. Πολίτ. — Ὁ Κ. Σ. Κόντος ἔγραψέ που, ὅτι ἐν τῇ «Ἑβδομάδι» ἀπέδειξεν ἀλλότριον παντάπασι τοῦ τε παλαιοῦ καὶ τοῦ μεταγενεστέρου Ἑλληνισμοῦ τὸν τετρασύλλαβον τύπον τοῦ ἐπιθέτου τούτου. Ἀλλ' ἦτο ἄρά γε τούτου χρεία; φαίνεται· διότι ἁπλῶς ἔλαβΟν αὐτὸν οἱ ἡμέτεροι παρὰ τῶν Γάλλων, ἔπειτα δ' ἔβλεπΑν ἐν τοῖς Λεξικοῖς ἡμῶν τοῖς Ἑλληνο-γαλλικοῖς καταχωριζομένους ἀμφοτέρους τοὺς τύπους ἄνευ τινὸς διαστολῆς, τόν τε ἀρχαῖον καὶ τὸν νέον ξενικόν, οἷον ἐν τῷ τοῦ Σκαρλάτου, Κοντοπούλου καὶ Βλάχου. Τῶν ἄλλων λεξικογράφων τὰ σχετικὰ ἄρθρα δὲν ἐξήτασα».

Ἀναγκαῖον ὑπάρχει νὰ μετενεχθῶσιν εἰς τὴν Ἀθηνᾶν τὰ ἐν τῇ Ἑβδομάδι πεπραγματευμένα 1884, Δελτ. 32, σελ. 2 κέ.

Μανικός τρισυλλάβως, οὐχὶ **μανιακός** τετρασυλλάβως.

Ἐν τῇ Γραμματικῇ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης, ἣν ἐφιλοπόνησεν ὁ πολυγράμματος Βερναρδάκης φέρεται (σελ. 181, § 513, σημ. α' καὶ β'):

«Τὰ ἐκ τῶν εἰς -υς τριτοκλίτων ὀνομάτων παράγωγα λήγουσι **πολλάκις** ὄχι εἰς -ικὸς ἀλλ' εἰς -υκός, οἷον: θῆλ-υς θηλ-υκός, Λίβ-υς Λιβ-υκός.

Ἐὰν πρὸ τῆς καταλήξεως -ικὸς συμπέσῃ **ἕτερον** ι, τὸ δεύτερον τρέπεται εἰς α, οἷον: μανί-α μανι-ακός, σπονδεῖ-ος σπονδει-ακός, Κορίνθι-ος Κορινθι-ακός, κτλ. Ἀλλὰ Δαρεῖος Δαρεικός, ὄχι Δαρειακὸς καὶ Δεκέλεια Δεκελεικὸς ὄχι Δεκελειακός».

Πάντα ταῦτα εἶνε εἰλημμένα ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Γραμματικῆς τοῦ Κρυγήρου, ἐν ᾗ κεῖται (Μέρ. Α', § 41, 11, σημ. 13 καὶ 14): *Bloss* κός angehängt wird an Stämme auf ει, wie bei einigen Wörtern auf υς dem υ: Δαρεικός, Δεκελεικός (einzeln σπονδειακός); θηλυκός, Λιβυκός.

An Stämme die mit ι schliessen vird ofs die Endung ακός angehängt: μανιακός neben μανικός, Ὀλυμπιακός neben Ὀλυμπικός, und mit doppelter Ableitung Κορινθιακός».

Ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς φωνῇ γίνεται χρῆσις ὑπὸ τῶν ἀμελέστερον περὶ τὰ τῆς γλώσσης ἐχόντων τοῦ ἐπιθέτου μανιακός (γαλλ. *maniaque*), ἀλλά, καθ' ὅσον ἡμεῖς γινώσκομεν, παρ' οὐδενὶ τῶν παλαιῶν εὑρέθη ὁ τετρασύλλαβος οὗτος τύπος. Ἑλληνιστὶ λέγεται διὰ τριῶν συλλαβῶν μανικός. Συνωνυμοῦσι δ' αὐτῷ τὸ ἐμμανής καὶ τὸ μανιώδης, ὅπερ καὶ μετὰ τῆς προθέσεως ΥΠΟ προηνέχθη ὑπομανιώδης ὁμοίως τῷ μάργος-ὑπόμαργος καὶ ἄλλοις. Τὴν ἐναντίαν τοῦ ὑπομανιώδης ἔννοιαν ἐμφαίνει τὸ ἀκρομανής. Τοῦ πονηροῦ κόμματος εἶνε τὸ ἐν τοῖς Ἱπποκρατείοις ἀπαντῶν μανικώδης.

Ὑπὸ τοῦ ἐπιθέτου μανικός ἐσημαίνετο καὶ ὁ ἰσχυρῶς τὴν ψυχὴν κινούμενος καὶ ὁ ἐπτοημένος περί τι ἢ περιπαθῶς ἔχων. Μαθητὴς τοῦ Σωκράτους σφοδρὸς ὢν καὶ λίαν ἐνθουσιαστικῶς περὶ τὸν διδάσκαλον διακείμενος ἐπεκαλεῖτο μανικός· ἦτο δ' Ἀπολλόδωρος ὁ Φαληρεύς. Περὶ τούτου ὁ Πλάτων ἐν μὲν τῷ Φαίδωνι (σελ. 59 α') γρά-

φει «Καὶ πάντες οἱ παρόντες σχεδόν τι οὕτω διακείμεθα, ὁτὲ μὲν γελῶντες, ὁτὲ δὲ δακρύοντες, εἷς δὲ ἡμῶν καὶ διαφερόντως, Ἀπολλόδωρος· οἶσθα γάρ που τὸν ἄνδρα καὶ τὸν τρόπον αὐτοῦ» καὶ (σελ. 117 δ') «Ἀπολλόδωρος δὲ καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ οὐδὲν ἐπαύετο δακρύων καὶ δὴ καὶ τότε ἀναβρυχησάμενος, κλάων καὶ ἀγανακτῶν, οὐδένα ὅντινα οὐ κατέκλασε τῶν παρόντων, πλήν γε αὐτοῦ Σωκράτους», ἐν δὲ τῷ Συμποσίῳ (σελ. 173 δ') «Ἀεὶ ὅμοιος εἶ, ὦ Ἀπολλόδωρε· ἀεὶ γὰρ σαυτόν τε κακηγορεῖς καὶ τοὺς ἄλλους, καὶ δοκεῖς μοι ἀτεχνῶς πάντας ἀθλίους ἡγεῖσθαι πλὴν Σωκράτους ἀπὸ σοῦ ἀρξάμενος. Καὶ ὁπόθεν ποτὲ τὴν ἐπωνυμίαν ἔλαβες, τὸ μανικὸς καλεῖσθαι, οὐκ οἶδα ἔγωγε· ἐν μὲν γὰρ τοῖς λόγοις ἀεὶ τοιοῦτος εἶ· σαυτῷ τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἀγριαίνεις πλὴν Σωκράτους». Σημειωτέον δ' ὅτι φέρεται ἐν τοῖς ἀντιγράφοις καὶ μαλακός, ἀλλ', ὡς εὐκόλως πᾶς τις συνορᾷ, τὸ μανικός ἁρμόζει τῷ λόγῳ. Ὅτι δ' αὕτη εἶνε ἡ γνησία γραφὴ γίνεται φανερὸν καὶ ἐκ τῶν εὐθὺς ἑπομένων, ἅτινα ὡς ἀπάντησις τοῦ Ἀπολλοδώρου ἐπιφέρονται ὑπὸ τοῦ Πλάτωνος· Ὦ φίλτατε, καὶ δῆλόν γε δὴ ὅτι οὕτω διανοούμενος καὶ περὶ ἐμαυτοῦ καὶ περὶ ὑμῶν μαίνομαι καὶ παραπαίω». Ἡ γραφὴ μαλακός εὑρίσκεται καὶ ἐν ταῖς Σωκράτους καὶ Σωκρατικῶν Ἐπιστολαῖς ΚΑ', 3 (Ἐπιστολογρ. Ἑρχ. σελ. 624) «Ἀπολλόδωρος ὁ μαλακὸς ἐπικαλούμενος καὶ Δίων ἐπαινοῦσί σε». Ὁ Κόβητος δ' ὅμως μεταγράφει ἐν τῇ Μνημοσύνῃ (1882, σελ. 58) μανικός. Περὶ τοῦ Ἀπολλοδώρου τούτου λέγει ὁ Ψευδοξενοφῶν ἐν τῇ Ἀπολογίᾳ § 28 «Παρὼν δέ τις Ἀπολλόδωρος, ἐπιθυμητὴς μὲν ὢν ἰσχυρῶς αὐτοῦ, ἄλλως δ' εὐήθης, εἶπεν ἄρα κτέ.» (Πρβ. καὶ Κοραῆν Πλουτ. Μέρ. Ε', σελ. 335 κἑξ.).

Καὶ ἄλλος ἑταῖρος τοῦ Σωκράτους ἦτο μὲν σφοδρός, ἐφίλει δ' ὑπερβαλλόντως καὶ ἐθαύμαζε μεγάλως τὸν Σωκράτη, Χαιρεφῶν ὁ Σφήττιος. Γράφει δὲ καὶ περὶ τούτου ὁ Πλάτων ἐν μὲν τῇ Ἀπολογίᾳ (σελ. 21 α') «Καὶ ἴστε δὴ οἷος ἦν Χαιρεφῶν, ὡς σφοδρὸς ἐφ' ὅ τι ὁρμήσειε», ἐν δὲ τῷ Χαρμίδῃ (σελ. 153 β') «Χαιρεφῶν δέ, ἅτε μανικὸς ὤν, ἀναπηδήσας ἐκ μέσων ἔθει πρός με· καί μου λαβόμενος τῆς χειρός, ὦ Σώκρατες, ἦ δ' ὅς, πῶς ἐσώθης ἐκ τῆς μάχης;».

Ἐδηλώσαμεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ὅτι πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ Βερναδάκη λεχθέντα ἐν αἷς παρεθέμεθα ἐκ τῆς Γραμματικῆς αὐτοῦ σημειώ

σεσι μετωχετεύθησαν ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Γραμματικῆς τοῦ Κρυγήρου. Ἀλλ' οὔτε τοῦ ἐν τρισὶ συλλαβαῖς προενηνεγμένου τύπου μανικός μνείαν ὁ Βερναρδάκης ἐποιήσατο οὔτε τοῦ Ὀλυμπικός-Ὀλυμπιακός, ἅτινα κεῖνται παρὰ τῷ Κρυγήρῳ. Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ τετρασύλλαβον μανιακός ἐμνημονεύθη καὶ ὑπὸ τοῦ Βουτμαννοῦ, ἀλλ' ὁ Λοβέκκιος ἔγραψεν ἐν τοῖς Προλεγομένοις (σελ. 315) τὴν σημείωσιν τήνδε· «Μανιακός quσ Ruttmannus utitur Gramm. II. 447 non legi; nostri medici deliros vocant maniacos». Κύριον ὄνομα Μανιακός εἶνε παρατεθειμένον ἐν τῷ τοῦ Παπίου Λεξικῷ τῶν Κυρίων Ὀνομάτων σελ. 854 Βενσ.

Ὡς δὲ παρέλαβεν ὁ Βερναρδάκης ἀβασανίστως ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Κρυγήρου τὸ ἀνελλήνιστον ἐπίθετον μανιακός, οὕτω καὶ τὴν ἐσχάτως βάρβαρον καὶ ὅλως τερατώδη γενικὴν χοῦς. Ἐν τῇ Γραμματικῇ τοῦ Γερμανοῦ (Μέρ. Α' § 20) φέρεται «χοῦς (ὁ aufgeworfene Erde). Ge. χοός, wohl auch χοῦς, Ac. χοῦν, ἐν δὲ τῇ τοῦ Ἕλληνος κεῖται (σελ. 66) «Χοῦς (χῶμα), ὁ, χοὸς (καὶ χοῦς), χοΐ, χοῦν, κτλ. κατὰ τό: βοῦς».

Ἐπειδὴ κατ' οὐδένα τρόπον οὐδ' οἱ ἀρτιμαθεῖς τῶν παίδων δύνανται νὰ νομίσωσιν ὅτι ἡ γενικὴ χοός συναλειφομένη γίνεται χοῦς, ἀποφαινόμεθα ὅτι ἀβλέπτημα ἢ τυπογραφικὸν πταῖσμα εἶνε τὸ «wohl auch χοῦς» ἀντὶ τοῦ χοῦ, ὅπερ ἀπαντᾷ παρ' Ἀρριανῷ καὶ ἄλλοις τισίν. Ὁ καθηγητὴς δ' ὅμως τοῦ Ἑλληνικοῦ πανεπιστημίου οὐδὲν ὑπώπτευσεν, ἀλλ' ἅμα μὲν εὐχερὴς καὶ ἀταλαίπωρος ὢν ἅμα δὲ τῆς γραμματικῆς τέχνης παντάπασιν ἀμαθῶς ἔχων καὶ ἀδυνατῶν νὰ διαγινώσκῃ τὰ γνήσια καὶ τὰ ἔκφυλα κατεχώρισεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ γραμματικὴν οὐ μόνον τὴν γενικὴν χοός ἀλλὰ καὶ τὴν χοῦς, ἥτις οὔτ' ἐλέχθη ποτὲ ὑφ' Ἕλληνος οὔτ' ἠδύνατο νὰ λεχθῇ.

Ἐπανερχόμενοι εἰς τὸ τετρασύλλαβον ἐπίθετον μανιακός παρατηροῦμεν ὅτι ἄχρηστον μὲν τοῦτο τοῖς παλαιοῖς ὑπῆρχε λέγουσιν ἀείποτε μανικός, ἀλλ' οὐκ ὀλίγα ἐπίθετα λήγοντα εἰς ΙΑΚΟΣ ἔχει ἡ Ἑλληνικὴ καθόλου γλῶσσα, παρηγμένα ἐκ θηλυκῶν εἰς ΙΑ ἢ ἐξ ἀρ-..ῶν εἰς ΙΑΣ καὶ ΙΟΣ ἢ ἐξ οὐδετέρων εἰς ΙΟΝ, οἷον

κρδία-καρδιακός,

ρτηρία-ἀρτηριακός,

ιλία-κοιλιακός,

παροιμία-παροιμιακός,
οὐσία-οὐσιακός,
γερουσία-γερουσιακός,
ταμίας-ταμιακός,
Λυσίας-Λυσιακός,
Ἡγησίας-Ἡγησιακός,
Φειδίας-Φειδιακός,
ἥλιος-ἡλιακός, δωρ. ἀλιακός (Ἴδε Μεινέκιον Ἀποσπ. Κωμ. Τόμ. Β', σελ 747),
πλούσιος-πλουσιακός,
κύριος-κυριακός,
πυρρίχιος-πυρριχιακός,
δόχμιος-δοχμιακός.
Διονύσιος-Διονυσιακός (Πρβ. Ἀρκαδιακοί. Ἰω Μαλαλ. σελ. 349,6),
θηρίον-θηριακός,
βιβλίον-βιβλιακός,
συμπόσιον-συμποσιακός,
ἰσχίον-ἰσχιακός (=ἰσχιαδικός. Πρβ. Γαλην. Τόμ. ΙΒ' σελ. 538 «καὶ στομαχικούς τινας εἶναί φασιν ἀπό τινος τῶν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ γιγνομένων παθῶν οὕτως ὀνομάζοντες, ὡς ἠπατικοὺς τοὺς ἀφ' ἥπατος καὶ κωλικούς τοὺς ἀπὸ κώλου καὶ νεφριτικοὺς τοὺς ἀπὸ νεφρῶν καὶ σπληνικοὺς τοὺς ἀπὸ σπληνὸς πάσχοντας»).
προσόδιον-προσοδιακός,
Ἄκτιον-Ἀκτιακός,
Δῖον-Διακός,
Ἴλιον-Ἰλιακός,
Πηλούσιον-Πηλουσιακός,
Σούνιον-Σουνιακός,
Βαργύλια-Βαργυλιακός.

Πρβ. καὶ γειτνιακός, γενεαθλιακός, ἀφροδισιακός, θεμελιακός, δημοσιακός. Ἐν τῇ Ἐκλογῇ Θωμᾶ τοῦ Μαγίστρου σελ. 75 4 λέγεται «Γενέθλια δόκιμον, οὐ γενέσια· καὶ γενεθλιακὸς λόγος, οὐ γενεσιακός». Τὸ ἐν τοῖς Ἐπιμερισμοῖς τοῦ Ψευδηρῳδιανοῦ σελ. 126 ἀναγινωσκόμενον «σκιώδης τόπος, σκιακός τὸ αὐτό» νομίζεται

ὑπὸ τοῦ Δινδορφίου ἡμαρτημένη γραφὴ τοῦ σκιαρός. Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου μνημονεύεται καὶ ἐπίθετον ἀρχαιρεσιακός ἐκ γλωσσαρίου. Πρβ. καὶ ἐπαρχιακός.

Παρὰ Στεφάνῳ τῷ Βυζαντίῳ φέρεται σελ. 489,3 «Ὀλβία: πόλις Λιγυστική — Λέγεται καὶ Ὀλβηνός καὶ Ὀλβιακός καὶ τὸ θηλυκὸν Ὀλβιακή». Καὶ ἐκ τοῦ Ὀλυμπία ἐσχηματίσθη ἐπίθετον Ὀλυμπιακός, οὗ φέρομεν μαρτύριον τὸ ἐν ἐπιγραφῇ κείμενον «ἐν ἀγῶσι τοῖς Ὀλυμπιακοῖς» (Συλλ. Ἐπιγρ. Ἑλλ. Τόμ. Α΄ σελ. 700). Θωμᾶς ὁ Μάγιστρος ἀποφαίνεται σελ. 261,11 «Ὀλυμπικός Ἀττικοί, οὐκ Ὀλυμπιακός. Θουκυδίδης ἐν τῇ πέμπτῃ· ἦν ἐν τῷ Ὀλυμπικῷ νόμῳ Ἠλεῖοι κατεδικάσαντο αὐτῶν· καὶ αὖθις ἐν τῇ αὐτῇ· ἐν ταῖς Ὀλυμπικαῖς σπονδαῖς ἐσπέμψαι». Παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ προκρίνεται ἡ γραφὴ ὈλυμπιΑκῷ καὶ ὈλυμπιΑκαῖς (Ἴδε Πόππον Θουκυδ. Μερ Γ΄, α΄, σελ. 79. Πρβ. καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Ε΄, σελ. 1920 Παρ.). Ἐν τῷ Πλούτῳ τοῦ Ἀριστοφάνους στίχ. 583 ἐξεδόθη ὑπό τε τοῦ Βεκκήρου καὶ τοῦ Δινδορφίου καὶ ἄλλων:

εἰ γὰρ ἐπλούτει, πῶς ἂν ποιῶν τὸν Ὀλυμπικὸν αὐτὸς ἀγῶνα
ἀνεκήρυττεν κτλ.;

Εὑρέθη καὶ τύπος δοχμικός. Ἐν τοῖς Βασιλικοῖς Τόμ. Ε΄, σελ. 764 ἀπαντᾷ «ὁ ἐργαστηρικὸς ὁ τὰ βοηθήματα πωλῶν». Ἀλλ' ἐν Τόμ. Β΄, σελ. 227 (καὶ Συμπληρ. σελ 167) κεῖται «ὁ παρὰ τοῦ ἐργαστηριακοῦ πεμφθείς» καὶ σελ. 731 «πᾶς ἔμπορος καὶ ἐργαστηριακός». Καὶ ὁ Πολύβιος εἶπεν ἐργαστηριακῶν καὶ βαναύσων ἀνθρώπων καὶ ἄλλοι τοῦ εἰς ΙΑΚΟΣ λήγοντος τύπου χρῆσιν ἐποιήσαντο.

Τὸ ἐκ τοῦ μυστήριον παρηγμένον ἐπίθετον περατοῦται εἰς ΙΚΟΣ, οὐχὶ εἰς ΙΑΚΟΣ. Ἀριστοφ. Ἀχαρν. 747 «χοιρίων μυστηρικῶν», Πρβ. στίχ. 764 «χοίρους ἐγώνγα μυστικάς». Δοξάζουσι δέ τινες ὅτι τὸ μυστηρικός συνεκόπη ἐκ τοῦ μυστηριΑκός (Ἴδε Λοβέκκιον *Elem.* Τόμ. Α΄, σ. 226 καὶ Φρίσχιον *Curt. Stud.* Τόμ. ϛ΄, σ. 137).

Καὶ τὸ ἐκ τοῦ ἀντωνυμία γενόμενον ἐπίθετον τελευτᾷ εἰς ΙΚΟΣ. Ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ φέρεται οὐ μόνον «ἄρθρον ἀντωνυμικόν» (σελ. 616, 25) ἀλλὰ καὶ «ἀντωνυμιΑκὴν σύνταξιν», ὅπερ πλημμελὲς ἢ μοχθηρόν. Ὑπὸ Διονυσίου τοῦ Ἁλικαρνασσέως καὶ

Ἀπολλωνίου τοῦ Ἀλεξανδρέως καὶ ἄλλων ἐλέχθη ἀντωνυμικός -ή -όν καὶ ἀντωνυμικῶς. Πρβ. ἡμικρανία-ἡμικρανικός, κτλ, καὶ δημοκρατία-δημοκρατικός κτλ., περὶ ὧν ἀλλαχοῦ.

-Εν τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ κεῖται σελ. 644, 9 «Ὡς δὲ παρὰ τὸ φύσις γίνεται φυσικός, μάντις μαντικός, οὕ-ως ὄφις ὀφικός καὶ ὀφιΑκός κατὰ πλεονασμὸν τοῦ Α· συνεξηκολούθησε γὰρ τῷ θηριακός». Ὁ Λοβέκκιος ἐν τοῖς Προλεγομένοις (σελ. 481) μνημονεύει καὶ ὄνομα Ὀρνιθιακά· ἔτι δὲ δενδριακός, ἁλιακός, φιλιακός, Λιθιακά. Πρβ. καὶ παραδεισιακός, πλινθιακός, κυκλιακός, σεληνιακός, Σιβυλλιακός, Φιλοπονιακός (Φιλοπονιακοί), Χρονιακός (Ἀλέξ. Ἀφροδ. εἰς Ἀριστοτ. τὰ μετὰ τὰ Φυσ. σελ. 662, 29 καὶ σελ. 666,3 καὶ 5 καὶ 8 Βον.), Ἀπολλωνιακός, Ἰσιακός (τὰ Ἰσιακά), Νειλιακός Γαλην. Τόμ. ΙΒ', σελ. 569).

Παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ ἐξέδωκεν ὁ Οὔδιος Τόμ. Α', σελ. 22,16 (1901) «ἐν τῷ Ὀλυμπικῷ ἀγῶνι» καὶ Τόμ. Β', σελ. 45,16 «ἐν τῷ Ὀλυμπικῷ νόμῳ» καὶ 19 «ἐν ταῖς Ὀλυμπικαῖς σπονδαῖς». Ὁ Βλαϋδέσιος σημειοῦται ἐκ τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀριστοφάνους Πλούτου σελ. 63 «Videntur autem dixisse pariter Ὀλυμπιακός, Ὀλυμπικός, Ὀλύμπιος, haud aliter atque Latini *Olympicus. Olympiacus*, *Olympius;* Cf. Thuc. I, 6. ἐν τῷ Ὀλυμπιακῷ (al.-ικῷ) ἀγῶνι. V. 49. τῷ Ὀλυμπιακῷ (-ικῷ G.) νόμῳ. ibid. ταῖς Ὀλυμπιακαῖς (-πικαῖς G.) σπονδαῖς. Forman Ὀλύμπιος solam novit Pindarus, e. g. P. IX. 105. ἐν Ὀλυμπίοισιν ἀέθλοις. P. XI. 47. Ὀλυμπίων ἀγώνων ἀκτῖνα. App. Prov. IV. 19. Ὀλυμπικὴ στοά. De scripturis Ὀλυμπικὸς et Ὀλυμπιακὸς v. intt. ad Thom. M. p. 647. Ὀλυμπικὸς Ἀττικῶ, οὐκ Ὀλυμπιακός. Qui ex Thucydide adducit Ὀλυμπικῷ et Ὀλυμπικαῖς ut ostendat Atticos dixisse Ὀλυμπικός, non Ολυμπιακός». Πρβ. Παυσαν. Τόμ. Β', σελ. 215 καὶ σελ. 216 καὶ σελ. 220 καὶ σελ. 247 Schub. καὶ Walz καὶ Στέφ. Βυζάντ. σελ. 232 καὶ σελ, 392 καὶ Μυθογρ. Οὐεστερμ. σελ. 66,13 Παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει Ῥητορ Γ', ιδ', 2 (Τόμ. Α', σελ. 402,27) ἀπαντᾷ «οἷον Γοργίας μὲν ἐν τῷ Ὀλυμπικῷ λόγῳ κτέ.».

Οὐδὲν ὁ Βερναρδάκης ὠφεληθεὶς ἐκ τῆς ἐν τῇ Ἑβδομάδι γενομένης διδασκαλίας ἔγραψεν ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου

Τόμ. Γ', σελ. 268 (1903) «τοῦτο ἀπᾴδει καὶ ἀπὸ τῶν κατὰ φύσιν κινήσεων τοῦ ὑγιοῦς ἀνθρώπου, καὶ ἀπὸ τῶν κατὰ νόσον τοῦ μανιακοῦ».

Εὔκαιρον δ' εἶνε νομίζομεν νὰ μνησθῶμεν τῶν ὑπὸ τοῦ Ἡσιόδου εἰρημένων.

Οὗτος μὲν πανάριστος, ὃς αὐτὸς πάντα νοήσῃ,
φρασσάμενος τά κ' ἔπειτα καὶ ἐς τέλος ᾖσιν ἀμείνω·
ἐσθλὸς δ' αὖ κἀκεῖνος, ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται·
ὃς δέ κε μήτ' αὐτὸς νοέῃ μήτ' ἄλλου ἀκούων
ἐν θυμῷ βάλληται, ὁ δ' αὖτ' ἀχρήιος ἀνήρ».

Ἐποιήσατο δὲ χρῆσιν τοῦ τετρασυλλάβου τύπου μανιακός καὶ ὁ Ἰω. Πανταζίδης ἐν τῇ μεταφράσει τῆς Ἱστορίας τῶν Διαδόχων σελ. 617 «οὕτω καὶ αὐτὸς ἐτυράννησεν ὡς μανιακός» καὶ ὁ Ἐμμ. Ροΐδης ἐν τῇ μεταφράσει τῆς Ἱστορίας τῆς Ἀγγλίας Τόμ. Β', σελ. 254 «διέδωκαν ὅτι ἦτο οἰνοβαρὴς ἢ μανιακός» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 334 «τὸν κατὰ τὸ ἥμισυ μανιακὸν καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ ἀχρεῖον».

Ἐν τέλει παρατηροῦμεν ὅτι ὁ Κουμανούδης μνημονεύει ἐπίρρημα δαιμονιακῶς ἐν τῇ Συναγωγῇ Νέων Λέξεων σελ. 259 «δαιμονιακῶς. Π. Νιρβ. ἐν Νέᾳ Ἑλλάδι ἡμερολογίῳ τοῦ 96». Τοῦ ἐπιθέτου δαιμονιακός γίνεται μνεία ἐν τῷ τοῦ Ἀνθίμου Γαζῆ Λεξικῷ τῆς Ἑλλην. Γλώσσης Τόμ. Α', σελ. 425 (1835) «Δαιμονιακός, ή, όν, = δαιμονικός. Ὁ κυριευόμενος ἀπό τινα δαίμονα, δαιμονισμένος 2) ὁ ὑπὸ τοῦ δαίμονος ἐμπνευσμένος, ἐνθουσιασμένος. Πλούτ. Περικλ.» Ἀλλ' ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου εἶνε εἰρημένον ἐν τῷ Περικλεῖ ΙΓ' «ὥσπερ δαίμονι κακῷ τῷ φθόνῳ τῶν πολλῶν ἀποθύοντας», οὐχὶ δαιμονιακῷ. Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου φέρεται Τόμ. Β', σελ. 856 « Δαιμονιακός, ή, όν, Daemoniacus, A daemone inspiratus vel afflatus, Plut. Pericle, φθόνος. [Vox nihili V. Δαιμονικός] καὶ σελ. 857 (λ. δαιμονικός) — At e Plut. Pericle afferunt VV. LL. δαιμονιακὸν φθόνον, pro Invidia a daemone incensa: quum prius δαιμονικὸν leg. videatur [Locus est c. 13: Ὥσπερ δαίμονι κακῷ τῷ φθόνῳ τῶν πολλῶν ἀποθύοντας, ubi nescio unde hauserint scripturam δαιμονιακῷ VV. LL. L. D.]»

ΚΕΦ. ΠΔ'.

Ἁπλοώτερος ἀντὶ τοῦ **ἁπλούστερος** ὑπ' οὐδενὸς οὐδέποτ' ἐλέχθη.

Μεταφέρομεν εἰς τὴν Ἀθηνᾶν τὰ ἐν τῇ Ἑβδομάδι γεγραμμένα 1884 Δελτ. 29 σελ. 2-3.

Τοῦ ἐπιθέτου *ἁπλόος-ἁπλοῦς* τὰ παραθετικὰ ἐσχηματίζοντο ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ *ἁπλούστερος* καὶ *ἁπλούστατος* οὐδεὶς δ' οὐδέποτ' οὔτε τῶν δοκίμων οὔτε τῶν ἀδοκίμων εἶπεν *ἁπλοώτερος* ἢ *ἁπλοώτατος*.

Ἀλλοτρία τοῦ καθαροῦ ἑλληνισμοῦ εἶνε ἡ ἐκφορὰ *ἁπλότατος* ἡ ἀπαντῶσα ἐν τῇ Παλατίνῃ Ἀνθολογίᾳ βιβλ. ς', 185 «*ἁπλότατον* δ' ἁλὶ τοῦτο μιτορραφὲς ἀμφίβληστρον». Ὀρθῶς δ' ἴσως ὁ Λοβέκκιος νομίζει τὸ *ἁπλότατον* δ' ἁλὶ» ἡμαρτημένην ἀνάγνωσιν τοῦ «*ἁπλωτὸν* δ' ἁλὶ» (*Elem*. Τόμ. Α', σελ. 300). Συγκριτικὸν *διπλότερον* φέρεται ἐν τῷ Προοιμίῳ τοῦ Ἀππιανοῦ κεφ. Ι' «σκεύη τριηρετικὰ (γρ. *τριηρI τικὰ*) *διπλότερα* τούτων», ἀνθ' οὗ ὁ Ῥείσκιος εἴκασε *διπλάσια*. Κεῖται δὲ καὶ ἐν τῷ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίῳ ΚΓ', 15 «ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης *διπλότερον* ὑμῶν». Πρβ. καὶ Ἰουστῖν. Μάρτ. σελ. 215 β' *διπλότερον* ὑμῶν βλασφημοῦσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ» καὶ Εὐσέβ. Ἐκκλ. Ἱστορ. Ε', ά, 33 «*διπλότερον* παρὰ τοὺς λοιποὺς κολαζόμενοι». Παρὰ τῷ Ὠριγένει Τόμ. Β', σελ. 277 ὀρθῶς μὲν εἶνε γεγραμμένον «εἴ γε ἕτερος ἑτέρου *διπλότερΟν* υἱός ἐστιν αὐτῆς», πλημμελῶς δὲ «εἰ δὲ ἕτερος ἑτέρου *διπλότερΟΣ* ἐστιν υἱὸς τῆς γεέννης» καὶ «διὰ τί καὶ οὐχὶ υἱοὶ φωτός *διπλότερΟΙ* ἕτεροι ἑτέρων ἔσονται;». Ὁ Ὠριγένης εἶπε πάντως *διπλότερΟΝ*. Ἐν τοῖς ἑξῆς γίνεται ὑπ' αὐτοῦ χρῆσις τοῦ *διπλάσιον* καὶ *πολλαπλασιόνως*. Τὸ ἐν τοῖς Ἠθικοῖς τοῦ Πλουτάρχου σελ. 381 ς' «τὸ δὲ ἓν Ἀπόλλωνα πείθουσα προφάσει καὶ *διπλοτάτης* μονάδος» μετέγραψεν ὁ Βυττεμβάχιος «πλήθους ἀποφάσει καὶ *ἁπλότητι* τῆς μονάδος». Δεινῶς σφάλλεται ὁ Κούμας λέγων ἐν τῇ Γραμματικῇ σελ. 187 (§ 199, σημ. δ') «Τὰ δὲ εἰς οος-ους λαμβάνουσι τὸ οέστερος, κιρνώμενον

εἰς ούστερος, οἷον διπλόος οὖς, *διπλοέστερος διπλούστερος*». Συγκριτικὸν *διπλούστερος* οὐδέποτε ὑπῆρξε. Περὶ τοῦ ἐν τῷ παρηκμακότι ἑλληνισμῷ εὑρισκομένου τύπου εἰς ΟΣ τῶν ἀπολύτων ἐπιθέτων τῶν περατουμένων παρὰ τοῖς παλαιοῖς εἰς ΟΟΣ-ΟΥΣ ἢ ΕΟΣ-ΟΥΣ, οἷον *ἁπλός, διπλός*, κτλ., *χρυσός*, κτλ., θὰ διαλάβωμεν ἀκριβῶς ἀλλαχοῦ.

Τὸν αὐτὸν τύπον τοῖς προδηλωθεῖσι παραθετικοῖς τοῦ *ἁπλοῦς* ἔχουσι καὶ τὰ γενόμενα ἐκ τῶν ἐπιθέτων τῶν συγκειμένων ἐκ τοῦ *νοῦς*, οἷον

ἀγχίνους-ἀγχινούστερος-ἀγχινούστατος,
ἀνθρωπόνους-ἀνθρωπονούστατος,
ἄνους-ἀνούστερος,
εὔνους-εὐνούστερος-εὐνούστατος.
κακόνους-κακονούστατος,
περίνους-περινούστατος.
πρόνους-προνούστερος.

Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Ἡσυχίου κεῖται «*Ἐννουστάταις*: φρονίμοις», παρὰ δὲ τῷ Τζέτζῃ ἐν τοῖς εἰς Ἡσίοδον Σχολίοις Ἔργ. 129 (σελ. 124, 5 Λιψ.) ἀπαντᾷ «*στερρονούστερόν* τε καὶ πανουργότερον». Εἶπε δ' ὁ Τζέτζης καὶ «εἴ τι τούτων *ψευδεπινούστερον*» (Ἐπιστ. ΙΘ', σελ. 22).

Ἐκ τοῦ ἀσυναλείπτου *εὔνοος*, οὗ μόνου γίνεται χρῆσις ἐν τῇ Ἰωνικῇ διαλέκτῳ, καθάπερ καὶ τοῦ *νόος*, ἐσχηματίσθη τὸ παρὰ τῷ Ἡροδότῳ φερόμενον συγκριτικὸν *εὐνοέστερος* βιβλ. Ε', 24 «ἐγὼ φροντίζων εὑρίσκω ἐμοί τε καὶ τοῖσι ἐμοῖσι πρήγμασι εἶναι οὐδένα σεῦ ἄνδρα *εὐνοέστερον*». Ἐν τῷ Φλωρεντίνῳ Ἐτυμολογικῷ μνημονεύεται ἡ ῥῆσις «καὶ γλαυκῶπιν τίω πάντοτε βροτοῖσιν *εὐνοέστατον*», ἣν ὁ μὲν Ναύκιος οὐδαμῶς ἐκίνησε (*Mél Crèco-Rom.* Τόμ Γ', σελ. 131), ὁ δὲ Βέργκιος ἐν τῇ τετάρτῃ ἐκδόσει τῶν Λυρικῶν Ποιητῶν (Τόμ. Γ', σελ 739) μετετύπωσεν ὧδε· «Καλλίμαχος·

γλαυκῶπιν τίω πάντων θεῶν βροτοῖσιν *εὐνοεστάτην*».

Σημειωτέον δ' ὅτι καὶ ὑπὸ Γεωργίου τοῦ Παχυμέρους Γόμ. Α', σελ. 382, 15 ἐλέχθη «πλὴν τῶν *προνοεστέρων*».

Ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ σελ. 394.5 εὑρίσκομεν παρατήρησιν τοῦ Φιλοξένου περὶ τοῦ σχηματισμοῦ *εὐνοέστατον*, ἧς ἡ ἀρχὴ εἶνε *Εὐνοέστατον:* δέον *εὐνοώτατον*. Ῥητέον ὅτι ἔθος ἐστὶν Ἰάδι διαλέκτῳ οὕτω τὰ τοιαῦτα ποιεῖν, ὥσπερ *ἀφθονώτερον* καὶ *ἀφθονέστερον*· τὰ γὰρ διὰ τοῦ ο συγκριτικὰ διὰ τοῦ ΕΣ προφέρουσιν, οἷον *δικαιέστερος* ἀντὶ τοῦ *δικαιότερος* καὶ τὰ τοιαῦτα» Εὐθὺς δὲ μετὰ ταῦτα λέγει ὁ Φιλόξενος «Πᾶν ὄνομα εἰς ΟΥΣ λῆγον τὸ παρακείμενον συγκριτικόν τε καὶ ὑπερθετικὸν προσθέσει τοῦ ΤΟΣ (γρ. *τοῦ Σ*) ἀποτελεῖ, οἷον *ἁπλούστατος εὐχρούστατος*». Ἐξετάζων δ' ἔπειτα τὸ ζήτημα διὰ τί λέγεται τὸ συγκριτικὸν *εὐνοώτερος*, τὸ δὲ συνῃρημένον σχηματίζεται *εὐνούστερος* καὶ οὐχὶ *εὐνούτερος*, καὶ λῃρήματα Βερναρδακείων φρενῶν ἄξια συνείρων ἐπιφέρει ἐν τέλει «Ὥστε τὸ μὲν *εὐνούστερος* ἡμάρτηται, ὑγιῶς δὲ ἔχει τὸ *εὐνοώτερος*». Τὸ κατὰ τὸν Φιλόξενον ὑγιῶς ἔχον *εὐνοώτερος* εἶνε παντελῶς ἔκφυλον.

Ποιησάμενοι λόγον περὶ τῆς ἐκφορᾶς τῶν παραθετικῶν τοῦ τ' ἐπιθέτου *ἁπλοῦς* καὶ τῶν ἐκ τοῦ *νοῦς* συγκειμένων ἂς ἴδωμεν νῦν τί περὶ τοῦ πράγματος διδάσκει ὁ πολὺς Βερναρδάκης ἐν τῇ περιφήμῳ αὐτοῦ γραμματικῇ. Τάδε εἶνε τὰ ῥήματα τοῦ σοφωτάτου διδασκάλου καὶ κρατίστου ἐπιγνώμονος τοῦ ἑλληνισμοῦ (σελ. 73, § 263):

«Τὰ εἰς -οος = ους συνῃρημένα συνάπτουσι τὰς παραθετικὰς καταλήξεις -τερος καὶ -τατος μὲ τὴν ῥίζαν διὰ τῆς συλλαβῆς εσ, καὶ συναιροῦνται εἰς -ούστερος -ούστατος, οἷον: ὁ ἁπλό-ος ἁπλοῦς ἁπλοέστερος ἁπλοέστατος ἁπλούστατος· ὁ εὔνο-ος εὔνους εὐνοέστερος εὐνούστερος εὐνοέστατος εὐνούστατος. Ἐνίοτε τὰ παραθετικὰ τῶν εἰς -οος = ους ἀπαντῶσι καὶ ὁμαλῶς ἐσχηματισμένα, οἷον: *ἁπλόος* = *ἁπλοῦς ἁπλοώτερος*, εὔχροος = εὔχρους εὐχροώτατος».

Γράφει δὲ καὶ Σκαρλᾶτος ὁ Βυζάντιος ἐν τῷ Λεξικῷ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης (σελ. 145) «Ἁπλόος-οῦς—(τὸ παρθ *Ἁπλοώτερος* καὶ Ἁπλούστερος, -ούστατος)».

Οὐδέποτε ὑπ' οὐδενὸς ἐλέχθη *ἁπλοώτερος* ἀντὶ τοῦ *ἁπλο*-*στερος*. Τοὐναντίον δὲ τὸ συγκριτικὸν τοῦ *ἅπλοος*·*ἁπλο*

ἐσχηματίσθη *ἁπλοώτερος*, οὐχὶ *ἁπλούστερος*. Κακῶς ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Σουΐδα ἀναγινώσκεται «*Ἁπλουστέρας* Θουκυδίδης λέγει νῆας οὐ τὰς ἅπλους παντελῶς· ἀλλὰ τὰς διὰ πληρώματος ἔνδειαν ἁπλόους ἱσταμένας». Ὁ Θουκυδίδης εἶπε βιβλ. Ζ΄, 60 «ὅσαι ἦσαν καὶ δυναταὶ καὶ *ἁπλοώτεραι*», εἰς ὃ φέρεται σχόλιον «*Ἁπλοωτέρας* οὐ τὰς ἅπλους παντάπασι λέγει ἀλλὰ τὰς διὰ πληρωμάτων ἔνδειαν ἁπλόους ἱσταμένας». Ὁ Βεκκῆρος ἀποκατέστησε παρὰ τῷ Σουΐδᾳ τὴν ὀρθὴν γραφὴν *ἁπλοωτέρας*. Ἐν τῷ Περίπλῳ Σκύλακος τοῦ Καρυανδέως κεφ. 110 ἀπαντᾷ «πολὺ τῆς ἄλλης Σύρτιδος χαλεπωτέρα καὶ *δυσπλοωτέρα*»· ἀλλ' ὁ κῶδιξ ἔχει *δυσπλοτοτέρα*, ὅπερ εἶνε ἴσως πλημμελὴς γραφὴ τοῦ *δυσπλΩτοτέρα*. Πιθανὸν δ' ἡμῖν φαίνεται ὅτι δὲν ἔγραψεν ὁ Κριτόβουλος Ἱστορ. Α΄, ί, 2 «καὶ ὅσα ἄλλα *δυσεκπλότατόν* τε καὶ δυσδιεξίτητον ποιεῖ τὸν πορθμόν», ὡς εἶνε παρ' αὐτῷ ἐκδεδομένον, ἀλλὰ *δυσέκπλωτον*. Πρβ. *πλωτός, ἄπλωτος, εὔπλωτος, δυσανάπλωτος, δυσείσπλωτος, παλίμπλωτος, στρατόπλωτος*.

Τὸ ἀνελλήνιστον συγκριτικὸν *ἁπλοώτερος* εὕρομεν ἐν ταῖς Ἱστορίαις τοῦ Κριτοβούλου βιβλ. Α΄, έ, 6 «ὁ γάρ τοι πατὴρ αὐτοῦ *ἁπλοώτερόν* πως τοῖς πράγμασι προσεφέρετο». Ἀλλ' ἐν τῷ κώδικι φέρεται *ἁπλοιότερον*, ὅπερ ἡμεῖς μεταβάλλομεν εἰς τὸ *ἁπλοϊκώτερον*.

Περὶ τοῦ *εὐχροώτερος* καὶ *ἀχροώτερος* καὶ *λευκοχροώτερος* καὶ *εὐπνοώτερος* καὶ *εὐροώτερος* θὰ διαλάβωμεν ἐν ἑτέρῳ τόπῳ, ὡς καὶ περὶ τοῦ *εὐχρούστερος* καὶ *ἀχρούστερος* καὶ *εὐπνούστερος* καὶ *ἀπνούστερος* καὶ *δυσπνούστερος* καὶ *εὐρούστερος* καὶ *δυσρούστερος* καὶ *πολυχούστερος* καὶ *ὀλιγοχούστερος*.

Τὰ παραθετικὰ τοῦ *ἀθρόος*, ὅπερ ἐδασύνετο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ἐσχηματίζοντο τὸ *ἀθροώτερος-τατος* (*ἁθροώτερος-τατος*). Ἐπειδὴ δὲ σύνηθες παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις εἶνε τὸ *ἄθρους*, οὐ ὀλίγιστα παραδείγματα εὑρίσκονται ἐν τῷ δοκίμῳ ἑλληνισμῷ, λέγεται παρ' αὐτοῖς καὶ *ἀθρούστερος-ἀθρούστατος*.

Ὁ ἀοίδιμος Κοραῆς γράφει ἐν ταῖς εἰς Πλούταρχον Σημειώσεσιν «Ἀθρουστάτους: Παρὰ μόνῳ ἴσως εὕρηται Πλου-

τάρχῳ τὸ μήπω καταχωρισθὲν ἐν τοῖς Λεξικοῖς ὑπερθετικὸν τοῦτο τοῦ *Ἀθρόος*. Ἔοικε δὲ τοῦ παρακμάζοντος ἑλληνισμοῦ εἶναι, ὥσπερ καὶ τὸ ἐκ τοῦ Ἀθηναίου καταχωρισθὲν ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου (Α, σελ. 138) συγκριτι· *Ἀθρούστερος*. Τὸ γὰρ *Ἀθρόοι* — ἀνεπίδεκτόν ἐστιν ὑπερθέσεως ἢ συγκρίσεως» καὶ «Ἀθρουστάτους: Τοῖς προεκδοθεῖσι παραδείγμασιν ἐκ τοῦ παρακμάζοντος ἑλληνισμοῦ, ἓν ἴσως μόνον ἐστὶν ἐπισυνάψαι ἐκ δοκίμου συγγραφέως. τὸ Ξενοφῶντος (Ἑλληνικ. ϛ', 4,9) συγκριτικὸν *Ἀθροώτερον*» (Μέρ. Δ', σελ. 479 καὶ 503).

Οὐ μόνον ὁ Ξενοφῶν εἶπεν *ἀθροώτερον* ἀλλὰ καὶ ὁ Θουκυδίδης *ἀθροωτέρῳ* (βιβλ. ϛ', 34). Ἐν τῷ περὶ Ἀντιδόσεως λόγῳ τοῦ Ἰσοκράτους (§ 107) φέρεται *ἀθροώτατον* μὲν οὖν τοῦτ' εἰπεῖν ἔχω περὶ Τιμοθέου, οὗ ὁ Ὀρέλλιος προύκρινε τὸ *ἁπλούστατον*. Κεῖται δὲ καὶ παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει τὸ συγκριτικὸν τοῦ *ἀθρόος*, οἷον Τόμ. Α', σελ. 481,24: *ἀθροώτερον* καὶ Τόμ. Γ', σελ. 567,7: *ἀθροώτερα* καὶ σελ. 567,19: *ἀθροωτέρα*. Ἔτι δὲ καὶ παρὰ τῷ Θεοφράστῳ καὶ παρ' ἄλλοις.

Ἐν τοῖς Δειπνοσοφισταῖς τοῦ Ἀθηναίου ἀπαντᾷ *τὴν διαχώρησιν ἀθρουστέραν* καὶ *ἀθρουστέρῳ χρῆσθαι τῷ πόματι* (σελ. 79 β' καὶ 80 ά). Λέγει δὲ καὶ ὁ Κλεομήδης *ἀθρουστέρας καὶ τὰς προσόδους καὶ τὰς ἀναχωρήσεις ποιεῖται* (σελ. 37 Βακ.) καὶ ὁ Θεμίστιος *πλείοσι καὶ ἀθρουστέροις* (σελ. 321 δ') καὶ ὁ Σιμπλίκιος *καθ' ὅλον βῆμα προκοπτούσης ἀθρούστερον* καὶ *οὐδὲ τὸ ὅλον ἀθρούστερον βῆμα* (Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. Θ', σελ. 797 1 καὶ 28) καὶ ὁ Πρόκλος *ἀθρούστερον δὲ καὶ οὐχὶ ἓν* (Ὑπομν. εἰς Πλάτ. Τίμ. σελ. 768).

Ὁ Stadttmueller σημειοῦται ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Παλατίνης Ἀνθολογίας Τόμ. Α', σελ. 320 «ἁπλότατον P ἁπλ. Pl. ἁπλωτὸν Lobeck (ἀρδόμενον, εὔπλουτον et κολπωτὸν ego ci.)».

Ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ Ἀππιανοῦ ἀνέγνωμεν τριηριτικά ἀντὶ τοῦ τριηρετικά. Ὁ Κουμανούδης γράφει ἐν τῇ Συναγωγῇ Ἀθησ. Λέξεων σελ. 343 «Τριηριτικός 3. κρατὴρ τριηριτικός». Ἐπιγρ. Ἀθηνῶν. Ἐφ. Ἀρχ. β'. περ. 438.—Ἐν τῷ ΘΣ. ἀνεγράφη μὲν τὸ ἐπίθ. τοῦτο ἐκ τοῦ Ἀππιανοῦ 5,95, ἀλλ' ἡ ὀρθότης τῆς γραφῆς ἠπιστήθη,

καὶ προυτάθησαν διορθώσεις· τριηρετικός καὶ τριηρικός, αἵτινες καὶ φέρονται ἔν τισι τῶν ἐκδόσεων». Παρατιθέμεθα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Λ. Δινδορφίου γεγραμμένα ἐν τῷ Θησ. τοῦ Στεφάνου Τόμ. Ζ', σελ. 2434 «Apud Appianum Civ. 5,95. φασήλοις τριηριτικοῖς scribendum τριηρικοῖς, non ut Schweigh., τριηρετικοῖς» καὶ τὰ ὑπο τοῦ Μενδελσῶνος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀππιανοῦ σελ. 10 «malim τριηρικά» καὶ σελ. 1140 «τριηριτικοῖς Ai (cf Boeckh Seeurk'. p. 416 vs. 106). τριηριτικοῖς v, vulgo. malim tamen τριηρικοῖς cum L. Dindorfio in Thes s. v.». Ὡς ἐκ τοῦ τριήρης ἐσχηματίσθη τὸ τριηρικός, οὕτως ἐκ τοῦ πεντήρης τὸ πεντηρικός καὶ ἐκ τοῦ τετρήρης τὸ τετρηρικός. Ὁ Λ. Δινδόρφιος γράφει ἐν τῷ Θησ. τοῦ Στεφάνου Τόμ. Ζ' σ. 2088 «Τέτρηρικός, ή,-όν. Quadriremis. Polyb. 2, 10, 5, πλοινν. Diod. 3, 43, 20, 74, 76. Pro quo Τετρηριτικός in inscript. ap. Boeckh. *Urkunden* p. 487, 210; 542, 172, 175. 178».

Συγκριτικὸν πολυνούστερον εἶνε εἰρημένον ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 1372,59 «καὶ Ἀνδρομάχη πολυνούστερον διὰ πολλῶν κεφαλαίων τὸν οἶκτον ἐργάζεται», ὑπερθετικὸν δὲ παχυνούστατος ὑπὸ τοῦ Τζέτζου ἐν τοῖς εἰς Ἑρμογένην Σχολίοις Κραμ. Ἀνέκδ. Ὀξ. Τόμ. Δ', σελ. 53,4 «τίς οὗτος παχυνούστατος τῶν ἀγνοούντων ταῦτα»

ΚΕΦ. ΠΕ'.

διαβολεύς.

Τὸ ὄνομα τοῦτο μνημονεύει Σκαρλάτος ὁ Βυζάντιος ἐν τῷ Λεξικῷ τῆς Ἑλλην. Γλώσσης σελ 279 «διαβολεύς, έως (ὁ), ὁ διαβάλλων».

Εἶνε δ' εἰρημένον ὑπὸ μὲν τοῦ Κωνσταντ. Οἰκονόμου ἐν τῷ περὶ τῶν Ο' συγγράμματι Τόμ. Α', σελ. 95 «οὐ γὰρ ἂν ἐτόλμησεν ὁ διαβολεὺς, ἔτι ζῶντος ἐκείνου», ὑπὸ δὲ τοῦ Α. Ῥ. Ῥαγκαβῆ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Χρηστομαθείᾳ Τόμ. Α., σελ. 250, ἐκδ. στερ, «οἱ διαβολεῖς» καὶ ἐν τοῖς Ἅπασι Τόμ. Β', σελ. 330 «οἱ θρασεῖς διαβολεῖς τῶν ἔργων καὶ σχεδίων μας».

Ὁ Δημήτριος Βερναρδάκης ἔγραψεν ἐν τῇ Ἐκθέσει τοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1863 Ποιητικοῦ Διαγωνισμοῦ σελ. 37: Σελ 18. «Δὲν τρέμω, Περικλῆ, διαβολέα». Ἡ λέξις διαβολέα ἀνύπαρκτος ἀντ' αὐτῆς γράφε διάβολον.

Τῆς ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη νομιζομένης ἀνυπάρκτου λέξεως παρέχουσιν ἡμῖν μαρτύρια ὁ Εὐστάθιος καὶ ἄλλοι συγγραφεῖς τοῦ παρηκμακότος ἑλληνισμοῦ.

Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 106,15 «ἐξ οὗ καὶ ὁ διάβολος ἄνθρωπος καὶ ὁ διαβολεύς» καὶ σελ. 128,38 «καὶ ὁ ἐκ τοῦ παρὰ Πινδάρῳ διάβολος κοινῶς διαβολεύς» καὶ σελ. 1024,54 «καὶ διαβολεὺς δέ ποτε ἀπρακτῶν ἀκούσοι ἂν καιρίως πρός τινος κτἑ» καὶ σελ. 1630,34 «καὶ εἰς διαβολέα ἢ συκοφάντην λεχθῆναι» καὶ σελ. 1715,37 «λέγοιτο δ' ἂν καὶ ὁ διαβολεὺς τοιούτους ὀδόντας ἔχειν».

Τζέτζ. Ἐπιστολ. σελ. 40,4 Πρεσσ. «διαβολεῖς ἐντεῦθεν ὁμολογοῦντες ἄντικρυς εἶναι καὶ σφάκται λαθραῖοι».

Ψευδηρῳδιαν. Ἐπιμερ. σελ. 19 Βοισσ. «διάβολος καὶ διαβολεὺς ὁ διαβάλλων».

Γεώρ. Παχυμ. Τόμ. Β' σελ. 125,9 Βόνν. «ἢ ἐκείνους διαβολεῖς ὁμολογεῖν».

Γεώργ. Κεδρην. Τόμ. Β', σελ. 706,5 Βόνν. «ἐπεὶ σκαιὸς καὶ διαβολεὺς ἐφάνη.

Μιχ. Γλυκ. σελ. 557,6 Βόνν. «διαβολεὺς γὰρ ἐλέγετο εἶναι τοῦ βασιλέως καὶ ὑβριστής».

Μιχ. Ἀτταλειάτ. σελ. 181,1 Βόνν. «ἐπεὶ καὶ σκαιὸς ἐφάνη καὶ διαβολεὺς καὶ σοφιστής».

Κεῖται δὲ καὶ ἐν τοῖς εἰς Εὐριπίδην Σχολίοις Τόμ. Α', σελ. 430,22 Δινδ. «διαβάλλω τὸ ψευδῆ κατηγορῶ, ὅθεν καὶ διαβολεὺς καὶ διάβολος» καὶ ἐν τοῖς εἰς Λουκιανὸν σελ. 247 Ἰακ. «πάσης ἀρετῆς σκῶπτα καὶ διαβολεῦ».

Παρατιθέμεθα τὰ ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου γεγραμμένα Τόμ. Β', σελ. 1188, Β' «Διάβολος, [ὁ, ἡ], et Διαβολεὺς ap. Eust. [Διάβολος κοινῶς διαβολεὺς p. 106, 15, quod ex schol. Luciani De m. Peregr. 16 indicat Lobeck. ad Phryn. p. 315; adde Georg. Pachym. Andron. p. 84. A» καὶ Δ' «Διαβολεύς, Calumniator, crebro apud Achm. Onirocr. ut p. 133,31; 184,16; 221,20;237,32».

Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐρρήθη καὶ ὑπὸ Μιχαὴλ 'Ακομινάτου Τόμ. Β', σελ. 71,8 Λάμπρ. «ἐξ ἀναφορᾶς πάντως τῶν Τελχίνων καὶ διαβολέων ἐντεθειμένα».

Περὶ τοῦ διάβολος λέγει ὁ Πολυδεύκης Ε', 118 «ὁ γὰρ λοίδορος εὐτελές, καὶ ὁ βλάσφημος καὶ ὁ διάβολος ἰδιωτῶν, ἀνεκτότερον δὲ ὁ διαβλητικός». Κάλλιστον καὶ δοκιμώτατον εἶνε τὸ διάβολος, οὗ τῷ ὑπερθετικῷ ἐχρήσατο ὁ 'Αριστοφάνης ἐν τοῖς Ἱππεῦσι στίχ. 45 «πανουργότατον καὶ διαβολώτατόν τινα». Πρβ. Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 1406,15 «Τὸ διαβάλλειν δὲ οὐ μόνον συκοφαντικὸν ἔχει νοῦν, ὅθεν καὶ ἡ διαβολὴ καὶ ὁ παρὰ τῷ Πινδάρῳ διάβολος ἄνθρωπος. Ὁμοίως δὲ καὶ παρὰ τῷ δειπνοσοφιστῇ ἐν τῷ οἱ πολλοὶ τῶν τοῦ Πλάτωνος μαθητῶν τυραννικοί τινες καὶ διάβολοι γεγόνασι» (Ἴδε καὶ Βέργκιον ἐν τῇ Δ' ἐκδόσει τῶν Ἑλλήνων Λυρ. Ποιητῶν Τόμ. Α', σελ. 471).

Παρήχθη δ' ἐκ τοῦ ὀνόματος διάβολος τὸ ἐπίρρημα διαβόλως. Ὁ Κόβητος γράφει ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1878, σελ. 36 «(Plut. Moral.) Pag. 864 c. 'Αριστοφάνους δὲ τοῦ Βοιωτοῦ γράψαντος ὡς χρήματα αἰτήσας οὐκ ἔλαβε παρὰ Θηβαίων—ἄλλο μὲν οὐδέν ἐστι τεκμήριον, ὁ δὲ Ἡρόδοτος τῷ 'Αριστοφάνει μεμαρτύρηκε, δι' ὧν τὰ μὲν ψευδῶς, τὰ δὲ δία***, τὰ δὲ ὡς μισῶν καὶ διαφερόμενος τοῖς Θηβαίοις ἐγκέκληκεν. Primum supplendum vocabulnm necessarium ὁ δὲ Ἡρόδοτος ΑΥΤΟϹ τῷ 'Αριστοφάνει μεμαρτύρηκεν. Deinde explendum, τὰ δὲ διαΒΟΛΩϹ τὰ δὲ κτέ. ut apud Thucydidem VI. 15 καὶ ὅτι αὐτοῦ διαβόλως ἐμνήσθη». Πρβ. Δί. Κάσσ. Τόμ. Β', σελ. 205 Δινδ. «καὶ προσέτι καὶ ἐμοῦ διαβόλως ἐμνημόνευσεν». Γίνεται δὲ μνεία τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐπιρρήματος καὶ ὑπὸ τοῦ Πολυδεύκους Γ', 139 «τὰ δ' ἐπιρρήματα φιλεγκλημόνως, μεμψιμοίρως, φιλαιτίως, διαβόλως».

Τῷ ὀνόματι διαβολεύς ἀλλοτρίῳ ὄντι τοῦ δοκίμου ἑλληνισμοῦ ὁμοίως ἐσχηματισμένον εἶνε τὸ μεταβολεύς. Ὁ Μοῖρις ἀποφαίνεται σελ. 264 «Μεταβολεύς καὶ μεταβολεῖς 'Αττικῶς, μετάβολος καὶ μετάβολοι Ἑλληνικῶς». Τοῦ προκειμένου ὀνόματος ἐμνήσθη ὁ Εὐστάθιος ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 1405,10 «ὅτι δὲ πραγματευτικὴ λέξις ὁ μεταβολεύς δηλοῖ ὁ τῶν ἀλφίτων μεταβολεὺς καὶ τῶν ὀβολῶν καὶ τοῦ χρυσίου» καὶ σελ. 1406,18 «ἔστι δὲ

καὶ λέξις ἐμπορική, ὅθεν μεταβολεῖς ὀβολῶν, ὡς ἐρρέθη, καὶ ἀλφίτων καὶ τῶν τοιούτων οἱ αὐτὰ καταλλάσσοντες» καὶ σελ. 1416,26 «ὁ καὶ σωματέμπορος καὶ μεταβολεὺς ἀνδραπόδων» καὶ σελ. 1447,45 «ὡς ἐμπόρου παρ' αὐτοῖς λεγομένου τοῦ μεταβολέως καὶ ὡς εἰπεῖν πραγματευτοῦ». Ἐπειδὴ δὲ τοῦ ῥήματος μεταβάλλειν γίνεται χρῆσις καὶ πρὸς δήλωσιν τοῦ παραφράζειν, εὑρίσκεται καὶ τὸ ὄνομα μεταβολεύς εἰλημμένον ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ παραφράστης. Ὁ Εὐστάθιος γράφει ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 1390,45 «δηλοῖ καὶ ὁ μεταβολεὺς Δημοσθένης» καὶ σελ. 1396,53 «πεττεύουσι δὲ ταὐτὸν δ' εἰπεῖν κατὰ τὸν μεταβολέα ῥήτορα, διακυβεύονται προπάροιθε τῶν θυρῶν» καὶ σ. 1419,20 «καὶ ὁ προσεχῶς δὲ εἰρημένος μεταβολεὺς Δημοσθένης» καὶ σελ. 1428,44 «ἅπερ ἐπέτεμεν ὁ μεταβολεὺς γοργῶς» καὶ σελ. 1495,29 «συλλαλεῖ δὲ τῇ κατ' ἀμφιβολίαν δευτέρᾳ Ὁμηρικῇ ἐννοίᾳ καὶ ὁ τῶν Ὀδυσσειακῶν μεταβολεὺς Δημοσθένης» καὶ σελ. 1662,4 «τὴν δὲ ἀσάμινθον πύελον ὁ μεταβολεὺς ἑρμηνεύει» καὶ σελ. 1716,46 «ᾧ συλλαλεῖ καὶ ὁ μεταβολεὺς Δημοσθένης». Πρβ. καὶ σελ. 1347,40 «οὓς οἱ παλαιοὶ μταβολεῖς τῶν λέξεων ἓν πρὸς ἓν φράζοντες ἐφαπλώματα ἑρμηνεύουσι (Ἴδε καὶ Γλωσσ. Παρατηρήσεις σελ. 430).

Φέρονται δὲ καὶ ἄλλα ὀνόματα ὅμοια κατὰ τὸν τύπον ὄντα τῷ διαβολεύς, οἷον ἀμφιβολεύς, ἀναβολεύς, (ἀντιβολεύς), ἀποβολεύς, ἐμβολεύς, ἐπιβολεύς, καταβολεύς, προβολεύς, ὑποβολεύς.

Ὁ Πολυδεύκης λέγει Ε', 154 «γλώττης συμβολεύς, γλώττης μεταβολεύς», ὁ δὲ Φρύνιχος Σοφιστ. Προπαρασκ. σελ. 62,1 «Συμβολεὺς τῶν φίλων: κατὰ τῶν τοὺς φίλους εἰς ἔχθραν συμβαλλόντων». Ὑπὸ τοῦ Πολυδεύκους μνημονεύεται καὶ ὄνομα σχοινιοσυμβολεύς βιβλ. Ζ', 160 «σχοινιοσυμβολεύς σχοινιοστρόφος». Πρβ. καὶ Βεκκ. Ἑλλην. Ἀνέκδ. σελ. 302.26 «Σχοινιοσυμβολεῖς: οἱ τὰ σχοινία καὶ τοὺς κάλους πλέκοντες».

Σημειωτέον δ' ὅτι πρὸς τῷ τύπῳ ἰχθυβόλος φέρεται καὶ ὁ ἰχθυβολεύς (καὶ ἰχθυοβολεύς). Ἴδε Θησ. Στεφ. Τόμ. Δ', σελ. 730.

Ὁ ἐν τῇ ἐκθέσει τοῦ ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ μνημονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη στίχος «δὲν τρέμω, Περικλῆ, διαβολέα» ἔκειτο ἐν ποιήματι τοῦ Ἀγγέλου Βλάχου ἐπιγραφομένῳ Φειδίας καὶ Περι-

κλῆς. Κακῶς δ' ὁ Βερναρδάκης ἐκέλευσε νὰ μεταβληθῇ τὸ πεντασύλλαβον διαβολέα εἰς τὸ τετρασύλλαβον διάβολον, διότι διὰ τῆς μεταβολῆς ταύτης ἀποβαίνει ὁ στίχος μιᾷ συλλαβῇ βραχύτερος τοῦ δέοντος. Ὁ Βλάχος ἔγραψεν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ ποιήματος αὐτοῦ σελ. 23· «δὲν τρέμω, Περικλῆ, τοὺς συκοφάντας».

ΚΕΦ. ΠϚ'.

Δεινῶς βαρβαρίζουσιν οἱ γράφοντες **στάχεις**.

Μεταφέρομεν εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, διεσκευασμένα ἐνιαχοῦ τὰ ἐν τῇ Ἑβδομάδι γεγραμμένα 1884, Δελτ. 30 σ. 2-3 καὶ Δελτ. 31, σ. 2-3.

Τὸ ὄνομα *στάχυς* διὰ τοῦ Υ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ κλινόμενον ἔχει πληθυντικὸν *οἱ στάχυες* καὶ *τοὺς στάχυς* ἢ κατ' ἀνάττικον ἐκφορὰν *οἱ στάχυς* καὶ *τοὺς στάχυας*, ὡς ἐν τῷ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίῳ ΙΒ', 1 «ἤρξαντο τίλλειν *στάχυας*» καὶ ἐν τῷ κατὰ Λουκᾶν Ϛ', 1 «ἤσθιον τοὺς *στάχυας* ψώχοντες ταῖς χερσί» καὶ ἐν ἄλλοις βιβλίοις. Ἐσχάτως δὲ βάρβαρον εἶνε τὸ ὁμοίως τῷ *πήχεις* καὶ *πελέκεις* καὶ *πρέσβεις* ἐσχηματισμένον *στάχΕΙΣ*.

Χοιροβοσκὸς σελ. 231,33 «Λέγει ὁ τεχνικὸς ὅτι τὰ εἰς ΥΣ μονογενῆ τὸ Υ φυλάττουσιν ἐπὶ τῆς γενικῆς δηλονότι καὶ διὰ καθαροῦ τοῦ ΟΣ κλίνονται, οἷον στάχυς στάχυος, βότρυς βότρυος, νέκυς νέκυος, Τῖφυς Τίφυος (ἔστι δὲ ὄνομα κύριον), Ῥαδάμανθυς Ῥαδαμάνθυος, Πάλαμυς Παλάμυος· τὸ γὰρ Παλάμυδος διὰ τοῦ ΔΟΣ κλιθὲν παρὰ Αἰσχύλῳ ἡμάρτηται (ἔστι δὲ ὄνομα κύριον βασιλέως). Δεῖ προσθεῖναι· χωρὶς τοῦ πῆχυς πήχεως καὶ πέλεκυς πελέκεως». Ὀρθῶς ὁ Δινδόρφιος μετέγραψε *πάλμυς πάλμυος* καὶ *πάλμυδος* (*Θησ. Στεφ.* Τόμ. Ϛ', σελ. 108 καὶ *Λεξ. Αἰσχ.* σελ. 268). Ὁ Ναύκιος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀποσπασμάτων τῶν Τραγικῶν (σελ. 96) εἴκασεν «ἔστι δὲ ὄνομα *Φρύγιον* βασιλέως» ἀντὶ τοῦ *κύριον*.

Λέγει δ' ὁ Χοιροβοσκὸς καὶ σελ. 357,18) «Ἰστέον ὅτι

τὰ εἰς ΥΣ λήγοντα θηλυκά, εἰ μέν εἰσι βαρύτονα διὰ καθαροῦ τοῦ ΟΣ κλίνονται, οἷον πίτυς πίτυος, χέλυς χέλυος σημαίνει δὲ τὴν κιθάραν)—γένυς γένυος, ἀμάμαξυς ἀμαμάξυος (σημαίνει δὲ ἄμπελον ἀναδενδράδα)· τὸ γὰρ παρὰ Σαπφοῖ ἀμαμάξυδος παράλογόν ἐστι· γῆρυς γήρυος (σημαίνει δὲ τὴν φωνὴν)—ἔγχελυς ἐγχέλυος, ὡς παρὰ τῷ ποιητῇ

τείροντ' ἐγχέλυές τε καὶ ἰχθύες.

τὸ γὰρ παρὰ Ἀριστοφάνει

τὰς εἰκοὺς τῶν ἐγχέλεων τὰς ἐμὰς μιμούμενοι.

ὡς ἀπὸ τοῦ ἡ ἔγχελις τῆς ἐγχέλεως ἐστίν» καὶ (σελ. 358, 20) «Τὰ δὲ εἰς ΥΣ ὀξύτονα θηλυκά, ἐὰν μὲν συστέλλωσι τὸ Υ, διὰ τοῦ ΔΟΣ κλίνονται — ἐὰν δὲ μακρὸν ἔχωσι τὸ Υ, διὰ καθαροῦ τοῦ ΟΣ κλίνονται, εἴτε ὀξύτονα ὦσιν εἴτε περισπώμενα, οἷον ὀϊζύς ὀϊζύος, Ἐρινὺς Ἐρινύος, πληθὺς πληθύος, ἰξὺς ἰξύος (σημαίνει δὲ τὴν ῥάχιν), ἰλύς ἰλύος, ἐδητὺς ἐδητύος (σημαίνει δὲ τὴν βρῶσιν) — δρῦς δρυός· τοῦτο δὲ περισπᾶται· ὀφρῦς ὀφρύος, ὀσφῦς ὀσφύος (σημαίνει δὲ καὶ αὐτὸ τὴν ῥάχιν)· καὶ ταῦτα δὲ περισπῶνται».

Ἔχει δ' ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ ἄλλα πολλὰ ὀνόματα ὅμοια τοῖς ὑπὸ τοῦ Χοιροβοσκοῦ μνημονευομένοις, οἷον

μῦς, ὗς ἢ σῦς,

ἅλυς, θρῆνυς, ἰχθύς, κάνδυς, σίκυς, φῖτυς,

ἄρκυς, ἀχλύς, δελφύς, ἰγνύς, ἰσχύς, ἴτυς, κάχρυς, κλιτύς, λιγνύς, σκόλλυς,

ἑκατοστύς, πεντηκοστύς, χιλιοστύς, τριττύς, τετρακτύς,

Αἶγυς, Ἅλυς, Ἄρδυς, Ἄτυς, Βάϐυς, Βέλεσυς, Βῖθυς, Βλέμυς, Δίκτυς, Δίρφυς, Ἧρυς, Ἵππυς, Ἴσχυς, Κάπυς, Κότυς, Μόρυς, Τηθύς, Φόρκυς· Λίϐυς (Φλέγυς, Πρϐ. Στέφ. Βυζαντ, σ. 667,19 καὶ Εὐστάθ. σ. 933,15 καὶ σ. 1683,1).

Ἐλέχθη δὲ καὶ *Πόλυς* (Συλλ. Ἐπιγρ. Ἑλλ. Τόμ. Β', σελ. 701 : *Πόλυος*) καὶ *Θάρσυς*, περὶ οὗ ἴδε Μεινέκιον *Del. Poet Anth. Gr.* σελ. 134· ἔτι δὲ *Ξένυς*, περὶ οὗ ποιεῖται λόγον ὁ Φίκιος *Beiträg Bezzenb.* Τόμ. Γ', σελ. 277 μνημονεύων καὶ ἄλλα τοιαῦτα.

Ἐν τῷ Ὀρθογραφικῷ τοῦ μακαρίτου Ἀσωπίου, ὅπερ παντοδαπῶν σφαλμάτων μεστὸν εἶνε, κεῖται (σελ. 45) «ἡ γῆρυς (=φωνή), ἡ θρῆνυς (=ὑποπόδιον). ἡ ἄλλυς (= ἄλλη, πλάνη), ἡ ἄρκυς (=δίκτυον) — ἡ κάγχρυς, κτέ.». Διττῶς εἶνε ἡμαρτημένον τὸ *ἡ ἄλλυς*, τὸ μὲν διότι διὰ διττοῦ λ ἐγράφη, ὡς καὶ τὸ *ἄλλη* ἀντὶ τοῦ *ἄλη*, τὸ δὲ διότι μετὰ θηλυκοῦ ἄρθρου προηνέχθη. Ἑλληνιστὶ λέγεται *ὁ ἄλυς*. Καὶ τὸ *θρῆνυς* δ' ἀρσενικοῦ γένους ἦτο, ὡς δηλοῦται ἐκ τῶν Ὁμηρικῶν χωρίων τῶν ἐν Ἰλιάδος Ξ, 240-1 καὶ Ο, 729 ἀπαντώντων (Ἴδε Εὐστάθ. σελ. 982,60 καὶ σελ. 1040,3 καὶ σελ. 1825,60 καὶ σελ 1826,3 καὶ σ. 1828.37). Πλημμελῶς δ' ἔχει ἡ ἐκφορὰ *κάΓχρυς*. Ὁ ὑγιὴς ἢ δόκιμος τύπος εἶνε *κάχρυς*, ὅθεν *καχρύδιον, καχρυδίας. καχρυόεις, καχρυφόρος-καχρυοφόρος*.

Περὶ τῆς κλίσεως τοῦ *ἔγχελυς* ποιεῖται λόγον καὶ ὁ Ἀθήναιος γράφων (σελ. 299 ά) «Ὁμήρου δὲ εἰπόντος *τείροντ' ἐγχέλυές τε καὶ ἰχθύες*, ἀκολούθως ἐποίησε καὶ Ἀρχίλοχος·

πολλὰς δὲ τυφλὰς ἐγχέλυας ἐδέξω.

Οἱ δ' Ἀττικοί, καθὼς Τρύφων φησί, τὰς ἑνικὰς χρήσεις ἐπιστάμενοι διὰ τοῦ Υ τὰς πληθυντικὰς οὐκέτι ἀκολούθως ἐπιφέρουσι». Παρατίθεται δ' ἐν τοῖς ἑξῆς μαρτύρια ἐκ κωμικῶν ποιητῶν τοῦ τε ἑνικοῦ *ἔγχελυν* καὶ *ἔγχελυς* καὶ τοῦ πληθυντικοῦ *ἐγχέλεις* καὶ *ἐγχέλεων* καὶ *ἐγχέλεσι*. Λέγει δὲ καὶ ὁ Εὐστάθιος ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 1231, 34 «Ἰστέον δὲ ὅτι Ὅμηρος μὲν διὰ τοῦ Υ κλίνει *ἐγχέλυες*· φαίνεται δὲ καὶ διὰ τοῦ ΕΩΣ Ἀττικῶς ἔχειν τὴν κλίσιν ἡ παροξυτόνως *ἐγχέλυς* ἢ ἄλλως *ἔγχελυς* προπαροξυτόνως, καὶ δηλοῦται τοῦτο παρὰ τῷ κωμικῷ ἐν τῷ *ἐγχέλεων* καὶ *ἐγχέλεις* καὶ παρὰ ἑτέροις δὲ πολλοῖς. Φησὶ γοῦν καὶ Αἴλιος Διονύσιος ὅτι *ἔγχελυς* τὸ ἑνικόν, *ἐγχέλεις* δὲ τὸ πληθυντικὸν καὶ *ἐγχέλεων* καὶ *ἐγχέλεσιν· ἐγχέλεια* δὲ τὰ τεμάχη φησὶ τῶν ἐγχέλεων». Πρβ. καὶ Πολυδεύκ. Ϛ', 50.

Τῷ *ἀμάμαξυς*, ἐξ οὗ συνέθηκεν ὁ Ἀριστοφάνης τὸ *ψευδαμάμαξυς*, ἐμφερὲς ὑπάρχει τὸ *ἀτράφαξυς*, ὅπερ εὑρίσκεται γεγραμμένον καὶ *ἀτράφαξΙΣ* (Γαλην. Τόμ. ΙΑ', σ. 777 καὶ 843;

ἀτραφάξIες καὶ *ἀδράφαξIΣ*. Ἡ ὀρθὴ ἡ δόκιμος ἐκφορὰ εἶνε ἀναντιλέκτως *ἀτράφαξYΣ*. Πρβ. Εὐστάθ. σ. 539,5 «Φασὶ δὲ καὶ τὸ *ἀδράφαξυς* δασύνεσθαι· ἔστι δὲ εἶδος λαχάνου τὸ κοινῶς χρυσολάχανον, ὅπερ ἡ πλείων χρῆσις διὰ τ *ἀτράφαξυν* λέγει, ὡς καὶ ὁ κωμικὸς δηλοῖ ἐν τῷ *ψευδατραφάξυος πλέα.*». Πλημμελῶς δ' ἔχει καὶ τὸ ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοφάνη Σχολίοις φερόμενον Ἀχαρν. 1112 «*ΜίμαρκIΣ*: σκευασία τις τῆς κοιλίας ἢ τῶν ἐντέρων». Ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐγράφετο *μίμαρκYΣ* δι' ῦ ψιλοῦ (Πρβ. Δινδόρφιον *Ἀριστοφ.* Τόμ. Γ', σελ. 444 καὶ Κόκκιον *Κωμ. Ἀποσπ.* Τόμ. Α', σελ. 205).

Τὸ *ἐδητύς* ἰσοδυναμοῦν τῷ ἐδωδή εἶνε ἴδιον τοῦ ποιητικοῦ λόγου, ἐν ᾧ πολλὰ τοιαῦτα ὀνόματα φέρονται, οἷον *ἀγορητύς, ἀκοντιστύς, ἀλαωτύς, βοητύς, βρωτύς, γραπτύς, δαιτύς, ἐλεητύς, ἐπητύς, κιθαριστύς, κρεμβαλιαστύς, μνηστύς, ξιφιστύς, ὀαριστύς, ὀρχηστύς, ὀτρυντύς, πωρητύς, ῥυστακτύς, τανυστύς*, κτλ. (Ἴδε Ναίκιον *Opusc.* Τόμ. Β', σελ. 181 καὶ Λοβέκκιον *Paralipom.* σελ. 439 καὶ 444). Ἀπαντᾷ δὲ καὶ παρὰ τῷ Ἡροδότῳ *καταπλαστύν* καὶ *ληϊστύος* καὶ *κτιστύν* (Δ', 75. Ε', 6. Θ', 97). Ἄξιον δὲ σημειώσεως εἶνε ὅτι καὶ ὁ Πλάτων εἶπεν ἐν τοῖς Νόμοις «*σωφρονιστύος* ἕνεκα» (σελ 933 ἑ. Ἴδε Σταλβαύμιον *Πλάτ.* Τόμ. Ι', γ', σελ. 317). Ἐν τοῖς Δειπνοσοφισταῖς τοῦ Ἀθηναίου κεῖται σελ. 406 δ' «Καὶ ὁ Οὐλπιανὸς ἔφη· τίς αὕτη ἡ λιθίνη *βαλλητύς;* Ἐλευσῖνι γὰρ τῇ ἐμῇ οἶδα πανήγυριν ἀγομενην καὶ καλουμένην *βαλλητύν*». Ἀκριβῶς περὶ τῶν τοιούτων ὀνομάτων θὰ διαλάβωμεν ἐν οἰκειοτέρῳ τόπῳ.

Τό ὄνομα *νέκυς* εἶνε, καθάπερ καὶ τὸ *νεκρός*, ἄλλοτε μὲν ἐπίθετον, ἄλλοτε δ' οὐσιαστικόν. Ἐπίθετον δ' ὂν κεῖται καὶ ἐπὶ θηλυκοῦ γένους ἐν τῇ Παλατίνῃ Ἀνθολογίᾳ Ζ', 169 «ἥδε δ' ἐγὼ Κεκροπία εἰμι νέκυς» καὶ ΙΑ', 96. 2 «ὡς ἐμὲ κίχλαι αἱ νέκυες ξηροῖς ἤκαχον ὀσταρίοις» καὶ ἐν ταῖς ὑπὸ τοῦ Καιβελίου ἐκδεδομέναις Ἑλληνικαῖς Ἐπιγραφαῖς τῆς Σικελίας καὶ τῆς Ἰταλίας 1853 (σελ. 460 «ὄφρα σε κἂν νέκυν οὖσαν ἐμοῖς μελάθροισιν ὁρῴην» κα 2342 (σελ. 555) «ἡ δὴ καὶ νέκυς οὖσα ἴσην βίου ἔλλαχε

τειμήν». Πρβ. καὶ Ἰώσηπ. Τόμ. Β', σελ. 78, 15 Νισ.. Ὑπῆρχε δὲ καὶ ἐπίθετον *φόλυς*. οὗ σώζεται τὸ πληθυντικὸν *φόλυες*. Ἡσύχ. «*Φόλυες κύνες:* οἱ πυρροὶ ὄντες μέλανα στόματα (γρ. ἴσ. *στίγματα*) εἶχον· οἱ δὲ φύλακας». Ἡρῳδιαν. περὶ Μον. Λέξ. σελ. 32, 33, «*φόλυς, φόλυες κύνες* παρὰ τῷ Ἀντιμάχῳ — ὄλολυς τὸ προσηγορικὸν εἴτε τὸ κύριον, Ζῆλυς ὁ ποταμός, ἔγχελυς μόλυς». Τὸ *μόλυς* ἔχει πλημμελῶς. Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ ἐφέρετο ἐπίθετον *μῶλυς* καὶ συγκριτικὸν *μωλύτερον*· ἔτι δὲ ῥῆμα *μωλύω*, ἐξ οὗ τὸ *μώλυσις*. Κακῶς παρὰ Μιχαὴλ τῷ Ἀκομινάτῳ Τόμ. Β', σελ. 235,28 ἀναγινώσκεται «ἄρα τῇ *μολύνσει* λεγομένῃ ἢ τῇ σταθεύσει» ἀντὶ τοῦ *μωλύσει* (Πρβ. καὶ Λοβέκκιον *Προλεγομ*. σελ. 345). Μνημονεύει δ' ὁ Ἡσύχιος καὶ «*τέρυας ἵππους*» ἐπιφέρων «οὕτω λέγονται ὅσοι ἀδηφάγοι εἰσί· ἔνιοι τοὺς ἀσθενεῖς». Πρβ. «*Τέρυ*: ἀσθενές, λεπτόν».

Ὑπομνηστέον δ' ὅτι τὴν κλίσιν τῶν εἰς ΥΣ ληγόντων καὶ ΥΟΣ ἐν τῇ γενικῇ ἐχόντων ὀνομάτων φυλάττουσι καὶ ὅσα εἶνε ἐξ αὐτῶν σύνθετα, οἷον

ἐτυμόδρυς, ἡμερόδρυς, λινόδρυς, φελλόδρυς, χαμαίδρυς, χαμαίπιτυς, ναρδόσταχυς, ψευδατράφαξυς, κτλ.

εὔσταχυς, καλλίσταχυς, μεγαλόσταχυς, μικρόσταχυς, πολύσταχυς,

κάλλιχθυς, πολύϊχθυς, φίλιχθυς, ἄπιχθυς (Ἴδε Κόκκιον *Κωμ. Ἀποσπ.* Τόμ. Α', σελ. 535).

εὔγηρυς, μελίγηρυς, μειλιχόγηρυς, ποικιλόγηρυς,

εὔβοτρυς, καλλίβοτρυς, μικρόβοτρυς, ποικιλόβοτρυς, φιλόβοτρυς (Πρβ. καὶ *ἐλίβοτρυς* ἢ *ἐλίβοτρυς*),

κάτοφρυς, κυάνοφρυς, λασίοφρυς, λεύκοφρυς, μίξοφρυς, σύνοφρυς, ὑπέροφρυς (Πρβ. καὶ *χρύσοφρυς*),

πάνοιζυς (Πρβ. Λοβέκκιον *Παραλειπ.* σελ. 251 καὶ 253),

μακρόγενυς, μικρόγενυς,

ἰσόνεκυς.

Λέγεται δὲ καὶ *ἄκικυς* σύνθετον ὂν ἐκ τοῦ *κῖκυς*, οὗ μονη ὀνομαστικὴ ἀπαντᾷ ἐν τοῖς Ὁμηρικοῖς ἔπεσιν, ὡς τοῦ *ἰύς* μόνη ἡ αἰτιατική, *πᾶσαν ἐπ' ἰθύν*, κτλ. Ὁμοίως τοῖς

προκατειλεγμένοις ἐπιθέτοις κλίνονται καὶ τὰ ἐκ τοῦ *δάκρυ* συγκείμενα, *ἄδακρυς, ἀρίδακρυς*, κτλ. (Ἴδε Λοβέκκιον *Παραλειπ.* σελ. 252 κέξ. καὶ Κυνῆρον *Διεξ. Γραμμ.* Τόμ. Α', σελ. 422 ἐκδ. β').

Πλημμελῶς ἔχει ἡ παροξύτονος ἐκφορὰ *χαμαιπίτυς, ὑπερόφρυς*. κτλ. Πάντα τὰ τοιαῦτα προπαρωξύνοντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, Πρβ. καὶ *πρότηθυς*.

Εἴπομεν ὅτι ἐσχάτως βάρβαρον εἶνε τὸ διὰ διφθόγγου προενηνεγμένον *στάχΕΙΣ*. Παρατηροῦμεν δὲ νῦν ὅτι παρέφθειρον ἐνίοτε οἱ ἀμαθεῖς βιβλιογράφοι τὸν πληθυντικὸν τύπον *στάχυς* καὶ *ἀστάχυς* μεταβάλλοντες εἰς τὸ ἀνελλήνιστον *στάχΕΙΣ* καὶ *ἀστάχΕΙΣ* (Ἴδε Γλωσσ. Παρατηρ. σελ. 122). Ἔγραψε δὲ καὶ ὁ οὐδὲν κρείττων τῶν βιβλιογράφων ὢν Βερναρδάκης ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ τῆς Γενικῆς Ἱστορίας σελ. 126 «προσέφερεν εἰς τὸν Ἄμμωνα σπονδήν, θυμίαμα καὶ *στάχΕΙΣ*» καὶ ὁ μακαρίτης Κυπριανός, εἷς τῶν θαυμαστῶν καὶ ζηλωτῶν τοῦ Βερναρδάκη, ἐν τῇ μεταφράσει τῆς Μυλλέρου Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας Τόμ. Α', σελ. 118 «μέχρις οὗ ξηρανθῶσιν οἱ *ἀστάχΕΙΣ*».

Ὁ Βερναρδάκης τολμηρότατος ὢν οὐδαμῶς θὰ ὀκνήσῃ νὰ παραπέμψῃ εἰς τὴν ἑαυτοῦ γραμματικὴν σελ. 58, ἵν' ἀποτρίψηται ὃν περιάπτομεν αὐτῷ ψόγον ἐπὶ τῇ ἀγνοίᾳ τῆς κλίσεως τοῦ ὀνόματος *στάχυς*. Καὶ εἶνε μὲν αἱ τοιαῦται ἀπολογίαι, αἷς λίαν ὁ Βερναρδάκης φιληδεῖ, μάταιαι καὶ γελοῖαι, ἀλλ' ὅμως, ἵνα πᾶς τις πεισθῇ ὅτι καὶ βραχέα τινὰ μετοχετεύων ὁ ἄνθρωπος ἐκ ξένων βιβλίων ἀδυνατεῖ ὑπὸ νωθείας νὰ φυλάξῃ αὐτὰ ἀδιάφθορα, καταχωρίζομεν ἐνθάδε τὰ ἐν τῇ ῥηθείσῃ σελίδι ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένα.

«-υς-υος. ὁ στάχυς τοῦ στάχυος, ἡ ἰσχὺς τῆς ἰσχύος, ἡ δρῦς τῆς δρυός, ὁ ἰχθὺς τοῦ ἰχθύος, ὁ καὶ ἡ εὔπηχυς τοῦ καὶ τῆς **εὐπήχυος**».

Κατὰ τὸν Βερναρδάκην τὸ ἐπίθετον *εὔπηχυς* κλίνεται διὰ τοῦ Υ, οἷον *εὐπήχυος*. Τίς δ' ὅμως μὴ τελέως γραμμάτων ἄγευστος ὢν ἀγνοεῖ ὅτι πάντα τὰ ἐκ τοῦ *πῆχυς* συγκείμενα ἐπίθετα κλίνονται διὰ τοῦ Ε; Ὁ Εὐριπίδης εἶπε *τριπήχει*

(Κύκλ. 234) καὶ *εὐπήχεις* ('Ιππολ. 200) καὶ *λευκοπήχεις* (Φοιν. 1357) καὶ *λευκοπήχεσι* (Βάκ. 1206), ὁ δ' Ἀριστοφάνης *τετραπήχεις* (Σφ. 553). Ἐλέχθη δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀριστοτέλους *διπήχεις* (Ζῴ. Ἱστορ. Δ', α', 8) καὶ ὑπὸ Καλλιξένου τοῦ Ῥοδίου παρ' Ἀθηναίῳ *ἑξαπήχεις* (σελ. 199 γ') καὶ *τετραπήχεις* (σελ. 199 ϛ' καὶ 200 β') καὶ *δεκαπήχεις* (σελ. 203 β' καὶ ε') καὶ *ὀκταπήχεις* (σελ 202 γ') καὶ *πεντεκαιδεκαπήχεις* (σελ. 197 α') καὶ *ὀκταπήχεσιν* (σελ. 196 ϛ') καὶ «ἐπὶ δὲ κιόνων *ἑξαπήχει* μιᾷ. *πενταπήχεσι* πέντε, *τετραπήχεσιν* ἕξ» (σελ. 202 β'). Πρβ. καὶ *τεσσαρακονταπήχεις* καὶ *εἰκοσιπήχεις* ('Ιώσηπ. Ἰουδ. Πολ. Ε', ε', 1, 3, 4), κτλ. Παρὰ τῷ Ἡροδότῳ φέρεται *ἑπταπήχεϊ* (Α', 68) καὶ *τετραπήχεος* καὶ *πενταπήχεος* *πεντΕπήχεος*) (Β', 149. Θ', 83) καὶ *δυωκαιδεκαπήχεες* (Β', 153) καὶ *ἑπταπήχεας* (Δ', 152) καὶ *διπήχεα* (Β', 96) καὶ *τετραπηχέων* (Ζ', 69) καὶ *ἑξαπήχεσι* (*ἑξπήχεσι*) (Β', 138). Ἐν ἀποσπάσματι τῆς Σαπφοῦς κεῖται *βροδοπάχεες* (Ποιητ. Λυρ. Βεργκ. σελ. 898 ἔκδ. γ')=ῥοδοπήχεις (Φιλόστρ. Εἰκ. Β', 1) καὶ ἐν ψηφίσματι τῶν Βυζαντίων *ἑκκαιδεκαπάχεις* (Δημοσθ. σελ. 256,90) κατὰ τὴν γραφὴν τοῦ Δινδορφίου ἀντὶ τοῦ *ἑκκαιδεκαπήχεις*. Ὑπὸ τοῦ Κράτητος ἐγένετο χρῆσις τοῦ *ἔπη τριπήχη* (Ἀθην. σελ. 418 γ'), ὑπὸ δὲ τοῦ Ξενοφῶντος τοῦ *τόξα τριπήχη* καὶ *τοξεύματα διπήχη* καὶ *δρέπανα διπήχη* (Ἀναβ. Δ', α', 28. Κύρ. Παιδ. ϛ', α', 30), ὑπὸ δὲ τοῦ Ψευδοπλάτωνος τοῦ *χιτώνια ἑπταπήχη* (Ἐπιστ. ΙΓ', σελ. 363 α'), ὑπὸ δὲ Καλλιξένου τοῦ Ῥοδίου τοῦ *θυμιατήρια ἑξαπήχη* καὶ *κυλικεῖα δωδεκαπήχη* καὶ *ζῷα τριημιπήχη* καὶ *πενταπήχη* καὶ *δωδεκαπήχη* (Ἀθην. σελ. 198 β'. 199 γ' 202 γ'). Ἐν ταῖς Ἱστορίαις τοῦ Πολυβίου ἀπαντᾷ «ἀπὸ *ἑκκαιδεκαπήχους* ἕως *ὀκταπήχους*» (σελ. 514,11 Οὔλσχ.), παρὰ δ' Ἀνδρονίκῳ τῷ Ῥοδίῳ «ᾧ ἐλλείπει τοῦ *δεκαπήχεος*», ὑπερέχει τοῦ *διπήχεος*» (Ἀποσπ. Φιλοσ. Ἑλλ. Τόμ. Γ', σελ. 338 Μυλλ.).

Ἀλλ' ὅτι ἐγίνωσκεν ὁ Βερναρδάκης, ἐνδέχεταί τις νὰ εἴπῃ, τὴν ὀρθὴν κλίσιν τῶν ἐκ τοῦ *πῆχυς* συγκειμένων ἐπιθέτων δηλοῦται ἐξ ὧν λέγει ἐν τῇ γραμματικῇ αὐτοῦ σελ. 71 (§ 254, ε') «Τὰ εἰς υς καὶ υ σύνθετα, τὰ μὲν ἐκ τοῦ

δάκρυ (γεν. υος), τὰ δὲ ἐκ τοῦ πῆχυς (γεν. εος), οἷον: — ὁ καὶ ἡ δίπηχυς τοῦ καὶ τῆς διπήχεος. Ἡ πληθ. ὀν. τοῦ οὐδετ. τῶν ἐκ τοῦ πῆχυς συνθέτων συναιρεῖται εἰς η (κατὰ τό: τὰ ἄστεα ἄστη): τὰ διπήχεα-πήχη». Ἀλλὰ ταῦτα εἶνε εἰλημμένα ἐκ βιβλίου Γερμανοῦ. Kühner *Schulgramm. d. Griech. Spr.* σελ. 76 (1851) «Ν. ὁ ἡ ἄδακρυς τὸ ἄδακρυ. So die Komposita von δάκρυ» καὶ μετ' ὀλίγα «Ν. ὁ ἡ δίπηχυς τὸ δίπηχυ — τοῦ τῆς διπήχεος. Hierher gehören die Komposita von πῆχυς; die Deklination derselben geht nach γλυκύς, γλυκύ mit dem Unterschiede, dass das Neutrum des Plur. auf εα in η (wie ἄστη) Kontrahirt wird, als: διπήχη»

Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν μὲν τῇ 71ῃ σελίδι γράφει ὁ Βερναρδάκης *διπήχεΟΣ* διὰ τοῦ ὂ μικροῦ, ἐν δὲ τῇ 57ῃ *διπήχεΩΣ* διὰ τοῦ ὦ μεγάλου· «-υ-έο (ω)ς· τὸ ἄστυ τοῦ ἄστεος [ἄστεως], τὸ εὐρὺ τοῦ εὐρέος, τὸ δίπηχυ τοῦ *διπήχεΩΣ*».

Παρατηρήσεως δ' ἄξιον καὶ τοῦτο εἶνε, ὅτι ὁ περιειργμένος ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη τύπος *ἄστεως* σαφέστατ' ἀποδείκνυται Ἀττικὸς ὤν. Καὶ γράφει μὲν ὁ δεξιώτατος γραμματικὸς ἐν σελίδι 52 (§ 207, β') «Ἡ ἐν. γεν. τῶν εἰς ι καὶ υ οὐδετέρων εὕρηται παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, ἀλλὰ σπανίως, καὶ εἰς έως: τοῦ ἄστεως» (Kühner *Schulgr. d. Griech. Spr.* σελ. 60 «Von den Neutris auf ι und υ findet sich die att. Genitivöform im Sing. nur höchst selten». Ἀλλὰ πρῶτον μὲν τῶν ποιητικῶν χωρίων, ἐν οἷς κεῖται ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος γενική, ἄλλοις μὲν ἁρμόζουσιν ἀμφότεροι οἱ τύποι (Σοφοκλ. Οἰδ. Τ. 762. Εὐριπ. Ὀρ. 729. 801. Φοιν. 363. Ἴων. 1107. Ἀριστοφ. Νεφ. 47. Εἰρ. 1185 καὶ Ἐκκλ. 300), ἄλλοις δὲ μόνος ὁ μακροκατάληκτος (Εὐριπ. Φοιν. 849. Ὀρ. 761. Ἠλ. 246. Ἀριστοφ. Ἀποσπ. 113. Πρβ. καὶ Εὐριπ. 298 καὶ Βάκχ. 840, ἔνθα κατὰ συνίζησιν τὸ *ἄστεως* προφέρεται), οὐδὲν δ' ὑπάρχει ἀπαιτοῦν διὰ τὸ μέτρον τὸν βραχυκατάληκτον· ἔπειτα δ' ἐν ταῖς Ἀττικαῖς ἐπιγραφαῖς μόνος ὁ εἰς ΩΣ περισπώμενος τύπος ἀπαντᾷ, οἷον «θυρίδας τοῦ *ἄστεως* τῷ κύκλῳ καταράκτους» καὶ «τὰ τείχη τοῦ *ἄστεως* καὶ τοῦ Πειραιέως ἐπεσκεύασε» καὶ «φυλακὴν τοῦ τε *ἄστεως* καὶ τοῦ

Πειραιέως» καὶ χωρισθέντων τοῦ Πειραιῶς καὶ τοῦ *ἄστεως*» (Συλλ. Ἐπιγρ. Ἀττ. Τόμ. Β', α', σελ. 71 καὶ 180 καὶ 296 καὶ 350. Πρβ. καὶ Τόμ. Γ', α', σελ. 5). Ἡ ἐκφορὰ *ἄστεΩς* ἐσώθη ἀβλαβὴς ἐν τῷ ἀρίστῳ ἀντιγράφῳ τοῦ Δημοσθένους, καθὰ ὑπέμνησεν ὁ Βοιμέλιος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δημηγοριῶν τοῦ Ῥήτορος σελ. 55. Περὶ τῆς ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ Πλάτωνος γραφῆς ἐποιήσατο λόγον ὁ Σχάνζιος *Πλάτ.* Τόμ ΙΒ', α', σελ. Χ. Πρβ. καὶ Δινδόρφιον *Θησ. Στεφ.* Τόμ. Α', β', σελ. 2274 καὶ *Λεξ. Σοφοκλ.* σελ. 66 καὶ Μευῆρον *Ἑλλην. Γραμματ.* σελ. 290. Ὁ Κόβητος ἐν τῇ β' ἐκδόσει τῶν Ξενοφῶντος Ἑλληνικῶν ἀποφαίνεται σελ. ΙΧ «ἐκ τοῦ ἄστεως, non ἄστεος». Ἀκρισίας μετέχουσι τὰ ὑπὸ τῶν υἱῶν τοῦ Ματθίου γεγραμμένα ἐν τῷ Εὐριπιδείῳ Λεξικῷ Τόμ. Α', σελ. 434 καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Κυνήρου ἐν τῇ Διεξοδικῇ γραμματικῇ Τόμ. Α', σελ. 344 ἐκδ. β'.

Τῆς γενικῆς *σινάπεως,* ἧς κατὰ τὸν Βερναρδάκην ἐγίνετο σπανίως ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν χρῆσις, οὐδὲν παράδειγμα παρ' οὐδενὶ τῶν Ἀττικῶν εὑρέθη. Ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Ἀναξίππου, ποιητοῦ τῆς νέας κωμῳδίας, ἀπαντᾷ «*σίναπι* παρατίθημι τούτοις» ἢ κατὰ τὸν Δινδόρφιον *σίναπΥ* (Ἀθην. σελ. 404 ε') καὶ παρὰ τῷ Ξενάρχῳ, ποιητῇ τῆς μέσης κωμῳδίας, τὸ ἐκ τοῦ ὀνόματος τούτου παρηγμένον ῥῆμα «τὸ θυγάτριον δέ μου *σεσινάπικε* διὰ τῆς ξένης» (Ἀθην. σελ. 367 α'). Ὁ Φρύνιχος ἐν τῇ Ἐκλογῇ ἀποφαίνεται «*Σίναπι* οὐ λεκτέον, *νᾶπυ* δέ, [ὅτι Ἀττικὸν καὶ δόκιμον]» (σελ. 288. Πρβ. καὶ Μοῖρ. σελ. 271 καὶ Θωμ. Μάγ. σελ. 245,7). Φέρεται δὲ καὶ ἐν τοῖς Ἀθηναίου Δειπνοσοφισταῖς (σελ. 366 δ') «*Σίνηπυ* δ' ὠνόμασε Νίκανδρος ὁ Κολοφώνιος ἐν μὲν Θηριακοῖς οὕτως·

ἢ μὴν καὶ σικύην χαλκήρεα ἠὲ σίνηπι.

ἐν δὲ τοῖς Γεωργικοῖς·

σπέρματά τ' ἐνδάκνοντα σινήπυος.

αὶ πάλιν·

κάρδαμ' ἀνάρρινόν τε μελάμφυλλόν τε σίνηπυ.

Κράτης δ' ἐν τοῖς περὶ τῆς Ἀττικῆς λέξεως Ἀριστοφάνη παριστᾷ λέγοντα·

κἄδλεπε σίναπι καὶ τὰ πρόσωπ' ἀνέσπασεν.

καθά φησι Σέλευκος ἐν τοῖς περὶ ἑλληνισμοῦ. Ἔστι δ' ὁ στίχος ἐξ Ἱππέων καὶ ἔχει οὕτω· *κἄβλεψε νᾶπυ*. **Οὐδεὶς δ' Ἀττικῶν σέναπυ ἔφη»** (Πρβλ. καὶ Εὐστάθ. σελ. 1061,4). Ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ ἑλληνισμῷ εὑρίσκεται γενικὴ *σινήπιος* καὶ *σινήπεως*, ἣν μνημονεύει καὶ ὁ Σουΐδας γράφων «Σίνηπι· καὶ *σινήπεως* ἡ γενική». Πρβ. καὶ Κραμ. Ἀν. Ὀξ. Τόμ. Δ', σελ. 338,9 «Τὸ σίνηπι καὶ πέπερι οὐχ Ἑλληνικά· κλίνουσι δὲ αὐτὰ χωρὶς συμφώνου· *σινήπεως*, πεπέρεως». Κεῖται δὲ καὶ ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου σελ. 980,53 «Ἐν γοῦν τῷ πόλεως, ὄφεως, σινήπεως οὐκ ἐταπείνωσεν ἡ μακροκαταληξία τῆς γενικῆς τὴν προπαροξυτόνησιν».

Τοῖς ἐκ τοῦ Χοιροβοσκοῦ ἐν τοῖς ἄνω μνημονευομένοις σελ. 519 ἑ. προστίθεμεν ἃ γράφει ὁ Ἡρῳδιανὸς ἐν τῷ περὶ Μονήρους λέξεως § 31 «Ἰχθῦς. Οὐδὲν εἰς ΥΣ λῆγον ἀρσενικὸν ὑπὲρ μίαν συλλαβήν, μὴ ἔχον ὑποκοριστικὴν ἔννοιαν, περισπᾶσθαι θέλει. Σημειῶδες ἄρα ὁ ἰχθῦς. Προσέθηκα δὲ μὴ ὑποκοριστικὴν ἔννοιαν διὰ τὸ ἀπφῦς· δοκεῖ γὰρ παρὰ τὸ ἀπφάς παρωνομάσθαι. Ἔστι δὲ καὶ τὸ Διονῦς παρὰ τοῖς κωμικοῖς ἐπὶ τοῦ ἐκλύτου τασσόμενον, παρηγμένον ἀπὸ τοῦ Διονύσου: Ὧν οὐδὲ αἱ γενικαὶ παρόμοιαι τῷ προκειμένῳ· ἰχθύος γὰρ λέγεται· οὐ μεμελέτηκε δὲ ἀπφύος λέγεσθαι. Μόνον δὲ διὰ δύο δασέων ἐκφέρεται ὁ ἰχθῦς, τῶν ἄλλων εἰς ΥΣ ληγόντων οὐχ οὕτως ἐχόντων, Πρόσκειται δὲ τῷ κανόνι ἀρσενικὸν διὰ τὸ ὀφρῦς περισπώμενον θηλυκόν, ἔτι δὲ καὶ τὸ ὀσφῦς. Ὥστε, εἰ περισπᾶται τὸ ἰχθῦς, ἔστι θηλυκόν· εἰ δὲ ἀρσενικόν ἐστιν, ὀφείλει ὅμοιον εἶναι τῷ στάχυς, βότρυς». Παρατιθέμεθα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου γεγραμμένα ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 1859,8. «Ἐν τούτοις δὲ ὅρα ὅτι τὴν δρυὸς γενικὴν συστέλλει Ὅμηρος, εἰ καὶ ἡ εὐθεῖα ἐκτεταμένον ἔχει τὸ δίχρονον. Τοῦτο δὲ γίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ σῦς συὸς καὶ μῦς μυός καὶ ἐπὶ ἄλλων δέ. Φησὶ γοῦν Ἡρῳδιανὸς ὅτι τὸ Υ ἐπ' εὐθείας ἐκτεινόμενον φιλεῖ συστέλλειν τὰς ἄλλας πτώσεις, καὶ οὐ μόνον ἐν τῷ πῦρ πυρός ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἰχθύος, δρυός, ἰσχύος. Ὅτι δὲ οὐ μόνον δρῦς καὶ τὰ

κατ' αὐτὸ περισπῶνται ἀλλὰ καί τινα τῶν ὑπὲρ μίαν συλλαβὴν δηλοῖ ὁ αὐτὸς γράψας οὕτω· τὰ εἰς ΥΣ ὀξύτονα θηλυκὰ συστέλλοντα τὸ Υ διὰ τοῦ δέλτα κλίνονται· κροκύδος, χλαμύδος· τὰ δὲ ἐκτεταμένον ἔχοντα τὸ Υ διὰ καθαροῦ τοῦ ΟΣ, ὀϊζύος, 'ΕριΝΝύος. Τὰ δὲ περισπώμενα καὶ αὐτὰ καθαρεύει· ὀσφύος, ὀφρύος, δρυός· ὥστε περισπᾷ καὶ τὸ ὀσφῦς καὶ τὸ ὀφρῦς. 'Εν ἄλλοις δὲ δοκεῖ ὅμοιον τόνον ἐπιτιθέναι καὶ τῇ τοῦ ἰχθύος εὐθείᾳ· εἰπὼν γὰρ ἐν τῷ περὶ τῶν εἰς ΥΣ περισπωμένων μονοσυλλάβων ἀρσενικῶν ὡς φυλάσσουσι τὸ Υ ἐν τῇ κλίσει ἐπάγει ὅτι ἓν μόνον ὑπὲρ μίαν συλλαβὴν ὁ ἰχθῦς ὁμοίως ἐκλίθη τοῖς προειρημένοις» (Ἴδε καὶ Λέρσιον ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐκδόσει τριῶν τοῦ 'Ηρῳδιανοῦ Συγγραμμάτων σελ. 104).

Τοῖς εἰς ΥΣ λήγουσιν ὀνόμασι τοῖς κατειλεγμένοις ἐν σελ. 520, στίχ. 22 κἑ. προστεθήτωσαν τάδε·

καττύς, κρέμυς, μίτυς, μυριοστύς, πεντακοσιοστύς, (ῥάπυς-ῥάφυς. (Πρβ. Μ. Σνειδῆρον ἐν Cur. Crit. in Ep. Cr. σελ. 8).

Ἅρπυς, Ἕρπυς, Εὔθυς, Ζῆσυς, Καῖνυς, Κάρδυς, Μίλυς, Μίνυς (Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 272,44), Μίτυς, Ὄθρυς, Πίδυς, Πίναμυς (Στέφ. Βυζάντ. σελ. 523,7 Μειν. «Πίναμυς, πόλις Αἰγύπτου. Τὸ ἐθνικὸν Πιναμύτης, ὡς Αἶγυος Αἰγύτης»· γραπτέον «ὡς Αἶγυς Αἰγύτης. Πρβ. σελ. 400,10 «Κῶβρυς, πόλις Θρᾴκης· Θεόπομπος Φιλιππικῶν ἐνάτῳ. Τὸ ἐθνικὸν Κωβρύτης, ὡς Αἶγυς Αἰγύτης»), Πόλτυς, (Φίλτυς 'Ιάμβλ. περὶ τοῦ Πυθαγόρ. Βίου σελ. 193, 12 Ναυκ.), Φίντυς. Πρβ. καὶ Στέφανον Βυζάντιον σελ. 425,14 «Μάζυες, οἱ Λιβύης νομάδες. 'Εκαταῖος περιηγήσει. Εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι Μάξυες καὶ ἕτεροι Μάχλυες» καὶ σελ. 429, 3 «Μάκρυες, ἔθνος Λιβύης. 'Ριανὸς δὲ Μάκριας διὰ τοῦ Ι τούτους φησί» καὶ σελ. 551,13 «Σάλλυες, ἔθνος Λιγυστικόν, πολεμῆσαν 'Ρωμαίοις, ὡς Χάραξ ἐν δεκάτῳ χρονικῶν». Ἔγραψε δ' ὁ Μεινέκιος Σάλλυες ἀκολουθήσας τῷ 'Ολστενίῳ ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις φερομένου Σάλυες. Πρβ. Στράβ. σελ. 251,7 καὶ σελ. 251,6 καὶ 12 Μειν. Σάλυες καὶ 'Αππιαν. σελ. 52,3 καὶ 7 Σαλύων. Ἴδε καὶ 'Ηρῳδιαν. Λεντζ. Τόμ. Α', σελ. 235-238.

Βότρυς, Δρῦς, 'Ιχθύς, Μῦς, Σῦς.

Τὸ ὄνομα καττύς μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ Πολυδεύκους Ι, 166 ἐν

δὲ καττὺς δερμάτιον ἐντιθέμενον τῇ σμινύῃ, ὅταν ὁ στέλεχος (γρ. στελεὸς) ἀραιὸς ᾖ· καὶ ἔστι τοὔνομα ἐν τοῖς Ἀριστοφάνους Δράμασιν ἢ Νιόβῳ». Λέγει δὲ καὶ ὁ Φώτιος Λεξ. Τόμ. Α', σελ. 330 «καττύν: ἀπότριμμα δερματίου βαλλόμενον εἰς τὴν στειλειάν, ὅταν μὴ σφίγγῃ». Πρβ. καὶ Ἡσύχ. «Καττύν: ἀπότριμμα δερματίου» (Ἴδε καὶ Κόκκιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀποσπασμάτων τῶν Ἀττικ. Κωμικῶν Τόμ. Α', σελ. 465, 285). Ὁ Βλαϋδέσιος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀποσπασμάτων τοῦ Ἀριστοφάνους σελ. 421 εἴκασεν ἐπίρραμμα δερμάτινον ἀντὶ τοῦ ἀπότριμμα δερματίου (Πρβ. καὶ σελ.143), ἡμεῖς δ' εἰκάζομεν «ἀπότμημα δερματίου».

Παρὰ τῷ Ἡροδότῳ Δ', 192 φέρεται «ὄρυες τῶν τὰ κέρεα τοῖσι φοίνιξι οἱ πήχεες ποιεῦνται — καὶ βασσάρια καὶ ὕαιναι καὶ ὕστριχες καὶ κριοὶ ἄγριοι καὶ δίκτυες καὶ θῶες καὶ πάνθηρες καὶ βόρυες». Ἀνεγνώσθη δ' ὑπό τινων ὄρυγες ἀντὶ τοῦ ὄρυες (Ἴδε Θησ. Στεφ. Τόμ. Ε', σελ. 2250 καὶ Ερουερδῆνα ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἡροδότου Τόμ. Γ', σελ. 251). Παρασημειωτέον δ' ὅτι ὁ Βλαϋδέσιος ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀριστοφάνους Βατράχων σελ. 243 μετετύπωσε τὸ τοῖσι φοίνιξι εἰς τὸ ταῖσι φόρμιγξι.

Ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις Τόμ. Α', σελ. 71,6 Δινδ. λέγεται «πολέας: Ὅτι Ζηνόδοτος γράφει πολῦς· μόνα δὲ τὰ εἰς ΥΣ μονογενῆ δύναται παρὰ τὴν ἔκτασιν ἢ συστολὴν ἑνικὰ καὶ πληθυντικὰ γίνεσθαι, οἷον βότρῦς καὶ βότρυς» (Ἴδε Λουδούϊχον ἐν τῷ *Aristarch. Homer. Textkrit.* Τόμ. Α', σελ. 200).

Παρετέθησαν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν σελ. 521 ἃ περὶ τῆς κλίσεως τοῦ ὀνόματος ἔγχελυς ἔγραψεν ὁ Εὐστάθιος σελ. 1231,,34. Καλὸν δ' ἡμῖν φαίνεται νὰ μνημονευθῶσι καὶ τὰ γεγραμμένα ἐν σελ. 1240,15 «Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τοῦ ἐγχέλυες ἡ μὲν ἑνικὴ εὐθεῖα ἔγχελυς προπαροξυτόνως γινομένη παρὰ τὴν ἰλύν, ὡς οἷα ἐν ἰλύϊ χεομένη, ὅθεν καὶ γεννᾶται κατὰ τὸν Ὀππιανόν· διὸ καὶ προπαροξύνεται καὶ εἰς ΥΣ περατοῦται, ὡς καὶ ὁ Ἀθήναιος βούλεται συγκρατῶν ἑαυτὸν ἐκ τοῦ κατὰ τὰς ἐγχέλεις λόγου, ὃς ἐν τοῖς Ἱππεῦσι κεῖται ἐν τῷ ὅταν γὰρ ἡ λίμνη καταστῇ, λαμβάνουσιν οὐδὲν καὶ ἑξῆς. Καὶ οὕτω μὲν ἡ ῥηθεῖσα εὐθεῖα ἔγνωσται τοῖς παλαιοῖς διὰ τοῦ Υ, οἷον λεῖος ὥσπερ ἔγχελυς, οὗ αἰτιατικὴ σκέψασθε παῖδες τὴν κρατίστην ἔγχελυν. Τὰ δὲ πληθυντικὰ οὐ καθ' Ὅμηρον καὶ οἱ ἄλλοι ἀκολούθως προφέρουσι μετὰ

τοῦ Υ, ἀλλ' ἑτέρως πρὸς ἀκολουθίαν τοῦ πῆχυς πήχεως, οἷον τὰς εἰκοὺς τῶν ἐγχέλεων καὶ ὥσπερ οἱ τὰς ἐγχέλεις θηρώμενοι. Ταῦτα δὲ τὰ τοῦ κωμικοῦ. Λέγει δέ, φησί, καὶ Στράττις διὰ τοῦ Ε ἐγχέλεων ἀνεψιός. Καὶ οὕτω μὲν ἄλλοι. 'Αριστοτέλης δὲ διὰ τοῦ Ι εἶπεν ἔγχελις, ὅθεν 'Αντιφάνης ὑποκοριστικῶς ἔφη τὰ ἐγχέλια γράψομαι λΕlποταξίου». Τὸ ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ 'Αντιφάνους ἐγχέλΙα δὲν εἶνε ὑποκοριστικὸν τοῦ ἔγχελυς ἀλλ' ἡμαρτημένη ἀνάγνωσις τοῦ ἐγχέλΕΙα, οὐδετέρου πληθυντικοῦ τοῦ ἐπιθέτου ἐγχέλειος, ὡς ἐδιδάχθη μετ' ἀκριβείας ἐν τῇ 'Αθηνᾷ 1901, σελ. 581 κέ. Περὶ τοῦ διὰ τοῦ Ι γεγραμμένου ἔγχελις λέγει ὁ 'Αθήναιος σελ. 299, Γ' «'Αριστοτέλης δ' ἐν τοῖς περὶ ζῴων μορίων διὰ τοῦ Ι ἔγχελις εἴρηκεν». 'Ο Βαλεντ. 'Ρώσης ποιεῖται ἐν τῷ Ψευδεπιγράφῳ 'Αριστοτέλει σελ. 306 τὴν παρατήρησιν τήνδε· «De ipso vocabulo haec etiam addit Athen. p. 299 c: 'Αριστοτέλης δ' ἐν τοῖς περὶ ζῴων (ita enim habet cod. Marc. f. 112b, non ἐν τ. π. ζ. μορίων, ut vulgo) διὰ τοῦ ι ἔγχελις εἴρηκεν. quod ad ζωικὰ pertinere videtur». 'Υπὸ τοῦ Γ. Δινδορφίου γίνεται λόγος ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου περὶ τοῦ τύπου ἔγχελις Τόμ. Γ', σελ. 135, ὡς καὶ περὶ τοῦ τύπου πρέσβις Τόμ. ς', σελ. 1585. Γράφει δὲ περὶ τούτου ὁ αὐτὸς ἐν τῷ Αἰσχυλείῳ Λεξικῷ σελ. 305 τάδε: «πρέσβις *legatus*. Suppl. 727 ἴσως γὰρ ἢ κῆρυξ τις ἢ πρέσβις μόλοι. Sic correxi quod in M scriptum est πρεσβήμολοι, ab aliis in πρέσβυς μόλοι mutatum. Frequentia sunt πρέσβεως πρέσβεις πρέσβεων πρέσβεσι, sed nominativum πρέσβις, cuius rara sunt exempla, vix usquam intactum reliquerunt librarii, de quo dixi in Thes. vol. 6 p. 1585» (Ἴδε Λέντζιον ἐν τῇ Συναγωγῇ τῶν 'Ηρῳδιανοῦ Λειψάνων Τόμ. Β', σελ. 707 καὶ Βλάσσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς τοῦ Κυνήρου Διεξ. Γραμματικῆς τῆς 'Ελλ. γλώσσης Τόμ. Α', α', σελ. 504. Πρβ. καὶ 'Ερουερδῆνα ἐν *Lex. Graec. Suppl. et Dialect.* σελ. 687). 'Αλλ' ὁ Βλαϋδέσιος ἀποφαίνεται ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν 'Αριστοφάνους 'Αχαρνέων σελ. 222|«Usurpatur tamen πρέσβυς de legato Aesch. Suppl. 708, πρέσβεις de senibus Pers. 845». Περὶ τοῦ τύπου ἔγχελις ἡμεῖς δοξάζομεν ὅτι εἶνε τοῦ πονηροῦ κόμματος καὶ οὐδαμῶς πειθόμεθα ὅτι ἐχρήσατο αὐτῷ ὁ 'Αριστοτέλης. Περὶ τῆς κλίσεως τοῦ ὀνόματος ἔγχελυς γίνεται λόγος καὶ ἐν τοῖς Γραμματικοῖς Παρακολουθήμασι

τοῖς κατακεχωρισμένοις ἐν τοῖς Κραμήρου Παρ. Ἀνεκδότοις Τόμ. Δ', σελ. 246, 18 «Τῆς ἐγχέλυος τὰς ἑνικὰς πτώσεις διὰ τοῦ Υ προφέροντες οἱ Ἀττικοὶ τὰς πληθυντικὰς οὐκ ἐπακολούθως ἐπάγουσιν· Ἀριστοφάνης οὖν ἐν Ἀχαρνεῦσί φησι· σκέψασθε παῖδες τὴν κρατίστην ἔγχελυν· καὶ πάλιν λεῖος ὥσπερ ἔγχελυς, τὰς μέντοι πληθυντικὰς οὐχ οὕτως ἀλλὰ διὰ τοῦ Ε· φησὶ γὰρ ἐν Ἱππεῦσιν· ὥσπερ οἱ τὰς ἐγχέλεις θηρώμενοι πέπομφας· καὶ αὖθις· οὐ χαίρω βατίσιν οὐδ' ἐγχέλεσι· καὶ ἐν Νεφέλαις· τὰς πλείους φησὶ τῶν ἐγχέλεων».

Ἐν σελ. 521 στίχ. 33 ἐγένετο μνεία τοῦ ὀνόματος ἀμάμαξυς. Παρατηρητέον δ' ὅτι παρὰ τῷ Πολυδεύκει Ϛ', 82 φέρεται «σταφυλαὶ καὶ τούτων ὀνόματα ἐλαιοσάμμαξις, φοινικοβάλανος, Κρητική, μελίνεως, μεθύσεως, κτέ.», οὗ ἡ ἀληθὴς γραφὴ πιθανῶς εἶνε «καὶ τούτων ὀνόματα ἐλάεως, ἀμάμαξυς, φοινικοβάλανος, κτέ.» (Ἴδε Λ. Δινδόρφιον ἐν Θησ. Στεφ. Τόμ. Α', Β', σελ. 21). Περὶ τοῦ ἀμάμαξυς λέγει ὁ Εὐστάθιος ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 1524,33 «καὶ εἴη ἂν καὶ αὐτὴ ἀμάμαξυς κατὰ τὸν εἰπόντα ἀμάμαξυς σταφυλῆς γένος». Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ὄνομα ἐδασύνθη καὶ ὑπὸ τοῦ Βλαϋδεσίου ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀριστοφάνους Σφηκῶν σελ. 240.

Τῷ ὀνόματι χαμαίπιτυς, οὗ γίνεται μνεία ἐν σελ. 523 στίχ. 20 ὅμοιον εἶνε τὸ ἡμερόπιτυς.

Τοῖς εἰς ΥΣ ἐπιθέτοις τοῖς ἐξ οὐσιαστικῶν ληγόντων εἰς ΥΣ συγκειμένοις, ἃ μνημονεύονται ἐν σελ 523,21 κἑ. προστεθήτωσαν τάδε·

ἀγάσταχυς, μεγαλόσταχυς (Θεόφρ. σελ. 264 Σνειδ. «οἱ μὲν μεγαλοστάχυες, οἱ δὲ μικροστάχυες»). Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Γ', σελ. 748 λέγεται «Ἑλκυσισταχυων epitheton pastorum in orac. apud Pausan. 8, 42, 6, corruptum, ut videtur».

βροτόγηρυς, ἐρίγηρυς, τετράγηρυς (Δωρ. τετράγαρυς, ὡς μελίγαρυς). Ἴδε Βέργκιον ἐν τῇ Δη ἐκδόσει τῶν Ἑλλήνων Λυρ. Ποιητῶν Τόμ. Γ', σελ. 11.

φερέβοτρυς, πολύαρκυς.

δάσοφρυς (περὶ οὗ ἴδε Θησ. Στεφ. Τόμ. Β', σελ. 910) μελάνοφρυς. Παρατηρητέον δ' ὅτι ὁ Μ. Σμιδίτιος ἐξέδωκε παρὰ τῷ Ἡσυχίῳ Τόμ. Α', σελ. 19 «ἀγεσοφρύων: τὰς ὀφρῦς ἐπαιρόνρόντων» ἀντὶ τοῦ «ἀγεσίφρων: τὰς ὀφρῦς ἐπαίρων». Δυσπαράδε-

κτος ἡμῖν φαίνεται ἡ ἀνάγνωσις αὕτη (Πρβ. καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Α', α', σελ. 284 λ. ἀγεσίφρων). Ἐν τῷ τοῦ Παπίου Λεξικῷ τῶν κυρίων ὀνομάτων Τόμ. Α', σελ. 496 Βενσ. φέρεται «Θεόφρυς (γρ. Θέοφρυς), υος, m. Godesberg, Crotoniate, Iambl. v. Pyth. 267». Ὁ Ναύκιος ἐξέδωκε παρὰ τῷ Ἰαμβλίχῳ Βίῳ Πυθαγ. σελ. 193,12 «Φίλτυς θυγάτηρ Θεόφριος τοῦ Κροτωνιάτου» καὶ ἐσημειώσατο «Θεόφριος: Θεόφρυος θ, Κλεόφρονος coni Arcerius (cf. p. 189,3. 4).

ἄδρυς. Ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Πινδάρου παρὰ Πλουτ. Ἠθικ. σελ. 602, ς' φέρεται «ἐμοὶ δ' ὀλίγον μὲν γᾶς δέδοται, ὅθεν ἄδρυς, πενθέων δ' οὐκ ἔλαχον οὐδὲ στασίων». Ὁ Βέργκιος ἐν τῇ Δ' ἐκδόσει τῶν Ἑλλήνων Λυρ. Ποιητῶν Τόμ. Α', σελ. 434 ἀνέγνω «τόθεν ἄδρυς» καὶ ἔγραψε τὴν σημείωσιν τήνδε «τόθεν ἄδρυς scripsi, legebatur ὅθεν ἄδρυς, Reiske ὅθεν ἁδρός, Hartung δέδοται πέδον, ἄδακρυς δὲ πενθέων κτλ»

Ὁ Γ. Δινδόρφιος γράφει ἐν τῷ Αἰσχυλείῳ Λεξικῷ σελ. 365 «τρίσοιζυς ter miser. Etym. M. p. 279,17. et Gud. p. 585,14. τρισόζυος παρὰ Αἰσχύλῳ (fr. 365). Scribendum fortasse τρίσοιζυς, ut πάνοϊζυς dixit Chœph. 49, aut τρίσοζος, V. Thes. vol 7, p. 2464». Ὁ Ναύκιος ἀποφαίνεται ἐν τῇ Συναγωγῇ τῶν Ἀποσπασμάτων τῶν Ἑλλήνων Τραγικῶν σελ. 123 ἐκδ. β' «hinc facile excusatur quod τρισοίζυος falso coni Lobeck Paral. p. 253, τρίσοιζυς non minus infeliciter Dindorf».

Ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ σελ. 255,2 ἡ παραδεδομένη γραφὴ εἶνε «Δελφύς—Ὅθεν καὶ ὁμόδελφΥς, ὁ ἀδελφός». Ἀλλ' ἡ ὑγιῶς ἔχουσα ἐκφορὰ εἶνε ὁμόδελφος. Ἴδε τὴν Γαισφόρδειον ἔκδοσιν τοῦ Μεγάλου Ἐτυμολογικοῦ σελ. 734 καὶ τὴν Σχαιφήρειον Γρηγορίου τοῦ Κορίνθου σελ. 344. Πρβ. καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Ε', σελ. 1957.

Τοῖς ἐν σελ. 525 πεπραγματευμένοις ἐπισυνάπτομεν τάδε·

Ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου εἶνε εἰρημένον ἐν Ὀδυσσείας Λ, 310 ἐννεαπήχεες. Παρὰ τῷ Πτολεμαίῳ Μαθημ. Συντ. Τόμ. Α', σελ. 417,2 Τευβν. κεῖται τετραπήχους καὶ παρὰ τῷ Ἀππιανῷ σελ. 207,13 τριπήχη καὶ σελ. 226,21 διπήχη καὶ σελ. 524,20 πεντηκονταπήχη ἀλλὰ σελ. 355,11 διπήχεας. Ἐν τοῖς Νικολάου τοῦ Δαμασκηνοῦ (Παραδοξογρ. Οὐεστερμ. σελ. 173,17) ἀπαντᾷ δεκαπήχεας, ἐν δὲ

τοῖς κατακεχωρισμένοις ἐν τοῖς Κραμήρου Παρ. Ἀνεκδότοις Τόμ. Δ', σελ. 246, 18 «Τῆς ἐγχέλυος τὰς ἑνικὰς πτώσεις διὰ τοῦ Υ προφέροντες οἱ Ἀττικοὶ τὰς πληθυντικὰς οὐκ ἐπακολούθως ἐπάγουσιν· Ἀριστοφάνης οὖν ἐν Ἀχαρνεῦσί φησι· σκέψασθε παῖδες τὴν κρατίστην ἔγχελυν· καὶ πάλιν λεῖος ὥσπερ ἔγχελυς, τὰς μέντοι πληθυντικὰς οὐχ οὕτως ἀλλὰ διὰ τοῦ Ε· φησὶ γὰρ ἐν Ἱππεῦσιν· ὥσπερ οἱ τὰς ἐγχέλεις θηρώμενοι πέπομφας· καὶ αὖθις· οὐ χαίρω βατίσιν οὐδ' ἐγχέλεσι· καὶ ἐν Νεφέλαις· τὰς πλείους φησὶ τῶν ἐγχέλεων».

Ἐν σελ. 521 στίχ. 33 ἐγένετο μνεία τοῦ ὀνόματος ἀμάμαξυς. Παρατηρητέον δ' ὅτι παρὰ τῷ Πολυδεύκει Ϛ', 82 φέρεται «σταφυλαὶ καὶ τούτων ὀνόματα ἐλαιοσάμμαξις, φοινικοβάλανος, Κρητική, μελίνεως, μεθύσεως, κτέ.», οὗ ἡ ἀληθὴς γραφὴ πιθανῶς εἶνε «καὶ τούτων ὀνόματα ἐλάεως, ἀμάμαξυς, φοινικοβάλανος, κτέ.» (Ἴδε Λ. Δινδόρφιον ἐν Θησ. Στεφ. Τόμ. Α', Β', σελ. 21). Περὶ τοῦ ἀμάμαξυς λέγει ὁ Εὐστάθιος ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 1524,33 «καὶ εἴη ἂν καὶ αὐτὴ ἀμάμαξυς κατὰ τὸν εἰπόντα ἀμάμαξυς σταφυλῆς γένος». Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ὄνομα ἐδασύνθη καὶ ὑπὸ τοῦ Βλαϋδεσίου ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀριστοφάνους Σφηκῶν σελ. 240.

Τῷ ὀνόματι χαμαίπιτυς, οὗ γίνεται μνεία ἐν σελ. 523 στίχ. 20 ὅμοιον εἶνε τὸ ἡμερόπιτυς.

Τοῖς εἰς ΥΣ ἐπιθέτοις τοῖς ἐξ οὐσιαστικῶν ληγόντων εἰς ΥΣ συγκειμένοις, ἃ μνημονεύονται ἐν σελ 523,21 κέ. προστεθήτωσαν τάδε·

ἀγάσταχυς, μεγαλόσταχυς (Θεόφρ. σελ. 264 Συνειδ. «οἱ μὲν μεγαλοστάχυες, οἱ δὲ μικροστάχυες»). Ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Γ', σελ. 748 λέγεται «Ἑλκυσισταχυων epitheton pastorum in orac. apud Pausan. 8, 42, 6, corruptum, ut videtur».

βροτόγηρυς, ἐρίγηρυς, τετράγηρυς (Δωρ. τετράγαρυς, ὡς μελίγαρυς). Ἴδε Βέργκιον ἐν τῇ Δη ἐκδόσει τῶν Ἑλλήνων Λυρ. Ποιητῶν Τόμ. Γ', σελ. 11.

φερέβοτρυς, πολύαρκυς.

δάσοφρυς (περὶ οὗ ἴδε Θησ. Στεφ. Τόμ. Β', σελ. 910) μελάνοφρυς. Παρατηρητέον δ' ὅτι ὁ Μ. Σμιδίτιος ἐξέδωκε παρὰ τῷ Ἡσυχίῳ Τόμ. Α', σελ. 19 «ἀγεσοφρύων: τὰς ὀφρῦς ἐπαιρόνρόντων» ἀντὶ τοῦ «ἀγεσίφρων: τὰς ὀφρῦς ἐπαίρων». Δυσπαράδε-

κτος ἡμῖν φαίνεται ἡ ἀνάγνωσις αὕτη (Πρβ. καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Α', α', σελ. 284 λ. ἀγεσίφρων). Ἐν τῷ τοῦ Παπίου Λεξικῷ τῶν κυρίων ὀνομάτων Τόμ. Α', σελ. 496 Βενσ. φέρεται «Θεόφρυς (γρ. Θέοφρυς), υος, m. Godesberg, Crotoniate, Iambl. v. Pyth. 267». Ὁ Ναύκιος ἐξέδωκε παρὰ τῷ Ἰαμβλίχῳ Βίῳ Πυθαγ. σελ. 193,12 «Φίλτυς θυγάτηρ Θεόφριος τοῦ Κροτωνιάτου» καὶ ἐσημειώσατο «Θεόφριος: Θεόφρυος θ, Κλεόφρονος coni Arcerius (cf. p. 189,3. 4).

ἄδρυς. Ἐν ἀποσπάσματι τοῦ Πινδάρου παρὰ Πλουτ. Ἠθικ. σελ. 602, ς' φέρεται «ἐμοὶ δ' ὀλίγον μὲν γᾶς δέδοται, ὅθεν ἄδρυς, πενθέων δ' οὐκ ἔλαχον οὐδὲ στασίων». Ὁ Βέργκιος ἐν τῇ Δῃ ἐκδόσει τῶν Ἑλλήνων Λυρ. Ποιητῶν Τόμ. Α', σελ. 434 ἀνέγνω «τόθεν ἄδρυς» καὶ ἔγραψε τὴν σημείωσιν τήνδε «τόθεν ἄδρυς scripsi, legebatur ὅθεν ἄδρυς, Reiske ὅθεν ἀδρός, Hartung δέδοται πέδον, ἄδακρυς δὲ πενθέων κτλ»

Ὁ Γ. Δινδόρφιος γράφει ἐν τῷ Αἰσχυλείῳ Λεξικῷ σελ. 365 «τρίσοιζυς ter miser. Etym. M. p. 279,17. et Gud. p. 585,14. τρισόζυος παρὰ Αἰσχύλῳ (fr. 365). Scribendum fortasse τρίσοιζυς, ut πάνοϊζυς dixit Chœph. 49, aut τρίσοζος, V. Thes. vol 7, p. 2464». Ὁ Ναύκιος ἀποφαίνεται ἐν τῇ Συναγωγῇ τῶν Ἀποσπασμάτων τῶν Ἑλλήνων Τραγικῶν σελ. 123 ἐκδ. β' «hinc facile excusatur quod τρισοίζυος falso coni Lobeck Paral. p. 253, τρίσοιζυς non minus infeliciter Dindorf».

Ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ σελ. 255,2 ἡ παραδεδομένη γραφὴ εἶνε «Δελφύς—Ὅθεν καὶ ὁμόδελφυς, ὁ ἀδελφός». Ἀλλ' ἡ ὑγιῶς ἔχουσα ἐκφορὰ εἶνε ὁμόδελφος. Ἴδε τὴν Γαισφόρδειον ἔκδοσιν τοῦ Μεγάλου Ἐτυμολογικοῦ σελ. 734 καὶ τὴν Σχαιφήρειον Γρηγορίου τοῦ Κορίνθου σελ. 344. Πρβ. καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. Ε', σελ. 1957.

Τοῖς ἐν σελ. 525 πεπραγματευμένοις ἐπισυνάπτομεν τάδε·

Ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου εἶνε εἰρημένον ἐν Ὀδυσσείας Λ, 310 ἐννεαπήχεες. Παρὰ τῷ Πτολεμαίῳ Μαθημ. Συντ. Τόμ. Α', σελ. 417,2 Τευβν. κεῖται τετραπήχους καὶ παρὰ τῷ Ἀππιανῷ σελ. 207,13 τριπήχη καὶ σελ. 226,21 διπήχη καὶ σελ. 524,20 πεντηκονταπήχη ἀλλὰ σελ. 355,11 διπήχεας. Ἐν τοῖς Νικολάου τοῦ Δαμασκηνοῦ (Παραδοξογρ. Οὐεστερμ. σελ. 173,17) ἀπαντᾷ δεκαπήχεας, ἐν δὲ

τοῖς Βασιλικοῖς Τόμ. Ε', σελ. 655 δωδεκαπήχεος (δίς), ἐν δὲ τοῖς Βαχμαννοῦ Ἑλλην. Ἀνεκδότοις Τόμ. Β', σελ. 55,19 «καὶ γὰρ καὶ δεκάπηχυ ξύλον φαμὲν καὶ δεκαπήχεα ξύλα», ἐν δὲ ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς τοῦ Εὐσταθίου σελ. 992,53 «δύο καὶ εἰκοσιπήχεα», οὗ ἡ ὀρθῶς ἔχουσα ἐκφορὰ εἶνε δυοκαιεικοσιπήχεα. Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν μὲν σελ. 644,38 εἶνε γεγραμμένον «ὅτι τὸ ἔγχος ἔχ' ἐνδεκάπηχυ οἱ μὲν ἀσυναλείπτως γράφοντες νοοῦσι δεκάπηχυ τὸ τοῦ Ἕκτορος ἔγχος, οἱ δὲ μετὰ συναλοιφῆς λέγουσιν ἐνδεκάπηχυ, ᾧ καὶ ἀρέσκονται οἱ παλαιοὶ λέγοντες καὶ ὅτι τὸ ναύμαχον διπλάσιον τούτου ὡς ἐκ δύο συμβληθέν, ὅπερ δύΩ καὶ εἰκοσίπηχυ λέγει ὁ ποιητής». ἐν δὲ σελ. 1037,43 «Τὸ δὲ δυωκαιεικοσίπηχυ ὑφ' ἓν ἀναγνωστέον, ὡς ἐν τοῖς Ἀπίωνος καὶ Ἡροδώρου κεῖται». Ἄξια μνείας εἶνε καὶ ἃ λέγει ὁ Εὐστάθιος ἐν σελ. 1299,38 «Τὸ δὲ δύω καὶ εἰκοσίμετρον ὅμοιον κατὰ προφορὰν τῷ δύω καὶ εἰκοσίπηχυ καὶ δεκάκις καὶ εἰκοσινήριτα. Τινὲς κατὰ τὸ δυοκαίδεκα οὕτω προάγουσιν ὑφ' ἓν ὡς μίαν λέξιν, δυωκαιεικοσίμετρον, ὅπερ οὐκ ἂν ἀρέσκοι τοῖς παρασημειωσαμένοις ὥς τι κοινὸν τὸ δυσαριστοτόκεια ὡς ἐκ τριῶν λέξεων σύνθετον· οὕτω δὲ καὶ τὸ δυσάμμορος». Ἀτοπωτάτη εἶνε ἡ κατὰ διάστασιν ἐκφορὰ δύω καὶ εἰκοσίπηχυ καὶ δύω καὶ εἰκοσίμετρον, μόνα δὲ τὰ ὑφ' ἓν γεγραμμένα δύωκαιεικοσίπηχυ καὶ δυωκαιεικοσίμετρον ἔχουσιν ὑγιῶς. Ἐλέχθη δ' ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου καὶ ἑκκαιδεκάδωρα (Ἰλ. Δ, 109). Παρασημειωτέον δ' ὅτι καθ' ἡμαρτημένην ἀνάγνωσιν φέρεται παρὰ τῷ Θεοκρίτῳ Εἰδυλλ. ΙΕ', 17 «ἀνὴρ τρισκαιδεκάπηχυς» ἀντὶ τοῦ τρΕΙσκαιδεκάπηχυς (τρεισκαιδεκάπΑχυς».

Κακῶς εἶνε γεγραμμένον παρὰ τῷ Παυσανίᾳ Ἀττικ. Α', λγ', 6 «πρὸς τῇ πηγῇ κροκόδειλοι διπήχεων ἦσαν οὐκ ἐλάσσους» καὶ Β', κη', 1 «Λιβύη μέν γε μόνη κροκοδείλους τρέφει χερσαίους διπήχεων οὐκ ἐλάσσονας» ἀντὶ τοῦ διπηχέων. Πλημμελῶς δ' ἔχει καὶ ἡ ἑνικὴ αἰτιατικὴ ἡ κειμένη παρὰ τῷ Φιλοπόνῳ Ὑπομν. εἰς Ἀριστοτ. Τόμ. ΙϚ', σελ. 257,15 Βιτ. «ὡς ὅταν εἴπω τριπήχη γενέσθαι εἰκόνα ἢ μεγάλην»· εὐλόγως δ' ὁ ἐκδότης κελεύει νὰ γραφῇ ἀντὶ αὐτοῦ τρίπηχυν». Πρβ. σελ. 252,32.

Ἐδηλώθη ἐν σελ. 526 ὅτι ἡ γενικὴ τοῦ ὀνόματος ἄστυ ἐξεφέρετο ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν διὰ τοῦ Ω, ἄστεως. Ἄξια παραθέσεως

μίζομεν τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀθανασ. Σακελλαρίου εἰρημένα ἐν τῇ Ἀνασκευῇ τῶν ὑπὸ τῶν κριτῶν Ι. Ἀργυριάδου καὶ Ι. Πρωτοδίκου περὶ τῆς Γραμματικῆς του γεγραμμένων σελ. 20 κἑ.

σελ. 41,11. «*Τὸ ἄστυ καὶ πῆχυς κλίνεται οὕτω· τὸ ἄστυ γεν. ἄστεως καὶ σπανίως ἄστεος*». Τὸ ἐναντίον εἶνε ὀρθόν· ἡ γενικὴ *ἄστεος* εἶναι ἡ συνήθης καὶ *ἄστεως* ἡ σπανία· οὕτω π. χ. ὁ Classen παρὰ Θουκυδ. 2, 13, 7. 8, 92, 7, ὁ Breitenbach ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς Ξενοφῶντος 1, 4, 13. 2, 4, 7, καὶ 11, 26, 28, 37, 38, ὁ Frohberger ἐν τοῖς λόγοις τοῦ Λυσίου 12, 55, καὶ 25, 22. Ἐπίσης ἐκ τῶν παλαιοτέρων γραμματικῶν ὁ Rost σελ. 113. Krüger σελ. 53 § 18 προκρίνουσι τὸν τύπον ἄστεος. Καὶ ὁ Kühner σελ. 343 § 126· ἐκ τῶν νεωτέρων ὁ Kaegi § 52, 2 ἔχει τὸν τύπον *ἄστεως*, διόπερ κατακρίνεται ἐν τῇ ἐπικρίσει τῆς γραμματικῆς αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ A. Weiske ἐν τῷ φυλλαδίῳ τοῦ μηνὸς Μαΐου τοῦ 1885 σελ. 298 τοῦ περιοδικοῦ Zeitschrift für das Gymnasialwesen

Ταῦτα θὰ ἦσαν ἱκανά, κύριοι κριταί, πρὸς εὕρεσιν τοῦ ἀληθοῦς, ἐὰν ἡ αὐθεντία τῶν εἰρημένων γραμματικῶν δὲν προσέκρουε πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἀττικούς, οἵτινες διὰ τῶν ποιητῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἐπιγραφῶν διδάσκουσιν ὅτι ἡ γενικὴ τοῦ *ἄστεως* παρ' αὐτοῖς ἔληγεν οὐχὶ εἰς *ο* ἀλλ' εἰς *ως*· καὶ ἀποροῦμεν πῶς τοῦτο δὲν ἐγνώριζον οἱ κύριοι κριταί, ἀφ' οὗ καὶ αὐτὸς ὁ Meyer, τοῦ ὁποίου τὴν γνώμην ἐπικαλοῦνται, καὶ ἐν τῇ πρώτῃ καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐκδόσει τῆς γραμματικῆς του § 34 διαρρήδην λέγει ὅτι παρ' ἀττικοῖς ἡ γενικὴ τοῦ *ἄστεως* εἶνε διὰ τοῦ *ω*. Περὶ τῆς γραφῆς ἄστεως ἔγραψε ἐν ἐκτάσει καὶ ὁ κράτιστος γραμματικὸς κ. Κ. Κόντος τῷ 1884 ἐν τῷ δελτίῳ τοῦ περιοδικοῦ Ἑβδομάδος ἔτους Α' ἀριθμ. 31. Καὶ ἂν οἱ κύριοι κριταὶ ἦσαν προσηκόντως παρεσκευασμένοι πρὸς τὸ ἔργον, ὅπερ ἀνέλαβον, δὲν θὰ ἠγνόουν ὅσα ἐγράφησαν περὶ τούτου τοῦ πράγματος ὑπὸ ἐπιστημόνων ἀνδρῶν.

Ἴδε καὶ Μειστερχάνσιον ἐν *Grammat. der Attisch. Inschrift.* σελ 108 ἐκδ. β' (σελ. 138 ἐκδ. γ').

Παρατηρητέον δ' ὅτι ὁ Holmes ἐν τῷ Λυσιακῷ Πίνακι ἔγραψε

μὲν σελ. 31 ἄστεος, ἐποιήσατο δὲ σελ. ε' τὴν παρατήρησιν τήνδε «Ceterum ita me exemplo Scheibiano addixi. ut ne ea quidem corrigerem quae non recte ab eo scribi **hodie inter omnes constat**, ut infinitivum σιωπᾷν cum iota aut ἄστεος genetivum». Πρβ. καὶ Thalheim ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Λυσίου σελ. ς'.

ΚΕΦ. ΠΖ'.

Ἴσως λάβω, ἴσως μείνω, κτλ., ἴσως κοιμηθῶ, ἴσως ἀρνηθῶ, κτλ.

Ἐγράψαμεν ἐν τῇ Ἀθηνᾷ 1898, σελ. 243 κέ.

Συχνότατ' ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἰδιωτικῇ συνηθείᾳ ἐκφέρεται τὸ ἐπίρρημα *ἴσως* ὑποτακτικῇ ἐγκλίσει συντεταγμένον χρόνου ἀορίστου, οἷον

ἴσως λάβω, (καταλάβω, μεταλόβω, προλάβω), ἴσως μάθω, ἴσως πάθω, ἴσως λάχω, ἴσως φάγω (φάω), ἴσως τύχω (πιτύχω = ἐπιτύχω), ἴσως φύγω, ἴσως πέσω (προσπέσω).

ἴσως μείνω, ἴσως στείλω, ἴσως παραγγείλω, ἴσως σπείρω, ἴσως δείρω, ἴσως κρίνω, ἴσως κλίνω, ἴσως σύρω, ἴσως πλύνω, ἴσως κάμω, ἴσως δράμω, ἴσως βάλω (προβάλω, ἀποβάλω, βγάλω, ξεβγάλω), ἴσως ψάλω, ἴσως σφάλω, ἴσως ξάνω, ἴσως ὑφάνω, ἴσως ῥάνω, ἴσως πικράνω, ἴσως μαράνω, ἴσως ξεράνω (=ξηράνω). *ἴσως ξεθυμάνω*, κτλ.,

ἴσως φέρω (καταφέρω), ἴσως πεθάνω, ἴσως γιάνω (= ὑγιάνω), *ἴσως πάγω (πάω), ἴσως γδάρω, ἴσως πάρω, ἴσως εἰπῶ (ξαναειπῶ), ἴσως ἰδῶ (ξαναϊδῶ, ματαϊδῶ = μεταϊδῶ), ἴσως πιῶ (καταπιῶ), ἴσως ἔρθω (ἐρθῶ, ξαναέρθω ξανάρθω-ξαναρθῶ), ἴσως διαβῶ, ἴσως κατεβῶ κατέβω, ἴσως ἀνεβῶ ἀνέβω, ἴσως (ἐ)βγῶ-ἔβγω, ἴσως (ἐ)μπῶ-ἔμπω, (ἴσως δώκω, ἴσως ἀφήκω).*

ἴσως κοιμηθῶ, ἴσως λυπηθῶ, ἴσως στεφανωθῶ, ἴσως στενοχωρηθῶ (-ρεθῶ), ἴσως σκοτωθῶ, ἴσως φαρμακωθῶ, ἴσως ἀρνηθῶ, ἴσως κρατηθῶ, ἴσως παρηγορηθῶ, ἴσως στερεωθῶ, ἴσως σταθῶ,

ἴσως κοπῶ, ἴσως δεθῶ, ἴσως λυθῶ, ἴσως χυθῶ, ἴσως ντυθῶ (= ἐνδυθῶ), *ἴσως βραχῶ, ἴσως φανῶ, ἴσως χαρῶ,*

ἴσως γελαστῶ (= γελασθῶ),— *κρεμαστῶ,— ἀναγκαστῶ,— βιαστῶ,— χωριστῶ, — σκιστῶ* (= σχισθῶ),— *ἀκουστῶ,— βλαφτῶ,— νιφτῶ, — ἀλειφτῶ, - ἀνοιχτῶ, — βασταχτῶ, — γιατρευτῶ* (= ἰατρευθῶ), —*παυτῶ*, κτλ.,

ἴσως φερθῶ (παραφερθῶ), — δαρθῶ, — συρθῶ, — σταθῶ, ἴσως μαραθῶ (= μαρανθῶ), *— γλυκαθῶ, — ξεραθῶ*, κτλ.,

Ἐν τοῖς ὑπὸ τοῦ Λεγράνδου ἐκδεδομένοις Δημώδεσιν Ἄσμασι φέρεται σελ. 86 (57, 3) «ἴσως τὴν πάρῃ μυρωδιὰ (πάρ' ἡ μυρωδιά)». Πρβ. καὶ Τραγούδ. Ῥωμ. Πασσοβ. σελ. 255 (350, 11) «ἴσως καὶ τὸ γνωρίσω» καὶ Ἐπιδόρπ. Μιχ. Λελέκ. Τόμ. Α', σελ. 13 «ἴσως καὶ τὸν ξυπνίσω». Σημειωτέον δ' ὅτι ἡ πρώτη φράσις εἶνε καὶ ὧδε προενηνεγμένη· «μήνα τὴν πάρ' ἡ μυρωδιά». Ἴδε Τραγ. Ῥωμ. Πασσοβ. σελ. 57 (66, 5).

Γράφει δὲ καὶ ὁ Δαπόντες ἐν Κήπῳ Χαρίτων σελ. 112 Σοφ. «ἴσως ἐλθῇ καὶ Βλάχπεης κανένας στὸν καιρὸν μας» καὶ σελ. 171 «ἴσως καὶ κατευοδωθῇ κἐκείνη ἡ ὁδός του — κἐλθῇ καὶ ὁ Σταυρός του» καὶ σελ. 191 «ἴσως καὶ δὲν τὸν εὕρῃς».

Ὁ Π. Σοῦτζος ἐνόμιζεν ὅτι ὁ τύπος φθάσω ἐν τῇ τῆς κοινῆς ἡμῶν γλώσσης ἐκφορᾷ «ἴσως φθάσω» εἶνε χρόνου μέλλοντος. Λέγει ὁ ἀνὴρ ἐν τῇ Νέᾳ Σχολῇ σελ. 12 τάδε· «Παραλάβετε τὸν ἀρχαῖον μέλλοντα, λέγοντες γράψω γραφήσομαι· συνηθέστερον πολὺ τὸ τίς διηγήσεται ἢ τὸ τίς θέλει διηγηθῆν, τὸ γενήσεται τοῦ εὐαγγελίου, ἢ τὸ θέλει γενῆν· ὁ μέλλων χρόνος ἄλλως ἐν τῇ κοινῇ χρήσει κεῖταί που, διότι ὁ λαὸς λέγει ἴσως φθάσω, καὶ οὐχὶ ἴσως θέλω φθάσειν».

Ἡ γνώμη τοῦ Σούτζου εἶνε ἡμαρτημένη, ἱκανῶς δὲ τὴν πλημμέλειαν αὐτῆς ἐνεφάνισεν ὁ Ἠλ. Σταθόπουλος ἐν βιβλίῳ ἔχοντι ἐπιγραφὴν Ὁ Ἀλ. Ῥαγκαβῆς καὶ ὁ Π. Σοῦτσος γράψας σελ. 48 «Ἐν σελ. 12 εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἐν τῇ κοινῇ γλώσσῃ τηρήσεως τοῦ ἀρχαίου μέλλοντος, λέγεις, ὅτι ὁ λαὸς λέγει ἴσως φθάσω καὶ οὐχὶ ἴσως θέλω φθάσειν. Ἀλλ', ὦ 'γαθὲ (γρ. ὦγαθέ ἢ ὠγαθέ), τὸ φθάσω ἐκεῖνο εἶναι ἀορίστου ὑποτακτικῆς, καὶ ἂν ἀπιστῇς ἐρώτησον καὶ τὰ παιδία τοῦ σχολείου, καὶ ἄκουσον καὶ τὰ ὅμοια παραδείγματα ἴσως πάθω διὰ τὴν συγγραφήν μου, καὶ μανιωδῶς καταδιωχθῶ· ἴσως

καταμηνυθῶ, καταδικασθῶ, παυθῶ, κτλ. Καὶ μὴ τὰ ἀλλότρια πολυπραγμόνει ἀλλὰ τὰ σὰ ἐρεύνα. Βλαχ. σ. 27 στίχ. 9 Κ' ἴσως πᾶσα ψυχὴ πνεύσῃ ἐντὸς κόσμου καλητέρου».

Παρατιθέμεθα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ 'Ασωπίου εἰρημένα ἐν τοῖς Σουτσείοις σελ 107 «'Εν σελίδι 12 τῆς Νέας Σχολῆς, ἵνα ἀποδείξῃ ὅτι ἡ σημερινὴ γλῶσσα ἔσωσε τὸν ἀρχαῖον μέλλοντα, φέρει παράδειγμα τὸ ἴσως φθάσω, οὐδόλως συλλογιζόμενος ὅτι, εἰ τοῦτο ἦτον μέλλων, ἤθιλΕΝ εἶναι καὶ ΤΑ ἴσως ἔλθω, ἴσως λάβω, ἴσως κρυφθῇ, ἴσως φανῇ, κτλ.· καὶ ἐνταῦθα μὲν τὸ δέχεται μελλοντα, ἐν Βλαχάβᾳ δὲ σ. 24 γράφων ποῦ φθάσει, κατωτέρω πάλιν λέγει ἴσως φθάσῃ, ἐν ᾧ, ἂν ἦναι μέλλων, πρέπῃ νὰ γραφῇ ἴσως φθάσει».

'Η περὶ ἧς ὁ λόγος ἐκφορά, ἡ λίαν ἐν τῇ ἰδιωτικῇ ἡμῶν συνηθείᾳ τετριμμένη, ἔτυχεν ἀποδοχῆς καὶ ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν πεπαιδευμένων. 'Εποιήσατο αὐτῆς χρῆσιν ὁ Κοραῆς. ὁ Κούμας, ὁ Οἰκονόμος, ὁ 'Ασώπιος καὶ ἄλλοι οὐκ ὀλίγοι.

Κοραῆς ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Παραλλ. Βίων τοῦ Πλουτάρχου Τόμ. Ϛ', σελ. ιε' «ἴσως εὑρεθῇ τις ἱκανὸς νὰ νοήσῃ — τὴν Μετακένωσιν» καὶ ἐν τῇ τῶν Πολιτικῶν τοῦ Πλουτάρχου Προλεγ. σελ. 8 «ἴσως ὁ ἑξῆς διάλογος — ἀναπληρώσῃ τὰ μικρά μου ταῦτα Προλεγόμενα» καὶ ἐν τῇ τῶν 'Επικτήτου Διατριβῶν Τόμ. Β', σελ. γ' «ἦλθα μὲ τὴν ἐλπίδα ἴσως εὕρω γράμμα» καὶ ἐν τῷ 'Ιερατ. Συνεκδήμῳ σελ. 139 «τοιαῦται ἀλήθειαι ἴσως σκανδαλίσωσι τινάς» καὶ σελ. 225 «ἴσως τιμηθῶσιν ἀπὸ παρασίτους καὶ κόλακας καὶ ἐν τοῖς 'Ατάκτοις Τόμ. Α', σελ. 152 «ἴσως μὲ τὸν καιρὸν ἐξαλειφθῇ κτέ.» καὶ Τόμ. Β'. σελ. 46 «ἐκ τούτων ἴσως διορθωθῇ τὸ ὁποῖον κτέ.» καὶ σελ. 203 «ἴσως ἡ ἔρευνα τὴν ἀποδείξῃ 'Ελληνικήν»

Κούμας ἐν ταῖς 'Ιστορίαις τῶν 'Ανθρωπ. Πράξεων Τόμ. Θ', σελ 375 «ἴσως σπεύσῃ ἐκεῖνος εἰς βοήθειάν της» κ Τομ. Ι', σελ. 105 «ἴσως μὲ χαρίσῃ ὁ θεὸς ποτὲ καὶ τοιο τον ὡραῖον θάνατον» καὶ σελ 123 «ἴσως μεταβληθῇ ἡ π λιτικὴ τῶν Τουρκικῶν ὑπουργῶν».

Οἰκονόμος ἐν τῷ Δοκιμίῳ περὶ τῆς Πλησιεστ. Συγγ. κτλ. Τόμ. Α', σελ. XC-XCII «ἴσως—καταλάβῃ ὁ Δάνος» καὶ «ἴσως δυνηθῇ νὰ καταλάβῃ πολλὰς φράσεις» καὶ ἐν τῷ περὶ Γνησ. Προφ. τῆς Ἑλλ. Γλώσσης Βιβλίῳ σελ. ιε' «ἀλλ' ἴσως εἴπῃ τις» καὶ σελ. ις' «ἴσως δὲ καί τις ἐξ αὐτῶν—ὑποκρούσῃ χαριέντως» καὶ σελ. 441 «ἀλλ' ἴσως οἱ ΤονοΘραῦσται καταβῶσι» καὶ σελ. 538 «ἴσως ἐμπαρόδως ἐπανέλθωμεν πάλιν» καὶ ἐν τῇ Ἐπικρίσει εἰς τὴν περὶ Νεοελ. Ἐκκλ. κτλ. σελ. 27 «ἀλλ' ἴσως ἐξηγηθῇς σαφέστερον ἐν τοῖς ἐφεξῆς» καὶ σελ. 66 «ἀλλ' ἴσως εἴπῃς καὶ σὺ ἐκεῖνο» καὶ σελ. 112 «ἀλλ' ἴσως εἴπῃ καὶ αὐτός» καὶ σελ. 321 «ἀλλ' ἴσως παρακατιὼν ὀρθότερον ἐξηγήσῃς» καὶ σελ. 346 «ἴσως ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ λόγων ἀποδειχθῇ» καὶ ἐν τοῖς Σωζομ. Ἐκκλησ. Συγγράμμασι Τόμ. Α', σελ. 166 «ἴσως διορισθῶσι μόνον ἑξήκοντα» καὶ Τόμ, Γ', σελ. 76 «ἴσως ΓΕΝΩΝΤΑΙ ποτε καὶ οὗτοι πάντες κοσμικοί» καὶ σελ. 473 «ἴσως καὶ τότε τύχωσι Μαύρεροι». Πρβ. καὶ Βιογραφ. Σχεδίασμα σελ 107. «ἴσως τοῦ λοιποῦ καταμάθω τὴν ζῶσαν πίστιν».

Ἀσώπιος ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῶν Ἑλλ. Ποιητῶν καὶ Συγγραφέων σελ. 774 «ἴσως λάβωμεν ἀφορμὴν νὰ εἴπωμέν τι» καὶ ἐν τῇ Δευτ. Περιόδῳ τοῦ Συντακτικοῦ σελ. ξ' ἐκδ. β' «παράδοξον ἴσως φανῇ εἰς πολλούς» καὶ σελ. 856 «ἴσως —ἐκδοθῇ τέλειον» καὶ ἐν τῷ Λόγῳ τῷ ἐκφωνηθέντι τῇ κθ' Σεπτεμβρ 1857, σελ. 32 «τινὲς τῶν ὁποίων ἴσως περατωθῶσι ταχέως» καὶ ἐν τῷ Λόγῳ τῷ περὶ τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου σελ. 174 «ἴσως εὑρεθῶσι καὶ οἱ παρομοιάσοντες κτέ.» καὶ ἐν τῇ Ἐκθέσει τοῦ Ῥοδοκ Φιλολ. Διαγωνίσματος σελ. 152 «ἴσως δὲ καὶ τὰ ἐξ Ἑλλάδος περὶ τούτου γραφόμενα —ἀναδώσωσι σπινθῆρα φωτός, καὶ οὕτω προσθέσωσί τι καλὸν κτέ.». Πρβ. καὶ σελ. 80 «τὰ ὁποῖα οὔτε ἔλαβον ὅλως ἀνάπτυξιν, οὔτε ἴσως μεθ' ὅλας τὰς ἐξωτερικὰς ὠθήσεις λάβωσί τινα μεγάλην». Λέγει δὲ καὶ ἐν τοῖς Σουσείοις ὁ Ἀσώπιος σελ. 97 «ἴσως ὅμως ἀποφασίσῃ νὰ ἔχῃ» καὶ σελ. 100 «ἴσως δὲ καταδεχθῇ» καὶ σελ. 103

«εἰς ἃς ἴσως ἐπανέλθωμεν». καὶ σελ. 117 «ἴσως ὅμως κωλύσῃ τοῦτο ἡ παρὰ τοῦ — Π Σούτσου αὐτῆς προστασία» καὶ σελ. 118 «ἴσως ζήσῃς ἄλλα ἑπτά» καὶ σελ. 229 «ἄλλοις μὲν ἄλλο ἴσως δόξῃ καλόν».

Φίλιππος Ἰωάννου ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ τοῦ Βρετοῦ 1863, σελ. 135 «ἴσως δὲ λάβω ἀφορμὴν νὰ δηλώσω ἀκολούθως τὴν περὶ αὐτῶν γνώμην μου».

Κοκκώνης ἐν τῷ περὶ Πολιτειῶν συγγράμματι Τόμ Β'. σελ 255 «ἐδῶ ἴσως ἔλθῃ εἰς τὸν νοῦν τοῦ ἀναγνώστου» καὶ σελ. 290 «ἴσως τινὲς — κακίσωσιν ὅτι θέτω τὸν ὀρθὸν λόγον ἡγεμόνα».

Χρυσοβέργης ἐν τῷ Ἐπιδορπίῳ σελ. 27 «ἴσως κριθῶσιν εἰσαγώγιμα εἰς τὰ διδακτήρια τοῦ Κράτους».

Σκαρλᾶτος ὁ Βυζάντιος ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει Τόμ. Α', σελ. 39 «ἴσως ἐκδοθῇ ποτε μετὰ τῶν ἄλλων αὐτοῦ ὑπομνημάτων» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 226 «ἴσως καὶ ὁ ἴδιος ἀπορήσῃ» καὶ σελ. 327 «ἴσως οἱ συκοφαντοῦντες ἐκ συστήματος — ἀπορήσωσιν» καὶ σελ. 606 «ἴσως πολλοὶ τῶν παρ' ἡμῖν νέων — νομίσωσιν ὅτι εἰρωνεύομαι» καὶ σελ. 608 «τὴν πρώτην φορὰν τὸ ποίημα — ἴσως σὲ προσηλώσῃ» καὶ σελ 614 «ἴσως δημοσιεύσωμέν ποτε — τὰς πρὸ χρόνων ἀποταμιευομένας σημειώσεις» καὶ ἐν τῷ Ἑλληνο-Γαλλικῷ Λεξικῷ σελ. ΙΙΙ ἐκδ. β' «ἐλπίζοντες ὅτι εἰς δευτέραν ἔκδοσιν — ἴσως ληφθῶσιν αἱ σημειώσεις αὗται ὑπ' ὄψιν».

Παμπούκης ἐν τῇ Γραμματικῇ τῆς Ἀρχ. Ἑλλ Γλώσσης σελ. κγ' ἐκδ. β' «ἴσως δυσκολευθῶσι πρωτόπειροι μαθηταί» καὶ ἐν Σωζομένοις Λόγοις σελ. 209 «ἴσως — κατορθωθῇ τοῦτο ἐφεξῆς» καὶ ἐν τῇ Πεζογραφικῇ Καλλιλογίᾳ σελ. 39 «ἐπειδὴ συννεφεῖ, ἴσως βρέξῃ».

Οἰκονομίδης ἐν Λοκρ. Ἀνεκδ. Ἐπιγραφῆς Διαφωτίσει σελ. 94 «ἴσως καὶ τὸ δικάζηται τῆς ἐπιγραφῆς τονίσωσι δικαζῆται» καὶ σελ. 106 «ἴσως ἐνταῦθα ὁ ἀναγνώστης σημειώσῃ ἀντίφασίν τινα». Οὐκ ἀγνοητέον δ' ὅτι ἠσμένιζεν ὁ Οἰκονομίδης ἐν ταῖς συγγραφαῖς αὐτοῦ λόγῳ ἐρ-

ρυθμισμένῳ πρὸς τὴν παλαιὰν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἐκκλίνων τὰς διὰ τοῦ *θά* καὶ τοῦ *νά* γινομένας ἐκφορὰς καὶ ἄλλας χρήσεις τῆς δημώδους ἡμῶν φωνῆς. Τοῦ ἀρχαίου μέλλοντος ποιεῖται χρῆσιν ἐν τῇ μνημονευθείσῃ πραγματείᾳ γράφων σελ. 31 *ἐροῦμεν* καὶ *προσθήσομεν* καὶ σελ. 60 *εὑρήσομεν* καὶ σελ. 68 *παραθησόμεθα* καὶ σελ. 94 *φανήσεται* καὶ σελ. 75 «ἔχομεν ἤδη καὶ *ἕξομεν ἴσως* ἔτι ὀλίγους». Ὤφειλε δὲ νὰ γράψῃ καὶ «ἴσως — *τονώσουσι* δικαζῆται» καὶ «ἴσως — ὁ ἀναγνώστης *σημειώσεται*». Ἀλλ' ἁμαρτάνει ἐνίοτε ὁ ἄλλως ἐλλόγιμος ἀνὴρ τοῦ ὀρθοῦ ἢ τοῦ πρέποντος λέγων *διηρΕσαμεν* (σελ. 4) ἀντὶ τοῦ *διείλομεν* καὶ ἄλλα ἀνελλήνιστα ὄντα ἢ ἀπᾴδοντα οὗ ἐζήλωσε λόγου.

Θερειανὸς ἐν ταῖς Φιλολογικαῖς Ὑποτυπώσεσι σελ. 49 «ἴσως ἀντείπῃ τις ὅτι κτέ.» καὶ σελ. 149 «ἀλλ' ἴσως εἴπῃ τις ὅτι κτλ.» καὶ σελ. 354 «ἴσως ὑποληφθῶσι παρὰ τῶν σφόδρα συντηρητικῶν ὁπωσοῦν παράτολμοι».

Βερναρδάκης ἐν τῇ Μαρίᾳ Δοξαπατρῆ σελ. η' «καὶ περιστατικά τινα ἴσως ἀνακαλύψῃ» καὶ σελ. 92 «καὶ ἴσως οὕτω καὶ τῶν προπατόρων του καὶ τὰς ἰδίας ἁμαρτίας δυνηθῇ νὰ ἐξαλείψῃ» καὶ ἐν τοῖς Κυψελίδαις σελ ιη' «τὰ μὲν ἄλλα πρόσωπα ἴσως δικαιολογηθῶσί πως πεζολογοῦντα» καὶ σελ. 131 «ἴσως αὐτοῦ ἡ παρουσία τῆς μελαγχολίας του διασκεδάσῃ τὴν αἰτίαν» καὶ ἐν τῷ κατὰ Λιβαδᾶ βιβλίῳ σελ. 44 «ἴσως ἐρωτήσῃ ὁ ἀδαὴς τῶν τοιούτων πραγμάτων ἀναγνώστης» καὶ σελ. 95 «ἴσως — προτιμήσῃ νὰ μὴ πιστεύσῃ» καὶ σελ. 96 «ἴσως μᾶς ἀρνηθῇ ὁ σοφὸς σχολάρχης ὅτι κτέ.» καὶ «πόθεν, ἴσως ἐρωτήσῃ, πόθεν συνεικάσαμεν τοῦτο;» καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Εὐριπίδου Φοινισσῶν σελ. 244 «περὶ οὗ ἴσως ῥηθῶσι τὰ δέοντά ποτε ἐν οἰκειοτέρῳ τόπῳ». Ἔγραψε δὲ καὶ ἐν τῷ Ψευδαττικισμοῦ Ἐλέγχῳ ὁ Βερναρδάκης «ἴσως τότε τέλος πάντων εὐχαριστηθῇ μὲ τὴν γλῶσσάν μας καὶ τὴν ἐγκρίνῃ», ὡς ἐμάθομεν ἐκ βιβλίου, ἐν ᾧ εἶνε ταῦτα μετ' ἄλλων παρατεθειμένα (Μελέτ. Χατζιδ. 1884, σελ. 7).

Ἐμνημονεύσαμεν ἐν τοῖς ἄνω παραδείγματα τοῦ ἐπιρρήματος

ἴσως ὑποτακτικῇ ἐγκλίσει χρόνου ἀορίστου συντεταγμένου ἐκ βιβλίων τοῦ Κοραῆ. Παρατηροῦμεν δ' ἐνθάδε ὅτι πολλάκις ἡ σύνταξις αὕτη ἀπαντᾷ ἐν ταῖς Ἐπιστολαῖς τοῦ ἀοιδίμου ἀνδρός, οἷον

ἴσως λάβω (Τόμ. Β', σελ. 35), ἴσως κάμω (Τόμ. Β', σελ. 295 καὶ 637), ἴσως εἴπω (Τόμ. Β', σελ. 708), ἴσως ἐπιτύχω (Τόμ. Γ', σελ. 259 καὶ 458), ἴσως δυνηθῶ (Τόμ. Γ', σελ. 230), ἴσως μεταχειρισθῶ (Τόμ. Γ', σελ. 889),

ἴσως κρίνῃς (Τόμ. Α' σελ. 433 καὶ Τόμ. Γ', σελ. 539), ἴσως κάμῃς (Τόμ. Β', σελ. 443), ἴσως ἀναγκάσῃς (Τόμ. Β', σελ. 542), ἴσως παρηγορήσῃς (Τόμ. Γ', σελ. 477),

ἴσως εὕρῃ (Τόμ. Α', σελ. 452), ἴσως ἔλθῃ (Τόμ. Β', σελ. 348 καὶ Τόμ. Γ', σελ. 765), ἴσως ἀμβλύνῃ (Τόμ. Β', σελ. 475), ἴσως στείλῃ (Τόμ. Γ', σελ. 705), κτλ.,

ἴσως καταλάβωσιν (Τόμ. Β', σελ. 736), ἴσως ἔλθωσιν Τόμ. Β', σελ. 289), ἴσως κρίνωσι (Τόμ. Γ', σελ. 656), ἴσως ἐξαρκέσωσιν (Τόμ. Α', σελ. 296), ἴσως ἀρέσωσιν (Τόμ. Β', σελ. 306), κτλ.,

Ἐλέχθη δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Κουμανούδη ἐν τῷ Στράτῃ Καλοπιχείρῳ σελ. 87 «ἴσως εὕρωσι μονάζοντά τιν' ἄνδρα θεοφόρητον» καὶ σελ. σελ. 110 «καὶ ἴσως κατορθώσῃς νὰ σωθῇς ποτε» καὶ σελ. 147 «καὶ ἴσως 'ς τὸ σκοτάδι ἰδῶ τῆς φυλακῆς ἐκτάκτως σ' ἔλθῃ φωτισμὸς παρὰ θεοῦ» καὶ σελ. 164 «ἀλλ' ἴσως τις μοὶ εἴπῃ» καὶ σελ. 234 «ἴσως μάθῃ τι σαφέστερον τῶν ὅσΩΝ πρώην (γρ. πρῴην) ἤκουε» καὶ ἐν τῇ Συναγωγῇ Νέ. Λέξεων σελ. 230 «ἀλλ' ἴσως καί, μελετῶν ὀξυνούστερον ἐμοῦ τὰ ἐν αὐτῷ ἐκτεθειμένα, πορισθῇ τι τοῦ κόπου του ἄξιον κέρδος» καὶ ὑπὸ τοῦ Πανταζίδου ἐν τῇ Γυμνασιακῇ Παιδαγωγικῇ σελ. 17 «ἴσως νομίσῃ τις ὅτι περὶ τῆς διδασκαλίας τούτων κτέ.» καὶ σελ. 65 «τὴν ὁποίαν ἴσως θεωρήσῃ τις ἐπουσιώδη» καὶ σελ. 67 «ἴσως νομίσῃ τις ὅτι κτέ.» καὶ σελ. 83 «τοῦτο ἴσως γείνῃ ἄλλοτε» καὶ σελ. 85 «ἴσως φανῇ πολὺ σπουδαία» καὶ σελ. 91 «ἴσως εἴπῃ τις» καὶ σελ. 146 «καὶ ἴσως τις τῶν σημερινῶν καθηγητῶν — θεωρήσῃ ὑπερβολικὰς τὰς ἡμετέρας ἀξιώσεις» καὶ σελ. 154 «ἴσως νομίσῃ τις ὅτι κτέ» καὶ σελ. 180 «ἴσως εὕρωμεν ποτὲ καιρὸ καὶ τόπον ἁρμοδιώτερον πρὸς τοῦτο» καὶ σελ. 266 «ἴσως παρατηρήσῃ τις ὅτι κτέ.».

Συνετάξαμεν καὶ ἡμεῖς τὸ ἐπίρρημα ἴσως ὑποτακτικῇ ἐγκλίσει·

χρόνου ἀορίστου ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ 1867, σελ. 1 «πολλοῖς ἴσως θαυμαστὸν φανῇ ὅπερ μέλλομεν νὰ εἴπωμεν» καὶ σελ. 131 «ἀλλ' ἴσως ἀπαντήσῃ τις ἡμῖν ὅτι κτλ.».

Ἐπίψογον δ' ὑπολαβὼν τὸ πρᾶγμα ὁ Δημ. Βερναρδάκης συνεκάττυσεν ἐν τῇ Συντόμῳ Ἀπαντήσει σελ. 74 δεινὴν καθ' ἡμῶν κατηγορίαν, ἣν μνημονεύομεν κατὰ λέξιν «Ἐν αὐτῇ τῇ ἀρχῇ τοῦ προοιμίου τῆς φυλλάδας του ἀναγινώσκομεν ταῦτα : «Πολλοῖς ἴσως θαυμαστὸν φανῇ ὅπερ μέλλομεν νὰ εἴπωμεν, ἀλλ' εἶνε ἀληθέστατον, ὅτι...». Ἐὰν ἔγραφεν οὕτω χυδαϊστής τις ἐκ συστήματος, ὑπομονή, ἀλλ' ὁ Κόντος ἔχει τὴν πετριὰν ν' ἀττικίζῃ καὶ ἐπικρίνῃ ὅλον τὸν κόσμον μὲ τοὺς κανόνας τῆς ἀττικῆς. Τὸν παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς εἴπῃ εἰς ποῖον ὄχι ἀττικὸν ἀλλὰ καὶ ἁπλῶς ἕλληνα ποιητὴν ἢ συγγραφέα εὗρεν ὑποτακτικὴν ἐν τοιαύτῃ χρήσει. Δὲν εἶνε παράδοξον νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ στήριγμα τῆς ὑποτακτικῆς ταύτης εἶνε τὸ *ἴσως*. Τοῦτο εἶνε ἀληθὲς διὰ τὴν χυδαϊκὴν γλῶσσαν, ὄχι ὅμως καὶ διὰ τὴν ἑλληνικήν, ἥκιστα δὲ τὴν ἀττικήν. Ἔπειτα, ἐὰν δέχεται, ὅτι ἓν ἐπίρρημα ἔχει τοιαύτην θαυματουργὸν δύναμιν, διὰ τί ἐν σελ. 119 γράφει ταῦτα: «Ἀλλ' ἴσως ἐν τῷ ἶξαι... λανθάνει τὸ ἧσαι;» Διὰ τί ἐδῶ «ἴσως λανθάνει» καὶ ὄχι «ἴσως λανθάνῃ;» Παραπέμπεται εἰς ὅλα τὰ λεξικά, τὰς γραμματικὰς καὶ τὰ κείμενα τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ συγγραφέων. Ἂς τὰ φυλλολογήσῃ 2-3 ἔτη μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ ἐπιμελείας καὶ προσοχῆς, καὶ ἀφ' οὗ φωτισθῇ αὐτός, ἂς φωτίσῃ καὶ ἡμᾶς, οἵτινες δὲν κακίζομεν (ὡς ἐκ συστήματος παραδεχόμενοι τοὺς χυδαϊσμοὺς) τὴν σύνταξιν ταύτην, ἀλλ' ἀρνούμεθα μόνον ὅτι εἶνε ἀττικὴ ἢ ἑλληνική».

Κάλλιστ' ἔχει καὶ ἀμεμπτότατον εἶνε τὸ ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ εἰρημένον «πολλοῖς ἴσως θαυμαστὸν φανῇ ὅπερ μέλλομεν νὰ εἴπωμεν»· διότι ἐν τῷ Περιοδικῷ τούτῳ συγγράμματι ἐγένετο χρῆσις τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης· τούτου δ' ἕνεκα πολλὰ φέρονται ἐν αὐτῷ ἀλλόρια τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου, οἷον

εἴμεθα. σελ. 163. «καὶ δὲν εἴμεθα τῇ ἀληθείᾳ πολλῶν ὀνειδισμῶν ἄξιοι κτλ;»

εἶνε. σελ. 1 «αἴτιον τούτου μάλιστα εἶνε» καὶ «πρέπον καὶ ἀναγκαῖον εἶνε» καὶ ἢ «ὀλίγου ἢ οὐδενὸς λόγου ἄξια εἶνε» καὶ «ὅ,τι δὲ μάλιστα παράδοξον φαίνεται εἶνε ὅτι τὰ νεώτατα τῶν συγγραμμάτων τούτων εἶνε καὶ τὰ ἀδοκιμώτατα» καὶ σελ. 10 «Ἀλλ' εἶνε πάντοτε εὔκολον νὰ διαγινώσκῃ τις ἂν σφάλμα τι εἶνε τῶν ἀντιγραφέων ἢ αὐτοῦ τοῦ συγγραφέως» κτλ. Πρβ. καὶ σελ. 6 «εἶνε προσγεγραμμένον» καὶ σελ. 12 «εἶνε ἡμαρτημένον» καὶ σελ. 15 «εἶνε παρακεκομμένος» καὶ σελ. 58 «εἶνε λελεγμένα» καὶ σελ. 61 «εἶνε παρειλημμένον» καὶ σελ. 76 «εἶνε ἀπηλλαγμένα» καὶ σελ. 90 «εἶνε ἐξευρημένον» καὶ σελ. 354 «ἀπηλλαγμένος εἶνε.»

ἦτο. σελ. 5 «ὡς ἂν ἡ μαρτυρία αὐτῶν — ἦτο ἱκανὴ νὰ μετακινήσῃ κτέ» καὶ σελ. 9 «οὕτως ἀστάθμητον καὶ ἀβέλτερον τὸ γένος τῶν ἀντιγραφέων ἦτο» καὶ σελ. 11 «μόλις παρὰ Βυζαντίῳ τινὶ ἡ ῥῆσις αὕτη θὰ ἦτο ἀνεκτὴ» καὶ σελ. 12,2 καὶ 37 κτλ.

ἀποδίδῃ. σελ. 39 «τῆς κριτικῆς δ' ἔργον εἶνε ν' ἀποκαθιστᾷ πανταχοῦ τὰ γνήσια καὶ ν' ἀποδίδῃ ἑκάστῳ τὰ ἴδια.»

νὰ κεῖνται. σελ. 13 «οὔτ' ἔκειντο οὔτε δυνατὸν ἦτο νὰ κεῖνται τοιαῦτα ἐξαμβλώματα.» Πρβ. καὶ σελ. 165 «εἰς ἀεὶ ἀνάγραπτος ἡ εὐεργεσία αὐτοῦ θὰ κεῖται» καὶ σελ. 127 «ἂν ὄντως ὁ μετ' ὀλίγον μέλλων ἀντὶ τοῦ παθητικοῦ κεῖται.»

ἀπεφασίσαμεν. σελ. 184 «ἀπεφασίσαμεν τὴν ἔκδοσιν τοῦ παρόντος περιοδικοῦ.»

μετεχειρίσθη, κτλ. σελ. 6 «ἂν ὁ Ἀρριανὸς καὶ ἄλλοι μεταγενέστεροι μετεχειρίσθησαν τὸν ἀόριστον ἠρείφθην» καὶ σελ. 11 «ὅτι ἠδύνατο ὁ Φιλόδημος νὰ μεταχειρισθῇ τὸν ἀόριστον ἀπέλειψα» καὶ σελ. 12 «ὅτι ὁ Ἀριστοφάνης μετεχειρίσθη τὴν μετοχὴν λείψας» καὶ σελ. 13 «ἀλλὰ ποῖοι εἶνε οἱ συγγραφεῖς οἱ μεταχειρισθέντες τοὺς τύπους κτέ» καὶ σελ. 14 «οὐδέποτε τὸν εἰς ασαι τύπον μετεχειρίσθησαν» καὶ σελ. 18 «τὸν τύπον τοῦτον μετεχειρίσθη ὁ Ἄρατος» καὶ σελ. 19 «ὅπερ δὲν ὤκνησεν ὁ Ἄρατος νὰ μεταχειρισθῇ καὶ σελ. 160 «οὔτε ὁ Πλάτων οὔτε ὁ Θουκυδίδης οὔτ' ἄλλος τις τῶν παλαιῶν οὔτε μετεχειρίσθη οὔτ' ἠδύνατο τοιαύτην ῥῆσιν νὰ μεταχειρισθῇ».

ἰσχυρισθῇ. σελ. 538 «τίς τοῦτο τολμᾷ νὰ διισχυρισθῇ;»

γείνῃ. σελ. 8 «ἄλλοτε ἀκριβὴς περὶ τούτων λόγος θὰ γείνῃ»

καὶ σελ. 38 «καὶ ἀκριβὴς μὲν περὶ τούτων λόγος θὰ γείνῃ ἄλλοτε» καὶ σελ. 53 «ἀποφαινόμενος ὅτι τὸ αὐτὸ πρέπει καὶ ἐν ἄλλοις τόποις νὰ γείνῃ» καὶ σελ. 589 «περὶ ὧν καλὸν ἡμῖν φαίνεται νὰ γείνῃ λόγος ἐνταῦθα» κτλ.

δέν. σελ. 1 «δὲν ἔχουσι τὴν προσήκουσαν ἀρετὴν» καὶ σελ. 2 «δὲν φαίνεται ἐν αὐτοῖς πολλὴ φροντὶς καὶ ἀκρίβεια» καὶ σελ. 12 «οἱ πλεῖστοι τῶν παλαιῶν γραμματικῶν ἐμπειρίαν περὶ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν πολλὴν δὲν εἶχον» καὶ σελ. 53 «ἂν δὲν ὑπολειφθῇ κτέ.» καὶ σελ. 68 «δὲν θὰ εἶχεν ἀλόγως ὁ λόγος» καὶ σελ. 102 «ἂν τυχὸν δὲν ἔχῃ ἀντίγραφά τινα συμμαρτυροῦντα» καὶ σελ. 119 «ἂν δὲν σφαλλώμεθα», κτλ.

νά. σελ. 1 «ὅπως δύναταί τις νὰ νομίσῃ» καὶ σελ. 2 «τί πρέπει νὰ εἴπῃ τις» καὶ «δὲν εἶνε εὔκολον νὰ κατορθωθῇ» καὶ σελ. 5 «οὐδὲν κῦρος ἔχουσα οὐδὲ δύναμιν οὐδεμίαν οὔτε νὰ πείσῃ οὔτε νὰ μεταπείσῃ» καὶ σελ. 10 «οὕτως ἀφροσύνη οὐχὶ μικρὰ εἶνε νὰ καταλείπῃ παρ' αὐτοῖς ἀνέπαφα καὶ τὰ σφάλματα τῶν ἀντιγραφέων» καὶ σελ. 36 «οὐ μόνον νὰ παραλείπηται ἐν τοῖς σχηματισμοῖς δὲν ἁρμόζει ἀλλὰ καὶ νὰ προηγῆται τοῦ ἑτέρου δίκαιον εἶνε» καὶ σελ. 115 «ὅθεν τὸ ὀρθὸν εἶνε νὰ λέγηται κτέ» καὶ σελ. 123 «δὲν εἶνε δυνατὸν ἄλλος χρόνος νὰ σημαίνηται» καὶ «ἀλλὰ δὲν εἶνε ἄτοπον καὶ γελοῖον νὰ λέγηται» καὶ «ὤφειλε, νομίζομεν, ὁ συγγραφεὺς νὰ εἴπῃ», καὶ σελ. 163 «οὔτε πρὸς τὸ μέγεθος αὐτοῦ ν' ἀποδειλιᾷ ἁρμόζει καὶ νὰ δυσελπιστῇ οὔτε τὸ πλῆθος τῶν πόνων ἀναλογιζόμενος ν' ἀποκνῇ καὶ ν' ἀπομαλθακίζηται», κτλ.

θά. σελ. 2 «ὀλίγα αὐτῶν θ' ἀρκεσθῶμεν ἀναφέροντες» καὶ σελ. 3 «πολλὰ καὶ πλεῖστα, ὡς εἰκός, θὰ εἴπωμεν» καὶ σελ. 8 «ἄλλα παραδείγματα θὰ καταλεχθῶσιν ἀλλαχοῦ» καὶ σελ. 11 «μόλις παρὰ Βυζαντίῳ τινὶ ἡ ῥῆσις αὕτη θὰ ἦτο ἀνεκτή» καὶ σελ. 15 «θὰ διαλάβωμεν ἀλλαχοῦ δι' ἀκριβείας» καὶ σελ. 125 «ὡς διὰ πολλῶν ἄλλοτε θ' ἀποδειχθῇ» καὶ σελ. 157 «ὧν μέγας ἀριθμὸς θὰ προσενεχθῇ ἀλλαχοῦ» καὶ σελ. 164 «καὶ ὅτι μὲν σφόδρα θὰ παροξυνθῶσιν οἱ Ἕλληνες νεανίσκοι καὶ μετὰ ζήλου θὰ τραπῶσιν εἰς τὴν περὶ τὰ τῶν προγόνων ἐπιμελῆ σπουδὴν κτέ.» καὶ σελ. 574 «οὐδεμία τοιαύτη ὑποψία οὐδενὶ θὰ παρίστατο», κτλ.

ἄς. σελ. 51 «ἂς μὴ φαίνηται λοιπὸν μηδενὶ θαυμαστὸν» καὶ

σελ. 83 «ἂς ἐπιτραπῇ ἡμῖν» καὶ σελ. 124 «ἂς λέγῃ» καὶ σελ. 125 «ἂς ἀποβλέψωμεν μᾶλλον εἰς τὰ ἐνταῦθα καὶ ἂς ἴδωμεν τί ἡμεῖς οἱ ἐν τῷ φωτὶ κτλ.». σελ. 146 «ἂς κρίνωσιν ἄλλοι» καὶ σελ. 160 «ἂς ἐξετασθῇ δὲ νῦν ἂν κτλ.» καὶ σελ 292 «ἡμῖν δ' ἂς ἐπιτραπῇ ὀλίγα τινὰ ἐνταῦθα νὰ μνημονεύσωμεν τῶν μυρίων» καὶ σελ. 339 «ἂς παρατεθῶσι δ' ἐνταῦθα καὶ τὰ προηγούμενα τοῦ χωρίου» καὶ σελ. 350 «ἀλλ' ἂς παρατεθῶσι χωρία τινὰ ἐκ τῶν μεταγενεστέρων» καὶ σελ. 359 «ἂς εἴπῃ τις ἄλλος ἐμπειρότερος ἡμῶν» καὶ σελ. 547 «ἂς ἐπιτραπῇ ἡμῖν νὰ εἴπωμεν» καὶ σελ. 565 «ἂς ἴδωμεν νῦν τί διδάσκει κτλ.».

ἐν ᾧ. σελ. 43 «ἐν ᾧ ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Φωτίου - τὸ χωρίον τοῦτο παρατίθεται ὡς παράδειγμα τῆς τοῦ ἤδη χρήσεως» καὶ σελ. 142 «ἐν ᾧ τὸ τοῦ Σοφοκλέους εἶνε κτλ.» καὶ σελ. 360 «ἐν ᾧ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις φέρεται καὶ τὸ ὀρθόν».

ἂν μετὰ παρατατικοῦ καὶ μετ' ἀορίστου ὁριστικῆς ἐγκλίσεως. σελ. 10 «ἄν τις τὰ πλημμελήματα αὐτῶν τῶν συγγραφέων ἐπεχείρει νὰ ἐπανορθώσῃ» καὶ σελ. 12 «ἂν παρὰ παλαιῷ τινι ἐλείψασκον ἀόριστος - ἔκειτο» καὶ σελ. 67 «ἀτοπωτάτη θὰ ἦτο ἡ γνώμη τοῦ Ζηνοδότου, ἂν ἀπεφαίνετο ὅτι κτλ.» καὶ σελ. 68 «ἂν ἐλέγετο-δὲν θὰ εἶχεν ἀλόγως ὁ λόγος» καὶ σελ. 75 «χάριν οὐ μικρὰν θὰ ὠφείλομεν τῷ Μαγίστρῳ, ἂν μὴ ἐκίνει τὸ κακὸν τὸ εὖ κείμενον μηδ' ἐπειρᾶτο κτλ.» καὶ σελ. 112 «σφόδρα ἀμφιβάλλομεν ἂν ὁ Λυσίας μετεχειρίσθη τὸ καταγηόχασι» καὶ σελ. 124 «ἂν ὑπῆρχε καὶ γραφὴ κρυφθεὶς κτλ.» καὶ σελ. 125 «ἂν δὲν ἐπελανθάνοντο οἱ σοφοὶ οὗτοι ἄνδρες κτλ.» καὶ σελ. 365 «ἄν μή τι ἄλλο ἐκ τοῦ λόγου ἡμῶν κατωρθώθη» καὶ σελ. 580 «ἂν πιστῶς ὑπ' αὐτοῦ αἱ λέξεις τοῦ συγγραφέως ἐτηρήθησαν» καὶ σελ. 615 «ἀμφιβάλλομεν ἂν ἡ τοῦ Ἀρχύτα χεὶρ τοιαῦτα ἔγραψεν». Πρβ. καὶ σελ. 4 «ὡς ἂν τὰ ἄριστα ἀντίγραφα ὅλως καθαρὰ ἁμαρτημάτων ἦσαν ἢ ὡς ἂν ἡ μαρτυρία αὐτῶν, ὧν ἡ πίστις πολλάκις οὐδὲ τριχὸς ἀξία ἀποδείκνυται, ἦτο ἱκανὴ νὰ μετακινήσῃ».

ἤθελεν ἀποδείξῃ, κτλ. σελ. 10 «ἄλογον τὴν προτεινομένην μικρὰν μεταβολὴν ἤθελεν ἀποδείξῃ» καὶ σελ. 11 «ἤθελε προτ μήσῃ τὸ καταλιπὼν» καὶ σελ. 32 «τί ἤθελον πάθῃ» καὶ σε. 152 «θέλει προσπαθήσῃ» καὶ σελ. 394 «ἤθελε προκρίνῃ τ

κατ' εὐκτικὴν γραφὴν» καὶ σελ. 536 «ἤθελέ τις θαυμάση πῶς ἠγνόησεν αὐτὸ ὁ 'Ρουγκένιος».

λοιπόν. σελ. 398 «δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ θαυμάζωμεν ἄν κτέ.».

Καὶ ἄλλα δ' ἀνάττικα κεῖνται ἐν τῷ Λογίῳ 'Ερμῇ, οἷον ἀπαντῶν (σελ. ϐ) - ἀπαντᾷ (σελ. 7) - ἀπαντῶσι (σελ. 23) κτλ., καθιστῶντος (σελ. 6) - ἀποκαθιστᾷ (σελ. 39) - καθιστῶσιν (σελ. 361) - καθιστῶμεν (σελ. 640), ταὐτοσήμαντα-ἑτεροσήμαντα (σελ. 2), ἀκουόμενα (τουτέστι νοούμενα ἢ ἐκλαμβανόμενα) (σελ. 2) - ἀκουστέον (ἤγουν νοητέον ἢ ἐκληπτέον) (σελ. 106), πεζολόγων (σελ. 7.341) - πεζολόγοι (σελ. 23) - πεζολόγοις (σελ. 69. 85. 148. 294. 302. 305.) - πεζολογοῦντες (σελ. 307), πεζογράφοις (σελ. 23), ἀπροσεξία (σελ. 8), παρεισφρήσαντα (σελ. 8), ἀντιγραφέων (σελ. 9. 10), πεπατημένα (σελ. 18) καθωμιλημένη (σελ. 350)-τετριμμένος (σελ. 379), εἰκαιολογιῶν (σελ. 19), εἰκαιολογούμενα (σελ. 115), εἰκαιολογήματα (σελ. 126), ἐπιδοκιμασθὲν (σελ. 25) - ἐπιδοκιμάζει (σελ. 26)-ἐπεδοκίμασε (σελ. 31) - ἐπιδοκιμάζοντος (σελ. 44)-ἐπεδοκίμασαν (σελ. 143. 364), Συρακουσίων (σελ. 64), καθ' ὑπόστασιν (σελ. 76. 321), πεποιθότως (σελ. 135), - ἐκφράζεται (σελ. 148) - ἐκφραζόμεθα (σελ. 290), αὐτολεξεὶ (σελ. 124), παραγεμίζεται (σελ. 294), ἀναγνῶσται (σελ. 290. 339. καὶ ἀλλαχοῦ), ἀνελλήνιστον (σελ. 153. 365. 536), ὀρθογραφίαν (σελ. 292), ὑπομνηματίζων (σελ. 293. 621), ἀπαράμιλλος (σελ. 296), παντειδήμων (σελ. 289), πανεπιστήμων (σελ. 297), βιογραφίᾳ (σελ. 298), ἀνάττικον - ἀναττίκου (σελ. 302. 305. 309. 346), ὑπεράττικα (σελ. 539), ὑπερηττικισμένον (σελ. 348), γλωσσικῶν (σελ. 299), ἀπαραιτήτως (σελ. 302), μικρογραφούμε νον μεγαλογραφούμενον (σελ. 305), μεγαλογραφίας (σελ. 307), νεωτερικὸν (σελ. 309. 634), -νεωτερικοὺς (σελ. 329)-νεω τερικώτατον (σελ. 323), πλαστουργοῦνται (σελ. 321), ἐτονίζετο (σελ. 331), κατασοβαρευόμενος (σελ. 346), ἀποσκορακισθῶσι (σελ. 349), κοινολεκτοῦντα (σελ 350), ὡραϊσμὸν (σελ. 164), τὸ ἀλφάβητον(σελ. 346), ἐφανερώθη (σελ. 365), κτλ. κῶδεκε (σελ. 9.25. 34. 52. 63),

'Απαντᾷ δ' ἐν τῷ Λογίῳ 'Ερμῇ καὶ τὸ ἐπίθετον μονολεκτικός,

σελ. 67 «ὁ μονολεκτικὸς τύπος» καὶ σελ. 68 «τοῦ μονολεκτικοῦ τύπου». Ὁ Κουμανούδης γράφει ἐν τῇ Συναγωγῇ Νέων Λέξεων σελ. 669 «μονολεκτικός, 3. (μετάφρασις κτλ.) Ἀγ. Βλ. λ. 71. — Μιλτ. Πανταζ. Ν. Κοντ. λ. 89. — Πρβλ. μονόλεκτος». Εἶνε δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Ἰω. Πανταζίδου εἰρημένον ἐν τῇ Γυμνασιακῇ Παιδαγωγικῇ σελ. 116 «ὁ μέλλων ὁ μονολεκτικός» καὶ ὑπὸ τοῦ Δημ. Βερναρδάκη ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου Τόμ. Α', σελ. 15 «Τὸ ὠδίνων πόνος εἶνε κατὰ τὸν λόγον τοῦτον περίφρασις τοῦ μονολεκτικοῦ λόχευμα, ἀποκύημα».

Ἄξια ἀναγνώσεως εἶνε τὰ ἐν τῇ Ἀθηνᾷ γεγραμμένα 1890, σελ. 476 κέ. Πρβ. καὶ σελ. 488.

Περιφανέστατα δι' ὧν κατελέξαμεν παραδειγμάτων ἐδηλώθη ὅτι οὐχὶ τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου χρῆσις ὑφ' ἡμῶν ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ ἐγένετο. Εὐλόγως δὲ δύναται γενναῖος καὶ μισοπόνηρος ἀνὴρ νὰ εἴπῃ ὅτι ἀναισχυντότατα ψεύδεται ὁ Βερναρδάκης λέγων «ἀλλ' ὁ Κόντος ἔχει τὴν πετριὰν ν' ἀττικίζῃ καὶ ἐπικρίνῃ ὅλον τὸν κόσμον μὲ τοὺς κανόνας τῆς Ἀττικῆς». Ἐξελέγχεται δὲ ψευδόμενος καὶ ἐξ ἧς παρέθετο ῥήσεως ἡμῶν «πολλοῖς ἴσως θαυμαστὸν φανῇ ὅπερ μέλλομεν νὰ εἴπωμεν, ἀλλ' εἶνε ἀληθέστατον», ἐν ᾗ κεῖνται τὰ ὅλως ἀνάττικα «ὅπερ μέλλομεν **νὰ εἴπωμεν**» καὶ «ἀλλ' **εἶνε** ἀληθέστατον». Ποιοῦμεν δὲ γνωστὸν ὅτι αὐτός τε ὁ Βερναρδάκης καὶ οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ, συκοφαντικώτατοι ὄντες, οὐδέποτ' ἐπαύσαντο διαβάλλοντες ἡμᾶς, ὡς τῇ Ἀτικῇ διαλέκτῳ χρωμένους ἔν τε τῷ γραπτῷ καὶ ἐν τῷ προφορικῷ λόγῳ. Εὔκαιρον δ' εἶνε νομίζομεν ν' ἀνατυπωθῶσι τὰ ἐν τῇ Ἀθηνᾷ Τόμ. Β', σελ. 564 γεγραμμένα «Ἵνα δ' ἔτι μᾶλλον γελοῖος γένωμαι (ὅπερ οὐχὶ δύσκολον τοῖς παραβόλοις καὶ μεγαλοπράγμοσι μειρακίσκοις ἐφαίνετο), ἐπλάσθη ἀστειότατος διάλογος ἐμοῦ πρὸς ἐμὴν παιδίσκην ἀττικιστὶ (ὦ Μοῦσαι φίλαι) συντεθειμένος καὶ παντοίοις ποικίλμασι κεκοσμημένος. Ἐγέλασαν δ' ἀληθῶς πολλοὶ τὸν διάλογον τοῦτον ἀναγνόντες ἀλλ' ἐπὶ τῇ ἀφυΐᾳ καὶ σκαιότητι τῶν ἀμούσων γελοιαστῶν, οἵτινες ἀδιαρθρώτους καὶ ἀλλοκότους φωνὰς συνείροντες ἐνόμιζον ὅτι γλαφυρώτατον καὶ μελιχρότατον λόγον ἐφθέγγοντο. Πᾶς τις γινώσκει ὅτι οὐδέποτ' ἐγὼ ἐν τῷ βίῳ οὔτε πεπαιδευμένοις οὔτ' ἀπαιδεύτοις οὔτ' ἀνδράσιν οὔτε

γυναιξὶν ἀττικιστὶ διαλέγομαι ἀλλὰ ποιοῦμαι χρῆσιν τῆς παρὰ τοῖς νῦν Ἕλλησι κοινῇ νενομισμένης γλώσης». Ἐπὶ τούτῳ δὲ μάλιστα ἐκπληττόμεθα, παραδοξοτάτῳ ὄντι, ὅτι, εἰ καὶ χιλιάδες σελίδων εἶνε ὑφ' ἡμῶν γεγραμμέναι ἐν τῇ νέᾳ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ, αὐτῆς δὲ ποιούμεθα χρῆσιν διδάσκοντες ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τεσσαράκοντα σχεδὸν ἔτη, ὅμωςπλεῖστοι Ἕλληνες ἰσχυρίζονται ὅτι ἀττικίζομεν μὲν ἐν οἷς γράφομεν, ἀττικίζομεν δ' ἐν οἷς διδάσκομεν· ἔτι δὲ καὶ ὅταν ἰδιώταις διαλεγώμεθα. Ἀγανακτοῦσι δέ τινες αὐτῶν σφόδρα καὶ παντοίας βλασφημοῦσι βλασφημίας, ἂν χρηστὸς καὶ θεοφιλὴς. ἀνὴρ ἐπιχειρήσῃ ν' ἀντιλέξῃ αὐτοῖς ὑπερμαχῶν τοῦ δικαίου.

Ψεύδεται ὁ Βερναρδάκης ἀναιδέστατα καὶ ὅταν λέγῃ ὅτι μόνοις τοῖς χυδαϊσταῖς προσήκει νὰ συντάττωσι τὸ ἐπίρρημα ἴσως ὑποτακτικῇ ἐγκλίσει. Οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι καὶ τοῖς μὴ χυδαϊσταῖς συνήθης ἀπέβη ἡ σύνταξις αὕτη. Οὔτε ὁ Κοραῆς ἦτο χυδαϊστὴς οὔτε ὁ Οἰκονόμος οὔτε ὁ Ἀσώπιος οὔτε ὁ Φίλιππος Ἰωάννου οὔτ' ἄλλοι πολλοί, παρ' οἷς ἔτυχεν ἀποδοχῆς ἡ τοῦ ἐπιρρήματος ἴσως σύνταξις μεθ' ὑποτακτικῆς ἐγκλίσεως χρόνου ἀορίστου. Αὐτὸς ὁ Βερναρδάκης ἐφιλοτιμεῖτο, νὰ ἑλληνίζῃ σφόδρα καὶ ἐθήρευε λέξεις ἀρχαιοπινεῖς. Ἀλλ' ὑπ' ἀμαθίας καὶ ἀμουσίας ἄλλοτε μὲν ἐρρύπαινε τὸν λόγον διὰ βαρβαρισμῶν καὶ σολοικισμῶν, ἄλλοτε δὲ διὰ χυδαϊσμῶν.

Εὐηθικωτάτη δ' εἶνε ἡ περὶ τοῦ «ἴσως λανθάνει» γενομένη ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη παρατήρησις «Ἔπειτα, ἐὰν δέχεται, ὅτι ἓν ἐπίρρημα ἔχει τοιαύτην θαυματουργὸν δύναμιν, διὰ τί ἐν σελ. 119 γράφει ταῦτα: '*Ἀλλ' ἴσως ἐν τῷ ἶξαι... λανθάνει τὸ ἧσαι;*». Διὰ τί ἐδῶ *ἴσως λανθάνει* καὶ ὄχι *ἴσως λανθάνῃ;*». Παντὶ γνωστὸν ὑπάρχει ὅτι τὸ ἐπίρρημα ἴσως συντάσσεται ὁριστικῇ ἐγκλίσει, οἷον ἴσως γράφει, ἴσως ἔγραφεν, ἴσως ἔγραψεν, ἴσως ἔχει γράψῃ, ἴσως εἶχε γράψῃ. Γίνεται χρῆσις καὶ τῆς ὑποτακτικῆς ἐγκλίσεως ἡγουμένου τοῦ ἴσως, ἀλλ' ἐπὶ μόνου τοῦ ἀορίστου, οὐχὶ δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνεστῶτος· ὅθεν λέγεται μὲν ἴσως εἴπῃ, ἴσως λάβῃ, ἴσως φάγῃ, κτλ., ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἴσως λέγῃ, ἴσως λαμβάνῃ, ἴσως ἐσθίῃ, κτλ., ἀλλὰ ἴσως θὰ λέγῃ, ἴσως θα λαμβάνῃ, ἴσως θὰ ἐσθίῃ, κτλ., οἷον, «ἴσως θὰ λέγῃ ἀείποτε τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν», «ἴσως θὰ λαμβάνῃ ἑκάστοτε δῶρα παρὰ τοῦ σωθέντος ὑπ' αὐτοῦ», «ἴσως πλούσιος γενόμενος θὰ ἐσθίῃ ἐνίοτε καὶ

φασιανούς», κτλ. Δηλοῦμεν δ' ὅτι ἐγράφη ὑφ' ἡμῶν ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ σελ. 125: "Ὡστ' ἴσως ποτὲ ἐν τῷ Ἅδῃ ὁ μὲν Χρυσοβέργης τὸν Ἀσώπιον θὰ ἄγχῃ ὡς ὑπ' αὐτοῦ ἀπατηθεὶς κτέ.». Γίνεται δὲ χρῆσις τοῦ ἴσως θὰ καὶ ἐφ' ὑποτακτικῆς ἀορίστου, οἷον «ἴσως θὰ ἔλθῃ, ἴσως θὰ εἴπῃ, κτλ.». Ὡς δὲ λέγεται «θὰ ἔρχηται ἴσως καθ' ἑκάστην ἡμέραν, κτλ.», οὕτω «θὰ ἔλθῃ ἴσως σήμερον», κτλ. Δὲν κρίνομεν δὲ περιττὸν νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι τὸ ἴσως λανθάνει οὐδαμῶς ἀλλότριον εἶνε τῆς Ἀτθίδος ἢ τῆς Ἑλλάδος καθόλου φωνῆς (Ἴδε Ἀθηνᾶν 1898, σελ. 251 κέ.).

Σαφέστατα καὶ ἐναργέστατα ἐξ ὧν ἐγράψαμεν ἀπεδείχθη πρῶτον μὲν ὅτι οὐδαμῶς ἡμεῖς ἐπταίσαμεν ποιησάμενοι ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ χρῆσιν συντάξεως ἐγκεκριμένης ὑπό τ' ἄλλων πολλῶν λογίων καὶ δὴ καὶ ὑπὸ τοῦ Δημ. Βερναρδάκη, ἔπειτα δ' ὅτι εὐχερέστατα καὶ τολμηρότατα ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐκακούργησεν ἐν πράγματι φανερωτάτῳ ἐπονειδίστως πονηρευόμενος καὶ ἀηδέστατα περπερευόμενος.

Ἐν τέλει παρατιθέμεθα ἃ ὁ δαιμόνιος ἀνὴρ ἔγραψεν ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου, Τόμ. Β', σελ. 175 (1894). «Ὑπάρχουσι μάλιστα ἐπιρρήματα, ὡς τὸ *ἴσως* (ὅπερ διὰ τοῦτο καὶ ἐν τῇ νεωτέρᾳ ἑλληνικῇ πρὸς ὑποτακτικὴν ἄνευ συνδέσμου, *ἴσως ἔλθῃ* κττ., περὶ οὗ ἐν οἰκειοτέρῳ τόπῳ) κτλ , ὧν οὐδέποτε σχεδὸν γίνεται ἄλλη παρὰ ταύτην χρῆσις κοινῶς ἐν τῷ λόγῳ» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 435 (1903). Πρβ. Θουκυδ. Δ', 11 «τοὺς ἐπίπλους, ἐποιοῦντο προθυμίᾳ τε πάσῃ χρώμενοι καὶ παρακελευσμῷ, εἴπως ὠσάμενοι ἕλοιεν τὸ τείχισμα». Ὁμοίως καὶ 37 κτέ. Τοῦτο ἐν μὲν τῇ καθ' ἡμᾶς συνηθείᾳ ἀποδοτέον διὰ τοῦ: *ἴσως*, ἤτοι *ἴσως κυριεύσουν τὸ τεῖχος*· ἐν δὲ ἀρχαίῳ κειμένῳ ληπτέον ἔξωθεν τὸ *πειρώμενοι, σκοποῦντες*, ἤ τι ἄλλο τοιοῦτον, ἀκριβέστερον δὲ μετά τοῦ ἀπαρεμφάτου τοῦ ἐν τῇ ἑκάστοτε φράσει ῥήματος. Ὁμοίως καὶ ἐνταῦθα ὑπακουστέον ἔξωθεν: *ἐκπυθώμεθα δούλης γυναικὸς* (*σκοποῦντες* δέξασθαί τι ἔπος) ἤν τι δεξώμεθ' ἔπος κτλ. Πῶς καὶ διὰ τί τὸ *ἴσως* ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς συνηθείᾳ ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν ἀρχαίαν ταύτην συντακτικὴν ἐκφοράν, ὡς μακροῦ λόγου ἔργον παραλείπομεν, λέγομεν δὲ τόσον μόνον, ὅτι τὸ *ἴσως* εἶνε

προϊὸν ἐπιγενέστατον παρομοίας συντακτικῆς ἐξελίξεως, δι' ἧς καὶ ἐξηγεῖται τὸ ἄλλως ἀνεξήγητον γεγονός, ὅτι τὸ *ἴσως* συντάσσεται καὶ μεθ' ὑποτακτικῆς: *ἴσως ἔλθῃ, ἴσως μάθῃ* κτλ.». Πρβ. σελ. 471 «ἀλλ' ἴσως ἡ τύχη τέλος μεταστραφῇ ὑπὲρ τῆς Ἠλέκτρας» καὶ τόμ. Β', σελ. 280, ζ', «ἀλλὰ διατί, ἴσως ἐρωτήσῃ τις, ὁ ποιητὴς δὲν εἶπε: τούτοις;» καὶ Τόμ. Α', σελ. ρ' «ἴσως μὲν κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστου».

ΣΗΜ. Α'. Ἐγράψαμεν ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ νὰ κεῖνται ἀδυνατοῦντες νὰ ἐγκρίνωμεν τὸ διὰ τῆς καταλήξεως ΗΝΤΑΙ ἐσχηματισμένον τρίτον πληθυντικὸν πρόσωπον κ-ῆνται. Ἀλλ' ἔπειτα ἐνομίσαμεν εὔλογον ν' ἀπεχώμεθα τῆς χρήσεως τῆς ὑποτακτικῆς ἐγκλίσεως τοῦ ῥήματος κεῖμαι φεύγοντες τήν τε διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου ἐκφορὰν νὰ κεῖ-μαι: νὰ κεῖ-νται καὶ θὰ κεῖ-μαι: θὰ κεῖ-νται καὶ τὴν διὰ τοῦ Η νὰ κ-ῆμαι: νὰ κ-ῆνται, θὰ κ-ῆμαι: θὰ κ-ῆνται. Ὁ Βερναρδάκης ἔγραψεν ἐν τῇ Συντόμῳ Ἀπαντήσει σελ. 75. «Ἐν σελ. 13 ἀναγινώσκομεν: παρ' οὐδενὶ αὐτῶν οὔτε ἔκειντο οὔτε δυνατὸν νὰ *κεῖνται* τοιαῦτα ἐξαμβλώματα». Ποίου εἴδους ὑποτακτικῆς εἶνε τοῦτο τὸ *κεῖνται*, ἀττική, ἑλληνική, ἢ ὀλλανδική; Ἀπαγορεύεται δὲ εἰς τὸν Κόντον νὰ εἴπῃ, ὅτι εἶνε ὁριστική, διότι κατόπιν τοῦ *νά* καὶ τῶν λοιπῶν χωρίων δὲν συγχωρεῖ αὐτὸς ὁριστικήν, καὶ ὕβρισε ῥητῶς διὰ τοῦτο τὸν Β.». Ἀλλ' ὡς ἡμεῖς ἐποιησάμεθα χρῆσιν τοῦ νὰ κεῖνται ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ, οὕτω καὶ αὐτὸς τοῦ νὰ κεῖται ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου Τόμ. Α', σελ. 273 «ἀφοῦ ἄριστα ἠδύνατο ἀντὶ τοῦ τῷδε νὰ κεῖται ἐνταῦθα τόνδε».

ΣΗΜ. Β'. Ἐχρησάμεθα ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ τῷ διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου γεγραμμένῳ τύπῳ γείνῃ ἀκολουθήσαντες προχείρως τῷ μακαρίτῃ Μαυροφρύδῃ, ὑφ' οὗ ἐγένετο ἐν τῷ Φιλίστορι 1862, σελ. 531 μακρὸς λόγος ἰσχυριζομένου ὅτι τοῦ κατὰ τὴν ἐνεργητικὴν φωνὴν ἐσχηματισμένου ἀορίστου τοῦ ῥήματος γίνομαι, ὅστις κυκλεῖται ἐν τῇ κοινῇ ἡμῶν γλώσσῃ, ἡ ὀρθῶς ἔχουσα γραφὴ εἶνε ἔγεινα, τῆς παραληγούσης διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου ἐκφερομένης. Ὁ Ἀσώπιος γράφει ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σύνταξιν (σελ. 260 § 9 δ') Τὰ παρ' Ἕλλησιν ἀποθετικὰ ἐξηγοῦμαι, ἐργάζομαι, κτῶμαι, ὀργίζομαι, πραγματεύομαι, χαρίζομαι, σώζουσι παρ' ἡμῖν καὶ

τύπον ἐνεργητικὸν ἐξηγῶ, ἐργάζω, ἀποκτῶ, λογιάζω, πραγματεύω, χαρίζω· ὡσαύτως τὸ δέχομαι σώζει τὸ δέχω εἰς τὸ ἀπανδέχω· ὁ Κοραῆς προσθέτει καὶ τὸ γίνω, διὰ τὸ ἔγινε, καὶ τὸ ἀγωνίζω· καὶ τὸ μὲν ἔγινε δυνατὸν νὰ ἦναι ἔγεινεν ἐκ τοῦ γείνω=γείνομαι, καὶ τότε ἤθελεν ἔχει τὸν αὐτὸν λόγον πρὸς αὐτό, ὡς τὸ ἱκάνω πρὸς τὸ ἱκάνομαι, τίποτε ὅμως δὲν ἐμποδίζει νὰ δεχθῶμεν καὶ γίνω· τὸ δὲ ἀγωνίζω εἰς ποῖον μέρος τῆς Ἑλλάδος σώζεται δὲν μοὶ εἶναι γνωστόν» (Πρβ. Γλωσσ. Παρατηρήσεις σελ. 41). Παράδοξά πως φαίνονται ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Κοραῆ εἰρημένα ἐν Ἀτάκτ. Τόμ. Α΄, σελ. 136. «Ἀπὸ τὸ Γίνομαι λέγομεν, Ὅταν Γενῶ ἢ Γένω. Τὸ περισπώμενον εἶνε ἀόριστος δεύτερος ὑποτακτικὸς τοῦ Γίνομαι ῥήματος, κατὰ τὸν τύπον τοῦ Ἐὰν τυπῶ, ἀντὶ τοῦ ὁποίου οἱ παλαιοὶ ἔλεγαν εἰς μέσην διάθεσιν Γένωμαι· τὸ παροξύτονον εἶνε ἀπὸ τοῦ Γείνω, εἰς οὐδετέραν σημασίαν κατὰ τὸ Fio τῶν Ῥωμαίων, τὸ ἀρχαιότερον Fuo, ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν Φύω-Δύναται νὰ γραφθῇ καὶ διὰ διφθόγγου Γείνω εἰς τὸν πρῶτον ἀόριστον ἀπὸ τὸ θέμα Γένω, ὡς λέγομεν, Ὅταν μείνω, ἀπὸ τὸ θέμα Μένω». Πολὺς χρόνος ὑπάρχει ἐξ οὗ ἐπιστήσαντες τῷ πράγματι ἐπείσθησθημεν ὅτι κάλλιον ἔχει ἡ διὰ τοῦ Ι ἐκφορὰ ἔγινα (Ἴδε καὶ Γεώργ, Χατζιδάκην ἐν Μεσαιωνικοῖς καὶ Νέοις Τόμ. Α΄, σελ. 385 καὶ σελ. 636). Τὸν ἀόριστον ἔγινα εὕρομεν ἐν συγγραφῇ ἐπιγραφομένῃ Πατριαρχικὴ Κωσταντινουπόλεως Ἱστορία σελ. 103,6 Βόνν. «οὔτε αὐτὸς ὁ Πατριάρχης ὁ Ξυλοκοράβης ἔδωκεν οὔτε οἱ ἄλλοι πατριάρχαι, ὁποῦ ἔγιναν πρΟτΙτερα ἀπ' αὐτοῦ» καὶ ἐν ἐπιστολῇ μνημονευομένῃ ὑπὸ τοῦ Φραντζῆ σελ. 419,13 «ἀνάγκη πρὸ πάντων νὰ φροντίζετε τὴν παίδευσίν των καὶ τὰ ἤθη των καὶ νὰ γίνουν καλὰ καὶ πεπαιδευμένα». Ἀλλὰ φέρεται καὶ γραφὴ νὰ γένουν. Πρβ. καὶ σελ. 417, 3 «καὶ τοῦτο θέλει νὰ γένῃ ἐξ ἅπαντος καὶ νὰ μηδὲν γένῃ ἀλλέως» καὶ Διήγ. Ἀχιλ. 320(Trois Poèmes Grecs Wagn. σελ. 11) «ἄμποτε καὶ τοῦ στέμματος νὰ γένῃς κληρονόμος» καὶ 757 (σελ. 24 «πολλὴ χαρὰ εἰς τὴν δέσποιναν ὅπου ὥρισε νὰ γένῃ» καὶ 1691 (σελ. 51) «νὰ γένω καὶ παράδειγμα εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον» καὶ Ἱερακοσόφ. σελ. 434,6 Τιυδν. «ἵνα γένωσιν ὡς μέλι κατὰ τὸ πάχος« καὶ σελ. 460,27 «ἵνα γένῃ ὡς σησαμοῦς» καὶ σελ. 475,2, «ἄχρις ἂν γένῃ ὑγιής» καὶ Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Α΄, σελ. 494,7

Δινδ. «ἵνα γένωσιν μακρὰν τοῦ πατρὸς τοῦ σφάξαι αὐτούς». Ὁ Ἀθαν. Ῥουσόπουλος ἐν τῇ Κρίσει τοῦ Βουτσιναίου Ποιητικοῦ Ἀγῶνος σελ. 82 (1865) ἐποιήσατο τὴν παρατήρησιν τήνδε· «ἀξιοσημείωτος εἶνε ὁ τύπος ἐγίνης (ἐν τῇ Ϛ' εἰκόνι) «ἐγίνης καλογραῖα». Ἐν τῇ κοινῇ ἡμῶν γλώσσῃ, ὡς λέγεται φαίνομαι-(ἐ)φάνηκα(ἐ)φάνηκε ἢ ἐφάνη καὶ ὑποτ. φανῶ, οὕτω καὶ γίνομαι (ἐγίνηκα-(ἐ)γίνηκε ἢ ἐγίνη καὶ ὑποτ. γινῶ, ὅπερ ἐκφέρεται καὶ διὰ τοῦ Ε γενῶ. Τὸν ἀόριστον ἐγίνη-ν εὕρομεν ἐν τοῖς κατὰ Λύβιστρον καὶ Ῥοδάμνην 98 (Trois Poèmes Grecs σελ. 245) «ὅτι ἐγίνην εἰς ἐμὲν ὡς χάρος τὸ σπαθίν μου». Ἀλλὰ 428 καὶ 572 (σελ. 254 καὶ σελ. 258) γένῃ καὶ 449 (σελ. 255) γένω. Ἐν τοῖς ὑπὸ τοῦ Λεγράνδου ἐκδεδομένοις Δημ. Ἄσμασιν ἀπαντᾷ οὐ μόνον τὸ γ' πρόσωπον ἐγίνη σελ. 152 «μεντάτι ἐγίνη τῶν Τουρκῶν ἀπὸ τὸ Γριπονῆσι» ἀλλὰ καὶ τὸ β' ἐγίνης σελ. 40 «ἐγίνης κύρκας πέπανος κ' ἐγίνης διωματάρης, κ' ἐγίνης ἀκατάδεκτος». Πρβ. σελ. 156 «Τοῦρκος δεσπότης γίνηκε» καὶ σελ. 304 «κ' ἠγίνηκα τρελλή». Ἐν ποιηματίῳ ἐπιγραφομένῳ Γαδάρου, Λύκου κι' Ἀλεποῦς Διήγησις ὡραία κεῖται τὸ γενῇ καὶ τὸ ἐγίνης καὶ τὸ ἔγινεν στ. 145 «λοιπὸν ὁ λύκος νὰ γενῇ ναύκληρος» καὶ 174 «ποῦ μέλλει νὰ γενῇ» καὶ 152 «ναύκληρος ἐγίνης» καὶ 380 «σὰν ἔγινεν, ἡ κρίσις» (*Carm. Graec. Med. Aev.* Wagn. σελ. 128 καὶ σελ. 129 καὶ σελ. 135).

ΣΗΜ. Γ'. Τοῦ ῥήματος ἐπιδοκιμάζειν, ᾧ ἐχρησάμεθα ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ αὐτῷ τε καὶ τῷ παθητικῷ αὐτοῦ, ἐγένετο χρῆσις καὶ ὑπὸ τοῦ Κοβήτου ἐν τῷ Περιοδικῷ τούτῳ Συγγράμματι σελ. 167 «τὰ ἀνοητότατα ταχυπειθὴς καὶ εὐήθης ὢν ἐπιδοκιμάσας παρέλαβεν». Ὁ Βοισσονάδης γράφει ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Γ', σελ. 1582 «Ἐπιδοκιμάζω, Insuper exploro; exp. simpliciter Probo. [Suidas: Ἐπιδοκιμάζω, ἀντὶ τοῦ ὑπερμαχῶ, γενικῇ. Gramm in Anecd. meis vol. 2, p. 368, v. 541» (Ἴδε Βερνάρδυν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Λεξ. τοῦ Σουίδα Τόμ. Α', β', σελ. 400). Τὸν παθητικὸν παρατατικὸν ἐπεδοκιμάζοντο εὕρομεν παρὰ Γεωργίῳ τῷ Κωδίνῳ σελ. 48,15 Βονν. «ἐκεῖσε δὲ ἐπεδοκιμάζοντο οἱ στρατιῶται, ὅτι πεδίον ἦν ὁ τόπος»· εἶνε δὲ ῥωμαϊστὶ μεθηρμηνευμένον «propter planitiem vero loci milites ibi *exerceri solebant*». Ἐν τῷ πρὸς Νικοκλέα λόγῳ τοῦ Ἰσοκράτους 28 φέρεται «ἵνα

περὶ ὧν ἂν ἀμφιγνοῇς ἔχῃς τοὺς συνδοκιμάσοντας». Φέρεται δὲ καὶ γραφὴ συνδοκιμάζοντας· ἐν δὲ τῷ Ἀνθολογίῳ τοῦ Στοβαίου Τόμ. Β', σελ. 255,18 Μειν. εἶνε γεγραμμένον «ἵνα περὶ ὧν ἂν ἀμφιγνοῇς ἔχῃς τοὺς ἐπιδοκιμάζοντας», ὅπερ οὐδαμῶς εὐαρμοστεῖ τῇ ῥήσει νοούμενον ἀντὶ τοῦ ἐγκρίνοντας. Σύνηθες τοῖς νέοις Ἕλλησι κατέστη τὸ ῥῆμα ἐπιδοκιμάζω - ἐπιδοκιμάζομαι ἀντιτιθέμενον τῷ ἀποδοκιμάζω-ἀποδοκιμάζομαι. Γίνεται δ' ὑπ' αὐτῶν χρῆσις καὶ τῶν ὀνομάτων ἐπιδοκιμασία καὶ ἐπιδοκιμαστέος, ἐπιδοκιμαστής, ἐπιδοκιμαστικὸς (ἐπιδοκιμαστικῶς). Ἴδε Κουμανούδη Συναγωγὴν Νέων Λέξεων, σελ. 394.

ΣΗΜ. Δ'. Ἐχρησάμεθα ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ τῷ ῥήματι παραγεμίζεται (σελ. 294) «ὅπως ὑπὸ τοῦ Ῥαγκαβῆ παραγεμίζεται». Ὁ Κουμανούδης γράφει ἐν τῇ Συναγωγῇ Νέων Λέξεων σελ. 770 παραγεμιστικός, ὁ παραπληρωματικὸς σύνδεσμος! Ἀδ. Κορ. 05 «καὶ παραγεμιστικοί, 3, Ἀδ. Κορ. 05.—Ν. Κοντ. Λ. 89».Τοῦ θηλυκοῦ τοῦ ἐπιθέτου παραγεμιστός γίνεται μνεία ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 261,17 «τευθὶς σακτή, ταὐτὸν δ' εἰπεῖν κατὰ τοὺς ἰδιωτίζοντας παραγεμιστή» (Ἴδε Κορ. ἐν Ἀτάκτ. Τόμ. Α' σελ. 54-55).

ΣΗΜ. Ε'. Τοῦ ἐπιθέτου παντειδήμων οὐ μόνον ἡμεῖς ἐποιησάμεθα χρῆσιν ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ σελ. 289 «ὅτι ὁ παντειδήμων αὐτῆς συντάκτης εἶναι γραμμάτων ἁπάντων ἀμάθητος» ἀλλὰ καὶ ὁ Κόβητος ἐν τῷ περιοδικῷ τούτῳ συγγράμματι σελ. 264 «Ὁ δὲ Σπανέμιος παντειδήμων τις ὢν καὶ διὰ τοῦτο ἓν οὐδὲν καλῶς καὶ ἀκριβῶς εἰδὼς κατὰ τὸν Μαργίτην κτέ.». Εἶνε δ' εἰρημένον καὶ ὑπὸ τοῦ τοῦ Φιλοδήμου ἐν τῷ περὶ Κακιῶν Κεφ. Κ' «ὁ δὲ παντειδήμων ἅμα τοῖς εἰρημένοις πᾶσι καὶ μαργιτομανής ἐστιν» (Πρβ. καὶ Γλωσσ. Παρατηρ. σελ. 258), Τὸ ἐπίθετον πανεπιστήμων εἶνε κατακεχωρισμένον ὑπὸ τοῦ Κουμανούδη ἐν τῇ Συναγωγῇ Νέων Λέξεων σελ. 763 «πανεπιστήμων 2. Ἀδ. Κορ. Ν. Κοντ. Λ. 89. — Ἀγ. Βλ. Λ. 97». Πρβ. καὶ σελ. 762 «πανειδήμων 2. Δ. Γουζ.» καὶ σελ. 763 «πανεπιστημοσύνη, ἡ. Δ. Ν. Βερν. 67. — Γ. Β. ἐν Ἀκρ. 21 Μαρτ. 94. — Ἀγ. Βλ. Λ. 97. — Ἀδίκως νομίζω κατεκρίθη ἡ λέξις ἐν τῇ Νέᾳ Ἡμέρᾳ Τεργ. τῷ 92» καὶ σελ. 762 «πανδαημοσύνη, ἡ. Π.

Ἀργυρ. ἐν Ἀκρ. 13 Ἀπριλ. 93 Ἀγ. Βλ. Λ. 97» καὶ «πανδαήμων 2. Σ. Κ. Α. ἐν Παλιγ. 18 Ἀπριλ. 78. Ἀγ. Βλ. Λ. 97» καὶ σελ. 767 «πανΤεπιστημοσύνη, ἡ. Ἑρμ. Λογ. 19». Ὅτι τὸ πανεπιστήμων δὲν εἶνε νέα λέξις διδάσκεταί τις ἐκ τοῦ Θησ. τοῦ Στεφάνου, ἐν ᾧ λέγεται Τόμ. ϛ', σελ. 141 «Πανεπιστήμων, ὁ ἡ. Omnia intelligens, Peritissimus. Schol. Plat. ad Phaedr. p. 66=70, 14. Cramer. Euseb. Dem. ev. p. 227, C: Ὑπὸ τεχνικωτάτου καὶ πανεπιστήμονος ζωγράφου».

ΣΗΜ. ϛ. Ἐν τῇ νέᾳ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ κυκλεῖται τὸ οὐδέτερον ὄνομα ἀλφάβητον, ᾧ καὶ ἡμεῖς ἐχρησάμεθα ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ· ἀλλ' ἐν τῷ παρηκμακότι ἑλληνισμῷ γίνεται χρῆσις τοῦ ἀρσενικοῦ ὁ ἀλφάβητος, εὑρέθη δ' ἐν αὐτῷ καὶ τὸ θηλυκὸν ἡ ἀλφάβητος. Ἀμφοτέρων τῶν γενῶν μαρτύρια εἶνε παρατεθειμένα ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Α', α', σελ. 1599 (Πρβ. καὶ Ε. Α. Σοφοκλῇ ἐν *Greek Lex. of the Rom. and Byz. Per.* σελ. 120). Τοῖς ἐν τῷ Θησαυρῷ μνημονευομένοις μαρτυρίοις τοῦ ἀρσενικοῦ γένους προσθετέον τὸ παρὰ τῷ Σουΐδᾳ φερόμενον σελ. 904 Βεκκ. «πρῶτα στοιχεῖα: ὁ ἀλφάβητος. Πρβ. καὶ Γεώργ. Κεδρην. Τόμ. Α', σελ. 220,14 Βόνν. «ὁ αὐτὸς εὗρε καὶ τὰ ις' γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου». Ἀπαντᾷ δὲ καὶ ἐν τοῖς ὑπὸ τοῦ Λεγράνδου ἐκδεδομένοις Δημ. Ἄσμασι σελ. 10 «ἄρξομαι τοῦ ἀλφαβήτου, στιχοπλΕκῶ σε κόρη». Ὁ Ἀσώπιος γράφει ἐν τῷ Ὀρθογραφικῷ σελ 3. «Τὸ ὅλον ἄθροισμα τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων καλεῖται, ὡς τώρα συνειθίζομεν, ἀλφάβητον οὐδετέρως, ἀρχαιότερον ὅμως ἀρσενικῶς καὶ θηλυκῶς ὁ ἀλφάβητος καὶ ἡ ἀλφάβητος λέξις ὄχι ἀρχαιοτέρα τῶν πρώτων μετὰ Χριστὸν ἑκατονταετηρίδων», ὁ δὲ Κοραῆς λέγει ἐν τοῖς Ἀτάκτοις Τόμ. Α', σελ 234 «Τὸν ἀλφάβητον: Ἀρσενικῶς. Τὸν ἀλφάβητον οἱ Γραικορωμαῖοι. Ὁ Σομαυέρας τὸ σημειόνει εἰς τὸ Λεξικόν του, Ἡ ἀλφάβητος, θηλυκῶς. Ἐπειδὴ τῶν στοιχείων τὸ γένος εἶν' οὐδέτερον, ὀρθότερον λέγομεν σήμερον, Τὸ ἀλφάβητον (l'Alphabet), ἤγουν, «Τὸ Α μέ τὰ ἀκόλουθά του στοιχεῖα».

ΣΗΜ. Ζ'. Ἐρρήθη ὑφ' ἡμῶν ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ σελ. 5 «Ὁ Ἀπολλώνιος - φιλοσοφῶν δὲ περὶ αὐτῶν ἢ μᾶλλον παραφιλοσοφῶν ὁρίσκει κτέ.». Ἐν οὐδενὶ μὲν Λεξικῷ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης εἶδο-

μεν τὸ ῥῆμα παραφιλοσοφῶ μνημονευόμενον, ἀλλ' εἴμεθα πεπεισμένοι ὅτι καὶ παλαιοὶ Ἕλληνες θὰ ἠρέσκοντο αὐτῷ, καλλίστῳ ὄντι. (Ἴδε Ἀθηνᾶν Τόμ. ΙϚ', σελ. 90 καὶ σελ. 128.). Ἐμάθομεν δ' ἔπειτα ὅτι τοῦ παθητικοῦ παρακειμένου παραπεφιλοσόφηται ἐγένετο χρῆσις ὑπὸ Μιχαὴλ τοῦ Ψελλοῦ. Ὁ Κουμανούδης γράφει ἐν τῇ Συναγωγῇ Ἀθησ. Λέξεων σελ. 258 «παραφιλοσοφεῖν· παραπεφιλοσόφηται τῷ Πλάτωνι ἀγέννητος ἡ ψυχή» Μ. ΨΕΛ. ἐν Σάθ. Μεσ. Βιβλ. τ. Δ', σελ. 477».

ΣΗΜ Η'. Λέγεται συνήθως «ἂν δὲν ἔχω χρήματα» καὶ «ἂν δὲν ἔχω ἐργασίαν» καὶ «ἂν δέν μ' ἀπατᾷ ἡ μνήμη», κτλ. καὶ «ἂν δὲν ἤμην πεπεισμένος» καὶ «ἂν δὲν ἐγίνετο λόγος», κτλ. καὶ «ἂν δὲν ἔλθω σήμερον» καὶ «ἂν δὲν ἀρνηθῇ τὴν πρᾶξιν», κτλ. Ἐγράψαμεν καὶ ἡμεῖς ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ «ἂν δὲν σφαλλώμεθα» καὶ ἄλλα τούτῳ ὅμοια. Ἀλλ' ἔπειτα ἀπήρεσεν ἡμῖν ἡ ἐν τοιαύταις φράσεσι χρῆσις τοῦ μορίου δέν, παρελαμβάνομεν δ' ἀντ' αὐτοῦ τὸ μή, οἷον «ἂν μὴ σφαλλώμεθα», κτλ.

Γραπτέον ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ σελ. 3, 4 «ἣν ἡμεῖς ποτε ὅλην ἀπὸ στόματος ἠδυνάμεθα νὰ εἴπωμεν», σελ. 62,33 ὁμόφωνος, σελ. 153, 29 δοκησισόφων, σελ. 164, 30 ἐκδόσει, σελ. 299, 31 «τῷ Ῥαγκαβῇ - νὰ ἐφαρμοσθῇ», 349, 29 «ἵνα μὴ-βαρβαρωτέρα ἔτι καὶ μοχθηροτέρα ἀποβαίνῃ», σελ. 379, 24 «οὐδ' αὐτοὶ δ' οἱ ἐντρεχέστατοι τῶν κειμένων γαρφῶν ὑπερασπισταὶ-θὰ δυνηθῶσιν».

Τὸ ὑποκοριστικὸν τοῦ ὀνόματος λέξις προηνέχθη ὑφ' ἡμῶν διὰ διφθόγγου ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ σελ. 35 καὶ σελ. 350, λεξΕΙδια (πρβ. Γλωσσ. Παρατηρ. σελ. 379). Ὁ Κόβητος ἔγραψεν ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇσελ. 279 «χρώμενος ἐν ἄλλοις εὐτελέσι τισὶ λεξειδίοις». Τὸν διφθογγογραφούμενον τύπον βλέπει τις καὶ παρὰ Κλήμεντι τῷ Ἀλεξανδρεῖ Τόμ. Β', σελ. 18, 23 Διν&. «λεξειδίων θηράτορες (θηρητῆρες)» καὶ σελ. 41,1 «συνθεῖ ναι τὰ λεξείδια», ἀλλ' ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις ἀπαντᾷ Τόμ. Α', σελ. 379, 4 Δινδ. «εὐτελέσι κέχρηται λεξΙδίοις». Ὁ Κόβητος ἐτήρησε μὲν τὴν παρὰ τῷ Κλήμεντι κειμένην γραφὴν λεξΕΙδίων ἐν τῷ Λο-

γίῳ Ἑρμῇ σελ. 207 καὶ ἐν τοῖς Συμμ. Κριτικοῖς σελ. 111, ἐτήρησε δὲ τὴν ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις φερομένην λεξΙδίοις ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1876, σελ. 263, ἔνθα εἶνε καὶ τάδε γεγραμμένα «Iuvat ὁδοῦ πάρεργον in lepidissimo Plauti loco εὐτελὲς λεξίδιον ex fuga retrahere». Ὁ Ναβῆρος ἀνέγνω ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Φωτίου Τόμ. Β', σελ. 269 «ἐστὶ δὲ ἀποκομματικὸν λεξείδιον» ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ κώδικι φερομένου «ἐστὶ δὲ ἀποκομματικοῦ λεξιδίου». Πρβ. καὶ Τόμ. Α', σελ. 298 «παλαιὸν τὸ λεξείδιον. Ἀλλὰ σελ. 254 εἶνε γεγραμμένον «τῶν ἀρχαίων ἔφη λεξειδίων», ὡς σελ. 447 «ὀρχίδια παίδων». Ἀκριβῶς περὶ τῆς ἐκφορᾶς τῶν οὐδετέρων ὑποκοριστικῶν τῶν διὰ τῆς καταλήξεως ΙΔΙΟΝ παρηγμένων ἐκ θηλυκῶν ὀνομάτων ληγόντων εἰς ΙΣ γεν. ΕΩΣ θὰ διαλάβωμεν ἀκριβῶς ἐν ἑτέρῳ τόπῳ.

Ἐπίμετρον εἰς τὸ ἡγούμενον κεφάλαιον.

Ἐγράψαμεν ἐν τῇ Ἀθηνᾷ Τόμ. Ι', σελ. 251 «Τὸ ἐπίρρημα *ἴσως* εὑρίσκεται ὑποτακτικῇ ἐγκλίσει χρόνου ἀορίστου συντεταγμένον ἐν ταῖς Ἐπιστολαῖς τοῦ Φωτίου σελ 161 Βαλ. «ἴσως δὲ τοῖς τύπωθεῖσι κανόσιν-καὶ ὁ καπνὸς *διασκεδασθῇ* καὶ τὸ ζοφῶδες *ἐκριπισθῇ* καὶ ἡμῖν τῆς ἀθυμίας ἀναψυχὴ πορισθΗΣΕΤΑΙ» καὶ ἐν ταῖς Ῥητορικαῖς Ὁμιλίαις τοῦ Δοξαπατρῆ εἰς τὰ Ἀφθον. Προγυμν. Α', 16 (Ῥητορ. Οὐαλζ. Τόμ. Β', σελ. 171, 2 «*ἴσως* δέ τις *εἴπῃ*» καὶ Β', 2 (σελ. 195, 15), «*ἴσως* οὖν ὑπογραφήν τις *εἴπῃ*» τὸν παρόντα λόγον τοῦ *διηγήματος*» καὶ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς Μιχαὴλ τοῦ Ἀκομινάτου ΡΟΔ', 7 (Τόμ:Β', σελ. 338, 12) «*ἴσως* οὐδὲν μὲν σεμνὸν ἢ κερδαλέον ἐς ψυχὴν εὑρῶνἐκεῖνα προαχθῇς καθ' ἑαυτὸν παραφθέγξασθαι» καὶ ἐν τοῖς Ἱπποκρ. καὶ Γαλην. Σχολίοις Τόμ. Β', σελ. 101 Διτζ, «ἴσως οὐδὲ λέπρα *γένηται*».

Εἶνε δ' ὑπὸ τοῦ Φωτίου εἰρημένον καὶ ἐν Λόγ. καὶ Ὁμιλ. Τόμ. Β', σελ. 70 Ἀριστ. «Ἴσως κἂν γοῦν ταύτην αὐτοῖς ὁρῶντες ἐπι-

φερομένην συναίσθησίν τινα τοῦ τολμήματος λάβωσι». Τὸ «κἂν γοῦν» βλέπει τις καὶ ἐν σελ. 78 καὶ σελ. 82 καὶ σελ. 133 καὶ σελ. 183.

ΚΕΦ. ΠΗ'.

§ 1. Κάκιστα ὑπελήφθη ὅτι τὸ ῥῆμα **πρίασθαι** εἶνε καὶ ἐνεστῶτος χρόνου.

Ἐν τῷ Ἱππολύτῳ τοῦ Εὐριπίδου στ. 619 κεῖται «οὐκ ἐκ γυναικῶν χρῆν παρασχέσθαι τόδε, ἀλλ' ἀντιθέντας σοῖσιν ἐν ναοῖς βροτοὺς ἢ χρυσὸν ἢ σίδηρον ἢ χαλκοῦ βάρος παίδων πρίασθαι σπέρμα, τοῦ τιμήματος τῆς ἀξίας ἕκαστον».

Σημειοῦται δ' ὁ Δημ. Βερναρδάκης ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου Τόμ. Β', σελ. 317 «πρίασθαι: καὶ τὸ ἀπαρέμφατον τοῦτο ἐκδεκτέον κατ' ἐνεστῶτα = *ὠνεῖσθαι*. Δυστυχῶς δὲν δυνάμεθα ἐλλείψει τόπου ν' ἀποδείξωμεν ἐπαρκῶς, ὅτι τὸ ἐπικρατοῦν παρὰ τοῖς σοφοῖς δόγμα, ὅτι τὸ *πρίασθαι* εἶνε μόνον ἀόριστος, ὄχι δέ ποτε καὶ ἐνεστώς, εἶνε καθαρὰ πρόληψις. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀρκούμεθα εἰς τὸ Δημοσθ. πρὸς Νικόστρ. § 21 ὁπότε γὰρ οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἢ ὀπώραν πρίαιντο ἢ θέρος μισθοῖντο ἐκθερίσαι, ἢ ἄλλο τι τῶν περὶ γεωργίαν ἔργων ἀναιροῖντο», ὅπου τὸ νόημα καὶ τὰ ἐκ παραλλήλου *μισθοῖντο* καὶ *ἀναιροῖντο* ἀποδεικνύουσιν ἀριδήλως, ὅτι καὶ τὸ *πρίαιντο* εἶνε ἐνεστώς· ἐὰν δὲ τὸ *πρίαιντο* δὲν εἶχε τὴν δύναμιν ταύτην, τότε θὰ ἔλεγε συμφώνως μὲ τὸ ἐσφαλμένον δόγμα *ὠνοῖντο*, ὅπως καὶ κατ τέρω λέγει ὁ *ὠνούμενος* καὶ *μισθούμενος*».

Πολλάκις ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ, περὶ παρελθόντος τοῦ λόγ ὄντος, συντάσσεται τὸ ἐπίρρημα ὁπότε, τῷ ὁσάκις συνωνυμοῦν, ι

κτικῇ ἐνεστῶτος (παρατατικοῦ) πρὸς δήλωσιν τοῦ κατ' ἐπανάληψιν ἐν παρῳχημένῳ χρόνῳ γινομένου, οἷον:

'Οδυσσ. Γ, 282 «ὃς ἐκαίνυτο φῦλ' ἀνθρώπων νῆα κυβερνῆσαι, ὁπότε σπερχοίατ' ἄελλαι (σπέρχοιεν ἄελλαι)». Εὑρίσκεται δὲ καὶ ἀλλαχοῦ τῶν 'Ομηρικῶν ἐπῶν ἡ τοαύτη σύνταξις. Ἴδε Λεξ. 'Ομηρ-'Εβελιγγ. Τόμ. Β', σελ. 68.

Εὐριπ. 'Ικέτ. 897 «χὠπότ' εὖ πράσσοι πόλις, ἔχαιρε, λυπρῶς δ' ἔφερεν, εἴ τι δυστυχοῖ»,

'Αριστοφ. Σφ. 279 «ἀλλ' ὁπότ' ἀντιβολοίη τις, κάτω κύπτων ἂν οὕτω λίθον ἕψεις ἔλεγεν» καὶ Πλ. 1018 «Α. καὶ τάς γε χεῖρας παγκάλας ἔχειν μ' ἔφη. Β. ὁπότε προτείνοιέν γε δαρχμὰς εἴκοσιν». Πρβ καὶ 'Εκκλ. 62 «ἔπειθ', ὁπόθ' ἀνὴρ εἰς ἀγορὰν οἴχοιτό μου, ἀλειψαμένη τὸ σῶμ' ὅλον δι' ἡμέρας ἐχραινόμην ἑστῶσα πρὸς τὸν ἥλιον».

Πλάτ. Κωμ. 'Αποσπ. 168 Κοκκ. «ἀλλ' ὁπότε μὲν χρείη διῃτώμην λέγειν, ἔφασκε δητώμην, ὁπότε δ' εἰπεῖν δέοι ὀλίγον, ὀλίον ἔλεγεν».

Θουκυδ. Β', 79, 6 «καὶ ὁπότε μὲν ἐπίοιεν οἱ 'Αθηναῖοι, ἐνεδίδοσαν, ἀναχωροῦσι δὲ ἐνέκειντο καὶ ἐσηκόντιζον».

Ξενοφ. 'Αναβ. Α', β', 7 «ἃ ἐκεῖνος ἐθήρευεν ἀφ' ἵππου, ὁπότε γυμνάσαι βούλοιτο ἑαυτόν τε καὶ τοὺς ἵππους» καὶ Γ', α', 20 «τὰ δ' αὖ τῶν στρατιωτῶν ὁπότε ἐνθυμοίμην ὅτι τῶν μὲν ἀγαθῶν τούτων οὐδενὸς ἡμῖν μετείη κτέ.» καὶ Δ', δ', 4 «καὶ ὁπότε παρείη, οὐδεὶς ἄλλος βασιλέα ἐπὶ τὸν ἵππον ἀνέβαλλεν» καὶ Ϛ, ϛ', 2 «ὁπότε μὲν καταμένοι τὸ στράτευμα ἀναπαυόμενον, ἐξῆν ἐπὶ λείαν ἰέναι» καὶ 27 «ἦν γὰρ τῶν στρατιωτῶν δόγμα, εἴ τις, ὁπότε ἡ στρατιὰ ἐξίοι, ἰδίᾳ λήζοιτο, δημόσια εἶναι τὰ ληφθέντα» καὶ γ', 7 «ὁπότε δὲ αὐτοῖς ἐπίοιεν, ῥᾳδίως ἀπέφευγον» καὶ Κύρ. Παιδ. Α', δ', 3 «ὅτι ἠναγκάζετο ὑπὸ τοῦ διδασκάλου καὶ διδόναι λόγον ὧν ἐποίει καὶ λαμβάνειν παρ' ἄλλων, ὁπότε δικάζοι» καὶ 4 «αἰδοῦς δ' ἐνεπίμπλατο, ὥστε καὶ ἐρυθραίνεσθαι, ὁπότε συντυγχάνοι τοῖς πρεσβυτέροις» καὶ «καὶ τοῦ Σάκα ἐδεῖτο πάντως σημαίνειν αὐτῷ, ὁπότε ἐγχωροίη» κὶ 15 «καὶ τὸ λοιπὸν οὕτως ἥσθη τῇ τότε θήρᾳ, ὥστε ἀεί, ὁπότε ἰόν τ' εἴη, συνεξῄει τῷ Κύρῳ καὶ ἄλλους τε πολλοὺς παρελάμβανε τέ.» καὶ Β', β,' 1 «ἀεὶ μὲν οὖν ἐπεμέλετο ὁ Κῦρος, ὁπότε συσκη-

νοῖεν, ὅπως εὐχαριστότατοί τε ἅμα λόγοι ἐμβληθήσονται καὶ παρορμῶντες εἰς τἀγαθόν» καὶ Ἑλλην. Γ', α', 12 «καὶ πρὸς τούτοις, ὁπότε ἀφικνοῖτο πρὸς Φαρνάβαζον, ἀεὶ ἦγε δῶρα αὐτῷ, καὶ ὁπότε ἐκεῖνος εἰς τὴν χώραν καταβαίνοι, πολὺ πάντων τῶν ὑπάρχων κάλλιστα καὶ ἥδιστα ἐδέχετο αὐτόν» καὶ 13 «συνεστρατεύετο δὲ τῷ Φαρναβάζῳ καὶ ὁπότε εἰς Μυσοὺς ἢ Πισίδας ἐμβάλλοι» καὶ β' 11 «καὶ κατασκευάσας ἐν τῷ χωρίῳ ἔκπλεω πάντα τὰ ἐπιτήδεια (Κόβ. ἔκπλεα τἀπιτήδεια), ἵν' εἴη αὐτῷ καταγωγή, ὁπότε ἀφικνοῖτο, ἀπῆλθεν εἰς Ἔφεσον» καὶ Δ', ζ', 2 «ὅτι οὐχ ὁπότε καθήκοι ὁ χρόνος, ἀλλ' ὁπότε ἐμβάλλειν μέλλοιεν Λακεδαιμόνιοι, τότε ὑπέφερον τοὺς μῆνας» καὶ ϛ', β', 7 «πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἐπὶ τῷ λιμένι, ὁπότε μὴ χειμὼν κωλύοι, ἐφώρμει» (Πρβ. καὶ Ε', β', 2). Φέρεται δὲ καὶ ἐν τῷ Ἀγησιλάῳ Α', 19 «ἔτι δέ, ὁπότε αὐτόμολοι, ὡς εἰκός, πρὸς βασιλέα ἰόντες χρήματα ἐθέλοιεν ὑφηγεῖσθαι, καὶ ταῦτα ἐπεμέλετο ὡς διὰ τῶν φίλων ἁλίσκοιτο» καὶ 21 «πολλάκις δέ, ὁπότε μεταστρατοπεδεύοιτο, εἰ αἴσθοιτο καταλελειμμένα παιδάρια παρὰ ἐμπόρων - ἐπεμέλετο καὶ τούτων ὅπως συγκομίζοιντό ποι» καὶ ϛ', 7 «ὁπότε γε μὴν πορεύοιτο εἰδὼς ὅτι ἐξείη τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι, εἰ βούλοιντο, συντεταγμένον μὲν οὕτως ἦγε τὸ στράτευμα ὡς ἂν ἐπικουρεῖν μάλιστα ἑαυτῷ δύναιτο». Περὶ τῆς ἐν τῇ Ἀναβάσει Β', ϛ', 27 φερομένης γραφῆς «εὐεργεσίαν δὲ κατέλεγεν, ὁπότε τις αὐτοῦ ἀφίστατο» ἀπεφήνατο ὁ Κόβητος ἐν *Nov. Lect.* σελ. 431 «Invitis libris omnibus in § 27. scribendum: ὁπότε τις αὐτοῦ ἀφίσταιτο pro ἀφίστατο, quod soloecum esse patet». Εὐκολώτατον ἦτο νὰ μεταπέσῃ ἡ εὐκτικὴ ἀφίσταιτο (ἀφισταῖτο) εἰς τὴν ὁριστικὴν ἀφίστατο καὶ οὐδαμῶς ἡμεῖς ἀμφιβάλλομεν ὅτι τῇ εὐκτικῇ ὁ Ξενοφῶν ἐχρήσατο, ἣν βλέπει τις κειμένην ἐν οἷς ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Ξενοφῶντος παρέθετο ὁ Σουΐδας λ. Μένων. Ἀλλ' ἂν τὸ «ὁπότε τις αὐτοῦ ἀφίστατο» εἶνε σόλοικον, ἀναγκαίως ἔχει νὰ ὑποληφθῇ σόλοικον καὶ τὸ ἐν ἑτέρῳ χωρίῳ τῆς Ἀναβάσεως ἀπαντῶν Βιβλ. Δ', ζ', 16 (σελ. 146 Κοβ.) «καὶ εἶδον καὶ ἐχόρευον ὁπότε οἱ πολέμιοι ὄψεσθαι ἔμελλον». Ἴδε καὶ Κυνῆρον ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Ἀναβάσεως σελ. 193.

Πλάτ. Συμποσ. σελ. 207, Α' «ταῦτά τε οὖν πάντα ἐδίδασκέ με, ὁπότε περὶ τῶν ἐρωτικῶν λόγους ποιοῖτο» καὶ Πολιτ. σελ. 615, Ε' «οὓς οἰομένους ἤδη ἀναβήσεσθαι οὐκ ἐδέχετο τὸ στόμιον, ἀλλ' ἐμυ-

κᾶτο, ὁπότε τις τῶν οὕτως ἀνιάτως ἐχόντων εἰς πονηρίαν ἢ μὴ ἱκανῶς δεδωκὼς δίκην ἐπιχειροῖ ἀνιέναι». Πρβ. καὶ Θεαίτ. σελ. 143, Γ'. Παρασημειωτέον δ' ὅτι ἡ παραδεδομένη ἐν τῇ Πολιτείᾳ γραφὴ εἶνε ἐπιχειροῖ. Ἀλλ' ὁ Κόβητος ἀποφαίνεται ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1880, σελ. 393 ὅτι ἐν τῷ Πολιτικῷ λόγῳ τῶν Ἀθηναίων τὸ τρίτον ἑνικὸν πρόσωπον τῆς εὐκτικῆς ἐγκλίσεως τῶν συνῃρημένων ῥημάτων τῆς πρώτης καὶ τρίτης συζυγίας ἐπερατοῦτο εἰς οεη, οὐχὶ εἰς οε (Πρβ. καὶ 1875, σελ. 396. Ἴδε καὶ Λ. Δινδόρφιον ἐν τῇ Τευβνηρείῳ ἐκδόσει τῆς Ξενοφῶντος Κύρου Παιδείας σελ. ια' καὶ Στάλιον ἐν *Quaest. Grammat. ad Thucyd. Pert.* σελ. 62 ἐκδ. β'). Ἀκριβῶς περὶ τοῦ πράγματος θὰ διαλάβωμεν ἐν ἑτέρῳ τόπῳ.

Ἀντιφ. Κατηγορ. Φαρμακ. 14 «ὑπερῷόν τι ἦν τῆς ἡμετέρας οἰκίας, ὃ εἶχε Φιλόνεως, ὁπότ' ἐν ἄστει διατρίβοι».

Ἰσαῖ. περὶ τοῦ Ἀστυφ. Κλήρ. 21 «εἰκὸς δήπου ἦν, ὁπότε περ ἐπιδημοίη, μηδὲ μεθ' ἑνὸς ἄλλου ἰέναι τὸν Ἀστύφιλον ἢ μετὰ Κλέωνος».

Ψευδοπλούτ. Ἠθικ. σελ. 210, Ϛ' «ὁπότε δὲ βούλοιτο ἔργον τι ταχέως ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν γενέσθαι, αὐτὸς πρῶτος ἐφήπτετο ἐν ὄψει ἁπάντων».

Λιβάν. Τόμ. Α'. σελ. 172, 22 Τευβν. «καὶ ὁπότε δὴ κάμνοι τὰ ἄρθρα, πικρά μοι τὰ τῆς τραπέζης ἦν» καὶ σελ. 190, 2 «ὁπότε γὰρ δὴ πρὸς αὐτὸ γιγνοίμην, ἀπεφερόμην ὥσπερ ἀκάτιον ἐναντίῳ πνεύματι» καὶ σελ. 195, 2 «ὥσθ', ὁπότ' ἀμείβοι κλίνην, ἐξαρκεῖν χεῖρα μίαν εἶναί τε αὐτῷ δεινὸν τὸ μὴ τεθνάναι». Πρβ. καὶ σελ. 241, 17 καὶ σελ. 247, 1 καὶ Τόμ. Β', σελ. 329, 1 καὶ σελ. 350, 1 καὶ σελ. 465, 8.

Πολυδ. Δ', 89 «καὶ μὴν ὅ γε Μεγαρεὺς Ἡρόδωρος ὁπότε σαλπίζοι, χαλεπὸν ἦν αὐτῷ πλησιάζειν πληττομένους διὰ μέγεθος πνεύματος».

Ἁρποκρ. σελ. 283, 16 Δινδ. «εἰθισμένον ἦν παρ' Ἀθηναίοις, ὁπότε δέοι, πλῆθός τι αἱρεῖσθαι».

Ἡσύχ. λ. θριπόβρωτος. «οἱ Λάκωνες σφραγῖσιν ἐχρῶντο ξύλοις ὑπὸ σητῶν βεβρωμένοις κατασημαινόμενοι, ὁπότε βούλοιντο».

Παρατηρητέον δ' ὅτι ἐν τοῖς εἰς Ἀριστοφάνη Σχολίοις σελ. 185, 27 Διδ. κεῖται «Ὡς τῶν Ἀργείων ἐπαμφοτεριζόντων μήποτε

δοκοίη αὐτοῖς» καὶ μετ' ὀλίγον «ὡς τῶν Ἀργείων ἐπαμφοτεριζόντων καὶ ἀποκλινόντων, ὁπότε δοκοίη αὐτοῖς, καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους». Τὸ μήποτε πλημμελῶς ἔχον εὐλόγως μετετυπώθη εἰς τὸ ὁπότε (Ἴδε *Dissert. Phil. Hal.* Τομ. ΙΑ', σελ. 347.)

Οὐχὶ δ' ὀλιγάκις, περὶ παρελθόντος τοῦ λόγου ὄντος, συντάσσεται τὸ ἐπίρρημα ὁπότε εὐκτικῇ ἀορίστου πρὸς δήλωσιν τοῦ πολλάκις ἐν παρῳχημένῳ χρόνῳ γενομένου, οἷον:

Ἰλ. Γ, 232 πολλάκι μιν ξείνισσεν ἀρηΐφιλος Μενέλαος οἴκῳ ἐν ἡμετέρῳ, ὁπότε Κρήτηθεν ἵκοιτο». Καὶ ἕτερα δὲ ἐμφερῆ τούτῳ εἶνε ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ εἰρημένα. Ἴδε Λεξ. Ὁμηρ. Ἐβελιγγ. Τόμ. Β', σελ. 68.

Εὐριπ. Φοιν. 1039 «βροντᾷ δὲ στεναγμὸς ἀχά τ' ἦν ὅμοιος, ὁπότε πόλεος ἀφανίσειεν ἁ πτεροῦσσα παρθένος τιν' ἀνδρῶν».

Εὔπολ. Ἀποσπ. 94, 2 Κοκκ. «ὁπότε παρέλθοι δ', ὥσπερ ἀγαθοὶ δρομῆς, ἐκ δέκα ποδῶν ᾕρει λέγων τοὺς ῥήτορας».

Ἀριστοφ. Πλούτ. 1141 «οὐ γὰρ μετεῖχες τὰς ἴσας πληγὰς ἐμοί, ὁπότε τι ληφθείην πανουργήσας ἐγώ» καὶ Ὄρν. 505 «χὠπόθ' ὁ κόκκυξ εἴποι κόκκυ, τότ' ἂν οἱ Φοίνικες ἅπαντες τοὺς πυροὺς ἂν καὶ τὰς κριθὰς ἐν τοῖς πεδίοις ἐθέριζον» καὶ 512 «τουτί τοίνυν οὐκ ᾔδη 'γώ· καὶ δῆτά μ' ἐλάμβανε θαῦμα, ὁπότ' ἐξέλθοι Πρίαμός τις ἔχων ὄρνιν ἐν τοῖσι τραγῳδοῖς». Πρβ. Ἱππ. 1340 καὶ 1343. Παρατιθέμεθα τὰ ὑπὸ τοῦ Δαβεσίου γεγραμμένα ἐν *Miscell. Crit.* σελ. 400. Κιδ. «V. 1141. Καὶ μὴν ὁπότε τι σκευάριον τοῦ δεσπότου ὑφείλου, ἐγώ σε λανθάνειν ἐποίουν ἀεί. Poeseos Atticae ratio istiusmodi hiatum, qualis in altero versu conspicitur, in versibus iambicis et trochaïcis omnimodo vetat. Deinde ipsam orationem ὁπότε ὑφείλου - ἐποίουν ἀεὶ soloecam esse assevero; sermonis autem indolem postulare ὁπότε ὑφέλοιο. Itaque utraque re conspirante rescribo, ὙΦΕΛΟΙΟ, ἐγὼ-Quod in MS. Baroc. habetur Ὑφέλου, verae lectionis vestigia quodammodo praefert. Similis autem constructio passim obvia est. Plut. 1019. ἔφη Ὁπότε προτείνοιεν. 1145. μετεῖχεν-Ὁπότε-ληφθείην-Equ. 1337. ὁπότ' εἴποι - ὁπότε χρήσαιτο - Ἀνωρτάλιζες - Vesp. 279. ὁπότ' ἀντιβολοίη-ἔλεγεν. Av. 505. Χὠπότε-εἴποι - ἐθέριζον. 512. ἐλάμβανε -Ὁπότ' ἐξέλθοι. Eccl. 62. ὁπότ' ἀνὴρ (l. ὁπόθ' ἀνήρ, h. e. ὁπότε

ὁ ἀνήρ.) οἴχοιτο-Ἐχλιαινόμην». Πρβ. καὶ Βλαϋδέσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀριστοφάνους Πλούτου σελ. 371 καὶ σελ. 419.

Ἀντιφάν. Ἀποσπ. 124, 3 Κοκκ. «ὁπότε προστάξαι τέ τις εἰπεῖν ἐφεξῆς ὅ τι φέρων τις μὴ φέρει, ἐγέλων νομίζων λῆρον».

Θουκυδ. Α', 99, 3 «αὐτοὶ δέ, ὁπότε ἀποσταῖεν, ἀπαράσκευοι καὶ ἄπειροι ἐς τὸν πόλεμον καθίσταντο» καὶ Β', 13, 7 «τοσοῦτοι γὰρ ἐφύλασσον τὸ πρῶτον ὁπότε οἱ πολέμιοι ἐσβάλοιεν, ἀπό τε τῶν πρεσβυτάτων καὶ τῶν νεωτάτων, καὶ μετοίκων ὅσοι ὁπλῖται ἦσαν» καὶ 15, 1 «καὶ ὁπότε μή τι δείσειαν, οὐ ξυνῆσαν βουλευσόμενοι ὡς τὸν βασιλέα, ἀλλ' αὐτοὶ ἕκαστοι ἐπολιτεύοντο καὶ ἐβουλεύοντο» καὶ 18, 2 «ἡ γὰρ Οἰνόη οὖσα ἐν μεθορίοις τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας ἐτετείχιστο καὶ αὐτῷ φρουρίῳ οἱ Ἀθηναῖοι ἐχρῶντο, ὁπότε πόλεμος καταλάβοι» καὶ 49, 3 «καὶ ὁπότε ἐς τὴν καρδίαν στηρίξαι, ἀνέστρεφέ τε αὐτὴν καὶ ἀποκαθάρσεις χολῆς πᾶσαι ὅσαι ὑπὸ ἰατρῶν ὠνομασμέναι εἰσὶν ἐπῆσαν» καὶ 65, 9 «ὁπότε γοῦν αἴσθοιτό τι αὐτοὺς παρὰ καιρὸν ὕβρει θαρσοῦντας, λέγων κατέπλησσεν ἐπὶ τὸ φοβεῖσθαι».

Ξενοφ. Ἀνάβ. Ζ', ζ', 6 «καὶ σὺ ὁπότε πρὸς ἡμᾶς ἔλθοις πρεσβεύων, ηὐλίζου παρ' ἡμῖν, οὐδένα φοβούμενος τῶν πολεμίων» καὶ Ἑλλην. Ϛ', α', 3 «καὶ ὁπότε μὲν ἐνδεήσειε, παρ' ἑαυτοῦ προσετίθει, ὁπότε δέ τι περιγένοιτο τῆς προσόδου, ἀπελάμβανεν» καὶ Κύρ. Παιδ. Α', δ', 23 «μέχρι γὰρ τοσούτου, ὁπότε ἐγγύτατα γένοιντο, προσήλαυνον ἀλλήλοις καὶ ἠκροβολίζοντο πολλάκις μέχρι ἑσπέρας» καὶ Β', α', 30 «ἐκάλει δὲ καὶ ἐτίμα ὁπότε τινὰς ἴδοι τοιοῦτόν τι ποιήσαντας ὃ αὐτὸς ἐβούλετο ποιεῖν» καὶ Ζ', α', 10 «μεταξὺ δὲ τῶν ἁρμάτων καὶ τῶν θωρακοφόρων διαπορευόμενος ὁπότε προσβλέψειέ τινας τῶν ἐν ταῖς τάξεσι, τοτὲ μὲν εἶπεν ἄν, κτέ.». Σημειωτέον δ' ὅτι ὑπὸ τοῦ Δινδορφίου ἀνεγνώσθη «ὁπότε μὲν ἐνδεήσειε» ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις φερομένου ἐνδεὴς εἴη.

Πλάτ. Φαίδ. σελ. 106, Α' «οὐκοῦν εἰ καὶ τὸ ἄθερμον ἀναγκαῖον ἦν ἀνώλεθρον εἶναι, ὁπότε τις ἐπὶ χιόνα θερμὸν ἐπαγάγοι, ὑπεξῄει ἂν ἡ χιὼν οὖσα σῶς καὶ ἄτηκτος» καὶ Συμποσ. σελ. 190. Α' «καὶ ὁπότε ταχὺ ὁρμήσειε θεῖν, ὥσπερ οἱ κυβιστῶντες εἰς ὀρθὸν τὰ σκέλη περιφερόμενοι—ταχὺ ἐφέροντο κύκλῳ» καὶ σελ. 191, Β' «καὶ ὁπότε τι ἀποθάνοι τῶν ἡμισέων, τὸ δὲ λειφθείη, τὸ λειφθὲν ἄλλο ἐζήτει

καὶ συνεπλέκετο» καὶ σελ. 219, Ε' «ὁπότ' ἀναγκασθεῖμεν ἀποληφθέντες που, οἷα δὴ ἐπὶ στρατείας, ἀσιτεῖν, οὐδὲν ἦσαν οἱ ἄλλοι πρὸς τὸ καρτερεῖν» καὶ σελ. 220, Α' «ὁπότε ἀναγκασθείη (πίνειν), πάντας ἐκράτει» καὶ Σοφιστ. σελ. 243 Β' «ἐγὼ μὲν γὰρ ὅτε μὲν ἢ νεώτερος τοῦτο τὸ νῦν ἀπορούμενον ὁπότε τις εἴποι, τὸ μὴ ὄν, ἀκριβῶς ᾤμην ξυνιέναι».

Ἰσοκρ. Ἀρεοπαγ. 29 «οὐδ' ὁπότε μὲν δόξειεν αὐτοῖς, τριακοσίους βοῦς ἔπεμπον, ὁπότε δὲ τύχοιεν, τὰς πατρίους θυσίας ἐξέλειπον» καὶ περὶ Ζεύγ. 26 «ὥσθ' ὁπότε τἀκείνων κρατήσειεν, οὐ μόνον τὰς οἰκίας αὐτῶν κατέσκαπτον ἀλλὰ καὶ τοὺς τάφους ἀνώρυττον».

Ἱππόλοχ. παρ' Ἀθην. σελ. 130 Β' «ὁπότε τι τῶν ἀγομένων θεασαίμεθα, πάντες ἐξενήφομεν».

Λουκιαν. Ἐνυπν. 2 «ὁπότε γὰρ ἀφεθείην ὑπὸ τῶν διδασκάλων, ἀποξέων ἂν τὸν κηρὸν ἢ βοῦς ἢ ἵππους ἢ καὶ νὴ Δί' ἀνθρώπους ἀνέπλαττον».

Διονύσ. Ἁλικαρ. Ῥωμ. Ἀρχαιολ. σελ. 265 «ὁπότε γὰρ αὐτῷ φανείη στρατιὰν ἐξάγειν οὔτε χιλιάρχους τότε ἔδει ἀποδείκνυσθαι κτέ ». Τὸ φανείη εἶνε εἰρημένον ἀντὶ τοῦ δόξειε. Κακίζει δ' ὁ Κόβητος ἐν *Observ. Crit. et Palaeogr. ad Dionys. Hal.* σελ. 43 τὴν ὑπὸ τοῦ Διονυσίου γινομένην χρῆσιν τοῦ φαίνεσθαι ἀντὶ τοῦ δοκεῖν.

Ψευδοπλούτ. Ἠθικ. σελ. 193, Ε' «τοὺς δὲ Βοιωτοὺς ὑπὸ σχολῆς ἐκλυομένους ἀεὶ βουλόμενος ἐν τοῖς ὅπλοις συνέχειν, ὁπότε Βοιωτάρχης αἱρεθείη, παραινῶν ἔλεγεν».

Λιβαν. Τόμ. Α', σελ. 158,24 Τευβν. «καὶ ὁπότε τι δείσειεν, ἐπ' ἐμὲ κατέφευγε» καὶ σελ. 186, 5 «καὶ ὁπότε ἴδοι με, λίθους ἀφίει» καὶ σελ. 257, 21 «ὁπότ' αὐτῷ δόξειεν, ὕπαρχος ἀνεφάνη» καὶ σελ. 360,3 «ὁπότε πληγείη τὴν ψυχήν, οὕτως ἐγίνετο ῥᾴων». Πρβ. καὶ σελ. 511, 12 καὶ Τόμ. Β', σελ. 12, 11 καὶ σελ. 111, 3 καὶ σελ 312, 8 καὶ σελ. 492, 12.

Πολυδ. Δ', 122 «ἐποίουν δὲ τοῦτο, ὁπότε τινὰ ἐκβάλοιεν».

Ἐν τοῖς εἰς Λουκιανὸν Σχολίοις σελ. 208 Ἰακ. φέρεται «ἅλι ἔχοιμι: ἀντὶ τοῦ ἅλις ἔσχον, ἤγουν ἀρκούντως· οὕτω γὰρ τὰ εὐκτι ἐν τῇ συμφράσει παραλαμβάνεται, ὁπότε μήτε κατ' εὐχὴν κεῖτι μήτε ἀντὶ ὑποτακτικοῦ ῥήματος, οἷον οὗτος δέ, ὁπότε εἰσέλθοι

κακὰ πολλά με εἰργάζετο· ἀντὶ γὰρ τοῦ εἰσῆλθεν». Πλημμελῶς ἔχει ἡ τοῦ εὐκτικοῦ εἰσέλθοι ἐξήγησις διὰ τοῦ ὁριστικοῦ εἰσῆλθεν».

Φανερώτατα ἐξ ὧν ἐμνημονεύσαμεν παραδειγμάτων κατέστη ὅτι τὸ ἐπίρρημα ὁπότε συνετάσσετο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων οὐ μόνον ἐνεστῶτος χρόνου εὐκτικῇ ἐγκλίσει ἀλλὰ καὶ ἀορίστου. Ἀτοπώτατον δὲ πάντων καὶ καταγελαστότατον θὰ ἦτο, ἄν τις ἰσχυρίζετο ὅτι οἱ τῷ ἐπιρρήματι ὁπότε συντεταγμένοι ῥηματικοὶ τύποι ἀφανίσειε, παρέλθοι, λη̣φθείην, εἴποι, ἐξέλθοι, ἀποσταῖεν, ἐσβάλοιεν, κτλ., δηλωτικοὶ ὄντες τοῦ κατ' ἐπανάληψιν ἢ πολλάκις ἐν παρῳχημένῳ χρόνῳ γενομένου, ὀφείλουσι νὰ μὴ νομίζωνται εὐκτικαὶ ἀορίστου χρόνου ἀλλ' ἐνεστῶτος.

Καταφανὲς δ' ὑπάρχει ὅτι ὡς ἐρρήθη «ὁπότ' ἀφανίσειε» καὶ «ὁπότε παρέλθοι» καὶ «ὁπότε ἀποσταῖεν» καὶ ὁπότε ἐσβάλοιεν», κτλ., οὕτως ἠδύνατο νὰ ῥηθῇ καὶ «ὁπότε πρίαιντο». Λίαν δ' ἀνοηταίνει καὶ ὑπερφυῶς θρασύνεται ὁ Βερναρδάκης λέγων. «Δυστυχῶς δὲν δυνάμεθα *ἐλλείψει τόπου* ν' ἀποδείξωμεν ἐπαρκῶς ὅτι τὸ ἐπικρατοῦν παρὰ τοῖς σοφοῖς δόγμα, ὅτι τὸ *πρίασθαι* εἶναι μόνον ἀόριστος, ὄχι δέ ποτε καὶ ἐνεστώς, εἶναι καθαρὰ πρόληψις. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀρκούμεθα εἰς τὸ Δημοσθ. πρὸς Νικόστρ. § 21 *ὁπότε γὰρ οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἢ ὀπώραν πρίαιντο ἢ θέρος μισθοῖντο ἐκθερίσαι, ἢ ἄλλο τι τῶν περὶ γεωργίαν ἔργων ἀναιροῖντο*, ὅπου τὸ νόημα καὶ τὰ ἐκ παραλλήλων *μισθοῖντο* καὶ *ἀναιροῖντο* ἀποδεικνύουσιν **ἀριδήλως**, ὅτι καὶ τὸ *πρίαιντο* εἶναι ἐνεστώς». Κάλλιστα μὲν ἐν τῇ τοῦ Δημοσθένους ῥήσει ἔχουσιν οἱ ἐνεστῶτες μισθοῖντο καὶ ἀναιροῖντο, κάλλιστα δ' ὁ ἀόριστος πρίαιντο. Πρβ. Ἰσοκρ. Εὐαγορ. 24 «τοσοῦτον γὰρ καὶ ταῖς τοῦ σώματος καὶ ταῖς τῆς ψυχῆς ἀρεταῖς διήνεγκεν, ὥσθ' ὁπότε μὲν αὐτὸν ὁρῷεν οἱ τότε βασιλεύοντες, ἐκπλήττεσθαι καὶ φοβεῖσθαι περὶ τῆς ἀρχῆς — ὁπότε δ' εἰς τοὺς τρόπους ἀποβλέψειαν, οὕτω σφόδρα πιστεύειν, κτέ.» αἱ Πλούτ. Κλεομ. ΛΓ' «ὁ μὲν γὰρ βασιλεὺς αὐτὸς οὕτω διέφθαρτο τὴν ψυχὴν ὑπὸ γυναικῶν καὶ πότων, ὥστε, ὁπότε νήφοι μάλιστα καὶ σπουδαιότατος αὑτοῦ γένοιτο, τελετὰς τελεῖν κτέ.».

Περιττὸν δ' ἴσως εἶνε νὰ ὑπομνήσωμεν ὅτι τὸ πρίασθαι τὸ κεί-

μενον ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ Εὐριπίδου «οὐκ ἐκ γυναικῶν χρῆν παρασχέσθαι τάδε, ἀλλ' ἀντιθέντας σοῖσιν ἐν ναοῖς βροτοὺς ἢ χρυσὸν ἢ σίδηρον ἢ χαλκοῦ βάρος παίδων πρίασθαι σπέρμα, τοῦ τιμήματος τῆς ἀξίας ἕκαστον» ἰσοδυναμεῖ τῷ ὠνήσασθαι, πλημμελέστατα δ' ὁ Βερναρδάκης ἐξεδέξατο ἀντὶ τοῦ ὠνεῖσθαι. Οἱ γράμματα μαθόντες ἐπίστανται ὅτι τὸ πρίασθαι εἶνε ἀείποτε ἀόριστος καὶ ὅτι μόνου αὐτοῦ ἐποιοῦντο χρῆσιν οἱ ἔνδοξοι ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς, οὐχὶ δὲ καὶ τοῦ ὠνήσασθαι, ἰδίου ὄντος τῶν μεταγενεστέρων. Ἴδε Λόγ. Ἑρμ. 1867, σελ 371 κέ.

Πᾶς δέ τις, νομίζομεν, μεγάλως μέλλει νὰ ἐκπλαγῇ, ὅταν μάθῃ ὅτι περὶ τοῦ ὁπότε-ἀφανίσειε τοῦ κειμένου ἐν τῷ ἐκ τῶν Φοινισσῶν τοῦ Εὐριπίδου προμνημονευθέντι χωρίῳ ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη ἡ παρατήρησις ἥδε Τόμ. Α' σελ. 127 «*ὁπότε πόλεος ἀφανίσειεν*: Εἰ καὶ ὁ χρόνος τοῦ ῥήματος εἶναι ἀόριστος, ἕνεκα ὅμως τῆς ἐγκλίσεως τὸ *ὁπότε ἀφανίσειε* ἐμφαίνει ὄχι τὸ ἅπαξ ἀλλὰ τὸ πολλάκις καὶ κατ' ἐπανάληψιν γινόμενον, ἤτοι ὁσάκις ἠφάνιζε, *κάθε φορὰ ποῦ ἀφάνιζε*».

Ἦτο δ' οὕτως ἀτριβὴς τῆς Ἑλλάδος φωνῆς ὁ Βερναρδάκης ὥστ' ἐδόξαζεν ὅτι ἐφέρετο ἐν αὐτῇ ἐνεστὼς θίγω-θίγειν. Τῆς ψευδοῦς ταύτης δόξης ἐποιησάμεθα ἔλεγχον ἐν τῇ Ἀθηνᾷ 1890, σελ. 440.

Παρατηροῦμεν προσέτι ὅτι πολεμῶν ὁ δαιμόνιος ἀνὴρ ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου Τόμ. Β', σελ. 494 τῇ γνώμῃ, καθ' ἣν μόνῳ τῷ ἐνεστῶτι ἀπεχθάνομαι ἐχρῶντο οἱ Ἀττικοὶ οὐχὶ δὲ καὶ τῷ ἀπέχθομαι, γράφει ἄλλα τε καὶ δὴ καὶ τάδε: «Ὅπως ὑπάρχει τὸ ἁπλοῦν *ἔχθω* καὶ *ἔχθομαι*, οὕτως ὑπάρχει καὶ τὸ σύνθετον *ἀπέχθομαι*· ἐκ τοῦ ὅτι δὲ παρὰ τοῦτο ὑπάρχει καὶ τὸ *ἀπεχθάνομαι*, οὐδαμῶς ἕπεται ἡ ἀνυπαρξία τοῦ ἑτέρου τύπου, οὐδ' εἶναι τοῦτο τὸ μόνον ῥῆμα, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, οὗτινος ὁ ἐνεστὼς ἔχει δύο διαφόρους τύπους, καὶ ταῦτα ἐν γλώσσῃ, ἧς οἱ ἐνεστῶτες περατοῦνται εἰς καταλήξεις ὄχι δύο μόνον, ἀλλὰ καὶ **πέντε** καὶ **δέκα** ἐνίοτε». Πρβ. καὶ Τόμ. Γ', σελ. 675 «Ὅθεν καὶ τὰ *ῥήματα* καὶ τὰ ἄλλα μέρη τοῦ λόγου εἶχον ὄχι ἕνα μόνον, ἀλλὰ δύο, τρεῖς, ὄχι σπανίως δὲ καὶ *πέντε* καὶ *δέκα* τύπους».

Δεινῶς τερατεύεται ὁ Βερναρδάκης λέγων ὅτι **οὐχὶ σπανέως** τὰ ῥήματα εἶχον **πέντε** καὶ **δέκα** τύπους.

§ 2. Ἡνίκα λάβοις, οὐχὶ ἡνίκ' ἂν λάβοις.

Παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ Ἰφιγ. Τ. 344 φέρεται «ὦ καρδία τάλαινα, πρὶν μὲν εἰς ξένους γαληνὸς ἦσθα καὶ φιλοικτίρμων ἀεὶ θοὐμόφυλον ἀναμετρουμένη δάκρυ Ἕλληνας ἄνδρας ἡνίκ' εἰς χέρας λάβοις».

Σημειοῦται δ' ὁ Βερναρδάκης ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου Τόμ. Γ', σελ. 276 «ἀλλ' ἔχει ἡ συνθήκη καὶ ὁ νοῦς τοῦ λόγου ὧδέ πως = ὦ καρδ. τάλ., πρὶν μὲν γαληνὴ (=πραεῖα) εἰς ξένους ἦσθα καὶ φιλοικτίρμων ἀεὶ εἰς τὸ ὁμόφυλον (ἤτοι: εἰς, ἤ: πρὸς τοὺς ὁμοφύλους), ἐν δάκρυσι κατὰ σεαυτὴν ἀναμετροῦσα (=ἀναλογιζομένη αὐτῶν τὴν οἰκτρὰν τύχην-ἡνίκ' ἂν (=ὁσάκις)—εἰς χεῖρας λάβοις Ἕλληνας ἄνδρας».

Προσθεὶς ὁ Βερναρδάκης τῷ ὑπὸ τοῦ Εὐριπίδου λεχθέντι «ἡνίκ' εἰς χέρας λάβοις» τὸ μόριον ἂν κατέστησεν αὐτὸ σόλοικον. Ὡς τὸ ἐπίρρημα ὁπότε συνετάσσετο εὐκτικῇ ἐγκλίσει ἄνευ τοῦ μορίου ἄν, οὕτω καὶ τὸ ἡνίκα. Πρβ. Δημοσθ. σελ. 658, 114 «ἀλλ' ὁ πατὴρ αὐτὸς ὁ Κερσοβλέπτου Κότυς, ἡνίκα μὲν στασιάζοι πρός τινας, πρέσβεις πέμπων ἅπαντα ποιεῖν ἕτοιμος ἦν» καὶ Μάχ. παρ' Ἀθην. σελ. 578, Δ' «ἡνίκα σκώψειε γάρ, ῥημάτιον εὐθὺ τοῦτο μανίαν ἀνεβόα, αὐτή θ' ὅτ' ἐπαινοίη τίν' ἢ ψέγοι πάλιν, ἐπ' ἀμφοτέρων προσέκειτο μανία λόγων».

Μεγάλως σφάλλεται ὁ Βαρδαλάχος ἐν τῇ Γραμματικῇ τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης γράφων σελ. 655 (1829) «Τό, Ὁπότε, συντάσσεται μὲ ὁριστικήν, Εὐκτ. καὶ ὑποτακτ. Μὲ παρατατικὸν τῆς ὁριστ. ὅταν φανερόνῃ πρᾶγμα βεβαίως γενόμενον, καὶ εἰς ὡρισμένον χρόνον.—Μὲ εὐκτικὸν παρατατικόν, φανερόνει βεβαίως γενόμενον πρᾶγμα, ὅμως ὄχι εἰς διωρισμένον χρόνον. Δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι ἐδῶ λείπει ὁ ἀριστολογικὸς Ἄν, καὶ εἶναι ἀντὶ τοῦ, Ὁπόταν «Ἐπεμέλετο ὁ Κῦρος, ὁπότε συσκηνοῖεν, ὅπως εὐχαριστότατοί τε ἅμα λόγοι ἐμβληθήσονται, καὶ παρορμῶντες εἰς τἀγαθόν». Ξεν. Ἠμπορεῖ νὰ παραστένῃ τὸ πρᾶγμα βέβαιον, καὶ τὸν χρόνον διωρισμένον· μὲ εὐκτικὴν, ὅμως, ὅταν σημαίνῃ τό, Ὁσάκις, ἤγουν, ὅταν ὁ χρόνος δὲν

εἶναι τελεωμένος «Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι ἐγέλων, ὁπότε σκωφθεῖεν» Λουκ. Ὅπου εἶναι ἀόριστος τῆς Εὐκτικῆς καὶ σελ. 659 «Ὁ Ὅτε φανερόνει χρόνον περιωρισμένον, καὶ ἔχει ἀναφορὰν μὲ τό, Τότε, καὶ συντάσσεται μὲ ὁριστικὸν ἀόριστον Ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν». Ἀλλ' ὅταν συντάσσεται μὲ εὐκτ. νοεῖται ὁ ἀοριστολογικὸς Ἄν, «ἐκάλει δὲ καὶ ἐτίμα, ὅτε τινὰς ἴδοι τοιοῦτό τι τινὰς ποιήσαντας» ἤγουν «Ὁσάκις».

Ἁμαρτάνει δὲ καὶ παλαιὸς γραμματικὸς λέγων ἐν συντάγματι κατακεχωρισμένῳ ὑπὸ τοῦ Βεκκήρου ἐν τοῖς Ἑλλην Ἀνεκδότοις σελ. 129, 1 «Δεῖ δὲ γινώσκειν ὅτι ἐν τοῖς εὐκτικοῖς τοῖς τοιούτοις πολλάκις ἐλλείπει ὁ ἄν. Δημοσθένης ἐν τῷ περὶ στεφάνου· νομίζων ὅσα τῆς πόλεως προλάβοι. Καὶ πάλιν· ὅπως μὴ ἄπιμεν ἐκ Μακεδονίας, ἕως τὰ τῆς στρατείας τῆς ἐπὶ Φωκέας εὐτρεπῆ ποιήσαιτο· καὶ πάλιν· ἐγὼ μὲν προύλεγον καὶ διεμαρτυρόμην καὶ παρ' ὑμῖν ἀεὶ καὶ ὅποι πεμφθείην· καὶ πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ· πᾶν ὅ,τι βουληθείη μέρος ἢ τύχη τοῦ σώματος παρελέσθαι».

Ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους εἶνε εἰρημένον σελ. 234, 26 «ὁ δὲ τοῦτ' ἐκ παντός τοῦ χρόνου μάλιστ' ἐπραγματεύετο, νομίζων, ὅπερ ἦν ἀληθές, ὅσα τῆς πόλεως προλάβοι πρὸ τοῦ τοὺς ὅρκους ἀποδοῦναι, πάντα ταῦτα βεβαίως ἕξειν». Κακῶς δ' ἀνεγνώσθη ὑπὸ τοῦ Μαρκλάνδου «ὅσ' ἂν τῆς πόλεως προλάβοι». Ὀρθὴν παρατήρησιν ἐποιήσατο ὁ Σχαιφῆρος ἐν *Apparat Crit. et Exeget. ad Demosth.* Τόμ. Β' σελ. 51· ἔχει δ' ὧδε· «ὅσα: F. ὅσ' ἄν. MARKLAND. Anecd. Bekk. l. c.: ἐλλείπει ὁ ἄν. Particula nec cum Grammatico subaudienda, nec cum Anglo addenda. V. Wunderlich. praefat. p. XXXVIII».

Μεγάλης μομφῆς καὶ σφοδρᾶς ἐπιτιμήσεως ἄξιος εἶνε, ἂν τις ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις περὶ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα ἀσχολούμενος ἀγνοῇ ὅτι ἡ Εὐκτικὴ ἔγκλισις ἐνεστῶτος ἢ ἀορίστου χρόνου τῇ ἀναφορικῇ ἀντωνυμίᾳ ἢ τοῖς ἀναφορικοῖς ἐπιρρήμασι συντασσομένη πρὸς δήλωσιν τοῦ πολλάκις ἐν παρῳχημένῳ χρόνῳ γινομένου ἢ γενομένου ἐξεφέρετο ὑπὸ τῶν παλαιῶν Ἑλλήνων ἀείποτε καθ' ἑαυτήν, οὐδέποτε δὲ μετὰ τοῦ μορίου ἄν. Ἴδε καὶ τὰ γεγραμμένα ἐν τῇ Ἀθηνᾷ 1901, σελ. 473.

Ἐκτενῶς καὶ ἀκριβῶς περὶ τοῦ πράγματος θὰ διαλάβωμεν ἐν ἑτέρῳ τόπῳ.

Ἐπίμετρον Α' εἰς τὴν πρώτην παράγραφον τοῦ ἡγουμένου κεφαλαίου.

Ἐν τῇ Κύρου Παιδείᾳ τοῦ Ξενοφῶντος βιβλ. Β', α', 30 πρὸς τῇ γραφῇ «ἐκάλει δὲ και ἐτίμα ὁπότε τινὰς ἴδοι τοιοῦτόν τι ποιήσαντας ὃ αὐτὸς ἐβούλετο ποιεῖν» φέρεται καὶ ἡ «ὅτε τινὰς ἴδοι». Παρὰ τῷ Δημοσθένει σελ. 763, 202 ἀπαντᾷ «καταλύοντι παρ' αὐτῷ, ὅτε δεῦρο πρεσβεύοι κτέ.». Ἀπεφήνατο δὲ περὶ αὐτοῦ ὁ Κόβητες ἐν *Miscel. Crit.* σελ. 558 «Leg. ὁπότε *quoties*». Ἀνέγνω δὲ καὶ παρὰ τῷ Λυσίᾳ ὁ Κόβητος σελ. 206 ἐκδ. β' «ὁπότε γὰρ μὲν ἀκούοιτε τοὺς ἐν ἄστει τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν, μικρὰς ἐλπίδας εἴχετε τῆς καθόδου» ἀντὶ τοῦ «Ὅτε μὲν γὰρ ἀκούοιτε». Παρατιθέμεθα ἃ ὁ μέγας κριτικὸς ἔγραψεν ἐν *Observ, Crit. et Palaeogr. ad Dion. Halic.* σελ. 42 «Pag. 260. ὍΤΕ αὐτὸς ἐξάγοι στρατιάν. tralaticio errore scriptum pro ὁπότε *quoties*. Saepissime idem error in Dionysii libris inolevit, ut pag. 297. ὍΤΕ δὲ στρατιὰ καταλάβοι, imo vero ὁπότε. Ὁσάκις eodem sensu cum indicativo construitur, ut pag 1417. ὁσάκις [ἂν] περὶ τούτου προετέθη σκοπεῖν, ubi recte Urbinas ἂν omittit» καὶ σελ. 90 «Pag. 812 ἀποδίδοταί μοι κατὰ νόμους ἐκκλησίαν ὍΤΕ βουλοίμην συγκαλεῖν. Legendum ὁπότε *quoties*» καὶ σελ. 98 «Pag. 884. ΟΤΕ τὰς τροπαιοφόρους πομπὰς-ἐπιτελοῖεν. Leg. ὁπότε» καὶ σελ. 103 «Pag. 972. ἐφίσταντο γὰρ αὐτοῖς ὍΤΕ κοιμηθεῖεν ὄψεις ὀνείρων φοβεραὶ τιμωρίας ἘΝαπειλοῦσαι μεγάλας. Leg. ὉΠΟΤΕ et ἘΠαπειλοῦσαι».

Ἐτηρήθη δ' ὅμως ὑπὸ τοῦ Κοβήτου ἡ παραδεδομένη γραφὴ ἐν τῇ Ἀναβάσει τοῦ Ξενοφῶντος Β', Ϛ', 12 (σελ. 75 ἐκδ. δ') «ὅτε δ' ἔξω τοῦ δεινοῦ γένοιντο καὶ ἐξείη πρὸς ἄλλον ἀπιέναι πολλοὶ αὐτὸν ἀπέλειπον» καὶ Δ', α', 12 (σελ. 115) «καὶ θαμινὰ παρήγγελλεν ὁ Ξενοφῶν ὑπομένειν, ὅτε οἱ πολέμιοι ἰσχυρῶς ἐπικέοιντο. Ἐνταῦθα ὁ Χειρίσοφος ἄλλοτε μὲν ὅτε παρεγγυῷτο ὑπέμενε, τότε δ' οὐχ ὑπέμενεν, ἀλλ' ἦγε ταχέως καὶ παρηγγύα ἕπεσθαι».

Ἀπαντᾷ δὲ καὶ παρὰ τῷ Ἀριστοφάνει Ἐκκλ. 270 «ὥσπερ τὸν ἄνδρ' ἐθεᾶσθ', ὅτ' εἰς ἐκκλησίαν μέλλοι βαδίζειν ἢ θύραζ' ἑκάστοτε» καὶ παρὰ τῷ Πλάτωνι Πρωταγ. σελ. 322, Β «ὅτε οὖν ἀθροισθεῖεν, ἠδίκουν ἀλλήλους ἅτε οὐκ ἔχοντες τὴν πολιτικὴν τέχνην» καὶ παρὰ τῷ Ψευδαριστοτέλει περὶ Θαυμασ. Ἀκουσμ. ΚΖ' (Τόμ. Δ', σελ. 79, 9 Διδ.) «Διὸ καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ Περσῶν, ὅτε διοδεύοι, τρεῖς ἡμέρας ἔμενε» καὶ παρὰ τῷ Πολυβίῳ σελ. 547, 12 Οὐλσχ. «τοῦ δὲ πλήθους, ὅτε λάβοι προστάτας, συνεπισχύοντος κατὰ τῶν ἡγουμένων διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας, τὸ μὲν τῆς βασιλείας καὶ μοναρχίας εἶδος ἄρδην ἀνῃρεῖτο, τὸ δὲ τῆς ἀριστοκρατίας αὖθις ἀρχὴν ἐλάμβανε καὶ γένεσιν» καὶ παρὰ τῷ Φιλοστράτῳ Τόμ. Α', σελ. 18, 6 Καυσ. «ἀλλ' ὥσπερ ἐκ τρίποδος ὅτε διαλέγοιτο, οἶδα ἔλεγε καὶ δοκοῖ μοι καὶ ποῖ φέρεσθε;» καὶ παρὰ τῷ Εὐαγρίῳ Ἐκκλησ. Ἱστορ. σελ. 183, 7 (1898) «ἐκ τῶν προστυχόντων ἐδεσμάτων ἢ σιτίων ἤσθιεν, ὅτε πεινῴη» καὶ σελ. 202, 13 «ὥστε ὅτε προΐοι παμπληθεῖς αὐτῷ καὶ τῶν εἰωθότων ἄτερ ἐπηκολούθουν». Πρβ. καὶ Δειπνοσοφιστὰς Ἀθηναίου σελ. 578, Δ' καὶ σελ. 604, Δ' καὶ σελ. 606, ϛ'.

Πολλάκις ἐν τοῖς Ὁμηρικοῖς ἔπεσιν εὑρίσκεται τὸ δισύλλαβον ἐπίρρημα ὅτε συντεταγμένον εὐκτικῇ ἐνεστῶτος ἢ ἀορίστου, οἷον Ἰλ. Υ, 226 «αἳ δ' ὅτε μὲν σκιρτῷεν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν, ἄκρον ἐπ' ἀνθερίκων καρπὸν θέον οὐδὲ κατέκλων» καὶ Κ, 11 «ἤ τοι ὅτ' ἐς πεδίον τὸ Τρωικὸν ἀθρήσειεν, θαύμαζεν πυρὰ πολλά». κτλ. Ἴδε Ὁμηρ. Λεξ. Ἐβελιγγ. Τόμ. Β', σελ. 97. Πρβ καὶ Βεκκῆρον ἐν *Hom. Blätt*. Τόμ. Β', σελ. 48 κἑ.».

Ἐπίμετρον Β' εἰς τὴν πρώτην παράγραφον τοῦ ἡγουμένου κεφαλαίου.

Ἐμνημονεύθη ἐν τῷ ἡγουμένῳ κεφαλαίῳ τὸ χωρίον τοῦ Θουκυδίδου «καὶ ὁπότε ἐς τὴν καρδίαν στηρίξαι, ἀνέστρεφέ τε αὐτὴν κτἑ.». Δὲν ἐκινήθη δ' ὁ τύπος στηρίξΑΙ ὑπὸ παλαιοτέρων ἐκδοτῶν, τοῦ Πόππου καὶ τοῦ Κρυγήρου καὶ ἄλλων, ἀλλ' ὑπὸ νεωτέρων μετεβλήθη εἰς τὸν στηρίξΕΙΕΝ. Ὁ Στάλιος ἀποφαίνεται ἐν *Quaest. Grammat. ad Thucyd. pert*. σελ. 63 ἐκδ. β' «Itaque non

solum III 49, 3 φθάσειαν pro φθάσαιεν et V 111, 1 νομίσειαν pro νομίσαιεν, sed etiam II, 49, 3 στηρίξειεν pro στηρίξαι et II 84,2 ἐκπνεύσειεν pro ἐκπνεῦσαι reponenda sunt» (Ἴδε καὶ Ἑρουερδῆνα ἐν *Stud. Thucyd.* σελ. 113). Λέγει δὲ καὶ ὁ Κόβητος ἐν *Var. Lect.* σελ. 438 ἐκδ. β' «Thucyd. II. 49. καὶ ὁπότε ἐς τὴν καρδίαν στηρίξαι ἀνέστρεφέ τε αὐτὴν καὶ ἀποκαθάρσεις χολῆς πᾶσαι ὅσαι ὑπὸ ἰατρῶν ὠνομασμέναι εἰσὶν ἐπῆσαν. Apud. Galenum V. p. 275 Kuhn. hinc. affertur: στηρίξειεν ἀνέτρεπέ τε αὐτὴν-ὑπὸ τῶν ἰατρῶν εἰσὶν ὠνομασμέναι, quae potior scriptura est».Παρὰ τῷ Γαληνῷ εἶνε γεγραμμένον «καὶ ὁπότε **εἰς** τὴν καρδίαν στηρίξειεν, ἀνέτρεπέ τε αὐτὴν καὶ ἀποκαθάρσεις χολῆς πᾶσαι ὅσαι ὑπὸ τῶν ἰατρῶν εἰσιν ὠνομασμέναι ἐπήεσαν».

Τὸ χωρίον τοῦ Θουκυδίδου ἐμνημόνευσεν ὁ Γαληνὸς καὶ ἐν Τόμ. ΙΖ', α', σελ. 315 «ἐπειδὴ πλὴν οἱ ἰατροὶ καὶ Θουκυδίδης ἐν τῇ δευτέρᾳ τῶν ἱστοριῶν περὶ λοιμοῦ γράφων ὡδέ πώς φησι· καὶ ὁπότε **εἰς** τὴν καρδίαν στηρίξαιεν, ἀνέτρεπέ τε αὐτὴν καὶ ἀποκαθάρσεις χολῆς πᾶσαι ὅσαι **ἀπὸ** τῶν ἰατρῶν εἰσιν ὠνομασμέναι ἐπήεσαν». Πρβ. Τόμ. Ϛ', σελ. 825 «ταῦτα δ' ἔχει πάντα μετὰ τοῦ μηδεμίαν ἔχειν στῦψιν ἢ τοῦ στομάχου ἀνατροπήν» καὶ Τόμ. ΙΓ', σελ. 121 «γεγράφασιν οὖν οἱ πρὸ ἡμῶν φάρμακα πρὸς τὰς ἐν αὐτῷ διαθέσεις, ὥσπερ τὰς ἄλλας, οὕτω καὶ τὰς ὀνομαζομένας αὐτοῖς ἀνατροπάς· ἐοίκασι δ' οὕτω καλεῖν τάς τε ἀνορεξίας καὶ τὰς ναυτιώδεις διαθέσεις, ἐφ' αἷς ἐνίοτε μὲν συμβαίνουσιν ἔμετοι, γίνονται δὲ καὶ δήξεις ἐν αὐτῷ τινες, ὥσπερ βουλιμιώδεις τε καὶ ἀσώδεις διαθέσεις» καὶ σελ. 128 «ὅσοις ἐρυγαὶ τοιαῦται μετὰ δυσφορίας τινὸς καὶ ἄσης καὶ ἀνατροπῆς γίνονται» καὶ σελ. 140 «ἤρξατο μὲν οὖν αὐτῶν ὡδί πως· πρὸς στομάχου ἀνατροπάς. Τίνας δὲ λέγει ἀνατροπὰς οὐκ ἐδήλωσε σαφῶς· δύναται μὲν γὰρ καὶ τὰς ἀνορεξίας λέγειν, δύναται δὲ καὶ τὰς ἐπὶ τῇ τροφῇ γινομένας ναυτιώδεις διαθέσεις» καὶ σελ. 148 «μετὰ τὰς προγεγραμμένας δύο δυνάμεις ὁ Ἀσκληπιάδης οὕτως ἔγραψεν· πρὸς τὰς εἰλεώδεις τοῦ στόμαχου ἀνατροπὰς» καὶ Τόμ. ΙϚ', σελ. 107 «καὶ μέντοι καί τινες μὲν ἀνατρέπονται τὸν στόμαχον ὑπὸ τῶν καθαιρόντων φαρμάκων, ἕτεροι δ' ἀλύπως λαμβάνουσι». Εἶνε δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀντύλλου εἰρημένον παρ' Ὀρειβασ. Τόμ. Α', σελ. 303 Δαρ. «ἐπὶ δὲ τῶν δακνομένων τὸν στόμαχον καὶ τὰ ἔντερα βρα-

χύ τι καὶ ἀνήθου, ἐπὶ δὲ τῶν ἀνατρεπομένων τὸν στόμαχον καὶ ναυτιωδῶν γλήχωνος καὶ θύμου» (Πρβ. καὶ σελ. 496, 4) καὶ ὑπὸ Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρέως Τόμ. Α΄ σελ. 213, 2 Δινδ. «αἱ μὲν οὖν πολυειδεῖς ποιότητες ἀποπτυστέαι, ποικίλας ἐντίκτουσαι βλάβας, καχεξίας σωμάτων, ἀνατροπὰς στομάχων κτέ.».

Οὐκ ἀγνοητέον δ' ὅτι ἐγένετο τῆς τοῦ Θουκυδίδου ῥήσεως μνεία ὑπὸ τοῦ Γαληνοῦ καὶ ἐν Τόμ. ΙΗ΄, Β΄, σελ. 286. Εἶνε δ' ἐνταῦθα γεγραμμένον οὐχὶ ἀνέτρεπε ἀλλὰ ἀνέστρεφε· «τοιοῦτον γὰρ καὶ ὁ Θουκυδίδης ἐδήλωσεν, ἔνθα φησί, καὶ ὁπότε ἐς τὴν καρδίαν ἐστήριξε, ἀνέστρεφέ γε αὐτὴν καὶ ἀποκαθάρσεις χολῆς ὁπόσαι παρὰ τῶν ἰατρῶν ὠνομασμέναι εἰσὶν ὑπίεσαν· τὸ γὰρ ἀνέστρεφεν ἐπὶ τῆς πρὸς ἔμετον ὁρμῆς εἶπεν».

Παρατηρήσεως ἄξιον ὑπάρχει ὅτι ἐν ἑνὶ μὲν τόπῳ τοῦ Γαληνοῦ εἶνε γεγραμμένον στηρίξειεν, ἐν ἑτέρῳ δὲ στηρίξαιεν (πληθυντικὸν ἀνθ' ἑνικοῦ), ἐν ἄλλῳ δὲ ἐστήριξε, ὁριστικὸν ἀντ' εὐκτικοῦ· ἔτι δ' ὅτι ἡ αὐτὴ φράσις κατὰ τρεῖς τρόπους εἶνε παρὰ τῷ Γαληνῷ προσενηνεγμένη, «ὅσαι ὑπὸ ΤΩΝ ἰατρῶν ὠνομασμέναι εἰσὶν» καὶ «ὅσαι ἀπὸ τῶν ἰατρῶν εἰσιν ὠνομασμέναι» καὶ «**ὁπόσαι παρὰ** τῶν ἰατρῶν ὠνομασμέναι εἰσίν». Πρὸς δὲ τούτοις ὅτι ἀντὶ τοῦ ἐπῇσαν, οὗ πάντως ἐποιήσατο χρῆσιν ὁ Θουκυδίδης, εἶνε γεγραμμένον παρὰ τῷ Γαληνῷ οὐ μόνον ἐπῄεσαν, ὡς καὶ ἐν Τόμ. ΙΖ΄, Β΄, σελ. 168, ἀλλὰ καὶ ὑπίεσαν. Πρβ. Λόγ. Ἑρμ. 1866, σελ. 48.

ΚΕΦ. ΠΘ΄.

Πῶμα δόκιμον, **πόμα** ἀδόκιμον

Ἐγράψαμεν ἐν τῇ Ἑβδομάδι 1884, Δελτ. 34, σελ. 3 «πῶμα. Ὁ Ἡρῳδιανὸς ἐν τῷ περὶ Μονήρους Λέξ. σελ. 29, 22 γράφει «Λέγω δὲ τὸ πρόδομα ἢ πρόπομα, ὅπερ καὶ πρόπωμα λεγεται». Πρβ. Χοιροβοσκ. σελ. 368, 14 «Λέγω δὲ τὸ πρόδομα καὶ τὸ πρόπομα, ὅπερ καὶ πρόπωμα λέγεται **Ἀττικῶς** διὰ τοῦ Ω μεγάλου». Τὸν τύπον *πόμα* θὰ ἐξετάσωμεν ἐν τοῖς ἔπειτα» καὶ Δελτ. 39 σελ. 3 «πόμα. Ἐν τῷ Ὀνομαστικῷ τοῦ Πολυδεύκους κεῖται βιβλ. Ϛ΄, 15, ὁ μὲν οἶνος

πόμα καὶ *πῶμα* καὶ ποτὸν» καὶ 182 «ἔδεσμα βρῶμα, *πῶμα πόμα*, ἄρτυμα, ἥδυσμα», ἐν δὲ τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ, σελ. 794, 34 φέρεται «Φιλοπότης μὲν διὰ τοῦ Ο μικροῦ ὁ φ:λῶν πότους καὶ συμπόσια, φιλοπώτης δὲ διὰ τοῦ Ω μεγάλου ὁ φιλῶν πολλὰ πίνειν· *πῶμα* γὰρ τὸ ποτὸν καὶ οὐ *πόμα*. Οὕτως Ἡρῳδιανὸς εἰς τὰ ζητούμενα τῶν μερῶν τοῦ λόγου». Πρβ. καὶ Ἀμμών. σελ. 114 «*Πόμα* καὶ *πῶμα* διχῶς λέγουσι - Ἐν δὲ τοῖς συνθέτοις μόνον διὰ τοῦ Ω μεγάλου, οἷον *γαλακτοπωτεῖν* καὶ *ὑδροπωτεῖν*» καὶ Ἀθην. σελ. 406, β' «ἅπερ ὠνομάσθη ἀπὸ τῆς πόσεως, ὡς τό *ἔκπωμα* οἱ Ἀττικοί, ἐπεὶ *ὑδροπωτεῖν* καὶ *οἰνοπωτεῖν* λέγουσιν» καὶ Εὐστάθ. σελ. 1716, 37 «Ἀττικῶς ἐκτείνει τὴν παραλήγουσαν ἡ ἄμπωτις, ὡς καὶ τὸ *αἱματοπώτης* καὶ *ὑδροπώτης* κατὰ Αἴλιον Διονύσιον». Περὶ τῶν εἰς ΠΟΤΗΣ καὶ ΠΩΤΗΣ συνθέτων ὀνομάτων καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν παρηγμένων ῥημάτων θὰ διαλάβωμεν μετ' ἀκριβείας ἀλλαχοῦ (Ἴδε Λοβέκκιον εἰς *Φρύν*. σελ. 456 καὶ Κόβητον ἐν *Μνημοσ.* 1862, σελ. 406 καὶ 1883, σελ. 82). Τοῦ διὰ τοῦ Ο μικροῦ προενηνεγμένου τύπου *πόμα* πολλὰ παραδείγματα ἔχομεν νὰ μνημονεύσωμεν ἐκ τοῦ παρηκμακότος ἑλληνισμοῦ, ἀλλ' ἥ τε ἀναλογία τῆς γλώσσης καὶ ἡ χρῆσις τῶν ποιητῶν, ὧν τὰ μαρτύρια θὰ καταλεχθῶσιν ἐν ἑτέρῳ τόπῳ, σαφῶς διδάσκουσιν ὅτι ὑπὸ τῶν παλαιῶν ἐλέγετο *πῶμα* διὰ τοῦ Ω μεγάλου. Πρβ. καὶ *ἔκπωμα*. Εὐστάθ, σελ. 1161, 55 «τὸ δὲ δέπας *ἔκπωμα* οἱ μεθ' Ὅμηρον ἔλεγον μᾶλλον ἢ ποτήριον· τραγικοὶ δέ, φασί, καὶ Ἴωνες καὶ *πῶμα* τὸ αὐτό» (Ἴδε καὶ Θωμ. Μάγ. σελ. 155, 3 καὶ Φώτ. σελ. 445, 25). Ὡς δ' ὁ Θεόκριτος εἶπεν ἐν ἐπιγρ. ΙΓ', 2 «ἁγνᾶς *ἄνθεμα* Χρυσογόνας», οὕτως ὁ Μόσχος ἐν Εἰδυλλ. Γ', 78 «ὁ δ' ἔχεν *πόμα* τὰς Ἀρεθοίσας». Ὁ Μεινέκίος ἐσημειώσατο ἐν τῇ τρίτῃ ἐκδόσει τῶν Βουκολικῶν Ποιητῶν σελ. 443 «Atticos Atticorumque aemulos non πόμα dixisse sed πῶμα, notum est post Porsonum ad Euripidis Hec. 579. Nec. tamen ideo πῶμα Graeculorum tantum esse dicere debebat Cobetus V. L. p. 85, nisi forte etiam Pindarus Nem. III, 135 in Graeculis habendus est.

χύ τι καὶ ἀνήθου, ἐπὶ δὲ τῶν ἀνατρεπομένων τὸν στόμαχον καὶ ναυτιωδῶν γλήχωνος καὶ θύμου» (Πρβ. καὶ σελ. 496, 4) καὶ ὑπὸ Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρέως Τόμ. Α' σελ. 213, 2 Δινδ. «καὶ μὲν οὖν πολυειδεῖς ποιότητες ἀποπτυστέαι, ποικίλας ἐντίκτουσαι βλάβας, καχεξίας σωμάτων, ἀνατροπὰς στομάχων κτέ.».

Οὐκ ἀγνοητέον δ' ὅτι ἐγένετο τῆς τοῦ Θουκυδίδου ῥήσεως μνεία ὑπὸ τοῦ Γαληνοῦ καὶ ἐν Τόμ. ΙΗ', β', σελ. 286. Εἶνε δ' ἐνταῦθα γεγραμμένον οὐχὶ ἀνέτρεπε ἀλλὰ ἀνέστρεφε· «τοιοῦτον γὰρ καὶ ὁ Θουκυδίδης ἐδήλωσεν, ἔνθα φησί, καὶ ὁπότε ἐς τὴν καρδίαν ἐστήριξε, ἀνέστρεφέ γε αὐτὴν καὶ ἀποκαθάρσεις χολῆς ὁπόσαι παρὰ τῶν ἰατρῶν ὠνομασμέναι εἰσὶν ὑπίεσαν· τὸ γὰρ ἀνέστρεφεν ἐπὶ τῆς πρὸς ἔμετον ὁρμῆς εἶπεν».

Παρατηρήσεως ἄξιον ὑπάρχει ὅτι ἐν ἑνὶ μὲν τόπῳ τοῦ Γαληνοῦ εἶνε γεγραμμένον στηρίξειεν, ἐν ἑτέρῳ δὲ στηρίξαιεν (πληθυντικὸν ἀνθ' ἑνικοῦ), ἐν ἄλλῳ δὲ ἐστήριξε, ὁριστικὸν ἀντ' εὐκτικοῦ· ἔτι δ' ὅτι ἡ αὐτὴ φράσις κατὰ τρεῖς τρόπους εἶνε παρὰ τῷ Γαληνῷ προενηνεγμένη, «ὅσαι ὑπὸ ΤΩΝ ἰατρῶν ὠνομασμέναι εἰσὶν» καὶ «ὅσαι **ἀπὸ** τῶν ἰατρῶν εἰσιν ὠνομασμέναι» καὶ «**ὁπόσαι παρὰ** τῶν ἰατρῶν ὠνομασμέναι εἰσίν». Πρὸς δὲ τούτοις ὅτι ἀντὶ τοῦ ἐπῆσαν, οὐ πάντως ἐποιήσατο χρῆσιν ὁ Θουκυδίδης, εἶνε γεγραμμένον παρὰ τῷ Γαληνῷ οὐ μόνον ἐπῄεσαν, ὡς καὶ ἐν Τόμ. ΙΖ', β', σελ. 168, ἀλλὰ καὶ ὑπίεσαν. Πρβ. Λόγ. Ἑρμ. 1866, σελ. 48.

ΚΕΦ. ΠΘ'.

Πῶμα δόκιμον, **πόμα** ἀδόκιμον

Ἐγράψαμεν ἐν τῇ Ἑβδομάδι 1884, Δελτ. 34, σελ. 3 «πῶμα. Ὁ Ἡρωδιανὸς ἐν τῷ περὶ Μονήρους Λέξ. σελ. 29, 22 γράφει «Λέγω δὲ τὸ πρόδομα ἢ πρόπομα, ὅπερ καὶ πρόπωμα λεγεται». Πρβ. Χοιροβοσκ. σελ. 368, 14 «Λέγω δὲ τὸ πρόδομα καὶ τὸ πρόπομα, ὅπερ καὶ πρόπωμα λέγεται **Ἀττικῶς** διὰ τοῦ Ω μεγάλου». Τὸν τύπον *πόμα* θὰ ἐξετάσωμεν ἐν τοῖς ἔπειτα» καὶ Δελτ. 39 σελ. 3 «πόμα. Ἐν τῷ Ὀνομαστικῷ τοῦ Πολυδεύκους κεῖται βιβλ. ς', 15, ὁ μὲν οἶνος

saepe reperias verum esse quod Anglis in ore est: *First thoughts are best*»⟩.

Ἐξεδόθη πρό τινος χρόνου ὑπὸ τοῦ Reitzenstein βιβλίον περιέχον τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Φωτίου τὰ ἀπὸ τοῦ Ἄ μέχρι τοῦ Ἄπαρνος. Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ φέρεται σελ 51 «Αἱματοπώτης»· οἱ Ἀττικοὶ μηκύνοντες τὸ Ο προφέρουσι τὴν λέξιν, ὥσπερ καὶ τὸ οἰνοπώτης καὶ ὑδροπώτης, ἐπεὶ καὶ τὸ πόμα οἱ μὲν ἄλλοι διὰ βραχέος τοῦ Ο γράφουσιν, Ἀττικοὶ δὲ ἐπεκτείνοντες». Ἐν τοῖς Κραμηρου Ὀξ. Ἀνεκδότοις Τόμ. Α', σελ. 166, 3 εἶνε γεγραμμένον «ἀπέπομαι πόμα, δέδομαι δόμα». Ὁ ταῦτα γράψας εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν ἐν τῷ παρηκμακότι ἑλληνισμῷ συνήθη ὄντα ἀδόκιμον τύπον πόμα.

Τῆς παρὰ τοῖς παλαιοῖς Ἕλλησι ἐγκεκριμένης ἐκφορᾶς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ὀνόματος παρέχουσιν ἡμῖν μαρτύρια οἱ τραγικοὶ ποιηταὶ Αἰσχύλος καὶ Σοφοκλῆς καὶ Εὐριπίδης καὶ οἱ κωμικοὶ Ἄλεξις καὶ Ἐπίνικος.

Αἰσχ. Ἑπτ. 309 «ὕδωρ τε Διρκαῖον, εὐτραφέστατον πωμάτων» καὶ Ἱκέτ. 1026 «ποταμοὺς δ' οἳ διὰ χώρας θελεμὸν πῶμα χέουσιν» καὶ Εὐμεν 266 «φεροίμαν βοσκὰν πώματος δυσπότου».

Σοφοκλ. Φιλοκτ. 715 «ὃς μηδ' οἰνοχύτου πώματος ἥσθη δεκέτει χρόνῳ». Ἴδε Βλαϋδέσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Φιλοκτήτου σελ. 153-154. Πρβ. καὶ Ναύκιον ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν ἀποσπασμάτων τῶν Ἑλλήνων Τραγικῶν σελ. 135 ἐκδ. β'.

Εὐριπ. Ἱππολ. 208 «πῶς ἂν δροσερᾶς ἀπὸ κρηνῖδος καθαρῶν ὑδάτων πῶμ' ἀρυσαίμαν» καὶ 227 «κλιτύς, ὅθεν σοι πῶμα γένοιτ' ἄν». Ἰφιγ. Τ. 952 «δαιτὸς γενοίμην πώματός τ' αὐτῶν δίχα». Ἑκάβ. 392 «καὶ δὶς τόσον πῶμ' αἵματος γενήσεται». Ἴων 1034 «κάθες βαλὼν εἰς πῶμα τῷ νεανίᾳ» καὶ 1195 «κρατῆρας ἱεροὺς Βιβλίνου (Βυβλίνου) τε πώματος» καὶ 1199 «εἰς αὐτὸ χεῖλη πώματος κεχρημέναι» καὶ 1212 «καὶ πῶμα χειρὸς σῆς ἐδεξάμην πάρα» καὶ 1216 «τόλμας Κρεούσης πώματός τε μηχανάς». Βάκχ. 279 «βότρυος ὑγρὸν πῶμ' ηὗρε κεἰσηνέγκατο» καὶ 708 «ὅσαις δὲ λευκοῦ πώματος πόθος παρῆν». Κύκλ. 123 «Βρομίου δὲ πῶμ' ἔχουσιν, ἀμπέλου ῥοάς;» καὶ 139 «οὐ χρυσὸν ἀλλὰ πῶμα Διονύσου φέρω» καὶ 141 «καὶ μὴν Μάρων μοι πῶμ' ἔδωκε, παῖς θεοῦ» καὶ 147 «ναὶ δὶς τόσον πῶμ' ὅσον ἂν ἐξ ἀσκοῦ ῥυῇ» καὶ 172 «εἶτ' ἐγὼ

οὐκ ὠνήσομαι τοιόνδε πῶμα, κέ;» καὶ 192 «βότρυος ἐμοὶ πῶμ' ἀντιδόντες εὐίου» καὶ 415 «θεῖον κομίζει πῶμα, Διονύσου γένος» καὶ 452 «ὡς οὐ Κύκλωψι πῶμα χρὴ δοῦναι τόδε» καὶ 571 «συνεκθανεῖν δὲ σπῶντα χρὴ τῷ πώματι» καὶ 419 «καλὸν τὸ πῶμα δαιτὶ πρὸς καλῇ δίδως» καὶ 677 «ὁ μιαρός, ὅς μοι δοὺς τὸ πῶμα κατέκλυσε». Ἀποσπ. 892, 2 Ναυκ. «Δήμητρος ἀκτῆς πώματός θ' ὑδρηχόου». Μνημονεύομεν ἣν ὁ Πόρσων ἐποιήσατο παρατήρησιν ἐν τῇ ἐκδόσει Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου Τόμ. Α', σελ. 33 Λιψ. «392 πόμ' MSS. et edd. sed. haec forma Atticis erat incognita, quod hoc uno argumento satis probatur. Multa sunt loca, in quibus metrum πῶμα flagitet; nullum, ubi πόμα postulet; pauca, ubi admittat». Πλείονα περὶ τοῦ πράγματος ἔγραψεν ὁ ἔνδοξος κριτικὸς ἐν *Adversar.* σελ. 218.

Ἀλεξ. Ἀποσπ. 230,3 Κοκκ. «ἡδύ γε τὸ πῶμα. Ποδαπὸς ὁ Βρόμιος, Τρύφη;» καὶ 274,1 «Λεσβίου δὲ πώματος οὐκ ἔστιν ἄλλος οἶνος ἡδίων πιεῖν».

Ἐπίνικ. 1,10 Κοκκ. «κατησίμωσε πῶμα, καύματος λύσιν».

Ἐλέχθη δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Φιλοξένου παρ' Ἀθην. σελ. 476, ε' «πίνετο νεκτάρεον πῶμ' ἐν χρυσέαις προτομαῖς ταύρων κεραστῶν».

Παρὰ τῷ Θεοκρίτῳ Εἰδυλλ. Ζ', 155 κεῖται «οἷον δὴ τόκα πῶμα διεκρανά(ω)σατε Νύμφαι». Ποιεῖται δ' ὁ Φρίσχιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Θεοκρίτου Τόμ. Α', σελ. 254 (1865) τὴν παρατήρησιν τήνδε «Grammaticus ille, perinde atque auctor scholii p. 284,14, vocabulo πῶμα vim *operculi* subiecisse videtur, quum habeat hic potius vim *potus* qua vi πόμα a Pindaro Nem. III, 79. Morsch. III, 78 al. dicitur. Cf. Lobeck parall. p. 425 coll. Poson. ad Eur. Hec. 392». Ἐν τοῖς εἰς Θεόκριτον Σχολίοις σελ. 285,3 Ἀρ. λέγεται «Πῶμα διὰ τὸ μέτρον ἐνταῦθα γράφεται διὰ τοῦ Ω Δωρικῶς· ἀπὸ γὰρ τοῦ κοινοῦ κατὰ πλεονασμὸν τοῦ Υ γίνεται ποῦμα Ἰωνικῶς, εἶτα τροπῇ τῆς ΟΥ εἰς Ω Δωρικῶς πῶμα, ὥσπερ καὶ Διόνυσος Διώνυσος καὶ ἄλλα πλεῖστα». Αὐτοσχεδιάσματα μὲν εἶνε ταῦτα ἀλλὰ σαφῶς ἐξ αὐτῶν δηλοῦται ὅτι ὀρθὴ ἐκδοχὴ ἐγένετο τοῦ ὀνόματος πῶμα. Ἀναγινώσκεται δὲ καὶ παρὰ τῷ Ψευδανακρέοντι 36,11 Βεργκ. «τὸ μὲν οὖν πῶμα κερασθὲν ἁπαλοὶ φέρουσι παῖδες» καὶ 15 «τὸ μὲν οὖν πῶμα λάβωμεν» καὶ 50, 5 «μᾶλλον δι-

δασκε πίνειν ἀπαλὸν πῶμα Λυαίου». Ἴδε καὶ Θησ. Στεφ. Τόμ. ς', σελ. 2300, Α'.

Ὁ Μεινέκιος γράφει ἐν τῇ τρίτῃ ἐκδόσει τῶν Βουκολικῶν ποιητῶν σελ. 443 «Forma πόμα inter Alexandrinos poetas unus, si recte memini, usus est Nicander Alex. 105. 299, quo tamen non utar ad tuendam eam in carmine Moschi». Παρὰ τῷ Νικάνδρῳ εὑρίσκεται οὐ μόνον ὁ μεταγενέστερος τύπος πόμα (Ἀλεξιφαρ. 105 καὶ 299) ἀλλὰ καὶ ὁ παλαιὸς πῶμα (Ἀλεξιφαρ. 186 καὶ 279). Καὶ ὁ Ἀνδρόμαχος δ' ἐχρήσατο ἀμφοτέροις τοῖς τύποις, ὡς παρετηρήθη ὑπὸ τοῦ Κοβήτου ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1885, σελ. 7 «In his omnibus Graeculorum συνήθεια longam vocalem in brevem convertit εὕρεμα, κρίμα, πόμα cett. et poëtastri promiscue utuntur formis antiquis et novis. Est carmen Andromachi τοῦ ἀρχιατροῦ ad Neronem Tom. XIV pag. 32.

Κλῦθι πολυθρονίου βριαρὸν σθένος ἀντιδότοιο
Καῖσαρ, ἀδειμάντου δῶτορ ἐλευθερίης
Κλῦθι, Νέρων.

Andromachus promiscue aut πῶμα dicit pag. 36:

ἢ παγερὸν κυανοῦ πῶμα λάβοι θανάτου.

aut πόμα, ut pag. 33:

αἱμόρρους τοίῳ δαμναμένη πόματι.

similiterque ceteri poetae id genus. Εἶνε δ' εἰρημένον ὑπὸ τοῦ Ἀνδρομάχου καὶ «οὐ θερμὴν θάψον τε καὶ ὠκύμορον πόμα Μήδης» (Γαλην. Τόμ. ΙΔ', σελ. 33,5). Πρβ. καὶ Μάρκελλ. Σιδ. Ἰατρ. περὶ Ἰχθ. σελ. 166,69 καὶ σελ. 167,94 Διδ. πόμα καὶ Ἀσκληπιάδ. Ὑγιειν. Παραγγελ. σελ. 132,7 Διδ. πόματα καὶ σελ. 133,73 πόμα.

Ἡ δόκιμος ἐκφορὰ ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῇ Παλατίνῃ Ἀνθολογίᾳ ς', 299,6 «θωμὸς καὶ Βάκχου πῶμ' ἐπιδορπίδιον» καὶ Ζ', 457,4 «πῶμα Κυκλωπείην πλησομένη κύλικα» καὶ Θ', 375 «τοῦδε γὰρ ἂν τάχα τις διὰ πώματος ἢ πρὸς ἀοιδὰς ἤλυθεν». Ἀλλ' ἐν πολλοῖς ἄλλοις τόποις φέρεται ἡ ἀδόκιμος ἐκφορά, οἷον Θ', 313 καὶ 356 καὶ 770 καὶ ΙΒ', 50 καὶ Ις', 333 πόμα καὶ Θ', 142 καὶ 327 καὶ Ις', 89 πόματος.

Ὁ Νόννος εἶπεν ἐν τοῖς Διονυσιακοῖς ΙΒ', 271 «πᾶσιν ἐμοῖς με-

λέεσσιν ἐγὼ σέο πῶμα κεράσσω», ἀλλ' ἀλλαχοῦ πολλαχοῦ ἐρρήθη ὑπ' αὐτοῦ πόμα, Γ', 86 καὶ 322 καὶ ΙΔ', 436 καὶ ΙΕ', 191 καὶ ΙΖ', 161 καὶ Κ', 28 καὶ ΜΖ', 86 καὶ 92 καὶ 102. Κεῖται δὲ καὶ παρὰ τῷ Μανέθωνι Γ', 71 (σελ. 23 Τευβν.) «ἢ πόμα φαρμακόεν πιέειν κατένευσεν ἐν οἴκοις» καὶ ἐν ἐπιγράμματι παρὰ Σωτίωνι ἢ Ψευδοσωτίωνι (Παραδοξογρ. Οὐεστερμ. σελ. 186,14) «τῆς μὲν ἀπὸ κρήνης ἄρυσαι πόμα καὶ παρὰ νύμφαις» (Πρβ. καὶ Πρεγῆρον ἐν *Inscript. Graec. Metr.* σελ. 171)· ἔτι δὲ ἐν ἐπιγράμματι τῶν ὑπὸ τοῦ Καιβελίου ἐκ λίθων συνειλεγμένων 244.10 (σελ. 93) «παυσιπόνῳ λάθας λουσαμένα πόματι».

Περὶ τῆς παρὰ τῷ Πλάτωνι χρήσεως ἐποιήσατο λόγον ὁ Ἄστιο. ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ φιλοσόφου τούτου Τομ. ΙΑ', σελ. 452 (1832), Ἔχει δ' ὁ λόγος τοῦ Ἀστίου ὧδε «πώματα : Sic Bekkerus dedit, quem Stallbaumius sequutus est. Libri (etiam Clark.) πόματας de quo vid- *Porson.* ad Eurip. Hecub. p. 396 et Advers. p. 218. Adde Stallbaum ad Phileb. p. 100. et Christ. Schneider. ad Polit. p. 285, qui hanc quoque rem codicum numero et pondere iudicandam censet, quasi librarii (modo πόμα, modo πῶμα scribentes) ipsius scriptoris instar habeant» (Πρβ. καὶ *Lex. Platon.* Τόμ. Γ', σελ. 228). Γράφει δὲ καὶ ὁ Σχάνζιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος Τόμ ΙΒ', σελ. ε' «πῶμα, ἔκπωμα: (Cf. Schneider Civ. I. p. 284 sq. Cobet. nov. lect. p. 455 Mnemos. vol. I. 1873 p. 57.—Omnibus his locis πῶμα quod prima manus dederat, manus secunda correxit in πόμα. Recte Porson ad Eurip. Hecub. 392 — Platonici libri rectam scripturam tradiderunt, si excipias Phaedon. 117,b Gorg. 522,a, ubi contra libros BT πώματος et πώματα scribendum esse apparet».

Ἐπειδὴ ἀνενδοιάστως ἡμεῖς εἴμεθα πεπεισμένοι ὅτι ἀνάττικος εἶνε ὁ διὰ τοῦ Ο ἐκφερόμενος τύπος, εὐλογωτάτην εὑρίσκομεν τὴν ὑπὸ κριτικῶν γενομένην παρὰ τῷ Ξενοφῶντι μεταβολὴν τοῦ πόμα εἰς τὸ πῶμα (Ἀνάβ. Δ', ε', 27 καὶ Ἀπομν. Δ', ζ', 9) καὶ τοῦ πόματι εἰς τὸ πώματι (Κυρ. Παιδ. Ε', β', 17). Ὁ Σαύπιος γράφει ἐν *Lexil. Xenoph.* σελ. 112 «πῶμα. πόμα tuentur Born. An. 4,5,27. n. Kuehn. Comm. 4,7,9, Graeculis tribuit Cob. N. L. 455. Vid. Bissch. Ann. An. 55. et qui cautius iudicat

G. Dind. Thes. St. 6. 2300,b. L. Dind. Cyr. 5,2,17. Libri πόμα, nisi quod An. l. c. unus πῶμα habet. De Platonicis v. Schneid. Civ. 1 p. 285. Herm. 2. p. XVI. ἔκπομα Cyr. 1,3, 8. in optimis libris est». Ἐποιήσατο λόγον περὶ τοῦ πράγματος ὁ ἀνὴρ καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Ἀναβάσεως σελ. λ' καὶ ἐν τῇ τῶν Ἀπομνημονευμάτων σελ. λα' καὶ ἐν τῇ τῆς Κύρου Παιδείας σελ. λς'. Παρατηρητέον δ' ὅτι τὸ ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύμασι τοῦ Ξενοφῶντος γραφικὸν πταῖσμα φέρεται καὶ ἐν οἷς ἐξ αὐτῶν παρέθετο ὁ Στοβαῖος ἐν ταῖς Ἐκλογαῖς Τόμ. Β', σελ. 248,28 Οὐαξμ. «τί βρῶμα ἢ τί πόμα».

Ἐν τοῖς τοῦ Κριτίου παρ' Ἀθην. σελ. 483, Β' ἐξέδωκεν ὁ Γ. Δινδόρφιος σελ. 1082 «τὸ μὴ λίαν κατάδηλον εἶναι τὸ πῶμα» καὶ ἐσημειώσατο «πῶμα: Scribebatur πόμα». Πρβ. καὶ σελ. 984,3 καὶ σελ. 991,11 καὶ 18 καὶ σελ. 1503,10.

Περὶ τῆς παρὰ τοῖς Ἴωσι χρήσεως ἀπεφήνατο ὁ Γ. Δινδόρφιος ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. ς', σελ. 2300, Γ' (1851) «Iones utrum πόμα dixerint, quod ter ap. Herodotum legitur (3,22 et 23) et frequens est ap. Hippocratem et Aretaeum, an πῶμα non constat». Ἴδε καὶ Βαίριον εἰς Ἡρόδ. Τόμ. Β', σελ. 49 ἐκδ. β' (1857). Ὁ Στείνιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἡροδότου Τόμ. Α', σελ. 203 ἐνέκρινε τὴν γραφὴν πόμασι καὶ ἐσημειώσατο «πόμασι B²z: πόμασι R, πόματι P, πώμασι AB, πώμασιν C». Οὐδαμῶς ἡμεῖς ἀμφιβάλλομεν ὅτι τῷ διὰ τοῦ Ω γραφομένῳ τύπῳ ἐχρήσατο ὁ Ἡρό· Ἡρόδοτος, τούτῳ μόνῳ φερομένῳ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ. Παρατιθέμεθα τὰ ὑπὸ τοῦ Κοβήτου παρατετηρημένα ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1883, σελ. 141 «II 108: πλατυτέροισι ἐχρέωντο τοῖσι πόμασι: Et hic et ubique aut ex libris recipienda aut reponenda est forma πῶμα, qua sola veteres ex certa analogia utebantur, sed Graeculi, qui πόμα dicebant, suam vitiosam συνήθειαν veteribus affricant. Consentiunt libri omnes III 23 in vitiosa lectione καὶ ΠΟΜΑ γάλα. Vide Porsonum in nota Monkii ad Euripidis *Hippolytum* vs. 208:

πῶς ἂν δροσερᾶς ἀπὸ κρηνῖδος
καθαρῶν ὑδάτων ΠΩΜ' ἀρυσαίμην

Alexis Athen, pag. 431. a:

ἡδύ γε τὸ πῶμα. ποδαπὸς ὁ βρόμιος, Τρύφη;

Idem apud Athen. pag. 28 e:

Λεσβίου δὲ πώματος
οὐκ ἔστιν ἄλλος οἶνος ἡδίων πιεῖν» (Πρβ. καὶ σελ. 270).

Ἄξια μνείας εἶνε καὶ ἃ ἔγραψεν ὁ Γ. Δινδόρφιος ἐν *Comment. de Dialect. Herodot.* σελ. μβ' (1858) «Πόμα, forma a Polluce 6.15 aliisque grammaticis agnita, ter apud Herodotum legitur 3,22 et 23, et frequens est apud Hippocratem et Aretaeum. Eandem quum librarii non raro scriptis Atticorum intulerint, quos πῶμα dixisse extra dubitationem positum est, facile apparet ne Ionicorum quidem scriptorum exempla satis certa haberi posse».

Ὁ διὰ τοῦ Ο ἐκφερόμενος τύπος εὑρίσκεται παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει περὶ τὰ Ζῷ. Ἱστορ. Γ', ιθ', 2 (Τόμ. Γ', σελ. 52,5): πόμα καὶ Ζ', 11 (σελ. 144,25): πόματι καὶ περὶ Ζῳ. Μορ. Δ', 11 (σελ. 295,30): πόματα καὶ περὶ Αἰσθ. καὶ Αἰσθητ. Ε' (σελ. 485,54) πόματα καὶ Μετεωρολ. Β', γ', 13 (σελ. 579,48) πόματος (καὶ Ἠθικ. Εὐδ. Β', 9,2, Τόμ. Β', σελ. 203,7: πόμα καὶ Ζ', ϛ', 52. (σελ. 224, 24: πόματος) καὶ παρὰ τῷ Θεοφράστῳ σελ. 736 Συνειδ.: πόματι. Πιθανώτατον ἡμῖν φαίνεται ὅτι ὑπό τε τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ Θεοφράστου χρῆσις τοῦ δοκίμου τύπου ἐγένετο.

Ἡ ἀδόκιμος ἐκφορὰ κεῖται καὶ παρὰ τῷ Λουκιανῷ καὶ παρὰ τῷ Πλουτάρχῳ καὶ παρ' ἄλλοις μεταγενεστέροις.

Λουκιαν. Ἑρμοτ. 60 καὶ Λεξιφ. 20: πόμα. Ὁ Γ. Δινδόρφιος ἐξέδωκε παρὰ τῷ Λουκιανῷ Τόμ. Α', σελ. 312 «Οὔποτ' ἂν εὕροις τὸ νεκτάρεον ἐκεῖνο πῶμα» καὶ Τόμ. Β' σελ. 151 «δέδοικα γοῦν μὴ πτῶμα γένοιτό μοι τοῦτο τῶν λόγων τὸ πῶμα». Ἔγραψεν δ' οὗτος ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. ϛ', σελ. 2300, Β' «Recentiores dialecti Atticae scriptores etsi nihil impedit quominus πόμα dixisse putentur, tamen verisimile est inter hos quoque esse qui ut aliis in rebus Atticos veteres sint imitati, ita huius quoque voc. formam Atticam vulgari praetulerint, nunc ab librariis invectae, velut Aristotelem et Lucianum».

Πλούταρχ. Ἠθικ. σελ. 513, Δ' καὶ σελ. 521, ϛ' καὶ σελ. 697,

Α': πομάτων, σελ. 484, Β': πόματι, σελ. 699, Γ' καὶ σελ. 986, Ε': πόματος, σελ. 752, Β': πόμα. Πρβ. καὶ σελ. 210, Γ': πόματα καὶ σελ. 226, ς': πομάτων (Ἴδε καὶ Ναβῆρον ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1891, σελ. 377). Σημειωτέον δ' ὅτι ἐν τῇ Ἑρχηρείῳ ἐκδόσει τῶν Ἠθικῶν τοῦ Πλουτάρχου εἶνε γεγραμμένον Τόμ. Α', σελ. 285, 12 «καὶ τῶν πωμάτων ὅσα πίνειν μὴ διψῶντα» καὶ σελ. 312,16 «βρωμάτων δὲ καὶ πωμάτων τὰ χρήσιμα». Καὶ τοῦτο δ' εἶνε ἄξιον σημειώσεως ὅτι ὁ Σίντενις ἐξέδωκεν ἐν μὲν τῷ Καμίλλῳ τοῦ Πλουτάρχου κεφ. ΙΕ' «θαυμάσαι τὸ πόμα» ἐν δὲ τῷ Βρούτῳ κεφ. ΝΑ' «ἐπανελθόντες δὲ μετὰ μικρὸν ἠρώτησαν περὶ τοῦ πώματος».

Ἀρριαν. Ἐπικτήτ. Διατρ. Α', ις' 1: πόμα. Πρβ. καὶ Ἐγχειρίδ. ΛΓ', 2: πομάτων καὶ 7: πόμα.

Διόδωρ. Σικελ. Α', ιθ', 4 καὶ λδ', 10: πόμα. Ὁ Λ. Δινδόρφιος ὑπολαμβάνει ὅτι τοῦ τύπου πῶμα ἐποιήσατο χρῆσιν ὁ Διόδωρος. Παρατιθέμεθα τὰ ὑπὸ τοῦ σοφοῦ ἀνδρὸς γεγραμμένα ἐν τῇ Τευβνηρείῳ ἐκδόσει τοῦ Διοδώρου Τόμ. Α', σελ. λδ'. «Πόμα etsi non minore librorum consensu legitur locis omnibus quam vicissim ἔκπωμα, tamem qui ἔκπωμα scripsit, non scripsit πόμα, sed πῶμα, etiam apud Atticos saepe in libris omnibus in alterum depravatum, ut solet etiam in accentu huiusmodi vocabulorum peccari, ut χύμα scriptum erat 17, 75, 7, pro χῦμα, et χρίσματος pro χρίματος scriptum videtur 2, 9, 2. Librarios haec omnia pervertentes arguit vel ἔκπομα scriptum in optimis Xenophontis Cyrop 1, 3, 9, et apud Pausaniam, cuius libri omnes πῶμα servant 2, 13, 8».

Δίων Χρυσόστομ. Τόμ. Α', σελ. 560, 22 Ῥεισκ.: πόμα καὶ σελ- 562, 17 πόματος. Ὁ Λ. Δινδόρφιος μετετύπωσεν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Δίωνος τὸ πόμα εἰς τὸ πῶμα καὶ τὸ πόματος εἰς τὸ πώματος καὶ ἔγραψεν ἐν Τόμ. Α', σελ. ια' «Item sustuli formas πόμα pro πῶμα, εὕρεμα, pro εὕρημα, etiam libris ex parte praebentibus formam veriorem, ut in iisdem alia multa sunt servata».

Στράβ. σελ. 275, 29 Μειν.: πόμα καὶ σελ. 277, 2: πόματος.

Αἰλιαν. Ποικίλ. Ἱστορ. Γ', 13 «καὶ οὐ μόνον ἐς πόμα καταχρῶνται αὐτῷ, ἀλλὰ γὰρ καὶ χρῖσμά ἐστιν αὐτοῖς ὁ οἶνος». Ὁ Κό-

βητος παραθέμενος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1883, σελ. 439 τὸ χωρίον τοῦτο τοῦ Αἰλιανοῦ ἐπήνεγκε «Veri Athenienses dicebant πῶμα et χρῖμα». Ὁ Ἑρχῆρος ἐν τῇ Τευβνηρείῳ ἐκδόσει τοῦ Αἰλιανοῦ Τόμ. Β', σελ. 44, 4 μετετύπωσε μὲν τὸ χρίσμα εἰς τὸ χρῖμα ἐτήρησε δὲ τὸ πόμα. Ἀλλ' ἐν ἄλλοις τόποις τοῦ Αἰλιανοῦ μετέβαλε τὸν ἀδόκιμον τύπον πόμα, πόματος, κτλ. εἰς τὸν δόκιμον πῶμα, πώματος κτλ. Τόμ. Α', σελ. 27, 23 καὶ σελ. 99, 1 καὶ σελ. 164, 5 καὶ σελ. 164, 5 καὶ σελ. 213, 15 καὶ σελ. 275, 1 καὶ σελ. 322, 10 καὶ σελ. 414, 32 καὶ σελ. 417, 22. Πρβ. καὶ Τόμ. Β', σελ. 170, 23.

Φίλ. Ἰουδ. Τόμ. Β', σελ. 202 (Τόμ. Β', σελ. 188, 12 ἐκδ. νε'.) «πόματος ἀκράτου καὶ πολλοῦ».

Λιβάν. Τόμ. Α', σελ. 258, 18 Τευβν. «καί εἰσιν ἡδίους αὐτοῦ τοῦ πόματος».

Ἱμέρ. σελ. 30, 10 Διδ. «νηπενθὲς πόμα σκευάζουσα».

Σιμπλίκ. Ἐξηγ. εἰς τὸ Ἐπικτ. Ἐγχειρ. σελ. 8, 42 Διδ.: «πόματος καὶ σελ. 113, 8: πομάτων καὶ σελ. 115, 23: πόμασι καὶ σελ. 122,42 καὶ 50: πομάτων.

Εὐστάθ. (ἢ Εὐμάθ.) Ἐρωτ. Συγγρ. Τόμ. Β', σελ. 165, 16 καὶ σελ. 168, 27 Ἑρχ.: πόμα.

Περὶ τῆς παρὰ τῷ Γαληνῷ χρήσεως ποιεῖται ὁ Ι. Μυλλῆρος ἐν τῇ Τευβνηρείῳ ἐκδόσει Μικρῶν τοῦ Γαληνοῦ Συγγραμμάτων Τόμ. Β', σελ. μη' τὴν παρατήρησιν τήνδε «μηδένα ἐπὶ στρατοπέδου γεύεσθαι τούτου τοῦ πόματος (e Platone). πώματος rectissime recentissimi editores Platonis C. F. Hermann, M. Schanz, alii; at in codicibus et editionibus Galeni uno, quod sciam, loco XVIII A 49, 13 ἀκρατεστέρῳ χρῆσθαι τῷ πώματι excepto tam constanter scriptura πόμα, πόματα tradita est, ut non ausus sim formam πῶμα recipere, praesertim cum Galenus neque omnibus in rebus Atticorum scriptorum usum sequeretur neque Atticistarum praecepta observaret, quippe qui multus esset in castiganda horum molestissima diligentia».

Παρὰ Μαξίμῳ τῷ Τυρίῳ φέρεται σελ. 109, 53 Διδ. «τοῖς δὲ αἱ μέλιτται καθηδύνουσι τὸ πόμα», ἀλλὰ σελ. 134, 44 «σιτίοις ἐξ

ἄγρας καὶ πώμασιν ἐκ ναμάτων» καὶ σελ. 143, 29 «παντὸς Λεσβίου καὶ Χίου πώματος».

Ὁ δόκιμος τύπος ἀπαντᾷ καὶ παρὰ τῷ Παυσανίᾳ Κορινθ. ΙΓ', 8 «οὐκ ἀρεσθεὶς τῷ δοθέντι πώματι» καὶ παρὰ τῷ Ἀριστείδῃ Τόμ. Β', σελ. 528 Δινδ. «ὥσπερ τι πῶμα παρελθὸν ἐξ Ἀπόλλωνος πηγῶν».

Καὶ ἐν τῷ περὶ Ἀποχῆς Ἐμψύχων τοῦ Πορφυρίου ἀνέγνω ὁ Ναύκιος σελ. 110, 19 (1886) «ὥσπερ θανασίμων πωμάτων» ἀντὶ τοῦ πομάτων. Εἶνε δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Καυσήρου γεγραμμένον ἐν τῇ Τευβνηρείῳ ἐκδόσει τοῦ Φιλοστράτου Τόμ. Α', σελ. 7, 26 «καὶ τὸν οἶνον καθαρὸν μὲν ἔφασκεν εἶναι πῶμα ἐκ φυτοῦ οὕτως ἡμέρου τοῖς ἀνθρώποις ἥκοντα» καὶ σελ. 49, 2 «ὅτι δὲ οἶνον ἡγῇ καὶ τοῦτο τὸ πῶμα» καὶ σελ. 85, 29 «πῶμα ἄνοσόν τε καὶ οὕτως ὑγιές» καὶ σελ. 103, 27 «ἐν ᾗ στάλαγμα ἐκάχλαζεν ἀκηράτου πώματος» καὶ σελ. 268, 13 «κακὸν εἰπὼν ἐς τὸ Ταντάλειον γεγονέναι πῶμα».

Παρὰ τῷ Ἰωσήπῳ ἀναγινώσκεται κατὰ μὲν τὴν Βεκκήρειον ἔκδοσιν Τόμ. Ϛ', σελ. 275, 24 «ἔσπεισε τὸ πόμα τῷ θεῷ», κατὰ δὲ τὴν Ναβήρειον Τόμ. Ϛ', σελ. 297, 7 «ἔσπεισε τὸ πῶμα τῷ θεῷ».

Ἄξια παραθέσεως νομίζομεν ἃ ἔγραψεν ὁ Κόβητος ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1860, σελ. 260 «Non uno vitio inquinata verba sunt, quae leguntur p. 318. C: τοῦ ὑμετέρου πόματος ἐρασταὶ τὼ ἄνδρε ἐγενέσθην. Antiquum loquendi usum imitatus Julianus et πώματος dederat et ἐραστά. Quis nescit quoties scribae suum πόμα antiquae formae substituerint?» καὶ 1862 σελ. 405 «(Themist.) Post pauca editur p. 153 A. (Ἀλέξανδρος) εἰσκαλεῖται εὐθὺς τὸν Φίλιππον καὶ ὀρέξαντι τὴν κύλικα τοῦ φαρμάκου ἀντώρεξε τὴν ἐπιστολήν· ἔπειτα ἄμφω θαρραλέως ὁ μὲν εἷλκε τοῦ ἐκπώματος, ὁ δ' ἐπέλεγε τὰ γεγραμμένα, sed emendandum est εἷλκε τοῦ πώματος pro ἐκπώματος, et ἐπελέγετο τὰ γεγραμμένα pro ἐπέλεγε» καὶ σελ. 406 «Factum igitur est ut vetus scribarum error fideliter nobis servaret antiquae formae ΠΩΜΑ manifesta vestigia, quam Graeculi reliquis omnibus locis, etiam iugulato metro, in suum πόμα refingere assolent, veluti apud Themistium p. 299 C. ἐκβοῶσιν ὅτι τοῦ νέκταρος ὄδωδε τὸ πόμα ἐκεῖνος, et p. 277 B. πικρῷ μὲν ὠφελίμῳ δὲ πόμα τι et sic gras-

santur apud omnes, unde factum est ut πῶμα nunc apud poëtas quidem exigente metro sit repositum, sed apud Herodotum caeterosque in soluta oratione πόμα aequissimo animo feratur».

Ἐν τέλει δηλοῦμεν ὅτι μεγάλως ποτὲ ἐξεπλάγημεν ἀναγνόντες τὴν ὑπὸ τοῦ Ἀθανασίου Ῥουσοπούλου γενομένην παρατήρησιν ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ τῆς Ἑλλην. Ἀρχαιολογίας σελ. 135 ἐκδ. γ΄. «Ἴδε καὶ Ἀθήν. ια΄ 66: κώθων λακωνικός, ἔκπωμα ἐπιτηδειότατον εἰς στρατείαν — πρῶτον μὲν οὖν τὸ μὴ λίαν κατάδηλον εἶναι τὸ πῶμα (**ἴσως γρ. πόμα· ὁ κώθων δὲν εἶχε πῶμα**)». Μετεβλήθη δ' ὑπὸ τοῦ Ῥουσοπούλου καὶ τὸ ὑποδέσει εἰς τὸ ὑποδήσει ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ σελ. 159: «Ἔφορος παρὰ Στράβ. Ι΄, σελ. 281, α: καὶ ἐσθῆτι δὲ καὶ **ὑποδήσει** πολεμικῇ χρῆσθαι».

ΚΕΦ. ΡΓ΄.

Περὶ τῆς ἐκφορᾶς τῶν παραθετικῶν τῶν ἐπιθέτων **κενός** καὶ **στενός**.

Ὑπὸ παλαιῶν γραμματικῶν εἶνε παραδεδομένον ὅτι τῶν ἐπιθέτων κενός καὶ στενός, καίπερ βραχείας τῆς παραληγούσης αὐτῶν οὔσης, τὰ παραθετικὰ ἐξεφέροντο οὐχὶ διὰ τοῦ Ω ἀλλὰ διὰ τοῦ Ο, οἷον κενότερος-κενότατος καὶ στενότερος-στενότατος.

Ὁ Χοιροβοσκὸς γράφει σελ. 550, 11 Γαισφ. «Κανών ἐστιν ὁ λέγων ὅτι τὰ εἰς ΟΣ ποιοῦντα συγκριτικὰ ἢ ὑπερθετικά, ἐὰν μὲν βραχείᾳ παραλήγωνται, τρέπουσι τὸ Ο εἰς Ω ἐν τοῖς συγκριτικοῖς καὶ ὑπερθετικοῖς, οἷον σοφὸς σοφώτερος σοφώτατος, κακὸς κακώτερος κακώτατος, λόγιος λογιώτερος λογιώτατος, τίμιος τιμιώτερος τιμιώτατος, ὅσιος ὁσιώτερος ὁσιώτατος, χωρὶς τοῦ κενὸς κενότερος καὶ στενὸς στενότερος· ταῦτα γὰρ βραχείᾳ παραληγόμενα οὐ τρέπουσι τὸ ο εἰς ω. Καὶ ἀπολογοῦνταί τινες περὶ αὐτῶν λέγοντες ὅτι μακροπαράληκτα ἦσαν τὰ πρωτότυπα αὐτῶν· στεινὸς γὰρ καὶ κεινὸς διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου, ἐξ οὗ τὸ κεινὴ δὲ τρυφάλεια ἅμ' ἕσπετο χειρὶ παχείῃ, καὶ ἀποβολῇ τοῦ Ι γέγονε κενὸς καὶ στενὸς διὰ τοῦ Ε βραχυπαρά-

ληκτα, καὶ ἔμειναν τὰ συγκριτικὰ ὡς ἀπὸ μακροπαραλήκτων πρωτοτύπων διὰ τοῦ Ο γραφόμενα».

Κεῖται δὲ καὶ ἐν τῷ Μεγάλῳ Ἐτυμολογικῷ σελ. 275, 45 «Ἡ τὰ διὰ τοῦ ΟΤΕΡΟΣ καὶ ΟΤΑΤΟΣ, καὶ τὰ διὰ τοῦ ΟΣΥΝΗ θηλυκά, εἰ μὲν ἔχει τὴν πρὸ αὐτῶν συλλαβὴν μακράν, διὰ τοῦ Ο μικροῦ γράφεται· οἷον γοργότερος, ἐνδοξότερος· εἰ δὲ βραχεῖαν, διὰ τοῦ Ω μεγάλου· οἷον νεώτερος, σοφώτερος· πλὴν τοῦ στενότερος στενότατος καὶ κενότερος κενότατος· ἅπερ φασὶν ἀπὸ τοῦ στεινός καὶ κεινός γεγονέναι». Πρβ καὶ Κραμ. Ὀξ Ἀνέκδ. Τόμ. Α΄. σελ. 279, 31 (Ἴδε καὶ Στείνιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἡροδότου Τόμ. Α΄, σελ. ξδ΄, 1869). Εἶνε δ' εἰρημένον καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Γραμματικὴν Διονυσίου τοῦ Θρᾳκὸς Σχολίοις σελ. 535, 28 Ἰλγ. «Καὶ πάλιν ἐὰν τὸ πρωτότυπον μακρῷ παραλήγηται, διὰ τοῦ οτερος ποιεῖ τὸ συγκριτικόν, θεῖος θειότερος, ἐὰν δὲ βραχεῖ, διὰ τοῦ ωτερος, σοφὸς σοφώτερος, σεσημειωμένου τοῦ στενός στενότερος καὶ κενός κενότερος.

Τοῖς συγκριτικοῖς κενότερος καὶ στενότερος πρόσκειται καὶ τρίτον τὸ ξενότερος, ἐν τοῖς Κραμήρου Ὀξ. Ἀνεκδότοις Τόμ. Δ΄, σελ. 184, 21 «Τὸ κενότερος καὶ στενότερος καὶ ξενότερος ἀπὸ τοῦ κεινός καὶ στεινός καὶ ξεῖνος πρωτότυπα οὐκ ἐγένοντο διὰ τοῦ Ω μεγάλου» (Πρβ. καὶ Ψευδηρῳδιαν. Ἐπιμερ. σελ. 203, 4 Βοισσον. καὶ Σχολ. Εὐριπ. Τόμ. Α΄, σελ. 365, 4 Δινδ.).

Πρὸς τὴν γνώμην καθ' ἣν ἐμικρογραφοῦντο τὰ παραθετικὰ τῶν ἐπιθέτων κενός καὶ στενός καὶ ξένος ἀντιτάσσεται ὁ Τζέτζης λέγων ἐν τοῖς Κραμήρου Ὀξ. Ἀνεκδότοις Τόμ. Γ΄, σελ. 356, 16 «Στενώτατος, ξενώτατος, κενώτατος καὶ τὰ ὅμοια μεγάλα γράφε, Αἰολικῶς δὲ μικρά, ὅτι διὰ δύο ΝΝ γράφεται στεννότατος, ξεννότατος, κεννότατος· οἱ δὲ μικρὰ ταῦτα γράφοντες ἄλλως φλυαροῦσιν» καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἡσίοδον Σχολίοις σελ. 266, 6 Λιψ. «Τὸ δὲ στενώτατον καὶ ξενώτατον παρὰ πᾶσι μεγάλα, παρ' Αἰολεῦσι δὲ μικρά, διὰ τὸ μετὰ δύο ΝΝ τὰ Αἰολικὰ ταῦτα ἐκφέρεσθαι». Πρβ. καὶ Ἱστορ. Χιλ. Γ΄, 360 (σελ. 94 Κισλ.) «καλύβῃ στενωτάτῃ». Ἴδε καὶ Πρεσλῆρον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἐπιστολῶν τοῦ Τζέτζου σελ. 107 καὶ Μειστῆρον ἐν τῷ *Die Griech. Dialect.* Τόμ. Α΄, σελ. 142.

Τῷ Τζέτζῃ συμφωνεῖ ὁ Μοσχόπουλος. Εἰπὼν οὗτος ἐν τῷ περὶ Σχεδῶν σελ. 122 «Τὰ διὰ τοῦ ωτερος καὶ ωτατος, εἰ μὲν ἔχουσι

τὴν πρὸ τοῦ ω συλλαβὴν βραχεῖαν, διὰ τοῦ Ω μεγάλου γράφεται» παρατίθεται ἄλλα τε πολλὰ παραθετικὰ μεγαλογραφούμενα καὶ δὴ καὶ τὸ ξενώτερος-ξενώτατος καὶ τὸ στενώτερος-στενώτατος.

Εἰς τὴν Ἀνάβασιν τοῦ Ξενοφῶντος Βιβλ. Γ', δ', 22 φέρεται σχόλιον ἔχον ὧδε (Ξενοφ. Ἀναβ. σελ. 387 Δινδ.) «στενότερον: στενώτερον κοινῶς· στενότερον κατὰ τὸν κανόνα τὸν καθόλου γραπτέον· ἀναλόγως καὶ τὸ ξεινότερον καὶ ξενώτερον». Ὁ γράψας τὸ σχόλιον τοῦτο ὑπελάμβανε πιθανῶς ὅτι ἐλέγετο μὲν ξεινότερος καὶ στεινότερος διὰ τοῦ Ο, ἀλλὰ ξενώτερος καὶ στενώτερος διὰ τοῦ Ω. Πρβ. Πίνδ. Ὀλυμπ. Α', 150 (93) «τύμβον ἀμφίπολον ἔχων πολυξενωτάτῳ παρὰ βωμῷ» καὶ Αἰσχύλ. Ἱκέτ. 159 «τὸν πολυξενώτατον Ζῆνα τῶν κεκμηκότων» καὶ Ἀποσπ. 196 Ναυκ. «ἔπειτα δ' ἥξεις δῆμον ἐνδικώτατον ⟨βροτῶν⟩ ἁπάντων καὶ φιλοξενώτατον» καὶ Εὐριπ. Ἀλκήστ. 556 «μεῖον ἐγίγνετ' ἀξενώτερος δ' ἐγώ». Ἀπαντᾷ δὲ καὶ παρὰ τῷ Παλαιφάτῳ περὶ Ἀπίστ. Ε' (Μυθογρ. Οὐεστερμ. σελ. 275, 3) «φιλοξενώτατος δὲ ὢν ὑπεδέξατό ποτε τοὺς θεούς.» Περὶ τοῦ τύπου φιλοξενέστατος ἴδε Βλαϋδέσιον ἐν *Advers. in Tragic. Graec Fragm.* σελ. 172 καὶ σελ. 349.

Ἄξια παραθέσεως νομίζομεν τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀρηνσίου γεγραμμένα ἐν τῷ *De Dialect. Aeol* σελ. 55 «Vulgatæ linguæ adscribuntur κενότερος, στενότερος a Choerob. Bekk. 1286, στενότατος et κενότατος in Et. M. 275, 50, eiusque rei causa ex antiquis formis κεινὸς et στεινὸς repetitur. Jure de his testimoniis dubitatum est (vid. Buttm. *A. G.* § 65. *Anm.*4), quia vocalis quantitas pendet a rhythmo neque ea est, quæ ex antiquiore lingua retineri possit. Quare Tzetzem eiusque Scholiastem veriora tradere, Choeroboscum, unde fluxerunt, quæ sunt in Et. M. aut antiquiorem Grammaticum male ad vulgarem dialectum adhibuisse credo, quæ de Aeolica tradita erant».

Ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Γενναδίου μὲν συνταχθείσῃ, ὑπὸ τοῦ Παπασλιώτου δὲ διασκευασθείσῃ Γραμματικῇ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης σε. 115 (1857) κεῖται «Κατά τινα παράδοσιν ἐξαιροῦνται τὰ παραθετικὰ τοῦ στενός καὶ κενός, γραφόμενα στενότερος-ότατος, ἀλλ' ὁ Ἀρένσιος λέγει τοῦτο μόνον διαλεκτικὸν ἰδιωτισμόν».

Ἐλέχθη δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Δημ. Βερναρδάκη ἐν τῇ Ἑλλην. Γραμματικῇ σελ. 73 (1865) «Κατὰ παράδοσιν τῶν ἀρχαίων γραμματικῶν τὰ παραθετικὰ τῶν ἐπιθέτων κενὸς καὶ στενὸς μικρογραφοῦνται: στενότερος-ότατος κενότερος-νότατος». Μνημονεύομεν καὶ ἃ εἶνε ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ εἰρημένα ἐν τῇ Συντόμῳ Ἀπαντήσει σελ. 14 (1868) «Κατὰ τοὺς γραμματικούς, ἀρχαίους τε καὶ νεωτέρους, τὰ παραθετικὰ τῶν δύο ἐπιθέτων στενὸς καὶ κενὸς ἐξαιροῦνται τοῦ γενικοῦ κανόνος γραφόμενα οὐχὶ διὰ τοῦ Ω ἀλλὰ διὰ τοῦ Ο. Ὁ Ὁλλανδὸς Cobet, ἑλληνιστὴς ἔμπειρος, ἀλλὰ ἥκιστα ἐπιστήμων περὶ τὰ τῆς ἑλληνικῆς γραμματικῆς, ἧς ἀγνοεῖ ὅλην τὴν γιγαντιαίαν κατὰ τοὺς νεωτάτους χρόνους ἐν Γερμανίᾳ πρόοδον, ἐπάσχισε ν' ἀνατρέψῃ τὸν ἀρχαῖον τοῦτον κανόνα, καὶ ἐδογμάτισεν ὅτι καὶ τοῦ στενὸς καὶ κενὸς τὰ παραθετικὰ πρέπει νὰ γράφωνται διὰ τοῦ ω. Ἀλλὰ τὸν Cobet, ἄνδρα καινοτόμον καὶ ἀναμοχλευτὴν ἐν πᾶσιν, ὅπως ἐν πολλοῖς ἄλλοις, οὕτως οὐδ' ἐν τούτῳ ἠκολούθησε γραμματικός τις ἄξιος λόγου. Ὅθεν καὶ ὁ Κ. Β. οὐ μόνον ἐν τῇ γραμματικῇ του κατεχώρισε τὸν καλῶς ἔχοντα ἀρχαῖον τοῦτον κανόνα, ἀλλὰ καὶ γράφων ἀκολουθεῖ αὐτόν».

Ἡμεῖς ἀγνοοῦμεν μὲν ποῦ ὁ Ὁλλανδὸς Κόβητος ἐπάσχισε ν' ἀνατρέψῃ τὸν ἀρχαῖον κανόνα, γινώσκομεν δ' ὅτι ὁ Ἕλλην Κοραῆς ἐσημειώσατο ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Παραλλήλων Βίων τοῦ Πλουτάρχου Μέρ. Δ', σελ. 365 (1812) «Στενωτέρας: ΔΓ, Στενοτέρας· διὰ τὴν ἄλογον δηλονότι τοῦ κανόνος ἐξαίρεσιν τοῦ λέγοντος, τὸ ληκτικὸν Ο τῶν εἰς ΟΣ θετικῶν ἐπί τε τῆς συγκρίσεως καὶ τῆς ὑπερθέσεως, τῶν μὲν βραχυπαραλήκτων τρέπεσθαι εἰς ω, οἷον Σοφός, Σοφώτερος, Σοφώτατος, τῶν δὲ μακροπαραλήκτων φυλάττεσθαι, οἷον Μωρός, Μωρότερος, Μωρότατος, πλὴν τοῦ Κενὸς καὶ Στενὸς (Ἐτυμολογικ. σελ. 275)».

Καὶ ἕτερος δ' Ἕλλην, ὁ Ἀσώπιος, ἀπεφήνατο ἐν τῇ Β' Περιόδῳ τοῦ Συντακτικοῦ σελ. 94 § 144 ἐκδ. β' (1858) «Οὐδὲ οὗτος ὁ κανὼν εἶναι ὀρθός, ὁμοιάζων τοῖς περὶ τῶν παραθετικῶν τοῦ στενὸς καὶ κενός, ὅτι ἐξαιρούμενα τοῦ γενικοῦ κανόνος, γράφονται διὰ τοῦ ο, στενότερος καὶ κενότερος». Πρβ. καὶ σελ. 421 § 240 στενωτέρα καὶ σελ. 601 § 68 στενωτάτη καὶ σελ. 644 § 215 στε-

νώτατα καὶ σελ. 658 § 7 στενωτέρας καὶ σελ. 852 § 87 στενωτέρων».

Ἰσχυρίζετο δὲ καὶ ὁ Γερμανὸς Μεινέκιος ὅτι οὐχὶ διὰ τοῦ Ο ἀλλὰ διὰ τοῦ Ω ἐγράφοντο τὰ παραθετικὰ τῶν ἐπιθέτων κενός καὶ στενός. Μεταγράφομεν τὰ ὑπ' αὐτοῦ διειλημμένα ἐν *Vindic. Strab.* σελ. 200 (1852) «Hac opportunitate uti liceat ut corrigam errorem quendam meum, quo in Scymni Periegesi vs. 710 genuinam scripturam obscuravi. Leguntur ibi haec:

ἔπειτα Σηστὸς καὶ Μάδυτος, αἱ κείμεναι
ἐπὶ τοῦ στενοτάτου, Λεσβίων οὖσαι πόλεις.

Usus est hoc exemplo L. Dindorfius in Thesauro L. Gr. vol. 7, p. 70, ut grammaticorum quorundam praecepto de comparativis et superlativis adiectivorum στενὸς et κενὸς per o scribendis aliquam veri speciem conciliaret. At cum in codice στενωτάτου scriptum sit, non dubitare posse videtur quin Scymnus scripserit ἐπὶ τοῦ στενωποῦ, quod etiam aliam ob caussam edito praestat: στενωπὸς de freto praeter alios dixit Aeschylus Prom. 364 κεῖται στενωποῦ πλησίον θαλασσίου. Nullum igitur iam in Scymni loco isti recentiorum grammaticorum doctrinae praesidium paratum est. In proverbiali autem versu apud Athen. 8 p. 362 b. σαυτὸν ἀποφαίνεις κενότερον λεβηρίδος, scribendum videtur γυμνότερον vel τυφλότερον, quae notissima huius proverbii forma est» (Περὶ τῶν διαφόρων τῆς παροιμίας ταύτης ἐκφορῶν ἴδε Σνειδεβῖνον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἑλλήν. Παροιμιογράφων Τόμ. Α', σελ. 56 καὶ Σειλῆρον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἐπιστολῶν τοῦ Ἀλκίφρονος σελ. 328). Ἐποιήσατο δὲ περὶ τοῦ πράγματος λόγον ὁ Μεινέκιος καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Στοβαίου Ἐκλογῶν Τόμ. Β', σελ. XCIII (1864).

Παρατιθέμεθα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Σαυπίου γεγραμμένα ἐν τῷ Ξενοφοντείῳ Λεξιλόγῳ σελ. 122 (1869) «στενός: In scribendo comparativo An. 3, 4, 19. 22. Cyr 2, 4, 3. 6, 3. 3. et superlativo Oec. 18, 8. libri inter ο et ω variant. Vid. Kuehn. A. l. c. Hertl. Cyr. 2. 4, 3. Dind. 6, 3, 3. **Scripsi** ω **etiam** Oec. l. c.». Πρβ. καὶ Στούρζιον ἐν τῷ Ξενοφοντείῳ Λεξικῷ Τόμ. Δ', σελ. 85 (1804).

Ὁ Ἄστιος ἐν μὲν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος ἐσημειώσατο Τόμ. ΙΑ', σελ. 808 (1832) «Libri scripti passim inter formas στενότερος et στενώτερος fluctuant, et Grammatici στενότερος ab Ionico στεινός ducunt, v. Etym. M. p. 275. Cf. *Buttm* Gr. I. p. 263 sq. et Matth. p. 250. Quocirca recte Stallb. mihi videtur στενότερα retinuisse», ἐν δὲ τῷ Πλατωνικῷ Λεξικῷ ἔγραψε Τόμ. Β', σελ. 177 «Conv. 175. D: ὥστ' ἐκ τοῦ πληρεστέρου εἰς τὸν (v. τὸ) κενώτερον ῥεῖν ἡμῶν» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 274 (1838)« Tim. 66 D: στενώτεραι (φλέβες). Phaed. 111 D: κατὰ στενώτερα (sic Cl. ex emend. Venet. al. Vulgo στενότερα) καὶ εὐρύτερα» (Ἴδε καὶ Βαίριον ἐν Σημ. εἰς Πλουτ. Φιλοπ. σελ. 8 κἑ. καὶ Μελόρνιον ἐν Ἑλλην. Γραμματ. σελ. 198). Τὴν γραφὴν κενώτερον-κενωτέραν ἐτήρησε καὶ ὁ Σταλβαύμιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος Συμποσίου σελ. 22 (1852), εἰ καὶ τοῦ ἐπιθέτου στενός ἐμικρογράφησε τὸ συγκριτικὸν ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Τιμαίου σελ. 272 (1838) καὶ ἐν τῇ τοῦ Φαίδωνος σελ. 229 (1850), ἔνθα ἀπεδοκίμασεν ὡς πλημμελῶς ἔχουσαν τὴν διὰ τοῦ Ω ἐκφορὰν στενώτερα. Ὁ Σχάνζιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος οὐ μόνον ἐνέκρινε τὸν τύπον στενότερα Τόμ. Α', σελ. 175, 21 ἀλλὰ καὶ ἀνέγνω κενότερον - κενοτέραν Τόμ. Ε', α', σελ. 6, 3 καὶ 5. Καλὸν νομίζομεν νὰ παρατεθῶσι τὰ ὑπὸ τοῦ Οὐγίου γεγραμμένα ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πλάτωνος Συμποσίου σελ. 20 «κενότερον und nachher κενοτέραν haben wir gegen die Handschriften hergestellt, weil nach Choeroboskos Bekker An. III p. 1286 sowohl κενός als στενός das o in der Comparàtion beibehalten. Bestätigt wird dies durch 3 Stellen der Vol. Hercul. vgl. v. Bamberg Zeitschrift für das Gymnasialwesen Berlin (1874) XXVIII p. 10. Ebenso Demosth. XXVII 25 ed. Dindorf nach Handschriften». Πρβ. καὶ Φραγκένιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Αἰσχίνου σελ. κα'.

Καὶ ὁ Ναύκιος στοιχεῖ τῇ παραδόσει, καθ' ἣν διὰ τοῦ Ο ἐξεφέροντο τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος παραθετικὰ λέγων ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Οὐινδοβονησίου Λεξικοῦ καὶ ἑτέρων συγγραμματίων σελ. 249 «ξενοτέρως: mutare hanc formam non ausim, quamquam alia exempla desidero· sed nota sunt quae de comparativis κενότερος et στενότερος tradunt veteres grammatici, quorum testimonia ca-

lidius sprevit Meinekius Vind. Strab. p. 200» (Πρβ. καὶ Βοισσον. εἰς Μιχ. Ψελλ. σελ. 287). Παράδοξον δύναται νὰ φανῇ ὅτι τὸ ξενοτέρως κεῖται ἐν συνταγματίῳ τοῦ Τζέτζου, ὅστις ἀπεδοκίμαζε τὸν μικρογραφούμενον τύπον ξενότατος.

Παρατιθέμεθα καὶ ἃ ἔγραψεν ὁ Σχούλζιος ἐν *Quaest. Ep.* σελ. 113 «Adiectivum (participium στενϜὸς=ion. στεινός att. στενὸς cuius comparativus στενότερος consonae iacturam fecisse vel vocalis quantitate arguitur Cf. κενότερος ἰσότατα)» καὶ Σημ. 5 «στενότατος in trimetro légitur Pseudo-Scymn. 709 (c. 90 a. Ch. nat.). στενότατον Lys. II 28 in codice Palatino X 88 traditum esse adnotat Lampros Hermes X 261. Similes formae brevi vocali insignitae ne a Polybii quidem codicibus absunt, cf. IV 43, 2. 4; 63, 4; V. 45, 10. Theophrast. frgm. de sensibus § 41 (Doxogr. p. 511, 1) Diels debuit e cod. F. recipere στενοτέρου et inde restituere etiam § 7 (500, 21) στενότεροι contra utriusque codicis auctoritatem» (Πρβ. Γ. Μευῆρον ἐν Ἑλλην. Γραμματ. σελ. 249). Περὶ τοῦ ἰσότατα θὰ ῥηθῶσι τὰ δέοντα ἑτέρωθι. Ὁ Thalheim ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Λυσίου σελ. 23 ἀνέγνω στενότατον καὶ ἐσημειώσατο «στενότατον habent FVX¹».

Ἄξια μνείας νομίζομεν τὰ ὑπὸ τοῦ Θ. Βυτνήρου παρατετηρημένα ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Πολυβίου Τόμ. Β', σελ. νε' «Ne putes IV, 43,2 Urbinatis scripturam στενότατον praeferendam esse Vaticani στενώτατον; quamvis enim constet, et Atticorum esse superlativum στενότατον (v. Steph. thes. t. VII, p. 708 C.) et hanc formam saepe occurrere in voluminibns Herculanensibus ('Zeitschr. f. Gymnas. Wes'. 1874, p. 10 s.) et apud recentissimos scriptores (Zonar annal. VIII, 9 [II, p. 135, 17 Bon.] hunc usum inveniri, tamen pro Urbinatis consuetudine inter se confundendi ω et ο (IV, 12, 2. 4. 6. 7. 20, 2, 9. 21, 1. 2. 27, 1. 2. 11. 40, 1. 41, 8 al.) Polybio tribui vix potest στενότατον contra auctoritatem Vaticani semper servantis στενώτατον».

Σημειωτέον δ' ὅτι τοῦ ἐπιθέτου στενός τὸ συγκριτικὸν εἶν διὰ τοῦ Ο γεγραμμένον ἐν ἐπιγραφῇ τῶν νεωτέρων χρόνων καταχωρισμένῃ ἐν τῷ Περιοδικῷ Συγγράμματι Ἀθηναίῳ Τόμ. Δ', σελ.

372, 109 (Συλλογ. Ἐπιγρ. Ἑλλην. Διττεμβ. 353, 110, σελ. 487) «πλάτος μὴ στενότερον δακτύλων ἕξ». Ἴδε Βλάσσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς τοῦ Κυνήρου Διεξοδ. Γραμματικῆς τῆς Ἑλλην. Γλώσσης Τόμ. Α', α', σολ. 558-559. Εν ταῖς Ἐκλογαῖς τοῦ Στοβαίου Τόμ. Α', σελ. 133, 20 Μειν. φέρεται «τὸ μεσαίτατον πασῶν περὶ ὃν πάλιν πυρώδης», ἀνθ' οὗ ὑπὸ τοῦ Δαβισίου ἐγράφη «τὴν μεσαιτάτην πασῶν ἀραιὰν πάλιν πυρώδη». Ἐξ ἧς δὲ ποιεῖται ὁ Βέργκιος ἐν *Klein. Phil. Schrif.* Τόμ. Β', σελ. 53 ἀναγνώσεως «καὶ τὴν στενοτάτην πασῶν σφαιρῶν πάλιν πυρώδη» ἢ στενωτάτην φανερὸς γίνεται νομίζων ὅτι οὐδὲν διαφέρει ἂν τὸ ὑπερθετικὸν τοῦ ἐπιθέτου στενός γραφῇ διὰ τοῦ Ο ἢ διὰ τοῦ Ω.

Παρατηρήσεως ἄξιον εἶνε ὅτι ὁ Δημ. Βερναρδάκης ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Δραμάτων τοῦ Εὐριπίδου ἔγραψεν οὐ μόνον στενοτάτη Τόμ. Α', σελ. κβ', καὶ Τόμ. Γ', σελ. 667 καὶ στενότερον Τόμ. Α', σελ. ρα' ἀλλὰ καὶ στενωτέραν Τόμ Α', σελ. 306 καὶ κενώτερος Τόμ. Γ', σελ. 255. Παρατηροῦμεν προσέτι ὅτι ὑπὸ τοῦ Κοραῆ ἐγράφη ἐν Ἀτάκτ. Τόμ. Δ', σελ. 307 στενοτάτας..

Δηλοῦμεν ἐν τέλει ὅτι ὑπῆρχε χρόνος καθ' ὃν τὰ ὑπὸ τοῦ Κοραῆ μάλιστα γεγραμμένα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Ἀρηνσίου καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Μεινεκίου ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν ἐδοξάζομεν ὅτι τῶν ἐπιθέτων κενὸς καὶ στενὸς τὰ παραθετικὰ ἐξεφέροντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων οὐχὶ διὰ τοῦ Ο ἀλλὰ διὰ τοῦ Ω. Ὅθεν καὶ ἐκακίσαμεν ὡς πλημμελὲς ὂν τὸ ὑπὸ τοῦ Δημ. Βιρναρδάκη γεγραμμένον ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ τῆς Γεν. Ἱστορίας Τόμ. Α', σελ. 219 στενότατον. Ἀλλ' ἐξ ὧν ἐν τοῖς ἄνω ἐγράψαμεν πᾶς τις πείθεται ὅτι οὐδαμῶς νῦν θὰ ἐποιοῦμεν ὃ πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐποιήσαμεν.

ΣΗΜ. Α'. Τὸ ἐπίθετον στενός ἐλέγετο Ἰωνιστὶ στεινός καὶ τὰ παραθετικὰ αὐτοῦ ἐσχηματίζοντο στεινότερος καὶ στεινότατος. Κεῖται δὲ τὸ μὲν συγκριτικὸν παρὰ τῷ Ἡροδότῳ Ζ', 175 «στεινοτέρη γὰρ ἐφαίνετο τῆς ἐς Θεσσαλίην» καὶ ἐν τοῖς τοῦ Παρμενίδου Ἀποσπ. Φιλοσοφ. Ἑλλήνων Τόμ. Α', σελ. 127, 126 Μουλλ. στειτερα, τὸ δ' ὑπερθετικὸν ἐν τοῖς τοῦ Κτησίου (Ψευδοκτησίου) ρὰ Φωτ. Βιβλιοθ. σελ. 39, 16 «ἐλθὼν ἐπὶ στεινότατον τῆς ττικῆς». Ὁ Ἑρμερίνσιος ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἱπποκράτους καὶ ἄλν παλαιῶν ἰατρῶν λειψάνων ἀνέγνω Τόμ. Α', σελ. 377: στενώ-

τεραι καὶ Τόμ. Β', σελ. 45 στενώτερον καὶ σελ. 406 στενωτέρας καὶ σελ. 488 στετώτεραι καὶ σελ. 489 στενώτερον καὶ Τόμ. Γ', σελ. 33 στενώτερα καὶ σελ. 103 στενωτάτην καὶ σελ. 226 στενώτατος καὶ σελ. 274 στενωτάτοισι. Τὰ πλείονα δὲ τούτων εἶνε ἐν τοῖς ἀντιγράφοις καὶ διὰ τοῦ Ο προενηνεγμένα. Ἐσημειώσατο δ' ὁ Ἑρμερίνσιος Τόμ. Α', σελ. 377 «στενώτεραι: Ita liber unus et Lindanus. Cett. omnes στενότεραι, in quo forte latet Ionicum στεινότεραι» καὶ Τόμ. Β', σελ. 406 «Cod. C. στενοωτέρας, in quo fortasse vestigium Ionici στεινοτέρας». Παρασημειωτέον δ' ὅτι ἐν Τόμ. Β', σελ. 92 φέρεται «ὡς ξενωτάτη ἔσται» ἀνθ' οὗ ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Φοεσίου σελ. 229, 11 εἶνε γεγραμμένον ξενΟτάτη. Λέγεται δ' ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Ε', σελ. 1655, Λ' «Ξενότατος (scrib. ξεινότατος) superl. legitur in l. suspecto Hippocr. p. 229,11: Τοῦ πνεύματος ὅπως ἡ ῥεῦσις ὡς ξενοτάτη ἔσται προμηθέεσθαι».

ΣΗΜ. Β'. Ἐν τοῖς εἰς Εὐριπίδην Σχολίοις Τόμ. Α', σελ. 365, 3 Δινδ. λέγεται «Τὰ γὰρ διὰ τοῦ ώτερος καὶ ώτατος, εἰ μὲν ἔχουσι τὴν πρὸ τοῦ Ω συλλαβὴν βραχεῖαν, διὰ τοῦ Ω μεγάλου γράφουσιν, εἰ δὲ μικρόν, διὰ τοῦ Ο μικροῦ, χωρὶς τοῦ ξενότατος καὶ στενότατος, ἅτινα ὁ Ὅμηρος γράφει μικρὰ κἀκεῖνος διὰ τὴν τοῦ μέτρου ἀνάγκην, ἐπεί, εἰ ἦν μέγα τὸ νω, ὤφειλεν ἐκτείνεσθαι καὶ ἡ πρὸ τοῦ διπλοῦ συλλαβή, καὶ ἐγένετο ἀμφίμακρος, ὡς τῆς πρὸ διπλοῦ συλλαβῆς μακρᾶς οὔσης». Ψευδέστατον εἶνε ὅτι ἐγένετο χρῆσις ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου τῶν ὑπερθετικῶν ξενότατος καὶ στενότατος. Εἶνε ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ εἰρημένον Ὀδυσσ. Υ, 370 «Τηλέμαχ' οὔ τις σεῖο κακοξεινώτερος ἄλλος», περὶ οὗ θὰ εἴπωμεν τὰ δέοντα ἐν ἑτέρῳ τόπῳ.

ΣΗΜ. Γ'. Παρὰ τῷ Παυσανίᾳ κεῖται Τόμ. Β', σελ. 346 (1870) στενώτατα καὶ παρὰ τῷ Ἀρτεμιδώρῳ σελ. 243, 18 Ἑρχ. στενωτάτων καὶ παρὰ Σέξτῳ τῷ Ἐμπειρικῷ σελ. 467, 2 καὶ σελ. 705, 3 Βεκκ. στενώτερον καὶ ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Φωτίου σελ. 347, 39 Βεκκ. στενώτατον. Ἀπαντᾷ δὲ καὶ παρὰ τῷ Ἀππιανῷ σελ. 29, 11 καὶ σελ 196, 3 Μενδ. στενώτατον καὶ σελ. 441, 11 στενώτατος, περὶ οὗ γίνεται ὑπὸ τοῦ ἐκδότου ἡ παρατήρησις ἥδε «στενότατος i, bene». Ὁ Σχουειγαισῆρος ἐγκρίνας ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Ἀππιανοῦ Τόμ. Α', σελ. 642 τὴν γραφὴν στενότατος ἐση-

μειώσατο «στενώτατος Aug. Vat. non male». Πρβ. καὶ Τόμ. Γ', σελ. 590. Ἐν ταῖς μετὰ Μᾶρκον βασιλείας Ἱστορίαις τοῦ Ἡρῳδιανοῦ εἶνε ἐκδεδομένον ὑπὸ μὲν τοῦ Βεκκήρου σελ. 69, 23 «ἐπὶ τῷ στενωτάτῳ τῆς Προποντίδος πορθμῷ», ὑπὸ δὲ τοῦ Μενδελσῶνος σελ. 74, 21 «ἐπὶ τῷ στενοτάτῳ κτέ.». Ἐν τοῖς Γεωγραφικοῖς τοῦ Στράβωνος ἀναγινώσκεται κατὰ τὴν Κραμήρειον ἔκδοσιν Τόμ. Α', σελ. 98,20 καὶ σελ. 183, 27 καὶ σελ. 194, 16 καὶ σελ. 209, 9 καὶ σελ. 294, 9 στενώτατον καὶ σελ. 328, 16 στενωτέρα καὶ Τόμ. Β', σελ. 38, 18 στενώτερον καὶ σελ. 39, 1 στενώτατος καὶ σελ. 55, 14 καὶ σελ. 90,28 καὶ σελ. 171, 2 στενώτατον καὶ σελ. 394, 5 στενώτερον καὶ σελ. 432, 4 στενώτατος καὶ Τόμ. Γ', σελ. 65, 6 στενωτάτη καὶ σελ. 211, 23 στενωτάτη. Μνημονεύεται δ' ὑπὸ τοῦ ἐκδότου καὶ γραφὴ στενότατον Τόμ. Α', σελ. 98,20 καὶ στενότατος Τόμ. Β', σελ. 39,1. Πρβ. καὶ σελ. 356, 11.

ΣΗΜ. Δ'. Παρὰ τῷ Ὀρειβασίῳ κατὰ τὴν Δαρεμβέργειον ἔκδοσιν ἐν μὲν τῷ Β' καὶ Γ' τόμῳ εἶνε τὰ παραθετικὰ τοῦ στενός διὰ τοῦ Ω γεγραμμένα, ἐν δὲ τῷ Δ' διὰ τοῦ Ο. Πλειστάκις ὑπὸ τοῦ Γαληνοῦ ἐγένετο χρῆσις τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος παραθετικῶν· ἐκφέρονται δὲ κατὰ τὴν τοῦ Κυνίου ἔκδοσιν ἄλλοτε μὲν διὰ τοῦ Ω, ἄλλοτε δὲ διὰ τοῦ Ο. Μόνη ἡ διὰ τοῦ Ο ἐκφορὰ ἀπαντᾷ ἐν τῷ περὶ Χρείας Μορίων συγγράμματι τοῦ Γαληνοῦ κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ἑλμρειχίου Τόμ. Α', σελ. 29,1 καὶ σελ. 250, 8 (1907) στενοτέραν. σελ. 30,9 καὶ σελ. 205,15 στενοτέρας. σελ. 95,21 στενοτάτου. σελ. 107,12 στενοτέρων. σελ. 108,5 στενότερα. σελ. 145,5 καὶ 16 καὶ 22 στενότερον, σελ 380,8 στενοτέρα, σελ. 386,16 στενοτέρου, σελ. 402,6 στενότερος, σελ. 493,4 στενοτάτοις καὶ 14 στενότατα. Πρβ. καὶ περὶ Κράσ. σελ. 60,23 στενοτέρας καὶ Ῥοῦφ. Ἐφέσ. σελ. 174, 12 καὶ σελ 178, 10 Δαρ. στενότερος.

ΣΗΜ. Ε'. Παρὰ τῷ Ἰωσήπῳ ὁ Νίσιος ἐν μὲν τῷ Α' τόμῳ σελ. 308,23 ἔγραψε στενώτατος καὶ ἐσημειώσατο «στενώτατος: Bekker στενότατος codd.», ἐν δὲ τῷ Ϛ' ἔγραψε σελ. 71, 20 στενοτάτας καὶ σελ. 432, 19 στενοτέρα καὶ σελ. 462, 18 στενότερος καὶ σελ. 608,6 στενότατον καὶ ἐσημειώσατο «στενοτάτας: ο ex ω corr. A. στενωτάτους L[1] στενωτάτας L[2] στενωτάτους R» καὶ «στε-

νοτέρα: στεντέρα τότε sic L στενοτέρα, ο ex ω corr. V στενοοτέρα C» καὶ «στενότερος: στενώτερος V[1]» καὶ «στενότατον: στενώτατον PMC»

ΣΗΜ. Ϛ'. Ἐν τοῖς τοῦ Θεοφράστου φέρεται κατὰ τὴν Συειδήρειον ἔκδοσιν σελ. 96 στενώτερα καὶ σελ. 105 καὶ σελ. 133 καὶ σελ. 248 (δὶς) στενώτερον ἀλλὰ σελ. 502 καὶ σελ. 553 στενότερον. Ὑπὸ τοῦ Οὐιμήρου ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν τοῦ Θεοφράστου εἶνε πάντα τὰ μνημονευθέντα παραθετικὰ διὰ τοῦ Ο γεγραμμένα. Παρατιθέμεθα καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Βονιτζίου γεγραμμένα ἐν τῷ Ἀριστοτελικῷ Πίνακι σελ. 699 «τὴν τροφὴν ἐπιρρεῖν στενωτέραν Ζγε8.789[a] 4 — comparativi forma στενότερον Ζμγ14, 676[b] 18, 19, sed στενώτερον 675[a] 35 al.».

ΣΗΜ. Ζ'. Ἐν τοῖς Ἠθικοῖς τοῦ Πλουτάρχου εἶνε ὑπὸ τοῦ Δυβνήρου ἐκδεδομένον σελ. 50, 45 «κενοτέραν δόξαν» καὶ σελ. 61, 35 «στενοτέρων πόρων», ἀλλὰ σελ. 376,51 «ἔστι δὲ τόπος στενώτατος».

ΣΗΜ. Η'. Ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Φωτίου Τόμ. Β', σελ. 205 Ναβ. εἶνε γεγραμμένον «καθόλου δὲ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὄρεσι στενόταται διεκβολαί» (Ἴδε καὶ Ὄθ. Συειδῆρον ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Καλλιμαχείων Τόμ. Α', σελ. 126· ἔτι δὲ *Dissert. Phil. Hal.* Τόμ. Θ', σελ. 43). Τὴν διὰ τοῦ Ο ἐκφορὰν τοῦ ὑπερθετικοῦ τοῦ ἐπιθέτου στενός βλέπει τις καὶ ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις Τόμ. Β', σελ. 259,12 Διν8. «ἐν τῷ μέσῳ καὶ στενοτάτῳ τῆς ὁδοῦ»· εἶνε δ' ὑπὸ τοῦ ἐκδότου σεσημειωμένον «στενοτάτῳ: Sic A, non στενωτάτῳ». Ἀναγινώσκεται δὲ καὶ παρὰ τῷ Σιμπλικίῳ Τόμ. Θ', σελ. 104, 9 Διλσ. «κενότερον γίνεται τοῦ πυκνοῦ» καὶ σελ. 248, 7 «πλατύτερον καὶ στενότερον καὶ βαρύτερον»· φέρεται δ' ἐν τῷ πρώτῳ τόπῳ καὶ γραφὴ κενώτερον. Πρβ. καὶ Τόμ. Ζ', σελ. 547,2 Ειβ., ἔνθα πρὸς τῇ ὑπὸ τοῦ ἐκδότου ἐγκεκριμένῃ γραφῇ στενώτερον ἔχουσι τἀντίγραφα καὶ τὴν στενότερον.

ΚΕΦ. Δ'.

Ὅλως ἰσοδύναμον τῷ **Πελοπόννησος** εἶνε τὸ **νῆσος τοῦ Πέλοπος**

Ὁ Δημ. Βερναρδάκης γράφει ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ τῆς Γεν. Ἱστορίας Τόμ. Α', σελ. 187 «Ἡ Μεγαρὶς εἶνε ἡ τελευταία χώρα τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἀπ' αὐτῆς μεταβαίνει τις διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἥτις κεῖται ἐξηπλωμένη ἐπὶ τῆς Μεσογείου ὡς φύλλον συκῆς καὶ ἥτις διὰ τὸ ἁπανταχόθεν μὲν περίκλυστον ὑπὸ τῆς θαλάσσης καὶ πολύκολπον καὶ πολυλίμενον ἐκαλεῖτο **νῆσος τοῦ Πέλοπος**».

Γελοιότατα εἶνε εἰρημένον «ἡ Πελοπόννησος ἐκαλεῖτο νῆσος τοῦ Πέλοπος», διότι τὸ Πελοπόννησος καὶ τὸ νῆσος τοῦ Πέλοπος οὐδὲν ἀλλήλων διαφέρουσιν. Ὡς ἐκ τοῦ Ἕλλης πόντος ἐγένετο διὰ συνθέσεως τὸ Ἑλλήσποντος, οὕτως ἐκ τοῦ Πέλοπος νῆσος τὸ Πελοπόννησος. Μαρτύρια τῆς τοῦ ὀνόματος τούτου ἐν δυσὶ λέξεσι, τουτέστι ἄνευ συνθέσεως, ἐκφορᾶς φέρομεν τὸ ὑπὸ τοῦ Τυρταίου εἰρημένον «εὐρεῖαν Πέλοπος νῆσον ἀφικόμεθα» (Ποιητ. Λυρ. Ἑλλ. Βεργκ. Τόμ. Β', σελ. 9 ἐκδ. δ') καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Ἴωνος «τὸν Πέλοπος ἐν νήσῳ τρόπον» (Ἑλλήν. Τραγ. Ἀπόσπ. Ναυκ. σελ. 736, 24 ἐκδ. β') καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους «οὐδ' ἐν τᾷ μεγάλᾳ Δωρίδι νάσῳ Πέλοπος πώποτε βλαστὸν κτέ.» (Οἰδ. Κολ. 695). Πρβ. Εὐριπ. Ἑκ. 450 «ἢ Δωρίδος ὅρμον αἴας ἢ Φθιάδος». Ἴδε Ἐρφούρδιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Σοφοκλέους Τόμ. Ζ', σελ. 405. Παρατηρητέον δ' ὅτι ὑπὸ μὲν τοῦ Αἰσχύλου ἐλέχθη Εὐμ. 706 «οὔτ' ἐν Σκύθαισιν οὔτε Πέλοπος ἐν τόποις», ὑπὸ δὲ τοῦ Θεοκρίτου Εἰδυλλ. Η', 57 «Μή μοι γᾶν Πέλοπος, μή μοι Κροίσοιο τάλαντα εἴη ἔχειν» (Σχολ.) «μή μοι εἴη ἔχειν οὔτε τὴν Πελοπόννησον μήτε χρυσοῦ τάλαντα». Εἶνε δὲ κακῶς γεγραμμένον οὔτε ἀντὶ τοῦ μήτε.

Θαυμαστόν, νομίζομεν, μέλλει παντὶ νὰ φανῇ ὅτι εἰπὼν ὁ Βερναρδάκης «Ἡ Μεγαρὶς εἶνε ἡ τελευταία χώρα τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἀπ' αὐτῆς μεταβαίνει τις **διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου** εἰς τὴν Πελοπόννησον», λέγει ἐν τοῖς ἔπειτα «ἥτις (ἡ Πελοπόννησος

δηλ.) διὰ τὸ **ἁπανταχόθεν** μὲν περίκλυστον ὑπὸ τῆς θαλάσσης καὶ πολύκολπον καὶ πολυλίμενον ἐκαλεῖτο νῆσος τοῦ Πέλοπος» ἐπιλαθόμενος τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς Κορίνθου.

Μάτην δὲ πρόσκεινται τό τε πολύκολπον καὶ τὸ πολυλίμενον· διότι πᾶσα γῆ περίκλυστος οὖσα ὑπὸ τῆς θαλάσσης καὶ ἂν μὴ εἶνε πολύκολπος μηδὲ πολυλίμενος καλεῖται νῆσος. Ὁ Σοφοκλῆς λέγει ἐν ἀρχῇ τοῦ Φιλοκτήτου «ἀκτὴ μὲν ἥδε τῆς περιρρύτου χθονὸς Λήμνου» τουτέστι τῆς νήσου Λήμνου. Πρβ. καὶ Ὀδύσσ. Τ, 172 «Κρήτη τις γαῖ' ἔστι μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ, καλὴ καὶ πίειρα, περίρρυτος», κτλ. Ἴδε Βλαϋδέσιον ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Σοφοκλέους Φιλοκτήτου σελ. 9. Ὁ Εὐστάθιος ποιεῖται ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 1389, 37 τὴν παρατήρησιν τήνδε· «καλῶς δὲ καὶ τὸ ἀμφιρύτη πρὸς διαστολὴν τῶν χερρονήσων, ὁποία καὶ ἡ Πελοπόννησος· ἐκεῖναι γὰρ οὐκ ἀμφίρρυτοι». Γράφει δὲ καὶ σελ. 1511,19 «Τὸ δὲ νήσων, αἳ ἁλὶ κεκλίαται ἤτοι περιέχονται ἢ πρὸς διαστολὴν εἴρηται χερρονήσων, ὧν καὶ ἡ Πελοπόννησος, περὶ ἣν ἄρτι ἐστὶν ὁ Τηλέμαχος, αἳ δὴ χερρόνησοι καὶ ἕτεραί εἰσι τῶν ἀμφιάλων νήσων».

Πιθανὸν δύναται νὰ φανῇ ὅτι εἶδέ που ὁ Βερναρδάκης τοιόνδε τινὰ λόγον γενόμενον· «ἡ Πελοπόννησος εἶνε μὲν χερσόνησος, ἀλλ' ὠνομάζετο οὕτω, Πελοπόννησος δηλονότι, ἤτοι νῆσος τοῦ Πέλοπος, διότι πανταχόθεν σχεδὸν ὑπὸ τῆς θαλάσσης περικλυζομένη εἶνε οἱονεὶ νῆσος»· εἰκαιότατος δὲ καὶ ἀσταθμητότατος ὢν ὁ ἄνθρωπος ἔγραψεν ἄλλα ἀντ' ἄλλων.

Ἄξια παραθέσεως εἶνε τὰ ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου γεγραμμένα ἐν ταῖς εἰς Διονύσιον τὸν Περιηγητὴν Παρεκβολαῖς σελ. 290,45 Διδ. «Ὅτι ἡ τοῦ Πέλοπος νῆσος ἔστι μὲν κυρίως χερρόνησος, ὅμως δὲ νῆσος μὲν λέγεται, ὡς παρὰ βραχὺ τοιαύτη οὖσα, παρὰ τὸν ἰσθμὸν δηλαδή, τουτέστι τὸν ὀλιγοστάδιον αὐχένα, καὶ ὡς θαλασσίοις κατὰ τὸν Διονύσιον ἐστεμμένη κόλποις ἔνθα καὶ ἔνθα· ὅπερ ταὐτόν ἐστι τῷ ἀμφίαλος. Καὶ ὅρα τὸ ἐστεμμένη ἀντὶ τοῦ κυκλουμένη. Καὶ ἔστιν ἐνταῦθα κάλλιον οὕτως εἰπεῖν, παρ' ὅπερ ἀνωτέρω ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος ἔφη, ἐζῶσθαι αὐτὴν δισσαῖς θαλάσσαις εἰπών. Καὶ διὰ τοῦτο μὲν ὀνομάζεται νῆσος. Πέλοπος δὲ λέγεται διὰ τὸ τὸν Φρύγα ἢ Λυδὸν Πέλοπα κυριεῦσαί ποτε αὐτόθι ἐπιγαμβρεύσαντα Οἰνομάῳ. Λέγεται δὲ οὐ μόνον συνθέτως Πελοπόννησος διὰ τῶν δύο ΝΝ, ὡς Ἑκατόννησοι, αἱ τοῦ

Ἑκάτου ἤγουν Ἀπόλλωνος νῆσοι, ἀλλὰ καὶ ἁπλῶς, ἤτοι ἀσυνθέτως, ποτὲ μὲν Πελοπία γῆ, ὡς παρ' Εὐριπίδῃ εὕρηται, ποτὲ δὲ νῆσος, ὡς αὐτὸς ὁ Διονύσιος ποιεῖ ἐν τῷ περὶ Ἀρκάδων λόγῳ». Πρβ. σελ. 329, 1 καὶ Στοβ. Ἐκλογ. Τόμ. Α', σελ. 259, 16 Οὐαξμ. Ἐρρήθη δὲ ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου καὶ ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 338, 44 «τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ ἡ τοῦ Πέλοπος ἐπικράτεια Πελοπόννησος ἐκλήθη, καὶ ταῦτα μὴ νῆσος ἀκριβῶς ἀλλὰ χερρόνησος οὖσα». Ὁδοῦ πάρεργον παρατηροῦμεν ὅτι ὁ Οὔλσχιος ἀνέγνω παρὰ τῷ Πολυβίῳ σελ. 54 ἐκδ. β' «τὴν μὲν οὖν σύμπασαν Σικελίαν τῇ θέσει τετάχθαι συμβαίνει πρὸς τὴν Ἰταλίαν καὶ τἀκείνης πέρατα παραπλησίως τῇ τῆς Πελοποννήσου θέσει πρὸς τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα καὶ τὰ ταύτης ἄκρα, τούτῳ δ' αὐτῷ διαφέρειν ἀλλήλων, ᾗ ἐκείνη μὲν χερρόννησός ἐστιν, αὕτη δὲ νῆσος» καὶ ἐσημειώσατο «ἐστιν, αὕτη δὲ νῆσος» add. Hu. quaest. I 4 (lacunam indicaverat Ca). Ἴδε καὶ Κόβητον ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1861, σελ. 198.

Εἴκαζον δ' οἱ παλαιοὶ τὴν Πελοπόννησον διὰ τὸ σχῆμα αὐτῆς φύλλῳ ἢ πετάλῳ πλατάνου.

Στράβ. σελ. 110, 17 Μειν. «σχῆμα δ', ἂν τῶν γεωμετρικῶν τινὶ σχημάτων εἰκάσῃς, ὡς τὴν Σικελίαν τριγώνῳ, ἢ τῶν ἄλλων γνωρίμων τινὶ σχημάτων, οἷον τὴν Ἰβηρίαν βύρσῃ, τὴν Πελοπόννησον πλατάνου φύλλῳ» καὶ σελ 476, 27 «ἔστι τοίνυν ἡ Πελοπόννησος ἐοικυῖα φύλλῳ πλατάνου τὸ σχῆμα».

Διονύσ. Περιηγ. 403 «Πέλοπος δ' ἐπὶ νῆσος ὀπηδεῖ, εἰδομένη πλατάνοιο μυουρίζοντι πετήλῳ».

Εὐσταθ. Παρεκβ. εἰς Διονύσ. Περιηγ. σελ. 245, 30 «Οὕτω τὴν Ἀλεξάνδρειαν εἰκάζουσι χλαμύδι στρατιωτικῇ, τὴν Ἰταλίαν κισσῷ, τὴν Ἰβηρίαν βύρσῃ βοός, τὴν Νάξον ἀμπέλου φύλλῳ, τὴν τοῦ Πέλοπος πλατάνου πετάλῳ, τὴν Σαρδὼ ἴχνει ἀνθρώπου, τὴν Κύπρον δορᾷ προβάτου, τὴν Λιβύην τραπεζίῳ σχήματι, καὶ ἄλλα δὲ ἄλλως εἰκάζουσιν οἱ παλαιοὶ» καὶ σελ. 291, 19 «Ἔστι δὲ κατὰ τὸν ἰσθμὸν ἡ Πελοπόννησος συνεχὴς τῇ τῆς Ἑλλάδος πέζῃ· συνάπτει γὰρ ὁ τόπος ἐκεῖνος τῇ Ἑλλάδι, καὶ ἔοικε πλανάνου πετάλῳ μυουρίζοντι, τουτέστι κατὰ μυὸς οὐρὰν στενουμένῳ καὶ λεπτυνομένῳ, νατὰ τὸν ἄκρον μίσχον, ἤτοι κατὰ τὸν καυλόν, οὗ τὸ φύλλον ἐξήρτηται. Καὶ ὁ μὲν ἰσθμός, φησί, τῆς Πελοποννήσου ὁ τεσσαρακονταστάδιος, εἰρ-

γόμενος στενός, ἔοικε τῷ ἄκρῳ μίσχῳ τοῦ φύλλου, βόρειος ὢν καὶ κοινὸν ἐφ' Ἑλλάδος ἴχνος ἐρείδων, ὡς τῆς Ἑλλάδος κατὰ συνέχειαν εὐθὺς κειμένης, ὡς εἴρηται, μετὰ τὸν ἰσθμόν. Ἡ δὲ τῆς ἔσω ἠπείρου περίμετρος τῷ πολυδινήτῳ φύλλῳ παρέοικεν, ὡς πολλὰς ἐπικλάσεις ἔχουσα καὶ καμπὰς καὶ ἐγκολπώματα, καθ' ὁμοιότητα τοῦ τῆς πλατάνου φύλλου. Διὸ καὶ ὁ Πίνδαρος πολύγναμπτον μυχὸν λέγει τὴν Πελοπόννησον· ἀκρόπολιν δὲ τῆς Ἑλλάδος οἱ παλαιοί φασι τὴν Πελοπόννησον».

Γεώργ. Φραντζ. σελ. 108, 10 Βόνν. «ἔοικε δὲ ἡ Πελοπόννησος πλατάνου φύλλῳ εἰς πάντα, τοῦ δὲ φύλλου ὁ καυλὸς ὁ Ἰσθμός ἐστιν».

Παρατηρητέον δ' ὅτι παρὰ Κωνσταντίνῳ τῷ Πορφυρογεννήτῳ Τόμ. Γ', σελ. 52, 19 Βόνν. φέρεται «ἔστι δὲ (ἡ Πελοπόννησος) χερρόνησος **ἀμπέλου** φύλλῳ τῷ σχήματι παρεμφερής. Διονύσιος δὲ πλατάνου φύλλῳ ἀπεικάζει λέγων οὕτως· εἰδομένη πλατάνοιο μυουρίζοντι πετήλῳ». Πρβ. καὶ Στέφ. Βυζάντ. σελ. 516, 8 Μειν.

ΣΗΜ. Α'. Παρετέθησαν ἐν τοῖς ἄνω ἐξ ἀρχαίων ποιητῶν μαρτύρια τῆς ἐν δυσὶ λέξεσιν ἐκφορᾶς τοῦ ὀνόματος Πελοπόννησος. Ἐλέχθη δὲ καὶ ὑπὸ Διονυσίου τοῦ Περιηγητοῦ 403 «Πέλοπος δ' ἐπὶ νῆσος ὀπηδεῖ» καὶ ὑπὸ τοῦ Ἐφραιμίου 7367 (σελ. 298) «τοὺς Ἑλλάδα νῆσόν τε Πέλοπος ξένην ὅπλοις ἑλόντας καὶ κατωφρυωμένους» καὶ ὑπὸ Νικηφόρου τοῦ Γρηγορᾶ Τόμ. Α', σελ. 14, 14 Βόνν. «ἕως καὶ αὐτῆς ἐπέβη τῆς νήσου τοῦ Πέλοπος» καὶ ὑπὸ Νικήτα τοῦ Χωνιάτου σελ. 841, 13 Βόνν. «καὶ μετελάγχανε τῶν φόρων ὁπόσοι ἐξ Ἑλλάδος καὶ τῆς νήσου τοῦ Πέλοπος εἰσεπράττοντο» καὶ σελ. 858, 2 «ὁ ἐν τῇ νήσῳ τοῦ Πέλοπος γεννηθεὶς καὶ τραφεὶς Βελλεροφόντης». Εἶπε δ' ὁ Νικήτας καὶ τῆς τοῦ Πέλοπος καὶ τὴν τοῦ Πέλοπος σελ. 78, 4 «καὶ ὡς εἰς χῶρον ἐκσφενδονᾷ μυχαίτατον τὴν πραιτωρίαν ἀρχὴν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς τοῦ Πέλοπος» καὶ σελ. 794, 23 «ἐλάσαι καὶ χειρώσασθαι τὴν τοῦ Πέλοπος». Πρβ. καὶ Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 933, 29 «ἔχει καθιστοροῦσα ἡ τοῦ Πέλοπος νῆσος γυναῖκα ἐπιφανοῦς ἀνδρὸς κτέ.» καὶ σελ. 1904, 15 «εἴπερ Ἄργος μὲν ἡ ὅλη τοῦ Πέλοπος νῆσος» καὶ Παρεκβολ. εἰς Διονύσ. Περιηγ. σελ. 245, 33 «τὴν τοῦ Πέλοπος (εἰκάζουσι) πλατάνου πετάλῳ».

ΣΗΜ. Β'. Ἐν τοῖς εἰς τὴν Διονυσίου τοῦ Θρᾳκὸς Γραμματικὴν

Σχολίοις σελ. 468, 24 Ἰλγ. λέγεται «Αἱ τμήσεις Ἰώνων εἰσὶν, οἷον Πέλοπος νῆσον ἀντὶ τοῦ Πελοπόννησον». Φανερὸν παντὶ ὑπάρχει ὅτι ἐκ τοῦ Πέλοπος νῆσος ἐγένετο κατὰ σύνθεσιν τὸ Πελοπόννησος οὐχὶ δὲ ἐκ τοῦ Πελοπόννησος κατὰ τμῆσιν τὸ Πέλοπος νῆσος.

ΣΗΜ. Γ'. Ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου ἐν ταῖς εἰς Διονύσιον τὸν Περιηγητὴν Παρεκβολαῖς σελ. 291, 14 «ποτὲ μὲν Πελοπία γῆ, ὡς παρ' Εὐριπίδῃ». Παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ φέρεται Ἴων. 1591 «κατ' αἶαν Πελοπίαν» καὶ Ἱππολ. 373 «οἰκεῖτε χώρας Πελοπίας προνώπιον» καὶ Ἱκέτ. 184 «Πελοπίαν παρεὶς χθόνα» καὶ 264 «Πελοπίας δ' ἡμεῖς χθονὸς ταὐτὸν πατρῷον αἷμα σοὶ κεκτήμεθα» καὶ Ἀπόσπ. 515 Ναυκ. «Πελοπίας χθονὸς ἐν ἀντιπόρθμοις πεδί' ἔχουσ' εὐδαίμονα». Πρβ. Ἀπολλών. Ῥόδ. Δ', 1577 «θείην Πελοπηίδα γαῖαν» καὶ Καλλίμ. Ὕμν. εἰς Δῆλ. 73 «φεῦγε δ' ὅλη Πελοπηὶς ὅση παρακέκλιται Ἰσθμῷ».

ΣΗΜ. Δ'. Περὶ τοῦ ὀνόματος Ἑκατόννησοι θὰ εἴπωμεν τὰ δέοντα ἐν ἑτέρῳ τόπῳ πραγματευόμενοι περὶ τῶν ἐκ τοῦ νῆσος-νῆσοι συγκειμένων ὀνομάτων.

ΚΕΦ. ΡΕ'.

Οὐδεὶς μὴ τελέως ἀπαίδευτος μηδὲ λίαν ἀσύνετος ὢν ἠδύνατο νὰ εἴπῃ ὅτι ἐπὶ δέρατος διεσώθησαν ἐκ Θεσσαλίας ὁ Φρῖξος καὶ ἡ Ἕλλη.

Ὁ Δημ. Βερναρδάκης λέγει ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ τῆς Γενικῆς Ἱστορίας Τόμ. Α', σελ. 203. «Ὁ Πελίας, θεῖος καὶ κηδεμὼν τοῦ ἐν Ἰωλκῷ τῆς Θεσσαλίας Ἰάσωνος, ἀπαιτούμενος παρ' αὐτοῦ ἡλικιωθέντος τὴν πατρικὴν βασιλείαν, ἐπέβαλεν αὐτῷ ὡς ὅρον τῆς ἀποδόσεως αὐτῆς νὰ μετακομίσῃ ἐκ Κολχίδος τὸ χρυσοῦν δέρας, ἐφ' οὗ εἶχον διασωθῆ ἐκ Θεσσαλίας ὁ βασιλόπαις *Φρίξος* καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ *Ἕλλη*. Καὶ ἡ μὲν Ἕλλη ἐκπεσοῦσα ἀπὸ τοῦ **χρυσοῦ δέρατος** ἐπνίγη εἰς τὰ κύματα τοῦ πορθμοῦ, ὅστις ἀπ' αὐτῆς ἐπωνομάσθη

Ἑλλήσποντος, ὁ δὲ Φρίξος διασωθεὶς αἰσίως εἰς Κολχίδα ἀνέθηκεν αὐτὸ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἄρεως».

Γελοιότατα λέγεται ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη ὅτι ὁ Φρῖξος καὶ ἡ Ἕλλη ἐπὶ δέρατος εἶχον διασωθῇ ἐκ τῆς Θεσσαλίας καὶ ὅτι ἀπὸ τοῦ δέρατος ἡ Ἕλλη ἐκπεσοῦσα ἐπνίγη. Θαυμαστὸν παντὶ μέλλει νὰ φανῇ ὅτι καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τὴν γενικὴν ἱστορίαν ἐν αὐτῷ διδάσκων ἠγνόει μῦθον γνωστότατον, καθ' ὃν ὁ Φρῖξος καὶ ἡ Ἕλλη ἐπὶ κριοῦ ὀχούμενοι ἔφυγον ἐκ τῆς Βοιωτίας, ἀπὸ τοῦ κριοῦ δὲ πεσοῦσα εἰς τὴν θάλασσαν ἡ Ἕλλη ἐπνίγη.

Ἐρρήθη ὑπὸ μὲν τοῦ Πινδάρου Πυθ. Δ', 190 (285) «κέλεται γὰρ ἑὰν ψυχὰν κομίξαι Φρῖξος ἐλθόντας πρὸς Αἰήτα θαλάμους δέρμα τε κριοῦ βαθύμαλλον ἄγειν, τῷ ποτ' ἐκ πόντου σαώθη», ὑπὸ δὲ τοῦ Λουκιανοῦ περὶ Ὀρχήσ. 42 «μετὰ ταῦτα τὴν Ἀθάμαντος μανίαν καὶ τῶν Νεφέλης παίδων ἐπὶ τοῦ κριοῦ τὴν διαέριον φυγὴν» καὶ Ἐναλ. Διαλ. Θ', 2 «αὕτη δὲ ἄρα τί παθοῦσα κατέπεσεν ἀπὸ τοῦ κριοῦ; ὁ ἀδελφὸς δὲ ὁ Φρῖξος ἀσφαλῶς ὀχεῖται;», ὑπὸ δὲ τοῦ Παυσανίου Ἀττικ. ΚΔ', 2 «κεῖται δὲ καὶ Φρῖξος ὁ Ἀθάμαντος ἐξενηνεγμένος ἐς Κόλχους ὑπὸ τοῦ κριοῦ» καὶ Βοιωτ. ΛΔ' 4 «λίθου μὲν τὸ ἄγαλμα ἐστίν· Ἀθάμαντος δὲ θύειν Φρῖξον καὶ Ἕλλην ἐνταῦθα μέλλοντος, πεμφθῆναι κριὸν τοῖς παισί φασιν ὑπὸ Διός, ἔχοντα τὸ ἔριον χρυσοῦν καὶ ἀποδρᾶναι σφᾶς ἐπὶ τοῦ κριοῦ τούτου», ὑπὸ δὲ τοῦ Ἀγαθαρχίδου παρὰ Φωτ. Βιβλιοθ. σελ. 443, 34 Βεκκ. (Γεωγρ. Ἑλλ. Μικρ. Τόμ. Α', σελ. 114, 45 Διδ.) «τὴν δ' Ἕλλην καὶ Φρῖξον ἐπὶ κριοῦ τοῖς ποσὶ πετομένου τὸν πόρον κατανύσαντας τὴν ἐφ' ἑκάτερα θάλατταν Ἑλλήσποντον ἀφ' ἑαυτῶν προσαγορεῦσαι». Ὑπ' Ἀπολλωνίου τοῦ Ῥοδίου εἶνε εἰρημένον Α', 256 «ὡς ὄφελεν καὶ Φρῖξον, ὅτ' ὤλετο παρθένος Ἕλλη, κῦμα μέλαν κριῷ ἅμ' ἐπικλύσαι». Ἄξιον μνείας ὑπάρχει καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀναξανδρίδου ῥηθὲν Ἀποσπ. 34 Κοκκ. «ὑφείλετ' ἄρνα ποιμένος παίζων, Ἀτρεὺς ἐκλήθη· ἐὰν δὲ κριὸν Φρῖξος· ἂν δὲ κῳδάριον Ἰάσων».

Ὑπάρχει βιβλίον τῷ 1847μῳ ἔτει ἐκδοθέν, ὅπερ ἐπιγράφεται «Ἐπιτομὴ Ἑλλ. Μυθολογίας ἐκ διαφόρων συγγραφέων ἐρανισθεῖσα ὑπὸ Κωνστ. Κοντογόνου καθηγητοῦ». Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ εἶνε σελ. 112 τάδε γεγραμμένα εἰς τὴν ἱστορίαν ταύτην προσθέτουσιν ἕτεροι, ὅτι ὁ Ἀθάμας ἀπέβαλε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Νεφέλην, καὶ

ἐνυμφεύθη τὴν Ἰνώ· ὅτι ἡ Ἰνὼ κατεδίωξε τὸν υἱὸν τῆς Νεφέλης, τὸν Φρίξον· ὅτι κατέπεισέ ποτε τὰς γυναῖκας τοῦ τόπου νὰ ξηράνωσι τὸν σῖτον, καὶ ὅτε οἱ κάτοικοι, βλέποντες, ὅτι δὲν καρποφορεῖ ἡ χώρα, ἔστειλαν ἄγγελον νὰ ἐρωτήσωσι τὸ μαντεῖον, διέταξε τὸν ἄγγελον τοῦτον νὰ φέρῃ ἀπόκρισιν, ὅτι πρέπει νὰ θυσιασθῇ εἰς τὸν Δία ὁ Φρίξος· ἐπειδὴ δὲ ὁ λαὸς ἐβίαζε τὸν Ἀθάμαντα εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ θεοπροπίου, ἡ Νεφέλη ἐξήρπασε τὸν Φρίξον, καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Ἕλλην κριὸν χρυσόμαλλον, διὰ νὰ φύγωσιν. Ἀναβάντες ἐπὶ τὸν κριὸν οἱ δύο ἀδελφοί, ἐφέροντο μετέωροι ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἀλλ', ὅτε ἔφθασαν εἰς τὴν μεταξὺ Σιγείου καὶ Χερσονήσου θάλασσαν, ὀλισθήσασα ἡ Ἕλλη, ἔπεσεν εἰς τὸν πόντον καὶ ἔκτοτε ὠνομάσθη τὸ πέλαγος ἐκεῖνο Ἑλλήσποντος· ὁ δὲ Φρίξος ἔφθασεν εὐτυχῶς εἰς τὴν Κολχίδα». Πρβ. καὶ σελ. 187.

Κακῶς ἔγραψεν ὁ Κοντογόνης ξηράνωσι ἀντὶ τοῦ φρύξωσι. Παρατιθέμεθα τὰ ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ Ἀπολλοδώρου φερόμενα Α', 9, 1 (σελ. 28, 11 Οὐαγν.) «Τῶν δὲ Αἰόλου παίδων Ἀθάμας, Βοιωτίας δυναστεύων, ἐκ Νεφέλης τεκνοῖ παῖδα μὲν Φρῖξον, θυγατέρα δὲ Ἕλλην. Αὖθις δὲ Ἰνὼ γαμεῖ, ἐξ ἧς αὐτῷ Λέαρχος καὶ Μελικέρτης ἐγένοντο. Ἐπιβουλεύουσα δὲ Ἰνὼ τοῖς Νεφέλης τέκνοις ἔπεισε τὰς γυναῖκας τὸν πυρὸν φρύγειν. Λαμβάνουσαι δὲ κρύφα τῶν ἀνδρῶν τοῦτο ἔπρασσον. Γῆ δὲ πεφρυγμένους πυροὺς δεχομένη καρποὺς ἐτησίους οὐκ ἀνεδίδου· διὸ πέμπων ὁ Ἀθάμας εἰς Δελφοὺς ἀπαλλαγὴν ἐπυνθάνετο τῆς ἀφορίας. Ἰνὼ δὲ τοὺς πεμφθέντας ἀνέπεισε λέγειν ὡς εἴη κεχρησμένον παύσεσθαι τὴν ἀκαρπίαν, ἐὰν σφαγῇ Διὶ ὁ Φρῖξος. Τοῦτο ἀκούσας Ἀθάμας, συναναγκαζόμενος ὑπὸ τῶν τὴν γῆν κατοικούντων, τῷ βωμῷ παρέστησε Φρῖξον. Νεφέλη δὲ μετὰ τῆς θυγατρὸς αὐτὸν ἀνήρπασε, καὶ παρ' Ἑρμοῦ λαβοῦσα χρυσόμαλλον κριὸν ἔδωκεν, ὑφ' οὗ φερόμενοι δι' οὐρανοῦ γῆν ὑπερέβησαν καὶ θάλασσαν. Ὡς δὲ ἐγένοντο κατὰ τὴν μεταξὺ κειμένην θάλασσαν Σιγείου καὶ Χερρονήσου, ὤλισθεν εἰς τὸν βυθὸν ἡ Ἕλλη, κἀκεῖ θανούσης αὐτῆς ἀπ' ἐκείνης Ἑλλήσποντος ἐκλήθη τὸ πέλαγος. Φρῖξος δὲ ἦλθεν εἰς Κόλχους, ὧν Αἰήτης ἐβασίλευε παῖς Ἡλίου καὶ Περσηίδος, ἀδελφὸς δὲ Κίρκης καὶ Πασιφάης, ἣν Μίνως ἔγημεν. Οὗτος αὐτὸν ὑποδέχεται, καὶ μίαν τῶν θυγατέρων Χαλκιόπην δίδωσιν. Ὁ δὲ τὸν χρυσόμαλλον κριὸν Διὶ θύει Φυξίῳ, τὸ δὲ τούτου

δέρας Αἰήτῃ δίδωσιν· ἐκεῖνος δὲ αὐτὸ περὶ δρῦν ἐν Ἄρεος ἄλσει καθήλωσεν». Πρβ. καὶ Σχόλ. Ἀράτ. σελ. 70, 18 Βεκκ. «τοῦτον τὸν Κριὸν Ἐρατοσθένης εἶναί φησιν Ἕλλης καὶ Φρίξου, ὃν θύσας τῷ φυξίῳ Διὶ Φρύξος τὴν δορὰν δέδωκε τῷ Αἰήτῃ».

Περὶ τοῦ πράγματος ἐποιήσατο λόγον καὶ ὁ Εὐστάθιος ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς· εἶνε δὲ ὑπ' αὐτοῦ τάδε εἰρημένα σελ. 667,4 «Τὰ δὲ περὶ Ἕλλης θρυλλούμενα δῆλα, ὅτι δηλαδὴ ἀδελφὴ αὕτη Φρίξου, θυγάτηρ Ἀθάμαντος καὶ Νεφέλης, ἣν δὴ Νεφέλην ὁ Ἀθάμας γυναῖκα δευτέραν ἐπεισηγάγετο, τὴν προτέραν Ἰνὼ ἐκπεμψάμενος, καὶ ὅπως ἡ Ἰνὼ αὖθις ἀναληφθεῖσα ἐνεκότει τοῖς ἐκ Νεφέλης παισὶ καὶ ὡς μηχαναῖς τισι φρύξασα τὰ ἐγχώρια σπόριμα καὶ ἄκαρπα ποιήσασα χρησμὸν κατὰ τῶν παίδων ὑπέκλεψεν, ὡς τοῦ κακοῦ λυθησομένου τῷ ἐκείνων φόνῳ καὶ ὅπως αὐτοῖς ἐπιβουλευθεῖσι κριὸς τὴν ἐπιβουλὴν κατεμήνυσε καὶ ὡς ἀναδεξάμενος αὐτοὺς ὁ τοιοῦτος κριὸς καὶ κατά τι θεῖον ἀέριος ἀρθεὶς τὸν μὲν Φρῖξον περιεσώσατο εἰς τὴν Κολχίδα γῆν, τὴν δὲ Ἕλλην οὐκ ἴσχυσε καταπεσοῦσαν εἰς τὸν ἀπ' αὐτῆς κληθέντα Ἑλλήσποντον, καὶ ὅτι ἐν Κόλχοις ἀπεδάρη παρὰ τοῦ Φρίξου ὁ κριὸς οὗτος τυθεὶς Φυξίῳ Διὶ καὶ τὸ αὐτοῦ κῶας χρυσωθὲν ἐφυλάσσετο ὑπὸ ἀΰπνου δράκοντος, εἰς ὃ (γρ. ἐφ' ὃ) οἱ Ἀργοναῦται ἔπλευσαν, καὶ ὅτι οὐδὲ ἡ κακοῦργος Ἰνὼ καλῶς ἀπήλλαξε, καταπεσοῦσα συνάμα (σύναμα) τῷ παιδὶ Μελικέρτῃ εἰς θάλασσαν ἐν τῷ τὸν ἄνδρα μανῆναι κατὰ χόλον Ἥρας καὶ ξιφήρη διώκειν αὐτήν. Καὶ τοιάδε μὲν ταῦτα. Ἡ δὲ ἀκριβὴς ἱστορία μητρυιὰν εἰδυῖα τὴν Ἰνὼ δύσνουν τῷ Φρίξῳ τε καὶ τῇ Ἕλλῃ πλοιάριόν τί φησιν εἶναι τὸν κριόν, ἐκτύπωμα φέρον κριοῦ ἐν ἄκρῳ, ὁποῖόν τι καὶ παρὰ Λυκόφρονι τὸ ταυρόμορφον τύπωμα τὸ τὴν Εὐρώπην ἁρπάσαν, καὶ ὁποῖα πλοῖα τὰ σὺν ἑτέροις γλύμμασι καὶ χηνίσκους ἐν τοῖς ἄκροις ἔχοντα, ἤγουν τύπους χηνῶν. Καὶ βούλεται διὰ τοιούτου κριοῦ σὺν τῷ ἀδελφῷ πλέουσαν τὴν Ἕλλην ἐκπεσεῖν καὶ κινδυνεῦσαι. Ἑτέρα δέ τις ἱστορία εὔνουν ὑπηρέτην φησὶ τὸν κριόν, ὃς τὴν τῆς μητρυιᾶς βουλὴν ἀνακαλύψας καὶ περισώσασθαι τοὺς δεσπότας παῖδας προθέμενος ἐδυστύχησε κατὰ τὸν Ἑλλήσποντον· λέμβῳ γὰρ βραχυτάτῳ πιστεύσα αὐτοὺς οὐκ ἔσχεν ἀμφοτέρους περιποιήσασθαι, ἀλλ' ὁ μὲν Φρῖξος περιε γένετο, ἡ δὲ Ἕλλη κατὰ πάθος ἰλίγγου ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου κατα· πεσοῦσα μόνον αὐτῆς ἄνω ἀφῆκε τοὔνομα φέρεσθαι αὐτὴ καταδῦσα εἰ

βυθόν». Πρβ. καὶ Σχόλ. Πλάτ. Μενεξ. σελ. 243, Α'(Πλάτ. Τόμ. ς', σελ. 330 Τευβν.), ἔνθα κεῖνται τάδε· «Ἀθάμαντος γυναῖκες Νεφέλη καὶ Ἰνώ. Αὕτη ἐπιβουλεύουσα Φρίξῳ καὶ Ἕλλῃ τοῖς ἐκ Νεφέλης τούτου παισί, πείθει τοὺςὑπ' αὐτοῦ πεμφθέντας εἰς Δελφοὺς διὰ τὸν λιμὸν εἰπεῖν ὅτι παύσεσθαι τοῦτον ὁ Ἀπόλλων εἶπεν, εἰ Φρῖξον αὐτῷ σφαγιάσειεν. Νεφέλη δὲ μαθοῦσα τοῦτο λαμβάνει παρ' Ἑρμοῦ κριόπρῳρον πλοῖον ὙΠόχρυσον, ἐμβάλλει τε τοὺς παῖδας ἐν αὐτῷ πλεῖν καὶ φεύγειν κτέ.».

Ἄξια παραθέσεως εἶνε τὰ ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις γεγραμμένα Τόμ. Α', σελ. 253, 29 Δινδ. «Ἀθάμας ὁ Αἰόλου μὲν παῖς, βασιλεὺς δὲ Θηβῶν, γήμας Ἰνὼ τὴν Κάδμου παῖδας ἔσχε δύο, Λέαρχον καὶ Μελικέρτην· κατὰ Ἥρας δὲ πρόσταγμα ἀποπεμψάμενος τὴν Ἰνὼ καὶ ἐπιγήμας Νεφέλην ἔσχεν ἐξ αὐτῆς δύο παῖδας, Ἕλλην τε καὶ Φρῖξον. Μιγνύμενον δὲ αὐτὸν λάθρᾳ τῇ Ἰνοῖ κατοπτεύσασα ἡ Νεφέλη ᾤχετο, πάλιν δὲ τῆς οἰκίας ἐπικρατήσασα ἡ Ἰνὼ ἐπεβούλευσε τοῖς τῆς Νεφέλης παισίν· εὑροῦσα δέ τινα μηχανὴν ἔφρυγε νὰ σπέρματα. Καὶ δὴ πολλῆς οὔσης ἀκαρπίας ἐν τῇ χώρᾳ ἔπεμπεν ὁ Ἀθάμας εἰς Πυθὼ θεοπρόπους· ἡ δὲ Ἰνὼ συνέπεισε τούτους τεχνήσασθαί τινα χρησμὸν κατὰ τοῦ Φρίξου, ὡς θῦμα τῆς αὐτοῦ γονῆς προσενεγκὼν ἀπαλλαγήσεται τοῦ δεινοῦ. Πυθόμενος οὖν παρὰ τῶν θεοπρόπων ὁ Ἀθάμας τὸ λόγιον μεταπέμπεται ἐκ τῶν ἀγρῶν τὸν Φρῖξον· πρόφασιν δὲ ἐκέλευσεν αὐτὸν ἄγειν ὅτι κάλλιστον πρόβατον ἐν τοῖς θρέμμασιν εἰς ἱερουργίαν ὑπάρχει. Μυθολογεῖται δὲ ὅτι παραγενομένῳ τῷ Φρίξῳ μετὰ τῆς ἀδελφῆς κατά τινος δαίμονος ἐπιφάνειαν ἀνθρωπίνῃ φωνῇ λαλῆσαι τὸν κριόν, καὶ πᾶσαν αὐτῷ τὴν ἐπιβουλὴν ἀναγγεῖλαι, κελεῦσαί τε αὐτῷ μετὰ τῆς ἀδελφῆς ἐπικαθίσαι τῷ νώτῳ, ὅπως τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον ἐκφυγεῖν δυνηθῶσιν. Οὗ καὶ γενομένου, λέγεται τὸν κριὸν μετὰ πολλῆς βίας διὰ μέσου τοῦ ἀέρος ποιήσασθαι τὴν πορείαν, τὴν δὲ Ἕλλην μὴ δυναμένην ἀντέχειν καταπεσεῖν εἰς τὸ ὑποκείμενον πέλαγος, προσαγορευθῆναι δὲ τοῦτο διὰ τὴν προειρημένην Ἑλλήσποντον. Τὸν δὲ κριὸν κομίσαντα εἰς Κόλχους ἐκ τοῦ πόντου ὸν Φρῖξον τελευτῆσαι». Περὶ τοῦ «ἀνθρωπίνῃ φωνῇ λαλῆσαι τὸν ριὸν» πρβ. Εὐστάθ. Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 1190, 48 «Τῷ ὄντι ·άρ, εἴπερ ἐλάλησεν ὁ Ξάνθος, ὥς που καὶ ὁ τοῦ Φρίξου κριός, δι' Ἥρας ἂν ἐφώνησεν ἤγουν δι' ἀέρος».

Καὶ ταῦτα μὲν εἶνε γεγραμμένα ἐν τοῖς εἰς Ἰλιάδα Σχολίοις, ἐν δὲ τοῖς εἰς Ἀριστοφάνη τάδε σελ. 92, 37 Διδ. «Ἀθάμας ἐκ Νεφέλης δύο παῖδας ἔσχεν, Φρύξον καὶ Ἕλλην. Ἀφεὶς οὖν τὴν Νεφέλην θεὰν οὖσαν, θνητῇ γυναικὶ ἐμίγη. Ζηλοτυπήσασα οὖν ἡ Νεφέλη ἀπέπτη εἰς οὐρανὸν καὶ τὴν τοῦ ἀνδρὸς χώραν αὐχμῷ ἐκόλαζε. Πέπομφεν οὖν θεωροὺς εἰς Ἀπόλλωνα Ἀθάμας ἐρέσθαι περὶ τοῦ αὐχμοῦ. Ἡ οὖν τούτου γυνὴ θέλουσα Φρύξον καὶ Ἕλλην ἀπολωλέναι πέπεικε διὰ δώρων τοὺς θεωροὺς εἰπεῖν Ἀθάμαντι ὡς οὐκ ἂν ἄλλως παύσασθαι τὸν αὐχμὸν ἔχρησεν ἡ Πυθία, εἰ μὴ τοὺς τῆς Νεφέλης θύσαιεν (γρ. θύσεις) παῖδας. Ἀκούσας οὖν Ἀθάμας μεταπέμπεται τοὺς παῖδας ἐκ τῶν ποιμνίων. Εἷς οὖν κριὸς ἀνθρωπίνῃ χρησάμενος φωνῇ λέγει Φρύξῳ καὶ Ἕλλῃ τὰ περὶ τῆς σφαγῆς. Φευγόντων οὖν τούτων μετὰ τοῦ κριοῦ ἡ μὲν Ἕλλη ἐν τῷ περαιοῦσθαι τὸν ἐν Ἀβύδῳ πορθμὸν ἀπεπνίγη πεσοῦσα ἀπὸ τοῦ κριοῦ· ὅθεν καὶ ἀπ' ἐκείνης Ἑλλήσποντος κέκληται. Φρύξος δὲ ἐποχούμενος τῷ κριῷ εἰς τὴν τῶν Κόλχων γῆν περισώζεται, ἔνθα καὶ τὸν κριόν, ὅς ὑπὸ τῶν θεῶν χρυσόμαλλος γέγονε, θύει τῷ Ἄρει ἢ τῷ Ἑρμῇ, καὶ κατοικήσας αὐτόθι τοὔνομα καταλέλοιπε τῷ τόπῳ· ἐκ τούτου γὰρ ἡ Φρυγία οὕτως ἐκλήθη». Πρβ. καὶ Σχολ. εἰς Αἰσχύλ. σελ. 427-428 Διντ. Παρατηρητέον δ' ὅτι καὶ ἐν τοῖς Σχολίοις τούτοις εἶνε γεγραμμένον Φρύξος, ποιεῖται δ' ὁ Δινδόρφιος σελ. 427 τὴν παρατήρησιν τήνδε «Φρύξον: Recta nominis siriptura Φρῖξος est. Sed relinquendum Φρύξος recentioribus scholiastis, qualis hic est et Aristoph. ad Nub. 257». Περὶ τοῦ πράγματος λογος γίνεται καὶ ἐν τῷ Θησαυρῷ τοῦ Στεφάνου Τόμ. Η', σελ. 1059, ἔχει δὲ ὧδε· «Vitiosum nominis Φρίξος accentum qui constans in libris est, ubique corrigendum esse ostendit Lobeck. Paralip. p. 404. Nam iota longum esse ex perfecto πέφρικα et nomine φρίκη eiusque derivatis intelligitur. Non minus frequens codicum vitium est Φρύξος pariterque apud Latinos *Phryxus* et in adj. Phryxeus (Φρίξειος), quo Ovidius aliique poetae usi sunt». Οὐδαμῶς συμφωνοῦμεν τῷ Vürtheim ἐγκρίνοντι ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1902, σελ. 63 τὴν παροξύτονον ἐκφορὰν Φρίξος.

Ἐν οἷς παρεθέμεθα ἐκ τῶν εἰς Ὅμηρον Παρεκβολῶν τοῦ Εὐσταθίου κεῖται «Ἑτέρα δέ τις ἱστορία εὔνουν ὑπηρέτην φησὶ τὸν «κριόν.

Εἶνε δ' εἰρημένον καὶ ὅτι τροφεὺς ἢ παιδαγωγὸς τοῦ Φρίξου ὑπῆρξεν ὁ κριός. Σχόλ. Ἀπολλων Ῥοδ. Α', 256 (σελ. 319, 31 Κειλ.) «Λέγεται γὰρ ὅτι τῆς Ἕλλης καταπεσούσης ἀγωνιῶντι τῷ Φρίξῳ κατὰ Διὸς βούλησιν ἐφθέγξατο θαρσύνων αὐτὸν ὁ κριὸς διασώζειν αὐτὸν εἰς τὴν Σκυθίαν. Τοῦτο δὲ αὐτῇ τῇ Ἀλκιμέδῃ ἔμελλε κακὸν γενέσθαι, τοῦ υἱοῦ ἐκεῖσε στελλομένου. Ἡ δὲ ἱστορία κεῖται παρὰ Ἑκαταίῳ ὅτι ὁ κριὸς ἐλάλησεν. Ἔνιοι δέ φασιν αὐτὸν ἐπὶ κριοπρῴρου σκάφους πλεῦσαι. Διονύσιος δὲ ἐν β' Κριόν φησι Φρίξου τροφέα γενέσθαι καὶ συμπεπλευκέναι αὐτῷ εἰς Κόλχους· διὸ καὶ μεμύθευται τὰ περὶ τῆς τοῦ κριοῦ θυσίας αὐτόθι». Ἡράκλειτ. περὶ Ἀπίστ. ΚΑ' (Μυθογρ. Οὐεστερμ σελ. 317, 20 «Ἡνίκα τὴν Ἰνοῦς ἐπιβουλὴν μητρυιᾶς οὔσης ἔφευγον Ἕλλη καὶ Φρῖξος, ὁ παιδαγωγός, ᾧ ἦν Κριὸς ὄνομα, ἐπὶ πλοιαρίῳ μικρῷ χειμῶνος ὄντος ἔφυγεν ἔχων αὐτούς· καὶ συμβαίνει τὴν μὲν Ἕλλην ἐκπεσεῖν εἰς τὴν θάλασσαν, ὅθεν ἐκλήθη Ἑλλήσποντος, τοῦ δὲ Φρίξου σωθέντος ἐπιθυμητικῶς ἔχειν τὸν Αἰήτην, τὸν δὲ Κριὸν διακωλύοντα καὶ πειρώμενον ἄφθορον διατηρῆσαι τὸν Φρῖξον ἀποδαρθῆναι καὶ τὸ δέρμα αὐτοῦ προσπασσαλευθῆναι, χρυσοῦν δὲ προσαγορευθῆναι διὰ τὸ πιστότατον γεγενῆσθαι». Πρβ. καὶ Σχόλ. εἰς Λουκιαν. σελ. 85, 27 Τευβν. «Τὸ χρυσόμαλλόν φησι δέρας, ὃ Φρίξου μὲν ἦν τοῦ Ἀθάμαντος παιδὸς τοῦ παιδαγωγοῦ, ὃς Κριὸς ὠνόμαστο, δορά, τυθέντος δὲ κατὰ τὴν Κολχίδα γῆν καὶ ἐκδαρέντος». Ὁ Παλαίφατος γράφει περὶ Ἀπίστ. ΛΑ. (Μυθογραφ. Οὐεστερμ. σελ. 293, 19) «Τὸ δὲ ἀληθὲς οὕτως ἔχει· Ἀθάμας ὁ Αἰόλου τοῦ Ἕλληνος ἐβασίλευσε τῆς **Φθίας**. Ἦν δὲ αὐτῷ ἀνὴρ ἐπίτροπος τῶν πραγμάτων, ὃν μάλιστα πιστὸν ἡγεῖτο, ὀνόματι Κριός· ὃς αἰσθόμενος τὸν Ἀθάμαντα ἀποκτεῖναι ἐθέλοντα τὸν Φρῖξον δηλοῖ τοῦτο τῷ Φρίξῳ. Ὁ δὲ Φρῖξος κατεσκεύασε ναῦν καὶ ἐνέθετο ἐν αὐτῇ χρήματα πάμπολλα· ἐν ᾗ νηὶ καὶ ἡ μήτηρ Πέλοπος· ὄνομα δὲ αὐτῇ Κῶς, καὶ αὕτη ἐκ τῶν αὐτῆς χρημάτων εἰκόνα ποιησαμένη χρυσῆν ἐνέθετο. Σὺν τοῖς χρήμασι γοῦν καὶ Φρῖξον καὶ Ἕλλην ὁ Κριὸς ἐν ταύτῃ ἐνθεὶς ᾤχετο ἀπιών. Ἡ μὲν οὖν Ἕλλη κατὰ τὸν πλοῦν ἀσθενήσασα ἀπέθανεν, ἐξ ἧς καὶ Ἑλλήσποντος ἐκλήθη, αὐτοὶ δὲ ἀφικόμενοι εἰς τὸν Φᾶσιν κατοικοῦσιν ἐκεῖ, καὶ γαμεῖ Φρῖξος τὴν τοῦ τῶν Κόλχων βασιλέως Αἰήτου θυγα-

τέρα Χαλκιόπην, δοὺς ἔδνα τούτῳ τὴν χρυσῆν εἰκόνα τῆς Κῶ, ἀλλ' οὐχὶ δέρμα κριοῦ. Οὕτως ἡ ἀλήθεια ἔχει».

Ἐν τέλει μνημονεύομεν τὰ ὑπὸ τοῦ Οὐεκλίνου σεσημειωμένα ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Αἰσχύλου Τόμ. Α', σελ. 102 Λιψ. «Κατὰ τὰ μυθολογούμενα ὁ Ἑλλήσποντος ὠνομάσθη ἀπὸ τῆς Ἕλλης, τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀθάμαντος, ὀλισθησάσης εἰς τὴν αὐτόθι θάλασσαν ἐκ τοῦ κριοῦ, ἐφ' οὗ βᾶσα μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ Φρίξου ἔφυγε τὰς καταδρομὰς τῆς μητρυιᾶς Ἰνοῦς, προτρεπούσης τὸν Ἀθάμαντα εἰς θυσίαν τούτων τῶν ἐκ τῆς Νεφέλης γεννηθέντων αὐτῷ τέκνων. Ἡ φυγὴ τῶν τέκνων τῆς Νεφέλης ἐπὶ τοῦ κριοῦ διεσώθη ἐξεικονιζομένη ἐν ἀγγείοις τῆς κάτω Ἰταλίας καὶ τοιχογραφίαις τῆς Πομπηίας (πρβ. Helbig, Wandgemälde Campaniens, σελ. 267). Ὁ δὲ ἀρχαῖος πυρὴν τούτου τοῦ πολλαχῶς ὑπὸ τῶν ποιητῶν διακοσμηθέντος μύθου τῆς Βοιωτίας καὶ Θεσσαλίας εἶναι κατά τινας μὲν τῶν νεωτέρων ἡ εἰς τὸν Λαφύστιον Δία προσφερομένη ἀνθρωποθυσία ἐκ τοῦ γένους τῶν Ἀθαμαντιδῶν πρὸς καθαρμὸν τῆς χώρας (πρβ. Ἡρόδ. 7, 197), κατά τινας δὲ ἡ ἐναλλαγὴ καὶ ἡ μετάπτωσις ἀπὸ τῆς ἐπομβρίας καὶ ὑγρασίας εἰς τὴν ἀνομβρίαν καὶ ξηρασίαν καὶ κατ' ἄλλους ἄλλος. Πρβ. Roscher, Lexikon der griech. u. römischen Mythologie, τόμ. 1, σελ. 673».

ΚΕΦ. ΡϚ'.

§ 1. Ἀλογιστότατα ἐνομίσθη ὅτι μεταξὺ τοῦ Ῥίου καὶ τοῦ Αἰγίου μεσολαβεῖ ὁ στενότατος τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου πορθμός.

Ὑπὸ τοῦ Δημ. Βερναρδάκη εἶνε ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ τῆς Γεν. Ἱστορίας τάδε γεγραμμένα σελ. 219 «Ἐπιχειρήσαντες δὲ πολλάκις νὰ διαβῶσι τὸν Ἰσθμὸν οἱ Ἡρακλεῖδαι καὶ ἀποτυχόντες, κατέφυγον πρὸς τὸν πανοῦργον καὶ ἄριστα τὴν τοπογραφίαν τῆς Πελοποννήσου γινώσκοντα Λοκρὸν **ὁπλαρχηγὸν** ***Ὄξυλον***, ὅστις συμπαραλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ ἀξιόμαχα Αἰτωλῶν ἐπιδρομικὰ στίφη, συνηνώθη μετὰ τῶν Ἡρακλειδῶν, καὶ ναυπηγήσας πλοῖα ἐν Ναυπάκτῳ, διεβίβασεν αὐτοὺς ἐκ Ῥίου εἰς Αἴγιον διαπλεύσας τὸν ἐκεῖ μεσολαβοῦντα στενότατον τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου πορθμόν, 80 ἔτη μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Τροίας (1104)».

Διὰ τῶν λέξεων «τὸν ἐκεῖ μεσολαβοῦντα» οὐδὲν ἄλλο προφανῶς δηλοῦται ἢ «τὸν μεταξὺ τοῦ Ῥίου καὶ τοῦ Αἰγίου ὑπάρχοντα». Ἀλλ' ἀτοπώτατον πάντων εἶνε νὰ νομίζηται ὅτι ὁ στενότατος τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου πορθμὸς ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ Ῥίου, ἀκρωτηρίου τῆς Πελοποννήσου, καὶ τοῦ Αἰγίου, πόλεως τῆς Πελοποννήσου.

Παντὶ δὲ γνωστὸν ὑπάρχει ὅτι Ῥίον ἁπλῶς μὲν ἐκαλεῖτο τὸ Ἀχαϊκὸν Ῥίον, Ἀντίῤῥιον δὲ τὸ Μολυκρικόν. Ὁ Στράβων γράφει σελ. 478, 4 Μειν. «προϊοῦσαι δὲ πλέον τελέως συμπίπτουσι κατὰ τὸ Ῥίον καὶ τὸ Ἀντίρριον, ὅσον δὴ πέντε σταδίων ἀπολείπουσαι πορθμόν. Ἔστι δὲ τὸ μὲν Ῥίον τῶν Ἀχαιῶν ἀλιτενὴς ἄκρα, δρεπανοειδῆ τινα ἐπιστροφὴν εἰς τὸ ἐντὸς ἔχουσα· καὶ δὴ καὶ καλεῖται Δρέπανον· κεῖται δὲ μεταξὺ Πατρῶν καὶ Αἰγίου Ποσειδῶνος ἱερὸν ἔχουσα· τὸ δ' Ἀντίρριον ἐν μεθορίοις τῆς Αἰτωλίας καὶ τῆς Λοκρίδος ἵδρυται, καλοῦσι δὲ Μολύκριον Ῥίον» καὶ σελ. 601, 28 «πόλεις δ' ἔσχον Ἄμφισσάν τε καὶ Ναύπακτον, ὧν ἡ Ναύπακτος συμμένει τοῦ Ἀντιρρίου πλησίον» καὶ σελ. 647, 2 «εἶτα Μολύκρεια καὶ πλησίον τὸ Ἀντίρριον τὸ τῆς Αἰτωλίας ὅριον καὶ τῆς Λοκρίδος». Ἄξια ἀναγνώσεως εἶνε τὰ ὑπὸ τοῦ Βυττεμβαχίου σεσημειωμένα ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἠθικῶν τοῦ Πλουτάρχου Τόμ. Ϛ', σελ. 986 (Πρβ. καὶ Ἰ. Ῥ. Ῥαγκαβῆν ἐν Ἑλλην. Τόμ. Β', σελ. 30-31. Περὶ τοῦ τύπου Μολύκριον ἴδε Πόππον ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκδόσει τοῦ Θουκυδίδου Μέρ. Α', β', σελ. 165). Οὐδεμιᾶς πίστεως ἄξιος εἶνε ὁ Ἑλλάδιος λέγων παρὰ Φωτ. Βιβλιοθ. σελ. 534, 18 «καὶ ῥίον μὲν λέγομεν ἅπαν ὄρους ἀκρωτήριον, ἰδίως δὲ τὸ Μολυκρικόν». Παρασημειωτέον δ' ὅτι ὁ Παλμέριος τὸ ἐν τοῖς Ἠθικοῖς τοῦ Πλουτάρχου σελ. 162, Ε' φερόμενον «πρὸς τὸ Ῥίον καὶ τὴν Μολύκριαν ἐκόμιζε» μετέγραψε «πρὸς τὸ Ῥίον κατὰ τὴν Μολύκρειαν ἐκόμιζε». Ἡμεῖς ἐγκρίνοντες τὴν τοῦ συνδέσμου καί εἰς τὴν πρόθεσιν κατά μεταβολὴν καὶ προστιθέντες μετὰ τὴν λέξιν Ῥίον τὸ ἄρθρον τό ἀναγινώσκομεν «πρὸς τὸ Ῥίον τὸ κατὰ τὴν Μολύκρειαν ἐκόμιζε».

Θαυμασίως εἶνε καὶ τόδε ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη εἰρημένον· «ναυπηγήσας πλοῖα ἐν Ναυπάκτῳ (πόλει τῆς Ἑλλάδος), διεβίβασεν τοὺς ἐκ τοῦ Ῥίου (ἀκρωτηρίου τῆς Πελοποννήσου), εἰς Αἴγιον».

Ἄξια μνείας εἶνε τὰ ὑπὸ τοῦ Παυσανίου γεγραμμένα Ἠλ. Α', , 5 «Καὶ ἐπὶ Ἠλείου βασιλεύοντος ἐν Ἤλιδι, τηνικαῦτα ὁ Δω-

ριέων στόλος σὺν τοῖς Ἀριστομάχου παισὶν ἠθροίζετο ἐπὶ καθόδῳ τῇ ἐς Πελοπόννησον. Γίγνεται δὲ τοῖς βασιλεῦσιν αὐτῶν λόγιον τόδε, ἡγεμόνα τῆς καθόδου ποιεῖσθαι τὸν τριόφθαλμον. Ἀποροῦσι δέ σφισιν ὅ τι ὁ χρησμὸς ἐθέλοι συνέτυχεν ἐλαύνων ἀνὴρ ἡμίονον, ὁ δὲ ἕτερος διέφθαρτο τῷ ἡμιόνῳ τῶν ὀφθαλμῶν. Κρεσφόντου δὲ συμφρονήσαντος ὡς ἐς τοῦτον τὸν ἄνδρα ἔχοι τὸ μάντευμα, οὕτως ᾠκειώσαντο αὐτὸν οἱ Δωριεῖς. Ὁ δὲ σφᾶς ναυσὶν ἐκέλευεν ἐς Πελοπόννησον κατιέναι, μηδὲ στρατῷ πεζῷ διὰ τοῦ Ἰσμοῦ πειρᾶσθαι. Ταῦτά τε δὴ παρήνεσε καὶ ἅμα τὸν ἐς Μολύκριον ἐκ Ναυπάκτου πλοῦν καθηγήσατο αὐτοῖς· οἱ δὲ ἀντὶ τούτου δεηθέντι τὴν Ἠλείαν γῆν συνέθεντο αὐτῷ δώσειν» καὶ Ἀρκάδ. Ε', 6 «Κυψέλου δὲ τοῦ Αἰπύτου βασιλεύοντος μετὰ Αἴπυτον ὁ Δωριέων στόλος οὐ διὰ τοῦ Κορινθίων ἰσθμοῦ, καθὰ ἐπὶ τρεῖς τὰς πρότερον γενεάς, ναυσὶ δὲ κατὰ τὸ ὀνομαζόμενον Ῥίον κάτεισιν ἐς Πελοπόννησον». Λέγει δὲ καὶ ὁ Ἀπολλόδωρος Βιβλ. Β', η', 3 «χρωμένου δὲ περὶ τῆς συμφορᾶς Τημένου, καὶ τοῦ θεοῦ διὰ (τὸν φόνον) τοῦ μάντεως γενέσθαι ταῦτα λέγοντος, καὶ κελεύοντος φυγαδεῦσαι δέκα ἔτη τὸν ἀνελόντα καὶ χρήσασθαι ἡγεμόνι τῷ τριοφθάλμῳ, τὸν μὲν Ἱππότην ἐφυγάδευσαν, τὸν δὲ τριόφθαλμον ἐζήτουν. Καὶ περιτυγχάνουσιν Ὀξύλῳ τῷ Ἀνδραίμονος, ἐφ' ἵππου καθημένῳ μονοφθάλμῳ κτέ.». Πρβ. καὶ Στράβ. σελ. 507, 20 Μειν. «τούτου δ' ἀπόγονον ὑπάρξαντα Ὄξυλον φίλον τοῖς περὶ Τήμενον, Ἡρακλείδαις ἡγήσασθαί τε τὴν ὁδὸν κατιοῦσιν εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ μερίσαι τὴν πολεμίαν αὐτοῖς χώραν καὶ τἆλλα ὑποθέσθαι τὰ περὶ τὴν κατάκτησιν τῆς χώρας, ἀντὶ δὲ τούτων λαβεῖν χάριν τὴν εἰς τὴν Ἠλείαν κάθοδον, προγονικὴν οὖσαν, κατελθεῖν δὲ ἀθροίσαντα στρατιὰν ἐκ τῆς Αἰτωλίας ἐπὶ τοὺς κατέχοντας Ἐπειοὺς τὴν Ἦλιν».

ΚΕΦ. ΡΖ'.

Ἠλιθιώτατα ἐγένετο λόγος περὶ τῶν Αἰγυπτίων ὡς ἐξοικονομησάντων τὴν κατὰ ἓν τέταρτον σχεδὸν τῆς ἡμέρας διαφορὰν ἑκάστου ἔτους διὰ τῆς προσθήκης ἑνὸς ἐμβολίμου ἔτους.

Ὁ Δημ. Βερναρδάκης γράφει ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ τῆς Γεν. Ἱστορίας Τόμ. Α', σελ. 123 «Διὰ τοῦτο καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἐκαυχῶντο, ὅτι πρῶτοι πάντων ἐξακριβώσαντες τὸν ζωδιακὸν (γρά-

φε ζῳδιακόν), ὥρισαν τὸν χρόνον τῶν διαφόρων ὡρῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ, ὃν διῄρεσαν εἰς 12 μῆνας καὶ 365 ἡμέρας, ἐξοικονομήσαντες καὶ τὴν κατὰ ἓν τέταρτον σχεδὸν τῆς ἡμέρας διαφορὰν ἑκάστου ἔτους, διὰ τῆς προσθήκης ἑνὸς ἐμβολίμου ἔτους».

Ἂν τὸ παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις ἐγκεκριμένον ἔτος ἐκ τριακοσίων ἑξήκοντα πέντε ἡμερῶν συγκείμενον ἦτο ἑνὶ τετάρτῳ σχεδὸν τῆς ἡμέρας ἔλαττον τοῦ ὑπὸ τῆς φύσεως ὡρισμένου, πρόδηλον ὑπάρχει ὅτι, τεσσάρων ἐτῶν παρερχομένων, τὸ ἓν τέταρτον τῆς ἡμέρας ἐγένετο τετραπλάσιον, ἀπετελεῖτο δ' οὕτω μία ἡμέρα. Ἀπέβαινεν ἄρα κατορθωτὴ ἡ περὶ τὴν χρονολογίαν ἐμμέλεια, μιᾶς μόνης ἐμβολίμου ἡμέρας προστιθεμένης παντὶ τετάρτῳ ἔτει. Ἀνοητότατα δ' ἔγραψεν ὁ Βερναρδάκης «διῄρεσαν (οἱ Αἰγύπτιοι) εἰς 12 μῆνας **καὶ** 365 ἡμέρας, ἐξοικονομήσαντες καὶ τὴν κατὰ ἓν τέταρτον σχεδὸν τῆς ἡμέρας διαφορὰν ἑκάστου ἔτους, διὰ τῆς προσθήκης **ἑνὸς ἐμβολίμου ἔτους»**, τουτέστι διὰ τῆς προσθήκης **τριακοσίων ἑξήκοντα πέντε ἐμβολίμων ἡμερῶν.**

Ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου ἱστοροῦνται Β', 4, τάδε «Ὅσα δὲ ἀνθρωπήια πρήγματα, ὧδε ἔλεγον ὁμολογέοντες σφίσι, πρώτους Αἰγυπτίους ἀνθρώπων ἁπάντων ἐξευρεῖν τὸν ἐνιαυτόν, δυώδεκα μέρεα δασαμένους τῶν ὡρέων ἐς αὐτόν. Ταῦτα δὲ ἐξευρεῖν ἐκ τῶν ἄστρων ἔλεγον. Ἄγουσι δὲ τοσῷδε σοφώτερον Ἑλλήνων, ἐμοὶ δοκέειν, ὅσῳ Ἕλληνες μὲν διὰ τρίτου ἔτεος ἐμβόλιμον (μῆνα) ἐπεμβάλλουσι τῶν ὡρέων εἵνεκεν, Αἰγύπτιοι δὲ τριηκοντημέρους ἄγοντες τοὺς δυώδεκα μῆνας ἐπάγουσι ἀνὰ πᾶν ἔτος πέντε ἡμέρας πάρεξ τοῦ ἀριθμοῦ, καί σφι ὁ κύκλος τῶν ὡρέων ἐς τωὐτὸ περιιὼν παραγίνεται. Πρβ. καὶ Διόδ. Σικελ. Α', 50, 2 «Ἰδίως δὲ καὶ τὰ περὶ τοὺς μῆνας αὐτοῖς καὶ τοὺς ἐνιαυτοὺς διατέτακται· τὰς γὰρ ἡμέρας οὐκ ἄγουσι κατὰ σελήνην, ἀλλὰ κατὰ τὸν ἥλιον τριακονθημέρους μὲν τιθέμενοι τοὺς μῆνας, πέντε δ' ἡμέρας καὶ τέταρτον τοῖς δώδεκα μησὶν ἐπάγουσι, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ τὸν ἐνιαύσιον κύκλον ἀναπληροῦσιν. Ἐμβολίμους δὲ μῆνας οὐκ ἄγουσιν οὐδ' ἡμέρας ὑφαιροῦσι, καθάπερ οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων».

Παρατιθέμεθα καὶ τὰ γεγραμμένα ἐν ἐπιγραφῇ κατακεχωρισμένῃ ὑπὸ τοῦ Διττεμβεργήρου ἐν *Orient. Graec. Inscript. Select.* Τόμ. Α', σελ.103. «Ἐὰν δὲ καὶ συμβαίνῃ τὴν ἐπιτολὴν τοῦ ἄστρου

μεταβαίνειν εἰς ἑτέραν ἡμέραν διὰ τεσσάρων ἐτῶν, μὴ μετατίθεσθαι τὴν πανήγυριν ἀλλὰ ἄγεσθαι ὁμοίως τῇ νουμηνίᾳ τῷ Παϋνί, ἐν ᾗ καὶ ἐξ ἀρχῆς ἤχθη ἐν τῷ ἐνάτῳ ἔτει, καὶ συντελεῖν αὐτὴν ἐπὶ ἡμέρας πέντε μετὰ στεφανηφορίας καὶ θυσιῶν καὶ σπονδῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν προσηκόντων. ὅπως δὲ καὶ αἱ ὧραι τὸ καθῆκον ποιῶσιν διὰ παντὸς κατὰ τὴν νῦν οὖσαν κατάστασιν τοῦ κόσμου, καὶ μὴ συμβαίνῃ τινὰς τῶν δημοτελῶν ἑορτῶν τῶν ἀγομένων ἐν τῷ χειμῶνι ἄγεσθαί ποτε ἐν τῷ θέρει, τοῦ ἄστρου μεταβαίνοντος μίαν ἡμέραν διὰ τεσσάρων ἐτῶν, ἑτέρας δὲ τῶν νῦν ἀγομένων ἐν τῷ θέρει ἄγεσθαι ἐν τῷ χειμῶνι ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα καιροῖς καθάπερ πρότερόν τε συμβέβηκεν γενέσθαι καὶ νῦν ἂν ἐγίνετο τῆς συντάξεως τοῦ ἐνιαυτοῦ μενούσης ἐκ τῶν τριακοσίων ἑξήκοντα ἡμερῶν καὶ τῶν ὕστερον προσνομισθεισῶν ἐπάγεσθαι πέντε ἡμερῶν, ἀπὸ τοῦ νῦν μίαν ἡμέραν ἑορτὴν τῶν εὐεργετῶν θεῶν ἐπάγεσθαι διὰ τεσσάρων ἐτῶν ἐπὶ ταῖς πέντε ταῖς ἐπαγομέναις πρὸ τοῦ νέου ἔτους, ὅπως ἅπαντες εἰδῶσιν διότι τὸ ἐνλεῖπον πρότερον περὶ τὴν σύνταξιν τῶν ὡρῶν καὶ τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ τῶν νομιζομένων περὶ τὴν ὅλην διακόσμησιν τοῦ πόλου διωρθῶσθαι καὶ ἀναπεπληρῶσθαι συμβέβηκεν διὰ τῶν Εὐεργετῶν θεῶν.

Ὁ Ὡραπόλλων λέγει σελ. 5 Λεεμ. «βουλόμενοί τε ἔτος εἰπεῖν, τέταρτον λέγουσιν, ἐπειδή φασι κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἄστρου τῆς Σώθεως μέχρι τῆς ἄλλης ἀνατολῆς τέταρτον ἡμέρας προστίθεσθαι, ὡς εἶναι τὸ ἔτος τοῦ θεοῦ τριακοσίων ἑξήκοντα πέντε ἡμερῶν καὶ τετάρτου· ὅθεν καὶ διὰ τετραετηρίδος περισσὴν ἡμέραν ἀριθμοῦσιν Αἰγύπτιοι· τὰ γὰρ τέσσαρα τέταρτα ἡμέραν ἀπαρτίζει». Πρβ. καὶ Οὐεσσελίγκιον εἰς Διόδωρ. Σικελ. Τόμ. Α΄, σελ. 392 ἐκδ. νέας.

Ἄξια μνείας νομίζομεν τά τε ὑπὸ τοῦ Ἀππιανοῦ εἰρημένα σελ. 838, 17 Μενδ. «τὰ δὲ Αἰγυπτίων (ἐξετάζων) ὁ Καῖσαρ, ὅτε ἐν Αἰγύπτῳ γενόμενος καθίστατο Κλεοπάτραν. Ὅθεν ἄρα καὶ τῶν εἰρηνικῶν πολλὰ Ῥωμαίοις διωρθώσατο, καὶ τὸν ἐνιαυτὸν ἀνώμαλον ἔτι ὄντα διὰ τοὺς ἔσθ' ὅτε μῆνας ἐμβολίμους (κατὰ γὰρ σελήνην αὐτοῖς ἠριθμεῖτο) ἐς τὸν τοῦ ἡλίου δρόμον μετέβαλεν, ὡς ἦγον Αἰγύπτιοι» καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Γαληνοῦ Τόμ. ΙΖ΄, α΄, σελ. 21 «Χρὴ δηλονότι τοὺς μῆνας οὐ πρὸς σελήνην ἀριθμεῖσθαι, καθάπερ ἐν ταῖς πλείσταις νῦν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, ἀλλὰ πρὸς ἥλιον καὶ ἐν ἁπάσαις τε τῶν ἀρχαίων καὶ ἐν πολλοῖς τῶν ἐθνῶν ἀριθμεῖται καὶ παρὰ Ῥωμαίων ὁ

σύμπας ἐνιαυτὸς εἰς ιϐ΄ διαιρούμενος, ἑνὸς μὲν αὐτῶν ὀκτὼ καὶ εἴκοσιν ἡμερῶν ὄντος, ὃν δεύτερον λέγουσι μετὰ τὰς τροπὰς χειμερινάς, αὐτοῦ δὲ τοῦ πρώτου μετὰ τὰς τροπάς, ὃν καὶ πρῶτον ὅλου τοῦ ἔτους ἀριθμοῦσιν, μίαν ἐπὶ ταῖς λ΄ προσειληφότος, ὥσπερ γε καὶ τοῦ γ΄ μετὰ τὰς τροπάς· καὶ γὰρ καὶ οὗτος αὐτός ἐστι μιᾶς καὶ λ΄ ἡμερῶν, ὁ δὲ τέταρτος τριακονθήμερος, ὁ δὲ πέμπτος μίαν ἐπὶ ταῖς λ΄ προσείληφεν, ὁ δ' ἕκτος τριακονθήμερος, μετὰ δὲ τὸν ἕκτον μῆνες δύο, μιᾶς καὶ τριάκοντα, ὁ δὲ μετὰ τούτους τριάκονθ' ἡμερῶν, ὁ δ' ἐφεξῆς τῷδε μιᾶς καὶ τριάκοντα, δέκατος ὢν τὸν ἀριθμὸν ὅλου τοῦ ἔτους. Καὶ ὁ μὲν ια΄ τριάκονθ' ἡμερῶν, ὁ δὲ ιϐ΄ μιᾶς ἐπὶ ταῖς λ΄. Συναριθμοῦντι δέ σοι τὰς καθ' ἕκαστον τῶν μηνῶν γενομένας ἡμέρας αἱ πᾶσαι γίνονται ε΄ καὶ ξ΄ καὶ τ΄ καὶ τεσσάρων δ' οὕτως ἀριθμηθέντων τῶν ἐτῶν, ἐν δὲ τῷ δ΄ ἔτει τὸν τρίτον ἀπὸ τοῦ δ΄ ποιοῦσι δυοῖν καὶ λ΄ ἡμερῶν, ἵν' ἕκαστος τῶν ἐνιαυτῶν γένηται τξε΄ ἡμερῶν καὶ προσέτι τετάρτης, ἡμέρας μιᾶς». Πρϐ. καὶ Νικηφ. Γρηγορ. Τόμ. Α΄, σελ. 366, 22 κέ. καὶ Γεώργ. Σύγκελλον Τόμ. Α΄, σελ. 590,13 κέ. Ἴδε καὶ Θησ. Στεφ. λ. δίσεκτος (Τόμ. Β΄, σελ. 1559-1560).

ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

σ. 11,4. Κεῖται δὲ καὶ ἐν τῇ ὑπὸ τοῦ Διττεμβεργήρου γενομένῃ Συλλογῇ Ἑλλ. Ἐπιγραφῶν Τόμ. Α', σελ. 451,7 ἐκδ. 6' «(ἡ β)ουλὴ καὶ ὁ δῆμος (ἐπεσκεύασε) καὶ ἀποκα(τέστησεν Ἀθηνᾷ)» καὶ σελ. 586,42 «ἀποκατέστησεν εἰς τὴν ἀρχαιότητα τῆς αὐτονομίας» καὶ σελ. 587,5 «ἀποκατεστάθη τὸ βλαβὲν περιτείχισμα» καὶ Τόμ. Β', σελ. 723,2 «ἡ συνεργασία τῶν ἀργυροκόπων καὶ χρυσοχόων Ἀθηνᾶν ἐπισκευάσασα ἀποκατέστησε τῇ πατρίδι». Πρβ. καὶ *Orient. Graec. Inscript. Select.* Τόμ. Α', σελ. 154 «ἀποκατέστησεν εἰς τὴν καθήκουσαν τάξιν».

σελ. 13,3 κάτ. Εὐαγρ. Ἐκκλησ. Ἱστορ. σελ. 178,3 (1898) «τὰ κατ' ἐμὲ παρυφᾶναι τῇ ἱστορίᾳ».

σελ. 15,13. Πρβ. καὶ Ἀπολλόδ. σελ. 235,13 Οὐαγν. «καὶ τοῦτο ὕφηνεν ἐπὶ ἔτη τρία».

σελ. 15,4 κάτ. Λιβάν. Τόμ. Α', σελ. 181,8 Τευβν. «ὅτε δὴ καὶ τὸν λόγον ὃν ὕφηνα μέν, οὐκ ἐπέδειξα δέ, φέρων ἀνέθηκα τῷ Διί».

σελ. 15,2 κάτ. Πρβ. καὶ Ἱμέριον σελ. 61,20. Διδ. «ὁλόκληρον συνυφηναμένη ἑκατέρας οἶμαι τὴν γένεσιν» καὶ

σελ. 20,11. Πρβ. καὶ συνετεκμηράμην.

σελ. 21,28. Πρβ. καὶ Ἰω. Πεδιάσιμον περὶ τῶν δώδ. ἄθλ. τοῦ Ἡρακλέους Α' (Ἀπολλόδ. Οὐαγν. σελ. 249,9) «ἐξέμηνε τοῦ Διὸς Ἡρακλῆν τὸ τῆς Ἥρας ζηλότυπον».

σελ. 22,6. Πρβ. καὶ Λιβάν. Τόμ. Α', σελ. 193,16 Τευβν. «ὑποψία μέν τις ἄδικος τῶν τινα ἐμοὶ πεπλησιακότων ἐξέμηνεν ἐπ' ἐμὲ» καὶ Τόμ. Β', σελ. 529,1 «τὴν θάλατταν δὲ τίς ἐξέμηνεν;» καὶ Τόμ. Γ', σελ. 40,11

σελ. 22,14 κάτ. Φώτ. Λεξ. (Ἁ-ἄπαρνος 1907) σελ. 108 «ὁ δὲ τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐπέμηνε τὴν παλλακὴν».

σελ. 24,23 καὶ Σχόλ. εἰς Διονύσ. Θρᾳκ. Γραμματ. σελ. 404,4.

σελ. 29,16. Πρβ. καὶ Λιβάν. Τόμ. Α', σελ. 474,4 Τευβν. καὶ Τόμ. Β', σελ. 18,4 καὶ σελ. 339,13 καὶ Τόμ. Γ', σελ. 291,2 καὶ σελ. 371,22.

σελ. 31,10 κάτ. Λιβάν. Τόμ. Α', σελ. 112,2 Τευβν. «εἰ τὴν οὕτω στεργομένην μὴ συνὼν γηροτροφοίην».

σελ. 50,27. Ἀντὶ τοῦ «Καὶ τὸ κρεάγρα—ἐκ τοῦ κρεΩάγρα» γραπτέον «Φέρεται ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ κύριον ὄνομα Λεωγόρας συναληλιμμένον ἐκ τοῦ Λεωαγόρας. Πρβ. ζωάγρια—ζωγρεῖν. Ὑπάρχει δὲ καὶ ὄνομα κρεάγρα, περὶ οὗ οὐδεὶς δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι ἐγένετο ἐκ τοῦ κρεΩάγρα».

σελ. 56,6 καὶ ἐν τῷ Περιοδικῷ Συγγράμματι Σωκράτει 1876, σελ. 533.

σελ. 59,4 καὶ Λιβάν. Τόμ. Γ', σελ. 411,9 Τευβν. «καθ' ἑκάστην ἡμέραν πέμπων ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ» καὶ σελ. 438,8 «εἰ γὰρ ἄλλα ἐπ' ἄλλοις ἀφικνεῖτο γράμματα κτἑ.».

σελ. 66,4. Λιβάν. Τόμ. Α', σελ. 410,17 Τευβν. «τί δεῖ πράγματα ἔχειν ἕτερα ἐφ' ἑτέροις».

σελ. 67,3. Ἀθηναγόρ. σελ. 73,24 (1891) «μυρίους ἐπὶ μυρίοις ἀνελών».

σελ. 68,19. Φιλῆς περὶ Σηροσκώλ. σελ. 67,10 Διδ. «εἰς εὐτόμους ἕλικας ἐσπειραμένην». Πρβ. καὶ περὶ Στάχ. σελ. 58, 68.

σελ. 69,15. Παρασημειωτέον δ' ὅτι εἶνε ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ τὸ περιεσπειραμένας ἐπὶ παθητ. διαθέσεως τεθειμένον.

σελ. 93,6 Γαλην. Τόμ. Θ', σελ. 676 «μόλις που τὴν ἀκμὴν ἀπελάμβανεν, ἡλίου δύνοντος».

σελ. 96,15. Κλήμ. Ἀλεξανδρ. Τόμ. Α', σελ. 114,17 Δινδ. «ἡ νὺξ δὲ εὐλαβεῖται τὸ φῶς καὶ δύνουσα διὰ τὸν φόβον παραχωρεῖ τῇ ἡμέρᾳ κυρίου». Ἴδε Κόβητον ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ 1866, σελ. 238.

σελ. 105,11 κάτ. Ὁ Κόβητος ἰσχυρίζεται ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1876, σελ. 92 ὅτι ὑγιῶς ἔχει ἡ ἐν τοῖς ἀντιγράφοις τοῦ Στράβωνος φερομένη γραφὴ ἐτῶν. Παρατιθέμεθα τὰ ὑπὸ τοῦ μεγάλου κριτικοῦ γεγραμμένα «Meineke: «*quis credat tanta antiquitate Iberos gloriatos esse? at scribendum sine dubio* ἑξακισχιλίων ἐπῶν». Apud barbaros quidem in tali re gloriandi nec pudor est, neque cogitavit Meineke cur ὥς φασι sit additum, quibus verbis satis indicat Strabo horum se nihil credere. In eadem re Graeci non sunt multo saniores quam barbari. Plato in *Timaeo* pag. 23 E. serio videtur credere sacerdotibus quibus-

dam Aegyptiis magna cum gravitate dicentibus: παρ' ἡμῖν ἐν τοῖς ἱεροῖς γράμμασιν ὀκτακισχιλίων ἐτῶν ἀριθμὸς γέγραπται, et fabulam de insula Atlantide ex tam vetustis literarum monumentis ad Solonis aetatem propagatam et Posidonius et Strabo veram esse credebant. vid. Strabonem pag. 102».

σελ. 106,6. Λιβάν. Τόμ. Α', σελ. 318,23 Τευβν. «καὶ ἀνέγνωστό τε ἔπη πλείω ἢ διακόσια» καὶ σελ. 319,3 «τεσσαράκοντα ἐπῶν οὔπω ἀνεγνωσμένων».

σελ. 106,16 καὶ σελ. 725,22 «καὶ ἔγραψεν ὑποθήκας Εὐμόλπῳ τῷ υἱῷ, ἔπη ͵δ καὶ ἄλλα πλεῖστα».

σελ. 106,22 Εὐστάθ. Παρεκβ εἰς 'Ομ. σελ. 623,8 «τῶν λοιπῶν στίχων οἱ μὲν καὶ δευτέρου ἔπους εἰς ἀπαρτισμὸν προσεφάπτονται».

σελ. 134,14. Πρβ. Λιβάν. Τόμ. Γ', σελ. 93,20 Τευβν. «τοὺς δὲ ἀπήλασεν ὡς ἐν τῷ μὴ μείζω πεπονθέναι κεκερδακότας» καὶ σελ. 133,14 «οἱ νέοι δὲ εἰς λόγους ἔσονται κεκερδακότες».

σελ. 136,10. Σημειωτέον δ' ὅτι παρὰ τῷ Φιλοδήμῳ κεῖται 'Ρητορ. Τόμ. Β', σελ. 207 « τοὺς γὰρ ἐπισήμους αὐτῶν εὐθυνκότας μέν ποτε καὶ δὴ καὶ αὐτοὺς ὑπεσχηκότας εὐθύνας».

σελ. 160,23 γρ. κατ' ἀόριστον μὲν ἐλέχθη.

σελ. 186,2 κάτ. Εὐάγρ. 'Εκκλησ. 'Ιστορ. σελ. 43,9 καὶ σελ. 68,25 (1898) «ἣν ὄφελόν γε ἦν μὴ γενέσθαι».

σελ. 233,19. Περὶ τῆς γενικῆς τοῦ ὀνόματος Ἄρης θὰ εἴπωμεν τὰ δέοντα ἐν ἑτέρῳ τόπῳ.

σελ. 290,24. Ἴδε 'Εφημερ. Φιλομαθ. 1878, σελ. 162 καὶ 163.

σ. 341,12. Πολλάκις παρὰ τῷ Λυσίᾳ ἡγουμένου τοῦ πρῶτον μέν, ἐπιφέρεται τὸ ἔπειτα ἄνευ τοῦ συνδέσμου δέ, 'Υπὲρ τοῦ 'Ερατοσθ. Φόν. 20 καὶ Κατηγορ. Κακολ. 8 καὶ κατὰ 'Ερατοσθ. 48 καὶ 95 καὶ κατ' 'Αγορ. 30 καὶ 50 καὶ κατ' 'Αλκιβ. Α', 21 καὶ περὶ Δημοσ. 'Αδικ. 8 καὶ κατὰ Νικομάχ. 4. Πρβ. καὶ 'Υπὲρ τοῦ 'Ερατοσθ. Φόν. 40 «πρῶτον μὲν—εἶτα».

σελ. 350,24. Ἄξια ἀναγνώσεως εἶνε ἃ ἔγραψεν ὁ Kenyon ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ τῷ 1903[τῳ] ἔτει γενομένῃ ἐκδόσει τῆς 'Αθηναίων Πολιτεί ; τοῦ 'Αριστοτέλους σελ. 145.

σελ. 399,7 κάτ. περὶ 'Αντωνυμ. σελ. 1, Β' «τὰ μὲν παρεῖκοντα παραπέμπεσθαι, τὰ δὲ ἐλλείποντα προσαναπληρῶσαι».

σελ. 442,7 κάτ. Ἐνδέχεται νὰ νομισθῇ ὑπό τινος τὸ ἐθέλοντας πλημμελὴς ἀνάγνωσις τοῦ ἐθελοντάς.

σελ. 488,21 γρ. ἐν δὲ τοῖς Σχολίοις φέρεται σελ. 259,34.

σελ. 570,4. Καὶ παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει Ἀθην. Πολιτ. ΙϚ′ «καὶ ὅτ' ἐκπέσοι πάλιν ἀνελάμβανεν ῥᾳδίως» καὶ ΛΘ′ «ὅτε δὲ καὶ δόξειεν αὐτοῖς ἐκφέρειν, τοὺς μὲν ἐξήλειφον τῶν γεγραμμένων, τοὺς δὲ ἀντενέγραφον τῶν ἔξωθεν».

σελ. 572 καὶ Περιοδ. Σύγγρ. Ἀθήν. 1877, σελ. 122-123.

σελ. 607,22. Ἔγραψε δὲ καὶ ὁ Βερναρδάκης ἐν τῷ Ἐγχειριδίῳ τῆς Γενικῆς Ἱστορίας Τόμ. Α′, σελ. 180 «τὸ Ἀντίῤῥιον, τὸ ἐξώτατον παράλιον σύνορον τῆς Αἰτωλίας καὶ Λοκρίδος, καὶ τὸ Ῥίον, ἡ ἐξωτάτη ἄκρα τῆς Ἀχαΐας, ἐκεῖνο μὲν ἀριστερᾷ τοῦτο δὲ δεξιᾷ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου». Κακῶς δ' ἔν τε τούτῳ τῷ τόπῳ καὶ ἐν ἄλλοις εἶνε ὑπὸ τοῦ Βερναρδάκη τεθειμένη ἡ δοτικὴ ἄνευ προθέσεως. Πρβ. Θουκυδ. Α′, 24,1 «Ἐπίδαμνός ἐστι πόλις ἐν δεξιᾷ ἐσπλέοντι τὸν Ἰόνιον κόλπον». Πολλὰ περὶ τοῦ πράγματος θὰ γραφῶσιν ἑτέρωθι.

Παρετηρήσαμεν ἐν τῷ ΜΕ′ κεφαλαίῳ (σελ. 143,10 κάτ.) ὅτι φέρεται παρὰ Μιχαὴλ τῷ Ψελλῷ κατὰ πλημμελῆ ἀνάγνωσιν βασιλείαν ἀντὶ τοῦ βασιλειᾶν. Κτησάμενοι πρό τινος χρόνου τὴν ὑπὸ τοῦ Σάθα γενομένην τῷ 1899ῳ ἔτει ἔκδοσιν τῆς τοῦ Ψελλοῦ χρονογραφίας ἐμάθομεν ὅτι ὀρθῶς ἐν τῇ ἐκδόσει ταύτῃ εἶνε γεγραμμένον βασιλειᾶν, ἀντὶ τοῦ βασιλείαν.

Ἐν τῇ Ἀθηνᾷ Τόμ. Γ′, σελ. 353,10 γρ. «σώφρονας τοὺς πολίτας καὶ φιλεργοὺς (φιλέργους) κτέ.». Ἐν δὲ Τόμῳ Θ′, σελ. 377,21 προσθετέον «Κεῖται δ' ὅμως καὶ ἐν τοῖς εἰς Ὀδύσσειαν Σχολίοις σελ. 404,7 «οἱ δὲ ἄγαν ἀσπαστικοί».

Ὀφείλω νὰ δηλώσω ὅτι εἰς τὴν σύνταξιν τῶν Παντοίων Φιλολογικῶν ὑπούργησέ μοι, τυφλῷ ὄντι, ὁ Χαρίτων Χ. Χαριτωνίδης, διδάκτωρ τῆς Φιλολογίας.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 12 Μαρτίου 1908.

Κ. Σ. ΚΟΝΤΟΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Συνεδρία ΡΜΕ΄ (21 Ἰανουαρίου 1907).

Ὁ κ. Σπ. Βάσης ἀνεκοινώσατο διορθωτικὰ εἰς τοὺς Πανδέκτας, ὁ δὲ κ. Γ. Α. Παππαβασιλείου κριτικὰς παρατηρήσεις εἰς ὀκτὼ ἀνέκδοτα ἔργα ἔχοντα σχέσιν πρὸς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀθηνῶν τοῦ ΙΒ΄ καὶ ΙΓ΄ αἰῶνος δημοσιευθέντα δὲ ἐν τῇ Ἁρμονίᾳ τοῦ 1902 ἔτους καὶ ἐν τῇ Ἀθηνᾷ (Τόμ. ΙΕ΄) ὑπὸ τοῦ Ἀ. Παπαδοπούλου τοῦ Κεραμέως.

Συνεδρία ΡΜϚ΄ (28 Ἰανουαρίου 1907).

Πρῶτον μὲν ἀνεγνώσθη ἡ ἔκθεσις τῆς ἐξελεγκτικῆς ἐπιτροπείας· εἶτα δ' ὁ κ. Δ. Παππαγεωργίου ἀναιρῶν τὴν κοινὴν δόξαν ὅτι αἱ λεγόμεναι δευτερεύουσαι προτάσεις ἴσα ταῖς ἀντιστοίχοις μετοχικαῖς προτάσεσι δύνανται καὶ τἀνάπαλιν, καὶ ὅτι ἄρα ἄνευ τινὸς διαφορᾶς δυνάμεθα δευτερεύουσαν μὲν πρότασιν νὰ συμπτύσσωμεν εἰς τὴν ταύτῃ ἀντίστοιχον μετοχικὴν καὶ τἀνάπαλιν μετοχικὴν πρότασιν ν' ἀναλύωμεν εἰς δευτερεύουσαν, ἰσχυρίσατο ὅτι τῶν δευτερευουσῶν προτάσεων τάς τε χρονικὰς καὶ τὰς αἰτιολογικὰς πάσας καί τινας τῶν ὑποθετικῶν δυνάμεθα ἀεὶ ἄνευ τινὸς διαφορᾶς εἰς τὰς ἀντιστοίχους μετοχικὰς προτάσεις νὰ συμπτύσσωμεν, οὐχὶ δὲ καὶ τἀνάπαλιν. Διότι αἱ δευτερεύουσαι αὗται προτάσεις εἶναι οὐχὶ προτάσεις ἀλλὰ φράσεις δηλοῦσαι ἢ χρόνον, ἂν ἡ πρότασις εἶναι χρονική, ἢ αἰτίαν, ἂν ἡ πρότασις εἶναι αἰτιολογική, ἢ ὑπόθεσιν, ἂν ἡ πρότασις εἶναι ὑποθετική· αἱ δὲ μετοχικαὶ προτάσεις ὁτὲ μὲν ἴσα δευτερευούσαις προτάσεσι δύνανται, ὁτὲ δὲ εἶναι συμπτύξεις κυρίας τε καὶ δευτερευούσης. Διὰ πολλῶν δὲ παραδειγμάτων ἐκ τοῦ Ἀττικοῦ λόγου ληφθέντων τὸ πρᾶγμα κυρώσας, ἐδίδαξεν ἅμα τίνας μὲν τῶν τοῦ ἀρχαίου λόγου μετοχῶν δυνάμεθα ν' ἀναλύωμεν, τίνας δὲ δὲν δυνάμεθα· ἔτι δ' ἐδίδαξε πότε ἡμεῖς οἱ νεώτεροι Ἕλληνες, ὅταν τὸν ἡμέτερον λόγον ἀπαγγέλλωμεν ἢ γράφωμεν, πρέπει νὰ ποιώμεθα χρῆσιν τῆς

μετοχῆς, πότε δὲ τῆς λεγομένης δευτερευούσης προτάσεως, ἂν μέλλωμεν ὀρθὸν λόγον νὰ λέγωμεν ἢ νὰ γράφωμεν.

Συνεδρία ΡΜΖ΄ (18 Νοεμβρίου 1907).

Ὁ κ. Θ. Κακριδῆς κατέδειξεν ἀτεχνίας τῆς πρώτης σκηνῆς τῆς πρώτης πράξεως τῆς Τερεντίου «Ἀνδρίας» διασκευὴν τοῦ πρωτοτύπου μαρτυρούσας καὶ μὴ ἐπιτρεπούσας σύγκρισιν τῆς σκηνῆς ταύτης πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς Σοφοκλέους Ἠλέκτρας ἢ τοῦ Ἀριστοφάνους Πλούτου καὶ τοῦ *Curculionis* τοῦ Πλαύτου, αἵτινες σκηναὶ οὐδὲν τὸ ἀπίθανον ἔχουσιν. Ὁ δὲ κ. Σπ. Βάσης, ἀντιτασσόμενος τοῖς πολλοῖς τῶν καθ᾽ ἡμᾶς Γραμματικῶν, ὑπεστήριξεν ὅτι ὁ ὑπὸ τοῦ Κοϊντιλιανοῦ μαρτυρούμενος κανών, καθ᾽ ὃν αἱ εἰς *-ius* λήγουσαι γενικαὶ ἔχουσι τὸ *i* μακρόν, διετέλεσεν ἀείποτε ἐν τῇ Λατινικῇ γλώσσῃ ἰσχύων. Ἔδειξε δὲ τοῦτο διά τε τῆς χρήσεως τῶν δοκίμων ποιητῶν τῶν Αὐγουστείων χρόνων καὶ δι᾽ ἐπιγραφικῶν μαρτυρίων. Τὸ δὲ κατὰ τοῦ κανόνος τούτου προφερόμενον μαρτύριον ἐκ τοῦ Κικέρωνος (de orat. III, 183) ἀπέδειξεν ὅτι οὐδὲν περὶ τοῦ προκειμένου ζητήματος δύναται νὰ μαρτυρήσῃ.

Ἐν τέλει δ᾽ ὁ κ. Γ. Ν. Χατζιδάκις, λαβὼν τὸν λόγον, εἶπεν, ὅτι ἀποκρούσας ἐν τῷ ΙΗ΄ Τόμῳ (σελ. 433 κ. ἑ.) τῆς Ἀθηνᾶς μομφάς τινας, ἃς ὁ κ. Σπ. Μωραΐτης ἐξήνεγκεν, ἐν ᾗ παρεσκεύασεν ἐκδόσει Πλατωνικῶν τινων διαλόγων, κατὰ τῶν νεωτέρων Γραμματικῶν, ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς αὐτὸν νὰ γράψῃ εἰς ἀπάντησιν τέσσαρα ἄρθρα δημοσιευθέντα ἐν τῷ Ταχυδρόμῳ Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ κ. Μωραΐτης ἓν μόνον ὁμολογεῖ πλημμελῶς ἔχον, τὸ πΘματα, ὅπερ αἰτιολογεῖ ὡς ληφθὲν ἐκ παλαιοτέρας ἐκδόσεως, τῆς τοῦ Hermann (ἀλλὰ διατί ἐλήφθη ὡς βάσις αὕτη ἡ ἔκδοσις καὶ οὐχὶ ἄλλη τις, οἷον ἡ τοῦ Διδότου, ἢ ἡ στερεότυπος Teubner, τοῦτο δὲν ἡρμήνευσεν ἡμῖν), πάντα δὲ τἆλλα ἀποκρούει· ἀτυχῶς δ᾽ ὅμως δι᾽ αὐτῶν τούτων ἃ προβάλλει ἀγωνιζόμενος νὰ δείξῃ ὅτι δὲν ἐσφάλη, δι᾽ αὐτῶν ἀκριβῶς καθίστησι τὸ κακὸν χεῖρον. Οὕτω λόγου χάριν εἰς τὴν παρατήρησιν ὅτι πλημμελῶς ἀντέταξε παλαιοτέρους καὶ νεωτέρους γραμματικοὺς ὀνομάσας ἐκείνους μὲν ἐλλογίμους, τούτους δὲ χλευάσας καὶ ταῦτα ὅλως ἀναιτίως, ἀπαντᾷ παραδόξως ὅτι καὶ τότε καὶ νῦν

ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουσι καλοὶ καὶ κακοὶ γραμματικοὶ καὶ δὴ ὅτι δὲν καθιστᾷ μεταξὺ αὐτῶν διαφορὰν ποιοτικὴν ἀλλ' ἁπλῶς χρονικὴν ὁποία ἐπεγένετο αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ χρόνου, τῶν μὲν καθήραντος τοὺς πολλοὺς καὶ τὰ ὀρθὰ διδάγματα, τῶν δὲ οὔπω. Ὁμοίως ἀποφαίνεται ὅτι τὰ ἀντίγραφα καὶ αἱ μαρτυρίαι τῶν ἀρχαίων Γραμματικῶν ἀπέβαλον ἤδη πρὸ πολλοῦ ὡς πρὸς τὰ ὀρθογραφικὰ τὸ ἀξιόπιστον αὐτῶν, καὶ αἱ ἐπιγραφαὶ δὲ εἶναι κύριαι παρὰ πολλοῖς τῶν Γραμματικῶν ἀλλ' οὐχὶ παρὰ πᾶσιν. Ἀλλὰ τότε ἀπορεῖται ποῦ στηριχθεὶς ἡτοίμασε τὴν ἔκδοσιν αὐτοῦ· πρόσθες ὅτι, τούτων ἀληθευόντων, αἴρεται πᾶσα ἐλπὶς περὶ ἐπιστημονικῆς βεβαίας γνώσεως τούτων. Αἱ ἐπιγραφαὶ παρέχουσι μὲν κατὰ τοὺς διαφόρους χρόνους διαφόρους γραφάς, ἀλλὰ τοῦτο δὲν σημαίνει ὅπερ συνάγει συμπέρασμα ὁ κ. Μωραΐτης, ὅτι καὶ οἱ σύγχρονοι τοῦ Πλάτωνος καὶ αὐτὸς οὗτος ὁ φιλόσοφος οὐχὶ μίαν ἀλλὰ δύο ἢ καὶ πλείονας εἶχον τῶν λέξεων ὀρθογραφίας. Ἐνῷ δ' ἀρνεῖται πᾶσαν τῶν ἀντιγράφων πίστιν, ἠκολούθησεν, ὡς αὐτὸς λέγει, τούτοις καὶ οὐχὶ ταῖς ἐπιγραφαῖς, γράψας ΠοτΙδαια ἀντὶ ΠοτΕΙδαιά. Τὸ ἑώρακα διὰ τοῦ ω καὶ τὸ μίγνυμι διὰ τοῦ ι αἰτιολογεῖ λέγων ὅτι οὕτω γράφει αὐτὰ ὁ Κούρτιος, καίτοι τὰ ἀντίγραφα καὶ τὰ μέτρα τῶν ποιητῶν (ἑόρακα) καὶ αἱ ἐπιγραφαὶ βοῶσιν ὑπὲρ τοὐναντίου. Ὀνομάζει ἀρχαιότροπον τὸν γράψαντα ᾔδειν ἀντὶ τοῦ ὑπὸ τῶν νεωτέρων δῆθεν συνιστωμένου ᾔδη, καίτοι πρὸ δύο σχεδὸν ἑκατονταετηρίδων ὁ Βαλκενάριος ἐδίδαξεν ὅτι ᾔδΗ ἔγραψεν ὁ Πλάτων. Γράψας ἀσυνάλειπτον δυϊκὸν υἱέε, ἐπιχειρεῖ νὰ δικαιολογηθῇ λέγων ὅτι τὸ ἐπιγραφικῶς παραδοθὲν υἱΕ πιθανῶς ἐγράφη οὕτω κατ' ἀβλέπτημα τοῦ χαράκτου, παραλείψαντος τὸ τελευταῖον Ε, καὶ ὅτι παρ' Ἀττικοῖς κατὰ παρατήρησιν τοῦ Τεχνικοῦ συνῃρεῖτο δῆθεν τὸ εε εἰς η· δὲν βλέπει δ' ὅτι οὔτε μόνος οὗτος ὁ τύπος εἰς ε παρεδόθη ἡμῖν ἐπιγραφικῶς ἀλλὰ καὶ ἄλλοι, οἷον ζεύγε, ἀλύσε, σκέλε, καὶ δὴ ὅτι ἔδει διὰ πάντας τούτους νὰ ὑποτεθῇ τὸ αὐτὸ σφάλμα τοῦ χαράκτου, οὔτε ὅτι ἀπέναντι τῆς ἐν πλείστοις συναιρέσεως τοῦ εε εἰς ει (εὐσεβεῖς, ἠδεῖς, φιλεῖτε, πλεῖτε κλπ.), οὐδὲν ἰσχύει ἡ πλημμελῶς ἔχουσα παρατήρησις τ Ἡρῳδιανοῦ, οὔτε τέλος ὅτι καὶ εἰς η εἰ συνῃρεῖτο τὸ διπλοῦν ε πάλιν τὸ υἱέε, ὅπερ ἐξέδωκεν, εἶναι πλημμελές κλπ. κλπ.

(Ἐκτενῶς περὶ τούτων ἐν τῷ ἑπομένῳ Τόμῳ).

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ

Πρὸς τὴν ἐν Ἀθήναις Ἐπιστημονικὴν Ἑταιρείαν.

Ἡ ἐλεγκτικὴ ἐπιτροπεία κατὰ τὸ ἄρθρον 17 τοῦ κανονισμοῦ τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἑταιρείας ἐλέγξασα τάς τε προσόδους καὶ τὰς δαπάνας τοῦ ἔτους 1906 καὶ τὴν περιουσίαν τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἑταιρείας, ὑποβάλλει ὑμῖν τὸ πόρισμα τοῦ ἐλέγχου, ἔχον ὡς ἑξῆς:

α'). Πρόσοδοι τοῦ ἔτους 1906.

1) Ἐκ συμβολῶν παρελθόντων ἐτῶν	Δρ.	436.40
2) » » τοῦ ἔτους 1906	»	495.—
3) Ἐκ συνδρομῆς τοῦ Πανεπιστημίου	»	500.—
4) Ἐκ τόκων 118 χρεωγράφων τοῦ Ἐθν. Δανείου	»	590.—
5) Ἐκ τόκων 7 λαχειοφόρων τῆς Ἐθν. Τραπέζης	»	92.—
6) Ἐκ πωλήσεως τοῦ περιοδικοῦ τῆς Ἑταιρείας	»	315.—
Ἐν ὅλῳ	Δρ.	2,428.40

β') Δαπάναι τοῦ 1906.

1) Εἰς Γ. Ν. Χατζιδάκιν δι' ἀποστολὴν τοῦ περιοδικοῦ	Δρ.	200.—
2) Εἰς Π. Σακελλάριον διὰ τυπωτικὰ καὶ χάρτην	»	506.—
3) Εἰς Ι. Σπιτάδην μισθοὶ 12 μηνῶν	»	420.—
4) Εἰς Ε. Καζάνην διὰ τσιγκογραφήματα	»	24,—
5) Εἰς ἀμοιβὴν ὑπηρέτου Ἀκαδημείας	»	26.—
6) Εἰς Α. Δανιὰν δικαίωμα εἰσπράξεως	»	45.—
7) Εἰς ταχυδρομικὰ	»	5.40
8) Εἰς χαρτόσημα διὰ τὴν ἀνάληψιν τῆς συνδρομῆς τοῦ πανεπιστημίου	»	4.—
Ἐν ὅλῳ	Δρ.	1,230.40

γ'). *Περιουσία τῆς 'Εταιρείας.*

1) 118 χρεώγραφα τοῦ 'Εθνικοῦ Δανείου	Δρ.	12,472.—
2) 7 λαχειοφόροι τῆς 'Εθνικῆς Τραπέζης.....	»	4,322.—
3) Δάνειον	»	1,200.—
4) Χρήματα ἀδιάθετα....	»	1.314.65
'Εν ὅλῳ	Δρ.	19,309.15

'Εν 'Αθήναις τῇ 30 'Ιανουαρίου 1907.

'Η 'Ελεγκτικὴ 'Επιτροπεία
Δ. ΠΑΠΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
Β. ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΑΝΤΑΛΛΑΣΣΟΜΕΝΑ

Ἐφημερὶς Ἀρχαιολογική. Ἀθῆναι.

Διεθνὴς ἐφημερὶς τῆς νομισματικῆς ἀρχαιολογίας. Ἀθῆναι.

Annales de l'Observatoire national. Ἀθῆναι.

Mitteilungen des kaiserlich deutschen archäologischen Instituts. Ἀθῆναι.

Bulletin de Correspondance Hellénique. Ἀθῆναι.

Revue des études Grecques. Παρίσιοι.

Analecta Bollandiana. Βρυξέλλαι.

Musée Belge. *Liège.*

Sitzungsberichte der königl. preussischen Akademie der Wissenschaften. Βερολῖνον.

Sitzungsberichte der königl. böhmishen Gesellschaft der Wissenschaften. Πράγα.

Nachrichten von der königl. Gesellschaft der Wissenschaften. Γοτίγγη.

Berichte über die Verhandlungen der königl. sächsischen Gesellschaft der Wissenschaften. Λιψία.

Sitzungsberichte der königl. bayer. Akademie der Wissenchaften. Μόναχον.

Βυζαντινὰ Χρονικά. Πετρούπολις.

Rivista di Storia antica. *Padova.*

Skrifter utgifna af Königl. humanistiska Wetenskaps-Samfundet. Ŭnd Eranos Acta philologica Suecana. *Upsala.*

Classical Philology. *Chicago.*

Ἑλληνομνήμων. Ἀθῆναι.

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Προεδρεῖον

Πρόεδρος Κ. ΚΟΝΤΟΣ

Ἀντιπρόεδροι { ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΣΙΒΑΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ

Γραμματεὺς ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ ΒΑΛΒΗΣ

Σύμβουλοι

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ
ΡΗΓΑΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΒΑΣΗΣ
Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
Π. Π. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
Δ. ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ
ΜΙΧ. ΛΙΒΑΔΑΣ

Ἐπιμεληταὶ τοῦ περιοδικοῦ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΒΑΣΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Εὐεργέται τῆς Ἑταιρείας

† ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Ι. ΝΕΓΡΟΠΟΝΤΟΥ

Δωρηταὶ τῆς Ἑταιρείας

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Σ. ΚΟΝΤΟΣ
† ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ΣΤΕΡΓΙΟΓΛΙΔΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
† ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΕΠΙΤΙΜΙΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ

† EDUARD ZELLER
† JOHANNES SCHMIDT
† A. KIRCHHOFF
S. NABER
H. VAN HERVERDEN
† TH. MOMMSEN
IWAN VON MÜLLER
B. DELBRÜCK
WILH. WUNDT
MAX HEINZE
† FRANZ SUSEMIHL
HERMANN DIELS
ADOLF MICHAELIS
SALOMON REINACH
† OTTO BENNDORF
C. M. FRANCKEN
J. J. HARTMANN
BERNHARD SCHMIDT
† WILH. CHRIST
† G KAIBEL
U. VON WILAMOWITZ-MOELLENDORFF
N. WECKLEIN
VAN LEEUWEN
J. VAHLEN
† FR. BLASS
DOM. COMPARETTI
R. KEKULE V STRADONITZ
A. CONZE
GEORG TREU
G. PERROT
† U. KOEHLER
R. DARESTE
HENRI WEIL
E. CAILLEMER
P. FOUCART
† R. C. JEBB
W. G. RUTHERFORT
WILLIAM GOODWIN
BASIL D. GILDERLEEVE
C. JORDAN
ÉMILE PICARD
WILH. SCHULZE
KARL BRUGMANN
INGRAM BYWATER
WILH. SCHMIDT
PAUL KRETSCHMER
OTTO HOFFMANN
ROL. BONAPARTE
G. CLEMENCEAU
ED. MAYSER
FRANZ SKUTSCH
J. M. STAHL

ΣΥΝΕΔΡΟΙ ΚΑΙ ΤΑΚΤΙΚΟΙ

ΑΘΑΝΑΣΑΚΗΣ Γ. Ν., Καθηγητὴς τῆς ἐν Χάλκῃ Ἐμπορικῆς Σχολῆς.
ΑΙΓΙΝΗΤΗΣ ΔΗΜ., Καθηγ. τῆς Ἀστρονομίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ καὶ διευθ. τοῦ Ἀστεροσκοπείου.
ΑΚΥΛΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Καθηγητής.
ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ι., Καθηγητής.
ΑΜΑΝΤΟΣ Κ., Καθηγητής.
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ Σ.
ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, Καθ. τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς.
ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ ΣΠ., Καθηγητής.
ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΣ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ, Ἔφορος.
ΒΑΛΒΗΣ ΣΤ.
ΒΑΣΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ, Καθ. τῆς Λατ. φιλολογίας ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ.
ΒΑΣΙΚΥΡΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, Καθηγητής.
ΒΙΤΑΛΗΣ ΒΑΣΙΛΑΣ, Διδάκτ. Μαθ.
ΒΟΓΙΑΤΖΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, Σχολάρχης.
ΒΟΛΩΝΑΚΙΣ Μ., Γυμνασιάρχης.
ΒΟΡΕΑΣ Θ., Καθηγητής.
ΒΟΡΤΣΕΛΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Γ.
ΒΟΥΛΓΑΡΙΣ ΓΕΩΡΓ., Καθηγητής.
ΒΟΥΡΔΟΥΜΠΑΚΙΣ ΑΝΔΡ., Καθηγητής.
ΒΟΥΤΣΙΝΑΣ ΕΜΜ.
BÜRCHNER L., Καθηγητής.
ΓΑΖΕΠΗΣ ΓΕΩΡΓ., Καθηγητής.
ΓΑΡΔΙΚΑΣ ΓΕΩΡ., Ὑφηγητής.
ΓΕΝΕΡΑΛΗΣ ΕΜΜ., Γυμασιάρχης.
ΓΕΩΡΓΑΚΑΚΙΣ Δ., Καθηγητής.
ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ ΕΥΣΤΡ., Καθηγητὴς τῆς ἐν Χάλκῃ Ἐμπορικῆς Σχολῆς.
ΓΙΔΟΠΟΥΛΟΣ Ν., Καθηγητής.
ΓΟΥΔΗΣ Δ., Καθηγητής.
ΓΟΥΛΑΝΔΡΗΣ ΜΑΤΘΑΙΟΣ, Σχολάρχης.
ΓΡΑΤΣΙΑΤΟΣ Γ., Ἐπιθεωρητής.
ΔΑΓΚΛΗΣ ΧΡ., Σχολάρχης.
ΔΕΛΗΣ ΙΩ., Καθηγητής.
ΔΕΛΛΙΟΣ Ι, Διευθυντὴς Λυκείου.
ΔΗΜΟΠΟΥΛΛΟΣ Ν., Γυμνασιάρχης.
ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ ΣΤ.
ΔΡΑΚΟΝΤΙΔΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ.
Ὁ Σεβασμιώτατος Εὐρυτανίας ΣΕΡΑΦΕΙΜ.
ΔΥΟΒΟΥΝΙΩΤΗΣ Γ., Ὑφηγητής.
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΓΕΩΡ, Καθηγητής.
ΕΞΑΡΧΟΠΟΥΛΟΣ Ν. Ἐπιθεωρητής.
ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ, Καθηγητὴς τῆς ἱστορίας τῆς φιλοσοφίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.
ΖΕΡΒΟΣ ΣΚΕΥΟΣ, Ἰατρός.
ΖΟΛΙΝΔΑΚΙΣ ΠΑΥΛΟΣ Μ., Καθηγητής.
ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ Π. Α., Γενικὸς ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων καὶ Καθηγητὴς τῆς ἀρχαιολογίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.
ΚΑΚΡΙΔΗΣ ΘΕΟΦ., Ὑφηγητής.
ΚΑΣΙΜΑΤΗΣ ΚΟΣΜΑΣ Π, Καθηγητὴς ἐν Ἀθήναις.
ΚΑΤΣΟΥΡΟΣ Ι., Σχολάρχης.
ΚΑΦΕΖΕΖΗΣ Σ.
ΚΑΨΑΛΗΣ ΓΕΡΑΣ., Σχολάρχης
ΚΕΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ Α., Ἔφορος.
ΚΕΦΑΛΑΣ ΜΙΧΑΗΛ, Καθηγητής.
ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΣ ΜΙΧΑΗΛ, Ἀρχιμ. διευθυντὴς τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς.
ΚΟΙΚΙΛΙΔΗΣ ΚΛΕΟΠΑΣ, Καθ. τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμ θεολογικῆς Σχολῆς.
ΚΟΚΑΛΗΣ Σ., Γυμνασιάρχης.
ΚΟΝΤΕΑΣ Π., Σχολάρχης.
ΚΟΝΤΑΡΑΚΙΣ Ι., Καθηγητής.
ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ Π., Γυμνασιάρχης.
ΚΟΝΤΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Σ. Καθηγητὴς τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.
ΚΟΣΜΑΣ Κ., Καθηγητής.

ΚΟΥΣΗΣ ΕΛΕΥΘ. ΤΡΙΑΝΤ.
ΚΟΥΣΟΥΛΑΣ Ι., Καθηγητής.
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Μ., Καθηγητής.
ΛΑΒΔΑΣ ΚΩΝΣΤ., Σχολάρχης.
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΞΕΝ., Καθηγητής.
ΛΑΜΨΑΣ ΔΗΜΗΤΡ., Διευθυντής Διδασκαλείου.
ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, Ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων.
ΛΙΒΑΔΑΣ Μ., Ὑφηγ. τῆς πολιτικῆς δικονομίας ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ.
ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΗΛ., Γραμ. τοῦ ὑπουργ. τῶν ἐσωτερικῶν, ὑφηγ. τοῦ Ῥ. δικαίου ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.
ΛΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡ. Α., Διευθυντὴς τῆς ἐν Χάλκῃ Ἐμπορ. Σχολῆς.
ΛΥΚΟΥΡΕΖΟΣ ΗΛ., Καθηγητής.
ΛΩΡΕΝΤΖΑΤΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, Γυμνασιάρχης ἐν Κεφαλληνίᾳ.
ΜΑΝΔΑΛΟΣ Π.
ΜΑΡΑΣ Χ.
ΜΑΡΙΝΟΣ Γ.
Martini Edgar, Dr Phil.
ΜΕΝΑΡΔΟΣ ΣΙΜΟΣ, Καθηγητής.
ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ Θ., Καθηγητής.
ΜΙΧΕΛΗΣ Γ., Δικηγόρος ἐν Χαλκίδι.
ΜΟΜΦΕΡΡΑΤΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ.
ΜΟΥΣΤΑΚΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ., Καθηγητής.
ΜΠΑΞΕΒΑΝΑΚΙΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Σ., Καθηγητής.
ΜΠΑΡΤ ΓΟΥΛ. διδ. φιλ., ἐν Ἀθήναις.
ΝΙΚΟΛΑΙΔΗΣ ΡΗΓΑΣ, Καθηγητὴς τῆς ἀνατομίας ἐν τῷ Ἐθν. Πανεπιστημίῳ.
ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ Π. Καθηγητής.
ΝΟΥΣΚΑΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, Σχολάρχης.
ΞΑΝΘΑΚΙΣ Κ., Σχολάρχης.
ΞΑΝΘΟΥΔΙΔΗΣ Δ., Ἔφορος ἀρχαιοτήτων ἐν Κρήτῃ.
ΞΥΛΙΝΑΚΙΣ ΑΧΙΛΛ., Καθηγητής.
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ, Καθηγητὴς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς.
ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ ΛΕΟΝΤΙΟΣ, Διδάκτωρ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν.
ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Π., Καθηγητής.
ΠΑΪΖΗΣ Π., Γυμνασιάρχης.
ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ Γ., Γυμνασιάρχης ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝ., Καθηγητής.
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ ΣΠ., Καθηγητής.
ΠΑΝΤΕΛΑΚΙΣ ΕΜΜ.
ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, Γυμνασιάρχης.
ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ., Καθηγητής.
ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΕΤΡΟΣ, Καθηγητής.
ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ Ν., Γυμνασιάρχης.
ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Θ.
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΚΕΡΑΜΕΥΣ ΑΘ.
ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ ΑΘ., Σχολάρχης.
ΠΑΠΑΠΑΥΛΟΥ ΛΕΩΝΙΔΑΣ, Καθηγητής.
ΠΑΠΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ Ι., Σχολάρχης.
PARKER
ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΔΗΜ., ἐν Ἄνδρῳ.
ΠΑΣΧΑΛΗΣ ΕΥΣΤ., Σχολάρχης ἐν Τεργέστῃ.
ΠΕΡΔΙΚΑΡΙΣ Ι. Γυμνασ. ἐν Κρήτῃ.
ΠΙΖΑΝΗΣ ΙΩΑΝΝ. Ν., Καθηγητής.
PINTCHOVIUS A.
ΠΡΕΒΕΛΑΚΗΣ ΜΙΧ., Καθηγητής.
ΠΥΛΑΡΙΝΟΣ Γ. Μ., Καθηγητής.
ΡΑΛΛΗΣ ΜΑΛΛΙΑΚΑΣ, Καθηγητὴς τῆς ἐν Χάλκῃ Ἐμπορικῆς Σχολῆς.
ΡΕΜΟΥΝΔΟΣ Γ., Ὑφηγητής.
ΡΕΝΤΙΦΗΣ Ι., Σχολάρχης.
ΡΩΜΑΙΟΣ Κ., Καθηγητής.
ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΣ Κ., Καθηγητής.
ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ, Ἐπιθεωρητής.
ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ ΑΝΤ., Σχολάρχης.
ΣΑΡΙΚΑΚΙΣ ΧΡ.
ΣΒΟΡΩΝΟΣ Ι., Διευθυντὴς τοῦ Νομισματικοῦ Μουσείου ἐν Ἀθήναις.

ΣΕΡΤΣΙΟΣ ΒΑΣΙΛ., Καθηγητής.
ΣΙΔΕΡΗΣ Π., Καθ. ἐν Σάμῳ.
ΣΚΙΑΣ ΑΝΔΡΕΑΣ, Ὑφηγητὴς ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.
ΣΟΥΛΟΣ Σ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Καθηγητής.
ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΛΟΣ ΝΙΚΟΛ. Σχολάρχης.
ΣΤΑΜΑΤΕΛΛΟΣ, Ἐπιθεωρητὴς δημοτικῶν Σχολείων.
ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΣ Κ., Καθηγητής.
ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ἔφορος τῶν Ἀρχαιοτήτων.
ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ ΜΙΧ., Καθηγητὴς ἐν Μυτιλήνῃ.
ΣΤΥΛΙΑΝΟΠΟΥΛΟΣ Κ., διχ. φιλ.
ΣΩΤΗΡΙΟΥ ΓΕΩΡΓ., Γυμνασιάρχης ἐν Σμύρνῃ.
ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΣ.
ΤΖΑΡΤΖΑΝΟΣ ΑΧΙΛΛΕΥΣ, Καθηγητής.
ΤΣΙΒΑΝΟΠΟΥΛΛΟΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ, εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου.
ΤΣΙΡΙΓΩΤΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ Γ., Καθηγητής.
ΦΑΒΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, σχολάρχης.
ΦΙΛΙΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡ., Καθηγητής.
ΦΟΥΝΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ.
ΦΩΤΙΑΔΗΣ Π., Δικηγ. ἐν Σμύρνῃ.
ΧΑΪΝΑΣ Α., Δικηγόρος ἐν Χαλκίδι.
ΧΑΡΑΣΟΒΙΤΣ Γ.
ΧΑΡΔΑΒΕΛΛΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ, Καθηγητής.
ΧΑΤΖΗΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, Καθηγητής.
ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν., Καθηγητὴς τῆς γλωσσολογίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.
ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ν., Καθηγητὴς τῶν μαθηματικῶν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.
ΧΟΥΛΟΥΒΕΑΣ Γ., Σχολάρχης.
ΧΟΥΡΜΟΥΖΗΣ ΚΛΕΑΝΘΗΣ, Καθηγητής.
ΧΡΥΣΑΝΘΑΚΟΠΟΥΛΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ, Καθηγητής.
ΧΡΥΣΑΝΘΑΚΟΠΟΥΛΛΟΣ ΞΕΝ., Καθηγητής.
ΨΑΛΤΑΚΙΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ν., Ἐπιθεωρητὴς δημοτ. σχολείων.

ΠΙΝΑΞ ΛΕΞΕΩΝ ΚΑΙ ΦΡΑΣΕΩΝ

Λ

Μ

Σελ. 373, 2 κάτ. γρ. τῶν ἅμα.
» 377, 18 γρ. ἐκτελέσειε.

Ἐν τῷ ΙΖ' Τόμῳ τῆς Ἀθηνᾶς σελ. 379, 2 ἐμνημονεύθη χωρίον τοῦ Πολυβίου, ἐν ᾧ κεῖται τὸ ὄνομα τροχιλίας. Ἀναγκαῖον νομίζομεν νὰ παρατηρηθῇ ὅτι τοῦ ὀνόματος τούτου ἡ παραλήγουσα εὑρίσκεται ἐν ἐπιγραφαῖς διὰ τῆς ΕΙ διφθόγγου γεγραμμένη τροχιλεία. Ἴδε Ἑρουερδῆνα ἐν *Lex. Graec. Suppl. et Dialect.* σελ. 834.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ